

ΚΩΣΤΑ ΓΕΡΑΓΑ
ΔΙΤΟΥ - ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

Α. Β. Σ. Π.
ΕΣΡΑ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

3559
16/7/65

Α. Β. Σ. Π. ΠΕΙΡΑΙΩΣ	
ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ	1241
ΑΠΟΓΡΑΦΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ	

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΟΥ ΚΩΔΙΚΟΣ
ΠΕΡΙ
ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ

352
Γ.

Σ. Ν. Α

00173708

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	
	73708
ΣΕΙΡ.	
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ	

ΑΘΗΝΑΙ 1934

"ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ,
ΝΕΟΦΥΤΟΥ ΜΕΤΑΞΑ 29

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

«Δεί δὴ χρημάτων. . .» ἐλέγετο πρὸς τοὺς Ἀθηναίους καὶ σήμερον πρὸς τοὺς λαοὺς ὑπενθυμίζεται «κυβερνᾶν εἶναι δαπανᾶν.» Δὲν εἶναι λοιπὸν ἀνακάλυψις τὸ λεχθὲν καὶ παρ' ἡμῖν «ἡ τοπικὴ αὐτοδιοίκησις εἶναι ζήτημα χρημάτων» οἰκονομικόν (*).

Εἰς τὸ χρῆμα δέ, λέγουν, ὀφείλεται αὐτὴ ἡ γένεσις τῶν νεωτέρων κοινοτήτων. Ὁ Ἀνδρέας Ταρντιέ ἔλεγεν, ὡς Ὑπουργὸς τῶν Ἑσωτερικῶν, πρὸς τοὺς Γάλλους Δημάρχους: Αἱ γαλλικαὶ κοινότητες ἐγεννήθησαν ἀπὸ ἀνάγκην οἰκονομικὴν καὶ χρηματικὴν ἐγεννήθησαν ἀπὸ τὴν ἀνάγκην, εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκετο ἡ κεντρικὴ ἐξουσία πρὸς εἰσπραξίν τοῦ φόρου. . . Εἶχον ἀνάγκην τῶν χρημάτων των καὶ ἔδοσαν εἰς αὐτάς τὴν ἐλευθερίαν. (**)

Καὶ παρ' ἡμῖν, ὡς γνωστὸν, ὑποστηρίζεται ἀνάλογος ἀποφῆς διὰ τὴν γένεσιν ἢ ἀναβίωσιν καὶ τόνωσιν τῶν ἐλληνικῶν κοινοτήτων ἐπὶ τουρκοκρατίας. (***) Ἀλλὰ δὲν ἱκανοποιεῖ ἡ ἐξήγησις, διότι δὲν κατακεύει τὴν ἔθνικὴν φιλαυτίαν τῶν νεοελλήνων, ἐπιθυμούντων μίαν ἱστορικὴν ἔρευναν εἰς τὰ βάθη τῶν αἰώνων, ἥτις θὰ ἀπεδείκνυεν τὴν κοινότητα τὴν ἐλληνικὴν ὡς τι καθαρῶς ἐλληνικόν, καὶ προσέτι ὅτι «ὁ ἐλληνικὸς λαὸς οὐδέποτε ἐγνώρισε συγκεντρωτικὸν σύστημα διοικήσεως κατὰ τὴν σύγχρονον αὐτοῦ ἔννοιαν». (****)

Θὰ ἀπεδείκνυε δηλαδὴ, ὡς ἀντιλαμβάνομεθα ἡμεῖς τὸ θέμα, ὅτι ὁ ἐλληνικὸς λαὸς «οὐδέποτε ἐγνώρισε διοίκησιν» «οὐδέποτε ἔχει διοικηθῆ» ἐν ᾧ τούναντίον τοιγίζεται, ὅ,τι συνέβη εἰς τὸν γαλλικὸν λ.χ. λαὸν ὅτι εἶναι «ὁ μᾶλλον διοικηθεὶς ἐκ τῶν λαῶν». (****)

Δὲν εἶναι ξέναι πρὸς τὴν ὕλην τοῦ παρόντος βιβλίου αἱ παρενθέσεις αὗται. Καὶτι σχετικὸν εἶπεν ὁ Ταρντιέ ἐν ἀμέσῳ συνεχείᾳ πρὸς τὸ ἀνωτέρω παρατεθὲν σημεῖον τοῦ λόγου του: Δὲν θὰ θεμελιώσωμεν τὸ μέλλον βλέποντες πρὸς τὰ ὀπίσω. . . Ἡ ὥρα παρήλθεν, ἵνα

1) Γεραγᾶ. Ἐπιθ. Τοπ. Αὐτ. 1925 σ. 60-70.

2) Πρακτικὰ ΧΙΧ Συνεδρίου τῆς Ἐνώσεως τῶν Δημάρχων τῆς Γαλλίας Ἄγιος Ταρντιέ σ. 170.

3) Α. Βρέκοση, αἱ Ἑλληνικαὶ κοινότητες τῶν ἐλευθέρων χωρικῶν, μελέτη ἐν Ἐπιθ. Τοπ. Αὐτ. 1930 σ. 127, 4φ.

4) Πρακτικὰ Νομπ. Ἐπιτροπῆς διοικητικῶν κωδίκων Τ.Β.Ι.Χ.Β. σ. 384 Γνώμαι κ. Χαριτάκη.

5) Γεραγᾶ. Ἡ διοίκησις τῶν βορείων ἐπαρχιῶν. Ἐρακικὴ Στρά 1932 σ. 39 4φ.

κάτωμεν ἀπὸ τὸ παλαιὸν νέον. Εἴτε γερουσιαστής εἴτε βουλευτῆς εἶναι τις εἴτε δήμαρχος καὶ δημοτικὸς σύμβουλος, δὲν εἴμπορεῖ νὰ ἐκφύγῃ ἀπὸ τὸ κράτος τῶν οἰκονομικῶν ὄρων, οἵτινες εἶναι καὶ τῆς χώρας ὅλης· τί λέγω; τοῦ κόσμου ὀλοκλήρου. . .

Ἡ τοπικὴ αὐτοδιοίκησις ὑπῆρξε πάντοτε καὶ πανταχοῦ ζήτημα χρημάτων «Σχεδὸν πάντοτε εἰς τὰς συνελεύσεις τῶν κατοίκων—τῶν ἀρχαιοτέρων γαλλικῶν κοινοτήτων—τὸ χρηματικὸν ζήτημα ἐτίθετο κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἦττον ἀμέσως. Δύναται νὰ λεχθῆ, ὅτι ἦτο ἡ οὐσία τῶν ἀποφάσεων. Δύο εἶδη βαρῶν ἔφερον αἱ κοινότητες· τοὺς βασιλικοὺς φόρους καὶ τὰς κοινοτικὰς δαπάνας. . .» (1)

Καὶ δὲν χρειάζεται μεγάλη πίεσις τῆς σκέψεως, ἵνα κατανοηθῆ, ὅτι ἡ ἐλευθερία τῶν τοπικῶν ὀργανισμῶν καλλιτέραν βάσιν ἔχει τὴν οἰκονομικὴν εὐπορίαν. Ὅλαι αἱ ἀνάγκαι ἀναλύονται εἰς μέταλλον καὶ εἰς τοῦτο προσκρούουσιν αἱ ἀγαθαὶ τοπικαὶ διοικητικαὶ πρωτοβουλία.

Τὸ πρῶτον μέρος τοῦ Κώδικος ἀντικείμενον ἔχει τὸν μηχανισμόν τοῦ διοικεῖν· τὸ δεῦτερον τὸν μηχανισμόν ἐξευρέσεως τῶν πρὸς τοῦτο ἀναγκαίων πόρων, μετάλλου. Ἡ οὐσία ὑπάρχει λοιπὸν εἰς τὸ δεῦτερον μέρος. Ἐν ταῦτοις ὅλη ἡ σύγχρονος ἐπιστημονικὴ προσπάθεια ἐξαντλεῖται εἰς τὸ πρῶτον μέρος· τοπικὴ αὐτονομία, λειτουργία αὐτοδιοικήσεως, ἔλεγχος διοικητικὸς, πάντοτε περὶ τὸν προϋπολογισμόν, διορισμοί, ἐξοδα παραστάσεως, κτλ.

Καὶ αἱ τοπικαὶ διοικήσεις, ἐν ᾧ μέ τὴν ἐπαινετὴν, ζηλοτυπίαν κηδόνται τῶν προνομίων περὶ τὸ αὐτοδιοίκητον ἐπὶ θεμάτων τοῦ πρώτου μέρους τοῦ κώδικος, εἰς τὰ τοῦ δευτέρου ἐπιδεικνύουσιν στάσιν ἐφεκτικὴν, τοῦλάχιστον ἑλλειψιν ἐνθουσιασμοῦ. Ἄνευ περιστροφῶν ἢ δημιουργία πόρων ἐκ τοπικῆς πρωτοβουλίας, τελῶν, δικαιωμάτων καὶ φόρων, δὲν σημειῶναι κίνησιν, ζωὴν (2). Ἀναγνωρίζεται (3), ἡ ἀνάγκη ἐξελίξεως τῶν αὐτονόμων δικαιωμάτων καὶ τελῶν, τῶν ἀνταποδοτικῶν, ἀλλ' ὅτι δὲν φανερώνεται εἶναι ἡ σκέψις· «ἂν καὶ αὐτὰ ἐπέβαλλε τὸ Κράτος θὰ ἦτο τὸ καλλίτερον» Τὸ δημοτικὸν δασμολόγιον ἔμεινεν ἐπὶ ἔτη, ἀπὸ τῆς ἀνατροπῆς τῶν οἰκονομικῶν ὄρων, εἰς τοὺς ἀριθμοὺς τοῦ 1920· τὸ Κράτος ἐπέτρεψε τὴν προώθησιν αὐτῶν ἐκ πρωτοβουλίας τῶν δημοτικῶν διοικήσεων· ἡ αὐτὴ ἀπροθυμία, καὶ ἐδέησε νὰ ὑποκατασταθῆ εἰς τὴν πρωτοβουλίαν τῶν τὸ Κράτος. Διὰ τὸν ὄγκον τῶν ἀγροτικῶν κοινοτήτων, αἱ ὁποῖαι φυτοζωοῦν, ἡ αὐτόνομος φορολογία τῶν προϊόντων γῆς τὴν ἐξέ-

1) Bideau, *Les assemblées générales des communautés des Habitants en France*, σ. 86.

2) Σωτηρίου, Ἡ οἰκονομικὴ κατάστασις τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων διὰ τὴν χρῆσιν 1922-23. Ἐπιθ. Τ. Αὐτ. 1924 σ. 136.

3) Πρακτικὰ Β' Συνεδρίου τῶν Πόλεων, σ. 136.

λιξιν παρουσιάζει, ώστε εύκταία νά θεωρηται ή κρατική τοιαύτη μέ πρόσθετον κοινοτικήν.

Μονόπλευρος ή διάθεσις έναντι τής έννοιας τής αυτοδιοικήσεως, "Όλη ή σφριγηλότης έντοπίζεται εις τό Α' Μέρος του Κώδικος.

Είναι άτύχημα διά τόν μελετητήν ή έλλειψις προηγηθεισών έργασιών, πηγών και βοηθημάτων από τής μελέτης του άειμνήστου Ζορμπάνου, τμηματάρχου του Υπουργείου των Έσωτερικών «Περί των δημοτικών φόρων» δέν έχει έκδοθή άλλη πλήρης. Γενικάί έπισκοπήσεις του όλου προβλήματος των τοπικών οικονομικών δέν έλειψαν βεβαίως, αξιόλογοι εις τό είδος των (1). 'Αλλ' έδω χειιάζεται άλλο τι.

Μία μελέτη, του άρμόδιωτέρου καλάμου, διεκόπη, κατ' άτυχίαν, άκριβώς οτε προήγγελεν ως συνέχειαν: Παρατηρήσεις επί των αποτελεσμάτων του έλληνικού συστήματος δημοτικής και κοινοτικής φορολογίας. Ποίαι αι ένδεικνυόμεναι βελτιώσεις αυτού από άπόψεως φορολογικής δικαιοσύνης, φοροτεχνίας κτλ. (2).

Καίτοι πολύ άργά, ο μελετητής θά εύρη απάντησιν εις τά ως άνω έρωτήματα. Αντί τής συνθέσεως, των γενικεύσεων, αι σελίδες του βιβλίου τούτου καλύπτονται από παρατήρησιν τής ημετέρας όργανώσεως, των κατ' ίδιων κεφαλαίων, των άρμών αυτής παραλληλως και από άφθονον συγκριτικήν παρατήρησιν όχι εκ τής θεωρίας μόνον αλλά μάλλον από την ζωήν, από την έν λειτουργία αντίστοιχον εις άλλας χώρας όργανωσιν. Ούτω βοηθείται ο μελετών νά έξαγάγη μόνος, άβιάστως, άντικειμενικώς τά συμπεράσματά του, συγκρίνων και φυσικά κρίνων περί τής ημετέρας.

'Ανεζητούντο λοιπόν αι βελτιώσεις από άπόψεως δικαιοσύνης, φοροτεχνίας κτλ. 'Αλλά περί τής άνατροπής πάσης βάσεως τοπικών οικονομικών, από του 1922, ούτε νύξεις, ούτε άνησυχία έξεδηλώθη τότε εκ των γεγονότων. Τό Κράτος προώθει τους αριθ-

1) Η Ένωσις των πόλεων τής Ελλάδος έδωκεν ώθησιν εις την μελέτην του προβλήματος των τοπικών οικονομικών. Εις την Έπιθ. Τοπ. Αυτόδιοικήσεως, όργανον αυτής, έδημοσιεύθησαν ήδη μελέται γενικάί: Ν. Φωτιά, ή οικονομική όργανωσις των οργανισμών τοπικής αυτοδιοικήσεως. Αύτ. 1929 Τ. Δ. Τά οικονομικά των Δήμων και Κοινοτήτων, έκθεσις έπιμελείς του κεντρικού Γραφείου διά τό Β' Συνέδριον των Πόλεων 1931 Τχ. Β' και Γ'. 'Αγγ. Θ. 'Αγγελοπούλου, Τό πρόβλημα τής κατανομής τής φορολογικής έξουσίας μεταξύ Κράτους και τοπικών οργανισμών. 1932 Τ. Γ. 'Αξιωμαμόνευτοι, ως πηγή πληροφοριών, οι πίνακες οικονομικής καταστάσεως των δήμων και κοινοτήτων και αι συνοδεύουσαι τούτους έκθέσεις του κ. Σωτηρίου, Τμηματάρχου του Υπουργείου Έσωτερικών, ιδίως διά τά έτη 1922-23, 1923-24 Αύτ. 1922. Τ. Β. 1925, Τ. Β-5.

2) Χ. Οικονομοπούλου. Περί των φόρων τής αυτοδιοικήσεως. Έκθ. Τ. Αύτ. 1925 Τχ. Α, Β-Γ.

μούς των εσόδων του εις τὰ νέα σήματα των οικονομικῶν ὄρων, εις τὰ πολλαπλάσια. Λ. χ. αἱ εἰσπράξεις τοῦ δημοτικοῦ φόρου ἐπὶ των ἀλλοδαπῶν ἐμπορευμάτων ἦσαν τὸ 1920, 31 ἑκτμ. Ἀπὸ τοῦ 1922 ἔφ. τὸ Κράτος προώθησεν αὐτάς εις 200, 300, 400, 500 ἑκτμ. Αἱ πρὸς τοὺς δήμους ἐπιχορηγήσεις ἦσαν 12 ἑκτμ. δραχμῶν τοῦ 1920· ἔμειναν 12 ἑκτμ. μέχρι τοῦ 1924. Καὶ τότε ἀκριβῶς ἐτονίζετο ἡ ὠφέλεια των δήμων, καὶ κοινοτήτων ἐκ τοῦ νόμου 2125 (1). Κατὰ τὸ προηγούμενον δὲ ἔτος 1923 ἐψέγοντο οἱ δήμοι ἐπειδὴ ἐφρόντισαν μόνον των καὶ ἐπέτυχον διὰ νόμου αὐξῆσιν εις τὸ διπλάσιον των διαφυλίων (2). Διότι ἡ δραχμὴ μία (1) τοῦ 1920 ἔγινε (2) τὸ 1923, αὐτὸ ἦτο αὐξήσις τοῦ φόρου! Ἐπίσης τέλη καὶ δικαιώματα καὶ φόροι, δι' οὓς ὁ συντελεστὴς ὀρίζεται ὑπὸ τοῦ νόμου, ὄχι τοῖς ἑκατόν ἐπὶ τῆς ἀξίας, λ. χ. σφαγείων, πεζοδρομίων, βροσκῶν διαφημίσεων, σταφίδος, οἱ ἀριθμοὶ ἔμειναν ἀπροώθητοι.

Τὰ τοπικά, αὐτόνομα, τέλη καὶ δικαιώματα, τὰ ἀνταποδοτικά, εἶναι βᾶσις των οικονομικῶν των δήμων καὶ κοινοτήτων εις ἄλλας τὰς χώρας· ὑπέδειξε δὲ ταῦτα ἑκπαλαὶ καὶ ἡ θεωρία ὡς πόρους μᾶλλον ἀρμόζοντας εις τὸν χαρακτήρα των ὀργανισμῶν τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως ὡς ἐνώσεων οικονομικῶν συμφερόντων μᾶλλον ἢ δημοσίας ἐξουσίας. Θὰ δειχθῆ δὲ κατωτέρω ὅτι, παρὰ τὰ λεγόμενα πρὸς τὸ Ἔθνος διὰ τοῦ ἀρθροῦ 19, σημαίας τοῦ κώδικος, ἀποκλειστικῶς τοιοῦτος εἶναι ὁ χαρακτήρ των ἡμετέρων δήμων ἢ κοινοτήτων ἀφ' οὗ τὸ Κράτος ἔπαυσε νὰ ἐμπιστευεταί εις τὰς τοπικάς αὐτάς μονάδας τὴν φροντίδα, τὴν διοίκησιν ὑποθέσεων γενικοῦ συμφέροντος, κρατικῶν, (ἀστυνομία, ἐκπαίδευσις, ὁδονομία κτλ.) (3).

Ἐν τούτοις παρ' ἡμῖν οὐδεμίαν ἐξέλιξιν ἔλαβον οἱ τοιοῦτοι τοπικοὶ πόροι. Ὁ νόμος ΔΝΖ ἀνέγραφε μόνον τὸν τίτλον «Τέλη καὶ δικαιώματα» μεταξὺ των εσόδων των δήμων καὶ κοινοτήτων· δὲν ἠκολούθει καμμία ἀνάλυσις. Ὡσεὶ μὴ ἦρκει ἡ ἀτέλεια τῆς νομοθεσίας, ἔλειψε καὶ ἡ ἀνωθεν παρόρμησις· καὶ οὐ μόνον τοῦτο ἀλλὰ καὶ ἐπιμόνος ἐναντίωσις κατεδηλώθη κατὰ τῆς δημιουργίας ὑπὸ τῆς νομοθεσίας τελῶν καὶ δικαιωμάτων. Ὑπάρχουν, ἔλεγε σχετικῆ ὑπεύθυνος ἔκθεσις τῆς κεντρικῆς διοικήσεως, ἐν Γαλλίᾳ, Βελγίῳ, Πρωσσίᾳ τέλη καθαριότητος, φωτισμοῦ, ἀρσεως ἀπορριμμάτων κτλ., ἀλλ' ἐκεῖ ὀφείλονται εις ἱστορικοὺς λόγους, ὅτι εἶναι τι ἀναχρονιστικόν, ἀντεπιστημονικόν!! (4)

1) Σωτηρίου Ἐπιθ. Τ. Αὐτ. 1925 σ. 159.

2) Οἰκονομοπούλου, ἡ φορολογικὴ πολιτικὴ των δήμων. Αὐτ. 1923 σ. 3

3) Κατωτέρω §§ 11, 12, 16-18.

4) Ἴδε κατ. § 5 474 ἔφ.

Καί φυσικά πρό τῆς ἐγκύρου γνώμης, τῶν τεχνικῶν συμβούλων, ὀμιλοῦντων ἐν ὀνόματι τῆς ἐπιστήμης, γαλλικῆς, βελγικῆς καί πρωσικῆς ἐβίστασεν ὁ πολιτικός, ὁ κυβερνήτης.

Ἄπο νομοτεχνικῆς ἀπόψεως, διὰ τὸ κεφάλαιον περὶ τελῶν καί δικαιομάτων δέν χρειάζεται βαθεῖα μελέτη, ἵνα γίνῃ ἀντιληπτόν, ὅτι ἀποτελεῖται ἀπὸ ραψωδίας, μίαν δι' ἕκαστον τέλος ἢ δικαίωμα, ἐκδήλου ἑλλείψεως ἐσωτερικῆς συναφείας καί διαφόρου προελεύσεως τῆς συντάξεως· καί κατάδηλος εἶναι ἡ κατά συντάκτην ποικίλλουσα νοοτροπία ἔναντι τῆς ἐννοίας τῆς αὐτοδιοικήσεως.

Εἰδικώτερον διὰ τὸ τέλος λ. χ. οἰκοδομήσεων ὁ κανὼν εἶναι τὸ 200δραχμον (τὸ 5δραχμον τοῦ διατάγματος τοῦ 1836) τέλος δι' ἕκαστην οἰκοδόμησιν, εἰς πᾶσαν πόλιν ἢ χωρίον, εἴτε πολατίου εἴτε καλύβης. Διατάξεις περὶ εἰδικοῦ τέλους, ἀξιολόγου φορολογίας διὰ τὰς Ἄθηνas καί Πειραιᾶ, δύνανται νὰ ἐπεκτείνωνται καί εἰς πᾶσαν ἄλλην πόλιν ἢ κοινότητα, ὑπὸ τὸν αὐτὸν φορολογικὸν συντελεστήν εἰς Ἄθηνas καί Ναύπακτον. Ὁ ἀρχικὸς νόμος 2354 ἐφήρμοξε καί κοινοδικονικὴν πολιτικὴν δι' ἀπαλλαγῆς ἀπὸ τῆς φορολογίας τῶν οἰκοδομῶν μικρᾶς ἀξίας, μέχρις 6000 δρχ· ὁ ἀριθμὸς μένει ἀμετάβλητος!

Διαφωτίζοντες τὸ Ἔθνος καί τὸν νομοθέτην τοῦ μετὰ τοὺς μεγάλους συγγραφεῖς ἀνά χεῖρας, τὸν Ηαυρίου, τὸν Fleissner, τὸν Mayer, δέν ὑπέδειξαν ἐν τούτοις πρόβλεψιν εἰς τὸν νόμον ΔΝΖ' περὶ ἀνταλλαγμάτων ἐκ τῆς ἰδιαιτέρας χρησιμοποιήσεως κοινοχρήστων κτημάτων καί τόπων καί τρόπος ἔμεινε καί μετὰ τὸν ν. ΔΝΖ' ἡ μίσθωσις καί ἀντάλλαγμα τὸ μίσθωμα. Ὁ νόμος 662, εἰδικῶς διὰ τὴν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν, ἐγκαταλείπων τὴν μίσθωσιν, ἵνα εἰσέλθῃ εἰς τὸ πλαίσιον τῶν νεωτέρων τρόπων χρησιμοποιήσεως ἐν ἀνταλλάγματι, δέν κατάρθωσε νὰ συλλάβῃ καί ἀποδώσῃ ὀλόκληρον τὴν ἐννοίαν τῆς *repassition de voies*, χρησιμοποιήσεως ἰδιαιτέρας ἐδάφους, ὑπεδάφους, ὑπερεδάφους, ὡς ἐφιλοτέχνησεν αὐτὴν ἡ γαλλικὴ θεωρία καί νομολογία, με ἀφετηρίαν ἀπλᾶς διατάξεις τοῦ δημοτικοῦ νόμου, τεθείσας ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς γαλλικῆς ἐπαναστάσεως. Προβλέπει μίαν περίπτωσιν ὑπὸ ἑκφρασιν «περὶ ἐκμεταλλεύσεως τῶν πεζοδρομίων» ὅπερ δέν εἶναι τὸ αὐτὸ πρὸς τὸν ἐν χρήσει ὄρον «χρησιμοποίησις» ἢ «προσωρινὴ κατάληψις.»

Εἶχον λοιπὸν ἀνάγκην βελτιώσεως αἱ σχετικαὶ διατάξεις. Καί ἡ μεταπολεμικὴ νομοθεσία μίαν εὖρεν ἐπιβεβλημένην, τὴν διαγραφὴν τῆς ἀνωτέρας ἐγκρίσεως τοῦ τιμολογίου τοῦ τέλους, ἐλέγχου τὸν ὁποῖον διατηροῦν ἀκόμη ὅλαι αἱ πρότυποι νομοθεσίαι. Ἐπρόκειτο περὶ κορυφολογήματος τῶν διατάξεων, χρησίμου ἵνα ἀπαγγελθῇ εἰς ἀκόμη ὠραῖος λόγος πρό τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως περὶ αὐτονομίας τοπικῆς καί διὰ τὸν θρόνον περὶ ριζοσπαστικῶν μεταρρυθμίσεων!

ματοποιείται· διατηρείται ακόμη ή έννοια της πλασματικής καταναλώσεως, άγνοείται δηλαδή ή βιομηχανική διαμετακόμισις, ή όργάνωσις αύτης. Διατί δέ; Διότι ό ήμέτερος νόμος ΞΗ' τοῦ 1847 παρέλαβεν έκ της προτύπου γαλλικής νομοθεσίας, άτελώς πάντοτε, ό,τι προέβλεπε τότε εκείνη. Τό βιομηχανικόν δέ επιτερότι επί δημοτικῶν διατυλιῶν έρρυθμίσθη τό 1870, έν Γαλλίᾳ· Τοῦτο δέν έπληροφωρήθη έκτοτε ή νεοελληνική μελέτη και δέν έπηκολούθησε συμπλήρωσις και της ήμετέρας όργανικής νομοθεσίας, τίνουσα εις πραγμάτωσιν της άρχης, ότι τά διατύλια είναι φορολογία της τοπικής μόνον καταναλώσεως.

Ἄλλά και ώς πρός άλλα σημεία τοῦ θέματος, ή όργάνωσις της εφαρμογής τῶν διατυλιῶν παρουσιάζει κενά· αἱ έλλείψεις είναι περισσότεραι από τās προβλέψεις. Και έντεούθεν, ή γνωστή κατάσταση, ιδίως ό τρόπος της εισπράξεως, ήτις και τόν λαόν βασανίζει, χωρίς νά εξησφαλίζει εις τούς μεγάλους δήμους τά συμφέροντα αὐτῶν και τήν χώραν μας έκθέτει.

Ἡ μεταρρυθμισις σκοπόν είχε τήν ολοκληρωτικήν, σύν τῷ χρόνῳ, κατάργησιν, ή άντικατάστασιν, τῶν διατυλιῶν. Ἄλλα πώς θά φθάσωμεν εκεί, άφ' οὔ καταργουμέν αὐτά διά τās κοινότητας—άστικά κέντρα—διατηρουμέν ὁμως δι' ὅλους τούς λιμένας, ὄρους και λιμενίσκους εξόδου έκ τῶν μεσαγείων, ὄλης δηλαδή της χώρας, υπό τήν μορφήν δέ τοῦ μεσαίωνος, επί της εισαγωγής, και άπλής διαμετακομισσεως.

Βάσις λοιπόν τῶν τοπικῶν οικονομικῶν, ή άμεσος φορολογία και προτιμότερα θά ήτο ή αὐτοτελής, ώς λέγει ή θεωρία, διότι άρμάζει εις τήν έννοιαν της τοπικής αὐτοδιοικήσεως, προάγει τήν τοπικήν αὐτονομίαν.

Ἄλλ' ή προαιρετική φορολογία άποτυγχάνει, και ώς πρός τήν έν τῇ έπιβολῇ και, ιδίως, εις τήν πραγματοποίησιν, βεβαίωσιν και εισπραξιν, λέγει ή κεντρική διοίκησις. (*) «Εἰς αὐτοδιοικουόμενος λαός δυνατόν νά ὀσπερη από τινων άπόψεων. . .». Ἐπταίεν, ὁμως παρετήρουν, και τό πολύπλοκον τῶν διατάξεων, τῶν διατυπώσεων διά τήν έπιβολήν, βεβαίωσιν και εισπραξιν τῶν προαιρετικῶν φόρων, προϊόντων γῆς, έράνου, ιδίως. Καί έγέγοντο μεταρρυθμίσεις, δι' ὧν ή άμεσος έκπαλαι γνωστή φορολογία λαμβάνει μορφήν έμμέσου κατά τήν εξαγωγήν τῶν προϊόντων έκ της κοινότητος. Ἄλλ' ένισχύεται οὕτως ή εξέλιξις της άμέσου φορολογίας ή τορπιλλίζεται; Δέν μεταβάλλει δέ μόνον μορφήν εισπράξεως ή φορολογία, αλλά και οὐσίαν, διότι δέν

1) Σωτηρίου Ἐπιθ. Τ. Αὐτ. 1924 σ. 136.

θά φορολογηται ὅλη ἡ παραγωγή τοῦ τόπου, ἀλλὰ μόνον ὅ,τι ἐξάγεται. Ἐπειτα τὸ μέγα πρόβλημα ἐγκτεται ἀκριβῶς εἰς τοῦτο πῶς θά ἐθισθῆ ὁ Ἕλλην πολίτης εἰς τὴν πληρωμὴν φόρων ἀμέσως, ὀνομαστί καλούμενος διὰ φορολογικοῦ καταλόγου. Καὶ ἐὰν δὲν λυθῆ τὸ πρόβλημα ἐκεῖ κάτω εἰς τὴν κοινότητα καὶ χάριν αὐτῆς, διὰ τὰ κοινοτικά βάρη, πῶς θά ἐπιβληθῆ ἡ ἀμεσος κρατικὴ φορολογία, δεῖγμα πολιτισμοῦ καὶ δικαιοσύνης :

«Εἰς αὐτοδιοικουόμενος λαὸς δύναται νὰ ὑστερή ἀπὸ τινων ἀπόψεων» ἐδῶ εἰς τὴν ἐπιβολήν, βεβαίωσιν καὶ εἰσπραξιν ἀμέσων, αὐτονόμων τοπικῶν φόρων· «ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ ἐπέμβασις τοῦ Κράτους εἶναι ἐνδεδειγμένη καὶ λυσιτελής». (1) Ἐν τούτοις διὰ τῶν μεταρρυθμίσεων, τῶν μεταπολεμικῶν, παραμερίζεται πᾶσα ἐπέμβασις τοῦ Κράτους καὶ τῆς διοικήσεώς του· ἀφιενται δὲ αἱ κοινότητες εἰς τὰς ἰδίας τῶν δυνάμεις, νὰ χειρισθοῦν τὴν τοπικὴν φορολογίαν, ὅπως νομίζουσι καλλίτερον ... !

* *

«Ὁ τρόπος βεβαίωσης καὶ εἰσπράξεως (προστίθεται δὲ ἐνίοτε : εἴτε δι' ἐνοικιάσεως εἴτε κατ' ἄλλον προσφορῶτερον κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ συμβουλίου τρόπον) θέλει κανονισθῆ ὑπὸ τοῦ δημοτικοῦ ἢ κοινοτικοῦ συμβουλίου» εἶναι συνήθης κανὼν τῶν διατάξεων περὶ δημιουργίας αὐτοτελῶν, προαιρετικῶν τελῶν, δικαιωμάτων καὶ φόρων.

Ἡ οὐσία, ὁ κόμβος εἰς τὸ φορολογικὸν πρόβλημα δὲν εἶναι τόσον ἢ κατ' ἀρχὴν ἐπιβολή, ὅσον ἡ βεβαίωσις καὶ εἰσπραξις. Εἶναι ἔννοια λεπτὴ, ἔννοια πολυσύνθετος. Ὅ,τι λέγομεν «διαδικασία βεβαίωσης» περιλαμβάνει κανόνες τεχνικοὺς καὶ νομικοὺς, ἀφορῶντας τὸν προσδιορισμὸν τοῦ χρέους τοῦ φορολογημένου, μέτρα ἐλέγχου, κυρώσεις κατὰ τοῦ δόλου πρὸς ἀσφάλειαν τῆς φορολογούσης διοικήσεως ἀλλὰ καὶ κανόνες ἐγγυήσεων ὑπὲρ τοῦ φορολογουμένου.

«Ἡ διαδικασία βεβαίωσης» εἶναι προσπάθεια, λειτουργία με προσρισμὸν τὴν ἴσην κατονομήν τῶν βαρῶν, σημαίνει καὶ ὅ,τι λέγεται «ἀπονομὴ φορολογικῆς δικαιοσύνης».

Ὁ μελετητῆς θά εὕρη κατωτέρω ἀνάλυσιν τοῦ θέματος καὶ εὐρεῖαν πληροφόρησιν πῶς ἀντιλαμβάνονται καὶ πῶς χειρίζονται τὸ θέμα αἱ πρότυποι ὀργανώσεις. Καὶ δὲν ἔχομεν φόβον μήπως εὕρη ὑπερβολὴν εἰς τὸ συμπέρασμα, εἰς τὴν διαπίστωσιν, ὅτι ἡ ἐγχωρία ἀντίληψις τοῦ θέματος, ὅπως φανερῶνεται διὰ τοῦ ρηθέντος κανόνος, προδίδει παρεξήγησιν βαθεῖαν τῆς ἐννοίας, τοῦλάχιστον.

Τί κρίμα ! Ἡ γερμανικὴ ἐπιστήμη, ἥτις τόσον ἐβοήθησεν εἰς τὸ

1) Αὐτ.

φιλοτέχνημα εκείνο του άρθρου 19 περί του τί είναι αυτοδιοικήσεις, φυσική εις την χώραν μας, δεν έδειχθη και έδω παραστάτης. Είναι το άρθρον 19 ή μετώπη του οικοδομήματος, εν ώ έδω και εις τόσα άλλα κατ' ίδίαν θέματα της τοπικής αυτοδιοικήσεως, είμεθα εις τό έσωτερικόν του υποστατικού, άθροισμα τόσων πρακτικών ζητημάτων, όπου ή ούσια, εν ώ εις τό άρθρον 19 υπάρχει ή φιλολογία.

Καμία νομοθεσία, έξ όσων γνωρίζομεν, δεν αναθέτει την ρύθμισιν της βεβαιώσεως, υπό την άνωτέρω σύνθετον έννοιαν, εις τά τοπικά συμβούλια. 'Αλλ' έδω υπάρχει, ως είναι πρόχειρον να λεχθῆ, ή εύρύτης της έξουσιοδοτήσεως του άρθρου 19 του κώδικος. Τότε όμως συζητήσις επί έπιστημονικού πεδίου δεν είμπορεί να κρατηθῆ. Πρόχειρος δέ, σχετικώς, είναι ή παρατήρησις: εις τό Βέλγιον χώραν της άποκεντρώσεως και τοπικής αυτοδιοικήσεως, όπου την κοινοτικήν φορολογίαν δεν ρυθμίζει ή γενική νομοθεσία, εκ του Συντάγματος, υπάρχει εκπαλαι ό κανών «ή είσπραξις και τών αύτοτελών κοινοτικών άμέσων φόρων ενεργείται σύμφωνα προς τους κανόνας τους κειμένους διά την είσπραξιν τών κρατικών φόρων» Αρθ. 138 δημ. νόμου 'Η λέξις δέ είσπραξις (recouvrement) έξουσα έννοιαν εύρείαν περιλαμβάνει τους όρισμούς τους άφορώντας την βεβαίωσιν, την είσπραξιν, τας προσφυγάς, τας διώξεις και τά προνόμια επί άμέσων κρατικών φόρων, όλα δηλαδή τά μέτρα, άτινα άμέσως ή έμμέσως αναφέρονται εις την διαγραφείσαν υπό του νόμου διαδικασίαν διά την είσπραξιν τών άμέσων φόρων (').

Όθεν δεν είναι υπερβολή τό, ότι βλέπομεν παρεξήγησιν τών έννοιών, και της αυτοδιοικήσεως κατά την σύγχρονον θέσιν της και όργάνωσιν. 'Υπάρχει άτυχία έπιστημονική και κατά τοϋτο, ότι ή έννοια της φορολογίας κράτους δικαίου δεν είναι δεκτική χονδρικών άπλοποιήσεων, δι' ών ήθέλομεν επαναφέρει ταύτην εις τους άλλοτε μακρυνούς καιρούς τών άπλων μεθόδων. 'Υπάρχει άτυχία και από πρακτικής άπόψεως. Πραήχθη ή έννοια, ή εφαρμογή της φορολογίας διά τών τοιοούτων άπλουστεύσεων; Κάθε άλλο! Και δείγμα τό άρθρον εκείνο 46 του ν. 4108, όπερ σημαίνει, ότι άχρηστεύεται τό προνόμιον τών κοινοτήτων προς άμεισον, άνευ παρεμβάσεως του δικαστου, είσπραξιν τών εκ φόρων έσόδων των.

'Εχαρκτηρίσθη ήδη ό ήμέτερος κώδιξ ως πρωτότυπος μεταξύ τών συναδέλφων του, άλλων χωρών. (1) Εις την οίκονομικήν όργάνωσιν επιβάλλεται, ως διδάσκεται, ό έθνικός χαρακτήρ. Εις την ανάγκην ταύτην άνταποκρίνεται, ασφαλώς, ή ήμέτερα όργάνωσις

1) Κατωτ. § 161, 991.

2) Πρόλογος Πρώτου Μέρους 'Ερμηνείας.

των οικονομικών των δήμων και κοινοτήτων. Έσημειώθησαν ανωτέρω μερικά, και εις τό βιβλίον θά συναντηθοῦν πολλοί, ἰδιορυθμίαι.

Ἄλλά καί ἄνευ αὐτῶν ὄλων θά ἤρκουσαν νά προσδώσουν εἰς τόν κώδικα ἐθνικόν χαρακτήρα, τήν πρωτοτυπίαν, δύο συλλήψεις, δύο θεσμοί, ὁ ἔρανος καί ἡ προσωπική ἐργασία.

Ἡ εἰσηγητική ἔκθεσις τοῦ νομοσχεδίου τοῦ 1914 ἐπὶ τῆς ἀναδιοργανώσεως τῶν οικονομικῶν τῶν δήμων καί κοινοτήτων ἔλεγεν, ὅτι ὁ ἄμεσος ἔρανος, ὡς φόρος εἰσοδήματος, ὑπάρχει εἰς τό Βέλγιον καί τήν Ἰταλίαν. Ἄλλ' ὁ ἔρανος ἐκεῖ ἦτο καί εἶναι ἄλλο πρᾶγμα, μορφή φορολογίας τοῦ εἰσοδήματος ἀνταποκρινομένη πλήρως πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς ἐφαρμογῆς φορολογίας κράτους δικαίου. Θά γίνῃ κατωτέρω ἀνάλυσις, ἥτις δεικνύει ἂν ὑποβιβάζεται ἡ νομική ὀργάνωσις φόρου προσωπικοῦ, ἀπαιτοῦντος λεπτόν χειρισμόν, μέ τόν Ηαυτίου καί τόν Fleiner ἀνά χεῖρας!

Ἡ προσωπική ἐργασία δέν εἶναι βέβαια νεοελληνική σύλληψις. «Θεσμός ἑλληνικός» εἶναι ὅπως ὀργανώνεται διὰ τριῶν ἄρθρων πρὸς ἀντιμετώπισιν πάσης ἀνάγκης, δέν εἶπεν εἰς καμμίαν χώραν ἡ δικαίησις «δέν ἐνδιαφέρει ὅτι δέν ἔχουν χρηματικούς πόρους αἱ κοινότητες ἀφ' οὗ ἔχουν εἰς τήν διάθεσίν των τήν προσωπικήν ἐργασίαν». Ἡ προσωπική ἐργασία ὡς βάρος δημοσίου δικαίου ἐχρησιμοποιήθη ἐντατικώτατα καί χρησιμοποιεῖται ἀκόμη χάριν τῆς τοπικῆς ὁδοποιίας. Ἄλλ' εἰς καμμίαν χώραν δέν ἐσκέφθησαν, ὅτι μέ τήν προσωπικήν ἐργασίαν, ὡς ὀργανώνει αὐτήν ὁ κώδιξ, εἶναι δυνατόν νά ἀντιμετωποσθῇ τό πρόβλημα, ἐθνικόν καί ὄχι τοπικόν μιᾶς ἐκάστης κοινότητος, τῆς ὁδοποιίας. Δέν εἶναι εἰς τό ὕψος τοῦ προβλήματος ὡς ὀργανοῦται ἡ προσπάθεια, οὔτε εἰς τό ὕψος τοῦ χρέους πρὸς τό ἔθνος, ὅ,τι γίνεται μέ τόν «θεσμόν» αὐτόν, τοῦ ὁποίου κανεῖς, ἀληθινά, δέν εἰμπορεῖ νά ἀμφισβητήσῃ τήν πρωτοτυπίαν, ὡς λειτουργεῖ.

Ποῖος ὅμως νά καταδεχθῇ νά δώσῃ προσοχήν εἰς τό θέμα, ὅταν ὄλοι ἀσχολούμεθα μέ τήν ὀργάνωσιν τῶν κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων! Τό γαλλικόν ἔθνος, ἡ ὁδηγός αὐτοῦ τάξις, ἤρχισεν ἀπό τήν κατασκευήν δρόμων, καί ὕστερα ἀπὸ ἓνα καί πλέον αἰῶνα, ἀφ' ὅτου ἔγιναν οἱ δρόμοι, ἐσκέφθη τὰς κοινωνικάς ἀσφαλίσεις. Ἐχει κάποιαν βαθεῖαν σημασίαν τό πρᾶγμα.

Τοιοῦτος ὁ κώδιξ! Δι' ὄσων παρεῖσέφρυσαν, εἰς τό πρῶτον μέρος, παραποιήσεων τῶν ὕγιων ἀρχικῶν διατάξεων, ἔπαυσε νά εἶναι νοῦς ἄνευ παθῶν καί ὤθησε πρὸς φθοράν ἠθικήν καλπάζουσαν· δέν εἶναι δέ καλλίτερος εἰς τό δεῦτερον μέρος ἀπὸ ἀπόψεως δυναμικότητος ἐπιστημονικῆς, νομοτεχνικῆς καί πρακτικῆς. Δέν δύναται νά παραβληθῇ πρὸς τόν ρουμανικόν ὕστερῃ δέ καί τοῦ βουλγαρικοῦ.

Τό ὅτι ζῆ καὶ βασιλεύει χαρακτηριστικὸν εἶναι καὶ τοῦτο χρόνων καὶ ἡθῶν.

Παρ' ὅλα ταῦτα μακρὰν ἀφ' ἡμῶν ἡ βαρυθυμία. Ὡς ἔλεγον οἱ ρήτορες τῆς παλαιότερας ἐποχῆς : Δὲν ὑπάρχει ὠκεανὸς ἀνευ νησίδος οὔτε ἔρημος χωρὶς ὄσιν. Καὶ ὁ ἡμέτερος κώδιξ περιέχει ὀρισμὸν, τοῦ θεσμοῦ τῆς τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως, ἀνώτερον τοῦ γαλλικοῦ, τοῦ βελγικοῦ καὶ τοῦ πρωσικοῦ. Σχετικῶς ἐπληροφορήθη τὸ γερμανικὸν ἔθνος : Αἱ κοινότητες (αἱ ἑλληνικαί) ἔχουσι τὴν αὐτοδιοίκησιν τῶν ἐκ τοῦ **δημοσίου** καὶ **κοινωνικοῦ** αὐτῶν προορισμοῦ ἀπορρεουσῶν ἰδίων τοπικῶν ὑποθέσεων».

Μόνον ἡ ἀνθρωπίνη μικρότης καὶ μοχθηρία, κακὸς χαρακτήρ δύναται νὰ ἀμφισβητήσῃ τὴν δόξαν αὐτὴν τὴν νεοελληνικὴν καὶ ὁ ἀρνητὴς αὐτῆς εἶναι καὶ τῆς αὐτοδιοικήσεως ἀρνητὴς καὶ καταφρονητὴς : οἱ ἄλλοι εἶναι οἱ καλοὶ διάκονοι τῆς «ἰδέας».

Αὐτὸ τὸ ὕφος !! θὰ μᾶς παρατηρήσουν καὶ πάλιν. Καὶ ἡ οὐσία : Καὶ ποῖον ὕφος εἶναι ἀντάξιον τοῦ ὅ,τι συντελεῖται εἰς βᾶρος τῆς οὐσίας ζωτικῶν διὰ τὸ ἔθνος ζητημάτων : Ἀσφαλῶς ἡ ἔλλειψις κριτικῆς, μὲ ὕφος, ἐν τῇ χώρᾳ, ἐβοήθησε εἰς τὰ ἀτοπήματα.

Τι δὲ λέγομεν, ταπεινὸς ἐργάτης, καὶ τίνες αἱ ἐπιδιώξεις μας : Ἀπλῶς ὅτι χρειάζεται μείζων προσπάθεια συλλογικὴ, ὑπὸ τὸ φῶς τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς πείρας, ἔργον βαθύτερον, μὲ πόθον καὶ σκοπὸν τὴν διακονίαν τοῦ δημοσίου συμφέροντος, καλῶς ἐννοουμένου.

Ἀθῆναι Μάϊος 1934

ΚΥΡΙΩΤΕΡΑΙ ΠΗΓΑΙ

*Ελληνικά ἔργα

- *Αγγελόπουλου Γ. : Διοικητικὸν Δίκαιον.
*Αγγελόπουλου Θ. : Παραδόσεις Διοικ. Δικαίου.
Εἰσηγ. Ἐκθέσεις πρὸς τὴν Ἐπιτροπείαν τῶν Διοικ. Κωδίκων. Πρακτικά
Τ. Β. Τχ. Α.
*Ἐναρκτήριος Λόγος. Ἐπιθ. Τ. Αὐτ. 1926, Γ-Δ 1927, Β.
*Αγγελόπουλου Ἀγγ. : Ἡ Ἄμεσος Φορολογία ἐν Ἑλλάδι.
Τὸ πρόβλημα τῆς κατανομῆς τῆς φορολογικῆς ἐξουσίας μεταξὺ Κράτους
καὶ ὀργανισμῶν τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως.
*Ἀνδρεάδου : Παραδόσεις Δημοσίας Οἰκονομίας. Χρ. Λαδᾶ
*Ἀντωνιάδου : Δημοτικά.
*Ἀποφάσεις Συμβουλίου Ἐπικρατείας.
*Ἀργυροπούλου : Δημοτικὴ Διοίκησις.
Γεωργαντᾶ—Jéze Τὰ Δημόσια Οἰκονομικά.
Γεραγᾶ : Ἑρμηνεία τοῦ Νόμου περὶ Δήμων καὶ Κοινοτήτων Α' Μέρους.
Διοίκησις. Λογιστικόν.
Περὶ τῶν πράξεων τῶν δημοτικῶν καὶ κοινοτικῶν συμβουλίων.
Περὶ τὸ διοικητικὸν πρόβλημα (καὶ ἄλλαι ἐργασίαι σημειοῦμεναι εἰς
τὸ ἔξωφυλλον).
Δηλιγιάννη - Ζηνοπούλου : Ἑλληνικὴ Νομοθεσία.
Ἐκθέσεις εἰσηγητικά. Ν. ΔΝΖ'. Νομοσχεδίου Ρέπουλη 1914 ἐπὶ τῆς
μεταρρυθμίσεως τῶν δημοτικῶν φόρων. Ν. 4108 καὶ ἄλλων.
*Ἐλευθεριάδου. Γνωμοδοτήσεις ἐπὶ κτηματικῶν ζητημάτων.
Ζαριφοπούλου. Δικονομία Διοικητικῆς Ἐκτελέσεως.
Ζορμπάνου. Περὶ Δημοτικῶν Φόρων.
Καραπούλου - Νομικοῦ. Ἡ Φορολογία τῶν Καθαρῶν Προσόδων.
Κορτέση. Ἀστυνομικαὶ διατάξεις Ἀθηνῶν.
Κώδικες Ἄμεσου Φορολογίας. Ἐκδ. Ἰγ. Οἰκονομικῶν.
Λαμπροπούλου - ΑΠΙΧ. Τὰ Δημόσια Οἰκονομικά.
Ὅδηγία Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν 20-1915, 24-1920. Περὶ τῶν δημοτικῶν
καὶ κοινοτικῶν φόρων.
Παπαφράγκου. Ἡ ἀπονομή τῆς φορολογικῆς δικαιοσύνης ἐν τῇ
ἄμεσῳ φορολογίᾳ.
Πρακτικά Συνεδρίων Ἐνώσεως Πόλεων τῆς Ἑλλάδος.

- Σαριπόλου. Συνταγματικόν Δίκαιον.
 Στασινοπούλου. Περί ἀνακλήσεως τῶν διοικητικῶν πράξεων.
 Συμφαλιάδου—Fleiner. Διοικητικόν Δίκαιον.
 Σωτηρίου. Οικονομική κατάστασις τῶν Δήμων καὶ Κοινοτήτων διὰ τὰ ἔτη 1922-23, 1923-24.
 Τρικούπη. Νομοσχέδια περὶ κατηργήσεως τῶν διαφυλίων. Ἄγορεύσεις.
 Ἐφημερίς Συζητήσεων τῆς Βουλῆς.
 Ἐπιθεώρησις Τοπικῆς Αὐτοδιοικήσεως.
 Θέμις.
 Δικαιοσύνη.

Ἑλληνικά

- Allix : Traité de Science des Finances et de Législation Financière Française.
 Allix-Lecocq : Les Contributions Indirectes. T. 2.
 Berthélemy : Traité de Droit Administratif 1930. καὶ προηγ.
 Béquet : Commune.
 Girault : Manuel de Législation Financière. T. 1-111.
 Hauriou : Précis de Droit Administratif et de Droit Public.
 Assemat : L'écrit des Finances Communales et Départementales.
 Aucoc : Des Sections de Commune et des Biens Communaux 186 f.
 Babeau : Les Assemblées Générales des Communautés d' Habitants.
 Bastid : Les Aisances de Voirie.
 Boujou : Le Budget Communale.
 Delbez : Le Régime Municipal Allemand.
     La Révocation des Actes Administratifs.
 Destors : La prestation.
 Durarry : Formulaire des Maires et des Conseils Municipaux.
 Galtier : La suppression des octrois.
 Fouchier : Manuel Pratique des Communes.
 Impart de Latour : Des Biens Communaux.
 Lainville : Centimes Communaux et Taxes Nouvelles.
     Qu' est ce que le Budget Communal ?
 Lefèvre : Les Taxes Municipales de Paris.
 Loi du 5 Avril 1884 sur l' Organisation Municipale et circulaire du Ministre de l' Intérieur aux Préfets du 15 Mai 1884 contenant toutes les instructions relatives a son application.
 Montmeylian : Des Droits des Communes sur les biens communaux.
 Morgant : Loi communale.
 Monsarrat : Contrats et conventions des Communes.
     Les Voies Urbaines.

Les Chemins Vicinaux.

Les Chemins Ruraux.

Pandectes Françaises. Commune.

Petetin: L'Instruction Générale sur la comptabilité annotée.

Projet de Loi portant réforme des finances départementales et communales 30 Mars 1931.

Roberet: Conditions d'aptitude au droit à l'affonage et à la jouissance des biens communaux.

Περιοδικά:

La Vie Communale et Départementale.

Jurisprudence Municipale et Rurale.

Πρακτικά Συνεδρίων τῆς Ἑθνικῆς Ἐνώσεως τῶν Δημάρχων τῆς Γαλλίας.

Προβλογισμοὶ Πόλεων καὶ Κοινοτήτων. Συλλογαὶ Dalloz.

Ἑβελγικὰ

Berthelin: Les Institutions Provinciales et Communales de la Belgique I, II.

Biddaer: Loi Communale.

Formulaire des actes des Administrations Communales.

Bollie: Traité théorique et pratique des taxes communales.

Giron: Dictionnaire de droit administratif et de droit public, I-III.

Instruction Générale du Gouvernement du Brabant.

Marcotty: De la Voirie Publique.

Pandectes Belges. Commune.

Walerius: Organisation de Communes 3 Τόμοι.

Concessions et regies Communales 2 Τόμοι.

Wauthier: Précis du droit administratif.

Williquet Pastur et Dovillé: La loi communale.

Revue Communale de Belgique.

Revue de l'Administration.

Προβλογισμοὶ Πόλεων.

Ἑταλικὰ

Mazzucolo: La legge Comunale et Provinciale.

Ciiovanni de Gennaro: Manuale di Legislazione Comunale e Provinciale.

A de Brun: Contabilità Comunale.

Abolizione delle cinte daziarie e dei dazi interni comunali, Reluzione,

R. D Legge e istruzioni. Ἐπίσημος ἔκδοσις.

Κώδιξ ἐπὶ τῶν τοπικῶν οἰκονομικῶν 14 Σεπτεμβρίου 1921. Αἰτιολογικὴ Ἐκθεσις καὶ κείμενον. Ἐκ τοῦ γαλλικοῦ Bulletin de Statistique et de Législation comparée. 1932 N° 7 καὶ 8.

Ρουμανικὸς νόμος περὶ δήμων καὶ κοινοτήτων. Προϋπολογισμὸς τοῦ δήμου Βουκουρεστίου.

Βουλγαρικὸς νόμος περὶ κοινοτήτων. Προϋπολογισμὸς Δήμου Σόφιας.

ΚΩΔΙΞ ΤΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ ΠΕΡΙ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΠΡΟΣΟΔΩΝ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΑ'

Ἡ σύνθεσις τῶν ἐσόδων τῶν Δήμων καὶ Κοινοτήτων

Ἄρθρον 207

Ἐν Τελλίᾳ

1. — Πόροι τῶν κοινοτήτων, κατὰ τὴν ἰσχύουσαν νομοθεσίαν, εἶναι :

I. Αἱ πόσοδοι τῆς περιουσίας αὐτῶν.

II. Τέλη καὶ δικαιώματα, ἀντιπροσωπεύοντα τὸ τίμημα ὑπηρεσίας, σταθμικὰ δικαιώματα, δικαιώματα χρήσεως τόπου εἰς τὰς ἀγοράς, σφαγείου, καθαριότητος, παραχωρήσεως χρησιμοποιήσεως κοινοχρήστων χώρων, σταθμεύσεως, ὁδοποιίας κλπ.

III. Διάφοροι πόσοδοι : ποσοτὸν τῶν προστίμων, ποσὸν 20 δραχ. κατ' ἄδειαν θήρας, ἐπιχορηγήσεις τοῦ Κράτους καὶ τοῦ Νομοῦ διὰ τινος ὑπηρεσίας, κτηματολόγιον, κοινοτικὴ ὁδοποιία, δωρεάν ἰατρικὴ περίθαλψις κλπ.

IV. Φόροι συνδεδεμένοι πρὸς τοὺς δημοσίους φόρους

1. — Πρόσθετα ἑκατοστὰ εἰς τοὺς ἀμέσους δημοσίους φόρους.

α'. Ἐκατοστὰ τακτικά, ἀνευ εἰδικεύσεως, προωρισμένα πρὸς ἀντίκρουσιν τῶν τακτικῶν ἐξόδων τῆς κοινότητος.

β'. Ἐκατοστὰ ἑκτακτα προωρισμένα διὰ τὴν ἐκτάκτους κοινοτικὰς ἀνάγκας καὶ δι' ἀνεπίρκειαν προσόδων.

γ'. Ἐκατοστὰ εἰδικά, προωρισμένα εἰς εἰδικὸν σκοπὸν. Ταῦτα εἶναι πολυάριθμα, ἡ. χ. διὰ τὴν συντήρησιν καὶ ἀνανέωσιν τοῦ κτηματολογίου, τὴν κοινοτικὴν ὁδοποιίαν, τοὺς μισθοὺς τῶν ἀγροφυλάκων, τὴν δωρεάν ἰατρικὴν περίθαλψιν, διὰ τὴν ἀντικατάστασιν τῶν διαπυλίων, διὰ τὸ τέλος ὁδοποιίας κλπ.

2. — Ποσοστὰ ἐκ δημοσίων φόρων : 20% τοῦ φόρου ἐπὶ τῶν κυνῶν καὶ ἀμαξῶν, τὸ τέταρτον τοῦ φόρου ἐπὶ τῶν μεταλλείων.

Πρός τούτους επιχορηγήσεις, ἀναλογία ἐκ τῶν δύο σπουδαίων κοινῶν κεφαλαίων τῶν ἐμμέσων φόρων καὶ τοῦ φόρου ἐπὶ τοῦ κύκλου τῶν ὑποθέσεων.

V. — *Εἰδικοὶ κοινοτικοὶ φόροι.* Ὁ κατάλογος τοιούτων φόρων, εἰς τὴν διάθεσιν τῶν κοινοτήτων, ἦτο μέχρι πρὸ ὀλίγων ἔτων λίαν περιορισμένος. Λίθθητός ηὑξήθη μόνον διὰ τοῦ νόμου τῆς 13 Αὐγούστου 1926.

Οἱ φόροι οὗτοι διακρίνονται εἰς ὑποχρεωτικούς καὶ προαιρετικούς.

Ἐπιχρεωτικός εἶναι μόνον εἷς, ἐπὶ τῶν κινῶν. Ὅσον ἀφορᾷ τοὺς προαιρετικούς, αἱ κοινότητες δύνανται νὰ δημιουργοῦσιν εἰδικούς φόρους μέσφ νομοθετικῆς κυράσεως. Νόμοι διαφόροι ἔθεσαν ἐκ τῶν προτέρων εἰς τὴν διάθεσιν τῶν κοινοτήτων φόρους τινάς, τοὺς ὁποίους δύνανται νὰ ἐφαρμόσων ἄλλοτε ἐλευθέρως, ἄλλοτε ὑπὸ τὴν ἐπιφύλαξιν διαφόρων ἐγκρίσεων. Μερικοὺς ἐκ τῶν φόρων τούτων εἶχε προβλέψει ὁ νόμος τῆς 29 Δεκεμβρίου 1897 τίτλφ ἀντικαταστάσεως τῶν octrois ἐπὶ τῶν ὑγιανῶν ποτῶν. Ἄλλ' ὁ σπουδαιότερος εἶναι ὁ νόμος τῆς 13 Αὐγούστου 1926, ὅστις δημιουργεῖ ἐν ὅλῳ σύστημα εἰδικῶν τοπικῶν φόρων. Πᾶσα κοινότης, ἐγκρίσει τοῦ νομάρχου καὶ μετὰ γνώμην τῆς οἰκονομικῆς διοικήσεως, δύνανται νὰ ἐπιβίβη, ἄνευ ὑποχρεώσεως πρὸς κατάργησιν τῶν octrois, εἴκοσι τρεῖς διαφόρους φόρους, ἐκτὸς τῶν ἤδη δι' ἄλλων νόμων δημιουργηθέντων.

Οὗτοι εἶναι φόροι ἐπὶ τῆς ἰδιοκτησίας, ἐπὶ τῆς προσόδου τῆς ἰσοδομημένης ἢ μὴ ἰδιοκτησίας, ἐπὶ τῶν οἰκοδομῶν κατοικίας ἢ ἀσκήσεως ἐπαγγέλματος, ἐπὶ τῶν ἐπιπλωμένων διαμερισμάτων, φόροι ἐπὶ τῆς θεομίνσεως καὶ τοῦ φωτισμοῦ διὰ φωταερίου ἢ ἠλεκτρισμοῦ, καί, ἰδίως, φόροι πολυτελείας, ἐπὶ τῶν ἱππῶν καὶ ἀμαξῶν, σφαιριστηρίων, λεσχῶν, ἐξωστῶν, αὐτοκινήτων, κλειδοκεμβάλων, ἑπηρετῶν, τένις, νυκτερινῶν κέντρων, εἰσόδου εἰς ἵπποδρομίαν κλπ.

Κελὸν νὰ σημειωθῇ ὅτι ὅλας αὐτὰς τὰς εἰσφορὰς ὀνομάζει ὁ νόμος «taxes», ἐν ᾧ πρόκειται περὶ ἀληθινῶν φόρων. Ὁ ὅρος taxe ἐν τῇ τεχνικῇ ἐννοίᾳ του ἀνταποκρίνεται εἰς τὰ ἀνταποδοτικὰ τέλη ἢ δικαιώματα, τίμημα παρεχομένων ὑπηρεσιῶν, ὀφελημάτων τῶν ἰδιωτῶν τὰ ὁποῖα εἶναι διακριτὰ καὶ ἀτομικῶς δυνάμενα νὰ ἐκτιμηθῶσι. Ἄλλ' ἀπὸ μακροῦ ἡ διέκρισις μεταξὺ τέλους καὶ φόρου, ἢ καθιερωθεῖσα ὑπὸ τῆς θεωρίας δὲν τηρεῖται σεβαστῆ ὑπὸ τοῦ νομοθέτου ὀνομιζοντος συνήθως τέλη ἀληθινούς φόρους Allix σ. 394, 907. Lainville Centimes Communaux et taxes nouvelles σ. 39.

Octrois (διαπόλια). Ὁ σπουδαιότερος μεταξὺ τῶν προαιρετικῶν φόρων.

2. — *Ἀποδόσεις.* Αἱ πρόσοδοι ἐκ περιουσίας ἔχον σπουδαιότητα διὰ τινὰ δασοκτητορίας ἀγροτικῆς κοινότητος. Assemat. σ. 29.

Αἱ ἀποδόσεις τῶν ἀνταποδοτικῶν τελῶν καὶ δικαιωμάτων ἀποτελοῦσι τὸ τρίτον περίπου τοῦ συνόλου τῶν κοινοτικῶν ἐσόδων. Allix σ. 923.

Ἡ ἀπόδοσις τῶν εἰδικῶν κοινοτικῶν φόρων, κατὰ τοὺς νόμους τοῦ

1897 καὶ 1926, ἀνῆλθεν εἰς 500 ἑκατ. φρ. περίπου. *Assemat* σ. 640.

Ἀναγνωρίζεται δηλαδή, ὅτι δὲν δύναται νὰ φθάσῃ εἰς σοβαροὺς ἀριθμοὺς παρὰ μόνον εἰς τὰ ἀστικά κέντρα, τὰ ἐξ αὐτῶν ποσά, δι' ὅσας κοινότητις προσέφυγον εἰς τοὺς φόρους τούτους, ἔχουσι χαρακτηριστικὸν (Αἰτ. Ἐκθ. Νομοσχεδίου 1931 ἐπὶ τῆς ἀναμορφώσεως τῶν τοπικῶν οικονομικῶν σ. 17). Παρατηρεῖ δὲ ὁ Allix, ὅτι αἱ κοινότητες ἔχουν ἀνάγκην μεγαλύτερας καθοδηγήσεως εἰς τὴν ἐκλογὴν αὐτῶν πρὸς ἀποφυγὴν ἀνεπιγνώσεως καὶ συναρμογῆς φόρων ἀνομοίων, ἔξ ὧν μερικοὶ θέλουσι προσπορίσῃ ὀλιγωτέραν ὠφέλειαν εἰς τοὺς προϋπολογισμοὺς παρὰ ἐνόχλησιν τῶν φορολογουμένων καὶ τῆς διοικήσεως σ. 937.

Τὰ διαπύλια, διὰ τὰς κοινότητας ὑποῦν ἰσχύουσι ἀποτελοῦσι σπουδαιότατον μέρος τῶν τακτικῶν ἐσόδων των, μέχρι τοῦ ἡμίσεως καὶ πλέον αὐτῶν Fouchier σ. 678.

Τὸ κοινὸν κεφάλαιον τῶν ἐμμέσων φόρων ἀνῆλθε, τὸ 1929 εἰς 510 ἑκ. καὶ τὸ τοῦ φόρου ἐπὶ τοῦ κύκλου ὑποθέσεων εἰς 380 ἑκατ. *Assemat* σ. 30.

Τὰ πρόσθετα ἑκατοστά, οἱ πρόσθετοι εἰς τοὺς δημοσίους ἄμειστοι φόροι ἔδωσαν τὸ 1929 εἰς τὰς κοινότητας 2,616 ἑκατ. φρ. διὸ καὶ ὀνομάζονται «ὁ στερρὸς σκελετὸς τῶν τοπικῶν οικονομικῶν». (Αἰτ. Ἐκθ. Νομοσχ. 1931 σ. 18 *Assemat* σ. 40).

Εἰς τὰς μικρὰς ἀγροτικὰς κοινότητας, ὁ φόρος τῶν ἵππων καὶ ἄμαξῶν, οἱ τόκοι καταθέσεων καὶ ὁ κύριος φόρος ἐπιτηδεύματος ἀντιπροσωπεύονται διὰ τινῶν δεκάδων φράγκων, ἢ προσωπικὴ ἐργασία καὶ ὁ εἰς ἀντικατάστασιν αὐτῆς φόρος κοινοτικῆς ἡδοποιίας ἀποδίδουν ἀπὸ 500 μέχρι 2000 φρ. Ὅσον ἀφορᾷ τὰ πρόσθετα ἑκατοστά προσπορίζουν συνήθως πολλὰς χιλιάδας φρ. Brassaud, σ. 2.

2ε. — Κοινὰ Κεφάλαια Ὑπῆρχον καὶ πρὸ τοῦ πολέμου: κοινὸν κεφάλαιον τῶν ἀστυνομικῶν προατίμων, κοινὸν κεφάλαιον τῶν μεταλλείων. Ἐκτοτε τὸ σύστημα ἔλαβεν ἀνάπτυξιν.

Α. — α' Κοινὸν κεφάλαιον τῶν ἐμμέσων φόρων. Ἐπ' ὠφελείᾳ ἀποκλειστικῆ τῶν κοινοτήτων καὶ εἰς ἀντιστάθμισμα τῆς ζημίας αὐτῶν ἐκ τῆς καταργήσεως τῶν διαπυλίων ἐπὶ τοῦ οἴνου, τοῦ ζύθου καὶ τοῦ οἰνοπνεύματος, ὁ νόμος τῆς 22 Φεβρουαρίου 1918 ἱδρύσει κεφάλαιον κοινὸν ἐμμέσων φόρων ἐπὶ τῶν προϊόντων αὐτῶν. Ἡ διατίμησις εἶναι: Οἶνος 15 φρ. κατὰ ἑκατόλιτρον ἐξ ὧν 4 φρ. διὰ τὸ κοινὸν κεφάλαιον. Οἰνόπνευμα: 1320 φρ. κατ' ἑκατόλιτρον, ἐκ τῶν ὁποίων 250 φρ. διὰ τὸ κοινὸν κεφάλαιον. Ζύθος: 2 φρ. κατὰ βαθμὸν ἑκατολίου ἐξ ὧν 0,50 διὰ τὸ κοινὸν κεφάλαιον.

Τὸ κεφάλαιον αὐτὸ ἀπέδωκε 263 ἑκ. φρ. τὸ 1913 καὶ 510 ἑκ. τὸ 1929.

Διανέμεται μεταξὺ ὄλων τῶν κοινοτήτων, εἴτε εἶχον εἴτε ὄχι διαπύλια ἐπὶ τῶν ποτῶν, κατὰ κανόνας ὁμοιομόρφους δι' ὅλας τὰς κοινότητας, ἀλλ' οἷτινες ποικίλλουν κατ' εἶδη ποτῶν. Οὕτω διὰ τὸ οἰνόπνευμα, τὸ κοινὸν κεφάλαιον διανέμεται ἀναλόγως τοῦ πληθυσμοῦ, χωρὶς νὰ λαμβάνηται ὑπ'

ὄψιν ἢ σπουδαιότης τῆς καταναλώσεως, διὰ τὸν ζῦθον καὶ τὸν οἶνον κατὰ τρόπον, κατὰ το μᾶλλον ἢ ἥττον πολὺκλικον, βάσει τῆς τοπικῆς καταναλώσεως κατὰ τὸ 1913 λαμβανομένων ἑα' ὄψει καὶ τῶν ἐπιγεγομένων ἔκτοτε μεταβολῶν εἰς τὸν ἀριθμὸν τοῦ πληθυσμοῦ.

25. — β' *Τὸ κοινὸν κεφάλαιον τοῦ κύκλου ὑποθέσεων.* Διὰ τοῦ νόμου τῆς 25 Ἰουνίου 1929 ἐπὶ τοῦ φόρου τοῦ κύκλου ὑποθέσεων, ἰδρυθῆ τὸ νέον αὐτὸ κεφάλαιον τροφοδοτούμενον δι' ἐνὸς προσθέτου δεκάτου ἐπὶ τοῦ δημοσίου φόρου, ὅστις εἶναι 2⁹/₁₀. Τὸ ἐν τρίτον ἀνήκει εἰς τοὺς νομοὺς καὶ τὰ 2¹/₃ εἰς τὰς κοινότητας. Ἀνῆλθεν εἰς 177 ἔκτμ. τὸ 1921 καὶ 380 ἔκτμ. τὸ 1929.

26. — *Ἐπιχορηγήσεις.* Ἀπὸ τοῦ πολέμου τὸ Κράτος, ἐκτὸς τῶν ἄλλων μέτρων, ἤλθεν εἰς ἐπιχορηγίαν τῶν τοπικῶν ὀργανισμῶν καὶ ὑπὸ τὴν μορφήν ἐπιχορηγήσεων. 150 ἔκτμ. τὸ 1931 δε' ἠλεκτρικὴν δύναμιν εἰς τὰς περιφέρειάς, ἔναντι 5 ἔκτμ. τοῦ 1921, διὰ σχολικὰ κτίρια 94 ἔκτμ. ἔναντι 4, διὰ τὴν κοινοτικὴν ὁδοποιεῖαν 190 ἔκτμ. ἔναντι 12 κλπ. Πισὰ εἰς τὰ ὁποῖα δεόν νά προστεθῶσι καὶ αἱ ἔξαιρετικαὶ πιστώσεις τοῦ νόμου τῆς 19 Μαρτίου 1931 τίτλφ ἔθνικοῦ ἐφοδιασμοῦ. 120 ἔκτμ. δε' ἠλεκτρικὴν δύναμιν, 210 ἔκτμ. διὰ σχολικὰ κτίρια. (Αἴτ. ἔκθ. νομοσχ. 1931 σ. 17).

27. — *Ταμεῖον πίστεως τῶν νομῶν καὶ κοινοτήτων.* Ἐκ τῶν οἰκονομικῶν δυσχερειῶν τῶν τοπικῶν ὀργανισμῶν προήλθε τὸ σχέδιον ἰδρύσεως Ταμείου προκαταβολῶν εἰς τοὺς νομοὺς καὶ τὰς κοινότητας. Ἐψηφίσθη ὑπὸ τῆς Βουλῆς τὸ 1927. Ἀντιαπεκρίνετο εἰς δύο ἀπόψεις. Αἱ κοινότητες στεροῦνται χρήματος διὰ τὰ μᾶλλον ἐπιτόγνια καὶ ἀπαραίτητα ἔργα. Τὸ Κράτος δὲν εἶναι ἀρκετὰ πλούσιον, ἵνα τὰς βοηθήσῃ καὶ ἐξ ἄλλων εὑρίσκουν μεγάλης δυσκολίας πρὸς συνολογήσασιν δανείων. Τὰ διαθέσιμα τῶν συνήθων δανειστικῶν ὀργανισμῶν εἶναι περιορισμένα καὶ αἱ ὄροι δανεισμοῦ σκληρὸν ἀρνητικοί. Κατὰ δεύτερον λόγον μέρος τῶν πόρων τῶν τιθεμένων εἰς τὴν διαθήσασιν τῶν κοινοτήτων ἢ ὑπὲρ ἔργων τοπικοῦ ἰνδιαφέροντος δὲν χρησιμοποιεῖται κατ' εἰλόγον τρόπον, ἢρ' οὐ διανέμεται μεταξὺ τῶν τοπικῶν ὀργανισμῶν ἀνευ ἀκριβοῦς ἐκτιμήσεως τῶν ἀναγκῶν των. Ἐὰν παρωχευεῖτο εἰς τὸ Ταμεῖον προκαταβολῶν ποσοστὸν τῶν πόρων αὐτῶν, θά εὑρισκον ὠφέλιμον προορισμὸν καὶ θά διαφθάνοντο ἡμέσως, κατὰ τι μέτρον, τὰ ἄτοκα, ἰδιαιτέρως τοῦ συστήματος τῶν κοινῶν κεφαλαίων. Αἰτίσ σ. 94).

Πόροι ὠρίζοντο προικοδότησις τοῦ κράτους καὶ ἐτήσιοι πρόσοδοι ἐκ ποσοστοῦ τῶν κοινῶν κεφαλαίων τῶν ἡμέσων φόρων καὶ τοῦ κύκλου ὑποθέσεων, ποσοστοῦ τοῦ κεφαλαίου τῶν τυχηρῶν παιγνίων καὶ τῶν στοιχημάτων κατὰ τὰς ἀθλητικὰς ἐκδείξεις.

28. — Κατόπιν πίστεως τῶν συνεδρίων τῶν Δημάρχων τὸ σχέδιον ἐκυρώθη περιληφθὲν εἰς τὸν νόμον τῆς 28 Δεβρίου 1931 ἐπὶ τῆς συμπληρώσεως τοῦ ἔθνικοῦ ἐφοδιασμοῦ.

Δημιουργεῖται ὑπὸ τὸ ὄνομα Ταμεῖον πίστεως τῶν νομῶν καὶ κοινο-

τήτων διὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ ἐθνικοῦ ἐφοδιασμοῦ, ἕδραμα δημόσιον μετὰ νομικῆς προσωπικότητος καὶ οἰκονομικῆς αὐτονομίας, ἐπιφορτισόμενον νὰ παρέχῃ εὐκολίας πίστεως εἰς τοὺς νομοὺς καὶ τὰς κοινότητας διὰ τὰ ἔργα αὐτῶν ὑφελείας κοινοτικῆς, ὁμάδος κοινοτήτων, νομῶν ἢ ὁμάδος νομῶν. "Αρθ. 8.

Οἱ πόροι τοῦ ταμείου περιλαμβάνουν : α') Προικοδοτήσιν ἀρχικὴν, τοῦ Κράτους, ἐκ 300 ἑκτα. φρ. β') Πόρους ἐτησίους ἀντιπροσωπευομένους.

1ον. Διὰ τὴν χορῆσιν 1932-33 ἐν τέταρτον, 1933-34 τὸ ἥμισυ, 1934-35 τὰ τρία τέταρτα καὶ ἀπὸ τῆς χορῆσεως 1935-36 τὸ ὅλον τῆς μερίδος τοῦ Κράτους ἐκ τοῦ προϊόντος τῶν παιγνίων εἰς τὰ καζίνα καὶ ἐκ τῆς ἀποδόσεως τοῦ φόρου ἐπὶ τῶν τυχηρῶν παιγνίων εἰς τὰς λέσχας. 2ον. Τὰ δύο τρίτα τῆς μερίδος τοῦ Κράτους ἐκ τῶν εἰσπραξέων ἐπὶ τῶν στοιχημάτων ἔξω τῶν ἵπποδρομιῶν. 3ον. Τὰ δύο τρίτα τῆς εἰσπραξέως ἐπὶ τῶν στοιχημάτων κατὰ τὰς ἀθλητικὰς ἐπιδείξεις, ἐκτὸς τῶν ἵπποδρομιῶν, καθ' ἣν περιπτώσιν ἐπακολουθήσῃ σχετικὴ νομοθετικὴ πρόβλεψις.

4.— Δωρεαὶ καὶ κληροδοτήματα. "Αρθ. 9.

Οἱ πόροι τοῦ ταμείου θὰ διανεμῶνται μετῴξυ τῶν νομῶν καὶ κοινοτήτων. Τὰ 3|15 εἰς τοὺς νομοὺς: Τὰ 4|5 εἰς τὰς κοινότητας μέχρις ἀναλογίας, 1|15 διὰ τὰς κοινότητας πληθυσμοῦ ἄνω τῶν 30,000, 2|15 διὰ τὰς κοινότητας πληθυσμοῦ μεταξύ 30,000 καὶ 5,000 κατοίκων, 3|15 μεταξύ 5000 καὶ 1501 κατ., 6|15 διὰ τὰς κοινότητας τῶν ὁποίων ὁ πληθυσμὸς δὲν ὑπερβαίνει τοὺς 1500 κατ. "Αρθ. 12. Τὰ τοκοχρεωλύσια δανείων δὲν δύναται νὰ ἔχουν διάρκειαν μεγαλειτέραν τῶν τεσσαράκοντα ἐτῶν. "Αρθ. 13. Ὁ τόκος δὲν θὰ εἶναι κατώτερος τῶν 2%, ἐν πάσῃ περιπτώσει δὲν θὰ ὑπερβαίῃ τὸ 1.50 διὰ τὰς κοινότητας, κάτω τῶν 50.00 κατ. "Αρθ. 14.

Ἐκ τῶν θεωρητικῶν ἀποφύγων. Τέλη καὶ δικαιώματα. Φόροι

9.—Ἐν Γαλλίᾳ, ὅπως καὶ εἰς ἄλλας πολιτισμένας χώρας, τὰ δημόσια ἔσοδα καὶ αἱ δημόσια δαπάναι, ἔχουν διανεμηθῆ μετῴξυ μιᾶς σειράς ἐπαλλήλων ὀργανισμῶν, εἰς τὴν κορυφὴν τὸ Κράτος, εἰς τὸ ἄλλο ἄκρον ἡ κοινότης, μεταξύ δὲ τῶν δύο τούτων ἐν ἡ περισσώτερα ἠθικὰ πρόσωπα. Ποῖον μέρος, ἕκαστον τῶν προσώπων τούτων πρέπει νὰ λαμβάνῃ ἀπὸ τὰ δημόσια ἔσοδα; Τίνας ὑπηρεσίας ὀφείλει νὰ παρέχῃ ἕκαστον; Τὰ δύο αὐτὰ ζητήματα εἶναι ἀλληλένδετα. Ἄν αὐξάνουν τὴν μερίδα τῶν τοπικῶν ὀργανισμῶν εἰς τὴς δημοσίας δαπάνας, πρέπει κατ' ἀνάγκην νὰ ἀφίεται εἰς αὐτοὺς μέρος σπουδαιότερον τῆς φορολογίας. Ἀντιθέτως ἂν τὸ ὅλον σχεδὸν καταβάλλεται ὑπὸ τοῦ Κράτους, τοῦτο θὰ διατηρήσῃ δι' ἑαυτὸ τὸ ὅλον σχεδὸν τῶν προσόδων. Αἱ ἀναλογίαι ποικίλλουσι πολὺ κατ' ἐποχὰς καὶ κατὰ χώραν. Girault II σ. 223.

10.—Τὸ σύστημα τῶν τοπικῶν οἰκονομικῶν συνδέεται στενῶς πρὸς τὴν διοικητικὴν ὀργάνωσιν μιᾶς χώρας. Ἐξαρτᾶται ἐν πρώτοις ἐκ τοῦ μεγα-

λειτέρου ή μικρότερου βαθμού συγκεντρώσεως, ήτις υπάγχει εις αὐτήν ἐκ τοῦ μέτρου, καθ' ὃ τὸ Κράτος ἀσκεῖ τὴν διοικητικὴν ἐποπτείαν ἐναντι τῶν τοπικῶν ὀργανισμῶν καὶ ἐν τοῦ ποικίλλοντος τρόπου, καθ' ὃν αἱ δημοσίαι διαπύαι ἔχουσι διανεμηθῆναι μεταξὺ τῶν τοπικῶν ἑπηρεσιῶν. Ἡ διανομὴ μεταξὺ τῶν ἀρμοδιοτήτων τοῦ Κράτους καὶ ἐκείνων τῶν ἐπαρχιακῶν ή κοινοτικῶν ὀργανισμῶν γίνεται κατὰ διάφορον τρόπον, σύμφωνα πρὸς τὰς πολιτικὰς παραδόσεις τῶν διαφόρων λαῶν. Αἰλίς σ. 891.

§ 1. — Εἰς τὰς περισσοτέρας χώρας, αἱ τοπικαὶ μονάδες ἔχουσι λάβη πρὸ τοῦ Κράτους τὴν φροντίδα νὰ προνοῦν περὶ διαφόρων ἑπηρεσιῶν γενικοῦ συμφέροντος, αἵτινες ἀποτελοῦσιν ἀληθινὰς κρατικὰς ἑπηρεσίας (Ἀστυνομία, ἀστική κατάσταση, ὁδοποιεῖα, ἄγεινή, ἀντίληψη, σχολικαὶ διαπύαι κλπ.).

Ἄλλ' ἐξ ἑτέρου, οἱ τοπικοὶ ὀργανισμοὶ ἀποστολὴν ἔχουσιν νὰ προνοῦν περὶ τοπικῶν ἀναγκῶν οἰκονομικοῦ χαρακτῆρος, ἕδρασε, φωτισμοῦ, ἀγοραὶ, σφαγεία, καθαριότης κλπ. Ἐνῶ δὲ αἱ κρατικαὶ ἑπηρεσίαι αἱ ἐπιτελούμεναι εἰς τοὺς τοπικοὺς ὀργανισμοὺς δύνανται νὰ ἐκτελεσθοῦν μόνον ἐπὶ δημοσίας ἐξουσίας, αἱ τελειοταῖα κατ' ἀδότησιν ἀντίληψιν εὐά ἦτο δυνατόν νὰ παρέχοντο ὑπὸ συνεταιρισμοῦ ἰδιωτῶν. Ἡ τοπικὴ λοιπὸν ὁλοτῆς ἱρητινίζεται ἐπὶ ὁ πλοῦν χαρακτῆρα, δημοσίας ἐξουσίας καὶ συνεταιρισμοῦ ἰδιωτικῶν συμφερόντων τάξως οἰκονομικῆς. Ὁ δεύτερος χαρακτῆρ εἰς τὰς περισσοτέρας χώρας ὑπηρεσιῶν τοῦ πρώτου. Εἰς τὴν κοινοτήτων ὀργάνωσιν αἱ ἑπηρεσίαι δημοσίας τάξως ὑποχωροῦν, εἰς σπουδαίωτα, εἰς τὰς ἑπηρεσίαις ἰδιωτικοῦ συμφέροντος καὶ ὁ προϋπολογισμὸς ἀντιπροσωπεύει μᾶλλον τὸ λογιστικὸν δαπανῶν ὠφελίμων μὴ ἐπίστωσιν κατοίκων συνεταιρισμένων παρὰ λογιστικὸν δαπανῶν διοικητικῶν ἀληθοῦς δημοσίας ἀρχῆς.

§ 2. — Διὰ τὰς ἑπηρεσίας, αἵτινες δύνανται νὰ προσομοιωσθοῦν πρὸς κρατικὰς, ἐννοεῖται ὅτι τὰ τοπικὰ οἰκονομικὰ τροφοδοτοῦνται μισθ τοῦ κυρίως φόρου, διανεμομένου μεταξὺ τῶν φορολογουμένων ἀναλόγως τῶν δυνάμεόν των. Ἄλλὰ διὰ τὸ μεγαλεῖτερον μέρος τῶν τοπικῶν ἑπηρεσιῶν οἰκονομικοῦ χαρακτῆρος, τὸ μᾶλλον εἴλογον σύστημα συνίσταται εἰς τὴν πληρωμὴν τῆς παρεχομένης ἑπηρεσίας, δηλαδή δι' ἐπιβολῆς τελῶν καὶ δικαιωμάτων ἀντιπροσωπευόντων τὸ τίμημα τῶν ἑπηρεσιῶν: δικαιώματα σταθμεύσεως, ἕδρασεως, φωτισμοῦ, σφαγείων, ὁδοστρωσίας, ἄρσεως ἀπορριμμάτων κλπ. Εἶναι ἡ δικαιοτέρα μέθοδος, ἐπειδὴ ἐπιτρέπει τὸν ἀναλογισμὸν τῆς εἰσφορᾶς ἐκάστου πρὸς τὴν παρεχομένην ὠφελίαν, ἥτις λόγῳ τῆς φύσεως αὐτῆς δύναται εὐκόλως νὰ ἐκτιμηθῆ καὶ τὴν ἀπαίτησιν τῆς εἰσφορᾶς μόνον παρὰ τοῦ ὠφελουμένου ἐκ τῆς ἑπηρεσίας. Τὰ «τέλη» «taxes» ἑξαιρετικὰ εἰς τὰ οἰκονομικὰ τοῦ Κράτους, κατέχουσι λοιπὸν πάντοτε εὐρείαν θέσιν εἰς τοὺς τοπικοὺς προϋπολογισμοὺς. Ἀντιπροσωπεύουσι εἴτε τὸ τίμημα ἑπηρεσιῶν ἐν μονοπωλίῳ, εἴτε τὸ τίμημα ἑπηρεσιῶν παρεχομένων ἐν συνεργασίῳ μετ' ἰδιωτῶν. Ὅτι μὲν εἰσπραττόνται ἀπ' εὐθείας ὑπὸ τῆς κοινότητος, ὅτι δὲ ὑπὸ ἀναδόχων. Μερικὰ συντίτανται εἰς τὴν διανομὴν τῶν δαπανῶν μὴς ἑπηρεσίας μεταξὺ τῶν ἐνδιαφερομένων (λ. χ. τέλη ὁδοστρωσίας, συντηρή-

σεως ὁδῶν) ἄλλα δὲ εἰς τὴν τιμὴν πωλήσεως προμηθεΐας ἢ ὑπηρεσίας (ἕδωρ, φωταερίου, λουτρά κλπ.). *Annex* σ. 906.

Φόροι τοπικοὶ

13.—Τὸ σύστημα αὐτῶν δύναται νὰ ὁργανωθῆ κατὰ πολλοὺς τύπους. Σύστημα ἰδικῶν καὶ αὐτοτελῶν φόρων — προσθέτων εἰς τοὺς δημοσίους — κοινῶν κεφαλαίων — εἶναι αἱ τρεῖς δυναταὶ μέθοδοι δημιουργίας φορολογικῶν προσόδων ἕκαστος τῶν τοπικῶν οἰκονομικῶν.

Ἡ πρακτικὴ, ἣτις δὲν δύναται νὰ ἐμπνεῖται μόνον ὑπὸ θεωρητικῶν ἀπόψεων ἀλλ' εἶναι ὑπόχρεως νὰ λαμβάνῃ ὑπ' ὄψιν συγκεκριμένα γεγονότα καὶ δυνατότητας ἐφαρμογῆς, πραγματοποιεῖ γενικῶς συμβιβασμὸν τῶν τριῶν μεθόδων ἢ τοῦλάχιστον μεταξὺ τοῦ συστήματος τῶν αὐτοτελῶν φόρων καὶ τῆς συμμετοχῆς εἰς τοὺς κρατικοὺς φόρους. Αἱ μέθοδοι λοιπὸν αὗται δὲν φαίνονται δευτικῶς ἀποκλειστικῆς χρήσεως, ἀλλ' ἢ μία ἢ ἡ ἄλλη τείνει νὰ ὑπερισχῆσῃ εἰς τὸ σύστημα τῶν τοπικῶν οἰκονομικῶν τῶν διαφόρων χωρῶν. *Annex* σ. 911.

Ἡ ἐκπορὴ τῶν φόρων

14.—Ὅλοι οἱ φόροι δύναται νὰ ἀρμόζον εἰς τὸ Κράτος, ἀλλ' ὅλοι δὲν ἀρμόζον εἰς τοὺς τοπικοὺς ὁργανισμούς. Οἱ ἔμμεσοι φόροι διὰ τὸ Κράτος καὶ οἱ ἄμεσοι διὰ τοὺς τοπικοὺς ὁργανισμούς, σύστημα ὕπερ ἐφήρμοσεν ὁ Μιχαὴλ ἐν Γερμανίᾳ, δὲν πρέπει νὰ θεωρηθῆ ὡς συνέπεια ἰδιοπροτίαις πολιτικῶν τινῶν ἀνδρῶν. Εἶναι σύμφωνον πρὸς τὴν φύσιν τῶν πραγμάτων καὶ συνιστᾶται ὑπὸ τῆς λογικῆς. Εἰς μόνον ἔμμεσος φόρος δύναται νὰ ἀρμόζῃ εἰς τὰς κοινότητας, τὰ διαπύλια. Ἀλλ' ἀκριβῶς τὰ διαπύλια εἶναι ὁ ἔμμεσος φόρος τοῦ ὁποίου ἰδιαιτέρως εἶναι εὐκταία ἢ κατάργησις Girault II σ. 224.

15.—Ἡ μελετωμένη ἐν Γαλλίᾳ ἀναμόρφωσις τῶν τοπικῶν οἰκονομικῶν στρέφεται περὶ τὰ πρόσθετα ἑκατοστά, ἀποτελοῦντα τὸν κόμβον τοῦ ὅλου φορολογικοῦ συστήματος καὶ ἀντιπροσωπεύοντα συνήθως τὸ ὅλον τῶν φόρων τῶν ἀγροτικῶν κοινοτήτων. Ἡ λύσις δὲ τοῦ προβλήματος ἀντιμετωπίζεται διὰ δημιουργίας καταλλήλων, ἁμέσων πάντοτε, φόρων.

Αἱ μελέται, ἀπὸ τοῦ πολέμου ἐντυτικώτεροι, ἀφ' ἧς καὶ ἡ ὀξεία οἰκονομικὴ κρίσις, κατέληξαν, πλὴν τῶν ἐν τῷ μεταξὺ ληφθέντων μέτρων, κοινῶν κεφαλαίων καὶ φόρων κατὰ τὸν νόμον τοῦ 1926, εἰς νομοσχέδιον κυβερνητικὸν κατατεθὲν τὴν 30 Μαρτίου 1931.

Τὸ νομοσχέδιον διατηρεῖ τοὺς παλαιούς ἁμέσους φόρους, προσθέτως εἰς τοὺς δημοσίους, τοὺς ὁποίους καθιστᾷ αὐτοτελεῖς, προσαρμοζομένους πρὸς τὰς σημερινὰς συνθήκας.

16.—Ἡ αἰτιολογικὴ ἐκθεσις ὡς κατευθυντηρίου, ἰδέας τῶν νομοπαρασκευαστικῶν ἐργασιῶν, προτάσσει τὰ ἑξῆς :

« Ἀληθῶς, εἰς τὸ Κράτος, ὁλόκληρα πολιτικὴν καὶ κοινωνικὴν, τῆς ὁποίας

ἡ ἐξουσία καὶ δοξαίως ἐκτείνεται ἐπὶ σημαντικῆς περιφερείας καὶ ἐπὶ μεγάλης μίξης πολιτῶν, ἀνταποκρίνεται τύπος τις θεωρητικὸς καὶ πρακτικὸς δημοσιονομίας, ὅστις δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ ποσομοσθῆ εἰς τὸν νομὸν καὶ τὴν κοινότητα, σώματα πολὺ περιορισμένα ἐν πρώτοις, ἀλλὰ κυρίως ἐνώσιως συμπερόντων καθαρῶς ὀλικῶν, ὀργανώσεως διαχειρίσεως καὶ ὄχι κυριαρχίας. Καὶ δύναται νὰ λεχθῆ, ὅτι ἐν ἀπὸ τὰ αἰσιώδη δείγματα τῆς φορολογικῆς ἐξελίξεως τῶν τελευταίων τούτων χρόνων εἶναι τοῦτο, ὅτι ἔγινε μεταξύ τῶν δύο συστημάτων ἀμέσων φόρων τοῦ Κράτους καὶ τῶν τοπικῶν μονάδων ἡ ἀναγκαία διακρίσις αὕτη: ἐξ ἑνός, ἡ προσωπικὴ φορολογία ὑπὸ βάσιν προοδευτικὴν καὶ κοινωνικὴν, ἐξ ἑτέρου, ἡ πραγματικὴ φορολογία, ἐν ταύτῃ ἀπλοστέρα καὶ σταθεροτέρα, καλλίτερον ποσομοζομένη εἰς τὰς τρεχούσας ἀνάγκας μ' ἢς ἀπλῆς ἐνώσεως συμπερόντων». Σ. 36.

17. — Αὐτὰ σημαίνουν, ὅτι κρίνονται μᾶλλον πρόσφοροι εἰς τοὺς τοπικοὺς ὀργανισμοὺς οἱ αὐτόνομοι πραγματικοὶ φόροι. Τὴν σχετικὴν θεωρίαν ἐνοστηματοποίησε πρῶτος, καὶ ἐφήρμοσεν ἐν Γερμανίᾳ ὁ Μίχελι, ὑποστηρίζου δὲ ἐν Γαλλίᾳ πολλοὶ καθ' ἑαυτὸν καὶ ἰδίως ὁ Αλλίξ.

Αἱ ἰδέαι αὗται στηρίζονται ἐπὶ τοῦ ἐξῆς λόγου: Αἱ ὑπηρεσίαι αἱ παρεχόμεναι ὑπὸ τοῦ Κράτους ὀφειλοῦσιν ὅλα τὰ άτομα, χωρὶς νὰ εἶναι δυνατόν νὰ καθορισθῆ ἡ μερὶς ἑκάστου. Οἷτω τὸ Κράτος ὀφείλει νὰ ἐπιβαρῶνῃ τοὺς πολίτας ἀναλόγως τῶν γενικῶν φορολογικῶν δυνατοτήτων αὐτῶν, προσδιοριζομένων διὰ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν προσόδων των ἐξ ἐνός, τῆς οἰκογενειακῆς των καταστάσεως ἄφ' ἑτέρου. Τοῦναντίον οἱ κάτοικοι μιᾶς κοινότητος δὲν ἀπακομίζουσι ὅλοι τὰ αὐτὰ πλεονεκτήματα ἀπὸ τὴν κοινοτικὴν ὀργάνωσιν. Αἱ παρεχόμεναι ὑπὸ τῆς κοινότητος ὑπηρεσίαι ἔχουσι χαρακτῆρα τοπικόν, γενικῶς καθορισμένον, ἂν μὴ ἐκτιμητόν, ὅστις ἀποκλείει τὴν ἀσχίαν τῆς προσωπικῆς ἰσότητος ἐναντι τοῦ φόρου τοῦ ἐφαρμοζομένου διὰ τὸ Κράτος. *Assemblé* σ. 68.

18. — Καὶ τὸ πόρισμα τῆς ἀναλύσεως τοῦ Αλλίξ εἶναι: Οἱ πόροι τῶν τοπικῶν ὀργανισμῶν ὀφείλουσι νὰ ἀναζητηθῶσιν εἰς τὰ κυρίως τέλη, τὰ ἀνταποδοτικὰ δηλαδή, εἰς τὰ δικαιώματα καταναλώσεως καὶ εἰς τοὺς ἀμέσους φόρους εἰς τῆς ἰδιοκτησίας, τῆς κατοικίας καὶ τοῦ ἐπαγγέλματος... Οἱ τοπικοὶ φόροι πρέπει νὰ ἔχουσι μίαν βάσιν χωρικὴν, ἄφ' οὗ εἶναι ποσομοσμένοι εἰς ἀντίκρουσιν τῶν τοπικῶν δαπανῶν, αἵτινες ἐνδιαφέρουσι μόνον τοὺς κατοίκους. Ὄφειλω κατὰ εἰς τὴν κοινότητα διὰ τὴν ἰδιοκτησίαν τὴν ὁποίαν κατέχω ἐν αὐτῇ, διὰ τὴν κατοικίαν, ἣν ἔχω ἐκεῖ, διὰ τὸ ἐπάγγελμα ὅπερ ἐξασκῶ ἐν αὐτῇ. Οἷδεῖς λόγος ὑπάρχει, ἵνα εἰσφέρω εἰς τὰς δαπάνας αὐτὰς διὰ προσθέτων ἐκατοστῶν εἰς τὸν φόρον εἰς τοῦ εἰσοδήματος, ἐν ἀναλογίᾳ τοῦ ὅλου ποσοῦ τῆς περιουσίας μου, τῆς ὁποίας πολλὰ στοιχεῖα, λ. χ. αἱ κινήται ἀξίαι δὲν ἔχουσι κανένα τοπικόν δεσμόν. Εἶμαι ὑπόχρεως ἐναντι τῆς τοπικῆς περιφερείας μόνον διὰ τὰς δαπάνας τὰς ὁποίας κάμνω ἐκεῖ καὶ διὰ τὰ εἰσοδήματα, τὰ ὁποία ἀντῶ ἐκείθεν. Ἀλλὰ ἡ ἰδιοκτησία, ἡ κατοικία, τὸ ἐπάγγελμα -- δηλαδή τὰ μόνα στοιχεῖα δι' ὧν συνδέομαι πρὸς τὴν τοπικὴν

ομάδα — εἶναι ἀκριβῶς αἱ βάσεις τῶν παλαιῶν μας φόρων, ἐγγείων, κατοικίας καὶ ἐπιτηδεύματος. *Ὅτι εἶναι κακόν, σήμερον εἰς τὸ ἡμέτερον σύστημα ἀπέσαν τοπικῶν φόρων, δὲν εἶναι οἱ φόροι καθ' ἑαυτούς, οἷτινες, ὡς φόροι τοπικοί, εἶναι ἐξίτητοι, ἀλλ' ὁ τρόπος τῆς ἐπιβολῆς τῶν ὡς προσθέτων. Ἄς καταργήσωμεν τὴν μέθοδον τῶν ἐκατοστῶν, ἀλλ' ἃς διατηρήσωμεν τοὺς παλαιούς φόρους, καθιστώντας αὐτοὺς αὐτονόμους; Σ. 937 Assema^t σ. 90 ἐφ.

19.—Τὴν θεωρίαν τοῦ πραγματικοῦ φόρου εἰς τὰ τοπικὰ οἰκονομικὰ ἐδέχθη καὶ ἀνέλασε καὶ ἡ Γνωμοδοτικὴ Ἐπιτροπὴ τῆς γενικῆς διοικήσεως, νομαρχιακῆς καὶ κοινοτικῆς— παρὰ τῷ Ὑπουργεῖῳ τῶν Ἐσωτερικῶν, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Dausset, ἣτις κατήρτισε σχέδιον μεταρρυθμίσεως τῶν τοπικῶν οἰκονομικῶν. Ἐν συμπεράσματι τῶν ἐργασιῶν τῆς καὶ ὡς αἰτιολογίαν τοῦ σχεδίου, ἡ ἐπιτροπὴ ἔθηκεν ἀριθμὸν τινα ἀρχῶν, αἵτινες ἀποδίδουν τὴν θεωρίαν τοῦ πραγματικοῦ φόρου, κατὰ τὴν τελευταίαν αὐτῆς μορφήν.

α'. Αἱ δαπάναι καὶ αἱ ἐργασίαι βεβαιώσεως τοῦ τοπικοῦ φόρου πρέπει νὰ μειωθῶν κατὰ τὸ δυνατόν (Ἀρχὴ τῆς μικροτέρας δαπάνης εἰσπράξεως).

β'. Ὅλοι οἱ φορολογούμενοι πρέπει νὰ δύνανται νὰ γνωρίζουν ἐπακριβῶς τὸ μέρος τοῦ φόρου, τὸν ὅποιον καταβάλλουν εἰς τὸν νομὸν καὶ τὴν κοινότητα, καὶ τὰς βάσεις ἐφ' ὧν ἡ φορολόγησις στηρίζεται (Ἀρχὴ τῆς ἐπιτελείσεως).

γ'. Ὁ τοπικὸς φόρος πρέπει νὰ εἶναι ἀπολύτως ἀνεξάρτητος ἀπὸ τὸν φόρον τοῦ Κράτους (Ἀρχὴ τῆς αὐτονομίας).

δ'. Ἡ ἀπόδοσις τοῦ τοπικοῦ φόρου ὀφείλει νὰ εἶναι σταθερὰ καὶ προβλέψιμος (Ἀρχὴ τῆς σταθερότητος).

ε'. Ὅλα τὰ μέλη τῆς τοπικῆς ὀλότητος ὀφείλουν νὰ συντρέχουν εἰς τὰς δαπάναις τῆς ὀλότητος ταύτης καὶ ἐν ᾧ μέτρῳ ἀπολαμβάνουσιν αὐτῶν (Ἀρχὴ τῆς καθολικότητος καὶ πραγματικότητος).

στ'. Τὸ σύστημα τοπικῶν φόρων πρέπει νὰ εἶναι τεχνικῶς βιώσιμον, δηλαδή εὐκόλου ἐφαρμογῆς.

Οἱ κανόνες τῆς καθολικότητος καὶ πραγματικότητος ἀποκλείουν ἐκ τῆς τοπικῆς φορολογίας τὸν προσωπικὸν φόρον. Ὁ κανὼν τῆς πραγματικότητος ἐπενθymiζει, τὴν θεωρίαν τοῦ Miquel, ὁ τοπικὸς, δηλαδή, φόρος ὀφείλει νὰ στηρίζεται ἐπὶ τῆς σπουδαιότητος τῶν παρεχομένων ὑπηρεσιῶν καὶ ὄχι ἐπὶ τῆς ἰσότητος τῶν φυσικῶν. Ὁ κανὼν τῆς καθολικότητος ἀπομακρύνει ἀπὸ τὴν τοπικὴν φορολογίαν τὸ σύστημα τῶν ἐκπτώσεων εἰς τὴν βάσιν τοῦ φόρου καὶ κατὰ συνέπειαν τὴν ἐφαρμογὴν ὑπὲρ τῶν τοπικῶν ὀργανισμῶν προσθέτων ἐκατοστῶν εἰς τοὺς φόρους ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος, ὡς λειτουργοῦσι σήμερον ὑπὲρ τοῦ Κράτους. Σχέδιον καὶ ἀνάλυσις αὐτοῦ εἰς τὰ πρακτικὰ τοῦ XIX Συνεδρίου τῆς Ἑθνικῆς Ἐνώσεως τῶν Δημάρχων τῆς Γαλλίας σ. 95 ἐφ. Παράρτημα σ. XXXVII ἐφ. Assema^t σ. 80 ἐφ.

20.—Ἐναντι τῆς ὡς ἄνω θεωρίας καὶ σχεδίων, ὑπάρχει, ὡς νοεῖται,

καί υποστηρίζεται ζωηρῶς τὸ ἄλλο κυρίως, καθ' ὃ τὸ φορολογικὸν σύστημα τῶν τοπικῶν ὀργανισμῶν δύναται καὶ δεῖται νὰ ἀνασυνδεθῇ πρὸς τὸ σύστημα τῆς κρατικῆς φορολογίας, δηλαδή οἱ τοπικοὶ φόροι νὰ γίνωνται καὶ πάλιν πρόσθετοι εἰς τοὺς ἰσχύοντας δημοσίους φόρους ἐπὶ τῶν προσόδων, οἵτινες, ὡς γνωστὸν, χαρακτηρίζονται ὡς προσωπικοί. Εἶναι τὸ σχέδιον τοῦ Caillaux 1900 καὶ 1909, ὑπερ ἔχρησιμειν ὡς βάσεις εἰς πολλὰς κατόπιν μελέτας. Αἰτ. ἑκθ. Νομ. 1931, Brassaud σ. 129 ἑφ. Assemet σ. ἑφ. Πρακτικά XIX Συνεδ. Δημῶν.

Κατωτέρω, εἰς τὸ περί ἁρίστων φόρων κεφάλαιον, θὰ ἴδωμεν διὰ τινος λόγου τὸ νομοσχέδιον τοῦ 1931 δὲν εἰσάγει τὸ σύστημα τοῦτο.

Ἐν Βελγίῳ

21. — Τὰ ἔσοδα δέου ἐπὶ κοινοτήτων πληθυσμοῦ ἄνω τῶν 10,000 κατοίκων ἀνῆλθον, τὸ 1927, τὰ τακτικά εἰς 900 ἑτημ., τὰ ἔκτακτα εἰς 715 ἑτημ.

Τὰ τακτικά ἔσοδα εἶναι :

Προσοδοὶ παρεμβάσεως (περιλαμβανομένου τοῦ τμήματος παρεμβάσεως χερσὶν ἐν τοῖς νεκροταφείοις)	ἑτ. ἑφ. 40
Προσὸν ἐκμεταλλεύσεων ἐκ' εὐθέως (ὑδροποις, φαιτισμός κλπ.)	— — 175
Ἐπιχορηγήσεις ἐπιταγῆς καὶ τοῦ Κράτους διὰ τακτικὰς δαπάνης	— — 41
Ποσοστὰ ἐκ τοῦ κεφαλαίου τῶν κοινοτήτων	— — 59
Ποσοστὰ ἐκ τῆς ἀποδόσεως τῶν ἀναλυτικῶν φόρων ἐπὶ τῶν προσόδων	— — 72
Πρόσθετα ἑκτακτά εἰς τὸ ἄρχαιον τῶν ἀναλυτικῶν φόρων τοῦ Κράτους	— — 112
Τοπικοὶ κυρίως φόροι	— — 33
Δικαιώματα ἀναζητήσεως	— — 8
Δικαιώματα ἀνταποδοτικά	— — 88
* Ἄλλα τακτικά ἔσοδα	— — 156

Annuaire Statistique 1929-30, σελ. 154.

22. — Εἰς τὰς κοινότητες αὐτάς, μεγάλα ἀστικά κέντρα, τὴν ἀποδοτικότητα θέσιν κατέχον τὰ ἀνταποδοτικά, ἐν γένει, τέλη καὶ δικαιώματα, εἰς ἐκμεταλλεύσεων καὶ ἄλλων εἰσφορῶν ὡς τμήματος παρεχομένων ὑπηρεσιῶν ἔπειτα ἔρχονται οἱ φόροι συναφεῖς πρὸς τοὺς δημοσίους, ποσοστὰ, πρόσθετα ἑκτακτά, ποσοστὰ ἐκ τοῦ κεφαλαίου τῶν κοινοτήτων. Εἰς τὰς μικρὰς κοινότητας, ὅπως καὶ ἐν Γαλλίᾳ, τὴν βῆσιν τὴν σκερῆν τῶν ἑσόδων ἀποτελοῦν οἱ φόροι, ὄχι οἱ αὐτοτελεῖς.

23. — Εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν δικαιωμάτων ἀποζημιώσεως τῆς κοινότητος διὰ δαπάνης ὑπερ ἔργων ἰδιωτικοῦ συμφέροντος, κατατάσσει ἡ στατιστικὴ τὰ δικαιώματα διὰ τὴν κατασκευὴν ὑπονόμων, πεζοδρομίων, ὁδοστρώσεως, χαράξεως ὁδῶν κλπ.

Εἰς δὲ τὴν κατηγορίαν τῶν κυρίως ἀνταποδοτικῶν, τὰ δικαιώματα διὰ τὴν συντήρησιν τῆς ὁδοποιίας, τὰ σταθμικὰ καὶ μετρικὰ, τὰ δικαιώματα θέσεως, σφαγίου, εἰσφορᾶς τῶν ἀναδόχων ἢ ἐκμεταλλενομένων τοὺς τροχισδρομούς, δικαιώματα σταθμεύσεως, τοποθετήσεως τραπεζῶν καὶ καθισμάτων

ἐπὶ τῶν πεζοδρομίων. Annuaire Statistique auct. Bernimolin II, σ. 345.

Φόροι συναφείς πρὸς τοὺς δημοσίους.

α') *Ποσοστά ἐκ τῶν γενικῶν φόρων.* Κατὰ τὴν τελευταίαν διαρρυθμίσιν τῶν τοπικῶν οικονομικῶν, τῶν κοινοτήτων καὶ ἐπαρχιῶν διὰ τοῦ νόμου τῆς 22 Ἰανουαρίου 1931, παραχωροῦνται εἰς τὰς κοινότητας τὰ 2|10 ἐκ τοῦ ἀμέσου δημοσίου φόρου ἐπὶ τῆς προσόδου τῶν κινητῶν ἀξιών.

β') *Πρόσθετα ἑκατοστά.* Εἰς τοὺς ἐν ἰσχύϊ ἀμέσους δημοσίους φόρους: τὸν κτηματικὸν φόρον, ἐπὶ τῶν προσόδων κεφαλαίων ἐπενδεδυμένων ἐν Βελγίῳ, καὶ τὸν φόρον ἐπὶ τῶν προσόδων τῶν βιομηχανικῶν ἐμπορικῶν ἢ γεωργικῶν ἐπιχειρήσεων καὶ τῶν ἐλευθέρων ἐπαγγελμάτων, ἀνευ καθορισμοῦ ἀριθμοῦ τῶν ποσοστῶν.

γ') *Κοινὸν κεφάλαιον τῶν κοινοτήτων.* Ἐδημιουργήθη τὸ πρῶτον διὰ τοῦ νόμου τῆς 18 Ἰουλίου 1860 περὶ καταργήσεως τῶν διαπυλίων καὶ ηἰξήθη διὰ τοῦ νόμου τῆς 30 Ἰουλίου 1883.

24. — Ἄπειε εἶτο τοῦτο ἐκ ποσοστῶν ἐμμέσων τινῶν φόρων τοῦ Κράτους, ταχυδρομικῶν τελῶν, εἰσαγωγικῶν ποτῶν, ἐπὶ τοῦ ζύθου καὶ τῶν ζαχαρῶν. Ὁ νέος πόρος παρεχωρήθη εἰς ἀντιστάθμισμα τῆς ἀπωλείας τῶν προσόδων τῶν κοινοτήτων ἐκ τῶν διαπυλίων. Διὰ τῶν ἐσόδων τούτων αἱ κοινότητες, ἰδίως αἱ ἀγροτικά, ἠδυνήθησαν νὰ κατασκευάσωσιν ὁδοὺς, ναοὺς, σχολεῖα, ἔργα ὑδρεύσεως τῶν κατοίκων, νὰ βελτιώσωσι τὴν ἀστενομίαν, τὸν φωτισμὸν κλπ. Bernimolin I, σ. 477.

Ἡ διανομὴ αὐτοῦ μεταξὺ τῶν κοινοτήτων ἐγένετο ἀναλόγως τοῦ ἀρχικοῦ τῶν ἀμέσων δημοσίων φόρων τῶν εἰσπραττομένων ἐν ἐκάστη κοινότητι. Διὰ νόμον τοῦ 1889 ὁ τρόπος διανομῆς ὤφισθη ἀναλόγως, ἀποκλειστικῶς, τοῦ πληθυσμοῦ. Αὐτ. II, σελ. 330.

25. — Διὰ τ. ὁ νόμου τῆς 16 Ἰουλίου 1922, εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ ἄνω κεφαλαίου τοῦ νόμου τοῦ 1860, ἰδρύθη νέον. Τὸ κεφάλαιον τῶν κοινοτήτων τροφοδοτεῖται: 1ον, Δι' εἰσφορᾶς ἐτησίας τοῦ Κράτους 100,650,000 φρ. 2ον, Διὰ τοῦ ποσοστοῦ τοῦ παραχωρουμένου εἰς τὰς κοινότητας ἐκ τοῦ ἐπαγγελματικοῦ φόρου, ἐπὶ τῶν μισθῶν, ἀποζημιώσεων καὶ ὑποτροφιῶν. Ἄρθ. 2.

26. — Κατὰ τὸν νόμον τῆς 22 Ἰανουαρίου 1931 τὸ κεφάλαιον τῶν κοινοτήτων τροφοδοτεῖται: 1ον, Δι' ἐτησίας εἰσφορᾶς τοῦ Κράτους 150 ἑκτμ. φράγκων, ἡτις ἀπὸ τοῦ 1931 αὐξάνει κατ' ἔτος κατὰ 5 ἑκτμ. 2ον, Διὰ ποσοστοῦ ἐκ τῶν δημοσίων φόρων: 1|10 τοῦ ἐγγείου, 1|4 τοῦ ἐπαγγελματικοῦ φόρου, τοῦ κρατουμένου εἰς τὴν πηγὴν, ἐπὶ τῶν μισθῶν, ἀποζημιώσεων καὶ ὑποτροφιῶν καὶ 1|20 ἐκ τοῦ φόρου ἐπὶ τῆς προσόδου τῶν ἀξιών. 3ον, Ἐνδεχομένως, διὰ ποσοστοῦ ἐκ τοῦ φόρου ἐπὶ τῶν δημοσίων θεαμάτων, 3|10 τῆς μερίδος τοῦ φόρου ἐπὶ τῶν ἵπποδρομιῶν καὶ χώρων ἵπποδρομιῶν καμένων εἰς κοινότητας κάτω τῶν 6,000 κατ.

Διανέμεται: 1ον, Ὀκτὼ εἰκοστά ἀναλόγως τῆς προσόδου τῶν αἰκοδο-

μῶν. 2ον. Τρεῖς εἰκοστά ἀναλόγως τῆς προσόδου τῶν γαιῶν. 3ον. Ἐννέα ἑκατοστά ἀναλόγως τοῦ πληθυσμοῦ.

27.—*Τοπικοὶ κυρίως φόροι αὐτοτελεῖς.* Οἱ ἐπαρχιακοὶ καὶ κοινοτικοὶ φόροι ἔγγραφοὶ ἢ προσωπικοὶ, δίδονται ὑπὸ τῶν διατάξεων τῶν νόμων ἢ κανονισμῶν, οἵτινες δημοσιογοῦσιν αὐτούς, καὶ εἶναι ἀσχετοὶ πρὸς τὸ πεδίον τῶν φόρων ἐπὶ τῶν προσόδων τῶν οργανωθέντων διὰ τοῦ νόμου τῆς 2ας Ὀκτωβρίου 1910. *Williquet* 623.

Ὁ πίναξ, λίαν ἐφθός, τῶν ἐγκρινομένων ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν τοιοῦτων φόρων περιλαμβάνει: φόρον ὁδοποιίας μὲ βίαιαν τὴν κτηματολογικὴν πρόσδοον τῶν ἀκινήτων, ἐπὶ τῶν μισθῶν, ἀποζημιώσεων καὶ ὑποτροφικῶν προσάπων κατοικοῦντων εἰς τὰς κοινότητας, ἐπὶ τῶν κενῶν, ἀδειῶν πωλήσεως ποτιῶν, ὀχημάτων, ἵππων, ὑπηρεσιῶν, βιομηχανικοῦς φόρους, ἐπὶ τοῦ χρησιμοποιουμένου προσωπικοῦ εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις, βιομηχανικὰς, ἐμπορικὰς ἢ γεωργικὰς, ἐπὶ τῶν ἀπαιτηθέντων, τῶν κινήσεων, τῶν κερματοποιῶν, λιτομαῶν, ἐπὶ τῶν ἀδειῶν θήρας, ἀλιτείας, τῶν ἀνθυγαμνῶν καταστημάτων, ἐνοικιαζομένων οἰκῶν, κτηνῶν, κλπ. *R. Com.* 1931 σ. 124 *Bédier* σ. 1290.

28.—Τὸ Βελγικὸν σύστημα στηρίζεται ἐπὶ τῆς ποικιλίας ἢ τῆς εἰδικεύσεως τῶν φόρων. Οὐδεὶς πλήρως τὴν διότητα τῶν πολιτῶν, ἕκαστος θίγει μίαν χωριστὴν κατηγορίαν φορολογουμένων καὶ οὕτως ἀκριβῶς δύναται νὰ ἐπιτευχθῇ ἡ ἰσότης μεταξὺ αὐτῶν, ἐπειδὴ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἕκαστη κατηγορία πολιτῶν εἰσφέρει εἰς τὸ βάρος τῆς κοινότητος ἀναλόγως τῶν ἀγαθῶν τὴν ὁποῖα ἀποκομίζει πρὸς αὐτῆς. Ἡ δικαιοτέρα κοινοτικὴ φορολογία εἶναι ἡ ἐξασφαλιζούσα καλλίτερον τὴν κατανομήν τῶν τοπικῶν βαρῶν μεταξὺ ὄλων τῶν κτηστικῶν καὶ δι' ὅλους τὰς κοινοτικὰς ὑπηρεσίας. Ὅθεν, ὅσον περισσώτερον διάφοροὶ εἶναι αἱ βάσεις τόσο καλλίτερον τείνομεν πρὸς τὴν ἰδέαν ταύτην τῆς δικαιοσύνης. *Bernimolin* II σ. 333.

29.—Ὁ Βελγικὸς νόμος τῆς 22 Ἰανουαρίου 1931 ἐπὶ τῶν οικονομικῶν τῶν ἐπαρχιῶν καὶ κοινοτήτων πραγματοποιεῖ, ὅπως καὶ ὁ Ἰταλικὸς τῆς 14 Σεβρίου 1931, ὡς θὰ ἴδωμεν, καὶ ὡς προτείνει καὶ τὸ γαλλικὸν τοῦ ἴδιου ἔτους σχέδιον νόμου, μετάθεσιν βαρῶν καὶ δαπανῶν ἀπὸ τῶν ἐπαρχιῶν καὶ τῶν κοινοτήτων εἰς τὸ Κράτος. Ἄρθ. 2.

Αἱ μετατιθέμενα δαπάναι ἀφοροῦσι κυρίως τὴν δημοσίαν ἀντίληψιν καὶ τὴν ἐκπαίδευσιν. *R. Com.* 1931 σ. 60.

Ἐν Ἰταλίᾳ

30.—Τὰ οικονομικὰ τῶν ἐπαρχιῶν καὶ κοινοτήτων ἐρρόθισσε τὸ Ν.Δ. ἀπὸ 14 Σεβρίου 1931 Νο 1175 «περὶ κωδικοποιήσεως τῶν διατάξεων ἐπὶ τῶν τοπικῶν οικονομικῶν». Ἔχομεν ἔκ' ὕψιν τὸ κείμενον καὶ τὴν οἰτιολογικὴν ἔκθεσιν ἐν γαλλικῇ μεταφράσει δημοσιευομένη εἰς τὸ *Bulletin de*

Statistique et de Legislation 1932 τεύχ. 7ον καὶ 8ον τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν τῆς Γαλλίας.

Ἡ προτασσομένη ἔνθεσις ἀναφέρει, ὅτι τὸ πρόβλημα ἀπετέλεσεν ἀντικείμενον μελέτης λεπτομεροῦς καὶ ἀριτίας ὑπὸ ἐπιτροπῆς ὑπαλλήλων ἀνωτέρων, ἐπὶ τῇ βάσει κατευθυντηρίων γραμμῶν τεθεισῶν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως: Ἀναδιοργάνωσις τοῦ οἰκονομικοῦ συστήματος, ἀπακλειομένης πάσης δημιουργίας νέων φόρων, μετάθεσις εἰς τὸ Κράτος ἀρκετοῦ ἀριθμοῦ ἀπηρεσιῶν τῶν ὁποίων τὸ βῆρος ἔφερον οἱ τοπικοὶ ὀργανισμοὶ καὶ εἰσαγωγή συστήματος ἀντισταθμίσεως προοριζομένου νὰ πληροῖ τὰ ἑλλείμματα τὰ προκύπτοντα ἐκ τῆς καταργήσεως πολλῶν ἀρχαίων φόρων.

311.—Ἡ μεταρρυθμίσις, συνεχίζει ἡ ἔκθεσις, θεωρεῖται ὀργανικὴ ἀναμόρφωσις, διότι εἰς τὴν βάσιν ἐτέθη μία γενικὴ ἀρχὴ καὶ τινα κριτήρια κεφαλαιώδη.

Ἡ γενικὴ ἀρχὴ εἶναι ἡ ἀπορρέουσα ἀπὸ τὸ φασιστικὸν δόγμα περὶ τοῦ Κράτους, ὅπῃ καταργεῖ σιωπηρῶς τὴν ἰδέαν τῆς αὐτοδικαιώσεως (autarchie) κερπὸν τοῦ φυσικοῦ δικαίου. Πᾶσα ἐξουσία πηγάζει ἐκ τοῦ Κράτους καὶ συνεπῶς τὰ τοπικὰ ἠθικὰ πρόσωπα δὲν δύνανται νὰ ἔχωσι τὴν ἰδικήν των εἰ μὴ ἐκ καταπιστεύσεως τοῦ Κράτους.

Ἄλλὰ τοῦτο δὲν συνεπάγεται καὶ τὸ ὅτι τὸ Κράτος δὲν δύναται νὰ εὖρη ἀμέλειον νὰ παραχωρήσῃ εἰς τὰ ἠθικὰ πρόσωπα τὴν οἰκονομικὴν αὐτονομίαν, ὀλικὴν ἢ μερικὴν. Ἡ ἀρχὴ τοῦ Κράτους ἰσχυρῶς ἐνωτικοῦ δὲν ἔχει ὡς συμπέρασμα τὴν τῆς συγκεντρώσεως εἰς τὸ Κράτος λειτουργιῶν, αἵτινες δὲν εἶναι ἀναγκαῖαι καὶ οἰδῶν παραβλέπει πόσον ἡ ἐνοποίηση τῶν οἰκονομικῶν τοῦ Κράτους πρὸς τὰ τῶν ἠθικῶν τοπικῶν προσώπων δὴ εἶχεν ὡς συνέλειαν νὰ ἐπιβαρύνῃ τὴν ζωὴν τοῦ πρώτου καὶ νὰ φέρῃ διανοσοῦν δυνάμειον.

Ἄλλὰ τὸ ἐνιαῖον τοῦ φορολογουμένου γεννᾷ ἀναγκάως εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ἀναπτύξεως φορολογικοῦ συστήματος θεμελιώδη καὶ ἀνωτέραν ἐνότητα τῶν οἰκονομικῶν, διότι δὲν πρέπει νὰ λησμονηται ὅτι ἡ φορολογία τοῦ Κράτους καὶ ἡ τοπικὴ τροφοδοτοῦνται ἀπὸ τὴν αὐτὴν ἐθνικὴν οἰκονομίαν καὶ εἶναι συνεπῶς χρέος τοῦ Κράτους νὰ ἐπαγρυπνῇ, ὅπως ἡ πίεσις τῶν τοπικῶν φόρων καὶ τῶν ἄλλων ἠθικῶν προσώπων, ἐχόντων ἐξουσιοδότησιν, προσπιθεμένη εἰς τὴν τῶν κρατικῶν φόρων, μὴ ἀποτελῇ βῆρος ὑπέρομετρον ἢ δυσσαμονίαν μεταξὺ τῶν διαφόρων οἰκονομικῶν δράσεων.

Προκύπτει ἐξ αὐτῶν, ὅτι κατὰ τὸ φασιστικὸν δόγμα ἡ κατανομή τῶν οἰκονομικῶν λειτουργιῶν μεταξὺ Κράτους καὶ τοπικῶν ὀργανισμῶν, δὲν ἐξαρτᾶται πλέον ἐκ τίνος θεωρητικῆς διαιρέσεως τῶν ἐξουσιῶν ἀλλ' ἔχει τὸν ἀκαθόριστον χαρακτῆρα μιᾶς ἐπωφελοῦς κατανομῆς τῶν διοικητικῶν καὶ οἰκονομικῶν ἀρμοδιοτήτων.

Σύμφωνα πρὸς τὴν ἀρχὴν ταύτην, ἀνεγνωρίσθη ὡς ὀφέλιμον νὰ διατηρηθῇ ἡ πλήρης οἰκονομικὴ αὐτονομία τῶν κοινοτήτων, διὰ τὰς ὁποίας ὁ κεντρικὸς ἔλεγχος θὰ ἦτο ὄχι μόνον ἐπίπονος ἀλλ' ἀκόμη καὶ ἀντιοικονο-

μικρός λόγος τοῦ ἀριθμοῦ καὶ τῆς ποιότητος τῶν καθηκόντων, τὰ ὅποια ἐκτελοῦν καὶ τῶν ὄρων τῆς οἰκονομικῆς τῶν ζώης.

322.— Τὰ κοιτήρια ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐμπνέται ἡ μεταρρυθμιστικὴ ἀκίνητος ἀκίνητος ἐκ τῆς γενικῆς ὡς ἄνω ἀρχῆς, δύνανται νὰ συνοψισθῶσιν ὡς ἑξῆς :

Ιον. Ἀκαλλαγὴ τῶν ἐπαρχιῶν καὶ κοινοτήτων ὅσον ἀφορᾷ τὸς δαπάνης ἢ εἰσφορᾶς σχετικῶς πρὸς ὑπηρεσίας γενικοῦ χαρακτῆρος ἐνδιαφεροῦσας τὸ Κράτος καὶ ἀντιστάθμισις τοῦ προκύπτοντος διὰ τὰ οἰκονομικὰ τοῦ Κράτους βάρους διὰ τῆς παραίτησως τῶν τοπικῶν ὀργανισμῶν ἀπὸ τοῦ μεριδίου τῶν ἐκ τῶν προσόδων τοῦ Κράτους.

Ἢ ἀνακομίσεις τῶν κοινοτήτων δι' ἔξοδα προσωπικοῦ τῶν σχολείων καὶ εἰσφορᾶς δι' ἄλλας ἀνάγκας τῆς ἐκπαίδευσως, ὑπολογίζεται εἰς 43) ἔκτρον. Λογικὴ ἀντιθέσιν τῶν δαπανῶν, εἰς τὰς ὁποίας δύνανται καὶ ἀρτίως νὰ ὑποβάλλωνται οἱ τοπικοὶ ὀργανισμοί.

Βον. Ἀναθεώρησις τῶν ἐσόδων τῶν τοπικῶν ὀργανισμῶν πρὸς τὸν σκοπὸν εἴτε νὰ ἐπιτευχθῶ ἀπόδοσις καλλίτερα εἴτε πρὸς ἀποφυγὴν ἀνισότητων, δι' ἃς τὴν ἐπάρχον παρίονα.

323.— Ἡ σύνθεσις τῶν ἐσόδων τῶν κοινοτήτων εἶναι Περιουσία Φόροι καταναλώσεως, αὐτοτελεῖς. Τέλη καὶ δικαιοῦματα. Φόροι τοπικοὶ αὐτοτελεῖς. Προσωπικὴ ἔργασία. Πρόσθετα ἄμμοι εἰς τοὺς δημοσίους. Ποσοστὰ ἐκ δημοσίων φόρων. Συμμετοχὴ εἰς κοινὸν κεφάλαιον.

Ὁ τίτλος III περιλαμβάνει 19 κεφάλαια, ἃν ἕκαστον ρυθμίζει ἓνα ἐκ τῶν φόρων κοινοτικῶν καὶ ἐπαρχιακῶν.

Τὸ III κεφάλαιον ἀρθρα 20-100, διαλαμβάνει περὶ τῶν φόρων καταναλώσεως, δημιουργηθέντων εἰς ἀντικατάστασιν τῶν καταργηθέντων διαπλῶν.

Καὶ τὰ ἐπόμενα κεφάλαια IV—XVIII ἀρθρα 101-272 περὶ ἐνὸς ἐκαστοῦ τῶν φόρων: Ἐπὶ τῆς μισθωτικῆς ἀξίας. Τοῦ οἰκογενειακοῦ φόρου. Ἐπὶ τῶν ζώων καὶ κυνῶν. Ἀμαξίων καὶ ὄχητων. Κλειδοκυμβάλων καὶ σφαιροσφαιρίων. Ἐμπορικῶν καὶ βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων, τεχνῶν καὶ ἐπαγγελμάτων τοῦ ἐπιτηδεύματος. Διαμονῆς, θεραπείας καὶ τουρισμοῦ. Ἀδείας πωλήσεως ποτῶν καὶ ἄλλων ὀρισμένων ἐπιμεταλλεύσεων. Τέλη καταλήψεως κοινοχρήστων χώρων διαφημίσεων. Σταθμικὰ καὶ μετρικὰ δικαιοῦματα. Εἰσφορὰ βελτιώσεων γενικῆ καὶ εἰδικῆ. Εἰσφορὰ ὑπονόμων. Πρόσθετος ἄμμοι, ὁ κτηματικός. Προϊόντα κοινοτικῶν ἐπιχειρήσεων: δικαιοῦματα ἀντιποδοτικά. Τέλη διὰ τὴν ὑπηρεσίαν ἀποκομιδῆς ἀπορριμμάτων.

Αἱ κοινότητες λαμβάνουν ποσοστὸν ἀπὸ: α' Τὸ προϊόν τοῦ δημοσίου φόρου θεαμάτων β' τὰς ἀποδόσεις τοῦ τέλους κυκλοφορίας τῶν ὀχημάτων καὶ τῆς συμπληρωματικῆς εἰσφορᾶς διὰ τὴν φθορὰν τῶν ὁδῶν γ' τὸ προϊόν τοῦ τέλους σφαγῆς μεγάλων ζώων.

324.— Δὲν εἶναι προαιρετικοὶ ὅλοι οἱ φόροι· ὁ φόρος ἐπὶ τῶν ζώων, τὸ τέλος κυκλοφορίας ὀχημάτων εἶναι χαρακτηριστικῶς ὑποχρεωτικῶν. Ἐπειτα οἱ

φόροι γίνονται ἑμαυτοῖς ὑποχρεωτικοί: διότι ἡ ἐπιβολὴ προσθέτων εἰς τὸν ἄμεσον δημόσιον κτηματικὸν φόρον ὑπὸ τὸ δεύτερον τασσόμενον ὄριον ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς προηγουμένης ἐφαρμογῆς μέρους τῶν ὡς ἄνω αὐτοτελῶν φόρων καὶ ὑπὸ τὸ τρίτον ὄριον ἐκ τῆς ἐπιβολῆς ὄλων τῶν ὑπὸ τοῦ κώδικος ἐπιτροπευμένων φόρων.

§ 335. — Ἡ αἰτιολογικὴ ἔκθεσις καταλήγει: «Ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἂν καὶ ἡ μεταρρυθμισὶς μετὰ περισσέψεως προσηρμοσθῆ εἰς τὰ οἰκονομικὰ ἔνδεχόμενα, ἀντιπροσωπεύει τὴν μοναδικὴν ὀργανικὴν λύσιν τοῦ προβλήματος τῶν ἔθνικων οἰκονομικῶν, ἧτις ἐπραγματοποιήθη ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῶν θεμελιωδῶν νόμων τῆς ἰδρύσεως τοῦ Ἰταλικοῦ Βασιλείου. Ἄλλ' ἡ μεταρρυθμισὶς ἔχει ἐπίσης μίαν βαθεῖαν οἰκονομικὴν ἔννοιαν. Ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι ἐκάνονσε δι' αὐστηρῶν διατάξεων τὸ δικαίωμα τῆς ἐπιβολῆς προσθέτων τελῶν εἰς τὸν κτηματικὸν φόρον, ὅτι συνέδεσε τὸ δικαίωμα τοῦτο πρὸς τὴν ἐπιβολὴν τῶν ἄλλων τελῶν κατὰ τρόπον ὥστε νὰ πραγματοποιήσῃ τὴν ἴσιν κατιανομὴν τῶν βαρῶν μεταξὺ τῶν διαφόρων πηγῶν προσόδων, ὅτι ἤδυνήθη, ἐν συναφεῖᾳ πρὸς τὸ γενικὸν οἰκονομικὸν πρόγραμμα τῆς μεταρρυθμίσεως, νὰ ἀνακουφίσῃ οὐδῶδες προϊόν τῆς γεωργικῆς Ἰταλικῆς οἰκονομίας, τὸν οἶνον, κατὰ 400 ἔκτμ. περίπου, διὰ τῆς καταργήσεως τοῦ κρατικοῦ προσθέτου τέλους ἐπὶ τῶν φόρων καταναλώσεως. Ἡ μεταρρυθμισὶς ἀνταποκρίνεται οὐδῶδες εἰς τὰς θεμελιώδεις ἀπαιτήσεις τῆς Ἰταλικῆς οἰκονομίας ἐλαττώνει τὸ οἰκονομικὸν βάρος, ἕως τῶρα ὑπέρομετρον, ὅπερ εἶχεν ἐπιρροφῆ ὑπὸ τῶν τοπικῶν ὀργανισμῶν ἐπὶ τῆς γεωργικῆς οἰκονομίας καὶ συντελεῖ, ὡς ὁ Ἰταλὸς γεωργός, ὅστις κατέχει ἐν μέσῳ τοῦ ἔθνους τόσον εὐρεῖαν θέσιν, ἀφιερῶν τὴν ἐργασίαν του ἐπὶ τῆς ἡμετέρας γῆς μὲ ἐμπιστοσύνην ἀνανευομένην».

Ἐν Πρωσίᾳ

Ἡ θεωρία τοῦ Miquel. Ἡ μεταρρυθμισὶς τοῦ 1893

§ 345. — Μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἡ πρόσθετος εἰς τὴν δημοσίαν φορολογίαν ἀπέτελε τὰ 3/4 τῶν κοινοτικῶν προσόδων. Κατὰ τὴν ἐπισκόπησιν τοῦ Miquel ὁ Miquel ὠρμήθη ἐκ τῆς ἰδέας: εἰς ἕν καλὸν φορολογικὸν σύστημα ὁ προσωπικὸς φόρος πρέπει νὰ εἶναι πηγὴ πόρων τοῦ Κράτους καὶ ὁ πραγματικὸς φόρος τῆς κοινότητος. Διὰ δύο λόγους: α') Τὸ κράτος, ὄργανον πολιτικόν, πρέπει νὰ λαμβάνῃ δι' ὅψιν τὴν προσωπικότητα τῶν φορολογουμένων, ἵνα ζητῆ παρ' αὐτῶν θυσίας ἐν ἰσότητι καὶ ἵνα θίγῃ καταστάσεις ἴσας, περισσῶς κατὰ τρόπον ἴσον. Ἐπειδὴ αἱ ὑπηρεσίαι τοῦ Κράτους ὠρελοῦσιν ὅλους, χωρὶς νὰ εἶναι δυνατόν ὁ προσδιορισμὸς κατ' ἀκρίβειαν τοῦ μέτρου τῆς ὠφελείας ἑκάστου, τὸ Κράτος δὲν δύναται νὰ ἀναλογίσῃ τὸν φόρον πρὸς τὴν παρεχομένην ὑπηρεσίαν, ὀφείλει νὰ στηριχθῆ εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ἰσότητος τῶν θυσιῶν, ἧτις ἐμπλέκει τὴν προσωπικότητα τοῦ φόρου.

Ἄντιθέτως ἡ κοινότης εἶναι μία ὁμῆς τοπικὴ καὶ οἰκογενειακὴ, προω-

ρισμένη να παρέχη υπηρεσίας τοπικάς εις τους κατοίκους, υπηρεσίας διαφόρων ειδών άλλ' αι περισσότεραι των οποίων έχουν χαρακτήρα οικονομικών, βιομηχανικών ή εμπορικών. Η κοινότης δύναται να εκτιμήση κατά προσέγγισιν εν τίνι μέτρῳ ἕκαστος ὀφείλεται ἐκ τῶν κοινοτικῶν υπηρεσιῶν και ὁ πραγματικός φόρος, τίθον τὰ πράγματα τὰ κατεχόμενα ἐν τῇ κοινότητι ἢ τὰς καταναλώσεις, αἱ ὁποῖαι γίνονται ἐκεῖ, ἀφίεται νὰ ἀναλογισθῇ, λόγῳ ἀκριβῶς τοῦ τοπικοῦ του χαρακτηῆρος, πρὸς τὴν σπονδαιότητα τῶν ὀφελιμάτων, τὰ ὁποῖα ἕκαστος φορολογούμενος ἀποκομίζει ἐκ τῆς κοινοτικῆς ὀργανώσεως. Δύναται νὰ στηριχθῇ ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τῆς παρεχομένης υπηρεσίας, ὅπερ ἐμφανίζει τὴν κοινότητα ὡς ἐπιχείρησιν δημοσίου χαρακτηῆρος υπηρεσιῶν. β.) Ὁ δεύτερος λόγος εἶναι, ὅτι φορολογικὴ δικαιοσύνη ἀπαιτεῖ ἵνα οἱ φόροι πραγματοποιηθοῦσι τὴν ἰσότητα δι' ὅλους τοὺς φορολογουμένους. Οἱ προσωπικοὶ φόροι τοῦ Κράτους, οἱ φόροι ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος, δύναται νὰ κηθῶσιν εἰς τὸν σκοπὸν αὐτόν. Ὅλοι οἱ φορολογούμενοι δηλώνουσι τὴν περιουσιακὴν τῶν κατώστασιν, βάσει τῆς ὁποίας κανονίζεται τὸ ποσὸν τοῦ φόρου. Τούναντίον οἱ κρατικοὶ πραγματικοὶ φόροι ἐπαίγονται ἀναγκαίως ἀνεπὶσότητος ἢ ἴση κατανομή αὐτῶν εἶναι ἀδύνατος διὰ τὸ σύνολον τῆς χώρας. Πρέπει νὰ γίνουσι ἐκτιμήσεις τῆς φορολογητέας ὕλης, αἵτινες δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐνεργηθοῦν ὑπὸ τῶν αὐτῶν ἐπαλλήλων και ὑπὸ τὸ αὐτὸ πνευματικῶς ὅλην τὴν χώραν και αἵτινες θὰ ποικίλλουσι ἀπὸ τόπου εἰς τόπον.

Τούναντίον ὀλίγον ἐνδιαφέροι ἢ μεγαλιτέρα ἢ μικροτέρα σκληρότης τοῦ κοινοτικοῦ φόρου. Ὅντως, ἐπειδὴ τὸ προϊόν αὐτοῦ προσορίζεται εἰς τοπικάς δαπάνας, ὁ φορολογούμενος ἐπανενδίδκει τὸ γοῆμά του εἰς τὰ ὀφελήματα, τὰ ὁποῖα ἀποκομίζει ἐκ τῶν κοινοτικῶν υπηρεσιῶν, ὀφελήματα τὰ ὁποῖα θὰ εἶναι μεγαλιτέρα ἐφ' ὅσον ἡ κοινότης διαθέτῃ περισσότερα ἔσοδα διὰ τὰς δαπάνας τῆς.

227. — Εἰς ἐκταμίωσιν τῶν ἀρχῶν αὐτῶν ὁ νόμος τοῦ 1893, ἐπὶ τῆς μεταρρυθμίσεως, εἰς τὴν πρώτην σειράν τῶν κοινοτικῶν πόρων κατατάσσονται τὰ τέλη και δικαιώματα ἀντιπροσωπεύοντα τὸ τίμημα παρεχομένης υπηρεσίας. Ὅριζει δέ, ὅτι αἱ βιομηχανικαὶ ἐκμεταλλεύσεις τῶν κοινοτήτων πρέπει νὰ διοικηθῶσι κατὰ τρόπον ὥστε τὰ ἔσοδά των ἐπαρκοῦν τοῦλάχιστον πρὸς κάλυψιν τῶν ἐξ αὐτῶν δαπανῶν, συμπεριλαμβανομένων τῶν βαρῶν τῶν τόκων και τοῦ τοκοχρεωλυσίου τοῦ κεφαλαίου τῆς πρώτης ἐγκαταστάσεως.

Ἀκολουθοῦσιν οἱ πραγματικοὶ φόροι, τοῦ προσωπικοῦ φόρου ἐπιφυλασσομένου διὰ τὸ Κράτος. Οἱ πραγματικοὶ αὐτοὶ φόροι, πρέπει, κατὰ πρῶτον λόγον, νὰ εἶναι φόροι ἐπὶ τῶν καταναλώσεων (πλὴν τινῶν τροφίμων πρώτης ἀνάγκης, κηρυσσομένων ὡς μὴ φορολογησίμων) και κατὰ δεύτερον λόγον, καθ' ἣν περίπτωσιν οἱ φόροι καταναλώσεως δὲν θὰ ἴηκουν, φόροι πραγματικοὶ ἄμεσοι: ἐν πρώτοις ὁ ἔγγειος και ἔπειτα τὰ ἐπιτηδεύματα. Εἰς ὅλους ἐξαιρετικὰς περιπτώσεις, κατ' ἀρχὴν και ὑπὸ κύρωσιν, θὰ ἠδύναντο αἱ κοινότητες νὰ ἀναζητῶσι συμπλήρωμα πόρων εἰς πρόσθετα ἑκατοστὰ εἰς τὸν δημόσιον φόρον ἐπὶ τῆς προσόδου.

238.— Φορολογικὸν σύστημα στηριζόμενον ἐπὶ μαθηματικῶν ὑπολογισμῶν, ἐπίστευεν σχετικῶς ὁ Καγιῶ, δὲν ἀνταποκρίνεται πάντοτε εἰς τὰς πραγματικότητας, πολυπλόκους καὶ εὐμεταβόλους περισσώτερον ἢ ὅσον δύναται τις νὰ φαντασθῆ. Brassauil σ. 124.

Καὶ ὁ Allix διαπιστώνει, ὅτι οἱ ὑπολογισμοὶ καὶ αἱ ἐπιδιῶξεις τοῦ Miquel ἐφημέριον ἀποτελεῖν ὡς πρὸς τὸν ἀποκλεισμὸν τῶν προσθέτων ἑκατοστῶν, ὡς πρὸς τὴν βῆσιν τοῦ συστήματος τείνοντος εἰς ἀνεξαρτησίαν τῶν τοπικῶν οικονομικῶν ἀπὸ τῶν δημοσίων. Αἱ περισσώτεροι τῶν προσωπικῶν πόλεων εὐρέθησαν εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ κόμωσι χρῆσιν ὄλων συγγροῦναι τῶν φόρων, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν προσθέτων ἑκατοστῶν εἰς τὸν φόρον ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος.

Ἡ ἀνεξαρτησία τῶν τοπικῶν ἐναντι τῶν κρατικῶν, τοῦναντίον, ὑποχωρεῖ ἀπὸ τοῦ 1893· καίτοι δὲ ὁ νόμος τοῦ 1920 διατηρεῖ τοὺς αὐτονόμους τοπικοὺς φόρους τοῦ Miquel, τὸ προῖόν τούτων εἶναι ἐλάχιστον ἐν συγκρίσει πρὸς τὰς προσόδους τὰς ὁποίας ἐκτινεγγάνουν ἐκ τοῦ συστήματος τοῦ κοινοῦ κεφαλαίου, ὅπερ εἶναι τῶρα ἐν Γερμανίᾳ τὸ δεσπόζον σύστημα.

Κατὰ τὸν νόμον τοῦ 1920, οἱ τοπικοὶ πόροι, δι' ὅλας τὰς γερμανικὰς χώρας, ἀποτελοῦνται, ἐκτὸς τῶν ἀνταποδοτικῶν τελῶν, 1ον ἐκ τριῶν εἰδικῶν πραγματικῶν φόρων : τοῦ ἐγγείου (ἐπὶ τῆς ἐγγείου προσόδου καὶ τοῦ ὑπερτιμήματος), τοῦ φόρου ἐπιτηδεύματων καὶ τέλος τοῦ φόρου ἐπὶ τῶν τρυφῶν, 2ον ἐκ ποσοστοῦ τῶν κρατικῶν φόρων : 2/3 τοῦ φόρου εἰσοδήματος, 20% τοῦ φόρου κληρονομιῶν, ποσοστοῦ τοῦ φόρου τῶν κινητῶν προσόδων, τοῦ φόρου ἐπὶ τῶν κληρωμῶν, τοῦ φόρου ἐπὶ τῆς πωλήσεως ἀκινήτων κλπ.

Ἄλλ' ἐν ᾧ οἱ εἰδικοί φόροι ὀλίγα ἀποδίδουν, τὸ σύνολον τῶν ποσοστῶν προσπορίζει εἰς τοὺς τοπικοὺς προϋπολογισμοὺς πολὺ περισσώτερα Allix σ. 315 ἐφ.

Ἐν Ρουμανίᾳ

239.— Ὁ ὄργανικὸς νόμος περὶ διοικήσεως κοινοτήτων καὶ νομῶν τῆς 29 Ἰουλίου 1929 ἀναγράφει τὴν γενικὰς ἀρχὰς τῆς τοπικῆς φορολογίας. Τίτλ. VII. Κεφ. III. Οἰκονομικὴ Διοίκησις. Τμήμα II. Φόροι καὶ τέλη. Ἄρθρα 427-441.

Ἡ σύνθεσις τῶν τριούτων ἐσόδων : Φόροι ἄμεσοι, πρόσθετοι ἢ αὐτόνομοι καὶ φόροι ἕμμεσοι, οἱ προβλεπόμενοι ὑπὸ τῶν ἐν ἰσχύϊ νόμων καὶ ἐντὸς τῶν τιθεμένων ὑπ' αὐτῶν ὁρίων. Τέλη ἀνταποδοτικά, διὰ τὴν χρησιμοποίησιν κοινοχρήστων κτημάτων, τῶν κοινοτικῶν ὁδῶν, δι' ἐπιθεσίας ὀργανωμένας ὑπὸ τῆς κοινότητος πρὸς χρῆσιν ἢ πρὸς συμφέρον τῶν κατοίκων. Εἰσφοραὶ δι' ἐκτελέσειν ἔργων ἐξαιρετικῶν βελτιώσεων, τῶν ὁποίων τὴν δαπάνην δὲν δύναται νὰ ὑποστῇ ὁ προϋπολογισμὸς τῶν τακτικῶν ἐσόδων ἢ ἐκ τῶν ὁποίων ὠφελείται διακεκριμένη κατηγορία κατοίκων. Εἰσ-

φοραί ἐν φύσει διὰ τὴν ἐκτέλεσιν ὑπηρεσιῶν ἐξαιρετικῶν ἢ ἐπαιγουσῶν, ἐκ πλημμυρῶν, πυρκαϊῶν κλπ. Τέλη εἰδικὰ διὰ τὴν ἐξαιρετικὴν χρῆσιν τῶν ὁδῶν διὰ μεταφορὰν προσώπων ἢ ὀλικῶν διὰ τὸ ἔμποριον καὶ τὴν βιομηχανίαν.

Τὰς γενικὰς αὐτὰς διατάξεις ἀναπτέσσει εἰδικὸς νόμος «περὶ τῶν τοπικῶν οικονομικῶν» 11 Ἀπριλίου 1933.

40.—Ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ δήμου Βοικουραετίου δίδει εἰκόνα τῆς συνθέσεως τῶν οικονομικῶν τῶν ρομανικῶν δήμων καὶ κοινοτήτων. Ἐχομεν ὡς ὅψιν τὸν τοῦ ἔτους 1933-34' πληθυσμὸς 564575.

Σύνολον ἐσόδων 1.909.730 λει. I Τακτικά 659.791.069. II Ἐκτακτα 15.147.000. III. Ἐσοδα εἰδικῶν προορισμοῦ 135.148.212. IV. Διόφορα 199.643.150.

Τὰ τακτικὰ σπουδαιότερα κονδύλια παρουσιάζουν :

§ 1. Ἐσοδα εἰσπραττόμενα ἐπὶ τοῦ Κράτους : 200 ἑκατομ. μεταξύ τῶν ὁποίων πρόσθετα ἑκατοστὰ : 1) εἰς τοὺς ἀμέσους δημοσίους φόρους, ἐπὶ τῶν καθαρῶν προσόδων 165 ἑκατομ. 2) ἐπὶ τοῦ φόρου δημοσίων θεματίων 5 ἑκατομ. 3) ἐπὶ τοῦ φόρου κληρονομιῶν 5 ἑκατομ. 4) Ἀναλογία Κοινῶν Κεφαλαίων 23 ἑκατομ. 5) ἐπὶ τοῦ τέλους ἠλεκτρικοῦ ρεύματος 8 ἑκατομ.

§ 2. Φόροι Κοινοτικοί, ἀντατελεῖς 177 ἑκατομ. Σπουδαιότερος ὁ φόρος ἐπὶ πώσης ἐπιχειρήσεως ἔμπορικοῦ ἢ βιομηχανικοῦ χαρακτῆρος, ὁπολογιζόμενος ἐπὶ τῆς μισθωτικῆς ἀξίας, 10—30 0/0 κατὰ κατηγορίαν : κέντρα διασκέδαστον, λέσχη, χαρτοπαίγνια, ἐπιπλωμένα δωμάτια, ἀνθοπωλεία, κτλ., ξενοδοχεῖα, ἐστιατόρια κτλ. Ἡ ἀπόδοσις 95 ἑκατομ.

Εἰσαγωγικὸς δασμὸς ἀντιπροσωπεύεται μὲ ποσὸν 15 ἑκατομ. ἐκ φόρου ἐπὶ τινῶν εἰδῶν εἰσαγομένων πρὸς ἔκθεσιν ἢ ἀποθήκευσιν.

§ 3. Τέλη κοινοτικά 120 ἑκατομ. Τὸ σπουδαιότερον διὰ τὴν ἀποκομιδὴν ἀπορριμμάτων 58 ἑκατομ.

§ 7. Ἐσοδα ἐκ παρουσίας καὶ οικονομικῆς δράσεως τοῦ δήμου, 152 ἑκατομ. ἀγοραί, ἐκμεταλλεῖσεις, σφαγεῖα κτλ.

III. Ἐσοδα εἰδικῶν προορισμοῦ 135 ἑκατομ. Σπουδαιότερον τὸ ἔσοδον ὁδοποιίας 90 ἑκατομ., ἦτοι ἀπὸ πρόσθετα ἑκατοστὰ τῶν βασικῶν ἐσόδων ὁδοποιίας 50 ἑκατομ. καὶ 50 0/0 ἐκ τοῦ δημοσίου φόρου ἐπὶ τῶν αὐτοκινήτων 20 ἑκατομ. καὶ ἄλλα τινὰ σχετικὰ τέλη.

IV. Διόφορα 138 ἑκατομ., ἐξ ὧν 158 καθυστερούμενα καὶ χρηματικῶν ὑπόλοιπον.

Εἰδικὸί προσηρητημένοι προϋπολογισμοί : 1) Δημοτικῶν ἐργαστηρίων καὶ γκαράζ 9 ἑκατομ. 2) Γαλακτοπωλείων 22 ἑκατομ. 3) Ταμείου δημοσίων κήπων 23. 4) Λατομείου ἄρμων καὶ χαλίκων 3 ἑκατομ. 5) Μηχανικῶν ἐγκαταστάσεων, ὕδρευσεως, φωτισμοῦ, 420 ἑκατομ.

Ἐν Βουρραρίῳ

41.—Αἱ σχετικαὶ διατάξεις τοῦ περὶ κοινοτήτων νόμου, ἔχουσιν ὡς ἑξῆς :

Ἄρθρον 88. Τακτικά ἔσοδα εἶναι:

1) Τὰ ἔσοδα τῶν κινητῶν καὶ ἀκινήτων κτημάτων. 2) Τὰ πρόστιμα, τὰ ἐπιβαλλόμενα ὑπὸ τῆς κοινοτικῆς διοικήσεως. 3) Τέλος ἐπὶ τῶν πωλουμένων μεγάλων ζώων 3%. 4) Τέλος σφαγῆς ζώων 1 λεβ. κατὰ χιλιόγραμμον. 5) Σταθμικὰ καὶ μετρικὰ δικαιώματα. 6) Φόρος 2% ἐπὶ τῆς ἀξίας ἀντικειμένων πωλουμένων εἰς ἀναγκαστικούς πλειστηριασμούς. 7) Φόρος ἐπὶ τῆς μεταβιβάσεως ἀκινήτων 2% τῆς ἀξίας. 8) Ὅχι ὀλιγώτερον τῶν 100 λ. διὰ σφράγισιν παιγνοχάρτων. 9) Διὰ τὰς δημετερίας 100 δι' ἑκάστην πρώτην καὶ 500 λ. διὰ πᾶσαν ἄλλην καταβάλλει ὁ κύριος. 10) Ἐτήσιος φόρος ἐπὶ τῶν μύλων, βυρσοδεφείων, κενίαν σχιζόντων σανίδας, μηχανοσχιστῶν ξύλων καὶ ἀλωνιστήρων, ἀπὸ 50 μέχρι 200 λεβ. κατὰ τὰ ὀριζόμενα ὑπὸ τῆς διατάξεως. 11) Τέλος ἐπιγραφῶν 5% τοῦ βασικοῦ φόρου τοῦ εἰσοδήματος. Τὸ μικρότερον ποσὸν εἶναι 50 λ. καὶ τὸ ἀνώτατον δροίον 10,000 λ. δι' ἑταιρίας μέχρι 20,000 λ. Αἱ εἰς ξένην γλῶσσαν τὸ τριπλοῦν, καὶ αἱ μικταί, δηλαδή καὶ εἰς βουλγαρικὴν, τὸ διπλοῦν. 12) Δικαίωμα φυλάξεως ἀμπελῶν, κήπων κλπ. 13) Διατάξια (octrois) σύμφωνα πρὸς τὸν εἰδικὸν νόμον. 14) Ἐπὶ τῶν κενῶν χωριστῶν οἰκοπέδων προωρισμένων δι' οἰκοδόμησιν. 15) Κοινοτικὸς φόρος ἐπὶ τῶν ἐπαγγελμάτων οὐχὶ ἀνώτερος τῶν 60% τοῦ συνθετικοῦ καὶ ἐπὶ τῶν ἑταιριῶν. 16) Τέλος 10% ἐπὶ τῶν πληρωνομένων ὑπὸ τῶν ἀσφαλιστικῶν ἑταιριῶν διὰ τὰς ἐκτελεσθείσας ἀσφαλείας ἐναντίον τοῦ πυρός. 17) Τέλος ἐπὶ τῶν τραίμ, ἠλεκτροκινήτων ἀτμοκινήτων ἢ δι' ἵππων καὶ ἄλλων συγκοινωνιακῶν μέσων. 18) Τέλος κηδεῶν ὑπὸ τῆς κοινοτικῆς ὑπηρεσίας, ἧτις θὰ περιέχῃ παραχώρησιν τόσον διὰ τάρπον, νεκροφόρον, φέρετρον, ἱεροτελεστίαν κλπ. 19) Ἐτήσιον τέλος 1—10 λ. κατὰ τ.μ. μὴ κατασκευασθέντων πεζοδρομίων. 20) Τέλη μέχρι 2 λ. κατὰ τόπον γιανθράκων κατὰ τὴν ἐξίτηγιν ἀπὸ τὸ μεταλλεῖον. 21) Ἐτήσιον τέλος ὁδοστρωσίας κατὰ τ.μ. μέχρι τοῦ ἡμίσεως. 22) Δασμὸς 10 λ. κατὰ χιλιόγραμμον ροδελαίου ἐξ ἐργοστασιῶν ἐν τῇ περιφερείᾳ τῆς κοινότητος. 23) Τέλος ἐπὶ τῶν εἰσιτηρίων λουτρῶν ἱαματικῶν. 24) Εἰς ἃς πόλεις ἐπάρχουσιν ἐργοστάσια ὑψομάτων δασμὸς μέχρις ἐνὸς λεβίου κατὰ μέτρον.

Ἄρθρον 89. Τακτικά ἔσοδα, τῶν ὀλοίων τὸ ποσὸν κανονίζει τὸ κοινοτικὸν συμβούλιον:

1) Ἀπὸ τοῦς τόπους ὁδῶν, πλατειῶν, καὶ ἀγορῶν, οἵτινες δίδονται ὑπὸ ἑνοικίαισιν εἰς διαφόρους πωλητὰς καὶ γυρολόγους. 2) Ἀπὸ παραχωρήσεις τάρπων. 3) Ἐπὶ τῶν ἀδαιῶν οἰκοδομήσεων καὶ ἐπισκευῶν. 4) Διὰ τὴν ἔκδοσιν ἐγγράφων, πιστοποιητικῶν. 5) Ἐπὶ τῶν οἰκῶν ἀνοχῆς. 6) Τέλος ἐπὶ τῶν ὀχημάτων, παντὸς εἴδους, ἀναλόγως τῆς χρήσεως τῶν συγκοινωνιακῶν μέσων καὶ τῆς κοινωνικῆς σημασίας. 7) Τέλος ἐπὶ κυνῶν πολυτελείας. 8) Τέλος ἀποκομιδῆς ἀπορριμμάτων. 9) Φόρος ἐπὶ τῶν κεραμοποιείων, ἀβεστοποιείων, καὶ τῶν ἰδιωτικῶν μεταλλείων. 10) Τέλος ἐπὶ παιγνίων, σφαιριστηρίων, τᾶβλι κλπ. 11) Τέλος θεαμάτων. 12) Διόδια διὰ κοινοτικῶν γεφυρῶν ἐπὶ μεγάλων ποταμῶν καὶ διὰ κοινοτικῶν λέμβων. 13) Δικαιώματα

ὄφρα ἴσως. 14) Τέλος χρήσεως ὑπονόμων. 15) Τέλος φωτισμοῦ. 16) Δικαίωμα βουακῆς ἐπὶ κοινοτικῶν βουακῶν. 17) Δικαίωμα χρήσεως τόπων πρὸς διασημύσεις· τέλος διαιρημάτων.

42. — Εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ δήμου Σόφιας, 1926-27, φαίνονται οἱ πρόσθετοι εἰς δημοσίους δημοτικοὶ φόροι, κατὰ τοὺς γενικοὺς φορολογικοὺς νόμους: α'. 61 0] ἐπὶ τοῦ ἑγγείου φόρου παραγωγῆς, β'. ἐπὶ τοῦ φόρου οἰκοδομῶν γ'. 61 0]0 ἐπὶ τοῦ φόρου ἐπιγγεμάτων δ'. 60 0]0 ἐπὶ τοῦ φόρου παραγωγῆς καὶ πωλήσεως οἰκοκτινυματωδῶν ποτιῶν καὶ καπνοῦ. Διαπέδια δὲν φαίνονται εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τῆς πόλεως Σόφιας.

Ἐν Ἑλλάδι

43. — Κατὰ τὸν δημοτικὸν νόμον τοῦ 1833, πόροι τῶν δήμων ὀρίζονται, κατὰ τάξιν: Α' πρόσδοσις τῆς δημοτικῆς περιουσίας, τὰ πρόστιμα δι' αστυνομικῆς παραβάσεως, οἱ ἔμμεσοι δημοτικοὶ φόροι, οἱ ἄμμεσοι ἔρανοι, (φόροι) ἢ προσηγορικῆ ἐργασίας. * Ἀρθρ. 19.

Οἱ φόροι ἐπιτρέποντο ὡς ἑξῆς τῶν πόροι. * Ἀρθρ. 26. Προσηγοῦντο δὲ οἱ ἔμμεσοι φόροι «διὰ τῶν ὁποίων φορολογουῦνται ὄχι μόνον τὰ μέλη τοῦ δήμου αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ οἱ ξένοι» ἢ ἐλεγχὴ τοῦ εἴδους τοῦ φόρου, καὶ ὁ προσδιορισμὸς τοῦ ποσοῦ ἄπορῶ ἐμβριθέστερα συμφέροντα τῆς οἰκονομίας τοῦ Κράτους. * Αἰταιεῖται λοιπὸν μεγάλη προσοχὴ εἰς τὸν προσδιορισμὸν ἐκείνων τῶν προϋποθέσεων, αἱ ὁποῖαι ἐπιτρέπουν τὴν ἐπίθεσιν τοιαύτων φόρων. * Ὀδηγία * Ἀντιβασιλείας πρὸς τὴν * Ἐκτετατικὴν, τοῦ νομοσχεδίου, * Ἐπιτροπὴν § Η.

* Ἐμμέτους φόρους ἐπιτρεπομένους ἐπισημαίνει ὁ νόμος: Τοὺς ἀπὸ ἀντικείμενα καταναλώσεως δασμούς, τὰ ἐκ τῆς ἐκδόσεως ἐπισημῶν ἐγγράφων δικαίωματα, τὰ διὰ τὰς γερύρας καὶ τοὺς λιθοστρώτους δρόμους διόδια, τοὺς ἐπὶ τῶν πανηγύρεων καὶ τῶν κατ' αὐτοὺς παρακηγημάτων πόρους, τὰ ἐκ τῶν στατήρων, τῶν ἀποθηρῶν, τῶν μυκαλλείων καὶ κρησπολείων δικαίωματα. * Ὡς δῆλον φόρος εἶναι μόνον ὁ ἐπὶ τῶν εἰδῶν καταναλώσεως, αἱ ἄλλοι δ' εἰσφοραὶ εἶναι ἀνταποδοτικὰ δικαίωματα.

* Ἠκολούθουν, ὡς ἑξῆς τῶν πόροι, οἱ ἄμμεσοι ἔρανοι, ἄμμεσοι φόροι δηλαδή:

44. — Περὶ τὸ 1836 ὁ δημοτικὸς ὀργανισμὸς ἐκινδύνευσε νὰ παραλύσῃ, ἅμα ἐφαρμοσθεῖς, ἑλλείπει πόρων τακτικῶν πολλῶν δημοτικῶν συμβουλίων μέλη ἤρηνοντο νὰ συνέλθωσι, διὰ ν' ἀποφύγωσι τὴν ἐπίθεσιν φόρων ἐπ' αὐτοὺς καὶ ἐπὶ τοὺς συνδημώτας τῶν, ἀλλ' ἡ ἀντίστασις αὕτη ἐνικήθη διὰ τοῦ νόμου τοῦ ἀπὸ 23 Ἰουνίου 1836, κινανίζοντος τὰς συνόδους τῶν δημοτικῶν συμβουλίων, καὶ διὰ τῶν νόμων τῶν χορηγοῦντων εἰς τοὺς δήμους τὸ δικαίωμα τοῦ ἐπιβάλλειν καὶ εἰσπράττειν δημοτικοὺς φόρους. * Ἀρχηγροποιὸν Δημοτικῆ Διοικήσεως σ. 267.

Εἶχον προσηγηθῆ διατάξεις εἰδικαὶ δι' ὧν εἶχον προστεθῆ εἰς τὰ τακτικὰ ἔσοδα τῶν δήμων. α) Ἄμοιβή διὰ χοῆσιν δημοσίου κοιλῶ καὶ στατήρος.

Δ. 15 Μαΐου 1884. β) Τὸ ἡμισυ τῶν τελῶν τῶν ἐσωτερικῶν διαβατηρίων Δ. 28 Μαρτίου 1885. γ) Τέλος ἀδείας οἰκοδομῶν ἐν ταῖς πόλεσι Δ. 25 Φεβρουαρίου 1886.

423. — Ἀπὸ τοῦ 1836 σημειοῦται ἐξέλιξις τῆς δημοτικῆς φορολογίας. Διὰ τοῦ ἀπὸ 29 Μαΐου ἰδίου ἔτους Δ. ἐπετράπη εἰς μὲν τοὺς χωρικοὺς δήμους νὰ ἐπιβάλλωσι φόρον δύο ταῖς ἑκατὸν ἐφ' ὅλων τῶν προϊόντων τῆς γῆς τῶν ὑπὸ τοῦ δημοσίου δι' ἀποδεκατώσεως φορολογουμένων, εἰς δὲ τοὺς λοιποὺς εἴτε φόρους ἐμμέσους, κατὰ τὸ ἄρθρον 27 τοῦ δημοτικοῦ νόμου, εἴτε δημοτικοὺς ἐράνους εἴτε προσωπικοὺς, ἐργασίαν, πάντοτε ἐν ἀνεπαρκείᾳ ἀποδεικνυομένη τῶν τακτικῶν τῶν ἐσόδων.

Διὰ τῶν διαταγμάτων τοῦ 1836 περὶ τοῦ φόρου ἐπὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων (6 Ἰουλίου) καὶ περὶ τοῦ φόρου ἐπὶ τῶν οἰκοδομῶν (31 Ἰουλίου) παρεωρήθη εἰς τοὺς δήμους τὸ 1/5 τῶν ὑπὸ τοῦ δημοσίου εἰσπρατιομένων δύο αὐτῶν φόρων καὶ τῶν σχετικῶν προστίμων.

Ἐφεξῆς τὰ τῆς δημοτικῆς φορολογίας ἐρρυθμίζοντο διὰ διαταγμάτων, κατ' ἔτος, συμπληρουμένων καὶ τροποποιούντων προγενέστερα. Μετὰ τὸ Σύνταγμα τοῦ 1844 ἀπρῆτετο νόμος διὰ τὴν ἐπιβολὴν φόρων. Καὶ ἡ δημοτικὴ φορολογία ἐρρυθμίζετο δι' ἐνιαυσίων νόμων. Πρῶτος ἐξεδόθη ὁ 1Ε' τῆς 20 Ἀυγούστου 1845, κατὰ δὲ τὸ ἔτος 1846 ὁ ΚΘ' τῆς 3 Ἀπριλίου. Δι' αὐτῶν προσδιορίσθησαν τὰ ποσοστά, τοῦ ἑγγείου φόρου 10% τοῦ δημοσίου, ἐπὶ τῶν ζῶων, τέσσαρα λεπτὰ κατὰ κεφαλὴν διὰ τὰ μικρὰ, ὀκτώ διὰ τοὺς ἄνους, δέκα διὰ τὰ λοιπὰ μεγάλα ζῶα καὶ ἐπὶ τῶν μελισσῶν εἰς τρία λεπτὰ κατὰ κυψέλην. Ἐπετράπη δὲ ἡ ἐπιβολὴ διακνήλων μόνον εἰς τοὺς δήμους, πρωτευούσας ἐπαρχῶν ἢ ὅπου ἦτο καθιδρυμένη τελωνειακὴ ἀρχή, ἐν τοῖς ἑκατὸν τῆς ἀγοραίας ἀξίας τῶν εἰς τοπικὴν καταναλώσιν εἰσπαγομένων εἰδῶν. Δηλιγιάννη-Ζηνοπούλου, Ἑλλήν. Νομοθεσία Γ', σ. 256.

424. — Διὰ τοῦ νόμου ΞΗ' ἀπὸ 22 Ὀκτωβρίου «περὶ δημοτικῶν φόρων» ἐγένετο ὀριστικὴ διαρρυθμῖσις τοῦ συστήματος τῆς δημοτικῆς φορολογίας.

Ὁ νόμος οὗτος ἀνέπτυξεν εἰδικώτερον τοὺς γενικοὺς ὁρισμοὺς τῶν διατάξεων τοῦ δημοτικοῦ νόμου περὶ ἐμμέσων καὶ ἀμέσων φόρων.

Εἰς τὸ Α'. Μέρος ὑπὸ τίτλον «περὶ τοῦ δημοτικοῦ δασμοῦ» ἐρρυθμῖσε τὸν ἔμμεσον φόρον ἐπὶ ἀντικειμένων τοπικῆς καταναλώσεως, τὰ διαπύλια δηλαδή.

Διετήρει ἐν ἰσχύϊ τοὺς ὁρισμοὺς τοῦ δημοτικοῦ νόμου καὶ ἄλλων εἰδικῶν, ὅσον ἀφορᾷ τοὺς ἄλλους ἐμμέσους λεγόμενους φόρους, δηλαδή τὰ ἀνταποδοτικὰ τέλη καὶ δικαιώματα, ἢ ἄλλους παραχωρηθέντας εἰς τοὺς δήμους φόρους.

Εἰς τὸ Μέρος Β'. ὑπὸ τίτλον «περὶ δημοτικῆς εἰσφορᾶς» ἐρρυθμῖσε τὰ τῶν ἀμέσων φόρων, προαιρετικῶν, ἐπιβαλλομένων εἰς ὅλα τὰ πράγματα, ὅσα ὑπόκεινται εἰς τοὺς ἡμέσους δημοσίους φόρους ἦτοι τὸν ἑγγεῖον τὸν ἐπὶ τῶν ζῶων καὶ τῶν μελισσῶν. Ἄρθ. 6. Ἡ δημοτικὴ εἰσφορὰ εἰσπράττε-

ται συνάμα με τοὺς ἀντιστοιχοῦντας ἀμέσους φόρους τοῦ δημοσίου. Ἐρθ. 12.

Διὰ τοῦ νόμου ΨΙΑ' τοῦ 1875 ἐπιτράπη, ἵνα ἡ δημοτικὴ εἰσφορὰ ἐπιβαλλεταί καὶ ἐπὶ πραγμάτων μὴ ὑποκειμένων εἰς ἄμεσον δημοσίον φόρον

Ἐπάρχουν, ὡς εἶδομεν, ἑκαταὶ ποσοστά ἐκ δημοσίων ἀμέσων φόρων παραχωρούμενα εἰς τοὺς δήμους, οἰκοδομῶν, ἐπιτηδεύματων. Βραδύτερον εἰσῆχθησαν ὑποχρεωτικοὶ δημοτικοὶ φόροι, ἄμεσοι ἐπὶ μορφῇ προσθέτων εἰς τοὺς δημοσίους, ἐπὶ τῶν ἀσφισμάτων κτηνῶν, τοῦ ἰλαίου, σφαιζομένου ζῶον.

Ὅσπερ ὡς ἐξελίχθη ἡ ἄμεσος δημοτικὴ φορολογία, ἀντεπροσωπεύετο εἰς τοὺς τοπικοὺς προϋπολογισμοὺς: διὰ ποσοστώων ἐκ δημοσίων φόρων, διὰ προσθέτων παγίων ἐκ τοῦ νόμου καὶ διὰ προαιρετικῶν εἴτε συνεισπραττομένων μετὰ τῶν δημοσίων, προσθέτων δηλαδή, εἴτε εἰσπραττομένων ἀπ' εὐθείας, αὐτοτελῶν σήμερον λεγομένων.

47.— Οἱ πρὸ τοῦ ΞΗ' ἐνταῖσιτοι νόμοι καὶ πρότερον τὰ ἕμοια διατάγματα ἐβρέθησαν εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ προνοήσωσι πρῶτον περὶ πόρων ἐξ ἀμέσων φόρων διὰ τοὺς χωρικοὺς δήμους, τὴν μεγάλην μᾶλλον καὶ διὰ τὸ σύνολον καὶ δεύτερον περὶ τῶν ἐμμέσων φόρων διὰ τοὺς ἀστικοὺς δήμους.

Ἐν ταύτοις ὁ νόμος ΞΗ', ὅπως καὶ ὁ δημοτικὸς τοῦ 1833 προέτασσε καὶ διελάμβανε πρῶτον «περὶ τοῦ δημοτικοῦ ἡσμοῦ», Ὁ νομοθέτης τοῦ 1833 προετίμησε τοὺς ἐμμέσους φόρους, τὸν κυρίως φόρον ἐπὶ εἰδῶν καταναλώσεως καὶ ἀνταποδοτικὰ δικαιώματα, μορφῆς ἐμμέσου φορολογίας, διότι καταβάλλονται καὶ ὑπὸ ξένων ὡς ἔλεγεν ἡ αἰτιολογικὴ ἔκθεσις, καὶ ὡς προσέθηκεν ἡ ἐρμηνεία, ἐπειδὴ ἐθεωρήθησαν ὀλιγώτερον φορτικοὶ ὡς συγκρίσιμοι εἰς τὴν τιμὴν τῶν πραγμάτων. Ἀντωνιάδου σ. 404.

48.— Ὁ Ἀθηνῶν πολὺς παρετήρησεν, ὅτι ὁ νόμος τοῦ 1833 ἐνεωτέριστος, διότι πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως ἀσυνήθεστοι φόροι ἦσαν οἱ ἐμμεσοὶ καὶ πρὸ πάντων προκειμένου περὶ κοινοτικῶν ἢ ἐπαρχιακῶν εἰσφορῶν. Εἰς ἐμπορικὰς τινας κοινότητας εἰσπραττέτο ποσὸν τι ἐπὶ τῶν εἰσαγομένων ἐμπορικῶν εἰδῶν. Οἱ νομοθέται λοιπὸν δὲν ἠκολούθησαν τὰς ἀρχαίας ἐξῆς κανονίζοντες τὰ τῶν δημοτικῶν φόρων, ἀλλὰ τὰς σπινθηρίας τῶν κοινοτήτων τῆς ἡπειρωτικῆς Εὐρώπης. Εἰς τὰς πλείστας τῶν ἐπικρατειῶν τούτων μεταχειρίζοντο τοὺς ἐπὶ τῶν ἀναλωσίμων φόρους, εἰσπραττομένους τοσοῦτω εὐκολώτερον, καθόσον αἱ πόλεις ἀπανταχοθεν δι' ὄχνησμάτων κεκλισμένοι ἐξ αἰτίας τῶν ἀνωμαλιῶν τοῦ μεσαιῶνος, εἶχον πύλας εὐκόλως πορὰ φορολογῶν φρουρομένης. Ἐν συνεχείᾳ ὁ συγγραφεὺς ἐσημίειν τὰ ἑκαταὶ ἀποδιδόμενα εἰς τὰ διαπύλια ἐλαττώματα ὑποδεικνύων, ὅτι οἱ ἐμμεσοὶ φόροι πρόσφοροι ὄντες εἰς τὰς πόλεις, εἶναι ἀσύμφοροι εἰς τοὺς ὀλιγοπληθεῖς ἀγροτικούς καὶ μεσογίους δήμους, ἐνθα μάλιστα τὸ ἔσοδον τοῦτο βαρύτερον καθίσταται ἐκ τῆς μικρότητός του καὶ πρὸς τὰ ἔξοδα τῆς εἰσπράξεως δυσανάλογον. Σ. 274.

Δὲν ἔλειπον βέβαια καὶ λόγοι εὐνοϊκοὶ διὰ τὴν ἐμμεσον φορολογίαν, ὡς τὸ τοῦ Montesquieu «ὁ ἄμεσος φόρος (l'impôt par tête) ἀρμόζει μᾶλλον

εἰς τὴν δουλείαν, ἐν ᾗ ὁ ἐπὶ τῆς καταναλώσεως εἶναι φυσικώτερος εἰς τὴν ἐλευθερίαν, καθόσον ἐπιβαρύνονται κατὰ τρόπον ἥττον ἄμεσον τὰ πρόσωπα, ἀναιρεσόμενον ὑπὸ τοῦ Ζοργεάνου, σ. 45. De l' esprit des lois, Βιβλ. XIII Κεφ. XIV.

Ἐν τούτοις κατὰ τὴν γαλλικὴν ἐπανάστασιν μεταξὺ τῶν διεδικήσεων τοῦ λαοῦ ἦτο καὶ ἡ κατάργησις τῶν διατυλίων, ἧτις καὶ ἀπεφασίσθη ὡς θέλομεν ἤδη, κατόπιν ἐξεγέρσεων καθ' ὅλην τὴν χώραν.

Ἐκτοτε δέ, καὶ σήμερον, λέγεται ὅτι οἱ ἄμεσοι φόροι εἶναι δημοκρατικοὶ καὶ οἱ ἔμμεσοι, ὡς δυσανάλογοι πρὸς τὰς δυνάμεις τῶν πολιτῶν εἶναι φόροι ἀντιδημοκρατικοί. Εἰδικῶς διὰ τὰ δημοτικὰ διατύλμα ἀναγνώσεται γενικῶς, ὅτι εἶναι φόρος ἀντιδημοκρατικὸς καὶ ἀντιοικονομικὸς, πιέζων δεινῶς τὰς πτωχοτέρας τάξεις, πράγματι κεφαλικὸς φόρος. Εἰς τὰς πλείους πολιτισμένους χώρας κατηγορήθη, Girault II σ. 233. Allix σ. 24 Τριεκοίτη ἀγόρευσις. Συνεδρία Βουλῆς 20 Δ]βρίου 1894.

449. — Ὅπωςδήποτε ἡ νομοθεσία μας προέταξε τὴν ἔμμεσον φορολογίαν καὶ ἐν τῇ ἐφαρμογῇ ἔλαβεν αὐτὴ ταχέως τὴν πρωτεύουσαν θέσιν εἰς τὰ δημοτικὰ οικονομικά. Ὅφειλεται τοῦτο, ἔλεγεν ὁ Τριεκοίτης, εἰς ἰδιαιτέρας περιστάσεις τῆς χώρας ἀνεχομένης τοὺς ἐμμέσους φόρους μέχρι βαθμοῦ, ὃν οὐδεὶς θὰ ἤδυνάτο νὰ θεωρήσῃ θεμιτὸν κἂν ἐν ξένη χώρα, ἀλλὰ πασχούσης ὑπερευαίσθησιν περὶ τὰ τῶν ἄμεσον φόρων. Ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ ὅτι ὁ νομοθέτης τοῦ 1833 καὶ 1847 ὡς μὴ ἔχων τὴν πείραν τῆς τοιαύτης περὶ τὰ φορολογικὰ ἰδιορρυθμίας τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ δὲν προεἶδε τὴν ἔκτασιν καὶ τὴν μοσφὴν τῆς ἐφαρμογῆς τῶν διατυλίων καὶ δὲν ἔλαβε προφυλάξεις δι' ἀκίνδυνον διαχείρισιν τῆς ἔμμεσον φορολογίας. Ἡ προδιθέσις τῶν δήμων πρὸς τὴν ἐπέκτασιν τῆς ἐφαρμογῆς τῶν ἔμμεσον ἐνδεικνύει ἰδίως ἐν Ἑλλάδι τοὺς ἄμμεσους φόρους ὡς προσφωτερότερους εἰς τὴν δημοτικὴν διαχείρισιν. Καὶ διὰ τοῦ νομοσχεδίου — περὶ καταργήσεως τῶν διατυλίων — ἐγκαινιύεται ἡ ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἄμεσον φορολογίας διαρρυθμίσις τῶν ἐσόδων τῶν δήμων. Συνεδρία Βουλῆς 20 Δ]βρίου 1894.

Καὶ εἶχον ἐπιβάλλῃ ἕως τότε διατύλμα 232 ἐκ τῶν 442 δήμων. Αὐτ. Τῷ 1913 ὁ δασμὸς ἐλειτούργει εἰς πάντας σχεδὸν τοὺς δήμους πλὴν ἐλαχίστων. Κατὰ τοὺς ἀπολογισμοὺς τὸ σύνολον τῶν ἐσόδων, ὄλων τῶν δήμων, ἀνήρχετο εἰς 18,000,000 δραχ. ἐκ τούτων δέ: ἐσοδα ἐξ ἔμμεσον φόρων 10,300,000 δραχ. ἐσοδα ἐξ ἄμεσον φόρων 3,395,000 δραχ. Εἰσηγ. Ἐκθέσις τοῦ σχεδίου νόμου περὶ μεταρρυθμίσεως τῆς δημοτικῆς φορολογίας τῆς 21 Ν]βρίου 1914. Ἐλείπει δηλαδή, οἰαδήποτε, ἀναγκαῖα θεωρουμένη, ἁρμονία μεταξὺ ἄμεσον καὶ ἔμμεσον φορολογίας, προκειμένου δὲ περὶ τοπικῶν οικονομικῶν.

50. — Ἦτο εἰς τὴν βάσιν τῆς μεταρρυθμίσεως τοῦ 1912, δι' ἧς κατελύθη τὸ δημοτικὸν καθεστῶς ἀπὸ τοῦ 1833, ὅτι κυρία πηγὴ τῶν ἐσόδων τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων ἐτάσσεται ἡ ἄμεσο φορολογία. Δι' αὐτὸ τὸ ἀρθρον 57 τοῦ νόμου ΔΝΖ εἶχεν οὕτω: Πόροι τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων εἶναι. 1) Αἱ πρόσοδοι τῆς κοινοτικῆς καὶ δημοτικῆς περιουσίας. 2) Τὰ πρό-

σιμα. 3) Τὰ τέλη και δικαιώματα. 4) Οἱ ἄμεσοι φόροι. 5) Οἱ ἔσοδοι. 6) Ἡ προσωπική ἐργασία.

Ἄλλὰ μετ' αὐτὸν πολλοὶ οἱ ἄμεσοι φόροι ἔλαβον θέσιν μεταξὺ τῶν ἐσόδων και προτίθενται μάλιστα τῶν ἄμεσων φόρων. Ἄρθρ. 207 Κώδικος. Καὶ τὸ Κεφάλαιον ΠΓ'. τοῦ κώδικος φέρει τίτλον «περὶ τῶν ἄμεσων δημοτικῶν και κοινοτικῶν φόρων». Οἱ τίτλοι, ἢ οἱ τίτλοι δὲν εἶναι τυχεῖα, ἀνταποκρίνεται πρὸς τὴν πραγματικότητα, πρὸς τὴν σύνθεσιν και ἀπόδοσιν, τῶν κατηγοριῶν ἐσόδων.

251. — Ποία εἶναι ἡ σύνθεσις, και ἀπόδοσις, τῶν τοπικῶν ἐσόδων: Στατιστικὴ δίδουσα ἀναλυτικὴν εἰκόνα δὲν ὑπάρχει. Εἰσηγητικὴ ἐκθεσις ἐπὶ τῶν οικονομικῶν τῶν Δήμων και Κοινοτήτων καταρτισθεῖσα ἐπιμελεῖται τοῦ κεντρικοῦ γραφείου τῆς Ἐνώσεως τῶν Δήμων διὰ τὸ Β'. Συνέδριον αὐτῆς ἀφ' αὐτῆς διαπιστώνει τὴν ἀνεπάρκειαν ἐγκύριον στατιστικῶν στοιχείων προσποθεῖ νὰ δόσῃ και τὴν σύνθεσιν τῶν ἐσόδων τῶν δήμων και κοινοτήτων διὰ τὸ οικονομικὸν ἔτος 1928—29. Β'. Συνεδρίασις τῶν πόλεων τῆς Ἑλλάδος. σ. 73 ἐφ' 106 ἐφ.

Ἐπὶ συνόλου ἐσόδων 745 ἑκατομ. τὰ 480 εἶναι τῶν δήμων και τὰ 265 τῶν κοινοτήτων. Ἐκ τοῦ συνόλου τὸ $\frac{1}{2}$ ἤτοι 250 ἑκατομ. θεωροῦνται προσερχόμενα ἐκ τῆς περιουσίας τῶν δήμων και κοινοτήτων και ἐκ διαφορῶν δικαιωμάτων χρήσεως ἢ ἐπηρεσιῶν (βασική, ἐνοίκια, τόκοι, σφαγαί κλπ.) Συνεπῶς τὰ ὑπόλοιπα $\frac{2}{3}$ ἤτοι 500 ἑκατομ. δραχμῶν προέρχονται ἐκ φόρων και τελῶν.

Τὸ ποσὸν κατανέμεται ὅπως:

I. — Πρόσθετοι φόροι: 123 ἑκατομ. ἤτοι ἐγγείου παραγωγῆς 10 ἑκατομ., χοίρων και αἰγοπροβάτων 10, ἐπιτηδευμάτων 15, εἰσοδημάτων ἐκ γαιῶν 1, ἐπιτηδύματος 12, κτηνοῦ 75 ἑκατομ.

II. — Αὐτοτελεῖς φόροι: 252 ἑκατομ. ἤτοι ἔμμεσοι 140, σφαζομένοι ξύλων 30, φιλανθρωπικῶν ἰδρυμάτων 60, πρόσθετοι εἰς τοῦτον 22 ἑκατομ.

III. — Ἀποδόσεις ἐκ τοῦ προϋποσηῦ: 95 ἑκατομ. ἤτοι λεσχῶν 5, ἐπιχορηγήσεων 2125 νόμον 8) ἑκατομ., κτηνοῦ 10 ἑκατομ.

IV. — Προαιρετικοὶ πρόσθετοι εἰς τοὺς φόρους καθαρῶν προσόδων 40 ἑκατομ.

252. — Δύναται νὰ παρατηρηθῆ ὅτι στατιστικὴ σύνθεσις ἀρίστη ἐκτὸς εἰδικῆς κατανομῆς τὸ $\frac{1}{2}$ τοῦ συνόλου τῶν ἐσόδων παρουσιάζει κενόν, ἐξ αὐτῆς χάνει ἐξ ὀρχῆς τὴν ἀξίαν της.

Ἐπειτα εἰς τὰς ὀνομαζομένας κατηγορίας φόρων, και εἰς τὸ ποσὸν τῶν 500 ἑκατομ. δὲν φαίνονται πολλοὶ και σπουδαῖαι ἀποδόσεις φόροι, σταφίδας, σῦκων, ἐλαίου και ἐλαιῶν, προϊόντων γῆς κλπ. τὰ ἐκ τῶν ὀπείων ἐσοδα περιλαμβάνονται φυσικὰ εἰς τὸ ἀκατανέμητον ποσὸν τῶν 250 ἑκατομ.

Αὐτὰ ἔχουν σημασίαν βαθεῖαν. Διότι ἂν μόνον 500 ἑκατομ. προέρχονται ἐκ φόρων, τότε ἡ κατανομὴ τοῦ ποσοῦ ἀποδίδει τὰ 163 εἰς ἄμεσους φόρους και τὸ 347 εἰς ἔμμεσους, ἀφ' αὐτῶν και αἱ λεγόμεναι ἀποδόσεις ἐκ τοῦ

προϋπλοῦ τοῦ Κράτους προέρχονται ἐξ ἐμμέσων φόρων, ὅπερ δὲν εἶναι ἀκριβές.

253. — Ὅτι σαφῶς προκύπτει ἐκ τῶν ἀριθμῶν εἶναι, ὅς πρὸς τὰ οἰκονομικὰ τῶν Δήμων, ὅτι τὴν βάσιν αὐτῶν ἀποτελοῦν οἱ ἐμμεσοὶ φόροι. Ἐπὶ 431 ἑκατομ. τὰ 530 ἑκατομ. περίου προέρχονται ἐξ ἐμμέσων φόρων· ἐκ τοῦ φόρου σφαζομένων ζώων θὰ ἀνήκουν εἰς τοὺς δήμους τὰ εἴκοσι ἑκατομμύρια.

Αἱ κοινότητες δὲν ἔχουν διατύπια. Ὅτι δύναται νὰ συναθῆ ἕκ τῶν παρεχομένων ἀριθμῶν εἶναι τοῦτο: Τὸ σύνολον τῶν ἐσόδων τῶν κοινοτήτων λ. χ. κατὰ τὸ ἔτος 1928-29 ἀνῆλθεν εἰς 293 ἑκατομ. Ἐπιτ. Τοπ. Αὐτ. 1931 σ. 627 ἐφ. Ὁ 8ος παρατιθέμενος αὐτόθι πίναξ ἐμφαίνει τὰς κοινότητας, αἵτινες ἐπραγματοποίησαν ἔσοδα ἀνώτερα τῶν 10.000 δραχμῶν. Ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ἀνέρχεται, διὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο, εἰς 602 καὶ τὸ σύνολον τῶν ἐσόδων αὐτῶν εἰς 188 περίου ἑκατομ. Σύνολον κοινοτήτων δίδεται 4920. Ὅστε εἰς τὰς 4928-602 ἦτοι εἰς τὰς 4318 κοινότητας ἀνήκουν τὰ ὑπόλοιπα 105 ἑκατομ. δραχμῶν καὶ εἰς ἐκάστην κατὰ μέσον ὄρον περίου 24,000 δρχ.

Εἰς τὰ 105 ἑκατομ. περιλαμβάνονται φυσικὰ καὶ ἔσοδα ἐκ περιουσίας βασκῶν, ἐκ τῶν φόρων καπνοῦ, σταφίδος, ἐλαίου, ζώων, εἰς τρόπον ὅστε δύναται νὰ σχηματισθῇ ἰδέα, ἀναμφίβαλος, περὶ τῆς θέσεως τὴν ὁποίαν κατέχουν εἰς τὰ οἰκονομικὰ τοῦ μεγίστου ὄγκου τῶν κοινοτήτων οἱ αὐτοτελεῖς λεγόμενοι φόροι, τέλη καὶ δικαιώματα καὶ συναφῶς τίνες πόροι ἀποτελοῦν τὴν βάσιν τῶν οἰκονομικῶν τῶν κοινοτήτων.

254. — Ὅσον ἀφορᾷ τοὺς δήμους, εἰκόνα ἀνευ κενῶν δύναται νὰ δώσῃ ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ δήμου Ἀθηναίων. Κατὰ τὸν τοῦ 1932-33, τὰ τακτικὰ ἔσοδα ἀνέρχονται εἰς 149 ἑκατομ. κατανεμόμενα ὡς ἑξῆς:

Ἄμμοι φόροι 41,785,000 ἦτοι ποσοστὰ 7ξ ἀμέσων δημοσίων φόρων 10,000, τέλη καὶ ἄμμοι φόροι πρόσθετοι πάγιοι 17,860,000, εἰσφορὰ καὶ ἄμμοι φόροι αὐτοτελεῖς πάγιοι 5,300,000, ἄμμοι προαιρετικοὶ εἰς ἑκατοστὰ πρόσθετα εἰς τοὺς δημοσίους φόρους ἐπὶ τῶν προσόδων καὶ τῶν κληρονομιῶν 18,615,000 ἑκατομ. Τέλη καὶ δικαιώματα (ἀνταποδοτικὰ) 7,897,000. Πρῶσιμα 10,000. Ἐμμεσοὶ φόροι ἐν ὄλῳ 84 ἑκατομ. ἦτοι ἐπιχορηγήσεις ν. 2125,16,320,000, φόρος ἐπὶ τῶν ἀλλοδαπῶν ἐμπροσφυμμάτων 18,000,000, διατύπια 50 ἑκατομ. Πρῶσοδοι περιουσίας καὶ ἐκ νεκροταφείων 7,657,000. Λειψοὶ πρόσοδοι 7,760,000.

255. — *Οἰκονομικὰ ἄλλων τοπικῶν ὀργανισμῶν.* Λιδιάζει ὁ Allix «θὰ εἴχομεν πολὺ ἀτελῆ, γενεθῆ, ἰδέαν τῶν οἰκονομικῶν ἐνὸς ἔθνους, ἂν περιωριζόμεθα εἰς τὴν μελέτην τῶν στοιχείων τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Κράτους. Τὰ βάρη διὰ τὰ ὁποῖα προνοεῖ δὲν εἶναι τὰ μόνα παρ' ἐννοιαγέρου τὸν κοινωνικὸν βίον, καὶ τὰ ποσὰ τὰ ὁποῖα ζητεῖ παρὰ τῶν φορολογουμένων δὲν εἶναι τὰ μόνα, ἀτινα τὸ δημόσιον ἀπαιτεῖ παρ' αὐτῶν. Τμήμα ἀξιόλογον ἐξόδων καὶ ἐσόδων φαίνεται εἰς τοὺς τοπικοὺς προϋπολογισμοὺς. Σ. 891.

Δύναται, λοιπὸν, κατὰ μίμησιν, νὰ λεχθῆ, διὰ τὰ καθ' ἡμᾶς, ὅτι ἡ ἰδέα περὶ τῶν τοπικῶν οἰκονομικῶν θὰ ἔμενεν ἀτελής, ἂν δὲν ληρθῶσιν ἐπ' ὄψιν

Ἡ ὀργάνωσις τῆς δημοτικῆς καὶ κοινοτικῆς φορολογίας

1. Δημιουργία τῶν φόρων

257. — Οὐδείς φόρος ἐπιβάλλεται οὐδ' εἰσπράττεται ἀνευ νόμου. Σύνταγμα, ἀρθρ. 51, ἴδ. 1.

Ἄλλος «φόρος» εἶναι ἰδίᾳ ἐν τῇ ἐφευτέρᾳ ἐννοίᾳ. Περιλαμβάνει πᾶν δημόσιον βῆρος, μονομερῶς ἐπιβάλλομενον εἰς τοὺς πολίτας ὑπὸ τοῦ Κράτους ἢ ὀργανισμοῦ δημοσίου δικαίου, πᾶσα ὑποχρέωσις δημοσίου δικαίου πρὸς παροχὴν εἴτε χρηματικὴν εἴτε πραγματικῆς φύσεως. Fleiner, Συμφαλιᾶδον σ. 381 ἔρ.

Περιλαμβάνεται δηλαδή πᾶσα ἐπιβίβουσις, φόρος, δικαίωμα ἢ τέλος εἰσφοράς, ἔρανος, προσωπικὴ ἐργασία.

258. — Κατὰ τὸ γαλλικὸν δημόσιον δίκαιον, αἱ κοινότητες δὲν δύναται νὰ δημιουργῶσιν οὐδένα φόρον μήτε νὰ εἰσπράττωσι πρόσδοτον, ἐφ' ὅσον δὲν προβλέπονται ὑπὸ τῶν ἐν ἰσχύϊ νόμων καὶ διαταγμάτων. Ὅθεν διὰ τὴν δημιουργίαν οὐδὲν ποτε νέου φόρου ἀπαιτεῖται κατ' ἀρχὴν ἢ νομοθετικὴ ἐπέμβασις. Αἰλιξ σ. 926, Βουζου 38.

Οὐδείς φόρος δύναται νὰ εἰσπραχθῇ ὑπὲρ τῶν κοινοτήτων, ὅπως καὶ ὑπὲρ τοῦ Κράτους, εἰ μὴ δυνάμει νόμου. Morgand 1841.

Τὸ ἀρθρον 140 τοῦ ἐν ἰσχύϊ δημοτικοῦ νόμου, ὁρίζει: Τὰ ἰδιαίτερα τέλη τὰ ὀφειλόμενα ὑπὸ τῶν κατοίκων ἢ ἰδιοκτητῶν δυνάμει τῶν νόμων καὶ τῶν τοπιῶν ἐπιπέμων διανεμονται δι' ἀποφάσεως τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου ἐγκρινόμενα ὑπὸ τοῦ νομάρχου. . . ».

Ἡ διάταξις δὲν ἔχει ἀποτέλεσμα νὰ κηρύσῃ ὅλα τὰ τοπικά ἔθιμα, ἀνευ ἐνδέχεται νὰ ὑφίστανται καὶ νὰ δώσῃ εἰς αὐτὰ ἰσχύον νόμον. Ὅθεν ἀρχὴ εἶναι ὅτι τὰ ἀρχαία ἔθιμα δύναται νὰ επικαλεσθῶσι, μόνον ἐφ' ὅσον οὐκ εἴσῃ διετηρήθησαν διὰ διατάξεως νόμου καὶ ὁ κανὼν αὐτὸς πρέπει νὰ ἐφαρμόζεται ἰδίως ἐπὶ φορολογίας, ἀφ' οὗ οὐδείς φόρος δύναται νὰ εἰσπραχθῇ ὑπὲρ τῶν κοινοτήτων, ὅπως καὶ πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ Κράτους, εἰ μὴ δυνάμει τοῦ νόμου. Οὕτως ἀπεφάνθη καὶ τὸ Σ. Ἐπικρατείας ἐπὶ τέλους διὰ τὴν κατασκευὴν ὑπονόμων «Ὁδὲμία διάταξις νόμου ἐξουσιοδοτεῖ τὰς κοινότητας νὰ ἐπιρρίπτωσιν εἰς βῆρος τῶν παρόντων ἰδιοκτητῶν δυνάμει ἀρχαίων συνθημάτων, τὰ ἔξοδα κατασκευῆς ὑπονόμων ὑπὸ τὰς δημοσίας ὁδοὺς». Morgand 1841. Fouchier σ. 440.

259. — Ἡ ὑποχρέωσις πρὸς εἰσφοράς πραγματικῆς φύσεως συχνάκις

δὲν στηρίζεται ἐπὶ τοῦ γραπτοῦ δικαίου ἀλλ' ἐπὶ ἐθίμων: ὑποχρέωσις τῶν παροχθίων πρὸς καθορισμὸν τῆς κοίτης τοῦ ποταμοῦ. Σύστασις ὅμως νέας τοιαύτης ὑποχρέωσης δεῖται σήμερον νομίμου ἐρωτήματος. Fleiner-Στυμφαλάδου σ. 381.

Ἐπὶ τελῶν ἢ δικαιωμάτων, ἐπιβαλλομένων εἰς τὸν πολίτην λόγῳ ἰδιαιτέρας χρησιμοποιήσεως δημοσίας ὑπηρεσίας ἢ καθιδρύματος (ἐπικύρωσις ὑπογραμῆς, ἀδεία οἰκοδομήσεως, χρήσις σχολείων, δημοτικῶν ὑπονόμων, γερύρας ὁδοῦ, διὰ τὴν προμήθειαν ἀεριοφωτος, ὕδατος, ἠλεκτρικοῦ ρεύματος) τὸ δικαίωμα νὰ ζητητῆται τέλος παρὰ τοῦ πολίτου, δὲν περιλαμβάνεται εἰς τὰς γενικὰς ἀρμοδιότητας τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν. Πρὸς ἐξαιρέσειν τῶν ἀπαιτουμένων διὰ τὴν διοίκησιν ἐξόδων χρησιμεύουσιν οἱ φόροι. Ὁ ἰδιώτης, ὁ ὁποῖος χρησιμοποιεῖ ἀρχὴν τινα ἢ καθιδρυμὰ τι, γενικῶς δὲν ὀφείλει διὰ τοῦτο νὰ κατοβῆλῃ οὐδὲν ἰδιαιτέρον ἀντάλλαγμα. Τοῦτου ἕνεκεν ὑποχρέωσις τελῶν γεννᾶται μόνον δυνάμει ἰδιαιτέρας διατάξεως τοῦ νόμου. Αἰτ. σ. 391.

60. — Κατὰ τὸ Βελγικὸν Σύνταγμα: Οὐδεμία ὑποχρέωσις, οὐδεὶς φόρος κοινοτικῶς δύναται νὰ ἐπιβληθῇ ἀνεὺς τῆς συναινέσεως τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου. Ὁ νόμος ὁρίζει τὰς ἐξαιρέσεις, τῶν ὁποίων ἢ πείρα θέλει δεῖξει τὴν ἀνάγκην σχετικῶς πρὸς τοὺς ἐπαρχιακοὺς φόρους. Ἄριθ. 110.

Καὶ ὁ δημοτικὸς νόμος περιέχει μόνον τὴν διάταξιν τοῦ ἀρθρου 76 παρ. 5, καθ' ἣν εἰς τὸ κοινοτικὸν συμβούλιον δι' ἀποφάσεως, ὑποκειμένων εἰς τὴν γνώμην τῆς διαρκοῦς ἐπιτροπῆς τοῦ ἐπαρχιακοῦ συμβουλίου καὶ τὴν ἔγκρισιν τοῦ βασιλέως, ἀνήκει ἡ ἐπιβολή, τροποποιήσις ἢ κατάργησις τῶν κοινοτικῶν φόρων καὶ τῶν σχετικῶν κανονισμῶν.

Οὐδεὶς λοιπὸν νόμος ρυθμίζει τὸ σύστημα τῶν κοινοτικῶν φόρων. Ἡ συνταγματικὴ ἀρχὴ εἶναι, ὅτι αἱ κοινότητες εἶναι κυρίαρχοι τῶν οικονομικῶν τῶν. Bollie σ. 10. Bernimolin II σ. 365. Girou III σ. 406.

Ἡ νεωτέρα ὅμως νομοθεσία καὶ δὴ ἡ ἐπὶ τῆς μεταρρυθμίσεως τῆς ἀμέσων δημοσίας φορολογίας, ἀπὸ τοῦ 1919, ἐπέφερε πλῆγμα εἰς τὴν κοινοτικὴν αὐτονομίαν ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς οικονομικῆς δράσεως.

Ἡ ἐλευθερία τῆς κοινότητος εἰς τὸ θέμα τῆς φορολογίας εἶναι πολὺ μακρὰν ἀπὸ τοῦ νὰ εἶναι ἀπόλυτος. Περιορίζεται διὰ τῆς ἐξουσίας ἐλέγχου, ἣτις ἀνήκει εἰς τὴν Κυβέρνησιν. Ἐπὶ πλέον ὑπάρχει μέγας ἀριθμὸς φόρων, τῶν ὁποίων ὁ νόμος ἀπαγορεύει ρητῶς τὴν ἐπιβολὴν ὑπὸ τῶν κοινοτήτων, ἰδίως ἀπὸ τῆς φορολογικῆς μεταρρυθμίσεως τοῦ 1919. Οἱ περιορισμοὶ τῆς ἐλευθερίας τῶν κοινοτήτων ἐν τῇ φορολογίᾳ εἶναι βαρύτεροι προκειμένου περὶ ἐμμέσων φόρων. Wauthier 319.

61. — Τὸν νεαρὸν Ἰταλικὸν, φασιστικὸν, κώδικα καὶ τὰς ἰδέας ἐφ' ὧν ἐμπνέεται, εἶδομεν. Ριθμίζει ὅλα ὁ ἴδιος: φόρους, τέλη, δικαιώματα. Τοπικὰ τινα τέλη καὶ δικαιώματα διεκόμενα κατὰ μέγα μέρος ὑπὸ ἀρχαίων ἐπιουργικῶν ἐγκυκλίων λαμβάνουσι τὴν νομοθετικὴν μορφήν, νομικὸν ἔρεισμα. Αἰτ. Ἐκθ.

62.— Καὶ τὴν κοινοτικὴν λοιπὸν φορολογίαν, ἐπὶ τὴν εὐρεσίαν ἔννοισαν, ρυθμίζει, ὀργανώνει ὁ νόμος.

Ὅπως οὗτος εἶναι σύμφωνος πρὸς τὸ Σύνταγμα, δεφείλει ἀναγκαστικῶς νὰ ὀρίξῃ αὐτὸς ὅλα τὰ στοιχεῖα τοῦ φόρου, ἀντικείμενον, ποσοστὸν καὶ τρόπον βεβαιώσεως καὶ εἰσπραξέως ἢ τινὰ ἐξ αὐτῶν ἢ καὶ ὅλα δύναται νὰ ὀρίσῃ διάταγμα ἢ κοινοτικὸς κανονισμὸς κατ' ἐξουσιοδότησιν τοῦ νόμου.

Τὰ δικαστήρια εἶχον δεχθῆ, ὅτι πρέπει νὰ ὀρίξῃ αὐτὸς ὁ νόμος εἰδικῶς οὐ μόνον τὰ φορολογητέα ἀντικείμενα ἀλλὰ καὶ τὸ ποσοστὸν τοῦ φόρου καὶ τὸν τρόπον τῆς εἰσπραξέως, τὸν τελευταῖον ὅτι δύναται νὰ κανονίσῃ καὶ Διάταγμα κατ' ἐξουσιοδότησιν τοῦ νόμου. Αρ. Π. 447—1914, Εἰρ. Ξηροχωρίου 59—1915.

Ὁ καθηγητὴς Σαρίπολος ἐδίδαξεν, ὅτι ἡ ἐρμηγεία τῆς διατάξεως τοῦ παλαιοῦ καὶ τῶν νεωτέρων Συνταγμάτων δὲν δύναται νὰ εἶναι ἡ ἴδια. Τὸ ἄρθρον 59 τοῦ παλαιοῦ ὤριζεν: «Οὐδεὶς φόρος ἐπιβάλλεται οὐδ' εἰσπράττεται, ἐὰν προηγουμένως δὲν ψηφισθῇ παρὰ τῆς Βουλῆς καὶ κερσθῆ ἄπὸ τοῦ Βασιλέως» Ὅθεν ἀπαιτεῖτο πάντοτε πρὸς ἐπιβολὴν καὶ εἰσπραξίν φόρου πρῶτις τῆς Πολιτείας ὑπὸ μορφὴν νόμου, τυπικὸς νόμος, ἀποκλειομένης τῆς νομοθετικῆς ἐξουσιοδοτήσεως τὸ Σύνταγμα ἀπῆται οὐχὶ «νόμον» ἀπλῶς, ἀλλὰ ρητῶς νομοθετικὴν ὁδόν. Τὸ νέον ἄρθρον 59, καὶ ἦδη 51, ἔχει διάφορον διατύπωσιν μὴ ἀποκλειομένης οὕτω τῆς εἰδικῆς καὶ περιορισμένης νομοθετικῆς ἐξουσιοδοτήσεως, δηλαδή τῆς ἐπιβολῆς φόρου π. χ. διὰ Διατάγματος ἐκδιδομένου (ἢ δι' ἄλλης διοικητικῆς κατὰ τύπους πράξεως) ἐπὶ τῇ βάσει νόμου καὶ ἐντὸς τῶν ὁρίων, αἵτινα καθορίζει ὁ ἐξουσιοδοτῶν οὗτος νόμος. Καὶ συμπεραίνει ὁ Σαρίπολος, ὅτι τὸ Σύνταγμα ἐπιτρέπει πλήρη ἐξουσιοδότησιν οὐ μόνον πρὸς καθορισμὸν διὰ Διατάγματος τοῦ τρόπου τῆς βεβαιώσεως καὶ τῆς εἰσπραξέως, τοῦ φόρου ἀλλὰ καὶ πρὸς ὀρισμὸν τοῦ φορολογητέου ἀντικείμενου καὶ τοῦ φορολογικοῦ ποσοστοῦ.

Τὴν γνώμην ταύτην ἀπέδεχθη καὶ ὁ Ἄ. Πάγος. 84-1915, Σαρίπολου Σ. Δίκαιον 13 σ. 203 ἔφ.

63.— Ἐν Γαλλίᾳ κατὰ τὸ ἄρθρον 14 τῆς Διακηρύξεως τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου, πηγῆς τῶν νεωτέρων Συνταγμάτων, οὐδεὶς φόρος ἐπιβάλλεται οὐδὲ εἰσπράττεται (πρὸς τὴν ἀποδοχὴν νὰ καθορίζεται καὶ ὁ τρόπος τῆς βεβαιώσεως καὶ εἰσπραξέως) ἀνευ τῆς ἀμέσου ἢ ἐμμέσου (δηλαδή δι' ἀντιπροσώπων) συγκαταθέσεως τῶν πολιτῶν.

Εἶδομεν ἀνωτέρω ὅτι αἱ κοινότητες ἔχουσιν ὅσα ὁ νόμος ὀρίζει ἔσοδα. Εἰς τὸν δημοτικὸν νόμον, τὰ ἄρθρα 133, 140 ὀνομαζοῦσι κατὰ κατηγορίας τὰ ἔσοδα τῶν κοινοτήτων, ἐκ τῶν καὶ δικαιωμάτων, ἰδίως ἀντιποδοτικῶν, τὸ ποσοστὸν τῶν ὁποίων ἀφίεται νὰ κανονίζον τὰ κοινοτικὰ συμβούλια. Ὡς πρὸς τὸν τρόπον τῆς εἰσπραξέως, ὑπάρχει ὁ γενικὸς κανὼν, ὅτι ἐνεργεῖται ὅπως καὶ ἐπὶ δημοσίων φόρων.

Ἄλλὰ καὶ ἐπὶ φόρων, ἢ ἐξέλιξις τοῦ δημοσίου δικαίου, ὡς ἀνέφερον ὁ Σαρίπολος, πῆναι εἰς τὴν ἀποδοχὴν τῆς νομοθετικῆς ἐξουσιοδοτήσεως. Ὁδ-

τως ὁ ρηθεὶς νόμος τῆς 13 Αὐγούστου 1926 ἐπιτρέπων τὴν ἐπιβολὴν ἰκανοῦ ἀριθμοῦ φόρων, ἕκαστον ὅμως τῶν ὁποίων ὀρίζει ὀνομαστί, ἐπάγεται : Διατάγματα δημοσίας διοικήσεως θέλουν καθορίσῃ τὰ ἀνώτατα ὄρια καὶ θὰ κανονίσουν τρεῖς εἰσπράξεως τῶν τελῶν τούτων ὡς ἐπίσης καὶ τὰς ἐπιτροπομένης ἀπαλλαγὰς διὰ τὰ μικρὰ ποσὰ καὶ δι' οἰκογενειακὰ βάρη. . . »

Ἵσως δὲν πρόκειται περὶ πλήρους ἐξουσιοδοτήσεως, τὸ ἀντικείμενον ὀρίζει ὁ νόμος. Ὁ κανονισμὸς τοῦ τρόπου εἰσπράξεως ἀφίσταται εἰς γενικὸν Διάταγμα, δὲν μεταβιβάζεται εἰς ἄλλον κατωτέρω τοπικὸν κανονισμὸν.

§ 4. — Διὰ τὰ ἐν Γερμανίᾳ, ὁ Σαρίπολος, μετέδιδεν, ὅτι ἐν τῇ πράξει κατὰ κανόνα ἡ νομοθετικὴ ἐξουσιοδότησις περιορίζεται μόνον εἰς τὸν τρόπον τῆς βεβαιώσεως καὶ εἰσπράξεως τοῦ φόρου, τοῦ φορολ. ἀντικειμένου καὶ τοῦ φορολ. ποσοστοῦ ὀριζομένων ἐν αὐτῷ τῷ νόμῳ. Πλήρης νομοθ. ἐξουσιοδότησις πρὸς ἐπιβολὴν φόρου γίνεται συνήθως ἐν Γερμανίᾳ προκειμένου περὶ τῆς τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως, ἕνεκα τῆς ἐπαρξέως τῶν τοπικῶν ἀντιπροσωπευτικῶν σωμάτων. Σ. 205.

Θὰ ἦτο ὅμως ἀναγκαῖον νὰ γνωρίζωμεν εἰδικώτερον ἂν πρόκειται περὶ κυρίως φόρων ἢ περὶ τελῶν ἀνταποδοτικῶν. Διότι ὡς εἶδομεν ἀνωτέρω, μέχρι τοῦ 1893 τὰ οικονομικὰ τῶν κοινοτήτων κατὰ τὰ 3/4 ἀποτελοῦντο ἀπὸ ἔσοδα ἐκ φορολογίας προσθέτου εἰς τὴν δημοσίαν. Ἡ μεταρρυθμίσις τοῦ Miguel ἠθέλησε νὰ στηρίξῃ τὰ τοπικὰ οικονομικὰ εἰς τὰ ἀνταποδοτικὰ τέλη.

§ 5. — Ὁ Ἰταλικὸς κώδικς τοῦ 1931, περὶ τῶν τοπικῶν οικονομικῶν ὀρίζει αὐτὸς ὀνομαστί ἕνα ἕκαστον φόρον, κυρίως φόρον, ἀνεξαρτήτως τοῦ ὀνόματος. Ὅριζει ἐπίσης καὶ τὸ ποσοστὸν εἰς τινὰς περιπτώσεις ὀρίζει ἀνώτατον ὄριον, τὸ ὅποιον δὲν δύναται νὰ ὑπερβῇ ἢ φορολογουσα διοικήσις, ἄλλοτε ὀρίζει καὶ κατώτατον ὄριον ποσοστοῦ τοῦ φόρου ἢ τελου. Ἐννοεῖται κανονίζει καὶ τὰς ἄλλας ἀναγκίας βάσεις δι' ἕκαστον φόρον λ.χ. ἐπὶ τοῦ φόρου ἀμαξῶν διὰ τὴν ἐφαρμογὴν αὐτοῦ αἱ ἀμαξὶ διακρίνονται εἰς δύο κατηγορίας. Ἀρ. 140. Ἡ ἀνωτάτη διαίτησις ὀρίζεται κατὰ τὸν ἀκολουθοῦντα πίνακα. Κλάσις Α κοινοτήτων 1ῃ κατηγορία 150 ν. λ., Β' 120 ν. Β. κλάσις Κατηγορία Α 120 ν. Β. λ. 120 κλπ.

Ἐπὶ τοῦ οἰκογενειακοῦ φόρου, τοῦ ἡμετέρου ἐρίνου, ἐκτὸς ἄλλων ὀρισμῶν, τὸ κατώτατον ὄριον τοῦ φορολογητέου εἰσοδήματος, τὴν κλίμακα τῶν φορολογητέων εἰσοδημάτων, τὸ ποσοστὸν, ὑπερ δὲν δύναται νὰ ὑπερβαίῃ τὸ 8 τοῖς ἑκατὸν θὰ κανονίζῃ τὸ Ἐλαρχικὸν Διοικ. Συμβούλιον, ὑπὸ τὴν ἐγκρισιν τῆς κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τῶν τοπικῶν οικονομικῶν.

Καὶ τῶν ἀνταποδοτικῶν τελῶν τὰς κυρίας βάσεις ὀρίζει συνήθως αὐτὸς ὁ νόμος. Διὰ χρησιμοποίησιν κοινοχρήστων χώρων, ὑπεδάφους αὐτῶν, σταθμικῶν καὶ μετρικῶν κ.τ.λ. ἐνίοτε δὲ καὶ τὸ ποσοστὸν. Ὁ τρόπος βεβαιώσεως καὶ εἰσπράξεως τῶν φόρων τελῶν καὶ δικαιωμάτων ρυθμίζεται ὑπὸ τοῦ νόμου κατὰ σύστημα ὁμοίομορφον δι' ὅλην τὴν χώραν

Ὁ βουλγαρικὸς νόμος ὀρίζει ὀνομαστί ὅλα τὰ ἔσοδα, καὶ τοὺς φόρους

τέλη καὶ δικαιώματα, συνηθέστατα δὲ ὁρίζει καὶ τὸ ποσοστὸν προκειμένου καὶ περὶ ἀντιποδοτικῶν τελῶν.

66.— Ἐν τῇ ἡμετέρῃ νομοθεσίᾳ ἐξουσιοδότησιν πλήρη, πρὸς ὄρισμὸν τοῦ ἀντικείμενου, τοῦ ποσοστοῦ καὶ τοῦ τρόπου εἰσπράξεως διὰ κοινοτικῶν κανονισμοῦ εὑρίσκωμεν εἰς τὸ ἄρθρον 274 προβλλέπον, κατὰ γενικώτατον τρόπον, περὶ ἀντιποδοτικῶν δικαιωμάτων χρήσεως κτημάτων, ἔργων καὶ ὑληθειῶν κοινοτικῶν, κοινωνικῶν προσορισμοῦ. Ἐπίσης ἐπὶ μετρητικῶν καὶ σταθμικῶν δικαιωμάτων, ἄρθρ. 240, χρήσεως ὕδατος ἄρθρ. 273.

Ἐπὶ ἄλλων περιπτώσεων τελῶν ἐπίσης ἀντιποδοτικῶν, ἐν τῇ τεχνικῇ ἐννοίᾳ τοῦ ὄρου, ὁρίζει ὁ νόμος τὸ ἀντικείμενον καὶ τὸ ἀνώτατον ὄριον ποσοστοῦ· τέλος χρησιμοποίησις ἰδιαιτέρας τῶν ἐξοδοχείων, ὄρων καὶ πλατειῶν κοινοχημάτων, ἄλλοτε ὁρίζει καὶ τὸ ποσοστὸν τοῦ τέλους καὶ τὸν τρόπον βεβαιώσεως, δικαιώματα σφραγίδου, ἐπίσης ἐπὶ δικαιωμάτων βοσκῆς.

Ἐπὶ φόρων παρὶς ἐκ τοῦ νόμου, ὑποχρεωτικῶν ἁμίσων ἢ ἡμίσεων, δὲν ἐπίσχει ζήτησις. Ἐπὶ προαιρετικῶν αὐτοτελῶν κυρίως φόρων, ἀντιφάτικώς ἂν ἀνομιζόνται ἐννοεῖται τέλη, ὡς τὰ τέλη ὁ αμνηστῆς, ἐνοδοχείων ἄλλου κατὰ κλίνην, ἐπὶ τῶν ληρῶν ἐξοδοχείων, οἰκοτροφείων, ἐστιατορίων, ὁ νόμος ὁρίζει τὸ ἀντικείμενον, τὸ ποσοστὸν ὁριστῶς ἢ τὸ ἀνώτατον ὄριον μὲν τοῦ ὁποίου δύνανται τὰ κοινοτικά συμβούλια νὰ ὁρίσωσιν αὐτό. Ὅπου δηλαδὴ γίνεται ἐξουσιοδότησις ἀνομιζέται εἰς τὸν κανονισμὸν τοῦ τρόπου βεβαιώσεως καὶ εἰσπράξεως, ὅστις καὶ εἰς τὰς ἐπιδημιολογίας, γενικώτερας ἐκτάσεως, φορολογίας, γίνεται διὰ δευτέρου φέρου προϊόντων γῆς, βοσκῆς σίμων γαῶν, ζῴων ἰχθύων, ἔμπετος ἐπὶ εἰσγωγῆς ἰχθυῶν προϊόντων.

Ἐξουσιοδότησιν, ὄχι πλήρη, ἀλλὰ μόνον ὡς πρὸς τὸν ὄρισμὸν τοῦ ἀντικείμενου καὶ τοῦ τρόπου τῆς βεβαιώσεως περιέχει τὸ ἄρθρον 41 τοῦ ν. 4108 «Ἐπιτρέπεται εἰς τοὺς δήμους, ἵνα ἐπιβάλλωσιν ἐπὶ αὐτῶν φόρον ἐπὶ παντὶ ἐντός τῆς προμετρίας αὐτῶν ἀντικείμενοι, ὑποκειμένοι ἢ μὴ εἰς δημοσίον ἁμίσων φόρον ἢ τοιαύτων καταναλώσεως, ἐφ' ὅσον δὲν ἐπέκειται τοῦτο εἰς οἰονδήποτε δημοτικὸν φόρον, τέλος ἢ δικαίωμα...» Ἐνομιζέσθαι δικαίως, «ὑπερόφρος». Ἡ ἀνυγία ὁμοῦ ἐκπῆρξεν ἀνάλογος πρὸς τὴν μεγάλαν πρέπειαν τοῦ ὑπερόφρου, ἀληθῶς αρωτοτύπου ἐν τῇ ὁργανώσει τῆς τοπικῆς φορολογίας. Παρομοίους γενικοῦς ὁρισμοὺς περιείχε καὶ ὁ νόμος τοῦ 1883 ἔμειναν ὁμοῦ ἀχρησιμοποίητοι καὶ λίαν ἐνωρίς κατενοήθη ἡ ἀνάγκη διατάξαι ἐιδικώτερον ρυθμιζομένων τοὺς φόρους. Τὸ αὐτὸ συνέβη καὶ μετὰ τὴν διάταξιν τοῦ ν. ΔΝΖ' ἄρθρ. 57 ἀναφέρουσαν ἀπλῶς ὡς πόρους· τὰ τέλη καὶ δικαιώματα χωρὶς νὰ ἀκολουθῇ εἰδικὴ ἀνάλυσις, διὸ καὶ ὁ ὁρισμὸς ἔμεινεν ἀχρηστὸς.

II. Ἐπιβολή, Διοικητικὸς ἔλεγχος

67.— Ἡ ἐπ' ἀριθ. 27-1929 ἀπόφαισις τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατίας λέγει: «Κατὰ τὸ ἄρθρον 19 τοῦ κώδικος τῆς περὶ δήμων καὶ κοινοτήτων

νομοθεσίας, αἱ κοινότητες ἔχουσιν αὐτοδιοίκησιν τῶν ἐκ τοῦ κοινωνικοῦ καὶ δημοσίου προορισμοῦ ἀπορροεουσῶν ἰδίων τοπικῶν ἐπιθέσεων, κατὰ τοὺς ὁρισμοὺς τῶν νόμων. Συνεπῶς καὶ ἡ ἐπιβολὴ κοινοτικῆς φορολογίας, ὡς καὶ ἡ ἀρσίς αὐτῆς, ἀπόκειται κατ' ἀρχὴν εἰς τὴν κρίσιν καὶ τὴν ἀπόφασιν τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου, πλὴν ἂν ὁ νόμος περιορίσῃ τὴν γενικὴν ταύτην ἀρμοδιότητα τῶν ὀργάνων τῆς τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως δι' εἰδικῆς διατάξεως. . .».

Τὸ θέμα αὐτῆς ἦτο: Τὸ κοινοτικὸν συμβούλιον ἀπεφάσισε νὰ μὴ βεβαιωθῇ ἰσχύουσα φορολογία, προαιρετικὴ, καὶ ὁ Νομάρχης ἠκέρωσεν ἐπὶ τῷ λόγῳ, ὅτι οὕτω δὲν θὰ ἰδύναντο νὰ ἐκτελεσθῶσι κοινοτικὰ ἔργα, πρὸς ὃν σκοπὸν εἶχεν ἐπιβληθῆ ἡ φορολογία.

Τὸ Σ. Ε. ἠκέρωσε τὴν ἀπόφασιν τοῦ νομάρχου δι' ὑπέρβασιν ἀρμοδιότητος, ἀφ' οὗ δὲν ἐπρόκειτο περὶ φορολογίας πρὸς κάλυψιν ὑποχρεωτικῶν δαπανῶν.

68.—Ἐπρόκειτο περίπτωσις ἐφαρμογῆς προαιρετικῆς φορολογίας. Εἰς ταύτην προσερισθῆται ἢ κατὰ τὴν σκέψιν ὡς ἀνωτέρω γενικὴ ἀρχή, ἀλλ' ὄχι καὶ εἰς ὅλην τὴν φορολογίαν, ὡς ὀργανοῦται ὑπὸ τῆς νομοθεσίας. Τί δὲ μένει ἔξω τοιοῦτου δογματισμοῦ, γίνεται πρῶξιρα φανερόν, ἂν ὑπομνησθῆ, ὅτι οἱ κοινοτικοὶ φόροι δὲν εἶναι ὅλοι προαιρετικοί. Ἀληθῶς τὸν σκελετὸν τῶν οικονομικῶν τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων, τὴν βᾶσιν, θεμελιοῦσιν οἱ υποχρεωτικοὶ φόροι, οἱ ἐκ τοῦ νόμου εἰσπραττόμενοι, ὅπου κάθε πρωτοβουλία τῶν τοπικῶν ὀργανισμῶν παραμερίζεται. Καὶ ἀλλοίμονον, λέγει ἡ πραγματικότητα, ἂν ἡ δημιουργία πόρων διὰ φόρων, χάριν τῶν πρακτικῶν τοπικῶν ἀναγκῶν, ἀφίετο εἰς μόνην τὴν προαιρετικὴν φορολογίαν.

69.—Δὲν ὑπῆρξασιν θαυμασταὶ τοῦ ἀρθροῦ 19. Ὅχι ἐκ μοχθηρίας. Ἀλλ' ἀπλῶς ἀπὸ συναίσθησιν στοιχειῶδη τῆς ἡμετέρας πραγματικότητος. «Κατὰ τοὺς ὁρισμοὺς τῶν νόμων» ὡς τελειώνει καὶ αὐτὸ τὸ ἀρθρον 19, λειτουργεῖ καὶ εἰς τὴν χώραν μας ἡ τοπικὴ αὐτοδιοίκησις. Ἀπὸ τὸ σύνολον τῶν νομικῶν ὁρισμῶν θὰ ἐκτιμηθῆ ἡ οὐσία αὐτῆς. Καὶ τὸ πόρισμα ἐπισκοπήσεως τοῦ ὅλου θετικοῦ δικαίου μας δὲν ἀνταποκρίνεται καθόλου πρὸς τὸ ἔφος τῶν λόγων τοῦ ἀρθροῦ 19.

Εἰς τὴν Πρωσίαν, σημειώνει ἡ ἐγχωρία ἐπιστημονικὴ ἀνάλυσις, τὸν εἰδύον, ὡς τοῦ ἡμετέρου ἀρθροῦ 19, ὁρισμὸν συνήγαγεν ἡ νομολογία ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς, ἐκ τῆς ἐκτίσεως τῆς ἐννοίας τῆς τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως εἰς τὰ πράγματα, ἐν ᾧ ὁ νομικὸς ὁρισμὸς εἶναι στενωτέρος. Καὶ εἶναι διότι ἡ θεμελιώδης πολιτικὴ ἀρχὴ εἶναι ἐκεῖ: «Ἡ τοπικὴ διοίκησις εἶναι ἡ πραγματικῶς δι' ἐξουσιῶν τοπικῶς ἐκλεγομένων τῆς θελήσεως τοῦ Κράτους» Delbez, Le regime municipal. Allemand, 1930 σ. 27, παραλαμβάνοντος ἀπὸ τὸν Cneist.

Ἐδῶ φιλοτεχνεῖται νομικὸς ὁρισμὸς εἰρύτερος, ἀρτιώτερος, ἢ ἐν Γαλλίᾳ, Βελγίῳ καὶ Πρωσίᾳ, τὸν ὁποῖον ὅμως δὲν ἐπικυρώνει ἡ ἐφαρμογὴ, τὰ πράγματα, τὸ ὅλον θετικὸν δίκαιον.

Οἱ νομικοὶ ὁρισμοὶ τῶν προτύπων ὀργανώσεων δὲν λέγουσιν ὅτι αἱ κοι-

νότητες ἔχουσι τὴν αὐτοδιοίκησιν τοπικῶν ὑποθέσεων, ἀπορρυσσῶν ἐκ τοῦ δημοσίου προορισμῶ ἀπὸ τῶν, ἐν ᾧ εἰς τὰ πράγματα εἶχον καὶ διατηροῦν σπουδαιότατα σχετικά πρὸς τὴν ἔννοιαν ταύτην καθήκοντα: ἀσφάλεια, δημοσία ἀντίληψις, δημοσία ὑγιεινὴ, ὁδονομία, ἀγοραί, προστασία κατὰ τοῦ πλοῦτος κ.τ.λ., δι' ἃ θέματα ἡ κοινότης ἀσκέι ἀστυνομικὴν ἔξουσίαν.

Ἡ σύγχρονος ἐπιστημονικὴ ἀνάλυσις παρ' ἧμιν ὑποδεικνύει καὶ ὁ νομοθέτης προσθέτει ρητῶς εἰς τὸν ὁρισμὸν, ἵνα καταστήσῃ τοῦτον ἀριώτερον τοῦ γαλλικοῦ, βελγικοῦ καὶ πρωσσοικοῦ, καὶ ἐκ «τοῦ δημοσίου προορισμοῦ...» ἐν ᾧ εἰς τὰ πράγματα, ὁ δῆμος πολὺ πρὸ τῆς μεταρρυθμίσεως τοῦ 1912 καὶ ἡ σημερινὸς ὡς καὶ ἡ κοινότης οὐδαμῶς ἀσκέι διοικήσιν, καὶ δὴ αὐτοδιοίκησιν, τοσοῦτου χαρακτῆρος ὑποθέσεων.

Ὑπὸ τοιαύτας ὁμως διαπιστώσεις, ἂς κριθῆ ἂν εἶναι ἔγκλημα ἢ σέφαις μας ὅτι τὸ ἔθνος μας δὲν κροδίζει τι πρακτικὸν ἀπὸ ὠφελίους λόγους ὡς οἱ τοῦ ἀρθρου 19.

Ταῦτα γενικῶς, καὶ εἰς τὴν θέσιν αὐτήν, ὡς πρὸς τὴν «αὐτοδιοίκησιν» τὴν διοικητικὴν αὐτονομίαν, τὴν ἀρμοδιότητα πρὸς διοικητικὸς πρωτοβουλίας.

20.— Εἰς τὸ κεφάλαιον τῆς οικονομικῆς δράσεως, εἰδικῶς τῆς δημοσυχίας πόρων διὰ φόρων, τὸ πρῶτον γίνεται εἰσακτα φανερόν, δὲν συμβαῖνον ὅσα φόβος ὑπάρχει νὰ ὑποτεθῆ, ὅτι λέγει καὶ θέλει νὰ στηριχθῆ εἰς τὸ ἀρθρον 19, ἡ ὡς ἀνωτέρω ἐν τῇ γενικότητι αὐτῆς σέφαις. Κατὰ τὸ Σύνταγμα, κατὰ τὸ δημοσίον δίκαιον, ἡ κοινότης δὲν ἔμπορεῖ νὰ ἔχῃ, δὲν ἔχει, γενικὴν ἀρμοδιότητα, τὴν ὁποίαν ἐξαιρετικῶς δύναται νὰ περιοίσῃ ὁ νόμος. Οἱ δῆμοι καὶ κοινότητες ἔχουν μόνον τὴν ἀπονεμομένην αὐτοῖς, ρητῶς ὑπὸ τῶν νόμων φορολογικὴν ἔξουσίαν, νὰ ἐπιβάλλουν, καλλίτερον νὰ ἐφαρμόξουν, δημοσία βάρη ρητῶς ὑπὸ διατάξεων τῶν νόμων ἐπιτρεπόμενα. Ἡ ἔξουσία φορολογήσεως, εἶναι ἀπλοῦν, δὲν ἔμπορεῖ νὰ ἐξηγηθῆ μὲ τὴν φιλολογίαν, δι' ἧς ἀρχίζει τὸ ἀρθρον 19 τοῦ κώδικος.

Τὴν φορολογίαν ὁργανῶναι ὁ νόμος. Ἐπὶ παγίων ἐκ τοῦ νόμου, ἐπὶ ἐποχρησιακῶν φόρων, δὲν δύναται νὰ γίνῃ λόγος περὶ τοπικῆς πρωτοβουλίας. Ἀλλὰ καὶ τοῖς προαιρετικῶς φόρους ὁ νόμος ὁρίζει. Ἐπειτα ἔρχεται, ἐπὶ τούτων μόνον, ἡ ἀσκησις, ἄλλη ἔννοια, τῆς ἀπονεμομένης, ὡς ἄνω φορολογικῆς ἔξουσίας. Καὶ διὰ τὴν νομικὴν αὐτῆς ἐξήγησιν δὲν εἶναι καὶ τόση ἀνάγκη νὰ ἀνέλθῃ ὁ ἐρμηνευτῆς εἰς τὰ ἕψη τοῦ ἀρθρου 19. Ὑπὸ ἔξουσίαν ἐν τῷ κώδικι ὁργανικαί διατάξεις, νομικῆς οὐσίας, οἱ τοῦ ἀρθρου 27 περὶ ἀρμοδιότητος, τὸ κεφάλαιον τῶν γενικῶν διατάξεων περὶ ἐλλέγγων τῶν ἀποφάσεων τῶν δημοτικῶν καὶ κοινοτικῶν συμβουλίων καὶ αἱ εἰδικαί, δι' ἐκάστην περίπτωσιν φορολογίας, αἵτινες δὲν παραλείπουσιν νὰ ἐπαναλαμβάνουσι «ἐπιτρέπεται ἢ ἐπιβολή...» δι' ἀποφάσεως τοῦ δημοτικοῦ ἢ κοινοτικοῦ συμβουλίου...»

Δεγματισμὸς λοιπόν, ὅτι ἐν τῇ ἐπιβολῇ φόρων κυριαρχεῖ ἡ πρωτοβουλία τῶν τοπικῶν συμβουλίων καὶ ὅτι ἡ ἐξήγησις, ἡ νομικὴ, ὑπάρχει εἰς τὸ ἀρθρον 19, δὲν θὰ ἦτο δόκιμος, δὲν εἶναι γενικὴ ἀρχὴ ἀληθείας, ἀπ' οὗ δὲν

προσαρμόζεται πρὸς τὸ κείμενον δίκαιον, ἀφ' οὗ υπερβάλλει τὴν πραγματικότητα δίκαιον.

Αἱ γενικεύσεις δὲν εἶναι πάντοτε ἀκίνδυνοι. Δὲν θεωρεῖται δὲ ἀνευλάβεια ὁ γνωστός χαρακτηρισμὸς τῆς τακτικῆς τοῦ γαλλικοῦ Σ. Ἐπικρατεῖται, ὅτι ἐδείχθη ὑπερβαλλόντως: *sobre de paroles et avare de principes*.

§ 1. — Οἱ τοπικοὶ φόροι εἶναι ὑποχρεωτικοὶ καὶ προαιρετικοί, κατὰ τὰ λεχθέντα. Ἐπὶ ὑποχρεωτικῶν δὲν χωρεῖ λόγος περὶ φορολογικῆς ἐξουσίας τῶν τοπικῶν ὀργανισμῶν, ἀσκήσεως αὐτῆς καὶ ἐλέγχου διοικητικοῦ.

Ἐπὶ προαιρετικῆς φορολογίας, ἐξαρμομένης ἐκ τῆς πρωτοβουλίας τῶν συμβουλίων, ἰσχύει διὰ τὰς σχετικὰς ἀποφάσεις, περὶ ἐπιβολῆς, ἐφαρμογῆς, τροποποιήσεως καὶ καταργήσεως φόρων, ὁ γενικὸς κανὼν τῆς νομοθεσίας, ὅτι ὑπόκεινται εἰς ἔλεγχον μόνον νομιμότητος, κατὰ τοὺς ὁρισμοὺς τοῦ νόμου καὶ ὄχι σκοπιμότητος. Δὲν χρῆζον δηλαδὴ προηγουμένης ἐγκρίσεως εἰ μὴ ὅταν ὁ νόμος ρητῶς ἀναγράφει τοῦτο. Ὁ ἔλεγχος λοιπὸν τοῦ περιεχομένου τῶν ἀποφάσεων, τῆς ὀρθότητος αὐτῶν, ἀποτελεῖ ἐξαιρέσειν, καίτοι μία ἀπαρίθμησις ἤθελεν ἴσως δώσειν περισσοτέρας περιπτώσεις, καθ' ἃς αἱ ἀποφάσεις τῶν δημοτικῶν καὶ κοινοτικῶν συμβουλίων, δὲν εἶναι ἀφ' ἑαυτῶν ἐκτελέσιαι, ἀλλ' ὑπόκεινται εἰς προηγουμένην ἐγκρίσιν ἀνωτέρας ἀρχῆς, Νομίμον, Ὑπεργουῦ ἢ ὁμάδος Ὑπεργῶν, διὰ Π. Διατάγματος.

§ 2. — Τὸ γεγονός τοῦτο, ὅτι τυχὸν ὁ κανὼν τοῦ ἀνελέγκτου κατ' οὐσίαν τῆς πρωτοβουλίας τῶν τοπικῶν συμβουλίων ὡς πρὸς τὴν ἐφαρμογὴν τῶν ἐπιτερομένων ὑπὸ τῆς νομοθεσίας φόρων ἔχει πολλὰς ἐξαιρέσεις, δὲν σημαίνει ὅτι τι κακὸν καὶ ἀσυμβίβαστον πρὸς τὴν ἔννοιαν τῆς τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως, καθὼ πανταχοῦ πολιτεῖται. Καὶ ἡ πείρα ἐβεβαίωσε, ὅτι ἡ κατάργησις τοῦ ἐλέγχου, τῆς προηγουμένης ἐγκρίσεως φορολογικῶν ἀποφάσεων, ὅπου ἐγένετο, δὲν προσήγαγε τὴν τοπικὴν φορολογίαν.

§ 3. — Εἶδομεν τι συμβαίνει ἐν Βελγίῳ. «Εἶναι ἀξίωμα σταθερὸν τοῦ δημοσίου ἡμῶν δίκαιον, ἵνα οἱ τοπικοὶ φόροι μὴ δύνανται νὰ ἐπιβάλλωνται εἰ μὴ συναίνεσις τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ Κράτους. Ὁ ἐπιτραπέσις εἰς τὴν Κυβέρνησιν ἔλεγχος ὡς πρὸς τὸ ἀντικείμενον τοῦτο ἐπισημώθη πάντοτε ὡς οὐσιῶδες χαρακτηριστικὸν τῆς διοικητικῆς ἐπιτελείας, ἣν ἀσκεῖ ἐπὶ τῶν κοινοτήτων» *Giron III*, σ. 409. Ἡ ἀρχὴ παραμένει ἀκλόνητος μέχρι τῶν ἡμερῶν μας. «Ὁ δημοτικὸς νόμος χορηγεῖ εἰς τὴν Κυβέρνησιν τὸ προνόμιον νὰ ἐκτιμᾷ εἰς ἐκάστην περίπτωσιν τὴν σκοπιμότητα καὶ τὴν οἰκονομίαν τῶν οἰκονομικῶν μέτρων ἐπὶ τῶν ὁποίων προκαλεῖται ἡ ἐπέμβασις τῆς ὑπὸ τῶν τοπικῶν ἀρχῶν, νὰ διατηρῇ ἐντὸς δίκαιων ὁρίων τὴν προσαρμυγὴν, ἣ ὁποία γίνεται εἰς τὰς φορολογικὰς δυνάμεις τῶν πολιτῶν καὶ νὰ προσέχη, ὅπως ἡ δικαιοσύνη ἐν τῇ φορολογίᾳ πραγματοποιηται δι' ἴσης ἀναλογίας μεταξὺ τῶν εἰδῶν φορολογίας, διὰ τὴν ὁποίαν πλήττονται αἱ διάφοροι κατηγορίαι τῶν φορολογουμένων» *Αἰτιολ. ἔκθεσις Βελγ. νόμου τῆς 24 Δεκεμβρίου 1925. Pandectes Belges 1619*.

Ἐν Γαλλίᾳ, ὅπου συμβαίνει ὅτι καὶ παρ' ἡμῶν, τὴν φορολογικὴν

δηλαδή ἐξουσίαν τῶν κοινοτήτων ἀπονέμει ὁ νόμος, ἢ ὡς ἄνω ἀρχὴ δημοσίου δικαίου, περὶ διοικητικοῦ ἐλέγχου κατ' οὐσίαν τῆς ἐφαρμογῆς ἐπιτροπομένων διὰ τῆς νομοθεσίας τοπικῶν φόρων δὲν ἐπιχώρησε καὶ κατὰ τὴν τελευταίαν μεταρρυθμίσειν τῆς δημοτικῆς νομοθεσίας, ὡς φαίνεται ἀπὸ τὸν νόμον τοῦ 1926, μνημονευθέντα ἀνωτέρω, περὶ ἐπιβολῆς κοινοτικῶν φόρων.

§ 4. — Κατὰ τὰς γενικὰς ἀρχὰς τοῦ ν. ΔΝΖ', αἱ περὶ ἐπιβολῆς φορολογίας ἀποφάσεις τῶν κοινοτικῶν συμβουλίων χρῆζονται ἐγκρίσεως, μόνον ὡσαύτως ὁ νόμος ὁρίζει ταῦτα. Ὅταν δὲ ἡ ἐπιβολὴ δὲν ὑπόκειται εἰς ἐγκρίσιν, δὲν χωρεῖ ἀμφιβολία, ὅτι τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ διὰ τὰς ἀποφάσεις περὶ τροποποιήσεως ἢ καταργήσεως τῆς φορολογίας Α. Σ. Ε. ὡς ἀνωτέρω.

§ 5. — Ἡ αὐτὴ ἀπόφασις δέχεται βέβαια ὅτι εἰς τὴν ἐξαρχετικὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν ὁ νόμος ἐπιτρέπει εἰς τὸν νομάρχην καὶ ἐπιβολὴν κοινοτικῶν φορολογιῶν, ἀνεὺ καὶ ἐναντίον τῆς θελήσεως τῶν κοινοτικῶν συμβουλίων πρὸς κίλευσιν ὑποχρεωτικῶν δαπανῶν, ἢ τροποποιήσεως ἢ καταργήσεως τῶν φορολογιῶν δὲν ἐξαρτᾶται μόνον ἐκ τῆς πρωτοβουλίας τῶν κοινοτικῶν συμβουλίων.

§ 6. — Αἱ ἀποφάσεις τῶν κοινοτικῶν συμβουλίων περὶ ἐπιβολῆς φόρων, αἵτινες κατὰ ρητὴν διάταξιν τοῦ νόμου χρῆζονται προηγουμένης ἐγκρίσεως, δὲν δύναται νὰ φέρωσι τὰ ἀποτελέσματα αὐτῶν πρὸ τῆς ἐγκρίσεως. Ὅταν ἡ ἐπιβολὴ φόρου ὑπόκειται εἰς προηγουμένην ἐγκρίσιν, ἰσχύει τὸ αὐτὸ καὶ διὰ τὴν τροποποίησιν ἢ κατάργησιν αὐτοῦ. Δύο ἀπόψεις προσφέρονται: Ἐφ' ὅσον ὁ νόμος ὁρίζει δὲν προβλέπει καὶ ἐν ἀμφιβολίᾳ, πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῇ ἡ γενικὴ ἀρχή, νὰ θεωρηθῇ δηλαδή ὡς μὴ χρῆζουσα ἐγκρίσεως ἢ ἀπόφασις περὶ τροποποιήσεως ἢ καταργήσεως. Ἡ ἄλλη, καθ' ὃν τρόπον εἴθεται τι κατὰ τὸν ἴδιον πρέπει καὶ νὰ ἀρθῇ, ἀρ' οὐ ἡ ἐπιβολὴ χρῆζει ἐγκρίσεως καὶ διὰ τὴν τροποποίησιν ἢ ἀρσιν τὸ αὐτὸ ἐπιβάλλεται. Ἡ δευτέρα λύσις μᾶς φαίνεται δοκιμωτέρα.

§ 7. — Ὅταν ἡ ἀνωτέρα ἀρχὴ ἐνέκρινε τὴν ἐπιβολὴν φορολογίας, δύναται νὰ ἐπανεέλθῃ ἐπὶ τῆς ἀποφάσεως αὐτῆς; Τὸ Σ. Ε. διὰ τῆς ἐπ' ἀριθ. 450—1933 ἀποφάσεως αὐτοῦ ἠκέλευσεν ἀπόφασιν τοῦ Νομάρχου Λαρίσης ἀναμορφώσαντος προηγουμένην του ἀπόφασιν ἐγκριτικὴν ἐπιβολῆς ὑπὸ κοινότητος τελῶν ἐπὶ ξενόδοξείων ὑπὸ τὰς ἀκολουθίους σκέψεις:

«Κατ' ἀρχὴν ἡ διοίκησις δύναται νὰ ἀνακαλῇ τὰς ἰδίαις αὐτῆς πράξεις ἀλλ' ὅταν ἡ ἐκδοσις τῆς πράξεως τῆς διοικήσεως ἀποτελῇ νύμφ ἐποχρέωσιν αὐτῆς, ἢ ἀνάκλησις τῆς τοιαύτης πράξεως εἰς μείζονας ὑπόκειται περιορισμοὺς ἢ ἡ τῆς ἐλευθέρως ὑπὸ τῆς διοικήσεως ἐκδιδομένης. Σύμφωνας πρὸς τὰς γενικὰς ταύτας ἀρχὰς εἶναι ἡ διάταξις τοῦ άρθρου 17 τοῦ περὶ καθηκόντων τῶν Νομαρχῶν Β. Δ. τῆς 5 Δεκεμβρίου 1845, καθ' ὃ ὁ Νομάρχης ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἀναμορφώσῃ τὰς ἀποφάσεις του, ὡσαύτως δι' αὐτῶν δὲν ἀπέκτησκέτις δικαίωμα μήτε ἐχρησίμευσαν ὡς βάσις πρὸς ἀπόκτησιν δικαιωμάτων τινος κλπ.

«Κατὰ τὰς ἀνωτέρω σκέψεις ὁ Νομάρχης δὲν ἐδικαιοῦτο ἐπὶ τῆς προ-

κειμένης περιπτώσεως να αναμορφώσει την πρώτην έκδοθεισαν έγκριτικήν έποπτικήν πράξιν αυτού επί τῇ μόνη αίτιολογίᾳ τῆς άλλοιαις παρ' αυτού εκτιμήσεως τῶν ιδίων πραγματικῶν περιστατικῶν, ἅτινα εἶχε καί εἶδει να εἶχεν ἐπ' αὐτῶν αὐτοῦ κατὰ τὴν ἔκδοσιν τῆς πρώτης αὐτοῦ πράξεως καί να ἀνατρέψῃ οὕτω διὰ τῆς ἀνακλητικῆς αὐτοῦ πράξεως τὴν δημιουργηθείσαν ἔντιμον κατάστασιν καί τὰς ἐξ αὐτῆς σχέσεις, οἷαι αἱ ἐν τῷ ἱστορικῷ ἐκτεθεισαι (τὸ κ. σ. εἶχεν ἀναγράφῃ τὸ ἔσοδον ἐν τῷ προϋπολογισμῷ, ὅστις παρουσίαζε πλεόνασμα ἐκ τῆς ἀποδόσεως τῶν ἐγκριθέντων τελῶν, ὅπερ ἀναγράφει ὡς ἀποθεματικὸν ἐν αὐτῷ, ἐφ' οὗ μάλιστα καί ἐξεδόθησαν ἐντάλματα πληρωμῆς δαπανῶν, νῦν ἀνατρέπεται μέχρι τοιοῦτου βαθμοῦ ὥστε να παρουσιάξῃ ἔλλειμμα καί ἐντεῦθεν να καθίσταται προβληματικὴ ἡ οἰκονομικὴ καί ἡ ὅλη διοίκησις τῆς κοινότητος). Κατὰ συνέπειαν ἀντιθέτως πράξας ὁ Νομάρχης ἤσκησε τὴν ἐκ τοῦ Β. Δ. τοῦ 1845 καί τῶν γενικῶν ἀρχῶν τοῦ δικαίου δεσμευομένην ἐν τῇ κρινομένη περιπτώσει διακριτικὴν αὐτοῦ ἔξουσίαν, οὐχὶ κατὰ τὸν σκοπὸν τοῦ νόμου, ἀλλ' ἐναντίως πρὸς αὐτόν, τοῦτο δὲ ἀποτελεῖ παράβασιν τοῦ νόμου».

28.— Ὁλόκληρος ἡ θεωρία ἐπὶ τοῦ θέματος, εἰαν ἀποφεύγει να διατυπώσῃ, αὐτό, τὸ γαλλικὸν Συμ. Ἐπικρατείας. *Delbez la revocation des actes administratifs* σ. 6, Στασινοπούλου περὶ ἀνακλήσεως τῶν διοικητικῶν πράξεων Ἐπιθ. τ. Αὐτ. 1932 Δ.

Ἡ ἐφαρμογὴ τῆς θεωρίας εἰς τὴν περίπτωσιν προσοῖδει ἀξίαν εἰς μίαν πραγματικότητα, τὸν προϋπολογισμὸν τῶν ἡμετέρων κοινοτήτων, τὴν ὁποίαν δὲν παρουσιάζουν οὗτοι. Εἶναι γνωστὸν ὅτι κατὰ κανόνα εἶναι εἰκονικοὶ ἡ δὲ διοίκησις πέραν τῶν ὑποχρεωτικῶν δαπανῶν, ἐνεργεῖται βάσει τοῦ ἀποθεματικοῦ ὡς δείκνυται καί ἐκ τῆς ἀποφάσεως τοῦ Σ. Ε. Αὕτη εἶναι ἡ «ἐννομὸς κατάστασις».

29.— Ἴνα συμπληρωθῇ ἡ παράγραφος ἀναφέρομεν καί τὴν Βελγικὴν νομολογίαν, ὅπου ἀνάγκη να ὑπομνησθῇ τὴν τοπικὴν φορολογίαν δὲν ὀργανώνει ἡ γενικὴ νομοθεσία: «Ὅταν ἡ Κυβέρνησις ἐνέκρινε τὴν ἐπιβολὴν φόρου δὲν δύναται να ἐπανέλθῃ ἐπὶ τῆς ἀποφάσεώς της. Κατ' ἀρχὴν τὸ κ. σ. κανονίζει κατὰ βούλησιν ὅτι εἶναι κοινοτικὸ ἐνδιαφέροντος, δ. ν. ἀρθ. 75. Κατ' ἐξαιρέσιν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ταύτης, ἀποφάσεις τινὲς ἔχουσι ὑποβληθῇ εἰς τὴν ἔγκρισιν τοῦ Βασιλέως, ἀρθ. 76. Ἡ τελευταία αὕτη διάταξις οὕσα ἐξαιρετικὴ ὀφείλει στενῶς να ἐρμηνεύηται. Δὲν παρέχει εἰς τὸν βασιλέα ἡ τὸ δικαίωμα να ἀποφασίῃ ἐπὶ τῆς ἀποφάσεως, ἣτις ἔχει ὑποβληθῇ αὐτῷ. Δοθείσης τῆς ἐγκρίσεως ἀποβάλλει πᾶν δικαίωμα. Ἡ πράξις ἔγινεν ἐκτελεστή καί, ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐκτέλεσίν της, ἡ κοινοτικὴ ἀρχὴ ἔχει τὰς αὐτὰς ἐξουσίας ὡσεὶ ἐπρόκειτο περὶ πράξεως μὴ ὑποκαμένης εἰς ἔγκρισιν. Ὁ βασιλεὺς θὰ ὑπερέβαινε τὰς ἐξουσίας του, εἰάν ἐλάμβανε διαδοχικῶς πολλὰς ἀποφάσεις ἐπὶ τῆς ἰδίας πράξεως. Μία φορολογία κοινοτικὴ ἐπιβληθεῖσα, τροποποιηθεῖσα ἢ καταργηθεῖσα τῇ συναινέσει τῆς κοινότητος, ἣτις προτείνει καί τῇ συναινέσει τοῦ βασιλέως, ὅστις ἐγκρίνει, μένει ἐπιβεβλη-

μένη, τροποποιημένη ἢ καταργημένη. *Bollie* 35, Ἐκφ. Ὑπ. Ἐσ. 14 Φεβ. 1897. *Williquet* 573. *Pand. Belg.* 1625.

80.— Πᾶσα φορολογικὴ ἀπόφασις, ἣτις δὲν καθορίζει τὴν διάρκειαν τῆς ἐπιβάρυνσης λογίται μόνον δι' ἓν ἔτος. *Williquet* 1623.

III. Ἡ ἀρχὴ τῆς ἰσότητος

81.— Τὸ Σύνταγμα, διὰ τοῦ άρθρου 6, καθιεροῖ τὴν ἰσότητα ἐναντι φορολογίας, ἀπαγορεύει τὰ προνόμια καὶ τὰς ἐξαιρέσεις. Ἡ ρῆτρα ἐπιφέρει ἀποδοχὴν καὶ ἐπὶ τῆς κοινοτικῆς φορολογίας, τῶν δικαιοσυνῶν, φόρων.

82.— Δὲν ἐπιφέρει προνόμιον ἐκ μόνου τοῦ γεγονότος ὅτι εἰς φόρος θίγει μερικῶς μόνον πηγὰς τοῦ δημοσίου πλοῦτου ἢ μερικῶς μόνον κατηγορίας πολιτῶν. Ὑπάρχει προνόμιον, ὅταν ὁ φόρος δὲν πλήττει ὅλα τὰ πρόσωπα, τὰ ὁποῖα εὑρίσκονται ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς ὅρους: με ἄλλοι λέξεις ὅταν, μεταξύ προσώπων, εὑρισκομένων ὑπὸ κατάστασιν ἀπολύτως ὁμοίαν, τὸ ἓν ἐξ αὐτῶν ἀπολαίει εὐνοίας, τῆς ἁποίας τὰ ἄλλα στερούνται.

Ἴνα τὸ Σύνταγμα εἶναι σιβεριστὸν, ἀρκεῖ ὅπως τὸ τέλος μὴ διαφορηγῆται τὴν ἰσότητα, δηλαδή ὅπως ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς ὅρους, τὰς αὐτὰς περιστάσεις, μία κατηγορία κατοίκων μὴ ἀπολαύῃ ἐπιβάρυνσης, τὸ ὁποῖον δὲν ἔδωκε εἰς τοὺς ἴσους τῶν.

83.— Ὑπάρχει διαφορὰ οὐσιώδους μεταξὺ μιᾶς ἐξαιρέσεως φορολογικῆς, ἣτις ἐφαρμόζεται μόνον εἰς ὁρισμένα πρόσωπα καὶ ἐξαιρέσεως, ἣτις ἀπαλλάσσει κατηγορίας. Ἡ πρώτη εἶναι ἀντισυνταγματικὴ, ἡ δευτέρα νόμιμος.

84.— Ὁ φόρος δύναται, χωρὶς νὰ παραβιάσῃ τὴν ὑπὸ τοῦ Συντάγματος καθιερωμένην ἀρχὴν τῆς ἰσότητος νὰ πλήττει μόνον κατηγορίας φορολογουμένων, ὑπὸ τὸν ὅρον μόνον, ὅπως ὅλοι οἱ διατελοῦντες ὑπὸ τὰς αὐτὰς περιστάσεις πλήττονται ἐξ ἴσου. *Cass. Belg.* Ἐκφ. 30 Ὀβρίου 1922 ἐν *Rev. d'Adm.* 1923 σ. 333.

85.— Ὑπὸ τοὺς ἴδιους ὅρους, αἱ κοινότητες δύνανται νὰ προσδίδωσιν εἰς τὴν κοινοτικὴν φορολογίαν προοδευτικὸν χαρακτῆρα, ἐπιβάλλουσαι ἀνώτερον συντελεστὴν ἐφ' ὅσον ἡ πρόσθετος τοῦ φορολογουμένου εἶναι μεγαλύτερα. *Giron III* σ. 407. *Cass.* 5 Μαρτίου 1923 *Williquet* 1655 Ἐγκ. ἡμ. Ὑπ. Ἐσφ. 30685-1925.

86.— Αἱ κοινότητες δύνανται, χωρὶς νὰ παραβιάζουσι τὴν ἀρχὴν τῆς ἰσότητος, νὰ ἐπιβάλλωσι τὰ βάρη γενικῶν δαπανῶν εἰς ἐκείνους τῶν κατοίκων, οἵτινες ἰδιαιτέρως ἐπιβαρύνονται ἐξ αὐτῶν. Οὕτως ἡ ἰσότης τῶν πολιτῶν ἐναντι τοῦ φόρου δὲν παραβιάζεται ἐκ τούτου μόνον, ὅτι ἐν τέλος εἶναι μεγαλύτερον ἢ μικρότερον εἰς τινὰς συνοικίας ἢ εἰς τινὰς δημοσίας οδοὺς σύμφωνα πρὸς κατάταξιν δεόντως ἐγκριθείσαν. *Nov. Cass. Bidder* σ. 316.

87.— Τὰ κοινοτικὰ συμβούλια δύνανται νὰ ἐξαιρῶσιν ἀπὸ τὰ δικαιώματα καὶ τέλη λ. χ. χρήσεως δημοσίου χώρου, μετρικὰ κλπ., ὅλους τοὺς κα-

τοίκους τῆς κοινότητος καὶ νὰ ἐπιβάλλωσι ταῦτα μόνον εἰς τοὺς ἔξωθεν ἐμπόρους ἢ νὰ ἐπιβάλλωσι τὸ ἥμισυ τοῦ θροζομένου ποσοστοῦ εἰς τοὺς κατοίκους;

Ἡ νομολογία τοῦ Βελγικοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν εἶναι ἀντίθετος καὶ θεωρεῖ ἀκρωσίμους τὰς σχετικὰς ἀποφάσεις. Διότι τοῦτο θὰ ἐσήμαινεν ἔμμεσον προστασίαν τοῦ ἐμπορίου τῶν κατοίκων, καὶ θὰ ὑπεχρέωσεν τοὺς ξένους νὰ ἰσώνωσι τὴν τιμὴν τῶν ἐμπορευμάτων των, ἵνα ἐπιρρίψωσι τὸν φόρον, εἰς ὃν ὑποβάλλονται ἢ τοιαύτη ἐξαίρεσις θὰ ἀπετέλει «προνόμιον προσβάλλον τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἐμπορίου» Williquet 605.

888. — Καὶ ἐν Γαλίᾳ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν ἀνεγνώρισεν τὸν μὴ κανονικὸν χαρακτῆρα δικαιομάτων ὑπὸ ἀνώτερα ποσοστὰ διὰ τοὺς ξένους ἐμπόρους. Ἡ διαφορὰ αὕτη ἐθεωρήθη ἀντίθετος πρὸς τὰς ἀρχὰς τῆς ἰσότητος ἐναντι τοῦ φόρου καὶ τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἐμπορίου. Fouchier 418.

Εἶναι γνωστὸν, ὅτι παρ' ἡμῶν δὲν λεπτολογουῦνται τὰ ζητήματα αὐτά.

889. — Ἡ παρὰ τὸν ρητὸν ὄρον συμβάσεως, ἣν συνῆψεν ἡ Κοινότης, ἐπιβολὴ κοινοτικοῦ φόρου εἶναι ἀκρος. Ἀποφ. ἡμ. Ὑπουρ. Ἐσωτ. 40416-1923 Ἐπιθ. Τοπ. Ἀντ. 1924 σ. 44.

890. — Ἐν Βελγίῳ, νομολογεῖται ὅτι: Τὸ δικαίωμα τῆς κοινότητος νὰ ἐπιβάλλῃ φόρους δὲν δύναται νὰ περιορισθῇ διὰ συμβάσεων συναφθεισῶν μετ' ἰδιωτῶν. Διοικητικὴ καὶ δικαστικὴ νομολογία Pand. Belg. 1658 Williquet 607 Biddaer σ. 316.

891. — Ἐθεωρήθη ὡς δεσμευαίς παράνομος τῆς κοινοτικῆς αὐτονομίας ἡ σύμβασις μεταξὺ κοινότητος καὶ ἐταιρίας βιομηχανικῆς, κατὰ τοὺς ὅρους τῆς ὁποίας ἡ ἐταιρία ἀνελάμβανε νὰ καταβάλλῃ, ἐπὶ δέκα ἔτη, ἐν ποσῶν ἐτήσιον, ἐναντι τοῦ ὁποίου ἡ κοινότης ἀνελάμβανε τὴν ὑποχρέωσιν νὰ μὴ ἐπιβαρύνῃ τὴν ἐταιρίαν, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς συμβάσεως, μὲ αἰδὲν τέλος ἢ φόρον λεγόμενον βιομηχανικόν, ὡς ἐπὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἔργατῶν κλπ. Διατ. Ὑπ. Ἐσ. 14 Ἀυγούστου 1895 Williquet σ. 121.

892. — Ἐγκρίθη ὅτι ἐταιρία παραχωρησιτοῦχος σιδηροδρόμου ὑπόκειται εἰς τὸ τέλος ἐπὶ τῶν βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων καὶ τῶν ἀνονήμων ἐταιρειῶν κατὰ κεφαλὴν ἔργατῶν ἀπασχολουμένων ἐντὸς τῆς περιφερείας τῆς κοινότητος καὶ τοῦτο παρὰ διατάξιν τῶν ὄρων καὶ ὑποχρεώσεων, ἧτις ἀπαγορεύει τὴν ἐπιβολὴν οἰουδήποτε τέλους ἢ δικαιώματος ὑπὲρ τοῦ Κράτους, τῶν ἐπαρχιῶν καὶ τῶν κοινοτήτων. Ἐν καὶ κερσθεῖσα διὰ νόμου, ἐξ υσιτοδοτούντος τὴν Κυβέρνησιν, ἡ σύμβασις ἢ γενομένη ὑπὸ τὰς περιστάσεις ταύτας δὲν ἔχει τὸν χαρακτῆρα νομικῶν διατάξεων ὑποχρεωτικῶν δι' ὄλους. Νομ. Δικ. Williquet αὐτ.

893. — Τὸ τέλος ἀδείας οἰκοδομῶν δὲν συμπεριλαμβάνεται εἰς τὰ τέλη ἀντιπαροχῆς δημοσίας ὑπηρεσίας, ὡς τὰ τέλη καθαρότητος, σταθμικὰ κλπ. ἐξισοῦται πρὸς φόρους; ἐπομένως δὲν ὑποχρεοῦται ἡ ἐν λόγῳ ἐταιρία—Ἑλληνικὴ Τηλεφωνικὴ—δυνάμει τοῦ ἀρθροῦ 16 τῆς τηλεπ. Συμβάσεως (νόμος 4547) εἰς τὴν καταβολὴν τοιοῦτου φόρου, καθόσον θὰ ἱβανύετο τὸ κεφάλαιον αὐτῆς. Δ. ἡμ. Ὑπουρ. Ἐσ. 72262-1931.

94.— Δὲν ἀντίκειται ὁμως πρὸς τὸ Σύνταγμα σύμβασις μεταξὺ κοινότητος καὶ παραχωρησιούχου δημοσίων ἔργων, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἀναγράφεται δι' ἄλλην τὴν διάρκειαν τῆς παραχωρήσεως κοσὸν ὁρισμένον πληρωσίον ὑπὸ τοῦ παραχωρησιούχου τίτλῳ κοινοτικῶν φόρων. Διότι δὲν παρέχει εἰς τὸν φορολογούμενον εὐεργέτημα αὐθαίρετον ἢ δωρεάν. Cass. 24 Ἰουν. 1919 Biddaer, σ. 316.

95.— Καὶ τὰνάπαλιν ἐκρίθη, ὅτι πᾶσαι σύμβασις διὰ τῆς ὁποίας ὑποχρεοῦται τις νὰ πληρώσῃ εἰς τὸ μέλλον φόρον μὴπω ὀφειλόμενον εἶναι ἄκυρος διότι ἡ ὑποχρέωσις πρὸς πληρωμὴν τοῦ φόρου ἀπορροῖ ἀποκλειστικῶς ἐκ τοῦ νόμου καὶ δὲν δύναται νὰ ἐξαρτᾶται ἀπὸ ἰδιωτικῆν συμφωνίαν. Νομ. δικ. Pand. Belg 1658.

IV. Χωρικὴ ἔκτασις τῆς φορολογίας

96.— Ἡ φορολογικὴ ἐξουσία τῆς κοινότητος δὲν ὑπερβαίνει τὰ ὅρια τῆς διοικητικῆς αὐτῆς περιφερείας. Αἱ κοινότητες ἔχοντ τὸ δικαίωμα νὰ ὑποβάλλωσιν εἰς φόρον τὰ ἀκίνητα τῆς περιφερείας των καὶ τὰς βιομηχανίας αἰτινες ἀσχοῦνται ἐντὸς αὐτῆς, ἀνεξαρτήτως τῆς κατοικίας τῶν ἰδιοκτητῶν τῶν ἀκινήτων ἢ τῆς ἔδρας τῶν ἐπιχειρῶν. Νομ. Δικ. Ρ. Belg. 1918.

97.— Ἡ κοινότης Α. δὲν δύναται νὰ ἐπιβάλλῃ φόρον ἐπὶ συνουκισμοῦ μὴ ὑπαγομένου εἰς αὐτὴν ἀλλ' εἰς ἄλλην κοινότητα τὴν Β, οὐδ' ἔχει σημασίαν τὸ γεγονός, ὅτι ὁ συνουκισμὸς οὗτος χρησιμοποιεῖ ὡς τόπος θερινῆς διαμονῆς τῶν κατοίκων τῆς κοινότητος Α. Οὐδὲ καὶ τὸ ἄρθρον 13 § 2 τοῦ κώδικος, ὅπου ἐπικαλεῖται τὸ κ. σ. ἐπικουρεῖ εἰς τὴν ἀποδοχὴν τῶν ἀντιθέτων ἀπόψεων. Σ. Ε. ἤμ. 685-1930.

98.— Ὅταν φορολογούμενοι διαμένοντι ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ ἔτους εἰς δύο κοινότητας ἐπιβαλοῦσας τὴν αὐτὴν φορολογίαν κατὰ κοῖον μέτρον ὑποκινῶνται εἰς αὐτὴν; Τὸ ζήτημα ἔκταται ἐκαστοῦ ἐν Βελγίῳ. Ἡδὴ κατ' ἐγκύκλιον τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν, αἱ διοικητικαὶ ἀρχαί, ὡσαύτως ζητεῖται ἡ ἔγκρισις τῶν φορολογιῶν ὑπὸ τοιούτων κοινότητων πρὸς νὰ καλῶσι τὰ κοινοτικά συμβούλια νὰ εἰσαγάωσι εἰς τὸν φορολογικὸν κανονισμὸν διατάξιν ὁρίζουσαν ὅτι: «Ὁ φορολογούμενος, ὅστις ἐπλήρωσε τέλος ὅμοιον εἰς ἄλλην κοινότητα θὰ δύναται νὰ ζητήσῃ ἔκτασιν, ἣτις θὰ ὑπολογισθῆ ἐπὶ τῆς βάσεως τοῦ μικροτέρου τέλους. Τὴν ἔκτασιν ταύτην θὰ ὑποστῆ ἡ κοινότης κατ' ἀναλογίαν τοῦ ποσοῦ τοῦ τέλους αὐτῆς ἀναγκασμένον πρὸς τὸ συνολικὸν ποσὸν τῶν δύο φορολογιῶν. Ἡ ἀναλογικὴ αὕτη ἔκτασις θὰ ἐφαρμοζῆται ἐπίσης εἰς τὴν περίπτωσην, καθ' ἣν τὸ καταβληθὲν πρὸς τὴν ἄλλην κοινότητα τέλος θὰ ἦτο ἴσον πρὸς τὸ ἐν τῷ τόπῳ τῆς διαμονῆς ὀφειλόμενον. Giron III σ. 414. Inst. Gén. du Brabant 1148.

99.— Ὁ ἰταλικὸς κώδιξ ὡς πρὸς τὸν οἰκογενειακὸν φόρον ὁρίζει ὅτι: Ὄφειλεται διὰ τὸ ἴδιον ἔτος εἰς μίαν μόνον κοινότητα. Οἱ φορολογούμενοι, οἵτινες παύουν νὰ διαμένουν εἰς τὴν κοινότητα κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ πρώ-

του τριμήνου τοῦ ἔτους, ἀπαλλάσσονται τοῦ δλου φόρου, ἐὰν ἀποδείξουν, ὅτι ἔχουν ἐγγραφῆ διὰ τὸν ρηθέντα φόρον ἢ τὸν τῆς κατοικίας εἰς τοὺς φορολογικοὺς καταλόγους τῆς νίας κοινότητος, ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει ἀπαλλάσσονται τοῦ ἡμίσεως τοῦ φόρου. Ἄρθρ. 116. Προκειμένου δὲ περὶ τοῦ φόρου ἐπὶ τῶν ζῶων προβλέπει: ἐὰν τὸ ζῶον δὲν διαμένῃ καθ' ὅλον τὸ ἔτος εἰς τὴν κοινότητα, ὁ φόρος ἀφαιλεται κατὰ δωδέκατα ἀναλόγως τῆς διαρκείας τῆς διαμονῆς, ἀρκεῖ νὰ εἶναι ἀνωτέρα τῶν 15 ἡμερῶν. Ἄρθρ. 124.

V. Αἰτιολογία τῆς φορολογίας

100.— Κατ' ἀρχὴν ἡ ἐπιβολὴ φόρων πρέπει νὰ αἰτιολογῆται ἐπὶ οἰκονομικῶν ἀναγκῶν. Ἐν τούτοις οὐδεὶς νόμος ἀπαγορεύει εἰς τὰς κοινότητας νὰ ἐπιδιώξωσι διὰ τῆς φορολογίας σκοπὸν δημοσίας ἠθικῆς. Cass. Belg. 1616.

101.— Ἀπακτεῖται πάντοτε ἡ ἀπόφασις ἡ ἐπιβάλλουσα τὸν φόρον ἢ τὸ δικαίωμα νὰ ἐπιδιώκῃ μόνον φόρον ἢ δικαίωμα καὶ ὄχι ἄλλους σκοπούς. Ἄπ. Πρωτ. Κοζάνης 1086-1928, ἐν Δικαιοσύνη 1929, σ. 65.

102.— Παρεκκλίσεις παρ' ἡμῖν: Ἡ φορολογία τοῦ ζύθου ἐπιβλήθη ὑπὸ τοῦ νόμου οὐκ ἐκείνην διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τῶν δημοτικῶν ἢ κοιν. ταμείων ἀλλὰ, πρὸ παντός, διὰ τὴν προστασίαν τῆς ἐγχωρίου οἴνοπαραγωγῆς. Ἐγ. Ὑπ. Ἐσ. 34105-1930.

Τὰ δημοτικά διαπύλια ὡς λειτουργοῦσι, δηλαδή ἐπ' ὅσον δὲν πλήττον καὶ τὰ προϊόντα τῆς ἐντολίου παραγωγῆς, προσλαμβάνουσι χαριτηρεῖα προστατευτικόν.

VI. Τὸ ζήτημα τῆς ἀναδρομικότητος

103.— Κατὰ τὴν σταθερὰν νομολογίαν τοῦ Ὑπουργείου ἡ ἰσχύς τῶν διαφόρων φορολογιῶν ἀρχεῖται ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς νομοτύπου ἐγκρίσεως τῆς ἐπιβολῆς τοῦ φόρου καὶ οὐκ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ οἰκείου οἰκονομικοῦ ἔτους, καθ' ὅσον ἡ κατὰ νομοθετικὴν ἐξουσιοδότησιν φορολογικὴ ἐξουσία τῶν οἰκείων ὀργάνων δὲν δύναται νὰ ἀνατρέξῃ εἰς προγενέστερον τῆς ἀσκήσεως τῆς φορολογικῆς ἐξουσίας χρόνον, ὡς ἀντικειμένη εἰς ρητὴν διάταξιν τοῦ Συντάγματος (ἄρθρ. 51). Ἐγ. Ὑπ. 33830-1929. Ἐπιθ. Τοπ. Αὐτ. σελ. 201.

104.— Ὁμοία εἶναι καὶ ἡ δικαστικὴ νομολογία. Ἄπ. Ἄρ. Πάγου 50 καὶ 254 τοῦ 1923 Θ. σ. 147. «Αἱ περὶ μειώσεως τοῦ διὰ τοῦ ἐπιβληθέντος καὶ ἀρισθέντος δημοτικοῦ φόρου ἀποφάσεις τοῦ δ. σ. χρήζουσιν ἐγκρίσεως διὰ Β. Δ., ἡ τοιαύτη ὁμως ἐγκρισις ἀποτελεῖ στοιχεῖον πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς ἀποφάσεως τοῦ δ. σ. ἄνευ δὲ τοῦ Β. Δ. οὐδὲν κῆρος ἔχει ἡ ἀπόφασις τοῦ δ. σ., δι' ἧς μειοῦται ὁ φόρος. Ἡ ἰσχύς δὲ τῆς μειώσεως ἀρχεῖται ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ ἐγκρίνοντος Β. Δ.»

105.— Τοῦτο ἐδέχετο ἡ γαλλικὴ θεωρία καὶ νομολογία: Ἡ ἐγκρισις

τῆς ἀνωτέρας ἀρχῆς παράγει τὸ ἀποτέλεσμα αὐτῆς ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐπέχεται, ἀλλ' ἀφ' αὐτῆς τῆς ἡμέρας μόνον. Boquet 1035.

Ὁ Morgand ἀναφέρεται εἰς ἀπόφασιν τοῦ ἀκυρωτικοῦ ἀπὸ 3 Φεβρ. 1902, καθ' ἣν φέρος ἐπιβληθεὶς δυνάμει ἀποφάσεως ὑποκειμένης εἰς προσηγομένην ἔγκρισιν, ἀφαιλεται ἀπὸ τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν ἐπῆλθε ἡ ἔγκρισις καὶ εἰς ἣν μάλιστα περιπτώσιν τὸ κοινοτικὸν συμβούλιον εἶχε διακηρῆσαι, ὅτι ὁ φέρος θὰ ἐισπραττετο ἀπὸ προγενεστέρως τινὸς χρονολογίας, 545.

106. — Ἐν Βελγίῳ, ὁ Bollie ἔγραψεν ὅτι ὁ κανονισμὸς, δι' οὗ ἐπιβάλλεται φρολογία, δὲν ἔχει ἀναδρομικὴν ἐνέργειαν. Ἀποβαίνει ἐφαρμοσίμως μόνον ἀπὸ τῆς χρονολογίας τῆς ἔγκρισως διὰ βασιλικῆς ἀποφάσεως, 34.

107. — Ἡ νομολογία ὅμως ἐπιβλήθη. Ἐγκύκλιος τῆς Γενικῆς Διευθύνσεως τῶν Ἀμείνων Φέρον τῆς Γαλλίας, ἐπ' ἀριθ. 2307 ἀπὸ 16 Ν[οβ]ρίου 1927, ἐπὶ τῆς ἐκτελέσεως τοῦ νόμου τῆς 16 Ν[οβ]ρίου 1926 περὶ κοινοτικῶν φέρον, περιλαμβάνει καὶ τὰ ἑξῆς: « Προκειμένου, ἐξ ἑτέρου, περὶ τῶν ἐπιβληθέντων εἰς τὸν κανόνα τοῦ ἐνιαυσίου, ὅπως ὅλοι οἱ ἀμεινοί φέροι, ἡ ἐπιβολὴ των ὀφείλει νὰ προβλέπηται δι' ἀλόκληρον τὸ ἔτος καὶ ἡ ἐφαρμογὴ των ὀφείλει νὰ ἀρχίζῃ ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου τοῦ ἔτους, δι' ὃν ἔχουν ψηφισθῆ. Ὄφειλε ἐπιπλέον, νὰ γίνῃ δεκτὸν, ὅτι τέλος ψηφισθῆν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους δύναται νὰ διαπραχθῆ ἀπὸ τῆς 1ης Ἰανουαρίου τοῦ ἰδίου ἔτους, ἐὰν τοιαύτη εἶναι ἡ ἀπόφασις τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου. Ἐν πάσῃ περιπτώσει ὁσάκις ἡ ἀπόφασις ἠθίλειν ἐπιβλεθῆ εἰς χρονολογίαν πολὺ ἔγγυς τῆς λήξεως τοῦ ἔτους, ὁ διευθυντῆς (οἰκονομικός, ὅστις γνωμοδοτεῖ κατὰ τὸν νόμον) θὰ ἐξήτει, διὰ τῆς γνωματευσιακῆς του, ὅπως ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ φέρου, ἀναβληθῆ διὰ τὴν 1ην Ἰανουαρίου τοῦ ἐπομένου ἔτους» Jurisprudence Municipale et Rurale, 1928 II σ. 48.

108. — Χαρακτηριστικαί εἶναι καὶ τελευταίαι ἀποφάσεις τοῦ Σ. Ε. « Ἐν ὅποιαις πάσης διατάξεως νομοθετικῆς ἐπιτροπέουσης τοῦτο δὲν δύναται αἰ. κοινότητις νὰ δίδωσιν ἀναδρομικὴν ἐνέργειαν εἰς τὰς ἀποφάσεις των δι' ὧν δημιουργοῦνται νέοι φέροι...» C. E. 9 Ἰανουαρίου 1931. La vie communale 1931 σ. 73.

109. — Δι' ἄλλης, ἀπὸ 20 Μαρτίου 1931, ἀποφάσεως τὸ Σ. Ε. ἐδέχθη: ὅταν τὸ τέλος (καθαριότητος) εἶχε ψηφισθῆ ὑπὸ τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου πρὸ τῆς 1 Ἰανουαρίου τοῦ ἔτους, καθ' ὃ πρόκειται νὰ ἐφαρμοσθῆ, ὀφείλεται διὰ τὸ ἔτος αὐτὸ καὶ ἐν ἣ περιπτώσει ἡ ἐγκρατικὴ τῆς δημοτικῆς ἀποφάσεως πράξις, ἐπῆλθε κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους (20 Δ[ε]βρίου 1923) «... Ἡ λαβοῦσα χώραν βραδύτης τῆς ἔγκρισως δὲν δύναται νὰ ἔχῃ ὡς ἀποτέλεσμα νὰ ἀπαλλάξῃ διὰ τὸ ἔτος 1923 τοὺς ἰδιοκτῆτας ἀπὸ τὴν πληρωσὴν τοῦ τέλους τούτου» ὄντως ὡς ἐγένετο μνεία ἀνωτέρω ἡ βαρύνουσα αὐτοὺς ἐπιφοβῶσις δυνάμει τῶν ἀρχαίων συνηθειῶν καὶ κανονισμῶν, νὰ καθαρίζουν τὸ ἀφείμενον εἰς τὴν κυκλοφορίαν ἔδαφος ἔχει μετατραπῆ ἀπλῶς εἰς τέλος δημοτικὸν διὰ τοῦ νόμου τῆς 26 Μαρτίου 1875 ὅτι τὸ τέλος αὐτὸ εἶναι ἐσχωρευτικὸν κατὰ τὰς διατάξεις αὐτὰς τοῦ νόμου καὶ τὸ διάταγμα ἔχει ὡς ἀντι-

κείμενον μόνον νὰ ἐγκρίνη τὴν διατίμησιν, προωρισμένην νὰ δώσῃ τὸ συμπλήρωμα τῶν ἀναγκαίων προσόδων πρὸς ἀντίκρουσιν τῶν ἐπὶ πλεον δαπανῶν τοῦ 1923· συνελθὼς ἀνεξαρτήτως τῆς χρονολογίας καθ' ἣν ἐπῆλθεν ἡ ἐγκρισὶς αὕτη, τὸ τέλος ἠδύνατο νὰ εἰσπραχθῇ διὰ τὸ ἔτος 1923», *Jurisp. Mun. et munic. 1931 III σ. 99*.

Ἡ ἐπιθεώρησις αὕτη σχολιάζει, ὅτι ἡ ἐκδοχὴ τῆς ἀκραιθέτου ἀποφάσεως τοῦ Συμβουλίου Νομαρχίας, ὅτι τὸ τέλος ἦτο ὑποχρεωτικὸν ἀπὸ χρονολογίας τοῦ ἐγκριτικοῦ Διατάγματος εἶναι μᾶλλον σύμφωνος πρὸς τὴν ἀρχήν, καθ' ἣν αἱ πράξεις τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν καὶ συνελεύσεων δὲν δύνανται νὰ ἔχωσιν ἀναδρομικὴν δύναμιν.

110. — Ἡ νεωτέρα βελγικὴ νομολογία εἶναι πληροστέρα καὶ μᾶλλον κατηγορηματικὴ. Κοινοτικὸς φόρος δίδεται νὰ ἔχη ἀναδρομικὴν δύναμιν;

Ὅχι, ἐὰν πρόκειται περὶ ἐμμέσου φόρου. Οὗτος δὲν ἔχει, ὄντως, χαρακτηριστὴν διαρκῆ, πλήττει τὸν φορολογούμενον, ἔνεκα γεγονότων συμπτωματικῶν καὶ παροδικῶν καί, δι' αὐτὸν τὸν λόγον, δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ θέλῃ γεγονότα προγενέστερα τοῦ κανονισμοῦ, ὅστις τὸν ἐπιβάλλει. Ὅσον ἀφορᾷ τοὺς ἀμέσους φόρους, οὗτοι εἰσπράττονται μέσῳ ἐτησίων καταλόγων καὶ οὐδεμία ἀδικία ὑπάρχει εἰς τὸ νὰ καταρτίζονται δι' ὁλόκληρον τὸ ἔτος, εἴτε εἰς τὸ μέσον, εἴτε εἰς τὸ τέλος τοῦ ἔτους αὐτοῦ. Φόρος ἀμέσος δύναται ἐγκύρας νὰ ψηφισθῇ εἰς τὸ τέλος ἐνὸς ἔτους, νὰ κανονισθῇ ὅτι ὀφείλεται ἀπὸ τῆς 1 Ἰανουαρίου καὶ ἡ βασιλικὴ ἀπόφασις ἡ ἐγκρίνουσα τὸν κανονισμὸν ἐπέλθῃ τὸ ἐπόμενον ἔτος.

Ἐγένετο δεκτικὸν ὅτι αἱ κοινότητες ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ ἐπιβάλλωσι φόρους ἀμέσους μέχρι τῆς στιγμῆς καθ' ἣν κλείει ἡ χρῆσις.

Ἀλλὰ δὲν δύνανται νὰ ἐπιβάλλωσι κατὰ τὴν διάρκειαν μιᾶς χρήσεως φόρον ἀναφερόμενον εἰς κλεισθεῖσαν χρῆσιν. *Williquet 575, P. B. 1624 Wauthier 320* ὅπου καὶ ἡ νομολογία.

111. — Ἀπόφασις διαρκοῦς Ἐπιτροπῆς Ἐπιτροπῆς ἀπὸ 4 Φεβρουαρίου 1927 δέχεται: Ἐπειδὴ προαίτια ὅτι ὁ προσφεύγων κατόκησεν εἰς τὴν κοινότητα... κατὰ τοὺς τέσσαρας πρώτους μῆνας τῆς χρήσεως 1925... Ἐπειδὴ ἡ κοινότης... ἐξουσιοδοτήθη διὰ βασιλικῆς ἀποφάσεως ἀπὸ 18 Αὐγούστου 1925 νὰ εἰσπράτῃ φόρον ἐπὶ τῶν μισθῶν κλπ. διὰ τὰς χρήσεις 1925 καὶ 1926. Ἐπειδὴ ὁ εἰδικὸς φόρος ὀφείλεται κατὰ χρῆσιν. Ὅτι ἐπὶ τοὺς ὅρους τούτους ὁ κοινοτικὸς φόρος ὀφείλεται δι' ὅλην τὴν χρῆσιν 1925 ὑπὸ τοῦ προσφεύγοντος... Ἡ προσφυγὴ ἀπορρίπτεται ὡς ἀβάσιμος *Rev. Com. 1927 σ. 188*. Ὑπομνηματίζει δὲ ἡ *Revue Communale*: Ὁ εἰδικὸς αὐτὸς φόρος ἔχων ὅλους τοὺς χαρακτηριστὴς ἀμέσου φόρου, κανονίζεται κατὰ χρῆσιν. Ἐὰν αἱ βάσεις αἱ ἀφορῶσαι τοὺς ἀμέσους φόρους ὑφίστανται κατὰ τὴν ἑνωρῆσιν τῆς χρήσεως, οἱ φόροι οἱ ἐπιβληθέντες ἐπὶ τῶν βάσεων αὐτῶν ὀφείλονται δι' ὁλόκληρον τὴν χρῆσιν, πλὴν ἂν οἱ σχετικοὶ κανονισμοὶ περιέλαβον ἀντιθέτους διατάξεις. Ἐν τῇ συγκεκριμένῃ περιπτώσει ὁ κοινοτικὸς κανονισμὸς δὲν προέβλεπεν ἀντιθέτως. Ὑπὸ τοὺς ὅρους τούτους ἡ ἀνωτέρω

ἀπόφασις ἐλήφθη σύμφωνα πρὸς τὴν ἀρχὴν τοῦ ἐνιαυτοῦ, ἣτις εἶναι καθιερωμένη ἐπὶ τῆς οἰκονομικῆς διοικήσεως.

112.— Ἀπόφασις τοῦ ἀνεκροτικοῦ ἀπὸ 25 Ἰανουαρίου 1926 λέγει :

Ἡ ἔγκρισις ἢ δοθεῖσα ὑπὸ τῆς ἀνωτέρω ἀρχῆς εἰς κοινοτικὸν κανονισμὸν ἐπιβάλλοντα φόρον συγγέεται μετὰ τῆς ἀποφάσεως, τὴν ὁποίαν ἐπικυρώνει καὶ τῆς ὁποίας ἐπιτρέπεται τὴν ἐπιτέλειαν ἢ εἰσπραξίς τοῦ φόρου δὲν ἐνεργεῖται δυνάμει τῆς ἐγκρίσεως ἀλλὰ δυνάμει τοῦ ἐγκριθέντος κανονισμοῦ, ἡ χρονολογία ἢ τεθεῖσα ὑπὸ τοῦ τελευταίου τούτου καθορίζει τὸ σημεῖον ἐναρξέως τῆς δευτέρας τοῦ φόρου καὶ δὲν εἶναι ἐναντίον πρὸς τὴν ἀρχὴν τοῦ ἐνιαυτοῦ τοῦ φόρου, ὅτι φόρος ἀνήκων εἰς τὴν χορὴν τοῦ 1922 ἐνεκρίθη κατὰ τὸ 1923». R. d' Adm. 1927 σ. 31 Williquet 574 P. B. 1625. Ἡ ἀπόφασις αὕτη ἐπαναλαμβάνει ἀκριβῶς προγενεστέραν ἀπὸ 12 Δεβρίου 1921 Cass. R. d' Adm. 1922 σ. 447. Ὁμοίᾳ δὲ εἶναι καὶ μεταγενεστέ, α ἀπὸ 24 Δεβρίου 1927 Cass. R. d' Adm. 1928 σ. 328.

113.— Ἡ ἀληθὴς ἔννοια τῆς διατάξεως τοῦ Συντάγματος «οἰδαὶς φόρος ἐπιβάλλεται αὐτῷ εἰσπραττέται ἄνευ νόμου, τυγχάνει, ὅτι διὰ τὰ ἐπιβληθῆ καὶ εἰσπραχθῆ φόρος τις ἀπαιτεῖται νόμος ἐπιβάλλον τούτων καὶ καθορίζων τὰ τῆς βεβαιώσεως καὶ εἰσπραξέως αὐτοῦ, οὐχὶ δὲ καὶ ὅτι νομίμως ἐπιβληθεὶς καὶ βεβαιωθείς φόρος δὲν δύναται νὰ εἰσπραχθῆ ἂν κατὰ τὸν χρόνον τῆς εἰσπραξέως αὐτοῦ, ἣτις ἐβραδυνεν ὅπως δήποτε ἐξ ὑπακοῆς τοῦ φορολογουμένου δεριλέτου, ἐτροκοποιήθη ὁ καθορίζων τὸν φόρον νόμος, μειώνων τὸ φορολογικὸν ποσοστὸν ἢ ἀπαλλάττων τοῦ φόρου διὰ τὸ μέλλον τὸ διὰ προηγουμένου νόμου φορολογούμενον ἀντικείμενον... Οὕτε ἀναδρομικὴν δύναμιν ἔχει ἡ διάταξις (ἢ ἐν προκειμένῳ μισοῦσα ἢ ἀπαλλάττουσα) οὐτε καὶ ἐπιβάλλει ταιαύτην ἐφαρμογὴν τὸ ἄρθρον 59 καὶ τὸ ἄρθρον 3 τοῦ ἰσχύοντος τότε ἢ καὶ νῦν Συντάγματος» Ἀπόφ. Ἐφ. Ἀθηνῶν 23 1926 θεμ. AZ. σ. 533.

114.— Ἡ δημιουργία τοῦ φόρου δὲν δύναται νὰ συγγέεται μετὰ τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ προϋπολογισμοῦ, δεῖται νὰ εἶναι διακεκριμένη καὶ χωρισμένη ἀπὸ τὴν δευτέραν ταύτην ἐπιψηφίσειν. Ἡ ἐγγραφή ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τῆς πιθανῆς προσόδου ἐνὸς φόρου εἶναι νόμιμος μόνον ἂν ὑφίσταται δικαίωμα τῆς κοινότητος, ἀποτέλεσμα ἔχει μόνον ἢ ἐγγραφή ἢ νὰ χορηγήσῃ τὸν τίτλον εἰσπραξέως ἀπαιτήσεως προϋπηρεσίας ἢ ἐγγραφή εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τῆς πιθανῆς ἀποδόσεως τελῶν, τὰ ὁποία δὲν ἔχουσι νομίμως ἐπιβληθῆ, δὲν νομιμοποιεῖ τὴν εἰσπραξίαν τῶν τελῶν τούτων. Cass 29 Ἰουνίου 1926 R. d' Adm. 1927 σ. 254.

VII. Τὸ κράτος δύναται νὰ ὑποβληθῆ εἰς δημοτικούς ἢ κοινοτικούς φόρους;

115.— Ἡ νομολογία τοῦ Ἀρείου Πάγου εἶναι ἀσθητική, διαμορφώσασα γενικὴν θεωρίαν, ἣτις φαίνεται καὶ εἰς τὴν τελευταίαν αὐτοῦ ἀπόφασιν 168—1931.

«Οἱ Δῆμοι καίτοι πρόσωπα δημοσίου δικαίου ὀργανωμένα μετὰ διοικητικῆς αὐτονομίας, ὅμως δὲν ἔχουσιν, ὡς τοιαῦτα, ἐξ ἰδίου δικαίου, καὶ πολιτικὴν ἐξουσίαν, ἐξ ἧς ἀπορρέει τὸ φορολογικὸν δικαίωμα, ἀλλὰ μόνον ἐκ παραχωρήσεως παρὰ τῆς πολιτείας, ὡς τοῦ μόνου φορέως πρωτοτύπως αὐτῆς. Ἐπομένως ἡ φορολογικὴ ἐξουσία τῶν Δήμων, καθὼ ἀείποτε παράγωγος καὶ δυναμένη ν' ἀσκηθῆ ὑπ' αὐτῶν κατ' ἐξουσιοδότησιν τῆς πολιτείας, προδήλως δὲν νοεῖται δεδομένη, ὅταν εἰς τούτους παρέχεται ὑπὸ ταύτης, ὡπως ἀσκηθῆ καὶ ἐναντίον αὐτῆς, μὴ δυναμένης νὰ ὑποβληθῆ εἰς τὴν ἐπιτάσσουσαν ἐξουσίαν ἄλλου προσώπου. Οὐδεμίαν δὲ ὡς πρὸς τοῦτο σημασίαν ἔχει ἂν ἡ πολιτεία, ὡς ἔνωσις προσώπων εἰς ἐπίτευξιν συνόλου τινὸς σκοπῶν καὶ ὡς φορεὺς πολλαπλῶν συμφερόντων, πρὸς ἰκανοποίησιν δὲ τούτων, ἐν τῇ ἐνιαίᾳ αὐτῶν προσωπικότητι, ἐμφανίζεται ὑπὸ τὴν διπλὴν μορφήν ὅτι μὲν τῆς δημοσίας ἐξουσίας, ὅτι δὲ προσώπου διεπομένου ὑπὸ τῶν κανόνων τοῦ ἰδιωτικοῦ δικαίου...»

Εἰς τὴν περίπτωσιν, ἐφ' ἧς ἡ ἀπόφασις, ἐπρόκειτο περὶ φορολογήσεως ἢ μὴ εἰσαχθέντων ἀπ' εὐθείας ὑπὸ τοῦ Δημοσίου, ἐνεργοῦντος δι' ἴδιον λῆσμον, εἰς τὸν δῆμον X. ἐν ἔτει 1919 ὠνίων διὰ τὰς ἐπισιτιστικὰς ἀνάγκας τῶν δημοτῶν.

116.— Τὸ Ὑπουργεῖον δὲ τῶν Ἐσωτερικῶν ἐκοινοποίησε δι' ἐγκυκλίον πρὸς τοὺς δημάρχους τὴν ὡς ἄνω ἀπόφασιν «δι' ἧς ἐγένετο δεκτόν, ὅτι τὸ δημοσίον δὲν ὑπόκειται εἰς τὴν πληρωμὴν δημοτικοῦ φόρου διὰ τὰ ὑπ' αὐτοῦ εἰσαγόμενα πρὸς χρῆσιν τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν εἶδη καὶ εἰς αἰς περιπτώσεις ἐμφανίζεται ὡς πρόσωπον διεπόμενον ὑπὸ τῶν κανόνων τοῦ ἰδιωτικοῦ δικαίου». 70390-1932.

117.— Ἡ εἰσηγητικὴ ἐκθεσις τοῦ Ἀντιπροέδρου κ. Παπαφράγκου διὰ τὴν 32]1933 ἀπόφασιν τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστηρίου, ἀναφέρει καὶ ἀρχαιότερον διαιτηκῶθεϊσαν γνώμην τοῦ ἄλλοτε Εἰσαγγελέως τοῦ Ἀρείου Πάγου, Τοῖβανοπούλου : «Ὁ Δῆμος ἔχων κυρίως τὴν ὑπαρξιν αὐτοῦ ἐκ τῆς ἀναγνωρίσεώς του ἐκ τῆς Πολιτείας δὲν δύναται νὰ φορολογήσῃ αὐτὴν, ἐκτὸς ἂν ὁ νόμος ρητῶς ἐπιτρέψῃ τοῦτο. Μόνον ὁ νόμος, ὅστις ἐδημιούργησε τὸν Δῆμον καὶ ὥρισε τὰς ὑποχρεώσεις καὶ τὰ δικαιώματα τῶν ἀπαρτιζόντων αὐτὸν δημοτῶν καὶ εὗρε πόρους πηγάζοντας ἐκ τῆς δημοτικῆς περιουσίας ἢ ἐκ τῆς δημοτικῆς δημοσίας φορολογίας, ἠδύνατο νὰ ἐπιτρέψῃ εἰς τὸν Δῆμον νὰ φορολογῇ τὸ Κράτος, τοῦθ' ὅπερ ἄνευ τοῦ νόμου καθίσταται ἀπαράδεκτον...»

Ἐκ τῆς ἐπιχειρηματολογίας ταύτης, συμπεραίνει ὁ κ. Παπαφράγκου, ἔπεται τοῦτο : τὸ ζήτημα τίθεται, ἂν ρητὴ διάταξις νόμου ἀπαιτῆται, ἵνα ὑποβληθῆ τὸ δημοσίον εἰς δημοτικὸν φόρον ἢ ἀντιθέτως, ἵνα ἐξαιρεθῆ τοῦ δημοτικοῦ φόρου. Κλίνει δὲ νὰ ταχθῆ ὑπὲρ τῆς δευτέρας ἀπόψεως : ὅτι ἐφ' ὅσον ὁ παρέχων εἰς τοὺς Δήμους καὶ τὰς Κοινότητας τὴν ἐξουσίαν τοῦ φορολογεῖν νόμος, ἦτοι τὸ Κράτος, ἀσκοῦν τὴν πολιτικὴν ἐξουσίαν, δὲν θέτει περιορισμὸν ὅσον ἀφορᾷ τὸ δημοσίον, ἦτοι τὸ Κράτος, ὡς φορεὶα περι-

ουσιακῶν δικαίων, ἔπειτα, ὅτι τὸ σχετικὸν δικαίωμα τῶν αὐτοδιοικουμένων ὀργανισμῶν ὑφίσταται, διότι αὐτὴ ἡ Πολιτεία τοῖς παραχώρησεν αὐτὸ καί, κατὰ συνέπειαν, δὲν ἀσκεῖ ἀποφασιστικὴν ἐπίδρασιν, τὸ ἐπιχείρημα ὅτι ἡ ἐξουσία αὐτῆ τῶν αὐτοδιοικουμένων ὀργανισμῶν παρεσχέθη αὐτοῖς ἀπὸ τοῦ Κράτους, ἀφ' οὗτως αὐτὸ τὸ Κράτος ἠθέλησε. Εἶναι μάλιστα ἐνδεικτικόν, ὅτι εἰς ἄλλους φορολογικοὺς νόμους, ὡς ἐπὶ παραδείγματι, τὸν νόμον περὶ φορολογίας τῆς καθαρᾶς προσόδου (ἄρθρ. 12 § 1, 31 § 1) ἀναγράφεται ρητῆ ἐξαιρέσις ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου καίτοι δὲν ἐπέχει, κατὰ τὴν ὀρθοτέραν γνώμην, τοιαύτη ἀνάγκη, διότι ἐκεῖ πρόκειται περὶ δημοσίου φόρου».

Τὴν γνώμην ταύτην ἐποστηρίζει παρ' ἡμῖν ἐντόνως ὁ κ. Γ. Κορινῶς «φρονῶν ὅτι τὸ Δημοσίον δύναιτο εὖ ἐπιβληθῆ εἰς φορολογίαν ὑπὲρ ἄλλων νομικῶν προσώπων δημοσίου δικαίου, ἐξαρτημένων, οἷων Νομῶν, Δήμων, Κοινοτήτων ἐπιβαλλόμενος καὶ σπουδαίους γεγραμμένους καὶ γέλλους συγγραφείς...».

118.— Προσπιέμενοι περὶ τῶν προσθέτων εἰς τοὺς ἀμέσους δημοσίους φόρους ἐπὶ τῶν καθαρῶν προσόδων καὶ δὴ ἐπὶ τῶν εἰσοδημάτων ἐξ οἰκοδομῶν, ἀμφιβολία ἐγεννήθη εἰς τὸ Δημοσίον ὑποχρεοῦται εἰς καταβολὴν προσθέτων φόρων, ἐφόσον εἶναι μισθωτῆς ἀκινήτου καὶ πρόκειται περὶ προσθέτου φόρου βαρύνοντος τὸν μισθωτὴν ὡς ἄχ. τοῦ εἰδικοῦ τέλους μονίμων ὁδοστρωμάτων, δημοτικῶν φόρων ἐπὶ μισθώσεως ἐπιγομένης εἰς τὸ ἐνοικιοστάσιον, Ν. 4784 ἄρθρ. 25, ὁμοίως φόρου ὑδροστάσεως. Τὸ Νομικὸν Συμβούλιον διὰ τὸ Ὑπ. Στρατιωτικῶν ἔχει τὴν γνώμην, ὅτι τὸ Δημοσίον δὲν ὑπόκειται εἰς φορολογίαν, καὶ συνεπῶς δὲν ὑποχρεοῦται εἰς τὴν καταβολὴν τοῦ προσθέτου φόρου τοῦ βαρύνοντος τὸν μισθωτὴν. Συμφωνεῖ καὶ τὸ Ὑπ. Συγκοινωνίας εἰδικῶς διὰ τὸ τέλος ὁδοστρωμάτων ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι τὸ Δημοσίον «ἔρχεται ἀρσενὸν τοῦ Ταμείου».

Τὰ Ὑπουργεῖα Οἰκονομικῶν καὶ Ἐσωτερικῶν ἔχουσι τὴν γνώμην, ὅτι τὸ Δημοσίον ἐν ὅσοι δὲν ἀπαλλάσσεται ρητῶς ὡς ἄν φόρων τούτων ὑποχρεοῦται εἰς καταβολὴν αὐτῶν καὶ συγκεκριμένως τοῦ δημοτικῶν καὶ ὑδροστάσεως. Φρονεῖ ὅπως τὸ Ὑπ. Ἐσωτερικῶν, ὅτι τὸ Δημοσίον δὲν ὑποχρεοῦται, ὡς ἰδιοκτήτης, εἰς τὰ δημοτικὰ τέλη καθαρῆς, διότι τὸ Δημοσίον δὲν δύναται εὖ φορολογηθῆ. Καταπέδου-Νομικῶν. Ἡ φορολογία τῶν καθαρῶν Προσόδων σ. 194.

119.— Θὰ μῖς ἐπιτραπῆ εὖ σημειώσωμεν, ἐν σχέσει πρὸς τὴν νομολογίαν τοῦ Ἀρείου Πάγου, ὡς ἀποδίδεται διὰ τῆς ἐν ἀρχῇ περιεπιβίσεως ἀποφάσεως: Τότε πρὸς τί ἐπέδωμον διατάξεις τῆς ἡμετέρας νομοθεσίας; ὡς αἱ τοῦ ἀρθροῦ 4 τοῦ Ν. Δ. τῆς 10 Μαρτίου 1923 «περὶ αὐξήσεως δημοτικῶν καὶ κοινοτικῶν τινῶν φόρων καὶ δικαιωμάτων» Ἐφ. Κεβ. τ. Α'. σ. 538 ὁρίζοντος: Τὰ διὰ λογαριασμὸν τοῦ Ὑπουργείου τοῦ ἐπιστετισμοῦ εἰσαγόμενα ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς οἶτος καὶ ἄλλα ἀπαλλάσσονται τοῦ κατὰ τὸ νομοθετικὸν διατάγμα τῆς 11 Ν[ο]βρίου 1923 πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν πόρων τῶν φιλιανθρωπικῶν ἰδρυμάτων τῶν δήμων ἐπιβαλλόμενου φόρου». Ὡς ἐπίσης ἡ τοῦ

ἄρθρου 23 IB' τοῦ κώδικος περὶ τελωνειακοῦ δασμολογίου, καθ' ὃ ἀπαλλάσσονται τοῦ ὑπὸ στοιχ. α' δημοτικοῦ φόρου τὰ πρὸς χρῆσιν τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας εἰσαγόμενα, ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ, εἶδη, καὶ τόσα ἄλλα;

129.— Τὸ ἄρθρον 141 τοῦ ἰσχύοντος γαλλικοῦ δημοτικοῦ νόμου ὁρίζει: Τὰ δάση τοῦ Κράτους πληρόνουν τὰ πρόσθετα ἑκατοστὰ, τακτικὰ καὶ ἑτακτα, τὰ προσωρισμένα διὰ τὰς δαπάνας τῶν κοινοτήτων ἐν τῇ αὐτῇ ἀναλογίᾳ ὡς καὶ αἱ ἰδιωτικαὶ ἰδιοκτησίαι.

Ἐπισημαίνει δὲ ὁ Morgand: Κατὰ τὸ ἄρθρον 107 τοῦ νόμου τῆς 3 frimaire ἔτους VI', αἱ ἰδιοκτησίαι τοῦ Κράτους αἱ παραγωγικαὶ προσόδων εἶχον ὑποβληθῆναι εἰς τοὺς φόρους τοὺς δημιουργηθέντας ἐπ' ὄφελος τῶν κοινοτήτων.

Ἄλλ' οἱ κανόνες οὗτοι ἐτροποικιήθησαν διὰ νόμου ἀπὸ 19 ventôse ἔτους IX ὁρίζοντες ὅτι τὰ δάση δὲν θὰ ἐπλήρωνον φόρους. Ἐδημιουργεῖτο οὕτως ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου θησαυροῦ προνόμιον δυσκόλως δικαιολογούμενον, *δοσε σὺ δὲ λόγος ἐπάργει, ἵνα τὸ Κράτος μὴ πληρώῃ τοὺς φόρους τοὺς σχετικούς πρὸς τὰ παραγωγικὰ κτήματα, τὰ δοῦσα κατέχει τίτλῳ ἰδιωτικῷ καὶ ὡς πᾶς ἄλλοις ἰδιώτης.*

Ἡ ἐξίμρισις, ὁπωσδήποτε διετηρήθη ὀλόκληρος μέχρι τοῦ νόμου τῆς 26 Μαΐου 1836, τοῦ ὁποίου τὸ ἄρθρον 35 ὥρισεν ὅτι «αἱ ἰδιοκτησίαι τοῦ Κράτους αἱ παραγωγικαὶ προσόδων θὰ εἰσφέρουν εἰς τὰς δαπάνας τῶν κοινοτικῶν ὁδῶν ὑπὸ τὰς αὐτὰς ὡς καὶ αἱ ἰδιωτικαὶ ἀναλογίᾳ καὶ σύμφωνα πρὸς κατάλογον καθιερούμενον ἐπὶ τοῦ νομάρχου».

Ὁ νόμος τῆς 24 Ἰουλίου, ἄρθ. 4 ὥρισεν ὅτι: τὰ δάση τοῦ Κράτους θὰ πληρόνουν τὰ πρόσθετα κοινοτικά ἑκατοστὰ ἐν ἀναλογίᾳ τοῦ ἡμίσεως τῆς φορολογησίμου ἀξίας των, μὴ θιγομένων τῶν κειμένων ἤδη διατιθέων ὅσον ἀφορᾷ τὰς κοινοτικὰς ὁδοὺς.

Ἐνταῦθα τοῦ ἄρθρου 144 ὁ Morgand παραθέτει τὸ 7ον τοῦ νόμου 8 Μαΐου 1869: Ἀπὸ τῆς 1 Ἰαν. 1870, τὸ ἑβδομὸν τμήμα τοῦ Ἐργασίου τῶν Οἰκονομικῶν ἀξιώνεται κατὰ ποσὸν 600,000 φρ. προσωρισμένον πρὸς ἐξόφλησιν ὑπὸ τῶν ἐθνικῶν δασῶν τοῦ ὅλου τῶν προσθέτων κοινοτικῶν ἑκατοστῶν, τακτικῶν καὶ ἑτακτικῶν.

Τὸ ἄρθρον 99 τοῦ νομοσχεδίου τοῦ 1931, ἐπὶ τῆς ἀναμορφώσεως τῶν τοπικῶν οἰκονομικῶν ὁρίζει: Τὰ δάση τοῦ Κράτους ὑπόκεινται εἰς τὸ κτηματικὸν τέλος (αὐτόνομον κοινοτικὸν φόρον) ὑπὸ τὸν αὐτὸν τίτλον ὡς καὶ αἱ ἰδιωτικαὶ ἰδιοκτησίαι.

Τὸ ἐπόμενον ἄρθρον 30 ὁρίζει: Αἱ ἐξιμρίσεις διαρκεῖς ἢ προσωριναὶ αἱ προβλεπόμεναι ὡς πρὸς τὸν κτηματικὸν φόρον (τὸν δημοσίον) ἐφαρμόζονται ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς ὅρους εἰς τὸ κτηματικὸν τέλος (τὸ κοινοτικόν).

Ἡ δὲ αἰτιολογικὴ ἐκθεσις ἀναλύει: Ὑφίστανται ὡς πρὸς τὸν κτηματικὸν φόρον ἐξιμρίσεις τινὲς δικαιολογούμεναι ἐκ λόγων δημοσίας ὠφελείας ἢ συμφέροντος τῆς γεωργίας. Οὕτως, ἰδίως, ἐξαιροῦνται τοῦ κτηματικοῦ φόρου κατὰ τρόπον διαρκῆ αἱ ἰδιοκτησίαι, ὠκοδομημέναι καὶ μὴ, αἵτινες

πληροῦν τὸν ὑπερῶν ὄρον τοῦ νὰ εἶναι ἰδιοκτησίαι δημοσίαι, προσωρισμέναι εἰς δημοσίαν ὑπηρεσίαν καὶ μὴ παραγωγικαὶ προσόδου. σελ. 79.

121. — *Ἐν Βελγίῳ*: «Τὰ ἀκίνητα τοῦ Κράτους τὰ προσωρισμένα εἰς δημοσίαν ὑπηρεσίαν, ὑπόκεινται εἰς κοινοτικὰ τέλη;

«Μία διαίρεσις εἶναι ἀναγκαία, λέγει ὁ Giron Dict. III 438. ἀναλόγως τοῦ ὅτι τὰ τέλη ταῦτα ἔχουν ἢ ὄχι χαρακτηρὰ ἀνταποδοτικόν».

«Τὰ πρῶτα ὀφείλονται ἐπὶ τοῦ Κράτους ἀκριβῶς ὡς καὶ παρὰ τῶν ἰδιωτῶν, διότι ἔχουν ἀναλογισθῆ εἰς τὴν ἀμεινον ὠφελείαν, τὴν ὁποίαν οἱ φορολογούμενοι ἀποκομίζουν ἐκ τῆς κατασκευῆς μιᾶς ὑπονόμου, ἐνὸς πεδουδρομίου καί, ἐν γένει, ἐξ ὅλων τῶν ἔργων δημοσίας ὠφελείας, ἅτινα προσθέτουν ὑπερτίμημα εἰς τὰ ἀκίνητα αὐτῶν».

Ἡ νομολογία τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν ἀπαιτεῖ, ἵνα οἱ κοινοτικοὶ κανονισμοί, δι' ὧν δημιουργεῖται τὸ ἀνταποδοτικὸν τέλος τῆς ὁδοποιίας, περιλαμβάνουν ὀριστὸν ὄρον ἐξαίρεσιως ἐπ' ὠφελείᾳ τῶν ἰδιοκτησιῶν ἀνηκουσῶν εἰς τὸ Κράτος, ἐπαρχίαν ἢ κοινότητα, καὶ αἵτινες εἶναι προσδιορισμένοι εἰς ὑπηρεσίαν δημοσίας ὠφελείας. Ἐγ. Ὑπ. Ἐσ. 30 Ἀπριλίου 1925.

Τὰ κοινοτικὰ τέλη, τὰ μὴ ἀνήκοντα εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν λεγομένων ἀνταποδοτικῶν τελῶν, δὲν ἐφαρμόζονται εἰς τὰς οἰκοδομὰς τὰς ἀνεγερσάμενας πρὸς τὸ δημοσίαν συμφέρον. Νομολ. Cass.

«Τὰ κοινόχρηστα κτήματα τοῦ Κράτους, τῆς ἐπαρχίας καὶ τῆς κοινότητος, ἐξαιροῦνται τοῦ φόρου. Τὰ ἰδιωτικά αὐτῶν κτήματα, τὰ προσωρισμένα εἰς δημοσίαν ὑπηρεσίαν μετέχουσι ἐπὶ τὴν ἀποψιν ταύτην, ἐφ' ὅσον διαρκεῖ ἡ χρησιμοποίησις, τῆς φύσεως τοῦ κοινοχρήστου καὶ δὲν εἶναι φορολογήσιμα. Ἡ ἀρχὴ αὕτη ἐφαρμόζεται εἰς τοὺς φόρους τοὺς εἰσπραττομένους ἐπὶ τῆς κοινότητος ἀκριβῶς ὡς καὶ εἰς τοὺς φόρους τοὺς εἰσπραττομένους ἐπὶ τοῦ Κράτους ἢ παρὰ τῆς ἐπαρχίας Νομολ. Cass.

Κατὰ τὰς νεώτερας, διατάξεις τοῦ ἀρθ. 4 παρ. 2 τοῦ κώδικος τῆς νομοθεσίας ἐπὶ τῆς φορολογίας τῶν καθαρῶν προσόδων, ἡ ἀπαλλαγὴ ἀπὸ τοῦ κτηματικοῦ φόρου παρεχωρεῖται εἰς μόνους τὰς ἰδιοκτησίας, αἵτινες πληροῦν ἠνωμένως τὰς τρεῖς προϋποθέσεις: ἔχουν χαρακτηρὰ ἐθνικῶν κτημάτων, εἶναι μὴ παραγωγικαὶ καθ' ἑαυτὰς καὶ εἶναι προσωρισμένα εἰς ὑπηρεσίαν δημοσίας ἢ γενικῆς ὠφελείας Pandectes Belges 1633.

122. — Ὁ ἰταλικὸς κώδιξ τοῦ 1931 περὶ τῶν τοικικῶν οικονομικῶν ὀρίζει αὐτῶς, ὅπου ἀπαιτεῖται, τὰς ἐξαιρέσεις. Καὶ ἐπὶ τῆς περιπτώσεως, ὡς ἢ τῆς νομολογίας τοῦ ἡμετέρου Ἀρείου Πάγου, τὸ ἀρθρον 29 ἐνθα ἀναγράφονται αἱ ἀπαλλαγαὶ ἀπὸ τῶν φόρων καταναλώσεως, εἰδ. 5, λέγει: «Ὅλα τὰ προϊόντα πρὸς χρῆσιν τῶν διοικήσεων τοῦ Κράτους καὶ τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ ἐξαιρουμένων τῶν τροφίμων. Ἐπὶ δὲ τοῦ φόρου τῶν ζώων, τὸ ἀρθρον 123 εἰδ. β' ὀρίζει: «Ἐξαιροῦνται οἱ ἵπποι καὶ ἡμίονοι εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ βασιλικοῦ στρατοῦ καὶ τῶν ἄλλων ἐνόπλων σωμάτων τοῦ Κράτους, τῶν ἐπαρχιῶν καὶ τῶν κοινοτήτων» κτλ.

§ 23.—Ἡ εἰσηγητικὴ ἔκθεσις τοῦ κ. Παλαφράγκου, ἐν τῇ ἀναλύσει τῆς ἀπόψεώς του, φέρει καὶ ταῦτα: Ὁ νόμος τῆς Πολιτείας δύναται βεβαίως νὰ ὀρίσῃ ὀρισμένους ἐξαιρέσεις ἢ ἀπαλλαγάς, ἐν αἷς καὶ ὑπὲρ τοῦ δημοσίου. Ἐφ' ὅσον ὅμως δὲν πρᾶττει τοῦτο, ἔπειτα, ὅτι ἀφίνοι εἰς τοὺς αὐτοδιοικουμένους ὀργανισμοὺς τὸ δικαίωμα νὰ καθορίσωσιν οὗτοι τὴν ἔκτασιν τοῦ φόρου, ἢ οἱ καὶ τὰς ἀπαλλαγάς καὶ τὰς ἐξαιρέσεις, ἄς οὗτοι κρίνουσι σκοπίμους... Ἡ σειρὰ αὕτη τῶν σκέψεων εἶναι σύμφωνος καὶ πρὸς τὸ πνεῦμα τῆς ἐπὶ τοῦ Συντάγματος καθιερουμένης αὐτοδιοικήσεως, ἣτις εἶναι μὲν δοτὴ, ἀλλ' ἀναμφιβόλως παρέχει αὐτοτέλειαν εἰς τοὺς αὐτοδιοικουμένους ὀργανισμοὺς καὶ ἐλευθερίαν κινήσεων, ὥστε ἐνδείκνυται νὰ κρίνωνται ἐγγύτερον τὰ δικαιώματα αὐτῶν....

§ 24.—Ἀς μᾶς ἐπιτραπῆ ἐπιφύλαξις. Ἀνεπιθύμητον ἀνωτέρω εἶπε, εἰς τὴν ταπεινὴν μας ἀντίληψιν, εἰς τὸ θέμα τῆς φορολογίας οἱ δήμοι καὶ κοινότητες ἔχουσι μόνον ὅσην ἐξουσίαν ἀφίνοι εἰς αὐτοὺς ὁ νόμος, δύνανται νὰ πρᾶττωσι μόνον ὅ,τι ρητῶς ἐπιτρέπει ὁ νόμος. Ἄν οὗτος ἐπιτρέπῃ ὅ,τι δέχεται ἡ εἰσηγητικὴ ἔκθεσις, δὲν θὰ ἦτο καλὸς νόμος. Εἰς τὰς προτύπους ὀργανώσεις ρυθμίζει αὐτὸς ὁ νόμος τὰς βάσεις τῆς φορολογίας, τὰς ἐξαιρέσεις καὶ ἀπαλλαγάς. Δὲν ἀφίνοι εἰς τὰς τοπικὰς συνελύσεις τὸ δικαίωμα νὰ καθορίσωσιν αὗται τὴν ἔκτασιν τοῦ φόρου ἢ τὰς ἐξαιρέσεις καὶ ἀπαλλαγάς.

Τοῦτο φαίνεται εἰς τὸν νεωρὸν Ἰταλικὸν κώδικα, ὅστις, ὡς ἐρρήθη, δέχεται τὴν κοινοτικὴν αὐτονομίαν ἐν τῇ οικονομικῇ διοικήσει. Ἐν τῇ ὀργάνωσιν τῶν τοπικῶν αὐτοτελῶν προαιρετικῶν φόρων προβλέπει αὐτὸς καὶ ὀρίζει ἐκείνους τὰς ἐξαιρέσεις καὶ ἀπαλλαγάς.

Ἐν τῇ γαλλικῇ ὀργάνωσει, οἱ τοπικοί, προαιρετικοί, φόροι ἔλαβον ἀνάπτυξιν πρὸ ὀλίγου μόλις διὰ τοῦ νόμου τῆς 13 Ἀπρ. 1926, ὅστις δημιουργεῖ 25 ὅλα εἶδη τοπικῶν φόρων. Ὅριζει δέ: Διατάγματα δημοσίας διοικήσεως, θὰ κανονίσουν τὰ ἀνώτατα ὄρια, τὸν τρόπον εἰσπραξέως καὶ τὰς ἐξαιρέσεις ὡς καὶ τὰς ἀπαλλαγάς διὰ τὰ μικρὰ ποσὰ ὡς καὶ δι' οἰκογενειακὰ βάρη.

Τὸ νομοσχέδιον δὲ τοῦ 1931 δι' ὃ πρόκεινται αὐτοτελεῖς κοινοτικοί φόροι, ἀντὶ τῶν προσθέτων ἑκατοστῶν, εἶδομεν ὅτι ὀρίζει εἰς τὰς ἐξαιρέσεις ἀπὸ τοῦ κτηματικῶν κοινοτικῶν φόρου. Τὸ αὐτὸ πρᾶττει καὶ διὰ τὸν φόρον τῶν ἐνοικίων, ὀρίζει δὲ τὰς ἐξαιρέσεις καὶ ἐκπτώσεις λόγῳ ἐνδεείας καὶ βαρῶν οἰκογενειακῶν καὶ τίνων πρόσωπα θεωροῦνται, ὅτι εἶναι εἰς βάρος τοῦ φορολογοῦ μένου, ὡς γίνεται καὶ διὰ τῆς νομοθεσίας ἐπὶ τῆς δημοσίας φορολογίας. Ἄρθρ. 39.

§ 25.—Καὶ ἡ ἐπιστημονικὴ ἀνάλυσις δὲν ὑπέδειξεν ἀντίθετα. Γράφει ὁ Allix, ὅτι ἐν καλῶν σύστημα τοπικῶν φόρων πρέπει, μεταξὺ ἄλλων, νὰ ἀφίνη ὅσον τὸ δυνατόν ὀλαγωτέραν θέσιν, νὰ ἀποκλείη, εἰς τὴν ἀδθαίρεσιαν τῶν τοπικῶν συνελύσεων: αἱ ἀπαλλαγαὶ εἰς τὴν βᾶσιν πρέπει νὰ εἶναι ἢ ἐξαιρέσεις καὶ σκενῶς νὰ κανονίζωνται (reglementer) Assemblat σ. 91.

Εἰς τὸ Βέλγιον, ἡ ἐκλογή τῶν τοπικῶν αὐτοτελῶν, φόρων καὶ ὁ κανο-

νομὸς τῶν βάσεων αὐτῶν ἀνήκει εἰς τὰ δημοτικά συμβούλια. Δὲν ὀργανώ-
ναι ὁ νόμος τοῦ Κράτους τὴν τοιαύτην φορολογίαν. Ἄλλ' ἡ ἐπιβολὴ ἐπι-
καταί εἰς τὴν ἔγκρισιν τῆς ἐτελεστικῆς ἐξουσίας, τῆς ἀνωτέρας διοικήσεως
καὶ ἡ νομολογία αὐτῆς, ἀναμφιβόλως, διεμόρφωσε τὴν τοπικὴν φορολογίαν.
Δι' αὐτὸ βλέπομεν εἰς τοὺς κοινοτικούς φορολογικούς κανονισμούς ὀριζομέ-
νας ἐξαιρέσεις καὶ ἀπαλλαγὰς, ὁμοίας πρὸς τὰς προβλεπομένας ὑπὸ τῶν
ἀρτίων νόμων, κρατῶν δικαίω, ἀποδιδόντων τὴν ἔννοιαν τῆς δικαιοσύνης
ἐν τῇ κατανομῇ τῶν δημοσίων βαρῶν.

1-263. - Καὶ ἡ ἡμετέρα νομοθεσία, ἐφ' ὅσον αὐτὴ ρυθμίζει καὶ τὴν
τοπικὴν φορολογίαν, δὲν ἀκολουθεῖ διαίφορον τῶν προτύπων γραμμῆν. Φαί-
νεται τοῦτο καὶ εἰς τοὺς ἐμμέσους φόρους, ἰδίως τὸ διαπύλιον, ὅπου διατά-
ξεις νόμων γενικαὶ ἢ ἐιδιχαὶ ὀρίζουσι τὰς ἐξαιρέσεις καὶ ἀπαλλαγὰς. Δὲν ἀπο-
κλείεται δὲ νὰ ἀρίνη ἡ νομοθεσία εἰς τὰ τοπικά σώματα πρωτοβουλίαν τινα,
σητιῶς ὀριζομένην. Καὶ εἰς τοὺς ἄλλους φόρους, τέλη ἢ δικαιώματα, δοσὶς
ἐκρίθη ἐνδεικνυόμενον αὐτὸς ὁ νόμος ὄρισαι τὰς ἐξαιρέσεις, ἀπαλλαγὰς, μειώ-
σεις εἰς τὴν βῆσιν τοῦ φόρου: τέλος ἀδείας οἰκοδομῶν, ἄρθρ. 210. Τέλος
διαφημίσεων, ἄρθρ. 227. Δικαίωμα χρησιμοποίησεως τόπων πρὸς διαφημί-
σεις, ἄρθρ. 245. Δικαίωμα βοσκῆς, ἄρθρ. 263. Φόρος σφαζομένων ζῴων,
ἄρθρ. 313. Βοσκησίων γαϊῶν, ἄρθρ. 341 β. Δικαιωμένον ζῴον, 341 γ.

Ὁ νόμος ΔΝΖ' δὲν περιέχει γενικὴν τινα σχετικὴν διατάξιν εἰς τὰ
ἄρθρα 58 καὶ 59. Ὁ νόμος 641 συμπληρῶν καὶ τροποποιῶν ταῦτα, ὥρισεν:
ἐπιτρέπεται ἐπιβολὴ... ἀνευ ἐξαιρέσεως φορολογουμένων». Ὁ συντάκτης
ἀίμνηστος Ζορμπάνος καὶ ἰγνώριζεν ἐκ τῆς ἐπιρροιακῆς του ζωῆς, ὡς
πρὸς τὸν χειρισμὸν τῆς φορολογίας ἐπὶ τοῦ καταλυθέντος δημοτικοῦ καθε-
στῶτος, ἵνα θεωρήσῃ ἀναγκαίαν τὴν ἀναγραφὴν τῆς διατάξεως.

Ὁ νόμος 2435 ἔθηκε τὴν αὐτὴν διατάξιν καὶ ἐπὶ προσθέντων εἰς τοὺς
δημοσίους φόρους ἐπὶ τῶν καθαρῶν προσόδων, ἄρθρ. 6.

Ἐπανέλαμβανεν αὐτὴν καὶ ἐπὶ ἀκόσμητων προαιρετικῶν φόρων, ἄρθρ.
8 ἐν ἀρχῇ, ἤδη ἄρθ. 341 τοῦ κώδικος.

Ὁ κώδιξ, ὡς ἤδη εἶχε περιλαμβάνει τὴν ρήτραν εἰς τὰ ἄρθρα 336 καὶ 337,
ἐπὶ προσθέντων εἰς τοὺς δημοσίους, ὅπου δύνανται νὰ θεωρηθῇ καὶ πλεονά-
ζουσα, διότι τὰ κοινοτικά συμβούλια ἐξουσίαν ἔχουν νὰ ψηφίσουν τὸν φόρον
ὡς ρυθμίζεται ὑπὸ τῆς νομοθεσίας ἐπὶ τῆς δημοσίας φορολογίας μέχρι τοῦ
τελευταίου ἀνωτάτου ὄρισαι. Δὲν περιέχει δὲ τὴν διατάξιν εἰς τὸ ἄρθρον 341.
Ἄλλ' ἡ ἀπάληψις δὲν ἔχει σημασίαν, δὲν δύναται νὰ στηρίξῃ δικαίωμα τῶν
κοινοτικῶν συμβουλίων πρὸς ἐξαιρέσεις καὶ ἀπαλλαγὰς καὶ διὰ τοὺς ἐκτεθέν-
τας γενικοὺς λόγους καὶ διότι εἰς αὐτὸ τὸ ἄρθρον 341 προβλέπονται αἱ
ἐξαιρέσεις, ὅσας ὁ νόμος ἔκρινεν δικαίας. Ἐδ. β. γ.

Καὶ κλείει ἡ παροῦσα παράγραφος μὲ τὴν παρατήρησιν ὅτι εἰς τὴν
περίπτωσιν, ἐφ' ἧς ἢ ἐπ' ἀριθ. 32-1933 ἀπόφασις τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρα-
τείας, δὲν ὑπάρχει, ἵνα λυθῇ δι' ἐπιστημονικῆς ἀναλύσεως, τὸ ζήτημα, ἐν τῷ

κρήματα τοῦ Δημοσίου ἐπέκεινται εἰς κοινοτικὴν φορολογίαν, ὡς θέλομεν τῶν κατωτέρω ὑπὸ τὸ ἄρθρον 341.

VIII. Διαιρέσεις τῶν φόρων

α'. Τέλη καὶ δικαιώματα. Κυρίως φόροι

127. — Περὶ τῆς διακρίσεως μεταξὺ τέλους ἢ δικαιώματος καὶ κυρίως φόρου ἔγινε λόγος ἀνωτέρω.

Ἡ διάκρισις αὕτη δὲν ἀκολουθεῖται πιστῶς καὶ ὑπὸ τῆς ἡμετέρας διοικητικῆς ὁρολογίας. Ὁ νόμος ΔΝΖ' ὠνόμαζε τέλος φόρον ἐπὶ τῶν δασῶν. Ἄρθ. 59. Καὶ αἱ ὑπὸ τὸ ὄνομα τέλη ἢ δικαιώματα ἐπιβαρύνσεις κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ κώδικος δὲν εἶναι ὅλα τέλη, ἐν τῇ τεχνικῇ ἐννοίᾳ τοῦ ὄρου.

Αἱ εἰσφοραὶ αἰτινες εἰσπράττονται παρὰ τῶν πολιτῶν ἕνεκεν εἰδικῶν τινος ἀγαθοῦ, τὸ ὁποῖον ἀπολαμβάνουν παρὰ τῆς κοινότητος ἢ ἕνεκα τῆς χρήσεως τῆς κοινοτικῆς περιουσίας ἢ ἀκόμη ὡς ἀντάλλαγμα προσφερομένης ὑπὸ τῆς κοινότητος ὑπηρεσίας εἶναι αἱ λεγόμεναι ἀνταποδοτικαὶ εἰσφοραὶ, ὑπὸ ὄνομα τέλη καὶ δικαιώματα. Βελγίμονι II. 345 Ἄποφ. Πρωτ. Κοινοτῆτος 1086 1928.

128. — Ἐν Βελγίῳ κατὰ τὴν διοικητικὴν νομολογίαν, τὸ χαρακτηριστικὸν τοῦ ἀνταποδοτικοῦ τέλους, εἶναι ὅτι ἡ ὑπηρεσία ἕνεκεν τῆς ὁποίας καταβάλλεται ἡ εἰσφορά ζητεῖται ἐκουσίως ὑπὸ τοῦ ἰδιώτου.

Κατὰ τὴν νομολογίαν τοῦ ἀκρωτικῶν τὸ τέλος εἶναι ἀνταποδοτικόν, ὅταν προορίζεται ἀποκλειστικῶς πρὸς ἀμοιβὴν τῆς παρασχεθείσης ὑπηρεσίας ταύτης, τῆς ὁποίας εἰδικῶς ἐπιφοιτήθησαν οἱ ἰδιῶται, οἵτινες πληρώνουσι αὐτήν, εἶναι δὲ φόρος κατὰ κυριολεξίαν, ὅταν προορίζεται πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν γενικῶν δαπανῶν τοῦ κοινοτικοῦ προϋπολογισμοῦ. Williquet 859 Bidalet s. 422 ἔνθα καὶ ἡ νομολογία.

129. — Φόροι τινὲς σκοπὸν ἔχον νὰ ἀποζημιώσουν τὴν κοινότητα δι' ἔξοδα ἐπιτελέσεως ἔργων, τὰ ὁποῖα ἀνέλαβεν αὕτη χάριν γενικοῦ συμφέροντος ἢ ἀπὲρ τῶν φορολογουμένων. Κατὰ τὴν νομολογίαν τὸ ποσὸν τῶν φόρων αὐτῶν, λεγομένων ἀνταποδοτικῶν, δὲν δύναται ὑπὸ οὐδὲν πρόσχημα νὰ ἐπιβιάσῃ τὸ πραγματικὸν ποσὸν τῶν γενομένων ὑπὸ τῆς κοινότητος δαπανῶν. Inst. g. s. du Brabant 1147.

130. — Ἐπίσης τὰ τέλη καὶ δικαιώματα, τὰ ὁποῖα ἐπιτρέπεται εἰς τὰ κοινοτικὰ συμβούλια νὰ ἐπιβάλλουν δυνάμει τοῦ ἄρθρου 75 ὄρου (χρήσεως φόρου εἰς ἀγοράς, σφαγεία, σταθμεύσεως ἐπὶ δημοσίων ὁδῶν, δικαιώματα μετρικὰ καὶ σταθμικὰ) ὀφείλου νὰ ἀντιπροσωπεύουν τὴν δικαίαν ἀμοιβὴν τῆς παρασχεθείσης ὑπηρεσίας. Αὐτ. 1149.

131. — Νεωτέρα διαταγὴ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν ἐπιβεβαίωσεν τὴν ἀρχήν : ὁ φόρος πρὸς συντήρησιν τῆς ὁδοποιίας ὀφείλει, κατ' ἀρχήν, νὰ ἐπιβάλλεται κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε καὶ αἱ ἐξ αὐτοῦ πρόσδοι νὰ μὴ ὑπερβαίνουν τὰς δαπάνας ὁδοποιίας, εἰς αἷς πράγματι ἐπιβάλλεται ἡ

κοινότης. Ὅθεν τὸ προϊόν τοῦ φόρου αὐτοῦ δὲν δύναται νὰ χρησιμοποιηθῇ πρὸς ἰσοσκέλιον τοῦ προϋπολογισμοῦ καὶ ἂν πρόκειται νὰ εἰσπραχθῇ ἔσοδον ὑπερβαῖνον τὸ σύνολον τῶν δαπανῶν ὁδοποιίας, θὰ ἔπρεπε νὰ κοινοτῆς νὰ ἐλαττώσῃ τὸ ποσοστὸν. 4 Ἰουνίου 1927 R. d' Adm. 1927 σ. 406.

132. — Δι' αὐτῶν ἐξηγείται ἡ πρακτικὴ σημασία τῆς διακριτικῆς τῶν ἀνταποδοτικῶν εἰσφορῶν. Ἄλλ' ἡ ἀρχὴ δὲν ἔμεινε ἀκαμπτὸς.

Κατὰ τὴν νομολογίαν τοῦ Ἀκρωτικῆς:

Ἡ ἐξέτασις τοῦ ζητήματος ἐὰν φόρος τις εἶναι ἀνταποδοτικὸς, εἶναι ζήτημα νομικὸν τῆς ἀρμοδιότητος τῶν δικαστηρίων. Ἀλλὰ, τὰ δικαστήρια εἶναι ἀναρμόδια νὰ ἀποφασίσουν ἂν μία εἰσφορά εἶναι ἀνάλογος πρὸς τὴν σπουδαιότητα τῆς παρασχεθείσης ὑπηρεσίας· τὸ πραγματικὸν αὐτὸ γεγονὸς εἶναι κατ' ὀλοκληρίαν τοῦ κύκλου τῆς ἀρμοδιότητος τῆς διοικητικῆς ἀρχῆς. Willquet 861 ἐνθα καὶ ἡ νομολογία.

Ἀπόφασις τοῦ Ἰδίου, ἀπὸ 14 Ὀβριίου 1929, ἐπιβεβαιουσα τὰς ὡς ἀνωτέρω, λέγει καὶ τὰ ἐξῆς: «Ἐκ τοῦ ὅτι αἱ «δαπάναι ὁδοποιίας» αἱ προβλεπόμεναι δι' ἐν ὀρισμένον ἔτος, εἰς τὸν προϋπολογισμὸν κοινότητος, γίνονται ἀσθητικῶς κατώτεροι τῆς ἀποδόσεως τοῦ ἐπιβεβλημένου φόρου ὁδοποιίας, διὰ τὸ ἴδιον ἔτος δὲν ἔστιν αὐτὸ νὰ ἐξαχθῇ, ὅτι ἡ ἀνωτέρα διοικητικὴ ἀρχὴ ἐἴσα νὰ δώσῃ τὴν ἔγκρισίν τῆς εἰς φόρον, τοῦ ὁποίου ἡ ἀπόδοσις θὰ προσφίξεται πρὸς κάλυψιν δαπανῶν ἄλλων ἢ αἱ δαπάναι ὁδοποιίας» κατὰ τὴν νομικὴν ἔνοιαν τῆς φράσεως ταύτης, οὔτε κατὰ συνέπειαν ὁ κανονισμὸς τοῦ φόρου αὐτοῦ θὰ ἦτο παράνομος ἐκ τοῦ λόγου τούτου. R. d' Adm. 1930 σ. 223.

133. — Τὴν αὐτὴν ἀρχὴν δ' ἔγραψε καὶ ἡ γαλλικὴ θεωρία, νομοθεσία καὶ νομολογία. Προκειμένου περὶ τῆς κοινοτικῆς ὑπηρεσίας κηδεῶν, ἐγκύκλιος τοῦ Ὑπουργίου τῶν Ἑσπερικῶν ἀπὸ 25 Φεβρουαρίου 1904, λέγει: «Κατὰ τὴν ψήφισιν τῆς διατηρήσεως, αἱ κοινοτικαὶ ἀρχαὶ δύναται νομίμως νὰ ἀναζητήσῃ διὰ τῶν τελῶν τοὺς ἀναγκαίους πόρους πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν ἐξόδων τῆς ὑπηρεσίας, ἀλλὰ θὰ ἐσημαίνεν ἀπομάκρυνσιν ἀπὸ τῶν ἀληθῶν προθέσεων τοῦ νομοθέτου τὸ νὰ ζητηθῇ ὑπὸ ἐπείγουσαν ὑπόθεσιν τῶν προλογίων μέσον αὐξήσεως τῶν πόρων τοῦ προϋπολογισμοῦ πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν γενικῶν δαπανῶν τῆς κοινότητος». Monsarrat 361.

134. — Αἱ ἰδέαι ὅμως ἐξεκλήθησαν. Ὑπάρχον δειγμάτων ὑποχωρήσεως τῆς ἀσθηρότητος τῆς ἀρχῆς.

Προκειμένου περὶ δικαιοῦματος σφαγῆς καὶ θημιανῆς ἐπισκέψεως κατὰ νόμον ἀπὸ 8 Ἀπριλίου 1910, πολλοὶ ὑποβαλλόμενοι εἰς τὰ τέλη ταῦτα εἶχον ὑποστηρίξει, ὅτι ἠδύνατο νὰ εἰσπράττωνται μόνον ἐντὸς τῶν ἀναγκαίων ὁρίων πρὸς κάλυψιν τῶν δαπανῶν τῶν προκαλουμένων ἐκ τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας τῶν σφαγείων. Τότε ἐπέθη εἰς τὸν νόμον ἡ διάταξις κατ' ἣν «οὐδεμία εἰδίκευσις τοῦ φόρου ἐπιβάλλεται εἰς τὰς κοινότητας» καὶ ἐπεξηγήθη, ὅτι ἡ νέα διάταξις «θὰ εἶχεν ἀποτέλεσμα νὰ καταργήσῃ τὸν κανὸνα τῆς συσχετίσεως τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων ἐκ τῶν σφαγείων». Monsarrat 364.

135.— Προκειμένου περί τοῦ τέλους διὰ τὴν περισυλλογὴν τῶν ἀπορριμμάτων τῆς πόλεως τῶν Παρισίων, τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας εἶχε χαρακτηρίσῃ τοῦτο ὡς ἀντιπροσωπεῖον ἀντάλλαγμα παρεχομένης ὑπηρεσίας. Ἡ πόλις οὐδέποτε ἐδέχθη τὴν θέσιν ταύτην ὑποστηρίζουσα ὅτι τὸ τέλος ἀπετέλει καθαρὰν φορολογίαν ἐπὶ τῶν ἐνοικίων. Ἡ νομολογία τοῦ Σ. Ε. ὑπεχώρησεν. *Leffevre* σ. 39.

136.— Τὸ αὐτὸ συνέβη καὶ εἰς τὸ τέλος ὑπονόμων. Εἶχε τὸν χαρακτῆρα ἀμοιβῆς τῆς παρεχομένης ὑπὸ τῆς πόλεως ὑπηρεσίας. Ἡ ἀρχὴ αὕτη ἐγκατελείφθη διὰ τοῦ νόμου τῆς 2 Ἰανουαρίου 1928. Τὸ τέλος ἤδη εἰς τινὰς περιπτώσεις καταβάλλεται ὑπὸ ἰδιοκτητῶν, οἱ ὁποῖοι οὐδεμίαν ἀμεσον ὀφείλειαν ἔχουσιν ἐκ τῶν ὑπονόμων καὶ δι' οὗς, κατὰ συνέπειαν, ἀποτελεῖ ἀληθινὸν φόρον. *Abr.* σ. 52.

137.— Τὸ Σ. Ε. ἐπὶ προσφυγῆς κατοίκου συνοικισμοῦ κοινότητος διαμαρτυρομένου κατὰ τῆς συμμετοχῆς του εἰς τὴν δαπάνην τοῦ ἠλεκτροφωτισμοῦ τῆς κοινότητος, ἐν ᾗ αὐτὸς κατοικεῖ εἰς συνοικισμόν, ὅστις δὲν ἠλεκτροφωτίζεται, ἀπορρίπτει τὴν προσφυγὴν ὑπὸ σκεπτικόν :

Ἄφ' ἐνὸς μὲν τὸ ἄρθρον 61 τοῦ νόμου τῆς 5 Ἀπριλίου 1884 ὁρίζει ὅτι τὸ κοινοτικὸν συμβούλιον κανονίζει διὰ τῶν ἀποφάσεών του τὰς ὑποθέσεις τῆς κοινότητος. Ὅθεν ἀνήκει εἰς τὴν συνέλευσιν ταύτην νὰ ἐκτιμῆσῃ ἐὰν ἐπαίχῃ λόγος νὰ προβῇ εἰς τὸν ἠλεκτροφωτισμὸν τῆς κοινότητος καὶ, ἐν καταφατικῇ περιπτώσει, νὰ ἀποφασίσῃ, ἀναλόγως τῶν περιστάσεων καὶ, ἰδίως, τῶν οικονομικῶν δυνατοτήτων, εἰς ποῖον μέρος τῆς κοινότητος θὰ γένη ἐγκατάστασις ἠλεκτροφωτισμοῦ.

Ἄφ' ἑτέρου, κατ' ἐφαρμογὴν τοῦ ἄρθρου 135 τοῦ ρηθέντος νόμου τῆς 5 Ἀπριλίου 1884, αἱ δαπάναι αἱ καταστάσαι ἀναγκαῖαι διὰ τῆς ρηθείσης ἀποφάσεως τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου καὶ αἰτινες φέρουσι τὸν χαρακτῆρα κοινοτικῆς ὀφελείας, πρέπει νὰ ἐγγραφῶσιν εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τῆς κοινότητος· πλὴν ρητῆς διατάξεως τοῦ νόμου, οὐδεμίαν ἀναγκαίαν συσχέτισιν φέρεται μεταξὺ τῶν δαπανῶν καὶ ἐσόδων τῶν φερομένων εἰς τὸν προϋπολογισμὸν αὐτῆς. Τὸ περιστατικὸν ὅτι φορολογούμενοί τινες δὲν ὀφελοῦνται ἐκ τῆς δαπάνης ταύτης, κανονικῶς ψηφισθείσης ὑπὸ τοῦ κοιν. συμβουλίου ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς νομίμου ἀρμοδιότητος· αὐτοῦ δὲν εἶναι φύσεως νὰ ἐπιφέρῃ τὴν ἀκύρωσιν. Ὅντως οἱ κοινοτικοὶ φόροι δὲν ἀποτελοῦσιν εἰσφορὰς διὰ τὴν ἀμοιβὴν παρεχομένων ὑπηρεσιῶν, ἀλλ' εἰσπράξεις παρὰ τῶν φορολογουμένων, ἐντὸς τῶν ὁρίων τῶν ἰσχυρόντων νόμων, ἐπὶ σκοπῷ ἀντιμεταπίσεως τοῦ συνόλου τῶν προϋπελογισμένων δαπανῶν. Σ. Ε. 1 Μαΐου 1929 *La Vie Communale* 1929 σ. 428.

138.— Ὁ προσωπικὸς νόμος τοῦ 1893 ὅστις, ὡς εἶδομεν, τοποθετεῖ εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν τῶν κοινοτικῶν ἐσόδων τὰ ἀνταποδοτικὰ τέλη, διὰ τοῦ ἄρθρου 3 κηρύσσει, ὅτι αἱ βιομηχανικαὶ ἐπιχειρήσεις τῶν κοινοτικῶν ὀφείλουσιν νὰ διοικοῦνται κατὰ τρόπον ὥστε τὰ ἐξ αὐτῶν ἔσοδα εἶναι τοῦλάχιστον ἀρκετὰ πρὸς κάλυψιν τῶν δαπανῶν τῶν προκυπιουσῶν ἐκ τῆς

ἐκμεταλλεύσεως αὐτῶν, συμπεριλαμβανομένων τῶν βαρῶν τῶν τόκων καὶ τοῦ χωρῆλαιον τοῦ κεφαλαίου τῆς πρώτης ἐγκαταστάσεως. Αἰλιξ σ. 916.

139.— Ὁ βουλγαρικὸς νόμος δι' ὁρισμένης περιπτώσεως ἀνταποδοτικῶν δικαιωμάτων ἢ τελῶν προβλέπει εἰδικῶς λ. χ. Αἱ εἰσφορῆς ἐκ διατήσεως διὰ τὴν φύλαξιν τῶν ἀμπελων, κήπων κλπ. δὲν δύναται νὰ ὑπερβαίνουν τὸ προβλεπόμενον διὰ τοῦ προϋπολογισμοῦ ποσὸν δι' ἕξοδα συντηρήσεως τῆς ἀγροφυλάκῃς. Ἀρθ. 83 ἐδ. 11. Ὁμοίως διὰ τῆν κηδεῶν, ὄχι πολιτείας, δὲν πρέπει νὰ λαμβάνηται κέρδος ἐδ. 19. Διὰ τὸ τέλος ἀποκομιδῆς ἀποφορμιάτων ὁρίζεται, ὅτι τὸ συνολικὸν ποσὸν τοῦ ἔσοδος δὲν δύναται νὰ ὑπερβαίῃ ἐκεῖνο, ὅπερ προβλέπεται διὰ τὰ ἕξοδα τῆς ὑπηρεσίας ταύτης. Ἀρθ. 89 ἐδ. 8. Ἐπὶ τοῦ τέλους χορήγως ἀποκόμην, τὸ ἄθροισμα αὐτοῦ δύναται νὰ περιλαμβάνῃ πρὸς ὄφελος τῆς κοινότητος ἐκτὸς τῶν ἔσοδων διὰ τόκους, ἀποσβέσεις, συντήρησιν καὶ καθαρισμὸν ἔσοδος οἷον ἀνώτερον ἀπὸ 10¹/₂. Ἐδ. 14. Ἐπὶ τοῦ τέλους παραγῆς φωτισμοῦ, κατὰ τὸν κανονισμὸν ἐπιτρέπεται κέρδος ὑπὲρ τῆς κοινότητος μέχρι 15¹/₂ τῆς ἀξίας τῆς ἐνεργείας. Ἐδ. 15. Ἐπὶ παραγῆς ἕδατος, διὰ τῆς οὐκισκῆς ἀνάγκης τὸ ἔσοδον δὲν δύναται νὰ ὑπερβαίῃ πλέον τῶν 10¹/₂ τῆς ἀξίας.

140.— Ὁ ρουμανικὸς νόμος ὁρίζει ὅτι τὰ ποσὰ τῶν ἀνταποδοτικῶν τελῶν, διὰ παραγῆν ὑπηρεσιῶν ἰδιαιτέρου συμφέροντος τῶν κατοίκων, κανονίζονται οὕτως ὥστε αἱ ἀποδόσεις νὰ καλύπτουν τὰ ταποχωρηύσια τῶν διατιθέτων κεφαλαίων καὶ τὰ περιοδικὰ ἕξοδα τῆς συντηρήσεως τῶν ὑπηρεσιῶν. Ἀρθ. 131.

141.— Εἰς τὸν ἰταλικὸν κώδικα συναντῶμεν τὴν διάταξιν τοῦ ἀρθρου 194, καθ' ἣν τὰ τέλη χρησιμοποίησεως κοινοχρήστων χώρων διαβαθμίζονται ἀναλόγως τῆς σπουδαιότητος τῆς κοινότητος καὶ ἐφαρμόζονται ἀποκλειστικῶς βάσει τῆς καταλαμβανομένης ἐπιφανείας. Διὰ τὴν χρησιμοποίησιν τοῦ ὑπεδάφους τῶν δημοσίων ὁδῶν τὸ τέλος ὁρίζεται ἀναλόγως τῆς μετρικῆς κατὰ γραμμὴν ἀναπτύξεως τῶν ἐγκαταστάσεων. Ἀρθ. 197.

Προεγμένου περὶ προϊόντων ὑπηρεσιῶν ἐν δημοποιήσει τοῦ ἀρθρου 262 ἑυλαρβάνει περὶ διανομῆς κερδῶν ἐκ τῶν ἀπ' εἰσθείας ἐκμεταλλεύσεων.

Ἐπὶ τοῦ τέλους διὰ τὴν ὑπηρεσίαν ἀποκομιδῆς ἀποφορμιάτων ὁρίζεται ρητῶς, ὅτι τὸ συνολικὸν ποσὸν αὐτοῦ δὲν δύναται νὰ ὑπερβαίῃ, δι' ἕκαστον ἔτος, τὸ ποσὸν τὸ ἐγγραφόμενον εἰς τὸν κοινοτικὸν προϋπολογισμὸν ὡς δαπάνη πραγματικῆ τῆς ὑπηρεσίας. Ἀρθ. 168.

142.— Εἰς τὴν ἡμετέραν νομοθεσίαν συναντῶμεν μόνοι τὸ διάταγμα ἀπὸ 9 Δεκεμβρίου 1926 περὶ εἰσφορῶν ὑδροληψίας ὅπερ ὁρίζει: Αἱ εἰσφοραὶ κανονίζονται κατὰ τρόπον ὥστε τὸ σύνολον αὐτῶν νὰ μὴ ὑπερβαίῃ τὸ ἀπαιτούμενον πρὸς κάλυψιν τῶν δαπανῶν κατασκευῆς, ἐπεκτασεως, βελτιώσεως καὶ ἐκμεταλλεύσεως τῶν ἔργων ὑδροπέσεως. Ἀρθ. 2. 1.

β'. Φόροι ἄμεσοι. Φόροι ἔμμεσοι

143.— Ἡ κυριώτερα διάκρισις τῶν φόρων, μεγάλης σπουδαιότητος

ὄχι μόνον ἀπὸ θεωρητικῆς ἢ οἰκονομολογικῆς, ἀλλ' ἀκριβῶς ἀπὸ πρακτικῆς διοικητικῆς ἀπόψεως, ὡς θέλομεν ἰδῆ.

Τί εἶναι ἄμεσος καὶ τί ἔμμεσος φόρος; ποῖοι οἱ χαρακτηρῆες ἐκατέρως κατηγορίας; Τὸ καλλίτερον εἶναι νὰ λύη τὸ ζήτημα ἡ νομοθεσία εἰς ἐκάστην συγκεκριμένην περίπτωσιν. Ἄλλ' ἐπειδὴ αὐτὸ δὲν γίνεται πάντοτε, καὶ προσέτι ἐπειδὴ ἡ διοικητικὴ κατὰταξις τῶν φόρων δὲν ἐθεωρήθη ἀρτία, ἀνίγκη νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν καὶ τοὺς ἐπιστημονικοὺς ὁρισμοὺς.

§ 44. — Κατὰ τὸν διοικητικὸν ὁρισμόν, τὸν ὁποῖον δίδει ἡ γαλλικὴ νομοθεσία «ἄμεσος φόρος εἶναι ὁ εἰσπραττόμενος ἐπὶ τῇ βίσει ὀνομαστικῶν καταλόγων», Ἐμμεσοὶ δὲ οἱ βεβαιούμενοι ἐπὶ τῇ βίσει τιμολογίων. Ἄγ. Ἀγγελοπούλου σ. 10. Ἐπιστημονικοὶ ἐδάθησαν πολλοί: Πρῶτον ὁ συμπληρῶν τὸν διοικητικὸν ὡς ἐξῆς: Ἄμεσος φόρος καλεῖται ὁ ζητούμενος παρὰ τοῦ προσώπου, ὅπερ κατὰ τὴν πρόθεσιν τοῦ νομοθέτου, ὀφείλει ἀκριβῶς νὰ πληρώσῃ αὐτὸν καὶ εἰσπραττόμενος ἐπὶ τῇ βίσει ὀνομαστικῶν καταλόγων».

Κατ' ἄλλην ἀνάγνωσιν «οἱ ἄμεσοι φόροι προσσημῶζονται εἰς μόνιμὸν τινα κατάστασιν πραγμάτων λ. χ. τὴν ἕκταξιν, τὴν ἰδιοκτησίαν, τὸ ἐπάγγελμα. Ἐνῶ ὁ ἔμμεσος φόρος ἐφαρμόζεται εἰς γεγονότα μεταβαρῆτα ἢ πράξεις διαλυπούσας, ὡς ἡ καταναλώσις προϊόντων, ἡ εἰσαγωγή τοιούτων ἐκ τοῦ ἔξωτερικοῦ, ἡ σφίναρις συμβολαίων, ἐν ἄλλαις λέξεσι τὰ σήματα «ὑπάρχω» καὶ «ἔχω» προκαλοῦσιν ἄμεσους φόρους, τὸ δὲ «πράττω» ἔμμεσους φόρους. Ἐν χορήσει ὁρισμοὶ εἶναι τέλος «οἱ ἄμεσοι φόροι φέρονται ἄμεσως ἐπὶ τῶν προσώπων, τῆς κατοχῆς ἢ τῆς ἀπολαύσεως, τοῦ πλοῦτος, ἀπευθύνονται εἰς καταστάσεις ὁμαλὰς καὶ διαρκεῖς ἐπάγονται φορολογικοὺς ὀνομαστικοὺς καταλόγους. «Οἱ ἔμμεσοι φόροι τοῦναντίον εἰσπραττόνται ἐπὶ τῇ τύκαιρίᾳ ἐνὸς γεγονότος, μιᾶς πράξεως, μιᾶς συναλλαγῆς» δὲν ἐπάγονται ἔναντι τῶν φορολογουμένων ὀνομαστικοὺς καταλόγους κανονικῶς καταρτιζομένους».

Ἡ ἀκόμη «ἄμεσος φόρος εἶναι ὁ τίγων τὰς δυνάμεις τῶν φορολογουμένων, πλήτερον ἄμεσως τὰ κεφάλαιά των καὶ τὰς προσόδους των, ἐν ᾧ ὁ ἔμμεσος ἔχει ὡς βάσιν γεγονότα παραγωγῆς, καταναλώσεως καὶ ἀνταλλαγῆς». Αἰθῆ σ. 111. Ἀνδρεάδου. Διδασκαλία Ἄγ. Ἀγγελοπούλου σ. 9 ἐφ.

§ 45. — Κατὰ τὴν βελγικὴν θεωρίαν καὶ νομολογίαν, οἱ χαρακτηρῆες τοῦ ἄμεσου κοινοτικοῦ φόρου εἶναι α') ὅτι ἐπιβάλλεται ἄμεσως ἐπὶ ἐνὸς ἀκινήτου ἢ ἐπὶ τῆς κατοχῆς τοῦ ἀκινήτου, ἐπὶ τῆς ἀσκήσεως βιομηχανίας ἢ ἐμπορίου, ἢ ἐπὶ τῆς ἀπολαύσεως ἐνὸς πράγματος, ἢ ἐπὶ τῆς τεκμαίρομένης περιουσίας, β') ὅτι πλήτερι προσωπικῶς τὸν φορολογούμενον εἰς τὸ εἰσόδημά του ἢ ἐνίοτε εἰς τὴν κυριότητα τοῦ πράγματός του· ὁ φόρος πληρώνεται ὁλόκληρος παρὰ τοῦ κυρίου ἢ κατόχου τοῦ πράγματος, χωρὶς νὰ δύναται νὰ τὸν ἐπιρρίψῃ εἰς ἄλλον, γ') ὅτι ἀποτελεῖ τὸ ἀντικείμενον πίνακος ἢ καταλόγου ὀνομαστικοῦ ἐμφαινόντος ἐκ τῶν προτέρων τοὺς φορολογουμένους καὶ τὸ ποσὸν τῆς ὀφειλῆς των, πίνακος ὅστις γενικῶς εἶναι περιοδικός. *Bergmolin II σ. 343.*

Ἡ τὸν ἄμεσον φόρον χαρακτηρίζει ὅτι ἀφαιρεῖται ἀμέσως ἀπὸ τὸν βανόμενον πολίτην, ἢ διάκριτα, ἢ περιοδικότης, ἢ ἀναλογία πρὸς τὸ εἰσόδημα τοῦ φορολογουμένου, ἢ ἴση μεταξὺ τῶν διανομῆ, ἢ ἐγγραφή εἰς φορολογικοὺς καταλόγους, ὅτι τέλος τείνει νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν ἀναλογικὴν ἰσότηα. Williquet 614 Bidalet σ. 311.

Ὁ ἄμεσος φόρος εἰσπράττεται τοῦθραντίον ἔνεκεν γεγονότων συμπτωματικῶν καὶ παροδικῶν καὶ δὲν δύναται νὰ ἀποτελέσῃ ἀντικειμένον ἐνιαυσίου φορολογικοῦ καταλόγου.

Ταυτοῦτοι, ἐν τῇ δημοτικῇ φορολογίᾳ εἶναι, τὰ τέλη τὰ δημιουργούμενα ἐπὶ τῇ ἐκποιρῇ ἔργων δημοσίων, ἀνοίξεως ἢ στρώσεως ὁδῶν, ἐπὶ τῶν οἰκοδομήσεων ἢ τῶν ἀνοικοδομήσεων, ἐπὶ τῶν πρὸςδοσιῶν, αἱ εἰσπράξεις ἐπὶ τῶν διακλωδώσεων ἰσονόμου ἢ χρησιμοποίησεως τῶν ἰσονόμων, τὰ τέλη ἐπὶ τοῦ πλανοδίου ἔμποριον, ἐπὶ τῆς ἀξίας, εἴδους ἢ ποιότητος τῶν ἔμπορευμάτων, ἐπὶ τῶν δημοσίων θεαμάτων ἢ τέρψεων, ἐπὶ τῶν κηδείων, ἐνταφιασμῶν. Ἐπιτα τὰ ἀνταποδοτικὰ δικηαίματα, θέσεως καὶ σταθμεύσεως εἰς τὰς ἀγοράς, σταθμικὰ καὶ μετρικὰ, σφαγῆς καὶ ἐπιθεωρήσεως κλπ. Berniolin II σ. 343.

146. — Ὅταν τοπικοὶ φόροι στηρίζονται ἐπὶ γεγονότων παροδικῶν, δὲν ἀποβάλλουσι τὸν χαρακτήρα ἄμεσου φόρου ἐκ μόνου τοῦ λόγου, ὅτι ἡ κοινοτικὴ ἀρχὴ κινήσῃ καταλόγον τῶν ἰσχυρίων προσώπων. Οὗτος εἶναι κατὰστασις λογιστικῆ καὶ ὄχι φορολογικῆς καταλόγου, πραγματικός. Bollie 69. Pand. Belg. 1664.

Ἐπὶ ἄμεσων φόρων ὁ φορολογικὸς κατάλογος δὲν εἶναι ἰσχυρωτικός, ἀλλὰ προαιρετικός ὡς μέσον λογιστικοῦ ἔλεγχου. Bidalet σ. 311.

147. — Ὁ νόμος ANZ' ἀπέκλιθεν ἀπὸ τὰ οἰκονομικὰ τῶν κοινοτήτων τὰ διατάγματα καὶ «τὴν λογικὴν ἄμεσον φορολογίαν», τὴν ἐπὶ τῆς καταναλώσεως». Ἐκθ. Κοινοβ. Ἐπιτροπῆς σ. 43.

Συνεπῶς, κατὰ τὴν νομολογίαν, ἐπιβολὴ φόρου ἔμποροπανηγύρεως ἐπὶ μιᾶς κοινότητος ὑπὸ τύπον φόρου ἐπὶ τῶν εἰσκαμζομένων κατὰ τὴν πανήγυριν ὄσιων καὶ ἔμπορευμάτων δὲν ἐπιτρέπεται κατὰ τὴν κεκμένην νομοθεσίαν. Ἐγγ. Ὑπουργεῖον 28572-1915. Ἐπιβολὴ φόρου κοινοτικῶν βεβαιωμένων καὶ εἰσπραττομένων κατὰ τὴν ἐκ τῆς κοινότητος ἐξαγωγὴν δὲν δύναται νὰ ἐγκριθῆ, διότι «ἵνα εἶδος ἐξαγωγικοῦ τέλους, ἐν ᾧ ὁ νόμος ἐπέτρεψε τὴν ἐπιβολὴν μόνον ἄμεσων φόρων. Ὁδηγία Ὑπ. περὶ δημοτικῶν καὶ κοινοτικῶν φόρων, 20 1915.

148. — Ἡ νομοθεσία, ὡς εἶδομεν, ἐξελίχθη. Κατὰ τὰ ἀρθρα δὲ 41 καὶ 42 τοῦ ν. 4108, ἐπιτρέπεται εἰς τοὺς δήμους καὶ τὰς κοινότητας, ἵνα ἐπιβάλλωσι φόρον ἐπὶ παντός ἀντικειμένου, ἔσοκαμένου ἢ μὴ εἰς δημοσίον ἄμεσον φόρον ἢ τοιοῦτον καταναλώσεως, ἀποκλειομένης πάντως διὰ τὰς κοινότητας τῆς ἐπιβολῆς διατυλιῶν.

Ἡ πρακτικὴ σημασία τῆς μνείης αὐτῆς ἔγκειται εἰς τοῦτο: ὅτι ἀπαγορευθῶν ρητῶς ὁ νόμος τὴν ἐναντιοῦσιν τῶν διατυλιῶν ἀπαγορεύει καὶ τὴν

συγκεκαλυμμένην πραγματοποιήσιν τῆς ἡμέσου ταύτης φορολογίας. Ὑπάρχον δὲ πόροι κοινοτικοὶ παρουσιάζοντας ἀναλογίας πρὸς τὴν ἀποκλειομένην ὡς ἀνωτέραν φορολογίαν.

§ 49. — Ἐν Βελγίῳ νόμος τοῦ 1860 κατήργησε τὰ διαπίλια καὶ πᾶν τέλος καταναλώσεως ἢ ἄλλο, ὅπερ θὰ μετείχε τῆς φύσεως τῶν οὐτροῖς. Βασιλικὴ δὲ ἀπόφασις τοῦ ἰδίου ἔτους ὥρισεν εἰδικῶς τι περιλαμβάνεται εἰς τὴν ἔννοιαν τῶν οὐτροῖς: δικαιοῦματα εἰσαγωγῆς, ἐξαγωγῆς, διαμετακομίσεως, βιομηχανίας προϊόντων τῶν ἐν τῷ ἑσωτερικῷ τῆς κοινότητος. Ἡ μεταρρυθμίσις ἀφῆκε τοῦναντίον ἔξω τῆς ἔννοιαις τῶν δικαιοῦτων καὶ ἐν ἰσχύϊ ὅλα τὰ ἄλλα κοινοτικὰ ἔμμεσα τέλη καὶ δικαιοῦματα, τὰ ἐπιβαρύνοντα τὰ ὄνια καὶ ἐμπορεύματα, καὶ ἰδίως τὰ εἰσπραττόμενα τέλη ἐνοικίου, ὡς τὰ δικαιοῦματα θέσεως εἰς τὰς ἀγοράς, σταθμικά, μετρικά, σταθμεύσεως, ἐπιβλέψεως τῶν τροφίμων, σιγαγείου κλπ. *Bollie* 40, *Bernipoli* II σ. 337.

§ 50. — Φόρος ἢ τέλος τοπικὸν ἐπὶ πλέον τῶν οὐτῶν ὑπὸ τοῦ νόμου ὡς ἀνω ἀπαγορευομένων εἶναι παράνομον, ἐὰν ἔχη ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ἔμμεσον ἐπανίδρυσιν οὐτροῖς.

Κατὰ τὴν νομολογίαν, διοικητικὴν καὶ δικαστικὴν, ἀποτελοῦσι τέλη διαπίλια συγκεκαλυμμένα ἀντίθετα πρὸς τὸν νόμον. 1. Κανονισμὸς κοινοτικὸς εἰσάγων διάκρισιν, ὡς πρὸς τὴν ἐπιβάουσι, μεταξὺ ἐντοπίων καὶ ξένων. 2. Τὰ δικαιοῦματα τοποθετήσεως τὰ ἐπιβαλλόμενα εἰς τοὺς κολουῦντας ἢ ἐκθέτοντας ἐμπορεύματα ἢ ὄνια ἐπὶ τῶν δημοσίων ὁδῶν καὶ πλατειῶν, ἐὰν ἀποτελοῦν ἄλλο πρᾶγμα ἢ τὴν ἀμοιβὴν παρεχομένης ὑπηρεσίας. 3. Δικαιοῦματα τοποθετήσεως ἐπιβαλλόμενα ἐπὶ ἐμπορευμάτων ἐκτεθειμένων ἐπὶ ἰδιωτικῶν χώρων. 4. Δικαιοῦματα εἰς βίβρος τῶν ἰδιωτῶν, οἵτινες προσφέρονται νὰ ζυγίσουν τὸ βούτυρον δι' ἄλλον κατὰ τὰς ἡμέρας ἀγορᾶς. 5. Κανονισμοὶ τιμολογίῶν ἐπιβάλλοντες διὰ τινὰ ἐμπορεύματα δικαιοῦματα θέσεως κατ' εἶδος ἢ τεμάχιον καὶ ὄχι ἀναλόγως τοῦ καταλαμβανομένου χώρου εἰς τὴν ἀγοράν. 6. Σταθμικά ἐφ' ὅσον ἐπιβάλλονται ἀναλόγως τοῦ βάρους. 7. Τέλος ἐπὶ λήψεως ὕδατος ἀπὸ ἐγκατάστασιν ἐντὸς τῆς κοινοτικῆς περιφερείας ὑπὸ γειτνιαζούσης κοινότητος κλπ. *Bollie* 40 ἐφ. *Williquet* 612 *Bildsae* σ. 423.

§ 51. — Διὰ τὰ παρ' ἡμῖν ἀνάγκη νὰ σημειωθῆ, ὅτι ἡ τελευταία νομοθεσία ἐπιτρέπει κοινοτικὴν φορολογίαν ἐπὶ τῆς ἐξαγωγῆς ἢ μεταφορᾶς προϊόντων παραγομένων ἐν τῇ περιφερείᾳ τῆς κοινότητος, ἐπὶ τῆς μεταφορᾶς τοῦ ζύθου, εἶχεν ἐπιτρέψαι δὲ φορολογίαν καὶ τῆς διαμετακομίσεως, ἀλλὰ κατόπιν ἀνεκάλεσε τὴν ἔξουσιοδότησιν. Τὸ ἄρθρον τέλος 41 τοῦ νόμου 4108 ἐπιτρέπει ὡς εἶδομεν, καὶ εἰς τὰς κοινότητας, καὶ οἰονδήποτε ἔμμεσον φόρον ἐπὶ τῆς καταναλώσεως ἄλλ' ἀκόμη δὲν ἔτυχεν ἐφαρμογῆς ἢ διάταξις, ἵνα γνωρίζωμεν τὰ κατ' αὐτήν.

IX Τρόπος βεβαίωσεως καὶ εἰσπράξεως

§ 52. — Βάσις ἢ διάκρισις τῶν φόρων εἰς ἀμέσους καὶ ἔμμεσους. Ἡ

σπουδαιότης τῆς διευκρίσεως ταύτης τῶν φόρων ἔγκειται εἰς τὸ ὅτι ὁ τρόπος τῆς βεβαιώσεως καὶ εἰσπράξεως, αἱ προσφυγαὶ καὶ αἱ δικαιοδοσίαι πρὸς ἐξέτασιν τῶν ἐκ τῆς φορολογίας ἀμφισβητήσεων, τὰ τῆς παραγραφῆς, διαφόρων ἀναλόγως τῆς κατηγορίας, εἰς ἣν ἐπάγεται συγκεκριμένος φόρος, ἂν εἶναι ἄμισος ἢ ἑμίσιος Βολίε 54. Ρανδ. Βελγ. 1662.

Οἱ κοινοτικοὶ φόροι, ὅσον ποικίλοι καὶ ἂν εἶναι, ὀφείλουσι νὰ ἀναχθῶν, ὅσον ἀφορᾷ τὸν τρόπον βεβαιώσεως καὶ εἰσπράξεως εἰς τοὺς δύο θεμελιώδεις τύπους, τοῦ ἄμισου φόρου, τοῦ ἑμίσιου φόρου. Ἡ διάκρισις μεταξὺ τῶν δύο αὐτῶν κατηγοριῶν, τοῦλάχιστον ἀπὸ ἀπόψεως διοικητικοῦ δικαίου ἀπορρεῖ ἀπὸ διαφορᾶς ἔχει τὸσον κατ' οὐσίαν, ὅσον ὡς πρὸς τὰ περιστατικὰ τῆς εἰσπράξεως αὐτῶν. Wauthier 3:3.

§ 253. — Ἡ νομοθεσία πολλῶν νεωτέρων κρατῶν (Γαλλίας, Αἰστανίας, Πρωσσίας, Ἡνωμένων Πολιτειῶν κλπ) δίδει εἰς τὰς ἐκφράσεις ἄμισος φόρος, ἑμίσιος φόρος, σημασίαν ἀκριβεστάτην ἀπὸ ἀπόψεως νομικοῦ συστήματος (τρόποι βεβαιώσεως καὶ εἰσπράξεως... .) Τὸ πλείστον τῶν νεωτέρων πολιτισμένων Κρατῶν κόμινον τὴν θεμελιώδη ταύτην διάκρισιν τῶν φόρων ἄμισος, ἑμίσιος, ἀναλόγως τῆς διαδικασίας τῆς βεβαιώσεως τοῦ φόρου. Ἐν τῇ Γαλλικῇ νομοθεσίᾳ ἀπὸ τοῦ 179.) ἡ διαδικασία αὕτη ἀποτελεῖ τὸ κριτήριον τοῦ χωρισμοῦ τῶν ἄμισου καὶ ἑμίσιου φόρων... . Ἀπὸ τεχνικῆς ἀπόψεως, ὁ αὐτὸς φόρος δύναται νὰ εἶναι ἢτε ἄμισος ἢτε ἑμίσιος καὶ σὺν χρόνῳ ἄμισος ἢ ἑμίσιος ἀναλόγως τῆς ὑπὸ τοῦ Κράτους ἢ ὑπὸ τῶν τοπικῶν διοικήσεων εἰσπράξεως αὐτοῦ κατὰ διαφόρους τρόπους. Ζέσε — Γεωργαντὶ § 11, σ. 353, 387.

Τὸ αὐτὸ τέλος δύναται νὰ εἶναι ἄμισος ἢ ἑμίσιος, ἐφ' ὅσον ὁ φορολογούμενος ἐξοφλεῖ ἑκάστῃ ἢ διὰ πληρωμῆς ἑτησίων δόσεων, δι' ἣν κερδύλλεται εἰς κατάλογον ὀνομαστικῶν καταρτιζόμενον ὑπὸ τῆς κοινότητος. Τοιοῦτον εἶναι τὸ τέλος ἐπανόμων καὶ πεζοδρομιῶν. Ρανδ. Βελγ. 1665.

§ 254. — Διὰ τὴν μεγάλην, κατὰ τὰ ἄνωτέρω, πρακτικὴν σημασίαν ἐν Βελγίῳ, ὅπου ἀνεπτυχθῆ ποικίλια τοπικῶν φόρων ἢ τελῶν αὐτονόμων, ἡ διοίκησις ὀδηγεῖ, ὅτι σκόπιμον εἶναι εἰς τοὺς κοινοτικούς φορολογικούς κανονισμοὺς νὰ γίνεται ἐπιεικὴς διάκρισις τῶν ἄμισου ἀπὸ τῶν ἑμίσιου φόρων, νὰ ἐκδίδωνται χωρισταὶ ἀποφάσεις ὑπεκθνήμιζονσαι καὶ τὰς νομικὰς διατάξεις, ἐφ' ὧν διέπεται ἡ βεβαίωσις καὶ ἡ εἰσπράξις τῶν φόρων αὐτῶν.

Ἡ Γαλλικὴ νομοθεσία

§ 255. — Κανονίζει, αὕτη πάντοτε, τὸν τρόπον βεβαιώσεως καὶ εἰσπράξεως καὶ τὸ τοῦ ἐλέγχου αὐτῶν.

Τὸ ἄρθρον 149 τοῦ δημοτικοῦ νόμου, ἐπὶ κοινοτικῶν τελῶν καὶ φόρων εἰσπραττομένων δυνάμει τοῦ νόμου ἢ τοπικῶν συνηθειῶν, διανεμομένων δι' ἀποφάσεως τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου περιφέρει τὴν διατάξιν: τὰ τέλη αὐτὰ εἰσπράττονται κατὰ τοὺς καθιερωθέντας κανόνας διὰ τὴν εἰσπράξιν τῶν δημοσίων φόρων.

Καὶ ἐξηγητοὶ: προκύπτει ἐκ τοῦ ὀρισμοῦ τοῦτου, πρῶτον, ὅτι τὰ τέλη ὀφείλουσι νὰ εἰσπράττονται δυνάμει καταλόγων ὀνομαστικῶν...

Γενικῶς οἱ ἐξηγηταὶ συνοψίζουσι, ἐκ τῆς νομοθεσίας: Οἱ κοινοτικοὶ φόροι καὶ τέλη ἢ δικαιώματα διαφορῶν ἀπὸ ἀπόψεως τρόπου βεβαίωσης καὶ εἰσπράξεως εἰς δύο κατηγορίας: εἰς ἕξομοιουμένους πρὸς τοὺς ἀμέσους φόρους καὶ εἰς τοὺς διεπομένους ὑπὸ ἐδικῶν διατάξεων.

§ 256.— Οἱ τῆς πρώτης κατηγορίας προσεχόμενοι εἴτε ἐκ τοῦ νόμου εἴτε ἐκ τοπικῶν συνηθειῶν καὶ τῶν ὁμοίων αἱ βάσεις διανομῆς, ἐπιβολῆς, κανονίζονται δι' ἀποφάσεων κοινοτικῶν ἐγκρινομένων ἐπὶ τοῦ νομάρχου, βεβαιῶνται καὶ εἰσπράττονται δυνάμει καταλόγων ὀνομαστικῶν κηρυσσομένων ἐκτελεστικῶν ὑπὸ τοῦ νομάρχου ἀρθ. 140 δ. νόμου. Οἱ κανόνες οἱ ἀφορῶντες τὸς προσφυγὰς, αἰτήσεις ἀπαλλαγῆς ἢ μειώσεως εἶναι οἱ αὐτοὶ οἱ ἰσχύοντες ἐπὶ ἀμέσων δημοσίων φόρων.

§ 257.— Ἐν τῶν τῆς δευτέρας κατηγορίας, οἱ μὲν βεβαιῶνται καὶ εἰσπράττονται σύμφωνα πρὸς εἰδικοὺς κανόνας: δηλώσεως τοῦ φορολογουμένου ἢ ἐμφάνσεως τοῦ φορολογητέου ἀντικειμένου ὡς ὁ φόρος ὀνίων καὶ ἐμπορευμάτων, τὰ σταθμικὰ καὶ μετρικὰ δικαιώματα. Ἐξομοίωσις πρὸς ἡμέσους φόρους ὡς τὰ δικαιώματα σφαγῶν, σταθμεύσεως, θέσεως εἰς τὰς ἀγοράς. Ἡ καταναγκαστικὴ εἰσπράξις γίνεται δυνάμει ἐπιταγῆς τοῦ δημάρχου καθιςτομένης ἐκτελεστῆς ὑπὸ τοῦ ἐιρηνοδίκου. Οἱ ὑπόλοιποι δι' οὗς νόμοι καὶ διατάγματα δὲν ἔχουσιν ἀναγραφὴν εἰδικῶν τρόπων βεβαίωσης εἰσπράττονται δυνάμει καταστάσεων καθαρτιζομένων ὑπὸ τοῦ δημάρχου καὶ κηρυσσομένων ἐκτελεστικῶν ὑπὸ τοῦ νομάρχου ἢ ἐπιστάτου. Fouchier σ. 975 Ἀρθ. 154 δ. ν.

§ 258.— Ἐπὶ δικαιωμάτων τοπικῶν, ἕξομοιουμένων πρὸς ἀμέσους φόρους, ὡς τὰ δικαιώματα ζιλευσεως, βοσκήσεως, κατασκευῆς πεζοφοριῶν, καθαριότητος, ὁδοστρώσεως, οἱ κατάλογοι συντάσσονται ὑπὸ τοῦ δημάρχου.

Ἐπὶ ἀμέσων εἰδικῶν κοινοτικῶν φόρων, αὐτοτελῶν ἡ.χ. ἐπὶ τῶν κτηνῶν, ἡ βεβαίωσις ἐνεργεῖται ὡς ἐπὶ δημοσίων φόρων, οἱ φορολογικοὶ δηλαδή κατάλογοι συντάσσονται ἐπιμελεῖς τῆς κρατικῆς ὑπηρεσίας τῶν ἀμέσων φόρων καὶ ὁ δήμαρχος ἐπεμβαίνει μόνον διὰ τὴν δημοσίευσιν τῶν καταλόγων καὶ τὴν κοινοποίησιν τῶν προσκλήσεων. Fouchier 968. Ἐπὶ προσωπικῆς ἐργασίας, οἱ κατάλογοι τῶν ὑποχρέων συντάσσονται κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον. Ὁμοίως τῶν ἀμέσων φόρων τῶν δημιουργηθέντων ὑπὸ νόμου τοῦ 1897 εἰς ἀντικατάστασιν τῶν διατυλίων, εἰς κατηγορῶντα.

§ 259.— Ὁ νέος, μνημονευθεὶς ἡ'η, νόμος τῆς 13 Αὐγούστου 1926, ὅστις θέτει εἰς τὴν διάθεσιν τῶν κοινοτήτων εἴκοσι τρία εἴδη τῶν καὶ φόρων, ἀφίνει εἰς διάταγμα τὸν κανονισμὸν τοῦ τρόπου βεβαίωσης καὶ εἰσπράξεως.

Καὶ τὸ διάταγμα ὁρίζει ὅτι ἡ εἰσπράξις τῶν αὐτοτελῶν κοινοτικῶν ἀμέσων φόρων γίνεται ὡς καὶ ἐπὶ δημοσίων τοιούτων. Οἱ φορολογικοὶ κατάλογοι διὰ τοὺς πλείστους συντάσσονται ὑπὸ τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας τῶν ἀμέσων φόρων: ἐπὶ τῆς κατοικίας, διαμερισμάτων πρὸς ἄσκησιν ἐπαγγέλματος,

τέλος ἄρσεως ἀπορρομημάτων, ἐπὶ μουσικῶν ὀργάνων, ὑπηρετῶν. Εἰς τὴν ἀρμοδιότητα καὶ φροντίδα τῆς κοινοτικῆς ἀρχῆς ἀφίεται ἡ βεβαίωσις μόνον τοῦ τέλους ἐξωστῶν καὶ προεξοχῶν καὶ τοῦ τέλους αὐτομάτων διανεμητῶν καὶ μουσικῶν ὀργάνων, ἧτις πρέπει νὰ γίνονται καὶ ἐπὶ ἀμέσων φόρων.

Δι' ὅσους φόρους ἡ τέλη χαρακτηρίζονται ὡς ἔμμεσοι φόροι ὁρίζεται ὅτι ἡ εἰσπραξὶς θὰ ἐνεργεῖται ὡς ἐπὶ τοιαύτων: ἐνοικιαζομένων μετ' ἐπίπλων διαμερισμάτων, τέλους θεομάνσεως καὶ φωτισμοῦ, ἐκμεταλλεύσεως χώρων τέρφων, βάσαι δηλώσεως ἐλεγχομένης νυκτερινῶν κέντρων ὁμοίως, τέλος κλινοδίου ἐμπορίου — Ὅλων τούτων ἡ βεβαίωσις καὶ εἰσπραξὶς ἐνεργεῖται ἐπιμελῆς τοῖς κοινότητος.

1 6 1 0. — Τὸ μνημονευθὲν ἤδη, νομοσχέδιον τῆς 30 Μαρτίου 1931 ἐπὶ τῆς ἀναμορφώσεως τῶν τοπικῶν οικονομικῶν, καταργεῖ τὸ σύστημα τῶν προσθέτων ἐκτοστῶν εἰς τοὺς παλαιούς ἀμέσους δημοσίους φόρους, τὸν κτηματικόν, ἐπὶ τῶν ἐνοικίων καὶ ἐπὶ τοῦ ἐπιτηδεύματος καὶ μεταβίβλα αὐτὰ εἰς τρεῖς αὐτοτελεῖς κοινοτικῆς φόρους, οἵτινες θὰ ἀποτελοῦν τὸν σιδηροὺν ὄπλισμόν τῶν τοπικῶν οικονομικῶν, ὡς μῖλλον συγέδοντας πρὸς τὰς ἀρχάς τῆς αὐτοδιοικήσεως. Ἄλλ' ἐν ταύτῃ θεωρεῖται χρησίμων, κατὰ τὴν ἐκπαιτακτικὴν τῆς νομοθεσίας καὶ ὡς μὴ ἀσυμβίβαστον πρὸς τὰς ἰδίας ἀρχάς τῆς αὐτοδιοικήσεως, τὸ νὰ ἐνεργηται ἡ βεβαίωσις τῶν αὐτοτελῶν τούτων φόρων ὑπὸ τῆς κρατικῆς ἐπηρεασίας τῶν ἀμέσων φόρων, τῇ συμποζῆσι ἀντιπροσώπων τῆς κοινότητος καὶ τῶν φορολογουμένων, τῆς κοινοτικῆς φορολογικῆς ἐπιτροπῆς.

Ἡ κοινοτικὴ φορολογικὴ ἐπιτροπὴ περιλαμβάνει, τὸν δήμαρχον ἢ τὸν ἐντεταλμένον πάρεδρον, ὡς πρόεδρον. Δύο μέλη τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου, ὁρίζομενα κατ' ἔτος ὑπὸ τοῦ συμβουλίου. Δύο πρόσωπα ἐποκειμένα εἰς τὸν κτηματικόν φόρον, ἐν τῇ κοινότητι. Ἐν ἐποκειμένοις εἰς τὸν φόρον ἐνοικίων καὶ ἐν εἰς τὸν φόρον ἐπιτηδεύματος: τὰ τέσσαρα αὐτὰ πρόσωπα διορίζονται κατ' ἔτος ὑπὸ τοῦ ὑπονομαρχοῦ. Ἄρθρ. 7.

Ἡ Βελγικὴ νομοθεσίς

1 6 1 1. — Ὁ δημοτικὸς νόμος εἰς τὸ κεφάλαιον «περὶ εἰσπραξέως τῶν κοινοτικῶν φόρων, ἄρθρα 135-138, ὁρίζει: Οἱ δημοτικῆς ἢ παροδικοὶ δὲν δύνανται νὰ τεθῶσιν εἰς εἰσπραξίην εἰ μὴ ἀφ' οὗ οἱ κατέλογοι κηρυχθῶσιν ἐπιτελεστοὶ ὑπὸ τῆς δημοτικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ ἐπαρχιακοῦ συμβουλίου. Ἄρθρ. 137. Τὸ δὲ ἄρθρον 138 ὁρίζει: Οἱ ἄμεσοι κοινοτικοὶ φόροι θὰ εἰσπράττωνται σύμφωνα πρὸς τοὺς κατέλογους νόμους διὰ τὴν εἰσπραξίην τῶν ἀμέσων φόρων τοῦ Κε-ίτους. Οἱ ἔμμεσοι σύμφωνα πρὸς τὸν νόμον τῆς 29 Ἀπριλίου 1819.

Οἱ ἄμεσοι δηλαδὴ φόροι εἰσπράττονται δυνάμει φορολογικῶν καταλόγων. Οἱ ἔμμεσοι φόροι δὲν ἀποτελοῦν ἀντικείμενον φορολογικῶν καταλό-

γων. Εισπραττονται ὅταν λαμβάνη χώραν τὸ γεγονός, ἐξ οὗ γεννᾶται ὁ φόρος, κατασκευὴ ὑπονόμου, πεζοδρομίου, ὁδοστρώματος κλπ.

Εἶναι δυνατόν νὰ καθαρισθῇ πῖναξ εισπρακτέων ἐμμέσων φόρων ἢ τελῶν ὅταν οὗτοι ἐφαρμοζῶνται συγχρόνως εἰς πολλοὺς φορολογουμένους ἄλλ' ὁ πῖναξ οὗτος δὲν ὑπόκειται διὰ τὸ ἐκτελεστὸν εἰς θεώρησιν ὑπὸ τῆς ἐπαρχιακῆς ἐπιτροπῆς καὶ δὲν παράγει τὰ ἀποτελέσματα ἀληθοῦς φορολογικοῦ καταλόγου. Εἶναι ἄκυρος καὶ ἄνευ οὐδενὸς ἀποτελέσματος διατάξις κοινοτικοῦ κανονισμοῦ, ἣτις θὰ ἐπὶβαλλε τὴν εἰσπραξὶν φόρου ἐμμέσων εἰς τοὺς κανόνας τοῦς γενομένους δεκτοὺς διὰ τοὺς ἀμέσους φόρους, *Bolleie* σ. 155. *Pand. Belg.* 1685.

Οἱ φορολογικοὶ κοινοτικοὶ κανονισμοί, ἐκτὸς ὅτι ἀναφέρουσι τὸν χαρακτηρισμὸν τοῦ τέλους ἢ φόρου ὡς ἀμέσου ἢ ἐμμέσου, ἀναφέρονται ὡς πρὸς τὸν τρόπον τῆς εἰσπραξέως εἰς τὰς ὡς ἄνω διατάξεις τοῦ δημοτικοῦ νόμου, ἐνίοτε δὲ καὶ ἐπαναλαμβάνουσιν αὐτάς, *Biddaer Formulaire, Taxes communales*.

Ἡ Ἑλληνικὴ νομοθεσίς

1652.—Ὁ νέος κώδιξ τοῦ 1931 διαθέτει, ὡς εἶδομεν, κεφάλαιον XIX «Βεβαίωσης καὶ διαφοραὶ» ἀρθρα 273-298.

Καὶ ἡ αἰτιολογικὴ ἐκθεσίς ὑπὸ εἰδικὴν παράγραφον «4ον Κωδικοποιήσις καὶ νέα συναρμογὴ τῶν κανόνων τῶν σχετικῶν πρὸς τὴν βεβαίωσιν τῶν ἐσόδων καὶ τὴν διαδικασίαν τὴν ἀφορῶσαν τὰς σχετικὰς διαφορὰς» φέρει: «Οἱ κανόνες ἐπὶ τῆς βεβαίωσης τῶν φόρων καὶ τῆς σχετικῆς δικονομίας ὄριζονται τῶρα ὑπὸ διατάξουν χαρακτηρῶς πολὺ κεφαλαιώδους, περιεχομένων εἰς τὸ διάταγμα ἐκτέλεσεως τοῦ δημοτικοῦ καὶ ἐπαρχιακοῦ νόμου ἢ εἰς τὰς διατάξεις ἐπὶ τῆς ἐφαρμογῆς τῶν διαφορῶν φόρων.

Ἐπρόκειται ἐκ τούτων ποικιλία μεθόδων, κριτηρίων καὶ ἐποχῶν βεβαίωσης καὶ διακανονισμοῦ πολλαπλοῦς ἐκδικάσεως τῶν διαφορῶν, ὅστις ὑποβάλλει τὸν φορολογουμένον δι' ἕκαστον φόρον εἰς ὀχληρὰν φροντίδα ὅσον ἀφορᾷ τοὺς τύπους καὶ τὰς προθεσμίας διὰ τὰς δηλώσεις τῶν πηγῶν προσόδων φορολογησίμων καὶ διὰ τὴν ὑποβολὴν ἐνδεχομένων προσφυγῶν.

Οἱ νέοι κανόνες σκοπὸν ἔχουν νὰ καταστείλωσι τὰ ἄτοπα ταῦτα. Ἡ ἰδέα ἐφ' ἣς στηρίζονται εἶναι ἡ ἐνοποίησης τῆς διαδικασίας βεβαίωσης καὶ ὁ ἀκριβὴς καθορισμὸς τῶν τύπων καὶ προθεσμιῶν, οἵτινες ὀφείλουσι νὰ τηροῦνται ὑπὸ τῶν κοινοτήτων τοῦ Βασιλείου, διὰ τὴν ἀσκήσιν τοῦ δικαιώματος αὐτῶν ἵνα ἐπιβάλλουν τοὺς φόρους καὶ ὑπὸ τῶν φορολογουμένων διὰ τὴν κοινότητα τῆς δηλώσεως τῶν φορολογητέων προσόδων τῶν. Μία ἀνάλογος πιθαρχία προβλέπεται διὰ τὸ δικαίωμα προσφυγῆς κατὸ τῶν βεβαίωσεων, διασφαλίζουσα προσέτι τὸν διακανονισμὸν τῶν ἀμφισβητήσεων ἐντὸς λογικῶν προθεσμιῶν, πρὸς τὸ ἀμοιβαίον συμφέρον τῶν φορολογουμένων καὶ τοῦ ἠθικοῦ προσώπου...

«Τέλος, ὅπως ἡ νομολογία ἐπὶ θεμάτων τοπικῶν φόρων γίνη σύμφω-

νο, πρὸς τὴν ἐν ἰσχύϊ διὰ τοὺς φόρους τοῦ Κράτους, ἡ ἀρμοδιότης τῶν πακτικῶν δικαστηρίων διευρύνθη ἐντὸς τῶν ὁρίων τῶν γενομένων δεκτικῶν διὰ τοὺς τελευταίους αὐτοὺς φόρους . . . . .

Ἡ ἡμετέρα νομοθεσία

1 633. — Προβλεπὼν γενικὴν διάταξιν, ὅτι ἡ εἰσπραξις τῶν δημοτικῶν καὶ κοινοτικῶν ἐσόδων, ὅχι εἰδικῶς τῶν φόρων, ἐνεργεῖται κατὰ τοὺς κανόνας περὶ εἰσπραξίας τῶν δημοσίων ἐσόδων, καὶ ἀφορᾷ, ὡς ἑκαταὶ ἐξηγήσεται καὶ ἡγεῖα διασαφηνίζεται διὰ τοῦ άρθρου 404 τοῦ κώδικος, εἰς τὴν ἀναγκαστικὴν εἰσπραξίαν. Δὲν ἐξήχθη δηλαδὴ συμπέρασμα, ὡς ἀλλαγῶν, ὅτι οἱ πρὸς ἀμέσους φόρους ἐξομοιούμενοι δημοτικοὶ καὶ κοινοτικοὶ πρέπει νὰ εἰσπράττωνται διὰ φορολογικῶν καταλόγων.

Ἐν τούτοις ἡ ὅλη νομοθεσία τὴν γενικὴν αὐτῶν γραμμὴν ἀκολουθεῖ. Προκειμένου περὶ ἀμέσων φόρων, δι' οὓς κανονίζει τρόπον βεβαιώσεως καὶ εἰσπραξίας βλέπομεν, ὅτι λόγος γίνεται περὶ βεβαιώσεως διὰ φορολογικῶν καταλόγων, ὅπερ δὲν συμβαίνει προκειμένου περὶ ἐμμέσων φόρων.

Εἰς τὸν ὄργανισμὸν τῆς ἐσωτερικῆς ὑπηρεσίας τῶν ταμείων τοῦ Κράτους, ὑπάρχει διάταξις ἀποδίδουσα τὴν ἔννοιαν τῆς εἰσπραξίας τῶν φόρων βάσει τῆς διακρίσεως αὐτῶν εἰς ἀμέσους καὶ ἐμμέσους.

Ἡ εἰσπραξις τῶν δημοσίων ἐσόδων ἐνεργεῖται βάσει ἀντιγραφῶν χρηματικῶν καταλόγων. . . Ἐξαιρέσεις τῆς ἀνωτέρω ἀρχῆς τῆς εἰσπραξίας, βάσει δηλονότι πάντοτε χρηματικῶν καταλόγων, ἐπιτρέπεται μόνον προκειμένου περὶ εἰσπραξίας τῶν σὺν τῇ δηλώσει καταβαλλομένων φόρων ἢ προκειμένου περὶ ἐσόδων, οὗτοι ὅς ἢ βεβαιώσις συντελεῖται ἅμα τῇ εἰσπραξίᾳ. . . Πράγμα δηλαδὴ συμβαίνει μόνον ἐπὶ ἐμμέσων φόρων.

1 634. — Ἄλλ' ὁ κώδιξ μετέβαλε τὰ πράγματα κατὰ τρόπον μὴ προσημοζόμενον εἰς ἐκτεθείας γενικῆς, ἀλλαγῶν καὶ ἰδῶν πρὸ αὐτοῦ, γραμμῆς.

Ἐν πρώτοις παρουσιάζει ἰδιορρυθμίαν ὡς πρὸς αὐτὴν τὴν κατάταξιν τῶν φόρων λ. χ. ὁ κατὰ τὸ ἄρθρον 318 φόρος ἐπὶ τῶν ἰχθύων κλπ. φέρεται εἰς τὸ κεφάλαιον τῶν ἐμμέσων φόρων, ὑπερτερήθη δὲ ἐν τῇ ἐπισημασίᾳ ὅτι ἐν εἶναι ἐμμέσος, ἀλλ' ἄμεσος. Καὶ χαρακτηρίζεται ὡς ἄμεσος, ἐνῶ βεβαιοῦται καὶ εἰσπράττεται οὐχὶ διὰ φορολογικῶν καταλόγων, οὗτε εἶναι δυνατόν τοῦτο.

Ὁ φόρος ἐπὶ τῶν προϊόντων πηγῆς, ὁ ἔγγιστος, ἄμεσος ἑκαταὶ γνωστός, κατατάσσεται ὡς τοιοῦτος καὶ ἀναλόγως κανονίζεται ὁ τρόπος τῆς βεβαιώσεως αὐτοῦ. Ἐν τούτοις τὸ διάταγμα περὶ βεβαιώσεως ἐπιτρέπει, ἵνα αὕτη καὶ ἡ εἰσπραξις γίνεται κατὰ τὴν εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν ἐξαγωγὴν ἢ εἰς ἄλλα μέρη τοῦ Κράτους μετοφορὰν. Ἀπὸ τεχνικῆς, διοικητικῆς ἀπόψεως, δὲν ἀποκλείεται, ὡς εἶδομεν, ὁ αὐτὸς φόρος νὰ εἶναι ἄμεσος καὶ ἐμμέσος. Ἄλλ' ἰδῶ δὲν εἶναι «ὁ αὐτὸς φόρος» εἰς ἑκατέραν τῶν περιπτώσεων. Ὅταν ὀρίζεται ὡς ἄμεσος πλῆττει τὸ ἔχειν, ὅλον τὸ προϊόν, εἰς τὸν ἐμμέσον, ἐπὶ

τῆς ἐξαγωγῆς ἐκ τῆς κοινότητος, ἐπιβαρύνεται ὄχι ὅλον τὸ προϊόν τὸ ἔχειν, ἀλλὰ τὸ πρῶτερον. Εἰς τὴν ἐξαγωγὴν νοεῖται βεβαίωσις καὶ εἰσπραξίς διὰ τακτικῷ φορολογικῷ καταλόγου; Οἱ φόροι κατὰ τὰ ἄρθρα 347 καὶ 348 ἐπίσης κατατάσσονται εἰς τοὺς ἀμέσους, ἐνῶ βεβαιοῦνται καὶ εἰσπράττονται κατὰ τὴν ἐξαγωγὴν, δηλαδὴ μόνον ἐπὶ τῶν ἐξαγομένων πρὸς κατανάλωσιν ἔσω τῆς περιφερείας τῆς κοινότητος.

1655.— Τὸν τρόπον βεβαίωσης καὶ εἰσπράξεως κοινοτικῶν φόρων, τελῶν καὶ δικαιωμάτων, αὐτοτελῶν ἔννοεῖται, εἰς τινὰς περιπτώσεις κανονίζει αὐτὸς ὁ νόμος, ὅστις δημιουργεῖ τὸν φόρον. Ἄλλοτε ἐπιτρέπει τὸν κανονισμόν διὰ διατάγματος, κατ' ἐξουσιοδότησιν. Καὶ εἰς πολλὰς περιπτώσεις, ἢ τελευταία νομοθεσία, ἀφίνει νὰ κανονισθῇ ὁ τρόπος τῆς βεβαίωσης ὑπὸ τοῦ κοινοτικῷ συμβουλίου, διὰ κανονισμοῦ ὑποκειμένου, κατὰ κανόνα, εἰς τὴν ἐγκρισίν τῆς διοικήσεως τοῦ νομαρχοῦ.

Εἶναι συνήθης ἡ ἔκφρασις «ἡ βεβαίωσις καὶ εἰσπραξίς γίνεται εἴτε δι' ἐνοικίασεως εἴτε δι' οἰονδήποτε ἄλλον κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ κοινοτικῷ συμβουλίου προσφορότερον τρόπον». Ἡ ἐνοικίασις, βέβαια, δὲν εἶναι τρόπος βεβαίωσης, ἣτις εἶναι ἄλλη νομικὴ ἔννοια, ὁ προσδιορισμὸς τοῦ χρέους ἐκαστον φορολογουμένου, ἢ βεβαίωσις εἶναι διαδικασία, ἣτις ὀφείλει νὰ τηρηθῆ καὶ ἐπὶ ἐνοικίασεως, ἣτις εἶναι τρόπος ἐκμεταλλεύσεως τοῦ ἐσόδου, τρόπος εἰσπράξεως.

Ἀφίεται λοιπὸν εἰς τὰ κοινοτικά συμβούλια νὰ εὑρῶσι καὶ ἐφαρμόσωσι «τὸν προσφορότερον τρόπον βεβαίωσης» καὶ ἐξηγείται, ὅτι ὁ νομοθέτης δὲν ἠθέλησεν ὁμοιομόρφους καὶ ἀκρίπτους κανόνας, ἀλλὰ τρόπους προσρμοζομένους πρὸς τὰς ἰδιαιτέρας κατὰ τόπους περιστάσεις, καὶ τούτους ἀρμοδιώτερον εἶναι νὰ ἐκλέξωσι τὰ ὑπεύθυνα τοπικά συμβούλια, σύμφωνα καὶ πρὸς τὰς ἀρχὰς τῆς τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως. Ἐποπτεῖα κρατικὴ ἀσκήσεται διὰ τῆς περιφερειακῆς διοικήσεως. Ὁ χρεωστικὸς δηλαδὴ τῆς τοπικῆς φορολογίας, τῆς προαιρετικῆς καὶ αὐτονόμου, τεῖνε νὰ ἀποκεντρωθῇ. Δὲν θεωρεῖται ἀναγκαῖον, ἵνα ἡ κεντρικὴ διοίκησις γνωρίζῃ ποῖοι εἶναι οἱ ὑπὸ τῶν κοινοτικῶν συμβουλίων ἐφαρμοζόμενοι τρόποι βεβαίωσης τῶν φόρων.

Εἰς τὴν ἐφαρμογὴν δὲ συμβαίνουν ἰδιορρυθμίαι. Ἐπιβάλλεται λ. χ. φόρος ὑπὸ μορφήν ἡμέσου καὶ τρόπος βεβαίωσης καὶ εἰσπράξεως ὁρίζεται ὅσοι πρόκειται περὶ ἀμέσων φορολογίας, διὰ καταλόγων ὀνομαστικῶν ἐκδικιζομένων κατὰ τὰ περὶ ἐρῶνων κεινονοσιμένα.

Τὴν καπίστασιν, δυσχερείας καὶ ἐλλείψεις τοῦ μηχανισμοῦ βεβαίωσης, βεβαίωσις αὐτὸς ὁ νόμος. Τὸ ἄρθρον 46 τοῦ νόμου 4108 περιλαμβάνει εἰς τὸν εἰρηνοδικὴν τὴν ἐκδίκασιν ὄλων τῶν μεταξύ δήμων καὶ κοινοτήτων καὶ φορολόγουμένων διαφορῶν ἐκ τελῶν, δικαιωμάτων καὶ φόρων, ὅταν ἡ εἰσπραξίς αὐτῶν δὲν δύναται νὰ ἐνεργηθῇ διοικητικῶς διὰ τὴν παράλειψιν τῆς συντάξεως ἢ διαπισθῆται διὰ τὴν ἄλλειψιν ἐκτελεστικῶν χρηματικῶν καταλόγων ἢ ἄλλων νόμιμων τίτλων δεκτικῶν διοικητικῆς ἐκτελέσεως.

Δὲν διακρίνει μεταξὺ ἀμέσων καὶ ἑμμέσων φόρων. Ἄλλ' ὅ,τι γίνεται ἐπὶ ἑμμέσων φόρων δὲν ἀρμόζει εἰς τοὺς ἀμέσους.

166.— Ἡ βελγικὴ νομολογία δίδει τὴν ἀπλήν ἐν προκτιμένῳ ἔννοιαν τὰ φορολογικὰ ζητήματα εἶναι δημοσίας τάξεως. Ὁ τρόπος βεβαιώσεως καὶ εἰσπράξεως τῶν κοινοτικῶν φόρων εἶναι δημοσίας τάξεως... Ἡ εἰσπραξις ἀμέσου κοινοτικοῦ φόρου δένεται νά γίνῃ μόνον σύμφωνα πρὸς τοὺς κανόνας τοῦς λαχόντας διὰ τὴν εἰσπράξιν τῶν δημοσίων φόρων, δηλαδὴ δύναμει καταλόγου κηρυχθέντος ἐκτελεστοῦ. Εἶναι ἀπαράδεκτον, ὅπως ὁ φορολογικὸς κανονισμὸς ἐποικιστήσῃ εἰς τὸν μοναδικὸν αὐτὸν τρόπον εἰσπράξεως, ἐπιτροπόμενον ἐπὶ ἀμέσων κοινοτικῶν φόρων, ἀγωγήν ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων, τρόπον εἰσπράξεως ἐπιτροπόμενον μόνον ἐπὶ ἑμμέσων φόρων.

167.— Αἱ ρηθείσαι διατάξεις, τοῦ άρθρου 16 τοῦ νόμου 4108, σημαίνουν καὶ τὸ ἄπλοῦν τοῦτο: ὅτι ἡ ἐξουσία τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων νά εἰσπράττουν τοῦ, φόρους τῶν, ὅπως καὶ τὸ Κράτος, δι' ἀπλής καὶ ταχείας ἐδδικῆς διαδικασίας, συλλογικῆς δι' ἄλλους τοὺς φορολογουμένους, μὲν ἀρχῆ-σημοποίητος, ἀπ' οὗ αἱ κοινότητες παραπέμπονται εἰς τὸν κοινὸν δικαστῆν εἰς δικαστικὴς μετ' ἐκάστου φορολογουμένου συζητήσεις διὰ τὸν προσδιορισμὸν καὶ τὴν ἀναγνώρισιν τοῦ ἀτομικοῦ ἐκάστου αὐτῶν χρέους.

168.— Ἡ πείρα λοιπὸν ἐκ τῆς ἱφριμογῆς διαπιστώνει, ὅτι δὲν ἀλλοκοιεῖται τὸ ζήτημα τῆς βεβαιώσεως τῶν κοινοτικῶν φόρων ἀλλ' προάγεται ἡ ἔννοια τῆς τοπικῆς φορολογίας, σύμφωνα πρὸς τὰς συγχρόνους ἀντιλήψεις καὶ ἀρχάς, διὰ μιᾶς διαδικασίας εὐρύτατα χρησιμοποιουμένης, ὅτι τὸν τρόπον βεβαιώσεως ἐλεύθερα εἶναι νά εἰθρύν καὶ κανονίσουν τὰ κοινοτικά συμβούλια. Τοῦναντίον, σύστημα βεβαιώσεως, στηριζόμενον εἰς τὴν διάκρισιν τῶν φόρων εἰς ἀμέσους καὶ ἑμμέσους εἶναι τὸ καλλίτερον, ὅχι διότι οὕτω γίνεται εἰς τὰς ὀργανώσεις τῶν πολιτισμένων κρατῶν, ἀλλ' ἀκριβῶς διότι ἀλλοκοιεῖ κεφαλαιωδῶς τὸ πρόβλημα.

169.— Ὅπωςδήποτε, φόρος, τέλος ἢ δικαίωμα διὰ τὸν τρόπον βεβαιώσεως πρέπει νά ἀνάγῃται εἰς μίαν τῶν κατηγοριῶν, ἀμέσος ἢ ἑμμέσος φόρος. Ὁ ἀμέσος διὰ φορολογικοῦ καταλόγου. Ὁ ἑμμέσος, ὅταν λαμβάνῃ χώραν τὸ γεγονός, ἐξ οὗ ἡ φορολογία, ἔξαγωγή, χρήσις τόπου εἰς ἀγορὰς κλπ.

170.— Δὲν ἐξαντλεῖται, βέβαια, τὸ ζήτημα διὰ τοῦ γενικοῦ αὐτοῦ κανόνος. Ὡς φαίνεται εἰς τὰς νομοθεσίας καί, περίπου, εἰς τὸ ἡμέτερον διάταγμα περὶ κανονισμοῦ τρόπου βεβαιώσεως καὶ εἰσπράξεως τοῦ κοινοτικοῦ φόρου ἐπὶ τῶν προϊόντων τῆς γῆς κλπ. ὁ φορολογικὸς νόμος, ἢ κανονισμὸς πρέπει νά κανονίσῃ 1ον τὸν τρόπον προσδιορισμοῦ τῶν φορολογητέων στοιχείων ἀνα ἀποτελοῦται τὸ ἀρχικὸν στοιχεῖον τῆς δημιουργίας τοῦ ἀτομικοῦ χρέους τοῦ φόρου. 2ον τὸν τρόπον προσδιορισμοῦ τοῦ ἀτομικοῦ χρέους ἐκάστου φορολογουμένου, τῆς βεβαιώσεως τοῦ ποσοῦ τοῦ φόρου, 3ον. Τὸν τρόπον, τὸν χρόνον καὶ τὰς προθεσμίας τῆς εἰσπράξεως τοῦ φόρου 4ον. τὰς ἔγγυθσεις τὰς ἀσφαλιζούσας τὴν ταχείαν εἰσπράξιν τοῦ φόρου, μέτρα κατὰ

τοῦ δόλου, μέσα ἀναγκαστικῆς εἰσπράξεως. Δὸν Νὰ κανονίζῃ τὸν ἔλεγχον τῆς ἐνεργείας τῆς διοικήσεως ἐπὶ τῆς βεβαίωσεως καὶ εἰσπράξεως τοῦ φόρου. Ζέζε-Γεωργαντᾶ II σ. 367 ἐφ.

Ἔλεγχος και προσφυγαι

171.— Ὁ φορολογούμενος πρέπει νὰ ἔχῃ, ταχέα καὶ εὐκόλῃ, μέσα, γιὰ ἀμφισβητήσῃ τὸ ἐκ τοῦ φόρου χρέος του, κατὰ τε τὴν βεβαίωσιν καὶ τὴν εἰσπραξίν, καὶ ἡ ἐξετάζουσα τὰς προσφυγὰς ἀρχὴ πρέπει νὰ εἶναι δικαστὴς. Ζέζε—Γεωργαντᾶ 421 ἐφ.

Ἡ γαλλικὴ καὶ βελγικὴ νομοθεσίᾳ διακρίνουσι, ὡς πρὸς τὰς προσφυγὰς, μεταξὺ ἀμέσων καὶ ἠμέσων φόρων. Ἐπὶ ἀμέσων αἱ προσφυγαι ὑλάγονται εἰς τὴν διοικητικὴν δικαιοδοσίαν, ἐπὶ ἠμέσων εἰς τὰ τακτικά δικαστήρια. Ἐν Γαλλίᾳ ἐπὶ ἀμέσων φόρων αἱ προσφυγαὶ χαρακτηρὸς διοικητικῆς διαφορᾶς κρίνονται εἰς πρῶτον βαθμὸν ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου Νομαρχίας, εἰς δεῦτερον ὑπὸ τοῦ Σ. Ἐπικρατείας, ὡς φορολογικῶν δικαστηρίων.

Ἐν Βελγίῳ αἱ προσφυγαὶ ἐξετάζονται ὑπὸ τῆς Διαρκοῦς Ἐπιτροπῆς τοῦ Ἐπαρχιακοῦ Συμβουλίου. Μόνον ἐπὶ διανεμητικῶν φόρων πρέπει νὰ προηγηθῇ προσφυγὴ κατὰ τῶν ἔγγραφῶν τοῦ φορολογικοῦ καταλόγου εἰς τὸ κοινοτικὸν συμβούλιον. Εἰς ἐξαιρετικὰς περιπτώσεις αἱ ἀποφάσεις τῆς Διαρκοῦς Ἐπιτροπῆς ὑπόκεινται εἰς ἔφεσιν ἐνώπιον τοῦ Ἐφετερίου, κατὰ γενικὸν δὲ κανόνα ὑπόκεινται εἰς αἴτησιν ἀναίρεσεως ἐνώπιον τοῦ Ἀκυρωτικοῦ. (Ἐν Βελγίῳ δὲν ὑπάρχει Συμβούλιον Ἐπικρατείας).

Κατὰ τὴν Ἰταλικὴν προϊσχούσαν νομοθεσίαν ἐπὶ τῶν προσφυγῶν εἰς πρῶτον βαθμὸν ἀποφασίζει δημοτικὴ ἐπιτροπὴ ἐκ δημοτικῶν συμβούλων. Εἰς δεῦτερον ἡ Ἐπαρχιακὴ Ἐπιτροπὴ. Διάταγμα ἐκτελεστικὸν τοῦ δημοτικοῦ νόμου, ἀρθρ. 117-119. *Maz. ocolo. Legge Comunale* σ. 508 ἐφ.

172.— Ὁ νέος Ἰταλικὸς κώδιξ διακρίνει μεταξὺ τῶν φόρων καταναλώσεως καὶ τῶν ἄλλων.

Διὰ τοὺς πρώτους τὸ ἀρθρον 90 ὀρίζει: Αἱ πράξεις τῶν ὑπαλλήλων ἐπὶ τῶν φόρων καταναλώσεως καὶ τῶν ἐνοικιαστῶν δύναται νὰ ἀποτελοῦσι τὸ ἀντικείμενον προσφυγῆς, χαρακτηρὸς διοικητικῆς διαφορᾶς (*recours contentieux administratifs*, αὐτὸς δὲ εἶναι καὶ ὁ τίτλος τοῦ ἀρθρου). Ἡ προσφυγὴ αὕτη θὰ εἰσάγῃται κατὰ πρῶτον ἐνώπιον τοῦ δημάρχου, μετ' ἐφέσεως εἰς τὸν δεῦτερον καὶ τρίτον βαθμὸν, ἐνώπιον τοῦ νομάρχου καὶ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν, κατὰ τοὺς τύπους καὶ προθεσμίας, αἵτινες θέλουσι ὀρισθῆναι διὰ τοῦ διατάγματος.

Ἡ προσφυγὴ διὰ τῆς διοικητικῆς ὁδοῦ δὲν παρακωλύει τὴν ἀσκήσιν ἀγωγῆς τακτικῆς ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων· ἐν πάσῃ περιπτώσει, αἱ ὀριστικαὶ ἀποφάσεις τῆς διοικητικῆς δικαιοδοσίας δεσμεύουσι τὰ ἀντιμαχόμενα μέρη, ἰὰν ταῦτα δὲν προκαλέσωσι τὴν ἐπέμβασιν τῶν δικαστηρίων ἐντὸς τῶν τριῶν μηνῶν τῶν ἀκολουθούντων τὴν κοινοποίησιν τῶν ρηθειςῶν ἀποφάσεων, καθ' ἣν περίπτωσιν ἡ δικαστικὴ ἀγωγὴ εἶναι ἀπαράδεχτος.

Τὸ ἄρθρον 44 προβλέπει τὴν περίπτωσην εἰσπραξέως φόρων δι' ἐποχικῆς συνδρομῆς (abonnement). Ἐν περιπτώσει ἀνεμφωνίας μεταξὺ διοικήσεως καὶ φορολογουμένου, ἢ ὑπὸ τοῦ κατωτέρου ἄρθρου 278 προβλεπομένη κοινοτικῆ ἐπιτροπῆ ἐπιφορτίζεται νὰ καθορίσῃ τὸ ποσὸν τῆς ὀφειλῆς. Κατὰ τῆς ἀποφάσεως τῆς ἐπιτροπῆς εἶναι δεκτὴ προσφυγὴ ἐνώπιον τοῦ νομαρχοῦ ἐντὸς προθεσμίας τριάκοντα ἡμερῶν. Ἡ ἀπόφασις τοῦ νομαρχοῦ εἶναι ὀριστικὴ καὶ δεσμεύει καὶ τὸν φορολογουμένον καὶ τὴν διοίκησιν.

Διὰ τοὺς ἄλλους φόρους, προβλέπονται τὰ ἄρθρα 277 καὶ ἐφεξῆς.

Ἐπὶ τῶν προσφυγῶν ἀποφασίζει εἰς πρῶτον βαθμὸν ἡ κοινοτικὴ Ἐπιτροπὴ. Τα ἄρθρα 278-281 ρυθμίζουσα πλήρως τὸ θέμα: σύνθεσιν, λειτουργίαν, ἐποπιτροπίας, ἐξουσίαν, ἀπόφασιν.

Κατὰ τῆς ἀποφάσεως τῆς Ἐπιτροπῆς, οἱ ἐνδιαφερόμενοι καὶ αἱ κοινότητες δύνανται νὰ κέρουν ἔφεσιν ἐνώπιον τοῦ διοικητικοῦ ἐπιστρατιῶν Συμβουλίου, ὡς διοικητικοῦ δικαστηρίου. (sicgont au contentieux administratif) Ἄρθρ. 282.

Προσφυγαὶ ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων. Ὅταν αἱ προσφυγαὶ αἱ προβλεπόμεναι ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 282 (καὶ 284 διὰ τοὺς ἐπιστρατιῶν φόρους) ἐξαντληθῶσιν, πᾶσα ἀμφισβήτησις μεταγενεσιτέρα, ἥτις δὲν ἀναφέρεται εἰς τὴν ἐκτίμησιν τῶν προσόδων ἢ εἰς ἀμφισβήτησις πραγματικὰς σχετικὰς πρὸς τὴν φορολογητέαν ἔλκην, εἶναι τῆς ἀποκλειστικῆς ἀρμοδιότητος τῶν τακτικῶν δικαστηρίων, κατὰ τὴν ἐνοιαν τοῦ ἄρθρου 6 τοῦ νόμου τῆς 20 Μαρτίου 1865 παρ. 4 ὁμοιότητα Β.

Ἡ προσφυγὴ δὲν δύναται, νὰ ἐποβληθῇ μετὰ τὴν παρέλευσιν προθεσμίας ἑξ μηνῶν ἀπὸ τῆς χρονολογίας τῆς δημοσιεύσεως τοῦ καταλόγου, ἐν ᾧ φέρεται ἐγγεγραμμένος ὁ φορολογούμενος. Ἄρθρ. 285.

173. — Αἱ διαρκεῖς ἐπιτροπαί, ἐν Βελγίῳ, εἶναι ἀρμόδιαι νὰ ἀποφασίζουσι ἐπὶ τῶν προσφυγῶν τῶν σχετικῶν πρὸς τοὺς ἀμέσους κοινοτικούς φόρους, τῶν ὁποίων ἀμφισβητεῖται ἡ νομιμότης ὡς καὶ ἐπὶ τῶν ἀναφερομένων εἰς τὸ ποσὸν τῆς φορολογήσεως τοῦ ἐποχικοῦ. Δηλαδή ἡ διαρκὴς ἐπιτροπὴ δὲν ἔχει ἀρμοδιότητα νὰ ἐκτιμᾷ τὸ ἔκταρον καὶ τὴν κανονικότητα τῶν λεγομένων κυρίως πράξεων διώξεως, ἀναγκαστικῆς εἰσπραξέως, πρὸς ὃ ἀρμόδια εἶναι τὰ τακτικὰ δικαστήρια. Ἄλλ' αἱ προσφυγαὶ ὡς πρὸς τὸ παράνομον τοῦ κοινοτικοῦ φόρου ἢ αἱ ἀφορῶσαι τὸ βεβαιωθὲν ποσὸν φόρου πρέπει νὰ φέρονται ἐνώπιον τῆς διαρκεῖς ἐπιτροπῆς. *Verrijncklin II σ. 382 Pand. 1706.*

Αἱ διαρκεῖς ἐπιτροπαὶ δὲν δεσμεύονται ἐκ τῆς ἐγκρίσεως τὴν ὁποίαν τυχὸν ἔχουν δώσει προηγουμένως εἰς τὸν φορολογικὸν κατάλογον ἐν τῷ ὅλῳ διοικητικῆς ἀρχῆς. Δύνανται, ἰὰν κρίνουν τὴν ἐγκρίσιν ταύτην ἄτακτον ἢ παράνομον, νὰ κηρύξουσι τοῦτο. Ἀσχοῦσιν ἐν προκείμενῳ δικαστικῆν ἐξουσίαν δὲν εἶναι ὑπόχρεοι νὰ ἐφαρμόσουσι ἀποφάσεις ἢ κανονισμούς, τοὺς ὁποίους θεωροῦσι μὴ νομίμους, ἔστω καὶ ἂν οὗτοι εἶχον ἐγκριθῆ ὑπὸ τοῦ βουσιλέως. *Pand. 1707 1708.*

174. — Ἐπὶ ἐμμέσων φόρων δὲν ἰσχύουν τὰ αὐτά. Οὗτοι δὲν εἰσ-

πραττονται μετὰ προηγουμένην διὰ φορολογικῶν καταλόγων βεβαίωσιν, ἀλλ' εἶναι ἀπαιτητοί, ἀφ' ἧς ἐγκριθῶσι καὶ λάβῃ χώραν τὸ γεγονός, ἐξ οὗ γεννῶνται. Ὁ φορολογούμενος, ὅστις θέλει νὰ προσφύγῃ, νὰ ἀμφισβητήσῃ ἑμῆσον φόρον, ὀφείλει ἀναγκαίως νὰ ἀφήσῃ νὰ διωχθῇ διὰ τὴν εἰσπραξίν.

Μετ' ἀκαρια φιλικά διαβήματα, πρὸς εἰσπραξίν ἑμῆσου φόρου, ἡ κοινότης δύναται νὰ προσφύγῃ εἰς τὰ δικαστήρια δι' ἀγωγῆς εἴτε νὰ ἐνεργήσῃ διοικητικῶς τὴν εἰσπραξίν, δι' ἐπιταγῆς τοῦ κοινοτικοῦ ταμίου, θεωρουμένης ὑπὸ τῆς δημοσιακῆς ἐπιτροπῆς. Ὁ φορολογούμενος δύναται νὰ ἀμυνθῇ κατὰ τῆς ἀγωγῆς καὶ κατὰ τῆς ἐπιταγῆς δι' ἀνακοπῆς.

Ἐν Γαλλίᾳ ἡ διοικητικὴ εἰσπραξις ἐνεργεῖται, συνεπῶς καὶ ἡ ἀμφισβήτησις ἀρχίζετα, δι' ἐπιταγῆς τοῦ δημάρχου καὶ ταμίου, κηρυσσομένης ἐκτελεστῆς ὑπὸ τοῦ Εἰρηνοδίκου.

§ 33.— Παρ' ἡμῖν καὶ ἐν τῇ δημοσίᾳ φορολογίᾳ, ἀναγνωρίζεται, ὅτι δὲν ὑπάρχει σύστημα προσφυγῶν ἢ φορολογικῆ δικαιονομία. Ζέζε—Γεωργιντῆ II σ. 465. Κυριακούλου—Νομικοῦ. Ἡ φορολογία τῶν καθαρῶν προσόδων I, § 304.

Καὶ ὁ κώδιξ τῆς νομοθεσίας περὶ δήμεων καὶ κοινοτήτων δὲν παρουσιάζει σύστημα, ἀνάλογον πρὸς τὰ ἄλλαχού, κατὰ τὰ ἀνωτέρω.

Προκειμένου περὶ τρόπου βεβαίωσης καὶ εἰσπραξέως τῶν ἑμῆσων κοινοτικῶν φόρων ἐπὶ τῶν προϊόντων γῆς, γαιῶν καὶ ζώων, εἰσπραττομένων δυνάμει φορολογικῶν καταλόγων, τὸ σχετικὸν διάταγμα προβλέπει περὶ «ἀντιρρήσεων ἐνώπιον τοῦ εἰρηνοδίκου».

Ἐπὶ ἐράνων κανονίζει αὐτὸς ὁ νόμος τὸν τρόπον βεβαίωσης καὶ εἰσπραξέως, ἐπιτρέπων ἐπίσης «ἀντιρρήσεις» κατὰ τῶν ἐγγραφῶν, τοῦ καταλόγου, ἐνώπιον τοῦ Εἰρηνοδίκου, καὶ κατὰ τῶν ἀποφάσεων τούτου ἀντιρρήσεις ἐνώπιον τοῦ Νομάρχου, ἀποφαινομένου ὀριστικῶς.

Ἐπὶ δικαιομάτος βουσκῆς, διὰ φορολογικοῦ καταλόγου εἰσπραττομένου δὲν τίσσονται προσφυγαὶ κατ' αὐτοῦ, ὡς ἀνωτέρω ἐπὶ ἄλλων ἑμῆσων φόρων ὁ Νομάρχης ἀποφασίζει ἐπὶ τῆς ἀπόφάσεως τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου περὶ διαθέσεως τῶν βουσκησίμων γαιῶν.

Ἐπὶ ἑμῆσων φόρων, προκειμένου περὶ τοῦ δημοτικοῦ φόρου τῶν πρὸς τοπικὴν κατανάλωσιν μεταφερομένων ἐγχωρίων προϊόντων καὶ μόνον περὶ ἐξετάσεως εἰδικῶν ἀμφισβητήσεων, ὡς πρὸς τὴν κατάταξιν τοῦ ἐμπορεύματος κατὰ τὸ διασμολόγιον καὶ ὡς πρὸς τὴν διάκρισιν τῶν ἀλλοδαπῶν ἐμπορευμάτων ἀπὸ τῶν ἐγχωρίων προβλέπει ὁ κώδιξ. Ἄρθρ. 233. Ἄρθρ. 9—12 Διημάτων περὶ τρόπου βεβαίωσης καὶ εἰσπραξέως τοῦ ρηθέντος φόρου.

Ἡ νομοθεσία δὲν ἐφθασεν εἰς σύστημα προσφυγῶν καὶ ἐλέγχου, ἀπονομῆς φορολογικῆς δικαιοσύνης. Εἰς πολλὰς περιπτώσεις φόρων, τελῶν καὶ δικαιομάτων ἀφίνει τὸν κανονισμὸν τοῦ τρόπου βεβαίωσης αὐτῶν εἰς τὰ κοινοτικά συμβούλια.

Καὶ προκύπτει τὸ ζήτημα, ὁ σχετικὸς κοινοτικὸς κανονισμὸς δύναται καὶ μέχρι ποίου σημείου νὰ προβλέψῃ περὶ προσφυγῶν καὶ ἐξετάσεως αὐτῶν.

Εἶναι δηλαδή ἑγκυρος καὶ ἀποχρεωτικὸς κανονισμὸς κοινοτικοῦ συμβουλίου ὁρίζων διαδικασίαν προσφυγῶν διαφόρων βαθμῶν ἢ ἀπλῶς ἀναφερόμενος εἰς κειμένους ἀναλόγους διατάξεις λ. χ. ὅτι φόρος, τέλος ἢ δικαίωμα βεβαιούται καὶ εἰσπράττεται διὰ φορολογικῶν καταλόγων, συντασσόμενων καὶ ἐκδικαζομένων κατὰ τὰ διατεταγμένα περὶ τοῦ φόρου τῶν προϊόντων τῆς γῆς ἢ περὶ ἰσόνων :

« Ἡ ἐξουσία τῶν κοινοτικῶν συμβουλίων, ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐλλογὴν καὶ ἐπιβολὴν τῶν φόρων, δὲν ἐκτείνεται καὶ εἰς τὰ τῆς ἀπονομῆς τῆς φορολογικῆς δικαιοσύνης (jurisdiction fiscale) αὕτη ὁργανώθη ὑπὸ τοῦ νόμου, εἰς ἐκτέλεσιν τῶν ἀρθρῶν 93 καὶ 94 τοῦ Συντάγματος. Βελγ. Ὑπ. Ἔσ. 31 Μαΐου 1894.

Καὶ ἰδῶ, εἰς τὴν κοινὴν ἀντίληψιν, δὲν μένει ἀμφιβολία, ὅτι ὑποβαίνει τὴν ἀρμοδιότητα τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου νὰ τᾶξη καὶ ἀνωτέρους βαθμοὺς ἐλέγχου. Ὅλοι δέχονται, ὅτι τὸ κοινοτικὸν συμβούλιον δύναται τὸ πολὺ νὰ κανονίσῃ ἔλεγχον εἰς πρῶτον καὶ μόνον βαθμὸν, ὑπ' αὐτοῦ ἢ ἐπιτροπῆς ἐκ μελῶν αὐτοῦ.

Ἄλλως, ὡς ἐξηγῆται, ἡ νομοθεσία ἐξουσιοδοτοῦσα τὰ κοινοτικά συμβούλια πρὸς κανονισμὸν τρόπου βεβαιώσεως καὶ εἰσπράξεως, δὲν ἀπέβλεπον εἰς πολλὰ καὶ σύνθετα πράγματα, εἰς βίρρειαν διαδικασίαν. Καὶ δι' αὐτό, ὡς ἐπίσης ἐξηγῆται, καὶ εἰς τὸ διάταγμα περὶ κανονισμοῦ τρόπου βεβαιώσεως καὶ εἰσπράξεως τοῦ φόρου προϊόντων γῆς προσετέθη τὸ ἄρθρον 9, ἐπιτρέπον εἰς τὰ κοινοτικά συμβούλια νὰ καθορίζωσι ἄλλον τρόπον βεβαιώσεως καὶ εἰσπράξεως, διαδικασίαν δηλαδή ἀπλουστεράν ἀπὸ τὴν ἐπιβαλλομένην, καὶ δυσιόρητον, διὰ τοῦ διατάγματος.

176.— Ἄλλαχού, ὡς εἶδομεν, ρυθμίζει τὸ θέμα, ὁργανώσεως ἀπονομῆς δικαιοσύνης, δημοσίας τάξεως, ἡ νομοθεσία. Ὁ ἰταλικὸς δημοτικὸς νόμος ὄριζεν ἐν ἀρθρῷ 131 ὅτι τὰ κοινοτικά συμβούλια σύμφωνα πρὸς τοὺς σχετικoὺς νόμους καὶ τὰ διατάγματα ἀποφασίζουσιν ἐπὶ φόρων καὶ ἐπὶ τῶν κανονισμῶν τῆς ἐφαρμογῆς αὐτῶν. Τὰ ἄρθρα 115 τοῦ ἐκτελεστικοῦ διατάγματος ὄριζεν, ὅτι τὰ κοινοτικά συμβούλια, σύμφωνα πρὸς τοὺς νόμους καὶ τὰ γενικά ἢ ἐπαρχιακὰ διατάγματα δικαιοσύνης νὰ κινουῖεν τὰ τῆς καταρτίσεως τῶν φορολογικῶν καταλόγων καὶ τῆς ἐξετάσεως τῶν προσφυγῶν εἰς πρῶτον βαθμὸν ὑπὸ δημοτικῆς ἐπιτροπῆς. Ἄλλὰ τὸ ἐπόμενον ἄρθρον ἐξινεῖλε τὸ θέμα προβλέπον περὶ συνθέσεως καὶ λειτουργίας αὐτῆς. Ἄρθρ. 117. Τὸ ἄρθρον 118 ὄριζει τίνες ἔχουσιν δικαίωμα προσφυγῆς. Καὶ τὸ ἄρθρον 110 περὶ προσφυγῆς ἐνώπιον τῆς Ἐπαρχ. Διοκ. Ἐπιτροπῆς.

Ὁ κώδιξ τοῦ 1931, ὡς εἶδομεν, ἐκκοινοθεῖται καὶ ἐνοποιεῖ τὰς κειμένας διατάξεις, εἰς νέον σύστημα ὁμοιόμορφον, δι' ὅλην τὴν χώραν, καθιστοῦν καὶ εἰς τὸ θέμα τοῦτο πειθαρχίαν, ὡς λέγει ἡ ἐκθεσις.

177.— Μετὰ τὰς διαπιστώσεις ταύτας ἐπιτρέπεται νὰ βλέπωμεν εἰς τὸ καθ' ἡμᾶς τοῦτο : ἐὸν τρόπον τῆς βεβαιώσεως καὶ εἰσπράξεως θέλει κα-

νομισθῆ ὑπὸ τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου καίποιαν βαθεῖαν παρεξήγησιν, τοῦλάχιστον.

Κυρώσεις

1738.— Οἱ φορολογικοὶ νόμοι ἀναγράφουσι κυρώσεις τῶν διατάξεων αὐτῶν, ποινὰς κατὰ τῶν ἀθετηνῶν τὰς ὑποχρεώσεις αὐτῶν, ἵνα ἀσφαλίσωσι τὴν καλὴν βεβαίωσιν καὶ εἰσπραξὶν τῶν φόρων. Αἱ ποιναὶ εἶναι συνήθως χρηματικὰ πρόστιμα.

Ὁ κώδιξ δὲν ἀναγράφει εἰς γενικὰς διατάξεις τὰς κυρώσεις, διότι καὶ τὸ ὅλον τῶν φορολογικῶν διατάξεων αὐτοῦ δὲν ἀποτελεῖ σύστημα, μετὰ συναφείας. Εἰς τὰ κεφάλαια ἐπὶ τῶν διαφορῶν εἰδῶν τελῶν, δικαιωμάτων καὶ φόρων, ἀπαντῶσιν ἐν τῷ νόμῳ ἀναγραφόμενα, ποιναί, πρόστιμα κατὰ κανόνα: Ἄρθρ. 235, 236 διὰ τὸ τέλος διαφημίσεων ἄρθρ. 243 διὰ τὸ δικαίωμα χρησιμοποίησεως δημοτικῶν ἢ κοινοτικῶν τόπων διὰ διαφημίσεις. Ἄρθρ. 9 § 2 τοῦ ν. 2125 διὰ τὰς παραβάσεις ἐπὶ διακυλίῳν. Ἄρθρ. 332 διὰ τὸν φόρον τῶν σφαιζομένων ζώων.

Δι' ἄλλας κατηγορίας φόρων, ἰδίως τῶν αὐτοτελῶν προαιρετικῶν, δὲν φαίνονται κυρώσεις εἰς τὸ κεφάλαιον τῶν σχετικῶν διατάξεων τοῦ νόμου. Ἄρθρ. 341. Ὁ τρόπος τῆς βεβαίωσης καὶ εἰσπράξεως τῶν φόρων αὐτῶν, κατ' ἐξουσιοδότησιν διὰ τοῦ ἐπομένου ἄρθρου 342 τοῦ νόμου, ἐκανονίσθη διὰ διατάγματος. Καὶ αὐτὸ δὲν ἀνέγραψε κυρώσεις. Τὰ αὐτὰ συμβαίνουν καὶ ἐπὶ τοῦ φόρου τῆς σταφίδος.

1739.— Εἰς ὅσας περιπτώσεις, ὁ κώδιξ ἀναθέτει τὸν κανονισμὸν τοῦ τρόπου βεβαίωσης καὶ εἰσπράξεως δικαιωμάτων, τελῶν καὶ φόρων, εἰς τὰ δημοτικά ἢ κοινοτικά συμβούλια, ἔχουν ταῦτα τὸ δικαίωμα νὰ ἀναγράψωσιν εἰς τοὺς σχετικοὺς κανονισμοὺς κυρώσεις, ποινὰς.

Ἡ ὡς ἀνωτέρω 143-1932 ἀπόφασις τοῦ Σ. Ε. ἐδέχθη: Ἡ ὑπὸ τοῦ νόμου παρεχομένη εἰς τὸ δημοτικὸν συμβούλιον ἐξουσιοδότησις εἶναι εἰρυνάτῃ περιλαμβάνουσα, προφανῶς, καὶ τὸν καθορισμὸν τῶν συνεπειῶν εἰς βάρος τῶν μὴ συμμορφομένων πρὸς τὰς σχετικὰς ὑποχρεώσεις, ἄνευ τοῦ ὁποίου θὰ καθίστατο ἑστερημένη πύσις σπουδαιότητος ἢ τυλικῆ ἐπιβολὴ τοῦ τέλους: ἂν ἐσκόπει δὲ ὁ νόμος νὰ περιορίσῃ ἐν τούτῳ τὴν ἐξουσίαν τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου, ζητῶς θὰ ὤριζε τοῦτο, λαμβάνων συνάμα εἰδικὴν πρόνοιαν.

Ἡ κυρώσις, τὴν ὁποίαν ἀνέγραψεν ὁ κρινόμενος κανονισμὸς ἦτο αὕτη: Οἱ μὴ συμμορφούμενοι πρὸς αὐτόν, ἐκ τῶν ἐκδιδόντων τοὺς λίσμοὺς ξενοδοχίῳν κλπ. ὑποβάλλονται εἰς πληρωμὴν τοῦ τέλους, ὑπολογιζομένου ἐπὶ τῶν ἀκαθορίστων εἰσπραξέων.

Ἡ ἡμετέρα φορολογικὴ νομοθεσία ἔχει τῆς κρατούσης ἀρχῆς, οὗτις τὰς κυρώσεις, ἰδίως εἰς ποινὰς, πρέπει νὰ ἀναγράφῃ ὁ νόμος.

Ἐν Γαλλίᾳ τὰς κυρώσεις ἀναγράφουσι οἱ νόμοι Ζέζε-Γεωργαντᾶ σ. 414.

1840.— Προκειμένου περὶ τοῦ τέλους διαμονῆς, ὁρίζει ὁ νόμος, ὅτι θὰ εἰσπράττεται μέσῳ τῶν ἐμισθωτῶν, ξενοδόχων ἢ ἰδιοκτητῶν. Ἄρθρ.

4. Ἐν περιπτώσει παραβάσεων τῶν διατάξεων τῶν τιθιμένων σύμφωνα πρὸς τὸ ἄρθρον 9, αἱ διόξεις διὰ τὴν εἰσπραξίν τοῦ τέλους θὰ ἐνεργοῦνται κατὰ τὸν ἐφαρμοζόμενον ἐπὶ διαπιτῶν τρόπον. Τὸ δὲ ἄρθρον 9 ὀρίζει: Διάταγμα δημοσίας διοικήσεως θὰ κανονίσῃ τὰς τηρητέας διατενώσεις ὑπὸ τῶν ξενοδόχων καὶ ἄλλων διαμῶν . . . καὶ τὰς ποινὰς διὰ τὴν παραβασίν τῶν διατάξεων, αἵτινες ὀρίζουσι τὰς διατενώσεις ταύτας· αἱ ρηθείσαι ποιναὶ δὲν δύνανται νὰ ἐπιβαίωσιν τὸ τριπλοῦν τοῦ νομίμου δικαιώματος τῆς κοινοτικῆς. Ὁ νόμος λοιπὸν ἐπιβάλλει, ἀπογράφει τὰς ποινὰς.

Ὁ νόμος τῆς 13 Αὐγούστου 1926, ἀφίει εἰς διατάγματα δημοσίας διοικήσεως νὰ κανονίσωσιν τὴν τρέσιν εἰσπραξίως. Καὶ τὸ σχετικὸν διάταγμα τῆς 11 Δεβρίου 1926, ὡς ἴδωμεν, οὐδὲν διατε μὲναι περὶ κενώσεων ἀλλ' ἀνοφείρεται γενικῶς εἰς τὸν ἰσχύοντα διὰ τὴν εἰσπραξίν τῶν δημοσίων φόρων ὁρίσεων ἢ ἰμῶσεων, ἀναλόγως τῆς κατατάξεως ἑκάστου φόρου ἢ τέλους εἰς μίαν δὲ τῶν κατηγοριῶν.

1881.—Ὁ Ἰταλικὸς κώδιξ διὰ μὲν τοῦτ' ἀφορῶνς κενωτικῶς προβλέπει ὑπὸ τμήμα «ποινὰ» καὶ ἄρθρα 55-70, διὰ δὲ τοὺς ἄλλους διὰ τῶν ἄρθρων 293: ἀστικαὶ κενώσεις καὶ 2^ο 6: πρῶστημα, κατὰ τὴν ἐπιφύλαξιν διὰ περιπτώσεις δι' αἷς προβλέπεται βαρύτερα ποινὴ.

1882.—Ἡ Βελγικὴ ὀργάνωσις εἶναι ἐπίσης ἐνδιαφέρουσα, ἀφ' οὗ κοινοτικοὶ φόροι, αὐτοτελεῖς ἐπιβάλλονται ὄχι διὰ διατάξεων γενικῶν νόμων ἀλλὰ διὰ κοινοτικῶν κανονισμῶν.

Τὰ κοινοτικά συμβούλια δικαιουῦνται νὰ ἐπιβάλλωσι ποινὰς πρὸς ἀσφάλειαν τῆς εἰσπραξίως τῶν τοπικῶν φόρων, ἀλλὰ δυνάμει τοῦ ἄρθρου 138 τοῦ δημοτικοῦ νόμου ἀναφερομένου εἰς τὸν νόμον τῆς 19 Ἀπριλίου 1819, Giron III σ. 413, Pandectes 1634.

Κατὰ τὸν νόμον τοῦτον, τοῦ 1819, τὸ ποσὸν τῶν προστίμων δύναται νὰ ἀνέλθῃ μέχρι τοῦ διπλασίου καὶ εἰς τινὰς περιπτώσεις μέχρι τοῦ ἐξαπλασίου τῶν δικαιωμάτων ἢ εἰς τὸ ποσὸν τῶν 100 καὶ μέχρι 200 φιορινίων. Ἄρθρον 9. Ὁ κοινοτικὸς κανονισμὸς δὲν πρέπει νὰ περιορίζεται εἰς τὴν διάταξιν «αἱ παραβάσεις θὰ τιμωρῶνται μὲ τὰς ποινὰς τοῦ ἄρθρου 9 τοῦ νόμου τοῦ 1819», ὀφείλει νὰ ὀρίξῃ τὸ ποσὸν τῶν προστίμων ἀναλόγως τῆς σπουδαιότητος τοῦ φόρου Pand. 1638.

Κατὰ τὴν κρατοῦσαν γνώμην, τὴν ὁποίαν δέχεται καὶ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν, ὁ νόμος τοῦ 1819 ἀφορᾷ μόνον τοὺς κυρίως φόρους καὶ δὲν ἐξουσιοδοτεῖ τὰ κοινοτικά συμβούλια νὰ ἐπιβάλλωσι ποινὰς πρὸς ἀσφάλειαν τῆς εἰσπ. ἀξείως τῶν ἀνταποδοτικῶν τελῶν καὶ δικαιωμάτων, τῶν προβλεπομένων ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 77, δυν τοῦ δ. v. Williquet 542 Giron σ. 414.

Ἡ παλαιότερα νομολογία εἶχε δεχθῆ, ὅτι ποινὰι δύνανται νὰ ἀπαγγέλλωνται ὄχι μόνον εἰς περίπτωσιν δόλου, παραβάσεως ἢ ἐναντιώσεως, ἀλλ' ἀκόμη εἰς περίπτωσιν βραδύτητος ἢ ἀργήσεως πληρωμῆς.

Τὸ ἀκρωτικὸν ἀπεράνθη ἀντιθέτως δι' ἀποφάσεως ἀπὸ 99]βριον 1899. Καὶ ἡ κενθὸν σιειτάχθη πρὸς τὴν ἐρημητιάν ταύτην δι' ἰγκυκλίου τοῦ

1900. Rand. 1643. Οὐδὲν κολέει, ἵνα ἡ ἀπλῆ ἀρνησις δηλώσεως (ὄχι ἢ ἀρνησις πληρωοῦς) τιμωρῆται τίτλω παραβάσεως φορολογικῆς. Αὐτ. 1644.

1843.—Ὁ ἡμέτερος νόμος 2125 περιεῖχεν ἐν ἀρθρῷ 9 § 2 τὴν διατάξιν: Αἱ περὶ τελωνιακῶν παραβάσεων, περὶ λαθρεμπορίας, περὶ ἀρμοδιότητος καὶ διαδικασίας ἐπὶ λαθρεμπορίας καὶ περὶ ἀμοιβῶν διὰ τὴν καταδίωξιν τοῦ λαθρεμπορίου διατάξεις τοῦ τελωνιακοῦ κώδικος ἐφαρμόζονται καὶ προκειμένου περὶ τῶν διὰ τοῦ παρόντος νόμου ἐπιβαλλομένων δημοτικῶν φόρων» δηλαδή ἐπὶ τῶν ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς εἰσαγομένων εἰς τὸ Κράτος ἐμπορευμάτων καὶ β) ἐπὶ τῶν ἐγχωρίων προϊέντων τῶν μεταφερομένων πρὸς κατανάλωσιν εἰς τοὺς δήμους.

Κατὰ τὴν κωδικοποίησιν τοῦ 1926 ἡ διατάξις αὕτη ἐτοποθετήθη μεταξὺ τῶν γενικῶν, ὡς ἴδιον ἀρθρον 397, καταλήγων «... ἐφαρμόζονται καὶ προκειμένου περὶ τῶν δημοτικῶν ἢ κοινοτικῶν φόρων ἢ τελῶν».

Μολονότι ἡ διατάξις εἶναι γενικὴ, ἀπύκτος, οἱ οἰκιστοὶ πρὸς τὴν κωδικοποίησιν ἐκείνην δισταζοῦν νὰ δεχθῶν τὴν γενικότητα τῆς ἐφαρμογῆς αὐτῆς. Ὑπάρχουν βίβλα εἰς τὸν κώδικα εἶδη φόρων καὶ τελῶν ὁμοίωζεντα πρὸς τὰ διαπύλια, ὡς οἱ ἐπὶ τῆς ἐξαγωγῆς ἢ μεταφορᾶς εἰδῶν ἐπιβαλλόμενοι, τὰ δικαιώματα θέσεως εἰς τὰς ἀγοράς, σταθμεύσεως κλπ., αἱ περὶ ὧν σχετικαὶ διατάξεις δὲν ἀπαγγέλλουν ποινὰς διὰ τὰς παραβάσεις, καὶ ὅπου φυσικὰ δύναται νὰ ἔχῃ ἐφαρμογὴν ἡ διατάξις, ἀλλὰ τοιαύτη δὲν ἐσημειώθη οὐδ' ἀπεδείχθη.

Προκειμένου περὶ ἄλλων τινῶν φόρων ἢ τελῶν αἱ σχετικαὶ τοῦ κώδικος διατάξεις προβλέπουσιν κυρώσεις διὰ τὰς παραβάσεις. Εἰς τὰς περιπτώσεις ταύτας χωρεῖ καὶ ἡ ἐφαρμογὴ τῆς ρηθείσης γενικῆς διατάξεως; Καὶ τέλος δι' ὅσας ἄλλας περιπτώσεις δὲν προβλέπουσιν αἱ σχετικαὶ διατάξεις κυρώσεις, εἶναι δυνατόν νὰ λύσῃ τὸ ζήτημα ἡ περὶ ἧς πρόκειται διατάξις;

1844.—Ὁ μνημονευθεὶς βελγικὸς νόμος τοῦ 1819, εἰς ὃν στήριζεται τὸ δικαίωμα τῶν κοινοτικῶν συμβουλίων νὰ ἀναγράφουν ποινὰς εἰς τοὺς φορολογικοὺς κανονισμοὺς, δίδει τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ἀπεβλέπεν εἰδικῶς εἰς τὰ διαπύλια. *Bollie* 75.

Ἄρθρ. 8. «Αἱ ποιναὶ διὰ λαθρεμπορίαν, ἀπόπειραν λαθρεμπορίας καὶ παραβάσεις ἐπὶ κοινοτικῶν φόρων αἱ δυνάμεναι νὰ ἀναγραφῶσι διὰ τῶν ἐπὶ τῶν φόρων αὐτῶν κανόνων, δύναται νὰ συνίστανται εἰς πρόστιμον καὶ κινήσεις τῶν ἐμπορευμάτων. . . . »

Τὸ ἀρθρον 9, ὡς ἴδωμεν, καθορίζει τὰς ποινὰς. Τὸ ἔχθρον 11: Αἱ λαθρεμπορία, ἀπόπειρα λαθρεμπορίων, καὶ παραβάσεις ἐπὶ κοινοτικῶν φόρων ὡς καὶ πᾶσα ἐναντιώσις ἢ ἀνίστασις εἰς τὴν εἰσπραξίν αὐτῶν βεβαιούται διὰ πρωτοκόλλων τῶν ὑπαλλήλων. Τὰ πρωτόκολλα ταῦτα ἐπικυροῦνται ἐνώπιον τοῦ εἰρηνοδίκου ἢ τοῦ ἀνακληρωτοῦ αὐτοῦ ἐντὸς προθεσμίας 24 ἡρῶν, ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητας. Ἀποτελοῦσιν ἀπόδειξιν μέχρις ἀναποδείξεως. Ἄρθρ. 15. Αἱ διώξεις αἱ σχετικαὶ πρὸς τὰς λαθρεμπορίας, ἀποπέρας τοιαύτων καὶ παραβάσεις ἐπὶ κοινοτικῶν φόρων, φέρονται ἐνώπιον τῶν δι-

καστηρίων, ἀπλῆς ἢ ἐπιανορθωτικῆς ἀστυνομίας ἀναλόγως τῆς φύσεως τῶν περιπτώσεων . . . Ἄρθρ. 17. Τὸ προϊόν τῶν προστίμων καὶ κατασχέσεων καταβάλλεται εἰς τὸ κοινοτικὸν ταμεῖον καὶ ἀνήκει κατὰ τὸ 1/3 εἰς τοὺς ὑπαλλήλους, οἵτινες ἐβεβαίωσαν τὴν παράβασιν κατὰ 1/3 εἰς τοὺς πτωχοὺς τῆς κοινότητος καὶ κατὰ τὸ ἐπὶ πλέον εἰς ταύτην.

1865.—Ὁμοίως, εἰδικαί, ἐντάριθμοι καὶ ἀπλαί αἱ γαλλικαὶ διατάξεις περὶ παραβάσεων ἐπὶ διακολιῶν. Εἰς ταύτας δὲ παρατίθεται ἡ νομοθεσία προκειμένων καὶ περὶ ἄλλων φόρων κοινοτικῶν, λ. χ. περὶ τοῦ τέλους διαμονῆς, ὡς ἐσημειώθη ἀνωτέρω.

1865.—Αἱ ἡμέτεροι, περὶ τελωνειακῶν παραβιάσεων, λαθροεμπορίας, ἀνομοδιότητος διαδικασίας καὶ ἀμοιβῶν, ἀποτελοῦσι τὸ ἡμισυ τοῦ τελωνειακοῦ κώδικος, ἄρθρα 80-142, καὶ σχετίζονται πρὸς τὰ θέματα τοῦ ἄλλου ἡμισυ, διὰ τὸν λόγον τοῦτον εἶναι δυσεπάρμοστοι καὶ μένουσι ἀνεπάρμοστοι καὶ ἐπὶ δημοτικῶν δικευλιῶν, δι' ἣν περίπτωσιν ἀρχικῶς ἐτέθησαν.

Τρόπος εἰσπράξεως

1867.—Ἡ εἰσπραξὶς ἐνεργεῖται ἀπ' εὐθείας δι' ὀργάνων τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων, ἐπὶ τῆς ταμειακῆς αὐτῶν ἐπιμελείας ἢ δι' ἐνοικιασέως.

Εἰς τὰ πλαίσια τῶν πεπολιτισμένων Κρατῶν οἱ φόροι εἰσπράττονται δι' ἀδικασίας. Ἐν ταύταις τὸ σύστημα μισθώσεως δὲν ἐξέλιπε τελείως ἐν Γαλλίᾳ νόμος τοῦ 1816 ἐπέτρεπεν εἰς τοὺς δήμους νὰ εἰσπράττωσι τὰ διακῦλια τέλη διὰ μισθώσεως, ὀλίγοι εἶναι ἤδη οἱ δήμοι, ἐν οἷς ὑφίσταται ἡ μίσθωσις τῶν διακῦλιων. Τὸ 1909 ἐπὶ 1716 διακῦλιων τὰ 297 ἔμισθοῦντο. Ἐν Γαλλίᾳ ἡ ἀδικασίαι ἔσχην ὡς ἀποτέλεσμα τὴν σημαντικὴν μείωσιν τῶν δαπανῶν εἰσπραξέως τῶν φόρων. Ζέζε—Γεωργαντᾶ III σ. 404.

Τὸ 1931 ὑφίσταντο 972 διακῦλια, ἡ εἰσπραξὶς τῶν ὁποίων ἐνεργήθη: 796 δι' ἀδικασίας, 94 δι' ἐνοικιασέως καὶ 72 διὰ συνδρομῆς. La Vie Communale et Départementale 1931 σ. 186.

Ἐν Βελγίῳ ὑπάρχει συνήθεια, εἰς τὰς σπουδαίας κοινότητας, νὰ ἐνοικιάσῃσι διὰ δημοπρασίας τὴν εἰσπραξὶν φόρων τινῶν, ὡς τὰ δικαιοῦματα ἐκθέσεως, πλυνθίου ἐμπορίου κλπ. Ἡ νομιμότης τοῦ τρόπου τούτου εἰσπραξέως ἡμυποβητήθη. Williquet 2045. Ὁ Wauthier γράφει, ὅτι ἐπιτρέπεται εἰς τὰς κοινότητας νὰ ἐνοικιάσῃσι τὴν εἰσπραξὶν τῶν ἐμμέσων φόρων τῶν, διοδίων, δικαιωμάτων θέσεως εἰς τὰς ἀγορὰς κλπ. σ. 395.

Ὁ νεαρὸς Ἰταλικὸς κώδιξ προβλέπει, καὶ συνθίμει λεπτομερῶς, ἐνοικιασμοὺς τῶν φόρων καταναλώσεως. Ἄρθρα 76-80. Εἰς τὸ κεφάλαιον περὶ τῶν ἄλλων φόρων οὐδαμῶς ἀπαντᾷ λόγος περὶ ἐνοικιασέως εἰ μὴ μόνον προκειμένων περὶ σταθμικῶν καὶ μετρικῶν δικαιωμάτων, τοῦ ἀρθρου 213 φέροντος: «Ἡ κοινότης ἢ ὁ ἐνοικιαστής της. . .»

Ἐπὶ φόρων καταναλώσεως αἱ κοινότητες τῶν κλάσεων II καὶ I, μέχρι 10 χιλ. κατοικῶν, δύνανται νὰ προβαίνοσιν εἰς ἐνοικίασιν ἐπαγομένην ποσὸν ἰσόδου ὀρισμένου εἴτε ἐπὶ ποσοστοῖς (centime).

Διὰ τὰς κοινότητας τῶν ἄλλων κλάσεων καὶ τοὺς συνδέσμους κοινοτήτων, ἡ ἐνοικίσις ὀφείλει νὰ γίνηται ἀποκλειστικῶς μέσῳ ποσοστῶν. *Αρθρ. 70. Εἰς τὰς ἐνοικίσεις μέσῳ ποσοστοῦ, τοῦτο ὑπολογίζεται ἐπὶ τοῦ ἀκαθάριστου ποσοῦ τῶν προϊόντων τῆς εισπράξεως. Εἰς τὰ συμβόλαια τοιοῦτου εἶδους, δύναται νὰ ὀρισθῇ ἐλάχιστον ποσόν, τὸ ὁποῖον ὁ ἐνοικιαστὴς εἶναι ὑπόχρεωτος νὰ καταβάλῃ εἰς τὴν κοινότητα. *Ἡ ὀνάθεισις τῆς διαχειρίσεως ἐναντι ποσοστοῦ γίνεται, κατὰ κανόνα, διὰ δημοπρασίας, περιοριζομένης μεταξύ ἰδιωτῶν ἢ ἐπιμεριῶν διαθετόνων ὀργάνωσιν κατάλληλον καὶ παρεχόντων ἐγγύησιν καλῆς διαχειρίσεως. *Αρθρ. 86.

188.— Παρ' ἡμῖν ἡ ἐνοικίσις ἀποτελεῖ τὸν κανόνα καὶ θεωρεῖται ὁ καλλίτερος τρόπος. *Ἐπιτρέπεται δὲ ἡ νομοθεσία μας τὴν δι' ἐνοικίσεως εἰσπραξὶν καὶ δικαιωμάτων, τελῶν ἢ φόρων, δημοτικῶν ἢ κοινοτικῶν, βεβαιομένων δι' ὀνομαστικῶν καταλόγων, ἂν ἕνεκα ἐξαιρετικῶν λόγων κρίβιουμένων δι' ὀνομαστικῶν καταλόγων, ἂν ἕνεκα ἐξαιρετικῶν λόγων κρίβιουμένων ἀνάγκη ἢ ἀπ' εὐθείας, διὰ τῶν ὀργάνων τῆς ταμειακῆς ὑπηρεσίας τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων, ἔγκαιρος καὶ ἐπιμελής εἰσπραξίς. Ν. Δ. Αὐγ. 1925 ἀρθρ. 11.

*Ἀξίζει νὰ παρατηρηθῇ, οἷον καὶ εἰς τοὺς σπουδαιότερους δήμους, διαπυνῶντας πολλὰ διὰ τὴν ὀργάνωσιν τῆς διοικήσεως αὐτῶν ἡ ἐνοικίσις θεωρεῖται ὁ σωτήριος τρόπος· καὶ ἐπὶ φόρων, ὡς πρὸς τοὺς ὁποίους δύναται νὰ ἐπάσχουν ἀμφιβολίαι περὶ τῆς νομιμότητος τῆς εἰσπράξεως δι' ἐνοικίσεως, λ. χ. τῶν τελῶν διαφημίσεως. *Ἐκθεσις ἐπὶ τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως τοῦ δήμου Ἀθηναίων 1931 σ. 49.

189.— *Ἡ ἐπ' ἀριθ. 144 1932 ἀπόφασις τοῦ Σ. Ε. προκειμένης ἐφαρμογῆς τοῦ κατὰ τὸ ἀρθρον 239 τοῦ κώδικος τέλους κατὰ κλίνην καὶ ἐπ' ἑκάστου λησμοῦ ξενοδοχείων θείου, φορητοῦ κλπ. λύει τὸ ζήτημα, ὅτι τὸ δ. ἢ κ. συμβούλιον ἀπ' οὐδὲ δικαιοῦται νὰ καθορίσῃ διὰ κανονισμοῦ τρόπον βεβιωσέως καὶ εἰσπράξεως τοῦ τέλους, δύναται νομίμως νὰ ὑποχρεώσῃ τοὺς ἐκδίδοντας τοὺς λησμούς, εἰς οὗς ἀφορᾷ, διὰ τὴν εἰσπραξὶν αὐτοῦ, τῆς τοιαύτης συνεργασίας τῶν ἰδιωτῶν μετὰ τῆς διοικήσεως, οὐτῆς καὶ ἀπὸ θεωρίας καὶ κατὰ τὴν ἡμετέραν νομοθεσίαν γενικῶς ἀνεγνωρισμένης, εἰδικώτερον ἐπιμελῆστα προκειμένου περὶ φορολογικῶν βαρῶν, ἔγκαιρῆς καὶ εἰς τὴν ἐννομίαν τῆς διατάξεως τοῦ ἀρθρου 132 τοῦ κώδικος, καθ' ἣν πᾶς δημότης ὀφείλει νὰ συνεισφέρῃ ἀναλόγως τῶν δυνάμεών του εἰς ὅλας τὰς κοινὰς ὑποχρεώσεις πρὸς ἐπιτυχίαν τῶν δημοτικῶν σκοπῶν κατὰ τοὺς ὁρισμοὺς τοῦ νόμου εἴτε δηλαδὴ διὰ χρηματικῆς καταβολῆς εἴτε διὰ προσωπικῆς ἐργασίας.

190.— *Ἐν Γαλλίᾳ ἡ εἰσπραξίς τοῦ τέλους διαμονῆς ἐνεργεῖται ὁμοίως ὑπὸ τῶν ξενοδόχων, ἰδιοκτητῶν οἰκῶν κλπ' τὰ τῆς ὑποχρεώσεως ταύτης, ἐκπληρώσεως αὐτῆς καὶ τὰς κυρώσεις κανονίζει ἡ νομοθεσία, νόμοι, διατάγματα, ὀργανικαὶ ἐγκύκλιοι μέχρι τῆς τελευταίας λεπτομερείας, ὡς θέλομεν ἴδει.

Κατὰ τὸν Ἰταλικὸν κώδικα τὸ τέλος εἰσπράττεται εἴτε διὰ τοῦ κοινο-

τοκοῦ εἰσπρακτοροῦ ἢ εἰδικῶν ὑπαλλήλων, εἴτε διὰ μέσου τῶν διευθυντῶν ξηνοδοχείων κλπ. Ἄρθρ. 178.

Ἐν Βελγίῳ, ὡς εἰδικότερον θέλομεν ἴδει, τὰ τῆς εἰσπραξέως τοῦ τέλους ἐπὶ τῶν κλινῶν εἰς ξηνοδοχεῖα, διαμερίσματα κλπ. δὲν κανονίζει ἡ νομοθεσία. Ἐγγλέκιος Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν, ὑποδεικνύει «ἵνα ἐξασφαλίζεται ἡ εἰσπραξὶς τοῦ τέλους, ἀνάγκη, ὅπως ὁ διευθυντὴς τοῦ ξηνοδοχείου καθίσταται ὁ πραγματικὸς φορολογούμενος μὲ τὸ δικαίωμα τὸ ἐπιφέρει τὸ τέλος εἰς βάρος τοῦ χρησιματοποιούντος τὴν κλινήν».

§ 591. — Ὁ κοινοτικὸς φορολογικὸς κανονισμὸς, ἐκ τῆς αὐτῆς ἐξουσιοδοτήσεως, δύναται ἐγγύτως καὶ ὑποχρεωτικῶς νὰ ἀναθέσῃ τὴν εἰσπραξὶν εἰς ὄργανα κρατικά, τὸν τελώνην κ. χ. καὶ εἰς ἐπιχειρήσεις ἰδιωτικῶς ὡς οἱ σιδηροδρομοὶ, ἐφ' ὅσον ὁ νόμος ἢ διατάγμα γενικὸν δὲν προβλέπει τοιοῦτον καθήκον αὐτῶν;

Ἐἰς τὸ θέμα τῆς ἀνω ἀποφάσεως τοῦ Σ. Ε. πρόκειται περὶ ἰδιωτῶν, δημοτῶν, φορολογουμένων. Λέγει δὲ ἡ εἰσηγητικὴ ἔκθεσις ἐπὶ αὐτῶν δικαίωμα παντός ἀνθρώπου νὰ καθορίσῃ κατ' ἴδιαν ἀρέσκειαν τὸν κύκλον καὶ τὴν ἔτασιν τῶν ἀσχολιῶν των. . . . Οἱ πραγματικοὶ αὐτοὶ ὄροι δὲν συντρέχουν προκειμένου περὶ ὑπαλλήλων τοῦ κράτους ἢ κοινωνικῶν ὀργανισμῶν, μὴ ὑποκειμένων εἰς τὴν κανονιστικὴν ἐξουσίαν τῶν τοπικῶν συμβουλίων, τὰς ἀπασχολήσεις καὶ τὰ καθήκοντα τῶν ὁποίων ὄρξονται οἱ κανονισμοὶ τῆς ὑπηρεσίας, εἰς ἣν ἀνήκουν.

Εἰ, τὴν κοινὴν ἀντίληψιν, ὁ κοινοτικὸς κανονισμὸς δὲν ἀρκεῖ, ἵνα ἐπιβάλλῃ τὴν βεβαίωσιν καὶ εἰσπραξὶν δημοτικῶν καὶ κοινοτικῶν φόρων εἰς τὰ ἀνωτέρω ὄργανα.

Ἡ διοικήσις τῶν λιμενικῶν ταμείων χρησιμοποιοῖ τὰ τελωνεῖα καὶ τὰς σιδηροδρομικὰς ὑπηρεσίας, προβλεποῦσας τῆς ἐπ' αὐτῶν νομοθεσίας.

Ἀναγκαστικὴ εἰσπραξίς

§ 592. — Ἡ εἰσπραξὶς τῶν ἐσόδων τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων ἐνίσταται κατὰ τοὺς νόμους περὶ εἰσπραξέων δημοσίων ἐσόδων. Ἄρθρ. 56 ἐφ. 109 ἐφ. Κ. Ὡς δὲ διασαφηνίζεται διὰ τοῦ ἀρθροῦ 404, πρόκειται περὶ τῆς διοικητικῆς, τῆς ἀναγκαστικῆς εἰσπραξέως τῶν φόρων, δι' ὧν μέσων ἐπιβάλλεται καὶ τῶν δημοσίων ἢ εἰσπραξίς. Περὶ τοῦ θέματος διαλαμβάνει τὸ πρῶτον μέρος τῆς ἡμετέρας Ἐρμηνείας παρ. 301 ἐφ. βάσει τῆς τότε ἰσχυροῦσας νομοθεσίας.

Ἐπικολούθησε νεώτερα, κωδικοποιηθεῖσα διὰ τοῦ ἀπὸ 24 Αὐγούστου 1931 διατάγματος ὑπὸ τὸν τίτλον «Νόμος περὶ εἰσπραξέως τῶν δημοσίων ἐσόδων». Γρ. Ζαριφαπούλου. Δικονομία Διοικητικῆς Ἐκτελέσεως. Νόμος περὶ εἰσπραξέως δημοσίων ἐσόδων. 1931 σ. 5.

Ἡ εἰσπραξὶς τῶν δημοσίων ἐσόδων, συνεπῶς καὶ τῶν δημοτικῶν καὶ κοινοτικῶν, ἐνεργεῖται πάντοτε βάσει νομίμου τίτλου. Ἄρθρ. 2 ν.

Ποῖος ὁ πρὸς εἰσπράξιν ἀναγκαιὸς τίτλος ὀρίζει ἤδη ὁ νέος νόμος κατὰ τρόπον ἀποκλειστικόν. Ζαριφοπούλου σ. 42. α) Ἡ κατὰ τοὺς καιμένους νόμους βεβαίωσις καὶ ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων ἀρχῶν προσδιορισμὸς τοῦ εἰσπρακτέου ποσοῦ, τοῦ εἴδους τοῦ ἐσόδου καὶ τῆς αἰτίας, δι' ἣν ἀφαιλεται, β) ἡ ἐξ ἐγγράφων ἀποδεικνυομένη ἀφαιλή, γ) ἡ ἐξ ἐγγράφων ἰδιωτικῶν ἢ δημοσίων περιεχομένων βεβαίωσις περὶ τῆς ὑπάρξεως τῆς ἀφαιλῆς καὶ τοῦ ποσοῦ αὐτῆς, κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ ἀρθροῦ 25ῦ τῆς Πολ. Δικονομίας Ἐρθρ. 2.

194. — Ὁ κ. Ζαριφοπούλου σημειοῖ, ὅτι ὁ νομοθετικὸς αὐτὸς καθορισμὸς τῆς ἐννοίας τοῦ νομίμου τίτλου ἦτο ἀπαραίτητος καὶ ἔλυσε πολλὰς διαφορίας.

Δὲν δυσκόλευόμεθα νὰ δεχθῶμεν, ὅτι ἀποτελεῖ σταθμὸν ἐν τῇ ἐξελίξει τῆς σχετικῆς νομοθεσίας. Ἀλλὰ διὰ τὸ θέμα τῶν δημοτικῶν καὶ κοινοτικῶν ἐσόδων, ἰδίᾳ τῶν φόρων, τὰ περὶ βεβαίωσις τῶν ὁποίων ἔχουσι ὡς ἐξετέθη, θὰ μᾶς συγχωρηθῆ νὰ νομιζόμεν, ὅτι ἱκανοποιητικώτεροι εἶναι γενικοὶ κανόνες, ἀπολύτως πρακτικοί, ἀποκλείοντες οἰανδήποτε ἐρμηνευτικὴν ἀπασχόλησιν περὶ τὸ τί εἶναι τίτλος εἰσπράξεως. Καὶ τοιοῦτους εὐρίσκουμεν, ὅτι διὰ εἶναι ἕναι, τοὺς ἔκπαλαι καιμένους τῆς Γαλλικῆς νομοθεσίας.

195. — Ὡς εἶδομεν, τίτλος εἰσπράξεως, δεκτικὸς διοικητικῆς ἐκτέλεσεως, προκειμένου περὶ φόρων, εἶναι :

Ἐπὶ ἡμέρων φόρων κατάλοος ὀνομαστικὸς, συλλογικὸς, τῶν ὑποχρέων, κηρυχθεὶς ἐκτελεστὸς ὑπὸ τοῦ νομάρχου ἢ ὑπονομάρχου. Τὸ αὐτὸ καὶ ἐν Βελγίῳ ἔνθα οἱ κατάλογοι κηρύσσονται ἐκτελεστοὶ ὑπὸ τῆς διαρκοῦς ἐπαρχιακῆς ἐπιτροπῆς.

Ἐπὶ ἡμέρων φόρων ἐπιταγὴ τοῦ δημάρχου καὶ ταμίου, κηρυχθεῖσα ἐκτελεστὴ διοικητικῶς, ὑπὸ τοῦ εἰρηνοδίκου, ἢ ὡς γράφει ὁ Girault : Πρῶξις χρεώσεως ἀκολουθουμένη ὑπὸ ἐπιταγῆς. Ἡ πρῶξις χρεώσεως (arrêté de débet) εἶναι ἡ βεβαίωσις ἢ γενομένη ὑπὸ διοικητικοῦ ὄργανου τῆς ἀφαιλῆς καὶ τοῦ ποσοῦ αὐτῆς. Ἡ ἐπιταγὴ εἶναι πρόσκλησις (mandement) ἐπινοημένη ἀναγκαστικὴν ἐκτέλεσιν κατὰ τοῦ ἀφαιλέτου. Ἡ μέθοδος εἶναι ἐν χρήσει διὰ τοὺς ἡμέρους φόρους. I. 151.

Ἐπὶ ἐσόδων διὰ τὰ ὁποῖα ἡ νομοθεσία δὲν ἐκανόνισεν εἰδικὸν τρόπον βεβαίωσις καὶ εἰσπράξεως, τίτλον εἰσπράξεως ἀποτελεῖ κατάστασις συντασσομένη ὑπὸ τοῦ δημάρχου καὶ θεωρουμένη ὑπὸ τοῦ νομάρχου ἢ ἐπαρχοῦ.

Ὁ τρόπος οὗτος ἀφορᾷ εἰς τινὰ ἔσοδα, μὴ δυνάμενα νὰ εἰσπραχθῶσι καθ' ὄν ταχὺν καὶ ἀποτελεσματικὸν τρόπον εἰσπραττόνται οἱ ἄμεσοι φόροι. ἢ τὸ τίμημα ἐκποιήσεως κινητῶν, ἐνοικιάσεων, ἢ ἐκτέλεσις συμβάσεων τῆς κοινότητος ὡς ἰδιοκτητοῦ. Ἀντὶ τῆς προσφυγῆς εἰς τὰ δικαστήρια ἤτις ἐπάγεται βραδύτητας, ἔσοδα καὶ κινδύνους μᾶλλον ἀπωλείας, ἢ κέρδους, προεκρίθη ὁ τρόπος οὗτος, ἀκίνδυνος, ἀφ' οὗ ἡ ὑπογραφή τοῦ δημάρχου καὶ ἡ θεώρησις τοῦ νομάρχου περιβάλλουσι τὴν κατάστασιν βεβαίωσις μὲ ἱκανὸν τεκμήριον ἀληθείας. Αἰτ. Ἐκθ. διατάξεως. Morgand 1879.

Τίτλον εἰσπράξεως ἀποτελοῦν καὶ διοικητικαὶ πράξεις, ὡς τὰ πρακτικὰ

δημοκρασίας, πράξεις πολήσεως ἀκινήτων, παραχωρήσεως χώρων εἰς νεκροταφεία, αἱ δικαστικαὶ ἀποφάσεις (Giraullt σ. 150).

196. — Τὰ πράγματα εἶναι ἀλλὰ, ἐκ τῆς νομοθεσίας, ἐπὶ παντὸς ἐσόδου καὶ ἰδίως ἐπὶ τελῶν καὶ φόρων. Δὲν εἰσρέσκονται δηλαδή ἐκεῖ οἱ ἐκτελεσταί, εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ἀναζητήσουν δι' ἐφημερίδας ἢ νὰ εἰπουν ἂ καὶ ἐπὶ διακυλίων, ὅτι τίτλον διοικητικῆς ἐκτελέσεως ἀποτελεῖ ἡ δήλωσις τοῦ φορολογουμένου ὡς ἀποτελοῦσα ὁμολογίαν. Ἴδε κατωτέρω περὶ διακυλίων.

Τὸ κάτωθι παράδειγμα ἐκ τῆς νομολογίας εἶναι χαρακτηριστικόν, διὰ τὴς παρ' ἡμῖν δυσχερείας καὶ πρακτικῆς συνεισίας.

Προσπερμένον περὶ ἐπιδοώσεως ἀναγκαστικῆς εἰσπράξεως ζυγιστικῶν δικαιωμάτων δήμου, ἡ 496-1933 ἀπόφασις τοῦ Πρωτοδικείου Πειραιῶς, λέγει: Ἐπειδὴ ὁ ἐνάγων Δήμος, ὅστις ἐπιδικῶσι διὰ τῆς ἐπὶ δίκην ἀγωγῆς τοῦ τὴν ἀναγνώρισιν ὡς νόμιμον καὶ ἐγκύριον τῆς ἐπιμάχου εἰδικῆς προσκλήσεως, δὲν ἰσχυρίζεται ἂν ὑπάρχῃ τίτλος, κατὰ τὰς ἐν τῇ ἡγομένῃ σκίψῃ τῆς παρούσης ἀναφερομένης διατάξεως (ἄρθρα 4 καὶ 5 Ν. Ε. Α. Ἐσόδων). Ἐπικαλεῖται, ὅτι ἐξεδόθη ἀπόφασις τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου καὶ δὴ ἡ... δι' ἣς ἐγένετο ὁ προσδιορισμὸς τῶν ζυγιστικῶν δικαιωμάτων. Καὶ ἂν ἤθελε γίνεαι δεκτὸν, ὅτι ἡ προσαγομένη ἀπόφασις νομοτέπως ἐλήφθη, νομίμως καταχωρήσθη καὶ δημοσιεύθη καὶ δι' αὐτῆς ἐγένετο προσδιορισμὸς τῶν ζυγιστικῶν δικαιωμάτων κατὰ τὸ ἄρθρον 240 τοῦ κώδικος τῆς νομοθεσίας Δήμων καὶ Κοινοτήτων, ἀλλ' αὐτῇ αὐτῇ ἡ ἀπόφασις μόνη δὲν δύναται νὰ ἀποτελέσῃ τὸν νόμιμον τίτλον, διότι δι' αὐτῇ οὔτε βεβαίωσις καὶ προσδιορισμὸς τοῦ εἰσπρακτοῦ παρὰ τῆς προσκλιουμένης ἐναγομένης ποσοῦ γίνεται, οὔτε ἀποδεικνύεται ἡ ἀρετὴ, καὶ ἐπ' ἧσον δὲν ἐπικαλεῖται ὁ ἐνάγων ἄλλον νόμιμον τίτλον ἀποδεικτικόν τῆς ἀπαιτήσεως, δὲν δύναται τὸ Δικαστήριον νὰ ἀναγνωρίσῃ τὴν ἐπίδικον πρόσκλησιν νόμιμον καὶ ἰσχυρὰν καὶ τῷ λογῷ τούτῳ ἀπορριπτέα ἢ κρινομένη ἀγωγή. Ἐπιθ. Τομ. Αὐτ. 1933 σ. 189.

197. — Ποῖος εἶναι ἐν τῇ περιπτώσει ὁ νόμιμος τίτλος εἰσπράξεως, δικαστικῆς διοικητικῆς ἐκτελέσεως;

Διὰ τὸ ἐν Βελγίῳ, ἀρκεῖ νὰ χαρακτηρισθῆ, νὰ καταταθῆ τὸ δικαίωμα εἰς μίαν τῶν δύο κατηγοριῶν, αἰτίας ἢ ἔμμεσος φόρος. Κατατάσσεται εἰς τοὺς ἔμμεσους. Ἐνωτέρω *Verrijnmoeln* σ. 344. Τὰ περαιτέρω διὰ τὴν εἰσπραξιν εἶναι κεικονισμένα καὶ ἀλλὰ.

Τὰ αὐτὰ καὶ ἐν Γαλλίᾳ κατατάσσεται εἰς τοὺς ἔμμεσους φόρους, εἰδικότερον ἕξομοιοῦται διὰ τὸν τρόπον εἰσπράξεως, διώξεις, κυρώσεις, δικαιουσιότητας, πρὸς τὰ διαπύλαια αἱ περὶ ὧν διατάξεις προβλέπονται περὶ ὧν *Fouchier* σ. 95.

Διὰ τὰ παρ' ἡμῖν; Ἡ διάταξις τοῦ ἀρθρου 494 τοῦ κώδικος παραπέμπει εἰς τὸν νόμον περὶ Ε. Α. Ἐσόδων. Ἐκεῖ ὁ ἐκτελεστής τῆς νομοθεσίας, αἱ δημοτικαὶ καὶ κοινοτικαὶ ὑπηρεσίαι, δεῖται νὰ ἀναζητήσῃ τὸν νόμιμον τίτλον. Τὸ ἄρθρον 2 τοῦ Ν. Ε. Α. Ἐσόδων προτάσσει τὸ κυριώτερον. Ἡ κατὰ

τοὺς κειμένους νόμους βεβαίως καὶ ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων ἄρχῶν προσδιορισμὸς τοῦ εἰσπρακτέου ποσοῦ. . . . *

Αἱ κείμενα λοιπόν, εἰδικαὶ φορολογικαὶ διατάξεις κανονίζουν, πρέπει νὰ κανονίζουν, διαδικασίαν βεβαίωσης, προσδιορισμὸν τοῦ ποσοῦ τοῦ φόρου, καὶ ἡ διαδικασία αὕτη εἶναι ἡ απαιτημένη πρὸς κτήσιν νομίμου τίτλου ἐκτελεστοῦ καὶ αὐτὸν τὸν σκοπὸν ἔχει. Ὡς λέγουσιν αἱ ἐγκύκλιαι «καὶ ἐν τῷ κώδικι τῆς δημοτικῆς νομοθεσίας πρέπει νὰ διαγραφῆται, ὡς τοῦτο γίνεται ἐν ἐκαστῷ φορολογικῷ νόμῳ, ἡ διοικητικῶς τηρητέα διαδικασία, πρὸς ἀποκτήσιν τίτλου» Ἄνωτ. Α'. Μέρος 295.

Αἱ εἰδικαὶ διατάξεις τοῦ κώδικος περὶ σταθμικῶν καὶ μετρικῶν δικαιωμάτων, ἀρθρ. 240 προβλέπουσιν «τὰ σταθμικὰ καὶ μετρικὰ δικαιώματα βεβαιοῦνται καὶ εἰσπραττόνται εἴτε ἀπ' εὐθείας ὑπὸ τῶν οικείων δήμων καὶ κοινοτήτων δι' ἰδίων αὐτῶν ὀργάνων εἴτε δι' ἐμισθώσεως».

Αὐτὰ δὲν εἶναι, προδήλως, ὅ,τι εἴποι ὁ Ν.Ε.Δ.Ε. καὶ αἱ ὡς ἀνωτέρω ἔννοιαι. Οὕτε γίνεται παρανομία εἰς ἄλλας διατάξεις τοῦ κώδικος ἀνταποκρινομένης πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις ταύτας, λ. χ. τὰς περὶ διαφυλίων.

Δὲν ἀπλοποιεῖται λοιπόν, δὲν λίσταται ἕκαστον συγκεκριμένον ζήτημα δι' ἀπλῆς μνείας τοῦ ἀρθρου 404 καὶ τῶν διατάξεων περὶ εἰσπραξέως δημοσίων ἐσόδων. Οὕτε ἡ νομολογία ἔμπορεῖ νὰ συμπληρώσῃ διὰ τὰ κενὰ τῆς ὀργανικῆς νομοθεσίας ἐπὶ τοιοῦτου, φορολογικοῦ, θέματος. Μένει ζήτημα προβλέψεως νομοθετικῆς καὶ κανονιστικῆς, ἐξεντελιτικῆς. Ἐλλείπει ὀρισμῶν σαφῶν, μόνον ὑποχρεωτικῶν, ἢ δι' ἡμέρας διοικήσεις τοιοῦτων ὑποθέσεων σιτανιᾶ δυσχερεῖς δυσπερβλήτους. Δημιουργοῦνται δίκαι, αἴτινες καὶ ἀποβαίνουν εἰς βῆρος τῶν συμφερόντων τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων. Αἱ δόκιμοι ὀργανώσεις χειρίζονται, ὡς ἐξετέθη, τὴν ἔννοιαν τῆς φορολογίας ὅχι ἀπὸ ἀδυναμίαν πρὸς πολυνομίαν ἀλλὰ διότι ἦτο ἀναγκαῖον. Ἐκ τῶν ἐνότων δὲν δύνανται νὰ λύσονται τοιαῦτα ζητήματα, εἰς Κοίτης δικαίου.

§ 1928. — Δικαιοδοσία τακτικῶν δικαστηρίων. Τὸ ἀρθρον 68 τοῦ Ν. Ε. Δ. Ἐσόδων ἀναγράφει τοὺς λόγους ἀνακοπῆς. Πρῶτον δὲ τὴν παντελῆ ἔλλειψιν τίτλου ἐκ τῶν ἀριθμονημένων ἐν τῷ ἀρθρῳ 2 τοῦ ἰδίου νόμου. Παντελῆς ἔλλειψις δὲν πρέπει νὰ νοηθῆται ἡ πλήρης ἀνυπαρξία, ἀλλὰ καὶ ὅταν ὁ τίτλος δὲν παρέχῃ ἀπόδειξιν νομίμως, ἦτοι δὲν ὑπῆρθε βεβαίωσις κατὰ τοὺς κειμένους νόμους ἢ δὲν ἀποδεικνύεται ἐξ ἰσχυρῶν (ἀποράσεων, συμβολαίων, ὁμολογιῶν) ἢ ὑπάρχον μὲν ἔγγραφα ἀλλ' οὔτε βεβαίωσιν κἂν δὲν παρέχον περὶ τῆς ὀφειλῆς. Ζαριφοπούλου σ. 319.

Ἐὰν τὸ ποσὸν τοῦ φόρου δὲν ὑπερβαίῃ τὰς 10,000 δραχμὰς ἀρμοδίως εἶναι ὁ εἰρηνοδίκης, ἐὰν δὲ ὑπερβαίῃ τὰς 10,000 δρχ. ἀποφαίνεται ὁ Πρόεδρος τῶν Πρωτοδικῶν.

Περιέχει ὅμως τὸ ἀρθρον 68 τελευταίαν παράγραφον, καθ' ἣν διατηρεῖται καὶ ἡ ἐκ τοῦ ἀρθρου 235 τῆς πολιτικῆς Δικονομίας καὶ κατὰ τοὺς ὀρισμοὺς αὐτῆς ἀνακοπὴ περὶ ὑπάρξεως ὀφειλῆς πρὸς τὸ Δημόσιον ἐνώπιον τῶν ἀρμοδίων δικαστηρίων, πλὴν τῶν περιπτώσεων, καθ' ἃς ὁ προσδιορισμὸς

τῆς ὀφειλῆς ἔχει ἀνατεθῆ διὰ νόμου εἰς Διοικητικά Δικαστήρια ἢ Διοικητικά Ἐπιτροπὰς.

Εἰς τὰ νομοθετικά σώματα ἐζητήθη ἐπιμόνως, ὅπως ἀναγκασθῆ ἀμφοτέρωθεν τὸ δικαίωμα τῆς ἀνακοπῆς ἐκ τοῦ ἄρθρου 235 τῆς Πολ. Δικ. Ἄλλ' ὅταν, παρητηρεῖ ὁ κ. Ζαριφόπουλος, τὸ ἄρθρον 2 ἔδωκε περιορισμὸς ἐν τῇ ἐκδόσει προσλήσεως πρὸς πληρωμὴν καὶ τὸ ἄρθρον 68 ἀνέγραψε λόγους ἀνακοπῆς ἐρωτᾶται, ἂν θὰ ἐπίσχευε πρὸς ἐφαρμογὴ τοῦ ἄρθρου 235 Πολ. Δικ. Ἐκτὸς ἐὰν οἱ ὑποστηρικταὶ τῆς ἀπολύτου ἐκ τοῦ ἄρθρου 235 ἀνακοπῆς, ἤθελον νὰ ὑποβάλλουν εἰς νέον ἔλεγχον τῶν τακτικῶν δικαστηρίων τὰς ἀποφάσεις τῶν διοικητικῶν ἐπιτροπῶν καὶ διοικητικῶν δικαστηρίων, κατὰ πλήρη σύγκρουσιν τῆς ἐννοίας τακτικῆς καὶ διοικητικῆς δικαιοσύνης... Ζαριφοπούλου σ. 325.

199.— Ὅταν ἔχει νόμος δημιουργηθῆ δικαιοδοσία διοικητικῆ, κινουμένη δι' ἰδίων ὑπὸ τοῦ νόμου ὀριζομένων ἐνδίκων μέσων, διαφεύγει τὴν ἐρευναν τῶν τακτικῶν δικαστηρίων παρὰ τῆς διοικήσεως γενόμενος προσδιορισμὸς τοῦ πρὸς τὸ Δημόσιον χρέους ἐκ φόρου. Ἐὰν δὲ δὲν ἔχει καθιερωθῆ διοικητικὴ δικαιοδοσία διὰ τὰς πράξεις τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν, τὰ τακτικά δικαστήρια ἔχουσι ἀρμοδιότητα, ὅπως ἀποφάνηται ἀκούρους τὰς πράξεις τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν, ἂν ἐν τῇ ἐκδόσει αὐτῶν παρῆβηται ὁ νόμος κατ' οὐσίαν ἢ δὲν ἐτηρήθη ἢ ὑπὸ τούτου διαγραφομένη διαδικασία.

Οὕτως, ἂν ἡ βεβαίωσις τοῦ φόρου ἔχει ἀνατεθῆ εἰς διοικητικὴν ἀρχὴν (Οἶκ. Ἐφόρον) ἢ λύσις δὲ τῶν περὶ τὴν βεβαίωσιν τοῦ φόρου ἀμφισβητήσεων εἰς Διοικητικά Δικαστήρια (Φορολ. Ἐπιτροπὰς, Ἐλεγκ. Συνεδρίον) τὸ τακτικὸν δικαστήριον, δικάζον ἐπ' ἀνακοπῆ, εἶναι ἀναρμόδιον νὰ κρίνῃ ἂν ὁ φόρος ὀφείλεται ἢ οὐ ἢ ἂν ὀφείλεται τόσος, ὅσος ἐβεβαιώθη ὑπὸ τῶν ὡς ἄνω διοικητικῶν ἀρχῶν ἢ δικαστηρίων, θὰ περιορισθῆ δὲ μόνον εἰς τὴν ἔξοσιν τῆς ἐπάφεως τίτλου κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ Ν. Ε. Δ. Ἐσόδων, ἂν τ. ἔ. ἐπίσχευε ἀποφάσεις τοῦ Οἶκ. Ἐφόρου, Ἐλεγκτικῶν Συνεδρίων κτλ.

Ἐὰν ὅμως, διὰ τὸν προσδιορισμὸν τοῦ πρὸς τὸ Δημόσιον χρέους, ἐν ἀμφισβητήσῃ του, δὲν ἔχει ρητῶς ὀρισθῆ ἀρμοδιότης ἐπὲρ τῆς Διοικήσεως, τότε ἀναμφισβόλως τὸ Δικαστήριον δικαιοῦται νὰ ἐρευνήσῃ τὴν ὀρθότητα ἢ τὸ βέβαιον τοῦ τίτλου κατ' οὐσίαν.... Θεωρία καὶ Νομολογία. Αὐτ.

200.— Ἐκ τῆς διατυπώσεως τῆς παρ. Γ', τοῦ ἄρθρου 68, καθ' ἣν ἀποκλείεται ἀνακοπὴ ἐκ τοῦ ἄρθρου 235 Πολ. Δικ., ὅταν ὁ προσδιορισμὸς τῆς ὀφειλῆς ἔχει ἀνατεθῆ νόμος εἰς διοικητικά Δικαστήρια ἢ Ἐπιτροπὰς, δικαιολογεῖται ἡ ἑρμηνεία ὅτι ἀνακοπὴ ἐκ τοῦ ἄρθρου 235 περιορίζεται μόνον εἰς τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν ὁ προσδιορισμὸς τῆς ὀφειλῆς ἀνῆκε, ὡς διοικητικῆς πράξεως, εἰς τὴν ἀρμοδιότητα μονομελοῦς διοικητικῆς ἀρχῆς, δὲν συντρέχει δὲ διοικητικὴ δικαιοδοσία πρὸς λύσιν τῶν περὶ τὸν καθορισμὸν ὑπὸ τῆς ἀρχῆς ταύτης τῆς ὀφειλῆς τοῦ ἰδιώτου ἀμφισβητήσεων ἢ ἢ ἐπάροχουσα διοικητικὴ πρὸς τούτου δικαιοδοσία ἀσκεῖται ὑπὸ μονομελοῦς ἐπίσης, ἀρχῆς.

Ἐν τῷ ἔνῳ ἡ ἀρμοδία πρὸς ἔκδοσιν τῆς προσδιοριστικῆς τῆς ὀφειλῆς πράξεως ἀρχὴ εἶναι ἡ Διοικ. Δικαστήριον ἢ Ἐπιτροπὴ, καὶ ἔδῳ μὴ καθιερθεῖται δικαιοδοσία διοικητικὴ ἐπὶ τῆς πράξεως ταύτης, δὲν δύνανται νὰ παρέμβουν κατ' ἀνακοπὴν ἐκ τοῦ ἀρθροῦ 235 τὰ τακτικὰ δικαστήρια. Ζαριφοπούλου Αἴτ.

Ἡ τελευταία λοιπὸν παράγραφος τοῦ ἀρθροῦ 68, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὰ ἀνωτέρω ἐκτιθέμενα, σημαίνει: Ὅπου ἡ ὑπάρχουσα διοικητικὴ δικαιοδοσία πρὸς λύσιν τῶν διαφορῶν ἐξ ἀμφισβητήσεων περὶ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ φόρου, τὴν βεβαίωσιν, τὸν προσδιορισμὸν τοῦ χρέους καὶ τοῦ ποσοῦ αὐτοῦ, δὲν πληροῖ τοὺς ὅρους τοῦ ἀρθροῦ 68 παρ 5, δὲν εἶναι Διοικ. Δικαστήριον ἢ Ἐπιτροπὴ ἀλλὰ λ. χ. ἐπὶ κοινοτικῶν φόρων ὁ Νομάρχης ὡς ἐπὶ ἐράνων, προσωπικῆς ἐργασίας, χωρεῖ ἢ ἐκ τοῦ ἀρθροῦ 235 τῆς Πολ. Δικ. ἀνακοπὴ ἐνώπιον τῶν τακτικῶν δικαστηρίων περὶ ἐπάφξεως ὀφειλῆς, δηλαδὴ ἐξουσίαν ἔχουν ταῦτα νὰ ἐξετάσουν τὴν ὀρθότητά ἢ τὸ βέβαιον τοῦ τίτλου κατ' οὐσίαν, νὰ κρίνουν καὶ ἂν ὁ φόρος ὀφείλεται ἢ οὐ ἢ ὀφείλεται ὅσοις ἐβεβαιώθη ὑπὸ τῆς διοικητικῆς ἀρχῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΒ'

Περὶ τῶν δημοτικῶν καὶ κοινοτικῶν
τελῶν καὶ δικαιοματίων

* Ἄρθρα 205-220

Α'. Περὶ ἐπιβολῆς τέλους ἐπὶ τῶν ἀδειῶν οἰκοδομῶν

201. — Τὸ ἀπὸ 25 Φεβρουαρίου 1836 Β. Δ. ὑπὸ τίτλον «περὶ εἰσοδημάτων τῶν δήμων» προέτασεν αἰτιολογίαν «θεωροῦντες, ὅτι ἡ ἐκτέλεσις τῶν σχεδίων τῶν πόλεων εἶναι χρεὸς δημοικόν, θεωροῦντες, περιελάον, ὅτι δὲν ὑπάρχει ἐπι σήμερον προσδιορισμένος πόρος διὰ τὰ γινόμενα ἀπὸ τούτων δήμων εἰς ἐκτέλεσιν τούτων ἔξοδα». Εἶχε δύο ἄρθρα. Σήματις αὐτῶν εἶναι τὸ ἄρθρον 208 τοῦ κώδικος — Τὸ α' ἐδάφιον τούτου εἶναι τὸ ἰὸν ἄρθρον τοῦ δ. τοῦ 1836, μετὰ τὴν διαφορὰν, ὅτι τὴν ἐπάραξ πληρωμὴν ὄριζεν εἰς δραχμὰς 5. Τὸ ἄρθρον 3 εἶλεν : «Ὁ φόρος αὗτος ἀποτελεῖ μέρος τῶν εἰσοδημάτων τοῦ δήμου, ὅστις θέλει τὸν δαπανᾷ εἰς ἐκτέλεσιν τῶν σχεδίων τῶν πόλεων, εἰς δημοσίους δειροφυτείας καὶ εἰς κατασκευὴν ὁδῶν».

Καὶ ἔγραψεν ὁ Φιλήμων «Ἐννοεῖται ὅτι μεταπολεμικῶς εἰσὶ τὰ ἐκ τῆς τριακονταετίας φορολογίας ἔξοδα, καὶ ἐν αὐταῖς ταῖς μεγάλας πόλεις . . . Συνήθως οὗτοι τὰς δραχμὰς ἑκατὸν δὲν ὑπερβαίνει τὸ ἐκ τοῦ φόρου τούτου εἰσόδηον. Καὶ ὅμως ἐπὶ τοσοῦτον ὤθησε τὴν ἀγαθότητα ὁ Νομοθέτης τοῦ 1836, ὥστε ἐραντίσθη, ὅτι ἠδύνατο νὰ ἐκτελεσθῶσιν ἢ νὰ διευκολυνθῶσιν, ὅσα ἐν ἄρθρῳ 3 ὄρισεν». Δήμορχος σ. 543.

Ἀντιθέτως εἰς τὸ Ὑπουργεῖον εὐρισκόν, ὅτι οὐκ ὀρθῶς ὁ Φιλήμων ἐκάλει τὸν νομοθέτην τοῦ 1836, διότι οὐκ ἐγκαταρρόνηται ποσὰ εἰσπράξαν αἱ πόλεις, αἵτινες ἀπὸ τοῦ 1836 τοσοῦτον προώδευσαν». Ἀνεγνωρίζεται δὲ μόνον, ὅτι ἡ φορολογία αὕτη εἶναι ἐπιτελῶς ἄνιστος, ἀπ' οὗ οἰκονομικῶς ἀξίας οἰκοδομὴ ὑπόκειται εἰς τὴν αὐτὴν φορολογίαν. . . Ἀλλὰ παρετήσαν, «τὰ περὶ τούτων νομοθετικῶς μόνον δύνανται νὰ κανονισθῶσιν».

202. — Μετὰ τὸν νόμον ΔΝΖ' τὸ πρῶτον εἰσῆχθη τέλος δημοτικῶν ἐπὶ τῶν ἀδειῶν οἰκοδομῶν ὑπὸ νέον τύπον ἐκείνῳ τοῦ δήμου Θεσσαλονίκης δι' ἐδικῶν ἐπ' ἀριθ. 2057 τοῦ 1917 διατάγματος τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως Ἐφ. Πρωσ. Κυβ. 1917 Τ. Α. Φ. 74. Γεραγᾶ, Νομοθεσία περὶ δήμων καὶ κοινοτήτων. Συμπλήρωμα Α 1918 σ. 28.

Κατὰ τὸ διάταγμα τοῦτο ἐπεβάλλετο ἐπὶ οἰκοδομῶν ἐμβαδοῦ μέχρι 15

τ. μ. τέλος 0,25 δρχ. κατά τ. μ. και 0,30 δρχ. δι' ἕκαστον τρέχον μέτρον προσόφρων. Ἄνω τῶν 75 τ. μ. ἔμβαδοῦ τέλος 0,40 δρχ. δι' ἕκαστον τ. μ. και 1,20 δι' ἕκαστον μέτρον προσόφρων. Αἱ ἄδεια οἰκοδομήσεως ἐργαστηρίων ἀποθηκῶν, ξενοδοχείων ἢ ξενωνῶν και ἐξωστῶν μὲ βαρύτερον σχετικῶς τέλος Αἱ ἄδεια ἐπισκευῶν ἐφορολογεῦντο κατὰ τ. μ. ἔμβαδοῦ. Μέχρι 50 τ. μ. ἀπὸ 50-100 τ. μ. μὲ δρχ. 5 και ἀπὸ 100 τ. μ. και ἄνω μὲ δρχ. 10 κατὰ τ. μ.

Νομοσχέδιον τοῦ 1918, διὰ τοὺς δήμους Ἀθηναίων και Πειραιῶς, ἐγκατέλειπε τὴν ὡς ἄνω βῆσιν και ἐπέβαλε τέλος $1\frac{1}{2}\%$ ἐπὶ τῆς δαπάνης τῆς οἰκοδομῆς, ἥεις προβλέπεται εἰς τὸν ἐγκεκριμένον ἀπὸ τοῦ ἀρμοδίου μηχανικοῦ προϋπολογισμόν. Τὸ 1919 κατηρτίσθη νέον σχέδιον, ἐπιβάλλον τὸ τέλος κατὰ τὸν τύπον τοῦ διατάγματος τοῦ ἀφοροῦντος τὸν δήμον Θεσσαλονίκης βελτιούμενον. Ἀντὶ τοῦτου ὁμοίως ἐψηφίσθη ἄλλο, ὅπερ ἐγένετο ὁ νόμος 2354 τοῦ 1920 δι' αὐτοῦ ἐβελτιώθη τὸ ὁμοίως βῆσεως τοῦ 1918, ἐδημιουργήθη δὲ και σπουδαιότερον ἔσοδον ὑπὲρ τῶν δήμων. Ὁ δήμος Θεσσαλονίκης μὲ τὸ διάταγμα τοῦ 1917 εἰσέπραξε τὸ 1924 δρχ. 27,000, ἐν φ' ὃ δήμος Ἀθηναίων 1,200,000 και ὁ δήμος Πειραιῶς 1 ἔκτι.

2033. — Κατὰ τὸν βουλγαρικὸν νόμον τὸ δικαίωμα ἐκαστοῦ κατὰ τ. μ. και ὄροφον Ἀπρ. Γεν. Διοικήσεως (ἡμετέρας) Θράκης 18167 ἀπὸ 10 Φεβρουαρίου 1921, ἐξ Ἀνδροανουπόλεως ἐπερὶ τῆς δημοτικῆς φορολογίας ἐν Ἀντικῇ Θράκῃ Κορ. Γ. Β. δδ. 2. Ἡδὴ τὸ ἀρθρον 89 ἔδ. 3 τοῦ περὶ κοινοτήτων βουλγαρικῶν νόμου δοξεῖται τὸ τέλος δὲ δυνατόν νὰ ὑπερβαίῃ τὰ 2 τοῖς χιλίοις τῆς κατὰ προσέγγισιν ἀξίας τῆς οἰκοδομῆς ἐφ' ὅσον προσρίζεται διὰ κατοικίαν και τὰ $5\frac{1}{100}$ τῆς ἀξίας ἂν πρόκειται περὶ οἰκοδομῶν προσοδοφόρων, ξενοδοχείων, μαγαζιῶν, κινηματοθεάτρων, γκαρῶν, και ἄλλων παρεοίων.

2034. — Ἐν Γαλλίᾳ ὁ δημοτικὸς νόμος ἀναγράφει μεταξὺ τῶν τακτικῶν ἐσόδων τὰ δικαιώματα ὁδοποιίας, droits de voirie Ἀρθρ. 133 ἔδ. 8 Ν. 1837 ἄρ. 37 ἔδ. 8. Ὑπὸ τὸν τίτλον αὐτὸν νοοῦνται τὰ κανονισθέντα και ἐκπῆλαξ εἰσπραττόμενα δικαιώματα ὑπὲρ τῶν κοινοτήτων ἐκ' εὐκαιρίας ἐνεργείας τῶν εὐθυγραμμίσεων, τῆς ἐκδόσεως ἀδειῶν οἰκοδομήσεων και ἐπισκευῶν τῶν ἀκινήτων, τὰ ὁποῖα πλαισιώνουν τὰς δημοσίας ὁδοὺς ἐν τῇ ἐσωτερικῇ τῶν κατοικημένων κέντρων. Monsarrat, Des voies urbaines 539. Εἰς ταῦτα ὑπόκειται τὸ Κράτος και τὰ δημόσια ἱδρύματα διὰ κτίρια προσωρισμένα διὰ δημοσίου χαρακτῆρος ὑπηρεσίας. Ἀπ. 601. Τὰ τιμολόγια τῶν δικαιωμάτων ψηφίζονται δι' ἀποφάσεις τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου, ἐποκειμένης εἰς τὴν ἔγκρισιν τοῦ Νομάρχου Ἀρθρ. 63-8 δ. ν.

Τέλος ἐπὶ τῶν νέων οἰκοδομήσεων περιλαμβάνετο μεταξὺ τῶν ἐπιτροπομένων εἰς τὰς κοινότητας, διὰ τοῦ νόμου τοῦ 1897, εἰς ἀντικατάστασιν τῶν τυχόν καταργουμένων διακυλίων. Νόμοι εἰδικοί ἐπέτρεψαν τὴν εἰσπράξιν τοιούτου τέλους ἐπὶ διαφόρους βῆσεις. Ἀλλαχοῦ ἐπιβάλλετο μὲ βῆσιν τὴν οἰκοδομουμένην ἐπιφάνειαν, ἄλλαχοῦ ἐπὶ τῆς δαπάνης τῶν οἰκοδομήσεων και ἐν Λυὼν δυνάμει διατιμῆσεως μᾶλλον πολυπλόκου, κατὰ τ. μ. και ὄροφον.

205. — Ἐν Περσίῳις, κατὰ τὸν τελευταῖον τοῦ 1927 κανονισμὸν, ἐγκριμένον διὰ διατάγματος, διὰ τὴν ἐπιβολὴν τῶν δικαιωμάτων ὁδοποιίας, αἱ ὁδοὶ τῆς πόλεως διαιροῦνται εἰς ἔξ κατηγορίας καὶ δι' ἑκάστην κατηγορίαν ἔχει κανονισθῆ ἰσολόγιον δικαιωμάτων ἐπιμοστίων εἰς τὰ διάφορα εἶδη ἔργων. Ἡ κατάταξις ἔχει γίνεαι ληφθεῖσης ὑπ' ὄψιν, πρὸ παντός, τῆς ἀξίας, τοῦ ἐδάφους παρὰ τὰς ὁδοὺς καὶ ἐπικουρικῶς τῆς ἐμπορικῆς καταστάσεως καὶ τῆς ἐκτάσεως τῆς κυκλοφορίας. Ὁ κανονισμὸς περιλαμβάνει τρεῖς κατηγορίας ἔργων: 1 Ἔργα ὑποκείμενα εἰς δικαίωμα πρώτης οἰκοδομήσεως 2 Ἔργα ὑποκείμενα εἰς δικαίωμα πρώτης οἰκοδομήσεως καὶ ἔν τελος ἐτήσιον 3 Ἔργα ὑποκείμενα εἰς δικαίωμα τριμηνιαῖον, ἀπόθεαις ὁδικῶν κλπ.

Εἰς τὴν πρώτην κατηγορίαν ἐπάγονται κυρίως τὰ ἔργα τὰ ἀφορῶντα τὴν κυρίως οἰκοδομήν, ἣτις ἐπιβαρύνεται μὲ ἑλαφρὸν σχετικῶς τέλος, ἵνα μὴ ἐπέλθῃ αἰσθητὴ ὑπερτίμησις τῶν οἰκοδομῶν. Ὅριζονται δὲ λεπτομερῶς τὰ ἔργα αὐτά. Τὰ δικαιώματα κανονίζονται εἴτε κατὰ μέτρον προσόψεως εἴτε κατὰ μέτρον ἐπιφανείας. Τὸ δικαίωμα τῆς οἰκοδομήσεως εἶναι ἀπαιτητὸν, ὅταν ζητητῆ ἡ σχετικὴ ἀδεια, δηλαδὴ προκαταβάλλεται.

206. — Ἐν Βελγίῳ ἐπιβάλλονται, εἴτε ὑπὸ μορφὴν δικαιωμάτων ἀνταποδοτικῶν εἴτε ὑπὸ μορφὴν φόρων, ἀληθινῶν, ἀμέσων εἰς βάρος τῶν ἰδιοκτησιῶν κατὰ μῆκος τῶν δημοσίων ὁδῶν, τέλη διάφορα: 1) οἰκοδομήσεων καὶ ἐπισκευῶν, 2) δι' ἀνοιξιν ὁδῶν, 3) διὰ κατασκευὴν πεζοδρομίων, 4) ὁδοστρωσίας, 5) διὰ κατασκευὴν ὑπονόμων, 6) διὰ τὴν στρωσίν, συντήρησιν, καθαριότητα, φωτισμὸν ἢ διὰ μίαν τῶν ὑπηρεσιῶν τούτων.

Τὸ τέλος οἰκοδομήσεων καὶ ἐπισκευῶν κατὰ τὸν σχετικὸν κανονισμὸν τῆς πόλεως Βρυξελλῶν ἐπιβάλλεται μὲ βᾶσιν τὸν ὄγκον καὶ τὴν κατῆστασιν τῆς ἰδιοκτησίας. Ἡ πόλις διαιρεῖται εἰς δέκα κλάσεις, δι' ἀφορᾶσεως τοῦ δημοτικῶ συμβουλίου, ἢ κατῆταξις ἀναθεστέεται κατ' ἔτος ἢ καὶ δι' εἰδικῆς ἀποφάσεως συνεπέει ἐγκριθέντων ἔργων. Τὸ τέλος πρὸ τοῦ πολέμου ὄριζετο διὰ τὴν πρώτην κατηγορίαν εἰς 1 φρ. κατὰ κυβικὸν μέτρον μέχρις ὕψους 5 μέτρων, 0,50 φρ. μέχρι 10 καὶ 0,25 ἄνω τῶν 10 κ. ὕψους. Ἐκάστη ἐπομένη κατηγορία πληρώνει τέλος διαδοχικῶς μειούμενον κατὰ τὸ 1]10. Τὸ τέλος εἶναι ἀπαιτητὸν μετὰ τὸν κυβισμόν. Προσωριναὶ οἰκοδομήσεις διαρκείας ἔνδος ἔτους, ἐξαφροῦνται τοῦ τέλους. Αἱ ἐπισκευαὶ τῶν ἐξωτερικῶν προσόψεων φορολογοῦνται κατὰ τ.μ. μὲ τέλος 1 φρ. διὰ τὴν α' κατηγορίαν, διαδοχικῶς μειούμενον κατὰ τὸ 1]10 δι' ἑκάστην ἐπομένην. Αἱ ἔργατικαὶ κατοικίαι κατατάσσονται εἰς τὴν δεκάτην κλάσιν. Τὸ τέλος πλήττει τὴν ἰδιοκτησίαν καὶ ἀφείλεται παρὰ τοῦ κατόχου.

Κατὰ τὸν κανονισμὸν ἄλλης κοινότητος, τὸ τέλος κανονίζεται μὲ βᾶσιν τὴν οἰκοδομημένην ἐπιφανείαν πολλαπλασιαζόμενον ἐπὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν ὁδῶν. *Biddaer Formulaire II σ. 653.*

2137. — Ὁ ἡμέτερος κωδὶξ περιέλαβε καὶ προτάσσει τὴν διάταξιν τοῦ ἀεμνήστου διατάγματος τοῦ 1836, ἀποτελοῦσαν τὸν γενικὸν κανόνα, καθ' ἣν ὅστις εἰς τὸ μέλλον θέλει οἰκοδομῆσαι νέαν οἰκίαν ἐντὸς τῶν πόλεων

του Κράτους, οφείλει να πληρώσῃ ἅπας δραχμὰς διακοσίας. Νέαν οἰκίαν, εἴτε ἀνά-τορον εἴτε στέγην στοιχειώδη. Μόνον δὲ νέαν οἰκίαν, οἷχι ἐπανοικοδόμησιν, οἰκιστὴν, ἐπισκευὴν ἢ προσθήκας. «Ἐντὸς τῶν πόλεων» ὅπως ἔλεγε τὸ διάταγμα τοῦ 1836. Δὲν ἐννοεῖ ὁμως μόνον τοὺς δήμους, διότι τὸ ε' ἐδάφιον λέγει, ὅτι τὸ τέλος ἀποτελεῖ μέρος τῶν εἰσοδημάτων τοῦ οἰκείου δήμου ἢ τῆς κοινότητος. Ἐλλείπει εἰδικωτέρον ὄρισμόν τῆς «πόλεως» διὰ τὴν προκειμένην περίπτωσιν, σύμφωνα πρὸς τὴν αἰτιολογικὴν βᾶσιν τοῦ τέλους, ὃ νόμος πρέπει νὰ ἔχη τὴν ἔννοιαν, ὅτι πᾶσα κοινότης ἐφαρμοζοῦσα σχεδίων πόλεως ἢ καὶ προβαίνουσα εἰς οὐκωτορίαν, κατασκευὴν ὁδῶν, πλατειῶν κλπ., ἔχει δικαίωμα νὰ εἰσπράξῃ τέλος. Ἄλλως τε καὶ τὸ κατὰ τὰ ἄρθρα 209 ἐφ. τέλος δύνανται σύμφωνα πρὸς τὸ ἄρθρον 218 νὰ ἐπεκταθῇ καὶ εἰς κοινότητας, ἄνευ περιορισμοῦ τινος.

Οἱ δήμοι καὶ αἱ κοινότητες, ἀντὶ τοῦ μὴ σοβαροῦ, ἀπὸ κρίσεως ἀπόψεως, τέλους τοῦ ἄρθρου 208, δύνανται βεβαίως νὰ ζητήσωσι τὴν ἐλέκτασιν τοῦ κατὰ τὰς ἀκολουθούσας διατάξεις τέλους. Καὶ ἐπεξετάθη τοῦτο καὶ εἰς κοινότητας ὑπὸ τὸ αὐτὸ ποσοστὸν, ὅφ' ὃ ἐφαρμόζεται εἰς τὰς μεγάλας πόλεις.

204.— Δύνανται νὰ παρατηρηθῇ, ὅτι τὸ σύστημα τοῦ νόμου 2354 εἶναι πολὺπλοκόν. Καὶ τοῦτο διότι ὁ προσδιορισμὸς τῆς ἀξίας τῶν οικοδομῶν δὲν εἶναι πρόβλημα ἀπλοῦν. Ἡ συμβατικὴ διατίμησις γίνεται κατὰ πενταετίαν. Ἀκριβῶς δὲ τοῦτο ἐδειχθὲν τὸ ὀλιγώτερον σκόπιμον διὰ τὴν περίσδον τὴν ὁποῖαν διήλθεν ἡ χώρα καὶ ὑπὸ τὴν ὁποῖαν ἡ κατάστασις τῶν πόλεων μεταβάλλεται ἀλματικῶς. Τὰς διατάξεις διαπνέει πνεῦμα οὐγενερωτικόν. Φαίνεται ὅτι συντάκτης ὑπῆρξε μηχανικὸς ἐφαρμοσας τὰς ἐκ παραδόσεως ἀντιλήψεις τὰς κρατούσας εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Συγκοινωνίας. Ἀρκεῖ νὰ σημειωθῇ, ὅτι κατὰ τὸ ἄρθρον 5 ἡ καταταξὶς τῶν ὁδῶν διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ τέλους, ὤφειλε νὰ γίνεται ἀπὸ τὰς Ἀθήνας διὰ Διατάγματος. Ἐβελτιώθη κατὰ τοῦτο, τὸ Διάταγμα μετεβλήθη εἰς ὑπουργικὴν ἀπόφασιν, ἔμεινεν ὅμως τὸ ἄλλο: κατόπιν πράξεως τοῦ οἰκείου δημοτικοῦ συμβουλίου, *ἐχοῦσης δυνάμει ἁπλῶς συμβουλευτικῆς*. Εἶναι αἱ ἐκφράσεις τοῦ παλαιοῦ καιροῦ. Εἰς τὸν φερολογοῦμενον ἐπιβάλλονται ὑποχρεώσεις διὰ τὴν βεβαίωσιν τοῦ φόρου καὶ ὑπολογισμοὶ μαθηματικοί, ἄλλο δὲ σύστημα ἐφαρμόζεται διὰ τὰς οικοδομήσεις καὶ ἄλλα διὰ τὰς ἐπισκευὰς. Αἱ δυσχέρειαι αὗται γίνονται ἀόσθηται κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν εἰς ἐπαρχιακὰς πόλεις καὶ κοινότητας.

209.— Τὸ τέλος ἀδείας οικοδομῶν, κατὰ τὰ ἄρθρα 209 ἐφ. τοῦ κώδικος, δὲν συμπεριλαμβάνεται εἰς τὰ τέλη ἀντιπαροσχῆς δημοσίας ὑπηρεσίας, ὡς τὰ τέλη καθαρότητος, σταθμικὰ κλπ., ἐξισοῦται πρὸς φόρον. Ἐπομένως δὲν ὑποχρεοῦται ἡ Ἑλλην. Τηλεφωνικὴ Ἑταιρία, δυνάμει τοῦ ἄρθρου 16 τῆς τηλ. συμβάσεως (νόμος 4517) εἰς τὴν καταβολὴν τριοῦτου φόρου, καθόσον δὲ ἐβαρύνετο τὸ κερφάλαιον αὐτῆς. Γνώμη Ὑπουργεῖον 72962-1431.

Κατὰ τὴν ὀρθὴν ἔννοιαν τῶν διατάξεων τοῦ ἄρθρου 13 τοῦ νόμου 4202 οἱ κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ νόμου ἀνεγείροντες κατοικίας δημόσιοι ὑπάλληλοι ἀπαλλάσσονται καὶ τοῦ κατὰ τὰ ἄρθρα 20 210 τέλους κηβισμού

ὑπὲρ τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων, οἵτινες ἔχουσιν ἐπιβάλα τὴν φορολογίαν ταύτην. Ἐγ. Ὑπουρ. 137.12 Μαρτίου 1932.

Ἐκ τῶν διατάξεων τοῦ ἀρθροῦ 18 τοῦ νόμου 3714 οὐδόπως προκύπτει, ὅτι οἱ πρόσφυγες ἀπαλλάσσονται τοῦ κατὰ τὰ ἀρθρα 208-220 τοῦ κώδικος τέλους ἐπὶ τῶν ἀδειῶν οἰκοδομῶν. Τὸ ἀρθρον 18 τοῦ νόμου 3714 ἀπαλλάσσει τοῦ παγίου φόρου ἐπὶ τῶν οἰκοδομῶν οὐκ ἂν καὶ τοῦ ὡς εἴρηται τέλους, διὰ τὴν καταβολὴν τοῦ ὁποίου θὰ ἔδει ὁ σχετικὸς νόμος νὰ εἶχεν ὁρίσει ρητῶς, ὅτι αἱ οἰκοδομαὶ ἀπαλλάσσονται παντὸς δημοσίου, δημοτικοῦ ἢ κοινοτικοῦ φόρου ἢ τέλους καὶ παντὸς ἄλλου συμπληρωματικοῦ δικαιώματος, φόρου, ἢ συνήθως εἰς ἄλλας ὁμοίας περιπτώσεις συναντώμεν. Ἐγ. Ὑπ. 111.12 Μαρτίου 1932.

210. Ἐν Γαλλίᾳ, διὰ νόμον ἀπὸ 1 Ἀπριλίου 1926, αἱ νέα οἰκοδομαὶ, ἐπισκευαὶ καὶ προσθήκαι ἀπαλλάσσονται ἐπὶ δέκα πέντε ἔτη τοῦ κτηματοκοῦ φόρου καὶ τῶν εἰδικῶν τελῶν ὑπὲρ τῶν νομῶν καὶ κοινοτήτων. Ἐγεννήθη ζήτημα ποία ἡ ἔκτασις τῆς ἐξαιρέσεως, ἀν περιλαμβάνη καὶ τὸ τέλος ὁδοποιίας. Ἐδόθη ἡ λύσις, ὅτι σύμφωνα πρὸς τὰς δηλώσεις τοῦ ἐπιτρόπου τῆς Κυβερνήσεως ἐνώπιον τῆς Γερουσίας κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ νόμου τῆς 13 Ἀυγούστου 1926, αἱ νέα οἰκοδομήσεις, κατὰ τὸν νόμον τῆς 1 Ἀπριλίου ἔ. ἔ. ἀπαλλάσσονται φόρων κοινοτικῶν ἔχοντων ταυτευτικὰν χαρακτηρισμὰ. Κατὰ συνείκειαν ἡ ἐξαιρέσις δὲν ἐκτείνεται καὶ ἐπὶ τῶν δικαιωμάτων ὁδοποιίας καὶ ὑπονόμων, ἅτινα δὲν ἀποτελοῦν κυρίως φόρον κατὰ τὴν διοικητικὴν ἔννοιαν τῆς ἐκφορέσεως, δηλαδή εἰσφορὰν τοῦ πολίτου διὰ τὰ δημόσια βίη, ἀλλ' ἀντιπροσωπεύουν εἴτε ἀποζημίωσιν τῆς κοινότητος διὰ τὰ ἔξοδα, ἅτινα ἐπάγεται ἡ οὐμοτομία, ἢ χρησιμοποίησις ἀδειῶν οἰκοδομήσεων ἢ ἐπισκευῶν εἴτε ἀκόμη ἀντιστάθμισμα τῶν ὠφελημάτων, τὰ ὅποια οἱ ἰδιῶται ἔχουσιν εἰς ἔργον ὡς αἱ ὑπόνομοι. *Jurispr. Municip. et Rurale* 1927 II 63.

211. — Ἐν Βελγίῳ διὰ νόμον ἀπὸ 10 Ἰουνίου 1927 πρὸς ἐνθάδε φέρειν τῆς ἀνεγέρσεως νέων κατοικητῶν ἀνιστάλη ἐπὶ δεκαετίαν ἢ ἰσχυρὸς τοῦ κτηματοκοῦ φόρου ἐπὶ τῶν νέων κατοικητῶν ἄρθρ. 1 § 1. Ἡ τρίτη παραγράφος τοῦ ἀρθροῦ τούτου ὁρίζει: Ἡ προβλεπομένη ἀπὸ τῆς 1ης παραγράφου ἀνιστάλη ἐφαρμόζεται τόσον ἐπὶ τοῦ βασικοῦ φόρου, ὅσον καὶ εἰς τὸς σχετικὸς προσθέτους, διατηρουμένων ὅμως τῶν δικαιωμάτων τῶν κοινοτήτων, ὅπως ἐπιβάλλωσι τέλος ἐπὶ τῶν νέων οἰκοδομῶν, αἵτινες ἀπολαμβάνουσι τῆς ἀνιστολή. Ὡς δὲ διασαφηνίζεται εἰς τὰς σχετικὰς κοινοβουλευτικὰς ἐκθέσεις, ἡ ἀνιστολή δὲν ἀφορᾷ τὰ πρόσθετα ἐλαττωσὰ κοινοτικά καὶ ἐπαρχιακά οὔτε τὸ λεγόμενον τέλος ὁδοποιίας (φόρον ἀληθινὸν διαφ. ἢ, ἐπὶ τῆς κτηματολογικῆς προσόδου τῶν οἰκοδομῶν μὴ ὑποδόσεις μεγίστας). *Rev. Com.* 1928 σελίς 246.

212. Αἱ οἰκοδομαὶ, κατὰ κατηγορίας ὁδῶν, φορολογοῦνται ὅλαι καὶ μὴ τὸ αὐτὸ ποσοστὸν τέλους εἴτε κείναι ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, εἴτε ὁρισθῆν τῆς προσόδου. Ἀλλεχοῦ λαμβάνουν ὑπ' ὄψιν τὴν κατάστασιν ταύτην. Ἐν Γαλλίᾳ τὸ ζήτημα τῆς πληρωμῆς δικαιωμάτων ὁδοποιίας ἐξαρτάται ἐκ τῆς ἀπο-

στάσεως τῶν τοιοῦτων ἔργων ἀπὸ τῆς προσόψεως, ἂν δηλαδὴ ἡ ἀπόστασις εἶναι σπουδαία δὲν καταβάλλονται δικαιοῦματα. Monsarrat 682. Ἐν Βελγίῳ ὁ κανονισμὸς τῆς κοινότητος Auderlecht ὁρίζει ὅτι ἡ οἰκοδομὴ ἐπὶ οἰκοπέδῳ ἐκλειστοῦ φορολογεῖται μὴ τὸ ἄμεσως κατώτερον τέλος ἀπὸ τὸ προσδιωρισμένον διὰ τὴν κατηγορίαν τῆς ὁδοῦ, ἀπὸ τῆς ὁποίας ἔχει εἴσοδον.

213.—Ὅπως συμβαίνει παντοῦ ὁ νόμος 2354 ἠθέλησε νὰ ἐπιβαρύνῃ μὲ ἑλαφρότερον τέλος τὰς μικρὰς οἰκοδομὰς μέχρις ἀξίας 6,000 δραχ. προπολεμικῶν. Ὁ ἀριθμὸς ἐληγομένηθη καὶ ἔμεινεν ἀμετάβλητος, δηλαδὴ ἡ ἐπιείκεια ἀντὶ πρακτικῆς ἀξίας, ἂφ' οὗ σήμερον μὲ 6,000 δραχ. δὲν ἀνεγείρεται οὔτε μανδρότοιχος ὀλίγων μέτρων. Τὰ περιτεχίσματα ὁ νόμος ἐπιβάρυνε, τότε, μὲ ὀρισμένον μικρὸν τέλος ἀνεξαρτήτως ὄγκου, ἐπιφανείας ἢ ἀξίας. Ἐπὶ πλέον τὸ δεκάδραχμον ἔμεινεν ἐπίσης ἀμετάβλητον.

214.—Ἡ νομολογία Σ. Ε. τῆς Γαλλίας λέγει, ὅτι τὰ δικαιοῦματα ὁδοποιεῖας ἀνήκουσιν ὡς ἐκ τῆς φύσεως αὐτῶν εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν τελῶν τῶν ἐξομοιωμένων πρὸς ἐμμέσους φόρους. Συνέπεια δὲ τῆς ἀρχῆς ταύτης εἶναι 1ον) ὅτι ἡ βεβαίωσις καὶ ἡ εἰσπραξίς γίνεται δι' ἐπιταγῆς θεωρουμένης καὶ κηρυσσομένης ἐκτελεστικῆς ὑπὸ εἰρηνοδίκου ὡς ἐπὶ ἐμμέσων φόρων. 2ον) Αἱ σχετικαὶ ἠμφαρηχθεῖσαι κρίνονται ὑπὸ τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων. Monsarrat σ. 607.

215.—Ὁ νόμος προβλέπει τὴν περίπτωσιν τῆς αὐξήσεως τοῦ ὄγκου τῆς οἰκοδομῆς, πλέον τοῦ ὀλοβληθέντος κυβισμού, ἔφ' οὗ ἡ ἄδεια, ὅτε εἰσπράττεται τὸ ἀνήκον ἐπὶ πλέον τέλος. Δὲν προέβλεψε τὰς ἀντιθέτους περιπτώσεις, τῆς μὴ ἐκτελέσεως τῶν ἔργων, δι' ἃ ἔλαβεν ἄδειαν ἢ ἐκτελέσεως ὀλιγοτέρων. Πρέπει νὰ γίνῃ δεκτὸν ὅτι ὁ καταβαλὼν δικαιοῦται εἰς ἐπιστροφὴν τοῦ ὅλου ἢ τοῦ ἀνήκοντος ποσοῦ τοῦ πληρωθέντος τέλους. Monsarrat σ. 603.

* Ἄρθρα 211 - 224

Β'. Τέλος ἐκμεταλλεύσεως πεζοδρομίων

216.—Τὰ κοινόχρηστα συγκοινωνιακὰ μέσα, ὁδοὶ καὶ παραρτήματα αὐτῶν, τὰ πεζοδρόμια, παραπάτια ὅπως ὠνόμαζε τὸ διάταγμα ἀπὸ 7 Δ[ε]βρίου 1836 ἄρθρ. 5, πλατεῖαι, δημόσιοι κήποι, λεωφόροι, παραλάι, εἶναι κτήματα ἀπόσοδα, ἀναπαλλοτριώτα, ἐκτὸς συναλλαγῆς. Ἡ νομικὴ ὁμολογία αὕτη ἔννοια τοῦ κοινοχρήστου ἐφέρετο σὺν τῷ χρόνῳ πρὸς τροποποίησιν ὅχι ἐκ θεωρητικῶν λόγων, ἀλλ' ὑπὸ τὴν πίεσιν τῶν γεγονότων καὶ τῶν ἀναγκῶν τῆς ζωῆς. Ἰδίως ἡ ἀνάγκη χρημάτων ὤθει τὰς δημοτικὰς ἀρχὰς εἰς λογικὴν ἐκμετάλλευσιν τῶν κοινοχρήστων. Οὕτως ἀπὸ μακροῦ τὸ κοινόχρηστον καὶ ἀναπαλλοτριώτον ἔπαυσε νὰ θεωρεῖται ἀσυμβίβαστον πρὸς ἰδιαιτέραν ἐξουσίαν καὶ χρησιμοποίησιν τῶν κτημάτων αὐτῶν ὑπὸ ἰδιωτῶν καὶ ἔναντι ἀνταλλάγματος. Α' Μέρος Ἑρμηνείας 52. Berthélemy σ. 495 Bastid. Les aisances de voirie σ' 63.

217.—Ὁ γαλλικὸς ὁ νόμος περιλαμβάνει μεταξύ τῶν τακτικῶν

ἐσοδῶν τῶν κοινοτήτων: Τὴν πρόσδοον ἐξ ἀδειῶν σταθμεύσεως (permis de stationnement) καὶ ἐνοικιάσεως (location) ἐπὶ τῶν δημοσίων ὁδῶν καὶ πλατειῶν, ὁχθῶν, λ μένων καὶ ἀποβαθρῶν, ποταμῶν καὶ ἄλλων κοινοχρήστων χώρων. Ἄρθρ. 133, 7. Ἡ ἐξουσία τοῦ ὡς ἀνω ἀνταλλάξιμος ἐπὶ τῶν κοινοτήτων ἐπιτρέπη διὰ πρώτην φασιν διὰ διατάξεως νόμου τοῦ VII ἔτους, τῆς ἐπαναστάσεως. Διτήρησε δὲ τὴν διαταξὴν ὁ δ. νόμος τοῦ 1837. Ἐγκ. 15 Μαΐου 1884, ἐπὶ τοῦ δ. νόμου.

218. — Ἐν τῇ πρακτικῇ διευορφώθησαν τρεῖς τρόποι ἰδιαιτέρως χρησιμοποιούσεως τῶν δημοσίων ὁδῶν καὶ λοιπῶν συγκοινωνιακῶν μέσων. Ἡ ἀδεια σταθμεύσεως, ἡ ἴδεια ἐξουσίασεως, permission d' occupation ἢ permission de voirie, ἢ παραχώρησις. Ἡ σταθμεύσις ἀποτελεῖ τὸ πρῶτον στάδιον τῆς ἀποκλειστικῆς χρησιμοποιοῦσεως. Ἡ παραχώρησις εἶναι τῆσπις, δι' οὗ παρέχεται εἰς ἰδιώτας, συνήθως πρὸς τὸ συμφέρον ἔργων ἢ ὑπερκοινῆς δημοσίου προορισμοῦ, τὸ δικαίωμα καταλήψεως τοῦ ἰδάξου, ὑπεδάφους καὶ ὑπερεδάφους, ὅχι πλέον δυνάμει ἀδείας διοικητικῆς, κριτικῆς διοικητικῆς μονομεροῦς, ἀλλὰ δυνάμει ἀνταλλάξιμου, συμβάσεως. Berthélemy 504 ἐφ. Monnariat 552.

219. — Τῆς εἰδικότερας ἀναλύσεως τῆς ἐννοίας ἀπαιτεῖται ἤδη ὁ νέος ἰταλικὸς κώδικς, ὅστις ἀποδίδει ἀλοκληρωτικῶς τὴν ἐννοίαν, παραλαμβάνων τὰ ὀριστικὰ πορίσματα τῆς ἱερομογῆς, θεωρίας καὶ νομολογίας (1)

1) Κεφ. XII. Τέλος διὰ τὴν καταλήψιν χώρων καὶ ἐπιφανειῶν κοινοχρησίων.

Ἄρθρ. 192. Ἀντικείμενον τοῦ τέλους εἶναι οἱ καταλήψεις χώρων καὶ ἐπιφανειῶν δημοσίων, οὐλοδομητοὶ φέροντες, εἰς τὰς ὁδοὺς, λιπαφόρους, τάπητας καὶ ἀγορας δημοσίου, ἢς καὶ εἰς τὰ μέρη ἐπιφανειῶν τῶν βαρυνόμενων διὰ βαρῶν δημοσίου διαβήσεως.

Ἐπιτίθεται ἐπίσης εἰς τὸ τέλος οἱ καταλήψεις χώρων ἀσπιθῶν καὶ κῆπων τοῦ ἰδάξου τῶν δημοσίων ὁδῶν.

Ἄρθ. 193. Αἱ παραχώρησις καταλήψεων ἀπαλλάσσονται εἰς τὴν τήρησιν τῶν διατάξεων τῶν περιχρησμένων εἰς τὸν παρόντα κώδικα καὶ εἰς τὰς ποταμικὰς ἀσπιθωτικὰς καὶ οὐλοδομητοὺς κτισμάτων καὶ ἐγκαταστάσεων, σύμφωνα πρὸς τὸν νόμον.

Αὗται εἶναι πάντοτε ἀποκλειστὰ, πλὴν τῆς περιπτώσεως τῆς προεκτετατῆς παραχώρου τοῦ ἄρθρου 195. Ἐν τῇσπις περιπτώσει οἱ παραχώρησις τοῦ ἀπιδάξου δύνανται νὰ ἀνακληθῶσιν εἰρηθ διὰ τὰς ἀνάγκας τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν. Ἡ ἀνάκλησις δίδει δικαίωμα εἰς τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ πληρωθέντος τέλους, ἀποκλειστικῶς πρὸς ἄλλας ἀποζημιώσεις.

Ἄρθ. 194. Τὸ τέλος διαβαθμίζεται ἀνάλογος τῆς σκοπιμότητος τοῦ τόπου καὶ ἐφαρμόζεται μοναδικῶς ἐπὶ τῇ βῆσει τῆς καταλαμβάνουσης ἐπιφανείας.

Ἄρθ. 195. Αἱ καταλήψεις εἶναι διαρκεῖς ἢ προσωριναί. Τὰ τιμολόγια ἀπαρτίζονται ἐπὶ τοῦ δημοσίου. Ἐπιτίθεται εἰς τὴν ἐγκοισιν τοῦ ἐπισημ. διοικητικοῦ συμβουλίου μετὰ γνώμην τῆς πολιτικῆς μηχανικῆς ὑπηρεσίας καὶ τοῦ ἐπαρ. συμβουλίου τῆς συνδικαλιστικῆς οὐλονομίας. Τὰ τιμολόγια δύνανται νὰ περιλαμβάνουν μίαν αἴτησιν τῶν ποσοστῶν τοῦ τέλους διὰ τὰς προσωρινὰς καταλήψεις ἐπὶ τῇ εἰσφορῇ παραγωγῶν, δημοσίων ὑπηρεσιῶν καὶ ἀγορῶν. Διὰ τὰς διαρκεῖς καταλήψεις ἐπὶ μορφῆν ἐξουσιῶν καὶ παρομοίων κτισμάτων μετὰ προεξοχὴν ἐπὶ τῶν δημοσίων ὁδῶν, ὁ φορολογούμενος ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἀπαλλάσσῃται εἰς πᾶσαν ἐποχὴν τοῦ βάρους τοῦ τέλους μέσθ πληρωμῆς ἐνὸς ποσοῦ ἴσου πρὸς εἰκοσὴν ἐνμισίους δόσεις τοῦ ὑπάρχοντος τέλους. Τὰ τιμολόγια δύνανται

2223. — Ο ημέτερος δ. νόμος του 1893 δέν προσέβλεπε τοιοῦτον ἔσο-
 δον καὶ δέν εἰσπραττέται, μέχρι τοῦ 1892, οὔτε ὑπὸ τοῦ δήμου Ἀθηναίων
 πρὸ τῶν ἀντιρρήσεων, ὅτι ὑλιτεύεται εἰδικὸς νόμος, ἐπιτρέπων ταῦτο, ὅλερ

ναι, διὰ πλὴν τὸ προβλεπόμενόν τέλος εἰδικόν, κασοστού κατωτέρως ἢ τὸ τῶν διαρκῶν
 καταλήψεων διὰ τὸς διαβάσεις τῶν τροχνοφόρων τῶς κατοικησομένης διὰ μέσου τῶν
 πετρελαίων ἢ τῶν ὁδῶν, ἵνα προσεγγίζωμεν μετὰ τὰ ὄχηματὰ πρὸς τὰ οἰκοδομήματα ἢ
 πρὸς τὸ βάθος.

*Αρθ. 196. Τὸ τέλος πλείστα εἰσίσκει τὰ ὄχηματὰ τὰ ἅποια σταθμεύουν εἰς τὰ ἐπι-
 ταύτη προσδιορισμένα ὑπὸ τῆς κοινοτικῆς ἀρχῆς μέρη, ἀλλὰ δέν δύναται νὰ ὑπερβαίῃ
 διὰ τὰς ἀνάσεις θέσεων τὰ δύο τρίτα τοῦ ἰσησίου εἰδικῶς κωλογορίας καὶ διὰ τὰ αὐτο-
 κίνητα τὰ δύο τρίτα τοῦ ἀνωτάτου τοῦ φόρου τοῦ ἐπιβαλλομένου ὑπὸ τοῦ άρθρου 141
 διὰ τὰς ἀνάσεις διατάξεως κατοικησίου.

*Αρθ. 197. Αἱ καταλήψεις τοῦ ὑπεδάφους τῶν δημοσίων ὁδῶν, διὰ σελήνων, καλο-
 δίων καὶ ἐγκαταστάσεων διὰ τὴν μεταφορὰν ὕδατος καὶ ἄλλων ἔργων, ἀερίων, ηλεκτρι-
 κῆς ἀνάγειας καὶ τὰ παρόμοια, δεῖ ἀνοδεύσασθαι ἄλλο ἀντικείμενον ἢ ὕλησιαν, φορο-
 λογοῦνται ἀνωτέρας τῆς μεριστικῆς κατὰ γνησίην ἀντικείμενος τῶν δημοσίων καταλήψεων.
 Ἡ πληρωμὴ τοῦ τέλους δέν ἀπολλύσασθαι τῆς διασχευώσεως πρὸς ἀκόδοσιν εἰς τὴν κοινότη-
 τη ἢ τὴν ἐπισηχίαν αἰὲν δαπανῶν τῆς πρὸς ἀναποφορὰν τῶν ὁδῶν εἰς τὴν πρώτε-
 ραν κατῆστασιν.

*Αρθ. 198. Τὸ τέλος καταλήψεως τοῦ ὑπεδάφους τῶν δημοσίων ὁδῶν εἶναι ἐπι-
 σιον, ἐπισηροῦνται δὲ βάσει τιμολογίου κατὰ τρέχον μέτρον ὡς ἔξῃ :

- α'. Σελήνες, καλοδία καὶ ἐγκαταστάσεις ἐν γῆνι.
 Διαμέτρου κάτω τῶν 20 ἐκατοστῶν τοῦ μέτρον 0,50 λ.
 Διαμέτρου ἴσης ἢ ἀνωτέρας τῶν 0,20 μ. . . . . 1,00 λ.
 β'. Σελήνες ποσίμου ὕδατος :
 Διαμέτρου μικροτέρας τῶν 0,20 μ. . . . . 0,25 λ.
 ἴσης ἢ ἀνωτέρας τῶν 0,20 μ. . . . . 0,50 λ.

Ὅταν ἡ κοινότης προβαίῃ εἰς τὴν κτισασίην ὑπογίων σταυῶν διὰ τὴν διάβασιν
 τῶν καλοδίων, καλοδίων καὶ ἐγκαταστάσεων, ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐπιβάλλῃ εἰσοφορὰν
 ἐκείνην τέλος εἰδικῶν κατοικησίου καὶ εἰσοφορὰν ἵσησίου εἰς ἀντικείμενα τοῦ τέλους
 τοῦ προβλεπομένου εἰς τὴν πρώτην παρῶσιν διὰ τὴν σχετικὴν καταλήψιν. Τὰ προ-
 τόγμα τῶν δύο εἰσοφορῶν ἐγκρίνονται ὑπὸ τοῦ Ἐκαστοῦ τῶν Οἰκονομικῶν, ἀκακομένου
 τοῦ ἔτους. Διοικητικῶς συμβαλλοῦν καὶ τοῦ τῆς ἀντικατοικησίου οἰκονομίας.

*Αρθ. 199. Διὰ τὴν ἐγκατάστασιν καὶ ἐκμετάλλευσιν διασχησίων ἔργων κτλ. καὶ
 καὶ σχετικῶν ὑπογίων ἀποθηκῶν καὶ τὴν συστημὴν καταλήψιν τοῦ ὑπεδάφους καὶ ὑπεδά-
 φους τοῦ ἀνήκοντος εἰς τὴν κοινότητα, ὁμοίωτα τέλος ἐπισηροῦν ἐπισηροῦν μὴ δικαίωτον
 νὰ ἐπισηροῦν τὰ ἔξῃ ὄρια :

Τόποι	Κλάσεις κοινότητων							
	Α	Β	Γ	Δ	Ε	ΣΤ	Ζ	Η
ἐν οἷς κένται τὰ ὄργανα.								
α' κέντρον συνημοσίου	λερ. 600	600	500	450	375	300	100	100
β' ζώνη ὄμορος	400	400	350	300	250	200	100	100
γ' προάστεια καὶ ζώνη ὄμορος	200	200	150	100	100	100	100	100
δ' Τμήματα	100	100	100	100	100	100	100	100

Ἐάν ἡ δόναμς τῆς ὑπογίου ἀποθήκης εἶναι ἀνωτέρα τῶν 2000 λίτρων τὸ τιμολό-
 γιον αὐξάνει κατὰ τὸ πημίον δεῖ ἐκῆσθη χιλιάδα λίτρων ἢ κλάσμα τοῦ χιλιοῦτου.
 Ἄνωχὴ 5 % εἶναι δεκτὴ εἰς τὸ μέτρον τῆς δυνάμους.

*Αρθ. 200. Ἀπολλογαὶ α'. Στάλια, καλοδία τηλεγραφικὰ, τηλεφωνικὰ ἢ μετα-

ἄλλως ἀπιγορεύεται ὑπὸ τῶν διατάξεων τοῦ Β. Δ. 3 Ἀπριλ. 1835 περὶ ὑγιεινῆς οἰκοδομῆς τῶν πόλεων καὶ κωμῶν, τοῦ Β. Δ. περὶ σχεδίου πόλεως Ἀθηνῶν ἀρθ. 10 καὶ τοῦ ἀρθρου 228 τοῦ Π. Ν. Φιλέμονος σ. 513. Ἀλλὰ τὸ Δ. τῆς 31 Δεβρίου 1836 περὶ δ. ἀστενομίας ἐν ἀρθρῳ 52 οἱὶτως ἐπέτρεπε καὶ τὴν ἀνέγερσιν προσεγίων καὶ παρομοίων κτισμάτων προσχορῶν ἐπὶ τῶν δημοσίων ὁδῶν ὡς καὶ τὴν ἀνέγερσιν μικρῶν ἐργαστηρίων καὶ κλητῶν πωλητηρίων, κατὰ λόγον τῶν ἐπιτοπίων σχέσεων καὶ ἰδίως τῆς ἐλευθερίας τῶν διόδων καὶ τῆς χαρμισύνου προσόδου τῶν δημοσίων πλατειῶν καὶ ὁδῶν. Ἡ πρώτη λοιπὸν γενικὴ ὀργανικὴ νομοθεσία ὄχι μόνον δὲν ἀπέκλειε προσόδους τῶν δήμων ἀπὸ χρησιμοποίησιν πεζοδρομίων καὶ πλατειῶν διὰ τοποθετήσεως τραπεζῶν, καθισμάτων, ἐκθέσεως ἐμπορευμάτων, ἀλλ' ἤθελε νὰ μεταφέρῃ εἰς τὸν τόπον μας ἀλόκληρον τὴν ἔννοιαν τῆς ἰδιωτικῆς χρησιμοποίησεως τῶν κοινοχρήσιμων ἔναντι ἀνταλλάγματος ὑπὸ τῶν δήμων. Ἡ ἔλλειψις συνίστατο εἰς τὸ ὅτι ἡ δημοτικὴ νομοθεσία δὲν προέβλεψεν εἰσπραξίν ἀνταλλάγματος μορφῆς δημοσίου δικαίου.

221. Τὴν κατάστασιν εὔρε καὶ ἀφῆκεν ὁ νόμος ΔΝΖ', ἀρκεσθῆς νὰ ἀναγορῆ τὸν τίτλον μόνον ἐσόδων «Τέλη καὶ δικαιώματα». Τὸ 1915 ἐγένετο ὁ νόμος 662. Ὡς εἶπεν ἡ αἰτ. ἔκθεσις: Αἱ πλατεῖαι καὶ τὰ πεζοδρόμια τῶν ὁδῶν τῆς πόλεως χρησιμοποιοῦνται ὑπὸ τῶν κυρίων τῶν παρακειμένων καταστημάτων, κατὰ συνήθειαν ἀνεκτὴν γενομένην ὑπὸ τῶν ἀρχῶν. Ὅθεν ὀρθὸν καὶ δίκαιον εἶναι καὶ ὁ δῆμος ὁ κατὰ τὸ πλεῖστον κύριος τῶν κεντρικῶν ὁδῶν καὶ πλατειῶν νὰ εἰσπράττῃ ἀντάλλαγμα. Κατὰ τὴν κρατοῦντα ὁ δῆμος δύναται νὰ ἐπιδιώξῃ τοιοῦτον ἀντάλλαγμα δι' ἐκμισθώσεως. Τοῦτο ὅμως θὰ προσέκρουεν εἰς τὰς κεκλιμένας διατάξεις, καθ' ἃς ἡ μίσθωσις γίνεται διὰ δημοπρασίας. Διὸ καὶ ἐκρίθη προτιμητέα ἡ ἐπιβολὴ τέλους». Νομικὸς λοιπὸν τρόπος παραχωρήσεως ἦτο ἡ μίσθωσις καὶ θὰ διετηρεῖτο, ἂν δὲν ὑπῆρχεν ἡ δυσχέρεια ἐκ τῆς δημοπρασίας.

222.—Ἡ νομοθεσία περὶ δήμων καὶ κοινοτήτων ἐγκαταλείψασα τὴν μίσθωσιν τοῦ κοινοῦ δικαίου, ἵνα εἰσαίθῃ εἰς τὸ πλαίσιον τῶν νεωτέρων τρόπων χρησιμοποίησεως ἐπ' ἀνταλλάγματι τῶν κοινοχρήσιμων τόπων, δὲν παραλαμβάνει ὅλην τὴν ἔννοιαν, ἀλλὰ μέρος, τὴν ἐπιμετῶμεν πεζοδρομίων, ἀρχαίως καὶ πρὸς τὴν ἀρχαιότεραν διοικητικὴν νομοθεσίαν καὶ πρὸς τὴν νεωτέραν, τὴν περὶ σχεδίων πόλεων ὡς ἀναλύεται διὰ τοῦ γενικοῦ οἰκο-

φορᾶς ἐπεργασίας ἀνήκοντες εἰς τὴν κρατικὴν ὑπηρεσίαν ὡς καὶ τὰ γραμματοκράτια, τὰ πλαίσια τῶν δημολογίων καὶ τῶν ὑπηρεσιακῶν εἰδωποιήσεων. β'. Οἱ πίνακες οἱ δεικνύοντες τοὺς σταθμούς καὶ τὰ δημολόγια τῶν σιδηροδρόμων, τράμ κλπ. καὶ οἱ πίνακες οἱ ἀφροῦντες τὴν κυκλοφορίαν, ὑπὸ τὸν ὄρον νὰ μὴ περιέχουν διαφημιστικὰς ἐνδείξεις. γ'. Ἀφρολόγια λειτουργοῦντα χάριν τοῦ κοινοῦ ἔστιν καὶ ἂν ἀνήκουν εἰς ἰδιώτας. δ'. Οἱ κοινοὶ τῶν σημαίων. ε'. Αἱ καταλήψεις ὑπὸ τῶν ἀρχῶν τῶν προαρισμένων διὰ τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας μεταφορᾶς ὑπὸ παραχώρησιν ἢ ἄδειαν κατὰ τὰς στάσεις καὶ εἰς τοὺς τόπους σταθμώσεως, τοὺς πρὸς τοῦτο προορισμένους. στ'. Αἱ σηματοματικαὶ καταλήψεις αἱ μὴ ἐπιβαλλόμεναι τὴν διάρκειαν τὴν ὀριζομένην ὑπὸ τῶν τοπικῶν ἀστυνομικῶν κανονισμῶν.

δομικῶν κανονισμοῦ, ἀρθρ. 110 καὶ 111 ὑπὸ τίτλον. «Περίπτερα, καθίσματα ἀνακουφιστήρια κλ. Ἐγκαταστάσεις ἐπὶ κοινοχρήστων χώρων καὶ ἡ ἐν αὐταῖς τάξις». Το ἄρθρον δὲ 25 τοῦ κώδικος τῆς νομοθεσίας περὶ ὁδῶν, ἐπιλαμβάνοντα διατάξεις τοῦ ΓΥΚΖ' ν. τοῦ 1910, προβλέπει περὶ χρήσεως τῶν ὁδῶν ἐν γένει, καὶ τῶν δημοτικῶν καὶ κοινοτικῶν, τῶν κρουνοῦν καὶ τῶν τύφρων, τόσον ὑπὲρ τὸ ἔδαφος, ὅσον καὶ ὑπ' αὐτό, κατοπιν ἄδειας τοῦ ἀρμοδίου μηχανικοῦ, ἐναντι ἀνταλλάγματος. Τὰ ποσὰ τῶν ἀποζημιώσεων τούτων κανονίζει ἐπίσης ὁ ἐκδίδων τὴν ἄδειαν τῆς χρήσεως τῆς ὁδοῦ μηχανικὸς τῆς υπηρεσίας τῶν δημοσίων ἔργων, προκειμένου καὶ περὶ δημοτικῶν ἢ κοινοτικῶν ὁδῶν, ἄνευ οἰσπδήποτε ἀναμίσξεως τῆς δημοτικῆς ἢ κοινοτικῆς ἀρχῆς· καὶ κατ' ἐλευθέρην ἐκτίμησιν, δηλαδὴ οὐχὶ βάσει διατιμήσεως προεγκρινομένης διὰ νόμου ἢ ἄλλως πως, ὑπὸ μόνην τὴν ἐγγύησιν ὑπὲρ τοῦ οἰσπύγιος τὴν χρῆσιν ἰδιώτου, ὅτι ἐπιτρέπεται εἰς αὐτὸν ἔρεσις ἐνώπιον τοῦ Ὑπουργείου Συγκοινωνίας, ἀποφασίζοντος ὁριστικῶς.

223.— Τοῦτο ἐπισημασθήθη, οὐχὶ ἄνευ ἐκπλήξεως, κοινοτικῆ ἀρχῆς ἐξ ἀπορροῆς ἄδειας νομομηχανικοῦ πρὸς ἰδιωτικὴν χρῆσιν τμημάτων τῶν ὁδῶν τῆς κοινότητος πρὸς διοχέτευσιν ὕδατος. Α.Σ.Ε. 193—1929. Μὴ ἐδρίσκουσα δὲ ἄλλην διατάξιν εἰδικὴν εἰς τὸν κώδικα περὶ δήμων καὶ κοινότητων προσεπάθησε νὰ σηρῆξεν τὴν ἀρμοδιότητα τῆς κοινότητος καὶ τὴν οὐσίμωσιν τοῦ ζητήματος εἰς τὸ ἄρθρον 71 αὐτοῦ, ὡς προκειμένης ἐπιβαρύνσεως ἰδιοκτησίας αὐτῆς δι' ἐμπραγμάτων δικαιοῦματος ὑπὲρ τρίτου.

Ἡ δὲ ἀριθ. 193 τοῦ 1929 ἀπόφασις τοῦ Σ.Ε., ἀπροσβλήτως βέβαια, ἔκρινεν ὅτι οὐδαμῶς πρόκειται περὶ συστάσεως ἢ παραχωρήσεως ἐμπραγμάτων δικαιοῦματος ἐπὶ τῶν κοινοτικῶν ὁδῶν, τὸ ὅποιον καὶ συναινοῦσης ἐστὶ τῆς Κοινότητος δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ ἀποντηθῆ, ἀλλὰ περὶ ἄδειας χρήσεως ἀνακλητῆς, περὶ ἐνεργείας δημοσίου δικαίου ἀναγομένης, κατὰ τὰς σαφεῖς διατάξεις τῆς νομοθεσίας περὶ σχεδίων πόλεων καὶ ὁδῶν, εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τοῦ οἰκείου μηχανικοῦ, διοικητικοῦ ὄργανου.

Ὅπισπδήποτε ἡ γενικὴ νομοθεσία, ἄλλου Ὑπουργείου, προβλέπει περὶ πόρων τῶν δήμων καὶ κοινότητων ἐκ τῆς ἀποκλειστικῆς ὑπὸ ἰδιωτῶν χρησιμοποίησεως κοινοχρήστων χώρων κατὰ τρόπον εὐρύτερον ἢ ὁ κώδιξ τῆς νομοθεσίας περὶ δήμων καὶ κοινότητων, ὁ ἀρμοδιώτερος.

224.— Ὁ νόμος λέγει: τέλος ἐπὶ τῶν πεζοδρομίων τῶν ὁδῶν καὶ πλατειῶν τῆς πόλεως. Καὶ ἡ αὐτ. ἐκθεσις «ὅθεν ὀρθὸν καὶ ὁ δῆμος, ὁ κατὰ τὸ πλεῖστον κύριος τῶν κεντρικῶν ὁδῶν καὶ πλατειῶν τῆς πόλεως». Διὰ τῶν πόλεων τῶν δήμων καὶ κοινότητων διέρχονται καὶ ἐπαρχιακαὶ καὶ ἔθνικαὶ ὁδοί. Διὰ τὴν χρησιμοποίησιν τῶν πεζοδρομίων τούτων δύναται οἱ δήμοι καὶ κοινότητες νὰ ἐπιβάλλωσι τέλος;

225.— Ἐν Γαλλίᾳ τὰ δικαιώματα ταῦτα διὰ τὴν χρῆσιν τῆς ἐπιφανείας τῶν ὁδῶν δύναται νὰ εἰσπραττανται ὑπὸ τῶν κοινότητων καὶ ἐπὶ τῶν ὁδῶν, αἵτινες ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τῶν πόλεων ἀποτελοῦσι προέκτασιν ἐθνικῶν ἢ νομαρχιακῶν ὁδῶν καὶ συνελπῶς ἀποτελοῦσι μέρος τῆς μεγάλης, λεγο-

μένης, ὁδοποιίας. Ἐργ. Ὑπ. Κοινοτήτων 1881, Monsarrat 612. Τὸ γεγονός ὅτι ἡ κοινότης δὲν ἀσκήσῃ τὸ δικαίωμα αὐτὸ δὲν ἀποτελεῖ ἔξουσιοδότησιν διὰ τὸ Κράτος νὰ εἰσπράξῃ αὐτὸ τοιοῦτο δικαίωμα. Νομ. Σ. Ε. αἰτ. 613. Ὅσον ἀφορᾷ τοὺς ἀπορριπτοὺς πωλητὰς βενζίνης κτλ., τὸ Σ. Ε. διὰ γνωμοδότησεως ἀπὸ 7 Μαΐου 1923 ἀπεγνώσθη ὁριστῶς εἰς τὰς κοινότητας τὸ δικαίωμα νὰ εἰσπράττουν ἀντιτάγματα διὰ τὰς παραχωρουμένας ὁδοὺς ἐγκαταστάσεως τοιούτων πωλητῶν ἐπὶ τῶν ἐθνικῶν καὶ νομαρχιακῶν ὁδῶν Monsarrat σ. 241.

Ἄνῃκα νὰ προστεθῇ ὅτι τὸ δικαίωμα τοῦτο τῶν κοινοτήτων νομακῶν βραβίων ἔχει τὴν ὅτι αὐτῶν διὰ τοῦ δημοάρχου, σύμφωνα πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ άρθρου 98 τοῦ δημ. νόμου, «ἀσκήσιν τῆς ἀστυνομίας τῶν ἐθνικῶν καὶ νομαρχιακῶν ὁδῶν καὶ τῶν ὁδῶν συγκοινωνίας ἐν τῇ ἐπιτηρείᾳ τῶν συναρκομένων, ἀλλὰ δι' ἑκείνη ἀφορᾷ τὴν κυλοφορίαν ἐπὶ τῶν ομηθικῶν ὁδῶν». Κατὰ συνέπειαν καὶ ὡς τὸ β' εἰδικὸν τοῦ ἰδίου άρθρου ὁρίζεται «δύναται, ὁ δήμαρχος, εἶναι τῆς ἀληθοῦς «αὐτονομίαν» διακωφεύων, διὰ διατηρήσεως δυνάτως γενομένης,.... νὰ δίδῃ ὁδοὺς αὐτομίσσεως,....»

2225. — Τὰ αὐτὰ ἰσχύουσιν καὶ ἐν Βελγίῳ. Ἡ προσωρινὴ ἐξουσιοδότησις τῶν κεντρικῶν τῆς μεγάλης ὁδοποιίας ἀπορρέει ἐκ τῆς ἀστυνομικῆς ἐξουσίας τῶν κοινοτικῶν ἄρχων καὶ ὄχι ἐκ τοῦ δικαιοῦματος διοικητικῆς τοῦ Κράτους, ἰδιοκτητικῆς τοῦ ἔδαφους ἢ κοινότης καὶ ὄχι τὸ Κράτος ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ εἰσπράττῃ ἀντιτάγματα ἐκ τῆς αἰτίας ταύτης. Βουνοῦ ἐν R. d' Adm. 1926 σ. 517.

2227. — Κατὰ τὸ ἡμέτερον δικαστικὸν δίκαιον, οἱ δήμοι καὶ κοινότητες δὲν ἔχουν τὴν ἀστυνομίαν τῶν ὁδῶν, οὔτε συνειπὸς ἀρμοδιότητα πρὸς ἐκδοσὴν ἁδικῶν χρησιμοποιοῦσας αὐτῶν. Ἀλλ' ἐκ τούτου δὲν ἐξανακίτται καὶ τὸ ζήτημα, ἂν εἰσπράττουσιν ἀντιτάγματα. Τὴν περιλαμβανόμεν ἡ ἀστυνομία τῶν ὁδῶν, ποῦ τὸ σχετικὸν καθήκοντο; Πᾶν ὅ,τι ἐνδιαφέρει τὴν ἀσφάλειαν καὶ τὴν εὐχέρειαν διόδου εἰς τὰς ὁδοὺς, ἀποβέβαιας, πλατείας καὶ δημοσίων ὁδοὺς, ὅπερ περιλαμβάνεται τὸν καθορισμὸν, τὸν φωτισμὸν, τὴν ἄφαινον ἔλαιων ἢ πραγμάτων ἀπορρυσσόντων τὴν διόδον, τὴν κητεροποιίαν ἢ ἐπισκευὴν κητερίων, ἀπειλούντων κητεροποιίαν, τὴν ἀπαγόρευσιν ἐκδόσεως εἰς τὰς παρὰ τοὺς καὶ ἄλλα μέρη τοῦ κητερίου πραγμάτων ἐπιπυκνῶν ἐν περιπτώσει πτώσεως κτλ.» Βελγικὴ διατάξις. R. d' Adm. 1426 σ. 524. Ἄρθ. 51 ἐφ. Α. 51 Ἀββίου 1897 περὶ δημοτικῆς ἀστυνομίας.

Δὲν ἐπιφορτίζονται λοιπὸν οἱ κοινότητες με ἀστυνομικὰ καθήκοντα τῆς ἐξουσίας καὶ ἀσφαλείας, ἀλλ' ἐπιβαρύνονται καὶ ἀσφαλιζοῦν τὸν φωτισμὸν καὶ τὴν καθαρότητα, βραβίων ἐπίσης τῆς καλῆς συγκοινωνίας.

2228. — Ἐν Γαλλίῳ, ὅπως φαίνεται εἰς τοὺς προβουλευτικὸς πόλεων, μορφαὶ χρησιμοποιοῦσας ἐπ' ἀντιτάγματι τῆς ἐπιφανείας τῶν ὁδῶν καὶ πλατειῶν ἐγένοντο δεκαί: 1. Ἐκθ' οἰς ἐμπορευμάτων. 2. Καθίσματα, τράπεζαι, δεινδρέλλια. 3. Ἐργα ἐκτὸς μὴ μεταβαλλόντα τὴν κατάστασιν τῶν δημοσίων ὁδῶν, ὡς περὶ κρητὰ πρὸς πόλῃσιν ἐρημεσίῳ, ξύλινα κητεροποιία.

περίτεροι διαφημίσεων, ξύλινα ανακουφιστήρια. 3. Αυτόματα χρησιμοποιηθέντα βενζίνης κτλ. ή Σταθμητικές άμαξών. 6. Αποθήκη βλακών. 7. Επαγγέλματα άσχοιμένα επί των δημοσίων δδών. Monsarrat 577. Αί αυτά δέ περίπου και έν Βελγίω R. d' Adam. 1926 σ. 517 (1)

229.—'Ο ήμέτερος νόμος άνόρθωσε τά συνηθέστερα γεγονότα χρησιμοποιοιταται, επιτάσσει δέ γενικόν όρισμόν «ώς και τής προσκαίρου ή σταθεράς άποθέσεως παντός είδους κινητών» υπό τόν αυτόνόητον, βέβαια, όρον ότι τά συμφέροντα τής κυκλοφορίας δέν παραβιάζονται.

230.—'Η 4805-1925 άπόφασις του Ύπουργείου ήρμήνευσεν, ότι κατά τό γράμμα και τό πνεύμα του νόμου ή έπιβολή του τέλους προϋποθέτει πρόθεσιν εκμεταλλεύσεως προς κερδοσκοπίαν, τοιαύτης όμως σκοπός δέν έπείγει έν τή προσωρινή άποφασί οικοδομησίμων βλαών, γνομίμη εξ άνόγης, άσχετως του άν έντετέθεν άποκορίζη ή οικοδομίων άποθετικά κέρδη ως άπολασσόμενοι πολλαπλών ήμερομισθίων. Έπιθ Τ. Αδτ. 1925 α. 174.

'Η γαλλική νομοθεσία έποβίβλει εις τό τέλος και την άπόθεσιν βλακών επί τών κοινοχρήστων συγκοινωνιακών μέσων, ως είδομεν. Είς Παρισίους

1) 'Ο προϋπολογισμός τής πόλεως Μονσαρράτ, 1925, υπό κεφάλαιον: Άγροαί (battes, baltes) σταθμησίμων ποδηλασίας, έπιθέματα και άνοχά, περιλαμβάνει άρθρον: δικαιώματα έκ τοποθετήσεως περιτείρων, έπιθέματων, συγκομιτών, κανιστρών και άνοχών 1.200.000 φρ. Περιλαμβάνονται υπό τό άρθρον ταύτα και τό δικαιώματα έκ του πλανοδίου έμπορίου, τών ήσκηθίων άγροών και τών κι ητών διά τών δδών διαφημίσεων. Έτέρον άρθρον: Δικαιώματα σταθμησεως τών δημοσίων άμαξών 90.000 φρ. Άλλο άρθρον: Δικαιώματα τοποθετήσεως τραπεζών καφετιών, 400.000 φρ. Άρθρον: Δικαιώματα άποθέσεως βλαών, άμαξών, κοινών, συλλογικαυμαίνων διά χρέη ή παρεμβάσεως 17.000 φρ. Άρθρον: Παραχώρησις καθισμάτων εις δημοσίους κήπους 7000 φρ.

'Ο προϋπολογισμός τής πόλεως Διών, 1927, υπό κεφάλαιον: Δικαιώματα ίδιοκτησίας και έπαδα διά χρησιμοποίησεως κοινοχρήστων κτημάτων, περιλαμβάνει. Άρθρον: Πόσοισιμνά ένοικισίσεις διά τοποθετήσεως κατά τής έστιας 230.000 φρ. Έγκαταστάσεις διαφήσις επί τών δημοσίων δδών τελευτεγγές ατόματα, πώλησις (αθέτων) 50.000 φρ. Τοποθετήσεως παρά τής έστιας 70.000 φρ. Δικαιώματα σταθμησεως άμαξών 140.000 φρ. Τέλος καταλήψεως υπό ίδιωτικόν ατοκινήτων 10.000 φρ. Δικαιώματα σταθμησεως τών άμαξών τής έστιας κινήσεως 82.000 φρ. Ένοικισίσεις χώρων εις τής έστιας τμήματων διά τά περιτέτρα-γραφεία αέτων 5.188 φρ. Δικαιώματα ένοικισίας και τοποθετήσεως καθισμάτων εις τούς δημοσίους κήπους 35.000 φρ. Άδεια σταθμησεως και πώλη-σεως επί τών δημοσίων δδών 16.000 φρ. Ένοικισίσεις περιτείρων 220.988 φρ. Ύλυσσις άνακομιστήρια 12.000 φρ. Έτίσιμα άντιλλάγματα ή' άνοχάς 40.000 φρ.

Τής πόλεως Βουξέλλων: 1931. Τέλος επί τής σταθμησεως όχημάτων κινήσεως μεταφορές 200.000 φρ. Τοποθετήσεως τραπεζών, καθισμάτων, έμπορευμάτων κτλ. επί δημοσίων δδών 217.000 φρ. Δικαιώματα σταθμησεως άμαξών 10.000 φρ. Δικαιώματα σταθμησεως ατοκινήτων 1.500.000 φρ. Αύγρις, 1929. Κεφάλαιον: Πρόσοδοι έκ τής καταλήψεως τών δημοσίων δδών. Άρθρα σπουδαιότερα: Δικαιώματα σταθμησεως άμαξών 8.149 φρ. Δικαιώματα σταθμησεως ατοκινήτων 263.950 φρ. Εισπράξεις διά την εγκατάστασιν διαφημισίων επί τών δημοσίων δδών 130.500 φρ. Εισπράξεις διά τήν τοποθετήσιν τραπεζών και καθισμάτων επί τών πεζοδρομίων 97.800 φρ. Εισπράξεις διά χορηγίας ειδών τοποθετημένων επί τών δημοσίων δδών. Πρόσοδοι έκ δικαιωμάτων έπιθέσεως πλανοδίου έμπορίου και κυκλοφορίας άμαξών και όχημάτων διαφημισίσεως 566.015 φρ.

ἢ εἰσπραξίς τίλους διὰ τὴν ἀπόθεσιν ὕλικῶν περιλαμβάνεται μεταξὺ τῶν δικαιωμάτων ὁδοποιίας, ἐπὶ τῶν οἰκοδομήσεων, σιτικῶς προβλεπομένη ὑπὸ τοῦ σχετικοῦ κανονισμοῦ ἐγκεκριμένου διὰ διατάγματος.

Δὲν σφάλει βίβημα ἡ γαλλικὴ νομολογία. Ἐδῶ πρόκειται πληρωμὴ ἀνταλλάγματος διὰ τὸ γεγονός τῆς ἰδιαιτέρας χρησιμοποιήσεως κοινοχρήσιων συγκοινωνιακῶν μέσων, ἧς συμβαίνει νὰ εἶναι καὶ ἰσχυρῆς χρονικῆς διάρκειας. Καὶ τὸ κέρδος τὸ ὕλικόν εἰς τὴν περίπτωσιν ὑπάρχει, ἀλλὰ δύναται καὶ νὰ μὴ συνῆξη ὡς ἐπὶ ἐξουσιῶν καὶ προεισοχῶν τῶν οἰκῶν. Ὅλα δὲ αἱ ἰσχυροὶ χρησιμοποιήσεις τοῦ εἴδους εἰς ἀνάγκην ἀρμειλονται, ὡς λχ. ἡ παρὰ τοῦ κλινοδίου πωλητοῦ κ. ἄ. ἵνα κερδίσῃ τὸν ἄρτον του, καὶ ἔχει ὅτι ἐκιδιώκει ὁ ἐπιχειρηματίας ἐργολάβος οἰκοδομῶν.

2231. — Τὸ ἄρθρον 222 λέγει «τὸ δημοτικὸν ἢ κοινοτικὸν συμβούλιον διὰ πρῶτως αὐτοῦ ὁρίζει. ἐπὶ τριετίαν ἐκαστοτε κατὰ τετρ. μέτρα τὸν διὰ τῆς κατὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον χρήσεως καταλαμβανόμενον χώρον, τὸ πληρωτέον τίλος. . . » Ἡ δὲ αἰτιολογικὴ ἐκθεσις ὁρίζει διὰ πρῶτως αὐτοῦ τὸν χώρον, ὅστις δύναται νὰ καταλαμβάνηται διὰ τῆς ἐν λόγῳ χρήσεως.

Ἄλλω τοῦτο εἶναι ζήτημα, καθαρῶς, ἀστυνομίας τῶν ὁδῶν καὶ αὐτὴ δὲν ἀνήκει εἰς τοὺς δήμους καὶ τὰς κοινότητας ἢ ὀρισμένον ὄργανον διοικήσεως αὐτῶν, ἡ χορηγία ὁδοῶν χρήσεως ὁδῶν καὶ πλατειῶν δὲν εἶναι τῆς ἀρμοδιότητος τῶν δημοτικῶν καὶ κοινοτικῶν ἀρχῶν. Οὐδὲ δύναται φυσικὰ νὰ γίνῃ διὰ μακρῶς χρονικῶς περιόδους, κατὰ μόνιμον τρόπον. Τροποποιεῖ λοιπόν, ἐν τούτῳ, τὴν ἀστυνομικὴν νομοθεσίαν ἢ προτεινομένη διάταξις:

2232. — Τὸ Σ. Ε. διὰ τῆς ἐπ' ἀριθ. 23|1932, Δήμος Αἰγίου, ἔκρινεν ὅτι «κατὰ τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 221, 222 καὶ 223 τοῦ κώδικος τῆς νομοθεσίας περὶ δήμων καὶ κοινοτήτων, ἀρμοδιότητα, ὅπως καθορίσῃ τὴν ἐπιβολὴν τίλους ἐπὶ τῆς ἐκμεταλλεύσεως τῶν πελοδρομίων τῶν ὁδῶν καὶ πλατειῶν τῆς πόλεως, τὸν καταλαμβανόμενον ἐκ τῆς ὡς ἄνω χρήσεως χώρον καὶ τὰ πρόσωπα τὰ εἰς αὐτὴν δικαιώματα ἔχει μόνον τὸ δημοτικὸν ἢ κοινοτικὸν συμβούλιον. . . Κατὰ ταῦτα παρανόμως ὁ Νομάρχης Ἀχαΐας ἀνεγνώρισεν δικαίωμα παραχωρήσεως πελοδρομίων εἰς τὸν κατὰ τροποποιήσιν τῆς σχετικῆς ἀποφάσεως τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου καὶ ἡ περὶ τούτου πρῶξις του, ὡς καὶ ἡ εἰς ταύτην στηριζομένη ὁμοίᾳ τοῦ Ὑποδιοικητοῦ Χωροφυλακῆς Αἰγιαλείας, τευχάνει ἀνευρωτέα ὡς καθ' ὑπέρβασιν ἐξουσίας ἐκδουλείου».

2233. — Ὁ γενικὸς οἰκοδομικὸς κανονισμὸς ἐν ἀρθρ. 110, 7 ὁρίζει: Τὸ συγκοινωνιακὸν ζήτημα κανονίζει ἡ ἀστυνομία, τὴν δὲ ἀδειαν ἐγκαταστάσεως παρέχει ὁ Δήμος ἢ ἡ Κοινότης. Ἡ διάταξις προβλέπει εἰδικὴν περίπτωσιν, τῶν ὑπαίθριων κέντρων ἀναγκῆς. Εἰς τὰς περιπτώσεις τῆς προηγουμένης: ὅτι § τοῦ αὐτοῦ ἀρθρου 10 ὁρίζει «ἐπιτρέπεται μόνον βάσει ἀδείας τῆς ἀστυνομικῆς ἀρχῆς ἐκιδιδωμένης κατόπιν συνεννοήσεως μετὰ τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων» προκειμένου περὶ δὲ περὶ πλανοδίων μικροπωλητῶν

δύναται νά ὀρίξῃ κατὰ βούλησιν τὰ δικαιώματα, τὰ ὅποια ἀξιοί ἔναντι τῶν ἄλλων καταλήψεις τῶν ὁδῶν καὶ πλατειῶν. Μία μόνον ἐξίσησις τοῦ κανόνος ἔχει γίνῃ ἐπ' ὀφρλίῳ τῶν διανομῶν ἠλεκτρικῆς ἐνεργείας. Πρὸς ἀνάπτυξιν τῆς χρησιμοποίησεως ταύτης ἀπαιτοῦται ἡ νομοθεσία, ἵνα αἱ δικαιοκρίσεις ἐπιβέβηθαι εἰς ἐπιβλητὰ ἀνταλλάγματα τὰς ἀκτῆς ὁδοῦς ἢ τὰς παραχωρήσεις. Τὰ ποσοστὰ κανονίζονται κατ' ἀνώτατα ὅρια ὑπὸ διατάγματος δημοσίας δικαιοκρίσεως. Barthélemy σ. 501, 503. Ὁ ἰταλικὸς κώδιξ ἐπὶ τῶν τοπικῶν οικονομικῶν ὀρίξει ὁ ἴδιος τὰ τοιαῦτα τέλη.

2337.— Ὁ ἡμέτερος νόμος ὀρίζει καὶ τὰς βίσεις τοῦ τιμολογίου τοῦ τέλους ἀναλόγως τῆς θέσεως τῶν πεζοδρομίων, τῆς καταλαμβανομένης ἐπιφανείας καὶ τοῦ ἐνοικίου τοῦ εἰς αὐτὴν ἀνταποκρινομένου καταστήματος ἢ τοῦ ἐγγυτέρου τοιαύτου. Ἀλλὰ καὶ πάλιν ἡ ἐξασφάλισις δικαιοσύνης εἶναι ἀμφίβολοι. Ἐν τῇ αὐτῇ θέσει πεζοδρομίων, ὁ κανονισμὸς τοῦ τέλους ἀναλόγως τῆς ἐπιφανείας, θὰ παρουσιάζει ἐπιβαρύνσεις οὔτε δικαίας οὔτε λογικῆς. Ὁ ἐκθῆτων λ. χ. πρὸς πώλησιν ὕδραπέπωνας, οἵτινες χραισίζονται μεγαλύτερον ἔκτασιν, θὰ ἐπιπύρουν πολλαπλάσια τοῦ πωλοῦντος εἴδη πολυτελείας ἀπαιτοῦντα ἐλάχιστον χῶρον. *Monsarrat σ. 247* *Biédou σ. 624*. Καὶ ἡ βία τοῦ ἐνοικίου τοῦ ἔναντι καταστήματος, τὴν ὅποιαν καινοτομῶν εἰσάγει ὁ ἡμέτερος νόμος, ἀποβλέπων εἰς τὴν περίπτωση τῆς χρησιμοποίησεως τῶν πεζοδρομίων ὑπὸ τῶν παρακειμένων καταστηματοσχῶν, δὲν εἶναι εὐκόλον νά βοηθῆσθαι εἰς δικαίαν σχετικῶς διατίμησιν. Διότι ἡ διατίμησις δὲν γίνεται κατὰ συγκεκριμένην περίπτωσιν φορολογουμένου, ἀλλὰ γενικῆ καὶ τὰ ἐνοίκια παρουσιάζουν καὶ ἐν τῇ αὐτῇ περιοχῇ μεγάλην διαφορὰν λ. χ. λόγῳ τοῦ ἐνοικοστασίου.

2338.— Ὁ γαλλικὸς νόμος δὲν ὀρίζει τὰς βίσεις, ἀλλ' ἀφῆκεν εἰς τὴν πρακτικὴν καὶ τὴν νομολογίαν νά ὀρίσῃ τοὺς συνδυασμούς, οἵτινες θὰ ἀνταποκρίνονται εἰς τὴν ἀνάγκην δικαιοσύνης καὶ δὲν θὰ φέρωσι βλάβην πείσιν τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς βιομηχανίας. Ἡ γαλλικὴ νομολογία ἐδέχθη ἐπὶ μακρόν, ὅτι τοιαῦτα δικαιώματα ἔπρεπε νά κανονίζωνται ἀποκλειστικῶς βίσει τῆς ἐπιφανείας τοῦ καταλαμβανομένου χώρου. Ἀλλ' ἔπειτα ἐξελεχθεῖσα δέχεται, ὅτι τὸ κοινοτικὸν συμβούλιον δύναται νά λάβῃ ἐπ' ὄψιν καὶ ἄλλα στοιχεῖα, ὡς τὸ εἶδος καὶ ἡ ποσότης τῶν ἐκτιθεμένων ἐμπορευμάτων, ἢ ἀξία τῶν ἀντικειμένων, αἱ εἰδικαὶ ἐγκαταστάσεις, ἡ σπουδαιότης τῶν ὁδῶν. Ἡ νομολογία τοῦ ἀκρωτικῶν δέχεται τὸ σύστημα τοῦτο: Τὰ δικαιώματα κανονίζονται ἀναλόγως τῆς ἐπιφανείας, ἀλλ' ἡ μόνος τῆς ἐπιφανείας ἐπιβέβηται εἰς διατίμησιν διαφέρουσαν ἀναλόγως τῆς φύσεως τοῦ προσκομιζομένου ἐμπορεύματος. *Monsarrat 627*. *F. uchiér 421*.

2339.— Ὁ νόμος 662 περιεῖχε καὶ ἄρθρον 4ον, κατ' ὃ ἡ ἀπόφασις τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου ἠπέμεινε εἰς τὴν ἐγκρίσιν τοῦ Νομάρχου, ἀποφαινομένου μετὰ γνώμην τῆς ἀστενομικῆς ἀρχῆς δοναμένου δὲ καὶ νά μεταρρυθμίζῃ τὴν πράξιν τοῦ συμβουλίου. Ὁ δὲ Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν οὐ μόνον κατ' ἔργον ἀλλὰ καὶ ἰδίῳ ἀρμοδιότητι ἠδύνατο νά ἐξετάσῃ τὴν

ἀπόθεσιν καὶ νὰ μεταρρυθμίσῃ ἢ ἀκυροῦσιν τὴν ἀπόφασιν τοῦ Νομίονου ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως αὐτῆς. Τὸ ἄρθρον διεγράφη διὰ τοῦ νόμου 3191, ἀρθ. 16. Ὁ γαλλικὸς δ. ν. ἀρθ. 68, ἀποβάλλει τὴν ἀπόφασιν τοῦ κ. σ. εἰς προηγουμένην ἔγκρισιν τῆς διοικήσεως «διότι ὁ νομοθέτης; ἐπέβη, ἢ ἡ δημιουργία τοιοῦτων ἐσόδων ἀπειτεῖ τὴν ἐπιβασιν τῆς ἀνωτέρας ἀρχῆς πρὸς προστασίαν τῶν διαφόρων συμφερόντων, ἅτινα θὰ ἠδύνατο νὰ πάθουν διὰ τοῦ πανοσιμοῦ ὑπερβολικῶν τελῶν». Ἐγκ. 15 Μαΐου 1884. Boquet 5156 Morgand 1484. Ἡ μεταρρυθμισὶς τοῦ 1926 δὲν μετέβαλε τὴν κατάστασιν. Καὶ ὁ Ἰταλικὸς κώδικς ἀποβάλλει τὰ τιμολόγια εἰς ἀνωτέραν ἔγκρισιν. Θέτει βέβαια ὁ ἡμέτερος νόμος περιορισμούς, τριετὴ ἰσχὺν τῆς διατιμῆσεως, ἀνώτατον ὄριον τελους. Ἄλλ' ὁ μὲν πρῶτος ἐνδέχεται καὶ νὰ μὴ ἀποτελῇ ἐγγύησιν ὑπὲρ τῶν συμφερόντων, εἰς ἃ ἀποβλέπει, τὸ δὲ ὄριον στερεῖται πρακτικῆς σημασίας διὰ τὰ μικρότερα κέντρα καὶ τὰς κοινότητας, ὅπου ἐπιμετρεθῆ ἐπιβολὴ εἰς τὸ ἀνώτατον ὄριον τῶν 500 δρ. κατὰ τ. μ. ἡ δὲ ἐποπτεύουσα διοίκησις δὲν εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ πλῆξῃ τὴν ὑπερβολήν.

240.— Ἡ εἰσπραξις τοῦ τέλους ἐνεργεῖται εἴτε ἀπ' ἐνθεῖας εἴτε διὰ παραχωρήσεως. Τὸ ἀντικείμενον τῆς παραχωρήσεως δὲν εἶναι ἡ ἐνοικίασις τοῦ ἐδάφους τῶν δημοσίων ὁδῶν, ἀλλ' ἡ ἐκμίσθωσις τοῦ δικαίωματος εἰσπράξεως τοῦ τέλους. Ὅθεν ἡ σύμβασις ἔχει τὸν χαρακτῆρα συναλλάγματος παραχωρήσεως καὶ ὄχι μισθώσεως. Monsarrat Contrats et conventions des communes 586. Τὰ δικαίωματα διὰ τὴν χοῆσιν τῶν ὁδῶν ἐξομοιοῦνται, διὰ τὴν εἰσπραξίαν, πρὸς ἐμμέσους φόρους. Fouchier σ. 775.

241.— Ὡς πρὸς τὰς ἀμφισβητήσεις καὶ τὰς διαικοδοσίας, ἐν Γαλλίᾳ, διακρίνουσι: Πρῶτον μεταξὺ φορολογουμένων καὶ κοινότητος ἢ παραχωρησιούχου. Εἶναι τῆς ἀρμοδιότητος τοῦ Εἰρηνοδίκου καὶ Πρωτοδικείου. Δεύτερον ἀμφισβητήσεις μεταξὺ κοινότητος καὶ παραχωρησιούχου. Διακρίνουσι α'. Ἄν ἡ ἀμφισβήτησις ἀφορᾷ τὴν ἐννοίαν καὶ τὴν ἔκτασιν τῶν ὁρῶν τοῦ συμβολαίου παραχωρήσεως, ἡ διαφορὰ ὀφείλει νὰ ἀχθῆ ἐνώπιον τῶν δικαιοδικῶν δικαστηρίων. β'. Ἡ ἀμφισβήτησις ἀφορᾷ πᾶν ἄλλο σημεῖον, ἰδίως τὴν ὑκαρξίαν, τὸ ἔγκυρον, τὴν ἐκτέλεσιν τῆς συμβάσεως παραχωρήσεως, αἰτήσιν ἀποζημιώσεως διὰ μὴ τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῆς, τότε ὀφείλει νὰ ἀχθῆ ἐνώπιον τῶν τακτικῶν δικαστηρίων. Monsarrat αὐτ. 612 ἐφ.

Ἄρθρα 225-234

Γ'. Περὶ ἐπιβολῆς τέλους ἐπὶ τῶν διαφημίσεων.

242 Ἐν Γαλλίᾳ μέχρι τοῦ 1923 τοιοῦτον τέλος εἰσπραττέτο μόνον ὑπὲρ τοῦ δημοσίου καταλεγόμενον μεταξὺ τῶν τελῶν χαρτοσήμου (Droits de timbre). Ἀποτελεῖ ἤδη τὸ VI Κεφάλαιον τοῦ κώδικος τελῶν χαρτοσήμου ὑπὸ τίτλῳ «Timbre des affiches» J. OI. 29 καὶ 30 Δεβρίου 1925.

Διὰ τοῦ νόμου τῆς 13 Αὐγούστου 1926 περὶ φόρων ὑπὲρ τῶν νομῶν

Ζ'	Διαφημίσεις λογόμαται Ραπ- peaux - réclames.	Τέλος επί το. σ. : 150 φρ. κατά τ. μ. διά διαφη- μιών μεγαλειώτερον τών 9 τ. μ., 500 φρ. κατά τ. μ. διά διαφημίσεις από 9-10 τ. μ., 600 φρ. κατά τ. μ. διά διαφημίσεις 10-20 τ. μ., 1200 φρ. κατά τ. μ. διά διαφημίσεις μεγα- λειώτερας τών 20 τ. μ. Ἡ ἀκρίβησις τῶν δυνάται. νά ἐπιπλασασθῆ διά διαφημίσεις περιεχομένης δύο ἀγγυλίας, νά ἐπιπλασασθῆ διά διαφημίσεις περιεχομένης τρεις ἀγγυλίας, νά τεταπλασασθῆ διά διαφημίσεις περιεχομένης τέσσερις ἀγγυλίας.
Η'	Διαφημίσεις ἐπὶ συνήθους χρο- νίου ἔντυποι ἢ χειρόγραφοι, ταποθετηθῆναι εἰς δημόσιον τόπον ἢ διαζῶν χρησιμεύον- των πρὸς μεταβολάν τοῦ κοινοῦ.	Αἱ πάλαι κληρονομία: π. ε. τ. σ. ἐπὶ στο. γ. Α. διαφημίσεις, ἀλλὰ διακρίσεις διακρίσει.
Θ'	Διαφημίσεις μὴ ἀπαγορευταί εἰς κόσμιον τῶν προσηγορευμένων κατηγοριῶν.	Ἡ ἀ ἀφοροῦνται πρὸς τὰς φαινητάς διαφημι- σεις τῆς μεγαλειώτερας διαστάσεως. Ἡ ἀφο- ριστικὴ δὲ εἶναι ἡ λογιστικὴ ἐπὶ φαινητῶν διαφημιστικῶν μεγαλειώτερον τών 20 τ. μ.

243. — Διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ τέλους, εἰς τόπος θεωρεῖται δημόσιος, ὅταν εἶναι προσιτὸς εἰς ὅλους τοὺς πολίτας ἢ εἰς τινα δλόκληρον κατηγορίαν πολιτῶν, εἴτε κατὰ τρόπον ἀπόλυτον εἴτε ὑπὸ τὴν ὑποχρέωσιν ἐκπληρώσεως ὄρων τινῶν εισόδου. Τοιοῦτοι εἶναι ἰδίως τὰ καπνοπωλεία, τὰ θέατρα, θεάματα καὶ συναυλία, αἱ λέσχαι, τὰ γὰρ, αἶθουσαι καὶ προθάλαμοι ξενοδοχείων, τὰ δημόσια ἀνακομιστήρια, τὰ γραφεῖα ἐνοικιάσεως θέσεων εἰς θέατρα, οἱ σταθμοί, αἱ προθήκαι καταστήματος πρὸς δημοσίον τόπον, αἱ δημόσια ἄμαξα, τὰ διαμερίσματα σιδηροδρόμων. Τοῦναντίον δὲν θεωροῦνται δημόσιοι τόποι τὰ καταστήματα, ὅπου δὲν σιγναεῖ ἀδιακόπως πελατεία, ὅταν αἱ διαφημίσεις αἱ ἀποτιθέμεναι ἐκεῖ δὲν εἶναι ὄραται ἐκ τῆς ὁδοῦ. Ὑπόχρον διάφοροι ἐξαρέσεις, ἐκ πολλῶν διατάξεων εἰδικῶν. Ἀπαλλασσονται ἰδίως αἱ διοικητικαὶ γνωστοποιήσεις ὑπὲρ τοῦ δημοσίου συμφέροντος, αἱ ἐκλογικαὶ, αἱ δικαστικαὶ δημοσίας τάξεως, αἱ χειρόγραφοι διαφημίσεις, αἵτινες ἀφορῶσιν αἰτήσεις προσφορᾶς ἐργασίας αἱ ἐνεργούμεναι ὑπὸ τῶν γραφείων εὐρέσεως ἐργασίας, χειρόγραφα ἢ ἐντυπα τῶν δημοσίων γραφείων νομαρχιακῶν ἢ τοπικῶν καὶ τῶν κοινοτικῶν γραφείων εὐρέσεως ἐργασίας, αἱ διαφημίσεις τῶν σωματείων ἀλληλοβοηθείας, τῶν πληρούντων ὄρους τινὰς κτλ. L'cfèbre. Les taxes municipales de Paris σ. 160.

Ἡ καταβολὴ τοῦ τέλους γίνεται εἴτε δι' ἐπισήματος κινητοῦ ἢ δι' ἐκτάκτου σημάνσεως, εἰς ὅλας τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς εἶναι τοῦτο δυνατόν. Τὸ σύστημα τῆς εἰσπράξεως ἐπὶ δηλώσει ἐφαρμόζεται ἐπὶ τῶν φαινητῶν διαφημίσεων διαρκείας ἢ μὴ καὶ ἐπὶ πάσης ἄλλης διὰ τὴν ὁλοίαν ἢ δι' ἐπισήματος εἶναι ὑλικῶς ἀδύνατος. Κώδιξ Ἀρθ. 101, 102, 112 ἐφ. Αὐτ.

Ὁ τίπος καὶ οἱ ὄροι χρησιμοποίησεως τῶν ἐπισήμων κανονίζονται διὰ διατάγματος δημοσίας διοικήσεως.

222.— Ὁ Ἰταλικὸς κώδικς περιλαμβάνει καὶ τέλος ἐπὶ τῶν διαφημίσεων. Ἄρθ. 201—208. (1)

223.— Ὁ ἡμέτερος νόμος ἔγινε κατὰ μίμησιν τοῦ γαλλικοῦ, χωρὶς ὅμως νὰ παραλάβῃ τὴν ἄλλην ρύθμισιν, ὅλας τὰς διατάξεις. Δι' αὐτὸ περι-

(1) Ἄρθ. 201 (Ἄντικείμενον τοῦ τέλους) ὑπόκεινται εἰς τὸ τέλος ἐπὶ τῶν διαφημίσεων, ἐντὸς τῆς περιμέτρου τοῦ συνεισημοῦ· αἱ ἐπιγραφαὶ ἀγγελίας, διαφημίσεις ἢ διανοήσεις, φωνητοὶ ἢ διὰ προβολῆς, τὰ σήματα, τὰ κοσμήματα, τὰ οἰκίσματα, τὰ ἐμβλήματα, αἱ εἰκόνας αἱ ἀναφερθέντες εἰς τὴν ἀσκήσιν βιομηχανικῶν, ἐμπορικῶν, ἐπαγγελματικῶν, τεχνικῶν καὶ γινεῶς οἰσθητικῶν δραστηριῶν ἐπὶ σκοπῶν κέρδους, αἱ ἔχουσαι χαρακτηριστικὴν διαρκῆ καὶ ἐκτιθέμενας καθ' οἰονδήποτε τρόπον εἰς τὴν θέαν τοῦ κοιντοῦ, εἴτε εἶναι τοποθετημέναι ἐπὶ τῶν θεσῶν καὶ προθηκῶν πρὸς τὰς ἑσθῆς ἐπὶ τῶν προσώπων τῶν οἰκῶν, εἰς τὰ παράθερα καὶ τοὺς ἐξώστια τῶν παρὶ ἄν πρόκειται καταστημάτων ἢ τοποθετημένα εἰς ἄλλα μέρη.

Ἐξαίρονται τῆς ἐφαρμογῆς αἱ ζῶναι τῶν λιμένων καὶ γινεῶς αἱ ζῶναι τῶν θαλασσίων κτημάτων.

Ἄρθ. 2. (Τιμολόγιον) Τὸ τέλος ἐφαρμόζεται ἐπὶ τῆ βάσει τοῦ ἀριθμοῦ τῶν γραμμάτων ἐντὸς τῶν ὁρίων τῶν προβλεπομένων ἐπὶ τοῦ ἀκολουθοῦντος πίνακος:

Κλάσεις κινεσιότητος.	Τέλος δι' ἕκαστον γράμμα	
	ἐλάχιστον	ἀνώτατον
	λ.	λ.
A'	0.70	7.00
B'	0.63	6.00
Γ'	0.50	5.00
Δ'	0.45	4.50
Ε'	0.40	4.00
ΣΤ'	0.35	3.50
Z'	0.30	3.00
H'	0.25	2.50
Θ'	0.20	2.00

Τὸ μέγιστον τοῦ τιμολογίου δι' ἕκαστην κλάσιν ἐφαρμόζεται δι' ἕκαστον σημάδι, οἰκίσμα, ἐμβλημα ἢ εἰκόνα. Οἱ ἀριθμοὶ φορολογουμένοι ὡς γράμματα. Τὸ τέλος διαλοοῦται ὅταν ἡ ἐπιφάνεια τοῦ σημειοῦ ἢ ἀγγελίας ἀπερβαίῃ ἑν τ. μέτρον ἢ καὶ τὰ δύο τ. μ. διὰ τὰς μεγαλύτερας ἐπιφανείας τὸ τέλος ὁρίζεται ἐπὶ τοῦ δημάρχου. Ἄρθρον 203. Αἰ κινεσιότητες εἰς τὴν περιφέρειαν τῶν ὁμοίων ἔχουν ἀναγνωρισθῆ τὰ χαρακτηριστικὰ τύπου ὑγεινῆς, διαμονῆς ἢ τουρισμοῦ, δύνανται νὰ ἐξωσιοδοτηθῶσιν ὑπὸ τῆς δικῆς ἐπιτροπῆς ἢ ἐπιτροπῆς νὰ ἐφαρμόζουσι τὸ τιμολόγιον ἀντικειμένου κλάσεως. Ἄρθρον 204. Τὸ τέλος διαβαθμίζεται κατὰ κατηγορίας ἀναλόγως τῆς αουδοιότητος τῶν δημοσίων ὁδῶν, ὅπου αἱ διαφημίσεις ἐπιθένται ἢ ὅθεν εἶναι ὁραταί. Ἄρθρον 205. Διὰ τὰς διαφημίσεις τὰς ἀποτιθέμενας κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους, τὸ τέλος τρέχει ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας τοῦ τρέχοντος πολιτικοῦ ἐτημίου. Ἡ ἀντικατάστασις διαφημίσεως δι' ἄλλης μὴ ὁμοίας πρὸς τὴν πρώτην θεωρεῖται ὡς ἀπόθεσις νέας διαφημίσεως. Ἄρθρον 206. Πλὴν τῆς περιπτώσεως νέων ἀποθέσεων κατὰ τὸ προηγουμένον ἄρθρον τὸ τέλος εἶναι ἐτήσιον. Ἡ ἄρις τῆς διαφημίσεως τρέχοντος τοῦ ἔτους δὲν δίδει δικαίωμα εἰς ἐπιτροπὴν ἢ μίσησιν τοῦ τέλους. Ἄρθρον 207. Τὸ τέλος ὁρίζεται ἀλλελεγγῶς ὅφ' ὅσον τῶν ἐνδιαφερομένων διὰ τὴν ἀσκήσιν τοῦ ἐμπορίου κλπ. Ἄρθρον 208. Διὰ τὰς διαφημίσεις εἰς ξένην γλῶσσαν ἢ ἐφαρμογῇ τοῦ τέλους εἶναι ὑποχρεωτικὴ καὶ τὸ τιμολόγιον πενταπλασιάζεται.

πτώσεις ή εἰσπραξις τοῦ τέλους γίνεται δι' ἐνοήμον, ὁ γαλλικὸς νόμος περιέχει σχετικὰς κανονιστικὰς διατάξεις, ἀφίνοι δὲ καὶ εἰς διάταγμα τὸν κανονισμόν ἄλλων λεπτομερειῶν. Ἄρθρα 100 ἐφ. Ἡ ἡμετέρα νομοθεσία δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀκολουθήσῃ ὡς πρὸς τοῦτο τὴν πρότυπον. Ἡδὴ αἴρεται ὁ τρόπος εἰσπράξεως τοῦ τέλους δι' ἐνοήμον καὶ διὰ τὰς κυκλοφοροῦσας διαφημίσεις καὶ ἀντικαθίσταται δια τοῦ οὐσιμήματος τῆς δηλώσεως, ἀδείας καὶ προκαταβολῆς τοῦ τέλους ὡς ἐπὶ διαφημίσεων τῆς Γ. καὶ Δ. κατηγορίας, χαρακτηῖρος διαφορῶν. Τὸ ἔνασημον, λέγουσιν οἱ ἀρμόδιοι, ἐστοίχιζε περισσότερο τοῦ εἰσπρατομένου τέλους. Εἶναι ἡ ἀποφίς τοῦ φορολογουμένου. Ἀλλὰ διὰ τὸν φορολογουμένον; Ὁ ἰδιώτης ὁ θέλων νὰ ἐνεργήσῃ διαφήμισιν, ἀγγελίαν ἐκ τῶν κοινῶν κυκλοφοροῦσῶν, δι' αἷς ὀφείλει νὰ καταβάλῃ διὰ τέλος μονόλεπτά τινα ἢ πεντάλεπτα, υποβάλλεται εἰς τὴν ἐποχρέωσιν δηλώσεως εἰς τὸν δήμον, ἐπιτυχίας ἀδείας κ.τ.λ. ἢ ἔστω νὰ προσέρχεται εἰς τὴν δημορχίαν πρὸς σφράγισιν τῶν ἀντιτύπων καὶ καταβολὴν τοῦ τέλους. Εἶναι μικρὸν τοιαύτη ἀποχρέωσις τῶν φορολογουμένων;

Διὰ ταῦτα προσφέρεται, ὡς ἀνωτέρω, πρὸς μελέτην ἡ ἰταλικὴ ἐφαρμογὴ τοῦ τέλους· αὕτη ἀποβλέπει εἰς φορολογίαν μόνον τῶν διαφημίσεων, αἵτινες ἔχουσιν χαρακτηῖρα διαφορῆ. Περιορίζει δηλαδὴ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ τέλους ἐντὸς τῶν ὄριων τοῦ πρακτικῶς ἐφαρμοσίμου ἀνευ μεγάλων δυσχερειῶν, προσπαθειῶν ματαίων καὶ πρὸς μικροτέραν πείσιν τῶν πολιτῶν, ὑπὸ μορφὴν ἀπλουστηρίαν.

246.—Ὁ ἡμέτερος νόμος 2075 τῆς 3 Μαρτίου 1920 περὶ δημοτικῆς φορολογίας τῶν διαφημίσεων, ὥριζε τὸ τέλος εἰς λεπτὰ 1,2,3, κ.τ.λ. δηλαδὴ χρυσᾶ λεπτὰ. Οἱ ἀριθμοὶ ἔμειναν ἀπροώθητοι, ὅπως εἰς ἄλλας τὰς περιπτώσεις, καὶ μετὰ τὴν πτώσιν τῆς ἀξίας τῆς δραχμῆς.

Καὶ τὸ 1930 διὰ τοῦ ἀρθρου 5 τοῦ νόμου 4759 ὥρισθη ὅτι τὸ τέλος δύναται ἀποφάσει τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου νὰ αὐξηθῇ μέχρι τοῦ εἰκοσπλασίου εἴτε γενικῶς εἴτε δι' ὠρισμένης κατ' εἶδος ἢ τόπον ἐκτελέσεως διαφημίσεως.

Τὸ νημηνοεὐθὲν νομοσχέδιον τοῦ 1931 περιέχει καὶ διατάξεις ἀφορώσας τὸ τέλος διαφημίσεων. Ἄρθρα 22-35. Ταῦτα ἀποσπασθέντα ἀπετέλεσαν ἴδιον «περὶ μεταρρυθμίσεως τῶν περὶ διαφημίσεων διατάξεων τοῦ Κώδικος τῆς περὶ δήμων καὶ κοινοτήτων νομοθεσίας». Διὰ τῶν νέων διατάξεων αὐξάνονται τὰ ποσοστὰ τοῦ τέλους διὰ τὰς διαφημίσεις Γ καὶ Δ κατηγορίας. Ἐπιτρέπεται δὲ καὶ ἡ αὐξίσις μέχρι τοῦ διπλασίου τῶν τιθεμένων ὄριων.

247.—Ἐπὶ τὰς προΐσχυούσας διατάξεις, εἶχε βεβαιωθῆ ὑπὸ δήμον εἰς βίβρος ἐνὸς φορολογουμένου τέλος 30,000 δραχ. διὰ διαφήμισιν Γ κατηγορίας ἐπὶ μανδροτοίχων, ἐμβαδοῦ 197 τ.μ. περίπου, εἰς διάφορα σημεῖα τῆς πόλεως. Ὁ φορολογικὸς συντελεστής εἶναι 15% δραχ. κατὰ τ.μ. ὠρισμένου συμφωνη πρὸς τὸ ἀρθρον 230 τοῦ κώδικος ὡς ἐτροποποιήθη διὰ τοῦ ἀρθρου 5 τοῦ νόμου 4759).

Τὸ νομοσχέδιον τοῦ 1931 καὶ τὸ νέον οὐδαμῶς ἀναφέρουσι τὴν ὡς ἀνω

τροποποιήσιν τοῦ άρθρου 5 τοῦ νόμου 4759, ἵνα τὴν καταργήσωσιν. Ὅπως δὴ ποτε ὄμως ἀναβιβάζον τὸ τέλος, ὡς ἀρχικῶς ὠρίζετο διὰ τοῦ νόμου 2070 ἀπὸ 5,7 1/2 καὶ 10 δραχ. μόνον εἰς 59 δραχ. κατὰ τ. μ. ἀποδοκιμάζει φυσικὰ εἰσπραξίν τέλους ὑπὸ συντελεστὴν 150 καὶ 200 δραχ. ὡς εἶχεν ἐπιτραπὴ καὶ ἔστιν ἐφαρμογὴ διὰ τοῦ νόμου 4759. Ὅριζι ἐπίσης τὸ πρόστιμον εἰς 100 δραχ. ἢ 2000 δραχ., δι' ὅλας τὰς κατηγορίας.

248. — Ἡ ὡς ἀνωτέρω περίπτωσις ἐπιτρομῆς τοῦ τέλους διαφημίσεων ἐπὶ μανδροτοίχων ὑπὸ συντελεστὴν 150 δραχ. κατὰ τ. μ. ἤχθη ἐνώπιον τοῦ Σ. Ἐπικρατείας, ἐρ' ἧς ἡ ὑπ' ἀριθ. 736-1932 ἀπόφασις αὐτοῦ.

Ὁ Δήμαρχος Λαμιέων δυνάμει τοῦ άρθρου 235 τοῦ κώδικος καταλόγι-σεν εἰς βῆρος τοῦ φορολογουμένου τέλος δραχ. 30.000 καὶ ἐπέβαλε πρόστιμον ὄχι τὸ πεντακλάσιον, ἀλλὰ τὸ ἀπλοῦν, ἐπὶ τῇ λόγῳ δεῖ προῖβη εἰς διαφημίσεις χωρὶς νὰ καταβάλῃ προηγουμένως τὸ κατὰ νόμον τέλος, ἢ εἰσπραξίς τοῦ ὁπίου, εἰρήσθω, εἶχεν ἐνοικιασθῆ.

Ἡ ἀπόφασις δίδει διέξοδον εἰς ὅλας τὰς δυσχερείας, ὄχι ὀλίγας οὔτε ὀσημάντους, αἵτινες ἔμφανίζονται.

249. — Ἡ ἀρχὴ τῶν δυσχερειῶν πρὸς νὰ ἀναζητηθῆ εἰς τὸ γεγονός τῆς ἐνοικιάσεως τοῦ τέλους καὶ τὴν ἑλλειψὴν προβλέψεως κανονιστικῶς τῶν συναφῶν ζητημάτων. Τὴν νομοθεσίαν μας, ὅτι δὲν ἀποκλείει, ὅπως τοῦναντίον, τὴν ἐνοικίαν φέρων, τελῶν καὶ δικαιωμάτων, γνωρίζομεν. Καὶ τὸ Ὑπουργεῖον εἰδικῶς ἐρωτηθὲν ἐγνωμάτευσεν ὅτι ἡ εἰσπραξίς τοῦ τέλους διαφημίσεων εἶναι δεκτικὸν ἐνοικιάσεως.

Παρά ταῦτα, εἰς τὴν ἀντίληψίν μας, νὰ ἔλπετε νὰ ἀποκλεισθῆ ἡ ἐνοικίασις, ὡς μὴ νόμιμος. Τὸ τέλος χαρακτηρίζεται ἡ νομοθεσία ἐξ ἧς παραλαμβάνει ἡ ἡμετέρα ὡς τέλος χαρτοσήμου, ὃ χαρακτηρὸς αὐτὸς φαίνεται καὶ εἰς τὰς ἡμετέρας διατάξεις τοῦ κώδικος. Λόγῳ τῆς τούτου μορφῆς τοῦ τέλους, ἡ ἐνοικίασις φαίνεται ἀνόμαλος. Δὲν εἶναι δὲ ἀνάγκη νὰ ἀποκλειθῆ ταύτην ὁριτῶς ὁ νόμος. Αἱ διατάξεις ἄλλως τε, φανερόν εἶναι, κανονίζουσιν τρόπον βεβαιώσεως καὶ εἰσπραξίσεως ἀπ' εὐθείας ὑπὸ τοῦ δήμου, δι' ὀργάνων πάντοτε δημοσίας ἐξουσίας. Ἄν ὁ νόμος ἀπέβλεπε, ἂν ἤθελε, καὶ εἰς ἐνοικίαν, ὄφρα νὰ ἐπιτρέψῃ τοῦτο ὁριτῶς, ὡς συνήθως προβλέπει ἐπὶ δικαιωμάτων, τελῶν καὶ φόρων ἀπλοστέρας μορφῆς. Ἦτο δὲ ἀπαραίτητον νὰ προβλέψῃ προκειμένου περὶ φορολογίας τῆς μορφῆς τέλους χαρτοσήμου, νὰ κανονίσῃ τὸν τρόπον βεβαιώσεως καὶ εἰσπραξίσεως ἐν περιπτώσει ἐνοικιάσεως, ὡς δῆλον γίνεται καὶ ἀπὸ τὰς δυσχερείας, τὰς ὁποίας μία μόνον περίπτωσις ἐφαρμογῆς ἔμφανίζει.

Πόσον δὲ φυσικὰ καὶ οὐσιώδεις εἶναι αἱ παρατηρήσεις αὐταί, ἐπικυροῦ ὁ δυσταγμὸς τῶν δημοτικῶν ὑπηρεσιῶν, αἵτινες ἐθεώρησαν ἀναγκαῖον νὰ ἐρωτήσωσιν, ἂν τὸ τέλος εἶναι δεκτικὸν ἐνοικιάσεως. Καὶ τὸ γεγονός, ὅτι Ν. Δ. ἀπὸ 17 Ἰαν. 1923 προβλέπον περὶ προσαυξήσεως τοῦ δημοτικοῦ φόρου ἢ τέλους τῶν διαφημίσεων ὑπὲρ τοῦ δημοσίου ὁρίζει. «Ἡ βεβαίωσις καὶ εἰσπραξίς τῆς προσαυξήσεως ἐνεργεῖται ὡς καὶ ἡ τοῦ ἀρχικοῦ φόρου ἢ τέλους καὶ

ἐπὶ ταῖς αὐταῖς κυρώσεσι... Δύναται ὁμοῦς διὰ Διατάγματος νὰ ἐπιτραπῇ, ὅπως ἡ βεβαίωσις καὶ εἰσπραξίς τοῦ τε δημοτικοῦ καὶ δημοσίου τέλους ἐπὶ τῶν διαφημίσεων ἐνεργῆται δι' ἐνοικιάσεως. Διὰ Διαταγμάτων ἐκδιδομένων τῇ προτίσει τῶν ἐπὶ τῶν Ἑσωτερικῶν καὶ Οἰκονομικῶν Ὑπουργῶν θέλουσι κανονισθῆναι τὰ τῆς διεξαγωγῆς τῶν δημοπρασιῶν, τὰ τῶν δικαιωμάτων καὶ ὑποχρεώσεων τῶν ἐνοικιαστῶν καὶ τὰ τῶν συνεπειῶν τῆς ἀθετήσεως.»

Ἡ νέα ἐν σχεδίῳ μεταρρυθμίσις τῶν διατάξεων ἐπιτρέπει ρητῶς τὴν ἐνοικίαν κατὰ τὰ διὰ διατάγματος κανονισθησόμενα. Ἄρθ. 10. Καὶ τοῦτο, ἐν ᾧ καθιεροῦνται τὸ σύστημα βεβαίωσης καὶ εἰσπράξεως διὰ δηλώσεως προηγουμένης καὶ προκαταβολῆς τοῦ τέλους, καὶ διὰ τὰς κυκλοφοροῦσας διαφημίσεις, ἵνα ὑποφέρῃ περισσότερο ὁ φορολογούμενος καὶ μέρος τῆς εἰσφορᾶς του καρποῦται ὁ ἐνοικιαστῆς.

2250—Πρόκειται εἰς τὴν περίπτωσιν περὶ παραβάσεως φορολογικῶν διατάξεων. Αἱ πρότυποι νομοθεσίαι παραπέμπουν ταύτας εἰς τὰ ποινικὰ δικαστήρια.

Ἡ Βελγικὴ Ν. 29 Ἰουλ. 1819. Αἱ ποινὰ διὰ δόλον καὶ παραβάσεως ἐπὶ κοινοτικῶν φόρων δύνανται νὰ συνίστανται εἰς πρόστιμον, δήμευτον... Ἄρθ. 8. Τὰ πρωτόκολλα τὰ συντασσόμενα ὑπὸ τῶν ἐντεταλμένων ὑπαλλήλων ἀποτελοῦσιν ἀπόδειξιν ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων μέχρι ἀποδείξεως τοῦ ἐναντίου. Ἄρθ. 11.

Ἡ Γαλλικὴ ἐπὶ οὐτοῖς Αἱ παραβάσεις κρίνονται ὑπὸ τῶν ποινικῶν δικαστηρίων. Τὸ πλημμελειοδικεῖον δύναται νομίμως νὰ ἐρευνήσῃ καὶ ἐκτιμήσῃ τὴν νομιμότητα, τὴν κανονικότητα, τὴν ἐννοίαν τῶν πράξεων, κανονισμῶν, δασμολογίων, δυνάμει τῶν ὁποίων ἐγένετο ἡ δίωξις ἢ ὁδὸς τῆς ἐφέσεως καὶ ἀναίρεσεως εἶναι ἀνοιχτὴ κατὰ τοὺς κοινοὺς κανόνας Fouchier σ. 706 Ἐπὶ τελῶν χαρτοσήμου. Κώδιξ Sect. VI Fraudes fiscales ἄρθ. 27 ἐφ. Γενικῶς, ἐπὶ ἐμμέσων φόρων, αἱ ἀμφισβητήσεις ὑπάγονται εἰς τὰ πολιτικὰ δικαστήρια, αἱ ἀμφισβητήσεις περὶ τὰς κυρώσεις τῶν παραβάσεων ὑπάγονται εἰς τὰ ποινικὰ δικαστήρια. Allix Contr-Indir. 2. σ. 372.

2251.— Αἱ κλασικαὶ αὐτοὶ ἀρχαὶ φαίνονται εἰς τὸν νόμον Ἰταλικῶν κώδικα, προκειμένου περὶ κοινοτικῶν φόρων καταναλώσεως:

Διὰ τὰς περιπτώσεις δόλου ἀναγράφεται ἡ χρηματικὴ ποινὴ τῆς multa ἀπὸ τοῦ ἀπλοῦ μέχρι τοῦ πενταπλοῦ τοῦ ὀφειλομένου φόρου. Ἡ ἐφαρμογὴ τῆς ποινῆς ταύτης δὲν ἀπαλλάσσει ἀπὸ τὸν ἀπαιτητὸν φόρον. Ἄρθ. 55. Εἰς αἱς περιπτώσεις δὲν ἀποδεικνύεται δόλος, ἡ χρηματικὴ ποινὴ τῆς multa ἀντικαθίσταται διὰ πρόστιμον 100 - 500 λ. ἐπὶ πλέον τοῦ ἀπαιτητοῦ φόρου. Ἄρθ. 59. Αἱ γενικαὶ παραβάσεις τιμωροῦνται διὰ πρόστιμον ἀπὸ 20 - 500 λ. εἰς ὅλας τὰς περιπτώσεις δι' αἱς δὲν δορίζεται βαρυτέρα ποινὴ. Ἡ ρηθεῖσι ποινὴ ἐφαρμόζεται ὅσον ἀφορᾷ τὰς παραβάσεις τοῦ διατάγματος τοῦ ἐκδοθησομένου εἰς ἐκτέλεσιν τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος κεφαλαίου. Ἡ βεβαίωσις τῶν παραβάσεων ἐνεργεῖται ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων ὑπαλλήλων, τῆς ὑπηρεσίας τῶν φόρων καταναλώσεως. Τὸ σχετικὸν πρωτόκολλον ἀποτελεῖ ἀπόδειξιν ἐνώπιον

τοῦ δικαστηρίου μέχρι ἀποδείξεως τοῦ ἐναντίου. *Αρθ. 62, 63. Τὸ ἄρθρον εἰς προβλέπει περὶ διοικητικῆς διενετηήσεως τῶν παραβάσεων πρὸ τῆς συζητήσεως ἐνώπιον τοῦ πρωτοβαθμίου ποινικοῦ δικαστηρίου. Αἱ παραβάσεις δύναται ἐπίσης νὰ ἐκκαθαρισθῶσι διὰ τῆς ὁδοῦ τῆς συνοπτικῆς διοικητικῆς διαδικασίας σύμφωνα πρὸς τοὺς κανόνες, τοὺς ὁποίους θὰ ὀρίσῃ τὸ διάταγμα.

232.— Εἰς τὸν ἡμέτερον κώδικα ὑπάρχον εἰδικαὶ διατάξεις, ἐπὶ δικαιομάτων ἢ τελῶν καὶ ἐπὶ φόρων, ἡμέσων, αἰτινες τὰς παραβάσεις παραπέμπουν εἰς τὰ ποινικὰ δικαστήρια. *Αρθ. 243, 259, 352. Διὰ τὰς παραβάσεις τῶν διατάξεων περὶ διαφυγῶν, τὸ ἄρθρον 397 παραπέμπει εἰς τὸν τελωνειακὸν κώδικα, καθ' ὅν τὰ πρόστιμα ἐπιβάλλει ὁ τελωνὴς, κατὰ τῶν ἀποφάσεων δὲ τούτων χωρεῖ προσφυγὴ ἐνώπιον τοῦ Διοικ. Δικαστηρίου τῶν Φορολογικῶν Παραβάσεων. *Αρθ. 99, 128 ἐφ. Τελ. Κώδ.

*Ἐπὶ τελῶν χαριστήριον τὰς ζημιαικὰς ποινὰς ἐπιβάλλει τὸ ποινικὸν δικαστήριον, τὰ πρόστιμα ὁ Οἶκ. *Ἐφορὸς ὑπὸ προσφυγῆν ἐνώπιον τοῦ αὐτοῦ Διοικ. Δικαστηρίου. Κ. Τ. Χαριστήριον, ἄρθρ. 65.

233.— Παρατηρεῖται λοιπὸν, δι' ἐξέτασις προσφυγῆς, ἧτις ἐπὶ δημοσίᾳ φορολογίᾳ ἀνατίθεται εἰς Διοικ. Δικαστήριον, ἐπὶ δημοτικῆς καὶ τῶν σχετικῶν κερῶσεων, τῆς αὐτῆς μορφῆς, ἀνατίθεται εἰς τὸν Νομάρχην. Τὸ Συμβούλιον *Ἐπικρατείας, ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἕλης ἐπὶ τοῦ δημοσίου τέλους, δικάζει μόνον κατόπιν αἰτήσεως ἀναίρεσεως, ρητῶς ὀρίζοντος τοῦ νόμου, ἐπὶ δὲ τοῦ δημοτικοῦ διὰ τῆς αἰτήσεως ἀναίρεσεως, κατὰ τὰς γενικὰς ἀρχὰς περὶ ἀρμοδιότητος αὐτοῦ.

*Ἐπὶ βεβαιώσεως καὶ εἰσπράξεως τοῦ κοινοτικοῦ φόρου τῶν προϊόντων γῆς, κατὰ τὸ σχετικὸν διάταγμα, ἡ κρίσις τῶν προσφυγῶν κατὰ τῶν φορολογικῶν καταλόγων ἀνήκει κατὰ πρῶτον καὶ τελευταῖον βαθμὸν εἰς τὸν εἰρηνοδίκην· δηλαδὴ ἀποκλείεται ἀρμοδιότης νομάρχου καὶ Σ' *Ἐπικρατείας. *Ἀπόφ. 325-1933. *Ἐπὶ ἱράνου, κατὰ τῶν ἀποφάσεων τοῦ Εἰρηνοδίκου χωρεῖ προσφυγὴ ἐνώπιον τοῦ Νομάρχου, ἀποφασίζοντος ὀριστικῶς, ὡς λέγει ὁ νόμος. *Ἐν τούτοις τὸ Σ. *Ἐπικρατείας δέχεται πρὸς ἐξέτασιν προσφυγῆς κατ' ἀποφάσεων νομαρχῶν. *Ἀπ. 638-1930, 95-1932. Καὶ ἐν προκειμένῳ τὸ Σ. Ε., ἀφ' οὗ δὲν τὸ ἐξετάζει, δὲν βλέπει ζήτημα ἀρμοδιότητος. Τὸ Ὑπουργεῖον τῶν *Ἐσωτερικῶν ἠμφισβήτησε τὴν ἀρμοδιότητα τοῦ Σ. Ε. ὡς θέλομεν ἴδει εἰς τὸ κεφάλαιον περὶ ἱράνων.

234.— Τὰ ἀνωτέρω χρονογραφικῶς σημειωθέντα καταδεικνύουν, ὅτι σύστημα δὲν διαγράφει ἢ νομοθεσία. *Ἀλλὰ συζητήσεως ἐπὶ τοῦ ἐπιστημονικοῦ ἐπιπέδου δὲν ἀποκλείεται. Αἱ ὡς ἄνω προσφυγαὶ δὲν ρυθμίζονται ὑπὸ τοῦ κώδικος τῆς νομοθεσίας περὶ δήμων καὶ κοινοτήτων. *Ἐδῶ πρόκειται περὶ ἐφαρμογῆς, περὶ βεβαιώσεως φόρων, ἐννοίας, ἧτις διακρίνεται ἀπὸ τῆς ἐπιβολῆς καὶ ὁ ἔλεγχος αὐτῆς, τῆς βεβαιώσεως καὶ κατὰ μείζονα λόγον τῶν φορολογικῶν παραβάσεων, ἐντεργεῖται, κατὰ τὰς προτύπους νομοθεσίας, κατὰ σύστημα δι' εἰδικῶν διατάξεων ὀργανωμένων. *Ἐν Γαλλίᾳ ἐξετάζει τὰς προσφυγὰς, ἐπὶ ἡμέσων σημειωτικῶν φόρων, τὸ Συμβούλιον

Νομαρχίας και έπειτα τὸ Σ. Ἐπικρατείας, ὡς φορολογικὰ δικαστήρια, κατὰ τὰς εἰδικὰς διατάξεις. Ἐν Βελγίῳ ἡ Διαρκὴς Ἐπαρχ. Ἐπιτροπὴ, τὸ δὲ Ἄκρωτικὸν κατ' ἀναίρεσιν καὶ μετ' εἰδικὴν διατάξιν. Ὁ νέος Ἰταλικὸς κώδικεσ οὐδαμῶς ὁμιλεῖ περὶ Σ. Ἐπικρατείας, παραμερίζει, ὡς φαίνεται τὴν ἐπέμβυσίν του, διότι ἂν ἤθελε καὶ αὐτήν, θὰ ἔλεγε τοῦτο ρητῶς, καὶ ὑπῆρχε λόγος νὰ διασαφίσῃ τὸ ζήτημα διότι ὑπάρχον ἀμφιβολίαι, ὡς θέλομεν ἰδεῖ ἐπὶ τῆς 638-1930 Ἀπόφ. Σ. Ε.

2255. — Ὁ γράφων ἐν τούτοις, ἐπειδὴ αἱ ἰδέαι δὲν ἔχον ἐκκαθαρισθῆ καὶ ταξινομηθῆ, ἀφ' οὗ σύστημα νομικὸν βεβαιώσεως τῶν φόρων, προσφυγῶν καὶ δικαιοδοσιῶν, δὲν ἔχει διαμορφωθῆ, καὶ ἀφ' οὗ ὁ Νομάρχης ἐπιμβαίνει καὶ ὡς δικαιοδοσία δὲν εἶναι ὅτι τὸ Διοικ. Δικαστήριον Φορολογικῶν Παραβάσεων, δὲν δυσκολεύεται νὰ δεχθῆ, ὅτι διὰ τὰ ζητήματα νομιμότητος, δὲν ἀποκλείεται προσφυγὴ ἐνώπιον τοῦ Σ. Ε. Τὸ θέμα τῆς φορολογίας, ἔλη δημοσίῳ δικαίῳ, τὸ ἔθνος καὶ τὸ δίκαιόν του νὰ ἀφελήσῃ ἔχον ἀπὸ μίαν ἐνυνομημένην ἐπέμβυσιν τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστηρίου. Φοβούμεθα ἐν τούτῳ μήπως ὑπάρχει ἄλλοθεν δυσχέρεια, εἰς τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ ὁδὸς πρὸς τὰ τακτικὰ δικαστήρια εἶναι ἀνοικτὴ διὰ τῆς περὶ ὑπάρξεως ὁφειλῆς ἀνακοπῆς τοῦ νόμου περὶ εἰσπραξέως δημοσίων ἐσόδων. Ἄρθρ. 68 Γ. Καὶ ἡ πρακτικὴ ἀποφασ εἶναι ὅτι αἱ ὑποθέσεις δὲν θὰ λαμβάνουν σύντομον τέλος.

Πρέπει δὲ νὰ ὑπονησθῆ, καὶ αὐθις, ὅτι πρόκειται περὶ ἐμμέσου φόρου μὴ εἰσπραττομένον δηλαδὴ βάσει φορολογικοῦ καταλόγου καὶ μετὰ τὴν ἀρμόζουσαν εἰς τοιοῦτους φόρους διαδικασίαν.

2256. — Τὸ δικαίωμα τῆς ἐπιβολῆς προστίμου δὲν ἠδύνατο λόγῳ τῆς φύσεώς του νὰ μεταβιβασθῆ εἰς τὸν ἐνοικιαστήν, ἀνεῖ ρητῆς διατάξεως τοῦ νόμου, λέγει ἡ ἀπόφασις. Ἡ φράσις ἠκολούθησεν ἄλλῳ πρὸς σιμαλήρωσιν τῆς σκέψεως, δὲν φαντάζομαι δηλαδὴ νὰ γίνεται δεκτόν, ὅτι ὁ νόμος ἠμπορεῖ νὰ φθάσῃ μέχρι τοῦ νὰ παραχωρήσῃ τοιοῦτον δικαίωμα, τὴν τιμωρήσιν παραβάσεων διὰ ποινῶν, εἰς μὴ δημοσίαν ἀρχήν.

2257. — Μεταξὺ τῶν προκρινόντων ζητημάτων ἀναφέρεται καὶ τοῦτο: Ἐν περιπτώσει μὴ καταβολῆς τοῦ τέλους ὁ Δήμαρχος ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ καθορίσῃ καὶ ἐπιβάλῃ τὸ τέλος καὶ κερχωρισμένως τὸ πρόστιμον ἢ μήπως ἐν τῷ προστίμῳ πε. λαμβάνεται καὶ τὸ τέλος;

Αἱ φορολογικαὶ διατάξεις προβλέπουσι ρητῶς τὸ ζήτημα, ὡς πρέπει: Ἐκ τοῦ κώδικος, λ. γ. τὸ ἄρθρ. 332 ἐδ. α' ἐπὶ ἐμμέσου φόρου οφαιζομένων ζῶων, ὁρίζει: οἱ παραβάται τιμωροῦνται μὲ πρόστιμον ἴσον μὲ τὸ τοιαύσιον τοῦ νομίμου φόρου, βεβαιουμένου καὶ εἰσπραττομένου σὺν τῷ προστίμῳ . .

Ὁ Κ. Τελῶν χερτοσήμου εἰς ἐκάστην παράγραφον καὶ κατηγορίαν παραβάσεως ὁρίζει «ὁ παραβάτης ὑπόκειται εἰς τὴν πληρωμὴν, *ἐπιτὸς τοῦ νομίμου τέλους, καὶ προστίμου.* . .»

Ὁ Τελωνειακὸς κώδικεσ ὁμοίως διὰ γενικῆς διατάξεως ὁρίζει «Ἐπὶ τῶν

τελωνειακῶν παραβάσεων ἐπιβαλλομένη ποινὴ δὲν ἀπαλλάσσει τῆς πληρωμῆς τῶν τελωνειακῶν καὶ τῶν λοιπῶν κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ νόμου ὀφειλομένων τελῶν, φόρων καὶ δικαιωμάτων». *Αρθρ. 89,2.

Οἱ βελγικοὶ κοινοτικοὶ φορολογικοὶ κανονισμοὶ ὀρίζουν πάντοτε ὁ παραβάτης ἐπόκειται, ἀνεξαρτήτως τοῦ ὀφειλομένου δικαιώματος (τέλους ἢ φόρου), εἰς πρόστιμον. . . *Biddeker Formulaire, Taxes Communales*. Ὁ γαλλικὸς κώδιξ περὶ τελῶν χαριστήριον, ὅπου καὶ τὰ τέλη διαφημίσεων, ὀρίζει εἰς διαφορὰς περιπτώσεις: Πᾶσα παραβάσις τῶν σχετικῶν διατάξεων τιμωρεῖται μὲ πρόστιμον. . . ὑπὸ τὴν ἐπιφύλαξιν τῆς πληρωμῆς τῶν δικαιωμάτων, τῶν ὁποίων ἐστερήθη τὸ Δημόσιον ἢ «ἐκτὸς τῶν δικαιωμάτων, τῶν ὁποίων ἐστερήθη τὸ Δημόσιον. . .» *Αρθρ. 10³,117 κτλ.

Ὁ Ἰταλικὸς κώδιξ ὀρίζει οὐκ ὀλίγως ὅτι αἱ ποιναὶ καὶ τὰ πρόστιμα καταβάλλονται ἐπὶ πλέον τοῦ ὀφειλομένου φόρου *Αρθρ. 55,59.

Γενικῶς δὲ αἱ φορολογικαὶ διατάξεις εἶναι λεπτομερεῖς καὶ σαφεῖς εἰς πᾶσαν περίπτωσιν. Οἱ ἐμνηνεταὶ εἰς τὰς διατάξεις ἀναφερόμενοι, ὡς πρὸς τὰς σχετικὰς ἀμφισβητήσεις λέγουν: Ὑπάρχουν δύο ἔννοιαι, ἡ διοίκησις ἐν περιπτώσει παραβάσεως ἔχει δύο ἀξιώσεις διακεκριμένας, μίαν πολιτικὴν διὰ τὴν εἰσπράξιν τοῦ μὴ καταβληθέντος φόρου καὶ μία ποινικὴν διὰ τὴν ἐπιβολὴν τῶν χρηματικῶν ποινῶν. Ἡ καταδίκη εἰς τὴν πληρωμὴν τῶν νομίμων τελῶν ἀνήκει εἰς τὸ πολιτικὸν δικαστήριον. Ἡ καταδίκη καὶ εἰς τὴν πληρωμὴν τῶν μὴ καταβληθέντων, διὰ παραβάσεως, νομίμων τελῶν, ὑπὸ τοῦ ποινικοῦ δικαστηρίου, προϋποθέτει διατάξιν εἰδικὴν ὀρίζουσαν τοῦτο, ἀφ' οὗ ἡ ἀρχὴ εἶναι ὅτι αἱ ποιναὶ αἱ ἀπαγγελλόμεναι ὑπὸ τοῦ ἐπανορθωτικοῦ δικαστηρίου ὑποκαθίστανται εἰς τὰ μὴ καταβληθέντα, διὰ παραβάσεως, δικαιώματα. Ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ, ὅταν τὸ ἐπιβλήθῃ ὁ νόμος, ἡ πληρωμὴ τῶν δικαιωμάτων προστίθεται ἐπὶ πλέον τοῦ πρόστιμον καὶ τῆς δημοσίσεως. . . . Τὸ ποσὸν τῶν παραβιασθέντων δικαιωμάτων, ὁ ὀφειλόμενος φόρος, δὲν δύναται νὰ μετριασθῇ καὶ ὅταν τὸ δικαστήριον δέχεται ἐλαφρυντικὰς περιστάσεις. Ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ἡ τροποποίησις τῆς χρηματικῆς ποινῆς, ὀφείλει νὰ ἀφίξη εἰς βῆρος τοῦ παραβάτου τοῦλάχιστον ἐν ποσῶν ἴσων πρὸς τὸ ποσὸν τοῦ νομίμου καὶ μὴ καταβληθέντος φόρου. . . Οἱ συμβιβασμοὶ καίθουν εὐρὴν ὁδὸν εἰς τὸ θέμα. Δύναται νὰ γίνωνται πρὸ ἢ μετὰ τὴν ἀπόφασιν. *Allix, Sciences des Finances σ. 769 Contributions Indirectes I σ. 230*,

Κατὰ τὴν Βελγικὴν νομοθεσίαν, προκειμένου περὶ κοινοτικῶν φόρων, τὸ δικαίωμα τοῦ συμβιβασμοῦ δὲν ὀφίσταται πλέον μετὰ τὴν καταδικαστικὴν ἀπόφασιν τοῦ δικαστηρίου. *Pandectes 1649*.

Τὰς αὐτὰς περίπου ἔννοιαις ἀλλ' ὑπὸ ἄλλας ἐκφράσεις ἀποδίδουν αἱ σχετικαὶ διατάξεις καὶ τοῦ νέου Ἰταλικοῦ κώδικος. *Αρθρ. 66.

2258. — Ὁ δῆμος παραχωρήσας μέρος *μόνον* τῶν ἐπιβαλλομένων προστίμων εἰς τὸν ἑνοικιαστήν, δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς παρανόμος ἐνεργίαις, διότι αἰθεμίαν διατάξιν τοῦ νόμου παρέβη, δέχεται ἡ ἀπόφασις.

Χωρίς φιλοδοξίαν καὶ ὀλιγότιμον πρόθεσιν νὰ κρίνομεν ἢ νὰ διδάξωμεν, κανένα, σκεπτόμεθα ἀπλῶς διὰ τὸν ἑαυτὸν μας.

Εἰς τὸν νοῦν μας ἔρχεται ὅ,τι ἐδιδάχθη καὶ τελευταῖον ἐπενθυμίζεται περὶ τῆς ἔρμηνείας τῶν νόμων καὶ δὴ τῶν φορολογικῶν. Παπαφράγκου: Ἡ ἀπονομή τῆς φορολογικῆς δικαιοσύνης ἐν τῇ ἀμέσῳ φορολογίᾳ ἰδίως 1,2,9 ἔφ. «Ἐπὶ τῶν φορολογικῶν νόμων προσιδιάζουσι καὶ εἰδικαί τινές ἀρχαί. Οἱ φορολογικοὶ νόμοι ἐκ τῆς φύσεως αὐτῶν εἶναι δημοσίας τάξεως καὶ ἀποτελοῦσι δίκαιον ἔξαιρητικόν. Ἐπομένως ἀποκλείεται ἐκ' αὐτῶν οὐ μόνον ἡ κατ' ἀναλογίαν ἐφαρμογὴ ἀλλὰ καὶ ἡ διασταλτικὴ ἔρμηνεις. . . »

Εἰς τὴν ὑπ' ὄψιν περιπτώσειν ἐφαρμογῆς φόρου, ὅλαι αἱ ἐμφανισθεῖσαι δυσχέρεια αἴρονται, τὰ ζητήματα λύονται, δι' ἔρμηνείας ὑπὲρ τῆς φορολογουμένης διοικήσεως. Καὶ τὸ ζήτημα τῆς διανομῆς τοῦ προστίμου διευθετεῖται διὰ τῆς ἔρμηνείας νόμιμον εἶναι ἀφ' οὗ δὲν ἀπαγορεύεται.

259. — «Ὁ ἀφορισμὸς: ὅ,τι δὲν ἀπαγορεύεται ὑπὸ τοῦ νόμου εἶναι ἐπιτετραμμένον» δὲν χωρεῖ εἰς τὴν ἔννοιαν τοῦ δημοσίου δικαίου. Δυνάμει τοῦ Συντάγματος, αἱ ἔξουσίαι εἶναι ἀρμοδιότητες, δὲν εἶναι ἀπεριόριστοι. Εἶναι ἡ ἀπάντησις τοῦ Ὑποφραῦ αὐτῶν Ἐσωτερικῶν, ἐν Βελγίῳ, ἐνώπιον τῆς Βουλῆς, ἐπὶ ἐρωτήσεως: «Εἶναι ἀληθές, ὅτι κατ' ἀρχὴν μίαν κοινότης ἔχει δικαίωμα νὰ πράττῃ πᾶν ὅ,τι δὲν ἀπαγορεύεται ἢ αἱ ἀρμοδιότητες αὐτῆς εἶναι μᾶλλον καθωρισμένα ὑπὸ τοῦ νόμου»;

Νομοδιδάσκαλος, Βέλγος, ἔλεγε τὸ ἴδιον ἀκριβῶς πράγμα μὲ ἐκφράσεις μᾶλλον κατηγορηματικάς: «Προσπαθοῦν νὰ μὲ βομβαρδίσουν μὲ τὸν ἀφορισμὸν: «Ὅ,τι δὲν ἀπαγορεύεται, ἐπιτρέπεται. . . » Εἰς τὸ δημοσίον δίκαιον, ὁ ἀφορισμὸς εἶναι καλὸς τις ἀστεϊσμὸς. . . Τὸ νὰ λέγεται «ὅ,τι δὲν ἀπαγορεύεται, ἐπιτρέπεται» εἶναι ὑπερβολή. Biddaer σ. 142 Rev. Com, 1930 σ. 181.

260. — Ἐδῶ βέβαια δὲν πρόκειται περὶ τοῦ μεγάλου ζητήματος τῆς κοινοτικῆς αὐτονομίας, περὶ τοῦ ἀρθροῦ 19 τοῦ κώδικος. Ἄλλὰ περὶ πεζοῦ θέματος, περὶ φορολογίας, ἕλης πάντως δημοσίου δικαίου. Οἱ νομικοὶ κανόνες, ὡς εἶδομεν, διὰ τὴν εἰσπραξίν κοινοτικῶν φόρων καὶ οἱ τύποι πρὸς προστασίαν τῶν ἰδιωτικῶν συμφερόντων εἶναι δημοσίας τάξεως. Ὑπὸ τοιαύτας ἐννοίας μᾶλλον ἢ ἀντίθετος ἀρχὴ φαίνεται, εἰς τὴν νομικὴν μας ἀντίληψιν, δοκιμωτέρα καὶ κρατεῖ: ὅτι ἐπιτρέπεται εἰς τὸν ἐφαρμοζόντα φορολογικὰς διατάξεις μετὰ τῶν κυρώσεων αὐτῶν νὰ πράττῃ μόνον ὅ,τι ρητῶς ἐπιτρέπεται ὑπὸ τοῦ νόμου. Ὑπὸ ἀντίθετον δόγμα, θὰ ἐβλέπομεν εἰς τὴν περιπτώσειν κοικίλλουσαν κατανομήν τῶν προστίμων, νὰ παραχωρῆται εἰς τὸν ἐνοικιαστὴν τοῦτο ἢ ἐκεῖνο τὸ ποσοστὸν ἢ καὶ ὀλόκληρον τὸ ποσόν. Ἄλλ' ὡς ἀνελύθη ἀνωτέρω πῶς δύναται νὰ σταθῇ εἰς τὴν νομικὴν, τὴν περὶ δικαίου ἀντίληψιν νὰ συμφωνῆται συμμετοχὴ τοῦ ἐνοικιαστοῦ, οὐδὲν πλείοντος, εἰς ἐπιβαλλόμενα πρόστιμα;

261. — Αἱ πρότυποι νομοθεσίαι προβλέπουν εἰδικῶς διὰ τὸ θέμα καὶ ρυθμίζουσι αὐτὸ πολὺ διαφορετικά. Ἡ γαλλικὴ, προκειμένον περὶ διατυλίωσιν, οὐρίζει: Τὸ προῖδον τῶν προστίμων διὰ παραβάσεις τοῦ κενονισμοῦ,

ἀφαιρουμένων τῶν ἐξόδων, ἀνήκει κατὰ τὸ ἤμισον εἰς τὴν κοινότητα καὶ κατὰ τὸ ἤμισον εἰς τοὺς ὑπαλλήλους τοῦ οὐτροῦ (Δ. 9 Δ)βρίου 1814, ἀρθ. 84) ἢ κατὰ τὸ ἤμισον εἰς τὸν ἐνοικιαστὴν ἐν περιπτώσει ἐνοικιάσεως. Ἐν τῇ δευτέρῳ ταύτῃ περιπτώσει ὁ ἐνοικιαστής ὀρίζει τοὺς κανόνας διανομῆς μεταξὺ τῶν ὑπαλλήλων του. *Allix Contr. Indir. II σ. 372.*

Ἡ βελγικὴ τὸ προϊόν τῶν προστίμων καὶ δημοσίων καταβάλλεται εἰς τὸ κοινοτικὸν ταμεῖον καὶ ἀνήκει κατὰ 1/3 εἰς τοὺς ὑπαλλήλους, οἵτινες βεβαιώσαν τὴν παράβασιν, κατὰ 1/3 εἰς τοὺς πτωχοὺς τῆς κοινότητος καὶ διὰ τὸ ἐπὶ πλεον εἰς ταύτην. Ν. 29 Ἀπριλ. 1819, ἀρθ. 17.

Ὁ ἰταλικὸς κώδιξ: Τὸ ποσὸν τῶν εἰσπραττόμενων τίτλων τῆς multa (χορηγιατικῆς ποινῆς) καὶ προστίμων, ἀφαιρουμένων τῶν ἐξόδων, ἀποδίδονται ὡς ἑξῆς: α'. 3/1 τοῖς 100 εἰς τὴν κοινότητα, καὶ ἐν περιπτώσει ἐνοικιάσεως β'. 15 τοῖς 100 ἐπ' ὀφελείῃ τοῦ συνόλου τῶν ὑπαλλήλων τῶν φόρων καταναλώσεως. Τὸ ὑπόλοιπον δίδεται εἰς κοινὸν κεφάλαιον εἰδικῶν ἀμοιβῶν προσωρισμένων διὰ τοὺς συντελοῦντας εἰς τὴν ἀνακάλυψιν καὶ βεβαίωσιν τῶν παραβάσεων. Οἱ κανόνες ἀπονομῆς τῶν ἀμοιβῶν θὰ κανονισθῶσιν ἀπὸ τοῦ διατάγματος.

262.— Περὶ ἀμοιβῆς τῶν ὀργάνων βεβαίωσης τῶν παραβάσεων προνοεῖ ὁ ἡμέτερος νόμος, ὥστε τὸ ζήτημα εἶναι ἐξηγητήμενον.

Ἐπὶ τίνοι λοιπὸν βάσει νομικῆς ἢ θεματοῦ θὰ γίνῃ δεκτὸν, ὅτι ὁ νόμος ἂν προέβλεπε θὰ ἐπέτραιεν ἄλλα, θὰ εἶδεν καὶ εἰς τὸν ἐνοικιαστὴν προσωπικῶς; Ἐν πάσῃ περιπτώσει ὄφειλε νὰ εἴη τοῦτο ρητῶς.

263.— Ὁ Δῆμος δικαιούται νὰ προβαίῃ εἰς τὴν ἄμεσον εἰσπραξίν τῶν φόρων του, καὶ ἐν περιπτώσει ἐνοικιάσεως, τοῦ ὀφειλέτου δικαιουμένου νὰ ἀνακόψῃ τὴν διοικητικὴν ἐκτέλεσιν ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων, λέγει ἢ ἀπόφασις.

Πρὸς διοικητικὴν ἐκτέλεσιν ἀπαιτεῖται τίτλος δεκτικὸς αὐτῆς. Εἰς τὴν περίπτωσιν ἢ ἀπόκτησις ἐξηγητῆτο καὶ ἀπὸ τῶν Νομάρχων, ὅστις ὅμως εἰδίσταισι νὰ δώσῃ τοιαῦτον, ἀπὸ τὴν ἀνωτέρω δὲ ἀνάγκην προκύπτει ἂν εἶχον βάσειν οἱ δισταγμοὶ του, ἐποδείξαντος τὴν ὁδὸν πρὸς τὰ δικαστήρια, ἀρμοδιότερα νὰ ἐρηγεύσουν καὶ νὰ συμπληρώσουν τὸν νόμον.

Ἐπάρχει βέβαια ἡ γενικὴ ἀρχὴ ἢ ἀποδιδομένη ὑπὸ τοῦ ἀρθρου 404 τοῦ κώδικος. Ἄλλ' εἰς τὴν αὐτὴν νομοθεσίαν ἐπάσχουν καὶ αἱ διατάξεις τοῦ ἀρθρου 46 τοῦ νόμου 4108, νεωτέρου τοῦ κώδικος, περὶ ὧν ἐγένετο ἤδη λόγος, αἵτινες ἀνοίγουσι ρήγμα μέγα εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ ἀρθρου 404, ἂνεν δὲ διακρίσεως μεταξὺ ἄμεσων καὶ ἐμίσων φόρων.

264.— Κατὰ τὴν γαλλικὴν καὶ βελγικὴν νομοθεσίαν, ἐπὶ ἐμίσων φόρων, ὑπὸ τὴν ἐξήγησιν ὅτι ὁ φορολογούμενος δὲν εἶναι γνωστὸς ἐκ τῶν προτέρων, ὅτι συμπέπει ἢ βεβαίωσις πρὸς τὴν εἰσπραξίν καὶ συνεπῶς εἶναι ἀδύνατος ἢ κατὰφασις φορολογικοῦ καταλόγου, ἧτις ἀνοίγει συζήτησιν κατ' ἀντιμωλίαν, ἢ ἀμφισβήτησις ἀρχίζου μόνον μετὰ τὴν ἀρνησίαν τοῦ φορολογουμένου νὰ πληρώσῃ. Διὰ τὴν εἰσπραξίν ἢ διοίκησιν ἔχει τὴν ἐκλογὴν

διὰ τῆς ὁποίας, γενομένης δεκτικῆς τῆς ἀνακοπῆς, ἠκυρώθη ἢ ὡς ἄνω εἰδικὴ πρόσκλησις, αἰτεῖται ὅπως ἀναγνωρισθῆ ἔγκυρος καὶ νόμιμος ἢ ὡς ἄνω εἰδικὴ πρόσκλησις, ἐξαφανισθῆ ἢ ἀπόφασις τοῦ Προέδρου Πρωτοδικῶν Πειραιῶς καὶ ἀπορριφθῆ ὡς ἀπαράδεκτος, ἄλλως ὡς νόμος καὶ οὐσία ἀβάσιμος, ἢ ἀσκηθεῖσα ἀνακοπὴ. . .

Ἐπειδὴ, κατὰ τὰ ἐν τῇ ἀμέσως ἡγουμένη σέβει τῆς παρουσίας ἐκτιθέμενα, προδήλως ἢ ὑπὸ κρίσιν ἀγωγή φέρει τὸν χαρακτήρα τῆς ἀναγνωριστικῆς ἀγωγῆς, χορηγουμένης κατὰ τὰς διατάξεις τῶν νόμων 30 Π Παν. (425). Ν. 3 § 3 Παν. (19.1) κτλ. οὐ μόνον ἐπὶ τῶν ἐν ταῖς πηγαῖς ἀναφερομένων περιπτώσεων, ἀλλὰ καὶ εἰς πᾶσαν ἄλλην περίπτωσιν, ἀρκεῖ νὰ συντρέχη πρὸς τοῦτο σπουδαίον καὶ ἔννομον συμφέρον τοῦ αἰτουμένου ταύτης. Γεν. Ἀρχ. § 82 σημ. 2. Γεν. Ἀρ. Διο. § 134. Ἐφ. Ἀθ. 18 3[1924 256]1924 καὶ ὡς τοιαύτη ἐξισταστὰ ἀποβαίνει. . .

Ἀλλὰ τὴν διὰ τῆς δικαστικῆς ὁδοῦ ἐπιδιώξιν τῆς εἰσπραξέως φόρων, τελῶν καὶ δικαιομάτων ἠγανακίσθη νὰ εἰσαγάγῃ διὰ προσφίτου διατάξεως ὁ κώδιξ παρὰ πᾶσαν γενικὴν ἀρχὴν ἐν τῇ ἐφαρμογῇ τῆς φορολογίας, ἐλλείψει, βέβαια, νομικοῦ συστήματος βεβαιώσεως ἀνταποκρινομένου πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις ἀρχῶν καὶ ἔννοιών ἢ καὶ λόγφάνεργικτου τῆς τηρήσεως μιᾶς ἀσπιδήτατε τεταγμένης διαδικασίας. Ν. 4108, ἄρθρον 46.

Ἡ ἀγωγή εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς ὡς ἄνω ἀποφάσεως τοῦ Πρωτοδικείου Πειραιῶς, ἀπιρρώθη ὡς πρὸς τὸ αἴτιμα περὶ ἀναγνωρίσεως ὡς νομίμου καὶ ἐγκύρου τῆς προσκλήσεως, ἐλλείψει νομίμου τίτλου, ὡς εἶδομεν. Καὶ καλλίτερον θὰ ἦτο, μὴ ἐπιόχοντος νομίμου τίτλου, κατὰ τὰς σχετικὰς διατάξεις, νὰ ἀσκηθῆ ἀγωγή τακτικὴ πρὸς ἀναγνώρισιν τῆς ἀπαιτήσεως κατὰ τὸ κοινὸν δίκαιον, σύμφωνα πρὸς τὰς ὡς ἄνω διατάξεις τοῦ ἄρθρου 48 τοῦ ν. 4108.

266^α.—Ἡ ὑπόθεσις τοῦ δήμου Λιμνῶν, περὶ ἧς ὁ λόγος, ἐκκρεμῆ ἔνώπιον τῶν τακτικῶν δικαστηρίων. Ἐξεδόθη ἀπόφασις τοῦ Πρωτοδικείου, ὅχι δὲ ἀκόμη καὶ τοῦ Ἐφετερίου. Ἦσαν ὑπὸ ἐκτέλεσιν αἱ παρούσαι σελίδες, ὅτε μᾶς ἐστάλη ἡ ἀπόφασις, 209-1933, τοῦ Πρωτοδικείου Λαρίσης. Δέχεται ταῦτο τὴν ἀνακοπὴν τοῦ φορολογουμένου καὶ ἀκυροῖ τὴν εἰδικὴν πρόσκλησιν καὶ τὸ ἔνταγμα προσωπικῆς κρατήσεως, καὶ διὰ τὸν λόγον, ὅτι ἐνδιαφέρει, «ὅτι δὲν ὑφίσταται νόμιμος τίτλος δεκτικὸς διοικητικῆς κτελέσεως, ἐφ' ὅσον ὑπὸ τῶν ἀρθρῶν 225-238 τοῦ Κώδικος δῆμων καὶ κοινοτήτων δὲν διωγράφεται ἡ διαδικασία τῆς βεβαιώσεως μὴ καταβληθέντος τέλους ἐπὶ τῶν διαφημίσεων (Ε. Π. 423[902] Θέμ. ΣΔ) ἀλλὰ μόνον ἡ διαδικασία διὰ τὸ ἐπιβλητέον ὑπὸ τοῦ Δημάρχου πρόστιμον ἐν περιπτώσει παραβίασεως τῶν ἀρθρῶν 225-234 ὑπὸ τῶν φορολογουμένων. Συνεπῶς ὁ Ελεγκτικὸς εἶναι ἀρμόδιος, κατὰ τὸ ἀρθρ. 46 τοῦ ν. 4108, νὰ δικάσῃ ἐὰν ὀφείλῃται εἶδος καὶ πόσον καὶ παρὰ τὸν νόμον ὁ Δήμαρχος κατελόγησεν εἰς βάρος τοῦ ἀνακόπτοντος ἐκτὸς τοῦ πρόστιμου, ὅπερ ἐδικαιοῦτο, καὶ τὸ ποσὸν τοῦ ὀφειλομένου τέλους ἐπὶ τῶν διαφημίσεων, τὴν τοιαύτην δὲ ἐνέργειαν

της διοικητικής άρχης δικαιούνται νά ἐλέγξουν τὰ Δικαστήρια, ὡς ἀναγομένην εἰς τὴν νομιμότητα τῆς ἐνεργείας τοῦ Δημάρχου. (Α Π. 133)911. Ἔφ. Α 133/920 Θέμ. ΑΑ' 370).

Δ'. Περὶ εἰσβολῆς τέλους διαμονῆς κ.τ.λ.

Ἄρθρον 239

267.— Τὸ ἄρθρον 239 τοῦ κώδικος, ἄρθρ. 53 τοῦ Ν. Δ. ἀπὸ 27 Αὐγούστου 1925, ὥριζεν «Ἐπιτρέπεται εἰς τοὺς δήμους καὶ τὰς κοινότητες ὧν αἱ ἔδραι εἶναι λουτροπόλεις ἢ τόποι θερινῆς ἢ χειμερινῆς διαμονῆς νά ἐπιβάλλωσι. . .». Διὰ τοῦ ἄρθρου 14 τοῦ νόμου 4108, τροποποιήσαντος τὸ ἄρθρον 239 ἐπετροπή νά ἐπιβάλλωνται γενικῶς τὰ τέλη διαμονῆς παρεπιδημούντων κτλ., ὅπως ἐνισχυθῶσιν οικονομικῶς μικροὶ κτλ. δήμοι καὶ κοινότητες, εἰς οὓς καὶ μόνον θά ἐπιτραπῇ ὑπὸ τῆς διοικήσεως ἢ ἐπιβολῇ τῶν τελῶν ἀναλόγως τῆς γεωγραφικῆς αὐτῶν θέσεως. Αἰτ. Ἐκθ. διατάξεων. Ἡ διοικήσις λοιπὸν ἔχει στάδιον ἐκτιμήσεως. Καὶ ὅ,τι ἐν τῇ ἐφαρμογῇ πρέπει νά ἐπισύρῃ τὴν προσοχὴν τῆς εἶναι ὁ τρόπος καὶ τὰ ἔξοδα βεβαιώσεως καὶ εἰσπραξέως, ἵνα μὴ καταλήγῃ εἰς τὸ ἀρνητικὸν ἀποτέλεσμα νά πιέζωνται οἱ ἐπισκέπται χωρὶς πραγματικὴν ἢ ἀνάλογον ὠφέλειαν τοῦ φορολογουμένου ὄργανου.

Ἀηλείφθη ἐπίσης ἡ διατάξις περὶ τέλους ἐπὶ τῶν εἰσιτηρίων καὶ κομιστρῶν τοῦ ἄρθρου 53 ἔδ. 2 Ν. Δ. 27 Αὐγ. 1925 καὶ προσετέθη ἡ διατάξις περὶ τέλους ἐπὶ τῶν λουμένων εἰς φυσικὰ ἱαματικά πηγὰς ἢ εἰς τὴν θάλασσαν.

268.— **Τέλος διαμονῆς.** Ἐν Γαλλίᾳ νόμος ἀπὸ 24 7)βρίου 1919 ὡς συνεπληρώθη διὰ μεταγενεστέρων, προβλέπει περὶ δημιουργίας καὶ ὀργανώσεως τῶν τόπων ἱαματικῶν πηγῶν, κλιματικῶν καὶ τουρισμοῦ. Ἡ ὀργάνωσις σκοπὸν ἔχει νά διευκολύνῃ τὴν χρησιμοποίησιν τῶν τόπων τούτων ὑπὸ τῶν ἐντολιῶν καὶ νά προσελκύσῃ ξένους ὡς καὶ τὴν ἀνάπτυξιν αὐτῶν δι' ἔργων ἐξυγιάνσεως καὶ καλλωπισμοῦ. Ἄρθρ. 1. Αἱ κοινότητες τῶν τόπων τούτων ὑποχρεοῦνται νά εἰσπράττουν καθ' ὅλον ἢ μέρος τοῦ ἔτους εἰδικὸν τέλος, ὀνομαζόμενον τέλος διαμονῆς, taxe de séjour, τοῦ ὁποίου αἱ ἀποδόσεις ὀφείλουσι νά διατίθενται εἰς ἀμέριστον ὑπὲρ τῶν ἔργων τῶν προβλεπομένων ὑπὸ τοῦ ἄρθρ. 1. Τὰ ἔργα ταῦτα δύνανται νά χαρακτηρισθῶσι ὡς δημοσίας ὀφειλῆς διὰ διατάγματος. Αἱ κοινότητες δύνανται, διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἔργων τούτων, νά συνομολογήσωσι δάνεια μὲ τὴν ἐγγύησιν τῶν ἀποδόσεων τοῦ τέλους.

269.— Τὸ τέλος ἐπιβάλλεται ἐπὶ τῶν προσώπων, τὰ ὁποῖα δὲν εἶναι, καίτοι καὶ τῆς κοινότητος καὶ δὲν κατέχουν διαμονὴν ἐνεκεν τῆς ὁποίας ὑπόκεινται εἰς τὸν φόρον κινήτων ἀξιών. Ἡ διατίμησις τοῦ τέλους κανονίζεται κατὰ πρόσωπον καὶ ἡμέραν. Δὲν δύναται νά εἶναι κατώτερον τῶν 10 λεπτῶν κατὰ πρόσωπον καὶ ἡμέραν, οὔτε ἀνώτερον τοῦ ἐνὸς φράγκου. Ἄρθρ. 3 ν. 1919. Διὰ νόμον τοῦ 1920 τὸ ἀνώτατον ὄριον ὤφισθη εἰς φρ. 2 καὶ τοῦ

1927 εἰς τ.φ. 3. Διὰ νόμου τοῦ 1931 παρατείνεται ἐπὶ 10 ἔτη ἡ ἰσχὺς τῆς διατάξεως, δι' ἧς ὠρίσθη τὸ ἀνώτατον ὄριον τοῦ τέλους εἰς τ.φ. 3. Διὰ τὸν κανονισμὸν τοῦ τέλους δύνανται νὰ λαμβάνηται ὡς βάσις ἡ φύσις καὶ τὸ μέγεθος τῶν κατεχομένων διαμερισμάτων. Εἶναι δεκτικὸν μειώσεων ἔνεκεν ἡλικίας ἢτε ἀριθμοῦ προσώπων μιᾶς οἰκογενεῖας. Δύνανται νὰ ποιεῖται ἀναλόγως τῶν ἰσχυῶν. Τὸ τέλος δὲν δύνανται νὰ ἀπαιτηθῇ διὰ διάστημα μεγαλύτερον τῶν πρῶτων ἑβδομαδίων. Ἐξαιροῦνται τοῦ τέλους πρόσωπα ἀπολιπόντα τῶν εὐεργετημάτων τῆς νομοθεσίας περὶ δημοσίας ἀντιλήψεως. Ἐπίσης οἱ ἀνάπηροι, οἱ τραυματῆαι καὶ ἀσθενεῖς ἐκ τοῦ πολέμου. Δύνανται νὰ ἐξαιρεθῶσι τοῦ τέλους πρόσωπα κατέχοντα κατοικίαν μισθώματος κάτω ὀρισμένου ὁρίου, πρόσωπα ἀποκλειστικῶς προσκεκολλημένα εἰς τοὺς ἀσθενεῖς καὶ ὅσα διὰ τῆς ἐργασίας καὶ τοῦ ἐπιγγέλματος αὐτῶν μετέχουσιν εἰς τὴν λειτουργίαν καὶ ἀνάπτυξιν τοῦ τόπου.

270. — Ἡ διατίμησις ὡς καὶ οἱ βάσεις τῆς ἐπιβολῆς καὶ οἱ ὅροι τῆς ἐφαρμογῆς, μειώσεως ἢ ἀπαλλαγῆς ὁρίζονται, δι' ἕκαστον τόπον, διὰ διατίμηματος μετὰ γνώμην τοῦ Σ. Ε. ἐκδιδομένου προτίμησιν τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ ἐπὶ τῶν βάσεων, αἱτινες ὠρίσθησαν ὑπὸ τῆς διαρκοῦς ἐπιτροπῆς τῶν τόπων λαματικῶν πηγῶν καὶ κλιματικῶν, κατόπιν ἐρεῖνης καὶ γνώμης τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου καὶ τοῦ βιομηχανικοῦ ἐπιμελητηρίου λαματικῶν πηγῶν καὶ τόπων ὑγιεινῆς. Ἡ διατίμησις γίνεται διὰ πέντε τὸ πολὺ ἔτη, ἐκτὸς ἂν πρόκειται περὶ συνομολογήσεως δανείου. Ἄρθ. 3. Τὸ τέλος θὰ εἰσπράττεται διὰ μέσον τῶν ἐνοικιαστῶν, ξενοδόχων ἢ ἰδιοκτητῶν καὶ κατατίθεται παρ' αὐτῶν καὶ ὑπ' εὐθύνην των εἰς τὸ κοινοτικὸν ταμεῖον. Ἐν περιπτώσει παραβάσεων τῶν κειμένων, ὡς κατωτέρω, διατάξεων περὶ βεβαιώσεως καὶ εἰσπράξεως, τὰ ἀναγκαστικὰ μέσα εἰσπράξεως ἐφαρμόζονται καθ' ὃν τρόπον καὶ ἐπὶ τοῦ φόρου ὀνίων καὶ ἔμπορευμάτων καὶ αἱ ἐνστάσεις ἐκδικάζονται ἐπίσης ὡς ἐπὶ τοῦ ρηθέντος φόρου. Ἄρθ. 4.

Αἱ κοινότητες ἢ σύνδεσμοι κοινοτήτων ὑποχρεοῦνται νὰ τηροῦν εἰδικὸν λογισμισμόν τοῦ προϊόντος τοῦ τέλους καὶ τῆς διαθέσεως αὐτοῦ. Ὁ λησμός αὐτὸς δημοσιεύεται καὶ ἀποστέλλεται εἰς τὴν διαρκῆ ἐπιτροπὴν τῶν τόπων λαματικῶν πηγῶν, ὑγιεινῆς καὶ διαμονῆς τῆς Γαλλίας. Οἱ ὅροι τῆς τηρήσεως τοῦ λησμοῦ τούτου, τῆς ἐγκρίσεως καὶ ἐξελέξεως αὐτοῦ θέλουσιν κανονισθῆν διὰ διατάγματος. Ἄρθ. 5.

271. — Διάταγμα δημοσίας διοικήσεως θὰ ὀρίσῃ τὰς διατεπώσεις, τὰς ὁποίας θὰ ἐκκληροῦν οἱ ἐνοικιασταί, ξενοδόχοι καὶ ἰδιοκτῆται ἢ ἄλλοι ἐνδιαιτήσαι ἐπιφορτισμένοι τὴν εἰσπράξιν τοῦ τέλους καὶ τὰς ποινὰς διὰ παραβάσεις τῶν διατάξεων τῶν ἀφορῶσάν τὰς διατεπώσεις ταύτας. Αἱ ρηθεῖσαι ποιναὶ δὲν θὰ δύνανται νὰ ὑπερβαίνουν τὸ τριπλάσιον τοῦ δικαιώματος, τοῦ ὁποίου θέλει στέρηθῇ ἡ κοινότης.

Τὸ διάταγμα τοῦτο, ἀπὸ 4 Μαΐου 1920 ὀρίζει: Οἱ ξενοδόχοι, ἐνοικιασταί, ἰδιοκτῆται, τηροῦν βιβλίον χρησιμοῦμενον δωρεὰν ὑπὸ τῆς δημορχίας, ἠριθμημένον καὶ θεωρημένον ὑπὸ τοῦ δημάρχου, ὅπου καταγράφουν τὰς

ήμερομησίας ἀφίξεως καὶ ἀναχωρήσεως τῶν ξένων. Εἶναι ὑπεύθυνοι διὰ τὴν πληρωμὴν τοῦ τέλους, τὸ ὅποσον ὀφείλουν νὰ παραφυλάττουν εἰς τὸ χρηματοκιβώτιόν των, ἐν περιπτώσει λαθραίας ἀναχωρήσεως νὰ εἰδοποιοῦν ἀμέσως τὸν δήμαρχον, ὁ εἰρηνοδίκης δὲ ἀποφασίζει ἐπὶ τῆς ἀπύλλαιης ἀπὸ τῆς εἰθύνης. Αἱ καταθέσεις ἐνεργοῦνται εἰς χεῖρας τῶν προϊσταμένων ἐπὶ τῶν διαφυλάκων ἢ τῶν εἰδικῶν κοινοτικῶν ὑπαλλήλων. Ἡ πληρωμὴ τοῦ τέλους ὀφείλει νὰ γίνῃ ὑπὸ τοῦ ὑποχρέου καὶ εἰς περίπτωσιν ἐνστάσεως αὕτη κρίνεται ὑπὸ τοῦ εἰρηνοδίκου κατὰ τοὺς ἐφαρμοζομένους ἐπὶ διαφυλάκων κανόνας.

222.— Ἐγκύκλιος τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν ἀπὸ 15 Ἰουνίου 1921 κανονίζει τὰς λεπτομερείας τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ διατάγματος, σχετικῶς πρὸς τὴν εἰσπραξίαν τοῦ τέλους διαμονῆς. Τὰ ἀναγκαῖα ὑποδείγματα τίθενται εἰς τὴν διάθεσιν τῶν ἐνδιαφερομένων ὑπὸ τοῦ νομάρχου. Εἰς ἑκάστην δημοσφίαν θὰ ὑπάρξῃ εὐρετήριον τῶν καταστημάτων τῶν ὑποκειμένων εἰς τὴν εἰσπραξίαν τοῦ τέλους, ὑπὸ τύπον καταστάσεως ἑμφανούσης τὸ ὄνομα καὶ τὴν διεύθυνσιν ὅλων τῶν ξενοδόχων, ἐνοικιαστῶν καὶ ἰδιοκτητῶν τῆς κοινότητος. Εἰς ἀριθμὸς δίδεται εἰς ἕκαστον ἀκίνητον. Ἐκτὸς τῆς εἰσπραξέως τοῦ τέλους, οἱ συλλέκται ὑπάλληλοι θὰ κáμνουν εἰς τὴν τελευταίαν στήλην τοῦ βιβλίου τῶν ξενοδόχων καὶ ἐνοικιαστῶν μείαν ἐξοφλήσεως τὰ βιβλιαρῖα διπλοτύπων τῶν ὑπαλλήλων αὐτῶν θὰ εἶναι ἡριθμημένα ὑπὸ τῆς δημοσφίας. Ἐκαστος ὑπάλληλος συλλέκτης θὰ παρουσιάζῃ εἰς τὸν κοινοτικὸν ταμίαν, ὡς δικαιολογητικὸν πάσης καταθέσεως, κατάστασιν εἰς διπλοῦν καὶ ἀνακεφαλαιώσιν δι' ἕκαστον ἀκίνητον τοῦ συνόλου τῆς εἰσπραξέως. Αἱ καταθέσεις θὰ γίνωνται κατὰ δεκαήμερον. Εἰς τὸ τέλος τοῦ μηνὸς ὁ κοινοτικὸς ταμίης θὰ διαβιβάξῃ εἰς τὸν δημόσιον ταμίαν λεπτομερῆ κατάστασιν τῶν καταθέσεων. Τὴν 31 Δεβρίου θὰ παρουσιάζῃ, τεθεωρημένην ὑπὸ τοῦ δημάρχου, κατάστασιν ἀνακεφαλαιωτικὴν τῶν δελτίων καταθέσεων τοῦ ἔτους καθ' ὑπάλληλον εἰσπραξέως. Αἱ διάφοροι αὗται ἀνακεφαλαιωτικαὶ καταστάσεις θὰ ἐπισυνάπτονται ὑπὸ τοῦ κοινοτικοῦ ταμίου ὡς δικαιολογητικὰ ἐσόδων τοῦ ἀπολογισμοῦ διαχειριστέως του. Fouchier σ. 940 ἐφ.

223.— **Κοινὸν κεφάλαιον.** Εἰς τὸ τέλος διαμονῆς τὸ ἐπιβαλλόμενον εἰς τοὺς τόπους λαματικῶν πηγῶν κτλ. προστίθεται τέλος πρόσθετον 10 % εἰς τόπους δασοῦ ἢ καθαρὰ ἀπόδοσις τοῦ κυρίου τέλους δὲν ὑπερέβῃ τὰ 20,000 φρ. κατὰ τὸ προηγούμενον ἔτος, 15 % ὅπου τὸ καθαρὸν προῖον ὑπερέβῃ τὰς 20,000 φρ. μέχρι 50,000 φρ., 20 % εἰς τόπους ἔνθα τὸ προῖον ὑπερέβῃ τὰς 50,000 φρ. Ὅπου τὸ τέλος διαμονῆς δὲν ἔχει ἀκόμη εἰσπραχθῆ ἐπὶ ἓν ἔτος τὸ ποσοστὸν τοῦ προσθέτου τέλους θὰ εἶναι 15 % διὰ τὸ πρῶτον ἔτος. Τὸ προῖον τοῦ προσθέτου τέλους θὰ ἀποτελῇ κοινὸν κεφάλαιον διανεμόμενον ὡς ἑξῆς: 20% 25 % ὑπὲρ τοῦ Ἰνστιτούτου ὕδρολογίας καὶ κλιματολογίας, τοῦ πρακτικοῦ Σχολείου τῶν Ἀνωτέρων Σπουδῶν τοῦ προσηρητημένου εἰς τὸ Γαλλικὸν Κολλέγιον διὰ τὴν ὀργάνωσιν τῆς τεχνικῆς ἐκπαίδευσίως, τοῦ Ἰατρικοῦ προσωπικοῦ καὶ λοιποῦ ἀναγκαιούτους διὰ τὴν λειτουργίαν τῶν τόπων. 20% Τὸ ἐπὶ πλέον ὑπὲρ τοῦ Ἐθνικοῦ Γραφείου Τουρισμοῦ διὰ τὰ

έργα προπαγάνδας, εκλαϊκεύσεως, συχνής επισκέψεως, βελτιώσεως τῶν τόπων. Ἄρθρ. 19, 20 Ἀδτ.

224. — Εἰς Παρισίους ἰσχύει, εἰδικῶς, τέλος τῶν ἐπιπλωμένων διαμερισμάτων. Ν. 15 Ἰαν. 1926, ὅστις ὀφείλει: ἀπ' ἧς ἡ πόλις ἐξουσιοδοτηθῆναι ἐπιπλωτῆ τέλος διαμονῆς θύλακας καὶ ἰσχύος τοῦ παρόντος.

Ἀποφασίς νομαρχιακῆ ἀπὸ 21 Μαΐου 1926 διατάσσει: Τὸ βιβλίον, ὅπερ οἱ ξενοδόχοι καὶ ἐνοικιαῖζοντες ἐπιπλωμένα διαμερίσματα ὑποχρεοῦνται νὰ τηρῶσι, θὰ περιλαμβάνῃ ὑποχρεωτικῶς πίνακα, ὅστις θὰ συμπληρώνεται ἐπιμελείᾳ τοῦ ἐνοικιαστοῦ καὶ θὰ ἐμφαίνῃ δι' ἕκαστον τῶν μερῶν, δωματίων ἢ διαμερισμάτων ἐπιπλωμένων καὶ συνήθως χωριστὰ ἐνοικιαζομένων: Τὴν τιμὴν τῆς ἐνοικιάσεως κατ' ἡμέραν ἂν πρόκειται περὶ ἐξαρτημάτων ξενοδοχείου. Τὴν τιμὴν ἐνοικιάσεως κατὰ μῆνα, ἂν πρόκειται περὶ διαμερισμάτων μὴ ἐξαρτημένων ἀπὸ ξενοδοχείου. Ἡ ἀκρίβεια τῶν ἀηλουμένων πληροφοριῶν τοῦ πίνακος τούτου θὰ πιστοποιηθῆται ὑπὸ τοῦ ἐνοικιαστοῦ. Ἄρθ. 1. Τὸ ἀτομικὸν δελτίον, ὅπερ ἕκαστος ἐνοικιαστής συμπληρώνει κατὰ τὴν ἀρεξίν του εἰς ξενοδοχεῖον ὀφείλει, εἰς τὸ μέλλον, νὰ ἐμφαίνῃ ὑποχρεωτικῶς τὸν ἀριθμὸν τοῦ κατεχομένου δωματίου ἢ διαμερισματος ὡς καὶ τὴν τιμὴν τοῦ ἐνοικίου. Ἄρθ. 2.

Αἱ πληροφορίες αὗται μεταφέρονται ὑπὸ τοῦ ἐνοικιαζοντος εἰς τὸ ἀστυνομικὸν βιβλίον, ὅπερ θὰ περιέχῃ εἰς τὸ μέλλον εἰδικὴν στήλην, ὅπου θὰ ἐμφαίνηται κατ' ἀριθμὸν ἐνοικιάσεως ἡ τιμὴ αὐτῆς. Ἄρθ. 3. Τὸ ἀστυνομικὸν βιβλίον διελοτύπων, τοῦ ὁποίου ἐνοικιαζοντές τινες εἶναι ἐξουσιοδοτημένοι νὰ κἀμωσιν χρῆσιν, χρέεται νὰ ἐμφαίνῃ εἰς τὸ μέλλον, τόσον ἐπὶ τῶν δελτίων εἰσόδου καὶ ἐξόδου ὅσον καὶ ἐπὶ τοῦ σταλῆους, τὴν τιμὴν ἐνοικιάσεως τῶν ἐπιπλωμένων δωματίων καὶ διαμερισμάτων. Ἄρθ. 5. Τὸ ἀστυνομικὸν βιβλίον θὰ εἶναι εἰς τὴν διάθεσιν τῶν ἐλαγτῶν τῶν ἀμέσων φόρων τῆς πόλεως τῶν Παρισίων, οἵτινες θὰ δύνανται νὰ λαμβάνουν γνώσιν ἐπὶ τόπων Ἄρθ. 5. Ὁ γενικὸς γραμματεὺς τῆς ἀστυνομίας καὶ ὁ διευθυντὴς τῆς δικαστικῆς ἀστυνομίας ἐπιφορτίζονται, ἕκαστος δι' ὅ, τι ἀφορᾷ αὐτόν, τὴν ἐκτέλεσιν τῆς παρούσης ἀποφάσεως. Ἄρθ. 7.

225. — Ἐν Ἰταλίᾳ ὑπάρχει παρομοία ὁργάνωσις. Νόμος 765 τῆς 15 Ἀπριλίου 1926 περὶ μέτρων προστασίας καὶ ἀναπτύξεως τῶν τόπων ὑγιεινῆς (cura) διαμονῆς καὶ τουρισμοῦ. Διάταγμα ἐκτελεστικὸν ἀπὸ 12 Αὐγούστου 1927.

Τὰ τῆς φορολογίας ὁ νέος κώδιξ ρυθμίζει διὰ τῶν ἀρθρ. 169-182. Προβλέπει φόρον διαμονῆς, φόρον ὑγιεινῆς, εἰσφορὰν εἰδικὴν ὑγιεινῆς.

Ὁ φόρος διαμονῆς ὀφείλεται παρ' οἰουδήποτε ἐρχομένου εἰς τὴν κοινότητα, ἵνα διαμείνῃ ἐν αὐτῇ προσωρινῶς Ἄρθρ. 169 Ὁ φόρος ὑπολογίζεται ἐπὶ τῆς τιμῆς μισθώσεως τῶν δωματίων ἢ ἄλλου διαμερισματος καταλαμβανομένου εἰς τὰ ξενοδοχεῖα, οἰκοτροφεία, καταστήματα καὶ τόπους θεαματικῆς. Δύναται νὰ φθάσῃ τὰ 10 τοῖς ἑκατὸν τῆς τιμῆς ταύτης. Ἄρθρ. 170.

Ὁ φόρος θεαματικῆς (cura). Αἱ κοινότητες, εἰς τὴν περιφέρειαν τῶν

ἀποίων ἔχον ἀνεγγωρισθῆ ὑπὸ τοῦ νόμου τὰ χαρακτηριστικὰ τόπου θεραπείας, διαμονῆς ἢ τουρισμοῦ, ἔχον τὸ δικαίωμα νὰ ἀντικαθιστοῦν τὸν φόρον διαμονῆς διὰ τοῦ φόρου θεραπείας. Ἄρθρ. 172. Ὁ φόρος εἶναι ἐτήσιος, τὸ ποσὸν τὸν δὲν δύναται νὰ ὑπερβαίῃ τὸς 30 δρ. κατὰ πρόσωπον. Ὀφείλεται εἰς ἀκέραιον παρ' ὧν ὅσοι ἔρχονται εἰς τὸν τόπον καὶ διαμένονσι ἐκεῖ ἐπὶ περίοδον τοῦλάχιστον πέντε ἡμερῶν, εἴται διακοπτομένην μὲ βραχείας ἀπουσίας. Ἄρθρ. 173. Διὰ τὴν διαβίβασιν τοῦ φόρου, τὰ ξενοδοχεῖα, ἐπαυλῆς, οἰκοτροφεία καὶ τὰ διαμερίσματα ἐν γένει διὰ ξένους, κατατίθενται εἰς κατηγορίας ἀναλόγως τῆς σπουδαιότητος αὐτῶν καὶ τοῦ τόπου ἐν ᾧ κτίνται. Ἄρθρ. 174.

Ἡ εἰδικὴ εἰσφορὰ θεραπείας ὀφείλεται παρ' ἐκείνων, οἵτινες διὰ τῆς ἀσκήσεως ἐμπορίου, βιομηχανίας ἢ ἐπιγγέλματος ἀποκομίζουσι ἰδιαιτέρα οἰκονομικὰ ὄφλη ἐκ τῆς ὑπόθεσεως τοῦ τόπου θεραπείας κλπ. καὶ εἰσπράττεται ὑπὸ μορφήν τέλους προσθέτου, μέχρι 0,50%, ἐπὶ τῶν προσόδων τῶν ὑποκειμένων εἰς τὸν φόρον τῶν βιομηχανικῶν καὶ ἐμπορικῶν ἐπιχειρήσεων καὶ τῶν ἐπαγγελμάτων ἢ προσθέτου εἰς τὸν φόρον ἐπιτηδεύματος. Ἄρθρ. 175.

Ὁ φόρος διαμονῆς καὶ θεραπείας εἰσπράττεται εἴτε ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τῆς κοινότητος εἴτε μέσῳ τῶν διευθυντῶν ξενοδοχείων κλπ. Ἄρθρ. 178.

Τὸ τέταρτον τῶν καθαρῶν ἀποδόσεων παραχωρεῖται εἰς τὸ ἐθνικὸν ἴδρυμα τῆς προσιασίας καὶ ἀντιλήψεως τῆς μητρότητος καὶ παιδικῆς ηλικίας. Ἄρθρ. 180.

Τὰ τιμολόγια τῶν φόρων ἀποφασίζονται ὑπὸ τοῦ δημάρχου καὶ ἐγκρίνονται ὑπὸ τοῦ Ἐπαρχ. Δ. Συμβουλίου. Ἄρθρ. 181.

276. — 2. Τέλος ἐπὶ τῶν ξενοδοχείων ἕλνου, πανσιὸν κλπ. Ἐν Βελγίῳ ὡς ἀνεγγωρισθῆ ὑπὸ τῆς νομολογίας τῶν Ὑπουργείων Ἐσωτερικῶν καὶ Οἰκονομικῶν, αἱ κοινότητες δύναται νὰ ἐπιβάλλουσι τέλη ἐπὶ τῶν κλινῶν τῶν παραχωρουμένων ἐπὶ ἐνοικίῳ εἰς τὰ ξενοδοχεῖα, πανσιόν, διαμερίσματα, ἐπαυλῆς κλπ. Ἐγκύκλιος τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν ἀπὸ 23 Μαΐου 1928 λέγει: Οἱ κανονισμοὶ τοῦ τέλους τούτου οἱ ὑποβαλλόμενοι εἰς τὴν ἐγκρισίν μου καταρτίζονται κικῶς ἐφ' ὅσον ἐπιβάλλουσι τὴν πληρωμὴν τοῦ τέλους εἰς τὸν ποιούμενον χρῆσιν τῆς κλίνης χωρὶς νὰ προβλέπουσι κατὰ τίνα τρόπον ὀφείλει νὰ ἐνεργῆται ἡ ἀπογραφή τῶν ἐνοικιαζομένων κλινῶν.

Ἴνα ἡ ἀπόδοσις τοῦ φόρου ἐξασφαλίξεται ἀποτελεσματικῶς, ἀνάγκη ὕπως ὁ διευθυντῆς τοῦ καταστήματος καθίσταται ὁ πραγματικὸς φορολογούμενος, ὑπὸ τὸ δικαίωμα νὰ ἐπιρρίπτῃ τὸ τέλος εἰς βάρος τοῦ χρησιμοποιούντος τὴν κλίνην. Ἡ καλλίτερος ὡς πρὸς τοῦτο λύσις εἶναι νὰ ἐπιβάλλεται εἰς τὸν ἐνοικιαζόμενον ἡ τήρησις βιβλίου διπλοτύπων τὸ ἓν μέρος θὰ δίδεται εἰς τὸν ποιούμενον χρῆσιν τῆς κλίνης καὶ τὸ ἄλλο θὰ μένη εἰς τὸ στέλεχος. Τὸ βιβλίον τοῦτο θὰ ὑποβάλλεται εἰς θεώρησιν τῆς τοπικῆς ἀρχῆς ἐπιφορτισμένης τὸν ἔλεγχον εἰς ὀρισμένας ἐποχάς. Προσκομίζων τὰ στέλεχη ὁ ἐνοικιαζόμενος θὰ καταθέτῃ εἰς τὸ κοινοτικὸν ταμεῖον τὸ ποσὸν τοῦ φόρου.

τοῦ ὁποίου πράγματι ἔχει ἐνεργήσει τὴν εἰσπράξιν εἰς βάρος του. Οὐδὲν κοιλῆσι, κατὰ τὸ σύστημα αὐτό, ὅπως ὁ διευθυντής ἐξοφλῆ δι' ὀλόκληρον προίχον διὰ τῆς πληρωμῆς ἐνὸς φόρου κατ' ἀποκοπὴν ἴσου λ.χ. πρὸς τὸ τέλος τὸ ὀφειλόμενον δι' ἀριθμὸν τινα ἡμερῶν. Οἱ σχετικοὶ κανονισμοὶ πρόβλεπον ἐπι πλεόν νά προβλέπουν ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τοῦ φόρου τῶν φιλανθρωπικῶν ἰδρυμάτων σκοποῦ μακρὰν πείσης ἐπιδιώξεως κέρδους, σκοποῦ καθαρῶς φιλανθρωπικοῦ. Rev. d' Adm. 1923 σ. 493.

277.—Τὸ σχέδιον νόμον περὶ ἀναγκαστικῶν συνεταρισμῶν ἐξωραϊσμοῦ, ἔξ οὗ ἐλήφθησαν αἱ διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 53 τοῦ Ν. Δ. τῆς 27 Ἀγ. 1925, ὥριζε πόρους αὐτῶν: α') ἔτησίαι εἰσφορά τῶν μελῶν, β') φόρος διαμονῆς καταβαλλόμενος ὑπὸ τῶν ἐνοικιαστῶν τῶν ἐν τῇ περιοχῇ τοῦ συνεταρισμοῦ οἰκίῶν, δηλαδή τὸ τέλος διαμονῆς τοῦ ἐδ. 1 τοῦ ἀρθρ. 239 τοῦ κώδικος γ') φόρος διαμονῆς καταβαλλόμενος ὑπὸ τῶν παρεπιδημούντων εἰς τὰ ξενοδοχεῖα καὶ τὰ οἰκοτροφεῖα τῆς περιοχῆς καὶ μὴ δυνάμενος νά εἶναι ἀνώτερος τῶν 3 δραχμῶν κατ' ἄτομον καὶ νύκτα διαμονῆς. . . Γ. Χαριτάκη. "Αναγκαστικοὶ συνεταρισμοὶ ἐξωραϊσμοῦ." Ἐπιθ. Τοπ. Αὐτ. 1923 σ. 71. "Ἡ διατάξεις τοῦ ἐδαφ. 2' τοῦ ἀρθροῦ 239 τοῦ κώδικος, καὶ ὡς ἀρχικῶς εἶχε τοῦτο καὶ μετὰ τὴν τροποποίησιν του διὰ τοῦ ἀρθροῦ 14 τοῦ νόμου 4108, ὀρίζει «τέλος ἐπὶ τῶν ξενοδοχείων ἕανου, πανσιόν κ.τ.λ. μὴ δυνάμενον νά ὑπερβῆ τὸ ποσὸν τῶν δραχμῶν πεντακοσίων ἑτησίως κατὰ κλίνην».

278.—"Ἡ ὑπ' ἀριθ. 144-1932 ἀπόφαισις τοῦ Σ. Ἐπικρατείας λέγει διὰ τὸ τέλος τοῦτο καὶ διὰ τὸ ἐπόμενον: Ἐκ τῶν τεσσάρων κατηγοριῶν τελῶν, μόνον τὸ ὑπ' ἀριθ. 1 τέλος διαμονῆς ὀρίζει ὁ νόμος, ὅτι ἐπιβάλλεται εἰς τοὺς παρεπιδημούντας. . . διὰ δὲ τὰ ὑπ' ἀριθ. 2 τέλος ἐπὶ τῶν ξενοδοχείων ἕανου κλ. καὶ ὑπ' ἀριθ. 3 τέλος ἐπὶ τῶν λογαριασμῶν τῶν ξενοδοχείων κτλ., μόνον περιορισμὸν θέτει ὁ νόμος, ὅτι δὲν δύνανται νά ὑπερβῶσιν ὀρισμένον ὄριον. Ἐπομένως τὰ τέλη ταῦτα δύνανται νομίμως νά ἐπιβληθῶσιν εἰς τοὺς παρεπιδημούντας καὶ τοὺς μόνιμως κατοικοῦντας ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ δήμου, ἂνευ διαστολῆς ἂν εἶναι ἢ μὴ οἷτοι δημότιοι».

Σύμφωνα πρὸς τὰς ἀνωτέρω πληροφορίας, μᾶς φαίνεται ὅτι τὰτα δύσκολα προσυμφόζονται εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ 2ου τέλους, τὸ ὁποῖον οὕτως ὁ νόμος ἐπιβάλλει εἰς βάρος τῶν ξενοδοχείων καὶ ὄχι τῶν ποιουμένων χρῆσιν τῶν κλινῶν, χωρὶς νά ἐνδιαφέρεται καὶ νά προβλέπῃ διὰ τὴν ἐπίπτωσιν τοῦ τέλους εἰς τοὺς ποιουμένους χρῆσιν καὶ τὸ μέτρον αὐτῆς.

Ἀπὸ πρακτικῆς ἀπόψεως, βεβαιώσεως καὶ εἰσπράξεως, παρ' ἡμῖν, μᾶλλον εἰστοχος, προφανῶς, εἶναι ὁ τρόπος ὁ προσημειθεὶς ὑπὸ τῆς διατάξεως.

279.—**3. Τέλος ἐπὶ τῶν ἐκδιδομένων ὑπὸ τῶν ξενοδοχείων πανσιόν κτλ. λογαριασμῶν.** Ἐν τῇ 3. κατηγορίᾳ ὀρίζεται ἐν τῷ νόμῳ γενικῶς ὅτι πρόκειται περὶ ξενοδοχείων, πανσιόν, κτλ. ἐν ᾧ ἐν τῇ ὑπ' ἀριθ. 2 κατηγορίᾳ εἰδικεύεται, ὅτι πρόκειται μόνον περὶ ξενοδοχείων ἕανου ἑπομένως περιλαμβάνονται ἐν τῇ τρίτῃ κατηγορίᾳ πάντα τὰ ξενοδοχεῖα, ἦτοι καὶ τὰ ξενοδοχεῖα φληγητοῦ. Ἐν τῇ ἐννοίᾳ δὲ τοῦ νόμου περιλαμβάνονται πάντα ἐν γένει

τὰ περιφερῆ καταστήματα τὰ παρέχοντα φαγητὰ καὶ ἄλλα τροφίμα, ὡς συνάγεται καὶ ἐκ τῶν ἐπομένων λέξεων «καὶ λοιπῶν» (συγκεκριμένως ἐν τῷ κειμένῳ τοῦ νόμου: κ.λ.π.) Ἐντίθετος ἐρμηνεία θ' ἀντέκειτο εἰς τὸν σκοπὸν καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ νόμου καὶ εἰς τὴν κοινὴν πεῖραν, γνωστοῦ ὄντος, ὅτι καὶ τὰ γαλακτοπωλεία, ζυθοπωλεία, ζαχαροπλαστεία καὶ παντοπωλεία δύνανται νὰ παρέχωσι, καὶ συνήθως παρέχουσι, καὶ ἄλλα ἐδώδιμα, πλὴν τῶν ἀνταποκρινομένων εἰς τὸν τίτλον αὐτῶν, ὥστε δύνανται νὰ ἀναπληρώσωσι πλήρως διὰ τὰς βουλομένους τὰ ὑπὸ στενὴν ἔννοιαν ξενοδοχεῖα φαγητοῦ (ἐστιατόρια). ἐν ἐναντίῳ ἐδοχῆ θὰ καθίστατο λίαν εὐχερὴς καὶ ἡ καταστρατήγησις τοῦ νόμου εἰς τρόπον ὥστε ἡ ὑπὸ τῶν προσφευγόντων ὑποστηριζομένη ἐρμηνεία αὐτοῦ θὰ κατέληγεν εἰς τὸ ἀπαράδεκτον συμπέρασμα, ὅτι ἐκ τοῦ τίτλου μόνον τοῦ καταστήματος ἐξαρτᾶται ἡ παραγωγή ἢ μὴ αὐτοῦ εἰς τὴν φορολογίαν» Ἄπ. Σ. Ε. 144] 1932.

Ἀπροσβλήτος ἡ ἀπόφασις, καλὴ καλὸν ὅμως ἐπίσης εἶναι ἐπὶ φορολογικῶν δικαίωσιν νὰ ὑπάρχῃ ἀκριβολογία, νὰ ὀνομαζῶνται τὰ φορολογούμενα ἀντικείμενα καὶ ὄχι δι' ἐκδόσεων ὡς ἡ «κ.τ.λ.» Ὑπάρχει δὲ διὰ τὸ ξενοδοχεῖον φαγητοῦ εἰς τὴν γλῶσσαν μας ἡ εἰδ κῆ λέξις «ἐστιατόριον».

280. — Ἡ μνησθείσα 144-132 Α. Σ. Ε. λύει, ὡς εἶδομεν καὶ τὸ ζήτημα ὀρχῆς, ὅτι ὁ κοινοτικὸς κανονισμὸς δύνανται νὰ ἀποχρεώσῃ τοὺς ἐκδίδοντας τοὺς λησμοὺς ξενοδόχους κτλ., ὅπως συνεισπράττωσι καὶ τὸ κοινοτικὸν τέλος. Ἐπίσης ὅτι τὸ κ. σ. διὰ τοῦ κανονισμοῦ δύνανται νὰ ἀναγράψῃ καὶ κυρώσῃ εἰς βάρος τῶν μὴ συμμορφουμένων πρὸς τὰς ὀριζομένας ἀποχρεώσεις τῶν § 179, 189.

281. — 4. *Τέλος ἐπὶ τῶν λουομένων εἰς φυσικὰς λαματικὰς πηγὰς ἢ εἰς τὴν θάλασσαν.* Δὲν εἶναι δικαίωμα ἐπὶ ἀντιπαροχῆ, εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴ δύνανται νὰ θεωρηθῇ ἐφ' ὅσον ἡ ἐκμετάλλευσις ἀνήκει εἰς τὴν διοίκησιν δημοσίων κτημάτων, ἀλλ' εἶναι τέλος ὑπὸ τοῦ νόμου ἐπιτρεπόμενον ἔχον τὴν ἔννοιαν τοῦ φόρου δυνάμενον νὰ ἐπιβληθῇ ὑπὸ τῆς κοινότητος ἀσχέτως δικαιοῦματος κυριότητος καὶ βαρύνον τοὺς λουομένους. Ἐγκ. Ὑπ. Ἐσ. 34268-1930.

Ὁ βουλγαρικὸς νόμος ἐπιτρέπει, ἵνα αἱ κοινότητες εἰς τὰς περιφερείας τῶν ὁποίων ὑπάρχον κρατικά, νομαρχικὰ ἢ κοινοτικὰ λαματικά λουτρὰ νὰ εἰσπράττωσιν 1 λέβ. τέλος ἐπὶ ἐκάστου εἰσιτηρίου. Ἀρθρ. 24.

282. — Ἡ γενικοτάτη ἐπισκόπησις τῆς συγκριτικῆς νομοθεσίας ἰδίᾳ τῆς γαλλικῆς δὲν ἔγινεν ἄνευ λόγου. Πληροφορούμεθα οὕτως πῶς ἀντιλαμβάνονται ἐκτὶ τὸν χειρισμὸν τῆς τοπικῆς φορολογίας. Κλιμακώσεις τοῦ ποσοστοῦ τοῦ βάρους πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῆς ἐννοίας τῆς δικαιοσύνης, προέλεγχος τῆς δημιουργίας τοιοῦτων φόρων συνιστάμενος εἰς ἐξένας καὶ γνωμοδοτήσεις, ἰδίως κανονισμοὶ τρόπου βεβαιώσεως καὶ εἰσπράξεως, λογιστικὸν, διὰ διαταγμάτων καὶ ἐγκυκλίων μέχρι τῆς μικροτέρας λεπτομερείας μέσα εἰς τὴν διάθεσιν τῶν κοινοτήτων πρὸς πραγματοποιήσιν τῶν ἐσόδων αὐτῶν. Εἰδικεύσεις καὶ ἐγγυήσεις πρὸς τήρησιν αὐτῆς.

Αἱ ἡμέτεροι διατάξεις θέτουν ἐν ἀνώτατον ὅριον τέλους καὶ ἀφίουν ὅλα τὰ ἄλλα εἰς κανονισμόν ἐκπονούμενον ὑπὸ τῶν κοινοτικῶν συμβουλίων. Ἄλλο καὶ ἂν θέλουν τὰ κοιν. συμβούλια νὰ καθιερώσουν ἓνα καλὸν τρόπον βεβαίωσης δὲν διαθέτουν τὴν ἀπαιτουμένην τεχνικὴν ἐμπειρίαν πρὸς σύνταξιν τοιαύτων κανονισμῶν. Ἡ εἰσπραξὶς τῶν τελῶν αὐτῶν δὲν εἶναι ζήτημα καθαρῶς τοπικόν, ἀλλὰ συνδέεται πρὸς γενικώτεροι κοινωνικὰ καὶ κρατικά συμφέροντα, ὡς τὸ τῆς προστελέσεως ξένων καὶ ἀνάπτυξιν τοῦ τουρισμοῦ καὶ φυσικὰ ὁ τρόπος εἰσπράξεως κατὰ τόπους τοιαύτων τελῶν δὲν δύναται νὰ ἀφίη ἀδιάφορον τὴν κεντρικὴν ἐξουσίαν· μία κεντροχρῆσις εἶναι ἀπολύτως ἐπιβεβλημένη. Ἡ βεβαίωσις καὶ εἰσπραξὶς δὲν εἶναι δυνατόν νὰ πραγματοποιηθῇ ἄνευ τῆς συνδρομῆς ἰδιωτῶν, ξενοδόχων κτλ. Χρειαζονται κερφόσις ἰσχυραί. Καὶ εἰς κοινοτικὸς κανονισμὸς εἰς πολλοὺς ἐκ τῶν ὅρων τούτων δὲν δύναται νὰ ἀνταπαραιθῇ ἀλλὰ δι' ὅλους δὲν μᾶς φαίνεται νὰ ἔχη τὸ ἀπαιτούμενον κῆρος. Ἡ νομολογία δύναται νὰ βοηθήσῃ εἰς τὴν κίληξιν κενῶν μέχρις ἐνὸς σημείου. Ἐλθοι λ. χ. εἰς τὴν περίπτωσιν τὸ ζήτημα τῆς ὑποχρεώσεως ἰδιωτῶν πρὸς εἰσπραξίν τῶν τελῶν ἀλλ' ἡ ἀνάγκη τοῦ λεπτομεροῦς κανονισμοῦ, τῆς réglementation, τοῦ θέματος προσημένα πάντοτε διὰ τὴν διοίκησιν καὶ τὴν αὐτοδιοίκησιν.

Ἀξίεται ὁ χειρισμὸς τῆς φορολογίας εἰς τὴν ἀρμοδιότητα, τὰς δυνάμεις καὶ τὴν προαίρεσιν τῶν κοινοτικῶν ὀρχῶν. Ὑπὸ τοιαύτους ὅρους δὲν πρέπει νὰ ἐκλήρησῃ τὸ διὰ συμβαίνον ὅσα συμβαίνον εἰς τὰ τέλη αὐτὰ, ἰδίως τῆς διαμονῆς τῶν ὁποιῶν, ἡ νομοθεσία ἦρε καὶ τὴν εἰδίκευσιν.

Β'. Περὶ σταθμικῶν καὶ μετρικῶν δικαιωμάτων

Ἀρθρον 24

2423. — Ὁ δημοτικὸς νόμος τοῦ 1833 περιελάμβανε μεταξὺ τῶν ἐσόδων τῶν δήμων ἐκ φορολογίας καὶ τὰ ἐκ στατήρων δικαιώματα. Ἄρθρ. 27 ὁρίζον. «Ὡς ἔμμεσαι φόροι θεωροῦνται τὰ δικαιώματα. . . ἐκ στατήρων. . .

Εἰδικώτερον ἐκάνονισε τὰ περὶ μέτρων καὶ σταθμῶν τὸ ἀπὸ 27 Ἰβρίου 1836 διάταγμα, ὁρίζον ἐν ἀρθρῳ 13. «Εἰς ὅλας τὰς κοινότητας ὅπου ἡ Κυβέρνησις τὸ κρίνει εὐλόγον, θέλουν συστηθῆ κατὰ τὰς ἀνάγκας ἐν ἡ περισσότερα καταστήματα (!) πρὸς σιτίθμισιν καὶ μέτρησιν τῶν πραγματικῶν, καὶ πρὸς ἐξέτασιν τῶν μέτρων καὶ σταθμῶν. Οἱ κάτοικοι καὶ ἔμποροι τούτων τῶν δήμων εἰμποροῦν νὰ μεταχειρίζωνται αὐτοί, διὰ μετρούς καὶ δικαίας πληρωμῆς ἢ ὁποῖα θέλει προσδιορισθῆ συμφώνως μὲ τὸ ἀρθρον 27 τοῦ Δημοτικοῦ Νόμου καὶ θέλει εἰσπραττεσθαι διὰ λογαριασμὸν τοῦ Δήμου. Κανεὶς ὅμως δὲν ἔμπορεῖ νὰ ἀναγκασθῇ νὰ κάμηνη χοῆσιν τῶν μέτρων καὶ σταθμῶν τῶν εἰρημένων καταστημάτων, ἐκτὸς τυχούσης ἐξίδος μεταξὺ πωλητοῦ καὶ ἀγοραστοῦ».

Ὡς παρετήρη καὶ ὁ Φιλήμων, τὰ δικαιώματα στατήρος ἀνάγονται εἰς

τούς πόρους, τούς οποίους ιδικιοῦντο οἱ δήμοι νὰ εἰσπράττουν ὡς ἐνασκοῦντες καὶ τὴν ἀστυνομικὴν ἐξουσίαν. Ὅθεν ἀπ' οὗτου ἤρξατο νὰ καθίσταται ἐθνικὴ ἡ ἐξουσία αὕτη καὶ νὰ ἀπαλλάσσονται οἱ δήμοι καὶ τῶν σχετικῶν ἐξόδων, τὰ σταθμικὰ καὶ μετρικὰ δικαιώματα, ὡς καὶ τὰ ἴσ' ἴσα ἀπὸ πρόστιμα δι' ἀστυνομικὰς παραβάσεις, περιῆλθον εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον, μὲ μίαν ἐξαίρεσιν ὑπὲρ τοῦ δήμου Πειραιῶς, ὑπὲρ οὗ διετηρήθησαν τὰ σταθμικὰ δικαιώματα, εἰσπραττομένον ἐκ τούτων ὑπὲρ τοῦ δημοσίου ἑκατὸν χιλιάδων δραχμῶν.

Ὁ νόμος 2125 παρεχώρησε καὶ πάλιν εἰς τούς δήμους καὶ τὰς κοινότητας τὰ δικαιώματα ταῦτα. Ἄρθρ. 22. Αἱ διατάξεις δὲν προβλέπον περὶ τοῦ προσδιορισμοῦ τῶν δικαιωμάτων διὸ καὶ διεσαφηνίσθησαν καὶ συνεπληρώθησαν διὰ τοῦ ἀρθρου 240 τοῦ κώδικος.

284. — Ἡ διὰ τῶν μέτρων καὶ σταθμῶν τοῦ δήμου ἢ τοῦ ἐνοικιαστοῦ τῶν σταθμικῶν καὶ μετρικῶν δικαιωμάτων τοῦ δήμου ζήτησις καὶ μέτρησις ἠμπορευμάτων δὲν εἶναι ὑποχρεωτικὴ διὰ τούς συμβαλλομένους, οἵτινες δικαιοῦνται νὰ μεταχειρίζονται πρὸς τοῦτο ἴδια μέτρα καὶ σταθμά. Τὸ προνόμιον τοῦ δήμου ἢ τοῦ ἐνοικιαστοῦ τῶν δικαιωμάτων τούτων ἀνίσταται εἰς τὸ ὅτι δικαιοῦνται νὰ ἀξιώσῃσι τὴν μὴ τοποθέτησιν ὑπὸ τρίτου μέτρων καὶ σταθμῶν εἰς δημοσίους τόπους, δυναμένους νὰ χρησιμεύσῃσι πρὸς τὸν σκοπὸν τούτον. Τοποθέτησις ὅμως μέτρων ἢ σταθμῶν ἐν μὴ δημοσίῳ χώρῳ, ἀλλ' ἐν ἰδιωτικῷ τοιαύτῳ, δὲν δύναται τόσῳ νὰ ἀπαγορευθῇ. Γνώμη Υ.π. 33226 - 1924.

285. — Αἱ νέα διατάξεις, τοῦ ἀρθρου 240 τοῦ κώδικος, ἀπέλειψαν, τὴν προηγουμένην ὑπὸ τῆς διοικήσεως ἐγκρίσιν τῶν ἀποφάσεων τῶν δημοτικῶν ἢ κοινοτικῶν συμβουλίων, δι' ἃν ψηφίζεται ἡ διατίμησις τῶν δικαιωμάτων.

Κατὰ τὴν γαλλικὴν νομοθεσίαν ἡ διατίμησις τῶν δικαιωμάτων ψηφίζεται ἀπὸ τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου καὶ ἐγκρίνεται ὑπὸ τοῦ νομάρχου. Ἄρθ. 133 τοῦ δημοτικοῦ νόμου τοῦ 1884 καὶ ἀρθ. 68 μὴ μεταβληθέντος κατὰ τοῦτο διὰ τῶν μεταρρυθμίσεων τοῦ νόμου τοῦ 1926. Καὶ κατὰ τὴν ἐν Βελγίῳ ἰσχύουσαν νομοθεσίαν, ἡ ἐπιβολὴ καὶ διατίμησις ὑπόκειται εἰς προηγουμένην ἐγκρίσιν τῆς ἐπαρχιακῆς ἐπιτροπῆς. Ἄρθ. 115.

286. — Αἱ διατιμήσεις τῶν δικαιωμάτων δὲν εἶναι ἀναγκαῖον νὰ κανονίζονται κατὰ τρόπον, ὥστε νὰ καλύπτεται μόνον ἡ δαπάνη τῆς παρεχόμενης ὑπηρεσίας, ἀλλὰ δύναται νὰ προσπορίζουν εἰς τὴν κοινότητα καὶ κέρδος. Fouchier σ. 416.

287. — Ἡ διατίμησις πρέπει νὰ εἶναι λεπτομερὴς κατ' ἀρθρον εἰδῶν μετ' ἐνδείξεως δι' ἕκαστον τοῦ βάρους, ποσότητος ἢ μέτρου, ὅπερ θὰ λαμβάνεται ὡς βάσις τῆς εἰσπράξεως τῶν δικαιωμάτων. Dubarry σ. 931.

288. — Πᾶσα ζήτησις ἢ μέτρησις ἔχουσα ἀντικείμενον τὴν ἐπιλήθεισιν τῆς εἰλικρινείας τῆς γινομένης δηλώσεως διὰ τὴν εἰσαγωγὴν εἰδῶν

έποικιμένον εις διακύνια, θά ενεργῆται δωρεάν υπό τοῦ ἐνοικιαστοῦ, καθ' ἣν περίπτωσιν ἡ ἐπαλίθρευσις θά ἔπρεπε νά εἶναι εἰς βάρος τῆς κοινότητος. Monsarrat σ. 481. Ὁ κοινοτικός κανονισμός περί μέτρων καί σταθμῶν δέν ἔχει ἔφα μογήν, ὅταν ἡ ζύγισις γίνεται ἀποκλειστικῶς πρὸς ἐπαλίθρευσιν τοῦ βάρους ἐναντι τῆς διοικήσεως τῶν τελωνειακῶν διαστημῶν ἢ τῶν αἰδηροδρόμων. Valerius I. σ. 25.

289.—Ἐν περιπτώσει ἐνοικιάσεως τῶν δικαιωμάτων ἡ εἰσπραξις ενεργεῖται ὡς ἐπὶ διακύνιων. Fouchier σ. 416.

290.—Ἡ παλαιότερα νομολογία ἐδέχτο ὅτι αἱ ἀμφεβητήσεις ἐκ τῆς παραχωρήσεως μέτρων καί σταθμῶν ὑπάγονται εἰς τὰ τακτικά διαστήματα. Ἡδη ἐφαρμοζουσα ἐπὶ τοῦ θέματος διατάξεις τοῦ ἀρθρου 13ῦ τοῦ διατάγματος τῆς 17 Μαΐου 1909, σχετικοῦ πρὸς τὰ οὐτροῖς, θεωρεῖ ὅτι ἡ ἐρημνία τῶν ἐνοικιάσεων ἀνήκει εἰς τὴν διοικητικὴν δικαιοδοσίαν καί ὅταν ἀκόμη ἡ διὰ εἶναι μεταξὺ τῆς κοινότητος καί τῶν τρίτων* κατὰ μίζονα δέ λόγον, ὅταν ἡ εἰς ὑπάρχη μεταξὺ κοινότητος καί ἐνοικιαστοῦ. Νομ. Σ. Ε. Monsarrat. 723.

291.—Ὁ ἰταλικὸς κώδιξ ρυθμίζει τὸ θέμα διὰ τῶν ἀρθρων 209-213. Τὸ προνόμιον τὸ παραχωρούμενον εἰς τὰς κοινότητας, διὰ τοῦ ἀρθρου 10, νά ἐκμεταλλεύωνται μάλιστα τίτλω μονοπωλίου τὸ δικαίωμα δημοσίων μέτρων καί σταθμῶν δέν ἐπάγεται διὰ τοῦς ἰδιώτας τὴν ἀπαγόρευσιν νά μετὰχειρίζονται μέτρα καί σταθμά ἀνέροντα εἰς αὐτοὺς ἢ νά διενεῶνται τυχαίως πρὸς πώλησιν ἢ ἐκθεσιν ἐμπορευμάτων τῶν. Ἡ δωρεάν παραχὴ μέτρων καί σταθμῶν μεταξὺ ἰδιωτῶν ἐπιτρέπεται ἐφ' ὅσον διὰ τῆς συζήτητος αὐτῆς δέν φέρει βλάβην εἰς τὴν ἐκμετάλλευσιν τοῦ δικαιώματος μονοπωλίου ὑπὸ τῆς κοινότητος, εἰς ἣν περίπτωσιν οἱ παρῶνται τιμωροῦνται κατὰ τὰς διατάξεις... Ἡ ἐποχὴσις πληρωμῆς διὰ τὴν χρῆσιν μέτρων καί σταθμῶν εἶναι εἰς βάρος ἐκείνου, ὅστις ζητεῖ τὴν ἐνέργειαν. Ἀρθ. 211. Τὰ τιμολόγια ὀρίζονται ἀποκλειστικῶς ἀναλόγως τῶν ποσοτήτων τῶν ζυγιζομένων ἢ μετρουμένων καί τῶν διαστάσεων τῶν ἐκθεμάτων. Διὰ τὰ δημόσια σταθμά τὰ τιμολόγια πρέπει νά διακρίνονν μεταξὺ τῆς ἀποδομένης πληρωμῆς διὰ τὰ μεγάλα βάρη τὰ ἔχοντα ἀνάγκην χρησιμοποίησεως πλαστίγγων μεγάλης δυνάμεως καί τῆς ἀποδομένης διὰ τὴν χρῆσιν σιτηρῶν ἀπλῶν. Ἡ πληρωμὴ διὰ τὴν ζύγισιν περιλαμβάνει ἐπίσης τὸ βάρος τῆς τάρας. Ἀρθ. 212. Τὰ τιμολόγια ἀποφασίζονται ἐπὶ τοῦ δημάρχου καί ὑπόκεινται εἰς τὴν ἔγκρισιν τοῦ ἐπαρχιακοῦ διοικητικοῦ Συμβουλίου, ἀκουομένου καί τοῦ ἐπαρχιακοῦ συμβουλίου τῆς συνδικαλιστικῆς οἰκονομίας. Ἀρθ. 213. Ἡ κοινότης ἢ ὁ ἐνοικιαστὴς αὐτῆς ἐξουσιοδοτοῦνται νά δίδωσι μέτρα καί σταθμά ἐπὶ ἐνοικίῳ, ἀλλ' ἡ πληρωμὴ, ἣτις δύναται νά ζητηθῆ δέν πρέπει νά λαμβάνη τὸν χαρακτήρα μονοπωλίου καί νά κανονίζεται ἀποκλειστικῶς βάσει τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἡμερῶν διὰ τὰς ὁποίας παραχωρήθη ἡ χρῆσις τῶν μέτρων καί σταθμῶν

*ΕΥ. Περὶ τοῦ δικαιώματος τῆς χρησιμοποιοῦσας δημοσίων,
δημοτικῶν ἢ κοινοτικῶν τόπων διὰ διαφημίσεις*

*Ἄρθρον 241-245

2412.—Ὁ νόμος 2147 τῆς 21 Μαρτίου 1920 εἶχε τίτλον «Περὶ τοῦ δικαιώματος τῆς χρησιμοποιήσεως δημοσίων, κοινοτικῶν ἢ ιδιωτικῶν τόπων διὰ διαφημίσεις». Μόνη δὲ σχετικὴ πρὸς τοὺς τελευταίους, τοὺς ιδιωτικούς τόπους διάταξις τοῦ νόμου ἦτο ἡ τοῦ ἀρθ. 3, ἐδάφ. β' τοῦ ἀρθ., 343 τοῦ κώδικος, πρὶν τροποποιηθῆ, ὁρίζουσα πῶς τιμωροῦνται οἱ ἄνευ ἀδείας τῶν ἰδιοκτητῶν χρησιμοποιοῦντες πρὸς διαφημίσεις ιδιωτικούς τοίχους ἢ χώρους. Κατὰ τὴν κωδικοποίησιν διεγράφη ἐκ τοῦ τίτλου τῶν διατάξεων ἡ φράσις «ιδιωτικῶν» ὀρθῶς, ἀφ' οὗ προσέδηλον ἔννοιαν μὴ περιλαμβανομένην εἰς τὸ σῶμα τοῦ νόμου, διτηρήθη ἐν τοσούτῳ ἢ προστατεύουσα, παραμικτόντως, τοὺς ιδιωτικούς τοίχους ἢ χώρους ὡς ἀνωτέρω διάταξις.

Ἐπικολούθησε ὁμοῦ τροποποίησις τοῦ ἀρθ. 243 τοῦ κώδικος διὰ τοῦ ἀρθ. 15 τοῦ νόμου 4108 ὁρίζουσα: «Ἀπαγορεύεται ἡ χρησιμοποίησις ιδιωτικῶν οἰκημάτων ἢ οἰωνοδέποτε ἄλλων χώρων διὰ διαφημίσεις, ἐφ' ὅσον αὐταὶ δὲν ἀφορῶσιν εἰς τὸ ἐπάγγελμα τοῦ κυρίου ἢ κατόχου αὐτῶν». Καὶ ἡ κύρωσις: «Μὲ τὴν αὐτὴν ποινὴν τιμωροῦνται καὶ οἱ κύριοι ἢ κάτοχοι ἢ οἰωνοδέποτε τρίτοι χρησιμοποιοῦντες πρὸς διαφημίσεις ιδιωτικούς χώρους». Ὡς αἰτιολογία φέρεται: «Διὰ τοῦ μέτρου τούτου σκοπεῖται ἡ ἀφαιρῆσις τῆς παρατηρουμένης ἀσχημίας ἐκ τῆς ὁπουδήποτε δημοσιεύσεως παντοίων διαφημίσεων θιγουσῶν τὴν αἰσθητικὴν τοῦ κοινῶ. Οὕτως αἱ διαφημίσεις ἐπεξῆς θὰ γίνωνται μόνον εἰς τόπους δημοσίους ἢ δημοτικούς, εἰς οὓς ἐκ τούτων ἠθέλει ἐπιτραπῆ ὑπὸ τῆς ἀρμοδίας ἀρχῆς. Ἐκ τοῦ μέτρου τούτου εἰς πλεον προσδοκᾶται αὐξήσις τῶν δημοτικῶν ἐσόδων λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν, ὅτι αἱ διαφημίσεις θὰ γίνωνται μόνον εἰς δημοσίους καὶ δημοτικούς τόπους». Αἰτ. Ἐκθ.

Μετ' οὗ πολὺ αἰρεται ἡ διάταξις, μὴ ἐφαρμοσθεῖσα ἄλλως τε, ὡς ἀνωφέρει ἡ αἰτ. ἐκθεσις καὶ θεσμοθετεῖται τὸ ἀντίθετον μέτρον. Ἐπιτρέτεται δηλαδή ἡ χρησιμοποίησις ιδιωτικῶν οἰκημάτων ἢ ιδιωτικῶν χώρων πρὸς διαφημίσεις τῇ ἀδείᾳ τῶν κυρίων καὶ κατόχων πληρωμῆς ὑπ' αὐτῶν τοῦ ὀριζομένου τέλους πρὸς τὸν δῆμον ἢ κοινότητα.

2423.—Ἡ ἐναλλαγὴ, εἰς τὸ ἄκρω ἀντίθετον, μέτρων καταδεικνύει, ὅτι κατὰ τὸ μὴ ὁμαλὸν ὑπάρχει. Ἴνα τοποθετηθῆ τὸ ζήτημα εἰς τὴν ἀπλὴν του βᾶσιν ἀρκεῖ νὰ ὑπομνησθῆ ἡ διάταξις, ἐξήγησις μᾶλλον, τοῦ ἀρθ. 257 τοῦ κώδικος: ὁ δῆμος δύναται νὰ ἀξιώσῃ ἀντάλλαγμα διὰ τὴν χορὴν κτημάτων τῶν πρὸς σύστασιν διαφημίσεως, ὡς ἔχει τὸ αὐτὸ δικαίωμα καὶ πᾶς ἰδιώτης ἢ νομεύς, ἐκ τοῦ κοινῶ δικαίου. Ὑπὸ τὸσον ἀπλᾶς ἐννοίας δικαίου εἶναι ὁμαλὸν τὸ νὰ ἀναμειγνύῃ ἢ νομοθεσιᾶ εἰς ἓν ἀπλοῦν οικονομικὸν θέμα τῶν δῆμων καὶ κοινοτήτων καὶ νὰ θίγῃ τὴν ἰδιωτικὴν ἰδιοκτησίαν; Ἡ

αιτιολογική έκθεσις λέγει : δὲν τυγχάνει ὀρθόν νά ἀπαγορεύεται ἡ χρησιμοποίησις τῶν ἰδιωτικῶν χώρων. Ἄφ' ἑνὸς μὲν διότι ἀδόκιμῶς δικαιολογεῖται ὁ περιορισμὸς οὗτος ἐν τῇ χρήσει τῆς ἰδιοκτησίας, προσκρούει δὲ ἡ ἀπαγόρευσις τόσον εἰς τὰ συμφέροντα τῶν διαφημιζομένων ὅσον καὶ εἰς τὰ συμφέροντα τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων.

«Δὲν τυγχάνει ὀρθόν, δὲν δικαιολογεῖται». Κάτι σοβαρώτερον, σαφέστερον, ὑπόκεινται ζήτημα συνταγματικότητος τῶν διατάξεων καὶ μέτρων. Ἡ ἐπέμβασις δὲ δὲν ἀλλάσσει χαρακτηρῶς καὶ ὅταν ἀπαγορεύῃ καὶ ὅταν ἐπιτρέψῃ τὴν χρησιμοποίησιν ἰδιωτικῆς περιοχῆς πρὸ διαφημίσεως. Τὰ μέτρα δὲν λαμβάνονται ἐκ σκοποῦ ἀστυνομικοῦ, ἀναγκῶν τῆς δημοσίας τάξεως, ἀλλὰ πρὸς οἰκονομικόν, καὶ εἰς τὴν πρώτην καὶ εἰς τὴν δευτέραν, τὴν ἀντιθέτον δὲν ἀποκρίπτεται τοῦτο ἀλλὰ ρητῶς δηλοῦται εἰς τὰς ἀιτιολογικὰς ἐκθέσεις : Ἐκ τοῦ μέτρου τῆς ἀπολύτου ἀπαγορεύσεως προσδοκᾶται αὐξησις τῶν ἐσόδων τῶν δήμων, ἀφ' οὗ αἱ διαφημίσεις θὰ γίνωνται μόνον εἰς δημοσίους καὶ δημοτικὸς τόπους. Ἐκ τοῦ ἀντιθέτου, δημοτικά ἔσοδα ἐκ φορολογίας τῶν ἰδιοκτητῶν, ὡς εὐλογον τυγχάνει, κατὰ τὴν αἰτολ. ἐκθεσιν. Ἀπὸ πρακτικῆς ἀπόψεως ἡ ἀπαγόρευσις ἐστρέφεται κατὰ τῶν συμφερόντων καὶ τῆς κοινότητος, ἀφ' οὗ ἀνατρέπει τὰς βάσεις τῆς φορολογίας διαφημίσεων καὶ εἰς βίβρας αὐτῆς, διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς ὁποίας ὁ «δημόσιος τόπος» ἔχει ἐπιωτέραν ἔννοιαν ἢ αἱ κατὰ τὰ ἀρθρα 241 ἐφ. δημοσίαι καὶ δημοτικὶ τόποι, ὅπου ἡ μεταρρυθμισίς τοῦ ἀρθρου 1ῶ τοῦ ν. 410⁵ ἤθελε νά περιορίσῃ τὴν σύστασιν διαφημίσεων.

2594. — Ἐπὶ τοῦ ἀντιθέτου μέτρου, τίτλος τῶν δήμων πρὸς φορολόγησιν εἶναι ἡ τυπικὴ ἄραξις τῆς ἀπαγορεύσεως : «Ἄν ἡ ἐλευθερία τῆς χρήσεως ἰδιωτικῆς περιοχῆς ἀπορροῇ ἀπὸ τὸ δικαίωμα τῆς ἰδιοκτησίας» ἂν τὸ δικαίωμα αὐτὸ καὶ τὸ τῆς διαφημίσεως ἔχη ἐγγύησιν εἰς κανόνας ἰσχυροτέρους ἀπὸ τὸν συνήθη νόμον· ἂν ὁ τοιοῦτος νόμος δύναται νά ἐπιβάλλῃ περιορισμοὺς μόνον ἐκ σκοποῦ ἀστυνομικοῦ. Τότε τί προσθέτει, ποίαν ἀξίαν ἔχει ἡ προτεινομένη διάταξις περὶ ἐλευθέρου χρησιμοποίησεως, ὥστε νά ζητῆ ἀποζημίωσιν ; Καλλίτερον εἶναι νά δικαιολογηθῇ ὡς ἀνταποδοτικὸν δικαίωμα.

Ἄλλὰ καὶ οὕτω δύναται προχείρως νά παρατηρηθῆ : Ὑπὸ σύστημα ἐλευθέρου χρήσεως ἰδιωτικῶν ἰδιοκτησιῶν οἱ δήμοι ἔχον νά ἐισπράττων ἐκ τῆς φορολογίας τῶν διαφημίσεων· τότε ὅμως τὸ ἐπιβαλλόμενον τέλος ἐπὶ τῶν ἰδιοκτητῶν δὲν καταλήγει καὶ αὐτὸ εἰς τὸ νά πλήρη τὴν διαφήμισιν ; Ὁὕτω συμβαίνει πάντοτε νά ζητοῦμεν πολλὰ καὶ νά ἐπιτυγχάνωμεν πράγματα ἀσήμαντα.

2595. — Αἱ πρότεροι νομοθεσίαι, φυσικά, δὲν παρεισάγουσιν τοιαῦτα ζητήματα εἰς τὴν φορολογίαν τῶν διαφημίσεων οὔτε εἰς τὸ ἀντάλλαγμα τῆς χρησιμοποίησεως δημοτικῶν τόπων πρὸς διαφημίσεις.

Κατὰ τὸν νόμον 2147, δὲν πρόκειται περὶ ρυθμίσεως τοῦ ὅλου ζητήματος τῶν δημοσιεύσεων διὰ μέσων περιλαμβανόμενων εἰς τὸν τεθέντα παρ' ἡμῶν ὄρον «διαφήμισις» καὶ καλλίτερον εἰς τὸ γαλλικόν «*affichage*». Ἐδῶ

ρυθμίζεται θέμα οικονομικῶν τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων. Καὶ αἱ διατάξεις τοῦ νόμου αὐτοῦ ἀντικείμενον εἶχον, καὶ ἦσαν ἀναγκαῖαι, τὴν παραχώρησιν, πρὸς ἐπίσημιν τῶν τόπων αὐτῶν, εἰς τοὺς δήμους καὶ τὰς κοινότητας, τοῦ δικαιώματος τοῦ δημοσίου νὰ εἰσπράττῃ ἀντάλλαγμα διὰ τὴν χρησιμοποίησιν κτημάτων του καὶ δημοσίων ἐν γένει τόπων. Ὁ τίτλος τῶν διατάξεων «περὶ τοῦ δικαιώματος...» νοεῖ τὸ ἀντάλλαγμα αὐτὸ ἐπὶ ὄνομα «δικαίωμα».

2945.— Διὰ τὸ ἀντάλλαγμα τῆς χρησιμοποίησεως τῶν δημοτικῶν ἢ κοινοτικῶν τόπων ὁ νόμος 2147 προέβλεψε κατὰ ταῦτο μόνον, ὅτι ὁ χρησιμοποιοῦν αὐτοὺς ὀφείλει νὰ ἔχῃ πρὸς ταῦτα ἄδειαν τῆς δημοτικῆς ἢ κοινοτικῆς ἀρχῆς ἢ νὰ ἔχῃ συμβλήσῃ μετὰ ταύτης. Διότι ἐθεωρεῖτο, καὶ εἶναι ἀπλ. ἄν, κατ' ἀρχὴν τὸ ζήτημα τῆς ἐπιμεταλλεύσεως. Οἱ δήμοι καὶ κοινότητες δικαιοῦνται, ὡς λέγει καὶ τὸ ἄρθρον 237 τοῦ κώδικος, εἰς εἰσπραξίν ἀνταλλάγματος διὰ τὴν χρησιμοποίησιν κτημάτων του πρὸς διαφημίσεις, ὅπως καὶ πᾶς ἰδιώτης.

Τὸ αὐτὸ λέγουν καὶ ἐν Γαλλίᾳ, ὡς κατωτέρω. Καὶ ἐν Βελγίῳ: Ἐάν ὁ φορολογικὸς κανονισμὸς ἀφορᾷ μόνον τὴν χρησιμοποίησιν, πρὸς διαφημίσεις, τῆς δημοτικῆς ἰδιοκτησίας, δὲν ὑπάρχει φόρος, ἀλλ' ἀντάλλαγμα διὰ τὴν ἐπὶ τοῦ ὑποχρέου χρησιμοποιήσιν τῆς δημοτικῆς ἰδιοκτησίας. (domaine public) Williquet 868 σημ.

297.— Ὁ τίτλος τῶν διατάξεων «δημοσίων, δημοτικῶν ἢ κοινοτικῶν τόπων» εἶναι δηλωτικὸς ἀλλὰ καὶ τὸ ἄρθρον 241 ἰδ. ἰ ὁρίζει ἐν ἐκφύτῃ «ἢ ἐπιμεταλλεύσεως τοῦ δικαιώματος τῶν ἐπὶ δημοσίων μερῶν (δηλαδὴ κοινοχρησίων) καὶ πώσης ἄλλης ἰδιοκτησίας τοῦ δημοσίου. Καὶ ἐπὶ πλεόν «ὡς καὶ ἐπὶ παντὸς τόπου ἢ κτιρίου μισθουμένου ἢ διοικουμένου παρὰ τοῦ δημοσίου ἢ ἐν γένει κατεχομένου ἢ αὐτοῦ...»

Ἐπὶ ὁμοίαν ἐκφύτῃ προέκει νὰ προσυποβληθῶσι καὶ «τὰ δημοτικὰ κτήματα» κατὰ τὸ ἄρθρον 237, καὶ «οἱ δημοτικὴ ἢ κοινοτικὸί τόποι» κατὰ τὸν τίτλον τῶν διατάξεων τῶν ἁρθρῶν 241 ἰφ. Περιλαμβάνονται δηλαδὴ διὰ τὸ δικαίωμα εἰσπραξέως ἀνταλλάγματος ὄχι μόνον κτίρια καὶ τοῖχοι, ἰδιοκτησίαι ἐν γένει ἀλλὰ πᾶν δημοσίον, κοινόχρηστον μέρος, ὡς αἱ ὁδοὶ καὶ πλατεῖαι κτλ. Οὕτως ἀποδίδει τὴν ἐννοίαν καὶ ἡ 8 - 1927 διάταξις τῆς ἀστυνομίας τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν. Κορτέση σ. 55.

298.— Ὁ ἀρχικὸς νόμος δὲν προέβλεψε περὶ κανονισμοῦ τῶν δικαιωμάτων. Τὸ ἄρθρον 237 λέγει μόνον, ὅτι οἱ δήμοι καὶ κοινότητες δικαιοῦνται νὰ ἀπώσουν ἀντάλλαγμα διὰ τὴν χρῆσιν δημοτικῶν ἢ ἐπὶ ταύτῳ παραχωρηθέντων αὐτοῖς δημοσίων κτημάτων, ὡς ἔχει τὸ αὐτὸ δικαίωμα καὶ πᾶς ἰδιοκτήτης ἢ νομῆς. Ὁ ἰδιώτης λαμβάνει ἐνοίκιον καὶ ἡ νομικὴ σχέση εἶναι ἡ μίσθωσις. Ἐνταῦθα πρόκειται περὶ ἀνταλλάγματος δημοσίου δικαίου, ἢ πρὸς διαφημίσεις γίνεται χρησιμοποίησις ὄχι μόνον κτιρίων καὶ τοίχων ἀλλὰ καὶ παντὸς δημοσίου μέρους, κτημάτων κοινοχρησίων, ὁδῶν, πλατειῶν, χώρων. Τὸ ἀντάλλαγμα λοιπὸν προέκει νὰ εἰσπράττεται, ἐπὶ μορφὴν δημοσίου τέλους, βάσει προγεγενημένης διατιμῆσεως. Ἢδη τὸ ἄρθρον

11 τοῦ ρηθέντος νομοσχεδίου προβλέπει περὶ καθορισμοῦ τῶν τελῶν δι' ἀποφάσεως τοῦ δημοτικοῦ ἢ κοινοτικοῦ συμβουλίου.

2319. — Τὴν γαλλικὴν νομοθεσίαν ἐνδιαφέρει τὸ θέμα τῆς διαφρησίσεως καὶ ἀσχολεῖται μόνον ἀπὸ ἁστενομικῆς ἀπόψεως. Διτάξιν δὲ οὐκονομικῆν σχετικὴν πρὸς τὴν προκειμένην πρόσδοον δὲν ποιεῖ. Οἱ ἐπισημασθέντες κείμενοι μνείαν περὶ δικαιοῦματος διαφρησίσεως ἐπὶ τῶν κοινοτικῶν κτηρίων καὶ σημειοῦσιν ἁπλῶς, ὅτι τὸ κοινοτικόν συμβούλιον δύναται νὰ παραχωρήσῃ δι' ἐνοικίασεως τὸ δικαίωμα τοῦτο, ὡς θὰ ἐπαρτε πᾶς ἰδιοκτητῆς. Morgand 235. Fouchier 78. Ἡ σύμβασις αὕτη ἀποτελεῖ καθαρὴν μίσθωσιν καὶ ἐν ἣ περιεχόσῃ δ παραχωρησιόχως ἀποχωροῦται νὰ ἀποθέτῃ τὰς ἀγγελλίας καὶ πράξεις τῶν δημοσίων ἀγγων. Mousarrat. Des contrats et conventions des communes 106.

Τὸ κοινοτικόν συμβούλιον δὲν δύναται νὰ ψηφίσῃ τέλος ἐπὶ τῶν ἰδιωτικῶν διαφρησίσεων, ἐκτός, ἂν τοῦτο θίγῃ ἀποκλειστικῶς τὰς ἐπὶ κοινοτικῶν κτηρίων ἀποσιθιμένας διαφρησίας καὶ ἐκπροσωπεῖ οὕτως τὴν ἀμοιβὴν παρεχόμενης ὑπηρεσίας (*). Fouchier αὐτ.

*) Εἰς τὴν πρακτικὴν, γίνεται διακρίσις κτηρίων ἐπὶ τίτλων. Ὁμοίως εἰς τὴν προέπιολογησὸν τῆς πόλεως Μασσαλίας 1929 ἐστὶ κεφ. VII Voies d'arches αὐτ. 56. Παραχωρησις δημοπρασίαν ἐπὶ τῶν περιεχόσων τῆς ἑλαιοκτενῆς Ἐπιμερίας, κατὰ τὴν δημοπρασίαν διὰ πέντε ἐτη φρ. 353. 67. Παραχωρησις τῶν διαφρησιτικῶν τίτλων, κατὰ τὴν δημοπρασίαν διὰ πέντε ἐτη φρ. 28.000.

Ἐπὶ κεφ. X. Κοινοτικὴ ἰδιοκτησία. Ἄρθρ. 33. Παραχωρησις τῆς διαφρησίσεως ἐπὶ τῶν τίτλων τῶν κοινοτικῶν κτηρίων. Κατὰ τὴν δημοπρασίαν διὰ πέντε ἐτη φρ. 18.000. Εἰς τὴν προέπιολογησὸν τῆς πόλεως Ἀβαν 1927. κεφ. 7. Πρόσοδοι τῶν κοινοτικῶν ἰδιοκτησιῶν. Ἄρθρ. 66. Δικαίωμα διαφρησίσεως καὶ χωροφρικῆς σημάτων ἐπὶ τῶν τίτλων τῶν κοινοτικῶν κτηρίων καὶ ἑσπεριτικῶν τίτλων ἀνηκόντων εἰς τὴν πόλιν. Κατὰ τὴν δημοπρασίαν διὰ 3 ἐτη φρ. 113.000. κεφ. 8. Δικαιοῦματα διὰ τὴν χρησιμοποίησιν ὁδῶν (voies) καὶ ἀνταλλάγματα διὰ κατολήσεως κοινοσχεδίου χώρου. Ἄρθρ. 103. Δικαιοῦματα διαφρησίσεως ἐπὶ διαφρῶν ἐνοικιαστέων ἐπὶ κοινοσχεδίου χώρου. Στάσις μετασχηματιστῶν κτηρίων δοσίμιας, περιέλασι ἐπιμερίων, ἀνακομιστήρια, γιοτικὰ κτελεῖται διὰ φρ. 111.800.

Ἡ πρὸς τὰς βάσεις τῆς διαφρησίσεως ἐπιδοχία ἐφαρμογῆς, ὅχι ἐπίσημον διαλαμβάνει: Τὰ ποσοτὰ τοῦ πληρῆς ἐπιδοχίου ἀνταλλάγματις δι' ἐπίσημον διαφρησίαν ἐπιδοχίαν ἢ χειρῶσων θὰ εἶναι (π.χ.) διὰ διαφρησίσεως τῶν ἀπῶν ἢ ἐπιδοχίαν δὲν ἐπιδοχίαν τὰ 15 τ. ἑσπεριτικῶν, λεπτά 25. Ἄνω τῶν 15 ὁποδ. τ. ἐστὶ 30, 50 λεπτά. Ἄνω τῶν 30 καὶ μέχρις 60 ὁποδ. τ. 1 φρ. — Ἄνω τῶν 60 καὶ μέχρις 120 ὁποδ. τ. 2 φρ. — Ἄνω τῆς ἐπιδοχίας τῆς 2 φρ. ἐπὶ πλῆρον κατὰ 120 ὁποδ. τ. ἢ κτηρίων τῶν 120 τετ. ὁποδοκτεμετρῶν.

Διαφρησίσεις εἰδικῆς κατασκευῆς πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς διαφρησίας, εἴτε ἐπὶ χάρτου μετασχηματιστέων ἢ παρασκευαστέων, εἴτε προστατεύονται δι' ἐπιδοχίαν, βαρυντικῶν ἢ οὐσίας οὐκονομικῆς, εἴτε πρὸ τῆς ἀποθέσεως τῶν ἔχουσι κολληθῆ ἐπὶ πανίον, μεταλλίνων πλακῶν κλπ. ἀποκείνται εἰς πληρωσὴν δικαιοσύνης τῆς ὡς ἀνωτέρω καθοριστέων.

Αἱ ἐξοχρησθέντες διαφρησίσεις καὶ γενικῶς ὅλαι αἱ διαφρησίσεις ἐκτός τῶν ἐπιδοχίαν ἢ χ. ἰσοχρησίαν ἐπὶ χάρτου, θὰ ἀποβάλλονται, δι' ὅλην τὴν διάρκειαν αὐτῶν, εἰς πληρωσὴν τῆς ὁποίας τὸ ποσὸν ὀφείλεται εἰς 5 φράγκα κατὰ τετ. μέτρον ἢ κλάσμα τ.μ. — Dubarry, Formulaire σ. 72.

300.— *Μέτρα κανονιστικά τῆς διαφημίσεως.* Λέγει ἡ αἰτιολογικὴ ἐκθεσις «Αἱ περὶ διαφημίσεων διατάξεις τοῦ κώδικος εἶναι ἀτελεῖς καὶ κατὰ τοῦτο, οἱ δὲν ἐξασφαλίζεται δι' αὐτῶν ἡ κατάλληλος ἀπὸ τεχνικῆς καὶ καλαισθητικῆς ἀπόψεως διενόησις τῶν διαφημίσεων... Καὶ πρὸς ὄφειν τῶν ἀτόπων καὶ προαγωγῆν τὸσον τῶν συμφερόντων τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων, ὅσον καὶ τῆς διαφημίσεως ἐν γένει, ἡ ὁποία ἐν Ἑλλάδι εὐρίσκειται εἰς κατάστασιν πρωτογενῆ καὶ ἀνοργάνωτον, ἐκρίθη σκόπιμον νὰ προταθῶσι αἱ διατάξεις...» Καὶ εἰσάγονται μέτρα κανονιστικά τῶν ὄρων, ἐφ' οὓς ἐνεργοῦνται αἱ διαφημίσεις, τύπος ἐπικολλήσεως, ἐντύπων, εἶδος καὶ μέγεθος πινακίδων κτλ. Οἱ ὄροι θὰ κανονίζονται διὰ διατάγματος.

Ἡ γνώμη μας ὑπεδηλώθη ἀνωτέρω. Ἀντικείμενον προβλέψως τῆς νομοθεσίας περὶ δήμων καὶ κοινοτήτων καλλίτερον, πρέπει δηλαδή, νὰ εἶναι μόνον ἡ φορολογία τῶν διαφημίσεων, καλὴ ὀργάνωσις καὶ ἐκτέλεσις τῶν διατάξεων, ἐφ' ὅσων δὲ εἶναι ἀναγκαῖον καὶ τὸ ἀντάλλαγμα τῆς χρησιμοποιοῦσεως δημοτικῶν καὶ κοινοτικῶν τόπων. Καὶ θὰ ἦτο τοῦτο ἀρκετὸν.

Εἰμπορεῖ νὰ εἶναι ἐνδεδειγμένη μία κρατικὴ ἐπέμβασις πρὸς προώθησιν τῆς διαφημίσεως, ὑποθέσεως ἰδιωτικῆς ἀπὸ πλουτολογικῆς ἀπόψεως. Ἀλλὰ διὰ τὴν λήψιν μέτρων πρὸς τοιοῦτον σκοπὸν εἶναι πολὺ ὀλίγον κατάλληλοι φορολογικαὶ διατάξεις. Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἡ ἀπὸ τοιούτων ἀποφύσεων νομοθετικὴ καὶ κανονιστικὴ προτιβουλία, μᾶς φαίνεται οἱ ἀνήκει εἰς ἄλλο ἐθνικὸν ὄργανον, εἰς ἄλλο Ὑπουργεῖον.

Οἱ πρότυποι δημοτικοὶ νόμοι διαλαμβάνουν, ὡς ἐσημειώθη, περὶ διαφημίσεως ἄλλα μόνον ἀπὸ ἀπόψεως ἀστυνομικῆς ἀρμοδιότητος. Ἐκτὴ τὴν τοπικὴν ἀστυνομίαν ἀσχοῦσιν ὄργανα τῆς τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως. Ἐδῶ εἶναι κρατικὴ ὑπηρεσία, καί, ὡς εἶδομεν, λαμβάνει μέτρα κανονιστικά, δι' ἀστυνομικῶν διατάξεων. Δὲν ἀρκεῖ ἀστυνομικὴ διάταξις καὶ ἀρμοδίᾳ Διεύθυνμα νὰ κανονίζῃ λ. χ. τὸν τρόπον ἐπικολλήσεως τῶν διαφημίσεων, ὡς λέγουσιν αἱ διατάξεις.

Ἐπειτα δὲν εἶναι καὶ τὸσον ἀπλοῦν τὸ ζήτημα τῶν νομοθετικῶν ἢ ἰασητικῶν μέτρων, κανονιστικῶν τῶν διαφημίσεων—τύπος, εἶδος, μέγεθος, ἰσπτεία, ὄροι χρησιμοποιοῦσεως ἰδιωτικῶν κτημάτων, ὡς λέγουσιν αἱ διατάξεις. Καταφαίνεται τὸ πρᾶγμα ἀπὸ ὅσα ἀνωτέρω ἐξετέθησαν καὶ ἀπὸ τὴν κάτωθι ἐπισκόπησιν.

301.— *Τὰ κρατοῦντα ἐν Γαλλίᾳ.* Ὁ νόμος τῆς 29 Ἰουλίου 1881 δὲν ἀσχολεῖται μόνον περὶ τοῦ περιοδικοῦ τύπου. Ἐφαρμόζεται εἰς ὅλα τὰ μέσα, τὰ ὁποῖα διαθέτομεν, πρὸς δημοσιεύσιν τῆς σκέψεώς μας: ἐφημερίδες, βιβλίον, διαφήμισις (affichage). Καίτοι φέρει τίτλον «νόμος ἐπὶ τῆς ἐλευθερίας τοῦ τύπου» περιλαμβάνει καὶ γεγονότα ἔχοντα πρὸς τὸν τύπον μίαν μόνον σχέσιν: τὴν δημοσιότητα. Ἀρχὴ τοῦ νόμου τοῦ 1881 εἶναι, οἱ ἡ χρησὶς τῶν τριῶν λεχθέντων μέσων πρὸς ἐκδήλωσιν τῆς σκέψεως εἶναι ἐλευθέρα, δηλαδή, ὄροι παρακωλυτικοὶ αὐτῆς ἀποκλείονται. Ἐκαστος δύναται νὰ γράφῃ, νὰ τυπώσῃ, νὰ δημοσιεύῃ, νὰ διαφημίῃ (afficher) ὅ,τι θέλει: βιβλίον,

πρόληψιν ἢ πρόγραμμα, ἐρημασία, σχεδιάσμα κ.τ.λ. Berthélemy σ. 280.

302.— Πιστορισμοὶ σηματοῦνται :

Πρῶτον οἱ ἀπορρέοντες ἐκ τοῦ δικαιώματος τῆς ἰδιοκτησίας, δυνάμει τοῦ ὁποίου οἱ ἰδιοκτῆται δύνανται νὰ ἐναντιωθῶσι εἰς τὴν ἀπόθεσιν διαφημίσεων οἰωνόητοι ἐπὶ τῶν ἀκινήτων των. Norm. Cass. Jurisprudence Municipale et Rurale 1926 II. σ. 16.

Ἐξ εἰδικῶν διατάξεων :

Χάριν τῶν διοικητικῶν δημοσιεύσεων. Ὁ δήμαρχος, ἰσχυρῶς τὴν ἀστυνομίαν, ἔχει δικαίωμα νὰ καθορίσῃ δι' ἀποφάσεως τὰ μέρη τὰ προσωρινῶς ἀποκλειστικῶς πρὸς δημοσίευσιν τῶν νόμων καὶ ἄλλων πράξεων τῶν δημοσίων ἄρχῶν καὶ νὰ ἀπαγορεύῃ τὴν ἀπόθεσιν εἰς τὰ μέρη ταῦτα ἰδιοτικῶν διαφημίσεων. Διοικητικὴ δημοσίευσίς δὲν δύναται, ὡς καὶ πᾶσα ἄλλη, νὰ ἀποτεθῇ ἐπὶ ἰδιωτικῆς ἰδιοκτησίας ἅνευ τῆς συγκαταθέσεως τοῦ ἰδιοκτῆτου, δυνάμειον νὰ ᾄσῃ καὶ καταστρέψῃ ταύτην. Fouchier σ. 77 ὅπου καὶ αἱ διατάξεις. Morgand 893.

Χάριν τῶν ἱστορικῶν, καλλιτεχνικῶν καὶ φυσικῶν κτιρίων καὶ μνημείων. Ὁ δήμαρχος καὶ ἐν παραλείψει τούτου ὁ Νομαρχὴς δύναται νὰ ἀπαγορεύσῃ πᾶσαν δημοσίευσιν, καὶ διοικητικὴν, ἐπὶ κτιρίων καὶ μνημείων ὡς ἀνοίγματα, καταταχθέντων ὡς τοιαύτων διὰ τῶν εἰδικῶν διατάξεων. Αὐτ. ὅπου καὶ αἱ εἰδικαὶ διατάξεις. Ἄλλ' ἐάν οἱ ἰδιοκτῆται ἀκινήτων μὴ καταταχθέντων ὡς αὐτῶν, ἔχουν τὸ δικαίωμα ἐναντιώσεως εἰς τὴν ἀπόθεσιν διαφημίσεων ἐπὶ τῶν ἀκινήτων των, ἔχουσιν, ἐν ταύτῳ, τὸ δικαίωμα νὰ ἐπιτρέψωσι κατ'ἑαυτὴν, συνήθως ἐναντι τῆς πληρωμῆς τοῦ ἀνταλλάγματος τοῦ δικιῶντος τοιοκολλήσεως πρὸς διαφήμισιν. Jurispr. Munc. et Rur. αὐτ.

Αἱ ἐκλογαὶ καὶ διαφημίσεις ἔχουσιν κανονισθῆ δι' εἰδικοῦ νόμου καὶ ἐγκυκλίων τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν. Fouchier σ. 178.

303. Ἐκ τῆς νομολογίας : Ὁ νόμος τῆς 29 Ἰουλίου 1881 κατέστησεν ἀπόλυτος ἑλευθέρων τὴν δημοσίευσιν δι' ἐπικολλήσεως γραπτῶν πολιτικῶν ἢ ἄλλων καὶ εἶναι ἀπηγορευμένον εἰς τὴν ἔξοδον νὰ λαμβάνῃ μέτρον τι τίνων εἰς περιορισμὸν τῆς ἑλευθερίας τούτης. Ἄν ἡ ἀφαιρέσις ἢ καταστρεφῇ διαφημίσεων πολιτικῶν δὲν προβλέπωνται ὑπὸ τοῦ ποινικοῦ νόμου, δὲν σημαίνει ὅτι δὲν ἀποτελοῦν προσβολὴν ἰδιωτικῆς περιουσίας, τὴν ὁποίαν ὁ νόμος προστατεύει καὶ ἐναντι τῶν δημοσίων ἄρχῶν ὡς καὶ ἐναντι τῶν ἄλλων ἰδιωτῶν. Ὁ δήμαρχος ἐνεργῶν διὰ τὴν κάταστροφὴν τῶν διαφημίσεων, μετὰ τὸ νὰ ἐνεργῇ πρᾶξιν τῆς ἀρμοδιότητός του, καὶ ὅταν ἀκόμη ἐνεργῶν καλύπτεται ὑπὸ νομοσχικῆν διατάξιν ἀπαγορευούσαν τὴν τοιοκολλήσιν πινακίδων ἀπυθνομένων κατὰ τῶν δημοσίων ἔξουσιῶν, διαπράττει παράβασιν οὐχὶ ὑπερστικῆν ἀλλὰ προσωπικῆν, ἀδίκημα ἀστικόν ἢ οἰονεὶ ἀδίκημα, διὰ τὸ ὁποῖον ὀφείλει νὰ δώσῃ λόγον ἐνώπιον τῆς πολιτικῆς δικαιοσύνης. Ἀπ. Ἐφ. Nîmes 12 Μαρτίου 1923.

Παρατηρεῖ δὲ ἡ Jurispr. Municipale et Rurale: Ἡ διαφήμισις (affichage) διατρέχει ἐντελῶς σήμερον τὴν ρύθμισιν ἀπὸ μέρος τῆς δημοτικῆς

ἀρχῆς τοῦ νόμου τοῦ 1881 καταργήσαντες ορθῶς τὰς διατάξεις αἰτινες ἐπέ-
 τρεπον εἰς τοὺς δημάρχους νὰ ἐκδίδουν ἀστυνομικὰς διατάξεις ἐπὶ τοῦ θέμα-
 τος. Κατ' ἀκολουθίαν αἱ καταστραφαὶ διαφημίσεων ὀφείλουσι ἀποκλειστι-
 κῶς ὑπὸ τοῦ κοινοῦ δικαίου τοῦ ἄρθρου 1382 τοῦ Ἄστ. Κώδικος. Αὐτ. 1934,
 III σ. 30, ὅπου ἀναφέρονται καὶ ἄλλαι ἀποφάσεις δικαστηρίων.

Ὁ Δήμαρχος οὐδεμίαν ὑπέρβασιν ἔχουσις διαπράττει, ὅταν πρὸς
 τὸν σκοπὸν ἀποτροπῆς τοῦ κινδύνου, τὸν ὁποῖον ἀποτελοῦν ἐν περι-
 πτώσει θυέλλης αἱ διαφημίσεις ἐπὶ κισσάλων εἰς τὰ πλαίσια τῶν δημοσίων
 ὁδῶν, καὶ ὅταν εἶναι τοιοῦτημίαι ἐπὶ ἰδιωτικῶν χώρων, ἀπαγορεύει τὰς
 διαφημίσεις γύρω τῶν δημοσίων ὁδῶν, εἰς ἀπόστασιν ἂν' αὐτῶν μικροτέραν
 τοῦ ὀλικοῦ ὕψους τῆς διαφημίσεως. Ἡ ορθοῦσα διάταξις, ἣτις ἐπιβάλλει οὐχὶ
 ἀπαγορευτοῦ ἀπόλυτον ἀλλ' ἀπλοῦν περιορισμὸν, δικαιολογεῖται ἐκ τῆς ἀνάγκης
 νὰ προστατευθῆ ἡ διατήρησις τῆς ἀσφαλείας διαβάσεως ἐπὶ τῶν δημο-
 σίων ὁδῶν. Coust. d' Etat, 27 Μαρτίου 1926. Αὐτ. 1926 III σ. 16.

Στερεῖται ποινικῆς κερῶσεως διατάξις δημοτικῆ ὁρίζουσα ὅτι «ἡ
 διαφημίσεις θὰ δύνανται νὰ ἀποτίθενται μόνον εἰς τινὰ μέρη καθοριζό-
 μενα, ὅταν τὸ μέτρον τοῦτο δὲν ἐλήρθη δυνάμει τῶν νόμων, οἵτινες
 προστατεύουσι τὰ τοπικὰ χαρακτῆρος καλλιτεχνικοῦ. Trib. Colmar, Ἀλσατία,
 28 Νοεμβρίου 1928. Αὐτ. 1929, III σ. 161.

Ὁ κατηγορούμενος ἐδικάζετο, διότι ἀπέθηκε διαφημίσεις εἰς μέρη ἄλλα
 ἢ τὰ καθορισμένα διὰ δημοτικῆς διατάξεως ἀφορώσης τὴν ἐνέργειαν τῶν
 διαφημίσεων. Προκύπτει δὲ ἐκ τοῦ ἱστορικοῦ, ὅτι τοπικοὶ νόμοι, τοῦ 1910,
 ορθοῦντες τὸ δικαίωμα διαφημίσεως, παρεχώρουν εἰς τὰς δημοτικὰς ἀρχὰς
 τὴν ἐξουσίαν νὰ ὁρίζουν τὰ μέρη διαφημίσεως κατὰ τὴν ἀντίληψίν των.
 Φαίνεται ἐπίσης εἰς τὴν ἀπόφασιν, ὅτι διὰ τὰ μέρη διαφημίσεως ἀπαιτεῖται
 ἡ συγκατάθεσις ἀπὸ ἀποφωσ ἀίσθητικῆς τῆς τοπικῆς πληροῦσας τῆς ἀστυ-
 νομίας τῶν οἰκοδομῶν, ἣτις ἐκεῖ εἶναι ἡ δημοτικὴ ἀρχή.

2394.— Ἐγκύκλιος τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν ἀπὸ 16 Μαΐου
 1930, ἀφορῶσα εἰς τὴν τήρησιν τῆς τάξεως καὶ ἠθικότητος, καὶ τὰ μέτρα
 καταστολῆς τῶν ἠθῶν μέσῳ δημοσιεύσεων, διαφημίσεων ἢ θεαμάτων, λέγει :

Οἱ εἰδικοὶ νόμοι τῆς 29 Ἰουλίου 1881 (προσβολαὶ διὰ τοῦ βιβλίου)
 καὶ τῆς 2 Ἀπρ. 1882, συμπληρωθέντες διὰ τῶν νόμων τῆς 17 Μαρτ. 1898
 καὶ 7 Ἀπριλ. 1908) προσβολαὶ διὰ γραπτῶν καὶ ἐντύπων πλὴν τοῦ βιβλίου,
 δι' ἀντικειμένων, εἰκόνων κτλ. δίδουν εἰς τοὺς δημάρχους τὸ δικαίωμα νὰ
 βεβαιῶσιν οἱ ὕψαι ἢ τὰ ἐνεργῶσι τὴν βεβαίωσιν διὰ τῶν ἀστυνομικῶν ὁρ-
 γάνων ὅπως τὰς ἀποφώρους παραβάσεις ἐπὶ ἀσίμων δημοσιεύσεων, ἵνα
 καταγγέλλωσιν ἀμέσως τοὺς ἐνόχους εἰς τὰς εἰσαγγελίας πρὸς ποινικὴν δίωξιν.

Ἄφ' ἑτέρου, ὑπενθυμίζομε ὅτι εἰς τὰ μέρη ὅπου τὰ περὶ τὰς καὶ ἐκθέ-
 ματα ἐπὶ τῶν δημοσίων τόπων καὶ ὁδῶν παρεχωροῦνται διὰ πράξεως τῆς
 διοικητικῆς ἀρχῆς, εἶναι θεμιτὸν διὰ τὸν δήμαρχον νὰ ἀναγράφῃ εἰς τὴν
 συγγραφὴν τῶν ὑποχρεώσεων ὅσον ἀπαγορευόντα, ἐπὶ ποινῇ ἀνακλήσεως
 προσωρινῆς ἢ ὀριστικῆς, τῆς παραχωρήσεως, τὴν ἐκθεσιν καὶ πώλησιν παν-

τὸς γουμποῦ ἢ εἰκότων ἀντικειμένων πρὸς τὰ χορηγὰ ἤθη... Ἡ παραχώρησις τοῦ ἐδάφους τῶν δημοσίων ὁδῶν καὶ τόπων εἶναι μία ἐνόσια, τῆς ὁποίας τὴν παραχώρησιν δύναται ὁ δήμαρχος νὰ ἐπιβάλῃ εἰς ὄρους, τοὺς ὁποίους θεωρεῖ ἀναγκαίους πρὸς προστασίαν τῆς δημοσίας τάξεως καὶ ἠθικῆς...

Τέλος, ὅσον ἀφορᾷ τὰς διαφημίσεις, αἰτινες ἀγγέλλουν αὐτὰς τὰς παρασιώσεις (τῶν θεάτρων), ἀναφερόμεθα εἰς τὰς ὁδηγίας ἀπὸ ὃ Ἰουλίον π. ἔ. ὅπου λόγος γίνεται περὶ ποινικῆς διώξεως καί: Συνοιστῶ ἐπὶ πλέον, γενικῶς, νὰ καλέσητε τοὺς δημάρχους εἰς τὴν λήψαν ὅλων τῶν ἐπιθυμητῶν μέτρων πρὸς ἀφαίρεσιν ἀπὸ τὴν κοινὴν θέαν, ἐντὸς τῆς συντομοτέρας δυνατῆς προθεσμίας, τῶν διαφημίσεων, ἐφημερίδων εἰκονογραφημένων, εἰκότων κτλ. τῶν ὁποίων ὁ αἰσχυρὸς ἢ ἀναιδὴς χαρακτὴρ θὰ ἦτο αὐτόδηλος, ἀνεξαρτήτως τῶν ποινικῶν διώξεων, εἰς ὧς ἢ ἀπέθεσις ἢ ἐκθεσις αὐτῶν θὰ ἠδύνατο νὰ δίδῃ ἀφορμὴν. *Jurisprudence Municip. et Rurale*. 1930 II. σ. 116, 1929 II σ. 163.

303.— *Ἐν Βελγίῳ*. Τὰ ἐγχειρίδια ἐθνηγενείας τοῦ δημοτικοῦ νόμου καὶ ἐπὶ τὸ ἄρθρον 78 ὁρίζον περὶ ἀστυνομικῶν κανονισμῶν καὶ παράγραφον «ἡσυχία καὶ δημοσία τάξις» διαλαμβάνουν καὶ περὶ τῶν διαφημίσεων (*affiches*) Ὁ *Williquet* προσφέρει ἐβρουτέραν περίληψιν τῶν κριτούντων Νο 9 3 ἰθ.

Τὸ Σύνταγμα ἀσφαλίζει εἰς ἕκαστον τὸ δικαίωμα νὰ ἐκδηλώσῃ τὰς γνώμας του ἐπὶ παντὸς θέματος. Αἱ διαφημίσεις περιλαμβάνονται μεταξὺ τῶν τρόπων ἐκδηλώσεως, τὴν ὁποίαν ἡ διατάξις αὕτη προστατεύει. Τὸ δικαίωμα διαφημίσεως ἔχει ὡς ὅρια τὰς ἀνάγκας τῆς δημοσίας τάξεως, διότι ἡ τήρησις τῆς δημοσίας ἡσυχίας εἶναι ἀρχὴ συνταγματικὴ, ἣτις ὑπονοεῖται εἰς ὅλας τὰς νομικὰς διατάξεις. *Giron, dictionnaire III, 14*.

Ἡ διαφήμισις ἐπὶ τῶν τοίχων κατὰ μῆκος τῶν δημοσίων ὁδῶν ἐντέπων ἀποτελοῦντων κοινοποιήσεις, ἀγγελίας, ἢ ἄλλας ἀνακοινώσεις πρὸς τοὺς πολίτας ἔχει σκοπὸν νὰ ἐπισύρῃ τὴν προσοχὴν τῶν διαβατῶν εἶναι λοιπὸν φυσικὸν νὰ προκαλῆ συναθροίσεις, αἰτινες δύνανται, ἐνδεχομένως, νὰ διαταράξωσι τὴν κυκλοφορίαν καὶ μάλιστα νὰ εἶναι ἀφορμὴ ἀταξιῶν. *Νομλ. Cass.* Ὅθεν ἡ δημοτικὴ διοίκησις ἔχει τὴν ἐξουσίαν νὰ κινονίῃ τὰ τῆς διαφημίσεως ἐπὶ τῶν δημοσίων ὁδῶν. Δύναται νὰ ἀπαγορεύσῃ πᾶσαν ἀπόθεσιν διαφημίσεως ἄλλως ἢ παρὰ δημοσίου τοιχοκαλλητοῦ, ἐντεταλμένον παρ' αὐτῆς ὡς ἐπίσης νὰ ἐπιβάλῃ τὴν προηγουμένην κατάθεσιν ἀναιτύπου εἰς τὴν δημοτικὴν γουματιαν. *Νομ. Cass.* Ὑπάρχει καὶ ἀντίθετος γνώμη συγγραφέως.

Δύναται νὰ ἀξιώσῃ, ὅπως οἱ διαφημισταὶ (κατ' ἐπάγγελμα) εἶναι ἐρωδιασμένοι μὲ ἀδικίαν τῆς δημαρχικῆς ἐπιτροπῆς, νὰ φέρωσι πάντοτε ταύτην μὲθ' αὐτῶν καὶ ἐπιδεικνύωσιν, ὁσάκις ζητεῖται ἐπὶ τῶν ἀστυνομικῶν ἐπαλλήλων. Καὶ δὲν γίνεται διάκρισις, ὡς πρὸς τοῦτο, μεταξὺ τῆς διαφημίσεως, ἣτις γίνεται ἐπὶ τοίχων εἰδικῶς προωρισμένων ἀπὸ τῆς δημοτικῆς ἀρχῆς καὶ τῆς ἐνεργουμένης ἐπὶ τοίχων ἀνηκόντων εἰς ἰδιώτας καὶ τῶν ὁποίων ἢ

χρησιμοποίησις παραχωρείται υπό τούτων. (Αί αὐταὶ παραπομπαί.) Ἡ διάταξις αὕτη δὲν παραβιάζει κατ' οὐδὲν τὴν ἐλευθερίαν τῶν ἰδεῶν καὶ τὴν δημοσίευσιν αὐτῶν διὰ μέσον τῆς διαφημίσεως· δὲν ἀποτελεῖ ἕμμεσον τρόπον λογοκρισίας· περιορίζεται εἰς τὸ νὰ ρυθμίῃ τὴν ὕλικὴν ἀσκησὶν τοῦ ἐπαγγέλματος διαφημιστοῦ, ἐν τῷ μέτρῳ, ὅπερ ἐκρίθη ἀναγκασίον, ἵνα διαφυλάξῃ εἰς τὴν χρησιμοποίησιν τῆς δόξης τῶν πολιτῶν τὸν προσορισμὸν τῶν δημοσίων ὁδῶν. Cass. ὡς ἀνωτέρω. Δύναται νὰ καθορίσῃ, διὰ κανονισμοῦ προηγουμένου, τὰ μέρη ἀποθέσεως διαφημίσεων καὶ νὰ ἀπαγορεύσῃ τὴν ἀπόθεσιν τούτων εἰς μέρος καθοριζόμενον. Tr. corr. Nivelles 4 7βρ. 1891. Pasierisic 1892 III, 55.

306. — Δύναται ἡ δημοτικὴ ἀρχὴ νὰ ὑποβάλλῃ τὸ δικαίωμα ἀποθέσεως τῶν διαφημίσεων εἰς τὰς ὁδοὺς εἰς τὴν προηγουμένην αὐτῆς ἀδειαν· Ὁ συγγραφεὺς φρονεῖ μετὰ τοῦ Giron, Dictionnaire III, 14, ὅτι ἡ δημοτικὴ ἀρχὴ δύναται, ἀλλὰ μόνον ὑπὸ συμφέρον ἀστυνομίας, νὰ ἀπαγορεύσῃ τὴν ἀπόθεσιν διαφημίσεων, δι' ἃς δὲν ἐδόθη ἀδεια.

307. — Αἱ δημοσιεύσεις τῶν δημοσίων ἀρχῶν, δύνανται, καὶ ἐν ἐλλείψει κανονισμοῦ, νὰ ἀποτίθενται ἐπὶ παντὸς εἴδους κτιρίων, δημοσίων ἢ ἰδιωτικῶν. Cass. Giron III, 15. Ὅσον ἀφορᾷ τὰς ἰδιωτικὰς διαφημίσεις εἶναι δεκτὸν ὁμοφώνως, ὅτι ἡ κοινότης δὲν δύναται νὰ τὰς ἐπιβάλλῃ εἰς ἰδιωτικὰς ἰδιοκτησίας διὰ τῆς κανονιστικῆς ὁδοῦ. Ἡ δημοτικὴ ἀρχὴ, ὅταν θέλῃ νὰ χρησιμοποίησῃ, πρὸς ἀπόθεσιν δημοσιεύσεων, ἰδιοκτησίας ἄλλας ἢ ἐκείνας τῶν ὁποίων ἔχει τὴν ἐλευθέραν διάθεσιν, ὀφείλει νὰ λαμβάνῃ ἀπόφασιν κανονικὴν, (ὅχι δηλαδὴ δι' ἀστυνομικοῦ κανονισμοῦ). Ἡ διακριτικὴ αὕτη ἐξουσία ἐκτείνεται μόνον εἰς τὰς ἐπισήμους δημοσιεύσεις. Pandectes. Affiches.

308. — Τὸ ἄρθρον 18 νόμου ἀπὸ 24 Αὐγούστου 1919 ὁρίζει: Ἡ Κυβέρνησις ἐξουσιοδοτεῖται, ἐπὶ τῷ σκοπῷ διαφυλάξεως τοῦ κάλλους τῶν κτιρίων, μνημείων καὶ τοιχείων, νὰ ἀπαγορεύῃ τὴν ἀπόθεσιν εἰς τὰ καθορισμένα μέρη καὶ ἰδίως εἰς τὰς περιφέρειὰς τὰς καταστραφείσας ἐκ τοῦ πολέμου, πάσης οἰασθήσοις διαφημίσεως ἢ τοιαύτης ὑπερβαινούσης ὀφισμένην ἔκτασιν.

Βασιλικὴ ἀπόφασις ἀπὸ 6 Νηβρίου 1928 κανονίζει τὰς λεπτομελείας τῆς ἐκτελέσεως τῶν ὡς ἀνωτέρω διατάξεων. Αὕτη παρατίθεται ὡς χαρακτηριστικὴ τοῦ τρόπου χειρισμοῦ τοῦ θέματος ('). Rev. d' Adm. 1929 σ. 316.

1) Ἄρθρον 1ον. Ἡ ἀπόθεσις διαφημίσεων οἰασθήσοις φάσεως ἀπαγορεύεται εἰς τὰ μέρη τῆς χώρας αἵτινα θέλουσι καθαρῶς διὰ βασιλικῆς ἀποφάσεως, λαμβανομένης ὡς βάσεως τοῦ καταλόγου τόπων κατατεταγμένων ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς τῶν μνημείων καὶ τόπων.

Ἄρθρον 2ον. Ἡ οἰστική τοιμέτης χρησιμοποίησις θὰ ἐπιτρέπηται μόνον κατόπιν ἐπεύνης ἐπὶ σχεδίων καθορίζοντος τὸ εἶδος ὡς καὶ τὴν ἔκτασιν τῆς χρησιμοποίησεως καὶ εἰδικεύοντος, ἐπὶ βοηθητικῷ σχεδιαγράμματι, δι' ἕκαστον μέρος τῆς χώρας, τὴν περιμετρον ἑκάς τῆς ὁποίας θέλει ἐφαρμοσθῆ.

Ἄρθρον 3ον. Τὰ σχέδια καὶ τὸ διάγραμμα θὰ ἀποτίθενται ἐπὶ ἑνα μῆνα εἰς τὸ

309. — *Τὰ παρ' ἡμῖν.* Τὸ Σύνταγμα εἰς τὸ κεφάλαιον Γ. Δημόσιον δίκαιον τῶν Ἑλλήνων καὶ διὰ τοῦ άρθρου 16 ὀρίζεται: Ἐκαστος δύναται νὰ δημοσιεῖν προφορικῶς, ἑγγράφως καὶ διὰ τοῦ τύπου τοὺς στοχασμοὺς τῶν τηρῶν τοὺς νόμους τοῦ Κράτους. Ἡ λογοκρισία ὡς καὶ πᾶν ἄλλο προληπτικόν μέτρον ἀπαγορεύεται. Ἐξαιρετικῶς διὰ τοὺς κληματογράφους δύνανται νὰ ληφθοῦν προληπτικὰ μέτρα πρὸς προστασίαν τῆς νεότητος. . . Ἐπιτρέπεται νὰ ληφθοῦν διὰ νόμον ἰδιωτικὰ μέτρα πρὸς κατακόλημην τῆς προσβολοῦσης τὰ δημόσια ἤδη φιλολογίαις τὴν προστασίαν τῆς νεότητος ἀπὸ δημοσίων θεαμάτων καὶ παραστάσεων ἀκαταλλήλων. . .

Ἐν ἀναφορᾷ καὶ πρὸς τὸ πρότυπον αἱ σῆμαι εἶναι σαφεῖς. Καὶ ὁ Σαργίπολος διδάσκει: Ἡ λέξις «τύπος» δὲν νὰ ἐκλαμβάνεται ἐν τῇ εὐρυτάτῃ αὐτῆς σημασίᾳ, περιλαμβάνουσα οὐ μόνον τὴν κυρίως «τυπογραφίαν» ἀλλὰ καὶ τὴν «λιθογραφίαν, τὴν φωτογραφίαν» κτλ. καὶ ἐν γένει πᾶν μηχανικὸν ἢ χημικὸν μέτρον, δι' οὗ ἐπιτυγχάνεται ἡ παραγωγή μεγάλου ἀριθμοῦ ὁμοίων ἀντικείμενων, γραμμάτων χαρμῶν, εἰδῶν κτλ. ἐπὶ χαρτῶν εἴτε ἐπὶ ἰσπίδατος εἴτε ἐπὶ μετάλλου κτλ. Καὶ εἰδικότερον: Τὸ colportage, ἢ ἐν ταῖς ὁδοῖς πώλησις τῶν ἐφημερίδων, φυλλαδίων κτλ. εἶναι ἐπιτρεπτόν ὥστε δὲν εἶναι δυνατόν, καθ' ἡμᾶς, ν' ἀπιτηται πρὸς ἐξίστησιν τοῦ ἐπαγγέλματος τούτου ἐν ταῖς ὁδοῖς, προηγουμένη ἄδεια τῆς ἀρχῆς, καθόσον ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ ἀρχὴ θὰ ἠδύνατο ν' ἀσκήσῃ ἀληθῶς εἰδὸς τι λογοκρισίας ἐπὶ τοῦ τύπου παρακαλοῦσα τὴν διάδοσιν ἐφημερίδων τινῶν κτλ. Ἐννοεῖται ὅτι οὐδόλως ἀποκλείονται κανονιστικαὶ διατάξεις τοῦ colportage, π. χ. ἀπαγορεύσεις αὐτοῦ καθ' ὁρισμένας ὥρας ἢ ἐν ὁρισμένοις σημείοις τῆς πόλεως κτλ. Ἐπί-

δημογραφίαν ἐκδοτῆς τῶν κοινοτήτων τῶν περιλαμβανομένων ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει εἰς τὴν περιμέτρον τῆν ἐπισημασμένην εἰς τὸ διάγραμμα.

*Ἄρθρον 109. Ἡ γνωστοποίησις τῆς ἐκδόσεως ταύτης θὰ τοκοκολλᾶται καὶ θὰ δημοσιεῖται ὑπὸ τῆς τυπικῆς ἀρχῆς κατὰ τοὺς ἐπὶ ἐπισήμων δημοσιεύσεων τύπους. Ἡ ἐκλήψεσις τῶν δικτυώσεων τούτων θὰ πιστοποιηθῆ διὰ βεβαιώσεως τῆς δημογραφικῆς ἐπιτροπῆς. Αἱ ἀντιρροήσεις καὶ παρατηρήσεις θὰ παραλαμβάνονται ὑπὸ τῆς ὑψηλῆς ἐπιτροπῆς. Τὸ ἐπὶ τούτῳ ἀνεγόμενον πρακτικὸν θὰ παρέχη τὰς ἐγγράφους ἀντιρροήσεις προσηρητημάτων εἰς τὸ πρακτικόν, ὅπερ θὰ κλείεται ὑπὸ τοῦ δημάρχου ἢ τοῦ ἀντικειμένου περιόδου, κατὰ τὴν ἐκτίμησιν τῆς προθεσμίας τῆς ὀριζομένης ὑπὸ τοῦ άρθρου 5.

*Ἄρθρον 109. Τὸ σχέδιον, τὸ προσηρητημένον διάγραμμα, τὸ πρακτικὸν τῆς ἐρέτης, ὡς καὶ αἱ γραφαὶ ἀντιρροήσεως, αἵτινες θέλουσιν ἐκπολεῖσθαι, θὰ διαβιβάζονται πρὸς τὴν διαρκῆ ἐπιτροπὴν τοῦ ἐπαρχιακοῦ συμβουλίου, ὅπερ θὰ ἐκφέρει ἠθολογημένην γνώμην ἐντὸς μηνός. Ὁ φάκελλος τῆς ὑποθέσεως, συνοδευόμενος ὑπὸ τῆς γνώμης τοῦ ἐπαρχιακοῦ συμβουλίου, θὰ διαβιβάζεται ἐπιμελῆς τοῦ διοικητοῦ τῆς ἐπαρχίας πρὸς τὸ ἐπαρχεῖον τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῶν τεχνῶν.

*Ἄρθρον 109. Βάσει τοῦ πρακτικοῦ ἐρέτης ὡς καὶ τῶν γνωμοδοτήσεων τῆς διαρκῆς ἐπιτροπῆς τοῦ ἐπαρχιακοῦ συμβουλίου καὶ τῆς βασιλικῆς ἐπιτροπῆς τῶν μετρίων καὶ τύπων, ἐκδίδεται βασιλικὴ ἀπόφασις περὶ ἀπαγορεύσεως τῆς ἀποθέσεως διαφημιστικῶν ἐντὸς τῆς προβλεπομένης περιμέτρου.

*Ἄρθρ. 1. Αἱ παραβιάσεις τῶν βασιλικῶν καὶ ὑπουργικῶν ἀποφάσεων ὑποκρίνεται εἰς τὰς ποινὰς τῆς προβλεπομένης εἰς τὸ ἄρθρον 13 τοῦ νόμου τῆς 24 Αὐγ. 1919.

σης ή τοιχοκόλλησις, τὸ afficiatqz, δύναται νὰ ρυθμισθῇ ἀλλ' οὐδ' ἄλλως νὰ ἐκβληθῇ παρ' ἡμῶν τοῦλάχιστον, εἰς προηγουμένην ἄδειαν τῆς ἀρχῆς. Συντ. Δικ. Γ. 1933 σ. 105, 108.

Ζ'. Περὶ δικαιωμάτων σφαγείου καὶ ζφαγοῦ

* Ἀρθρὰ 247—261

310. — Ὁ νόμος ΔΝΖ' δὲν προέβλεπε περὶ ἐσόδου ἐκ σφαγείων, ἐπὶ μορφήν δικαιώματος δημοσίου δικαίου· τὸ κενὸν ἐκφράχθη δι' ἐρμηνείας μέχρις οὗ τακτοποιηθῇ διὰ διατάξεων τὸ ζήτημα. Κατὰ τὴν κωδικοποίησιν ἄλλα σχετικαὶ διατάξεις δὲν ὑπῆρχον καὶ οὕτως ἐτέθησαν εἰς τὴν σειράν τῶν περὶ τελῶν καὶ δικαιωμάτων αἱ διατάξεις εἰδικοῦ νόμου, ἀφορῶντος τὴν πρωτεύουσαν, ἀρχαιοτέρου τοῦ νόμου ΔΝΖ'. Αἱ διατάξεις δ' αὗται δὲν προσαρμύζονται πλέον οὔτε πρὸς τὴν ὅλην σύγχρονον διοικητικὴν νομοθεσίαν οὔτε καὶ πρὸς τὰς ἀρχάς τοῦ νόμου ΔΝΖ'.

311. — Λέγονι λοιπόν, ὅτι ἐπιτρέπεται εἰς τοὺς δήμους καὶ τὰς κοινότητας νὰ ἰδρῦσων σφαγεῖα ἀλλ' ἀπαιτεῖται ἔγκρισις τοῦ Ὑπουργοῦ, τῶν Ἐσωτερικῶν διέτασεν οὕτως ὁ νόμος ΓΤΓ' τοῦ 1908, διότι δὲν ὑπῆρχον τότε Ὑπουργεῖα Συγκοινωνίας, Γεωργίας καὶ Δημοσίας Ὑγιεινῆς. Ἡ ἀνέγκρισις σφαγείων δι' ἐργολαβίας συνδεδεμένης μετ' ἐκμεταλλεύσεως ὑπόκειται εἰς ἔγκρισιν διὰ Δ. προτάσει τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν μετὰ γνωμοδότησιν—ὄχι ἀπόφασιν—τοῦ δημοτικοῦ ἢ κοιν. συμβουλίου. Τὸν κανονισμὸν τῆς λειτουργίας τοῦ σφαγείου ἐκδίδει ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν μετὰ γνωμοδότησιν τοῦ δ. ἢ κ. συμβουλίου. Ἀλλὰ Β. Δ. ἀπὸ 20 Μαρτίου 1917 περὶ ἐπιθεωρήσεως τῶν σφαγείων ὁρίζει «δι' εἰδικῶν διατάξεων τοῦ ἐπὶ τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας Ὑπουργοῦ κανονισθήσονται τὰ τῆς ἐσωτερικῆς ἐπιθεωρήσεως καὶ ἐν γένει λειτουργίας τοῦ σφαγείου καὶ τῆς ζφαγοῦ». Διότι εἰς τὸ Ὑπουργεῖον αὐτὸ ἀπήγετο ἡ κτηνιατρικὴ ἐπιθεωρῆσις καὶ τῶρα εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Γεωργίας.

Παρέπιμπεν ὁ νόμος ΓΤΓ', καὶ διστηρήθησαν εἰς τὴν σειράν τῶν ἀρθρῶν τοῦ κώδικος, εἰς τὸν νόμον ΑΧΜΒ' διὰ τὰς ἀπαλλοτριώσεις· καὶ εἰς ἄλλον ἀειμνηστον δι' ὑδραυλικὰς ἐργασίας. Ὁ νόμος 4108 ἐδέξασε, κατόπιν παρατηρήσεων, νὰ διατάξῃ τὴν διαγραφὴν τῶν ταιούτων ὁρισμῶν. Ἀρῆκεν ὅμως· ἄλλα καὶ τοὺς διωνθισμοὺς ἐκείνους τῆς ἐκκοιλιάσεως καὶ πλύσεως, προσέβλεψι δὲ προσθέτως, ὁ νόμος, διὰ τὸν χνοῦν, τοὺς ὄνυχας, τὰ κέρατα καὶ τὴν . . . κόπρον τῶν ἐντοσθίων!

Ἡ ἐπιβολὴ τῶν δικαιωμάτων σφαγείου ὑπόκειται εἰς τὴν ἔγκρισιν τοῦ Ὑπουργοῦ, καίτοι τίθενται ἐκ τοῦ νόμου ἀνώτατα ὄρια.

312. — Ἡ ἰδρυσις καὶ λειτουργία σφαγείων, ἰδρυμάτων δημοτικῶν ἢ κοινοτικῶν κοινῆς ὠφελείας, εἶναι καὶ θέμα τῆς ἀστυνομίας δημοσίας ὑγιείας. Ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ὅμως ταύτης δὲν εἶναι πλέον τῆς ἀρμοδιότητος τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν. Τὰ δὲ περὶ ὑγιεινῆς οἰκοδομῆς τῶν πόλεων καὶ

χωμῶν εἶναι τῆς ἀρμοδιότητος τοῦ Ὑπουργείου Συγκοινωνίας. Καὶ ἡ τοπικὴ ἀστυνομία δὲν εἶναι ὑπηρεσία δημοτικὴ ἢ κοινοτικὴ. Ἐδῶ θέσιν ἔχουν διατάξεις οἰκονομικαί, ὡς ἄλλοις δηλοῖ καὶ ὁ τίτλος τῶν τοῦ κώδικος «Περὶ δικαιωμάτων σφαγείων καὶ ζαχαροῦς».

§ 133. — Ὁ δημοτικὸς νόμος τοῦ 1833 προέβλεπε τοιοῦτον ἔαρον, διὰ τοῦ ἀρθροῦ 27 «ὡς ἔμμεσοι δημοτικοὶ φόροι θεωροῦνται τὰ δικαιώματα ἐκ . . . τῶν μασιλλείων . . .». Παρετήρη δι' ὁ Φιλίμων δι' ὑπέδειξεν οὕτως ὁ νομοθέτης τὴν ἐπιθεμιαν αὐτοῦ πρὸς ἴδρυσιν δημοτικῶν μασιλλείων, Σ. 624.

Ἀμφισβήτησις ὑπῆρχε περὶ τοῦ χαρακτῆρος τοῦ ἐσόδου. Ὁ Ἀντωνιάδης ἐπέσει τοῦτο μίσθωμα, Σ. 405. Ὁ Ἀργυρόπουλος ἐρρῶνει δι' ἂν ἐπιβάλλεται μικρὸς τις φόρος, δὲν ἰσχυρίζεται οὕτως εἰσόδημα τοῦ δήμου, ἀλλ' οὐκ εἶναι πρὸς ἀποζημίωσιν τῶν ἐξόδων τῆς συστάσεως καὶ τῆς διατηρήσεως τῶν σφαγείων, πᾶσα δὲ ὑπέρβασις τῆς διαπόνης ταύτης εἶναι παράνομος, Σ. 289.

Ἡ γνώμη, δι' ἡ ἐπρόκειτο περὶ ἀνταποδοτικῶν δικαιωμάτων ἦτο ἡ ὀρθὴ ἀλλὰ καὶ αἱ διατάξεις τοῦ νόμου ὡς πρὸς τὴν ἐπιβολὴν καὶ ἐγκρισιν, διὰ Β. Δ. ἦσαν σαφεῖς.

§ 134. — Μετὰ τὸν νόμον ΔΝΖ', μὴ προβλέποντα, ἡ διοικητικὴ νομολογία ἐστήριξε τὴν ἐπιβολὴν δικαιωμάτων σφαγείων εἰς τὸ ἀρθρον 57 τοῦ νόμου τούτου: Φόροι τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων εἶναι: . . . «Τὰ τέλη καὶ δικαιώματα» δι' ἡ δηλοῖται δικαιοῦται ἢ κοινότης νὰ εἰσπράττει δικαίωμα διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ κοινοτικοῦ σφαγείου, ὀριζόμενον, δι' ἀποφάσεως τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου ἐγκρινομένης ὑπὸ τοῦ νομάρχου δυνάμει τοῦ ἀρθρ. 127 τοῦ ν. ΔΝΖ', κατὰ κεφαλὴν καὶ εἶδος ζῴου. Ἐγκ. Ὑπ. 51-1916. Ὁδηγία περὶ κοινοτικοῦ προϋπολογισμοῦ.

Διὰ τοῦ νόμου 1076 ἀρθρ. 13 ἡ διάταξις τοῦ ἀρθροῦ 57 τοῦ ν. ΔΝΖ' συνεκλήρωθη οὕτως: 3) Τὰ τέλη καὶ δικαιώματα, ἐν οἷς καὶ τὰ δικαιώματα σφαγείων, αἵτινα ἐπιβάλλει καὶ κανονίζει τὸ κοινοτικὸν ἢ δημοτικὸν συμβούλιον δι' ἀποφάσεως ἐγκρινομένης ὑπὸ τοῦ Νομάρχου. Ἡ διάταξις δὲ αὕτη κατηργήθη, ὅταν ἐτέθη διὰ τοῦ ἀρθροῦ 1 τοῦ ν. 2435 τὸ ἀρθρον 274 τοῦ κώδικος.

§ 135. — Ποία ἡ σχέσηις τῶν ἀρθρῶν 247-261 καὶ τοῦ ἀρθροῦ 274 τοῦ κώδικος; Τὰ δικαιώματα περὶ ὧν προβλέπει τὸ ἀρθρον 256 τοῦ κώδικος δύνανται νὰ ἐπιβληθῶσιν, ἐγκρίσει τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν, μόνον ὑπὸ τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων, οἵτινες ἠθέλον ἰδρῦσαι σφαγεῖα κατὰ τοὺς ὅρους τῶν διατάξεων τοῦ ἀρθροῦ 247 ἐφ. Διὰ τοὺς λοιπούς, τοὺς διαθέτοντας ἄλλως δῆποτε σφαγεῖα, ἐφαρμογὴν ἔχουσιν αἱ διατάξεις τοῦ ἀρθρ. 274.

Ποία ἡ διαφορὰ; Ὡς πρὸς τὰ δικαιώματα σφαγῆς καὶ τοποθετήσεως ζῴων εἰς τοὺς σταύλους ἢ ζαχαροῦν ἐφ' ὅσον οἱ δήμοι καὶ κοινότητες διαθέτουσι τοιαύτην, ἄλλη διαφορὰ δὲν ὑπάρχει εἰμὴ ὅτι τὸ ἀρθρον 256 θέτει ἀνώτατα ὄρια δικαιωμάτων καὶ ἀπαιτεῖ ἐγκρισιν τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν.

Ἡ διατίρησις τοῦ ΓΓΓ νόμου τοῦ 1908 ἄρθ.10 ἦτο : Διὰ τὴν σφαγὴν μεγάλων ζώων ἦτοι βοῶν, ἀγελάδων, βουβάλων καὶ λοιπῶν μέχρι δραχμῶν 4 δι' ἕκαστον, χοίρων μέχρι δραχ. 2, μύσχων, προβάτων ἢ αἰγῶν μέχρι λεπτῶν 0,80 ἀμνῶν, ἐσφίων, ἢ χοιριδίων μέχρι λεπτῶν 0,30. Διὰ τὴν τοποθέτησιν ζώων ἢ αἰγῶν ὡς ἔχει καὶ νῦν εἰς τὸ ἄρθρον 256 Κ.

Δικαιώματα σφαγείου δύνανται νὰ εἰσπραχθῶσιν εἰς ὅλα τὰ δημοτικὰ ἢ κοινοτικὰ ἰδρύματα, ὅπου σφάζονται ζῶα προσωρισμένα διὰ τὴν τροφοδοτησίαν τοῦ κοινοῦ καὶ εἰδικῶς εἰς κατάστημα ἐπὶ μισθώσει ἐλλημένον διὰ τὴν σφαγὴν ζώων. Cass. 25 Ἰουλ. 1907. Μοναρχιὰτ 658.

Ἡ διαφορὰ συνίσταται, εἰς τὸ ὅτι δῆμοι καὶ κοινότητες ἰδρύσαντες σφαγεῖα κατὰ τοὺς ἄρους τῶν ἄρθρων 247 ἐρ. δικαιοῦνται νὰ εἰσπραττώσιν τὰ αὐτὰ ἰγκριζόμενα δικαιώματα σφαγῆς καὶ ἐπὶ τῶν ἕξ ἄλλων τόπων εἰσαγομῆνων ἐσφαγμένων ζώων καὶ πρὸς τοῦτο ὑπάρχει ἀνάγκη νομικῆς ἐξουσιοδοτήσεως. Ἄλλη διαφορὰ εἶναι ἡ κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 250 ἀλλὰ μόνον διὰ κοινότητος πληθυσμοῦ κάτω τῶν 200 κατοίκων. Διότι διὰ τὰς ἄλλας ὑπάρχουσιν ἀνάλογοι διατάξεις αἱ τοῦ ἄρθρου 320 τοῦ κώδικος, καθ' ἃς ἡ σφαγὴ τῶν ζώων γίνεται εἰς τὰ μέρη τὰ ἐπὶ τούτῳ καθορισθέντα ὑπὸ τῆς ἀρμοδίας ἀστυνομικῆς ἀρχῆς, ἧτις, βέβαια, ἂν ὑπάρχη κοινοτικόν σφαγεῖον, τοῦτο θέλει ὀρίσαι.

316.— Τὰ δικαιώματα σφαγείου εἶναι χαρακτηρῶς ἀντιποδοτικῶν, ἀποζημιώσεις παρεχομένης ὑπηρεσίας. Ὅθεν ἡ πρὸς ἴδρυσιν τοιούτου μὴ ὑπάρχοντος ἐπιβλή τῶν κατὰ τὸ ἄρθρον 256 ἐπιτροπομένων δικαιωμάτων δὲν εἶναι νόμιμος (Απ. Ὑπ. 28636-1933). Ἐγκ. 236-1933). Καὶ ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 26) ἐπεκτείνει αὐτὰ εἰς τὸν δῆμον Πατρῶων «διὰ τὰ ἤδη ἰδρυμένα σφαγεῖα αὐτοῦ». Ἄλλη ὁμως σύγχροτος ἀπόφασις τοῦ Ὑπουργείου, ἐξ ἀβλεψίας προφανῶς, ἐνέκρινε τὴν ἐπέκτασιν εἰς κοινότητα τῶν δικαιωμάτων σφαγῆς, κατὰ τὸ ἄρθρον 256, ἐν ᾧ ἡ ἀπόφασις τοῦ κ. σ. ὄριζε «διὰ τὴν ἴδρυσιν σφαγείων, ζωαγορῶν μὴ ὑπαρχούσης ἀνάγκης» 30243-1933). Ἐν τοσοῦτῳ «ἡ πρὸς ἴδρυσιν σφαγείων» ἔγκρισις τῆς εἰσπράξεως δικαιωμάτων, ἀφ' ἧς ἀνεπερὶθῶσι ταῦτα, ἔχει πρακτικὴν σημασίαν, διότι ἡ κοινότης ἔχει νὰ προσφέρῃ ἐγγύησιν διαπραγματευομένη δάνειον ἢ παραχώρησιν τῶν σφαγείων μετὰ κατασκευῆς αὐτῶν.

317.— Τὰ δικαιώματα σφαγείου εἶναι ἀντάλλαγμα παρεχομένης ὑπηρεσίας. Παρετήρει δέ, ὡς εἶδομεν, ὁ Ἀργυρόπουλος, ὅτι πᾶσα εἰσπραξις ὑπερβαίνοσα τὰς δαπάνας τῆς συστάσεως καὶ διατηρήσεως τῶν σφαγείων εἶναι παράνομος. Εἰς τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἡ ἀρχὴ αὕτη ἐφηρμοζέτο ἀδατηροῶς Ἐκτοτε ὁμως ἐκάμφθη. Καὶ ὡς εἶδομεν προκειμένου εἰδικῶς περὶ σφαγείων γαλλικῶς οἰκονομικὸς νόμος τῆς 8 Ἀπριλίου 1910 περιέλαβεν ἐν ἄρθρῳ 65 τὴν διάταξιν : «αἱ παρῶσαι διατάξεις ἔχουσιν ὡς ἀντικείμενον μόνον νὰ καθορίσων ἀνώτατα ὅρια δικαιωμάτων χωρὶς νὰ ἐπιβάλλεται εἰς εἰς τὰς κοινότητας καμμία εἰδίκευσις τῶν εἰσπράξεων» καὶ ὡς ἐδηλώθη κατὰ τὴν συζήτησιν δὲν εἶναι ἄτοπον «νὰ καταργηθῇ ὁ κανὼν τῆς συσχετίσεως

τῶν εἰσπραξίων καὶ τῶν ἀντιστοίχων δαπανῶν τῶν σφαγείων καὶ νὰ ἐξοικονομηθῶν αἱ κοινότητες διὰ τὴν ἐλευθέραν διάθεσιν κερδῶν πραγματοποιουμένων ἐκ τῆς ἐκμεταλλεύσεως τῶν ἰδρυμάτων τούτων». Monsarrat 655.

318.— Τὰ δικαιώματα σφαγείου χαρακτηρίζονται ὡς ἐμμεσοὶ φόροι. Ἐὰν ἡ βεβαίωσις καὶ εἰσπραξὶς αὐτῶν, ἡ ἀναγκαστικὴ, ἐνεργεῖται κατὰ τοὺς περὶ ἐμμεσῶν φόρων κανόνας. Monsarrat 654.

319.— Ἡ ἐκμετάλλευσίς τῶν σφαγείων δύναται νὰ ἐνεργῆται εἴτε ἀπ' εὐθείας ὑπὸ τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων εἴτε διὰ παραχωρήσεως. Δύνανται δὲ οἱ δήμοι καὶ κοινότητες, ἂν ἐνδείκνυται ἐξ οἰκονομικῶν λόγων, νὰ προβῶσιν εἰς τὴν ἴδρυσιν σφαγείων διὰ παραχωρήσεως περιλαμβανοίσης καὶ τὴν κατασκευὴν αὐτῶν, μετὰ δικαιώματος τοῦ παραχωρησιούχου νὰ εἰσπράττῃ καὶ τὰ ἐγκατεμένα δικαιώματα. Καὶ ἐν ταιαύτῃ περιπτώσει, τὰ ἔργα τῆς κατασκευῆς τῶν σφαγείων ἔχουσι τὸν χαρακτηρὰ δημοσίων ἔργων. Monsarrat 656. Ἡ σύμβασις ὑπόκειται εἰς τὴν εἰδικὴν ἀπὸ ἀπόψεως ἀστυνομίας ὑγείας ἔγκρισιν καὶ εἰς τὴν ἀπὸ ἀπόψεως διοικητικῆς ἐποπτείας κατὰ τὰς γενικὰς διατάξεις. Πρέπει νὰ ἐπισημάνωνται οἱ κανονισμοὶ ἐσωτερικῆς καὶ ἐξωτερικῆς λειτουργίας καὶ ἡ διατήρησις τῶν δικαιωμάτων δεόντως ἐγκριμένη. Monsarrat 646.

320.— Κατὰ τὴν γαλλικὴν νομοθεσίαν, ἡ ἴδρυσις σφαγείων ἐγκρίνεται δι' ἀπόφασιν τοῦ νομάρχου αἰτήσιν τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου Δ. 1 Ἀυγούστου 1864. Ἡ σχετικὴ ἀπόφασις τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου πρέπει νὰ συνοδεύεται α' ὑπὸ πρακτικοῦ ἐρετῆς, β' ὄλων τῶν πληροφοριῶν περὶ τοῦ πληθυσμοῦ τῆς κοινότητος καὶ τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως, τοῦ ἀριθμοῦ τῶν κρεοπωλείων καὶ ἀλλαντοποιείων, τῶν σφαζομένων ζώων, γ' σχεδίων, μελέτης, σύγγραφης ὄρων καὶ ὑποχρεώσεων. Ἡ ἐγκριτικὴ ἀπόφασις τοῦ νομάρχου καθορίζει συγχρόνως τὴν περίμετρον ἐντὸς τῆς ὁποίας θὰ ἐφαρμοσθῇ ἡ κατάργησις τῶν ἰδιωτικῶν σφαγείων, τὴν ὁποίαν ἐπάγεται αὐτοδικαίως ἡ ἴδρυσις τοῦ σφαγείου ἢ περίμετρος αὕτη δύναται νὰ περιλαμβάνῃ ἀπλῶς ἐν τμήμα τῆς κοινότητος, ὡς καὶ πολλὰς κοινότητας τοῦ αὐτοῦ ἢ γειτονικῶν γαμῶν. Πᾶσα μετέπειτα ἐπέκτασις τῆς περιμέτρον ἐπάγεται τὴν αὐτὴν πρὸς τὴν ἴδρυσιν διαδικασίαν. Ἡ ἀπόφασις ὀρίζει ἐπίσης τὴν ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ σφαγείου εἰς τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ εὕρισκωνται αἱ κατοικίαι. Σφαγεῖον μόνον διὰ διατάγματος δύναται νὰ καταργηθῇ Ν. 8 Ἰαν. 1905, 8 Ἀπρ. 1910 κ.τ.λ. Dalloz. Code Adm. Fouchier 2. Οἱ γενικώτεροι ὅροι λειτουργίας καὶ ἀστυνομίας ἔχουσι κανονισθῆ διὰ διαταγμάτων 24 Ἀυγ. 1908, 13 Ἰουλ. 1913. Οὕτω τὸ πρῶτον περιέχει καὶ ἀστυνομικῆς φύσεως ὁρισμοὺς, ὡς οἱ τῶν ἀρθρῶν 250, 254, τοῦ κώδικος. Ἐκτὸς δὲ αὐτῶν ἀσκήτῃ τὴν ἀστυνομίαν ὁ δήμαρχος, καὶ ὑπάρχει πλουσία σχετικὴ νομολογία τοῦ Σ. Ε. Fouchier 3.

321.— Πρόσοδοι ἐκ τῶν σφαγείων, κατὰ τὰς εἰδικὰς ἀπὸ τῆς διατάξεις εἶναι :

α'. Τέλος σφαγῆς. Ἀνώτατον ὄριον ὄριζετο ὑπὸ τοῦ νόμου τοῦ 1905

δύο λεπτά κατά χιλιόγραμμον καθαροῦ κρέατος. Διὰ νόμου τοῦ 1921 ὠρίσθη εἰς 0,05 φρ. Καί κατὰ τὸν νόμον ἀπὸ 5 Νοεμβ. 1926 ἄρθρ. 59 τὸ ἀνώτατον ὄριον δύναται μετ' ἐγκρισίν τοῦ νομάρχου νὰ φθάσῃ μέχρι 0,10 φρ., ὅταν ἡ ἀΐξις αὕτη τοῦ τέλους προσορίζεται διὰ τὴν κατασκευὴν ἢ ἀνακαίνισιν τῶν κοινοτικῶν σφαγείων. Ἡ κοινότης ἐκλέγει τὴν βάσιν τοῦ τέλους, εἴτε ἐπὶ τοῦ καθαροῦ βάρους, εἴτε ἐπὶ τοῦ βάρους ἐν ζωῇ εἴτε κατὰ κεφαλὴν. Ἡ διατίμησις ἐγκρίνεται πάντοτε ὑπὸ τοῦ νομάρχου. Ἡ βεβαίωσις καὶ εἰσπραξίς ἐνεργεῖται εἴτε δι' ἀδειαστασίας ἀπλῆς εἴτε ἐπὶ ποσοστοῖς (regio imposables,) εἴτε δι' ἐκμισθώσεως, β'. Τίλος ἐπιθεωρήσεως καὶ ἐπιστημόσεως α') εἰς κοινότητος ὅπου ὑπάρχει σφαγεῖον κοινοτικόν, ἐπὶ τῶν κρεάτων τῶν λεγομένων ἀνά χεῖρας ἢ πλανοδίων πωλητῶν β') εἰς κοινότητος ὅπου δὲν ὑπάρχει σφαγεῖον κοινοτικόν, ἐπὶ ἐσφαγμένων ἢ εἰσαγομένων κρεάτων. Τὸ τέλος κατ' ἀνώτατον ὄριον 0,03 φρ. κατὰ χλμ. κρέατος καθαροῦ γ'. Δικαίωμα προφυλάξεως. Κατὰ τὸ διάταγμα τῆς 24 Αὐγ. 1908. Ἐπὶ τῶν ζώων, κρεάτων καὶ ἐντοσθίων καὶ λειψάνων, ἀφιεμένων εἰς τὸ σφαγεῖον πέραν τῆς κεκανονισμένης προθεσμίας. Ἡ ἐπιβολὴ αὐτοῦ ὑπόκειται εἰς τοὺς κανόνας διὰ τὰ δικαιώματα τοποθετήσεως δ'. Εἰσπράξεις παρεπόμεναι. Κατὰ τὸ αὐτὸ διάταγμα, διὰ διαμερίσματα ἢ ἐγκαταστάσεις τιθεμένας εἰς τὴν διάθεσιν τῶν ἐνδιαφερομένων δι' ἐργασίας ἄλλας ἢ ἡ κυρίως σφαγὴ καὶ ἡ πλύσις διὰ ψυχροῦ ὕδατος τῶν σφαγείων καὶ τῶν ἐντοσθίων. Ἐπιβάλλεται ὡς καὶ τὸ προηγούμενον δικαίωμα προφυλάξεως, ε'. Δικαίωμα ὑγειονομικῆς ἐπιθεωρήσεως, πρὸς κάλυψιν τῶν ἐξόδων κτηνιατρικῆς ἐπιθεωρήσεως τῶν ζώων ὀδηγουμένων ζώντων εἰς τὰς ἀγοράς καὶ τὰ σφαγεῖα κτλ.. Δύναται νὰ συνελθῇ μετὰ τοῦ τέλους σφαγῆς. Ποσοστὸν ἀνώτατον 0,05 φρ. κατὰ χιλιόγραμμον κρέατος καθαροῦ. ζ'. Τίλος λεγόμενον de cheville, ἐπὶ τῶν ζώων ἅτινα ἀφ' οὗ σφαγῶσιν εἰς τὸ κοινοτικόν σφαγεῖον, ἐκτίθενται πρὸς πώλησιν καὶ πωλοῦνται εἰς εἰδικὰ διαμερίσματα εἰς τοὺς κρεοπώλας χονδρικοῦς. Ἐπιβάλλεται δι' ἀποφάσεως τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου ἐγκρινομένης ὑπὸ τοῦ νομάρχου. Βουζίου 75-80. Fouchier σ. 4 (1).

1) Τὸ Κεφάλαιον IV «Σφαγεῖα καὶ Ξεραγορά» τοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς πόλεως Μασσαλίας τοῦ 1929 περιέχει ἄρθρα 10.

34 Τέλος σφαγῆς: Εἶδη κρεοπωλείου κατὰ χλμ. 0,025 Ἀλαντοπείας 10,50 κατὰ κεφαλὴν. Ἰπποὺς 11 φρ. ἡμίονους 9 φρ. ὄνους 3,50 φρ. Τέλος ξερατίσματος χοίρων 4,00 κατὰ κεφαλὴν. Ὑγιεινὴ ἐπιθεωρήσεως: Ἰπποὶ καὶ ἡμίονοι 6 φρ. κατὰ κεφαλὴν, ὄνοι 3 φρ. 1.800.000 φρ.

35 Τέλος εἰδικόν ἐπὶ χονδρικοῦ καὶ ἡμιχονδρικοῦ ἐμπορίου. Ἐνοίκιον χώρου κτλ. 0,03 κατὰ χιλ. 1.144.000 φρ.

36 Τέλος εἰδικόν ἐπὶ ἐντοσθιοπωλείων καὶ χορδοπωλείων. Ἐνοίκιον στηριγματίων καὶ χοιρῶν κατὰ μῆνα 50 καὶ 70 φρ. 80.000 φρ.

37 Εἰσπραξίς διὰ τὰ σφαγόμενα εἶς ἀνάγκης ζῶα κατὰ κεφαλὴν 1-8 φρ. 9.000 φρ.

38 Ἐνοίκιον χώρων εἰς τὸ ἐσωτερικόν τῶν σφαγείων κατὰ τ. μ. καὶ δι' ἄριον κρέου κατὰ κ. μ. 1,50 φρ. 45.000

39 Ἐνοίκιον καπηλείου 25.000 φρ.

Κ'. Περὶ δικαιωμάτων χρήσεως τῶν βοσκησίμων γαιῶν

2321. — Αἱ κοινοτικάι βοσκήσιμοι γαῖαι, ἀξιόλογον εἶδος ἀκινήτων περιουσίας ἰκανοῦ ἀριθμοῦ κοινοτήτων, εἶναι, εἰς τὴν βῆσιν τοῦ κοινοτικοῦ βίου, εἶναι τι σύγχρονον τῆς γενέσεως τῆς κοινότητος. Αἱ βοσκαὶ αὗται ἐχρησίμευσον ἔκταται ὄχι μόνον διὰ τὸν κύριον προορισμὸν τῶν, τὴν συντήρησιν τῶν ζῴων τῶν κατοίκων, ἀλλ' ἀπετέλεισαν καὶ τὴν οἰκονομικὴν βῆσιν τῶν κοινοτήτων πρὸς θεράπειαν τοπικῶν δημοσίων ἀναγκῶν. Μοντεργιὰ σ. XV. Ὑπόμνημα 5'. Παμπληροετικῶν Συνεδρίων Κοινοτήτων 1926.

Τοῦτο ἐπικυρώνει καὶ εἰς αὐτὸ ἀπέβλεψε καὶ ἡ νομοθεσία μας, εἰς τὴν διαφύλαξιν τῶν τοιοῦτων περιουσιῶν καὶ τῶν ἐξ αὐτῶν κέρων, πρὸς ἐπιτέλειον ἔργων τοπικῶν γενικῆς ὠφελείας. Τὸ 1855 εἶχε καταστῆθαι νομοσχῆδον περὶ βοσκῶν «θέτον ὄσχα», αἵτινες περισκευμένως πραγματοποιοῦνται ἤθελον δώσει νέαν ζωὴν εἰς τοὺς δήμους καὶ ἤθελον ἀνεγείρει ἀληθεῖς δημοτικὰς συγκοινωνίας». Ἀρχιτροποῦλον σ. 256.

Κατὰ τὸν ΚΘ' νόμον αἱ βοσκαὶ προσρίζονται διὰ τὴν ἐν φέσει ἀπό-

40. Δικαιώματα τοποθετήσεως εἰς τὴν γενεὴν ζήφυραν. Βόες καὶ ταῦροι 8 φρ. κατὰ κεφάλιν. Ἰπποὶ ἡμίονοι 12 φρ. ὄσχα 6 φρ. Μόσχαι 3 φρ. Πρόβατα, αἴγες 1 φρ. Χοῖροι 4 φρ. Ἄμνοι, ἐρίφια 0.60 φρ.

Τὸ δικαίωμα εἰσπράττειται ἐκ νέου ἐπὶ τοῦ ἀγορασθέντος ζῴου ἐπὶ τῶν ἀγορῶν καὶ πωληθέντος ἐκ νέου ἢ ἔνοποληθέντος ἐπὶ καθ' ἄγορ. σιτοῦ 1.600.000 φρ.

41. Δικαιώματα θίσεως εἰς τὸ σανατόριον 5.000 φρ. καθ' ἡμέραν καὶ εἰς τὰ 0.50-0.20 φρ.

42. Εἰσπραξίαι διὰ τὴν καταστροφὴν κατοχυρωμένων κριάτων 10.000 φρ.

43. Τέλος ἐπιθεωρήσεως τῶν κριάτων κλανοδίων πωλητῶν καὶ ἰδιωτικῶν σφαγείων 314.000 φρ.

Τὸ σχετικὸν κεφάλαιον «Πρόσοδοι δημοτικῶν σφαγείων τοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς πόλεως Βουκουρεστίου» 1926 δεικνύει ἴσους 22.400.000 λ. περίφημι 13 ἰσόφισα.

1. Τέλος σφαγῆς	1.500.000 λ.
2. Ἐνοίκια διάφορα διὰ τὴν ταχυτέτησιν ζῴων	3.000.000
3. Ἐνοίκια σταύλων καὶ περιβόλων	1.500.000
4. Ἐνοίκια ἀποτρεφτικῶν κλιβάνων καὶ αἰτήσεις ἀποτρεφτικῶν	500.000
5. Διὰ τὴν ὑπηρεσίαν ἐπιθεωρήσεως καὶ διατηρήσεως τῶν ἀγορῶν, σταύλων καὶ περιβόλων	16.400.000
6. Διὰ τὴν πλῆσιν κοιλῶν καὶ ἔντοσθίων	1.800.000
7. Ζερμιστήριον κοιλῶν καὶ ποδῶν τῶν σφαγείων	2.000.000
8. Χωνετήριον	800.000 λ.
9. Ψυγείον	150.000
10. Πασαχόφρησις τριχῶν	144.000
11. Τέλος ἐπὶ τῆς πωλητέσεως	650.000
12. Ἐπὶ τοῦ ἔμπορίου	1.000.000

Ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ 1925—24 παρουσιάζει ἴσους ἐκ 33 ἰσόφισα. λλ.

Ὁ δήμος Ἀθηναίων εἶχεν εἰσπράξεις τὸ 1921—22 δρχ. 387.000 ἐπὶ διατίμησιν δικαιωμάτων ὡς ὠρίσθη διὰ τοῦ νόμου ΓΤΓ' τοῦ 1908. Μετὰ τὴν αὔξησιν τῶν ἀνωτάτων ὀρίων ἐπιβολῆς δικαιωμάτων ἠδυνήθη νὰ εἰσπράξῃ λ. χ. τὸ 1928 δρχ. 2.277.844 καὶ τὸ 1929—30 δρχ. 2.433.356.

λασιν τῶν κατοίκων τῶν κοινοτήτων, πρὸς βοσκὴν ἐν τινι μέτρῳ, τῶν ζώων αὐτῶν. Τοῦ περισσεύματος γίνεται ἐκμεταλλεὺς δι' ἐνοικίασεως, αἱ δὲ πρόσοδοι διατίθενται εἰς κατασκευὴν καὶ διατήρησιν τῶν δημοτικῶν ὁδῶν, καὶ γεφυρῶν, ὁδοαγωγείων, σχολείων καὶ ναῶν. Ἐάν δέ, μετὰ τὴν θεραπείαν τῶν ρηθεισῶν τοπικῶν ἀναγκῶν, ὑπάρχῃ περίσσειμα, τὸ ἐπαρχιακὸν συμβούλιον ἀποφαίνεται περὶ διαθέσεως μέρους τῆς προσόδου πρὸς ἀνάπτυξιν τῶν μέσων συγκοινωνίας τῆς ἐπαρχίας καὶ ἐν γένει τὴν προαγωγὴν τῆς εὐημερίας αὐτῶν. Ἄρθρ. 8.

Πολλὰ ἤλπισεν ἐκ τῆς διαχειρίσεως τῶν περιουσιῶν τούτων ἀποδομένον εἰς τὰς κοινότητας ὁ νομοθέτης καὶ κατὰ τὸ 1912, ὁ ν. ΔΝΖ', τάξας ἐπίσης εἰδικὸν προορισμὸν τῶν ἐξ αὐτῶν προσόδων.

§ 222. — *Μέτρα διαφυλάξεως τῆς περιουσίας αὐτῆς.* Ἐκταλαί αἱ πολιτείαί ἔλαβον σχετικὰ μέτρα. Οἱ Ρωμαῖοι πρὸς διάκρισιν τῶν κοινοτικῶν βοσκῶν ἀπὸ τῶν ἰδιωτικῶν, ἔθετον ἐπιγραφὰς ἐπὶ τῶν πρώτων λ. γ. τοῦ ἀπλουστῆρου τύπου «*Resena Publica Coloniae Juliae Constantiae*». Κατηρτίζετο ἐπίσης καὶ διετηρεῖτο σχεδιάγραμμα τῆς κοινοτικῆς ἰδιοκτησίας μετὰ μνείας τῆς ἐκτάσεως αὐτῆς. Οὕτω δὲ ἔλαι αἱ σχετικαὶ ἀμφοισθητικαὶ ἀνήγοντο εἰς πραγματικὸν ζήτημα εὐκόλως λυόμενον ὑπὸ τοῦ τοπικοῦ δικαστοῦ. Ἦρκει ὄντως μία νέα καταμέτρησις, ἵνα δοθῇ τέρμα εἰς ὅλας τὰς διαφοράς. *Montineylian I σ. 27.*

Εἰς τὰς προτύπους ὁργανώσεις ὑπάρχει βέβαια σήμερον κτηματολόγιον. Ἄλλὰ καὶ ἡ δημοτικὴ νομοθεσία καὶ ἡ λογιστικὴ περιλαμβάνουν σχετικὸς ὁρισμούς. Γαλλικῆ, *Instr. générale sur la comptabilité* τοῦ 1879 Ἄρθρ. 849 ὑπὸ τίτλον «*Διατήρησις κτημάτων καὶ προσόδων*» ὅπου προβλέπεται κατάστασις τῶν περιουσιακῶν στοιχείων πλήρης, ἣτις ὀφείλει νὰ εἶναι πάντοτε εἰς χεῖρας τῆς ἐποπτευούσης διοικήσεως. «*Υπάρχουν εἰς τὸ λογιστικὸν τῶν κοινοτήτων κανόνες θεμελιώδεις, τοὺς ὁποίους δὲν θὰ ἠδυνάμεθα νὰ παραγνωρίσωμεν χωρὶς νὰ ἐκτεθῶμεν εἰς βαρυτάτας καταρτήσεις· τοιοῦτος εἶναι ὁ κινῶν, ὅστις ἐπιβάλλει τὴν προαγωγὴν καταστάσεως πλήρους τῶν τῶν παραγωγικῶν κτημάτων καὶ ἐκείνων, ἅτινα καίτοι δεκτικὰ παραγωγῆς ἐξακριβωθῆσαν μὴ παραγωγικά. . .*» Ἐκθεσις Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου πρὸς τὸν Ἀυτοκράτορα, *Potetin, Inst. gen. sur la comptabilité.* Ἄρθρ. 849.

Ὁ νέος Ἰταλικὸς κώδιξ ἐπαναλαμβάνει τὰς διατάξεις τῆς δημοτικῆς νομοθεσίας, ἐκὸ Κεφ. II. Περιουσία, ἄρθρ. 13. Κτηματολόγιον τῶν κοινωχρήστων καὶ ἰδιοκτητῶν κτημάτων. Διὰ τὸν τρόπον καταρτίσεως, διατάξεις καὶ ὁδηγίαι ἐν *A. de Brun, Contabilità Comunale § 38-53. Della Contabilità patrimoniale del Comune.*

Ἐν Βελγίῳ, *Instr. gén. du Brabant*, ἄρθρ. 139, 153, 154.

Παρ' ἡμῖν δὲν ὑπάρχουν πληροφορίαι, πόσης ἐκτάσεως βοσκῆς παρέλαβον αἱ κοινότητες τὸ 1914 καὶ τί συμβαίνει ἔκτοτε. Ἡ νομοθεσία ἠθέλησε διάγραμμα καταρτιζόμενον ὑπὸ δημοσίου μηχανικοῦ. Δὲν ἐπετεύχθη. Ἦδη

ἐπιδιώκει κατάρτισιν κτηματολόγοι. Ἐν τῷ μεταξὺ ἠδύναντο νὰ συγκεντρωθῶσι τὰ λεγόμενα προϊτόκαλλα διαχωρισμοῦ βοσκῶν, σύμφωνα πρὸς τὴν περὶ βοσκῶν νομοθεσίαν, νὰ γίνῃ δὲ τὴν ἐπιλήθευσιν αὐτῶν ὑπὸ τῆς μηχανικῆς ἐπηρεασίας κοινοτήτων. Οὕτω δὲ ἐδίδοτο εἰς τὴν ἐποπτεύουσαν διαίτησιν μίσην ἐλέγχου τῆς καταστάσεως.

323. — *Κατάστασις διοικήσεως καὶ διαχειρίσεως τῶν κοινοτικῶν βοσκῶν, ἑλλείψεις καὶ αἰτία.* Διεπιστώθη ὅτι ὑπάρχουν κοινότητες, αἱ ὁποῖαι ἠδύναντο νὰ ἔχουν σοβαρὸν προϋπολογισμὸν ἀπὸ εἰσοδα ἐκ βοσκῶν καὶ ὅμοι· εἶναι ἀνύπαρκτοι ὡς ἐκδήλωσις κοινοτικῆ. Γεραγὰ, Περὶ τὸ Διοικητικὸν Πρόβλημα 43.

Ἐγκύκλιοι νομαρχιῶν παριστώσι: Αἱ μᾶλλον χαρακτηρισταὶ καὶ σχεδὸν στερεότυποι ἀνωμαλίας, τὰς ὁποίας παρουσιάζει ἡ ἐκμετάλλευσις τῶν κοινοτικῶν βοσκῶν εἶναι. 1) Ἡ μὴ ἐπιβολὴ δικαιώματος βοσκῆς εἰς τὰ ζῶα τῶν δημοτῶν, λόγῳ τῆς ἐσφαλμένης ἰδέας, ὅτι οἱ δημόται ἔχουν δικαιώματα δωρεὰν χρήσεως τῶν βοσκῶν αὐτῶν. 2) Ἡ ἐπιβολὴ δικαιώματος κατωτέρου ἀπ' ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ὁρίζει ὁ νόμος. 3) Ἡ εἴσοδος εἰς τὰς βοσκὰς δωρεὰν ζῶων περισσοτέρων, ἀπὸ ὅσα ὁ νόμος ὁρίζει. 4) Ἡ μὴ προκαταβολὴ τοῦ δικαιώματος τούτου κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ κώδικος. 5) Ἡ ἔλλειψις πάσης προσκαθίεας πρὸς ἐξοικονόμησιν ἑνὸς περισσοτέρου δι' ἐνοικίωσιν. 6) Ἡ ἔλλειψις πάσης βεβαιώσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ζῶων, τὰ ὁποῖα ἕκαστος εἰσάγει εἰς τὰς βοσκὰς καὶ 7) Ἡ ἑλευθέρα καὶ ἀσύδοτος εἴσοδος ἑτεροδημοτῶν εἰς τὰς βοσκὰς. Νομαρχ. Λαρίσης, Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας 1930, 1932.

Τὴν κατάστασιν ἐπιβεβαιώνει προτεινομένη διάταξις, τοῦ νομοσχεδίου 1931, καθ' ἣν ἐπὶ παραλείψεως τῶν κοινοτικῶν ἀρχῶν πρὸς ἐνέργειαν τῶν νομίμων διὰ τὴν διάθεσιν τῶν κοινοτικῶν βοσκῶν, ἀσκεῖ αὐτὴ ἡ διοικητικὴ ἀρχὴ τὴν ἀρμοδιότητα τῶν κοινοτικῶν συμβουλίων. Ἄρθ. 38.

Τὸ προτεινόμενον μέτρον, θίγον βαθέτατα τὴν κοινοτικὴν αὐτονομίαν ἐπὶ ἀπλῆς καὶ ἰδίως τοπικῆς ὑποθέσεως, ἀποδίδει τὴν ἀντίληψιν, ὅτι ἔλλειψις ὑπάρχει ἐκεῖ καίτω εἰς τὴν κοινότητα. Πολλοὶ ἐν ταῖς Νομαρχίαις καὶ ἡμεῖς δεχόμεθα ὅτι ἔλλειψις ὑπάρχει, εἰς τὴν νομοθεσίαν, εἰς τὴν διοικητικὴν ἐποπτεῖαν καὶ εἰς τὴν κοινότητα, δηλαδὴ ὄχι μόνον εἰς τὴν τελευταίαν.

323. — *Αἱ διατάξεις.* Τὸ ἱστορικὸν ἀπὸ τοῦ νόμου τοῦ 1833 καὶ αἱ ἀντιλήψεις ἡμῶν ἐπὶ τῶν κειμένων διατάξεων ἐκτίθενται εἰς τὸ Πρῶτον Μέρος τῆς Ἑφημερίδας § 56 ἐφ.

Ἐκθέτει δ' ὁμοῦς καὶ ἀναλυτικῶς καὶ τὸ ὑπόμνημα τοῦ 5'. Παμπηλιορειτικοῦ Συνεδρίου, ὅτι διὰ τῶν πρωτοφανῶν αὐτῶν μέτρων ἐπροστατεύθησαν οὐχὶ τὰ συμφέροντα τῶν κοινοτήτων καὶ τῆς μικρᾶς κτηνοτροφίας «ἀλλὰ τὰ βαλάντια τῶν μεγάλων κτηνοτρόφων».

Οὕτω συνέβη πάντοτε, ὅταν δὲν ὑπῆρχον φραγμοὶ ἰσχυροί. Τὰς κοινοτικὰς περιουσίας, ἰδίως τὰς βοσκὰς, ἐκμεταλλεύθη μία μειοψηφία ἐντὸς τῆς

κοινότητος, ἢ τῶν μεγάλων κτηνοτρόφων, καὶ ἐξεμεταλλεύθη αὐτὴν μετὰ καταχρήσεως. *Impart de Latour* σ. 134.

Τοῦτο ἐπιβεβαιοῖ ἡ προϊσχούσα νομοθεσία μας, ἀπὸ τοῦ νόμου ΚΘ', ἐν τῇ προσπαθείᾳ νὰ ἀνακόψῃ δι' αὐστηρῶν μέτρων τὸν δόλον καὶ τὴν κατάχρησιν, τὴν ὑπὸ τῶν ὀλίγων ἐκμετάλλουσιν τῶν κοινοτικῶν κτημάτων.

324.—Ἡ διοικητικὴ νομολογία, τοῦ Ὑπουργείου, καὶ ἡ προσπάθεια, ἐξηντλήθη εἰς τὴν θεωρίαν περὶ συμμετρου καρπώσεως. Δηλαδή καὶ οἱ δημότιαι διὰ τὸν πέραν ὀρισμένου ὅριου, 15) μικρῶν καὶ 15) μεγάλων, ἀριθμὸν ζῶων παραλέμπονται εἰς τὸ περίσσευμα, ὅπερ μόνον διὰ μισθώσεως κατὸν δημοπρασίαις ὀφείλει νὰ διατίθεται.

Ἡ νομοθεσία ἠθέλησεν ἐκμετάλλευσιν, πόρους τῆς κοινότητος ἐκ τῶν λειβαδίων, ἀποκλειστικῶς διὰ προσδιορισμοῦ περισσεύματος κατὰ θέσεις, ἕκασιν καὶ ὅρια. Ἐπιβλέποντες τῆς προϊσχύουσας νομοθεσίας δεικνύει πόσον δύσκολον πρᾶγμα εἶναι αὐτὸς ὁ διαχωρισμὸς τοῦ περισσεύματος.

Ὅπως δὴ ποτε, γεγονὸς εἶναι ὅτι ἡ ἀξία τῶν σχετικῶν ὀρισμῶν τοῦ νόμου καὶ ἐφαρμογῶν ἀπέβη θεωρητικῆ. Ὡς παρατηροῦν εἰς τὰς Νομαρχίας, κεῖναι ἀδύνατον νὰ συγκρατηθῶν τὰ ποιμνία τῶν κτηνοτρόφων πρὸ τοῦ καταφλίου τῶν κοινοτικῶν βοσκήων. Θὰ εἰσέλθουν ἐκούσης ἀκούσης τῆς κοινότητος καὶ θὰ εἰσέλθουν ἀβεβαίωτα. Καὶ θὰ εἰσέλθουν ὄχι μόνον τῶν δημοτῶν, ὑπὲρ τὸ σύμμετρον δικαίωμα, ἀλλὰ καὶ ἑτεροδημοτῶν τὰ ποιμνία, συγκαταθέσει ἢ ἀνοχῇ ἢ καὶ ἀκούσης τῆς κοινότητος, ἔξω τῶν ὀρισμῶν τοῦ νόμου. Αἱ κοινοτικαὶ ἀρχαί, ἵνα περισώσουν τὰ δίκαια τῶν κοινότητων προβαίνουν εἰς κανονισμὸν καὶ βεβαίωσιν δικαιοματῶν βοσκῆς. Ἀλλὰ τὰ δικαστήρια ἐκρίναν ἀνόμιμον τὸν τρόπον αὐτὸν διοικητικῆς ἐπιδιώξεως τῶν δικαιωμάτων τῆς κοινότητος. Καὶ τὸ Ὑπουργεῖον, μετὰ τὴν νομολογίαν τῶν δικαστηρίων, συμματῶν ποινικὰς διώξεις καὶ ἐπιδιώξεις ἀποζημιώσεων ἐξ ἀδικήματος παραλέμπει δηλαδή τὴν κοινότητα εἰς τὸ κοινὸν δίκαιον.

325.—Διὰ τοῦ νομοσχεδίου τοῦ 1931 προτείνεται τὸ ἑξῆς μέτρον. «Τὸ δημοτικὸν ἢ κοινοτικὸν συμβούλιον δι' ἀριθμὸν ζῶων πέραν τῶν 150 μικρῶν καὶ 15) μεγάλων, καθ' ἑκάστην κτηνοτροφικὴν οἰκογένειαν, ὀφείλει νὰ προσδιορίσῃ δικαίωμα βοσκῆς ἠδὲ μόνον καὶ ἀνάλογον πρὸς τὴν μισθωτικὴν ἀξίαν τῆς χορτονομῆς τῶν λειβαδίων.» Διὰ τῆς διατάξεως τὸ Ὑπουργεῖον ἠθέλε νὰ κυρώσῃ τὴν θεωρίαν περὶ συμμετρου καρπώσεως. Δὲν ἐψηφίσθη οὐδ' αὐτὴ ἡ τροποποίησις. Καὶ μένον αἱ ἀκαμπτοί, ἐπὶ τοῦ χάρτου, διατάξις ὡς αἱ περὶ ἑτεροδημοτῶν καὶ γεωμετρικοῦ περισσεύματος, στρεφόμεναι κατ' ἀποτέλεσμα σύνηθες κατὰ τῆς κοινότητος καὶ ὑπὲρ τοῦ ἀνθρωπίνου δόλου ἢ ἀνοχῆς.

326.—Ἐχει ἐν τοσούτῳ ἀπὸ μακροῦ ὑποδειχθῆ, ὅτι ἡ ἀνοδοσία εἰμπορεῖ νὰ κτυπηθῆ, ἐάν, χωρὶς νὰ καταργηθῶν, οἱ κείμενοι ὀρισμοί, ἀποβάλουν μόνον τὴν ἀκαμπτίαν, ἐάν ἐπιτραπῆ νὰ γίνεταί καὶ τοῦτο: Ἐξοδος οὐχὶ εἰς γεωμετρικῶς καθοριζόμενον περίσσευμα ἀλλὰ τῶν ζῶων, ὅσα δύνανται νὰ διατραφῶν εἰς τὰς κοινοτικὰς βοσκὰς, κατὰ τὸ σύστημα τῆς συμ-

βοσκήσεως μὲ τὰ ἐντόλια, κατοκίην δημοπρασίας ἢ ἐναντι δικαιώματος ἠδ-
 ἐξημένον διὰ τὰ ζῶα τῶν μὴ κατοίκων. Καὶ παραλλήλως ἰσχυρὰ πίπτει, καὶ
 διὰ συμπράξεως ἐκ διατάξεων τῆς κεντρικῆς διοικήσεως, τῶν κοινοτικῶν ἀγ-
 χῶν πρὸς ἀκριβῆ βεβαίωσιν τῶν ἠσαγομένων ζῶων καὶ ταχεῖαν εἰσπραξίν
 τῶν δικαιωμάτων. Ὁ τρόπος εἶναι γνωστός εἰς τὴν κεντρικὴν διοίκησιν
 καὶ ἀνεκτὸς ἐγένετο ὑπ' αὐτῆς. 74918 1931 *Υ.α. *Ε.σ.

Ἐν πάσῃ περιλώσει, μετὰ τὴν νομολογίαν τῶν δικαστηρίων, ἤξιζε
 νὰ μελετηθῇ καὶ εἰρηθῇ μέτρον ἀποτελεσματικῶν πρὸς βεβαίωσιν καὶ εἰσ-
 πραξίν τῶν δικαιωμάτων τῶν κοινοτήτων. Ὑπάρχει εἰς τὸν κώδικα μία διά-
 τάξις τοῦ ἀρθροῦ 4 τοῦ νόμου 2147 ἤδη ἀρθρον 214 κωδ. Ἀνάλογοι ἦσαν
 καὶ αἱ τοῦ ἀρθροῦ 115 τοῦ νόμου περὶ διοικήσεως δημοσίων κτημάτων, ὀρί-
 ζοντος: «Ἀποτελοῦσι τίτλους διοικητικῆς ἐκτελέσεως καὶ κατὰ τὰς διατά-
 σεως τῆς Δ. Ἐπιτροπῆς ἐσθιδόμενα προῖξιν τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομι-
 κῶν, δυνάμει τῶν ὁμοίων καθορίζοντα μισθώματα ἢ ἀποζημιώσεις διὰ τὴν
 χρῆσιν καὶ κέρποισιν κτημάτων ἐν γένει ἀνηκόντων εἰς τὴν Δ.Δ.Κ. ἢ δια-
 χειριζομένων ὑπ' αὐτῆς, ἂν οἱ κατέχοντες ἢ διασωδῆστοι χρησιμοποιοῦντες
 τοιαῦτα ἀκίνητα δὲν διατελοῦσιν ἐν συμβατοσὶ σχέσει πρὸς τὴν Δ.Δ.Κ.»

Τὸ Ἐφετεῖον Θεσσαλονίκης, 48-1931, ἐκήρυξεν ἀντιαντιπραγματικὴν
 τὴν διατάξιν: Ὁ τοιαῦτος μονομερὴς καθορισμὸς, μισθώματος, γενόμενος
 παρ' αὐτῆς τῆς Δ.Δ. ἀκινήτων καθιστᾷ ταύτην διαιδίκον καὶ δικαστὴν
 οὐγκρόνως ἐπὶ τῶν ἰδίων αὐτῆς ἀξιώσεων, παρὰ δὲ τῶν τοπικῶν ἢ ἄλλων ἀγ-
 χῶν ἐγκαθιστᾷ ταύτας ὁρώσας ὡς δικαστήρια. Μόνον ὑποθέσεις ἀμφισβη-
 τούμενου διοικητικοῦ δύνανται νὰ ὑπαχθῶσιν εἰς τὴν ἀρμοδιότητα διοικη-
 τικῆς Ἐπιτροπῆς. Ἄλλ' ὑποθέσεις ἔχουσαι ἀντικείμενον τὴν καταβολὴν μι-
 σθώματος εἰς ἀντιλλαγμὰ χρῆσεως ἀκινήτου ἀνήκοντος τῇ Δ.Δ.Κ. μὴ δυ-
 νάμεναι προφανῶς νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ὑποθέσεις ἀμφισβητούμενου διοικη-
 τικοῦ δὲν δύνανται νὰ κριθῶσι οὐκ ὀνόμως πρὸς τὸ Σύνταγμα εἰ μὴ μόνον
 ὑπὸ τῶν τακτικῶν δικαστηρίων. . . ». Ἡ ἀπόφασις ἐπεκρωθῆ καὶ ὑπὸ τοῦ
 Ἄρειου Πάγου. 401-1933.

Κατόκιν τῆς νομολογίας, ἡ ἐπιθεσία ἐφρόντισε νὰ ἀντικατασταθῇ ἡ
 διάταξις δι' ἄλλης, τοῦ ἀρθροῦ 5 τοῦ ν. 5825: Ἡ ἀποζημίωσις ὀφίσκεται ὑπὸ
 τοπικῆς ἐπιτροπῆς, ἐκ τοῦ ἐφόρου, εἰρηνοδίκου καὶ ταμίου, κατὰ τὴν κρίσιν
 ἀγαθοῦ ἀνδρός, διὰ πρωτοκόλλου, ἐγκρινομένου ὑπὸ τῆς Δ.Δ.Κ. καὶ κοινο-
 ποιουμένου πρὸς τὸν καρπούμενον ἢ χρησιμοποιοῦντα τὸ ἀκίνητον. Οὕτως
 θεωρεῖται ἀποδεχθεὶς τὴν καθορισθεῖσαν ἀποζημίωσιν, ἂν ἐντὸς προθε-
 σμίας 15 ἡμερῶν δὲν ἀσκήσῃ ἀνακοπήν ἐνώπιον τοῦ Εἰρηνοδίκου, διὸ ποσὸν
 μέχρι 15,000 δρ. ἐνώπιον δὲ τοῦ Πρωτόδρου τῶν Πρωτοδικῶν ἂν πρόκειται
 περὶ ἀποζημιώσεως μεγαλειτέρου ποσοῦ. Ἡ ἀπόφασις τούτων, μὴ ἀσκοῦσα
 ἐπιρροὴν ἐν δίκῃ περὶ τοῦ δικαιώματος τοῦ δημοσίου, ἀποτελεῖ τίτλον διοι-
 κητικῆς ἐκτελέσεως, οὐδεμιὰς χωροθέσης ἀνακοπῆς ἐκ τῶν διατάξεων τοῦ νό-
 μου περὶ εἰσπράξεως δημοσίων ἐσόδων.

326.—Ἡ βίσις τῆς διατάξεως ἐπὶ τῆς ἰδικῆς μας περιπτώσεως δύναται νὰ τοποθετηθῇ εἰς δρόμον σκέψεων διάφορον, ὅπου ἴσως εὐρίσκει ἐρείσματα καὶ ἀπὸ τὰς σκέψεις τῆς ὡς ἄνω δικαστικῆς ἀποφάσεως.

Τὸ θέμα τῶν κοινοτικῶν βροσκῶν, τῆς διαθέσεως καὶ ἀπολαύσεως αὐτῶν, θέλει ἐρευνηθῆ κατωτέρω εἰδικώτερον. Θὰ συναντήσωμεν ἐκεῖ διατάξεις καὶ παγίαις ἀπόφαις, νομοθεσίας, θεωρίας καὶ νομολογίας συγκριτικῆς: Ὅτι αἱ κοινοτικαὶ βροσκαὶ δὲν εἶναι ἐντελῶς ἰδιωτικῶν δικαίων ὅτι ἡ κοινοτικὴ ἀρχὴ δὲν διαχειρίζεται τὴν περιουσίαν αὐτὴν ὡς ἰδιωτικὴν ὅτι, ὡς λέγει ἡ ἀπόφασις, τὸ προσέχον ἐνταῦθα εἶναι ἡ ἐξουσία καὶ τὰ συμφέροντα τῆς κοινότητος, δημόσιον συμφέρον ὅτι τὸ δικαίωμα ἀπολαύσεως τῶν κοινοτικῶν κτημάτων δὲν εἶναι εἶδος δουλείας, ἀλλὰ διοικητικὸν διεπόμενον ὑπὸ εἰδικῶν κανόνων, οἵτινες δὲν εἶναι τῆς ἀρμοδιότητος τῶν δικαστηρίων ὅτι τὸ ἀντάλλαγμα τῆς χρήσεως τῶν κοινοτικῶν βροσκῶν δὲν εἶναι καὶ δὲν ἀνομάζεται μίσθωμα, κατατίσεται καὶ ἀνομάζεται taxe ("Ἀρθρ. 140 γαλλικοῦ δημοτικοῦ νόμου) ἢ π' εὐθείας ὑπὸ τοῦ νόμου ἐπιτροπόμενον, δὲν εἶναι ἀντικείμενον συμφωνίας ἐπιβάλλεται καὶ κανονίζεται μονομερῶς ὑπὸ τῆς διοικήσεως, παρ' ἡμῖν ὑπ' αὐτοῦ τοῦ νόμου ἐισπράττεται ὡς οἱ δημοτοὶ φόροι.

Θὰ συναντήσωμεν ὅτι λέγεται καὶ παρ' ἡμῖν: Μὴ κάτοικος δὲν δύναται νὰ ὑποβληθῇ εἰς τὸ τέλος (taxe) βροσκῆς ὅταν εἰσάγῃ τὰ ζῷα του εἰς τὰς κοινοτικὰς βροσκὰς, ἀλλὰ διαπράττει ἀδίκημα προβλεπόμενον ὑπὸ τοῦ Π. Ν. καὶ ὀφείλει ἀποζημιῶσιν διὰ τὴν προσηυθεσίαν ζημίαν. Cons. d' Etat Béquet 2371.

Ὅταν ὅμως τὸ κοινοτικὸν συμβούλιον νομίζῃ, ὅτι ὀφείλει νὰ δεχθῇ εἰς τὴν ἀπόλαυσιν τῶν κοινοτικῶν κατοίκους γειτορικῶν κοινοτήτων, μὴ δικαιουμένους, δύναται νὰ ἐπιβάλλῃ εἰς αὐτοὺς τὴν πληρωμὴν δικαιοματίων ποσοῦ ἀνωτέρου ἢ εἰς τοὺς κατοίκους τῆς κοινότητος. Cons. d' Etat Morgand 1450

Αὐτὰ δηλαδή εἶναι ἐναντίον τῶν μὴ κατοίκων, καὶ ὄχι τῆς κοινότητος. Αἱ ἡμέτεραι διατάξεις, οὐκ ἐστώτως ὡς διαπιστώνει ἡ περὶ, ἐπιβάλλουσαι διαθέσεις περισσεύματος γεωμετρικοῦ διὰ συμφωνίας κατόπιν δημοπρασίας εἰς τὸ συμφέρον τῆς κοινότητος ἀπέβλεψαν, ἵνα προσπορίζεται πλεονεξία ἀπὸ τοὺς ξένους ἐκ τοῦ νόμου τῆς προσφορᾶς, καὶ ὄχι βέβαια εἰς ὅ,τι γίνεται εἰς βῆρος τῆς κοινότητος. Εἰς τὰς ἐλλείψεις τῶν διατάξεων καὶ τὴν νομολογίαν εὗρον προστάσιαν διὰ τὰ ἄνομα συμφέροντα καὶ ἡ ἀβελτηρία, ὑποπτος ἐνόητε, τῶν κηδεμόνων, καὶ μόνον τὸ συμφέρον τῆς κοινότητος, δημόσιον, καὶ τὸ δίκαιον αὐτῆς μένει ἀπροστάτευτον.

Ὑπὸ τοιαύτας δικαιολογικὰς βάσεις θὰ ἦτο, ἀνεξαρτήτως ἄλλων βελτιώσεων τῆς νομοθεσίας, ἀναμφιβόλως καθ' ὅλα κανονικὴ μία σχετικὴ διάταξις, ὀρίζουσα περίπου: Τὸ κοινοτικὸν συμβούλιον δι' ἀποφάσεως, ὑποκειμένης εἰς τὴν ἔγκρισιν τοῦ Νομοάρχου ἐπιβάλλει καὶ κανονίζει τὸ πληρωτέον δικαίωμα (ὄχι μίσθωμα ἢ τι ἄλλο), ἀνώτερον τοῦ ὀρισμένου διὰ τοὺς κατοίκους, ὑπὸ ἑτεροδημοσίων διὰ τὴν γενομένην παρ' αὐτῶν χρήσιν κοινοτικῶν βροσκῶν, ἄνευ τηρήσεως τῶν καμένων εἰδικῶν διατάξεων καὶ

πληρωμῆς τοῦ νομίμου ἀνταλλάγματος. Ἡ βεβαίωσις τοῦ πληρωτέου δικαιώματος γίνεται διὰ συμπληρωτικοῦ φορολογικοῦ καταλόγου, κηρυσσομένου ἔκτελεστοῦ ὑπὸ τοῦ εἰρηνοδίκου. Διὰ τὰς προσφυγὰς καὶ τὴν ἐξέτασιν αὐτῶν ἐπιρροῦνται οἱ περὶ ἐράνων κείμεναι διατάξεις.

Ἐν κρίσει περιπτώσει ἐπιβάλλεται νομοθετικὴ πρόβλεψις, ἔναντι τῆς λαθηρᾶς καταστάσεως καὶ ἐντύπωσιν προξενεῖ διότι τόσον βραδύνη νὰ ἐπέλθῃ.

327. — Ποῖος ὁ νομικὸς χαρακτὴρ τοῦ δικαιώματος ἀπολαύσεως τῶν κοινοτικῶν βουσκῶν;

Αἱ ἀποφάσεις τῶν δικαστηρίων ὁμιλοῦσι περὶ δουλείας: Ὅτι τὸ κατὰ τὸ ἀρθρον 20 τοῦ ν. ΔΝΖ' δικαίωμα τῶν δημοτῶν πρὸς βόσκειν τῶν κτηνῶν αὐτῶν ἐν τοῖς κοινοτικαῖς τόποις ἀποτελεῖ δουλείαν βουσκῆς (servitus pascendi) καὶ τοῦτο δύναται νὰ δεχθῇ τις οὐ μόνον ὡς πρὸς τὰ δωρεάν, περὶ ὧν ἤδη κυρίως πρόκειται, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐπὶ πληρωμῇ βόσκοντα, ἀφ' οὗ τῆς ὑπάρξεως δουλείας στοιχεῖον δὲν εἶναι ἡ ἀνευ ἀντιπαροχῆς σύστασις ἐπομένως καὶ τοῦτω μόνον τῷ τρόπῳ ἀσκῆσις αὐτῆς, κατὰ δὲ τὰ ἀρθρα 19, 23 καὶ 26 τοῦ ν. ΔΝΖ' τὸ ὑπὸ τῶν δημοτῶν διὰ τοιαύτην χρῆσιν πληρωνόμενον χαρακτηρίζεται ἀπλῶς ὡς «δικαίωμα βουσκῆς» καὶ γίνεται σαφῆς διὰ τῶν αἰτιῶν τούτου πρὸς τὸ δὲ ἄλλην περίπτωσιν ὀφειλόμενον κατὰ τὸν αὐτὸν νόμον «μίσθωμα». Ἄπ. Πρωτ. Ἀθήνης 49-1918.

Ὅμοιως Ἄπ. Ἐρ. Ἀθηνῶν 244-1924 ἐπὶ ἀγωγῆς δι' ἧς ἐζητεῖτο ἀναγνώσις τοῦ δικαιώματος βουσκῆς ἐπὶ τῶν λειβαθίων τῆς κοινότητος, λέγει «ἀδιάφορον τοῦ ἂν τοῦτο χαρακτηρισθῇ ὡς δουλεία βουσκῆς servitus pascendi ἢ ὡς ἐνοχικὸν δικαίωμα τοῦ βόσκειν τὰ θρέμματα.

Ἡ ἐπ' ἀριθ. 233-1930 Πρωτ. Κορίνθου, καταχωρίζεται ἐν θέμδι ΜΑ. σ. 650 ὑπὸ τίτλον «Δουλεία βουσκῆς κατὰ τὸν νόμον περὶ κοινοτήτων. Προσωπικὴ ἢ πραγματικὴ...»

Ἄλλὰ καὶ τοῦ Σ' Ἐπικρατείας ἀπόφασις, 29-1929, λέγει. «Ἐξ ἄλλου ἡ βουσκὴ ἀποτελεῖ συνήθως παράρτημα τῆς καλλιργείας ἀγροκτημάτων, ἐξυπακούουμένης οὕτω τῆς ἀνάγκῃ τῆς βουσκῆς καὶ τῆς χρησιμοποίησεως τῶν κοινοτικῶν βουσκῶν». «Παράρτημα καλλιργείας» δηλαδὴ νομικῶς τί ἄλλο ἢ εἶδος δουλείας;

328. — Ὁ Berthélemy, ἐπὶ τῇ βίσει τῆς νομοθεσίας καὶ νομολογίας, σχετικῶς πρὸς τὸ ζήτημα τίνες ἔχουν δικαίωμα ἀπολαύσεως τῶν κοινοτικῶν κτημάτων, γράφει: «Δύο λύσεις ὀφείλου ἀσφαλῶς νὰ παραμερησθῶν, ἡ δημιουργοῦσα ἐκ τῆς ἀπολαύσεως τῶν κοινοτικῶν μίαν δουλείαν προσκολλημένην εἰς τὰ κτήματα τῆς κοινότητος...» Σ. 635.

Ὁ Béquet ἐπίσης βίσει τῶν διατάξεων, αἰτινες ἀπονέμουν τὸ δικαίωμα εἰς ἕκαστον πολίτην κάτοικον, ἕκαστον ἀρχηγὸν οἰκογενείας καὶ ἀποκλείουν τὸν ἰδιοκτήτην γράφει: «Κατὰ τὰ κείμενα ταῦτα, τὸ δικαίωμα τῆς ἀπολαύσεως τῶν κοινοτικῶν κτημάτων εἶναι προσωπικόν...» 2346.

Αἱ ἀμφισβητήσεις περὶ τὸ δικαίωμα τῆς ἀπολαύσεως, τῆς προσωπικῆς

ικανότητος πρὸς ἀπόλαυσιν, ἐκρίθη, ὅτι ὑπάγονται εἰς τὰ διοικητικά δικαστήρια Berthélemy σ. 638.

2329.— Ἐάν ὅλα αὐτὰ ἀφίνοιν ἀπορίας, ἂν ἡ γαλλικὴ νομολογία ἰδίως τοῦ Σ. Ἐπικρατείας εἶναι λιτὴ εἰς λόγους καὶ φιλόγυνος εἰς γενικὰς ἀρχάς, ἡ βελγικὴ θεωρία καὶ νομολογία μᾶς δίδει μίαν ἀπλῆν, κατηγορηματικὴν ἀπάντησιν.

«Ἡ ἀπόλαυσις τῶν κοινοτικῶν κτημάτων εἶναι δικαίωμα διοικητικόν, διεπόμενον ὑπὸ ἐιδικῶν κανόνων, οἵτινες δὲν εἶναι τῆς ἀρμοδιότητος τῶν δικαστηρίων. Τὸ δικαίωμα τοῦτο εἶναι ἐκτὸς συναλλαγῆς καὶ δὲν δύναται νὰ ἀποτελέσῃ τὸ ἀντικείμενον συμβιβασμῶν. Δὲν δύναται νὰ ἀποκτηθῇ ἢ ἀπολεσθῇ διὰ παραγραφῆς, διότι δὲν δύναται τις πλέον νὰ παραγράψῃ κατὰ τῆς διοικήσεως, κατὰ τῆς δημοσίας ἐξουσίας, ὡς αὕτη δὲν δύναται νὰ στερῆσθαι διὰ παραγραφῆς, τοὺς διοικουμένους ἀπὸ τῶν ὠφελιμμάτων, τὰ ὅποια δικαιούνται νὰ ἀξιώσῃ. Κατὰ τὴν θεωρίαν καὶ τὴν νομολογίαν τὰ κοινοτικά συμβούλια δύναται νὰ καθορίζουν, ἐν τίνι φρεσὶ καὶ τρόπῳ τὰ κοινοτικά κτήματα θὰ ἀφίενται εἰς τὴν ἀπόλαυσιν τῶν κατοίκων» Orban, Code belge rural, 145, ἐξ οὗ παραλαμβάνουν Williquet 809 Pandectes Belges, 1263.

2330.— Κατὰ τί διαφέρει ἡ ἡμετέρα νομοθεσία; Διιτάξτε εἰδικά, διοικητικοῦ, δημοσίον, δικαίου δὲν ρυθμίζουν τὸ ζήτημα τῆς ἀπολαύσεως τῶν κοινοτικῶν βοσκῶν, αἱ ὑπ' ὄψιν τοῦ κώδικος;

2331.— Ὡς πρὸς τὸ δικαίωμα ἀπολαύσεως τῶν κοινοτικῶν δασῶν, ἐν Γαλλίᾳ δὲν ἔδόθη κατηγορηματικὴ ἀπάντησις περὶ τῆς φύσεως αὐτοῦ. Κατὰ τοὺς μὲν πρόκειται περὶ ἐταιρείας ἢ κυριότητος. Κατὰ τοὺς δὲ περὶ δικαίωματος χρήσεως ἢ ἐπικαρπίας. Μᾶλλον ὀρθῶς θεωρεῖται ἡ ἔκδοξις ὅτι εἶναι δικαίωμα χρήσεως περιορισμένης εἰς τὴν ἀνάγκαν τοῦ δικαιοῦχου καὶ τῆς οἰκογενείας του. Δὲν δύναται, ὡς καὶ ἡ χρῆσις, νὰ ἀπαλλοτριωθῇ, ἐπίσης ὡς αὕτη εἶναι προσωποπαγὴς, εἶναι δικαίωμα χρήσεως εἰδικόν καὶ ὄχι χρῆσις δασική. In part de Latour σ. 80.

Ἐν Βελγίῳ λέγουν: Τὸ δικαίωμα ἐπιλαύσεως ἀσκεῖται ὑπὸ τῶν κατοίκων ἐπὶ τῶν δασῶν τῆς κοινότητος. Εἶναι δικαίωμα sui generis, ὅπερ δὲν προσομοιάζεται ἀκριβῶς εἰς οὐδὲν ἐξ ὧσιν ὁ ἀστικὸς κώδιξ καθορίζει. Δὲν εἶναι ἐπικαρπία οὔτε δικαίωμα χρήσεως οὔτε δουλεία ἢ ὑπηρεσία δασική, οὔτε δικαίωμα πραγματικόν. Δὲν εἶναι ἀστικόν δικαίωμα, εἶναι δικαίωμα διοικητικόν. Εἶναι ἡ ἀσκησις δικαίωματος κοινοτικοῦ ὑποκειμένου εἰς τὴν διάθεσιν τῆς διοικητικῆς ἀρχῆς. Εἶναι δικαίωμα συνδεδεμένον πρὸς τὴν ἐγκατοίκειον μᾶλλον παρὰ εἰς τὸ πρόσωπον. Williquet 813. Pandectes Belges 1272 ὅπου καὶ ἡ νομολογία.

2332.— Δουλεία βοσκῆς. Οἱ συγγραφεῖς συμβουλεύουν νὰ μὴ συγχέεται τὸ δικαίωμα βοσκῆς «paturage» ἐπὶ τῶν κοινοτικῶν γαιῶν πρὸς τὸ λεγόμενον «parcours» καὶ «vaine pâture» Béquet 2356. Pand. Belges 1266.

Αἱ κοινότητες πλὴν τῶν δικαιωμάτων πλήρους κυριότητος, τὰ ὅποια ἀσχοῦν ἐπὶ τῶν ἀκινήτων κτημάτων, δύνανται νὰ ἔχουν τὴν ἀπόλαυσιν δουλειῶν διαφόρων εἰδῶν. Περὶ τούτων πρόκειται ἐνταῦθα.

Parcours εἶναι τὸ δικαίωμα, τὸ ὅποion ἀνήκει εἰς τοὺς κατοίκους δύο ἢ καὶ περισσοτέρων κοινοτήτων νὰ ὀδηγοῦν, μετὰ τὴν συγκομιδὴν, τὰ ζῆα τῶν εἰς τοὺς ἀγρούς τοὺς μὴ περιφραγμένους τῶν οἰκείων τῶν περιφερειῶν. Τὸ δικαίωμα αὐτὸ ἐπάγχει μόνον ὑπὸ τὸν ὄρον τῆς ἀμοιβαιότητος.

Vaine Pature εἶναι τὸ δικαίωμα τὸ ἀνήκον εἰς τοὺς κατοίκους μιᾶς μόνης κοινότητος νὰ στέλλουν, εἰς κοινὸν παίμνιον ἢ χωριστά, τὰ ζῆα τῶν εἰς τὰς ἰδιοκτησίας τῶν μὲν καὶ τῶν δέ, ὅταν οἱ ἀγροὶ αὐτοὶ εὐρίσκωνται ἐν ἀγροκαταστάσει ἢ μετὰ τὴν συγκομιδὴν τῶν καρπῶν. Βέβαιον 2373 ἐφ. Τὰ δικαιώματα ταῦτα ἔχουσι ἀναταθῆ ἀπὸ ἀμνημοσύνης, 2375. Ἐὰν ἡ parcours ἀνήκει εἰς τὴν μίαν τῶν κοινοτήτων ἀνευ ἀμοιβαιότητος διὰ τὴν ἄλλην, θὰ ἀπετέλει δικαίωμα sui generis δυνάμενον νὰ πηγάξῃ μόνον ἐκ τίτλου, 2377. Ἡ parcours καὶ ἡ vaine pature ἀπόλλυνται διὰ τῆς ἀχρησίας ἐπὶ τριακονταετίαν, ἐκτὸς ἐναντίων ρητῶν διατάξεων. Ἄλλ' ἄρκει νὰ ἀσκηθῆ ἀπὸ τοῦ ἔτους τὸ δικαίωμα τῆς vaine pature ἀπὸ ἰδιώτου εἰς ἰδιώτην, ἵνα τὸ δικαίωμα διατηρηθῆ. 2390.

Ἡ parcours καὶ vaine pature κατηγορήθησαν διὰ νόμον τοῦ 1889. Ἐν τούτοις ἡ δευτέρα διατηρεῖται, ἐφ' ὅσον στηρίζεται εἰς τίτλον καὶ ἐπὶ ὀρισμένης περιουσίας εἴτε πρὸς ὄφελος ἑνὸς ἢ περισσοτέρων ἰδιωτῶν, εἴτε ἐπ' ὄφελος τοῦ συνόλου τῶν κατοίκων μιᾶς κοινότητος, καὶ ἐξακολουθεῖ ἀσκομένη σύμφωνα πρὸς τὰ κεκτημένα δικαιώματα. Νόμος τοῦ 1890 ἐπέτρεψεν εἰς τὰς κοινότητας νὰ ζητήσουν τὴν διατήρησιν. Οὕτως ἀρκεταὶ κοινότητες ἔχουσιν ἀκόμη τοιοῦτον δικαίωμα. Ὁ νόμος τοῦ 1889 ρυθμίζει τὸν τρόπον ἀσκήσεως αὐτοῦ. Ἐκαστος οἰκογενειάρχης κάτοικος τῆς κοινότητος, ἔστω καὶ ἂν δὲν εἶναι οὔτε ἰδιοκτήτης οὔτε μισθωτῆς τμήματος οἰουδήποτε γαιῶν ὑποκειμένων εἰς τὴν vaine pature, δύναται νὰ θέσῃ εἰς αὐτὰς ἑξ ἀγαπρόβατα καὶ μίαν ἀγελίδα μετὰ τῶν μόσχων τῆς, διατηρουμένων τῶν εὐσητέρων δικαιωμάτων του, ἅτινα ἔχουσι ἰσχὸν παραχωρηθῆ εἰς αὐτὸν διὰ τῆς τοπικῆς συνηθείας ἢ τοῦ τίτλου. Ἄρθρ. 6.

§ 2333.— Ποιοὶ ἔχουν δικαίωμα ἀπολάσεως τῶν κοινοτικῶν βοσκῶν. Ἡ νομοθεσία μας δὲν ὀρίζει τὰ αὐτὰ δι' ὅλην τὴν χώραν. Διὰ τὴν Παλαιὰν Ἑλλάδα λέγει, ὅτι τὸ δικαίωμα ἔχουν οἱ δημόται, διὰ τὰς Ν. Χώρας οἱ κάτοικοι.

Διὰ τὴν Π. Ἑλλάδα τὸ δικαίωμα ἀνήκει εἰς τοὺς δημότας ἀδιαφόρως ἂν εἶναι σταθεροὶ καὶ μόνιμοι κάτοικοι; Εἰς τὰς ἀποφασεὶς καὶ ἐγκυκλίους τοῦ Ὑπουργείου φέρονται μόνον οἱ ὀρισμοὶ τοῦ νόμου δὲν ἔχω δὲ ἴδει ἀποφασίῃ ἢ γνώμῃ ἐπὶ τοῦ ὡς ἀνωτέρω θέματος.

Ὅπως δὴποτε ἡμεῖς θεωροῦμεν ἀναμφίβολον τὴν ἔννοιαν ὅτι τὸ δι-

δικαίωμα ἀνήκει εἰς τοὺς δημότας κατοίκους, τοὺς δημότας τοὺς ἔοντας σταθερὰν καὶ μόνιμον κατοικίαν ἐν τῇ κοινότητι.

Αὕτη εἶναι ἡ ἀρχὴ τῆς ἡμετέρας νομοθεσίας, ὀριζούσης περὶ δικαίωματος τῶν μελῶν κατοίκων τῆς κοινότητος, περὶ δημοτῶν κατοίκων. Ν. ΚΘ', καὶ οἱ ἀκολουθήσαντες. Ὡρίζε δὲ ἡ νομοθεσία ὅτι «κάτοικοι λογίζονται πρὸς ἀπόλαυσιν τοῦ τῆς βροσκῆς δικαιώματος, οἱ δημόται οἱ ἐν τῇ κοινότητι σταθερῶς οἰκοῦντες» Ν. ΨΜΚ', 1878, ἀρθρ. 23. Καὶ τὸ Β.Δ. τῆς 9 Ἰαν. 1878, ὀρίζει πῶς ἀποδεικνύεται τὸ προσὸν τοῦ κατοίκου.

§§ 4.— Οὐδεὶς λόγος ἐπῆρχεν, οὐδ' ὑπεδηλώθη, ὅτι ὁ νόμος ΔΝΖ' μετέβαλε σύστημα. Τοῦναντίον ἡ αἰτιολογικὴ του ἔκθεσις λέγει «Πρώτιστα ἀσχοῦσιν ἐπὶ τῶν βροσκῶν, ἀγρῶν, δασικῶν ἐκτάσεων, προσωπικὸν δικαίωμα καρπώσεως οἱ κάτοικοι τῆς κοινότητος

Ἐο γενικὸς ὁρισμὸς τοῦ ἀρθρου 131 τοῦ ν. ΔΝΖ' ἀναγνωρίζει εἰς τοὺς δημότας τὸ δικαίωμα τῆς καρπώσεως τῆς δημοτικῆς ἢ κοινοτικῆς περιουσίας κατὰ τοὺς σχετικoὺς εἰδικoὺς ὁρισμοὺς, ὑπὸ τὸν ὄρον δηλαδὴ κυρίως τῆς πραγματικῆς καὶ σταθερᾶς κατοικίας ἐν τῷ δήμῳ ἢ τῇ κοινότητι, ὡς προκύπτει καὶ ἐκ τῆς ἰδίας διατάξεως, ἣτις ὀρίζει ὅτι οἱ ἀποκτήσαντες τὸ δημοτικὸν δικαίωμα δι' ἔγγραφῆς καὶ διὰ τῆς ἀποκαταστάσεως δικαιούνται εἰς τὴν μετοχὴν τῆς καρπώσεως μετὰ διετῆ πραγματικὴν καὶ σταθερὰν ἐν τῷ δήμῳ ἢ τῇ κοινότητι κατοικίαν. Καινοτομεῖ δηλαδὴ ἡ διάταξις αὕτη κατὰ τοῦτο, ὅτι ὀρίζει πῶς ἔννοσι τὴν κατοικίαν διὰ τὰς δύο προβλεπομένας περιπτώσεις. Διὰ τὰς ἄλλας κατηγορίας δημοτῶν, ἐκ γενήσεως, κατατάξεως, νυμφεύσεως ἐντὸς τοῦ δήμου ἢ τῆς κοινότητος, εἶναι ἀπαραίτητον τὸ προσὸν τῆς σταθερᾶς κατοικίας, πότε δὲ ὑπάρχει ἀφίεται ἡ κρίσις εἰς τὴν νομολογίαν.

Αὐτὴν τὴν γενικὴν ἀρχὴν τῆς νομοθεσίας ἐπικυροῦσι καὶ οἱ εἰδικοί, ἔξαιρετικοὶ ὁρισμοί, διὰ περιφερείας ὀρισμέναις, περὶ δεκαετοῦς ἐγκατοικησιῶς κτλ. τῶν νέων δημοτῶν.

Εἰς τὰς Ν. Χώρας τὸ δικαίωμα ἀνήκει εἰς τοὺς κατοίκους, σταθεροὺς καὶ μόνιμους. Γν. Ὑπ. 58852-1927. Ὁ νόμος δὲν ὁμιλεῖ καὶ περὶ ἰδιότητος δημοτοῦ. Πρόκειται δὲ περὶ εἰδικῶν διατάξεων, αἵτινες συνεπῶς δὲν δύνανται νὰ ἐπηρεασθοῦν ἀπὸ συνδυασμοὺς πρὸς ἄλλας, ὡς ὁ γενικὸς ὁρισμὸς τοῦ ἀρθρου 131 τοῦ ν. ΔΝΖ' προγενεστέρου καὶ εἴ τις ἄλλος. Αἱ διατάξεις τοῦ ν. 2074 εἶναι εἰδικαὶ καὶ ἡ πηγὴ αὐτῶν γνωστὴ καὶ γνωστῆς ἐννοίας, ἢ τουρκικῆ νομοθεσία.

§§ 5.— **Κατοικία** Πότε ὑπάρχει τὸ προσὸν τῆς κατοικίας, κοῖτοι οἱ ὅροι του, θὰ κρίνη ἡ νομολογία, ὅπως καὶ ἐπὶ τῆς ἰδιότητος κατοίκου κοινότητος τοῦ Παλαιοῦ Κράτους, κατὰ τὴν ἀνωτέρω ἀρχὴν.

Κατὰ τὴν γαλλικὴν θεωρίαν πρόκειται ἐνταῦθα περὶ κατοικίας ὅλων εἰδικῶς.

§ 6.— Ὁ Berthélemy διδάσκει: Ὁ ὅρος τῆς κατοικίας εἶναι πολὺ ὀλίγον σαφές, ἂν δὲν προστίθεται ἡ ἐνδειξις τοῦ τρόπου μεθ' οὗ ἡ κατοικία

κία αυτή αποκτάται ή πρόκειται να νοηται. Απαιτείται, ὡς οἱ νόμοι τῆς ἐπιναστάσεως ἤξιον, διαμονὴν ἐνὸς ἔτους καὶ μιᾶς ἡμέρας; Ἄρκει νὰ ἔχη τις ἐν τῇ κοινότητι τὴν κυρίαν ἐγκατάστασίν του, δηλαδή νὰ κατοική κατὰ τὴν ἔννοιαν τῶν ἀρθρῶν 102 καὶ ἐφεξῆς τοῦ ἀστικοῦ κώδικος; Ἄρκει νὰ ἔχη ἐκεῖ μίαν κατοικίαν; Ἄρκει νὰ εἶναι ἐν αὐτῇ ἰδιοκτήτης; Εἰς τὰ ζητήματα ταῦτα ἐδόθησαν ὑπὸ τῶν δικαστηρίων λύσεις ἀντιφατικαί.

«Δύο λύσεις, αἰτνες ὀφείλουν ἀσφαλῶς νὰ παραμεριθῶσιν εἶναι ἡ δημιουργοῦσα ἐκ τῆς ἀπολαύσεως τῶν κοινοτικῶν δουλείαν προσκολλημένην εἰς τὰ κτήματα τῆς κοινότητος, ἀντὶ δικαιώματος χρήσεως ἀνέκροτος εἰς τοὺς κατοίκους, καὶ ἡ παραχωροῦσα τὸ δικαίωμα εἰς οἰοδύνατον ἔχει ἐν τῇ κοινότητι μίαν κατοικίαν, ἔστω ἀπλοῦν καὶ ἀλόγιστον, τὸ ὁποῖον μεταχειρίζεται ὡς διαβατικός. Αἱ ἄλλαι λύσεις εἶναι ὑπερασπίσιμοι. Ὁμιλήσαν ἄλλοτε καὶ τελευταῖον περὶ κατοικίας πραγματικῆς καὶ ὄρισμένης· δὲν ἐπρόκειτο περὶ ἄρσεως τῆς δυσχερείας ἀλλὰ τοῦλάχιστον περὶ ἐπιβεβαιώσεως τῶν δύο σημείων, τὰ ὁποῖα ἀναφέρσαμεν. Ὅταν ὀμιλοῦμεν περὶ κατοικίας, ἀποκλείομεν ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι εἶναι μόνον ἰδιοκτῆται, καὶ ὅταν λέγωμεν κατοικία ὄρισμένη καὶ πραγματικῆ, τοῦτο ἀποκλείει ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι ἔχουν μόνον ἐν κατάλοιμα διαβαίνοντες. Σ. 635.

«Κατὰ τὸν Guyot (Cours de droit forestier) «ἡ κατοικία, διὰ τὸ δικαίωμα ξυλεύσεως περιέχει τὴν ἔννοιαν διαμονῆς πραγματικῆς ἐν πρώτοις, ἐπὶ πλεόν συνεχοῦς καὶ διαρκοῦς, στυθροτέρως ἢ ἡ συνήθως ἀπαιτουμένη ὑπὸ τῆς κατοικίας τοῦ ἀστικοῦ δικαίου.

«Κατ' ἄλλον ὀρισμὸν, κατοικία εἶναι: Διαμονὴ πραγματικῆ καὶ σταθερὰ ἢ τις, νομικῶς, δὲν ταυτίζεται πρὸς τὴν κατοικίαν τοῦ ἀστικοῦ δικαίου, καὶ ἡ ὁποία, πράγματι, εἶναι ἐνίστι ἄλλο τι. Τέλος ἡ διοικητικὴ νομολογία λαμβάνει ὑπ' ὄψιν ὄχι τὴν νομιμον κατοικίαν ἀλλὰ τὴν πραγματικὴν διαμονὴν τῶν ἐπικαλουμένων δικαιώματα, οἵτινες ὀφείλουν νὰ ἔχουν ἐν τῇ κοινότητι, ἐγκατάστασιν ὀριστικὴν, ὅπου κατοικοῦσιν κατὰ τρόπον συνεχῆ καὶ διαρκῆ.

«Ἡ δὴλώσις κατοικίας ἢ προβλεπομένη ὑπὸ τοῦ ἀστικοῦ κώδικος, ἢ ἔγγραφη εἰς τὸν ἐκλογικὸν κατάλογον, ἢ ἔγγραφη εἰς τοὺς φορολογικοὺς καταλόγους εἰς μίαν κοινότητα, δὲν εἶναι οὔτε ἀναγκαῖα οὔτε ἀρκετὰ, ἵνα δυνατόι τις νὰ ἐπικαλεσθῆ. Δι' ἔχει τὴν πραγματικὴν καὶ ὄρισμένην κατοικίαν του ἐν τῇ κοινότητι ταύτῃ. Roberet. Conditions d' aptitude au droit à l' affouage et à la jouissance des biens communaux. σ. 19.

337. — *Ἰδιοκτῆται μὴ κάτοικοι* Ὁ νόμος, διὰ τὸς Ν. Χώρας, λέγει διὰ τὸ δικαίωμα βοσκῆς ἀνήκει «εἰς τοὺς κατοίκους» ἀλλὰ προκημένου καὶ περὶ τοῦ Π. Κράτους «εἰς τοὺς δημότας κατοίκους». Ὅστε ὁ ἔχων μόνον τὴν ἰδιότητα τοῦ ἰδιοκτῆτου, ἀποκλείεται. Τὸν κανόνα δὲ αὐτόν, ἐπιβεβαιοὶ ὁ ἐξαιρετικὸς ὀρισμὸς τοῦ ἐδ. α' τοῦ ἀρθροῦ 267, ἐπικριθείς. Ὑπόμνημα 5' Παμπηλοδοσιατικοῦ Συνεδρίου.

Ἡ ἐπ' ἀριθ. 29 τοῦ 1929 ἀπόφασις τοῦ Σ. Ε. περιέχει τὴν σκέψιν

«Ἐπειδὴ ἐκ τοῦ φακέλλου τῆς ὑποθέσεως ἐξάγεται ὅτι οἱ προσφεύγοντες εἶχον ἀγροκτήματα καὶ οἰκίας ἐν τῇ ρηθείσῃ κοινότητι (τοῦ νομοῦ Κοζάνης) *δλου κατὰ περιόδους διαμένουν*, ἀποκτήσαντες ταῦτα εἴτε ἐκ κληρονομίας τῶν γονέων αὐτῶν, εἴτε ἐξ ἀγορᾶς, ὑπεισελθόντες οὕτως εἰς τὰ δικαιώματα τοῦ προκατόχου τῶν καὶ συνεπῶς εἶχον οὗτοι ἀποκτήσει δικαίωμα πρὸς βόσκησιν τῶν ἰδίων αὐτῶν ζώων».

2338.— Τὶ λέγει, τόσον κατηγορηματικῶς, ὁ Berthélemy εἶδομεν. «Ἐάν, ἀπὸ τῆς Ἐπαναστάσεως, ὅλοι οἱ κάτοικοι τῆς κοινότητος μετέχουσιν ἀδιακρίτως εἰς τὴν ἀπόλαυσιν τῶν κοινοτικῶν κτημάτων, δὲν δύναται νὰ ἐπανιδρυθῇ ὁ ἀρχαῖος τρόπος ἀπολαύσεως, ὅστις ἐβασίλευτο ἐπὶ τῆς ἐκτάσεως τῶν ἰδιοκτησιῶν τῶν...» Σ. Ε. 20 Ἰουν. 1806. *Pandectes Françaises* 2346.

«Κατ' ἀρχήν, οἱ κάτοικοι τῆς κοινότητος ἔχουσι μόνον, ἀποκλειομένων τῶν ἰδιοκτητῶν μὴ κατοίκων, δικαίωμα εἰς τὴν ἀπόλαυσιν τῶν κοινοτικῶν κτημάτων καὶ ὅλως ἰδιαιτέρως τῶν βοσκῶν» Αὐτ. 2279 ἔνθα καὶ ἡ νομ. Ὁ Βέquet γράφει. «Λοιπὸν αὐτὸ τὸ προσωπικὸν δικαίωμα, ἀπολαύσεως τῶν κοινοτικῶν, εἰς τίνα παραχωρεῖται; Εἰς τὸν ἰδιοκτήτην; Ὁχι. Τὰ ἄρθρα τὰ ὅποια παρεθέσαμεν ὁμιλοῦν, τὸ πρῶτον περὶ πολίτου κατοίκου, τὸ δευτέρου περὶ ἀρχηγῶ οἰκογενείας ἐγκατεστημένον...» Οἱ οὐσιώδεις ὄροι διὰ τὸ δικαίωμα ἐπὶ τῆς ἀπολαύσεως συνίστανται λοιπὸν εἰς τὸ γ·γονός τοῦ νὰ κατοικῇ τις προσωπικῶς εἰς τὴν κοινότητα... Ὁ λόγος ἐπαρξέως τῆς συστάσεως κοινῆς ἀπολαύσεως θέλει ἄλλως, ὅπως μόνον οἱ κάτοικοι εἶναι οἱ ἀπολαύοντες... 2346.

2339.— Ἡ νομοθεσία μας λοιπὸν δίδει τὸ δικαίωμα εἰς τὸν κάτοικον καὶ ὄχι τὸν ἰδιοκτήτην. Ὡς δὲ πιστοῦται ἐκ τῆς ὡς ἄνω ἐπισκοπήσεως τὴν ὑγιᾶ ἀρχὴν καθιέρωσεν. Ἐναντία ἐρημνεῖα δὲν στηρίζεται εἰς αὐτήν.

2340.— *Ἀρχηγὸς οἰκογενείας*. Λιὰ τὴς Ν. Χώρας, ὁ νόμος ἀναγνωρίζει τὸ δικαίωμα βοσκῆς εἰς τοὺς κατοίκους. Ἐτεροδημόται λοιπὸν, ἐνοικιασταὶ λ. χ. ἀγροκτημάτων ἔχοντες οἰκογενειακῶς σταθερὰν κατοικίαν ἐν τῇ κοινότητι, ἐργάζονται μὲ ἰδιαιτέρον ὄψοστατικὸν (ménage), δημόσιοι ὑπάλ-ληλοι ἐγκατεστημένοι οἰκογενειακῶς εἰς τὴν κοινότητα, ὄχι καὶ οἱ στρατιωτικοί, ἔχουσι δικαίωμα ἀπολαύσεως τῶν κοινοτικῶν βοσκῶν. Βέquet 2314. ἐφ. Ἐλευθεριάδου Γνωμ. 75.

Τὸ ἄρθρον 263 λέγει ὅτι δικαίωμα βοσκῆς ἔχει «ἕκαστος δημότης». Τὸ ἄρθρον 269 «ἕκαστος κάτοικος».

Ὁ νόμος ΚΘ' ὄριζεν «εἰς οὐδεμίαν οἰκογένειαν ἐπιτρέπεται νὰ βόσκη ζῶα...» Ἄρθ. 2. Αἱ μεταγενέστεροι διατάξεις λέγουσι «ἕκαστος δημότης» «ἕκαστος κάτοικος» Ν. ΨΜΕ', 1878 ἄρθ. 2. Β. Δ., 9 Ἰαν. 1878, ἄρθ. 5. Ἐναμφιβόλως ἤθελον νὰ διασαφηνίσουν, οἰκογένεια δημότου, οἰκογένεια κατοίκου καὶ ὄχι νὰ μεταβάλλουν βάσιν διανομῆς τῆς ἀπολαύσεως, ἰδίως οἱ νόμοι ἐκεῖνοι.

Τὸ ἄρθρον 263 τοῦ κώδικος εἰς τὸ τελευταῖον ἰδάφιον λέγει «πρὸς

δημότας εξομοιοῦνται αἱ χῆραι καὶ τὰ ὄρφανὰ ἀποτελοῦντα μίαν οἰκογενίαν».

Τὸ Ὑπουργεῖον θεωρεῖ ἀλλοῦν τὸ ζήτημα, αὐτόνοητον τὴν ἔννοιαν ταύτην, ὡς φαίνεται ἀπὸ τὴν αιτιολογικὴν ἐκθεσιν ἐπὶ τοῦ μνημονευθέντος σχεδίου νόμου περὶ ἀνιμέτρου καρπώσεως «Τὸ Ὑπουργεῖον ἐρμηνεύει, ὅτι τὸ ὄριον τοῦ προσωπικοῦ δικαιώματος βουκῆς, δὲν δύναται νὰ ὑπερβαίῃ τὰ 150 μικρὰ καὶ 15 μεγάλα ζῷα καθ' ἑκάστην κτηνοτροφικὴν οἰκογενίαν δικαιούχου. . .».

341.—Ἡ γαλλικὴ νομοθεσία διήλθε διὰ μέσου διαφόρων τρόπων ἀπολαίσεως. Εἰς ἀρχαιοτέραν ἐποχὴν καὶ εἰς μέρος τῆς χώρας ἐπιτρέπετο ἡ παραχώρησις εἰς ἑκαστον ἰδιοκτήτην μέρος τῶν καρπῶν ἀναλόγῳ πρὸς τὴν ἔκτασιν τῆς ἰδιοκτησίας του. Ὁ τρόπος οὗτος ἀπηγορεύθη διὰ τὰ ἀλλὰ δικαιώματα χρήσεως. Ὁ δεύτερος ἐφαρμοσθεὶς τρόπος ἦτο ἡ διανομὴ κατ' οἰκογενίας (par feux) ἢ κατ' ἀρχηγούς οἰκογενειῶν. Τρίτος, εἰσυχθεὶς τὸ 1795 ἦτο ἡ διανομὴ κατὰ κεφαλὴν. Σύμφωνα πρὸς διάταγμα τοῦ 1806 τὸ Σ. Ε. ἐπλήρωθη τοῦ ζητήματος καὶ ἐξέδωκε δύο γνωμοδοτήσεις, αἵτινες ἀπέκτισαν ἰσχὺν νόμου. Κατ' αὐτὰς ὁ τρόπος διανομῆς κατὰ κεφαλὴν ἀντικατεστάθη διὰ τῆς διανομῆς κατ' οἰκογενίας (par feux) δηλαδὴ κατ' ἀρχηγούς οἰκογενειῶν ἔχοντας ἔστιαν. *Impart de Latour* σ. 71. *Béquet* 2328.

342.—Ὁ ὄρισμός δὲν ἐδείχθη καὶ τόσον ἀπλοῦς ὡς παρατηρεῖ ὁ *Béquet* «ἡ ἰδιότης τοῦ ἀρχηγοῦ οἰκογενίας προκύπτει ἐκ στοιχείων συνθέτων ὑποκειμένων εἰς τὴν ἐκτίμησιν τῶν δικαστηρίων. Εἶναι δύσκολον νὰ τεθοῦν κανόνες σαφεῖς ὡς πρὸς τοῦτο Ὁ νομοθέτης μισθίτησε μικτὸν σύστημα: Δὲν ἔλαβεν ὡς βάσιν τὸ ὄλικόν περιστατικὸν τῆς ὑπόφθεως ἔστιας καὶ δὲν ἠθέλησε νὰ καλέσῃ εἰς τὴν ἀπόλαυσιν πᾶν ἄτομον ἐν ἐνηλικιώτητι, λαμβανομένων ὑπ' ὄραν μόνον τῶν ἀστικῶν του ἰδιοτήτων. Ὑποβάλλει εἰς ἐκτίμησιν τὴν ἀστικὴν ἰδιότητα τοῦ ποιουμένου χρήσιν καὶ τὸν τρόπον καθ' ὃν ζῆ ἐν τῇ πραγματικότητι. Μία ὑπουργικὴ ἀπόφασις τοῦ 1853, λέγει, διὰ πρῶτα νὰ θεωρηθῆ ὡς ἀρχηγὸς οἰκογενίας πᾶς κάτοικος, ἀνὴρ ἢ γυνή, ἔγγιστος ἢ ἀγαμὸς διατηρῶν ἰδίαν ἔστιαν (*ménage*). Ἡ ἰδίς *ménage* εἶναι ὄρος γενικὸς δηλῶν, συγχρόνως, τὴν πλήρη ἐγκατάστασιν τῆς οἰκογενείας με ὑπηρετίας καὶ γῆν καλλιεργήσιμον καὶ ἐκμετάλλευσιν, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐπιπλεῖνον δωμάτιον με τὴν ἀπλὴν κλίνην καὶ τὸ ἐρμάριον τοῦ προλεταρίου, ἀρκεῖ νὰ ὑπάρχῃ ἐκεῖ μία ἔστις ἵνα θερμαίνεται, ἔστω καὶ ἂν δὲν παρασκευάζεται ἐντὸς αὐτῆς ἡ τροφή» *Αἰτ.* 2333.

Ἀπόφασις τοῦ Σ.Ε. ἀπὸ 3 Αὐγούστου 1908 ὀρίζει «ὅτι τὰ αὐτὰ δικαιώματα ἔχουσι ἀνιγνωρισθῆ ἄφ' ἑνὸς εἰς ἐκεῖνον ὅστις ἔχει ἔστιαν διακεκριμένην, δηλαδὴ εἰς τὸν ἀρχηγὸν ὑποστατικοῦ, καὶ ἄφ' ἑτέρου εἰς ἐκεῖνον, ὅστις ἔχει πρᾶγματι τὸ βάρος καὶ τὴν διαθῆναι μίαν οἰκογενίας. Κατὰ τὴν παγίαν ταύτην νομολογίαν δὲν εἶναι ἀνίγκη νὰ εἶναι τις ἀρχηγὸς οἰκογενείας καὶ ἔστιας, ἀλλ' ἀρκεῖ νὰ εἶναι τὸ ἓν ἢ τὸ ἄλλο, ἵνα ἔχῃ δικαίωμα εἰς τὴν ζύλευσιν καθ' ἑστίαν».

Ἡ Ἐφημερὶς τῶν Δημῶν ἀπέκτισε, διὰ τοῦ φύλλου τοῦ Φεβρουα-

ρίου 1924, «Τὸ νὰ ἔχη τις τὸ βίαιος οἰκογενεῖας σημαίνει νὰ προνοῆ διὰ τὰς ἀλλοτῆρας τῆς ἀνάγκας, νὰ ἔχη τὴν διεύθυνσιν αὐτῆς, νὰ καταβάλλῃ δι' αὐτὴν τὰς ἠθικὰς φροντίδας, τὴν ἀναγκαίαν ᾠδῆσιν διὰ τὴν φυσικὴν τῆς ἀνάπτυξιν. Προκύπτει ἐκ τούτων ὅτι ἕν ἄτομον δύναται νὰ ἔχη οἰκογενεῖαν, κατὰ τὴν συνήθη ἔννοιαν τῆς λέξεως, χωρὶς νὰ εἶναι ἀρχηγὸς οἰκογενεῖας, κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ ἀρθροῦ 105 τοῦ δασικοῦ κώδικος : εἶναι, π. χ., ἡ περιπτώσις τοῦ ἐν χηρείᾳ πατρὸς, τοῦ ὁποίου ὅλα τὰ τέκνα ἔγγαμα ἔχουν μόνη τὴν φροντίδα δι' ἑαυτὰ (Σ. Ε. 17 Νοεμβρίου 1923)» ἐπίσης κατὰ τὴν γνώμην μας ἡ περίπτωση τοῦ ἐν χηρείᾳ πατρὸς τοῦ ὁποίου ὅλα τὰ τέκνα, ἔστω ἄγαμα, εἶναι ἐνάλικα καὶ προνοοῦν πράγματι διὰ τὰς ἀνάγκας τῶν» Roberet σ. 35.

Ἡ ἰδιότης τοῦ ἀρχηγοῦ ἐστίας συνίσταται : Ἄπαιτεῖται νὰ ἔχη κατοικίαν ὅπου ζῆ καὶ λαμβάνει συνήθως τὴν τροφήν του. Λέγομεν συνήθως διότι, ὄντως, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἀπαιτηθῆ ἀπο ἐν προσώπου οὔτε νὰ διαμένῃ σταθερῶς εἰς τὴν οἰκίαν καὶ κοιμᾶται ἐκεῖ ὅλας τὰς ἡμέρας, οὔτε νὰ προστοιμᾶζῃ τὸ ἴδιον τὴν τροφήν του, οὔτε νὰ λαμβάνῃ ὅλα τὰ γεύματα εἰς τὴν κατοικίαν του. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ζωὴν καὶ τὴν κατάλιπιν, εἶναι προφανές ὅτι τὸ συνήθως ἀρκεῖ ἐν τακτικῶς τὸ ἄτομον διαμένῃ καὶ σιτίζεται ἰδιαίτερως, πληροῖ ἐπαρκῶς τοὺς ἀπαιτούμενους ὄρους. Roberet σ. 42.

343.— Κατὰ τὴν βελγικὴν νομοθεσίαν, ἵνα τις ἔχη δικαίωμα εἰς τὴν ἀπόλαυσιν τοῦ κοινοτικοῦ δάσους, πρέπει 1ον. Νὰ εἶναι κάτοικος ἐγκτετατημένος εἰς τὴν κοινότητα ἢ τμήμα κοινότητος ἰδιοκτητοῦς. Ἡ λέξις κατοικία σημαίνει ἐγκαθῆσθαι τὴν πραγματικὴν κατοικίαν καὶ ὄχι τὴν νόμιμον. 2ον Νὰ εἶναι ἀρχηγὸς οἰκογενεῖας. Ἡ νομολογία θεωρεῖ ὡς τοιοῦτους, ἐκείνους οἵτινες κύριοι τοῦ προσώπου καὶ τῆς κατοικίας τῶν, δὲν διατελοῦσι ὑπὸ τὴν ἐξάρτησιν παρ' ἄλλου, εἴτε ἐκ τοῦ νόμου εἴτε ἐκ τῆς θελήσεώς των, ἀδιαφόρως ἂν ἔχωσιν ἢ μὴ αὐξυγον ἢ τέκνα ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν των. 3ον Νὰ κρατῶσι κατοικίαν (μέγαρον) χωριστήν. Ἐκρίθη ἰδίως ὅτι ὁ κατοικῶν παρ' ἀδελφῆ ἢ παρὰ πενθερῶ καὶ μὴ κρατῶν χωριστὸν ὑποστατικὸν δὲν ἔχει δικαίωμα ἐκτέλεσεως. Williquet 817.

344.— Ταῦτα παρετέθησαν, ἵνα δοθῆ ἰδέα μέχρι πόσῃ λεπτολογίᾳ ἔχουσι κανονισθῆ εἰς τὰ ἔθνη αὐτὰ τὰ δικαιώματα καὶ αἱ ὑποχρεώσεις ἐν τῇ συλλογικῇ τοπικῇ, τῇ κοινοτικῇ ζωῇ καὶ ἵνα συμπεράνωμεν, ὅτι δὲν θὰ ἦτο φροντίς πλεονάζουσα νὰ ἀποσαφηνισθῆ, μετὰ κύρους, τὸ ζήτημα τῆς διανομῆς τῆς ἀπολαύσεως κατ' οἰκογενεῖας, ἀρχὴν, τὴν ὁποίαν ἠθέλησεν ἑκπαλαί ἡ νομοθεσία μας, διότι ἡ καταχρηστικὴ παρερμηνεία εἶναι ἀνθρώπινον. Φοβοῦμαι δ' ὅτι καὶ λαμβάνει χώραν ἐξ ὧσων λ. χ. ἐκθέτει τὸ ὑπόμνημα τοῦ Παμπελοποννησιακοῦ Συνεδρίου περὶ ζημιῶν τῶν κοινοτήτων. «Ἐφ' ὅσον ἕκαστος κάτοικος ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ βόσκη . . . δύναται κτηνοτρόφος τις νὰ ἐπιτύχῃ ἐύκολώτατα, εἴτε συγγενεῖς του ἢ φίλοι ἀντὶ μικροῦ φιλοδοξήματος νὰ δηλώσῃ ὡς δῆθεν ἰδικά του. . . »

345. — *Ἐκτασις δικαιώματος.* Κατὰ τὴν νομολογίαν τοῦ Ὑπουργείου τὸ δικαίωμα καρπώσεως «τῶν δημοτῶν ἐπὶ τῆς περιουσίας τῆς κοινότητος» ὡς καὶ τὸ δικαίωμα ἀποκλειστικῆς καρπώσεως αὐτῆς ὑπὸ τῶν κατοίκων ἐκάστου χωρίου αὐτῆς δὲν εἶναι δικαίωμα ἀόριστον καὶ ἀπεριόριστον κατὰ τὴν ἔκτασιν καὶ τὸ περιεχόμενον αὐτοῦ, ἀλλ' ἀφορᾷ εἰς τὴν προσωπικὴν μόνον κάρπωσιν τῶν δημοτῶν ἢ τῶν δικαιούχων κατοίκων τοῦ χωρίου πρὸς θεραπείαν τῶν προσωπικῶν καὶ οἰκογενειακῶν ἀναγκῶν αὐτῶν καὶ οὐχὶ εἰς τὴν κατ' ἄλλον τρόπον ἐκμετάλλευσιν τῶν κοινοτικῶν κτημάτων ἐπὶ σκοπῷ κέρδους. Ἡ αἰτιολογικὴ ἐκθεσις τοῦ ν. ΔΝΖ' λέγει «Πρώτιστα ἀσκοῦσιν ἐπὶ τῆς κοινοτικῆς γῆς ἢ τῶν βοσκῶν, ἀγρῶν, δασικῶν ἐκτάσεων, προσωπικὸν δικαίωμα καρπώσεως *μέχρις ὅριον τινος* οἱ κάτοικοι τῆς κοινότητος δικαίωμα βοσκῆς, καλλιιεργείας, συλλογῆς δασικῶν προϊόντων σ. 33».

Κατὰ τὴν ἐρμηνείαν τοῦ Ὑπουργείου, ὄριον τοῦ δικαιώματος τούτου εἶναι ἡ πλήρης θεραπεία τῶν ἀναγκῶν τῆς ἐντοπίου μικρῆς κτηνοτροφίας τὸ ὄριον δὲ τοῦτο ὁρίζει τὸ κοινοτικὸν συμβούλιον, ὅπερ ὁμως δὲν δύναται νὰ ὑπερβαίῃ τὰ 100 μικρὰ ζῶα καὶ 10 μεγάλα δι' ἐκάστην κτηνοτροφικὴν οἰκογένειαν.

346. — Σχέδιον δὲ νόμου περὶ μεταρρυθμίσεων εἰς τὴν νομοθεσίαν περὶ δῆμων καὶ κοινοτήτων εἶχε περιλάβῃ διάταξιν, αὐθεντικῶς ἐρμηνεύουσαν τὰς διατάξεις τῶν σχετικῶν ἀρθρῶν τοῦ κώδικος. Ἡ διάταξις αὕτη ἀπηλείφθη. Ἀλλὰ καὶ μετὰ τοῦτο τὸ Ὑπουργεῖον ἐπέμεινε εἰς τὴν ἐρμηνείαν του. Διατ. 28884 Ἰουν. 1930, πρὸς Νομαρχίην Κοζάνης.

Ἀπόφασις ὁμως τῆς Νομαρχίας Τρικυκίων, τὴν ὁποίαν ἀεββάλομεν ὑπ' ὄψιν τῆς ὑπερσίας 6282, Ἰουν. 1930, εἶλεγε «Τὸ κ. σ. περιορίζει τὸ δικαίωμα καρπώσεως τῶν κοινοτικῶν βοσκησίμων γαιῶν *μέχρι τοῦ ἀριθμοῦ 100 αἰγοπροβάτων* δι' ἕκαστον δημότην παρὰ τὴν σαφῆ διάταξιν τοῦ ἀρθρ. 263 ἐδαφ. β τοῦ κώδικος, καθ' ἣν ἕκαστος δικαιούται νὰ διατηρῇ διὰ τὴν φύλαξιν τῶν μικρῶν του ζῶων ἓνα ἑτεροδημότην ποιμένα ἀνα 150 ζῶα . . . καὶ συνελπῶς δέον ὅπως ἀκυρωθῇ ἡ διάταξις αὕτη τοῦ περιορισμοῦ τῆς φυσικῆς καρπώσεως *μέχρι τοῦ ἀριθμοῦ τῶν 100 ζῶων*, μετὰ σύμφωνον πρὸς τοῦτο ἀπόφασιν τῆς ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς».

Ἐπισηλοῦθη καὶ ἄλλο σχέδιον εἰδικῶν διατάξεων, τὸ μνημονευθὲν ἀπὸ 1 Μαΐου 1931, ἀναβιβάζον τὸ ὄριον καρπώσεως εἰς 150 μικρὰ καὶ 15 μεγάλα, σύμφωνα πρὸς ἰσχύουσαν διάταξιν τῆς νομοθεσίας μας, τῶν νόμων ΚΘ' καὶ ΨΜΒ', εἰς ἣν καὶ στηρίζεται ἡ ἀποφ. τοῦ Ὑπουργείου, ὡς καὶ ἐν τῇ αἰτιολ. ἐκθέσει ἀναφέρεται. Ἀλλὰ καὶ τὸ νομοσχέδιον αὐτὸ δὲν ἐψηφίσθη καὶ ἡ θέσις τῆς ἐρμηνείας τοῦ Ὑπουργείου παρῆμεινε δύσκαλος.

347. — Τὴ ἰσχύει ἐν Γαλλίᾳ ἀναφέρεται εἰς τὸ Α' μέρος τῆς Ἐρμηνείας Νῦ 55. Τὸ κοινοτικὸν συμβούλιον κανονίζει τὸν τρόπον ἀπολαύσεως, τμήματα βοσκῶν, ἐποχάς, τὸν ἀριθμὸν τῶν ζῶων, τὰ ὁποῖα ἕκαστος δικαιούμενος νὰ εἰσάγῃ εἰς αὐτάς. . .

Ἐν Βελγίῳ «μόνον οἱ κάτοικοι ἔχουσι δικαίωμα *ἐν τινι μέτρῳ* εἰς τὴν

ἀπόλαυσιν, ἄμεσον καὶ προσωπικὴν τῶν κοινοτικῶν» Βερνίσοβιτς II σ. 394. Πρὶν τὴν διατάξιν τοῦ ἀρθροῦ 43 τοῦ δασικοῦ κώδικος, ρυθμίζοντος τὸ δικαίωμα βοσκῆς εἰς τὰ κοινοτικά δάση, ὀρίζει: «Οἱ δικαιοῦχοι κάτοικοι θὰ δύνανται νὰ ἀπολαύουν τὸ δικαίωμα βοσκῆς μόνον διὰ τὰ πρὸς ἰδίαν τῶν χοῦσιν ζῶα καὶ ὄχι δι' ἐκεῖνα, δι' ὧν ἀσκοῦσιν ἐμπόριον. Williquet 811.

Ὁ βουλγαρικὸς νόμος ὀρίζει ὅτι τὰ κοινοτικά συμβούλια ἀποφασίζουν ἐπὶ τοῦ τρόπου διὰ τὴν προσωπικὴν χοῦσιν τῶν κατοίκων τῆς κοινότητος ἐν φάσει τῶν κοινοτικῶν βοσκῶν, δασῶν καὶ λοιπῶν καὶ ὀρίζουσιν τὴν διατίμησιν πρὸς βοσκὴν εἰς τὰς κοινοτικὰς βοσκὰς ζῶων πρὸς ἐμπορίαν». Ἄρθρ. 42 ἐδ. 2

348.—*Ἀμφισβητήσεις καὶ δικαιοδοσίαι.* Πᾶσα διαφορὰ μεταξὺ κοινοτικῶν ἀφορῶσα τὸ δικαίωμα κυριότητος ἐπὶ τῶν κοινοτικῶν βοσκῶν ἐπάγεται εἰς τὴν ἀποκλειστικὴν ἀρμοδιότητα τῶν τακτικῶν δικαστηρίων, ἐφ' ὅσον αἱ κοινοτικαὶ βοσκαὶ κατὰ τὸ ἐδάφ. 4 τῆς παραγράφου 1 τοῦ ἀρθροῦ 12 τοῦ κώδικος τῆς περὶ δήμων καὶ κοινοτικῶν νομοθεσίας παρεχωρήθησαν εἰς τὴν κυριότητα καὶ νομίην τῶν κοινοτικῶν ἐν τῇ περιφερείᾳ τῶν ὁμοίων κεῖνται, αἱ δὲ ἐπίκοινοι βοσκαὶ, κατὰ τὸ ἐδ. 2 τῆς § 7 τοῦ ἀρθροῦ 13 τοῦ αὐτοῦ κώδικος, παρεχωρήθησαν εἰς τὴν πλήρη κυριότητα καὶ κατοχὴν ἀδιαιρέτως τῶν κοινοτικῶν, αἵτινες ἔκπλαι ἐποιοῦντο ἐπικοίνως χοῦσιν αὐτῶν.

Ἀλλὰ δυνάμει τοῦ ἀρθροῦ 4 τοῦ ν. 2074, ἡδὴ ἀρθρον 269 τοῦ κώδικος, τὸ κοινοτικὸν συμβούλιον δι' ἀποφάσεως αὐτοῦ καθορίζει τὸν τρόπον τῆς χοῦσεως τῶν βοσκησίμων γαιῶν τῆς κοινότητος, ἡ δὲ ἀπόφασις αὐτοῦ ὑποβάλλεται εἰς τὴν διοικητικὴν ἀρχήν, ἣτις ἀποφαίνεται ἐπικυρούσα, μεταρρυθμίζουσα ἢ ἀκυρούσα αὐτήν. Ταύτην δὲ τὴν ἀρμοδιότητα ἤσκησεν ὁ Γενικὸς Διοικητὴς διὰ τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεως αὐτοῦ ἐὰν δὲ πρὸς μόρφωσιν τῆς γνώμης αὐτοῦ ἐθεώρησε χρήσιμον νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν καὶ τὴν ἔκπλαι ὑφισταμένην κατάστασιν καὶ πρὸς τοῦτο ἐξήτασε παρεμπιπτόντως τὸ ζήτημα τῆς ἐπαφῆς ἢ μὴ ἐπικοίνων βοσκῶν, οὔτε ἐσκόπει, οὔτε ἠδύνατο κατὰ νόμον, νὰ ἐπιλύσῃ αὐτὴ, ὑπαγόμενον, ὡς εἴρηται, εἰς τὴν ἀποκλειστικὴν ἀρμοδιότητα τῶν τακτικῶν δικαστηρίων, οὐδ' ἔχει ἡ ἀπόφασις αὐτοῦ τὴν ἐννοιαν καὶ τὸν σκοπὸν ἐκδικάσεως τοῦ ζητήματος τῆς κυριότητος τῶν βοσκησίμων γαιῶν, ὧν μόνον τὴν χοῦσιν ἐρρῦθμισε προσωρινῶς ὡς προϊσταμένη διοικητικὴ ἀρχή, καθ' ὃ εἶχε, ἐκ τοῦ ἀρθροῦ 5 τοῦ νόμου 2074, δικαίωμα. Ἄπ. Σ. Ε 147-1929.

Ὅμοια καὶ ἡ 146 - 1929, ἐπὶ διαφορᾷ μεταξὺ τῶν αὐτῶν κοινοτικῶν: Αἱ ἀμφισβητήσεις αἱ γεννόμεναι ἐν σχέσει πρὸς τὴν κατοχὴν καὶ χοῦσιν τῶν γαιῶν τούτων (περὶ ὧν αἱ διατάξεις τοῦ ἀρθ. 12 § 1 ἐδ. 4 καὶ 13 § 7 ἐδ. 2 τοῦ κώδικος) ἐφ' ἣς ἐρείδεται ἡ ὑπὸ τοῦ νόμου ἀναγνωριζομένη κυριότης ἐπάγονται εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῶν τακτικῶν δικαστηρίων, ἅτε στρεφόμεναι περὶ ἀντικείμενα ἰδιωτικῆς ἰδιοκτησίας ἐπομένως ὑπαρχούσης ἀμφισβητήσεως, ἂν ὠρισμένοι βοσκήσιμοι γαῖαι ἦσαν ἔκπλαι προωρισμένοι ὑπὸ

τῶν κατοίκων δύο ἢ πλείονων συνοικισμῶν ἐπικοινωνῶς, ὅτε καὶ μῶνον καθίστανται κοινὴ περιουσία τῶν δύο συνοικισμῶν ἀδιαίρετος, μόνον τὰ τακτικὰ δικαστήρια εἶναι ἀρμοδία πρὸς ἐπίλυσιν αὐτῆς.— Ἀλλὰ τὸν τρόπον χορήγησης τῶν κοινοτικῶν βροσκησίων γαϊῶν κανονίζῃ τὸ κοινοτικὸν συμβούλιον ὑπὸ τὸν ἔλεγγον τῆς διοικητικῆς ἀρχῆς. Ταύτην δὲ τὴν ἀρμοδιότητα ἔσκησεν ὁ Γενικὸς Διοικητής. . . .

3249.— Αἱ ἀποφάσεις τοῦ Σ. Ἐ. ἐπιβεβαιοῦται τὴν ἀρχὴν, ὅτι τὰ δικαστήρια εἶναι μόνον ἀρμοδία ἐπὶ ζητημάτων κυριότητος ἢ χορήγησης κοινοτήτων καὶ συνοικισμῶν. Aucoc 138, 139. Béquet 2322. Ἡ ἀρχὴ ἐπιβεβαιοῦται καὶ διὰ νεωτέρας νομολογίας τοῦ Σ. Ἐ. Ἀπόφασις αὐτοῦ ἀπὸ 25 Ἰαν. 1915 λέγει: «Θεωροῦν, ὅτι, ἵνα ἀνηθῆ εἰς τὸν κ. . . τὸ δικαίωμα τῆς ἔγγραφης εἰς τὸν κατάλογον τῶν δικαιωμάτων ἐντέλειαι εἰς τὴν κοινότητα . . . , τὸ κοινοτικὸν συμβούλιον δὲν ἐπιτηρήθη εἰς τὸ ὅτι ὁ ἐπιδηλοῦν μινος δὲν ἐπλήρου ἀτομικῶς τοὺς ὅρους τοῦ ἀπαιτουμένου ὑπὸ τοῦ ἀρθρου 10ῦ τοῦ δασικοῦ κώδικος, ἀλλ' ἰσχυρίσθη, ὅτι ἀνάμει ἀρχαίων εἰτῶν οὐ κάτοικοι τοῦ συνοικισμοῦ. . . δὲν ἀνήκουν εἰς τὴν κοινοτικὴν ὁλότητα τὴν ἔχουσαν δικαίωμα εἰς τὴν ἐντέλειαν» ὅτι, ὑπὸ τοιοῦτους ὅρους, ἢ λύσει τῆς ἐριδος ἢ ἀχθεῖσα ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου Νομοσχίας ὑπέκειτο εἰς τὴν προηγουμένην ἀναγνώρισιν τῶν δικαιωμάτων τῶν κατοίκων τοῦ συνοικισμοῦ. . . ἐπὶ τῶν κοινοτικῶν δασῶν τῆς κοινότητος. . . ὅτι, ὅθεν, οὐχὶ ὀρθῶς τὸ Συμβούλιον Νομοσχίας δὲν ἀνέβαλε νὰ ἀποφασίσῃ ἐπὶ τῆς προσφυγῆς τοῦ κ. . . μέχρι οὐ τὸ προδικαστικὸν αὐτὸ ζήτημα λυθῆ ὑπὸ τῶν δικαστηρίων». Ἀκύρωσις τῆς ἀποφάσεως τοῦ Σ. Ν. Roberet σ 57.

Ἄλλ' ἐπὶ τοῦ κανονισμοῦ τοῦ τρόπου ἀπολαύσεως τῶν κοινοτικῶν κτημάτων καὶ ἐπὶ τῆς ὑπόθεσως, τῆς νομιμότητος ἢ ἐκτάσεως τῶν εἰδικῶν ὅρων ἀποδοχῆς εἰς τὴν ἀπόλαυσιν ταύτην, οἵτινες ἔχουσι καθιερωθῆ εἴτε διὰ διοικητικῶν κανονισμῶν εἴτε δι' ἀρχαίων συνηθειῶν, ἀνήκει εἰς τὸ διοικητικὰ δικαστήρια νὰ ἀναγνωρίσῃ τοὺς τρόπους ἀπολαύσεως, νὰ ἀποφασίσῃ ἐπὶ τῆς νομιμότητος, νὰ ἐλέγχῃ τὴν ὑπερτίαν τῶν ὅρων καὶ νὰ κηρύττωσι τὴν ἔννοιαν καὶ τὴν ἔκτασιν. Béquet 2323, Aucoc 138, 139.

3250.— Ἐπὶ τοιοῦτων δὲ ὑποθέσεων τὸ Σ. Ἐ. δὲν περιορίσθη εἰς τὸ νὰ δώσῃ τὴν ἐρμηνεῖαν τῶν διατάξεων τῶν ἀρχαίων συνηθειῶν, διαταγμάτων καὶ ἀποφάσεων, τὰς ὁποίας ἐπρόκειτο νὰ ἐφαρμόσῃ. Ἐκμιν ἐφαρμογὴν αὐτῶν ἐπὶ τῶν ἰδιαιτέρων περιπτώσεων, αἵτινες εἶχον ὑποβληθῆ εἰς αὐτὸ, πάντοτε, ὁσῶς δὲν ἠγεῖροτο ζήτημα τῆς ἀποκλειστικῆς ἀρμοδιότητος τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς, πρὸς ἀποφυγὴν τῆς παραπομπῆς εἰς τὰ δικαστήρια, ἧτις θὰ εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα μόνον δαπάνας ἀνωφελεῖς εἰς τὰ μέλη. . . Aucoc σ.339.

Ἀναφέρεται δὲ ἀπόφασις τοῦ Σ. Ἐ. ἀπὸ 14 Ἰαν. 1824, ἐπὶ περιπτώσεως ἀμφισβητήσεως τῆς κυριότητος κοινοτικῶν κτημάτων μεταξὺ δύο κοινοτήτων, δεχομένη, «ὅτι ὁ Νομοσχίας θὰ κανονίσῃ προσωρινῶς τὸν τρόπον ἀπολαύσεως, μέχρι τῆς δικαστικῆς ἐκτελέσεως, ἧτις ἐνδέχεται νὰ δοθῆ βραδέως» Impart de Latour σ. 70).

Τὴν ἀπόφασιν ταύτην, χωρὶς τὸ περιεχόμενόν της, μνημονεύει καὶ ὁ Λυκος, ὡς μίαν ἐξ ἐκείνων, δι' ὧν καθιερώθη ἡ ἀρχὴ τῆς ἀποκλειστικῆς ἀρμοδιότητος τῶν δικαστηρίων ἐπὶ ἀμφισβητήσεων σχετικῶν πρὸς τὴν ἀναγνώρισιν δικαιωμάτων κυριότητος καὶ χρήσεως. Σ. 322.

3251. Συμπεραίνομεν, ὅτι τὸ Σ. Ε. διὰ τῶν ὡς ἀνωτέρω ἀποφάσεών του ἔδωκεν εἰς τὴν συγκεκριμένην περίπτωσιν τὴν μόνην ἐνδεδειγμένην λύσιν, ἀφ' οὗ παραπομπῆ ὑπὸ τῆς διοικήσεως τοῦ ζητήματος εἰς τὰ τακτικὰ δικαστήρια, σημαίνει, διὰ τὸν μεταξὺ μακρὸν συνήθως χρόνον, ἀδιοίκητον, ἐν προκειμένῳ δὲ βεβαιούται ὅτι ἡ προσφυγὴ τῶν ἐνδιαφερομένων μερῶν εἰς τὴν δικαστικὴν λύσιν ἦτο καὶ ἀδύνατος ἔλλειψει τῶν ἀπαιτουμένων χρημάτων διὰ τὰ ἔξοδα.

3252. — Τὸ ἡμέτερον Ἀνώτατον δικαστήριον τὴν ἰδίαν ἀρχὴν καθιέρωσε, διὰ σταθερᾶς νομολογίας ἐπὶ διαφορῶν μεταξὺ κοινότητος καὶ κατοίκων ἐκ τῆς ἐπιβολῆς, ἰδίως, δικαιωμάτων βοσκῆς.

Ἀπόφασις τοῦ Νομάρχου ἐγκρίνουσα τὴν προᾶξιν τοῦ δημοτικοῦ ἢ κοινοτικοῦ συμβουλίου περὶ ἐπιβολῆς δικαιώματος βοσκῆς ἐπὶ τῶν δημοτικῶν ἢ κοινοτικῶν βοσκησίμων τόπων εἶναι νόμιμος. Πᾶσα διάστασις περὶ τοῦ δικαιώματος τῆς κυριότητος βοσκησίμου τινὸς τόπου ἀναφανομένη κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν καὶ ἐφαρμογὴν τῆς ἀνω ἀποφάσεως τοῦ Νομάρχου ὑπάγεται εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῶν τακτικῶν δικαστηρίων Σ. Ε. 133-1930.

Ἡ ἀπόφασις τοῦ νομάρχου, ἐπὶ τῆς ἐπιβολῆς δικαιώματος βοσκῆς, δὲν ἔχει τὴν ἔννοιαν τῆς λύσεως ὑφισταμένων κτηματικῶν διαφορῶν, αἵτινες ὑπάγονται εἰς τὴν ἀποκλειστικὴν ἀρμοδιότητα τῶν τακτικῶν δικαστηρίων. 220-1930, 451-1930.

Ἄλλοίμορον ἂν καθιεροῦτο διάφορος ἀρχή, ἀναβολῆς ἀποφάσεως τῆς ἐποπτευούσης ἀρχῆς. Ἡ προσφυγὴ ἐφ' ἧς ὑπ' ἀριθ. 151 τοῦ 1930 ὡς ἀνωτέρω ἀπόφασις τοῦ Σ. Ε. παρατάσσει καὶ δέκα ἄλλους λόγους, πλὴν τῆς ἀρνήσεως τοῦ δικαιώματος κυριότητος τῆς κοινότητος, μεταξὺ τῶν ὁποίων «ὅτι ἐπὶ τῶν ἐν λόγῳ ἐκτάσεων ἔβουκον ἀνέκαθεν τὰ ποίμνια τῶν προσφυγόντων ἀνευ πληρωμῆς τέλους ἀποζημιώσεως εἰς τὴν κοινότητα καὶ κατ' ἔθιμον εἶναι ἐλευθέρη ἢ ἀπόλαυσις τῶν βοσκῶν ἐν τῇ κοινότητι» περὶ οὗ καὶ μόνον πρόκειται.

3253. — Τὰ δικαστήρια εἶναι ἀρμόδια ἐπὶ ζητημάτων κυριότητος καὶ χρήσεως εἰς ἀμφισβητήσεις μεταξὺ κοινοτήτων ἢ συνοικισμῶν. Ἐπίσης ἐπὶ ἀμφισβητήσεων μεταξὺ κατοίκων καὶ κοινότητος, ὡσάκις πρόκειται ζήτημα καταστάσεως, κατοικίας, ἐθνικότητος.

Ἡ διοικητικὴ ἀρμοδιότης, ἀντιθέτως, ἐγένετο δεκτὴ ἀνευ ἀντιρρήσεως, ὡσάκις πρόκειται περὶ ἐρίδων ὡς πρὸς τὸν τρόπον διανομῆς καὶ ἐφαρμογῆς τῶν ληφθέντων πρὸς κοῦτο μέτρων ὑπὸ τοῦ κοιν. συμβουλίου. Ἄλλὰ τὰ ζητήματα προσωπικῆς ἱκανότητος πρὸς ἀπόλαυσιν τῶν κοινοτικῶν δὲν εἰσέρχονται εἰς τὰς δύο αὐτὰς κατηγορίας τῶν δυσκολιῶν. Ἐὰν μακρὸν διεξεδι- κήθησαν καὶ ὑπὸ τῶν δύο δικαιοδοσιῶν. Τέλος δι' ἀποφάσεως τοῦ δικαστη-

ρίου της άρσεως συγκρούσεων δικαιοδοσίας τοῦ 1891, καθιερώθη ἡ ἀρχή, γενομένη δεκτή καὶ ὑπὸ τοῦ ἀκυρωτικοῦ, ὅτι ἡ ἀρμοδιότης ἀνήκει εἰς τὰ διοικητικὰ δικαστήρια. Berthélemy σ. 637. Καὶ νεώτερα, ἡ μνημονευθεῖσα ἀνωτέρω τῆς 25 Ἰανουαρίου 1915 ἀπόφασις τοῦ Σ. Ε. ἐπιβεβαίωσεν τὴν ἀρχήν: Τὰ διοικητικὰ δικαστήρια εἶναι ἀρμόδια νὰ ἀποφασίζον ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς καρπώσεως τῶν κοινοτικῶν κτημάτων, ἐφ' ὧλων τῶν σημείων ἀμφισβητήσεων γεννωμένων ἐκ τῶν ἐπιδιώξεων τῶν κατοίκων ἐπὶ τῆς ἀπολαύσεως μέρους τῶν κτημάτων αὐτῶν, δηλαδή ἐφ' ὧλων τῶν ζητημάτων τῆς προσωπικῆς ἰκανότητος, ἅτινα δὲν εἶναι καθωρισμένα ὑπὸ τοῦ ἀστικοῦ κώδικος καὶ δὲν καταλέγονται μεταξὺ τῶν προδικαστικῶν ζητημάτων καταστάσεως ἢ ἀστικοῦ δικαίου ἀναγκαίως ἐπιφυλασσομένων εἰς τὰ πολιτικὰ δικαστήρια». Robertet σ. 56.

3254. — Πρὸς τὰς ἀρχὰς ταύτας φέρεται καὶ τῶν ἡμετέρων δικαστηρίων ἡ νομολογία, καὶ πρὸ τῆς λειτουργίας τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας. Διότι αὐτὰς καθιέρωσεν ἡ νεώτερα νομοθεσία μας.

Αἱ ἀρχικαὶ διατάξεις τοῦ ν. ΔΝΖ' ἐπὶ τῆς διοικήσεως καὶ ἀπολαύσεως τῶν κοινοτικῶν βουκνησίμων καὶ καλλιεργησίμων τόπων, τὴν διοικητικὴν ἀρμοδιότητα ἤθελον ἐπὶ τῶν σχετικῶν θεμάτων, τὸν νομάρχην καὶ διὰ τὸ σπουδαιότερα, τὴν ἐπίλυσιν διαφορῶν μεταξὺ κατοίκων καὶ κοινότητος, ἴδιον διοικητικὸν δικαστήριον ἀποτελούμενον ἐκ τοῦ Νομάρχου ὡς Προέδρου καὶ δύο Πρωτοδικῶν, ἀρθρα 22, 24, «ὅπως διὰ τῶν δεσμεύσεων τούτων περιφρουρηθοῦν ἐπαρκῶς τὰ δικαιώματα τῶν κατοίκων κατὰ τῶν τυχόν αὐθαγείων διαθέσεων τῶν κοινοτικῶν συμβουλίων». Αἰτ. Ἐκθ. Κοιν. Ἐπ. σ. 33.

Αἱ περὶ διοικητικῶν δικαστηρίων διατάξεις καθοργήθησαν, ἵνα ὑπαχθῶσι τὰ θέματα ὄχι εἰς τὰ τακτικὰ ἀλλ' εἰς τὴν Νομάρχην.

Μόνον αἱ ἔξαιρετικαὶ διατάξεις αἱ ἀφορῶσαι εἰδικῶς τὰς κοινότητας τοῦ νομοῦ Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας, ὡς εἶχον τεθῆ διὰ τοῦ ἀρθρου 11 τοῦ ν. 641, ὑπῆγον εἰς τὴν δικαστικὴν ἀρμοδιότητα, Εἰρηνοδίκου, Πρωτοδικείου «Πᾶς στερούμενος συμμετοχῆς εἰς τὴν κοινοτικὴν περιφέρειαν δικαιοῦται εἰς ἀνικοπήν κατὰ τῆς ἀποφάσεως τοῦ εἰρηνοδίκου καὶ κατὰ τῆς ἐπὶ τῆς ἀνακοπῆς ἀποφάσεως ἐπιτρέπεται ἔφρασις ἐνώπιον τοῦ ἀρμοδίου Πρωτοδικείου». Αἱ διατάξεις αὗται δὲν φαίνονται πλέον εἰς τὸν κώδικα, ἀρθρον 269, ἀπαλαφθεῖσαι ἵνα ἡ ἀρμοδιότης δοθῆ εἰς τὴν διοικητικὴν ἀρχήν, κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ νόμου ΔΝΖ'.

3255. — Ἐχουσι λοιπὸν δεχθῆ τὰ δικαστήρια, ὅτι δὲν εἶναι τῆς ἀρμοδιότητος αὐτῶν τὰ ζητήματα τὰ σχετικὰ πρὸς τὸν κανονισμὸν τῆς χρήσεως τῶν κοινοτικῶν βουκνησίων, ἀριθμοῦ ζ'φών δικαιομένων εἰς δωρεὰν βουκνησὴν καὶ ἂν ἐλήφθησαν, ὡς πρὸς τοῦτο, ὑπ' ὄψιν τὰ ἀνέκαθεν κριτοῦνται. Α. Π. 18 1919 Ἐφ. Κερκύρας 44-1923. Ἐκ τῆς ἀποφάσεως τοῦ Ἀρείου Πάγου πληροφοροῦμεθα, ὅτι «τὸ Πρωτοδικεῖον εἰσήλθεν εἰς τὴν ἔρευναν τοῦ κύρους τῶν ψηφισμάτων τοῦ κ. σ. καὶ τῆς ἐπακολουθησάσης ἐγκρίσεως αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ ἀρμοδίου νομάρχου καὶ ἀπεφάνητο αὐτὰ ἄκυρα ὡς ἀντικεί-

μενα εις διάταξιν τοῦ νόμου... Κατ' ἀκολουθίαν, λέγει ἡ ἀπόφασις τοῦ Α. Π., τὸ Πρωτοδικεῖον παρενείρεν ἐαυτὸ εἰς ξένα καὶ ἰδίως εἰς διοικητικά καθήκοντα, ἔτι δὲ ἐσφαλμένως ἐκήρυξεν ἐαυτὸ ἀρμόδιον ἐπὶ ὕλης διαφεν-
γούσης τὴν ἀρμοδιότητα αὐτοῦ.

3356. — Ἀπόφασις τοῦ Ὑπουργείου, 32318 - 1926, πληροφορεῖ, ὅτι τὸ Πρωτοδικεῖον Τρικκάλων διὰ τῆς 677 - 1926 ἀποφάσεώς του ἐκδοθείσης κατ' ἐφεσιν ἐπὶ δίκης περὶ προσωρινῶν μέτρων, διεξαχθείσης μεταξὺ ἐρι-
ζόντων κατοίκων τῆς κοινότητος ταύτης καὶ Ἰνευ παρεμβάσεως αὐτῆς, ἀνε-
γνώρισε δικαιώματα ἀποκλειστικῆς χρήσεως τῶν σταθερῶν καὶ μονίμων
κατοίκων δημοτῶν τῆς κοινότητος, τὰ ὁποῖα παρείδεν ἡ ἀπόφασις τοῦ κοι-
νοτικοῦ συμβουλίου ἐπὶ τοῦ κανονισμοῦ τοῦ τρόπου διαθέσεως τῶν κοινο-
τικῶν λιβαδίων, ἅτινα ὅλα προαδιώρισε διὰ τὴν βόσκην τῶν ζώων τῶν
δημοτῶν πλὴν ἐνὸς λιβαδίου θεριστοῦ χόρτου ἐκ στρεμματίων 400 ὅπερ
ἐχαρακτήρισεν ὡς περιόρισμα μισθωτέον ὑπὲρ τοῦ κοινοτικοῦ ταμείου.

Ὅπως δὴ ποτε ἡ ἀπόφασις τοῦ δικαστηρίου δὲν ἀπετέλει καὶ δεδικασμένον
ἐναντι τῆς κοινότητος, κυρίως τῶν κτημάτων. Καὶ εἰταν οἱ ἐνδιαφερόμενοι
ἐστράφησαν κατὰ κοινότητος δι' ἀγωγῆς περὶ προσωρινῶν μέτρων ἐνώπιον
τοῦ Εἰρηνοδικείου καὶ μετ' ἀπόφασιν δι' ἐφέσεως ἐνώπιον τοῦ αὐτοῦ Πρωτο-
δικείου Τρικκάλων, ὁ Νομαρχῆς ἤρε τὴν σύγκρουσιν ἀρμοδιότητος θεωρῶν,
ὅτι ἡ ὑπόθεσις ἀναρμόστως εἰσήχθη ἐνώπιον τοῦ εἰρημένου δικαστηρίου,
προκειμένου περὶ τοῦ τρόπου τῆς χρήσεως τῶν περὶ ὧν πρόκειται κοινοτι-
κῶν λιβαδίων καὶ διαθέσεως τοῦ χόρτου αὐτῶν, ἧς ὑποθέσεως ἐπελήφθη-
σαν αἱ διοικητικαὶ ἀρχαὶ ἤτοι ἡ Νομαρχία κατόπιν πράξεων τοῦ κοινοτικοῦ
συμβουλίου καὶ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν (τότε) κατόπιν προσφυ-
γῶν, αἱ μόναι ἀρμόδιαι ἐπὶ τοῦ προκειμένου.

Πολὺν ὀρθῶς. Εἰς ὅσα ἀνωτέρω ἐξετέθησαν προστίθεμεν. «Ἐξηγήθη
ὅτι τὰ κοινοτικά συμβούλια, κανονίζοντα τὴν χρῆσιν τῶν κοινοτικῶν κτη-
μάτων, ὀφείλουσιν νὰ σέβωνται τὰ κεκτημένα δικαιώματα εἴτε ὑπὸ κατοίκων
εἴτε ὑπὸ συνοικισμῶν, τμημάτων κοινότητων, καὶ τὰς ἀρχαίας συνηθείας καὶ
τίτλους. Αἱ διοικητικαὶ δικαιοδοσίαι ἔλαβον συχνάκις ἀφορμὴν νὰ κάμουν
ἐφαρμογὴν τῆς ἀρχῆς αὐτῆς... (Προκειμένου περὶ τοπικῶν συνηθειῶν ἢ
τίτλων εἰς τινὰς περιφερείας). Καὶ ἔκτοτε μέγας ἀριθμὸς ἀποφάσεων καθιέρ-
ωσαν τοὺς ἰδιαιτέρους ὅρους τοὺς καθορισθέντας διὰ τῶν ἀποφάσεων τοῦ
Σ. Ε... Ἡ διοικητικὴ θεωρία καθιέρωσε κανόνας ἐπίσης στηριζομένους
ἐπὶ ἀρχαίων συνηθειῶν εἰς τὴν ἐπαρχίαν...» Βέquet 2325.

Καὶ ὁ Roberet γράφει: «Αἱ περισσότεραι προσφυγαί, σχετικῶς πρὸς
τὸ δικαίωμα ξυλεύσεως, αἱ ἀγόμεναι ἐνώπιον τῶν διοικητικῶν δικαστηρίων,
προέρχονται ἀπὸ κατοίκους, οἱ ὅποιοι διατείνονται, ὅτι ἀφαιρεῖται ἀπὸ τὴν
ἀπόλαυσιν αὐτῶν τοῦτο ἢ ἐκεῖνα τὰ τμήματα δάσους ἢ τὸ δεῖνα τεμάχιον,
ἐπὶ τῶν ὁποίων θεωροῦν, ὅτι ἔχουν δικαίωμα». Σ. 57.

3357. — Ἡ ἐπ' ἀριθ. 38882-1924 ἀπόφασις τοῦ Ὑπουργείου ἔλεγεν:
«Ὁ ἰσχυρισμὸς κατοίκων, ὅτι τὸ κοινοτικὸν συμβούλιον καθώρισε νέον τρό-

πον χρήσεως τῶν κοινοτικῶν γαῶν ἀντικείμενον πρὸς τὴν ἑκαταὶ ἰδίῳ δικαίῳ ἢ τῶν ἀσκονέμενην, ἀποτελεῖ ἀξίωσιν ἰδιωτικοῦ δικαίου, χορηγούσαν ἀποδείξεως καὶ ὑπαγομένην εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῶν τακτικῶν δικαστηρίων. Προκύπτει, φρονοῦμεν, ἐξ ὧν τῶν ἐκτεθέντων, ὅτι ἡ νομολογία δὲν ἦτο ὁρθή, ὅτι πρόκειται θέμα τῆς διοικητικῆς ἀρμοδιότητος.

3358. — Οὐδαμῶς τὰ δικαιώματα βουκῆς ἀποτελοῦσιν ἰδιωτικοῦ δικαίου μίσθωμα. Καὶ ἐλέγχεται καταφῶρος πεπλανημένη ἢ ἀλόγιστος τῶν Προσέδρων τῶν Πρωτοδικῶν, ὅστις δὲν ἐκήρυξεν ἐαυτὸν ἀναρμόδιον καὶ δὲν ἀπέρριψε τούτῳ τῷ λόγῳ τὴν αἴτησιν κατοίκων κτησιτρόφων τῶν κοινοτικῶν... περὶ ἐλαττώσεως τῶν νομίμως ἐπιβληθέντων ὀριστικῶς αὐτοῖς δικαιομάτων βουκῆς, ἀλλ' ἐδέχθη καὶ ἔκρινε ταύτην κατ' ἐσφαλμένην ἔσφαρμῶν τῶν διατάξεων περὶ καθορισμοῦ θημιτοῦ μισθώματος ἐπὶ τῶν λιβαθίων», 58^ο52-1927.

Ἡ ἀπλὴ ἀποφ. τοῦ Ὑπουργίου εἶναι σύμφωνος πρὸς ὅλην τὴν ἀνωτέρω ἀνάπτυξιν ἐπὶ τοῦ νομικοῦ χαρακτήρος τοῦ δικαίου: χρήσεως κοινοτικῶν βουκῶν. Ἐπὶ πλέον σημειοῦμεν, ὅτι κατὰ τὸν γαλλικὸν δημοτικὸν νόμον περιλαμβάνονται εἰς τὰ τέλη τοῦ άρθρου 140 ὑπὸ τίτλον «taxes municipales» «ὀφειλόμενα ὑπὸ τῶν κατοίκων ἢ ἰδιοκτητῶν ἐναντίον τῶν νόμων καὶ τῶν τοπικῶν συνηθειῶν καὶ διανεμόμενα δι' ἀποφάσεως τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου ἐγκρινομένης ὑπὸ τοῦ νομαρχοῦ. Τὰ τέλη ταῦτα εἰσπραττόνται κατὰ τοὺς τύπους τοὺς ἐπιβεβλημένους διὰ τὴν εἰσπράξιν τῶν δημοτικῶν φόρων». Μεταξὺ τῶν τελῶν, ἅτινα εἰσπραττόνται κατ' ἐξουσιοδότησιν ἀμέσως ἐκ τοῦ νόμου πρέπει νὰ καταταχθοῦν πρῶτον αἱ ἐπιβαλλόμενα ἐτήσιως εἰσφοραὶ ἐπὶ τῶν ἐχόντων δικαίωμα κορπώσεως ἐν φύσει τῶν κοινοτικῶν, ἰδίως τὰ τέλη ζυλευσεως καὶ βουκῆς Morgand 1843. Κατὰ τὸν βελγικὸν δημοτικὸν νόμον, άρθρ. 77, 2^ο τὸ κοινοτικὸν συμβούλιον κανονίζει τὸν τρόπον τῆς ἀπολαύσεως, ἰδίως τὸν ἀριθμὸν τῶν ζῶων, ἅτινα ἐπιτρέπεται νὰ ἀδηγηθῶσιν εἰς τὰ κοινοτικά ὡς καὶ πληρωμὴν κατὰ κεφαλὴν. Ἡ Διαρκὴς Ἐπιτροπὴ εἶναι ἀρμόδια ἵνα ἐγκρίνη τὴν ἐπιβολὴν τελῶν (taxe) ἐπὶ τῆς βουκῆσεως τοῦ ζῶων. Cass. Williquet 810.

3359. — Διαβάθμισις τοῦ δικαίου βουκῶν. Τὸ Ὑπουργεῖον εἰς φαίνεται καὶ ἐκ τῆς αἰτιολ. ἐκθέσεως μνημονευθέντος νομοσχεδίου, λέγεται, ὅτι τὰ κοινοτικά συμβούλια «ἐκ τῆς ἤδη νομοθετημένης ἀρμοδιότητος αὐτῶν περὶ τὸν προσδιορισμὸν τοῦ κατὰ κεφαλὴν πληρωτέου δικαίου, οὐδόλως κωλύονται, ἀλλὰ δύνανται νὰ καθορίζωσιν κατὰ τὰς σκοπίμους ἐνδείξεις τῶν τοπικῶν περιστάσεων καὶ ἄλλας διαμέσους φορολογικὰς διαβαθμίσεις τοῦ δικαίου».

Κατὰ τὴν γαλλικὴν νομολογίαν τὰ δικαιώματα αὐτὰ ἐν δύνανται νὰ ὀρισθῶσι κατὰ διατάξεις προοδευτικὴν ἀναλόγως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ζῶων, κατὰ τρόπον ὥστε τὸ ἀντάλλαγμα νὰ αὐξάνεται ἢ ἐλαττοῦται, καθ' ὅσον αὐξάνει ἢ ἐλαττοῦται ὁ ἀριθμὸς τῶν ζῶων, τὰ ὁποῖα ἔχει ἐπιτροπὴ νὰ εἰσά-

γη ἕκαστος κάτοικος. Τὸ δικαίωμα εἶναι ἴσον δι' ἕκαστον ἀρχηγὸν οἰκογενείας, καὶ ἂν ἀνήκη εἰς τὸ κ. συμβούλιον νὰ κανονίῃ τὴν ἄσκησιν αὐτοῦ, δὲν ἐξαρτᾶται παρὰ τούτου νὰ ἐπεκτείνῃ τὸ δικαίωμα ἐπ' ὠφελείᾳ τῶν μὴν καὶ νὰ τὸ περιορίσῃ πρὸς βλάβην τῶν διὰ τοῦ καθορισμοῦ τέλους ἀπολαύσεως, μὴ καθωρισμένου ἐν ἰσότητι κατὰ κεφαλὴν ἀλλὰ ποικίλλοντος μετὰ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ζώων. Béquet 2368. Βουβου 68.

2360. — *Βεβαίωσις καὶ εἰσπραξις ἀμφισβητήσεις.* Τὰ ἰδιαιτέρα τέλη, περὶ ὧν τὸ ἀρθρον 140 τοῦ γαλλικοῦ, δημοτικοῦ νόμου, ἐξομοιοῦνται, ὅσον ἀφορᾷ τὴν βεβαίωσιν καὶ εἰσπραξίν πρὸς τοὺς ἀμέσους δημοσίους φόρους· αὕτη δηλαδὴ ἐνεργεῖται διὰ φορολογικῶν καταλόγων καὶ συνεπῶς αἱ γεννώμεναι ἐντεῦθεν ἀμφισβητήσεις κρίνονται ὑπὸ τῶν διοικητικῶν δικαστηρίων. Morgand 1861 Béquet 2366.

Ὡς καὶ ἀνωτέρω παρετηρήθη, εἰς τὰς διατάξεις τοῦ ἡμετέρου κώδικος, τόσον πολυλόγους δὲν φαίνεται ἢ ὡς ἀνωτέρω πλήρης ἐννοία τῆς βεβαίωσης, προσφυγῶν, ἐξαιτίας αὐτῶν, ἐκτελεστοῦ τῶν φορολογικῶν καταλόγων, ὡς ὁποσδήποτε γίνεται ἐπὶ ἄλλων τινῶν ἀμέσων κοινοτικῶν φόρων, ἐραρίων καὶ προσωπικῆς ἐργασίας (!)

2361. — Ἀπλῶς, σοφῶς δηλαδὴ, κανονίζουν τὸ ζήτημα αἱ πρότυποι ὀργανικαὶ νομοθεσίαι κατὰ σύστημα. Ἐχει δὲ κανονισθῆ ἐκεῖ καὶ ἄλλο ζήτημα. Ὡς ἐλέχθη προκείμενον περὶ ἀναδρομικότητος τῶν φόρων, αἱ κοινότητες, ἐν Βελγίῳ, ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ ἐπιβάλλουν ἀμέσους φόρους μέχρι τῆς στιγμῆς καθ' ἣν κλείει ἡ χεῖσις καὶ ὅτι δὲν δύνανται νὰ δημιουργοῦν κατὰ τὴν διάρκειαν μιᾶς χρήσεως φόρους ἀναφερομένους εἰς κεκλεισμένην χρῆσιν.

Πρέπει ὁμοίως νὰ γίνεται ἐπιμελῶς διάκρισις τοῦ ζητήματος τῆς ἐπιβολῆς ἀπὸ τὸ ζήτημα τῆς εἰσπράξεως τοῦ φόρου, Giron Dictionnaire, taxes communales No 13 Williquet 2057.

Οὐδεμίαν διάταξιν νομικὴ κη' ὄσει τὴν ἀπώλειαν τοῦ δικαιώματος τῶν κοινοτήτων νὰ ἐπιδιώκωσι τὴν εἰσπραξίν τῶν φόρων τῶν μετὰ τὴν λήξιν τῆς χρήσεως εἰς ἣν ἀνήκουν.—Ἐπειδὴ οἱ προϋπολογισμοὶ καὶ οἱ ἀπολογισμοὶ εἶναι ἐτήσιοι, προσήκει ἵνα οἱ φορολογικοὶ καταλόγοι τίθενται εἰς εἰσπραξίν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς χρήσεως, εἰς ἣν οἱ φόροι ἀναφέρονται. Γενικῶς, αἱ Διαρκειὶς Ἐπιτροπαὶ ἀποποιοῦνται νὰ καθιστῶσιν ἐκτελεστοὺς τοὺς φορολογικοὺς καταλόγους, οἵτινες περιέχονται εἰς αὐτὰς μετὰ τὸ κλεί-

1) Εἰκόνα τῶν δυσχερεῶν ἐν τῇ ἐφαρμογῇ δίδει ἀναφορὰ προέδρου κοινότητος: «Λαμβάνομεν τὴν τιμὴν νὰ ἐπιβάλλωμεν κ. Νομόρχα τοὺς πίνακας δηλωθέντων ζώων τοῦ ἔτους 1932-33, οὓς εἶχον ἐπιβάλῃ πρὸς ὑμᾶς καὶ μᾶς διατάξατε νὰ τοὺς ἐπιβάλλωμεν εἰς τὸν κ. κοινοτικῶν τμημάτων καὶ τοὺς ὑπέβαλον διὰ τῆς ἐκ' ἀριθ. 153 ἀναφορᾶς καὶ μᾶς τοὺς ἐπιστρέφει νὰ συνταχθῶν εἰς τριπλοῦν καὶ νὰ ὑποβληθῶν διὰ τοῦ κ. Εἰρηνοδίκου... καὶ ὑπεβλήθησαν διὰ τῆς ἐκ' ἀριθ. 203 πρὸς τὸν κ. Εἰρηνοδίκην... καὶ μᾶς τοὺς ἐπιστρέφει διὰ τῆς ἐκ' ἀριθ. 1671 μὲ τὴν πληροφορίαν, ὅτι οὐδεμίαν ἀρμοδιότητα κατέχει καὶ ὡς ἐκ τούτου εἰς ποίαν ἄλλην ἀρχὴν νὰ καταφύγῃ; τοὺς διαβιβάζω πάλιν πρὸς ὑμᾶς, ἵνα, τοὺς ἐπιβάλλητε εἰς τὴν ἀρμοδίαν ἀρχήν.»

σιμον τοῦ οἰκονομικοῦ ἔτους. Ἐὰν ἐν τούτοις ἡ Διαρκῆς Ἐπιτροπὴ κηρύξῃ ἐκτελεστοὺς φορολογικοὺς καταλόγους συνταχθέντας διὰ τὴν εἰσπραξὶν φόρων καθυστερομένους ἐνὸς ἢ περισσοτέρων ἐτῶν, τὰ δικαστήρια ἔκριναν ὅτι οἱ φορολογούμενοι δὲν δύνανται νὰ ἐπικαλεσθῶσι οἰανδήποτε ἀπώλειαν τοῦ δικαιώματος τῆς κοινότητος, ἀφ' οὗ οὐδεμία κειμένη διάταξις ἀπαγγέλλει τοιαύτην, τὸ δὲ ἄρθρον 137 τοῦ δημοτικοῦ νόμου δὲν ὀρίζει προθεσμίαν ἐντὸς τῆς ὁποίας ἡ Διαρκῆς Ἐπιτροπὴ ὀφείλει νὰ κηρύξῃ ἐκτελεστοὺς τοὺς φορολογικοὺς καταλόγους. Williquet 2057. Pandectes 1681, ἐνθα καὶ νομολογία τοῦ Ἀκυρωτικοῦ.

362.— Ἐκ τῆς νομολογίας. Κατὰ τὸ ἄρθρον 265 τοῦ κώδικος ὁ Νομάρχης ἄσκει οὐσιαστικὸν ἔλεγχον ἐπὶ τῶν πράξεων τῶν κοινοτικῶν συμβουλίων, ἔχων δικαίωμα καὶ μεταρρυθμίσεως τούτων, ἢ τοιαύτη ὅμως ἀπόφασίς του δὲν νὰ ἦ ἠτιολογημένη... Ἡ ἑλληνικὴ συνεπὼς αἰτιολογίας ἀποτελεῖ οὐσιαστικὸν ἐλάττωμα τῆς ἀποφάσεως ἀνεξαρτήτως παντός ἄλλου ἐλέγχου αὐτῆς. Ἀκύρωσις Σ. Ε. 92 - 1929.

Ἡ περίπτωσις ἦτο: Τὸ κ. σ. Καταρτίου—Καλαμπάκας καθώρισεν δικαίωμα βοσκήσεως διὰ τὴν θερινὴν περίοδον τοῦ κτηνοτροφικοῦ ἔτους 1929-1930 δραγαῖς ὀκτώ διὰ τὰ μικρὰ ζῶα κατὰ κεφαλὴν καὶ δραγαῖς 16 διὰ τὰ μεγάλα, διὰ δὲ τὰ ζῶα τῶν ἐτεροδημοτικῶν εἰς τὸ διπλασίον. Τὴν πρῶτην ταύτην τοῦ κ. σ. ὁ Νομάρχης Τρικυλλίων ἐνέκρινε μὲν διὰ τῆς προσβληθείσης ἀποφάσεώς του ὡρίσεν ὅμως περαιτέρω δι' αὐτῆς, ὅτι τὸ ὡς ἄνω δικαίωμα βοσκήσεως ἀνταποκρίνεται εἰς ὀλόκληρον τὴν ἐτησίαν περίοδον, ἦτοι θερινὴν καὶ χειμερινὴν καὶ συνεπὼς ὁ ποιοῦμενος χρῆσιν τοῦ δικαιώματος βοσκήσεως κατὰ τὴν θερινὴν μόνον περίοδον ἐπόκειται εἰς τὴν πληρωμὴν τοῦ ἡμισσοῦ τοῦ ἀνωτέρου δικαιώματος». Μοὶ φαίνεται ὅτι αὐτὴ εἶναι ἡ αἰτιολογία. Τὸ ἄρθρον 20 τοῦ ν. ANZ, ὡς ἐτροποποιήθη καὶ συνεπληρώθη διὰ τοῦ ἄρθρου 11 τοῦ ν. 641, εἶχεν ὡς εἴη: «Ἐκαστος δημότης δικαιοῦται ὅπως... 2) βόσκη πᾶν πέραν τοῦ ἀριθμοῦ τούτου ζῶων ἀνήκον αὐτῷ ἐπὶ ἐτησίᾳ καταβολῇ, κατ' ἀπόφασιν τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου, δύο μέχρι τριῶν δραγαῶν δι' ἕκαστον μέγα ζῶον, μέχρι μιᾶς δραγαῆς δι' ἕκαστον πρόβατον... Ἐφ' ὅσον τὰ μικρὰ ζῶα βόσκονται μόνον ἐπὶ θερινῶν βοσκησίων τόπων, τὸ δικαίωμα βοσκήσεως ἐλαττοῦται εἰς τὸ ἡμισυ τοῦ ἀνωτέρου». Τὸ ἄρθρον 263 τοῦ κώδικος, εἶναι διάφορον καὶ δὲν περιέχει τὴν ὡς ἀνωτέρω διάταξιν. Ἐπιβάλλει ἐτήσιον δικαίωμα κατ' ἀνώτατον ὄριον.

Ὁ Νομάρχης δὲν ἤθελε νὰ αἰτιολογήσῃ, ἰσχυριζόμενος, ὅτι δικαίωμα ὀκτῶ δραγαῶν εἶναι βαρὺ καὶ προσέφυγεν εἰς τὴν ρηθείαν, εἰς πρόσχημα νομιμότητος. Ἡ ἐπέμβασίς του καὶ ἡ ἐρμηνεῖα ὑπῆρξεν αὐθαίρετος.

363.— Ὁ Ἐπαρχος αὐξήσας τὸ ὑπὸ τοῦ κ. σ. καθορισθὲν δικαίωμα βοσκήσεως δι' ἀποφάσεως, ἠτιολογημένης, ἤσκησε συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ νόμου τὸ εἰς αὐτὸν παρεχόμενον δικαίωμα οὐσιαστικῆς ἐκτιμῆσεως, ἧτις διαφεύγει τὸν ἔλεγχον τοῦ Σ. Ε. 444-1930.

364. — Ἡ ἀπόφασις τοῦ Ἐπαρχοῦ Θυάμιδος, δι' ἣς ἔδωκεν ἐντολήν εἰς τὸ Ταμιτιόν, ὅπως εἰσπράξῃ δικαίωμα βοσκῆς ἔπὲρ τῆς κοινότητος Μ. ἐπὶ τῇ βίᾳ τοῦ ἐπ' αὐτοῦ τοῦ ἰδίου καταρτισθέντος πίνακος τῶν πρὸς τοῦτο ὑποχρέων, δὲν εἶναι νόμιμος, στηριζομένη εἰς προηγουμένην ἀπόφασιν του, δι' ἣς οὗτος ἐπέβαλε δικαίωμα βοσκῆς (δραχμῶς 25 κατὰ κεφαλὴν μεγάλου καὶ 15 κατὰ κεφαλὴν μικροῦ ζῴου, αἰτιολογῶν τὴν τοιαύτην ἐπιβολὴν τοῦ δικαιώματος, ὅτι τὸ κοινοτικὸν συμβούλιον παρέλειψεν, ὡς μὴ ὄφειλε, νὰ πράξῃ τοῦτο) κατὰ παράβασιν τῆς διατάξεως τοῦ ἀρθροῦ 269, καθ' ἣν μόνον τὸ κ. σ. καθορίζει τὸ ἐπιβλητέον δικαίωμα βοσκῆς καὶ ἀντιτιθεμένη καὶ πρὸς τὴν ἑτέραν διάταξιν τοῦ αὐτοῦ ἀρθροῦ, καθ' ἣν μόνον τὸ κ. σ. εἶναι ἀρμόδιον νὰ βεβαιώσῃ τὸν ἀριθμὸν τῶν μικρῶν καὶ μεγάλων ζῴων ἐκάστου κατοίκου τῆς κοινότητος. . . δηλαδὴ τὰ στοιχεῖα, ἅτινα εἶναι ἀπαραίτητα διὰ τὴν σύνταξιν τοῦ πίνακος τῶν ὑποχρέων πρὸς καταβολὴν τοῦ δικαιώματος βοσκῆς. Ἀκύρωσις Σ. Ε. 67-1929.

365. — Ἐπειδὴ τὸ κοινοτικὸν συμβούλιον Α. Ν. τῆς ἐπαρχίας Θυάμιδος παρέλειψε νὰ ἐγγράψῃ ἐν τῇ προϋπολογισμῶ αὐτῆς τῆς χρήσεως 1929-1930, καθ' ἣν εἶχεν ἐκ τοῦ νόμου ὑποχρέωσιν, τὸ εἰσπρακτέον δυνάμει τοῦ νόμου κοινὸν δικαίωμα βοσκῆς ἐντὸς τῶν κοινοτικῶν βοσκησίων τόπων, τὸ κατώτατον ὄριον τοῦ ὁποίου, ὡς τοῦτο ὀρίζεται ἐν τῷ ἀρθρῷ 263 τοῦ Κώδικος, ὑποχρεοῦνται καὶ ἄνευ ἀποφάσεως τοῦ κ. σ. νὰ καταβάλλωσιν οἱ μὲν κτηνοτρόφοι δημόται ἀπλοῦν, οἱ δὲ ἐτεροδημόται τοιοῦτον διπλοῦν. Ἐπειδὴ κατὰ τὰ ἀνωτέρω ὁ Ἐπαρχος Θυάμιδος, ὁμοίως καὶ νομίμως ἐνέγραψε τὸ κοινὸν δικαίωμα βοσκῆς εἰς τὸν προϋπολογισμὸν αὐτῆς ἐκ δικαιώματος βοσκησίων γαιῶν τῆς κοινότητος, ἐπ' ὅσον ἐπάρχουσι τριαῦται. Συμβ. Ἐπικρατείας 115-1929.

366. — Πρόκειται εἰς τὴν περίπτωσιν, περὶ κοινότητος τῶν Ν. Χωρῶν. Αἱ διατάξεις αἱ ἀφορῶσαι τὰς Ν. Χώρας, τῶν ἀρθρῶν 268-272, αὐτοτελεῖς, δὲν παραπέμπον εἰς τὸ ἀρθρον 263 ἔδ. β', ὡς γίνεται δι' ἄλλας, τοῦ ἀρθροῦ 265 ἔδ. β'. Ἀλλὰ καὶ τὸ ἀρθρον 268, ὅπως συμβαίνει καὶ εἰς τὸ ἀρθρον 263 ἔδ. α', ὀρίζει ὅτι ἐπιβάλλεται δικαίωμα βοσκῆς, δηλαδὴ ὑποχρεωτικῶς ἐπ' αὐτοῦ τοῦ νόμου, εἰς τὸ ὀριζόμενον κατώτατον ὄριον. Ἡ πρωτοβουλία τοῦ κ. σ. συνίσταται εἰς τὸ νὰ ἐπιβάλλῃ ἄνωτέρα ποσὰ δικαιώματος. Ὅ,τι λοιπὸν ὀρίζει ἡ δευτέρα περίοδος τοῦ β' ἔδαφ. τοῦ ἀρθροῦ 263 «ἐὰν δὲν ἔχη ὀρισθῆ παντάλασι τοιοῦτον δικαίωμα. . .» κατὰ πλεονισμόν, ἔχει πλήρη ἐφαρμογὴν καὶ εἰς τὰς Ν. Χώρας. Τοῦναντίον ἡ διάταξις τῆς πρώτης περιόδου, καθ' ἣν ἰσχύει τὸ νομίμως ὀρισμένον δικαίωμα τῆς προηγουμένης κτηνοτροφικῆς περιόδου, ὅταν εἶναι ἄνωτερον τοῦ κατὰ νόμον κατωτάτου ὁρίου, δὲν δύναται νὰ ἰσχύῃ εἰς τὰς Ν. Χώρας. Κατὰ τοῦτο διαφέρουν τὰ δύο ἀρθρα 263 καὶ 268.

Τὸ κατώτατον αὐτὸ ὄριον, τῶν ἀρθρῶν 263 καὶ 268, δικαιώματος βοσκῆς εἰσπραττεται ὑποχρεωτικῶς, καὶ ἄνευ ἀποφάσεως, περὶ ἐπιβολῆς, τοῦ κ.σ. Ἄν τοῦτο, μόνον ἀρμόδιον πρὸς βεβαιώσιν, ἀμελῆ, ἢ δυστροπῆ, ὑποκα-

τάσταις εις τὴν ὀφειλομένην ἐνέργειάν του δὲν χορεῖ, ἀλλὰ κυρώσται διοικητικαί καὶ ποινικαί.

367.— Τὸ κοινοτικὸν συμβούλιον ἐπιβάλων διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 33 ἀπὸ 4 Ἰανουαρίου 1929 ἀποφάσεώς του δικαίωμα βουκῆς μείζον τοῦ καθοριζομένου ἐν τῷ ἀρθρῷ 263 τοῦ κώδικος, οὐ μόνον διὰ τὴν χρῆσιν 1929 ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ 1928, ἐπεβλή ταῦθρα τῆς ἐξουσίας αὐτοῦ ὡς μὴ δυνάμενον νὰ ἐπιβάλλῃ ἀναδρομικῶς δικαίωμα μείζον τοῦ καθοριζομένου ἐν τῷ νόμῳ καὶ συνεπῶς, οὐχὶ νομίμως ἐπιβλήθη εἰς τοὺς προσφεύγοντας διὰ τὴν χρῆσιν 1928 δικαίωμα μείζον τοῦ ὀριζομένου ἐν τῷ ἀρθρῷ 263 τοῦ κώδικος Σ. Ε. 29-1929.

368.— Ὡς ἐξάγεται ἐκ τῶν σχετικῶν διατάξεων τοῦ κώδικος, ναὶ μὲν τὸ δικαίωμα τῆς βουκῆς δέον νὰ ἐπιβάλληται κατὰ κανόνα δι' ἀποφάσεως τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου πρὸ τῆς ἐναρξέως τῆς περιόδου, δὲν ἀλλοιγίεται ὅμως καὶ ἡ μετὰ τὴν ἐναρξιν αὐτῆς ἐπιβολή, ἐφ' ὅσον προβλέπεται ἐν τῷ νόμῳ, ὅτι εἰάν δὲν ὀρισθῇ τοιοῦτον δικαίωμα ἰσχύει διὰ τὴν τρέχουσαν περίοδον τὸ νομίμως ὀρισμένον δικαίωμα τῆς προηγουμένης κτηνοτροφικῆς περιόδου, εἰάν δὲ δὲν ἔχῃ ὀρισθῇ παντίπαισι τοιοῦτον δικαίωμα καταβάλλεται διὰ τὴν περίοδον ταύτην τὸ κατώτατον ὅριον τοῦ ἐπιβαλλομένου ἐπὶ τοῦ νόμου ὁ κατώτατος βουκῆς. Ἐν προκειμένῳ μὴ ἐπιβλήθηντος ἐν τῇ ὀρχῇ τῆς περιόδου δικαίωματος βουκῆς δι' ἀποφάσεως τοῦ κ. σ. καὶ ἐφαρμοστίας οὕσης τῆς παραγράφου β' τοῦ ἀρθρου 263 τοῦ κώδικος, νομίμως διὰ τῆς προσβαλλομένης πράξεως ὀρισθῆ ὡς δικαίωμα βουκῆς τὸ ποσὸν τῶν δραχμῶν 4 δι' ἕκαστον μικρὸν ζῶον, ὅσον ἀφορᾷ τὴν χρῆσιν 1926-27, ὅσον ὅμως ἀφορᾷ τὴν ἐπομένην χρῆσιν 1927-28, παρὰ τὸν νόμον ἐπιβλήθη δικαίωμα ἐκ δραχ. 16, ἐφ' ὅσον κατὰ τὰ ἄνω δὲν ἠδύνατο νὰ ὑπερβῇ τις 4 δραχ. Σ. Ε. 451-1930.

Ἡ ἀπόφασις λέγει «δὲν ἀποκρίσεται ὅμως καὶ ἡ μετὰ τὴν ἐναρξιν τῆς περιόδου ἐπιβολή, . . . τοῦ κατωτάτου ὀρίου δηλαδή. Ἀλλὰ τότε δὲν πρόκειται περὶ ἐπιβολῆς τῆς πρωτοβουλίας τοῦ κ.σ. οὔτε ζήτημα ἀναδρομικότητος ἀποφάσεως τοῦ κ. σ. ἀλλ' ἀπλῶς περὶ ὀποχρεωτικῆς ἐκ τοῦ νόμου βεβαιώσεως καὶ ἐκπληξέως δικαίωματος βουκῆς ὑπὲρ τῆς κοινότητος.

Ὁλοσθέντοι καὶ αἱ δύο ἀποφάσεις τοῦ Σ. Ε. δὲν δέχονται ἐπιβολὴν δικαίωματος βουκῆς, ἐφ' ὅσον ἀνήκει εἰς τὴν πρωτοβουλίαν τοῦ κ.σ., διακοῦσης τῆς χρήσεως, ἡ πρώτη, μετὰ τὴν ἐναρξιν τῆς περιόδου ἡ δευτέρα.

369.— Τὴν ἐξέλιξιν τῶν ἰδίων ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς ἀναδρομικότητος τῶν φόρων, καὶ δὴ τῶν ἀμέσων, ὡς καὶ τὰ δικαιώματα βουκῆς, εἶδομεν ἀνωτέρω, 103 ἐφ.

Εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς 29-1929 ἀποφάσεως, εἰάν ἡ βουκὴ ἦτο χειμερινή, ἡ ἀπόφασις περὶ ἐπιβολῆς τοῦ δικαίωματος διὰ τὴν χρῆσιν 1928-29 ληφθεῖσα τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1929 ἐλήφθη ἐν μέσῳ τῆς περιόδου τῆς βουκῆς καὶ πολὺ πρὸ τῆς λήξεως τοῦ οικονομικοῦ ἔτους καὶ χρήσεως. Εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς 451-1930 Σ. Ε. τὸ δικαίωμα βουκῆς διὰ τὴν χρῆσιν 1927-28

εἶχεν ἐπιβληθῆ καὶ κανονισθῆ εἰς δραχ. 16 διὰ τῆς ἐπ' ἀριθ. 46-1927 καὶ ὡς προκύπτει ἐκ τῆς χρονολογίας τῶν ὁδηγιῶν τοῦ Νομάρχου πρὸς τὴν ἀρχὴν τῆς χειμερινῆς περιόδου τῆς βοσκῆς. Καὶ ἡ ἀπόφασις τοῦ Σ. Ε. λέγει «δὲν ἀποκλείεται καὶ ἡ μετὰ τὴν ἔναρξιν τῆς περιόδου ἐπιβολὴ . . .» Ἀξίζει πρὸς τοῦτους νὰ σημειωθῆ, ὅτι τὸ ἄρθρον 267, προκειμένου περὶ διαθέσεως βοσκῶν τῶν κοινοτήτων Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας, λέγει: Καθ' ἑαστον Ὀκτωβρίου τὰ κοινοτικά συμβούλια ἐν τῇ ἐκτέλεσι τῶν διὰ τῶν ἄρθρων 264-266 τοῦ κώδικος διατασσόμενων. . .»

370.—Ἡ καθ' ἧς ἡ ἀνακοπὴ κοινότης, ὁμολογεῖ, ὅτι ὁ ἀνακόπτης μετὰ τὴν λήξιν τῆς μισθώσεως παρέμεινεν ἐντὸς τοῦ βοσκοτόπου μετὰ τῶν ἀγροπραβίων του δίως αὐθαίρετος καὶ παρνόμως ἐπὶ τριάκοντα μίαν ἡμέραν. Ἔνεκα δὲ τοῦ γεγονότος τούτου, ἔνεκα δηλαδὴ τῆς παρανομίας ταύτης τὸ Κ. Συμβούλιον ἐπέβαλε φόρον, ἐξ οὗ τὸ ἀνακοπόμενον ἐνταλμα προσωπικῆς κρατήσεως. Ἡ πράξις αὕτη ἀποτελεῖ καταβολήν διὰ πλαγίου τρόπου τοῦ lex unica Κ 3,5 ἀλλὰ καὶ τῶν κεμένων περὶ φορολογίας διατάξεων τοῦ νόμου περὶ δήμων καὶ κοινοτήτων. Ὑφίσταται ἐνταῦθα ὑπέρβασις ἐξουσίας καὶ ἀναρμοδιότης ἐξ ἀντικειμένου, καθιστῶσα τὸν τίτλον ἄκυρον. Κατὰ τὰ ἄρθρα 258 271 τοῦ κώδικος τὸ τυχὸν περίσσευμα βοσκησίμων γαιῶν ἐκμισθοῦται διὰ πλειοδοτικῆς δημοπρασίας. Ἄλλον τρόπον διαθέσεως τοῦ περισσεύματος δὲν καθορίζει ὁ νόμος. Πρ. Κοζάνης 1086-1928.

371.—Ἄν οἱ προσφύγοντες ἤθελον θεωρηθῆ ὡς ἀπολέσαντες διὰ τῆς κατοικίας αὐτῶν ἐν ἑτέρῳ δήμῳ ἢ κοινότητι, τὸ δικαίωμα βοσκῆς, τὸ κ. σ. δὲν ἐδικαιοῦτο νὰ ἐπιβάλλῃ εἰς τοῦτους δικαίωμα βοσκῆς καὶ ἐφαρμογὴν τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 274 τοῦ κώδικος, ἀλλ' ὄφειλε νὰ ἀποκλείσῃ τῆς βοσκῆσεως τὰ ζῶα αὐτῶν, τὸ δὲ περίσσευμα τῶν βοσκῶν νὰ ἐκθέσῃ εἰς δημοπρασίαν συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρον 271 τοῦ κώδικος. Ἀπ. Συμβ. Ἐπ. 29-1929.

372.—Ἐπὶ ἀνακοπῆς εἰδικῆς προσκλήσεως ἐρειδομένης ἐπὶ ἀποφάσεως κ. σ. ἐπικυρωθείσης δι' ἀποφάσεως τοῦ οἰκείου νομάρχου, δι' ἧς ἐπεβλήθη δικαίωμα βοσκῆς εἰς τὸν ἀνακόπτοντα, οὗτινος τὰ πρόβατα ἐβόσκησαν αὐθαίρετος ἀπὸ 15 Αὐγ. μέχρι τέλους 8)βρίου 1928 ἐν ταῖς βοσκησίμοις γαίαις τῆς ἐν λόγῳ κοινότητος:

Ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τῶν ἄρθρων 268, 269, 271 τοῦ κώδικος προκύπτει ὅτι ἡ ἐκ μέρους μὴ κατοίκων χρῆσις τῶν βοσκησίμων γαιῶν κοινότητος τῶν νέων χωρῶν μόνον διὰ μισθώσεως κατὸν πλειοδοτικῆς δημοπρασίας δύνανται νὰ γίνηται, κατὰ τὰ ἄρθρα 72-75 τοῦ κώδικος, ἄλλως αὕτη εἶναι αὐθαίρετος. Κατὰ τῆς αὐθαίρετου δὲ ταύτης βοσκῆσεως, ἥτις μόνον δικαίωμα πρὸς ἀποζημίωσιν γεννᾷ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἀστικοῦ δικαίου, οἱ δῆμοι καὶ κοινότητες τῶν νέων χωρῶν, οἷως ἐν ἄρθροις 272 καὶ 265 ὁρίζεται, ὅτι δύνανται νὰ προσφύγωσιν εἰς τὸν εἰρηνοδίκην κατὰ τὴν περὶ λήψεως προσωρινῶν μέτρων διαδικασίαν. Απόφ. Πρωτ. Καβάλλας 104-1925. Θέμ. Μ. σ. 297.

373. — Ἐπί ειδικῆς προσκλήσεως πρὸς πληρωμὴν ὑπὸ κτηνοτρόφον ὄχι 50,000 διὰ βόσκησιν τῶν ζῴων αὐτοῦ εἰς κοινοτικὰς βοσκὰς, ἀνευ δικαιώματος ἐκ συμβάσεως μισθώσεως περισσεύματος νομίμως συνηρηθείσης, χαρακτηρίζεται ὡς ἀξίωσιν περὶ ἀποζημιώσεως — οὐχὶ μίσθωμα — τὸ ἐπιδικώμενον ποσόν. Ἐπειδὴ δὲ τὸ δικώμενον αὐτὸ ποσὸν ἀποτελεῖ ἀποζημιώσιν ἐξ ἀδικήματος, ἀκροῦ τὴν ειδικὴν πρόσκλησιν ὡς τὸ νόμιμον, ἀτε μὴ στηριζομένην εἰς δικαστικὴν ἀπόφασιν ἢ ἄλλον κατὰ νόμον ἐκτελεστόν τίτλον, ἀλλ' ἐπὶ πράξεως τοῦ κ. σ. καὶ ὁμοίως τοῦ Γ. Διοικητοῦ, μηδεμίαν ἐκ τοῦ νόμου ἀρμοδιότητα ἔχόντων νὰ ὀρίζασιν τὰς τοιοῦτον εἴδους ἀποζημιώσεως. Α. Ε. Θράκης, 31-1930, Θέμ. ΜΑ' σ. 692.

374. Ἡ νομολογία αὕτη ἐπεκράτησε τὴν προηγηθεῖσαν τοῦ Ὑπουργείου «Κατὰ τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 262 καὶ 263 τοῦ κώδικος, δικαίωμα εἰσόδου καὶ βοσκῆς εἰς τὰς κοινοτικὰς βοσκησίμους γαίας ἔχουσι μόνον τὰ ζῶα τῶν δημοτῶν κτηνοτρόφων ἐπὶ καταβολῇ τοῦ νομίμως ὀρισθέντος δικαιώματος οὐχὶ δὲ καὶ τὰ ζῶα ἑτεροδημοτῶν τοιοῦτων, οἵτινες μόνον ὡς μισθωτὰ τοῦ περισσεύματος δικαιούνται νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὰς κοινοτικὰς βοσκὰς, ὅπερ περίσσευμα, ἐὰν καὶ καθ' ὅσον ὑπάρχη τοιοῦτον, ἐξυπηρετούμενον καὶ προσδιοριζόμενον κατὰ τὸ ἀρθρον 264 ἰδ. 4 τοῦ κώδικος, ἐνοικιάζεται διὰ δημοπρασίας. . . Συνεπῶς οὐχὶ ὀρθῶς καὶ νομίμως τὸ κοινοτικὸν συμβούλιον ὥρισεν δικαίωμα βοσκῆς κατὰ κεφαλὴν καὶ ἐπὶ τῶν ἑτεροδημοτῶν ἀντί, ὡς εἴρηται, νὰ καθορίσῃ τὸ περίσσευμα καὶ προέλθῃ εἰς τὴν ἐνοικίωσιν αὐτῆς». Ἀπ. Ὑπ. 50892-1927 Ἐπιθ. Τοπ. Αὐτ. 1928 σ. 62.

Εἰς μίαν προγενεσιόταν ἐπ' ἀριθ. 65552 τοῦ 1926, ἰδέχεται :

«Ἄλλ' ἢ δι' οἰουσιδήποτε λόγους παράλειψις αὐτῆ τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου πρὸς ἐνέργειαν τῶν διατυπώσεων τούτων (ἐν οἷς καὶ καθορισμοῦ περισσεύματος) καὶ ἡ ἐπιδειχθεῖσα ἐν προκειμένῳ ἀμέλεια αὐτοῦ, μὴ παρακολούσαντος τὴν ἀπόβουλον εἰσαγωγὴν εἰς τὰς κοινοτικὰς βοσκὰς ποιμένων ἑτεροδημοτῶν, ἀλλ' ἄνευθέντος τὴν εἰσόδον καὶ βοσκὴν αὐτῶν, δὲν ἀποκλείει ἀναγκαίως τὴν παρά τῆς Κοινότητος ἐπιβολὴν καὶ εἰσπραξὴν εἰλόγου ποσοῦ δικαιωμάτων κατὰ κεφαλὴν πράγματι βοσκήσαντος ζῴου ἑτεροδημοτῶν, ἅρ' οὐ εἰς τὴν καταβολὴν τῶν δικαιωμάτων τούτων ὑπόκεινται καὶ τὰ μόνον δικαιοματικῶς εἰς τὰς κοινοτικὰς βοσκὰς βόσκοντα ζῶα τῶν μελῶν τῆς κοινότητος. Ἡ ἐπιβολὴ τοῦ δικαιώματος τούτου ἐπὶ τοῦ πράγματι βοσκήσαντος ἀριθμοῦ ζῴων ἑτεροδημοτῶν στηρίζεται εἰς τὸ ἀρθρον 274 τοῦ κώδικος, "Ὅθεν ὀρθῶς τὸ κ. σ. ἐπέβαλε δικαίωμα βοσκῆς καὶ ἐπὶ τῶν εἰσιχθέντων εἰς τὰς κοινοτικὰς βοσκὰς ζῴων ἑτεροδημοτῶν ποιμένων. . .". Ἐπιθ. τοπ. Αὐτ. 1927 σελ. 136.

Ἡ ἀπόφασις ἐξεδόθη προφανῶς εἰς τὴν περίπτωσιν, ἵνα περισωθοῦν τὰ δίκαια τῆς κοινότητος. Ἄλλ' ἡ νομολογία ἀπήντησε καὶ εἰς τοῦτο ὄχι. "Ὅτι κατὰ τὸ ἀρθρον 274 ἡ βεβαίωσις καὶ εἰσπραξίς τῶν δικαιωμάτων ὀφείλει νὰ στηρίζεται εἰς προηγουμένον εἰδικὸν κανονισμόν ἐγκεκριμένον ὑπὸ τοῦ νομίμου καὶ ὅτι μὴ τηρουμένων τῶν διατυπώσεων τούτων δὲν

έπίκειται τίτλος διοικητικής εκτελέσεως. Προμνησθείσαι αποφάσεις Πρωτ. Κοζάνης και Καβάλλας.

Ἡ δὲ ἐπ' ἀριθ. 29-1929 τοῦ Σ. Ε. αὐστηροτέρα ἀποκλείει, κατ' ἐκτίμησιν, τὴν ἐπιβολὴν δικαιωμάτων βιοτικῆς βάσει τοῦ ἀρθροῦ 274, παραλέγουσα εἰς τὸ περίσσευμα κατόπιν δημοπρασίας.

Κ. Περὶ ἐπιβολῆς δικαιωμάτων ἐπὶ τῆς χρήσεως δημοτικοῦ ἢ κοινοτικοῦ ὕδατος

Ἄρθρον 273

§ 273.— Τὸ ἀρθρον εἶναι τὸ 12ον τοῦ ν. 641 ὡς ἐτροποποιήθη διὰ τοῦ ἀρθροῦ 21 τοῦ Ν. 4189. Αἱ ἀρχαὶ διατάξεις ἦσαν χαρακτηριστικαὶ καταστάσεως ὁργανώσεως. Ἡ ἔννοια τῶν ἀντοποδοτικῶν τελῶν καὶ δικαιωμάτων, μιᾶς βάσεως τῶν οικονομικῶν τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων εἰς ὕλας τὰς χώρας, ἀντεπροσωπεύετο εἰς τὸν νόμον ΔΝΖ' μὲ δύο λέξεις: «Τέλη καὶ δικαιώματα» ἀνευ οἰασδῆποτε ἀναλύσεως. Ἦτο μίᾳ ἀπὸ τὰς βαρείας ἐλλείψεις τοῦ ὁργανικοῦ νόμου. Καὶ ὅτε ἐγένετο ὁ νόμος 641, ἵνα συμπληρωσῆ καὶ τροποποιήσῃ, ἡ ἔμπνευσις καὶ πρόβλεψις ἐξηγητήθη εἰς τὴν ἐξουσιοδότησιν πρὸς εἴσπραξιν ἐπὶ τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος ἀνταλλάγματος παρεχομένης ὑπηρεσίας, διὰ μίαν ἀσήμαντον καὶ ἔχει γενικῆς μορφῆς περίπτωσιν.

Ἦσαν δὲ καὶ ὠραῖα, ἀπὸ ἐπιστημονικῆς ἀπόψεως, αἱ διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 12 τοῦ νόμου 641, ἀρχίζουσαι μὲ πρῶτον ἐδάφιον: «Ἄνευ δικαιώματος οἱ δήμοι καὶ αἱ κοινότητες δὲν δύνανται δι' οὐδεμίαν πράξεωσ νὰ παρακολύσωσιν τὴν χρῆσιν τῶν φυσικῶς ρεόντων ὑδάτων, οὐδὲ νὰ ἀξιόσωσιν τὴν πληρωμὴν δικαιωμάτων τινος ἢ φόρου παρὰ τῶν μεταχειριζομένων τὸ ρεόν τοῦτο ὕδωρ, πρὸς ἀρδουσίαν τῶν ἐνθεν καὶ ἐκθεν τοῦ ποταμοῦ ἢ χειμάρρου κειμένων ἀγρῶν καὶ κτημάτων, ἢ τῶν δι' ὧν διέρχεται τὸ ὕδωρ τοῦτο ἢ πρὸς ἄλλας χρήσεις». Ἦτο ἀνάγκη νὰ εἴπῃ αὐτὰ ὁ νόμος!

Ὁ νόμος 4189 ἀπήλειψε τὸ ἐδάφιον αὐτό. Προβλέπει δὲ οὗτος περὶ ἀναθέσεως τῆς διοικήσεως καὶ διαχειρίσεως ἐν γένει ἀρδευσίμων ὑδάτων ἐνδιαφερόντων πλείονας δήμους ἢ κοινότητας εἰς σύνδεσμον αὐτῶν, ἰδρυόμενον καὶ λειτουργοῦντα κατὰ τὰς περὶ τούτων διατάξεις.

Τὸ ἄξιον σημειώσεως εἶναι, ὅτι αἱ νέαι αὐταὶ διατάξεις καθιστῶσιν τὰ ἀρδευτικά δικαιώματα ὑποχρεωτικά, ἐπὶ πάντων τῶν δυναμένων νὰ ἀρδύσωσιν τὰ κτήματα αὐτῶν, ἀνεξαρτήτως δ' ἂν ποιῶνται χρῆσιν αὐτοὶ τῶν ἀρδευσίμων ὑδάτων ἢ μή, εἰς τὴν περίπτωσιν ἐννοεῖται τῆς διοικήσεως τῶν ἀρδευσίμων ὑδάτων ἐπὶ σύνδεσμον καὶ ἐκτελέσεως ὑπὸ τούτων ἔργων σχετικῶν.

Μὴ συντρεχούσης τῆς τοιαύτης περιπτώσεως, ὑδάτων ἐνδιαφερόντων πολλὰς κοινότητας, ἀλλὰ περὶ ὑδάτων μιᾶς κοινότητος, ἦτις ὁργανώνει τὴν ἀρδουσίαν, κατασκευάζει καὶ συντηρεῖ τὰ ἀναγκαζοῦντα ἔργα, ἢ εἰσπραξίς ἀνταλ-

λάγματος, ὑπὸ μορφὴν δικαιώματος δημοσίου δικαίου ἠδύνατο νὰ ὑταχθῆ, ἀνευ εἰδικῆς μετίας καὶ ἐξουσιοδοτήσεως, εἰς τὰς γενικὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 274, εἰς ὃ περιλαμβάνονται σπουδαιότερα καὶ γενικῆς ἐφαρμογῆς τέλη καὶ δικαιώματα ἀνταποδοτικὰ.

Δ'. Γενικαὶ διατάξεις περὶ τελῶν καὶ δικαιωμάτων

Ἄρθρον 274

376.—Ἐκτὸς τῶν κατὰ τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 208-273 τοῦ Κώδικος ἢ τῶν κατ' ἄλλας εἰδικὰς διατάξεις νόμων ἐπιβαλλομένων δικαιωμάτων καὶ τελῶν, δικαιοῦνται οἱ δῆμοι καὶ κοινότητες νὰ ἐπιβάλλωσι τὴν πληρωμὴν τελῶν ἢ δικαιωμάτων διὰ τὴν χρῆσιν δημοτικῶν ἢ κοινοτικῶν κτημάτων, ἔργων ἢ ὑπηρεσιῶν. Τὰ δικαιώματα ταῦτα καὶ τὸν τρόπον τῆς βεβαιώσεως καὶ εἰσπράξεως αὐτῶν, ὁρίζει τὸ δημοτικὸν ἢ κοινοτικὸν συμβούλιον δι' εἰδικοῦ κανονισμοῦ ἐγκρινόμενου ὑπὸ τοῦ Νομίεχου.

377.—Τὴν ἱστορίαν τοῦ ἀρθροῦ ἠκούσαμεν καὶ ἀνωτέρω. Ὁ νόμος ΔΝΖ ἀνέγραφε μεταξὺ τῶν πόρων τῶν δῆμων καὶ κοινοτήτων καὶ «Τέλη καὶ δικαιώματα» χωρὶς οὐδὲν ἄλλο τι νὰ ὁρίξῃ εἰς ἀνάγνωσιν. Εὐθὺς ἀμέσως τὸ κενὸν ἐφάνη προκείμενον περὶ δικαιωμάτων χρῆσεως τόπου εἰς ἀγορὰς καὶ πανηγύρεις, σφαγείων κτλ. Τοιαῦτα ἔσοδα ἦσαν γνωστὰ ἀπὸ τοῦ δημοτικοῦ καθεστώτος ἄλλ' εἶχον χαρακτηρισθῆ ὡς ἔμμεσοι φόροι, ὑποκείμενοι εἰς ἔγκρισιν διὰ Β.Δ. Ὁ νόμος ΔΝΖ ἐνῶ οὐδὲν ὥριζε περὶ ἐπιβολῆς, βεβαιώσεως καὶ εἰσπράξεως τούτων, ἀπέλειπεν ἀφ' ἑτέρου τὴν ἐπιβολὴν ἐμμέσων φόρων. Ὅθεν πραγματικοποιήσας ἔσοδων ὑπὲρ μιᾶς κοινότητος ἐκ τῆς ἐν τῇ περιφερείᾳ αὐτῆς τελουμένης ἐμποροπανηγύρεως ὑπὸ μορφὴν δασμοῦ ἐπὶ τῶν εἰσκομιζομένων ὀνείων καὶ ἐμπορευμάτων ἀπεκλείετο κατὰ τοῦ ν. ΔΝΖ ὡς καὶ νῦν. Τὸ Ὑπουργεῖον ἠρμήνευσιν, ὅτι ἢ ἡ κοινότης ἠδύνατο νὰ ἐπιβάλλῃ τὴν πληρωμὴν ἑσόδου ἢ δικαιώματος διὰ τὴν χρῆσιν ἐστεγασμένου ἢ ἀσκεποῦς τόπου, ἐν ᾧ ἡ πανηγυρίς τελεῖται, δι' ἀποφάσεως τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου ὑποκείμενης εἰς τὴν ἔγκρισιν τοῦ Νομίεχου. Ἄρθ. 57. 127 ν. ΔΝΖ.

Τὸ δικαίωμα ἢ ἐνοίκιον εἶδει νὰ ὁρίζεται κατ' ἔκτασιν καταλαμβανομένου χώρου λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν καὶ τῆς ἀξίας τῶν ἐκτιθεμένων εἰδῶν. Ὅδῃ. Ὑπ. 51-1916, ἐπὶ τοῦ κοιν. προϋπολογισμοῦ.

Διὰ τοῦ νόμου 1076, ἀρθ. 13 ἐπληρώθη τὸ κενὸν διὰ τὰς δύο περιπτώσεις, δικαιώματα θέσεως εἰς ἀγορὰς, δικαιώματα σφαγείων. Ἐπληκολούθησε τὸ ἀρθ. 1 τοῦ ν. 2435.

378.—Κατὰ τὰς ὁδηγίας τοῦ Ὑπουργείου, ἐπὶ τῆς ἐπιλήσεως τοῦ νόμου 2435, δυνάμει τοῦ ἡδῆ ἀρθροῦ 274, οἱ δῆμοι καὶ κοινότητες δύνανται νὰ ἐπιβάλλουν τὴν πληρωμὴν δικαιωμάτων, διὰ τὴν παροχὴν ὕδατος ἐκ δημοτικοῦ ἢ κοινοτικοῦ ὑδραγωγείου, διὰ τὴν χρῆσιν σφαγείων, διὰ τὴν χρῆσιν ἀγορᾶς, παραπηγμάτων ἢ ἀσκεποῦς χώρου εἰς τὰς ἐμποροπανηγύρεις, διὰ τὸν ἐνταφιασμὸν ἐν τῷ νεκροταφείῳ. Ἐγκ. 24-1920, 8.

Ἡ διοικητικὴ νομολογία εἰς τὸ ἄρθρον 274 ἐστήριξε τὴν ἐπιβολὴν δικαιωμάτων ἐπὶ τῆς σταθμεύσεως αὐτοκινήτων εἰς δημοτικοὺς τόπους καὶ ὁδοὺς.

274D. — Πῶς ἔχουσιν αἱ νομοθεσίαι ἄλλων χωρῶν εἶδομεν ἐν γενικότητι. Ἐξουσιοδοτοῦσι ἀναλυτικῶς, διὰ ρητῶν διατάξεων, πρὸς εἰσπραξὴν τοιούτων δικαιωμάτων.

Ἡ γαλλικὴ, ἀπὸ τῆς ἐπαναστάσεως, ὀνομάζει ρητῶς τὰ ἔσοδα αὐτά. Ὁ ἰσχυρὸν δὴμ. νόμος ἐν ἄρθρῳ 133 ἀναγράφει μεταξὺ τῶν τακτικῶν ἐσόδων . . . 2. Τὰς ἐπιβαλλομένας ἐτησίαις εἰσφορὰς εἰς τοὺς ἔχοντας δικαίωμα ἐπὶ τῶν καρπῶν τῶν κοινοτικῶν κτημάτων, οἷαιτις λαμβάνονται ἐν φύσει (δικαίωμα βοσκῆς ζυλευσέως) 6. Τὴν πρόσδοτον τῶν δικαιωμάτων χρήσεως ἀγορᾶς, σφαγείων, κατὰ τὴν νομίμως ἐπιβεβλημένην διατίμησιν 7. Τὴν πρόσδοτον τῶν ἀδειῶν σταθμεύσεως καὶ θέσεως ἐπὶ τῶν ὁδῶν καὶ ἄλλων κοινοχρήστων τόπων 9. Τὴν πρόσδοτον τῶν κοινοτικῶν χώρων τῶν προορισμένων διὰ τοὺς ἐνταφιασμούς καὶ τὸ ἀντάλλαγμα τῶν παραχωρήσεων ἐν τοῖς νεκροταφείοις 10. Τὴν πρόσδοτον ἐκ τῶν παραχωρήσεων ὕδατος καὶ τῆς ἄρσεως τῶν ἀπορριμμάτων καὶ ἄλλων παραχωρήσεων, δι' ἃς ἔχουν ἐξουσιοδότησιν αἱ κοινοτικαὶ ὑπηρεσίαι 13. Τὴν πρόσδοτον ἐκ τοῦ τέλους καθαριότητος εἰς τὸς κοινότητας, ἔνθα θέλει ἐπιβληθῆ αἰτήσῃ αὐτῶν 14. Καὶ γενικῶς τὴν πρόσδοτον ἐκ τῶν φόρων, τελῶν καὶ δικαιωμάτων, τῶν ὁποίων ἡ εἰσπραξὶς ἔχει ἐπιτραπῆ ὑπὸ τῶν νόμων πρὸς τὸ συμφέρον τῶν κοινοτήτων.

280. — Ὁ βουλγαρικὸς νόμος περὶ κοινοτήτων κατατάσσει ὀνομαστί, μεταξὺ τῶν τακτικῶν ἐσόδων τῶν κοινοτήτων τὴν διατίμησιν τῶν ὁποίων κανονίζει τὸ κοινοτικὸν συμβούλιον, μεταξὺ ἄλλων: τέλος ἐπὶ τῶν πλανοδίων πωλητῶν διὰ τὴν χρῆσιν τῶν ἀγορῶν, ὁδῶν καὶ πλατειῶν, ἄρθ. 89, 1' ἐκ παραχωρήσεων τάφων ἐδ. 2' τέλος ἐπὶ τῶν ὄχημάτων ἀναλόγως τοῦ βαθμοῦ τῆς χρήσεως τῶν συγκοινωνιακῶν μέσων καὶ τῆς κοινωνικῆς σημασίας ἐδ. 9' τέλος διὰ τὴν ἄρσιν τῶν ἀπορριμμάτων ἐκ τῶν οἰκιῶν ἐδ. 8' τὰ διόδια διὰ τῶν κοινοτικῶν γεφυρῶν ἐδ. 12' διὰ παροχὴν ὕδατος ἐδ. 13. τέλος χρήσεως ὑπονόμων ἐδ. 14' διὰ τὴν παροχὴν φωτισμοῦ ἐδ. 15.

281. — Ἡ ἀνάγνωσις τῶν σχετικῶν, γενικῶν, διατάξεων τοῦ ρουμανικοῦ νόμου ὑπενθυμίζει τὴν σύνθεσιν, κατὰ τὰς καὶ τὰς νομικὰς ἀλόγους, τὰς ὁποίας παρέχουν τὰ κλασικὰ συγγράμματα καὶ ἰδίως τοῦ Fleiner. Διακρίνει μεταξὺ τελῶν, εἰσφορῶν καὶ φόρων.

Ἄρθρ. 433. Αἱ κοινότητες, ἀγροτικαὶ καὶ ἀστικάι ὡς καὶ οἱ νομοὶ δύνανται προσέτι νὰ εἰσπράττωσι: α') Εἰσφορὰς δι' ἐκτέλεσιν ἢ συντήρησιν ἔργων βελτιώσεων ἐξαιρετικῶν, τὴν δαπάνην τῶν ὁποίων δὲν δύναται νὰ βασιτάσῃ ὁ τακτικὸς προϋπολογισμὸς ἐσόδων ἢ ἐκ τῶν ὁποίων ὠφελεῖται χωριστὴ κατηγορία κατοίκων ἢ μέρος μόνον τῆς περιφερείας τῶν. β') Εἰσφορὰς ἐν φύσει διὰ τὴν ἐκτέλεσιν ὑπηρεσιῶν ἐξαιρετικῶν ἢ ἐπιγεουσῶν ἐκ κλιμακῶν, πυρκαϊῶν κτλ.

Ἄρθρ. 434. Τὰ τέλη ἔναντι ὑπηρεσιῶν ἰδρυομένων ὑπὲρ ἰδιαιτέρου

συμφέροντος τῶν κατοίκων ὀρίζονται διὰ τῶν κανονισμῶν ἰδρύσεως τῶν ἐπιχεσιῶν τούτων.

***Ἄρθρ. 436.** Αἱ εἰσφοραὶ εἰσπράττονται μόνον παρὰ τῶν κατοίκων τῶν ὄρι-
λουμένων ἐκ τῶν βελτιώσεων ἢ τῶν δημιουργουμένων ἐξαιρητικῶν ἐπιχεσιῶν.

Διάταγμα δημοσίας διοικήσεως θέλει καθορίσῃ τοὺς ὅρους, ἐφ' οὓς
δύνανται νὰ ἐπιβάλλωνται αἱ εἰσφοραὶ, ὁ τρόπος ἐκδηλώσεως σχετικῶς τῆς
γνώμης τῶν ἐνδιαφερομένων κατοίκων καὶ ὁ τρόπος κατανομῆς τοῦ βάρους
μεταξὺ αὐτῶν.

***Ἄρθρ. 439.** Αἱ κοινότητες ἐκτὸς τῶν προβλεπομένων ὑπὸ τοῦ νό-
μου περὶ ὁδοποιίας φέρων, δύνανται νὰ ἐπιβάλλουν διὰ κανονισμῶν τέλη
ἐπὶ τῆς ἐξαιρητικῆς γηρέσεως τῶν ὁδῶν. Τὰ τέλη ταῦτα ἐπιβάλλονται μόνον
ἐπὶ τῶν ὀχημάτων τῶν χρησιμευόντων κατὰ τρόπον διαρκῆ διὰ τὴν μεταφο-
ρὰν προσώπων ἢ ὀγκῶν ἀναγκασιούτων εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν βιομηχα-
νίαν. Κανονίζονται δὲ κατ' ὄχημα καὶ καθ' ἡμέραν, μῆνα ἢ ἔτος.

Εἰς τὸ Μέρος VI «Κανονισμοὶ κοινοτικοί, ἀγρονομικοί, ἀστυνομικοί
καὶ οἰκοδομικοί» τὸ ἄρθρον 113 ὀρίζει: Διὰ τῶν ἐπὶ τῶν κοινοτικῶν ἐσό-
δων κανονισμῶν δύνανται νὰ δημιουργηθῶσι τέλη α') διὰ τὴν χρησιμοποίη-
σιν κοινοχρήστων κτημάτων τῶν κοινοτήτων, ὁδῶν, πεζοδρομίων, κήπων,
πανηγύρεων, ἀγορῶν, βοσκοτόπων κτλ. β') Διὰ τὴν χρῆσιν τῶν κοινοτικῶν
ὁδῶν, λεωφόρων δι' αὐτοκινήτων, ἀμιζῶν καὶ ἐν γένει ὀχημάτων μεταφορῶν.
γ') Διὰ διαφορῶν ἐπιχεσιῶν, τὰς ὁποίας ὀργάνωσιν ἢ κοινότης πρὸς χρῆσιν
ἢ πρὸς τὸ συμφέρον τῶν κατοίκων, ἰδρύσεως, καθαριότητος, ἀρσεως ἀποσ-
φισμάτων, συντηρήσεως πεζοδρομίων, ἐλέγχου τροφίμων, μέτρων καὶ σταθ-
μῶν, τοιχοκαλλήσεων, μέσων μεταφορῶν.

Οἱ κανονισμοὶ ὑπόκεινται εἰς ἀνωτέραν ἔγκρισιν, κατὰ τὰ εἰδικῶς ὀρι-
ζόμενα ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ δημοσιεύονται οἱ τῶν ἀστικῶν κοινοτήτων διὰ
τοῦ Ἐπισήμου ἢ τοῦ Νομαρχιακοῦ Μηνύτορος.

Εἰς τὸ τμήμα II, τοῦ ἰδίου κεφαλαίου, περὶ οἰκοδομικῶν κανονισμῶν,
σχεδίων πόλεων, ἐφαρμογῆς αὐτῶν καὶ ἰδίως περὶ κοινοτικῶν ὁδῶν τὸ ἄρ-
θρον 124 ὀρίζει: Ἡ κοινότης δικαιούται νὰ ἐπιβάλλῃ τέλος εἰδικὸν πρὸς
κάλυψιν ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει τῶν ἐξόδων, τὰ ὁποῖα ἀναγκασιούσι διὰ τὴν ἐκτέ-
λεσιν ἔργων βελτιώσεων τῶν ὁδῶν. Ὁ εἰδικὸς αὐτὸς φόρος δὲν δύναται νὰ
ἔπερβαίῃ τὰ 10%, τῆς καθαρᾶς προσόδου τῶν ἀκινήτων, ὑπὸ τὴν ἔγκρισιν
τοῦ νομαρχιακοῦ συμβουλίου καὶ τῆς τοπικῆς ἀναθεωρητικῆς ἐπιτροπῆς.
Εἶναι τὸ *taxe de voirie* ἐν Βελγίῳ.

382.— Ὑπενθυμίζεται ὅτι πρόκειται περὶ γενικῶν ὀρισμῶν, τῶν
ὁποίων ἢ ἀνάπτυξις γίνεται δι' εἰδικῶν νόμων ἐπὶ τῶν τοπικῶν οἰκονομικῶν,
ὡς τοῦτο φαίνεται καὶ εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ δήμου Βουκουρε-
στίου, 1933-34.

Τακτικὰ ἔσοδα § 9. Τέλη κοινοτικά—taxes communales (Εἰσ-
πρατιόμενα βάσει τοῦ ἄρθρου 24 τοῦ νόμου ἐπὶ τῆς ὀργανώσεως τῶν
τοπικῶν οἰκονομικῶν, προβλεπόμενα εἰς τὸ μέρος II καὶ τὸν προσηρη-

μένων πίνακα). Ἄρθρα 19-28: Τέλη ἄδειῶν πλανοδίων ἐμπορίων, τέλη διὰ τὸν ὑγειονομικὸν ἔλεγχον τοῦ πλανοδίου ἐμπορίου, τέλος ἄδειῶν οἰκοδομήσεων, ἄδειῶν οἰκοδομήσεων εἰς τὰ νεκροταφεῖα, τέλη καθαριότητος, συντηρήσεως πεζοδρομίων κ.τ.λ., σφαγῆς ζώων εἰς τὰ δημοτικὰ σφαγεῖα, τέλη ὑπηρεσίας κηδείων.

7. Τέλη εἰσπρατιζόμενα βάσει τοῦ ἁρθρου 25 τοῦ νόμου ἐπὶ τῆς ὀργανώσεως τῶν τοπικῶν οικονομικῶν, ἀπὸ 14 Ἀπριλίου 1933. Ἄρθρα 29-43.

Α'. Διὰ τὴν προσωρινὴν κατάληψιν κοινοχρήσεων κτημάτων τοῦ δήμου: Ἄρθρα 29-30 Δημοσίοι τοιχοκολλήσεις. Ἐπὶ τῶν πλανοδίων πωλητῶν διὰ τὴν προσωρινὴν χρησιμοποίησιν τῶν ὁδῶν καὶ πεζοδρομίων.

Β' Διὰ διαφόρους ὑπηρεσίας ὠργανωμένας ὑπὸ τοῦ δήμου χάριν ἰδιαίτερον συμφέροντος τῶν κατοίκων. Ἄρθρα 31-43. Τέλη διὰ τὴν ἐκδοσιν πιστοποιητικῶν, ὑποδειγμάτων, ἐντύπων, δι' ὕλικὰ χρησιμοποιούμενα εἰς τὰ κοιμητήρια, ἄλλα σχετικὰ πρὸς τὰ νεκροταφεῖα τέλη, διὰ τὸν ὑγειονομικὸν ἔλεγχον τῶν ἀργοποιείων, διὰ τὸν αὐτὸν ἔλεγχον τῶν ἐμπορικῶν, βιομηχανικῶν καὶ ἐπαγγελματικῶν ἐπιχειρήσεων, καὶ ἄλλα παρόμοια.

Εἰς τοὺς προϋπολογισμοὺς τῶν τεσσάρων τμημάτων τοῦ δήμου Βουκουρεστίου, παρατηροῦνται διαφοραὶ τινες ἐσόδων. Οὕτω τὸ σπουδαιότερον κοινὸν ἐσὸς ἐκ τελῶν ἀνταποδοτικῶν ἀποτελεῖ τὸ τέλος καθαριότητος καὶ τὸ τέλος ἄρσεως ἀπορριμμάτων. Προϋπολογισμὸς Δημοσίου Τμήματος I Galben § 3 ἄρθρ. 20, 29 κτλ.

383.— Ὁ Ἰταλικὸς κώδιξ προτίσσει γενικὰς διατάξεις ἐπὶ τῆς συνθέσεως τῶν οικονομικῶν τῶν κοινοτήτων:

Ἄρθρ. 10. Γενικαὶ διατάξεις (φόροι, εἰσφοραὶ καὶ συμμετοχαί). 1. Αἱ κοινότητες δύνανται ἐντὸς τῶν ὁρίων καὶ σύμφωνα πρὸς τοὺς ἐν ἰσχύϊ νόμους.

1. Νὰ ἐπιβάλλουν τοὺς φόρους καταναλώσεως...

2. Τοὺς φόρους, ἐπὶ τῆς μισθωτικῆς ἀξίας, τὸν οἰκογενειακὸν κτλ.

3. Νὰ ἐπιβάλλουν τὸ τέλος τὸ σχετικὸν πρὸς τὴν κατάληψιν χώρων ἐλευθέρων καὶ ἐπιφανειῶν δημοσίων, ἀνηκόντων εἰς τὴν κοινότητα καὶ ἐπιφανειῶν ἰδιωτικῶν βεβαρυνμένων διὰ δουλείας δημοσίας διαβάσεως ὡς καὶ τὸ τέλος ἐπὶ τῶν τοιχοκολλήσεων.

4. Νὰ ἐμμεταλλεύονται ἀπ' εὐθείας ἢ νὰ ἐμπιστεύονται δι' ἐνοικιάσεως τὴν ἀποκλειστικὴν ἐμμετάλλευσιν δημοσίων μέτρων καὶ σταθμῶν, ὑπὸ τὸν ὄρον, ὅτι τὰ δικαιώματα ταῦτα δὲν φέρουν χαρακτηριστικὰ καταναγκαστικόν.

5. Νὰ ἐπιβάλλουν εἰσφορὰς διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ κατοχὴν στοῶν εἰς τὸ ὑπέδαφος τῶν ὁδῶν, εἰσφορὰς βελτιώσεως καὶ διὰ τὴν συντήρησιν τῶν ὑπονόμων.

6. Νὰ εἰσπράττωσι τέλη ἀντιπροσωπεύοντα τὴν ὑπηρεσίαν ἄρσεως καὶ μεταφορᾶς τῶν οἰκιακῶν ἀπορριμμάτων.

7. Νὰ ἐπιβάλλουν προσωπικὴν ἐργασίαν... κτλ.

Δὲν ἠρκέσθη ὁμοῦς ὁ ὀργανικὸς νόμος εἰς τοὺς ὡς ἄνω γενικοὺς ὀρι-

σμούς, τοὺς τίτλους, ἀλλ' ὡς εἶδομεν ἀνακτῦσαι αὐτοὺς εἰς ἰδιώτηρον ἢ ἑκαστὸν τίλος ἢ εἰσφορὰν κεφάλαιον διατάξων.

α'. Δικαιώματα παροχῆς ὕδατος

3384. — Ἡ κοινότης ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐκμεταλλεῖται ἀπ' εὐθείας τὴν ὑπηρεσίαν διανομῆς ὕδατος ἢ νὰ παραχωρῇ ταύτην, ἔναντι ἀνταλλάγμα-
τος, συμμετοχῆς εἰς τὰ κόστη ἢ κατ' ἄλλον τρόπον. Εἰς τοὺς προϋπολο-
γισμοὺς γαλλικῶν καὶ βελγικῶν κοινοτήτων, ἐν περιπτώσει παραχωρή-
σεως, φαίνεται εἰς τὸ οὐκ εἰδὸν κεφάλαιον: Παραχωρήσεις εἰδικῶν ὑπηρε-
σιῶν, κοινῶν ἐσόδων Εἰσφορὰ τῆς ἀναδόχου εταιρείας τῶν ὑδάτων . . .
Ἐν Γαλλίᾳ καὶ Βελγίῳ, σύμφωνα καὶ πρὸς τὰς ἐκφράσεις τῶν διατάξεων,
μεταχειρίζονται τὸν ὄρον «cedevance». Ἐν Fleiner Στοιχειώδους λέγεται
«τίλος ὑδραγωγείου» σ. 392.

Ἡμεῖροι εἰδικὰ διατάξεις ὀνομάζουσιν «εἰσφορὰς» Δ. Ν. Δεκεμβρίου
1926 «περὶ εἰσφορῶν ὑδροληψίας» καὶ ἄλλα.

Τὸ ὀφειλόμενον ὑπὸ τοῦ ὑδρολήπτου ἀντάλλαγμα δὲν εἶναι φόρος-
Williquet 1107.

Φόρος δύναται νὰ θεωρηθῇ ἡ εἰσφορὰ, ἥτις ζητεῖται ἐπιτακτικῶς, ἥτις
ἐπιβάλλεται εἰς τοὺς φορολογουμένους. Οἱ κάτοικοι ἐκουσίως κίμνονεν χρῆσιν
τῆς συνδέσεως πρὸς τὸ ὑδραγωγεῖον. Ἡ κοινότης δὲν δύναται νὰ τοὺς ἔνα-
ναγκάσῃ. Μεταξὺ τῆς κοινότητος καὶ τοῦ ὑδρολήπτου μεσολαβεῖ συμβόλαιον
τοῦ ὁστικῆς δικαίου, ἀνάλογον πρὸς ἀγοραπωλησίαν. Ἡ κοινότης ὁμοιάζει
πρὸς ἐπιχειρηματίαν προμηθείας. Παρασκευάζει ὕδωρ καὶ προσφέρει τὸ
ἐμπορεύμα τοῦτο εἰς τιμὴν, τὴν ὁποίαν κανονίζει αὐτὴ. Ἀγοραστοὶ εἶναι οἱ
συνδρομηταί, οἵτινες διὰ τῆς συνδέσεως πρὸς τὸ ὑδραγωγεῖον δέχονται τὴν
κανονισθεῖσαν ὑπο τοῦ κοινοτικῆς συμβουλίου τιμὴν πωλήσεως. Ὅθεν δὲν
χωρεῖ ἐφαρμογὴ τῶν διατάξεων τοῦ άρθρου 76, 5 περὶ ἐπιβολῆς φόρων καὶ
ἐργασίας ὑπὸ τοῦ βασιλέως, ἀλλὰ τοῦ άρθρου 81. Biddart σ. 520. Willi-
quet 1107.

3385. — Ὑπάρχει καὶ ἀντίθετος γνώμη, ὅτι τὸ καταβαλλόμενον ὑπὸ
τῶν συνδρομητῶν ἀντάλλαγμα ἔχει μικτὸν χαρακτῆρα καὶ ὅταν ἡ συνδρομὴ
δὲν κατέστη ὑποχρεωτικὴ. Ὅλοι οἱ συνδεόμενοι πρὸς τὸ ὑδραγωγεῖον εἶναι
ἠναγκασμένοι νὰ ὑποβληθῶσιν εἰς τὸ τιμολόγιον ὃ συνδρομητῆς δέχεται νὰ
ἀγοράσῃ τὸ ὕδωρ τοῦ ὑδραγωγείου, ἀλλ' ὀφείλει νὰ πληρώσῃ εἰσφορὰν, τῆς
ὁποίας δὲν τῷ ἐπιτρέπεται νὰ ἀμφισβητήσῃ τὸ πᾶσάν Walerius, Conces-
sions et regies des communes, II σ. 367.

3386. — Κατὰ τὸν γαλλικὸν δημοτικὸν νόμον ὁ κανονισμὸς ὑδρολη-
ψίας καὶ τὸ τιμολόγιον ψηφίζεται ὑπὸ τοῦ κοινοτικῆς συμβουλίου καὶ ἐγκρί-
νεται ὑπὸ τοῦ νομάρχου. Ἄρθ. 133, 7ον, 68, 10ον.

Κατὰ τὸν βουλγικὸν νόμον περὶ κοινοτήτων, μεταξὺ τῶν τακτικῶν
ἐσόδων, τῶν ὁποίων τὸ πᾶσόν δοῖται τὸ κοινοτικὸν συμβούλιον, εἶναι καὶ τὸ
τέλος (takea) ἐκ τῆς χρησιμοποίησεως κοινοτικῶν ὑδραγωγείων, ὑπὸ τὰς

δημοσίας χρήμας ἢ συνδρομή (abonnement) τῶν συνδέσεων τῶν κατοικῶν, ἐνθα τοῦτο ἐπιτρέπεται. Ἡ διατίμησις ὀρίζεται ἀναλόγως τῆς καταναλισκομένης ποσότητος ὕδατος καὶ τὸ γενικὸν ἄθροισμα αὐτῆς δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίῃ πλεον τῶν 10% τὴν στοιχίζουσαν ἀξίαν δι' οἰκιακὰς ἀνάγκας. Ὑδρῶ δι' ἀλευροβιομηχανικούς καὶ βιοτεχνικούς σκοποὺς δίδεται, ἐάν ὑπάρχῃ περίσσευμα βεβαιωθὲν ἀπὸ τὸ κοινοτικὸν συμβούλιον, μετὰ τὴν ἱκανοποίησιν τῶν οἰκιακῶν ἀναγκῶν τῶν κατοικῶν τῆς κοινότητος. Ἄρθ. 68 ἐδ. 13.

2347. — Τέλος κοινοτικὸν δὲν δύναται νὰ ἐπιβληθῇ ἐπὶ τοῦ ποσίου ὕδατος, ἔστω καὶ ἂν ἐφαρμύζεται τοιοῦτον εἰς ὅλας τὰς ἐκμεταλλεύσεις ἐν τῇ περιφερείᾳ τῆς κοινότητος. Μόνα τὰ ἔξοδα διανομῆς τοῦ φυσικοῦ ταύτου προϊόντος δημοσίας ἀνάγκης δύναται νὰ εἶναι ἀντικείμενον ἐσφορᾶς τῶν κατοικῶν εἰς τὸ ἀποζημιώσεως. Ἐγκ. Ὑπ. Ἐσ. 1803. Biddart, Formulaire II σ. 203.

2348. — Ἐγκύκλιος τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν, Μαρτίου 1923, λέγει: Τὸ καθ' ἡμᾶς Ὑπουργεῖον πάντοτε ἐπέβληεν εἰς τὰς κοινοτικὰς ἀρχάς, αἵτινες ἐπιθυμοῦν νὰ ἰδρῶσιν ὑπηρεσίας διανομῆς ὕδατος τῇ οἰκονομικῇ συνδρομῇ τοῦ Κράτους, τὴν ὑποχρέωσιν παροχῆς δωρεάν εἰς τοὺς κατοίκους μᾶς ποσότητος ὕδατος ἀπολύτως ἀναγκαίας πρὸς ἱκανοποίησιν τῶν κανόνων ὑγιεινῆς. Αἱ ἀρχαί, αἵτινες ἐπιθυμοῦσι σήμερον νὰ προκρίσιν τὴν κοινότητα αὐτῶν μὲ ὑπηρεσίαν ποσίμου ὕδατος, δεφίλουν νὰ ἀναλάβουν πολὺν μεγάλην θυσίαν συνεπείᾳ τῆς ἀξίσεως τῶν τιμῶν τῶν εἰδῶν καὶ τῶν ἡμερομισθίων. Πρὸ τοιαύτης καταστάσεως πραγμάτων δὲν ἀντιτίθημα εἰς τὸ νὰ ἐπιβάλλουν αἱ ἀρχαί εἰς τοὺς κατοίκους τὴν πληρωμὴν τοῦ ὕδατος τὸ ὁποῖον καταναλίσκουσι, ἐπιβάλλουσαι λ. χ. τέλος (taxe) συνδρομῆς παρέχον δικαίωμα εἰς τὴν παροχὴν τῆς ἀπολύτως ἀναγκαίας ποσότητος ὕδατος. Μία διατίμησις ἡλετωμένη θὰ ἦτο δυνατόν νὰ γίνῃ δεκτὴ διὰ τοὺς κατοίκους ἀκινήτου κτηματολογικῆς προσόδου κατωτέρας ὁρισμένου τινὸς ποσοῦ.

«Τὸ Ὑπουργεῖον μου ὁμῶς δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ δεχθῆ, ὅπως μία κοινότης ἐκλάβῃ τὴν ἐκμετάλλευσιν παροχῆς ὕδατος ποσίμου μὲ τὴν συνδρομὴν τοῦ Κράτους, ὡς ἐπιχείρησιν ἐμπορικὴν προωρισμένην νὰ φέρῃ κέρδη ἐν ἄλλοις λόγοις τὸ σύνολον τῶν εἰσπραξέων τῆς κοινότητος ἐκ τῆς διανομῆς ὕδατος δὲν δύναται νὰ ὑπερβαίῃ τὰ ἔξοδα συντηρήσεως καὶ ἐκμεταλλεύσεως, ἠξήθημένα κατὰ τὰ ποσὰ τὰ ἀναγκαιοῦντα διὰ τόκους καὶ χρεωλύσια τοῦ διατεθέντος ἐκ τοῦ κοινοτικοῦ ταμείου εἰς τὴν ἐπιχείρησιν κεφαλαίου. Williquet 1108.

2349. — Τὰ αὐτὰ ὀρίζονται καὶ παρ' ἡμῖν. Διάταγμα ἀπὸ 9 Ἀπριλίου 1926, περὶ οὗ κατωτέρω, ἐκτελεστικὸν διατάξεως Ν. Δ ἀπὸ 5-9-1925 περὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου 2850 περὶ ὑδραυλικῶν ταμείων, κανονίζον τὰ τῆς ἐπιβολῆς εἰσφορῶν ὑδροληψίας, λέγει: Αἱ εἰσφοραὶ κανονίζονται κατὰ τὸν τρόπον, ὥστε τὸ σύνολον αὐτῶν νὰ μὴ ὑπερβαίῃ τὸ ἀπαιτούμενον πρὸς κάλυψιν τῶν δαπανῶν κατασκευῆς, ἐπεκτάσεως, βελτιώσεως καὶ ἐκμεταλλεύσεως τῶν ἔργων ὑδρεύσεως ποσόν. Ἄρθ. 2. Ὁμοίως καὶ ἡ σύμβασις περὶ ὑδρεύσεως Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς.

390.— Διὰ τὴν προτίωσιν τῆς ἐκμεταλλεύσεως τῆς ὑπηρεσίας διὰ παραχωρήσεως, παρατηροῦνται, ὅτι τὸ ἀντάλλαγμα, τὸ ὁποῖον καταβάλλει ὁ συνδρομητὴς καὶ λήπτης εἰς τὸν ἀνάδοχον τῆς παραχωρήσεως διαγομῆς ὕδατος, ἠλεκτρικῆς ἐνεργείας, ἀριόφωτος, ἔχει μικτὸν χαρακτῆρα· περιλαμβάνει ποσὰ τινα ἀντιπροσωπεύοντα τὴν ἐπιστροφὴν δημοσίων δαπανῶν καί, ἐπιπλέον, τὸ ἀντίτιμον πωλήσεως ὄρισμένου ποσοῦ κατὰ τὴν διατίμησιν τῆς πράξεως παραχωρήσεως...

Κατὰ διαφορὰν ἀπὸ ὅ,τι συμβαίνει ὅταν αἱ ὑπηρεσίαι αὐταὶ εἶναι ὀργανωμέναι καὶ ἐκμεταλλεύονται δι' αὐτεπιστασίας ὑπὸ τῆς κοινότητος, τὸ πληρωτέον ἀντάλλαγμα (*rease*) παρὰ τῶν ποιουμένων χρῆσιν τῶν ὑπηρεσιῶν ὑπολογίζεται κατὰ τρόπον ἐπιτρέποντα εἰς τὸν ἀνάδοχον νὰ ἀντιμετωπίῃ τὰς ὑποχρεώσεις, τὰς ὁποίας ἢ σύμβαισι τῷ ἐπιβάλλει ἐπ' ὠφελείᾳ τῆς κοινότητος, νὰ πραγματοποιῇ ἕν κέρδος καὶ νὰ ἐξοφλῇ τὸ διατεθὲν εἰς τὴν ἐπιχείρησιν τοῦ κεφαλαίου, τὸ ὁποῖον κατὰ τὴν λήξιν τῆς παραχωρήσεως γίνεται συνήθως ἰδιοκτησία τῆς κοινότητος. "Ὅταν λοιπὸν ὁ λήπτης καταβάλλῃ, λόγῳ τῆς καταναλώσεώς του, ἕν ποσόν, ταῦτο περιλαμβάνει, ἐκτὸς τῆς πραγματικῆς ἀξίας τοῦ εἰς φύσιν λιμβανομένου, μέρος τοῦ διατεθέντος εἰς τὴν ἐπιχείρησιν κεφαλαίου καὶ ἕν ποσόν τῶν βαρῶν τὰ ὁποῖα ὁ ἀνάδοχος ἐξασφαλίζει ἐπ' ὠφελείᾳ τῆς κοινότητος, ὡς ὁ δωρεάν φωτισμὸς τῶν δημοσίων ὁδῶν, ἢ ἐγκαταστάσις δημοσίων κρητῶν πρὸς χρῆσιν τοῦ κοινοῦ κτλ. Ὁ συνδρομητὴς εἰσφέρει οὕτως, ἐν ἀναλογίᾳ τῆς καταναλώσεώς του, διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ κεφαλαίου, τὸ ὁποῖον ἢ κοινότης θὰ ἦτο ὑποχρεωμένη νὰ δανεισθῇ ἕαν, ἀντὶ νὰ παραχωρήσῃ τὴν ὑπηρεσίαν, εἶχεν ὀργανώσῃ ἢ ἴδια καὶ ἐκμεταλλεύετο ἀπ' εὐθείας ταύτην. Ἀποδίδει, ἐπιπλέον, εἰς τὸν ἀνάδοχον μέρος τῶν βαρῶν, τὰ ὁποῖα τῷ ἐπιβάλλει ἢ σύμβαισι ἐπ' ὠφελείᾳ τοῦ συνόλου τῶν κατοίκων. Ἐντεῦθεν ἢ συνέπεια, ὅταν ἢ συγγραφή τῶν ὄρων ὑποχρεώσῃ τὸν ἀνάδοχον νὰ χορηγῇ δωρεάν ἢ εἰς τιμὴν ἠλαττωμένην τὸν δημοσίον φωτισμόν, οἱ συνδρομηταί, πράγματι, φέρουσι τὰ ἐξοδα τοῦ φωτισμοῦ αὐτοῦ.

Δὲν εἶναι λοιπὸν ἀκριβὴς ὁ ἰσχυρισμὸς ὅτι ὁ συνδρομητὴς πληρώνει μόνον τὸ ἀντίτιμον τοῦ ὅ,τι λαμβάνει. Πληρώνων βίαια τῆς καταναλώσεώς του ἐξοφλεῖ εἶδος φόρου, τὸν ὁποῖον ὑπὸ μορφήν συγκεκαλυμμένην ἢ κοινότης εἰσπράττει ὄχι παρ' ὅσων τῶν κατοίκων ἀλλὰ μόνον παρ' ἐκείνων, οἵτινες κίβννοι χρῆσιν τῆς ὑπὸ παραχώρησιν ὑπηρεσίας. *Walerius*, I σ. 74.

391.— Δὲν πρέπει νὰ ἀπατώμεθα, τὸ καταβαλλόμενον ἀντίτιμον διὰ μίαν μεταφορὰν διὰ σιδηροδρόμων, τροχιοδρόμων, κ.τ.λ. ἀντιπροσωπεύει ἕν μέρος τὴν τιμὴν κ.τ.λ. παρεχομένης ὑπηρεσίας, ὡς τὸ τίμημα τοῦτο θὰ ἦ δυνατό νὰ συζητηθῇ εἰς τὰς ἐμπορικὰς συναλλαγὰς, ἀλλ' ἐν μέρει ἐπίσης ἀντιπροσωπεύει δημοσίον τέλος, ἀπ' οὗ διὰ τοῦ γεγονότος τῆς παραχωρήσεως ἰδρυθῆι μονοπώλιον ὑπὲρ τῶν παρεχθησομένων. *Hauriou*, *concessions* σ. 813.

392.— Τὰ ἀνταλλάγματα φαίνονται ὡς ἀληθινὰ τέλη· εἰσπράττον-

ται σύμφωνα πρὸς διατίμησιν κεκυρωμένην ἐπὶ τῆς ἁρμοδίας ἀρχῆς. Ταῦτα ἐνίοτε συγχέονται, πράγματι, πρὸς τὰ ἀνταλλάγματα διὰ παρεχομένης ὑπηρεσίας Προσθέτω, ὅτι μερικαὶ παρεχωρήσεις ἀποζημιούνται μόνον διὰ τοῦ μονοπωλίου τῆς ὑπηρεσίας, ὡς συμβαίνει ἐπὶ παρεχωρήσεων συντηρήσεως τῶν ὕδων, διὰ τὴν παροχὴν ἀεριοφότος ἢ ὕδατος. Εἰς τὰς περιπτώσεις ταύτας δὲν ὑπάρχει διατίμησις ἐγκυρωμένη, ἀλλὰ μόνον κανονισμὸς διὰ τῆς συγγραφῆς τῶν ὑποχρεώσεων τοῦ ἀνωτάτου ὁρίου τῶν τιμῶν, τὰς ὁποίας θὰ καταβάλλουν οἱ καταναλωταί. Berthélemy σ. 617.

§§§.— *Κανονισμὸς παροχῆς ὕδατος εἰς τοὺς ἰδιώτας.* Εἴτε ἡ κοινότης ἐκμεταλλεύεται ἀπ' εὐθείας τὴν διανομὴν ὕδατος εἴτε ἔχει παραχωρήσει ταύτην εἰς ἐπιχειρηματιάν, πρέπει νὰ γίνῃ κανονισμὸς (ἐν τῇ δευτέρᾳ περιπτώσει ἐπισυνάπτεται εἰς τὴν σύμβασιν) τῶν ὄρων ὑπὸ τοὺς ὁποίους οἱ ἰδιῶται θὰ δύνανται νὰ ἀποκτήσωσι τὴν χρῆσιν τῶν ὕδατων.

Τρία συστήματα διανομῆς ὕδατος εἶναι γενικῶς δεκτά:

α'. *Ὁ ἐλεύθερος κρουνός:* (le robinet libre) ὁ τρόπος αὐτὸς θὰ ἐπέφερον ἀναγκαιῶς καταχωρήσεις ἐὰν δὲν ἐρρυθμίζετο στενωῶς· συνήθως συνδέουν πρὸς τὸ ὕδραγωγεῖον μόνον διὰ τῆς οἰκιακῆς ἀνάγκης καὶ εἰς ἀστικὰς οἰκίας· ὁ κρουνὸς κανονίζεται δι' ὠρισμένην ἀπόδοσιν (περίπου τεσσαρῶν λιτροῦν κατὰ λεπτόν)· πρέπει νὰ τοποθετηθῆται εἰς τὸν νεροχύτην τοῦ μαγειρίου· τὸ συμφωνητικὸν παροχῆς ὁρίζει ὅτι δὲν δύνανται νὰ τοποθετηθῶν σωλῆνες πρὸς πλήρωσιν δοχείων δι' ἄλλα διαμετρίσματα, λουτρά κτλ· ὁ κρουνὸς μὲ αὐτόματον κλειθρον εἶναι ὑποχρεωτικὸς.

β'. *Ὁ κανονιστικὸς κρουνός* (le robinet de jaug-) παρέχων διὰ συνεχοῦς ροῆς ποσότητά τινα ὕδατος κατὰ 24ωρον· τὸ ὕδωρ εἰσέρχεται εἰς δεξιὰμένην ἐφωδιασμένην διὰ κρουνοῦ μὲ διακόπτας· ἐπὶ πλέον εἰς διακόπτης πρέπει νὰ τοποθετηθῆται ἀμέσως μετὰ τὸν κρουνοῦν εἰς τρόπον ὥστε νὰ εἶναι δυνατὴ ἐν περιπτώσει ἀνάγκης ἢ ἄμεσος διακοπὴ τῆς ροῆς. Τὸ σύστημα αὐτὸ παρακωλύει τὴν κατάχρησιν· ἀλλ' ἔχει τὸ ἐλάττωμα νὰ περιορίζῃ τὴν κατανάλωσιν, οἰαιδήποτε καὶ ἂν εἶναι αἱ ἔκτακτοι ἀνάγκαι τοῦ ὑδρολήπτην.

γ'. *Ὁ μετρητής.* Εἶναι τὸ σύστημα ὅπερ τείνει νὰ γενικευθῇ· ὑπερτερεῖ τῶν δύο προηγουμένων καθ' ὅτι ἐπιτρέπει εἰς τὸν ὑδρολήπτην νὰ λαμβάνῃ ὅλην τὴν ποσότητα ὕδατος, τῆς ὁποίας ἔχει ἀνάγκην καὶ ὑποχρεώνει τοῦτον νὰ πληρῶνῃ διὰ τὴν πράγματι καταναλισκομένην ποσότητα ὕδατος, ὅπερ συντελεῖ εἰς ἀποφυγὴν σπαταλῆς.

Ἡ δαπάνη τῶν μετρητῶν εἶναι εἰς βῆρος ὅτε μὲν τῆς πόλεως ὅτε δὲ τῶν ὑδροληπτῶν· ἡ διοίκησις δὲν δύνανται νὰ ἐπιβάλῃ τύπον μετρητοῦ· ἀλλὰ δύνανται νὰ θέσῃ ὄρον, ὅτι ὁ προκριθεὶς τύπος πρέπει νὰ γίνῃ δεκτός, νὰ ἐλεγχθῇ καὶ ἐπαληθευθῇ πρὶν ἢ τεθῇ εἰς ἐνέργειαν· γενικῶς γίνεται δεκτὴ μία ἀνοχὴ 5^ο/₁₀₀ διὰ τὴν ἀκρίβειαν τοῦ μετρητοῦ· ἔλλειψαι ὄρον ἐν τῷ κανονισμῷ ἢ ἐκλογῇ τῆς τοποθετήσεως τῶν μετρητῶν ἀνήκει εἰς τὴν πόλιν καὶ ὄχι εἰς τὸν ὑδρολήπτην. Monsarrat 308 ἐφ. ὄρον καὶ νομολογία.

3532.— *Τιμολόγιον.* Ἐν περιπτώσει ὑδροληψίας διὰ κρουνοῦ ἐλευθέρου, ἢ τιμὴ κανονίζεται κατὰ κρουνοῦ ἔν πάσῃ περιπτώσει ἐγένετο σήμερον δεκτόν, πρὸς ὀλιγωτέραν ἐπιβάρυνσιν τῶν πτωχῶν τῆσων διὰ τὸ πρῶτης ἀνάγκης εἶδος τοῦτο, ὅτι ἡ διατιμήσις δύναται νὰ γίνῃ μὲ βάσιν προοῦσαν μετὰ τῆς ἐτησίας μισθωτικῆς ἀξίας τοῦ διαμερίσματος.

Εἰς τὰς περιπτώσεις διανομῆς διὰ κρουνοῦ κανονιστικοῦ ἢ διὰ μετρητοῦ, αἱ διατιμήσις δύναται νὰ εἶναι ἀνάλογοι πρὸς τὴν ἀναλισκομένην ποσότητα ἄλλὰ συνήθως εἶναι προοδευτικαὶ κατ' ἀνοδοῦν ἢ κατιοῦσαν κλίμακα. Κατ' ἀρχήν, δύνανται εἶναι ὅπως ὑδρολήπτῃς χρησιμοποιῶν ἕδωθ λ.χ. δεκαπλάσιον ἄλλου τινός νὰ μὴ πληρώσῃ δεκαπλάσιον εἰς τὸ θέμα ἔχον ἐφαρμογὴν αἱ ἀρχαί, οἵτινες δύνανται ἐμπορικῶς τὴν πώλησιν χοινοκῶς καὶ ἡμιγονδοκῶς.

Πολὺ συνήθως ἡ διατιμήσις μειοῦται δι' ὅλης τῆς χρήσεως αἰτίας ἀπαιτοῦσι μεγάλην κατανάλωσιν ὕδατος, διὰ τὰ μηχανικὰ ἐργαστήρια, τοὺς κήτους, τὰ ἄλλα. Μονπαρταί, 402 ἐφ.

Εἰς ἐπόδειγμα κοινοτικοῦ κανονισμοῦ ὑδροληψίας βλέπομεν τὴν διατάξιν: Ἐκπτώσις 50% τῆς τιμῆς τῶν συνδρομῶν καὶ τοῦ υπερβάλλοντος ὕδατος θὰ παραχωρηθῆται εἰς τὰς οἰκογενείας, αἰτίνας δὲν εἶναι ἐγγεγραμμένα εἰς τοὺς καταλόγους τοῦ φόρου εἰσοδήματος καὶ ἔχουσι τοὐλάχιστον πέντε ἀεὶς ἡλικίας κίτω τῶν 16 ἐτῶν. Dubarry, Formulaire. Eau potable.

Πλὴν τῆς τελευταίας, τὴς ἄλλας ὡς ἀνω βάσεις διατιμήσεως βλέπομεν καὶ εἰς ἡμετέρας, ἐπὶ τοῦ θέματος, διατάξεις: Ν. Δ. 5-9-1925 περὶ συμπληρώσεως τοῦ νόμου 2853 περὶ ὑδραυλικῶν ταμιῶν, ἐποβίλλει εἰς ὑποχρεωτικὴν ὑδροληψίαν πᾶσαν κατοικίαν, ἐποκειμένην εἰς τὴν πληρωμὴν φόρου καθ' ἑαυτῆς προσόδου. Ἄρθ. 5 Ὁμοίαι εἶναι αἱ διατάξεις τοῦ νόμου 3316 περὶ ὑδροστάσεως Ἀθηνῶν καὶ Περαιῶς. Ἄρθ. 4 Ν. Δ. 16-8-1926 περὶ ὑδροστάσεως τῆς πόλεως Λαρίσης. Ἄρθ. 4 Ν. Δ. 16-5-1926 πόλεως Γυθείου, μετὰ τῶν πόρων, διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἔργων προβλέπεται τίλος ὑδροληψίας κατὰ κατοικίαν πρὸς δραχ. 50' τὸ κυβικόν μέτρον. Ὑδραγωγεῖον Κερκύρας: ἡ εἰσφορὰ ἐπιβάλλεται νὰ εἶναι ἡ αὐτὴ διὰ πάσας τὰς οἰκογενείας. Ν. 3204 ἄρθ. 3, 4, Εἰδικῶς Ταμιῶν Ὁρεστεαῶδος: Κατὰ τὸν ὁρισμὸν εἰσφορῶν ὑδροληψίας τῶν κατοικῶν ἡ ἐπιτροπὴ θέλει λαμβάνει ὅπ' ὄψιν τὴν ποσότητα τοῦ καταναλισκομένου ὕδατος καὶ τῆς οικονομικῆς θέσιν τοῦ καταναλωτοῦ· αἰσθητικαὶ ἐνοστάσεις τῶν καταναλωτῶν θὰ λειδισθῶσι ἐπὶ τοῦ εἰρηνοδίκου.

3535.— Ἐφαρμογὴ διατιμήσεως διαφορικῆς ἐννοούσης τοὺς κατοίκους τῆς κοινότητος δὲν εἶναι κανονικὴ. Fouchier σ. 424.

3536.— Οἱ ὄροι καὶ ὑποχρεώσεις κοινότητος καὶ ὑδροληπτῶν, ὅσον ἀφορᾷ τὰς ἐγκαταστάσεις, τὰς συνδέσεις, τὰς διακλαδώσεις καὶ τὰ ὄργανα ποικίλλου κατὰ συμβάσει.

Ἄλλὰ τρεῖς ὄροι ἀπαντῶσιν εἰς ὅλα σχεδὸν τὰ συμβόλαια συνδρομῆς:

Πρῶτον ἀπαγορεύεται εἰς τὸν ὑδρολήπτην νὰ παραχωρῇ δωρεάν ἢ ἐπὶ πληρωμῇ εἰς χοῦμα τὸν ὅλον ἢ μέρος τοῦ παραχωρουμένου εἰς αὐτὸν ὕδατος.

Δεύτερον νά κάμνη χρῆσιν τοῦ ὕδατος ἄλλην ἀπό τήν προβλεπομένην εἰς τήν συμφωνίαν. Τρίτον ἀναγράφονται πάντοτε οἱ ὄροι ὅφ' οὓς καταβάλλεται εἰς ἀντάλλαγμα. *Monsarrat* αὐτ.

3397. — Ἡ ἐκτέλεσις τῶν συμφωνητικῶν ἐπιδιώκεται κατὰ τοὺς κανόνας τοῦ κοινοῦ δικαίου· οὔτε ὁ νομάρχης οὔτε ὁ δήμαρχος δύνανται νά κάμωσι χρῆσιν τῆς ἀστυνομικῆς τῶν ἐξουσίας πρὸς ἀσφάλειαν τῆς ἐκτελέσεως ταύτης, τοῦ ἀρθροῦ 471 τοῦ Π. Ν. μὴ ἔχοντος ἐφορμογὴν εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην. *Νομλ. Monsarrat* 410.

Ἡ κοινότης προμηθευτῆς ὕδατος, δὲν δύνεται νά μεταβληθῆ, εἰς περίπτωσιν καθ' ἣν ὁ συνδρομητῆς δὲν πληρώνει, εἰς ἐξουσίαν καταστέλλουσιν διὰ ποινῆς ἀστυνομικῆς τὴν μὴ ἐκτέλεσιν ἀστικῆς συμβάσεως. *Bidart* σ. 221.

3398. — Ἡ κοινότης δύνεται νά ἐπιβάλλῃ εἰς τοὺς κατοικοὺς τὴν χρῆσιν τῶν ὑδάτων τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας·

Ἡ ἀρχή, ἣτις δύνεται νά ἐξαχθῆ ἐκ τῆς νομολογίας τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατίας καὶ τοῦ Ἀκυρωτικοῦ δύνεται νά διατεκνωθῆ οὕτως: ὁ ἰδιοκτήτης ἐάν ἀποδεικνῆ ὅτι ἔχει εἰς τὴν διαίτησιν τοῦ πόσιμον ὕδατος καὶ ὑγιεινὸν δὲν θά ἠδύνατο νά ἐξαναγκασθῆ εἰς τὴν χρῆσιν τοῦ ὕδατος τῆς πόλεως. Ἀλλ' ἐάν ἡ ὑγιεινὴ ἀμνήτου δὲν δύνεται νά ἐπιτευχθῆ εἰ μὴ διὰ τῆς ὑποχρεώσεως τοῦ ἰδιοκτήτου νά ἐγγραφῆ εἰς τὴν διανομὴν τοῦ ὕδατος τῆς πόλεως, ὁ δήμαρχος δύνεται δυνάμει τῆς ἐξουσίας ἣν ἔχει ἐκ τοῦ νόμου τῆς 15 Φεβρουαρίου 1902 νά ἐπιβάλλῃ τὴν ἐγγραφὴν ταύτην. *Monsarrat* 507.

Ἀφ' ἧς στιγμῆς μία κατοικία στερηθῆ ὕδατος ποσίμου, ὁ δήμαρχος ἀντὶ ἐκ τῶν ἀστυνομικῶν τῶν δικαιωμάτων, ἰδίως ἐκ τοῦ ἀρθροῦ 350ν Τ. Ν. XI τοῦ νόμου 16 24 Αὐγ. 1790, τὴν ἐξουσίαν νά ἀπαγορεύσῃ τὴν κατοικίαν ταύτην, ὡς ἔχει δικαίωμα νά διατάξῃ τὸ κλείσιμον τῶν μολυνθέντων φρεατίων. *Rev. Com. B.* 1929 σ. 303.

Ἄνευ διατάξεως νόμου ἐπιτροπύσεως τοῦτο, εἶναι ἀπαράδεκτος ἡ ἐπιβολὴ κλήρωσις, διὰ πᾶν ἀκίνητον, συνδεδεμένον ἢ μὴ πρὸς τὸ δικτυον διανομῆς, ἐνὸς ἐλαχίστου τμήματος ὑδροληψίας, δηλαδή ἡ ὑποχρεωτικὴ ὑδροληψία. Αὐτ. Δι' εἰδικῶν νόμων ἐπιβάλλονται καὶ εἰδικοί φόροι λ. χ. ἐπὶ τῶν οἰκοδομῶν γενικῶς πρὸς κάλυψιν τῶν ἐξόδων ἐκτελέσεως ἔργων ὑδρεύσεως. *Monsarrat* σ. 265.

Ἡ αὐτὴ ἀρχὴ κρατεῖ καὶ παρ' ἡμῶν. Ν. Δ. ἀπὸ 5-9-1925 περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ νόμου 2853 περὶ ὑδραυλικῶν ταμείων περιέλαβε διατάξιν ὀρίζουσαν: Διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν διαπανθῶν κατασκευῆς, συντηρήσεως καὶ ἐκμεταλλεύσεως ἐν γένει ἔργων ὑδρεύσεως πόλεων πληθυσμοῦ ἀνωτέρου τῶν 5,000 ἐπιτρέπεται ἡ ἐπιβολὴ ἀναγκαστικῆς ὑδροληψίας εἰς τοὺς κατοικοὺς. Διὰ Διατάγματος ἐκδοθησομένου τῇ προτάσει τῶν Ὑπουργῶν Συγκοινωνίας καὶ Ἐσωτερικῶν κανονισθῆσονται τὰ τῆς ἐκτελέσεως τοῦ παρόντος ἀρθροῦ. Ἄρθρ. 11.

Διὰ νόμον ἐπίσης, 3316 ἀρθρ. 5, ἐπιβλήθη ἡ ὑποχρεωτικὴ ὑδροληψία εἰς τὰς πόλεις Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς. Καὶ αἱ γνωμοδοτήσεις τοῦ Ν. Συμ-

βουλίου ὁμιλοῦσι περὶ «εἰσφορᾶς» ἀλλὰ καὶ «ὕποχρεωτικῆς φορολογίας».

2399.— Διάταγμα ἀπὸ 9 Ἀπριλίου 1926 «περὶ ἐπιβολῆς εἰσφορῶν ὑδροληψίας διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν δαπανῶν ἔργων ὑδρεύσεως πόλεων» ἐκδοθὲν δυνάμει καὶ εἰς ἐκτέλεσιν τῶν ὡς ἀνωτέρω διατάξεων τοῦ ἀρθροῦ 11 τοῦ Ν. Α. 19-8-1925 κανονίζει τὰ τῆς ὑποχρεωτικῆς ὑδροληψίας.

Ἡ ὑποχρεωτικὴ ὑδροληψία τῶν κατοίκων τῶν πόλεων καὶ χωριῶν, ἐπιβάλλεται δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ Συγκοινωνίας μετὰ προᾶξιν τοῦ οἰκίου δημοτικοῦ ἢ κοινοτικοῦ συμβουλίου ἢ τῆς Διοικ. Ἐπιτροπῆς τοῦ τυχόν λειτουργοῦτος ἐν τῇ πόλει Εἰδικοῦ Ταμείου. Ἄρθ. 1-1. Ἡ ὑποχρεωτικὴ ὑδροληψία συνίσταται εἰς τὴν καταβολὴν τοῦ τμήματος ὁρισμένης ποσότητος ὕδατος ἀδιαφόρως, ἂν ἡ ποσότης αὐτῆς ἤθελε χρησιμοποιηθῆ ἢ ἐν ὄλῳ ἢ ἐν μέρει ὑπὸ τοῦ ὑποχρέου εἰς εἰσφορὰν 1-2. Δὲν δύναται νὰ ἐπιβληθῆ εἰσφορὰ εἰς τοὺς κατόχους ἀκινήτων, εἰς ἃ δὲν παρέχεται δι' οἰονόηποτε λόγον ὕδωρ 1-3. Αἱ εἰσφοραὶ ὑδροληψίας ὁρίζονται ὑπὸ τοῦ δημοτικοῦ ἢ κοινοτικοῦ συμβουλίου ἢ τῆς Δ. Ἐπιτροπῆς τοῦ Εἰδικοῦ Ταμείου κατὰ κατοικίας αὐτοτελεῖς ἢ διαμερίσματα αὐτοτελεῶς χρησιμοποιούμενα, κατατασσομένας εἰς κλάσεις κατ' ἔκτασιν καὶ εἶδος χρήσεως. Ἄρθ. 2-1. Τὸ τιμολόγιον εἰσφορᾶς ὑποβάλλεται τῷ οἰκίῳ Νομάρχῃ, ὅστις υποβάλλει αὐτὸ μετὰ τῆς γνώμης του εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Συγκοινωνίας πρὸς ἔγκρισιν. Ἐὰν τὸ Ὑπουργεῖον δὲν ἀποφανθῆ ἐντὸς μηνὸς τὸ τιμολόγιον θεωρεῖται ὡς ἔγκρισθὲν. 2-2. Τῆς εἰσφορᾶς δύναται νὰ ἀπαιτῶσιν οἰκοδομαὶ εἰς πάσης ἢ τινος τῶν κατηγοριῶν τῶν ἀπαλασσομένων τῆς καταβολῆς δημοσίου φόρου καθαρᾶς προσόδου 2-3. Αἱ εἰσφοραὶ καταβάλλονται ὑπὸ τῶν ἰδιοκτητῶν, βαρύνουσι ὅμως τοὺς ἐνοικιαστὰς. Μέτρα κατὰ τῶν δυστροπούντων εἶναι, ἔξωσις τοῦ ἐνοικιαστοῦ, διακοπὴ παροχῆς ὕδατος, διοικητικὴ εἰσπραξις ὀφειλῶν. Ἄρθ. 3. Ἡ εἰσπραξις ἐνεργεῖται κατὰ τὰς περὶ εἰσπραξέως δημοσίων ἐσόδων διατάξεις βάσει πινάκων συντασσομένων ὑπὸ τοῦ δήμου, κοινότητος ἢ εἰδικοῦ ταμείου, συμφώνως πρὸς τὸν κατὰ τὸ ἐπόμενον ἀρθρον κανονισμόν. Ἄρθ. 4. Διὰ κανονισμῶν συντασσομένων ὑπὸ τοῦ δήμου, κοινότητος ἢ εἰδικοῦ ταμείου καὶ ἐγκρισμένου ὑπὸ τοῦ νομάρχου θέλουσι κανονίζεσθαι τὰ τῆς κατατίξεως τῶν οἰκοδομῶν εἰς τὰς ὁρισθείσας κλάσεις καὶ ἡ διεξαγωγὴ ἐν γένει τῆς ὑπηρεσίας ὑδρονομῆς. Ἄρθ. 5.

Ἀνάγκη νὰ παρατηρηθῆ ὅτι τὸ Ν. Α. τῆς 19-8-1925 ἐπιτρέπει τὴν ἐπιβολὴν ὑποχρεωτικῆς ὑδροληψίας εἰς πόλεις πληθυσμοῦ ἀνωτέρου τῶν 5000 κατοίκων. Τὸ ὡς ἄνω κανονιστικὸν διάταγμα ὄχι μόνον δὲν ἐπαναλαμβάνει τὸν ὁρισμὸν ἀλλ' ὁμιλεῖ περὶ ἐπιβολῆς ὑποχρεωτικῆς ὑδροληψίας τῶν κατοίκων τῶν πόλεων καὶ χωριῶν.

Τὸ διάταγμα ὅπως ὄλα τὰ νομοθετήματα τοῦ Ὑπουργείου Συγκοινωνίας χαρακτηρίζει πνεῦμα συγκεντρωτικόν. Ὅτι ἐχρειάζετο ἐν προκειμένῳ, ἦτο μία διάταξις ἐπιτρέπουσα, κατ' ἀρχήν, τὴν ἐπιβολὴν ὑποχρεωτικῆς ὑδροληψίας καὶ ὁρίζουσα εἰς τί συνίσταται αὕτη. Τὰ λοιπὰ δύναται νὰ εἶναι ἀντικείμενον κοινοτικῶν ἀποφάσεων καὶ κανονισμῶν, κατὰ τὸ ἀρθρον 274

- τοῦ δημοτικοῦ κώδικος. Διὰ τὴν ἄλλην πολυπραγμοσύνην ἀρμόζει ἐδῶ ἵνα ἐβρισκόμεθα εἰς ἔργον ἢ κεντρικῆ διοικήσεως.

400.— Διαφοραὶ καὶ δικαιοδοσίαι.

α'. Ἐκ τῶν συμβολαίων συνδρομῆς. Ταῦτα, μεταξὺ κοινότητος ἢ ἀναδόχου τῆς ὑπηρεσίας καὶ τῶν κατοίκων, εἶναι συμβάσεις τοῦ ἀστικοῦ δικαίου. Συνεπῶς αἱ ἐξ αὐτῶν ἀμφισβητήσεις εἶναι τῆς ἀρμοδιότητος τῶν τακτικῶν δικαστηρίων καὶ ἰδίως αἱ σχετικαὶ πρὸς τὴν πληρωμὴν τῶν ἀνταλλαγμάτων εἰσπραττομένων δι' ἀπλῆς καταστάσεως σύμφωνα πρὸς τὸ ἄρθρον 154 τοῦ δημοτικοῦ νόμου. Ἄλλ' ἐάν τὸ εἰσπρακτέον εἶναι εἰδικὸς φόρος ἢ τέλος, διὰ νόμου ἐπιβληθεὶς πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν ἔργων ὑδρεύσεως, ἐξομοιοῦται πρὸς ἄμεσον φόρον καὶ τότε ἀρμόδιον εἶναι νὰ ἐξετάσῃ τὰς προσφυγὰς τὸ Συμβούλιον Νομαρχίας. Monsarrat 415.

Ἐν ἡ ἀμφισβήτησις παρουσιάσῃ ἀνάγκην ἐρμηνείας τοῦ κανονισμοῦ, ἢ τῆς συμβάσεως παραχωρήσεως, πρέπει νὰ γίνῃ ἡ διάκρισις: αἱ ὑπὸ ἐρμηνείαν διατάξεις φαίνονται ἀρκετὰ σαφεῖς, ὅτε τὸ τακτικὸν δικαστήριον δύναται νὰ ἀποφασίσῃ ἢ θέλουσι φανῆ ἀόρισται καὶ ἀμφισβητήσιμου ἐννοίας καὶ τότε ὀφείλει νὰ ἀναβίῃ τὴν ἀπόφασιν μέχρις οὗ δοθῇ ἡ ἐρμηνεία ὑπὸ τῶν διοικητικῶν δικαστηρίων. Νμλ. Ἐκρωτικῶν. Monsarrat 416.

β'. Διαφοραὶ ἐκ τῶν κανονισμῶν καὶ τιμολογίων. Οἱ φορολογούμενοι δὲν εἶναι δεκτοὶ εἰς ἀμφισβήτησιν, ἐνώπιον τοῦ Σ. Ἐπικρατίας διὰ τῆς προσφυγῆς δι' ὑπέρβασιν ἐξουσίας, τῆς νομιμότητος κανονισμοῦ ἢ διατιμῆσεως. Τοιαύτη προσφυγὴ θὰ ἔτινεν ὄντως εἰς τὴν ἐρμηνείαν τῶν συμφωνιῶν ὑδρευσης καὶ ἡ ἐρμηνεία αὕτη πρέπει νὰ δοθῇ, ὡς ἐλέχθη ἀνωτέρω, εἴτε παρὰ τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων εἴτε παρὰ τῶν διοικητικῶν, κατὰ τὰς περιπτώσεις. Νμλ. Σ. Ε.

Ἐάν ἡ ὑπηρεσία ὑδρεύσεως ἔχει παραχωρηθῆ καὶ δυσχέρεια ἐμφανίζεται μεταξὺ ὑδρολήπτου καὶ ἀναδόχου ὡς πρὸς τὴν ἐρμηνείαν τοῦ προσηρημένου εἰς τὴν σύμβασιν κανονισμοῦ, ἀνήκει εἰς τὴν διοικητικὴν δικαιοδοσίαν νὰ δώσῃ τὴν ἐρμηνείαν ταύτην, διότι ὁ κανονισμὸς μετέχει εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην τοῦ χαρακτήρος τῆς συμβάσεως, τῆς ὁποίας ἀποτελεῖ μέρος ὁλοκληρωτικόν. Νμλ. Ἄκυρ. Monsarrat 421.

Αἱ παραβίσεις τοῦ κανονισμοῦ ὑπὸ τῶν ὑδροληπτῶν ὑπάγονται εἰς τὸ ποινικὸν διοικητήριον. Ἀλλὰ μόνον αἱ διατάξεις αὐτοῦ αἱ ἀφορῶσαι τὸ δημόσιον συμφέρον, ὡς αἱ σχετικαὶ πρὸς τὴν ἀσφάλειαν καὶ ὑγιεινὴν, εἶναι δεκτικαὶ τῶν κυρώσεων τοῦ ποινικοῦ νόμου· αἱ τεθεῖσαι ἀποκλειστικῶς χάριν τοῦ ἰδιωτικοῦ καὶ οἰκονομικοῦ συμφέροντος τῆς κοινότητος στεροῦνται ποινικῆς κυρώσεως. Νμλ. Ἄκυρ. Monsarrat, αὐτ.

β'. Δικαιώματα φωτισμοῦ

401.— Ὁ δημόσιος φωτισμὸς τῶν ὁδῶν, πλατειῶν κτλ. εἶναι ἐκ τῶν ἀντικειμένων, τὰ ὁποῖα ἡ ὄργανικὴ γενικὴ νομοθεσία ἀνέθηκεν εἰς τὴν

ἐπιγρόντισιν τῆς τοπικῆς ἀστυνομίας. Περιλαμβάνεται οὗτος εἰς τὴν ἐννοίαν τῆς ἀστυνομίας τῶν ὁδῶν καὶ τὰ σχετικὰ καθήκοντα, διότι ἐνδιαφέρει τὴν εὐτοξίαν καὶ τὴν ἀσφάλειαν τῶν κατοίκων. Τὸ Β. Α. ἀπὸ 31 Δεβρίου 1836 περὶ δημοτικῆς ἀστυνομίας μεταξὺ τῶν σχετικῶν πρὸς τὴν ἀστυνομίαν τῶν ὁδῶν μέτρων, ἀναγράφει ὁμοίως: "Ἀρθ. 51. Ἡ ἀστυνομία πρέπει πρωτίστως νὰ ἐπαγρυπνῇ τὰς δημοσίας ὁδοὺς. . . 6) Φροντίζοντες ἐντὸς τῶν πόλεων τῶν τὴν τακτικὴν φώτισιν τῶν ὁδῶν καὶ εἰς ἄλλους δήμους τὴν φώτισιν τῶν συγκαταλεγμένων περασμάτων μάλιστα εἰς μέρη ἐπικίνδυνα.

Ὁ νόμος περὶ δήμων καὶ κοινοτήτων δὲν καθιστᾷ ὑποχρωτικὴν τὴν δαπάνην ὑπὲρ τοῦ δημοσίου φωτισμοῦ. Ὅμοίως καὶ ὁ γαλλικὸς. Ὁ ἰταλικὸς κώδιξ κατατάσσει μεταξὺ τῶν ὑποχρωτικῶν τὴν δαπάνην φωτισμοῦ τῶν κοινοτήτων κληθεσμοῦ ἀνω τῶν χλιῶν κατοίκων. Ἄρθ. 5

Ἄν ἡ κοινότης δὲν ἐνεργῇ τὸν φωτισμόν, ἡ ἀστυνομικὴ ἀρχή, ὁ δήμαρχος ἄλλαξοῦ, ἔχει ἐξουσίαν νὰ ἐπιβάλλῃ εἰς ὅλους τοὺς παροδίους ἰδιοκτητὰς τὴν ὑποχρῶσιν νὰ φωτίζουν τὰς δημοσίας ὁδοὺς. Ἡ ὑποχρῶσις δηλαδὴ αὕτη τῶν ἰδιωτῶν δὲν προέχεται ἐκ τοῦ νόμου ἀλλ' ἐκ ἀναγκῆς ἀστυνομικῆς καὶ ἐπιβαρύνει μόνον πρόσωπα ὀριζόμενα δι' αὐτῆς. Morgand 847. Monsarrat 748.

Ἡ κοινότης, ἐν Βελγίῳ, ἔχει τὸ δικαίωμα, ἐκ τῆς ἀστυνομικῆς ὡς ἀνω νομοθεσίας, νὰ ἐπιβάλλῃ εἰς βάρος τῶν ἰδιοκτητῶν τὸν φωτισμόν μερῶν τινῶν τῶν δημοσίων ὁδῶν. Νηλ. Ἄκτω. Εἶναι ἐκ τῶν καθηκόντων τῆς νὰ λαμβάνῃ ὅλα τὰ μέτρα διὰ τὸν φωτισμόν. Ἡ ὑποχρῶσις πρὸς φωτισμόν ἢ ἐπιβαλλομένη εἰς τινα πρόσωπα οὐδὲν ἔχει τὸ ἀτομικόν ἔχει χαρακτῆρα γενικόν, ἀρ' οὐ ἐφαρμόζεται εἰς ὅλους τοὺς κατοίκους τοὺς ἐφορσκομένους εἰς τὴν κατηγορίαν, τὴν ὁποίαν προβλέπει. Ἡ σπουδαιότης τοῦ βάρους καὶ τὸ προσωπικόν καθήκον ὡς ἐπιβάλλει δὲν ἐπιφέρουσιν οὐδεμίαν προσβολὴν τοῦ δικαιώματος ἰδιοκτησίας. Walerius II σ. 403.

Ὁ φωτισμὸς ὀρισμένης κατηγορίας ὁδῶν πόλεων καὶ νομῶν βαρύνει ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον τοὺς παροδίους ἰδιοκτητὰς, ὀρίζει καὶ ὁ ἡμέτερος Γενικὸς Οἰκοδομικὸς Κανονισμὸς τοῦ Κράτους. Ἄρθ. 27.

402. — Ὅπωςδήποτε γενικὸς φωτισμὸς τῶν δημοσίων ὁδῶν ὑπὸ τῶν κατοίκων θά ἦτο δυσεπάρμοστος. Διὰ τοῦτο ἡ κοινότης ἀναλαμβάνει τὴν ἀσφάλειαν αὐτοῦ. Morgand 848.

Ἐκαδὴ δὲ ἐνδιαφέρει τὴν ἀσφάλειαν καὶ τάξιν εἶναι στοιχειῶδες δαίγμα πολιτισμοῦ, καὶ αἱ ἡμέτεροι κοινοτικαὶ ἀρχαί, τῶν σπουδαιότερον σενοικισμῶν, θεωροῦσι χρέος τῶν νὰ ἀσφαλίσωαι τὴν λειτουργίαν τῆς δημοσίας ταύτης ὑπηρεσίας.

Ὅσάντις πρόκειται περὶ ἐνεργείας μόνον δημοσίου φωτισμοῦ καὶ δὴ διὰ πηγελαίου ἢ συσκευῶν φωτισμοῦ δι' ἀερίου ἢ σχετικὴ δαπάνη συνήθως ἀντιμετωπίζεται ἐκ τῶν γενικῶν ἐσόδων, ἀνευ ἐιδικῆς ἐπιβαρύνσεως τῶν κατοίκων.

Περὶ τῶσις ἐπιβολῆς δικαιώματος διὰ τὸν δημοσίον φωτισμόν, στοι-

χρόδη, ελάχιστης συνηγήσαμεν, ὀρισμένου ποσοῦ κατὰ μῆνα ἢ ἔτος καὶ οἰκογένεια. Συνέπεσε τὰ ἴδιαιεν... Δικαιώματα φωτισμοῦ, προϋπολογιζομένη εἰσπραξίς λχ. 0000 δρ. ἀντίστοιχος δαπάνη, διὰ δημόσιον φωτισμόν, 1500 δρχ. Ὁ; ἐπίσης; ἐκ δικαιωμάτων ὀδρεύσεως 15.000 δρ. δαπάνη σχετικῆ 10.000 δρχ. Καθαριότητος εἰσπραξίς 9.000 δρ. καὶ δαπάνη 1000 δρ. Προφανῶς τοῦτο δὲν εἶναι κανονικόν.

493.— Ἐνδιαμέρον παρουσιάζει τὸ θέμα, ὅταν καὶ ὁ ἰδιωτικὸς φωτισμὸς ἐνεργῆται ὑφ' οὗς ὄρους καὶ ὁ δημόσιος καὶ τοῦτο δύναται νὰ συμβαίνει ἐπὶ φωτισμοῦ δι' ἀερίου ἢ ἠλεκτρικῆς ἐνεργείας.

Οἱ δῆμοι καὶ κοινότητες ἔχον τὸ δικαίωμα νὰ ἐκμεταλλεύωνται τὴν ὑπηρεσίαν φωτισμοῦ ἀπ' εὐθείας ἢ διὰ παραχωρήσεως. Ἀπ' εὐθείας ἐκμεταλλεύσεις εἰς ελάχιστους δήμους τῶν βορείων ἐπαρχιῶν λατονευγεί. Τὸ σύστημα δὲν σημαίνει πρόδοον, διότι δὲν ἐννοεῖται ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τοῦ ἐφαρμοζόντος ἐν προκειμένῳ τὴν πολιτικὴν τοῦ Κράτους, ἐπειδὴ θεωρεῖ, ἴσως, ὅτι δὲν ἔληξεν ἀκόμη, διὰ τὰ καθ' ἡμᾶς, ἡ περίοδος τῆς θητείας εἰς τὴν παραχώρησιν.

Τὰ τῆς εἰσπράξεως ὑπὸ τοῦ δήμου ἢ τῆς κοινότητος ἀνταλλαγμάτων διὰ τὴν παροχὴν ἀερίου ἢ ἠλεκτρισμοῦ πρὸς φωτισμόν καὶ ἄλλας χρήσεις, ὅταν ἐνεργῆ τὴν ὑπηρεσίαν ἀπ' εὐθείας κανονίζονται ὡς καὶ ἐπὶ παραχωρήσεως. Ἀλλὰ καὶ ἐπὶ παραχωρήσεως τῆς ὑπηρεσίας, ἐκτός ἄλλων ἀνταλλαγμάτων καὶ ἐννοιαῶν ὄρων, οἱ δῆμοι καὶ κοινότητες δύνανται νὰ ἔχον, ἔχον, ἀλλοιοῦ εἰσπράξεις.

1) Εἰς τὸν προϋπολογισμόν τῆς Ἀπὸν ὑπὸ Κερ. 8ον. Δικαιώματα ὀδοποιίας (νοτίαι) καὶ ἀνταλλάγματα διὰ κατάληψιν κοινοχρήστων κτημάτων:

*Αρθ.83. Προσφαίσεις ἐκ τῶν εἰσπράξεων τῆς Ἐταιρείας Ἀερίοφωτος ἐκ τῆς πωλήσεως φωτισμοῦ εἰς τοὺς ἰδιώτας 3.850.000 φρ. Ὑποσημειώται: Δυναίμη τῶν ἀρθρῶν... τῆς ἀπὸ 24-31 Ἰουλίου 1926 συμβάσεως ἐγκριθείσης διὰ τοῦ διατάγματος... ἡ Ἐταιρεία Ἀερίοφωτος τῆς Ἀπὸν ὀφείλει νὰ καταβάλῃ κατ' ἔτος εἰς τὴν πόλιν, καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς παραχωρήσεως α) 10% τῶν ἀκαθαρῶτων εἰσπράξεων ἐξ ἀντιτίμου πωλήσεως ἀερίου εἰς τοὺς ἰδιώτας καὶ συμπληρωτικὸν τίλος 5% καθ' ἣν περιπτώσει ἡ κατανόησις ἤθελεν ἑσπερῆ τὸ 85 ἔκτρα κυβικά μέτρα κατ' ἔτος β) 6% τοῦ ὅλου ποσοῦ τῶν ἀκαθαρῶτων εἰσπράξεων ἐκ τμημάτων πωλήσεως ἠλεκτρισμοῦ εἰς τοὺς ἰδιώτας.

87. Προσφαίσεις ἐπὶ τῶν εἰσπράξεων τῆς Ἐταιρείας... ἐκ τῆς πωλήσεως φωτισμοῦ εἰς ἰδιώτας 150.000. Κατὰ τὴν σύμβασιν.

89. Προσφαίσεις ἐπὶ τῶν εἰσπράξεων τῆς Ἐταιρείας κινητηρίων δυναμίμων ἐκ πωλήσεως ἠλεκτροφωτισμοῦ εἰς ἰδιώτας 600.000 φρ.

Καὶ ἄλλα ἀρθρα μὲ μικρότερα κονδύλια.

Μασσαλίας, 1927. Τμήμα XVII. Φωτισμός. 130 Τέλος ἐπὶ τῶν μετρητῶν ἀερίοφωτος 20 000 φρ. κτλ. μικρὰ κονδύλια. 131 Συμμετοχὴ τῆς πόλεως εἰς τὰ κέρδη Ἐπιχειρήσεως Ἀερίοφωτος 640.000 φρ. 135. Ἀντάλλαγμα τῶν Ἀναδόχων ἠλεκτρικῶν Ἐταιρειῶν διὰ κατάληψιν κοινοχρήστων κτημάτων 3 000.000 φρ.

Πόλεως Neuilly-sur-Seine 1930 Πληθ. 52450. § 8. Παραχωρήσεις κοιν. ὑπηρεσιῶν. Συμμετοχὴ τῆς πόλεως εἰς τὰς εἰσπράξεις τῆς Ἐταιρείας Ὑδάτων 62.000 φρ.

404.— Αι παραχωρήσεις φωταερίου δὲν ουδμιζόνται ἐπὶ οὐδενος νόμου ἢ διατάγματος, καὶ οἱ συμβαλλόμενοι δύνανται νὰ ἀποδεχθῶσιν οἷους δῆποτε ὄρους, τοὺς ὁποίους κρίνουν συμφέροντας, ὑπὸ τὴν ἐπιφύλαξιν τῆς ἐγκρίσεως τῆς προβλεπομένης ὑπὸ τοῦ δημοτικοῦ νόμου. Fouchier σ. 428.

405.— Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἠλεκτρικὴν ἐνεργίαν, αἱ ὡς ἄνω ἐνδείξεις τῶν προϋπολογισμῶν ἀνάγονται εἰς τὸ καθιστῶς τὸ προγενέστερον τῆς σχετικῆς νομοθεσίας, ἣτις ἤδη ουδμιζει τὸ θέμα: Γαλλικὸς νόμος τῆς 15 Ἰουνίου 1906, ὡς ἐτροποποιήθη διὰ τῶν μεταγενεστέρων ἀπὸ 19 Ἰουλίου 1922 καὶ 27 Φεβρουίου 1925 «ἐπὶ τῶν διανομῶν ἠλεκτρικῆς ἐνεργείας» καὶ τὰ σχετικὰ ἐκτελεστικά διατάγματα. Βελγικὸς νόμος τῆς 10 Μαρτίου 1925 ὑπὸ τὸν ὄμιον, ὡς ὁ γαλλικὸς, τίτλον.

406.— Κατὰ τὸν γαλλικὸν νόμον, αἱ ἠλεκτρικαὶ διανομαὶ αἱ χρησιμοποιοῦσαι ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει τῆς διαδρομῆς των τὴν κοινόχρηστον περιουσίαν δύνανται νὰ ἰδρῶνται ἢ νὰ ἐκμεταλλεῖνται δυνάμει εἴτε ἀδειῶν (permission de voirie) εἴτε παραχωρήσεων μετὰ ἢ ἀνεκκηρύξεως ὡς ἔργου δημοσίας ὠφελείας. Αἱ ἀδειαι δίδονται ὑπὸ τοῦ δημάρχου ἢ τοῦ νομάρχου ἀναλόγως τοῦ εἶδους τῶν χρησιμοποιουμένων ὁδῶν, ἀν εἶναι δηλαδὴ κοινοτικαὶ ἢ ὄχι· αἱ παραχωρήσεις γίνονται εἴτε ὑπὸ τοῦ Κράτους εἴτε ὑπὸ τῆς κοινότητος ἢ συνδέσμου κοινότητων.

Ἀντιτάλλαγμα τῆς Ἠλεκτρικῆς Ἐταιρείας 750,000 φρ. Συμμετοχὴ εἰς τὰς εἰσπράξεις τῆς Ἠλεκτρικῆς Ἐταιρείας... 700,000 φρ.

Πόλεως Vincennes 1929. Πληθ. 41,836: § 8. Παραχωρήσεις κοινοτικῶν ὑπηρεσιῶν. 49 Εἰσφορά τῆς Ἀναδόχου Ἐταιρείας Ἀεριοφότος 300,000 φρ. 50 Τῆς ἀναδόχου Ἠλεκτρικῆς Ἐταιρείας 400,000 φρ. τῆς Ἐταιρείας ὕδατων 17,736 φρ.

Κοινότητος Pantin 1931. Πληθ. 39,459 § 8. Ἄρθρ. 44. Ἀντιτάλλαγμα τῆς Ἐταιρείας Ἀεριοφότος 490,000 φρ. 45 Ἠλεκτρικῆς 365,000 46 τῶν ὕδατων 26,650 φρ.

Πόλεως Créteil, 1930. Πληθ. 9444. Ὑπὸ τὸ αὐτὸ κεφάλαιον. Ἀντιτάλλαγμα τῆς ἀναδόχου Ἐταιρείας Ἀεριοφότος 80,000. Τῆς Ἠλεκτρικῆς 50,000 φρ. τῶν Ὑδατων 6,000 φρ.

Βρυξελλῶν 1931. Ἄπ' εὐθείας ἐκμετάλλεσις. Ἀεριοφότος. Ἐσοδα 59,816,000. Ἐξοδα 46,560,000. Ἠλεκτρισμὸς. Ἐσοδα 90,160,000. Ἐξοδα 58,500,000.

Λιῆγος 1929. Ἄπ' εὐθείας. Εἰδηκοὶ προϋπολογισμοί. Ἀεριοφότος. Ἐσοδα 24,450,000. Ἐξοδα 18,845,000. Κέρδη 5,615,000. Μεταξὺ τῶν ἐξόδων: Τόκοι κεφαλαίου 5% 460,000 φρ. Ἀπόσβεσις ἐγκαταστάσεων 390,000 φρ. Ἠλεκτρισμὸς. Ἐσοδα 30 ἔκτρα. Ἐξοδα 16 ἔκτρα. Κέρδη 14 ἔκτρα. Μεταξὺ τῶν κοινωτικῶν ἐξόδων: Τόκοι διατεθέντος κεφαλαίου 6% 4,680,000 φρ. Ἀπόσβεσις τῶν ἐγκαταστάσεων 286,000 φρ. Ἀπόσβεσις μικροῦ ὀλοῦ 120,000 φρ. Ἐκτακτοὶ ἀπόσβεσις 75,000 φρ.

Κοινότητος Schuerbeek. 1931. Πληθ. 119,000 Ὑπηρεσία ἠλεκτρισμὸς: Ἐσοδα, τίξεις, 20,620,000. Καθαρὰ κέρδη 6,025,000. Τόκοι κεφαλαίου 1,025,000. Ἀξία δημοσίον φωτισμὸς παρεχομένου δημοτῶν 1,400,000. Ἀεριοφότος, *regie interessée*, Κέρδη καθαρά 2,600,000.

Κοινότητος Wergnies 1929. Πληθ. 42,000. Ἀντιτάλλαγμα παραχωρήσεων δημοσίον ὑπηρεσιῶν: Παρὰ τῆς Ἐταιρείας Ἀεριοφότος 113,428. Τῆς Ἠλεκτρικῆς 608,690.

Κοινότητος Uccle, 1928. Πληθ. 33,000. Παρὰ τῆς Ἠλεκτρικῆς Ἐταιρείας 608,690. Ἀεριοφότος 600,000 φρ.

Ὁ Νόμος ἀφίνει εἰς τὰς κοινότητας τὴν εὐχέρειαν νὰ ἰδρῶσιν μονοπώλιον, ἀλλὰ μόνον διὰ τὸν φωτισμόν. Ἡ προμήθεια κινητηρίου δυνάμεως τοῦναντίον τίθεται ὑπὸ τὸ σύστημα τοῦ ἐλευθέρου συναγωνισμοῦ· οὐδὲν πρόνομιον ἐπιφυλάσσεται εἰς τὰς κοινότητας.

407.—Ἡ διοίκησης δύναται νὰ παραχωρῇ ἢ νὰ ἀρῆται μίαν παροχώρησιν ἢ μίαν ἀδειαν καὶ αἱ ἀπόψεις, αἵτινες ὀφείλουσι νὰ δικαιολογοῦν τὰς ἀποφάσεις αὐτῆς, ἀπορροῦν ἀπὸ τὰς ἀκολουθίους ἀρχάς, ἕφ' ὧν ἐμπνέεται ἐγκύκλιος κοινῇ τῶν Υπουργείων τῶν Ἑσωτερικῶν καὶ Δημοσίων Ἔργων, ἀπὸ 15 Αὐγ. 1893, τῆς ὁποίας ἀποσπάσματα παραθέτουσι ὁ Berthélemy καὶ ὁ Hauvriou εἰς τὰ συγγράμματα αὐτῶν.

Ὅταν ἰδιωτῆς ζητῇ νὰ ἰδρῶσῃ ἐπὶ τῶν δημοσίων ὁδῶν ἐγκαταστάσεις μονίμους διανομῆς προσωρισμένης εἰς συλλογικὴν χρῆσιν, ἵνα ἀσκήσῃ ἐμκόριον τῆς ἐκμεταλλεύσεως αὐτῶν, ἡ ἀρμοδία ἀρχὴ δὲν ἔχει μόνον νὰ ἐξετάσῃ τὸ ζήτημα ἂν ἡ ἔπαρξις τῶν ἐγκαταστάσεων αὐτῶν συμβιβάζεται πρὸς τὴν ὁμαλὴν χρησιμοποίησιν τῶν κοινοχρήστων κτημάτων· δεῖται νὰ ἐξετάσῃ ἐπιπλέον, μήπως ἡ προτεινομένη ἐγκατάστασις κίνδυνος ἐπάραξῃ νὰ δημιουργῇ ἐπιλόδιον εἰς τὴν ὁργάνωσιν καὶ λειτουργίαν ὑπηρεσιῶν δημοσίου προσορισμοῦ, ὡς ὁ κοινοτικὸς γενικὸς φωτισμός. Προκειμένου εἴτε περὶ φωτισμοῦ εἴτε περὶ κινητηρίου δυνάμεως, παρομοία ἐξέτασις ἐνδιαφέρει τὰ μέγιστα τὰς κοινοτικὰς ἀρχάς καὶ προσήκει νὰ ζητῆται ἡ γνώμη των, καὶ διὰ τὴν ἢ τελικὴ ἀπόφασιν ἀνήκει εἰς τὴν ἀνωτέραν διοίκησιν. Μία διάκρισις ἐν τοῦτοις πρέπει νὰ γίνῃ μετὰ τῆς διανομῆς τοῦ φωτισμοῦ καὶ τῆς διανομῆς δυνάμεως. Ὁ νόμος ἐπιτρέχει εἰς τὰς κοινότητας νὰ συνιστῶσι μονοπώλιον, ὅσον ἀφορᾷ τὸν φωτισμόν· συνεπῶς, ἐγκρίνον διανομὰς φωτισμοῦ, καὶ εἰς κοινότητας, ὅπου δὲν ὑφίσταται τοιοῦτος, τὸ Κράτος περιορίζει τὰ ἀνεγνωρισμένα δικαιώματα τῶν κοινοτήτων δὲν πρέπει λοιπὸν νὰ κάμνῃ χρῆσιν τῆς ἐξουσίας του εἰμὴ ἀφ' οὗ προκαλέσῃ τὴν γνώμην τῶν ἐνδιαφερομένων κοινοτικῶν σωμάτων. Ἄν ἀντίρρησης προσβλήσῃ κατὰ τῆς προτεινομένης διανομῆς, ἡ ἐγκρισις δὲν δύναται νὰ δοθῇ ἐν ὀνόματι τοῦ Κράτους ἢ παρὰ τοῦ Ἑπουργοῦ τῆς Συγκοινωνίας, ὑπὸ ὅσους παρέχοντες εἰς τοὺς πολίτας ὅλας τὰς ἐγγυήσεις πρὸς ἀσφάλειαν τῶν συλλογικῶν τῶν συμφερόντων.

Ἡ διανομὴ δυνάμεως εἶναι ἐλευθέρα. Τὸ Κράτος ἔχει μόνον νὰ προφυλαχθῇ ἀπὸ τοῦ νὰ δημιουργήσῃ, διὰ τῆς ἐπιεμβάσεώς του, προσκόμματα εἰς τὴν ἰδρῶσιν καὶ ἀνάπτυξιν τῶν δημοσίου προσορισμοῦ ὑπηρεσιῶν, τὰς ὁποίας αἱ κοινοτικαὶ ἀρχαὶ ἐπιτολὴν ἔχουσι νὰ ὁργανώσων διὰ τὴν ὁλότητα τῆς περιφέρειας των.

Ὅταν ἡ διανομὴ ἀντικείμενον ἔχῃ ὄχι τὴν ἀσκήσιν ἐμπορίου τοῦ ρεῦματος, ἀλλὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν, εἶναι καθήκον τοῦ Κράτους ὡς ἐπίσης καὶ τῶν κοινοτήτων νὰ παραχωροῦν ὅλας τὰς εὐκολίας διὰ τὰς ἐγκαταστάσεις τὰς ἀναγκαίας διὰ τὴν μεταφορὰν τῆς ἐνεργείας, εἴτε ὑπάρχουσι εἴτε ὄχι προγενέστεραι παραχωρήσεις. Ἡ ἐπέμβασις τοῦ

Κράτους, κατά τις προβλεπόμενες από τοῦ νόμου διατυπώσεις, τομματοῦνται ἐκ τοῦ συμφέροντος τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν, τῶν δυνάμει ἀκόμιον εἶναι νά ασφαλίξῃ τήν κίνησιν, καί ἐν περιπτώσει ἀνάγκης ἐναγκαστικῶς τῶν κοινοτήτων οὐαδήτοις καί ἄν εἶναι ἡ κατηγορία τῶν χρησιμοποιουμένων δόων . . .

Ἡ χρησιμοποίησις τῶν κοινοχρήστων δόων ἐπιτρεπομένη δι' ἀπλῆς ἀδείας ἀποτελεῖ μονοπώλιον πράγματι, ἄνευ συναφῶν ὑποχρεώσεων ὅταν, τοῦναντίον ἐγκρίνεται διὰ συμβάσεως παραχωρήσεως δοιζούσης τὰ τιμολόγια καί τοὺς ὅρους ἐκμεταλλεύσεως, τὸ κοινὸν ἀσφαλίζεται κατὰ τῶν ἀπώσεων τῶν ἐπιχειρηματιῶν τῆς διανομῆς, καί ἡ κοινωνικὴ ὁλότης ἐξυπηρετεῖται ὑπὸ τοῦς καλλιτέρους ὅρους. Ἐν πάσῃ περιπτώσει, ὅταν δὲν παρουσιάζονται ἀνάδοχοι παραχωρήσεως ἢ ὅταν οἱ ἀνάδοχοι εἶναι ἀίκανοι νά παρέχωσι τὴν ζητουμένην ἠλεκτρικὴν ἐνεργίαν, ἀλλοιᾶ ἀδειαι δύνανται νά ἐκδίδωνται, πρὸς παροχὴν εἰς τοὺς κατοίκους, ὑπὸ καλοῦς ὅρους, ὁρέματος τοῦ ὁποίου ἔχουσιν ἀνάγκην.

Ὅσον ἀφορᾷ τὰς γραμμάς μεταφορᾶς πρὸς ἐξυπηρετήσιν τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν, αὗται δύνανται νά ἐγκρίνωνται ἀδιαφόρως εἴτε διὰ παραχωρήσεως εἴτε δι' ἀπλῆς ἀδείας, ἐφ' ὅσον τὸ ἐν ἢ τὸ ἄλλο σύστημα εἶναι εὐνοϊκώτερον διὰ τὴν ἐγκατάστασιν τῶν. Τὸ καλῶς ἐννοούμενον συμφέρον τοῦ κράτους, ὡς καί τὸ τῶν κοινοτήτων, ὑπαγορεύει νά εὐνοοῦνται κατ' εἰσὸν μέτρον, χωρὶς νά υποβίλλωνται εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς ὁργανώσεως συλλογικῆς ὑπηρεσίας διανομῆς. Hautiou σ. 830. Bertélemy. Ἐκδ. 1930 σ. 505.

408. — Καί ἐν Βελγίῳ εὐρίσκουν, ὅτι ὁ γαλλικὸς ὄργανικὸς νόμος τοῦ 1904 καθιεροῖ τὴν ἐλευθερίαν τῆς ἐκμεταλλεύσεως τῆς παροχῆς ἠλεκτρικῆς ἐνεργείας, ὑπὸ τῶν ὅρων νά δοθῶσιν αἱ ἀδειαι ἢ παραχωρήσεις διὰ τὴν χρησιμοποίησιν τῶν δημοσίων οἰῶν. Τὸ ἄρθρον 8 τοῦ νόμου τούτου φέρει: «Ὁδὲμία παραχώρησις δύνανται νά ἀποτελέσῃ ἐμπόδιον εἰς τὸ νά δοθῶσιν ἀπλοῖ ἀδειαι ἢ παραχωρήσεις εἰς ἐπιχειρήσιν συντρέχουσαν, ὑπὸ τὴν ἐπιφύλαξιν, ὅτι ἡ τελευταία δὲν θά ἔχη ὅρους μᾶλλον εὐνοϊκοῦς» Walergius II σ. 416.

Ὁ Berthélemy ἐν τούτοις παρετήρει ὅτι ὁ νόμος διὰ τῶν λεπτομερειῶν τοῦ δυστυχοῦς ἐγκλείει δυσχερείας ἀνυπερβλήτους.

Πρώτην ἐκ τῶν δύο κυριωτέρων ἀναφέρει τὴν ἐκ τῆς ὡς ἄνω διατάξεως τοῦ ἄρθρου 8, ἀναλύων: «Ὅταν μία ἀπλῆ ἀδεία ἐδόθη, εἶναι ἀκόμη δυνατόν νά γίνῃ δευτὴ μία παραχώρησις, ἀφ' οὗ αὕτη ὑπόκειται ἀναγκαστικῶς εἰς ὅρους ὀλιγώτερον ἐπιφειδῆς. Ἀλλὰ τὸ ἀντίθετον δὲν εἶναι ἀληθές. Τὸ γεγονός ὅτι ἐδόθη παραχώρησις παρακωλύει τὴν χορήγησιν καί ἀπλῶν ἀδειῶν, ἐπειδὴ αὗται, ἀποκλείουσι πᾶσαν συγγραφὴν ὑποχρεώσεων, θά ἦσαν κατ' ἀνάγκην ἐπιφειδέστεραι. Τὸ κείμενον τῆς διατάξεως ἄγει οὕτως εἰς τὸ ἀντίθετον τοῦ ὅτι φαίνεται ὅτι ἐκφράζει.

Ἡ δευτέρα δυσχερεία ἐνυπάρχει εἰς τὸ ἄρθρον 27 τοῦ νόμου, ὅπερ ἐπιβίλλει τὸν σεβασμὸν εἰς ἀκέραιον τῶν παλαιῶν παραχωρήσεων.

Ἴδου λοιπόν, παρετήρει, ὁ νόμος, ὅστις ἐγινε πρὸς ἀποφυγὴν τῶν μο-

νοπωλίων, δημιουργεί τοιαύτα ακριβώς εις τὰς περιπτώσεις καθ' ἃς αἱ παλαιαὶ συμβίσεις εἶχον καθιερώσει τὴν ἐλευθερίαν. *Εκδ. 8η σ. 434 σημ.

409.—*Ο νόμος τῆς 27 Φεβρ. 1925 ἐτροποποίησεν αἰσθητῶς τὸ σύστημα τῶν ἀπλῶν ἀδειῶν, τῶν ὁποίων ἡ ὑπέρομετρος ἐλευθερία ἦγεν εἰς καταχρήσεις.

*Ἡ ἀπλὴ παραχώρησις ὑποβάλλεται εἰς συγγραφὴν ὑποχρεώσεων γίνεσθαι διὰ χρόνον καθωρισμένον· εἶναι ἀνακλητὴ μόνον ἐναντι ἀποζημιώσεως.

Αἱ ἀδειαι παύουν νὰ εἶναι ἀπεριόριστοι. Θὰ δίδονται διὰ 30 τὸ πολὺ ἔτη, μετὰ δυνατότητος ἀνανεώσεως. Δύνανται νὰ παραχωροῦνται μόνον διὰ διανομὰς μὴ ὑπερβινοῦσας τὰ 100 kw. *Ἡ ἐκμετάλλευσις αὐτῶν ὑπόκειται εἰς τιμολόγια ἀνώτατα δεκτικὰ ἀναθεωρήσεως. Θὰ δύνανται νὰ ἀνακαλιῶνται ἔνεκεν μὴ ἐκτελέσεως τῶν ὑποχρεώσεων ἐκ τῶν κανονισμῶν. *Ὅταν θὰ ἔχουν ἀντικείμενον τὴν προμήθειαν ἐνεργείας εἰς τὸ κοινὸν θὰ δύνανται νὰ ὑποβάλλωνται εἰς τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἐξασφαλίζον τὴν προμήθειαν καθ' ἑλὴν τὴν διαδρομὴν τῶν ἀγωγῶν ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς διαθεσίμου ἐνεργείας. Θὰ δύνανται νὰ ἐξαγοραζόνται ἀπὸ τοῦ 20οῦ ἔτους.

Αἱ προγενέστεραι ἀδειαι δὲν ἀνακαλοῦνται, ἀλλ' ἡ διάρκεια αὐτῶν περιορίζεται (μέχρι τοῦ 1930). *Υποβάλλονται εἰς τιμολόγια ἀνώτατα. *Ἀν διανεμῶν πλέον τῶν 101 kw, δὲν δύνανται νὰ ἐγκαισιωθῶσι νέαν διακλάδωσιν ἄνευ εἰδικῆς ἀδείας.

*Ἐν τέλει, ὁ νόμος τοῦ 1925 μεταμορφώνει τὰς ἀδειας εἰς παραχωρήσεις τῆς κατηγορίας τῶν ρυθμιζομένων διὰ κανονισμοῦ (réglementaires). *Ὁ αὐτὸς νόμος ἐπιβάλλει εἰς τὰς προγενέστερας ἀδειας τὴν ὑποχρέωσιν ἀναθεωρήσεως τῶν τιμῶν πωλήσεως, καὶ ἐναντίον τῆς συγγραφῆς τῶν ὑποχρεώσεως τῶν. Berthélemy σ. 573 *Εκδ. 1930.

410.—*Ο νόμος τοῦ 1903 διὰ τοῦ ἄρθρου 18 ὁρίζει: Διὰ διαταγμάτων δημοσίας διοικήσεως ἐκδιδομένων προτάσει τῶν ὑπουργῶν τῶν ἐσωτερικῶν, δημοσίων ἔργων, ἐμπορίου καὶ βιομηχανίας, κ.τ.κ., γεωργίας καί, ἐπὶ πλεον, τοῦ ὑπουργοῦ τῶν οἰκονομικῶν διὰ τὰ διατάγματα τῆς παραγράφου 7... κανονίζονται 1ον... 1ον Τὸ τιμολόγιον τῶν εἰσφορῶν τῶν ὀφειλομένων εἰς τὸ Κράτος, τοὺς νομοὺς καὶ τὰς κοινότητας λόγῳ τῆς καταλήψεως δημοσίων κτημάτων διὰ τῶν ἔργων τῶν ἐπιχειρήσεων ὑπὸ παραχώρησιν ἢ ἠδυνάμει ἀπλῆς ἀδείας (permission de voirie).

Κατ' ἀρχὴν, ἡ διοίκησις δύνανται νὰ ὀρίσῃ κατὰ βούλησιν τὸ ποσοστὸν τῶν ἀνταλλαγμάτων, τὰ ὁποῖα θὰ ζητήσῃ ἐναντι τῶν ἀδειῶν καταλήψεως τῶν δημοσίων ὁδῶν καὶ πλαταῶν Μία σπουδαία ἐξαιρέσις τοῦ κανόνος αὐτοῦ ἔχα γίνῃ ἐπ' ὀφειλῆς τῶν διανομῶν ἠλεκτρικῆς ἐνεργείας. *Ὁ νομοθέτης ἠθέλησεν νὰ διατηρήσῃ, ἐν τινι μέτρῳ, τὴν ἐλευθερίαν τῆς βιομηχανίας ταύτης. *Ὁ νόμος τῆς 15 Ἰουνίου 1905 ἀπαγορεύει τὴν ἐμμεσον σῶστασιν μονοπωλίων διὰ τὴν μεταφορὰν τοῦ ἠλεκτρισμοῦ, ἐκτὸς τῆς δυνάμεως τῆς προωρισμένης διὰ τὸν δημόσιον φωτισμόν. *Ἐπὶ πλέον, πρὸς ἀνάπτυξιν τῆς χρησιμοποίησεως τῆς ἠλεκτρικῆς ἐνεργείας, ἀπαγορεύει εἰς τὰς

διοικήσεις, φύλακας τῆς δημοσίας περιουσίας, νὰ ὑποβάλλουν εἰς ἐπέρμετρα ἀνταλλάγματα τὰς ἀδείας ἢ τὰς παραχωρήσεις. Τὰ ποσοστά τῶν ἀνταλλαγμάτων, ἅτινα δύνανται νὰ ζητηθῶσι, ποικίλλοντα ἀναλόγως τῆς σπουδαιότητος τῶν πόλεων, ὀρίζονται διὰ διατάγματος ἀπὸ 17 Ὀκτωβρίου 1907. Berthélemy σ. 432.

Τελευταῖον σχετικὸν διάταγμα ἔχομεν ἔπ' ἑξῆς τὸ ἀπὸ 12 Ἰουνίου 1927. δι' οὗ τροποποιεῖται τὸ τιμολόγιον. Τὸ διάταγμα κανονίζει τὰ ἀνταλλάγματα ἔτησίως διὰ τὴν χρησιμοποίησιν τῶν κοινοχρήστων κτημάτων, ὁδῶν καὶ πλατειῶν, κατὰ μέτρον γραμμῆς ἐναερίου ἢ ὑπογείου, δι' ἕκαστον ὑποστήριγμα, στόλον ἢ σωλῆνα ὁρισμένον ποσὸν καὶ διὰ τοὺς σταθμοὺς μετασχηματιστῶν καὶ ἄλλων ἐγκαταστάσεων ἀναλόγων κατὰ τ. μ. Τὸ τιμολόγιον ποικίλλει κατὰ τὸν πληθυσμὸν τῆς κοινότητος. Πρώτη τάσσειται ἰδιαιτέρως ἡ πόλις τῶν Παρισίων. 1 φρ. κατὰ μέτρον γραμμῆς. 100 φρ. κατὰ στόλον. 200 φρ. κατὰ σταθμὸν. Ἐπειτα Κοινότητες ἄνω τῶν 100,000 κατ. 0,20 φρ., 20 φρ. καὶ 40 φρ. διὰ τὰ ἄνωτέρω. Κοινότητες 10 ἕως 100 χιλ. κατ. 0,08 φρ. ὀφρ., 16 φρ. Κοινότητες 5 - 20,000 κατ. 0,04, 2 φρ. 4 φρ. Κοινότητες κάτω τῶν 5,000 κατ. 0,02, 1 φρ., 2 φρ.

Τὰ ἀνταλλάγματα ταῦτα δύνανται νὰ ἐλαττωθῶσιν ἐναντι ἄλλων ὀφελιμῶν συμφωνουμένων ἐπὶ τῆς κοινότητος ἢ νὰ ἀντικατασταθῶσι δι' εἰσφοράς ἀναλόγου πρὸς τὸ ὅλον τῶν ἀκαθαρίστων εἰσπράξεων ἢ πρὸς τὴν πωλουμένην ἠλεκτρικὴν ἐνέργειαν. Fouchier 3 7 Dubarry σ. 541.

Ὁ νόμος τῆς 27 Φεβρουαρίου 1925 περὶ τροποποιήσεως τοῦ ὄργανου ἀπὸ 19 Ἰουνίου 1906 διὰ τοῦ ἀρθροῦ 5 ὀρίζει: Αἱ ἀπαιτῆσθαι ἠλεκτρικῶν ἐγκαταστάσεων δὲν δύνανται νὰ ἐπιβάλλουν εἰς τοὺς ὑπὲρ ὧν ἐκδίδονται χρηματικὸν βῆρος ἄλλο ἀπὸ τὰ δικαιώματα τὰ προβλεπόμενα εἰς τὴν § 7 τοῦ ἀρθροῦ 18 τοῦ ὡς ἄνω νόμου τοῦ 1906.

Πῶς ὀρίζει ὁ ἰταλικὸς κώδικις τὰ ὑπὲρ τῶν κοινοτήτων ἀνταλλάγματα διὰ τὰς καταλήψεις ταύτας, τοῦ ὑπεδάφους καὶ ὑπερεδάφους, τῶν δημοσίων ὁδῶν ἐσημειώθη ἄνωτέρω. § 219.

411. — Ἐπὶ παραχωρήσεων φωτισμοῦ δι' ἀερίων, διεκομμένων ἐπὶ τοῦ κοινῶν δικαίου, ζητοῦνται καὶ λαμβάνονται χρηματικὰ ὀφελήματα ὑπὲρ τῶν κοινοτήτων· ἡ συμμετοχὴ εἰς τὰ κέρδη εἶναι μάλιστα ἀρχὴ τῆς *regie intéressée* τέλος, ὡς εἶναι αὐτονόητον, τὸ ἀντάλλαγμα εἶναι ἀπολύτως νόμιμον, ὅταν ἡ κοινότης παραχωρῇ τὴν ἀπόλαυσιν κοινοτικῶν κτημάτων. Monsarrat 443 ἐνθα καὶ νηλ. Σ. Ἐπ.

412. — Ἐν Βελγίῳ τὸ πρῶτον ἰσχυρῆσθε τὰ τῶν διανομῶν ἠλεκτρικῆς ἐνεργείας ὁ νόμος τῆς 10 Μαρτίου 1925. Πρὸ τούτου αἱ κοινότητες εἶχον ἀπόλυτον ἐλευθερίαν ἐν τῇ ἐπιμεταλλείῳ τοιούτων ἐπιχειρήσεων. Διὸ καὶ λέγεται, ὅτι ὁ νόμος αὐτὸς ἔδωκε νέον πλήγμα εἰς τὴν κοινοτικὴν αὐτονομίαν. Rev. Com. 1926 σ. 246.

Κατὰ τὸ σύστημα τοῦ νόμου, ἀπὸ ἀπόψεως τῆς διανομῆς, αἱ προμήθειαι ἠλεκτρικῆς ἐνεργείας ὑποδιαιροῦνται εἰς δύο κατηγορίας.

Ἡ κατηγορία Α περιλαμβάνει τὰς προμηθείας τὰς χρησιμοποιουμένας ἀποκλειστικῶς ἢ κυρίως εἴτε διὰ τὸν φωτισμὸν εἴτε διὰ τὴν κινητήριον δύναμιν εἰς ὅλας τὰς περιπτώσεις καθ' ἃς ἡ ἀναγκαία δύναμις εἶναι κατωτέρα τῶν 1000 kilowatts.

Ἡ κατηγορία Β περιλαμβάνει τὰς προμηθείας τὰς χρησιμοποιουμένας εἰς ποσοστὸν 85 % τοῦλάχιστον διὰ τὴν κινητήριον δύναμιν, ὅταν ἡ μέγιστη δύναμις κατὰ τέταρτον τῆς ὥρας ἢ χρησιμοποιουμένη διὰ τὰς ἰδίας ἀνάγκας ἐκίστου καταναλωτοῦ ἀτομικῶς ὑπερβαίῃ τὰ 1000 kw.

Μόνον αἱ προμήθειαι τῆς κατηγορίας Α δύνανται νὰ γίνουσι ἀντικείμενον μονοπώλιου διανομῆς.

Αἱ προμήθειαι αἱ λεγόμεναι «διὰ φωτισμὸν» περιλαμβάνουσι ἐπίσης τὰς προσριζομένας διὰ τὰς ἄλλας οἰκιακὰς χρήσεις ἠλεκτρικῆς ἐνεργείας· αἱ προμήθειαι «διὰ κινητήριον δύναμιν» περιλαμβάνουσι καὶ τὰς ἀναφερομένας εἰς τὰς ἄλλας βιομηχανικὰς χρήσεις τῆς ἐνεργείας. Ἄρθρ. 3.

Ἡ κοινότης ἢ σύνδεσμος κοινοτήτων δύναται νὰ ἰδρῆ καὶ ἐκμεταλλεῖται ἠλεκτρικὴν ἐγκατάστασιν διὰ τὰς ἰδίας ἀνάγκας καὶ πρὸς παροχὴν εἰς τοὺς κατοίκους ἢ καὶ νὰ ἐνεργῇ τὴν διανομὴν δι' ἐνεργείας, τὴν ὁποίαν προμηθεύει εἰς αὐτὴν ἄλλος παραγωγός. Ἄλλ' ἡ κοινότης δύναται νὰ ἐπιβίβῃ μονοπώλιον διανομῆς μόνον ὅσον ἀφορᾷ τὸν φωτισμὸν καὶ τὴν μετρίαν κινητήριον δύναμιν, κατηγορία Α. Δὲν δύναται νὰ πράξῃ τοῦτο ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἰσχυρὰν κινητήριον δύναμιν τὴν χρησιμοποιουμένην ὑπὸ τῶν σπουδαίων μηχανῶν, κατηγορία Β. Ἄλλ' εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην ἡ κοινότης δύναται νὰ ἐπιβίβῃ εἰς συναγωνιζομένους προμηθευτάς τὴν πληρωμὴν ἀνταλλάγματος, ἥτις δὲν δύναται νὰ ὑπερβαίῃ τὰ 5% τοῦ ὅλου τῶν ἀκαθαρίστων εἰσπράξεων. Ἄρθρ. 5. Ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς ὅρους δύναται ἡ κοινότης ἢ σύνδεσμος κοινοτήτων νὰ παραχωρῇ τὴν διανομὴν ἠλεκτρικῆς ἐνεργείας εἴτε εἰς ἰδιώτην εἴτε εἰς ἐταιρείαν. Ἀντάλλαγμα δύναται νὰ ἐπιβληθῇ ὑπὸ τῆς κοινότητος ἐκ τῶν ἀκαθαρίστων εἰσπράξεων εἰς συναγωνιστὴν τοῦ ἀναδόχου. Ἄρθρ. 8.

Κατὰ τὸ ἄρθρον 21: Βασιλικὰ διατάγματα θὰ κανονίσουν ἰδίως... ζων. Τὴν κλίμακα τῶν ἀνωτάτων ὁρίων τῶν ἀνταλλαγμάτων, τὰ ὁποῖα τὸ Κράτος, αἱ ἐπαρχίαι καὶ αἱ κοινότητες ἐξουσιοδοτοῦνται νὰ εἰσπράττουσι διὰ τὴν χρησιμοποίησιν τῶν δημοσίων κτημάτων διὰ τῆς ἐγκαταστάσεως τῶν γραμμῶν δυνάμει ἀπλῶν ἀδειῶν.

413.—Ὁ νόμος ὤφειλε νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὰς πρὸ αὐτοῦ πρωτοβουλίας τῶν κοινοτήτων ἀλλὰ καὶ νὰ ἀφήσῃ ἀρκετὰ εὐρὴ στάδιον εἰς τὴν δρᾶσιν, πολὺ συνήθως γόνιμον καὶ σωτήριον, τῆς ἰδιωτικῆς βιομηχανίας. Πρὸς τὸ δίκτυον τῶν διατυπώσεων καὶ τῶν πολλῶν ἐπιφυλάξεων, τὸ οὐσιώδες πνεῦμα τοῦ νόμου, ἡ ὅλη οἰκονομία ἐξάγεται μὲ ἀρκετὴν σαφήνειαν: Αἱ κοινότητες μένουσι κύριοι τῆς διανομῆς ἠλεκτρικῆς ἐνεργείας ἐφ' ὅσον αὕτη προσρίζεται διὰ τὸν φωτισμὸν καὶ τὴν κινητήριον δύναμιν μετρίας ἐντάσεως· ὅσον ἀφορᾷ τὴν κινητήριον δύναμιν σπουδαίας ἐντάσεως, αὕτη δὲν δύναται

νὰ ἀποκλείσῃ ἀντικείμενον μονοπωλίου καὶ οἱ κοινότητες θὰ δεξιζοῦν νὰ ὑποστοῦν τὸν συναγωνισμόν, ἀναπόφευκτον ὄντως, τῆς ἰδιωτικῆς βιομηχανίας. Rev. d' Adm. 1925 σ. 341 ἑφ.

§ 14.— Εἰς τὴν χώραν μας, κοιτίδα ὡς μέ, δικαίαν, ἐπισηφάνειαν λέγεται καὶ βδέται, καὶ τῆς ἰδέας τῆς τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως, συμβαίνει τὸ ἀνήκουστον τοῦτο: Οἱ μεγαλείτεροι, δήμοι μένουν ξένοι πρὸς τὴν ὁργάνωσιν τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας τοῦ φωτισμοῦ καὶ ξένοι πρὸς τὴν ἐπιτελλομένην τῆς ἠλεκτρικῆς ἐνεργείας, ὡς ἐπιχειρήσεως. Εἶναι, οἱ πρώτοι ἐν τῇ ἱεραρχίᾳ δήμοι ἀπλοὶ πελάται ἰδιωτικῶν ἐπιχειρήσεων, >ατά παραχώρησιν ἄλλοθεν.

Ὁ ἡμέτερος ὁργανικός τῶν ἠλεκτρικῶν διανομῶν, νόμος 2979 τοῦ 1922 ἐγένετο, βέβαια, κατὰ μίμησιν τῶν προτύπων, ὡς δεικνύει ἀπλῆ παραβολή. Ἐμπορεῖ νὰ παρῆτοθεν ἐπιτυχῶς διὰ τὰς βάσεις τῆς ὁργανώσεως τοῦ θέματος, ὡς εἶχε κατὰ τὸ τότε κείμενα ἀλλαγῶν καὶ νὰ παρῆτοθεν ἀκόμη βελτιώσεις, τὴν ἀνάγκην τῶν ὁποιῶν εἶγεν ἀποδείξῃ, ἀλλαγῶν, ἢ αἰτίων, ὡς λ. χ. βελτιώσεις ὁφροσείας τὸν θεορὸν τῶν ἀπλῶν ὕδατων, περιορισμοὺς αὐτῶν δι' ὄρων καὶ ὁποχρεώσεων ἐκτὸς τοῦ γενικοῦ συμφέροντος, τοὺς ὁποίους μόλις τὸ 1925 ἀνέγνωεν ἡ γαλλικὴ νομοθεσία.

§ 15.— Ἐμπορεῖ τέλος πάντων τὸ ἡμέτερον σύστημα, ὡς ἐπιλέσσεται νὰ ἀνταποκρίνεται εἰς μίαν μελετημένην, ὡς προσήκει διὰ τὸ θέμα, ἀνωτέραν πολιτικὴν, κρατικὴν, κατεύθυνσιν, τὴν ὁποίαν ἡμεῖς οἱ ἄλλοι οἱ μὴ εἰδικοί νὰ μὴ δυνάμεθα νὰ διακρίνωμεν, ἀφ' οὗ δὲν ἔτυχε νὰ ἴδωμεν δημοσίᾳ ἀνάλυσιν αὐτῆς.

Παρ' ὅλα ταῦτα, γεγονός ἐστίν, ὅτι ὁ ἡμέτερος νόμος, ὅπως ὄλοι οἱ προερχόμενοι ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖον Συγκοινωνίας, παραμερίζει ἐννοίας, αἰτίνας ὑπάρχουσι εἰς τὴν βίαν τῶν προτύπων ὁργανώσεων. Ἐμπορεῖ νὰ πιστεῦσιν οἱ εἰσηγηταὶ τῶν ἡμετέρων κειμένων, ἀπ' ἀγαθοῦ συναδότος, ὅτι κáμνουσι προσαρμογὴν πρὸς τὰς παρ' ἡμῖν συνθήκας Δικαίωμα ἄλλων, μεταξὺ τῶν ὁποιῶν καὶ ὁ γράφων, εἶναι νὰ βλέπουσι παραποιήσιν, ἀθέλητον, τῶν ἰδεῶν καὶ ἀρχῶν, αἰτίνας διακινεῖσιν παντοῦ τοὺς ὁργανικοὺς θεσμοὺς.

Σημειῶναι ἡ ἐπιστημονικὴ ἀνάλυσιν διὰ τὸν νεαρὸν Βελγικὸν νόμον ἐπὶ τῶν διανομῶν ἠλεκτρικῆς ἐνεργείας: Περιορίζει τὴν ἐλευθερίαν τῶν κοινοτήτων, ἀλλὰ τὸ σαφῶς προκύπτει γενικὸν πνεῦμα αὐτοῦ εἶναι ὅτι αἱ κοινότητες παραμένουν κυρίαρχοι τῆς διανομῆς ἠλεκτρικῆς ἐνεργείας προκειμένου περὶ δημοσίου φωτισμοῦ καὶ παραπλησίων κοινωνικῶν ἀναγκῶν.

Ἡ οὐκονομία τῆς γαλλικῆς νομοθεσίας δὲν εἶναι διάφορος. Δὲν ἔλαβεν ἐκεῖ, οἷαν ἐν Βελγίῳ καὶ εἰς ἄλλας χώρας, ἐξέλιξιν ἢ ἀπ' εὐθείας ὑπὸ τῶν κοινοτήτων ὁργάνωσις καὶ ἐπιτελλομένης ὑπηρεσίαν κοινωνικοῦ προορισμοῦ. Ἄλλὰ κατὰ τὰ λοιπὰ ἡ πρωτοβουλία τῆς κοινότητος καὶ τὰ δικαιώματα αὐτῆς κατέχουσι τὴν ἐμπρέπουσαν θέσιν εἰς τὴν νομοθεσίαν τοῦ Κράτους.

Ἐἶδομεν δὲ ἀνωτέρω, ποῖος ὁ ρόλος τοῦ Κράτους κατὰ τὴν οὐκονομίαν τοῦ νόμου τοῦ 1906: Ἐπὶ διανομῶν ἠλεκτρικῆς ἐνεργείας ἐμπορικοῦ χαρακτῆρος τὸ Κράτος δεφείλει νὰ ἀπασχολῇ ἡμέριμνα μὴπως διὰ τῆς ἐπεμβά-

σεως φέρει προσκόμματα εις τὴν ὀργάνωσιν τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας τοῦ φωτισμοῦ, δι' ὃν ἐντολὴν ἔχουν αἱ κοινότητες. Καὶ ἐπὶ ἠλεκτρικῶν ἐγκαταστάσεων πρὸς ἐξυπηρέτησιν δημοσίων σκοπῶν, ἢ ἐπέμβασιν τοῦ Κράτους, τίτλον νόμιμον ἔχει τὸ νὰ βοηθήσῃ τὸς τοπικὰς πρωτοβουλίας πρὸς ὀργάνωσιν τῆς σχετικῆς ὑπηρεσίας· καὶ μόνον ἐν ἰλλείψει ἢ δυστροπίᾳ ἐκείθεν, θεωρεῖται ἐπιτετρομημένη ὑποκατάστασις τοῦ Κράτους.

416.—Παρέλαβε καὶ φαίνονται αἱ ἔννοιαι αὐταὶ εἰς τὴν ἡμετέραν ὀργανικὴν νομοθεσίαν; Παρέλαβε τὸ τῆς διακρίσεως τῶν ἠλεκτρικῶν ἐγκαταστάσεων εἰς κατηγορίας, μεταξὺ τῶν ὁποίων: ἠλεκτρικαὶ ἐγκαταστάσεις χρησιμοποιοῦσαι καὶ τὰς κοινοτικὰς ὁδοὺς καὶ πλατείας. Δὲν παρέλαβεν ἡμῶς τὴν ἔννοιαν, ὅτι ἡ ἐκδόσις τῆς ἀδείας χρησιμοποίηστος αὐτῶν, τῶν κοινοτικῶν ὁδῶν, ἀνήκει εἰς τὸν κύριον, τὸν φράκα, τὸν ἐπιμελητὴν αὐτῶν, εἰς τὴν κοινοτικὴν διοίκησιν. Τὴν ἐξουσίαν ταύτην συγκεντρώνει ἐπιφυλάσσει εἰς ἑαυτὴν, σφειροῖζεται ἡ κεντρικὴ διοίκησις, ἐπὶ ἀπλῶν ἀδειῶν. Ἐπίσης δὲν παρέλαβε τοῦλάχιστον τὴν ἔννοιαν τοῦ ἀνταλλάγματος, οἰοῦντότε, εἰς κύρωσιν, ἐπὶ τέλους, τῆς ἐννοίας τῆς κυριότητος τῶν κτημάτων αὐτῶν καὶ ἵνα ὑπάρχῃ ἡ ἀφετηρία ἐξελιξέως πρὸς τὴν συμμετοχὴν καὶ τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων εἰς τὴν ὀργάνωσιν καὶ ἐκμετάλλευσιν τῆς ἠλεκτρικῆς ἐνεργείας.

Ἄλλ' εὐρίσκει πρόχειρον, βολικὸν νὰ ἐπιρρίπτῃ τὰς δαπάνας τῆς ὑπηρεσίας, κρατικῶς, ἐλέγχον, τῶν ἠλεκτρικῶν ἐπιχειρήσεων ὡς καὶ τὰς δαπάνας τοῦ προσωπικοῦ καὶ τῆς συντηρήσεως τῶν σχετικῶν ὀργάνων, εἰς τοὺς δήμους καὶ τὰς κοινότητας, ἐν ᾧ κατὰ τὰς προτύπους νομοθεσίας ἐπιρρίπτονται εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις. Fouchier σ. 396. Βουβου 105.

417.—Καὶ τὸ τελευταῖον Ν. Δ. ἀπὸ 22 Ἰουνίου 1933 δὲν φαίνεται ἐμπνεόμενον ἀπὸ καλλιτέρας, ἰδέας ἀπὸ ἀπόψεως ὀρχῶν ἀποκεντρώσεως καὶ αὐτοδιοικήσεως, ὑπὲρ τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων ἀπὸ διοικητικῆς καὶ οικονομικῆς ἀπόψεως. Τοῦναντίον, καὶ εἶναι γενικὴ ὄλου τοῦ ἐνδιαφερομένου κόσμου ἐντύπωσις, εὐνοεῖ μόνον τὰς ἰδιωτικὰς ἐπιχειρήσεις δυνάμει ἀπλῶν ἀδειῶν, ἐκδιδομένων πᾶντοτε ὑπὸ τῆς κεντρικῆς διοικήσεως. Εἶναι δὲ πολλοὶ οἱ ἔχοντες γνώσιν, καὶ βλέπουν ὅλοι ἐκεῖ κάτω, εἰς τὰς κοινότητας, πόσης σοβαρότητος εἶναι, οὐχὶ σπανίως, αἱ τοιοῦτου εἴδους βιομηχανικαὶ ἐπιχειρήσεις.

Τὸ ἄρθρον 5 τοῦ νεοῦ Ν. Δ., διὰ τὰς περιπτώσεις καθ' ἃς λειτουργοῦσιν ἐντὸς τῆς περιοχῆς τῶν Δήμων καὶ Κοινοτήτων ἐπιχειρήσεις ἠλεκτροφωτισμοῦ, ἐπιβάλλει, ἐξαναγκάζει τοὺς δήμους καὶ τὰς κοινότητας νὰ ἀναθέσωσι τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ δημοσίου φωτισμοῦ εἰς τὴν λειτουργοῦσαν ἐπιχείρησιν, δυνάμει ἀπλῆς ἀδείας τῆς κεντρικῆς διοικήσεως, ἣτις ἐξακριβηθήσθῃ ἀνωτέρω ἀπὸ ἀπόψεως δικαιωμάτων τῆς αὐτοδιοικήσεως τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων.

Τὸ ἄρθρον 4, διὰ τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς ἔχει δοθῆ ἄδεια, ὑπὸ τῆς κεντρικῆς διοικήσεως, ἄνευ οὐδεμίαν συμμετοχῆς ἢ γνώμης τῆς δημοτικῆς ἢ κοινοτικῆς ἀρχῆς, ἀλλ' οὐδὲν εἰσέτι ἔπραξεν ὁ ἀνάδοχος σὺν τῆς, καθ' ἃς δὲν λειτουργεῖ ἐγκατάστασις διανομῆς ἠλεκτρικῆς ἐνεργείας, ἀφίνει ἐλευθερίαν

πρωτοβουλίας εις τὰς τοπικάς διοικήσεις, νά ἀναζητήσωσι διὰ δημοπρασίας ἄλλον ἀναδόχον τοῦ δημοσίου ηλεκτροφωτισμοῦ. Ἀλλά εἰς τὴν εἰρήσειαν στέργει κατὰ τρόπον ἐμφαίνονται διὰ ἐπιθυμίαν μᾶλλον τὸ ἄλλο, νά ἀναθέσωσι τὸν φωτισμὸν εἰς τὸν λαβόντα ἄδειαν.

Δὲν εἶναι αἰθιμίρετος ὁ χαρακτηρισμὸς αὐτὸς τῶν διατάξεων. Λέγουσι : αἱ δημοτικαὶ ἄρχαι δύνανται, ὅπως ἄνευ δημοκρασίας συνάψωσι . . . , ἐκτὸς ἂν περὶ τοῦ ἐναντίου ἤθελον ἀποφασίσαι . . . Εἰς δευτέραν μοῖραν ἡ ἀναζητήσις ἄλλου ἀναδόχου.

Ἐπειτα τὸ γεγονὸς αὐτό, ὅτι ὑπάρχει ὁ ἔχων ἤδη ἄδειαν ηλεκτρικῆς ἐγκαταστάσεως ἐντὸς τῆς περιοχῆς δὲν ἔχει σημασίαν, δὲν ἐπιηρεάζει τὴν θέσιν τῶν ἄλλων, οἵτινες θέλουσι κληθῆ εἰς δημοσίαν συναγωνισμὸν καὶ, φυσικὰ, τὴν ἐλευθερίαν τοῦ δήμου ἢ τῆς κοινότητος ; Καὶ δὲν ἔχει σημασίαν τὸ γεγονὸς ὅτι ὅλα εἰς τὴν διαδικασίαν τῆς περαιώσεως τῆς ἐπιθέσεως κανονίζονται ἄνωθεν, τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ κεντρικὴ διοίκησις εἰς ἑαυτὴν ἐπιφυλάσσει τὴν τελικὴν ἐγκρίσιν τοῦ σχεδίου πώσεως συμβάσεως, ὅταν ὑπάρχη εἰς τὸ μέσον καὶ ὑποψήφιος ἀναδόχος ἔχων ἐπιτίχει ἄδειαν τῆς ἰδίας κεντρικῆς ὑπηρεσίας ; Δὲν βλέπετε καμμίαν ἀνωμαλίαν εἰς τὸ πρᾶγμα ; Καὶ δὲν ἔμπορεῖ νά συμβῆ, δὲν συμβαίνει εἰς τὴν ζωὴν, τὸ πρόσωπον αὐτό, μὲ τὴν ἄδειαν, καὶ οὐδὲν ἄλλο, νά παύσῃ ὅλον ἐκ τῶν γνωστῶν γύρω εἰς τὴν ὑπόθεσιν ; Ἀποβλέπει ὁ κάτοχος τῆς ἀδείας εἰς τὴν ἄλλην ἐν τῇ κοινότητι κατανάλωσιν ἢ κυρίως ἠπολογιζέται ἐπὶ τῆς καταναλώσεως διὰ τὸν δημοσίον φωτισμὸν καὶ τῶν σχετικῶν ἐισπραξεῶν παρὰ τοῦ κοινοτικοῦ ταμίου, ὡς βάσεως διὰ τὴν ἐπιχείρησίν του ;

§ 18. — Ἡ ἀπλὴ ἄδεια ὀνομάζεται εἰς τὰ πρότυπα κείμενα «*permissio de voirie*» ἄδεια καταλήψεως καὶ χρησιμοποίησεως κοινοτικῶν ὁδῶν καὶ πλατειῶν καὶ ἄλλων, ἡ δὲ ἕκδοσις αὐτῶν ἀνήκει εἰς τὰς τοπικάς διοικήσεις, φύλακας τῆς κοινοτικῆς αὐτῆς παρουσίας ἢ το ὅμως κατὰ τὸν πρῶτον γαλλικὸν νόμον τοῦ 1905 ἔβη πρὸς πᾶσαν ἔννοιαν συμβάσεως, δὲν ἠδύνατο νά περιλάβῃ, οὐδαμῶς ὄρους καὶ ὑποχρεώσεις σχετικὰς πρὸς τὴν ἐπιτελλέντων, ἀπὸ τεχνικῆς καὶ ἐμπορικῆς ἀπόψεως. Ὁ νόμος τοῦ 1925 μεταμορφώνει τὰς αὐτὰς ἀδείας εἰς αὐραχωρήσεις, ὅχι ἐκ συμβάσεως, ἀλλ' ἐν μονομεροῦς κανονισμοῦ, ὑποβαλλομένους εἰς ὅλους τοὺς ὄρους καὶ τὰς ὑποχρεώσεις, τὰς προβλεπομένας ὑπὸ τὴν γενικὴν τοῦ θέματος νομοθεσίαν. Ἐν τούτοις τὰ κείμενα, αἱ διατάξεις τοῦ νόμου 1906, δὲν μετεβλήθησαν. Αἱ ἄδειαι, προκειμένου περὶ χρῆσις μοποιήσεως κοινοτικῆς ὁδοῦ, ἐξακολουθοῦν νά ἐκδίδωνται ὑπὸ τοῦ δημάρχου, ἐπὶ ἄλλων ὁδῶν ὑπὸ τοῦ νομάρχου. Ὁ Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας ἐπιβαίνει μόνον κατόπιν προσφορῆς.

§ 19. — Τὸ θέμα τῆς ηλεκτρικῆς ἐνεργείας λόγῳ τῆς φύσεώς του ἐπεβλήθη πανταχοῦ εἰς εὐρύτατην δεσμευτικὴν ῥόθμισιν, διὰ νόμων, διαταγμάτων καὶ κανονισμῶν. Ἀλλὰ διὰ μέσον ὅλου αὐτοῦ τοῦ δικτύου διατελώσεων, περιορισμῶν, ἐπιβάσεως τῆς κρατικῆς διοικήσεως, παραμένει σεβαστὴ καὶ φάνεται εἰς ὅλας τὰς διατάξεις, ἡ πρωτοβουλία τῆς κοινότη-

τος διὰ τὴν ὀργάνωσιν τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας διανομῆς ἠλεκτρικῆς ἐνεργείας διὰ φωτισμὸν δημοσίων καὶ ἰδιωτικόν.

Ἡ κεντρικὴ διοίκησης παρ' ἡμῖν ὑπὸ τίτλον ἁρμοδιότητος τὴν ἐξασφάλισιν φωτισμοῦ ὑπὲρ τῶν κατοίκων, ἀγνοεῖ τὴν κοινότητα τὴν ἠθικὴν ὁλότητα, τὰ δικαιώματα καὶ τὴν ἀποστολὴν αὐτῆς. Δημιουργεῖ χάσμα μεταξὺ κατοίκων καὶ κοινότητος, ὡς ὄργανισμοῦ κοινωνικοῦ προπορισμοῦ. Θέλει νὰ κρίνεται ὅτι ἐνδιαφέρεται αὐτὴ ἡ κεντρικὴ διοίκησης, διὰ τοὺς κατοίκους καὶ ὄχι ἡ κοινότης.

Διὰ τῆς νομοθεσίας καὶ δὴ διὰ τοῦ τελευταίου Ν. Δ. παραμερίζει τὰ δικαιώματα τῶν τοπικῶν διοικήσεων καὶ κατὰ τρόπον βάναισον.

Ἐπωφελεῖται τῶν τεχνικῶν ἀπόψεων τοῦ θέματος, ἵνι ἐπιβάλη συγκεντρωτικὴν ρύθμισιν ἐκμηδενίζουσαν πᾶσαν τοπικὴν πρωτοβουλίαν, συνεπῶς καὶ εὐθύνην. Θὰ ἦτο δὲ ὄντος περιέργον νὰ εἶναι ὀλιγώτερον συγκεντρωτικὴ, μᾶλλον φιλελευθέρα ἢ ὄλη, νομοθετικὴ καὶ κανονιστικὴ, ρύθμισις θέματος ὡς ἡ ἐκμετάλλευσις ἠλεκτρικῆς ἐνεργείας, ὅταν ἡ νομοθεσία τοῦ ἰδίου ὑπουργείου, καὶ ἡ σήμερον γινομένη, θέλει, ὅπως ἡ κατασκευὴ καὶ συντήρησις τῶν πεζοδρομίων πάσης πόλεως καὶ κώμης ἐνεργῆται συγκεντρωτικῶς καὶ ὑπὸ τὰς εἰδικὰς ἐκαστοτὲ ἀδηγίας τοῦ ὑπουργείου!

420.— Τὸ Ὑπουργεῖον Συγκοινωνίας, διὰ τοῦ τελευταίου Ν. Δ. συγκεντρώνει εἰς ἑαυτὸ τὴν ἐξουσίαν χειρισμοῦ τῶν ἐκ τῆς ἠλεκτρικῆς ἐνεργείας ὑποθέσεων ὄχι μόνον πρὸς τὰ κάτω ἀλλὰ καὶ ὀριζοντίως, περιορίζον, κατὰ τὴν ἔκφρασιν του τὴν ἁρμοδιότητα καὶ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν, φυσικοῦ ἀντιλήπτορος τῶν συμφερόντων τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων, εἰς τὸν περιέργον ρόλον τῆς ἐγκρίσεως μόνον τοῦ μεγίστου τῆς χρηματικῆς ἐπιβαρύνσεως τοῦ δήμου ἢ τῆς κοινότητος ἐκ τῆς παραχωρήσεως τοῦ δημοσίου ἠλεκτροφωτισμοῦ εἰς τὸν ἀνάδοχον ἀπλῆς ἀδείας, παραχωρήσεως τὴν ὁποίαν ἐπιβάλλει ὑποχρεωτικῶς εἰς τοὺς δήμους καὶ τὰς κοινότητας, ὅταν προϋπάρχη τοιαύτη ἐπιχείρησις.

Ἐναντι ὄλων τούτων, τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Συγκοινωνίας στέργει εἰς μίαν παραχώρησιν πρὸς τὴν τοπικὴν αὐτοδιοίκησιν, δεχόμενον εἰς τὸ οἰκεῖον συμβούλιον καὶ ἀντιρρόσωπον τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν, ὅσας προέκειται νὰ συζητηθῶν ὑποθέσεις σχέσιν ἔχουσαι μὲ τὴν χορήγησιν ἀδειῶν δι' ἠλεκτρικὰς ἐγκαταστάσεις χρησιμοποιούσας δημοτικὰς ἢ κοινοτικὰς ὁδοὺς καὶ πλατείας.

421.— Κατὰ τὴν γαλλικὴν νομοθεσίαν, τὸ Ὑπουργεῖον Συγκοινωνίας, ἐπὶ ἀπλῶν ἀδειῶν, ἐπιβαίνει ἐν περιπτώσει διαφωνίας μεταξὺ τῶν ἐνδιαφερομένων περιφερειακῶν ἐπηρεσιῶν ἢ ἀντιρροήσεων κοινοτικοῦ συμβουλίου κατὰ τινος ἐγκαταστάσεως φωτισμοῦ καὶ μετὰ γνώμην τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν, ἄνευ περιορισμοῦ τινος, ἐπαναπέμπει τὸν φάκελλον πρὸς τὸν νομάρχην μετὰ τῶν δόγματιν του. Δ. 9 Ἰουλ. 1927 ἐκτελεστικὸν τοῦ ὀργανικοῦ νόμου τῷ 1906. Τὸ αὐτὸ ἀκριβῶς συμβαίνει ἐπὶ ἀπλῆς παραχωρήσεως μὲ τὴν προσθήκην ὅτι ζητεῖται καὶ ἡ γνώμη καὶ τοῦ συμβουλίου τοῦ

ήλεκτρισμοῦ. Ανακρίβει τὸν φάκελλον πρὸς τὸν νομάρχην μετὰ τῶν ὀδηγῶν του. Ὁ νομάρχης κοινοποιεῖ τὴν ἀπόφασιν τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Συγκοινωνίας, πρὸς τὸν δήμαρχον, ὅστις ὑπογράφει τὴν πρᾶξιν παραχωρήσεως. Ἄρθρον 18.

Ἡ σύμβασις τῆς παραχωρήσεως ψηφίζεται ὑπὸ τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου καὶ ἐγκρίνεται ὑπὸ τοῦ νομάρχου. Μόνον ἂν τὸ σχέδιον περιλαμβάνῃ παρεκκλίσεις ἢ τροποποιήσεις ἀπὸ τοῦ τύπου συγγραφῆς ὄρων καὶ ὑποχρεώσεων, δὲν καθίσταται ὀριστικὴ ἡ σύμβασις εἰ μὴ ἀφ' οὗ ἐγκριθῆ διὰ διατάγματος μετὰ γνώμην τοῦ Σ. Ἐπικρατίας Ν. 1906, ἀρθρ. 6 καὶ 7.

Ἡ παραχώρησις ὀφείλει νὰ γίνεται σύμφωνα πρὸς τοὺς γενικοὺς τύπους ὄρων καὶ ὑποχρεώσεων ἐγκρινομένους διὰ Δ. μετὰ γνώμην τοῦ Σ. Ἐπικρ. Ἀδτ. Ἄρθρον 6.

Καὶ ἄλλο εἶναι τὸ ζήτημα, ὅτι οὐδεμία ἐγκατάστασις διανομῆς ἢ μεταφορᾶς ἡλεκτρικῆς ἐνεργείας δύναται νὰ γίνῃ ἐπὶ τῶν κοινοχρηστέων ὁδῶν χωρὶς νὰ ἔχη προηγουμένως ἐγκριθῆ τὸ σχέδιον ἐκτελέσως. Δ. 9 Ἰουλίου 1927, Ἄρθρ. 49.

Τὸ συμβούλιον ἡλεκτρισμοῦ ἀποτελεῖται κατὰ τὸ ἤμισον ἔξ ἀντιπροσώπων ἐπαγγελματιῶν τῶν μεγάλων ἡλεκτρικῶν ἐγκαταστάσεων καὶ κατὰ τὸ ἕτερον ἤμισον ἐκ μελῶν λαμβανομένων ἐκ τῶν ὑπηρεσιῶν τῶν ὑπουργείων, ἑσωτερικῶν, δημοσίων ἔργων, ἐμπορίου καὶ βιομηχανίας, Τ. Τ. τοῦ πολέμου καὶ τῆς γεωργίας. Ν. 1906 ἀριθ. 20.

§ 22. — Ὁ Βελγικὸς νόμος τοῦ 1925 διὰ τοῦ ἀρθροῦ 7 ὁρίζει:

Οἱ γενικοὶ τεχνικοὶ ὅροι τῆς διανομῆς ἐκμεταλλενομένης ἀπ' εὐθείας ὑπὸ τῆς κοινότητος ἢ συνδέσμου κοινοτήτων ὑπόκεινται εἰς γνωμοδότησιν τῆς διαρκοῦς ἐπιτροπῆς καὶ ἐγκρίσιν τοῦ Βασιλέως. Ἐξαιρέσεις γίνονται διὰ τὰς πόλεις ἄνω τῶν 5.000 κατοίκων.

Τὰ ἀνώτατα ὅρια τιμολογίου διὰ προμηθείας τῆς κατηγορίας Α ὡς καὶ τὰ ποσοτὰ τῶν εἰσφορῶν εἰς βάρος ἐπιχειρήσεων διὰ προμηθείας τῆς κατηγορίας Β. ὑπόκεινται εἰς τὴν ἐγκρίσιν τῆς διαρκοῦς ἐπιτροπῆς χωρεῖ ἔφεσις ἐνώπιον τοῦ Βασιλέως.

Κατὰ τὸ ἀρθρον 8 ἡ παραχώρησις ἀποτελεῖ ἀντικείμενον δημοπρασίας ἐπὶ τῶν βάσεων συγγραφῆς ὑποχρεώσεων ἐγκεκριμένης ὑπὸ τοῦ Βασιλέως. Τὸ πρακτικὸν ὑπόκεινται εἰς τὴν ἐγκρίσιν τῆς διαρκοῦς ἐπαρχιακῆς ἐπιτροπῆς, ὑπὸ ἔφεσιν ἐνώπιον τοῦ Βασιλέως. Ὑποβάλλονται συγχρόνως εἰς τὴν ἐγκρίσιν τῆς διαρκοῦς ἐπιτροπῆς, μὲ δικαίωμα ἐρέσεως ἐνώπιον τοῦ Βασιλέως, αἱ εἰσφοραὶ αἱ δυνάμεναι νὰ εἰσπραχθῶσιν ὑπὸ τῆς κοινότητος ἐκ τῶν ἀκαθαρίστων εἰσπραξέων ἐκ προμηθειῶν τῆς κατηγορίας Β, ἐφ' ὅσον ἐνεργοῦνται ἐν συναγωνισμῷ πρὸς τοὺς ἀναδόχους.

Τὸ κυβερνητικὸν σχέδιον τοῦ νόμου ὑπέβαλεν ὅλους τοὺς ὅρους τεχνικοὺς καὶ ἐμπορικοὺς εἰς τὴν ἐγκρίσιν τῆς διαρκοῦς Ἐπιτροπῆς καὶ εἰς τὴν ἐγκρίσιν τῆς κεντρικῆς ἐξουσίας. Rev. Com. 1926 σ. 244.

Ἄλλ' αἱ διατάξεις ἐψηφίσθησαν ὡς ἀνωτέρω συνελεύει ἀντιθέσεων ἐν ὀνόματι τῆς κοινοτικῆς αὐτονομίας. Rev. d' Adm. 1925 σ' 346.

Ἡ κοινότης ἢ σύνδεσμος κοινοτήτων ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐκμεταλλεύεται ἀπ' εὐθείας διανομὴν ἠλεκτρικῆς ἐνεργείας. Τὸ δικαίωμα τὸ ἀπονέμει ὁ νόμος· καὶ δύναται νὰ ἀσκήσῃ αὐτὸ ἀνευ προηγουμένης ἐγκρίσεως. Μόνον οἱ γενικοὶ τεχνικοὶ ὄροι ὑπάκουιντα εἰς ἐγκρίσιν. Καὶ διὰ τῆς ἐκφράσεως ταύτης νοοῦνται αἱ ὄλικαι ἐνέργειαι μέσῳ τῶν ὁποίων ἐν σχέδιον διανομῆς ὀφείλει νὰ τεθῆ εἰς ἐκτέλεσιν. Ὁ νομοθέτης δυσπιστεῖ λόγῳ ἀπειρίας τῶν μικρῶν κοινοτήτων ἢ μᾶλλον κοινοτήτων πληθυσμοῦ κάτω τῶν 50,000 κατοίκων Ἄλλ' ἐνδιαφέρει νὰ μὴ συγχέται μία τοιαύτη ἐγκρίσις, τῶν γενικῶν τεχνικῶν ὄρων, πρὸς τὴν ἀδειαν πρὸς Ἴδρυσιν ἀπ' εὐθείας ἐκμεταλλεύσεως, ἀδειαν ἣτις οὐδέποτε ἀπαιτεῖται, ὅσονδήποτε μικρά καὶ ἂν εἶναι ἡ κοινότης. Ἄν ἡ κοινότης ἔχη ἄνω τῶν 50,000 κατ. ὕπερ διὰ τὸν νομοθέτην σημαίνει ὅτι διαθέτει ὀρεκτὴν πείραν καὶ προσωπικὸν κατάλληλον, οὐδεμίαν ἐγκρίσιν καὶ «τῶν τεχνικῶν γενικῶν ὄρων» ἀπαιτεῖται. Αὐτ.

Παρά τῷ Ὑπουργεῖῳ Βιομηχανίας καὶ Ἔργασίας, εἰς ὃ ὑπάγεται τὸ ὅλον θέμα, λειτουργεῖ «ἐπιτροπὴ ἠλεκτρισμοῦ» περιλαμβάνουσα μέλη δύο διαφόρων κατηγοριῶν. Ἡ κατηγορία Α ἀποτελεῖται ἐξ ἀντιπροσώπων τῶν ἀπ' εὐθείας, κοινοτικῶν καὶ ἐπαρχιακῶν, ἐκμεταλλεύσεων καὶ τῶν σχετικῶν ἰδιωτικῶν ἐπιχειρήσεων. Ἡ κατηγορία Β συγκροτεῖται ἀπὸ ὑπαλλήλους τῶν ἱερομοδίων διοικήσεων τῶν ὑπουργείων, ἐσωτερικῶν, γεωργίας καὶ δημοσίων ἔργων, σιδηροδρόμων, ναυτικῶν καὶ Τ.Τ.Τ, τῆς ἐθνικῆς ἀμύνης, καὶ τῆς βιομηχανίας, ἔργασίας καὶ κοινωνικῆς προνοίας. Ἐντὸς τῆς διαρκoῦς ἐπιτροπῆς δύναται νὰ ἱδρῶνται τμήματα διαρκῆ. Ν. τοῦ 1925 ἄρθρ. 22. Β. Δ. 25 Ἄπρ. 1925.

Καὶ ἡ ἐπιστημονικὴ ἀνάγκη σημειώνει: Ὁ νόμος τοῦ 1925 θέλει νὰ θεμελιώσῃ μίαν ἀμίλλαν, συνεργασίαν μεταξὺ τῶν δημοσίων ἐξουσιῶν καὶ τῆς ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας. Σύμπτωμα, ὅχι ἐκ τῶν ὀλιγώτερον σημαντικῶν, τοῦ τοιοῦτου συνδυασμοῦ, ἐπάσχει ἐν τῇ δημιουργίᾳ τῆς συμβουλευτικῆς ἐπιτροπῆς, τῆς ὁποίας εἰς πολλὰς περιπτώσεις ἡ κυβέρνησις εἶναι ἐκ τοῦ νόμου ὑπόχρεωσ· νὰ λαμβάνῃ τὴν γνώμην, καὶ εἰς τὴν ὁποίαν συμπαραίστανται, πλησίον τῶν ἐντεταλμένων τοῦ Κράτους, ἀντιπρόσωποι τῶν ἀπ' εὐθείας ἐκμεταλλεύσεων καὶ τῶν ἐνδιαφερομένων βιομηχανιῶν. Rev. d' Adm. 1925 σ. 351.

§ 223. — Προκύπτει λαμπρῶς ἐκ τῆς συγκριτικῆς ταύτης ἐπισκοπήσεως, ὅτι εἰς τὰς προτύπους ὁργανώσεις, ἀπ' ὧν ἐρασιζόμεθα ἔδω κάτω, ἔχει βέβαια τὴν θέσιν τὸν εἰς ἀνώτερος, τεχνικὸς καὶ διοικητικὸς, ἔλεγχος, ἀνάγκη τοῦ συνόλου, τοῦ γενικοῦ συμφέροντος. Ἄλλὰ δὲν θροσιάζεται, δὲν περιφρονεῖται, κατέχει, τοῦναντίον τὴν προσήκουσαν θέσιν τῆς ἢ ἔννοια τῆς κοινοτικῆς αὐτονομίας, ἢ ἐλευθερία τῆς πρωτοβουλίας τῶν τοπικῶν ὁργανισμῶν, ἀθροισμα τῶν ὁποίων εἶναι ὁ ἐθνικὸς, ἐν τῇ ὁργανώσει καὶ διοικήσει ὑπερρεσιῶν τοπικοῦ κοινωνικοῦ προορισμοῦ. Δίδει ἡ βαρῆς καὶ ἐξέλιξις αὐτο-

νόμου τοπικής ζωής αναγνωρίζεται ὡς θεμελιώδης ἀνάγκη ἔθνικῆ, ὅτι χορηγείται διὰ τὴν πρόοδον τοῦ ἔθνους· καὶ δὲν θεωρεῖται αὐτὸ τὸ πρᾶγμα ὑπόθεσις ἀντιλήψεων μονομερῶν καὶ φιλοδοξιῶν, θεμιτῶν βέβαια, τῶν κεντρικῶν κρατικῶν ὑπηρεσιῶν ἢ ὑπαλλήλων.

424.—Ἡ πολιτικὴ αὐτὴ τοῦ Ὑπουργείου Συγκοινωνίας δὲν ἀφῆκεν ἀδιαφόρους τὰς διοικήσεις τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων. Ὁ ἠλεκτροφωτισμὸς τῶν πόλεων ἀπετέλεσε θέμα εὐρείας συζητήσεως τοῦ ἐκτάκτου Γ. Συνεδρίου τῶν Πόλεων τῆς Ἑλλάδος. Ἐπιθ. Τοπ. Αὐτ. 1933 σ. 391 ἑρ.

Ὁ δήμαρχος Τριπόλεως κ. Πετρινὸς ἀνέλυσε μὲ δύναμιν τὸ ὅλον ζήτημα καὶ τὴν νομοθεσίαν, τῆς πρωτοβουλίας τοῦ Ὑπουργείου Συγκοινωνίας «ἐξελισσομένην κατὰ τρόπον θίγοντα καιρίως τὰ δικαιώματα καὶ τὰ συμφέροντα τῶν Δήμων καὶ ἀπὸ τῆς ἀπάφσεως τῆς ἐννοίας τῆς Αὐτοδιοικήσεως».

Ἐκ τῆς ἐισηγήσεως τοῦ κ. Πετρινοῦ ἀληθοφωροῦμεθα καὶ περὶ τῆς ἐν τῷ θέματι πολιτικῆς τοῦ Ὑπουργείου Συγκοινωνίας, ἣτις τίθει εἰς ἐκμετάλλευσιν τῶν ὑδροηλεκτρικῶν δυνάμεων τῆς χώρας, ἐνδεχομένως καὶ τῶν ἔγχωριῶν λιγνιτῶν, ὡς ἐπίσης εἰς τὴν περιστολὴν τῆς σπατάλης τῆς ἔθνικῆς ἡμῶν οἰκονομίας διὰ συγκεντρώσεως τῆς παραγωγῆς τῆς ἠλεκτρικῆς ἐνεργείας εἰς ὠρισμένα κέντρα ὑπὸ τὰς εἰνοικωτέρας δυνατὰς συνθήκας καὶ ἐκείθεν διανομῆς, δι' ὑπεραστικῶν δικτύων, συμφώνως πρὸς τὰς ἀνάγκας τῆς καταναλώσεως τῶν πόλεων καὶ τῆς ὑπαίθρου χώρας. . . Πρόσοχη ὅμως διὰ τὴν ἐπίτευξιν τοῦ ἔθνικοῦ τούτου προγράμματος τυγχάνει ἡ ὑπαρξίς προνομίων ἠλεκτροφωτισμοῦ πόλεων. . . Τούτου ἔνεκεν τὸ Ὑπουργεῖον θέτει ὡς ἀρχήν, ὅτι τοῦ λοιποῦ δὲν θέλει ἐγκρίνει τὴν χορήγησιν προνομιακῶν ἀδειῶν δι' ἔγκραταστάσεις παραγωγῆς καὶ διανομῆς ἠλεκτρικῆς ἐνεργείας».

Αἱ πόλεις, καὶ τὸ ἔθνος, εὐγνωμόνως ἀποδέχονται τὴν ἐφαρμογὴν, τὸ ταχύτερον, τοιαύτου ἔθνικοῦ προγράμματος, διβεβαίωσεν ὁ κ. Πετρινός, ἐφ' ὅσον, βεβαίως θὰ ἔτινεν εἰς ἐξυπηρέτησιν τῆς καταναλώσεως διὰ παροχῆς ρεῦματος εὐθινοτέρου· ἀλλὰ τοῦτο φαίνεται πρᾶγμα λίαν ἀμφίβολον, λόγφ τῶν ἀπαιτηθησαμένων μεγάλων δαπανῶν μεταφορᾶς ρεῦματος.

Ἐρωτᾷ δὲ ὁ κ. Πετρινός, ἂν πρόκειται περὶ ἀλλῶν σκέψεων περὶ ἐφαρμογῆς τοῦ προγράμματος ἢ ἐμελετήθη ὀριστικῶς καὶ εὐρέθη κατορθωτὴ. Εὐρίσκει δὲ ὅτι ἐν πάσῃ περιπτώσει δὲν φαίνεται δυνατὴ εἰς τὸ ἐγγὺς μέλλον, ἢ ἐκτέλεισις τοῦ ἔργου θὰ ἀπαιτήσῃ μακρὸν δυσίστημα, ἀφ' οὗ πρόκειται περὶ κολοσσίου ἔργου μεγάλης δαπάνης. . . Ἐν τῷ μεταξὺ δέ, ἐπὶ ἔτη, ἐπιγενεῖς, αἱ πόλεις ὑπόχρεοι νὰ μεριμνῶσι περὶ τοῦ φωτισμοῦ, στεροῦνται τοῦ δικαιώματος καὶ τῆς ἐλευθερίας πρὸς τοῦτο, ὑποβαλλόμεναι ἀναγκαστικῶς εἰς τὸ κράτος τῶν ἀπλῶν ἀδειῶν, ρυθμιζομένων ὡς ρυθμιζονται καὶ παραχωρουμένων ὡς ποροχωροῦνται.

«Εἶναι λογικὸν καὶ δίκαιον ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς ἀπιθάνου μελλοντικῆς ἐκμεταλλεύσεως τῶν ὑδροηλεκτρικῶν δυνάμεων τῆς χώρας, νὰ καταργήσῃ τὸ Κράτος πᾶσαν αὐτοτέλειαν τῶν Δήμων καὶ Κοινοτήτων καί, εἰ

πλέον, σφετεριζόμενον τὴν παρουσίαν αὐτῶν νὰ τὴν διαθέτῃ εἰς διαφόρους μικροεπιχειρηματίας πρὸς ἐκμετάλλευσιν καὶ ἀπέναντι αὐτῶν τούτων τῶν ἰδιοκτητῶν: Λέγει ἡ ἀρμοδία ὑπηρεσία τοῦ Ὑπουργείου: Κάνω μίαν πολιτικὴν εἰς τὴν ὁποίαν σεῖς καὶ ἡ διέλευσις τὰς ὑποθέσεις σας νομοθεσία μου εἶσθε πρόσκομμα. Ἀνατρέπω λοιπὸν τὴν νομοθεσίαν ταύτην . . . Δὲν σὰς ἐπιτρέπω νὰ εἴθετε τοὺς ἀναδόχους επιχειρηματίας μόνου σας ἐνεργοῦντες διαγωνισμούς, ἀλλὰ θὰ τοὺς εὐρίσκω ἐγὼ καὶ θὰ τοὺς χορηγῶ ἐγὼ τὴν σχετικὴν ἀδείαν νὰ ἐγκαθίστανται εἰς τὰς πόλεις σας, νὰ ἐκμεταλλεύωνται τὰς συγκοινωνίας σας, τοὺς δρόμους καὶ τὰς πλατείας σας, χωρὶς κανὲν ἀντάλλαγμα, καὶ θὰ εἴσθε καὶ ἀναγκαστικοὶ πελάται τῶν επιχειρηματιῶν αὐτῶν, ἀδιάφορον ἂν ἀντέχουν οἱ προϋπολογισμοὶ σας νὰ πληρώνετε τὴν ἀξίαν τοῦ φωτισμοῦ σας μὲ τὰ ὑπερβολικὰ τιμολόγια των, τὰ ὁποῖα ἐγὼ θὰ κανονίζω. Σὰς θεωρῶ ἀνικάνους καὶ ἀναξίους ἐμπιστοσύνης: Δὲν σὰς ἐπιτρέπω νὰ ἰδρῦσθε ἰδικὰ σας ἐργοστάσια ἠλεκτροφωτισμοῦ, διότι δὲν ἔχετε τὴν ἰκανότητα νὰ τὰ συντηρήσθε καὶ τὰ ἐκμεταλλεύθῃτε. Καὶ τὸ λέγει αὐτὴ, ἡ ὑπηρεσία τοῦ Ὑπουργείου καθ' ἣν στιγμὴν βλέπομεν, ὅτι εἰς τὰς Πόλεις μας ἐγκαθίστανται τῇ ἀδείᾳ τῆς μικροεπιχειρηματίας οὐδεμίαν σχέσιν ἔχοντες μὲ τὴν ἠλεκτρικὴν ἐπιστήμην, ἀλλ' οὔτε καὶ ἰδέαν τῆς ἰδρύσεως καὶ λειτουργίας ταιούτων ἐργοστασίων . . . Μὰς ἐπιβάλλει ἡ ὑπηρεσία τοῦ Ὑπουργείου ἀναδόχους τῆς ἀρχεικίας τῆς καθ' ἣν στιγμὴν εἶναι βέβαιοι, ὅτι αἱ κατόπιν διαγωνισμοῦ συναφθεῖσαι συμβάσεις περιέχουν τιμολόγια πολὺ κατώτερα τῶν συμβάσεων τὰς ὁποίας συνάπτει διὰ λογαριασμὸν τῶν Δήμων τὸ Ὑπουργεῖον ἄνευ δημοπρασίας», λέγει ὁ δήμαρχος κ. Πετρινός.

γ'. Δικαιώματα χρήσεως τόπου εἰς αγοράς καὶ πανηγύρεις

4235. — Ὁ γαλλικὸς δημοτικὸς νόμος ὀνομάζει: *droits de place dans les halles, foires et marchés* καὶ ὁ βελγικὸς *prix de location*.

Ἀγορά εἶναι τόπος δημοσίος, ὅπου προσφέρονται πρὸς πώλησιν εἰς ἡμέρας καὶ ὥρας κεκανονισμένας ὑπὸ προσώπων, ὧν ἕκαστον ἐνεργεῖ δι' ἴδιον λογαριασμὸν, διάφορα εἶδη ἐμπορευμάτων καὶ κυρίως τροφίμα, καύσιμα, ἔλαι, θυσίαματα καὶ εἶδη ἐνδύσεως. Συγκροτοῦνται εἴτε ἐπὶ τῶν δημοσίων ὁδῶν καὶ πλατειῶν εἴτε ἐπὶ τόπων εἰδικῶς εἰς τοῦτο προορισμένων.

Ὑπάκουον καὶ αἱ ἐστεγασμένοι ἀγοραὶ (*halles*), ἐφωδιασμένοι μὲ παραπίγματα μόνιμα ἢ κινητὰ, ὅπου οἱ ἐμπορευόμενοι ἀσκοῦσι τὸ ἐμπόριόν των. Εἰδικαὶ ἰχθυαγοραὶ. Κρεοπωλεία.

Αἱ πανηγύρεις (*foires*) διακρίνονται ἀπὸ τῶν δημοσίων ἀγορῶν, καθ' ὅσον λαμβάνουσι χώραν εἰς ὄρισμένης χρονολογίας ἀρκετὰ ἀπεχούσας. Δίδουσι συνήθως τὴν εὐκαιρίαν συρροῆς εἰς ἐκθέσεις καὶ ἐπιτρέπουσι οὕτω ἐπισήμους τῶν ἀρχῶν ἐνθαρρύνσεις διὰ τὴν βελτίωσιν τῆς παραγωγῆς ἢ ἐναρξὶς αὐτῶν γίνεται μετὰ τινος ἐπισημότητος. *Walerius II σ. 213* ἐφ.

Ἡ ἐνοικίασις τῶν θέσεων εἰς τὰς ἐστεγασμένας ἀγορὰς συμφωνεῖται

συνήθως διὰ τινα χρόνον και τιμήν καθοριζόμενον, ἐν ᾧ εἰς τὰς ὑπαθροῦς ἀγοράς, αἱ θέσεις λαμβάνονται διὰ μίαν ἢ πλείονας ἡμέρας και εἶναι εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ πρώτου καταλαμβάνοντος ἔναντι τιμήματος ὁρισμένου διὰ τιμολογίον. Ἀντ. σ. 219.

Αἱ ἀγοραὶ ἀλλαχοῦ ἔχουσιν οὐσιαστικῶς κοινοτικὸν χαρακτῆρα. Ἡ δὲ κοινοτικὴ ἀρχὴ ἔλαβε τὰ ἐπὶ τοῦ θέματος δικαιώματα ἐκ τῆς ἀστυνομικῆς ἀρμοδιότητος αὐτῆς. Ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ταύτης, τῆς ἀστυνομικῆς, ἔχει μέγα ἐνδιαφέρον τὸ ζήτημα. Παρ' ἡμῶν αἱ δημοτικαὶ και κοινοτικαὶ ἀρχαὶ δὲν ἀσκαθοῦσι τὴν τοπικὴν ἀστυνομίαν. Καὶ ἀντικειμένον τῆς παρουσίας μελέτης εἶναι αἱ κατὰ τὸ ἄρθρον 274 εἰσπραξεις τῶν δήμων και κοινοτήτων.

Αἱ ὁδηγίαι τοῦ ἡμετέρου Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν, 51 - 1920 ὀνομάζουσιν «δικαιώματα διὰ τὴν χοῆσιν ἀγοράς» και «δικαιώματα διὰ τὴν χοῆσιν παραπηγμάτων ἢ ἀσκεποῦς τόπου εἰς τὰς πανηγύρεις». Διέλαβον δὲ εἰδικῶς περὶ τῶν δευτέρων, περιπτώσεως, ὡς λέγουσιν, συνήθους εἰς πολλοὺς δήμους και κοινότητας 9.

Βέβαια ἡ περίπτωσης τῆς χοῆσεως τόπου εἰς μονίμους ἐστεγασμένους ἀγοράς δὲν ἔχει μεγάλην ἔκτασιν. Ἄλλ' ἡ τῆς χοῆσεως τόπου ἀσκεποῦς, προσωρινῶν δι' ἀγοράς διαρκεῖς ἢ περιοδικὰς, ἑβδομαδιαίας κτλ. εἶναι λίαν συνήθης. Καὶ μέγας ἀριθμὸς κοινοτήτων ἐπιθυμοῦσιν νὰ ἐποφεληθῶν τῆς ἐκ τοῦ ἀρθρου 274 εἰσπραξίας.

§ 245. — Αἱ ὁδηγίαι τοῦ Ὑπουργείου διαλαμβάνουσιν ἰδίως περὶ τῆς διατηρήσεως τῶν δικαιωμάτων χοῆσεως τόπων εἰς τὰς πανηγύρεις. Ὡς βέβαιον, λέγουσιν, δεόν νὰ λαμβάνηται ἡ ἔκτασις τοῦ χώρου, οὗ πικεῖται χοῆσιν ὁ προσερχόμενος ἔμπορος. Δύναται νὰ ὑποστηρηθῶν, ὅτι τὰ ἐν λόγῳ δικαιώματα πρέπει νὰ κανονίζωνται ἀποκλειστικῶς ἐπὶ τῇ βίσει ταύτῃ. Ἐν τῇ πράξει ὁμως γίνεται παρέκκλισις τις. Τῷ ὄντι δὲν εἶναι δίκαιον νὰ ἐποβληθῶν εἰς τὴν πληρωμὴν τοῦ αὐτοῦ κοστοῦ ὁ καταλαμβάνων παράπημα μόνιμον ἢ προσωρινόν και ὁ ἐγκαθιστάμενος ἐπὶ ἀσκεποῦς χώρου ἢ ὁ ἐπιθέτων εἰτελῆ εἶδη πρὸς τὸν ἔμπορον εἰδῶν πολυτελείας. Διὰ τοῦτο ἐν τῇ πράξει λαμβάνεται ἐπ' ὄψιν πρὸς τῇ ἐκτάσει τοῦ χώρου ἡ φύσις και τὸ εἶδος τῶν ἐκτιθεμένων ἀντικειμένων, ὡς ἐπίσης και ἄλλαι εὐκολαί, αἱ παρέχει ὁ δήμος ἢ ἡ κοινότης και δι' αἷς ἐποβάλλεται εἰς ἰδιαιτέρας δαπάνας, 10.

Ἐν τούτοις ἡ χοῆσις τῶν παραπηγμάτων, ἐπειδὴ ταῦτα εἶναι συνήθως ὀλίγα, δύναται νὰ ὁρισθῶν, ὅτι παραχωρεῖται εἰς τοὺς ζητοῦντας ἔμπορους δι' ἐνοικίασεως κατὰ τιν δημοπρασίαις ἐνεργουμένης πρὸς εὐκολίαν ἐπὶ τόπου.

Διὰ τὴν χοῆσιν ὁμως ἀσκεποῦς χώρου ἢ ἀπόφασις τοῦ δημοτικοῦ ἢ κοινοτικοῦ συμβουλίου πρέπει νὰ ὀρίξη τὸ ποσὸν τοῦ δικαιώματος, ἄλλως δὲν εἶναι νόμιμος. Ἐν τῷ κανονισμῷ τούτων τὸ δημοτικὸν ἢ κοινοτικὸν συμβούλιον δὲν πρέπει βεβαίως νὰ ἀποβλέπη μόνον εἰς τὸ ταμειυτικὸν συμφέρον ἀλλὰ και εἰς τὰ γενικώτερα τοπικὰ και κοινοτικὰ συμφέροντα, αἵτινα ἐξυπηρετεῖ ἢ πανηγυρις, καθορίζων μέτρια δικαιώματα, 11.

Πρὸς ἀποτροπὴν δὲ ὑπερβολῶν και πιέσεων τῶν φορολογουμένων, ὁ

νόμος υπέβαλε τὴν ἀπόφασιν τοῦ δημοτικοῦ ἢ κοινοτικοῦ συμβουλίου εἰς τὴν προηγουμένην ἐγκρισίν τοῦ Νομάρχου, δικαιουμένου νὰ ἐξετάσῃ τὸ ὄρθον καὶ σκοπίμον τῆς ἀποφάσεως καὶ μετριάσῃ ἐν ἀνάγκῃ τὰ ὀρισθέντα ποσά. 12.

427. — Ταῦτα περιέχουν αἱ ὁδηγίαι. Ἡ δὲ διοικητικὴ νομολογία προσέθηκεν ὅτι, κατὰ τὴν κειμένην νομοθεσίαν (ἄρθρ. 1 ν. 2135 τοῦ 1920) ἡ ἐξουσία τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων τοῦ ἐπιβάλλειν πληρωμὴν δικαιωμάτων χρήσεως τόπων ἐκτείνεται μόνον ἐπὶ δημοτικῶν ἢ κοινοτικῶν οὐχὶ δὲ ἐπὶ ἰδιωτικῶν ἢ δημοσίων. Ἐπομένως τὸ Ὑπουργεῖον δὲν δύναται ἐκ τοῦ νόμου νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν ἐπιβολὴν δικαιωμάτων ἐπὶ χρήσεως χώρων μὴ κοινοτικῶν, ὡς τῶν χρησιμοποιουμένων ἐν Γ. . . ἰδιωτικῶν οἰκιῶν ἢ πανδοχείων πρὸς πώλησιν ζώων. Ἀπ. Ὑπ. 36064 1926. Ὡς πρὸς τοὺς ἰδιωτικούς χώρους τὸ ζήτημα εἶναι ἀπλοῦν. Ὅ,τι ἐξήτει ἐν τῇ περιπτώσει ἡ κοινότης θὰ ἀπετέλει καθαρὸν φόρον μὴ δυνάμενον νὰ στηριχθῇ εἰς τὸ ἄρθρον 274.

Ὡς πρὸς τοὺς δημοσίους χώρους, τοὺς ἀνήκοντας εἰς τὸ δημόσιον, τὸ Κράτος, ἡ ἀρνητικὴ ὡς ἀνωτέρω ἀπάντησις στηρίζεται καὶ ὀφείλεται εἰς τὴν διάταξιν τοῦ νόμου ἐπιτρέποντος εἰσπραξίν δικαιωμάτων διὰ τὴν χορήγησιν δημοτικῶν ἢ κοινοτικῶν κτημάτων. Ἦτο ὅμως δυνατόν νὰ μὴ περιέχῃ ἡ νομοθεσία τοιοῦτον περιορισμόν.

Ἐν Γαλλίᾳ αἱ κοινότητες δύναται νὰ ἐξουσιοδοτηθοῦν, ὅπως εἰσπραττοῦν δικαίωματα θέσεως, ὡς καὶ σταθμεύσεων, ἐπὶ κοινοχρήστων χώρων, τοῦ δημοσίου. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ διατίμησις ὀφείλει νὰ ἐγκριθῇ ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν, προτάσει τοῦ Νομάρχου. Fouchier 418.

Ἐν Βελγίᾳ παρτηροῦν ἀπλῶς: Τὸ κοινοτικὸν συμβούλιον δύναται νὰ ὀργανώσῃ τὰς αγοράς καὶ ἐπὶ ὁδῶν τοῦ Κράτους· τῶ ὄντι ἀσκεῖ τὴν ἀστυνομικὴν ἐξουσίαν τῆς ἐφ' ὅλων τῶν ὁδῶν τῶν περιλαμβανομένων εἰς τὴν κοινοτικὴν περιφέρειαν. Walerius σ. 338.

Ἀνάγκη εἰδικωτέρα ἔγινε καὶ ἠνωτέρω ὑπὸ τὰ ἄρθρα 221-224, περὶ τέλους ἐκμεταλλεύσεως πεζοδρομίων. Ἡ δικαιολογικὴ βάσις τῆς εἰσπραξέως τοιοῦτων δικαιωμάτων προκειμένου καὶ περὶ χώρων τοῦ δημοσίου, συνίσταται εἰς τὸ ὅτι ὁ δῆμος ἢ ἡ κοινότης προσφέρει τὴν καθαριότητα, τὸν φωτισμόν, τὴν ὑπαρξίν τῆς αὐτῆς, εἰς ἣν ὀφείλεται ἡ ἐμπορικὴ κίνησις. Σημειωτέον ὅτι ἡ εἰδικὴ ἐπὶ τοῦ προκειμένου διάταξις τοῦ γαλλικοῦ νόμου δὲν ὁμιλεῖ περὶ δικαιωμάτων χρήσεως κοινοτικῶν κτημάτων, ἀλλὰ περὶ δικαιωμάτων εἰσπραττομένων εἰς τὰς αγοράς καὶ πανηγύρεις. Δι' αὐτὸ εἶπομεν ὅτι καλλίτερον θὰ ἦτο νὰ ἀναλυθῇ τὸ ἄρθρον 274 εἰς εἰδικούς ὀρισμούς κατ' εἶδη δικαιωμάτων, ὡς ἔπραξαν αἱ δόκιμοι νομοθεταί, οὐχὶ βέβαια ἄνευ σοβαροῦ λόγου, ἐπιστημονικοῦ καὶ πρακτικοῦ.

428. — Τὰ δικαιώματα χρήσεως τόπου εἰς τὰς αγοράς ἐνδιαφέρου- τὸ ἐμπόριον γενικῶς καὶ ἀσκοῦν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς παραγωγῆς καὶ καταναλώσεως. Αἱ κοινοτικαὶ ἀρχαὶ δὲν πρέπει νὰ διαβλέπουν εἰς αὐτὰ μόνον πηγὴν ἐσόδων διὰ τὰς κοινότητας· ὀφείλουν νὰ ἀποφεύγουν πᾶσαν λίαν ἀλοδότην

επιβάρυνται τῶν εἰδῶν δι' ὑψηλῶν διατιμήσεων δικαιωμάτων, αἵτινες παραβλάπτουσι τὴν ἀνάπτυξιν τῆς γεωργίας, τοῦ ἔμπορίου ἢ τῆς βιομηχανίας. Ἐγκ. Ὑπ. Ἐο. Γαλλίας 1852. Morgand 1472. Ἐγκ. 15 Μαΐου 1884 § 8.

429. — Εἶναι ἀρχή, καὶ αἱ διατάξεις τοῦ νόμου ἰσχυρῶς δηλοῦσιν αὐτήν, ὅτι τὸ δικαίωμα θέσεως ἀντιπροσωπεύει ἀπλῶς τὸ ἐνοσίχθον τῆς καταλήψεως μέρους τοῦ κοινοτικοῦ εὐδάφους. Ἐγκύκλιος ἀπὸ 17 Ὁβρίου 1807 ὡς ἐξῆς: ἔξοφάετο σχετικῶς: «Τὸ δικαίωμα χρήσεως τόπου, οφείλει νὰ διακρίνεται ἐντελῶς τοῦ δικαιώματος διαφυλίων, πρέπει νὰ κανονίζεται βάσει τοῦ μέτρου χώρου, τὸν ὁποῖον οἱ ἔμποροι θὰ θελήσουν νὰ καταλάβουν καὶ ὄχι βάσει τῶν ἔμπορευμάτων, τὰ ὁποῖα θὰ ἐκθέσουν. Βέquet 3152.

430. — Ἡ ἀπὸ 15 Μαΐου 1884 ἐγκύκλιος τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν, δι' ἣς δίδονται γενικαὶ ὁδηγίαι ἐπ' αὐτοῦ, θεωρεῖ ἔπιχορῶσιν τῶν κοινοτικῶν ἀρχῶν νὰ κανονίζουν τὰ δικαιώματα χρήσεως τόπου ἀναλόγως τῶν χώρων καὶ ὄχι τῶν ἐκτιθεμένων ἀντικειμένων § 8.

Ὅτι τὸ δικαίωμα δὲν δύναται νὰ κανονισθῇ ἐπὶ τοῦ ἔμπορευματος, διότι τοῦτο θὰ ἀπετέλει, πράγματι, δημοσουργίαν τέλους διαφυλίου, ἐξω τῶν κανόνων τῶν εἰδικῶν ἐπὶ τοῦ τοιούτου φόρου. Οὔτε λοιπὸν ἐπὶ τοῦ μέτρου, οὔτε ἐπὶ τῆς ποσότητος οὔτε ἐπὶ τῆς ἀξίας τῶν ἐκτιθεμένων πρὸς πώλησιν ἀντικειμένων δύναται νὰ ἐπιβάλλεται τὸ τέλος, ἀλλ' ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ χώρου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου εἶναι ἐκθέτος: νὰ ἐκθέσῃ νὰ τοποθετήσῃ, ὅσα ἔμπορεύματα δύναται νὰ περιλάβῃ. Βέquet 3152. Morgand 1473.

431. — Ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ κανόνος αὐτοῦ δὲν κωλύει, ὅπως χώροι διακεκριμένοι προσριζοῦνται εἰς τὴν ἀγοράν, εἴς τινα εἶδη ἔμπορευμάτων μεγάλου ὄγκου καὶ μικρᾶς ἀξίας καὶ ὅπως ἡ τιμὴ τῶν θέσεων κανονίζεται ἡλαφροτέρᾳ. Βέquet 3152. Morgand 1473, ἀναφερόμενοι εἰς ἐγκυκλίους τοῦ Ὑπουργείου. Ἐξ ἄλλων ἐγένετο δεκτὸν ὅτι, διὰ τὰ ζῶα τὰ ὀδηγούμενα ζῶντα εἰς τὰς ἀγοράς, τὰ δικαιώματα δύναται νὰ ἐπιβάλλωνται κατὰ κεφαλὴν καὶ εἶδος (ἄποια, βόες, πρόβατα κτλ.). Ὁ Morgand ἀναφερόμενος εἰς τὴν νομολογίαν τοῦ ἀκρωτικῆς προσθέτει: σημαντικόν ἄλλωστε εἶναι, ἂν αἱ ὁδηγίαι τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν συνιστῶσι τὸν κανονισμὸν τῶν δικαιωμάτων βάσει τῆς καταλαμβανομένης ἐπιφανείας χώρων, ὁ νόμος δὲν ἀνέγραψε τοῦτο ἐπιτακτικῶς, καὶ ὅτι θὰ ἠδύνατο νομίμως νὰ ἐπιβληθῶσι τὰ δικαιώματα λαμβανομένων ἐπ' ὅσων ἄλλων στοιχείων, ἰδίως ὡς τὸ εἶδος καὶ ἡ ποσότης τῶν ἔμπορευμάτων ἢ τὰ ἔξοδα τὰ ὁποῖα ἐπάγονται αἱ εἰδικαὶ ἐγκαταστάσεις αἱ τιθέμεναι εἰς τὴν διάθεσιν τῶν ἐμπόρων. 1473.

432. — Τὸ Σ. Ε. ἐπὶ προσφυγῆς κατὰ κοινοτικοῦ κανονισμοῦ δι' οὗ τὰ δικαιώματα χρήσεως τόπου εἶχον καθορισθῆ «ad valorem» ἐπὶ βάσεως δηλαδή, κατὰ τὴν προσφυγὴν, ἀντιθέτου πρὸς τὸν νόμον, εἶπεν «Θεωροῦν ὅτι τὰ ζητήματα νομιμότητος οὕτως ἐπιγερόμενα ἀναφέρονται εἰς τὴν βεβαίωσιν δικαιωμάτων εἰσπρακτικῶν σύμφωνα πρὸς τὸ ἀρθρον 133 τοῦ δημοτικοῦ νόμου καὶ εἰσέρχονται εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν ἐμμέσων τελῶν, προβλε-

πομένων υπό του νόμου των 7-11 Σεπτεμβρίου 1790 κτλ., ἀνήκει εις τὴν δικαστικὴν ἐξουσίαν νὰ ἀποφασίσῃ ἐπὶ τῶν σχετικῶν ἀμφισβητήσεων καὶ νὰ κρίνῃ ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ, εἰς ταῦτα νομίμως ἔχον ἐπιβληθῆ... ὅτι ἐπεταὶ ἐκ τούτων ὅτι ὁ προσφεύγων δὲν εἶναι δεκτὸς ἐφ' ὅσον ζητεῖ παρὰ τοῦ Σ. Ε. τὴν ἀκέρωσιν τῶν πράξεων τοῦ δημάρχου... (ἐπὶ τῆς βεβαιώσεως). Monsarrat. Contrats et conventions des communes. 599.

Ἐπάγεται δὲ ὁ συγγραφεὺς, « Ὅθεν, ἀπὸ μικροῦ, ἡ νομολογία τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων καὶ τοῦ Ἀκρωτικῶν δέχεται ὅτι αἱ διατιμήσεις δύνανται νὰ κανονισθῶσι ἐπὶ ἄλλων βάσεων ἔκτολογισμοῦ, ὡς ἡ ἀξία, τὸ εἶδος, καὶ ἡ ποσότης τῶν ἐμπορευμάτων ἢ τῶν ἀποτιθεμένων ἀντικειμένων. Πρῶτος ἀκόμη, τὸ Ἀκρωτικὸν δι' ἀποφάσεως ἀπὸ 5 Νοεμβρίου 1913 ἐδέχθη τὴν νομιμότητα διατιμήσεως ὑποβαλλούσης τοὺς ἐμπόρους εἰς δικαίωμα διάφορον ἐφ' ὅσον ὁ καταλαμβανόμενος χώρος εἶναι ἀσκεπὴς ἢ ἐστεγασμένος διὰ σκηνῆς ἢ ὀμβrellας. Ἡ ἀμφισβήτησις λοιπὸν φαίνεται νῦν ὀριστικῶς λυθεῖσα 589.

433. — Ὁ Monsarrat εἰς ἄλλο ἔργον *Les voies urbaines* μνημονεύει, ὅτι μεγάλη ἀμφισβήτησις ἐπέσξεν ἐν τῇ θεωρίᾳ ἐπὶ τοῦ ζητήματος. Τρία συστήματα δύνανται νὰ ξηρασθῶσιν :

1. Ἡ τὸ δικαίωμα θέσεως ἐπιβάλλονται ἀποκλειστικῶς ἀναλόγως τῆς ἐπιφανείας. 2ον. Ἡ ἀποκλειστικῶς ἀναλόγως τῆς ἀξίας τῶν προσκομιζομένων ἀντικειμένων. 3ον. Ἡ ἀναλόγως τῆς ἐπιφανείας, ἀλλ' ἡ μόνος ἐπιφανείας ὑποβάλλεται εἰς διατίμῃσιν ποικίλουςαν ἀναλόγως τῆς φύσεως τοῦ προσκομιζομένου ἱμορευμάτου.

Τὸ σύστημα τοῦτο ἐγένετο δεκτὸν ὑπὸ τοῦ Ἀκρωτικῶν. Καὶ πρέπει νὰ ἀναγνωρισθῆ, ὅτι διατίμῃσις οὕτω καταρτισθεῖσα ξηρασθῆται πρὸς φορολογίαν *ad valorem* : ἀληθῶς, ἂν κανονίζεταί λ. χ. εἰς 100 φρ τὸ δικαίωμα θέσεως κατὰ τ. μ. καταλαμβανόμενον ὑπὸ *truffes* (τροφίμων) καὶ 10 φρ. τὸ αὐτὸ δικαίωμα κατὰ τ. μ. καταλαμβανόμενον ὑπὸ γεωμήλων, ὅπερ ἐπιτρέπεται κατὰ τὴν προηρηθεῖσαν νομολογίαν, ἐπιβάλλεται πράγματι διατίμῃσις κατὰ τὴν τεκμαιρομένην ἀξίαν τοῦ ἱμορευμάτου.

Ἡ λύσις αὕτη, κατὰ τὴν γνώμην τοῦ συγγραφέως, συνάδει πλήρως πρὸς τὴν ἰσότητα. Εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴ καθιερωθῆται διαφορὰ τις μεταξὺ χώρων προσωρισμένων δι' ἱμορευμάτα ἀξίας ποικίλλης. Καὶ τὰ ἄτοπα ἀντιθέτου ἀκάμπτου ἀρχῆς εἶναι πρόδηλα. Ἀναποφεύκτως λοιπὸν ἀγεται τις εἰς τὴν διαβάθμισιν τῆς διατιμήσεως τῆς ἐνοικιάσεως χώρων ἀγορᾶς ἀναλόγως, ἂν ὅχι τῆς τεκμαιρομένης ἀξίας τῶν τροφίμων, τοῦλάχιστον ἀναλόγως τοῦ εἴδους τῶν καὶ κατὰ συνέπειαν εἰς τὴν διαμόρφωσιν κατηγοριῶν διαφόρων τῶν χώρων τούτων, καθ' ὅσον εἶναι προσωρισμένοι νὰ δέχωνται δικὰ μᾶλλον ἢ ἥττον ὀγκῶδη.

Δὲν εἶναι, φαίνεται, ἀκριβές, ἂν λεχθῆ ὅτι δικαίωμα θέσεως ἐπὶ τοιαύτης βάσεως ἰσοῦται πρὸς τέλος διαπύλιον, διότι τὸ δικαίωμα αὐτὸ δὲν πλήττει διὰ τὰ τροφίμα τὰ εἰσερχόμενα ἢ ἀναλισκόμενα ἐν τῇ πόλει, ἀλλὰ μόνον τὰ τι-

θέμενα εἰς πώλησιν ἐπὶ τῶν κοινοτικῶν κτημάτων, ἅτινα ἐνοικιάζονται οὕτως εἶπεν εἰς τὸν ἔμπορον καὶ τῶν ἁποίων ἢ τμητὴ ἐνοικίασεως δύναται νὰ ἐπιβληθῇ ὑπὸ τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου, μετ' ἔγκρισιν τῆς ἀνωτέρας ἀρχῆς, χωρὶς νὰ ἔχη ὑποδείξῃ ὁ νομοθέτης τοὺς κανόνας τῆς φορολογίας ταύτης. *Monsarrat* 628.

434. — Τὸ Ἐλεγκτικὸν Συνέδριον θεωρεῖ ἐν πάσῃ περιπτώσει ὡς μὴ νόμιμα τὰ δικαιώματα χρήσεως τόπου τὰ ἐισπραττόμενα *ad valorem*, μοναδικῶς κατὰ τὸ εἶδος, κατὰ τὴν ποσότητα τῶν ἐμπορευμάτων, διότι ταυτῆτα δικαιώματα ἀποτελοῦσι φόρον ἐπὶ τῆς καταναλώσεως, ὅπου εἶναι ἀντίθετον πρὸς τὴν νομοθεσίαν. Διαδήλωσις 1914. *Fouchier* σ. 418.

Τούτῳ δέχεται καὶ ἡ νομολογία τοῦ Ἀνωτατοῦ, ὡς εἶδομεν, ὅτι δηλαδή τὸ στοιχείον τῆς ἐπιφανείας τοῦ καταλαμβανομένου χώρου δὲν δύναται νὰ λήψῃ ὡς βίσις τοῦ καθορισμοῦ τῶν δικαιωμάτων (').

435. — Ἐν Βελγίῳ, αἱ ἀνωθεν ὁδηγίαι λέγουσιν, ὅτι τὰ δικαιώματα θέσεως ὀφείλουσιν νὰ κανονίζονται λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν μόνον τῆς ἐπιφανείας. Ἐάν ἤθελον καθορισθῆ κατὰ κεφαλὴν ἢ κίνιστρον, θὰ ἀπετέλουσιν ἀληθινὰ τέλη διαπύλια, τῶν ὁποίων ἡ ἐπανίδρυσις ἀπηγορεύθη διὰ τοῦ νόμου τοῦ 1860. Ἐν πάσῃ περιπτώσει, ὅσον ἀφορᾷ τὰ ζῶντα ἐκτιθέμενα πρὸς πώλησιν εἰς τὴν ἀγοράν, οὐδὲν κωλύει, ὅπως τὸ κοινοτικὸν συμβούλιον καθορίσῃ ἐκ τῶν προτίσεων τὸν καταλαμβανόμενον κατὰ μέσον ὄρον χώρον δι' ἑκάστην κατηγορίαν ζῶων καὶ κανονίξῃ συνεπῶς τὸ πρὸς τὸν σχετικὸν δικαίωματος θέσεως. *Inst. Gén. du gouvernement du Brabant* 1151.

436. — Ὁ *Wiliquet* ἀναιρέσει ἀπόφασιν βασιλικὴν τοῦ 1819 ὁρίζουσαν. 1) Ὅτι τὰ ἀνταλλάγματα διὰ τὴν χρῆσιν χώρων εἰς τὰς ἀγοράς πρέπει νὰ θεωρῶνται ὡς ἐνοίκιον, ἐφ' ὅσον τὸ δικαίωμα ζητεῖται παρὰ προσώπων, τὰ ὁποία ἐπιθυμοῦν νὰ κἀμουν χρῆσιν τόπων καὶ συγχρόνως ἐφ' ὅσον ἔχει ἐπιβληθῇ χωρὶς νὰ ληφθῇ οὐδαμῶς ὑπ' ὄψιν ἡ ἀξία, τὸ εἶδος καὶ ἡ ποιότης τῶν ἐμπορευμάτων, ἀλλ' ἀποκλειστικῶς βάσει τῆς ἐκτάσεως τὴν ὁποίαν καταλαμβάνουσι ἢ τῶν παραπηγμάτων, τραπεζῶν κτλ. τῶν παρεχομένων ὑπὸ τῆς κοινότητος. 2) Ὅτι, εἰς περιπτώσιν καθ' ἣν δι' ἰδιαιτέρους λόγους αἱ κοινοτικαὶ ἀρχαὶ θὰ ἔκρινον ἀναπόφευκτον νὰ παρεκκλίνωσι

1) Ὁ προϋπολογισμὸς τῆς πόλεως Μασσαλίας, 1920 περιέχει ἄρθρον ἐσόδων ἐκ παραχωρήσεως τοῦ *halle* ἰχθυοτροφῆς καὶ ἰδίων ἐκ δικαιωμάτων θέσεως εἰς τὰ *halles*. Ἡ διατίμησις ἔχει ὁρισθῆ κατὰ τ. μ. φρ. 32,28 καὶ 15 κατὰ μῆνα. Καὶ ἄλλο ἄρθρον: Δικαιώματα θέσεως εἰς τὰς ἀγοράς. Εἰς τὸν προϋπολογισμὸν φαίνονται ὅλαι αἱ ἀγοραὶ καὶ τὰ εἶδη δι' ἃ προσρίζονται. Διὰ τὰς περισσότερας καὶ ὁ παραχωρούμενος χώρος 1-4 τ. μ., τὸ δικαίωμα κατὰ τ. μ. καὶ κατὰ μῆνα ἀπὸ 1-30 φρ.

Δι' ἐπιφανείας ὑπαιφθίους πανηγύρεις ἡ διατίμησις εἶναι: 1-100 τ. μ. φρ. 10 κατὰ τ. μ. 101-200 φρ. 8 κατὰ τ. μ. 201-300 φρ. 6. 301-400 φρ. 4, 401 καὶ ἄνω φρ. 2. Διὰ παραπήγματα ὁμοίομορφου 8 φρ. τὸ τ. μ. Διὰ τὰ ζῶα κατὰ κεφαλὴν, ἴππου, ἡμίονου, ὄνου 1 φρ. ἔξυγμένον εἰς ὄχημα φρ. 2, πλείονες ἴπποι κτλ. εἰς τὸ αὐτὸ ὄχημα 3 φρ. ἑαστος.

κατά τινα τρόπον τῶν γενικῶν αὐτῶν ἀρχῶν, ἐν τῇ ἐπιβολῇ τῶν δικαιωμάτων θέσεως, τότε τὰ δικαιώματα ταῦτα δὲν θά ἠδύναντο πλέον νὰ θεωρηθῶσι εἰ μὴ ὡς φύσει κοινοτικοὶ καὶ κατὰ συνέπειαν, αἱ διατιμήσεις καὶ οἱ σχετικοὶ κανονισμοὶ αὐτῶν θά ὀφείλουσαν νὰ ὑποβληθῶσιν εἰς τὴν βασιλικὴν ἔγκρισιν πρὶν ἢ τεθῶσιν εἰς ἐκτέλεσιν. 862.

Εἶναι τῆς ἀρμοδιότητος τῆς διαρκοῦς ἐπιτροπῆς νὰ ἐγκρίνη τὰ δικαιώματα θέσεως εἰς τὰς ἀγορὰς βάσει τῆς ἐπιφανείας, ἀσχέτως πρὸς τὸ εἶδος ἢ τὴν ποσότητα τῶν ἐμπορευμάτων. Νομ. Δικαστηρίων. Αὐτόθι. Τὰ δικαιώματα θέσεως ἐφ' ὅσον ὑπολογίζονται ἀναλόγως τῆς φύσεως τοῦ ἐπαγγέλματος τοῦ ἀσκουμένου ὑπὸ τῶν ἀτόμων, αἵτινα σταθμεύουσιν ἐπὶ τῶν ἀγορῶν, ὑπόκεινται εἰς τὴν ἔγκρισιν τοῦ Βασιλέως. Αὐτ.

437. — Ἡ ἔγκρισις τῆς διαρκοῦς ἐπιτροπῆς δὲν ἀρκεῖ, ὅταν ἡ διατίμησις τῶν δικαιωμάτων θέσεως καὶ σταθμεύσεως εἰς τὰς ἀγορὰς δὲν βασιζέται ἀποκλειστικῶς ἐπὶ τῆς καταλαμβανομένης ἐπιφανείας ἀλλὰ ποικίλλει ἀναλόγως τῆς φύσεως τῶν ἐμπορευμάτων ἢ ἄλλως. Αὐτ. Διὰ βασιλικῶν ἀποφάσεων ἐνεκρίθη διατίμησις δικαιωμάτων ποικίλλουσα ἀναλόγως τῆς θέσεως τῶν χώρων καὶ τῆς φύσεως τῶν ἐμπορευμάτων. Biddart σ. 424. Δηλαδή ὑπὸ μορφήν ἐμμέσου φόρου, ὡς ὤριζε καὶ ὁ ἡμέτερος περὶ δήμων νόμος τοῦ 1833, προκειμένου περὶ πανηγύρεων.

438. — Παρ' ἡμῖν ἄλλοι μὲν δήμοι καὶ κοινότητες ἀκολουθοῦσι τὰς ὁδηγίας τοῦ Ὑπουργείου κατὰ τὸν τὸ πρῶτον παρ' ἡμῶν καὶ ὑπὸ τῶν ὁδηγῶν τοῦ 1920 ἐπιτιμῆσις ἐπισημῶς δοθέντα τύπον : 1. Δι' ἕκαστον τετ. μέτρον τόπου καταλαμβανόμενον ὑπὸ παρακλήματος . . . 2. Δι' ἕκαστον τ. μ. καταλαμβανόμενον ὑπὸ τραπέζης ἢ ἐκθέματος ἐπὶ σανιδώματος . . . 3. Δι' ἕκαστον τ. μ. καταλαμβανόμενον ὑπὸ ἐκθέματος κατὰ γῆς . . . 4. Δι' ἕκαστον τ. μ. καταλαμβανόμενον ὑπὸ ἀμάξης διτροῦχου κτλ. πλήρους εἰδῶν πρὸς πώλησιν . . . 5. Δι' ἕκαστον ἵππον, ὄνον, ἡμίονον, βοῦν, ἀγελάδα καταλαμβανόμενα ἐπιφανείαν . . . τ. μέτρων. 6. Δι' ἕκαστον πρόβατον, ἀμνόν, αἶγα, ἐρίφιον, καταλαμβανόμενον ἐπιφανείαν . . . τ. μ.

Αὐτὸ τὸ ὑπόδειγμα παρέχει ἡ συλλογὴ ἢ ἐκδιδόμενη ἐν Γαλλίᾳ ὑπὸ τῶν συντακτικῶν τῆς Ἐφημερίδος τῶν Δημάρχων. Formulaire, J. Dubar-ty κτλ. 1930. σ. 709.

439. — Ὑπὸ ἄλλων δήμων καὶ κοινοτήτων τὸ δικαίωμα κανονίζεται, ἀνευ μνείας τοῦ στοιχείου τῆς ἐπιφανείας τοῦ παραχωρουμένου χώρου, κατὰ ποσότητα, φορτίον, ὄχηρα πλήρους εἰδῶν, ἐπὶ τῶν ζώων κατὰ κεφαλὴν, πάντως κατὰ τρόπον, ποσὸν πληρωμῆς, ὑπενθυμιζόμενα δικαίωμα χρήσεως τόπου καὶ ὄχι ἄλλο τι, ἔμμεσον φορολογίαν.

Ἄξιζοι νὰ σημειώσωμεν δευτέραν λέγα διάταγμα ἀπὸ 27 Μαΐου 1925 (Ἐπ. Συγκροτησῆς) περὶ συστάσεως εἰδικοῦ ταμείου ὕδρευσεως καὶ ἐξυγιάνσεως Καίσαριων: Πόροι τοῦ ταμείου ὀρίζονται . . . δ) πρόσθετον τέλος εἴκοσιν ἐπὶ τοῖς ἑκατὸν (20%) ἐπὶ τοῦ κοινοτικοῦ φόρου ἐκθέσεως ἐμπορευμάτων!!.

Ἐφ. Κυβ. Φ. 133,29-5-1925.

440.— Ἐγνώσθη καὶ περίπτωσις προσδιορισμοῦ, ὑπὸ δύο δήμων, τοῦ δικαίωματος ἐπὶ τῆς ἀξίας τῶν εἰδῶν ὡς ἀναγράφεται ἐν τῷ δημοτικῷ δασμολογίῳ. Ἀπροκάλυπτος δηλαδὴ ἐπιβολὴ διαφυλίων. Καὶ ὄντως εἰς τὴν περίπτωσιν τὰ δικαιώματα χρήσεως τόπου ἐπιβλήθησαν οὕτως εἰς ἀντικατάστασιν ἀνωμαλῶς εἰσπραττομένων δημοτικῶν φόρου ἐπὶ τῶν εἰσαγομένων πρὸς τοπικὴν κατανάλωσιν ἐγχωρίων προϊόντων, πρὸς ἀποτροπὴν τῆς ζημίας τῶν δήμων.

Ἐκκλήσις πρὸς δικαστικὴν κρίσιν δὲν ἐγένετο, ἀλλὰ μόνον διαμαρτυρίαι πρὸς τὴν διοίκησιν, ὅτι ἡ ἐπιβολὴ τῆς φορολογίας ἐπὶ τῶν εἰσαγομένων ἐγχωρίων προϊόντων ὡς τοπιάτικον, ὑπὸ μορφῆν δηλαδὴ δικαιώματος χρήσεως δημοτικῶν τόπων εἶναι δύο φορές παράνομος, ἀντίθετος πρὸς τὸν νόμον.

Τὸ Ὑπουργεῖον παρετήρησε δὲ ἐγγράφου πρὸς τὸν Νομαρχῆν. «Ἐν συνεχείᾳ τὸ δημοτικὸν συμβούλιον πρὸς ἐξουδετέρωσιν τῆς ζημίας ἀπεφάσισε τὴν ἐπιβολὴν δικαιωμάτων ἐπὶ τῆς χρήσεως δημοτικῶν τόπων χρησιμοποιούμενων διὰ τὴν ζωαγοράν. Κατ' ἀρχὴν νόμιμος. - Τὰ προσδιορισθέντα ὅμως δικαιώματα κρίνονται ὑπερβολικὰ. Πλὴν δὲ τούτου θὰ ἤδυνάτο νὰ κριθῆ ὅτι ὁ προσδιορισμὸς τῶν καταβλητέων δικαιωμάτων βάσει τοῦ ἰσχύοντος δασμολογίου ἕποδηλοὶ πρόθεσιν πρὸς εἰσπραξίαν ὑπὸ τὴν μορφὴν δικαιωμάτων, τοῦ φόρου, ὃν παρανόμως ἄλλοτε εἰσέπραττεν ὁ δήμος. Δι' ὃ δὲν ἡ Νομαρχία νὰ ἐπιστήσῃ τὴν προσοχὴν τοῦ δήμου, ἵνα ἐν τῷ μέλλοντι ὁ προσδιορισμὸς τῶν δικαιωμάτων γίνεται κατὰ τὸ ἄρθρον 274 τοῦ κώδικος, ἄλλως ἀκυρώσῃτε τὴν σχετικὴν ἀπόφασιν».

Ἐδήλωσε λοιπὸν τὸ Ὑπουργεῖον ἐπίσημον γνώμην, ὅτι ἄλλη εἶναι ἡ ἔννοια τῶν διατάξεων τοῦ ἀρθρου 274 τοῦ κώδικος καὶ ὅτι ἡ ἀπλοποίησις τοιαύτων φορολογικῶν ζητημάτων, δὲν εἶναι τόσοσ ἐύκολος, δὲν δύναται νὰ εὐθάσῃ ὅπου αἰρηθεῖσιν δημοτικαί.

441.— Ἄλλο εἶδος ἐφαρμογῆς φαίνεται ἐκ τῆς 441-1932 ἀποφάσεως τοῦ Ἀρείου Πάγου:

Ἐπειδὴ τὸ ἄρθρον 274 προφανῶς ἀπέβλεπεν εἰς χρηματικὰ παροχές, ὧν ἡ καταβολὴ ἐπιτάσσεται ἔνεκεν τῆς ἧς ἤθελε τυχὸν παρὰ προσώπου τινὸς γενῆ χρήσεως πράγματος, ἔργου ἢ ὑπηρεσίας δημοτικῆς ἢ κοινοτικῆς καὶ οἰνεῖ ὡς ἀντάλλαγμα δι' αὐτάς παρεχόμενον ὑπὸ τοῦ ὑποχρεουμένου εἰς τὸν Δῆμον ἢ τὴν Κοινότητα. Τοιοῦτον ὅμως χαρακτῆρα προδήλως δὲν ἔχει τὸ διὰ τῆς ἀποφάσεως τῆς κοινοτικῆς ἀρχῆς, θεωρηθεὲν ἔσοδον αὐτῆς, ἀπ' οὗ τοῦτο συνίσταται εἰς ὑποχρέωσιν τῶν φορολογουμένων πρὸς πληρωμὴν χρηματικῆς ποσοῦ διὰ πᾶσαν πώλησιν ἢ ἀνταλλαγὴν ζῶν τελομένην καθ' ἅπασαν τὴν περιφέρειαν τῆς Κοινότητος καὶ ἀσχέτως πρὸς γενομένην ἢ μὴ χρῆσιν κοινοτικῆς κτήματος, ἔργου ἢ ὑπηρεσίας. Ἐπειδὴ ἡ ὀθωμανικὴ δημοτικὴ φορολογία καὶ νομοθεσία καθρηγῆθη μετὰ τὴν ἐπέκτασιν, τῆς νομοθεσίας περὶ δήμων καὶ κοινοτήτων καὶ ἰδίως μετὰ τὸ ἄρθρον 276 αὐτῆς ἄλλως φόρος τοιοῦτος ὡς ὁ ἐπιβληθεὶς ὑπὸ τοῦ Κοινοτικῆς Συμβουλίου

δὲν συνεχωρεῖτο νὰ καταβληθῆ ὀυδὲ κατὰ τὴν προϋφισταμένην τουρκικὴν νομοθεσίαν, διότι οἱ ὁρισμοὶ αὐτῆς διατάσσουσι μόνον περὶ δημοτικοῦ φόρου ὑπὸ τὸ ὄνομα: δικαίωμα θέσεως ἢ τόπου εἰς τὰς αγοράς ἐπὶ τῶν πωλημένων ζῶων καὶ ἐπομένως ἔνεκα χρήσεως τῶν δημοτικῶν τόπων, τῶν προαρισμένων δι' ἀγοραπωλησίας ζῶων ἐν αὐτοῖς τελουμένας.» Ἐπιθ. Τοπ. Δέτ. 1933 σ. 57.

§ 42. — Τὸ Ὑπουργεῖον ἔχει ὑποστηρίξει ὅτι: εἶναι προφανές, ὅτι ὁ νομίμως ἰσχύων ἐν Θράκῃ καὶ Κρήτῃ φορολογικὸς νόμος, ἀφορῶν εἰς ἀντικείμενον, περὶ οὗ δὲν ἐπεξετάθη αὐτόθι ἡ ἰσχύς ἑλληνικοῦ φορολογικοῦ νόμου ὁμοίας ἢ παρεμφεροῦς διατάξεως, διατηρεῖται ἐν ἰσχύϊ καὶ μετὰ τὴν ἐπέκτασιν τῆς ἄλλης Ἑλλ. φορολογικῆς νομοθεσίας τῶν Δήμων καὶ Κοινοτήτων. Ἴνα καταργηθῆ, δεόν ἢ κατάργησις αὐτῶν νὰ ἐπέλθῃ ρητῶς διὰ νόμου. Καὶ ὁ νόμος 3115 ἐξουσιοδότησε τὸν Ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν, ὅπως καταργῆ ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει τὴν νομίμως ἰσχύουσαν ἐν Δ. Θράκῃ (καθ' αἰανδήπουε διάταξιν) δημοτικὴν ἢ κοινοτικὴν φορολογίαν. Ἄλλ' ἵνα γίνῃ τοῦτο, δεόν ἐπίσης ρητῶς ἐν τῷ Διατάγματι νὰ ὁρίζεται ἡ κατάργησις αὐτῆ.

Κατ' ἀκολουθίαν, μὴ δοσθεΐσης ρητῶς ἐν τοῖς Διατάγμασι περὶ ἐπεκτάσεως ἐν τῇ Δ. Θράκῃ τῆς ἐν τῷ λοιπῷ Κράτει ἰσχυούσης φορολογικῆς νομοθεσίας τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων, τῆς καταργήσεως τοῦ νομίμως ὑφισταμένου ἐκεῖ ἀμέσου φόρου ἐπὶ τοῦ ἐκπλειστηριώματος τῶν ἐν δημοσίῳ πλειστηριασμῷ ἐκποιουμένων κινητῶν ἢ ἀκινήτων πραγμάτων, θεωροῦμεν ὅτι ὁ φόρος οὗτος, παρόμοιον ἢ παρεμφερῆ τοῦ ὁποίου ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικείμενου δὲν ἔχει ἡ ἑλλ. φορολογικὴ νομοθεσία τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων, ἔξακολουθεῖ νὰ ἰσχύῃ ἐπιβλλόμενος καὶ εἰσπραττόμενος, ὡς μέχρι τοῦδε, καθ' ὃν τρόπον ἔξακολουθεῖ εἰσπραττόμενος μέχρι τοῦδε ἐν Μακεδονίᾳ καὶ Θράκῃ ὁ αἰμας φόρος τῆς ἀγοραπωλησίας ζῶων, συνιστάμενος εἰς ποσοστὸ τοῦ τιμήματος ἐκίστου πωλουμένου ζῶου... Γν. 00013-1926.

§ 43. — Ἡ ὑπ' ἀριθ. 18167 ἀπὸ 10 Φεβρουαρίου 1921 ὄργανικὴ ἀπόφασις τοῦ Γενικοῦ Διοικητοῦ (ἐξ Ἀδριανουπόλεως) «περὶ ἐφαρμογῆς τῆς δημοτικῆς φορολογίας ἐν Δυτικῇ Θράκῃ» περιελάμβανε ὑπὸ Κεφ. Γ' § 5 «δικαίωμα ἐπὶ πώλησεως μεγάλων ζῶων» ὑπερ ὧριζεν εἰς 3% ἐπὶ τῆς ἀξίας. Δὲν κατέκρινε τὸν φόρον μεταξὺ τῶν ἀμέσων. Τὸ δικαίωμα περιελαμβάνετο εἰς τὸ κεφ. Γ' ὑπὸ τίτλον «αὐτοτελεῖς δημοτικοὶ φόροι, δικαιώματα καὶ τέλη» Α' ὧν τὸ ποσοστὸν ὁρίζεται παγίως».

Ὅπως δὴ ποτε, ἡ ἀπόφασις περιελάμβανε, ὡς ἀνωτέρω, δικαίωμα ἐπὶ τῆς πώλησεως τῶν μεγάλων ζῶων. Εἰς τὸ αὐτὸ δε κεφ. Γ' Β'. «Αὐτοτελεῖς δικαιώματα καὶ τέλη, ὧν τὸ ποσοστὸν ὁρίζεται δι' ἀποφάσεως τοῦ οὐκείου δημοτικοῦ συμβουλίου». 1) Δικαίωμα ἐνοικιάσεως χώρου ἐπὶ τῶν δημοτικῶν ὁδῶν, πλατειῶν, ἀγορῶν καὶ πανηγύρεων».

§ 44. — Τοιαύτη ἦτο ἡ ἐγγχώρια, ἐν ἐφαρμογῇ εἰςθεθεῖσα, φορολογικὴ νομοθεσία. Ὅμοια δὲ μένει ἀκόμη ἡ βουλγαρικὴ δημοτικὴ νομοθεσία, προβλέπουσα ἐν ἀρθρῳ 88, τακτικὰ ἔσοδα τῶν κοινοτήτων, ἐδ. 3) ἀπὸ πώλησιν

μεγάλων ζώων πρὸς 3% τῆς ἀξίας των. Νέα, διὰ τοῦ νόμου 26. VII. 1924 «ὅτε γίνεται ἀνταλλαγὴ ζώων, τὸ κοινοτικὸν δικαίωμα λαμβάνεται ἐπὶ τῆς διαφορᾶς καὶ εἰσέτι τέλος (τακτα) 50 λεβίων, ἀλλ' εἰάν ἡ ἀνταλλαγὴ γίνῃ ἄνευ διαφορᾶς, ὡς καὶ ὅτε τὸ ζῶον δίδεται δωρεάν, πληρώνεται μόνον τὸ τέλος ἐκ 50 λ. Εἰς δὲ τὸ ἄρθρον 89: Τακτικά ἔσοδα εἶναι καὶ τὰ ἐξῆς: τῶν ὑποίων τὸ ποσοστὸν καθορίζει τὸ κοινοτικὸν συμβούλιον 1) ἐκπὸ τοῦς τόπους τῶν ὁδῶν, πλατειῶν ἢ ἀγορῶν, οἷτινες δίδονται ἐπὶ ἐνοίκιον τῆς διαφορᾶς πωλητᾶς καὶ πωλητᾶς τοῦ ποδός».

Ἐπάρχει δὲ καὶ δημοτικὸς δασμὸς (octroi) σύμφωνα πρὸς τὸν εἰδικὸν νόμον, ἐδ. 19 ἴδιον ἄρθρον.

Ἄφ' οὗ δὲ εὐρέσθη ἐν ἐφαρμογῇ καὶ ἐν Μακεδονίᾳ, δεικνύει ὅτι τοιαύτη ἦτο καὶ ἡ τουρκικὴ νομοθεσία. Βλέπομεν δὲ καὶ σήμερον ἀποφάσεις κοινοτικῶν συμβουλίων, τῆς Μακεδονίας, δι' ὧν, χωρὶς καμμίαν ἐπίκλησιν τοῦ ἄρθρου 274 ἢ ἄλλης διατάξεως «ἐπιβάλλεται διὰ τὸ οἰκονομικὸν ἔτος... κοινοτικὸν δικαίωμα 3% ἐπὶ τῆς ἀξίας τῶν ἐν τῇ ἔδοξ καὶ τῆς περιφερείᾳ τῆς κοινότητος πωλουμένων μετὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἑβδομαδιαίας ἀγορᾶς καὶ κατὰ πᾶσαν ἄλλην ἡμέραν».

Τὸ ζήτημα λοιπὸν ἀποσαφηνίζεται: κατὰ τὰς προϊούσας καὶ ἐν ἐφαρμογῇ εὐρεθείσας, καὶ διατηρηθείσας διατάξεις τῆς ἐγγωρίου νομοθεσίας, ἄλλο εἶναι «τὸ δικαίωμα χρήσεως τόπου εἰς τὰς ἀγορὰς» ἄλλο τὸ δικαίωμα «τέλος» ἢ «φόρος», πραγματικὸς φόρος ἀληθῶς, ἐπὶ τῆς πωλήσεως μεγάλων ζώων καὶ ἄλλο «τὰ διαπύλια». Καὶ ζήτημα μένει, ἂν καὶ τώρα ἰσχύῃ ὁ ὡς ἄνω φόρος.

443.— Ὁπωσδήποτε, ἐπειδὴ βάσις ἀμφιβολιῶν ἐπὶ ζητημάτων, ἀρχῆς, φορολογικῶν δὲν πρέπει νὰ ἀρίνεται, καλλίτερον θὰ ἦτο νὰ ἐνθυσθῆ καὶ τοῦτο διὰ ρητῶν διατάξεων νόμου. Καὶ τοιαῦτα προτείνονται ἔδῃ διὰ τοῦ ἄρθρου 6 νομοσχεδίου ἀπὸ 15 Ἰαν. 1934 ὁρίζοντος: Διατηροῦνται ἐν ἰσχύϊ οἱ ἐν ταῖς Ν. Κώραις ἐπιβεβλημένοι καὶ εἰσπραττόμενοι δημοτικοὶ καὶ κοινοτικοὶ φόροι α') ἐπὶ τῶν ἀγοραπωλιούμενων μικρῶν καὶ μεγάλων ζώων καὶ β') ἐπὶ τοῦ τιμήματος τῶν ἐν δημοσίοις κλειστηριασμοῖς πωλουμένων κινητῶν ἢ ἀκινήτων πραγμάτων. Τὸ ποσοστὸν τῶν φορολογιῶν τούτων, ὅπερ δὲν δύναται νὰ εἶναι ἀνώτερον τῶν 4% ἐπὶ τῆς ἀξίας ἐκείτου πωλουμένου ζώου ἢ τοῦ ἐκλειστηριασμοῦ, καθορίζει τὸ δ ἢ κ. συμβούλιον δι' ἀποφασίας του, δι' ἧς καθορίζεται καὶ ὁ τρόπος βεβαιώσεως καὶ εἰσπραξέως τοῦ φόρου.

Ἀξίζει νὰ σημειωθῆ, ὅτι καὶ εἰς τὰς παλαιὰς ἐπαρχίας ὅχι ἐνῆριθμοι ἀποφάσεις κοινοτικῶν συμβουλίων ὁρίζουν τὸ δικαίωμα χρήσεως τόπου ἐπὶ μεγάλων ζώων εἰς ποσοστὸν τοῖς ἑκατὸν ἐπὶ τῆς ἀξίας αὐτῶν. Καὶ ἄλλαι λέγουν: ἐπιβάλλεται αὐτοτελῆς κοινοτικὸς φόρος ἐπὶ τῶν εἰσερχομένων ἐν τῇ πανηγύρει ζώων πρὸς πώλησιν τόσον κατὰ κεφαλὴν ἢ ἐπὶ τῆς ἀξίας αὐτῶν. Δὲν δύναται δηλαδὴ νὰ λησμονηθῆ γνώριμος φόρος.

444.— Ἐσημειώθη ἀνωτέρω, ὅτι μέγας ἀριθμὸς κοινότητων, φυ-

σικά ὄχι ὄλων, ἰστικῶν κέντρων ἀξιολόγων, ἐπιβεβαιωμένη νὰ ἐπιβάλλῃ δικαιώματα χρήσεως τόπου εἰς τὰς αγοράς, τὰς θιαθροίους. Ταῦτα ἔχουν συγγένειαν πρὸς τὰ διαπύλια, εἰσαγωγικὸν δασμὸν, φορολογίαν τόσον ἔλκυστικὴν. Συμβαίνει δὲ ναὶ ἄλλο τι. Οἱ κοινοτικοὶ κανονισμοὶ περιέχουν διατάξεις, ὡς λ. χ. αὕτη «... Καὶ τὰ ὀχήματα ἢ ὑποζύγια τὰ ἀνήκοντα εἰς τοὺς κατοικοὺς τῆς κοινότητος ὑπάγονται εἰς τὴν φορολογίαν ταύτην μόνον ἐν τῇ περιπτώσει, καθ' ἣν μεταφέρων ἔμπορεύματα ἐξ ἄλλων μερῶν εἰς... ἢ καὶ τὰνάπαλιν καὶ σταθμεύοντα ἐν χώρῳ φορολογητῶν ἢ «δι' ἐκάστην σταθμεύσασιν φορτηγοῦ αὐτοκινήτου ὄραχ... τῶν ἐντοπίων κατοχῶν καὶ ὀδηγῶν αὐτοκινήτων ὑποχρεωμένων εἰς τὴν ἐφ' ἑαυτῶν καταβολὴν ἡμερησίου δικαιώματος καὶ οὐχὶ ἐκάστης σταθμεύσεως».

Διάκρισις δηλαδή μεταξὺ ἐντοπίων καὶ ξένων καὶ πρόθεσις ἢ προσπάθεια πρὸς ἐπιβάρυνσιν μόνον τῶν δευτέρων.

447.— Ἐπίδομεν ὅτι ἐν Γαλλίᾳ καὶ Βελγίῳ θεωρία καὶ νομολογία διοικητικῆ, καὶ δικαστικῆ, ἠφανισθῆναι σταθερῶς εἰς τὴν ἀντίληψιν καὶ τακτικὴν ταύτην.

Τὰ κοινοτικὰ συμβούλια δὲν δύνανται νὰ καθορίζουν διατιμήσεις διαφορετικὰς, ἐφ' ὅσον οἱ ἔμποροι διαμένουσιν ἢ ὄχι εἰς τὴν κοινότητα κατὰ μίζονα λόγον δὲν δύνανται νὰ ἐξαιρῶσι τῆς πληρωμῆς τῶν δικαιωμάτων χρήσεως τόπου τοὺς κατοικοὺς μιᾶς κοινότητος καὶ νὰ ὑποβάλλωσι εἰς τὸν φόρον τοῦτον τοὺς κλανοδίους ἢ ξένους πρὸς τὴν κοινότητα. Mousarrat 600 ὄπου καὶ ἡ νομολογία ἐξηγεῖ δὲ ὅτι ἡ νομολογία αὕτη στηρίζεται εἰς τὰς σκέψεις: Πρῶτον αἱ διατιμήσεις τῶν δικαιωμάτων θέσεως ἀντιπροσωπεύουν μοναδικῶς τὴν τιμὴν τῆς ἐνοικιάσεως χώρου κοινοτικοῦ. Δὲν εἶναι λοιπὸν δυνατὸν νὰ καθορισθῇ ἐν σχέσει πρὸς τὸ πρόσωπον τοῦ καταλαμβάνοντος ἐπὶ πλέον θὰ ἦτο παραμόρφωσις τοῦ χαρακτηριστοῦ τῶν ἢ χρησιμοποίησις τῶν δικαιωμάτων τούτων πρὸς διατήρησιν τῆς ἰσορροπίας τῶν βαρῶν μεταξὺ τῶν ἐμπόρων τῆς πόλεως καὶ τῶν ξένων ἢ κλανοδίων ἐξ ἑτέρου ἢ διαφορὰ τῆς φορολογίας θὰ προσέβαλλε τὴν ἀρχὴν τῆς ἰσότητος ἐναντι τῆς φορολογίας· τέλος ὁ προσδιορισμὸς διατιμήσεως ὑψηλοτέρας διὰ τὰ ἐξωθεν προσερχόμενα ἔμπορεύματα θὰ εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα νὰ ἐπιβαρύνῃ τὰ ἔμπορεύματα ταῦτα μὲ εἶδος διατυλίῶν ἐπιβαλλόμενον ἐξω τῶν εἰδικῶν κανόνων. Αὕτ.

448.— Τὸ Σ. Ε. ἀπεφάνθη, ὅτι, ἂν ἡ δημοτικὴ ἀρχὴ δύναται ἐγκύρωσιν νὰ διατάξῃ, πρὸς τὸ συμφέρον τῆς δημοσίας ὑγείας, ὅπως τὰ τρόφιμα τὰ εἰσαγόμενα εἰς τὴν πόλιν πρὸς πώλησιν ἐντός αὐτῆς προσκομίζονται προηγουμένως εἰς τὴν ἀγορὰν πρὸς ἐξέτασιν, ἢ ἀπόφασίς τῆς θὰ ἔπαινε νὰ εἶναι νόμιμος, ἐὰν ἤθελε ληφθῇ, ὄχι ὡς μέτρον ἀστυνομικόν, ἀλλὰ πρὸς οικονομικὸν συμφέρον τῆς πόλεως, ἵνα ὑποχρεώσῃ τοὺς παραγωγοὺς ἢ τοὺς ξένους ἐμπόρους νὰ προσέρχωνται πρὸς πληρωμὴν τῶν δικαιωμάτων ἀγορᾶς.

Ἡ ἀπόφασις δημάρχου δι' ἧς διετάσσετο ὅτι ὄλα τὰ τρόφιμα τὰ εὐρισκόμενα εἰς τὴν πόλιν πρέπει νὰ μεταφέρονται εἰς τὰς ἀγοράς καὶ ὅτι οἱ πα-

οργωγοί ή ξένοι έμποροι όφείλουν, κατά την είσοδόν των εις την πόλιν, να παρουσιάζουν τό δελτίον τής συνδρομής των (abonnement) ή τό καταβέλλοσι τά δικαιώματα χρήσεως, ή κερώθη. Άλλ' έξ έτέρου τό Άκυρωτικόν άπερίνεθη ότι, άπαγορεύειν εις τους ξένους ή πλανοδίους έμπορους να πωλώσιν ή θέτωσιν εις πώλησιν τρόφιμα και έμπορεύματα εις τόπους άλλους ή τους προς τοίτο ώρισμένους και όσον τό κοινόν έχη έλευθέρην είσοδόν, ό δήμαρχος δέν έπέρβαινε την έξουσίαν του. Fouchier 418.

449.—Τό Έλεγκτικόν Συνέδριον έχη διαπιστώσει επί του θέματος των δικαιωμάτων χρήσεως τόπου, τός έξής κυριώτας άνωμαλίαι: Έξαιρέσιν διά τους κατοίκους τής κοινότητος' είσεργετήματα παραχωρηθέντα εις τινας έμπορους' διατίμησιν διάφορον διά τους ξένους έμπορους' είσπραξιν άνευ διατιμήσεως και κανονισμού' παραχώρησιν λήξασαν, άλλην άπόφασιν του κ. σ. παρέχουσαν παράττειν διά πολλά έτη' Έλλειψιν δημοπρασίας' τέλη παρνόμα επί των πλανοδίων έμπορων, επί των χώρων των καταλαμβάνομένων υπό των έμπορων πρό των καταστημάτων των' δικαιώματα θέσεως ύποκρύπτοντα τέλη επί τής τοπικής καταναλώσεως' είσπραξιν ύπό μόνου του δημάρχου άνευ έπιβιάσεως του δημοτικού ταμίου. Fouchier 420.

450.—Κατά την βελγικήν νομολογίαν, εκτός των άνωτέρω λεχθέντων, τά δικαιώματα έφ' όσον έπιβάλλονται μόνον εις τους ξένους, όφείλουν να θεωρηθώσιν ως φόροι, διά την έπιβολήν του όποιου ίσχύουν άλλαι διατάξεις. Willquet σ. 172.

451.—Η βεβαίωσις και είσπραξις των δικαιωμάτων χρήσεως τόπου ενεργείται είτε άπ' εύθείας υπό των δήμων και κοινότητων διά των άρμοδίων οργάνων, είτε δι' ένοικιάσεως. Όδηγ. Υπ. 1920 13, 14. Τό αντίκειμενον τής συμβάσεως δέν είναι ή ένοικίασις του παραχωρουμένου χώρου, άλλ' ή μίσθωσις του δικαιώματος τής είσπραξέως των ανταλλαγμάτων' ή σύμβασις λοιπόν, έχη τόν χαρακτήρα συναλλάγματος παραχωρήσεως και όχι τοιαύτου μισθώσεως. Monsarrat 86, ένθα και νομολογία του Άκυρωτικού Άπ. ήμ. Υπ. Εσ. 43527-1925, 32591-1927 προκειμένου περί δικαιωμάτων χρήσεως λαχανιογοράς τής πόλεως Άθηνών.

452.—Ο ένοικιαστής δέν δύναται να είσπράξη δικαιώματα ει μή έφ' όσον ή διατίμησις όρίζει τό ποσοστόν του δικαιώματος και προσδιορίζει τās βιομηχανίας ή τά διάφορα έμπορεύματα τά όποια ύπόκεινται εις αυτά. Συμφωνία μεταξύ τής κοινότητος και των ιδιωτών δέν θά ήδύνατο να αντικαταστήτη έλλείπουσαν διατίμησιν. Monsarrat 602.

Έάν ό κανονισμός προέβλεπεν είσπραξιν τελών παρνόμων ή μή δυναμένων να είσπραχθούν, ή κοινότης θά ήτο ύπόχρεως να επανορθώση την ζημίαν την ούτω προσγενομένην εις τόν ένοικιαστήν. Έάν ό ένοικιαστής δέν ήδυνήθη να είσπράξη δικαιώματα ήνα σταθμεύσεως, ή αίτησίς του προς άποζημίωσιν είναι βίσιμος μόνον εάν άποδείξη, ότι ύπογράφων την σύμβασιν έπλανήθη ως προς την έκτασιν τής έφαρμογής των δικαιωμάτων των περιλαμβανομένων εν τή συμβάσει. Νομ. Σ. Επ. Αύτ.

4333. — Τὰ δικαιώματα δύνανται νὰ εἰσπραχθοῦν μόνον εἰς τοὺς χώρους ὅπου ἡ εἰσπραξις ἔχει νομίμως ἐγκριθῆ. Ὁ δήμαρχος δὲν δύναται, ὅπως ἀξίωσιν τὸν ἀριθμὸν τῶν καταλαμβανομένων χώρων, νὰ ἀπαγορεύσῃ εἰς τοὺς μεταπωλητὰς ἢ τοὺς ἐξωθεν ἐρχομένους τὰς μεταφορὰς εἰς τὸ ἑσωτερικὸν τῶν μαγαζιῶν ἢ εἰς ἰδιωτικὰ οἰκήματα. Αὐτ. 604.

4334. — Ἡ διατίμησις πρέπει νὰ ἔχῃ χαρακτῆρα γενικὸν ἐφαρμοστέον διὰ πᾶν πρόσωπον ἢ κατάστημα ἐμπίπτον εἰς κατηγορίαν ὀρισμένην· αὐτὰ τὸ κ.σ. δὲν δύναται νὰ ὀρίσῃ τὴν πληρωμὴν τὴν ὀφειλομένην παρ' ἐκάστου καταστήματος. Αὐτ. 605.

4335. — Τὰ δικαιώματα θέσεως τὰ εἰσπραττόμενα εἰς τὰς αγοράς δυνάμει διατιμήσεων διοικητικῶν εἶναι φόροι ἔμμεσοι τῆς αὐτῆς φύσεως πρὸς τὰ δημοτικά διαπύλια. Τὰ διοικητικά δικαστήρια εἶναι ἀρμόδια νὰ ἀποφασίζον ἐπὶ ἀμφισβητήσεων ἐγγειρομένων μεταξὺ τῶν κοινοτήτων καὶ τοῦ ἐνοικιαστοῦ ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἔννοian τῶν ὄρων τῶν μισθώσεων. Ὅλαι αἱ ἄλλαι ἀμφισβητήσεις αἱ ἐγγειρόμεναι μεταξὺ τῶν κοινοτήτων καὶ τῶν ἐνοικιαστῶν, ἐπὶ τῆς παραχωρήσεως τοῦ δικαιώματος πρὸς εἰσπραξίν τῶν δικαιωμάτων, ἐπὶ μειώσεως τοῦ μισθώματος λόγῳ ζημίας ἐξ ἀπροβλέπτων περιστάσεων ὡς ὁ πόλεμος, πρέπει νὰ ἀγωνταὶ ἐνώπιον τῶν τακτικῶν δικαστηρίων. Ὅταν εἶναι ἀνάγκη, εἰς ἀμφισβήτησιν μεταξὺ κοινότητος καὶ τοῦ ἐνοικιαστοῦ, νὰ καθορισθῆ πρὸ τῆς κρίσεως ἐπὶ τῆς οὐσίας, ἡ ἔννοια καὶ ἡ ἔκτασις τῶν συμβάσεων μειαξὺ τῶν μερῶν, ἐνὸς ἢ πλείοτέρων ὄρων, τὰ τακτικά δικαστήρια ὀφείλουσιν νὰ ἀναβάλουσιν τὴν ἀπόφασιν καὶ νὰ ἀναπέμψουσιν ἐνώπιον τῶν διοικητικῶν τοιοῦτων, μόνον ἀρμοδίων, ἵνα προβῶσιν εἰς τὴν ἐρμηνείαν τῶν περὶ αὐτῆς ἢ ἕως ὄρων. Τὰ διοικητικά δικαστήρια δύνανται νὰ ἐπιληφθῶσι αἰτήσεως ἐρμηνείας μόνον ἐπὶ ἀναπομπῇ τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς. Τὸ κοινὸν δηλαδὴ δίκαιον εἶναι ἡ ἀρμοδιότης τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων, ἡ δὲ ἀρμοδιότης τῶν διοικητικῶν εἶναι ἐξαιρετική. Ἄκυρ. 19 Ἰουλίου 1929, Σ. Ἐκ. 27 Μαρτ. 1925, Ἄκυρ. 29 Δ'βρίου 1924 ἐν Jurisp. Mun. et rurale. 1030, III σ. 22 κλπ. Fouchier 42, Monsarrat 606 ἐφ. Ἰδε ἀνωτέρω προκτιμένον περὶ τελῶν χρήσεως πεζοδρομίων.

4336. — Τὰ δικαιώματα χρήσεως τόπου εἰς τὰς αγοράς, τὰ προβλεπόμενα ὑπὸ τοῦ ἀρθροῦ 133 τοῦ δημοτικοῦ νόμου δὲν ἀποτελοῦσιν ἐνοίκια κατὰ κυριολεξίαν, ἀλλ' ἐξομοιοῦνται διὰ τὴν βεβαίωσιν καὶ εἰσπραξίν πρὸς ἔμμεσους φόρους, οὕτω δὲ ὁ νόμος περὶ ἐνομοιοστασίου ἐπὶ τῶν μισθώσεων χώρων πρὸς χρῆσιν ἐμπορικὴν ἢ βιομηχανικὴν δὲν ἔχει ἐπ' αὐτῶν ἐφαρμογὴν. Ἄπ. Πολ. Δικ. Aube 21 Φεβ. 1927, Ἄκυρ. 13 Ἰαν. 1927, Jurisp. Mun. et rurale 1927 III 117.

4337. — Ὁ νόμος τῆς 30 Ἰουλίου 1926 ἐπὶ τῶν ἐνοικίων δὲν ἔχει ἐφαρμογὴν ἐπὶ τῶν διαμερισμάτων καὶ μαγαζιῶν τῶν ὁποίων ἡ χρῆσις παραχωρεῖται ὑπὸ τῶν πόλεων πρὸς ἐμπόρους ἐντὸς τῶν halles καὶ αγορῶν. Ἐφ. Riom 21 Μαρτίου 1928, Jurisp. Mun. et Rur. 1928, III σ. 92.

Τὰ συμπεράσματα τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως κατέληγον:

II. Ἐν τῇ περιπτώσει ὑπάρχει πράγματι ἐνοικίσις. Ἡ πόλις ἀναλαμβάνει τὴν ὑποχρέωσιν, δι' ὀρισμένην περίοδον (ἕξ ἐτῶν) νὰ παραχωρῇ εἰς τοὺς πλειοδότες τὴν ἀπόλαυσιν τῶν μαγαζείων, ἔναντι τιμῆς ἀναλόγου πρὸς τὴν διάρκειαν τῆς ἀπολαύσεως ταύτης. Εἶναι αὐτὸς ὁ ὀρισμὸς τῆς μισθώσεως. Καὶ ὀλίγον ἐνδιαφέρει τὸ ὅτι ἡ ἐνοικίσις ἐπραγματοποιήθη διὰ δημοπρασίας. Εἶναι ἰδιωτικία τοῦ συναλλάγματος προβλεπομένη ἄλλως διὰ τοῦ άρθρου 18 τῶν ὄρων καὶ ὑποχρεώσεων.

Ὀλίγον ἐνδιαφέρει ὅτι ὅροι ἠθικῆς καὶ φερεγγυότητος ἔχουν ἐπιβληθῆναι εἰς τοὺς ὑποψηφίους ἐνοικιαστάς. Παρόμοιαι ἀπαιτήσεις δύνανται νὰ ἐπιβληθῶσι καὶ παρὰ συνήθει ἰδιοκτητή.

Ὀλίγον ἐνδιαφέρει ὅτι τὸ σῆκημα εἶναι προσδιορισμένον εἰς εἰδικὸν προορισμὸν «ἐμπόριον τροφίμων». Εἰς ἰδιωτικῆς δύνανται, ἐπίσης, νὰ θέλῃ τοιοῦτον ἢ τοιοῦτον προορισμὸν τοῦ ἀκινήτου, ὡσεὶ δίδει εἰς μίσθωσιν.

Ὀλίγον ἐνδιαφέρει ὅτι ὁ ἐνοικιαστὴς ὑπόκειται εἰς τὰς ἀστυνομικὰς διατάξεις ἐπὶ τῶν ἀγορῶν, τῶν ὥρων καὶ ἡμερῶν ἀνοίγματος κτλ. Πρόκειται περὶ γενικοῦ κανονισμοῦ ἔχοντος τὴν πηγὴν εἰς τὸν νόμον καὶ ὄχι τὸ συναλλάγμα. Ἐκτείνεται οὗτος εἰς ὅλους ἐκείνους, τῶν ὁποίων τὸ ἐμπόριον ἐνδιαφέρει εἰδικῶς τὸν ἐφοδιασμὸν τοῦ κοινού.

Ὀλίγον ἐνδιαφέρει ὅτι τὰ ἐνοικία δύνανται νὰ εἰσπραττῶνται ὡς οἱ ἔμμεσοι φόροι. Εἶναι μία εὐχέρεια προνομιακῆ παραχωρηθεῖσα εἰς τὴν διοίκησιν, ἣτις δὲν μεταβάλλει τὴν αἰτίαν τῆς ὀφειλῆς.

Εὐρεσκόμεθα λοιπὸν, ἀντιθέτως πρὸς τὰς σκέψεις τῶν πρώτων δικαστῶν, πρὸ ἐνοικίσεως. Καὶ ὁ ἔμπορος ἐνοικιαστὴς ἄσκει εἰς τοὺς ἐνοικιασθέντας χώρους ἐμπόριον. . .

Ἄλλ' ὅτι ἀποτελεῖ κώλυμα εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου (περὶ ἐνοικίων) εἶναι 1ον) Ὁ προορισμὸς εἰς τὸ δημόσιον συμφέρον, λόγος ὅστις ἐφίσταται καὶ ὅταν καταταχθῶν τὰ halles εἰς τὴν ἰδιωτικὴν περιουσίαν τῆς κοινότητος. 2ον) Τὸ ἀνυπαλλοτρίωτον λόγος συμπληρωματικὸς εἰς, ὡς εἶδ-χθημεν, περιληφθῆναι τὸ ἀκίνητον εἰς τὰ κοινόχρηστα κτίματα.

Σημειωτέον ὅτι ὁ νόμος, περὶ οὗ πρόκειται, ὁρίζει ὅτι δὲν ἔχει ἐφαρμογὴν ἐπὶ ἐνοικίσεως καταστημάτων ἀνηκόντων εἰς τὸ Κράτος, τοὺς νομούς, τὰς κοινότητας καὶ τὰ δημόσια ἰδρύματα, ὑπὸ τῶν ὄρων ὅτι ἡ ἀρνησις τῆς ἀνανεώσεως ἀνταποκρίνεται εἰς δημόσιον συμφέρον. . . ».

δ'. Δικαιώματα σταθμεύσεως ὀχημάτων

458. — Διὰ τὸ κενά, τὸ ὁποῖα ἀφίρουν ὡς περὶ τελῶν καὶ δικαιωμάτων προβλέψεις τοῦ κώδικος, ἄσυλον εἶναι τὸ ἄρθρον 274.

Εἰς αὐτὸ φυσικὰ ἐπιτηρέχθη ἡ ἐπιβολὴ δικαιωμάτων ἐπὶ τῆς σταθμεύσεως αὐτοκινήτων εἰς δημοτικὰς ὁδοὺς καὶ τόπους. Ἐγγραφον 21734-1924 Ὑπ. Ἐσωτ. πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν. Οἱ δῆμοι, λέγει, καὶ αἱ κοινότητες δικαιούνται νὰ ἐπιβάλλωσι τὴν πληρωμὴν τελῶν ἢ δικαιωμάτων διὰ τὴν χρῆσιν δημοτικῶν κτημάτων, οἷα εἶναι ἀναμφισβητήτως καὶ αἱ δη-

μοιτικά ὁδοὶ καὶ τόποι κατὰ τὸν νόμον περὶ διακρίσεως κτημάτων (ἀριθ. 13 καὶ 19) Καὶ ναὶ μὲν αἱ ὁδοὶ εἶναι κτήματα ἢ πράγματα κοινῆς χρήσεως, ἀλλ' ἡ ἰδιότης αὐτῶν αὐτῇ δὲν ἀναιρεῖ τὴν ἐπ' αὐτῶν ἰδιοκτησίαν τοῦ δήμου (Regelsberger § 113 III) ἤτοι δὲν ἀναιρεῖ τὸν χαρακτήρα αὐτῶν ὡς δημοτικῶν κτημάτων.

Ἡ κοινὴ χρῆσις τῶν δημ. ὁδῶν ἀφ' ἑτέρου δὲν περιλαμβάνει ἐν τῇ ἐννοίᾳ αὐτῆς τι πλὴν τοῦ δικαιώματος χρήσεως τῆς ὁδοῦ ὡς μέσον συγκοινωνίας, βαδίζειν, ἐποχεῖσθαι (Regelsberger § 113, II). Κατὰ ταῦτα ἡ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ἢ τόπου σταθμεύσεις αὐτοκινήτων, δηλαδή ἡ χρησιμοποίησις ὁρισμένων τμημάτων δημ. ὁδῶν καὶ τόπων πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς σταθμεύσεως συγκοινωνιακῶν μέσων, περιοτέλλουσι τὴν κοινὴν χρῆσιν τῶν πολιτῶν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ταύτης ἢ τόπου, ἀποτελεῖ τὸ περιεχόμενον ἀποκλειστικοῦ δικαιώματος ἐπὶ κτήματος κοινῆς χρήσεως καὶ ἐπομένως διὰ τὴν ἀπόκτησιν αὐτοῦ προσαπαιτεῖται ἄδεια, ἣτις αὐτῇ καθ' ἑαυτὴν ἀποκλείει τὸν χαρακτηρισμὸν τῆς σταθμεύσεως ὡς χρήσεως κοινῆς (Regelsberger § 113, III) Οὕτως ἐπὶ τῇ βίσει τοῦ νόμου 2435 ἀριθ. 1 νομίμως ὁ δήμος Α. ἐπέβαλε τὰ ἐν λόγῳ δικαιώματα. Ἡ προβεβλημένη διάταξις τοῦ ἀρθροῦ 28 τοῦ νόμου 2332 τοῦ 1920, δι' ἣς ἀπαγορεύεται εἰς τοὺς δήμους ἢ ἐπὶ τῶν αὐτοκινήτων ἐπιβολὴ οἰουδήποτε φόρου, δὲν ἔχει ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἐφαρμογὴν, καθόσον τὸ ἀξιούμενον τέλος δὲν ὑπάγεται εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν φόρων καὶ τελῶν, ὅφ' ἦν ἡ ἑλληνικὴ δημοσία φορολογικῇ νομοθεσίᾳ ποιεῖται χρῆσιν τοῦ ὄρου «τέλος» ἀλλ' εἶναι δημοσίον δικαίον τέλος διὰ τὴν χρῆσιν δημοτικῶν κτημάτων. (Regelsberger § 113).

4259. — Θὰ ἦτο πολὺ νὰ μεταφερθῇ ἐδῶ περίληψις τῶν θεωρητικῶν ἀπόψεων, κατὰ τὰ συγγράμματα δημοσίου δικαίου, αἵτινα μόνον συμβουλευόμεθα. Θὰ παραθέσωμεν μόνον σχετικὰς τινὰς σκέψεις τοῦ Berthélemy.

Συγκρίνων τὴν στάθμευσιν, πρῶτον, ὡς ἐρρήθη ἀνωτέρω, στάδιον χρησιμοποίησεως ἀποκλειστικῆς κοινοχρήστου, τῶν συγκοινωνιακῶν μέσων, πρὸς τὴν κατάληψιν, occupation, permission de voirie, σωληνώσεις λουτήρας, τοποθέτησις καθισμάτων ἐπὶ τῶν περικάτων, περίκτερα ἐφημερίδων κτλ. λέγει: Οὐδὲν ἐκ τούτων δὲν εἶναι ἀντίθετον πρὸς τὸν προορισμὸν τῶν κοινοχρήστου, ἀλλὰ ταῦτα, ὁδοί, πλατεῖαι, δὲν ἔγιναν διὰ τίποτε ἐξ αὐτῶν. Εἶναι κατάληψεις ἀποκλειστικαὶ ἀνόμαλοι τῶν συγκοινωνιακῶν μέσων.

*Ἄλλαι κατάληψεις, ἀποκλειστικαὶ ἐπίσης, εἶναι τοῦναντίον σύμφωναι πρὸς τὸν προορισμὸν τῶν κοινοχρήστου. Τοιαῦται εἶναι ἡ κατάληψις θέσεων εἰς μίαν ἀγοράν, ἢ σταθμεύσεις τῶν ἀτμοπλοίων εἰς λιμένα, ἢ σταθμεύσεις ἄμαξῶν εἰς τὴν ὁδὸν κτλ.

*Αἱ ἀποκλειστικαὶ αὐταὶ κατάληψεις, αἱ ὁποῖαι αὐστηρῶς θὰ ἦτο δυνατόν νὰ περιληφθῶν ὄλαι ὑπὸ τὸ ὄνομα σταθμεύσεις προσωριναί, εἶναι ἐλεύθεραι, ἀλλ' εἰς τὰς μεγάλας πόλεις ὑποβάλλονται συνήθως εἰς πληρωμὴν ἀνταλλάγματος. . . . .

*Ἡ στάθμευσις, ἐν πρῶτοις, εἶναι δικαίωμα δι' ὅλους. Πᾶς ἔμπορος-

ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ λάβῃ μίαν θέσιν εἰς τὴν ἀγορὰν, πᾶσα ἄμαξα μισθουμένη ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ τοποθετηθῆται εἰς τὴν στάσιν. Δὲν πρόκειται πλεονεξία περὶ εἰσφοράς τῆς ὁποίας ἀπολαμβάνουν, πρόκειται περὶ δικαιώματος τοῦ ὁποίου ἡ ἀσκήσις μόνον δύνатаι νὰ ὑποβληθῆ εἰς κανόνας. Σ. 506. (1)

460. — Κατὰ τὴν βελγικὴν θεωρίαν καὶ νομολογίαν: Τὰ συγκοινωνικὰ μέσα, αἱ δημοσίου ὁδοί, εἶναι προορισμένοι διὰ τὴν κυκλοφορίαν καὶ οὐχὶ διὰ τὴν στάθμευσιν (Stationnement): ἕκαστος ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ κυκλοφορῆ εἰς αὐτάς ἀνεξαρτήτως πάσης ἀδείας τῆς ἀρχῆς ἐν ᾗ ἡ κοινότης δύνатаι, εἴτε νὰ ἀπαγορεύσῃ τὴν στάθμευσιν κατὰ τρόπον ἀπόλυτον, εἴτε νὰ ἐπιτρέψῃ ταύτην ὑπὸ τινος ὅρους, λ.χ. τὸν τῆς σταθμεύσεως καθ' ὄρας καὶ χώρους καθωρισμένους ἢ νὰ σημειώσῃ τὰς ἄμαξας θέσεως δι' ἀριθμοῦ... Williquet 957, Pandectes Belges 970.

461. — Ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἀντάλλαγμα διὰ τὰς ἀποκλειστικὰς χρησιμοποιήσεις, προκειμένου περὶ τῶν ἀνωμαλιῶν, ὁ Berthélemy γράφει:

Ἐπινοή τῆς διοικήσεως τῆς ἐπιφορτισμένης τὴν ἀστυνομίαν δὲν θὰ ἠδύνατο νομίμως νὰ πωληθῆ. . . Ὅ,τι εἶναι ἀπαγορευμένον ἐν τῷ συμφέροντι τῆς κυκλοφορίας ἢ ἐν τῷ συμφέροντι τῆς διατηρήσεως τῶν κοινοχρήστων δὲν δύνатаι νὰ γίνῃ ἀνεκτόν μέσω πληρωμῆς. Ἐν ἑκ τῶν δύο, ἀληθῶς ἢ ὑπάρχει πίσσις καὶ οὐδὲμία αἴτια δὲν πρέπει νὰ παραχωρηθῆται ἢ δὲν ὑπάρχει πίσσις καὶ ἡ παραχωρουμένη ἀδεια εἶναι ἡ διαπίστωσις τῆς τριαύτης ἀπουσίας ἀνωμαλίας, διαπίστωσις τῆς ὁποίας ἡ φυσικὴ συνέπεια εἶναι ἡ ἐλευθερία τῆς καταλήψεως. . . Δι' αὐτὸ ἐθεωρήθη ἄλλοτε ὅτι ἀνευ δικαιώματος αἱ διοικήσεις δημοσίων κτημάτων εἰσέπραττον ἀνταλλάγματα. . . Αἱ κοινοχρηστικαὶ ἀρχαὶ εἰσέπραττον εἰσῆση, ἀνταλλάγματα διὰ τὰς χρησιμοποιήσεις κοινοχρηστικῶν χώρων εἰς τὰς πόλεις, ἀλλ' ἦσαν ἐξουσιοδοτημένοι πρὸς τοῦτο διὰ διατάξεων. . . Τοῦτο εἶναι πολὺ δίκαιον. Ὅσοι καταλαμβάνουν δύνатаι νὰ λέγουν, ὅτι δὲν ἐνοχλοῦσι κανένα, τοῦλάχιστον καθ' ὑπόθεσιν. Δὲν εἶναι ὀλιγώτερον ἀληθές, ὅτι ἡ ἀποκλειστικὴ κατάληξις τῶν ἀποτελεῖ πλεονέκτημα, ὅπερ δὲν ἀνήκει εἰς ὄλους. Ὅχι πρὸς ἐξαγορὰν τῶν ἀνωμαλιῶν τῆς καταλήψεως αὐτῶν, ἀλλὰ εἰς ἀντιστάθμισμα τῆς ὀφειλίας τὴν ὁποίαν ἐνταῦθεν ἀποκομίζουσιν, ὀφείλουσιν νομίμως νὰ ὑποβληθῶσιν εἰς ἀντάλλαγμα.

Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὸ ἀντίπαιγμα διὰ τὰς προσωρινὰς σταθμεύσεις, λέγει, εἶναι δυνατὴ; Δὲν εἶναι ἀντίθετον πρὸς τὸ δίκαιον νὰ ὑποβληθῆ εἰς πλῆ-

(1) Εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τῆς πόλεως Μασσαλίας, 1929, βλέπομεν τὴν διατάξεσιν:

Ἄμαξαι ἱπποκίνηται . . . . . ἀνευ μετρητοῦ 300 φρ. κατὰ μῆνα.

Ἄμαξαι αὐτοκίνητοι θέσεως . . . . . (ἀνευ μετρητοῦ 100 . . . . .
(μετὰ . . . . . 55 . . . . .

Ἄμαξαι ἱπποκίνητοι καὶ αὐτοκίνητοι (μετὰ μετρητοῦ 35 φρ. κ. μῆνα
διὰ μεταφορὰν ἐμπορευμάτων. (

Πρὸς μεταφορὰν κοινῆς ταξιδιωτικῆς. { αὐτοκί-) καθ' ἡμέραν 8-24 φρ.
{ νητοι) κατὰ μῆνα 200-600 .
{ ἱπποκί-) καθ' ἡμέραν 4-12 .
{ νητοι) κατὰ μῆνα 100-300 .

ρομήν ή χρησις τῶν κοινοχρήστων; Οὐδαμῶς· ἀλλὰ τὸ ἀντάλλαγμα παρουσιάζει τότε τοὺς χαρακτήρας φόρου... Διὰ νόμον δύναται νὰ ὑποβληθῆ ἡ τοιαύτη χρησιμοποίησις τῶν κοινοχρήστων εἰς πληρωμὴν διοδίων, δικαιωμάτων θέσεως ἢ σταθμεύσεως... Σ. 499 ἐφ.

462.— Δι' αὐτά, ἵνα μὴ δηλαδὴ ὑπάρχῃ ἀνάγκη θεωρητικῶν ἐξηγήσεων, καλὸν εἶναι νὰ ὑπάρχῃ ἐξουσιοδότησις νομοθετικὴ, καὶ ὑπάρχει μὲν ἐν τῷ ἀρθρῷ 274, ἀλλ' ὡς εἴπομεν καλλίτερον θὰ ἦτο νὰ ἦτο ρητὴ ἡ ἐξουσιοδότησις, ὀνομάζουσα τὰς χρησιμοποιήσεις κοινοχρήστων καὶ δι' ἃς ἐπιτρέπεται ἰσχυρίζεσθαι ἀνταλλαγμάτων.

463.— Κατὰ τὴν γαλλικὴν νομολογίαν ἐθεωρήθησαν μὴ νόμιμα 1) Δικαιώματα εἰσποῦντα μερικοὺς ἰδιοκτητὰς ἐπὶ ζημίᾳ ἄλλων. 2) Δικαιώματα εἰσπραττόμενα εἰς τὴν εἰσοδὸν τῆς πόλεως τίτλω σταθμεύσεως χωρὶς νὰ ἐξετασθῆ ἂν ὑπάρχῃ πραγματικὴ κατάληξις τῶν συγκοινωνιακῶν μέσων. Cas. 6 Δεβρίου 1912. 3) Δικαίωμα κυκλοφορίας ἐπὶ τῶν οχημάτων, ἐφ' ὅσον δὲν ἔχει ἐπιτραπῆ διὰ διατάξεως νόμου, ὅπερ εἶναι τὸ ἀντίθετον δικαίωματος κατάληψεως ἐν τῇ ὁδῷ. 4) Δικαίωμα σταθμεύσεως ἐπὶ τῶν ἀμαξῶν ἐκκενώσεως βόθρων, ἀφ' οὗ ἡ ἐκκένωσις εἶναι γεγονὸς ἀναγκαῖον καὶ ἀναπόσταντον ἀπὸ τῆς ἀπολαύσεως τῆς ἰδιωτικῆς ἰδιοκτησίας καὶ ἡ στάθμευσις τῶν ἀναγκαῖων ἀμαξῶν διὰ τὴν ἀσκήσιν τοῦ δικαίωματος τούτου δὲν πρέπει νὰ παρακολούκται διὰ τέλους καὶ δὲν ἀποτελεῖ χρῆσιν ἀνώμαλον τῶν συγκοινωνιακῶν μέσων. Cas. 22 Δεβρίου 1903. Εἶναι παράνομος ἡ ἀπόφασις κοινοτικῶν συμβουλίων δι' ἣς ἐπιβάλλεται τέλος σταθμεύσεως τῶν οχημάτων καὶ ἱσπῶν τῶν ἐμπορῶν ξύλων, ξυλανθράκων, οἴνου καὶ γάλακτος, ἐρχομένων ἔξωθεν ἵνα παραδώσων ἢ πωλήσων τὰ ἐμπορεύματά των εἰς τοὺς κατοίκους τῆς πόλεως. Σ. Ἐκ. 18, 8ββρίου 1908. Fouchier 422.

464.— Ψηφίσματα κοινοτικῶν συμβουλίων ἡμετέρων κοινοτήτων, χωρὶς νὰ ἀναφέρουν τὴν διαταξὴν τοῦ νόμου ὀρίζουν. «Ἐπιβάλλεται δικαίωμα διὰ καταλαμβανόμενον κοινοτικῶν τόπων ἐπὶ τῶν ὁδῶν καὶ πλατειῶν τῆς κοινότητος... Δι' ἐκάστην στάθμευσιν φορτηγοῦ αὐτοκινήτου... Δι' ἐκάστην στάθμευσιν ἐπιβατικῶν, τῶν ἐντοπίων ὑποχρεουμένων εἰς τὴν ἐφ' ἧς καταβολὴν ἡμερησίου δικαίωματος καὶ οὐχὶ ἐκάστης σταθμεύσεως... ἢ «Ἐπιβάλλεται ἄμεσος κοινοτικὴ φορολογία ἐπὶ τῶν δικαιωμάτων χρήσεως τόπων ἐν ἀσκειῖ χώρῳ καὶ ταῖς πλατείαις τῆς κοινότητος... Διὰ τὴν στάθμευσιν αὐτοκινήτων τῶν ἐντοπίων μόνον ἐν τῇ περιπτώσει, καθ' ἣν μεταφέρουν ἐμπορεύματα ἐξ ἄλλων μερῶν».

«Ἐπιβάλλεται πληρωμὴ διοδίων ἐκ δραχμῶν 15 ἐπὶ παντός αὐτοκινήτου ἐπεροδημότου, ὅπερ ἠθελε διέλθει διὰ τῆς κεντρικῆς ὁδοῦ τῆς κοινότητος μετ' ἐπιστροφῆς». Ἐγνώσθη ἐξ ἀλληλογραφίας, ὅτι ἐπρόκειτο περὶ ὁδοῦ ἐπαρχιακῆς. Ἀνεξαρτήτως τούτου, αὐτὸ ἦτο φορολογία, ἣτις δὲν δύναται νὰ στηριχθῆ εἰς τὸ ἀρθρον 274, καὶ ὡς φορολογία δὲν ἐπιτρέπεται νὰ πλῆξῃ μόνον τοὺς ξένους.

465.— Εἶναι προφανές, ὅτι ἡ χρῆσις τῶν κοινοτικῶν ὁδῶν δι'

ἄλλης διαβίωσης ἀτόμων ὡς καὶ τροχοφόρων δὲν εἶναι ἔργον οἷδὲ ὑπηρεσία ἐμπίπτουσα ἐν τῇ ἐννοίᾳ τῶν προμνησθειῶν διατάξεων, τοῦ ἀρθροῦ 274. Ἀπλῆ χοῆσις τῶν δημοτικῶν καὶ κοινοτικῶν ὁδῶν τῶν κοινοχρήστων τούτων κοινοτικῶν πραγμάτων εἶναι δικαίωμα τῶν πολιτῶν ἀπορρέον ἐκ τοῦ κοινοφελοῦς προορισμοῦ τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων. Ἡ ἐφαρμογὴ τῶν διατάξεων τοῦ ἀρθροῦ 274 τοῦ κώδικος προϋποθέτει τὴν παροχὴν ἰδιαιτέρας τιμῆς ὑπηρεσίας ἢ τὴν ἐκμετάλλευσιν δημοτικῶν ἢ κοινοτικῶν πραγμάτων ἀπὸ ὀρισμένης κατηγορίας προσώπων ἢ ἐπαγγελματιῶν π. χ. ἢ χρησιμοποιοῦσι τῶν δημοτικῶν ἢ κοιν. πλαταιῶν ὡς τόπων σταθμεύσεως τῶν τροχοφόρων τῶν κτλ. Ἐγ. Ὑπ. 32289-1930.

466.— Ὁ βουλευτικὸς νόμος ἐπιτρέπων τὴν εἰσπραξὴν κοινοτικοῦ τέλους ἐπὶ τῶν ἀμαξῶν, αὐτοκινήτων, ὄχημάτων ἐν γένει, κατὰ διατίμησιν ὑπὸ τοῦ κ. σ. ἀναλόγως τοῦ βαθμοῦ τῆς χρήσεως τῶν συγκοινωνιακῶν μέσων, περιέχει διατάξιν «ἀπὸ τὸ τέλος ἀπαλλάσσονται ὅλα τὰ εἶδη ἀμαξῶν, αἵτινες ἔρχονται εἰς τὴν πόλιν ἀπὸ ἄλλας κοινότητας» Ἄρθρ. 89, 6.

467.— Διὰ τὰ λοιπὰ ζητήματα, ἰδίως τὸν χαρακτῆρα τῶν δικαιωμάτων σταθμεύσεως, τὸν τρόπον βεβαιώσεως καὶ εἰσπράξεως, τὰς ἀμφισβητήσεις καὶ τὰς δικαιοδοσίας ἐπ' αὐτῶν, ἀναφερόμεθα εἰς τὰ ἐκτεθέντα ὑπὸ τὰ ἀρθρα 221-224 περὶ τελῶν πεζοδρομίων καὶ προηγουμένως περὶ δικαιωμάτων χρήσεως τόπου εἰς τὰς ἀγοράς.

ε'. Δικαιώματα ἐπὶ τῶν πλανοδίων πωλητῶν

468.— Διὰ νομοσχεδίου, μὴ ψηφισθέντος, ἀπὸ 24 Ν)βρίου 1918, εἰσήγето δημοτικῆ, ἐπὶ τοῦ δήμου Ἀθηναίων, φορολογία τῶν πλανοδίων πωλητῶν καὶ μικροβιοτεχνιτῶν.

Πρὸς ἐφαρμογὴν τῆς φορολογίας ταύτης οἱ πλανοδίοι μικροβιοτεχνίται καὶ πωληταὶ διηροῦντο εἰς τέσσαρις τάξεις. Α'. Πωληταὶ ἰδιοκομιζοντες καρπὸς καὶ πάντος εἶδους ἰσόδημα εἶδη πρὸς πώλησιν. Β'. Πωληταὶ πάντων τῶν λοιπῶν εἰδῶν καὶ μικροβιοτεχνίται ἰδιοκομιζοντες τὰ εἶδη καὶ σύνεργα αὐτῶν. Γ'. Μικροβιοτεχνίται καὶ πωληταὶ κομιζοντες δι' ὑποζυγίου ἢ διὰ χειροκινήτου ἀμαξίου τὰ σύνεργα αὐτῶν καὶ οἰονδήποτε εἶδος πρὸς πώλησιν. Δ'. Μικροβιοτεχνίται καὶ πωληταὶ κομιζοντες τὰ σύνεργα αὐτῶν καὶ οἰονδήποτε εἶδος πρὸς πώλησιν δι' ὑποζυγίου μεθ' ἀμαξίου. Ἄρθρ. 2.

Τὸ τέλος ὁρίζετο :

Τάξις	Μία τριμηνία	Μία ἑξαμηνία	Ἔτος
	Δρχ.	Δρχ.	Δρχ.
Α'	1 1/2	3	6
Β'	2 1/2	5	10
Γ'		8	16
Δ'		15	30

Τὰ οὕτως ὁριζόμενα τέλη τετραπλασιάζονται διὰ τοὺς ἐκ τῶν τάξεων Β, Γ καὶ Δ, ὅταν ἐντοπιζῶνται διαρκῶς εἰς μόνιμον θέσιν. Ἄρθρ. 4.

Πᾶς ὅστις θέλει ν' ἀσκήσῃ τὸ ἐπάγγελμα τοῦ πλανοδίου πωλητοῦ ἢ μικροπωλητοῦ ὀφείλει πρὸ παντός νὰ ὑποβάλῃ εἰς τὸν δῆμον δέλωσιν ἐμφαινίονσα τὸ ὄνοματεπώνυμον, τὴν κατοικίαν καὶ τὰ ἀναγκαῖα στοιχεῖα διὰ τὴν κατάταξιν αὐτοῦ εἰς μίαν τῶν τεσσάρων τάξεων, ὡς καὶ τὴν περίοδον, δι' ἣν ἐπιθυμεῖ νὰ καταβάλῃ τὸ τέλος. *Ἀρθ. 5.

Ἡ δέλωσις καταρτίζεται εἰς διπλοῦν καὶ τὸ μὲν τῶν ἀντιτύπων κρατεῖται εἰς τὸ Δημαρχεῖον, τὸ δ' ἕτερον ἐπέχον τόπον δημαρχιακῆς ἀδείας ἀσκήσεως τοῦ ἐπαγγέλματος, ἐπιστρέφεται εἰς τὸν δηλοῦντα, ἀφ' οὗ καταβάλλῃ τὸ ἀνήκον τέλος καὶ σημειωθῆ τοῦτο ἐνυπογράφως ἐπ' αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ δήμου, ὁπότε καὶ μόνον λυμβάνει ἡ δέλωσις ἡμερομηνίαν, ἀφ' ἣς ἄρχεται ἡ περίοδος τῆς τοιαύτης νομίμου ἀσκήσεως τοῦ ἐπαγγέλματος. *Ἀρθ. 5.

469.— Ὡς καθαρὰ φαίνεται ἐκ τοῦ ἀρθρου 4, διὰ τοῦ νομοσχεδίου ἐπιβάλλοντο τὰ ἀνταποδοτικὰ κατὰ τὴν γαλλικὴν νομοθεσίαν δικαιώματα διὰ τὴν ἀποκλειστικὴν χρησιμοποίησιν κοινοχρήστων χώρων, δικαιώματα θέσεως, σταθμεύσεως, χρήσεως τόπου ὑπὸ τῶν πλανοδίων πωλητῶν.

Ὑπὸ τὴν ἰσχύουσαν νομοθεσίαν ἴδυνανται οἱ δῆμοι καὶ κοινότητες νὰ εἰσπράττωσιν ἀντιτάλλαγμα διὰ τὴν ὑπὸ τῶν πλανοδίων μικροπωλητῶν πώλησιν εἰδῶν εἰς τοὺς κοινοχρήστους χώρους, ὁδοὺς, πλατείας κτλ. ὑπὸ μορφὴν δικαιωμάτων διὰ τὴν χρῆσιν δημοτικῶν ἢ κοινοτικῶν κτημάτων. Σημειῖται δὲ ἡ εἰσπραξις αὕτη εἰς τὸ ἀρθρον 274 ὅπως καὶ ὅσον καὶ τὰ δικαιώματα σταθμεύσεως αὐτοκινήτων ἐπὶ τῶν κοινοχρήστων χώρων. Ἐπὶ πλέον, ὑπάρχουσιν ἤδη ρητὰ διατάξεις τῆς νομοθεσίας μας. Τὸ ἀρθρον 110 ἐδ. 6 τοῦ νέου γενικοῦ οἰκονομικοῦ ὀργανισμοῦ τοῦ Κράτους ὁρίζει :

« Πάγια καὶ ἐν γένει μεγάλα ἐγκαταστάσεις τῶν πλανοδίων μικροπωλητῶν ἀπαγορεύονται ἐπὶ κοινοχρήστων χώρων, ἐπιτρεπομένης μόνον τῆς χρησιμοποίησεως μικρῶν τραπεζῶν φορητῶν ὑπὸ τῶν χειρῶν ἐκάστου πωλητοῦ. Τὰ τῆς κυκλοφορίας αὐτῶν κανονίζει ἡ ἀστυνομικὴ ἀρχή, ἡ ὁποία χορηγεῖ καὶ τὴν σχετικὴν ἀδειαν . . . » Διὰ τοῦ ἑδαφίου δὲ 7 τοῦ ἰδίου ἀρθρου ἀναγνωρίζεται ὅτι ὁ δῆμος ἢ κοινότης δικαιούται εἰς ἀπόζημίωσιν, ἢν ἡ ἰδίᾳ κανονίζει κατὰ τὰς διεπούσας τοὺς δήμους καὶ τὰς κοινότητας διατάξεις, δηλαδή κατὰ τὸ ἀρθρον 274 τοῦ κώδικος.

470.— Ἐν Γαλλίᾳ ἡ εἰσπραξις στηρίζεται εἰς τὸ ἀρθρον 133 ἐδ. 7, « προὐτὸν ἀδειῶν σταθμεύσεως καὶ ἐνοικιάσεως ἐπὶ τῶν δημοσίων ὁδῶν καὶ τόπων » Ἡ ἀσκῆσις τοῦ ἐπαγγέλματος τοῦ μικροπωλητοῦ ἐπὶ τῶν κοινοχρήστων συγκοινωνιακῶν μέσων, ἀποτελεῖ μορφήν ἀποκλειστικῆς χρησιμοποίησεως, δι' ἣν οἱ δῆμοι καὶ κοινότητος εἶναι ἐξουσιοδοτημένοι, ὑπὸ τοῦ νόμου νὰ εἰσπράττωσιν ἀντιτάλλαγμα, δικαιώματα.

Ἡ ἀπὸ 15 Μαΐου 1884 ὀργανικὴ ἐγκύκλιος ἐπὶ τοῦ δημοτικοῦ νόμου λέγει: Διατηρῶν εἰς τὴν παράγραφον 7 τοῦ ἀρθρου 133 τοῦ νέου νόμου τὴν λέξιν « location » εἰς τὴν ὁποίαν εἶχε προταθῆ νὰ ὑποκατασταθῆ ἔκφρασις ἥτις, κατὰ τὴν σκέψιν τῶν συντακτικῶν τῆς προτάσεως, περιεῖχε τὴν ἔννοιαν καταλήψεως παροδικῆς, ὁ νομοθέτης ἀπέκρουσεν ἐξ ἴσου πᾶσαν διάκρισιν,

ἐπὶ τοῦ θέματος, μετ' ἐξὸ τῶν στιγμημίων καταλήψεων καὶ τῶν κατολήψεων διαρκείας τινός. Δέχεται τὴν εἰσπραξὶν δημοτικοῦ ἀνταλλάγματος διὰ τὸς δευτέρας ὑπὸ τὸν αὐτὸν πρὸς τὰς πρώτας τίτλον... Ἄρθ. 133 § 1.

471.—Ὡς εἶδομεν, κατὰ τὴν γαλλικὴν νομολογίαν, δὲν δύναται νὰ εἰσπραχθῇ δικαίωμα, διὰ τὸ γεγονός, καθ' ὃ ἔμπορος πλανόδιος στοματῆ καὶ ἀφίνει τὴν ἑμαξάν του ἐπὶ τῆς δημοσίας οδοῦ, πρὸ τῆς θύρας πελάτου, κατὰ τὸν χρόνον ὅστις ἀναγκαῖοι ἵνα προσφέρῃ καὶ παραδώσῃ τὰ ἔμπορεύματά του· διότι τὸ τέλος σταθμισέως εἶναι ἡ τιμὴ ἐνοικιάσεως τοῦ καταλαμβανομένου χώρου καὶ δὲν θὰ ἠδύνατο συνεπῶς νὰ ἐφαρμοσθῇ εἰς τοὺς ἔμπορους, οἱ ὅποιοι κυκλοφοροῦν ἐπὶ τῶν κοινοχρησάτων ὁδῶν χωρὶς νὰ καταλαμβάνωσι μέρος αὐτῶν πρὸς ἀποκλειστικὴν τῶν χρησιμοποίησιν. *Monsieur Les voies urbaines* 618. Ἡ νομολογία αὕτη, ὑποσημειοῖ, ὑπῆρξεν ἀντικείμενον ζωηρῆς κριτικῆς ἀπὸ μέρους τῶν δημοτικῶν ἀρχῶν, συνεπείᾳ συγχῶν παραπόνων τῶν ἐντοπίων ἔμπόρων, τοὺς ὁποίους συναγωνίζονται οἱ πλανόδιοι. Αὕτη, ἡ νομολογία, εἶναι, κατὰ τὴν γνώμην τοῦ συγγραφέως, νομικῶς ἀπρόσβλητος· ἀλλ' ἐν τῇ πρακτικῇ εἶναι δύσκολος ἡ ἐφαρμογὴ τῆς, διότι ὑπάρχουν περιπτώσεις καθ' ἃς πλανόδιος ἔμπορος σταθμίζει ἐπὶ μακρόν, εἰς τρόπον ὥστε δύναται νὰ θεωρηθῇ «καταλαμβάνων» ἐπὶ ἀποκλειστικῇ ὀφελείᾳ του τὰ κοινοχρησάτα συγκοινωνιακὰ μέσα (!).

472.—Ἐν Βελγίῳ θεωρεῖται καὶ ἐπιβάλλεται ὡς φόρος, δηλαδὴ κατὰ τὸ ἄρθρον 16, δὸν τοῦ δημοτικοῦ νόμου μετ' ἔγκρισιν τοῦ βασιλέως. Τὰ δικαστήρια ἀνεγνώρισαν τὴν νομιμότητα αὐτοῦ. Ἡ διαρκὴς ἐπιβολὴ τοῦ *Haitaut*, ἔκφρασις πρὸ μακροῦ γνώμην ἀντίθετον διὰ τὴν ἔγκρισιν τοῦ φόρου τούτου, ἕνεκα τοῦ παρακλιτυτικοῦ χαρακτήρος, τὸν ὅποιον παρουσιάζει· διότι ἡ ἀσκήσις τοῦ ἐπαγγέλματος τοῦ πλανοδίου ἔμπορου θὰ ἦτο ἀδύνατος, εἴν ὅλαι αἱ κοινότητες προέβαινον εἰς τὴν ἐπιβολὴν του. *Williams* 650.

Ἡ Κυβέρνησις κρίνει ὅτι, ἵνα φόρος τις παρουσιάξῃ χαρακτῆρα μὴ νομιμότητος βασιζόμενον εἰς τὰ ἔμπόδια, τὰ ὅποια ἐπάγεται εἰς τὴν ἀσκήσιν ἐνός ἐπαγγέλματος, πρέπει νὰ φέρῃ καθ' ἑαυτὴν ἡ φορολογία αὕτη τὸν χαρακτῆρα αὐτόν. Πολλοὶ δὲ βασιλικαὶ ἀποφάσεις ἔχουν ἐγκρίνει φόρους τοῦ

(!) Ὅπως δὲ εἶπεν εἰς τοὺς προϋπολογισμοὺς πόλεων φαίνεται τοιοῦτον ἔσοδον εἰς τὸν τῆς Μπασαλίας, 1925 καὶ 1927, ὑπὸ κεφάλαιον, ὡς εἶδομεν, VI καὶ ἄρθρον 51 «δικαιώματα ἐκ τοποθετήσεως περιπτέρων κτλ. καὶ ἀναχθὴν εἰς τὰ συγκοινωνιακὰ μέσα» φέρεται ἐπὶ τίτλον «πλανόδιοι ἔμποροι». Παρατίθεται δὲ ἡ διατίμησις: Ἀρμάζια αὐτοκίνητα 300 φρ. κατὰ μῆνα. Ἀρμάζια ποδήλατα φρ. 100 κατὰ μῆνα. Ἀρμάζια σπορόμενα ἐπὶ ζῆλου φρ. 30 κ. μ. Ἀρμάζια χειροκίνητα 30 φρ. κ. μ. Πωληταὶ μὲ κόνιστρα ἢ τῆ βοσκήσις διακοσάσκων ἢ δέματος φρ. 15. Ἐν πῖσις περιπτώσει οἱ πωληταὶ ληθῶσαν μόνον διὰ κόνιστραν θὰ πληροῦνται μόνον 10 φρ.

Τὰ δικαιώματα ταῦτα μειοῦνται κατὰ τὸ ἡμῶν ἐπέγ τῶν τραυματιῶν ἢ ἀνοπήρων πολέμου.

Ὁ προϋπολογισμὸς τῆς πόλεως Λυών ὑπὸ τὸ κεφ. 8. «Droits de voirie καὶ ἀνταλλαγμὰ διὰ καταλήψεις κοινοχρησάτων χώρων» περιέχει ἄρθρον 101 «ἀδειαι σταθμισέως καὶ πωλήσεως εἰς τὰς δημοσίας ὁδοὺς (πλανόδιοι ἔμποροι). Φρ. 16,000 διὰ τὸ 1929.

είδους τούτου, ἀλλ' ἐντός ορίων. Οὕτω, τὸ τέλος πρέπει νὰ περιορίζεται εἰς τὴν πώλησιν ἐπὶ τῶν κοινοχρήστων ὁδῶν ἀποκλειστικῶς ἢ πώλησις κατ' οἶκον, οἰονδήποτε καὶ ἂν εἶναι τὸ ἀντικείμενον, ὀφείλει νὰ μὴν ἐντελῶς ἐλευθέρῃ ἐξ ἑτέρου τὸ τέλος πρέπει νὰ κανονίζεται εἰς ποσοστὸν μέτριον, ὥστε νὰ μὴ συνεπάγεται τὴν κατάργησιν τοῦ πλανοδίου ἔμπορίου εἰς τὴν κοινότητα καὶ νὰ παρακωλύῃ, ἐν αὐτῇ, τὸν ἐλεύθερον συναγωνισμόν. Ἐννοεῖται ὅτι ὡς ἔμποριον πλανοδίων δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ἡ παράδοσις κατ' οἶκον πραγμάτων ἀγορασθέντων ὑπὸ τῶν κατοίκων εἰς κατάστημα οἰονδήποτε. Τὸ αὐτὸ διὰ τὴν παράδοσιν ἐμπορευμάτων ἐπὶ παραγγελίᾳ προηγουμένων. Αὐτ. 651.

Τέλος, ὁ φόρος εἶναι ἀπαράδεκτος, ἐὰν δὲν ἐφαρμόζεται εἰς ὅλους ἀδιακρίτως τοὺς πλανοδίους πωλητὰς. Τέλος πληττον μόνον τοὺς ξένους πωλητὰς, εἶναι ἀσυμβίβαστον πρὸς τὰς οικονομικὰς ἀρχάς, αἵτινες ἐπέπνευσαν τὸν νόμον περὶ καταργήσεως τῶν διαφυλίων. Φορολογία ἀποκλειστικῶς τῶν ξένων σημαίνει προστασίαν ἡμεσον τοῦ ἔμπορίου τῶν ἐντοπίων, δημιουργίαν ἔμποδίου εἰς τὸν ἐλεύθερον συναγωνισμόν. Ἡ εἰσπραξὶς τέλους ἐπὶ τοῦ πλανοδίου ἔμποριον, τοῦ ὁποῖου τὸ ποσοστὸν ποικίλλει ἐφ' ὅσον ὁ πλανόδιος ἔμπορος ἀσκεῖ τὸ ἐπάγγελμά του ἐπὶ μίαν ἑβδομάδα, τριμηνίαν ἢ δύο μῆνας εἶναι ἀπαράδεκτον. Διὰ τοιαύτης διατηρήσεως, ἥτις ἀποκλείει τὴν πληρωμὴν τοῦ τέλους καθ' ἡμέραν, ἡ κοινότης δημιουργεῖ κώλυμα ἄμεσον εἰς τὴν ἐλευθέρῃ ἀσκήσιν τοῦ ἐπαγγέλματος τοῦ πλανοδίου πωλητοῦ καὶ τοῦτο ἐπὶ βλάβῃ τῶν ξένων ἐμπόρων, οἵτινες θὰ ἦσαν ὑπόχρεοι νὰ καταβάλλωσι τὸ τέλος δι' ὀλόκληρον ἑβδομάδα, ἐν ᾧ προϋτίθεντο νὰ ἀσκήσωσι τὸ ἔμποριόν των ἐν τῇ πόλει εἰς μίαν μόνον ἡμέραν. Ὁ ὑποβαλλόμενος κανονισμὸς τῆς πόλεως προκαλεῖ ἀκόμη μίαν παρατήρησιν, καθ' ὅτι ἐπιτρέπει εἰς τινὰς κατηγορίας πλανοδίων ἐμπόρων, ἀποκλεισμένων ἄλλων, νὰ ἐξαφλῶσι διὰ πληρωμῆς φόρου κατ' ἀποκοπὴν ὀριζόμενον κατὰ μῆνα, τριμηνίαν ἢ ἔτος. Ἴνα ἐπιάρχη ἰσότης, πρέπει ὁ φορολογικὸς κανονισμὸς νὰ προβλέπῃ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς αὐτῆς ἐνκομίας δι' ὅλους τοὺς πλανοδίους πωλητὰς ἀδιακρίτως. Διαταγὴ Ὑπ. Ἐσ. 9043-1924. Αὐτ. 652. (')

1) Ὑπόδειγμα κανονισμοῦ σχετικῶς, δοθέν ἐκ τοῦ Ὑπουργείου δι' ἐγκυκλίου τοῦ 1900, ἔχει οὕτω :

Ἄρθρ. 1. Ἡ πώλησις ἐπὶ τῶν κοινοχρήστων ὁδῶν τροφίμων καὶ ἐμπορευμάτων οἰονδήποτε, ἐξαρθρομένων τῶν ἰχθύων (καὶ κατ' ἀπόφασιν τοῦ κ. σ. ἄλλων εἰδῶν) ὑποβάλλεται εἰς τὰ ἐξῆς τέλη :

Α'. Διὰ πωλητὰς μεταφέροντας διὰ χειραμαξίῃς ἢ ἐντός κινήσεων: Καθ' ἡμέραν 4 φ., 0,50, καθ' ἑβδομάδα φ. 150 κατὰ μῆνα 4 φ., τριμηνίαν 8 φ., ἑξαμηνίαν 16 φ., κατ' ἔτος 24 φ.

Β'. Διὰ πωλητὰς μεταφέροντας δι' ἀμαξίων χειροκινήτων ἢ διὰ κινῶν : Καθ' ἡμέραν 1 φ., ἑβδομάδα 2 φ., μῆνα 6 φ., τριμηνίαν 12 φ., ἑξαμηνίαν 24 φ., ἔτος 30 φ.

Γ'. Διὰ πωλητὰς μεταφέροντας δι' ἀμαξίων συρμένων δι' ὄνου ἢ ἵππου : Καθ' ἡμέραν 2 φ., ἑβδομάδα 4 φ., μῆνα 8 φ., τριμηνίαν 16 φ., ἑξαμηνίαν 32, κατ' ἔτος 40 φράγκα.

473.—Ὁ βουλγαρικὸς νόμος προβλέπει ρητῶς τὸ ἔσοδον. *Αρθ. 89 εδ. 1.

Ἡ ρουμανικὴ νομοθεσία ἐπίσης. Προϋπ. δήμου Βουκουρεστίου: Ἐπιπλανοδίον πωλητῶν διὰ τὴν χρησιμοποίησιν ὁδῶν καὶ πεζοδρομίων.

στ'. Τέλος καθαριότητος

474.—Οὔτε τὸ ἀρθρον 274 τοῦ κώδικος, οὔτε αἱ ἐπ' αὐτοῦ ἀδηγίαι τοῦ Ἐγχειριδίου τοῦ 1920 ὀνομάζουσι τὰ δημοτικὰ ἢ κοινοτικὰ ἔργα ἢ ὑπηρεσίας, διὰ τὴν χρῆσιν τῶν ὁμοίων ἐπιτρέπεται ἡ εἰσπραξις ἀνταποδοτικῶν τελῶν ἢ δικαιωμάτων παρὰ τῶν δήμων ἢ κοινοτήτων, οἵτινες ὑφίστανται τὰς δαπάνας τῆς ἐκτελέσεως, λειτουργίας καὶ συντηρήσεως αὐτῶν.

Δὲν χωρεῖ ἀμφιβολία ὅτι μεταξὺ τῶν ὑπηρεσιῶν, εἰς ἃς ἀποβλέπει τὸ ἀρθρον 274, εἶναι ἡ ἐνέργεια τῆς καθαριότητος τῶν συγκοινωνιακῶν μέσων (*).

475.—Ἡ δημοτικὴ ἀρχὴ Ἀθηναίων εἶχε φροντίσει νὰ καθαρισθῇ, μεταξὺ ἄλλων, μνημονευθέντων ἀνωτέρω, καὶ σχέδιον νόμου «περὶ δημοτικῆς φορολογίας καθαριότητος, ὑγιεινῆς καὶ εὐφραξίας» ἐπὶ τοῦ δήμου Ἀθηναίων, ὑπὸ χρονολογίαν 24 Νοεμβρίου 1818. Διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς φορολογίας τὰ ἀκίνητα τῆς πρωτεύουσος διηροῦντο εἰς τρεῖς κατηγορίας, κατὰ προαχὰς τῆς πόλεως. *Αρθ. 2.

Τὸ τέλος ὠρίζετο καθ' ἑξαμηνίαν, ἀπὸ 1 Σεπτεμβρίου ἢ 1 Μαρτίου μέχρι τέλους Φεβρουαρίου ἢ Αὐγούστου ἐκάστου ἔτους, εἰς δραχ. 2 κατὰ διαμέρισμα ἀκινήτου τῆς Α' κατηγορίας, δραχ. 1 τῆς Β' καὶ δραχ. 1/2 κατὰ διαμέρισμα τῆς Γ' κατηγορίας. *Αρθ. 4, 1ον.

Τὸ τέλος διπλασιαζόντο ἐπὶ ἀκινήτων χρησιμοποιουμένων ὡς καταστή-

*Ἡ πώλησις κατ' οἶκον εἶναι ἐντελῶς ἐλευθέρη.

*Αρθ. 2. Πῶς πωλῶν ἐπὶ τῶν κοινοχρήστων χώρων ὑποχρεοῦται νὰ ὑποβάλῃ προηγουμένης δηλώσιν εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ κοινοτικοῦ εἰσπράκτορος. Χορηγεῖται εἰς αὐτὸν ἀποδεικτικὸν παραλαβῆς τῆς δηλώσεως, ὅπου ὑφίεται ἡ ἐπιδεικνύεται εἰς πᾶσαν ζήτησιν τῆς ἀστυνομίας.

*Αρθ. 3. Τὸ τέλος καταβάλλεται εἰς τὸν κοινοτικὸν εἰσπράκτορα, ὅστις ἐκδίδει ἀπόδεικτὸν ἑξαμηνιῶν. Ἐν περιπτώσει μὴ ἐκουσίας πληρωμῆς, εἰσπράττεται σύμφωνα πρὸς τὸν νόμον . . . (ὡς οἱ ἔμμετοι φόροι).

*Αρθ. 4. Ὁ πλανόδιος ἔμπορος ὑποχρεοῦται, εἰς πρώτην αἴτησιν γενομένην πρὸς αὐτὸν, νὰ παρακαταθέσῃ εἰς χεῖρας τοῦ κοινοτικοῦ εἰσπράκτορος τὸ ποσὸν τοῦ τέλους. Τὸ τελευταῖον ἀρθρον 4 προβλέπει κυρώσεις διὰ προστίμων τῶν παραβάσεων.

(*) Ἐν τῷ δήμῳ Ἀθηναίων ὑπάρχει ἐπιβεβλημένον, δυνάμει τοῦ ἀρθρου 274, τέλος καθαριότητος καὶ συντηρήσεως τῶν ὁδῶν, ἐπὶ τῶν οἰκοδομῶν, διατηρουμένων εἰς τρεῖς κατηγορίας καὶ συντελεστῶν φορολογίας 30, 50, καὶ 100 δραχμῶν.

Αἱ ἀποδόσεις τοῦ τέλους τούτου ἐπῆρξεν διὰ τὰς χρήσεις 1925-26 δρ. 768,065, 1925-27 δρ. 873,950, 1927-28 δρ. 838,950, 1928-29 δρ. 141,950 καὶ διὰ τὴν χρῆσιν 1929-30 δρ. 397,325, ἔναντι δαπάνης διὰ τὴν καθαριότητα κατ' ἔτος 16,000,000 δρ. *Εκθ. Οἰκ. καταστάσεως τοῦ δήμου Ἀθηναίων 1931 σ. 58-60.

ματα, πλυντήρια, βαρεῖα, κροσπολεῖα, λαχανοπωλεῖα, σταῦλοι βουστάσια κτλ. ὡς δημόσια κέντρα οἷον ξενοδοχεῖα, ζυθοπωλεῖα, θέατρα, κινηματογράφοι, κέντρα σπόρ καὶ παιγνίων. *Αρθ. 1, 6.

*Υπόθεσις πρὸς καταβολὴν τοῦ τέλους εἶναι ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀκινήτου δυνάμενος νὰ ἐπιρρίπτῃ εἰς τοὺς ἐνοικιαστὰς αὐτοῦ τὸ ἀναλογεῖν εἰς τὰ ἐκμετασθωμένα διαμερίσματα τέλος. *Αρθ. 6.

4745. — Τὸ νομοσχέδιον εὗρεν ἀντίθετον τὴν ἀρμοδίαν διεύθυνσιν τοῦ Ὑπουργείου. Εἰς τὸ σχετικὸν σημείωμα ἐφέροντο ἐν ἄλλοις:

*Ἡ διὰ τοῦ νομοσχεδίου ἐπιβαλλομένη φορολογία χαρακτηρίζεται ὑπὸ τοῦ εἰσηγητοῦ ὡς τέλος καὶ εἶναι πράγματι τέλος καὶ δὴ τῶν τῆς κατηγορίας τῶν ἀνταποδοτικῶν τῶν ἐπιβαλλομένων ἐπὶ τῇ βάσει τῆς γνωστῆς ἐν τῇ οἰκονομικῇ ἐπιστήμῃ ἀρχῆς τῆς «παροχῆς καὶ ἀντιπαροχῆς» *Ἐπὶ τῆς αἰτιολογίας τοῦ νομοσχεδίου παρατηρῶ, ὅτι αὕτη εἶναι ἐπιστημονικῶς μὲν ἐσφαλισμένη, πρακτικῶς δὲ ἀτυχῆς.

*Ἐπιστημονικῶς ἐσφαλισμένη, διότι ἀνταποδοτικὴ φορολογία δὲν δύναται νὰ νοηθῇ εἰμὴ ὡς ἀνταπόδοσις δι' ἐκτέλεσιν ἰδιαιτέρας δημοτικῆς ὑπηρεσίας ἢ ἔργου ἐκδημοσίου μὲν συμφέροντος ὑπαγορευομένου ἀλλὰ παρέχοντος ἰδιαιτέρα οἰκονομικὰ ὄφελῃ εἰς ἰδιοκτητῆς ἀκινήτων ἢ ἐπιχειρηματίας. *Οἱ δὲ ἡ καθαρότης, ὑγιεινὴ καὶ εὐπρόσβλητα, ἢ φ' οὗς ὄρους ἐκτελεῖται παρ' ἡμῶν δὲν εἶναι ἰδιαιτέρα τις ἔξαιρετικὴ ὑπηρεσία, δικαιολογούσα τὴν ἐπιβολὴν εἰδικῆς ἀνταποδοτικῆς φορολογίας, ἀλλὰ γενικωτάτη καὶ στοιχειώδης ὑποχρέωσις τοῦ δήμου πρὸς τὴν ὀλότητα τῶν δημοτῶν, δὲν χωρεῖ νομίζω ἀποδείξεως. *Ὡς τοιαύτην δὲ αὐτοῦ ὑποχρέωσιν ὀφείλει ὁ δῆμος νὰ τὴν ἀντιμετωπίσῃ ὡς καὶ τὰς λοιπὰς γενικὰς ἀπέναντι τῶν δημοτῶν ὑποχρεώσεις αὐτοῦ ἐπὶ τῇ βίσει τῶν διατάξεων τοῦ θετικοῦ δημοτικοῦ ἡμῶν δικαίου. . .

*Καὶ εἶναι μὲν ἀληθές, ὅτι ἄλλαι νομοθεσίαι (Γαλλικὴ, Βελγικὴ, Πρωσικὴ) περιέχουσι διατάξεις δυνάμει τῶν ὁποίων οἱ δημόται ἐπιτρέπεται νὰ ὑποχρεωθῶσιν εἰς καταβολὴν δημοτικῶν τελῶν διὰ τὴν καθαρότητα καὶ τὸν φωτισμὸν τῶν ὁδῶν, τὴν ἀποκομιδὴν τῶν οἰκικῶν ἀκαθαρσιῶν κτλ. ἀλλ' ἡ ὑποχρέωσις αὕτη τῶν δημοτῶν στηρίζεται εἰς καθαρῶς ἱστορικοὺς λόγους, ὅπου δηλαδὴ καθαρότης, φωτισμὸς κτλ. δὲν ἐπεβάλλετο ἀρχικῶς, κατὰ τὴν κυριαρχικὴν ρόθμισιν τῶν ζητημάτων τούτων εἰς τὸν δῆμον ἀλλ' εἰς τοὺς κατοίκους, ἐκεῖ ἐπετράπη εἰς τοὺς δήμους ἢ εἰσπραξίς τοιούτων τελῶν, ἀφ' ἧς ἀνετέθη αὐτοῖς ἡ μέριμνα περὶ τῶν ἀντικειμένων τούτων *Ὅταν δὲ γεννῶνται ἀμυρισθητέαις τοῦ δικαιώματος τῶν δῆμων πρὸς ἐπιβολὴν τοιούτων τελῶν τὸ ζήτημα λήσεται ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ὡς ἀνωτέρω προϋποθέσεως.

*Πρακτικῶς ἀτυχῆς εἶναι ἡ φορολογία διότι καὶ ἂν δεχθῶμεν ὅτι θὰ ἀποδώσῃ τὸ ἔκλογισζόμενον ποσὸν τῶν 500,000 δραχ. ἑτησίως, ἐρωτᾶται, εἶναι ἢ μὴ δυνατὴ ἡ βελτίωσις τῆς ἐκτελουμένης ἤδη καθαρότητος;

*Ἀλλ' ἂς δεχθῶμεν, ὅτι διὰ τῶν ἀποδόσεων τῆς φορολογίας θὰ δυναθῇ ὁ δῆμος νὰ βελτιώσῃ τὴν καθαρότητα, εἶναι ὀρθὸν ἀπλῶς διὰ τὴν βελτίω-

αίν, ἡ Κυβέρνησις καὶ ὁ δῆμος νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὴν φυσικὴν δυσφορίαν τοῦ φορολογουμένου, οἷαν προκαλεῖ πῶσα νέα φορολογία;»

Κατέληγε δὲ τὸ σημεῖωμα εἰς τὴν παρατήρησιν καὶ σύστασιν προσανγῆς εἰς τὴν νομοθετημένην πηγὴν τῆς προσθέτου ἀμέσου φορολογίας ἐπὶ τοῦ φόρου οἰκοδομῶν, καὶ ἐπὶ τοῦ φόρου ἐπιτηδευμάτων.

477.— Ἀντιδημοτικὴ καὶ ἀδικος δὲν θὰ ἦτο πρόσθετος φορολογία τῶν οἰκοδομῶν, τῶν ἰδικτησίων μόνον, ὡς ἔχει ἡ νομοθετημένη πηγὴ, χάριν τῆς καθαριότητος, ἰδίως τῆς ἄρσεως τῶν οἰκιακῶν ἀπορριμμάτων τῶν ἐνοικιαστῶν; Ὅλαι δὲ αἱ νομοθεσίαι ἐπιβάλλουν τὸ τέλος εἰς τοὺς ἐνοικιαστὰς καὶ διαχαριστάς τῶν οἰκοδομῶν.

Ὅτι αἱ παρατηρήσεις τοῦ σημειώματος ὡς πρὸς τὸ ἐπιστημονικὸν μέρος εἶναι ἀνευχεῖς, δὲν χρειάζεται ἰδῶ ἀνάλυσις ἵνα καταδειχθῇ. Ὅτι τοιαῦται ἀρνητικαὶ ὑποδείξεις τῆς ἐπιστήμης δὲν ὑπάρχουν, ὡς πρὸς τὰ ἀναποδοτικά τέλη, φαίνεται εἰς ὅλας τὰς σελίδας τοῦ παρόντος κινήματος, ἀπὸ τὴν διοικητικὴν ζωὴν τῶν ἀπανταχοῦ δήμων καὶ κοινοτήτων.

Ὁ βουλγαρικὸς, ὁ ρουμανικὸς καὶ ὁ Ἰταλικὸς νόμος ἐπὶ τῶν τοπικῶν νόμων, εἶναι νεώτεροι καὶ ὁμοῦ περιλαμβάνουν καὶ τέλος καθαριότητος. Ὁ ρουμανικὸς ἐπιτρέτει τέλος καθαριότητος τῶν ὁδῶν καὶ πλατειῶν καὶ ἰδιαιτέρον τέλος διὰ τὴν ἄρσιν ἀπορριμμάτων, οἰκῶν καὶ βιομηχανιῶν, ὡς ὑπηρεσίαν ὀργανωμένην χάριν ἰδιαίτερου συμφέροντος τῶν κατοίκων.

Οἱ συντίκται ὄλων αὐτῶν τῶν ὀργανικῶν νομοθεσιῶν ἐγνώριζον, βέβαια, τὰ κρατοῦντα ἐν Πρωσσίᾳ κτλ. καὶ τὴν ἱστορικὴν τῶν ἐξέλιξιν κατεῖχον δὲ καὶ τὴν θεωρίαν, ἥτις δὲν διδάσκει τι ἀντίθετον.

Ὁ Fleiner γράφει ὅτι αἱ πραγματικῆς φύσεως παροχαί, τὰς ὁποίας ζητεῖ τὸ κράτος καὶ αἱ κοινότητες, εἶναι ὑπολείμματα τῆς φυσικῆς οἰκονομίας. Καὶ τινες μὲν ἐξηγεῖ τὸ ἀναντικατάστατον αὐτῶν. Ὑπάρχουν περιστάσεις, καθ' ἃς οὐδεμίαν σημασίαν ἔχει διὰ τὸ κράτος ἢ τὴν κοινότητα τὸ χρῆμα, ἐν ᾧ τοῦναντίον ἔχει κεφαλαιώδη ἢ εὐχέρεια νὰ δύναται νὰ διαθέσῃ ἀμέσως ὕλην ἀγαθὰ ἢ τὴν προσωπικὴν ἐργασίαν τῶν πολιτῶν: καταυλισμὸς καὶ διατροφή ἐνόπλου δυνάμεως, παροχὴ βοήθειας ἐν περιπτώσει ποικαῖων, δυστυχημάτων κτλ. Τοιαῦται πραγματικαὶ εἰσφοραὶ διετηρήθησαν εἰς τὸς κοινότητας ἐξ ἱστορικῶν λόγων ἢ σκοπιμότητος: διότι παρέχουν τὴν εὐχέρειαν νὰ ἐκπληρῶσι διοικητικὰ ἔργα, ἄνευ μεγάλης ὑπηρεσίας καὶ ἄνευ ἐπιβαρύνσεως τῆς φορολογικῆς ἀντοχῆς τῶν πολιτῶν: Προσωπικὴ καὶ τῶν κτηνῶν ἐργασία διὰ τὰ κοινοτικά ἔργα, ἐν αἷς καὶ ὁ καθαρισμὸς τῶν δημοσίων ὁδῶν, κοινὸν βῆρος. Ἰδιαιτέρον βῆρος ἢ προσωπικὴ ἐργασία διὰ τὴν συντήρησιν δημοσίων ὁδῶν, ὑποχρέωσις παροδίων πρὸς καθαρισμὸν τῶν ὁδῶν. Ἐὰν τὸ ἰδιαιτέρον βῆρος ἔχει διαμορφωθῇ ὡς ὑποχρέωσις πληρωμῆς χρηματικῆς τιμῆς ποσῶ, τότε ὑπάγεται εἰς τὰ δημόσια ἔσοδα (τέλος εἰσφορᾶ) Fleiner.— Στυμφαλιάδου σ. 382.

Ἡ διαμόρφωσις, λοιπόν, τῶν πραγματικῶν εἰσφορῶν εἰς χρηματικὰς, μακρὰν τοῦ νὰ ἀποδοκιμάζεται, εἶναι τὸ ὁμαλόν, τὸ σύμφωνον πρὸς τὸ σύγ-

χρονον σύστημα τῆς χρηματικῆς οἰκονομίας, ἀντιθέτως αἱ πραγματικαὶ εἰσφοραὶ ὡς ὑπολείματα τῆς φυσικῆς οἰκονομίας χρήζουν ἐξηγήσεως, καὶ αὕτη ἀναζητεῖται εἰς λόγους ἱστορικοὺς ἢ σκοπιμότητος.

478.— Ἐν Γαλλίᾳ, καθ' ἀρχὴν ἡ ἐνέργεια τῆς καθαριότητος τῶν συγκοινωνιακῶν μέσων βαρύνει τοὺς κατοίκους, ἰδιοκτητὰς τῶν παροδίων ἀκινήτων, πλὴν τοῦ κεντρικοῦ μέρους τῶν πλατειῶν καὶ λεωφόρων, αἵτινες πρέπει νὰ καθορίζονται ἐπιμελῆς τῶν δημοτικῶν ἀρχῶν. Ὅργαν. Ἐγκ. 15 Μαΐου 1884 αὐτ. Βέquet 1430. Fouchier σ. 153.

Καὶ τοῦ ἡμετέρου ἀπὸ 31 Δεκεμβρίου 1836 Β. Δ. περὶ δημοτικῆς ἀστυνομίας τὸ ἀρθ. 54 ἀφορῶν τὴν καθαριότητα ὁρίζει: «Καὶ πρὸς τοῦτο οἱ ἀκαθαροὶ νὰ συσσωρεύονται ἐν μέρει ἀπὸ τοὺς οἰκοδεσπότας καὶ ἐν μέρει ἀπὸ τοὺς δήμους». Ἡ ἀφορῶσα τὴν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν ἀστυν. διατάξεις ἀρχίζει ἄρθ. 1. Οἱ ἰδιοκτῆται καὶ ἐνοικιασταὶ οἰκιῶν καὶ καταστημάτων . . . ὑποχρεοῦνται ὅπως καθαρίζουν ἐπιμελῶς τὰ πρὸ τῶν οἰκιῶν τῶν καὶ καταστημάτων πεζοδρόμια. 29 1927. Γεν. Οἰκοδ. Κανονισμοῦ, ἀρθ. 27 ἐπιβάλλει εἰς βάρος τῶν παροδίων ἰδιοκτητῶν τὴν κατασκευὴν, συντήρησιν, φωτισμὸν . . . ὠρισμένης κατηγορίας ὁδῶν, τοῦ δήμου ἢ τῆς κοινότητος ὑποχρεομένου νὰ προβάλῃ εἰς τὰς ὡς ἄνω ἐργασίας εἰς βάρος καὶ διὰ λογαριασμὸν τῶν ὑποθέσων.

479.— Ἡ ἀπὸ 15 Μαΐου 1884 ὀργανικὴ ἐγκύκλιος ἐπὶ τοῦ γαλλικοῦ δημοτικοῦ νόμου λέγει: Οἱ ἰδιοκτῆται ἢ ἐνοικιασταὶ ἐκλήρουσι πλημμελῶς, συνήθως, τὴν οὕτως ἐπιβαλλομένην ὑποχρέωσιν, παρὰ τὰς κερῶσεις τοῦ Π. Νόμου. Καὶ αἱ δημοτικαὶ ἀρχαὶ πολλῶν πόλεων πρὸς ἐξασφάλισιν καλλιτέρας καθαριότητος τῶν δημοσίων ὁδῶν καὶ ἀποφυγῆν πολυαριθμῶν διώξεων ἐνώπιον τῶν πταισματοδικείων, ἐνεργοῦσιν αὐτὰ τὴν καθαριότητα μὲ τὴν ὁποίαν ἐπιβαρύνονται οἱ ἰδιοκτῆται ἢ ἐνοικιασταὶ. Συνήθως, ὑποκαθίστανται εἰς τοὺς ἰδιώτας μόνον τῆ συναϊέσει τῶν εἰς εἰσφορὰν, τῆς ὁποίας ἡ διατίμησις ἔχει ψηφισθῆ ὑπὸ τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου καὶ ἐνεκρίθη ὑπὸ τοῦ νομάρχου. Τὸ σύστημα τῆς προαιρετικῆς αὐτῆς εἰσφορᾶς παρουσιάζει σπουδαῖα πλεονεκτήματα ἔναντι τοῦ ἄλλου, καθ' ὃ οἱ ἰδιοκτῆται ἐξανγκίζονται εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἐπιβαλλομένης ἐργασίας. Ἄλλ' ἔχει καὶ μειονεκτήματα, ὅταν ἡ καθαριότης γίνεται διὰ μηχανημάτων, τὰ ὁποῖα εἶναι δύσκολον νὰ σταματῶσι πρὸ τῶν τμημάτων τῆς ὁδοῦ, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ καθαρίζονται ὑπὸ τῶν μὴ συνδρομητῶν. Οὕτω συμβαίνει συνήθως νὰ ἀπαλλάσσονται οὗτοι τῆς ἐργασίας χωρὶς νὰ πληρώνωσιν οὐδὲν ἀντάλλαγμα. Ἐντεῦθεν προκύπτει λυπηρὰ ἀνισότης μεταξὺ συνδρομητῶν καὶ μὴ.

480.— Ἡ δημοτικὴ ἀρχὴ τῶν Παρισίων, ὅπου τὸ σύστημα τῆς προαιρετικῆς εἰσφορᾶς εἶχεν ἐφαρμοσθῆ, πρὸς ἀποφυγῆν τῶν σοβαρῶν, ἀναπόφευκτων, ἀτόπων καὶ ἀνακούφισιν τῶν σπουδαίων βαρῶν, αἵτινα προσέκυπτον διὰ τὰ οἰκονομικὰ τῆς πόλεως, ἐζήτησεν ἕπως εἰς τὴν πρωτεύουσαν, ἡ ὑποχρέωσις τῆς καθαριότητος παύσῃ νὰ εἶναι ἀπλή προσωπικὴ ἐργασία, δυναμένη κατὰ βούλησιν νὰ ἐξαγορασθῆ εἰς χροῖμα καὶ μεταβληθῆ, κατὰ τὸ ὅσον

ἀπόλυτον, εἰς τέλος ἀντιαποδοτικόν, ἀντιπροσωπεῖον τὰ ἔξοδα τῆς καθαρότητος, τὴν ὁποίαν θὰ ἐπεφορτίζετο νὰ ἐκτελεῖ ἀντεπαγγέλτως διὰ λογαριασμὸν τῶν ἰδιοτῶν. Ἡ αἴτησις τῆς πόλεως τῶν Παρισίων ἐγένετο δεκτὴ διὰ νόμου ἀπὸ 26 Μαρτίου 1873, ἔχοντος οὕτω :

Ἄρθρον 1. Ἡ ὑποχρέωσις, ἣτις βαρύνει τοὺς παροδίους ἰδιοκτητὰς τῶν ὁδῶν τῶν Παρισίων τῶν ἀρτιμένων εἰς τὴν κοινὴν κυκλοφορίαν, νὰ καθαρίζωσιν, ἕκαστος ἀνολόγως τῆς προσόφωτός του, ἐπὶ πλάτους ἴσων πρὸς τὸ ἡμῖον τῶν ρηθεισῶν ὁδῶν καὶ μὴ δυναμένων ἐν πάσῃ περιπτώσει νὰ ἱπερβῇ τὰ ἔξ μέτρα, μεταβάλλεται εἰς τέλος δημοτικὸν ὑποχρεωτικόν, πληρωτέον εἰς χοῦμα, κατὰ διατίμησιν ψηφισμένην ὑπὸ τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου κατοπιν ἐρεῦνης καὶ ἐγκρινομένην διὰ διατάγματος ἐκδιδόμενον κατὰ τὸν τύπον τῶν διαταγμάτων δημοσίας διοικήσεως, διατίμησιν, ἣτις πρέπει νὰ ἀναθεωρῆται ἀνά πενταετίαν.

Δὲν θὰ λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν, διὰ τὸν κανονισμὸν τοῦ τέλους, ἡ ἀξία τῶν ἰδιοκτησιῶν, ἀλλὰ μόνον αἱ ἀνάγκαι τῆς κυκλοφορίας καὶ εὐπρεπείας τῶν συγκοινωνιακῶν μέσων.

Τὸ σύνολον τοῦ τέλους δὲν θὰ δύναται ἄλλως νὰ ὑπερβαίῃ τὰς δαπάναις, τὰς ὁποίας ἐπάγεται διὰ τὴν πόλιν τῶν Παρισίων ἡ καθαρότης τῆς ἐπιφανείας, ἣτις ἔχει τεθῆ εἰς βάρος τῶν κατοίκων.

Ἡ βεβαίωσις καὶ εἰσπραξις τοῦ τέλους θὰ ἐνεργῆται ὡς ἐπὶ ἀμέσων φόρων.

Ἄρθρον 2. Ἡ πληρωμὴ τοῦ εἰρημένου τέλους δὲν θὰ ἀπαλλάσῃ τοὺς παροδίους δημοσίων ὁδῶν τῶν ὑποχρεώσεων, αἵτινες εἶναι ἐπιβεβλημένα εἰς αὐτοὺς δι' ἀστυνομικῶν διατάξεων ἐν ἐποχῇ χιόνων καὶ πάγων.

481.— Πρώτη ἡ πόλις Λυὼν καὶ κατοπιν ἄλλαι ἐζήτησαν καὶ ἐπέτυχον δι' εἰδικῶν διατάξεων ἐξοσιοδοτήσιν πρὸς εἰσπραξιν παρομοίου τέλους καθαρότητος. Ἐπειδὴ ἱκανὸς ἀριθμὸς καὶ ἄλλων πόλεων ἐζήτην τὴν ἐπέκτασιν, εἰς τὸν δημοτικὸν νόμον τοῦ 1884 ἀρθ. 133 ἐδ. 13 περιελήφθη διάταξις γενικὴ, καθ' ἣν μετὰ τῶν τακτικῶν εὐδῶν τῶν κοινοτήτων τῆς Γαλλίας καὶ τοῦ Ἀλγερίου περιλαμβάνεται ἡ πρόσδοσις ἐκ τοῦ τέλους καθαρότητος, ὅπου ἐπιβάλλεται αἰτήσιν τῶν κοινοτήτων, σύμφωνα πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ νόμου τῆς 26 Μαρτίου 1873, δυνάμει διατάγματος ἐκδιδόμενου κατὰ τὸν τύπον τῶν διαταγμάτων δημοσίας διοικήσεως, δηλαδή μετὰ γνώμην τοῦ Σ. Ἐπικρατείας. Ἐγκ. Ὑπ. Ἐσ. 15 Μαΐου 1884.

Διὰ τοῦ νόμου τῆς 13 Αὐγ. 1926 περὶ κοινοτικῶν φόρων, τὸ ὡς ἄνω τέλος καθαρότητος ἐπιβάλλεται δι' ἀποφάσεως τοῦ κ. σ. ἐγκρινομένης ὑπὸ τοῦ Νομάρχου. Ὅλαι λοιπὸν αἱ κοινότητες δύνανται νὰ ζητήσουν τὴν ἐπιβολὴν τοιοῦτου τέλους. Ἀλλά, πράγματι, ἡ ἐπιβολὴ παρουσιάζει σπουδαῖα πλεονεκτήματα μόνον διὰ τὰ σπουδαῖα ἀστικά κέντρα. Καὶ τὸ Σ. Ε. ἀρνείται γενικῶς τὴν ἐγκρισιν διὰ κοινότητος, ἡσσονος σπουδαιότητος, μικρῆς. Λύτ. Monsarrat 275 ἐφ.

Κατὰ τὰς σαφεῖς διατάξεις τοῦ νόμου 1873, τὸ τέλος δὲν δύναται νὰ

ὀρίζεται κατὰ μέτρον τρέχον προσόψεως· πρέπει νὰ υπολογίζηται κατὰ μέτρον ἐπιφανείας. Καὶ δὲν δύναται νὰ υπερβαίη τὴν προκαλουμένην διὰ τὴν κοινότητα δαπάνην διὰ τὸ κυρίως καθάρισμα καὶ ὄχι δι' ἄλλας ἐργασίας, ἄρσιν ἀκαθαρσιῶν, ἄρσιν ὑλικῶν, κατιβρεγμᾶ.

Σύμφωνα πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ νόμου, αἱ κοινότητες δύνανται νὰ διαιρῶσι τὰς δημοσίας ὁδοὺς εἰς κατηγορίας ἀναλόγως τοῦ βαθμοῦ τῆς κυκλοφορίας καὶ διατίμησις διάφορος δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ δι' ἐκάστην κατηγορίαν. Ἐξ ἐτέρου δὲν δύναται νὰ διαιρέσῃσι τὰς παροδίους ἰδιοκτησίας τῆς αὐτῆς ὁδοῦ εἰς κατηγορίας ἀναλόγως τῆς ἀξίας ἢ τῆς φύσεως τῶν καὶ νὰ καθορίσῃσι διατίμησιν διαφορετικὴν δι' ἐκάστην κατηγορίαν. *Municipalitat aut.*

Ἡ βεβαίωσις καὶ εἰσπραξίς τοῦ τέλους ἐνεργεῖται ὡς ἐπὶ ἀμέσων φόρων, δηλαδὴ δι' ὀνομαστικῶν φορολογικῶν καταλόγων κηρυσσομένων ἐκτελεστικῶν ὑπὸ τοῦ Νομάρχου ἀλλὰ τὸ τέλος δὲν δύναται νὰ ἐξοφλῆται κατὰ δωδεκαμῆτρια. *Fouchier 1154.*

482.—Ἡ πόλις τῶν Παρισίων ἐξουσιοδοτήθη δι' εἰδικῶν νόμον ἀπὸ 31 Δεβρίου 1900, ὅπως εἰς ἀντικατάστασιν καταργηθέντων διαπυλίων ἐπὶ τῶν ποτῶν ὑγεινῆς, ἐπιβάλλῃ τέλος διὰ τὴν ἄρσιν τῶν οἰκιακῶν ἀπορριμμάτων.

Τὸ τέλος βαρύνει ὅλας τὰς ἰδιοκτησίας τὰς ὑποκειμένας εἰς τὸν κτηματικὸν φόρον. Ἐπιβάλλεται ἐπ' ὀνόματι τῶν ἰδιοκτητῶν ἢ ἐπικαρπωτῶν καὶ εἶναι ἀπαιτητὸν κατ' αὐτῶν καὶ τῶν κυρίων ἐνοικιαστῶν, δυναμένων νὰ στραφῶσι κατὰ τῶν ἰδιατέρων ἐνοικιαστῶν διὰ τὴν ἀπόδοσιν τοῦ ἀνήκοντος ποσοστοῦ τοῦ τέλους.

Σύμφωνα πρὸς νόμον ἀπὸ 15 Ἰαν. 1926 τὸ ποσοστὸν τοῦ τέλους δὲν δύναται νὰ υπερβῇ τὰ 1,75% τῆς καθαρᾶς προσόδου, ἣτις χρησιμεύει ὡς βῆσις τοῦ κτηματικῶν φόρου.

Τὸ τέλος ἔχει τὸν χαρακτῆρα φόρου ἐπὶ τῶν ἐνοικίων (*impôt locatif*). Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ὁ χαρακτῆρ αὐτοῦ ἠμφισβητήθη κατ' ἀρχὰς ὑπὸ τοῦ Σ. Ἐπικρατείας, θεωροῦντος τοῦτο ὡς ἀντιπροσωπεύον τὴν ἀποζημίωσιν ὑπηρεσίας παρεχομένης ὑπὸ τῆς πόλεως πρὸς τοὺς ἰδιώτας, εἰς οὓς ὑποκαθίσταται, ἵνα ἀσφαλίσῃ τὴν ἄρσιν τῶν οἰκιακῶν ἀπορριμμάτων. Προέκυπτεν ἐκ τούτου ἡ συνέπεια, πολλὴ βαρεῖα, διὰ τὰ δημοτικὰ οἰκονομικά, ὅτι τὸ τέλος δὲν ἠδύνατο νὰ ζητηθῇ δι' ἀκίνητα, τὰ ὁποῖα δὲν παρήγον ἀπορριμματα. Ἡ πόλις οὐδέποτε ἀπέδεχθη τὴν θέσιν ταύτην ὑποστηρίζουσα, ὅτι πρόκειται περὶ ἀληθινοῦ φόρου ἐπὶ τῶν ἐνοικίων, καὶ ὅτι οὐδεμίαν συσχέτισις χωρεῖ μεταξύ τῆς δαπάνης εἰς τὴν ὑποβάλλεται ἡ πόλις διὰ τὴν ἄρσιν τῶν ἀπορριμμάτων καὶ τῆς ἀποδόσεως τοῦ τέλους.—Τὸ Σ. Ε. μετέβαλε τὴν νομολογίαν τοῦ ἀποδεχθῆν τὰς ἀπόψεις τῆς πόλεως. *Lefèbre. Les taxes municipales de Paris σ. 39 ἐφ., 194.*

Κατὰ τὸν νόμον τῆς 13 Αὐγούστου 1926, μεταξύ τῶν τελῶν, τὰ ὁποῖα

δύνανται να επιβάλλουν αι κοινότητες, περιλαμβάνεται και τέλος άσφραξ των οικιακών άπορριμμάτων. "Αρθ. 1, 11.

Κατά τὸ ἐκτελεστικὸν διατάγμα, ἀπὸ 11 Δεβρίου 1926, ἀρθ. 11. Τὸ τέλος ἐπιβάλλεται ὑπὸ τὰς βάσεις τοῦ νόμου τοῦ 1900, ἀφοροῦντος τὴν πόλιν τῶν Παρισίων. Τὸ ποσοστὸν δὲν δύναται νὰ ὑπερβῇ τὰ 6⁹/₁₀ τῆς φορολογητέας καθαρᾶς προσόδου.

283.—Ὁ βουλγαρικὸς νόμος ἀναγράφει καὶ τέλος διὰ τὴν ἄσφιν τῶν ἀπορριμμάτων ἀπὸ τὰς κατοικίας καὶ ἄλλας οἰκοδομὰς καὶ αὐλὰς ἐν τῇ περιφερείᾳ, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἡ κοινότης ἐκτελεῖ τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην. Ἡ διατίμησις καθορίζεται ἀναλόγως τῆς ἐκτελουμένης ὑπὸ τῆς κοινότητος ὑπηρεσίας καὶ τὸ συνολικὸν ποσὸν τοῦ τέλους δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίῃ τὸ τῆς προβλεπομένης σχετιοῦς δαπάνης. "Αρθρ. 89.8ον. Ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ δήμου Σόφιας 1927, παρουσιάζει ἔσοδον σχετικὸν 5.500.000, λιβ.

Ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ δήμου Βουκουρεστίου 1933-34 περιλαμβάνει ἔσοδον ἀπὸ τέλος διὰ τὸν καθαρισμὸν τῶν δημοσίων ὁδῶν 10.000.000 λ. καὶ ἀπὸ εἰδικῶν τέλος διὰ τὴν ἄσφιν ἀπορριμμάτων τῶν οἰκῶν καὶ βιομηχανιῶν 58.000.000.

284.—Ὁ Ἰταλικὸς κῶδιξ προβλέπει τέλος διὰ τὴν ὑπηρεσίαν ἄσφρας καὶ μεταφορᾶς ἀπορριμμάτων. "Αρθρ. 268 ἐφ. Αἱ κοινότητες, αἵτινες, ἐπὶ πλέον τῆς ὑποχρεωτικῆς ὑπηρεσίας τῆς καθαριότητος τοῦ συνοικισμοῦ, ἐνεργοῦν ἰδίαις δαπάναις καὶ ὑπὸ τὴν τήρησιν τῶν κανόνων ὑγιεινῆς, τῶν ἐγκεκριμένων ὑπὸ τοῦ νομάρχου μετὰ γνώμη τοῦ νοματῆρου, τὴν ὑπηρεσίαν ἀποκομιδῆς ἀπορριμμάτων, ἐξουσιοδοτοῦνται νὰ εἰσπράττουν, βάσει τιμολογίου, εἰσφορὰν ἀντιπροσωπεύουσαν τὸ ἀντίτιμον τῆς ρηθείσης ὑπηρεσίας.

Τὸ συνολικὸν ποσὸν τοῦ τέλους δὲν δύναται δι' ἕκαστον ἔτος νὰ ὑπερβαίῃ τὸ ἐγγεγραμμένον εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ ἰδίου ἔτους ποσὸν πραγματικῆς δαπάνης τῆς ρηθείσης ὑπηρεσίας. "Αρθρ. 268.

Ὑπόχρεοι εἶναι οἱ ἐνοικιασταὶ καὶ διαχειρισταὶ τῶν οἰκοδομῶν. "Αρθ. 269.

Τὸ τιμολόγιον καὶ οἱ κανόνες τῶν σχετικῶν ἐξαιρέσεων, ἀναλόγως τῆς οικονομικῆς καταστάσεως τῶν ποιουμένων χρῆσιν, τῆς χρήσεως εἰς ἣν προορίζονται αἱ οἰκοδομαὶ καὶ τῆς καταστάσεως αὐτῶν, ἀποφασίζεται ὑπὸ τοῦ δημάρχου καὶ ἐγκρίνεται ὑπὸ τοῦ ἐπαρχ. διοικ. συμβουλίου "Αρθ. 270.

Ἡ εἰσπραξὶς ἐνεργεῖται διὰ καταλόγων σύμφωνα κρὸς τὰς γενικὰς διατάξεις τῶν ἀρθῶν 286 ἐφ. εἴτε ἀμέσως παρὰ τῶν ποιουμένων χρῆσιν δι' εἰδικῶν ὑπαλλήλων, οἵτινες θὰ βεβαιώνουν ἐνδεχομένης ἀρνήσεις πληρωμῆς. "Αρθρ. 272.

Εἰς τὴν δευτέραν τῶν περιπτώσεων τοῦ προηγουμένου ἀρθρου ἂν οἱ ὑπόχρεοι καθυστεροῦσι τὴν πληρωμὴν καταρτίζεται εἰδικὸς κατάλογος δημοσιευόμενος εἰς τὴν δημοσίαν ἐπὶ 15 ἡμέρας συνεχεῖς. Διαρκούσης τῆς προθεσμίας οἱ ἐνδιαφερόμενοι δύνανται νὰ ὑποβάλλουν τὰς ἀντιρρήσεις πρὸς τὸν Νομάρχην ἀποφασίζοντα ὀριστικῶς.

Ὁ κατάλογος κηρυσσόμενος ἐκτελεστικὸς ὑπὸ τοῦ Νομάρχου ἀποστέλλε-

ται πρὸς τὸν ταμίαν διὰ τὴν εἰσπραξίν ὑπὸ τοὺς τύπους καὶ τὰ καθιερωμένα οικονομικά προνόμια... "Αρθρ. 373.

5. Τέλος οδοστρωσίας, πεζοδρομίων, υπονόμων

1835.— Ἐν Γαλλίᾳ τὸ τέλος οδοστρωσίας καὶ πεζοδρομίων στηρίζεται εἰς τὰς διατάξεις τῶν νόμων ἀπὸ 26 Ἰουνίου 1841, ἀρθ. 28 καὶ 7 Ἰουνίου 1845 ἀρθ. 4 ἐν συνδυασμῷ πρὸς γνωμοδότησιν τοῦ Σ. Ε. ἀπὸ 25 Μαρτίου 1807 καὶ τὴν νομολογίαν τοῦ ἴδιου.

Προσοισμὸν ἔχουν τὴν κατασκευὴν καὶ συντήρησιν τῆς στρώσεως καὶ τῶν πεζοδρομίων τῶν ὁδῶν ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει αὐτῶν ἀναλόγως τῶν περιπτώσεων ὑπὸ τὴν διπλὴν προϋπόθεσιν: 1ον) ὅτι ἀρχαίαι τοπικαὶ συνθήμαι θέτουσι τὰ ἔξοδα ταῦτα εἰς βάρος τῶν παροδίων ἰδιοκτητῶν, 2ον) ὅτι τὰ τοκτικὰ ἔσοδα τῆς κοινότητος δὲν ἀρκοῦν ἵνα καλύψουσι τὰς σχετικὰς δαπάνας.

Τὸ τέλος ψηφίζεται ὑπὸ τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου ὀρίζοντος καὶ τὴν διατίμησιν καὶ ἐγκρίνεται ὑπὸ τοῦ νομοσχοῦ διὰ τὰ πεζοδρόμια ἢ δαπάνη κατανέμεται μεταξὺ κοινότητος καὶ παροδίων.

Ἡ βεβαίωσις καὶ εἰσπραξίς ἐνεργεῖται ὡς ἐπὶ ἀμέσων φόρων. Foucquier 137.

1865.— Τέλος υπονόμων εἰσέπραττεν ἡ πόλις τῶν Παρισίων δυνάμει ἐδικτοῦ νόμου τοῦ 1894.

Ὁ νόμος τῆς 13 Αὐγούστου 1926 περιλαμβάνει καὶ τὸ τέλος αὐτὸ taxe de déversement à l'égout. "Αρθ. 1. 16, δι' ὅλης δηλαδὴ τῆς κοινότητος.

Κατὰ τὸ ἐκτελεστικὸν διάταγμα τοῦ νόμου τούτου, τὸ τέλος εἰσπράττεται παρὰ τῶν ἰδιοκτητῶν εἴτε οἰκοδομῶν συνδεδεμένων πρὸς τὸ δίκαιον υπονόμων εἴτε οἰωνδῆ τοτε οἰκοδομῶν παροδίων, ὑφ' ἧς λειτουργεῖ ὑπόνομος.

Ἐπιβάλλεται ἐπὶ τῆς καθαρᾶς προσόδου τῶν ἀκινήτων, ἧτις χρησιμεύει ὡς βάσις διὰ τὸν κτηματικὸν φόρον, χωρὶς τὸ ποσοστὸν νὰ δύναται νὰ ὑπερβαίῃ τὰ 6¹/₁₀ τῆς προσόδου ταύτης.

Ἀπόδοσις διὰ τὴν πόλιν τῶν Παρισίων, 1928, φρ. 44,400,000, Μασσαίας, 1929, φρ. 5,150,000, Vincennes, 1929, πληθ. 41856 κατ. φρ. 132,000.

1897.— Ἐν Βελγίῳ, ἐφαρμόζεται ἡ ἀρχή: Ἡ κοινότης δύναται νὰ εἰσπράξῃ, τίτλω φόρῳ, τὰς δαπάνας, τὰς ὁποίας κατέβαλε διὰ τὴν κοινοτικὴν οδοποιίαν (ὑπὸ εὐρυτάτην ἔννοιαν) παρὰ τῶν ἰδιοκτητῶν, οἵτινες ἐπιφορῶνται εἰδικῶς ἀπὸ τὰ ἔργα αὐτά: Οὐδεμία νομικὴ διατάξις ὑποχρεώνει τὴν κοινότητα νὰ εἰσπράξῃ τὰς δαπάνας ταύτας ἀπὸ τὸ σύνολον τῶν κατοίκων. Williquet 697, ἐνθα καὶ ἡ νομολογία τοῦ Ἀκρωτικοῦ.

Τὰ τέλη οδοποιίας δύνανται νὰ νοηθῶσι κατὰ δύο τρόπους. Συνήθως εἶναι τέλη ἔμμεσα ἀνταποδοτικά. Δύνανται ἐπίσης νὰ ἐπιβληθῶσι ὑπὸ μορφὴν ἀμέσων φόρων, εἰς βάρος ὁδῶν τῶν ἰδιοκτησιῶν κειμένων κατὰ μέτρον τῶν δημοσίων ὁδῶν. Αἱ δύο μορφαὶ φορολογίας δύνανται ἐπίσης νὰ συνπάρχωσιν. Αὐτ. 699.

Ὅπως ἐγκρίνεται ἡ ἐπιβολή, δυνάμει ἀπλῶς τῆς γενικῆς διατάξεως τοῦ ἀρθρου 76, ὅαν τοῦ δημοτικοῦ νόμου, διὰ κοινοτικοῦ κανονισμοῦ ἐγκρινομένου, μετὰ γνώμην τῆς διαρκοῦς ἐπιτροπείας, διὰ βασιλικῆς ἀποφάσεως τέλη:

1) Ἐπὶ τῶν οἰκοδομήσεων καὶ ἐπισκευῶν. 2) Διὰ τὴν ἀνοίξιν ὁδῶν, πλήττοντα τοὺς κατὰ μῆκος τῆς ὁδοῦ ἰδιοκτῆτας. 3) Διὰ τὴν κατασκευὴν πεζοδρομίων. 4) Διὰ τὴν ὁδοστρωσίαν. 5) Διὰ τὴν κατασκευὴν ὑπονόμων. 6) Διὰ τὴν σιρῶσιν, συντήρησιν, καθαριότητα, φωτισμόν, ἀποχέτευσιν, ἢ διὰ μίαν τῶν ὑπηρεσιῶν τούτων. Biddaer σ. 1290. Williquet 701. ἐφ.

Διὰ νόμου ἀπὸ 17 Μαρτίου 1925, αἱ κοινότητες ἐξουσιοδοτοῦνται νὰ ἐπιβάλλουν εἰδικὸν τέλος λειτουργίας καὶ συντηρήσεως τῆς ὁδοποιΐας κατ' ἀναλογίαν τῆς κτηματολογικῆς προσόδου τῶν ἀκινήτων τῶν κειμένων ἐπὶ τῆς περιφερείας τῶν πρὸς κλίμακην τῶν δαπανῶν ὁδοποιΐας· τὸ τέλος αὐτὸ δὲν δύναται ἐν πάσῃ περιπτώσει νὰ ὑπερβαίῃ τὸ $\frac{1}{10}$ τῆς ρηθείσης προσόδου διὰ τὰς οἰκοδομημένας ἰδιοκτησίας ἢ τὰ οἰκοδομήσιμα γήπεδα τὰ κείμενα ἐντὸς τῶν ἀστικῶν κέντρων καὶ τὸ $\frac{1}{20}$ διὰ τὰς ἄλλας ἀστικεῖς ἰδιοκτησίας. Williquet 719.

488.— Ὁ Ἰταλικὸς κώδιξ περιλαμβάνει εἰσφορὰν ὑπονόμων, Contribution d'égout. Κεφ. XVI ἀρθρα 247-252.

Αἱ κοινότητες τῶν κλάσεων Α ἕως Δ, αἱ κοινότητες πρωτεύουσα ἐπαρχιῶν αἱ μὴ περιλαμβανόμεναι εἰς τὰς ρηθείσας κλάσεις ὡς καὶ ἔκκειναι εἰς τὴν περιφέρειαν τῶν ὁποίων ἔχον ἀναγνωρισθῆ τὰ ἰδιαιτέρα χαρακτηριστικὰ τόπων θεραπείας, διαμονῆς ἢ τουρισμοῦ, δύνανται, ἐν περιπτώσει ἀνάγκης ἀνεγνωρισμένης, νὰ ἐξουσιοδοτηθοῦν διὰ διατάγματος βασιλικοῦ, ἐκδομένου προτάσει τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν, ἀφ' οὗ ἀκουσθῆ ἡ κεντρικὴ ἐπιτροπὴ τῶν τοπικῶν οικονομικῶν καὶ τὸ Συμβούλιον Ἐλευθερίας, νὰ ἐπιβάλλουν διὰ τὴν συντήρησιν τῶν ἔργων ὑπονόμων νέων ἢ παλαιῶν, εἰσφορὰς εἰς βάρος τῶν ἰδιοκτητῶν τῶν ἀκινήτων τὰ ὁποῖα, ἄμέσως ἢ ἠμέσως, χύνουν ἐκεῖ ἀπορρίματα. Ἄρθ. 247.

Ἡ εἰσφορὰ εἶναι ἔτησι· δὲν δύναται νὰ ὑπερβαίῃ τὰ δύο λεπτά κατὰ λίραν τοῦ φορολογησίου εἰσοδήματος ὡς προκύπτει ἐκ τῶν καταλόγων τοῦ ἔτους εἰς ὃ ἡ εἰσφορὰ ἀναφέρεται. Διὰ τὰς οἰκοδομὰς τὰς ἐξαιρουμένας φόρον, τὸ φορολογητέον εἰσόδημα προσδιορίζεται διὰ συγκρίσεως πρὸς τὰς οἰκοδομὰς αἵτινες εἰσίσκωνται ὑπὸ ἀνάλογους ὁρους. Ὁ ἰδιοκτῆτης, ὅστις συνέδραμεν εἰς τὰς δαπάνας κατασκευῆς ὑπονόμων καταβαλὼν τὴν εἰσφορὰν βελτιώσεως, ἀπαλλάσσεται ἐπὶ πέντε ἔτη τῆς εἰσφορᾶς συντηρήσεως. Ἄρθ. 248.

Οἱ ἰδιοκτῆται ἀκινήτων βαρυνομένων με εἰσφορὰς ὑπονόμων δύνανται εἰς πᾶσαν ἐποχὴν νὰ ἀπαλλάσσονται τοῦ βάρους τούτου διὰ πληρωμῆς κεφαλαίου εἰκοσαπλασίου τοῦ ποσοῦ τῆς ἔτησις εἰσφορᾶς. Ἄρθ. 250.

Αἱ εἰσφοραὶ ὑπονόμων εἰσπράττονται διὰ καταλόγων ὀνομαστικῶν διὰ τῶν κοινοτικῶν εἰσπρακτόρων μετὰ τῶν προνομίων κατὰ τὸν νόμον περὶ εἰσπραξέως τῶν ἀμέσων φόρων. Αἱ διατάξεις τοῦ ἀρθρου 298 (προνόμιον) ὡς

καί οἱ κανόνες τοῦ κεφαλαίου XIX οἱ ἀφορώντες τὰς βεβαιώσεις καί τὰς προσφυγὰς ἐφαρμόζονται εἰς τὰς εἰσφορὰς ταύτας. Ἄρθ. 251 ...

499. — Ὁ βουλγορικὸς νόμος περὶ κοινοτήτων περιλαμβάνει: Ἄρθ. 88 ἐδ. 20: Ἐτήσιον τέλος 1-10 λεβ. κατὰ τ. μ. ἐπὶ μὴ κατασκευασθέντων πεζοδρομίων, τῶν ὁποίων ὅμως ἐτέθησαν τὰ πλαίσια. Ἐδ. 22: Ἐτήσιον τέλος ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων (ἐκτὸς τῶν ἐστρωμένων μὲ τουρκικὰ καλδιρίμια) ὁδῶν μέχρι τοῦ ἡμίσεως δρόμου τὸ τέλος εἶναι ἀπὸ 2 μέχρι 10 λέβια τὸ τ. μ., λαμβανομένης ὡς βάσεως ὑπολογισμοῦ τῆς προσόψεως τῆς οἰκοδομῆς καὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ὁράφων. Τὰ ἔσοδα τοῦ τέλους οδοστρώσεως καὶ πεζοδρομίων διατίθενται ἀποκλειστικῶς διὰ τὴν ἐπίστρωσιν καὶ τοποθέτησιν πλαισίων (bordures).

Ἄρθ. 89 ἐδ. 14. Τέλος διὰ συνδέσιν τῶν κατοικιῶν καὶ ἄλλων ἀκινήτων κτημάτων ἐντὸς τοῦ σχεδίου τῆς κοινότητος μετὰ τῶν κοινοτικῶν ὑπονόμων. Τὸ τέλος καθορίζεται ἀναλόγως τοῦ εἴδους καὶ τοῦ μεγέθους τῆς οἰκοδομῆς, ἣτις ἐξεληφθεῖται ἀπὸ τὰς ὑπονόμους.

Τὸ συνολικὸν ἄθροισμα τοῦ τέλους τούτου δύναται νὰ περιλαμβάνῃ πρὸς ὄφελος τῆς κοινότητος, ἐκτὸς τῶν ἐξόδων διὰ τόκους, ἀποσβέσεις, συντήρησιν, φθορὰν ἐκ τοῦ χρόνου, καὶ καθαρὸν κέρδος οὐχὶ περισσώτερον ἀπὸ 10% ἐκ τῆς πληρωθείσης μερίδος τοῦ ἔργου τῶν ὑπονόμων καὶ μέχρι 5% ὁμοίως, ἐκτὸς τῶν ἀρτιλομένων χρεωλυσιῶν, ποσοστὸν διὰ φθορὰν καὶ συντήρησιν ἐπὶ τῆς μὴ πληρωθείσης μερίδος τῶν ἐξαρτημάτων τῶν ὑπονόμων, κατ' ἐκτίμησιν τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου βάσει γνωμοδοτήσεων τεχνικῶν ἐμπειρογνομόνων.

400. — Ἡ ἡμετέρα δὲλγάνωσις. Διάταγμα τῆς 25 Φεβρίου 1836, ὡς εἶδομεν, ἀνεγνώριζε τὴν ἀνάγκην δημιουργίας εἰδικῶν εἰσδημάτων πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν σχεδίων τῶν πόλεων, καὶ ἐδημιούργει τότε, ἑπὲρ τῶν δήμων διὰ τὸν σκοπὸν αὐτόν, κατασκευὴν ὁδῶν, δεινδροφυτεύσεις, τὸ ὄδραχιον τέλος ἀδειῶν οἰκοδομήσεων. Κατὰ τοὺς ἀρχαιοτέρους νόμους, ΓΝΗ' τοῦ 1856 ΓΩΖΓ' τοῦ 1911, ἡ κατασκευὴ ὑπονόμων βαρύνει τοὺς παροδίους ἰδιοκτῆτας καὶ τοὺς δήμους ἀναδεχομένους τὸ τεταρτημόριον τῆς δαπάνης, ἡ κατασκευὴ δὲ καὶ συντήρησις τῶν πεζοδρομίων τῶν ὁδῶν καὶ πλατειῶν βαρύνει ἀποκλειστικῶς τοὺς παροδίους ἰδιοκτῆτας.

Εἶδομεν δὲ τι ὁρίζεται διὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς καθαριότητος, διὰ τὸν φωτισμόν.

Ὅστε καὶ ἡ ἡμετέρα νομοθεσία περιέλεβεν ἐξ ἀρχῆς, ὅσας γενικὰς ἐννοίας περιεῖχον αἱ πρότυποι, ὅσον ἀφορᾷ τὰ βάρη διὰ τὴν ὁδοποιίαν, ὑπὸ τὴν ὀλοκληρωτικὴν αὐτῆς ἔννοϊαν. Διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν ἐκ τοιούτων βαρῶν δαπανῶν διεμορφώθησαν πανταχοῦ, καὶ εἰς γείτονας βαλκανικὰς χώρας, δικαιώματα καὶ τέλη, ἀνταποδοτικὰ στενῶς κατ' ἀρχάς, φόροι εἰδικοί ἀληθινοὶ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας. Μόνον δὲ ἐν τῇ χώρῃ μας δὲν ἔλαβον συνεχίαν πρακτικὴν οἱ πρῶτοι ὅρισμοί.

491. — Ἡ ἀπὸ 31 Αὐγ. 1923, Α-2, ἐγκύκλιος τοῦ Ὑπουργείου Συγ-

κοινωνίας επί του Ν. Δ. από 17 Ιουλίου 1923 «περί σχεδίων πόλεων... κτλ.» φέρει: "Άξιον ιδιαίτερας παρατηρήσεως είναι και το γεγονός, ότι ούδεμία κατεβλήθη μέχρι τούδε φροντίς προς εξασφάλισιν χρηματικῶν πόρων διὰ τὴν πραγμάτωσιν τῶν σχεδίων τῶν πόλεων. Οὔτε οἱ Δήμοι καὶ Κοινότητες ἐπεδίωξαν τὴν ἐξέτερεσιν οὐδὲποτε καταλλήλου οἰκονομικοῦ, συνδνασμοῦ, οὔτε τὸ Κράτος ἐμελέτησε κατὰ τὸ ζήτημα τοῦτο. *Παρωράθη ἡ θεμελιώδης ἀρχὴ τῆς κατὰ τὸ δυνατόν καλύψεως τῶν διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ σχεδίου ἀπαιτουμένων δαπανῶν διὰ τῶν ἐκ ταύτης προκυπτουσῶν ὀφελειῶν, καὶ οὐδεμία κατεβλήθη φροντίς διὰ τὴν οὐδαμῶς διαθέσιν παντοίων ἐσόδων δφειλουμένων εἰς τὴν ἀσφαλὲς ἐκμετάλλειαν τῆς ἐφαρμογῆς τῶν σχεδίων τῶν πόλεων καὶ τῆς οἰκοδομῆς αὐτῶν...*" Σ. 4.

Ἄλλὰ τί εἶναι τὸ Κράτος καὶ τί νὰ κρίνῃ, διὰν τοιαύτην ἐξέλιξιν, διαμόρφωσιν τοιοῦτων ἐσόδων ὑπὲρ τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων, εὑρισκὲν ἀντεπιστημονικὴν, ἀναχρονιστικὴν, πρακτικῶς ἀσκαπὸν καὶ τὸ φοβερῶτερον ἀντιδημοτικὴν ἢ πύγχερος ἐγχεσμία, βαθεύτερα μελέτη τῶν ἐιδικῶν;

§ 132. — Ὁλοσήμερον καὶ τὸ ρηθὲν Ν. Δ. περὶ σχεδίων τῶν πόλεων, ἐπιναλαμβάνει καὶ ἀναπτύσσει τὰς ὡς ἀνωτέρω γενικὰς ἐννοίας τῆς παλαιότερας νομοθεσίας. Ὅριζει ἐν ἀρθρῷ 1. Διὰ διαταγμάτων κανονίζονται. α') Οἱ γενικοὶ ὅροι ὑγιεινῆς, συγκοινωνίας, ἀσφαλείας, αἰσθητικῆς... β') Τὰ πρὸς θεραπείαν τῶν ἀναγκῶν τῶν πόλεων κωμῶν κτλ. ἐκτελεστέα ἔργα ὑδρεύσεως, ἐξυγιάνσεως, συγκοινωνίας, ἐξωραϊσμοῦ, ἀναψυχῆς, οἱ ὅροι καὶ ὁ τρόπος μελέτης, ἐκτίσεως, συντηρήσεως καὶ χρήσεως τῶν ἔργων τούτων. γ') Αἱ διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ συντήρησιν τῶν ἀνωτέρω ἔργων ὑποχρεώσεις τῶν δήμων, κοινοτήτων καὶ ἰδιοκτητῶν, οὗς (ἰδιοκτητῆς) ἐν πάσῃ περιπτώσει βαρύνει μέρος τοῦλάχιστον τῶν δαπανῶν διαμορφώσεως, κατασκευῆς καὶ συντηρήσεως τῶν πρὸ τῶν οἰκοπέδων τῶν ὁδῶν, πλατειῶν καὶ λοιπῶν κοινοχρήστων χώρων καὶ ὁ τρόπος ἐπιβολῆς τῶν ὑποχρεώσεων τούτων.

Ὁ ἐπακολουθήσας Γενικὸς Οἰκοδομικὸς Κανονισμὸς ὁρίζει :

Ἡ ὁδοστρωσίς, δηλαδὴ ἡ τήρησις τοῦ καταστροφώματος τῶν ὁδῶν καὶ πλατειῶν ἐν καλῇ καταστάσει ἀπὸ ἀπόψεως κυκλοφορίας, καθαριότητος καὶ ἀποχετεύσεως, βαρύνει τοὺς δήμους καὶ τὰς κοινότητας. Ἄρθρ. 23.

Δι' ὠρισμένας ὁδοὺς τοπικῆς ἐξυπηρητήσεως, ἡ κατασκευὴ, συντήρησις, καθαριότης καὶ φωτισμὸς βαρύνει ἀποκλειστικῶς τοὺς παροδίους ἰδιοκτητῆς. 27-1. Ἡ κατασκευὴ καὶ συντήρησις τῶν πεζοδρομίων βαρύνει, γενικῶς τοὺς παροδίους ἰδιοκτητῆς. 24.

Ἡ κατασκευὴ δικτύου ὑπονόμων βαρύνει τοὺς δήμους καὶ τὰς κοινότητας. 27-2.

Ὁ Γενικὸς Οἰκοδομικὸς Κανονισμὸς περιέχει, ὡς εἶδομεν ἀνωτέρω, καὶ γενικὰς διατάξεις περὶ ἀποκλειστικῆς χρησιμοποίησεως κοινοχρήστων χώρων καὶ τοῦ δικαιώματος τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων, ὅπως εἰσπράττονται ἀνταλλάγματα. Ἄρθρ. 110, 111.

Ἐπίσης ὁ κώδικς περὶ ὁδοποιίας. Ἄρθρ. 25.

Ὡς ὁρίζει τὸ ἄρθρον 1 τοῦ Ν. Δ. περὶ σχεδίου πόλεων τὰ ὡς ἄνωτέρω, περὶ ὧν προβλέπει θέματα κανονίζονται διὰ διαταγμάτων προτάσει τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Συγκοινωνίας. Ρυθμίζει δὲ καὶ χειρίζεται τὰ θέματα τὸ Ὑπουργεῖον τοῦτο, ὄχι μόνον ἀπὸ ἀπόψεως τεχνικῆς ἀλλὰ καὶ διοικητικῆς καὶ οἰκονομικῆς. Καὶ ἐκεῖ τὰ ζητήματα, πολιτικά - διοικητικά, αἱ ἰδέαι καὶ ἡ αὐτοδιοίκησις ὑφίστανται δοκιμασίαν.

§ 23. — Εἶναι γνωστὴ ἡ συγκεντρωτικὴ ρύθμισις καὶ διοίκησις ἐπὶ τῶν νόμων ΓΝΗ' τοῦ 1856 καὶ ΓΩΓ' τοῦ 1911 τῶν ἀφορούντων τὴν κατασκευὴν καὶ συντήρησιν τῶν πεζοδρομίων. Ἀρχὴ τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως, τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων δὲν φαίνεται διὰ μέσον τῶν διατάξεων τούτων.

Ἀλλὰ καὶ τὸ τελευταῖον Διάταγμα, ἀπὸ 8 Ἰουλίου 1930, περὶ κατασκευῆς πεζοδρομίων, δυνάμει καὶ εἰς ἐκτέλεσιν διατάξεων τοῦ Ν. Δ. περὶ σχεδίων τῶν πόλεως ἐκδοθέν, δὲν ἐννοεῖ νὰ ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ τὴν παράδοσιν τῆς συγκεντρωτικῆς ὀργανώσεως, τοῦ 1856 καὶ πέραν, τόσον προσφιλοῦς εἰς τὰς κεντρικὰς διευθύνσεις, ἰ. γ: ἢ ἐπὶ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ σχεδίου ἐπιμελοῦσα - καὶ ὄχι ἡ αὐτοδιοίκησις τῆς πόλεως ἢ κοινότητος - κρίνει περὶ τῆς ἀνάγκης κατασκευῆς καὶ ἐπισκευῆς τῶν πεζοδρομίων - καὶ εἶναι ἀνάγκη ἐκαστοτε νὰ ἐνεργῇ - «βιάσει τῶν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Συγκοινωνίας παρεχομένων αὐτῇ ὁδηγίων». Ἴνα εὐρισκόμεθα εἰς ἔργον, πάντοτε. Ὁ δῆμος ἢ ἡ κοινότης καίρουσιν ρόλον ἐκτελεσιῶν τῶν διατασσόμενων. Ὑπὸ τοιαύτας ἀρχὰς ὀργανώσεως, πρέπει νὰ ἐξαρθῇ ἡ παρεχώρησις τοῦ διατάγματος διὰ τοῦ ἄρθρου 8-14: Ἐὰν ὁ δῆμος ἢ ἡ κοινότης ἀναλαμβάνῃ ὡς πρὸς τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπισκευὴν τῶν πεζοδρομίων τὴν πρωτοβουλίαν, ὁ Νομάρχης δικαιούται νὰ ἀναθέτῃ εἰς αὐτὸν τὰ κατὰ τὸ ἄρθρον 3 καθήκοντά του.

Ὅσον ἀφορᾷ τὰς ὑπονόμους, ὁ Γενικὸς Οἰκοδομικὸς καταργεῖ τὰς διατάξεις τοῦ νόμου ΓΝΗ' τοῦ 1856, πλὴν τῶν ἀναφερομένων εἰς τὸν τρόπον τῆς κατασκευῆς. Ἄρθρ. 14'. Διὰ δὲ τοῦ ἄρθρου 27-2 προβλέπει, ὅτι τὰ τῆς ἀποχετεύσεως διὰ δικτύων ὑπονόμων, ἀποτελοῦσιν ἀντικείμενον εἰδικῶν κανονισμῶν συναφῶν τῇ κατασκευῇ καὶ λειτουργίᾳ τῶν ὑπονόμων. Ἐννοεῖ βέβαια τὴν τεχνικὴν ἀποψὴν τοῦ ζητήματος. Ἀλλὰ, ἀντιστάσεως μὴ οὐσης, εἰμπορεῖ οἱ κανονισμοὶ αὗτοι νὰ εἶναι ὅμοιοι, πρὸς τοὺς περὶ πεζοδρομίων, περὶ χρησιμοποίησεως κοινοτικῶν ὁδῶν κατὰ τὸ ἄρθρον 25 τοῦ κώδικος ὁδοποιίας, πρὸς τὴν ὀργάνωσιν τῆς ἠλεκτρικῆς ἐνεργείας, ζωτικὰ θέματα τῆς τοπικῆς ζωῆς, ὅπου ὅμως συνθλίβεται ἡ πρωτοβουλία τῆς κοινότητος.

η'. Πρόσοδοι ἐκ νεκροταφείων

§ 24. — Αἱ ἀπὸ τοῦ 1920 ὁδηγίαι, ἐν σχέσει πρὸς τὸ ἄρθρον 274, ἀναφέρει καὶ τὴν πληρωμὴν δικαιωμάτων «διὰ τὸν ἐνταφιασμὸν ἐν νεκροταφείῳ» 8.

Τόσον κατὰ τὸ Ρωμαϊκὸν Δίκαιον, ὅσον καὶ κατὰ τὸν νόμον τοῦ 1833

περί δήμων (ισχύοντα καθ' ὃν χρόνον ἐγεννήθη ἡ ἔννομος σχέση ἐφ' ἧς ἡ ἀπόφασις) καὶ τὸν περί νεκροταφείων, οὗτινος (τελευταίου) ἡ ἰσχὺς ἐξακολουθεῖ εἶτι καὶ νῦν μὴ θιγῆσα ποσῶς ὑπὸ τοῦ νόμου ΓΦΣ' τῆς 6 Μαρτίου 1910 «περὶ ἐνοριακῶν ναῶν καὶ τῆς περιορισίας αὐτῶν» Ν.Δ. τῆς 27)28 Δεκεμβρίου 1923 καὶ τοῦ νόμου 3148 τῆς 10]27 Ἰουλ. 1931, τὸναντίον μάλιστα σπηῶς τὸ ἄρθρον ὃ τοῦ ὡς ἄνω νόμου 3148 τροποποιήσαν τὸ ἄρθρ. 6 τοῦ προδιαληφθέντος Ν. Δ. διέλαβεν, ὅτι τὰ νεκροταφεῖα ἐξακολουθοῦσι νὰ ἀνήκωσιν εἰς τοὺς Δήμους καὶ τὰς Κοινότητας, τοῦθ' ὅπερ διέλαβε καὶ ὁ νόμος 4602 τῆς 30 Ἀπριλίου. 2 Μαΐου 1930 «περὶ τῶν ἐγκαταλειφθέντων ἢ καταργηθέντων Νεκροταφείων» ὁρίσας, διὰ τοῦ μόνου ἄρθρου, ὅτι τὰ ἐγκαταλειφθέντα ἢ καταργηθέντα νεκροταφεῖα ἀνήκουσι κατὰ νομὴν καὶ κυριότητι εἰς τοὺς ἰδρῦσαντας αὐτὰ Δήμους καὶ κοινότητας καὶ τὸ ἄρθρ. 27 - 4 τοῦ ἀπὸ 3]22 Ἀπρ. 1920 Ν. Δ «περὶ Γενικοῦ Οἰκοδομικοῦ Κανονισμοῦ τοῦ Κράτους» τὰ Νεκροταφεῖα καὶ οἱ ἐν αὐτοῖς τάρτοι ἀποτελοῦσι περιουσίαν τῶν Δήμων καὶ Κοινοτήτων εἰς γενικὴν χρησιμοῦσαν ἀνάγκην... Ἀπ. Πρωτ. Περαιῶς 1608 1932.

4595. — Ἡ ἀπόφασις δὲν ἀναφέρει τὸν νόμον ΔΝΖ' ἢ τὸν Κώδικα, διλαμβάνοντα μόνον ἐν ἄρθρ. 28,4ον ὅτι ἡ δαπάνη διὰ τὴν περίφραξιν τῶν νεκροταφείων εἶναι ἐκ τῶν ἰδιοχρηστικῶν διὰ τοὺς δήμους καὶ τὰς κοινότητας.

Τὸ ἀπὸ 28 Μαρτίου 1834 σχετικὸν διάταγμα ὄριζεν, ὅτι ἡ ἰδρυσις καὶ συντήρησις τῶν νεκροταφείων ἀνήκει εἰς τοὺς δήμους. Ἄρθρ. 2. Καὶ ἐν ἄρθρῳ 7: Διαδοχικὰ ταμιεῖα δύνανται τότε μόνον νὰ συγχωρηθῶσιν, ὅταν ἐξ αἰτίας αὐτῶν δὲν ἀραιοῦται τὸ ἀναγκαῖον μέρος πρὸς ἐνταφιασμὸν τῶν νεκρῶν τοῦ δήμου. Ὡς πρὸς τὴν δαθησομένην πρὸς τοῦτο ἄδειαν πρέπει νὰ λαμβάνωνται ἐπ' ὅσων οἱ κατὰ νόμον κανονισμοὶ περὶ τῆς ἀπαλλοτριώσεως ἀκινήτου κοινοτικῆς περιουσίας.

Ὁ Γενικὸς Οἰκοδομικὸς Κανονισμὸς τοῦ Κράτους, διὰ τοῦ ἄρθρου 122. 5 καταργεῖ, συλλήβδην, τὸ ὡς ἄνω διάταγμα τοῦ 1834, τὸ δὲ ἄρθρον 28 αὐτοῦ, περί νεκροταφείων, δὲν θίγει φυσικὰ καὶ τὰς οικονομικὰς, διὰ τοὺς δήμους καὶ τὰς κοινότητας, ἀπόφαις τοῦ θέματος ἐκ παραχωρήσεων τάρτων καὶ ἄλλων ὑπηρεσιῶν.

Ὅπωςδήποτε οἱ δήμοι καὶ κοινότητες δύνανται νὰ ἔχουν ἔσοδα ἐκ τῶν νεκροταφείων, ἐκ παραχωρήσεως τάρτων, ἀνορυξέως λάκκων, φυλάκτρων ὁστέων, κηραρίων. Προϋπολογισμὸς Δήμου Ἀθηναίων.

Ὁ τόκος προϋπολογισμοῦ καὶ ἡ ἐγκύκλιος 33 τοῦ 1926 δὲν περιλαμβάνει τοιοῦτον ἔσοδον.

4596. — Ἡ γαλλικὴ νομοθεσία, καὶ ἡ βελγικὴ, ἀφετηρίαν ἔχει διάταγμα ἀπὸ τῆς ἐπαναστάσεως, 23 πρ. XII ἔτους, περί ἐνταφιασμῶν. Τὸ ἄρθρον 10 αὐτοῦ ἐπιτρέπει τὴν παραχώρησιν τόπου δι' οἰκογενειακοὺς τάρτους, ἐφ' ὅσον ὁ χώρος τοῦ νεκροταφείου ὁ προσωρισμένος δι' ἐνταφιασμῶν ἐπιτρέπει τοῦτο. Τὸ ἄρθρον 11 ὁρίζει, ὅτι παραχωρήσεις ἐν τοσοῦτῳ θὰ γίνων-

ται μόνον εις εκείνους, οἵτινες προσφέρονται νὰ κάμωσι δωρεάς ἢ κληροδοτήματα ὑπὲρ τῶν πτωχῶν καὶ φιλανθρωπικῶν ἰδρυμάτων.

Τὸ Διάταγμα τῆς 6 Δεκεμβρίου 1843 περὶ νεκροταφείων, περιέχει Κεφ. II περὶ παραχωρήσεων χώρων ἐν τοῖς νεκροταφείοις πρὸς ἰδρυσιν ἰδιωτικῶν τάφων· ἀρθ. 3 ὅ. Κατὰ τὰς διατάξεις ταύτας, αἱ παραχωρήσεις εἶναι ὑποχρεωτικῶς τριῶν κλάσεων: 1ον Διαρκεῖς 2ον Τριακονταετείς 3ον Προσωριναί. Οὐδενίᾳ παραχώρησις δύναται νὰ γίνῃ εἰ μὴ ἐπὶ καταβολῇ ἐνὸς ποσοῦ, ἕξ οὗ τὰ δύο τρίτα ὑπὲρ τῆς κοινότητος καὶ τὸ ἕν τρίτον ὑπὲρ τῶν πτωχῶν ἢ τῶν φιλανθρωπικῶν ἰδρυμάτων. Αἱ τριακονταετείς παραχωρήσεις θὰ εἶναι ἀνανεώσιμοι ἀπεριορίστως κατὰ τὴν λήξιν ἐκάστης περιόδου τριάκοντα ἐτῶν ἀντὶ νέας καταβολῆς ἣτις δὲν δύναται νὰ ὑπερβῇ τὸ ποσὸν τῆς πρώτης. Ἐν παραλήψει τῆς νέας ταύτης καταβολῆς ὁ παραχωρηθεὶς χώρος ἐπανέρχεται εἰς τὴν κοινότητα ἀλλὰ δύναται νὰ ἀναληφθῇ ὑπ' αὐτῆς μόνον μετὰ παρέλευσιν δύο ἐτῶν ἀπὸ τῆς λήξεως τῆς περιόδου, δι' ἣν εἶχε παραχωρηθῆ καὶ ἐντὸς τῶν δύο αὐτῶν ἐτῶν οἱ παραχωρησιοῦχοι ἢ οἱ ἔλκοντες ἐκ τούτων δικαιώματα, θὰ δύνανται νὰ ἀσκήσωσι τὸ δικαίωμα τῆς ἀνανεώσεως. Αἱ προσωριναὶ παραχωρήσεις γίνονται διὰ δέκα πέντε ἔτη τὸ πολὺ καὶ δὲν δύνανται νὰ ἀνανεωθῶσι.

1927. — **Νόμος 5 Ἰανουαρίου 1924.** Ἐπιτρέπεται εἰς τὰς κοινότητας νὰ κάμωσιν ἐν τοῖς νεκροταφείοις, ἐκτὸς τῶν προσωρινῶν, τριακονταετῶν καὶ διηνεκῶν καὶ ἑκατονταετείς παραχωρήσεις. Αἱ νέα παραχωρήσεις, ἑκατονταετείς καὶ τριακονταετείς, θὰ εἶναι ἀνανεώσιμοι καὶ μέσφ τῆς πληρωμῆς τῆς ἀποζημιώσεως τῆς καθωρισμένης διὰ τὰς ρηθείσας παραχωρήσεις κατὰ τὴν στιγμήν τῆς ἀνανεώσεως. Ὅταν, μετὰ περίοδον ἑβδομήκοντα πέντε ἐτῶν, μία παραχώρησις, ἑκατονταετῆς ἢ διηνεκῆς, θὰ ἔχη παύσῃ νὰ συντηρῆται, ὁ δήμαρχος θὰ δύναται νὰ βεβαιώσῃ τὴν κατάστασιν ταύτην τῆς ἐγκαταλείψεως διὰ πρακτικοῦ φερομένου εἰς γνώσιν τοῦ κοινοῦ καὶ τῶν οἰκογενειῶν. Ἐάν, δέκα ἔτη μετὰ τὴν δημοσίευσιν αὐτῆν κανονικῶς γενομένην, ἡ παραχώρησις εὑρίσκειται πάντοτε εἰς κατάστασιν ἐγκαταλείψεως, ὁ δήμαρχος θὰ ἔχη τὴν εἰσέχειαν νὰ προκαλέσῃ τὴν ἐπέμβασιν τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου, ὅπερ θὰ κληθῇ νὰ ἀποφασίσῃ ἐάν ἡ ἀνάληψις τῆς παραχωρήσεως πρέπει ἢ ὄχι νὰ ἀπυγγεληθῇ ἐν καταφατικῇ περιπτώσει ὁ δήμαρχος θὰ δύναται νὰ λάβῃ ἀπόφασιν κηρύττουσαν τὴν ἀνάληψιν ὑπὸ τῆς κοινότητος τῶν χώρων τῶν προσδιορισμένων εἰς τὴν παραχώρησιν ταύτην. Διάταγμα δημοσίας διοικήσεως θὰ καθορίσῃ τοὺς ὅρους ὑφ' οἷς θὰ καταρτίζωνται τὰ πρακτικὰ πρὸς βεβαίωσιν τῆς καταστάσεως ἐγκαταλείψεως καὶ τοὺς ὅρους τῆς δημοσιότητος ἣτις ὀφείλει νὰ λάβῃ χώραν πρὸς τὸν σκοπόν, ἵνα τὰ πρακτικὰ περιέλθουν εἰς γνώσιν τῶν οἰκογενειῶν καὶ τοῦ κοινοῦ, ὡς ἐπίσης τὰ ληπτέα μετὰ τὸν τῶν κοινοτήτων πρὸς διατήρησιν τῶν ὀνομάτων τῶν προσώπων τῶν ἐνταφιασμένων εἰς τὴν παραχώρησιν καὶ διὰ τὴν ἐκ νέου ταφὴν τῶν ὄστων, τὰ ὅποια ἐνδέχεται νὰ εὑρίσκωνται ἀκόμη ἐν αὐτῷ.

Διάταγμα ἀπὸ 25 Ἀπριλίου 1924 (J. of 4 mai) ἐκτελεστικόν τοῦ ἀνω-

τίσθαι ἀπὸ τοῦ Ἰαν. 1924 νόμου κανονίζῃ τὰ τῆς βεβαίωσης τῆς ἐγκριτικῆς παραχωρήσεως καὶ τὰ τῆς ἀναλήψεως αὐτῆς ὑπὸ τῆς κοινότητος.

Ὁ δημοτικὸς νόμος τοῦ 1884 ἀναγράφει μεταξὺ τῶν τακτικῶν προσόδων τῶν κοινοτήτων καὶ «τὴν πρόσοδον ἐκ χώρων κοινοτικῶν προσωρισμένων δι' ἐνταφιασμοὺς καὶ τὸ ποσοστὸν τοῦ περιεχομένου εἰς τὰς κοινότητας ἐπὶ τῆς τιμῆς τῶν παραχωρήσεων ἐν τοῖς νεκροταφείοις». Ἀρθρ. 131 ἐδ. 9. Ἡ διατίμησις τῶν παραχωρήσεων κανονίζεται ὑπὸ τῶν κοινοτικῶν συμβουλίων ὑπὸ τὴν ἐγκρισίν τοῦ Νομαρχοῦ.

4198. — Ἐν Βελγίῳ τὸ θέμα διέπεται μόνον ὑπὸ τῶν αὐτῶν ὡς ἀνατίθηται διατάξεων τῶν ἀρθρῶν 10 καὶ 11 τοῦ Γαλλικοῦ δικαίου ἀπὸ 28 Ἰουλ. τοῦ XII ἔτους, ἀνεὺ μεταγενεστέρων τροποποιήσεων. Τὰ λοιπὰ εἶναι ἀντικείμενον κοινοτικῶν κανονισμῶν καὶ ἀποφάσεων, καὶ τῆς νομολογίας.

4199. — *Χαρακτὴρ τῶν παραχωρήσεων.* Τὸ ἡμέτερον ἀπὸ 28 Μαρτίου 1834 Δ. ἐπιτρέπον παραχωρήσεις εἰς τὰ δημοτικά νεκροταφεία λέγει: «ὡς πρὸς τὴν δοθησομένην περὶ τοῦτου ἄδειαν πρέπει νὰ λαμβάνονται ἐκ' ὅσων οἱ κατὰ νόμον κανονισμοὶ περὶ τῆς ἀπαλλοτριώσεως ἀκινήτου κοινοτικῆς περιουσίας». Καὶ ὁ Ἀργυρόπουλος παρατηρεῖ: ἄλλ' ἐνταῦθα ὁ δῆμος δὲν ἐκποιεῖ μέρος τοῦ κοιμητηρίου, οὐκ μεταβάλλει τὸν προσωρισμὸν του, ἐπιτρέπει μόνον εἰς οἰκογένειαν τινα τὴν διαδοχικὴν χρῆσιν ἑνὸς μέρους τοῦ κοιμητηρίου. Τῆς ἀληθοῦς κτήσεως ἴδιον εἶναι τὸ χρῆσθαι καὶ καταχρῆσθαι τοῦ ἀποκτηθέντος πράγματος, κατὰ θέλησιν τοῦ ἰδιοκτῆτου, οἱ ἀγοράζοντες δὲ τὰ διαδοχικὰ ταῦτα κοιμητήρια δὲν ποιοῦσιν ἄλλην παρά τὴν προσδιορισμένην χρῆσιν. Τὰ δεδομένα χορήματα εἰς τὴν δημοτικὴν ἀρχὴν, πρὸς ἀπόκτισιν τῆς χρῆσεως ταύτης, δὲν ἀποτελοῦσι τίμημα ἀγορᾶς, ἀλλ' ἀντιμισθίαν πρὸς συντήρησιν τοῦ νεκροταφείου. Σ. 248. Ἀπόφ. Πρ. Πειραιῶς 16/8-1933.

Τὸ οὕτω δὲ παρεχόμενον εἰς ἰδιώτην δικαίωμα ἐν τοῖς δημοτικοῖς καὶ νεκροταφείοις ἢ ἄλλως ἢ ἰδίοις καὶ καθιέρωσις διαδοχικοῦ ταφείου ἀποτελεῖ ἡμιπράγματον δικαίωμα χρῆσεως περιορισμένον ἐκ τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ, συνιστάμενον εἰς τὸν ἐνταφιασμὸν καὶ μόνον ἐν αὐτῷ τῶν νεκρῶν τῶν δικαιούχων καὶ ὅπερ οὕτως ἀνάγεται μὲν εἰς τὴν σφαιρὰν τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἰδιωτικοῦ δικαίου, δὲν ἔχει ὁμοῦς περιοριστικὸν δικαίωμα ἰδιότητα, μεταβιβάζεται δὲ ἀνεξαρτήτως κληρονομικῆς διαδοχῆς. Ἀφ. ὡς ἄνω.

Τὰ νεκροταφεία ἀποτελοῦντα περιουσίαν τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων, εἰς γενικὴν χρησιμεύουσαν ἀνάγκην, καθ' ἣς οὐδὲν ἰδιαιτέρον συμφέρον ἰσχύει, εἰσὶν πράγματα ἐκτὸς συναλλαγῆς καὶ ὡς ἐκ τούτου δὲν δύναται τις νὰ ἀποκτήσῃ ἐκ' αὐτῶν κυριότητα διὰ χρησικτησίας. Ἀδτ.

Αὐτὰ σημαίνουν, ὅτι ὑπῆρξεν ἀμφισβήτησις ἐπὶ τοῦ θέματος.

500. — «Τὰ νεκροταφεία ἀποτελοῦν μέρος τῆς κοινοχρήστου περιουσίας τῶν κοινοτήτων. Ὁ ἐνταφιασμὸς εἶναι ὑπηρεσία δημοσία, ἣτις εἶναι τῆς ἀποκλειστικῆς ἀρμοδιότητος τῆς κοινοτικῆς ἀρχῆς. Αἱ ἀρχαὶ αὗται ἐπεκράτησαν μόνον ἀφ' ἧς ἡμέρας ἡ λαϊκὴ κοινωνία ἀπεσπίσθη ἀπὸ τῆς θρη-

σκευτικῆς. Ἡ σύγχυσις, ἣτις ἐπῆρσεν ὑπὸ τὸ ἀρχαῖον καθεστὼς ἀφῆκεν ἴσχυριν αἰς τὴν νεωτέραν νομοθεσίαν καὶ ἐντεῦθεν ἐγεννήθησαν δυσχέραι τινες εἰς τὸ θέμα τῆς ἀστυνομίας τῶν ἐνταφιασμῶν καὶ τῶν νεκροταφείων. Ὑπὸ τὸ ἀρχαῖον καθεστὼς τὰ νεκροταφεῖα, κατ' ἐφαρμογὴν τῶν ὁρισμῶν τοῦ κανονικοῦ δικαίου, ἐθεωροῦντο ὡς *res sacrae*, πράγματα ἱερά. Ἡ δικαιονομικὴ αὐτῶν κατάστασις ἦτο ἡ αὐτὴ πρὸς τὴν τῶν κτιρίων λατρείας. Ἐξελαικεύθησαν διὰ τῶν νόμων τῆς γαλλικῆς ἐπαναστάσεως καὶ ἡ κυριότης τῶν παραχωρηθῆ εἰς τὰς κοινότητας. Wauthier 491.

301. — Τέσσαρες ἀπόψεις ὑπεστηρίχθησαν ἐπὶ τοῦ χαρακτῆρος τοῦ δικαιομάτος ἐκ τῆς παραχωρήσεως. Κατὰ τὴν πρώτην, αἱ παραχωρήσεις εἶναι μισθώσεις χρήσεως διαρκείας μᾶλλον ἀπεριορίστων. Κατὰ τὴν δευτέραν, αἱ παραχωρήσεις δὲν ἐπάγονται ἐμπράγματον δικαίωμα κυριότητος ἀλλὰ δίδουν ἀπλῶς δικαίωμα ἀπολαύσεως μετ' εἰδικοῦ προορισμοῦ. Τρίτη γνώμη θεωρεῖ ὅτι ἡ παραχώρησις δὲν παρέχει οὔτε δικαίωμα κυριότητος οὔτε δικαίωμα μισθώσεως, ἀλλὰ δὲν ἐξηγεῖται κατ' ἄλλον τρόπον ἐπὶ τῆς φύσεως τοῦ δικαιομάτος τοῦ ὑπὲρ οὗ ἡ παραχώρησις. Πρόκειται περὶ θεωρίας ἀρνητικῆς. Τέλος τετάρτη θεωρία δέχεται, ὑπὸ ἀορίστους ἐκφράσεις, ὅτι αἱ παραχωρήσεις εἶναι εἶδος ἰδιοκτησίας *sui generis*. Walcius. *Concessions et regies des communes* II σ. 265 ἐφ.

302. — Ἐπὶ τῶν νεκροταφείων, παρετηρήθη, γίνονται παραχωρήσεις τόπων διηγεκῆς, αἵτινες ἀποτελοῦσιν ἀληθῆ ἀπαλλοτριώσιν, ἀλλὰ τοῦτο εἶναι ἀσυμβίβαστον πρὸς τὴν φύσιν περιουσίας δημοσίου προορισμοῦ, τὴν ὁποίαν χαρακτηρίζει τὸ ἀναπαλλοτριώσιον. Κατὰ συνέπειαν ἤρουντο τὴν κατάταξιν τῶν νεκροταφείων μεταξὺ τῶν κτημάτων τῶν προωρισμένων πρὸς δημοσίαν χρῆσιν (*domaine public*). Αἱ ἰδέαι ὁμοῦς αὐταὶ ἐπεχώρησαν καὶ σήμερον κρατεῖ ἡ ἀρχή, ὅτι τὰ νεκροταφεῖα ἀποτελοῦσι τμήμα τοῦ *domaine public*, αἱ δὲ παραχωρήσεις, καὶ προσοδοφόροι, συμβιβάζονται πλήρως πρὸς τὸν προορισμὸν τῶν νεκροταφείων. Haugou σ. 705. Berthélemy σ. 482. Williquet 541, Monsarrat 695.

303. — Ἡ παραχώρησις τόπου δημιουργεῖ ἔπερ τῶν δικαιούχων, δικαίωμα φύσεως ἀρκετὸ ἰδιαιτέρας παρὰ τινος ὁμοιότητος, τὸ δικαίωμα αὐτὸ δὲν εἶναι ἐμπράγματον, τῆς φύσεως τοῦ δικαιομάτος κυριότητος. Wauthier σ. 500.

304. — Αἱ παραχωρήσεις εἰς τὸ διηγεκῆς δὲν θεωροῦνται ὡς ἐκποιήσεις τόπων κατ' ἰδιοκτησίαν. Τὸ εἰσπραττόμενον ἀντάλλαγμα δὲν εἶναι οὔτε ἀντίτιμον, οὔτε ἐνοίκιον, ἀλλὰ *peage*. Berthélemy ἀντίθ.

305. — Τὰ ποσά, τὰ ὁποῖα καταβάλλονται διὰ τὴν ἀπόκτησιν παραχωρήσεως δὲν εἶναι οὔτε τὸ τμήμα ἀπαλλοτριώσεως, οὔτε τέλος, οὔτε ἀλλαγὴ τοῦ τρόπου ἀπολαύσεως οὔτε ἐνοικίας ἔσεως. Williquet 542.

306. — Αἱ παραχωρήσεις ταφῆς αἱ ἐνεργούμεναι ὑπὸ τῶν κοινωτικῶν ἀρχῶν ἐν τοῖς νεκροταφείοις δὲν ἀποτελοῦσιν ἀπαλλοτριώσιν τῆς κυριότητος τοῦ ἐδάφους. Παρέχουσιν εἰς τὸν δικαιούχον ὄχι δικαίωμα πραγματι-

κόν αλλά δικαίωμα φύσεως ιδιαίτερας δηλαδή δικαίωμα απολαύσεως και χρήσεως μετ' προορισμού ειδικού και ονομαστικού. 'Απ. 'Εφ. Βρυξελλών 1 Μαρτίου 1928. Revue Com. 1929, σ. 57. Walcrius σ. 268.

507.— Ιον 'Η παραχώρησις χώρου ἐν νεκροταφείῳ εἶναι δικαίωμα ειδικῆς φύσεως, ὅπερ δὲν δίδει τὴν ἰδιοκτησίαν εἰς τὸν τιλοῦχον, ἀλλὰ δικαίωμα ἀπολαύσεως μετ' ειδικοῦ προορισμοῦ, δικαίωμα ὅπερ δύναται νὰ διεκδικήσῃ ὁ παραχωρησιούχος ὄχι μόνον ἔναντι τῆς παραχωρούσης κοινότητος ἀλλ' ἔναντι πάντων. 'Η πράξις, ἣτις βεβηοῖ τὸ δικαίωμα τοῦτο δὲν ἐπόκειται εἰς τὴν κατὰ νόμον μεταγραφὴν δὲν εἶναι, ὄντως, δικαίωμα πραγματικὸν δεκτικὸν ὑποθήκης οὔτε δικαίωμα χρήσεως καὶ διαφέρει καθαρῶς τοῦ τελευταίου μὴ ἔχον οὔτε τὰ ἴδια χαρακτηριστικὰ οὔτε τὸν αὐτὸν σκοπὸν.

2ον 'Η κοινότης ἣτις ἔκαμε παραχώρησιν, ὀφείλει νὰ ἀσφαλίσῃ μέχρι λήξεως τῆς περιόδου αὐτῆς τὴν ἐλευθέραν ἀπόλαυσιν εἰς τὸν τιλοῦχον.

3ον 'Αν τὰ τακτικὰ δικαστήρια εἶναι ἀρμόδια πρὸς λύσιν τῶν διαφορῶν ὡς πρὸς τὴν διατήρησιν τῶν δικαιωμάτων τῆς παραχωρήσεως καὶ τὴν ἐπέλεσιν τῶν συμβάσεων, αἰτινες ἀνιέρονται εἰς αὐτήν, ἡ ἀρμοδιότης αὐτῆς παύει, ὅταν ἡ διένεξις ἀφορᾷ τὴν ἀσκήσιν ὑπὸ τοῦ δημάρχου ἀστυνομικῶν δικαιωμάτων ἅτινα ἔχουν δοθῆ εἰς αὐτὸν χάριν δημοσίου συμφέροντος, ὡς αἱ ἑκαταὶ καὶ ἡ ἀνορμοδιότης αὐτῆς οὕσα δημοσίας τάξεως ἐξετάζεται καὶ ἀντεπαγγέλτως. 'Απ. 'Εφ. 'Αμύνης 12 'Ιουν. 1928. Jurispr Municipale et Rurale. 1928. III σ. 128.

508.— 'Η παραχώρησις ἐν τοῖς κοιμητηρίοις εἶναι τρόπος συμβατικὸς ἰδιωτικῆς χρησιμοποίησεως τῆς κοινοχρήστου περιουσίας σύμφωνα πρὸς εἰδικὸν προορισμόν. Τὸ σπουδαιότερον σημεῖον εἶναι ὁ συμβατικὸς χαρακτὴρ τῆς παραχωρήσεως. Williquet 541.

509.— Εἶναι λοιπὸν παγίως δεκτὸν ὑπὸ τῆς θεωρίας καὶ νομολογίας, ὅτι αἱ παραχωρήσεις ἐν τοῖς νεκροταφείοις ἀποτελοῦσι συνάλλαγμα ἀνόνημον ειδικῆς φύσεως, sui generis. Τὸ δικαίωμα τοῦ τιλοῦχου τῆς παραχωρήσεως δὲν δύναται νὰ ἐξομοιωθῆ οὔτε πρὸς δικαίωμα ἐκμισθώσεως, οὔτε πρὸς δικαίωμα χρήσεως οὔτε πρὸς οἰονόησιν δικαίωμα ἀπολαύσεως τοῦ ἀστικοῦ δικαίου. Διότι δὲν δύναται νὰ ἀποτιμηθῆ εἰς χρήματα, εἶναι ἐκτὸς συναλλαγῆς. Οἱ τάφοι δὲν δύναται νὰ περιληφθοῦν εἰς τὸ διανεμητὸν ἐνεργητικὸν κληρονομίας μήτε νὰ ἐκποιηθοῦν διὰ πλειστηριασμοῦ. Monsarrat 695 ἐφ. ἐνθα ἡ γαλλικὴ νομολογία.

510.— 'Εφαρμογή. 'Ἰνα γίνων παραχωρήσεις πρέπει νὰ ὑπάρχῃ κανονισμὸς τῶν ὄρων καὶ ἐποχρώσεων. 'Αναμφιβόλως ὅμως, οὐδὲν ἀντιτίθεται εἰς τὸ νὰ ζητήσῃ ἰδιώτης καὶ ἐπιτυχῆ παραχώρησιν ἀπὸ κοινότητα, εἰς τὴν ὁποίαν δὲν ὑφίσταται οὔτε κανονισμὸς οὔτε διατίμησις. Τοῦτο γίνεται δι' ειδικῆς ἀποφάσεως τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου, ὑποκειμένης ὡς πρὸς τὴν διατίμησιν εἰς τὴν ἐγκρίσιν τοῦ νομάρχου. Τὸ κανονικὸν ὅμως εἶναι νὰ ὑπάρχῃ κανονισμὸς. Monsarrat 698.

511.— 'Εν Βελγίῳ: 'Ανήκει εἰς τὸ κοινοτικὸν συμβούλιον νὰ ἀπο-

φασίξη παραχωρήσεις και να καθορίξη τὰς τιμὰς καὶ τοὺς ὄρους εἴτε διὰ γενικῆς διατιμήσεως εἴτε ἐν ἐκάστη ἐιδικῇ περιπτώσει· αἱ ἀποφάσεις τῶν κ. σ. δὲν ὑπόκεινται εἰς οὐδεμίαν ἐγκρίσιν. Inst. gén. du Brabant No 748 Bid-
daer σ. 293.

§ 12.— Τὸ κ. σ. εἶναι ἐλεύθερον νὰ ἀποφασίξη ἐὰν συντρέχη περί-
πτωσης νὰ συγκατατεθῇ ἢ μὴ εἰς παραχώρησιν, ἀποφασίζει κυριαρχικῶς ἐπὶ
τοῦ ἀντικειμένου. Ἐν πάσῃ περιπτώσει ὀφείλει νὰ ἐγκρίνη μόνον, ἐφ' ὅσον
ἢ ἔκτασις τοῦ νεκροταφείου ἐπιτρέπει. Θεωρεῖται δὲ ἐπαρκoῦσα, ἐφ' ὅσον
εἶναι πενταπλάσιά τοῦ χώρου, ὅστις ἀναγκαῖοι πρὸς ἐνταφιασμὸν τεκμαιρο-
μένου ἀριθμοῦ νεκρῶν ἐπὶ πέντε ἔτη. Ἐν δὲ περίσσευμα ὀφείλει νὰ προ-
βλέπεται διὰ περιστάσεις ἐξαιρετικὰς, ὡς αἱ ἐπιδημῖαι— Γνώμη Σ. Ε.
Monsarrat 698.

§ 13.— Τὸ δικαίωμα πρὸς παραχώρησιν εἰς ἰδιώτην ἐν δημοσίῳ νεκρο-
ταφείῳ ἀνήκει εἰς μόνον τὸ κοινοτικὸν συμβούλιον. Οὐδεὶς νόμος ὑπο-
χρεοῖ τὴν κοινότητα πρὸς σύστασιν παραχωρήσεων καὶ οὐδεμία ἀνωτέρα
ἀρχὴ δύναται νὰ τὴν ἐξαναγκάσῃ πρὸς τοῦτο. Τὰ δικαστήρια, ἀρμόδια μόνον
δι' ὅτι ἀφορᾷ τὸ ἰδιωτικὸν στοιχεῖον τῆς παραχωρήσεως, οὐδαμῶθεν δύναται
νὰ ἀντλήσουν τὸ δικαίωμα νὰ διατάξωσι παραχώρησιν. Ἀπόφ. Εἰρηγ.
Belg. Etalle 13 8βαίου 1928. Revue Com. σ. 338. Biddaer σ. 291.

§ 14.— Αἱ ἀποφάσεις τῶν κοινοτικῶν συμβουλίων πρέπει νὰ ἐμφαί-
νουν τὸ ὄνομα, ἐπώνυμον καὶ κατοικίαν τοῦ αἰτούντος, τὴν διάρκειαν τῆς
παραχωρήσεως, τὰ ποσά, ἅτινα ὀφείλει νὰ καταβάλῃ ὑπὲρ τῆς κοινότητος
καὶ τῶν φιλανθρωπικῶν ἰδρυμάτων. Ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν,
Δικαιοσύνης καὶ τῆς Διαρχοῦς Ἐπιτροπῆς ἐγένετο δεκτὸς ὀρισμὸς
τύπος, ἐπογραφικὸς, διὰ τὴν κατάρτισιν τῶν σχετικῶν ἀποφάσεων τῶν κ.
σ. Inst. gén. du Brabant, 749.

Ἡ σύμβασις τῆς παραχωρήσεως γίνεται εἴτε ὑπὸ τύπον δημοτικῆς
ἀποφάσεως εἴτε ὑπὸ τύπον δημοτικῶν συμφώνων. Monsarrat 701.

§ 15.— Ἡ διατίμησις γίνεται κατὰ τ. μ. Δύναται, καὶ ὀφείλει μάλι-
στα, νὰ διαβαθμίζεται κατὰ κατηγορίας παραχωρήσεων. Monsarrat 702.
Διάταγμα ἀπὸ 24 Αὐγούστου 1923 ὥρισε: Διατιμήσεις παρουσιάζουσιν
τιμὰς κατὰ κλίμακα προσδευτικῆν δι' ἐκάστην κλάσιν παραχωρήσεων, θέ-
λον προταθῆν ὑπὸ τῶν κοινοτικῶν συμβουλίων καὶ ἐγκριθῆν ὑπὸ τῶν νο-
μοσχῶν. Αἱ διατιμήσεις αὗται θὰ δύνανται, εἰς ἐκάστην κλάσιν, νὰ εἶναι
προσδευτικά, ἀναλόγως τῆς ἐκτάσεως τῆς παραχωρουμένης ἐπιφανείας,
ἀλλὰ μόνον διὰ τὸ μέρος τῆς ἐπιφανείας, ὅπερ θὰ ὑπερβαίῃ τα δύο μέτρα.
Fouchier σ. 284').

Τὰ ἔσοδα τῆς πόλεως Μασσαλίας ἐκ νεκροταφείων εἶναι 7.111.000 φρ. διὰ τὸ ἔτος
1929, ἐξ ὧν 1.500.000 ἐκ παραχωρήσεως τάφων, 5.190.000 ἐκ τῆς ὑπηρεσίας κηδεῶν,
250.000 φρ. ἀπὸ ἀνόροφιν λάκκων, ἔκταφός κελ. 100 χιλ. φρ. ἐκ φιλανθρωπ. ὁσπίτων.
Εἰς τὸν προϋπολογισμὸν καταχωρίζεται καὶ ἡ διατίμησις κατὰ κατηγορίας τάφων

25 1 45.—Τὸ τίμημα εἶναι πληρωτέον ἐφάπαξ ἑνιαυσία ἢ περιοδικῶς πληρωμὴ ἀποκλείεται. Ὁ τιτλοῦχος, ὅστις κατέβαλε τὸ τίμημα σύμφωνα πρὸς τὴν ἐν ἰσχύϊ διατίμησιν καθ' ὃν χρόνον ἔλαβε τὴν παραχώρησιν δὲν δύναται νὰ ἀποβληθῆ βραδύτερον εἰς πληρωμὴν ποσῶν συμπληρωτικῶν λ. χ. δι' ἔξοδα ταφῆς. Mousarrat, 711. Ἡ Βελγικὴ *Revue Communale* δέχεται, ὅτι εἶναι νόμιμος ἡ ἀπόφασις κοινοτικοῦ συμβουλίου δι' ἣς αὐξάνεται τὸ πληρωτέον

μεμονωμένοι διημεεῖς, τῶροι διημεεῖς εἰς τὴς γονίας, τῶροι διημεεῖς κατὰ στοιχοῦς. Διὰ τὴν πρώτην 2 τ.μ. 6,000 καὶ 4,800 κατὰ νεκροταφεῖα 3 τ.μ. 12,000, 9,000, 7,500 4 τ.μ. 16,500 φρ. κτλ.

Διὰ τὴν δευτέραν 2 τ.μ. 6000, 5000, 3900 3 τ.μ. 9400, 8100, 7250.

Τῶροι ἑκατονταετείς μεμονωμένοι 2 τ.μ. 4200, 3600 φρ. 3 τ.μ. 6000, 5400, 4800. Διὰ τοὺς εἰς γονίας καὶ κατὰ στοιχοῦς μικρότερα ποσά.

Τῶροι τριακονταετείς 2 τ.μ. 1200, 900, 750 φρ. 3 τ.μ. 3900, 3100, 2850 φρ.

Προσωρινοί, 15 ἔτων 2 τ.μ. 300, 360, 300. Πέντε ἔτων 2 τ.μ. 150 φρ.

Παραχωρήσεις κατὰ διατίμησιν τοῦ 1918, τριακονταετείς, εἰς ἑν κομητήριον:

Ἀπὸ τοῦ 1ου μέχρι τοῦ 5ου ἔτους 600 φρ.

• • 6 • • 10 • • 700 •

• • 11 • • 20 • • 800 •

• • 21 • • 30 • • 1000 •

Μικρότερα ποσά διὰ τὰ ἄλλα δύο νεκροταφεῖα. Παραχωρήσεις 30ετείς καὶ 100ετείς, κατὰ διατίμησιν τοῦ 1925, εἰς τὸ πρῶτον κομητήριον.

1ον Τριακονταετείς μεταβληθείσαι εἰς ἑκατονταετείς.

Ἀπὸ τοῦ 1ου μέχρι τοῦ 5ου ἔτους 1500 φρ.

• • 6 • • 10 • • 1740 •

• • 11 • • 20 • • 2100 •

• • 21 • • 30 • • 2520 •

2ον Τριακονταετείς μεταβληθείσαι εἰς διημεεῖς.

Ἀπὸ τοῦ 1ου μέχρι τοῦ 5ου ἔτους 4110 φρ.

• • 6 • • 10 • • 4320 •

• • 11 • • 20 • • 4620 •

• • 21 • • 30 • • 5100 •

3ον Ἐκατονταετείς μεταβληθείσαι εἰς διημεεῖς.

Ἀπὸ τοῦ 1ου μέχρι τοῦ 25ου ἔτους 2610 φρ.

• • 26 • • 50 • • 3120 •

• • 51 • • 75 • • 3300 •

• • 76 • • 100 • • 5100 •

Κοινότης Vincennes, 1929, 41836 κατ., ἔσοδα νεκροταφείων καὶ κηδεῶν 210,000 φρ. εἰς ὃν 30,000 φρ. ἐκ πληρωμῆς ὑπὸ τοῦ ἀναδόχου τῆς ἐπιταφῆς ὑπηρεσίας κηδεῶν, τὰ δὲ ἄλλα ἐκ τοῦ νεκροταφείου, 132,000 φρ. ἐκ παραχωρήσεως τάφων, 55,000 φρ. τέλος ἐπιταφιασῶν καὶ ἔκταφῶν κτλ.

Κοινότης Neuilly-sur-Seine, 1930, ἔσοδα 515,000 φρ. ἤτοι 180,000 ἐκ παραχωρήσεως τάφων, 180,000 ἐκ τέλους ἔκταφῶν κτλ. 150,000 φρ. πληρωμὴ παρὰ τοῦ ἀναδόχου ὑπηρεσίας κηδεῶν.

Βρυξέλλαι 1931 ἐκ παραχωρήσεως τάφων 378,000 βελγ. Schaeerbeek κατ. 112,000. 1930, ἐκ παραχωρήσεως τάφων, 500,000 φρ. ἔκταφῶν 100,000 κηδεῶν 550,000 φρ.

Λιέγη, 170,000 κατ., 1 9:9 ὑπὸ κεφάλαιον διάφορα ἔσοδα ἀρθ. 413, παραχωρήσεις τάφων, 750,070 φρ. καὶ εἰδικὸν προϋπολογισμὸν «ἐπιχεῖρα τάφων». Ἐσοδα 1.086.306.55. Ἐξοδα 1.689.212 φρ. Κοινότητα ἰσόδων 12 ἔξ ὃν τὰ ἀποδιδιώματα: 1. Τέλος κηδεῶν 425,000 φρ. 4. Δικαίωμα διὰ τὴν συντήρησιν τῶν κητῶν ἐπὶ τῶν τάφων 563,000 φρ. 2.

ὑπὸ τοῦ τιτλούχου τῆς παραχωρήσεως ποσὸν πρὸς τὸν σκοπὸν ὅπως ἡ κοινότης ἀναλάβῃ τὴν συντήρησιν τῆς παραχωρήσεως. Τὸ κοινοτικὸν συμβούλιον εἶναι κριτὴς τῶν τρόπων πληρωμῆς· οὐδὲν κωλύει ὅπως τὸ ἀντίλλαγμα εἶναι ἀπαιτητὸν ἐφάπαξ καὶ συγχρόνως μετὰ τοῦ ἀρχικοῦ τιμήματος ἢ κατ' ἐνιαυσίας δόσεις καὶ ἐπιβληθῇ δι' ὅλας τὰς παραχωρήσεις. Εἶναι νόμιμος ἐπιβολή

Τέλος ἐκταφῶν 50.000 φρ.

Ὁ δήμος Ἀθηναίων ἀπὸ τοῦ ἔτους 1925-1929 ἔσβαδα ἐκ τάφων 800.000 κατ' ἔτος. Τὸ 1929-30, 1.130.648 δρ. μετ' ἀναπόρησιν τῆς διατιμῆσεως.

Κατὰ πρῶτον εἰδικὸν κανονισμὸν διοικήσεως καὶ διαχειρίσεως προσόδων νεκροταφείων, καθιερωθῆν ἐπὶ τοῦ κεντρικοῦ γραφείου τῆς Ἐνέσεως τῶν Πόλεων τῆς Ἑλλάδος, τὸ τιμολόγιον δικαιωμάτων διὰ τὴν χρῆσιν χώρου ἐν τοῖς νεκροταφείοις, κανονίζεται, ἐνδεικτικῶς, ὡς ἑξῆς:

α) Διὰ τοῖς μὴ παντελῶς ἀπόρους, ταῖς θαπτομένους εἰς τὸ τμήμα ταφῆς ἀπόρων, δόκιωμα διὰ τὴν τριετὴ ταφὴν ἐκ δραχμῶν 25.

β) Διὰ τὴν χρησιμοποίησιν χώρου ἐπὶ καταβολῇ δικαιώματος, διὰ τὴν ἐπὶ μίαν τριετίαν ταφὴν, ἀναλόγως τῆς τιμῆος.

α'	τάξος	3 × 4 μ.	δραχ.	750
β'	"	3 × 4 "	"	500
γ'	"	3 × 4 "	"	300
δ'	"	3 × 3 "	"	200
ε'	"	2 × 3 "	"	150
στ'	"	2 × 2 "	"	100

γ) Διὰ τὴν ταφὴν τῶν χριστιανῶν τῶν ἀκολουθοῦντων ἑτερον, πλὴν τοῦ ὀρθοδόξου, δόγμα καὶ τῶν ἀλλοθρήσκων διὰ τὴν ἐπὶ μίαν τριετίαν ταφὴν 150 δραχμῶν.

δ) Οἱ ἀποδεδειγμένως ἄποροι, ἀνεξαρτήτως δόγματος ἢ θρησκείας θάπτονται δωρεάν. *Ἄρθρ. 2 καὶ 3.

Διαδοχικά ταφεία (οἰκογενειακοὶ τάφοι). Τάφοι: α' τιμῆος 9000 δραχ., β' 6500, γ' 5000, δ' 3500, ε' 2000, στ' 1500 δραχ.

* Ἄλλας εἰσπραξίας προβλέπει ὁ κανονισμὸς:

Διὰ φέτερον κηρασίαν, τριῶν τιμῶν, ἀναλόγως τοῦ εἶδους τῶν φυτῶν καὶ δι' ἐπίστην ἐφ' ἀπαξ: 2000, 1200, 700.

Διὰ τὴν συντήρησιν τῶν κηρασιῶν δι' ἐκάστην τῶν τάξεων καὶ κατὰ μῆνα: 60, 40, 30 δραχ.

Δι' ἀνακαμιδὴν ἐκ τάφων α' καὶ β' τάξεως δραχ. 25, γ' καὶ δ' 15, ε' καὶ στ' 10 δραχ.

Διὰ τὰς ἐν τῷ ναφ τοῦ Νεκροταφείου τελουμένης κηδείας α' τιμῆος (τάφων α' καὶ β' τάξεως) δρ. 100, β' (τάφων γ' καὶ δ') 70 δρ. γ' (ε' καὶ στ' τάξεως τάφων) 50, ἀπόρων 20 δραχμῶν.

Διὰ τὰ μνημόσυνα: ὄρχηστρικὸν δρ. 150, μετὰ τριῶν ἱερῶν 100 δρ. δύο 50 καὶ ἓν 25 ἱερῶς δρ. 25.

Κατὰ γαλλικὸν πρότυπον κανονισμοῦ, τὸ τιμολόγιον παραχωρήσεων ὁρίζεται:

Παραχωρήσεις διηγεαῖς: Τὰ δύο πρῶτα μέτρα: 150 φρ. κατὰ μέτρον. Τὸ 3ον καὶ 4ον μ. 400 φρ. ἕκαστον. Τὸ 5ον καὶ 6ον μ. 600 φρ. Ἀπὸ 7 μ. καὶ ἄνω: 800 φρ. κατὰ μέτρον.

Παραχωρήσεις 100ετείς, διὰ τὰς αὐτὰς κατηγορίας καὶ τὰς διαστάσεις: 100 φρ., 200 φρ., 450 φρ., 600 φρ.

Παραχωρήσεις 50ετείς, ἡμοίως: 80 φρ., 250, 400, 500 φρ.

Παραχωρήσεις 30ετείς: 50 φρ., 200, 300, 400 φρ.

Παραχωρήσεις προσωρινῆς: 25 φρ., 50, 150, 200 φρ. Dubarry σ. 420.

πληρωμής, ἵνα χρησιμεύσῃ ὄχι μόνον διὰ τὴν συντήρησιν τῆς παραχωρήσεως ἀλλ' ἐπίσης καὶ διὰ τὰς δαπάνας τοῦ ὅλου νεκροταφείου. 1929 σ. 115.

§ 17. — Παραχωρήσεις δωρεάν κατ' ἀρχὴν ἀπαγορεύονται. Monsarrat 114. Παραχωρήσεις ἐν οὐδμίῃ περιπτώσει δύνανται νὰ γίνωνται πρὸς ἠθικὰ πρόσωπα, εἴτε ἔχον εἴτε μὴ νεμικὴν προσωπικότητα. Ἄποφ. βασιλ. 25 Ἰουλίου 1879 Bidder σ. 293. Ὁ νόμος δὲν ἐπιτρέπει χορήγησιν παραχωρήσεως ἐξ ἀδικαιρέτου ὑπὲρ προσώπων, τὰ ὅποια δὲν συνδέονται διὰ συγγενείας. Ἐγκ. Ὑπ. 28 Μαρτίου 1879 αὐτόθι.

§ 18. — Ὁ παραχωρησιόχος, ἔχει δικαίωμα πρὸς ταφὴν τοῦ καὶ τῶν προσώπων τῆς οικογενείας τοῦ. Τὸ κ. σ. δὲν δύναται νὰ ἀπαριθμήσῃ ἐν τῇ ἀποφάσει τὸν περιοριστικῶς τὰ πρόσωπα τῆς οικογενείας. Ὁ τιλοῦχος μόνος ἔχει τὸ δικαίωμα τὰ δηλώσῃ ποιοὶ ἐνταφιασμοὶ θὰ γίνωνται. Νομ. γὰρ. δικαστηρίων. Monsarrat 720.

§ 19. — Ἡ παραχώρησις ἐζητήθη καὶ ἐγένετο ὑπὲρ τῆς οικογενείας... ἡ ἔκφρασις δὲ «οἰκογένεια» ὁφείλει εἰς τὸ ζήτημα τῆς ταφῆς ἰδίως νὰ ἐκλαμβάνεται ὑπὸ εὐρείαν ἔννοιαν καὶ περιλαμβάνει, ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ, ὄχι μόνον τοὺς ἀδελφούς καὶ τὰς ἀδελφάς καὶ τοὺς κατόντας αὐτῶν, ἀλλ' ἀκόμη τοὺς συγγενεῖς τῶν, οἵτινες ὅλοι ἔχον, δυνάμει τοῦ αὐτοῦ τίτλου, τὸ δικαίωμα νὰ κατέχωσι μίαν θέσιν εἰς τὸν οἰκογενειακὸν τάφον. Ἄποφ. Ἐφ. Λιέγης ἀπὸ 14 Δεκεμβρίου 1923 ἐν Revue de l' Administration 1926 σ. 463.

§ 20. — Σύμφωνας γνωμοδότησις τοῦ ἡμετέρου Νομικοῦ Συμβουλίου ἐπ' ἀριθ. 83-1928. Θέμ. Μ. σ. 872. «Ὁ δήμος δύναται ἀναμφισβητήτως νὰ παραχωρήσῃ εἰς ἰδιώτας χώρον πρὸς ἀποκλειστικὴν ταφὴν. Τὸ τοιοῦτο δὲ δικαίωμα εἶναι τοῦ ἰδιωτικοῦ δικαίου χωρὶς νὰ ἔχη τὴν ἰδιότητα περιουσιακοῦ δικαίου, διότι κατὰ κανόνα δὲν ἠπόκειται εἰς ἀπαλλοτριώσιν» εἶναι ἐμπράγματον δικαίωμα χωρὶς ὅπως περιορισμένον, ὡς ἐκ τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ δυνάμενον νὰ ἀποκτηθῇ εἴτε ὑπὲρ ὀρισμένου προσώπου εἴτε ὑπὲρ οικογενείας ἢ ὡς κληρονομικόν. Ἐπὶ τοῦ προκειμένου διασαφῆστε καὶ εἰς τὴν χαρακτηρισθῆ ὁ παραχωρηθῆς εἰς τὸν πατέρα τῆς προσφυγοῦσης Σ Δ. τάφος, εἴτε δηλαδὴ ὡς οἰκογενειακός εἴτε ὡς κληρονομικός, ἀνεμφισβήτητον εἶναι, ὅτι δικαίωμα ταφῆς ἔχουσιν ἐν αὐτῷ τὰ μέλη τῆς οικογενείας Δ. κατὰ τὴν σημερινὴν περὶ οἰκογενείας ἀντίληψιν καὶ οὐχὶ βεβαίως κατὰ τὴν περὶ οἰκογενείας ρωμαϊκὴν τοιαύτην, ὅτι εἶναι δὲν τελῆ τις ὑπὸ τὴν πατρικὴν ἔξουσίαν ἐξίσχεται τῆς οικογενείας. Τὴν σήμερον λέγοντες οἰκογένειαν ἐννοοῦμεν τὸν σύνδεσμον τὸν ὑπάρχοντα μεταξὺ τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρὸς καὶ τῶν ἐξ αὐτῶν καταγομένων κατ' εὐθείαν γραμμὴν μετὰ τῶν συζύγων των.

Ἄλλὰ καὶ ἐπὶ τῇ βίσει τῶν ρωμαϊκῶν διατάξεων, εἶναι γενικῶς παραδεχθέν, ὅτι ἔχουσι δικαίωμα ταφῆς ἐν τῷ οἰκογενειακῷ τάφῳ ὁ κτησάμενος τὸ δικαίωμα, οἱ κληρονόμοι του, ἡ συζυγος, τὰ τέκνα καὶ τὰ τέκνα τούτων καὶ αἱ συζυγοὶ των.

§ 21. — Κατὰ τὸ μνημονευθὲν πρότυπον κανονισμοῦ διοικήσεως.

νεκροταφείου, διὰ τὰ καθ' ἡμᾶς, «Τὸ δικαίωμα τῆς ταφῆς περιορίζεται μόνον ἐπὶ τῶν ἐξ αἵματος συγγενῶν, ἀνιόντων ἢ κατιόντων, ἐκ πλαγίου μέχρι καὶ τοῦ τετάρτου βαθμοῦ, ὡς ἐπίσης καὶ τῶν ἐξ ἀγγιστείας συγγενῶν μέχρι τοῦ αὐτοῦ βαθμοῦ. Ἐπὶ τῆς ἐξ υἰοθεσίας συγγενείας μόνον μέχρι καὶ τοῦ δευτέρου βαθμοῦ ἐπὶ τῶν ἀνιόντων ἢ κατιόντων» Ἄρθ. 4.

Τὸ γαλλικὸν πρότυπον κανονισμοῦ ὁρίζει: Αἱ παραχωρήσεις θὰ γίνωνται πρὸς ἴδουσιν τάφου τοῦ παραχωρησιούχου καὶ τῶν συγγενῶν του (parents) ἢ διαδόχων του... Ἄρθ. 5.

Ὁ Βελγικὸς κανονισμὸς, τῆς κοινότητος Auderlecht, ὁρίζει: Αἱ παραχωρήσεις εἶναι ἀτομικαὶ ἢ συλλογικαί. Αἱ συλλογικαὶ παραχωρήσεις χῶρον δὲν δύνανται νὰ προορισθῶσιν εἰ μὴ πρὸς ταφὴν τοῦ ὑπὲρ οὗ ἢ παραχωρήσεις, τῶν γονέων του, διαδόχων ἢ συγγενῶν του (parents, successeurs ou alliés) Ἄρθ. 67.

§ 22. — Καὶ ἄφ' οὗ ὁ λόγος περὶ κανονισμοῦ, τὸ γαλλικὸν πρότυπον ὑπὸ τίτλον «Γενικὸς κανονισμὸς ἐπὶ τῆς ἀστυνομίας νεκροταφείων» ἐκδιδόμενος ὑπὸ τοῦ δημάρχου, με ἀιτιολογίαν: «Θεωροῦντες ὅτι εἶναι ἀπαραίτητον νὰ ἀναγκασθῶσιν ὅλα τὰ μέτρα τὰ ἀναγκαῖα διὰ τὴν ἀσφάλειαν, ὑγιεινὴν, δημοσίαν ἠσυχίαν, τὴν διατήρησιν τῆς εὐταξίας καὶ τῆς προστασίας ἐν τῷ νεκροταφείῳ» περιέχει τίτλους VII καὶ ἄρθρα 42, «Γενικαὶ διατάξεις» «Ἐνταφιασμοὶ εἰς κοινὸν χῶρον» «Ἐνταφιασμοὶ εἰς κατὰ παραχώρησιν τόπους» «Ὀστεοφυλάκια» «Ἐπηρεσία τῶν ἐνταφιασμῶν ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τοῦ κοιμητηρίου» «Μέτρα ἐσωτερικῆς τάξεως καὶ ἰσοπτείας» «Ἐκταφαὶ καὶ μετακομιδαί» — Dubarry σ. 429.

§ 23. — Ὁ ὡς ἄνω βελγικὸς, «Γενικὸς κανονισμὸς ἀστυνομίας τῆς κοινότητος Auderlect ἀφορῶν τὸ νεκροταφεῖον, τοὺς ἐνταφιασμοὺς καὶ τὰς κηδείας». Περιέχει 129 ἄρθρα εἰς IV τίτλους ὑποδιακριθεμένους εἰς κεφάλαια.

Τίτλ. I Ἐπηρεσία ἐνταφιασμῶν, ἧτις εἶναι κοινοτικὴ. Κεφ. I Πρὸσωπικόν. II Βεβαίωσις τῶν θανάτων. III Διατυπώσεις προπαρασκευαστικαὶ διὰ τὴν ταφὴν.

Τίτλ. II Κηδεῖα. I Γενικαὶ διατάξεις. II Ἀστυνομία κηδειῶν. III Τάξεις κηδειῶν. IV Τιμολόγιον κηδειῶν.

Τίτλ. III Περὶ τοῦ κοινοτικοῦ νεκροταφείου: I. Γενικαὶ διατάξεις. II. Περὶ ἐνταφιασμῶν. III. Περὶ ταφῆς εἰς τοὺς παραχωρηθέντας χῶρους. α' Παραχωρήσεις διηνεκεῖς. β' Παραχωρήσεις προσωριναί: IV. Ἐπηρεσία ἐνταφιασμῶν ἐν τῷ νεκροταφείῳ. V. Ἐκταφαί. VI. Ἀστυνομικὰ μέτρα 1) Γενικαί. 2) Μέτρα τάξεως ἀφορῶντα τὰ μνημεῖα, ἀναθηματικὰ στήλας, Ἐπιγραφαί, φυτεύσεις κτλ. 3) Μέτρα τάξεως διὰ τὰς κατασκευὰς τάφων κτλ.

Τίτλ. IV. Ποιναί.

§ 24. — Δίκτυα, καὶ ἐδῶ, διατάξεων, ἐκτελουμένων, με τὰς ὁποίας ἐργάζεται ἀπὸ αἰῶνων ἢ διοικήσεις ἐκεῖ. Δι' αὐτὸ δὲν συμβαίνει ὅτι ὑπαινίσσεται τὸ ἔγγραφο τῆς ἡμετέρας Ἐνώσεως τῶν Πόλεων τὸ συνοδεῖον τὸ ἐκπονηθὲν παρ' αὐτῆς ὑπόδειγμα σχετικοῦ κανονισμοῦ: Διὰ τῆς ἐφαρμογῆς

ἐνὸς τοιοῦτου κινονισμοῦ ἐδραιοῦται ἀνάλογος πρὸς τὴν ἱερότητα τοῦ χώρου τοῦ Νεκροταφείου τάξεις εἰς τὰς μεταξὺ τῶν δημοτῶν καὶ τῶν ἐν αὐτῷ προσώπων σχέσεις, καταργοῦνται τὰ προαιρετικὰ φιλοδοξήματα, χωρὶς νὰ ἐξασφαλίζωσι τὴν ἐπιζητούμενην ὑπηρεσίαν, καθίσταται ἀδύνατος ἡ ἀσχρημοσύνη τῆς ἐπὶ τόπου καὶ ἐπὶ τῶν τάφων συναλλαγῆς καὶ τῶν ἐκ τούτου διαπληκτισμῶν... ἐντὸς τῶν ἱερῶν τούτων τόπων, τῶν ὁποίων ἡ ὄλη κατάστασις ἀνέκαθεν ἐθεωρήθη ὡς πρῶτιστον παραστατικὸν τοῦ πολιτισμοῦ τοῦ ὑπὲρ οὗ ἰδρύθησαν κοινωνικοῦ συνόλου» Ἐπιθ. Τοπ. Αὐτ. 1932 σ. 154.

Τ. Τέλος ἀσκεπῶν χώρων

Ν. 4101, ἀρθρα 33 • 40

33•35.—Ἐπιτρέπεται εἰς τοὺς δήμους ἡ ἐπιβολὴ τέλους ἐπὶ ἀσκεπῶν ἐν γένει χώρων κειμένων ἐν ταῖς περιφερείαις αὐτῶν. Ἄρθρ. 36. Ἡ ἐπιβολὴ τοῦ τέλους ὑπολογίζεται κατὰ τρέχον μέτρον προσόψεως τῶν ἀσκεπῶν χώρων ἐπὶ δημοσίας ἢ δημοτικῆς ὁδοῦ, ὁρίζεται δὲ κατὰ τριετίαν δι' ἀποφάσεως τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου, ἄλλο διὰ κανονισμοῦ αὐτοῦ, ἐγκρινομένου ὑπὸ τοῦ Νομάρχου, ὁρίζει τὸ ποσὸν τοῦ τέλους καὶ τὸν τρόπον τῆς ἐισπραξέως αὐτοῦ.

Τὸ τέλος δὲν δύναται νὰ ὑπερβῇ τὰς 50 δρ. ἑτησίως δι' ἕκαστον μέτρον προσόψεως. Προκειμένου δὲ περὶ δήμων πληθυσμοῦ ἀνωτέρου τῶν 50,000 κατοίκων τὸ τέλος τοῦτο δύναται νὰ ὁρισθῇ μέχρις 100 δρ. δι' ἕκαστον μέτρον προσόψεως.

Τὸ δημοτικὸν συμβούλιον δύναται δι' ἀποφάσεως αὐτοῦ νὰ κατατάξῃ τοὺς εἰς τὸ τέλος ὑποκειμένους ἀσκεπεῖς χώρους εἰς πλείονας κατηγορίας ἐπιβάλλον δι' ἑκάστην κατηγορίαν διαφορετικὸν τέλος. Ἡ τοιαύτη κατάρτις ἔσται ἰσχύει ἐπὶ ἑν οικονομικὸν ἔτος ἑκάστοτε, δυναμένη ν' ἀναθεωρηθῇ ἑτησίως. Ἄρθρ. 37.

Ἀσκεπεῖς χώροι ἐν τῇ ἐννοίᾳ τοῦ νόμου θεωροῦνται τὰ ἐντὸς τοῦ ὑπάρχοντος σχεδίου τῶν πόλεων γήπεδα, περιτειχισμένα ἢ μὴ. Ἄρθρ. 38.

Τὸ ἄρθρον 39 ὁρίζει τοὺς ἐξαιρουμένους τῆς ἐπιβολῆς τοῦ τέλους ἀσκεπεῖς χώρους.

Ὑπόχρεοι εἰς καταβολὴν τοῦ τέλους εἶναι ὁ ἰδιοκτήτης, ὁ νομὸς ἢ οἰσοδήποτε κάτοχος, βαρύνει ὅμως τὸν ἰδιοκτήτην παρ' οὗ ὁ καταβάλλον τὸ τέλος δικαιοῦται νὰ ἀναζητήσῃ ταῦτο. Ἄρθρ. 40.

35•26.—Ἡ αἰτιολογικὴ ἔκθεσις τῶν διατάξεων χαρακτηρίζει τὸ τέλος «ἀνταποδοτικὸν δημοσίου δικαίου».

«Ὁ νομοθετικὸς λόγος, εἶναι ὅτι τὰ ἰδιωτικὰ οἰκόπεδα λόγῳ τῶν γνωστῶν μεταπολεμικῶν κοινωνικῶν καὶ οικονομικῶν συνθηκῶν παλλαπλασιῶς ὑπερεπιμήθησαν, εἰς τὴν ὑπερτίμησιν τῶν ὁποίων συνέβαλε καὶ συμβάλλει ἡ κοινωνικὴ ἐξέλιξις καὶ πρόοδος, ὡς καὶ οἱ ἐξωραϊσμοὶ τῶν πόλεων, δι' οὓς εἶναι ἠναγκασμένος νὰ δαπανῇ ὁ Λῆμος. Εἰδικώτερον ἡ φορολογία τῶν γη-

πέδων θεωρεῖται εὐλογος καὶ δικαία, διότι οἱ δήμοι περιλαμβάνοντες ταῦτα εἰς τὰ ἐγκεκριμένα σχέδια τῶν πόλεων αὐτῶν, κατ' ἴσον λόγον εἶναι ὑπόχρεοι καὶ ὡς πρὸς αὐτά, καίπερ ἀσκεπῆ, νὰ ὑποβάλλωνται εἰς βαρεῖας χρηματικὰς θυσίας, ὅσας ἀπαιτεῖ ἡ σύνταξις καὶ ἐφαρμογὴ τοῦ σχεδίου τῆς πόλεως, ἡ ρυμοτομία αὐτῆς, ἡ ὁδοποιεῖα καὶ συντήρησις τῶν ὁδῶν, ὁ φωτισμός, ἡ ὑδρευσίς καὶ ἀνάλογα ἄλλα ἔργα ἐξυγιάνσεων καὶ ἔξωραϊσμῶν. . .

§ 27.— Ἐν Βελγίῳ ὅμοιον τέλος εἶδος τῶν ἐπιτρεπομένων τελῶν ὁδοποιίας.

Αἰτιολογία φέρεται εἰς τοὺς κοινοτικούς κανονισμοὺς ἐπιβολῆς, ὅτι αἱ μεγάλαι θυσίαι, εἰς τὰς ὁποίας κατ' ἔτος ὑποβάλλεται ἡ κοινότης διὰ τὴν ἀστυνομίαν, φωτισμόν, καθαρότητα καὶ συντήρησιν τῶν ὁδῶν, ἀφορῶσιν εἰς ὅλα τὰ μέρη τῶν δημοσίων ὁδῶν καὶ δὲν ὀφελουσι μόνον τοὺς ἰδιοκτητῆς καὶ κατόχους οὐκιδῶν, ἀλλ' ἀξάνουσιν ἐπίσης εἰς ἐβρὺ μέτρον τὴν τιμὴν καὶ τῶν οἰκοδομησίων γηπέδων, κήπων, ἢ προαυλίαν. Ὑπὸ τοιοῦτον τίτλον, δικαιολογοῦσι τὴν συμμετοχὴν τῶν κατόχων ἰδιοκτησίας εἰς τὰς ὡς ἄνω δαπάνας. Διὰ τὴν δικαίαν δὲ κατανομὴν τῶν κοινοτικῶν αὐτῶν προσήκει τὰ λιμβένεται ὑπ' ὄψιν ὅχι μόνον ἡ σπουδαιότης τῆς ὁδοῦ ἀλλὰ καὶ ἡ τῶν παροδίων ἰδιοκτησιῶν.

Τὸ τέλος ὑπολογίζεται κατὰ τρέχον μέτρον προσόψεως. Τὸ ποσοστὸν κανονίζεται διὰ τοῦ κανονισμοῦ ὃν ἔχομεν ὑπ' ὄψιν διὰ πίνακος μὲ βάσιν τὸ βάθος ὑπὸ κλίμακα, ἀπὸ ἐνὸς μέχρις ἑβδομηκοντα μέτρων καὶ ἐπέκεινα καὶ ὑπὸ κατατάξιν τῶν ὁδῶν εἰς ὀκτὼ κλάσεις.

Τὰ μὴ οἰκοδομημένα γήπεδα τῶν ἑξ πρώτων κλάσεων φορολογοῦνται μὲ τὸ ἴδιον πρὸς τὰ οἰκοδομημένα τέλος, ἠδῆξιμένον κατὰ 25%.

Τὸ τέλος πλήττει τὴν ἰδιοκτησίαν ὀφείλεται παρὰ τοῦ κατόχου τοῦ ἀκινήτου ὡς ἐπὶ τοῦ κρατικοῦ κτηματικοῦ φόρου κτλ.

Ἡ κατάταξις τῶν ὁδῶν θὰ ἐνεργῆται κατ' ἔτος ὑπὸ τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου κατὰ τὸ τέταρτον τρίμηνον τοῦ προηγουμένου ἔτους.

Ἰδιοκτησία ἔχουσα προσόψεις πρὸς πολλὰς ὁδοὺς φορολογεῖται δι' ἑκάστην πρόσοψιν.

Τὸ τέλος κατατάσσεται μεταξὺ τῶν ἀμέσων, συνεπῶς ἡ εἰσπραξις αὐτοῦ ἐνεργεῖται ὡς ἐπὶ ἀμέσων φόρων. Biddaer. Formulaire σ. 677. Loi Com. σ. 345.

§ 28.— Τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν, ἐπὶ σχετικοῦ κανονισμοῦ, παρετήρησε: Μετὰ τὸν νόμον τοῦ 1919, περὶ δημοσίας φορολογίας τῶν καθαρῶν προσόδων, αἱ φορολογίαι τοῦ ὡς ἄνω εἴδους δὲν δύνανται πλέον νὰ εἶναι ἀνεκταὶ εἰμὴ τίτλῳ ἀνταποδόσεως τῶν δαπανῶν, τὰς ὁποίας ἐπάγεται ἡ ὀργάνωσις τῶν κοινοτικῶν ὑπηρεσιῶν, τῶν ὁποίων ἐπωφελοῦνται εἰδικότερον οἱ περὶ τὰς ὁδοὺς τὰς ἐφωδιασμένας διὰ τῶν ὑπηρεσιῶν τούτων. Ἐὰν εἶναι δεκτὴ ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ταύτης διατίμησις τοῦ τέλους ποικίλλουσα ἀναλόγως τῆς σπουδαιότητος τῶν ὁδῶν καὶ τῶν παροδίων ἰδιοκτησιῶν, προσήκει, ἀντιθέτως, νὰ καταδικάζεται πᾶσα διαφορικὴ φορολόγησις

βασισμένη ἐπὶ τῆς χρήσεως εἰς τὴν ὁποίαν εἶναι προορισμένα τὰ μὴ ὑποδομημένα γήπεδα. Ὁ συντελεστὴς αὐτὸς δὲν ἀσκεῖ ὄντως οὐδεμίαν ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς ἐκτίσεως τῆς ὠφελείας, τὴν ὁποίαν ἀποκομίζουν οἱ παρόδοι ἐκ ταύτης ἢ ἐκείνης τῆς κοινοτικῆς ὑπηρεσίας.

«Φαίνεται ἐπὶ πλὴν οἱ τὸ συμβούλιον ἐπιβάλλον τέλος ἀνώτερον εἰς βάρος τῶν ἀσκεπῶν γηπέδων, ἠθέλησε νὰ θέσῃ τοὺς ἰδιοκτῆτας αὐτοὺς πρὸ τῆς ἐκλογῆς ἢ νὰ οἰκοδομήσουν ἢ νὰ πωλήσουν τὰ γήπεδα. Λοιπὸν, δὲν ἔμπορεῖ νὰ εἶναι τοιοῦτος ὁ σκοπὸς ἐνὸς μέτρου οἰκονομικοῦ τοῦ εἶδους τούτου» *Εγ. 11 Φεβρ. 1922. Biddaer. Loi Com. n. 346.

25-29. — Τὸ γαλλικὸν νομοσχέδιον τοῦ 1931 περιλαμβάνει, ἐκτὸς τῶν ἀντιστελῶν ἀμέσων φόρων, κτηματικοῦ, ἐπὶ τῶν ἐνοικίων καὶ ἐπιτηδείμα-
τος, ὡς νέον πόρον καὶ τέλος δημοτικὸν ἐπὶ τῆς ἀγοραίας τιμῆς τῶν μὴ ὑποδομημένων ἰδιοκτησιῶν. Τμήμα VI ἄρθρον 82, ἔχον οὕτως:

Αἱ κοινότητες, αἱ ἁσολαί ἔχουν καταρτίσῃ σχέδιον διευθετήσεως, ἐξομοιωμοῦ καὶ ἐκτελέσεως σύμφωνα πρὸς τὰς διατάξεις τῶν νόμων . . . καὶ πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν δαπανῶν ἐκτελέσεως τοῦ σθηέντος σχεδίου, δύναται νὰ ἐπιβάλλουν τέλος ἐτήσιον ἐπὶ τῆς ἀγοραίας τιμῆς τῶν μὴ ὑποδομη-
μένων ἀκινήτων. Αἱ σχετικαὶ ἀποφάσεις τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου ἀπέ-
λουν νὰ ἐγκριθοῦν διὰ διατάγματος ἐκδομένου προὔλασι τῶν Ὑπουργῶν τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ τοῦ Προϋπολογισμοῦ.

Ἐξαιροῦνται τοῦ τέλους: 1ον) Αἱ δημόσιαι ἰδιοκτησίαι αἱ ἀπαλειστούμε-
ναι τοῦ κτηματικοῦ φόρου. 2ον) Τὰ εἰσὶν τῶν κτιρίων καὶ οἱ χώροι οἱ ἀπο-
τελοῦντες παρόρθημα ἀπαραίτητον καὶ ἀμέσων τῶν οἰκοδομῶν κατὰ τὴν
ἐννοιαν τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ νόμου τῆς 29 Μαρτίου 1914. 3ον) Τὰ γήπεδα τὰ
χρησιμοποιούμενα εἰς χρήσιν ἐμπορικὴν ἢ βιομηχανικὴν ἢ διὰ τὴν ἐμπορι-
κὴν ἢ βιομηχανικὴν δημοσιότητα ὑπὸ τοὺς ὅρους τοὺς προβλεπομένους διὰ
τῶν ἄρθρων . . .

Ἐξαιροῦνται ἐπίσης τοῦ τέλους τὰ γήπεδα τὰ φιντευμένα ὡς κήποι,
κλπ. βαρυνόμενα διὰ δουλείας μὴ οἰκοδομήσεως νομίμου ἢ συμβατικῆς ἢ ἐκεί-
να τῶν ὁποίων οἱ ἰδιοκτῆται θὰ ἀναλάβουν τὴν ὑποχρέωσιν νὰ διατηρή-
σων ταῦτα εἰς τὴν σημερινήν των κατάστασιν ἐπὶ περιόδον πεντήκοντα
ἔτων . . . (ὀρίζονται αἱ ἐγγυήσεις ἐκτελέσεως τῆς ὑποχρέωσως καὶ αἱ κυ-
ρώσεις).

Τὸ ποσοστὸν τοῦ τέλους, μὴ δυνάμενον νὰ ὑπερβαίῃ 0,50 τοῖς 100 τῆς
τῆς ἀγοραίας τιμῆς τῶν γηπέδων, ὀρίζεται διὰ τοῦ διατάγματος τοῦ ἐγκρί-
νοντος τὴν ἀπόφασιν τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου, δι' ἧς δημιουργεῖται τὸ
τέλος. Ἡ ἀγοραία τιμὴ τῶν ὑποκειμένων εἰς τὸ τέλος γηπέδων ἀναθεωρεῖται
κατὰ τριετίαν ὑπὸ τοῦ ἐλεγκτοῦ τῶν ἀμέσων φόρων, συμπαραισταμένης τῆς
κοινοτικῆς φορολογικῆς ἐπιτροπῆς, τῆς προβλεπομένης εἰς τὸ ὡς ἀνωτέρω
ἄρθρον 71.

Οἱ κατάλογοι τοῦ τέλους ἀναλλάσσονται τοῦ χαρτοσήμου. Καταρτίζον-

ται και εισπράττονται και αι προσφυγαι υποβάλλονται, εισάγονται και εκδικάζονται ως επί άμέσων φώρων.

Τό έξοδα βεβαιώσεως και εισπράξεως βαρύνουν τας κοινότητες σύμφωνα προς τιμολόγιον οριζόμενον δι' αποφάσεως των 'Υπουργών των 'Εσωτερικών, των Οικονομικών και του Προϋπολογισμού.

2330. — Η αιτιολογική έκθεσις φέρει τά αυτά ως άνωτέρω παρ' υμίν και εν Βελγίω: 'Η χάραξις νέων οδών, ή εύρνοις των παλαιών, ή δημιουργία νέων συνοικιων και γενικώς όλα τά έργα διευθετήσεως, έξωραϊσμού και επεκτάσεως των πόλεων, έχουν ως συνέπειαν να διδουν υπερτίμησιν, αξιολογον συνήθως, εις τά γήπεδα τά κείμενα εις τας τόλεις ταύτας. 'Οθεν δίκαιον είναι, όπως οι ιδιοκτῆται των χώρων αυτών μετέχουν ειδικώς εις τας δαπάνας, τας όποιαις αι κοινοτικά όργανα αναλαμβάνουν προς εκτέλεσιν των τοιούτων έργων. Σ. 53, 105.

2331. — Η Ιταλική νομοθεσία δημιουργεί αυτοτελή κοινοτικήν φορολογίαν του υπερτιμήματος, την όποιαν αναχρῆζει προς τας δαπάνας, αιτινες αποτελοῦν την δικαιολογικήν αψτης βέσιν.

'Ο κώδιξ περιλαμβάνει «εισφοράν βελτιώσεως» υπό Κεφ. XV άρθρον 236 - 246.

'Η αιτιολογική έκθεσις λέγει: 'Η εφαρμογή εισφοράς προοριμένης προς την αύξησιν της τιμῆς των αγροτικῶν και αστικῶν κτημάτων, όταν ή εκτέλεσις δημοσίων έργων ώρισμένων συνέβαλεν εις την υπερτίμησιν ταύτην, διτηρήθη υπό μίαν μόνον των μορφών εισπράξεως των προβλεπομένων υπό των άρθρων 12 έως 20 του βασιλικού διατάγματος από 18 Νεβρίου 1923 no 2538, δηλαδή μέσω ποσοστού επί τοις εκατόν (του όποιου τό ανώτατον όριον επανήχθη από 20 έως 15 τοις 100) *Τό ποσόν διερχόμην επί τρεψή εις βάρος όλων των ιδιοκτητιών και διανεμηθή μεταξὺ αυτών δέν δύναται να υπερβαίη τά 30 τοις 100 της δαπάνης, ην θέλει ύποστηή ή κοινότης διά την εκτέλεσιν των έργων.*

'Αλλά παραλλήλως της εισφοράς ταύτης, φύσεως ειδικῆς, δημιουργείται γενική εισφορά βελτιώσεως προσωρισμένη να πλήξη τό υπερτίμημα των οικοδομησίμων γηπέδων, τό προκρίπτον εκ της ανάπτυξεως του συνοικισμού ή του συνόλου των δημοσίων έργων των εκτελεσθέντων υπό της κοινότητος. Τό ποσοστόν της δευτέρας ταύτης εισφοράς ορίζεται εις 15 τοις 0]0, των οικοδομησίμων γηπέδων έξαιρουμένων της πρώτης εισφοράς.

Τό υπερτίμημα υπολογίζεται επί της βάσεως της διαφοράς μεταξὺ της έμπορικῆς αξίας των κτημάτων και οικοδομησίμων γηπέδων — αξίας ητις θα ορίζεται εις αυτήν την άπόφασιν, δι' ης επιβάλλεται ή εφαρμογή της μῆς ή της άλλης εισφοράς — και της τιμῆς της βεβαιωθείσης από της πρώτης μεταβιβάσεως της ιδιοκτησίας, ητις προεκάλεσεν, από μέρος των οικονομικών γραφείων του Κράτους, βεβαιώσεως της αξίας προς εφαρμογήν των σχετικῶν τελῶν, (d' enregistrement). 'Εάν δέν έπέρχεται μεταβίβασις κρυό- τητος επί περιόδον πέντε έτων, ή κοινότης — όσον άφορῆ την ειδικήν εισφο-

ρὰν βελτιώσεως—προβαίνει εἰς τὴν βεβαίωσιν τοῦ ὑπερτιμήματος διὰ τεκμηρίων. Διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς γενικῆς εἰσφορᾶς βελτιώσεως ἢ κοινότης ἔχει τὴν εὐχέρειαν νὰ προβῆ εἰς βεβαιώσεις συμπληρωματικὰς τοῦ ὑπερτιμήματος ἀπὸ τῶν διαδοχικῶν μεταβιβάσεων κυριότητος, ἐφ' ὅσον τὸ γήπεδον παραμένει οἰκοδομήσιμον. Ἐν δὲν λάβῃ χώραν μεταβίβασις ἢ ἡ τελευταία τοιαύτη ἐγένετο πρὸ πλέον τριετίας, τὸ ὑπερτίμημα καθορίζεται διὰ τεκμηρίων καθ' ἣν στιγμήν τὸ γήπεδον χρησιμοποιεῖται πρὸς οἰκοδόμησιν. Ἡ κοινότης δύναται, ἐπὶ αἰτήσῃ τοῦ ἐνδιαφερομένου, νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν πληρωμὴν τῆς εἰσφορᾶς (ἥτις κατὰ γενικὸν κανόνα ὀφείλει νὰ πραγματοποιηθῆ εἰς δέκα ἑξαμηνιαίας δόσεις τοῦλάχιστον) εἰς ἀριθμὸν δόσεων μὴ δυνάμενον νὰ ὑπερβαίῃ τὰς εἴκοσι, προστιθεμένου τοῦ ἑτησίου τόκου εἰς τὸ νόμιμον ποσοστὸν δι' ἑκάστην ἑξαμηνιαίαν δόσιν μετὰ τὸ πέμπτον ἔτος, ἀπὸ τὴν ἐπιφύλαξιν πάντοτε τοῦ δικαιώματος, διὰ τὸν φορολογούμενον, νὰ παρατηθῆ τοῦ εὐεργετήματος ἐν μέρει ἢ ἐν ὅλῳ τῆς προθεσμίας καὶ νὰ ἀπαλλαγῆ τοῦ σχετικοῦ τόκου.»

2532.—Ἡ ἀπόφασις, ἥτις ἐπιβάλλει τὴν μίαν ἢ τὴν ἄλλην εἰσφορὰν καὶ ὀρίζει τοὺς κανόνας διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν ὑπόκειται εἰς τὴν ἐγκρισιν τοῦ ἐπαρχιακοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου καὶ τὴν κύρωσιν τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν. Αὕτη δέον νὰ καθορίσῃ ἀκριβῶς τὴν ζώνην ἐντὸς τῆς ὁποίας περιλαμβάνονται οἱ φορολογητέαι ἰδιοκτησίαι, τὰς τιμὰς καὶ τὰς ἐπιφανείας τὰ ὀνόματα τῶν ἰδιοκτητῶν τῶν ἐγγεγραμμένων εἰς τὸ κτηματολόγιον καὶ διὰ τὰ οἰκοδομήσιμα γήπεδα ὀφείλει ἐπὶ πλέον νὰ ἐμφαίνῃ τὴν κατάστασιν τεμαχισμού . . Ἄρθρ. 239. Ἐν συνεχείᾳ τὸ ἄρθρον ρυθμίζει τὰ τῶν προσφυγῶν ἐνώπιον τοῦ Ἐπαρχ. Διοικ. Συμβουλίου κατὰ τῆς ἀποφάσεως αὐτοῦ χωρεῖ προσφυγὴ ἐνώπιον τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν.

Συγχρόνως μὲ τὴν κύρωσιν τῆς πράξεως ἐπιβολῆς τῆς εἰσφορᾶς, ὁ Ὑπουργός, μετὰ γνώμην τῆς κεντρικῆς ἐπιτροπῆς τῶν τοπικῶν οἰκονομικῶν, ἀποφασίζει ὀριστικῶς ἐπὶ τῶν προσφυγῶν δύναται ἐπίσης νὰ τροποποιήσῃ τὰ ποσοστά. Ὅταν ἡ διαδικασία αὕτη ἐξαντληθῆ, δὲν εἶναι δεκταὶ προσφυγαὶ μεταγενέστεραι ὅσον ἀφορᾷ τὸν καθορισμὸν τῶν ζωνῶν καὶ τῶν ἀρχικῶν τιμῶν τῶν φορολογητέων κτημάτων καὶ ἐπιφανειῶν . . .

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΓ'

Περὶ τῶν ἐμμέσων δημοτικῶν καὶ κοινοτικῶν φόρων

*Ἀρθρο 273 — 308

(Περὶ μεταρρυθμίσεως τῶν νόμων περὶ δημοτικῶν δασμῶν

Τὰ διαπύλια

§§ 273. — Τὰ διαπύλια, ἔμμεσος φορολογία, εἶναι γνωστά ἀπὸ τῆς ἀρχαιότητος. Ὑπὸ τῆς Ἀθηναϊκῆς Πολιτείας εἰσπράττοντο δασμοὶ ἐπὶ τῶν εἰσαγομένων ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἔμπορευμάτων καὶ ἐπὶ τῶν ἐξαγομένων. Ἐκτὸς τῶν γενικῶν αὐτῶν δασμῶν εἰσπράττετο εἰδικὸν δικαίωμα ἐφ' ὄλων τῶν ἔμπορευμάτων τῶν προσκομιζομένων εἰς τὰς ἀγορὰς τῶν Ἀθηνῶν. Καὶ ἄλλαι δὲ πόλεις ἑλληνικαὶ ὡς τὸ Βυζάντιον καὶ ἡ Ρόδος εἶχον ἐπιβὰλη ἀναλόγους δασμούς. Ἡ εἴσπραξις τῶν δασμῶν αὐτῶν ἐγένετο ὅτε μὲν εἰς τὴν εἰσοδὸν τῶν πόλεων, ὅτε δὲ εἰς τὰς ἀγορὰς. Τὸ ποσοστὸν τῶν τελῶν ἐποικίλλε ἀναλόγως τῆς φύσεως τῶν ἀντικειμένων. Pr. Galtier σ. 1.

Ὡς πληροφορεῖ ὁ κ. Ἀνδρεάδης, οἱ ἔμμεσοι φόροι τῆς Ἀθηναϊκῆς Πολιτείας ἦσαν δύο εἰδῶν α') Τὰ ἀπ' ἔμπορίου δηλαδὴ οἱ τελωνειακοὶ δασμοὶ ἐπιβαλλόμενοι ἐπὶ τῶν εἰσαγεμένων καὶ β') τὰ ἀπ' ἀγορᾶς δηλαδὴ ἐπὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ ἔμπορίου. Ἀνδρεάδου. Παραδόσεις Δημοσίας Οἰκονομίας, ὑπὸ Χ. Λαδᾶ. Τὰ Οἰκονομικὰ τῶν Ἀθηναίων.

Γνωστὴ ἐπίσης εἶναι ἡ κλίμαξις τῆς φορολογίας ταύτης καὶ ἡ δυσφορία τῶν λαῶν λόγφ τοῦ πιεστικοῦ χαρακτῆρος αὐτῆς καὶ τῶν καταχρήσεων, ὅταν μάλιστα δὲν ὑπάρχη ἀρτία νομοθετικὴ πρόβλεψις καὶ δὲν λειτουργῆ καλῶς διοικήσις πρὸς ἔλεγχον καὶ προστασίαν τόσον τοῦ πολίτου ὅσον καὶ τοῦ δημοσίου συμφέροντος.

Τὰ διαπύλια ἐν Γαλλίᾳ

§§ 274. — Κατὰ τὴν γαλλικὴν ἐπανάστασιν ἡ κατάργησις τῶν διαπυλίων, ὡς δημοτικῆς φορολογίας, ἦτο μεταξὺ τῶν διεκδικήσεων τοῦ λαοῦ. Καὶ συνεχεῖς σχετικῶν ἐξεγέρσεων καθ' ὅλην τὴν χώραν, ἡ ἐθνικὴ Συνέλευσις διὰ τοῦ ἀπὸ 19 Ἰανουαρίου 1791 διατάγματος κατήργησε τὴν φορολογίαν ταύτην. Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἔπετραπῆ καὶ πάλιν ἡ ἐπιβολή, κατ' ἀρχὰς εἰς

Παρισίους, κατόπιν δὲ εἰς ἀρκετὸς πόλεις καὶ τέλος κατὰ γενικῶν μέτρων. Δικαιολογία αὐτοῦ ὑπῆρξεν ἡ ἀνάγκη δημιουργίας ὑπὲρ τῶν κοινοτήτων τῶν ἀναγκαίων πόρων πρὸς συντήρησιν τῶν φιλανθρωπικῶν ἰδρυμάτων καὶ συνδρομῆν τῶν πτωχῶν, ἐξ οὗ καὶ ἡ ὀνομασία «διαπυλίων δημοτικῶν καὶ ἀγαθοποιίας» Allix. Contr. Indirectes σ. 343 ἐφ. Girault II σ. 227. Νόμοι καὶ διατάγματα τοῦ 1809, τοῦ 1814, 1870, ὁ δημοτικὸς τοῦ 1834 ἀποτελοῦν τὰς βάσεις τῆς σχετικῆς νομοθεσίας.

25325. — Ἐν τοσούτῳ ἡ κίνησις πρὸς κατάργησιν τῶν διαπυλίων οὐδέποτε ἔπαυσεν, χωρὶς ὁμοῦ καὶ νὰ ἔχη ἀποτέλεσμα. Ἀεὶτι νὰ σημειωθῆ, ὅτι τῷ 1869 ἡ Κυβέρνησις προέκάλει μεγάλην ἐρευναν σχετικῆν. Τῷ 1870 εἶχε γνωσθῆ τὸ ἀποτέλεσμα διὰ 74 νομοῦ περιλαμβανόντας 1114 octrois. Πλέον τῶν 9/10 τῶν οικείων δήμων εἶχον ψηφίσαι τὴν διατήρησιν αὐτῶν, ἀντιπυλάκτως. *Pandectes Françaises* 73.

Δεκάδες προτάσεων καὶ συστημάτων καταργήσεως ἔχουν ὑλοποιηθῆ ἀπὸ τοῦ 1846 μέχρι σήμερον. Τοῦτο καταδεικνύει, ὅτι ἡ κατάργησις τῶν δημοτικῶν διαπυλίων θέτει πολὺπλοκον πρόβλημα. Καὶ εἰαί τοῦ παρόντος ἡ ὀλοσχερῆς κατάργησις φαίνεται δύσκολος. Allix σ. 381 ἐφ. Naudin σ. 41.

25326. — Νόμος τοῦ 1897 ἀρῆκε τὴν κατάργησιν εἰς τὴν πρωτοβουλίαν τῶν ἰδίων κοινοτήτων, εἰς τὴν διάθεσιν τῶν ὁμοίων ἔθηκε νέους πόρους ἐκ φόρων εἰς ἀντικατάστασιν αὐτῶν. Καὶ ἔκτοτε ἀρκετὸς ἀριθμὸς κοινοτήτων κατήργησε τὰ διαπύλια. Τὸ 1895 ἔφθισαντο: 1514, τὸ 1917: 1496, τὸ 1925, 1100. Τὸ 1930 ἐσημειώθη ἀνακοπὴ τῆς κινήσεως καταργήσεως, ἥτις ἔγινεν ὀξυτέρα το 1931. Διότι, ἐν' ᾧ τὸ 1928 ἔλαβον χώραν 45 καταργήσεις, τὸ 1929 κατήλθον εἰς 35, εἰς 28 τὸ 1930 καὶ 9 μόνον τὸ 1931. Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἔφθισαντο ἐν ἑαφ 962 διαπύλια, εἰς 962 κοινότητες διατηροῦνται, ἀποδίδοντα πλέον τοῦ ἡμίσεως, συχνάκις, τῶν ἐσοδῶν αὐτῶν. Fouchier σ. 678—Naudin σ. 89. *La vie communale et départementale*. 1933 σ. 186.

25327. — Ὁ νόμος τῆς 13 Αὐγ. 1926 ἐπιτρέπει εἰς τὰς κοινότητας νὰ ἐπιβάλλουν νέους φόρους, μεταξὺ 25 εἰδῶν, χωρὶς νὰ εἶναι ὑπόχρεοι εἰς τὴν κατάργησιν τοῦ octrois, ὅσαι ἔχουν. Ἄρθ. 1.

25328. — *Χαρακτηρὸς τῶν γαλλικῶν octrois.*

1ον. Τὰ octrois εἶναι τέλη καταναλώσεως, καθαρὰ καὶ ἀπλᾶ, πλήττοντα τὰ εἶδη τὰ καταναλισκόμενα ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τῆς κοινότητος. Εἶναι λοιπὸν πλάνη τελεία ἢ προσομοίωσις αὐτῶν, τὴν ὁποία, ἄλλοτε ἔκαμνον, πρὸς «τέλη εἰσαγωγικὰ ἐσωτερικὰ». Ὅντως, ἀντιθέτως πρὸς τὰ εἰσαγωγικὰ τέλη, τὰ octrois δὲν δύνανται ποτὶ νὰ χρησιμοποιηθοῦν πρὸς σκοπὸν προστατευτικὸν τῆς τοπικῆς παραγωγῆς καὶ τὰ δημοτικὰ δασμολόγια, τὰ ὁποῖα δὲ εἶπαινον κατὰ συγκεκριμένον τρόπον εἰς τοιοῦτον ἀποτέλεσμα, δὲν ἐγκρίνονται ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως. Διὰ τὸν αὐτὸν λόγον ἡ φορολογία δὲν πλήττει μόνον, ὡς οἱ εἰσαγωγικοὶ δασμοί, τὰ εἰσαγόμενα ἀντικείμενα, ἀλλ' ἐπίσης τὰ παραγόμενα ἢ συλλεγόμενα ἐν τῇ κοινότητι. Εἰς βιομήχανος πληρώνει τὰ

διαπύλια διὰ τὸ εἶδη, τὰ ὁποῖα παρασκευάζει ἐν τῇ πόλει ὁμοίως ὁ ἰδιοκτήτης, ὅστις συλλέγει χορτονομήν, ἐξορύσσει λίθους ἢ κόπτε δένδρα ἐπὶ ἰδιοκτησίας του καμένης ἐντὸς τῆς περιμέτρου τοῦ οὐτροῦ, καταβάλλει τὰ αὐτὰ δικαιώματα ὡς καὶ ἂν εἰσάγη ταῦτα ἔξωθεν.

3ον. Εἶναι φορολογία καταναλώσεως ἐπὶ τῶν ἀντικειμένων, ἐξ οὗ δύο συνέπειαι. α') Ὁ φόρος ἔχει χαρακτῆρα πραγματικόν, βαρύνει τὰ ἀντικείμενα, χωρὶς νὰ λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ἡ προσωπικότης τῶν ὑποχρέων, καὶ ἀποκλείει, κατ' ἀρχήν, πᾶν προνόμιον ἢ εὐνοίαν. β') Τὰ διαπύλια δὲν πρέπει νὰ ἀποτελοῦν φόρον ἐπὶ τῆς ἐργασίας, δηλαδή, κατ' ἀρχήν, τὰ κατεργασμένα προϊόντα δὲν δύνανται νὰ ἐπιβαρύνωνται περισσότερο ἐν συγκρίσει πρὸς ἄλλα. Τὸ δικαίωμα ἐπὶ τῶν κατεργασμένων εἰδῶν δὲν δύνανται νὰ εἶναι ἀνώτερα τῶν ἐπὶ ἀκατεργαστῶν ὁμοίων εἰ μὴ ἐν τῷ μέτρῳ τῆς φθορᾶς, ἀπωλείας ὁσείας προκυμαύσεως ἐκ τῆς κατεργασίας.

3. Τὰ διαπύλια εἶναι φόρος ἐπὶ τῶν ἀντικειμένων τῶν προσωριμῶν εἰς τὴν τοπικὴν καταναλώσιν. Τὰ ὑπὸ διαμετακόμισιν εἶδη δὲν φορολογοῦνται. Δευτέρα συνέπεια εἶναι, ὅτι φορολογήσιμος εἶναι ἡ καταναλώσις τοπικοῦ ἰνδιαφέροντος καὶ ὄχι ἡ καταναλώσις ἰνδιαφέροντος ἔκτος τοῦ τόπου. Εἰς τοῦτο ἀνταποκρίνεται τὸ σύστημα τῆς βιομηχανικῆς διαμετακομίσεως. *Allis, Contr. Indirectes* σ. 355 *Legislation Financière Française* σ. 1927: Girault, II σ. 228.

3339.— *Κανονισμὸς - τόπος.* Ὁ νόμος ἐπιβάλλει εἰς τὰς κοινότητας κανονισμὸν - τόπον, κατ' ὃν ὀφείλει νὰ εφαρμόζεται ἡ φορολογία.

Ὁ κανονισμὸς τόπος δὲν εἶναι, φυσικῶς, ἄλλο τι ἢ σαφὴς περίληψις τῆς νομοθεσίας. Καὶ ἀντικείμενα ἔχει, τὸν καθορισμὸν καὶ ὄργανωσιν τῆς περιμέτρου τῶν οὐτροῦ, τὸν τρόπον τῆς πληρωμῆς, τὸν ἀριθμὸν καὶ τὴν θέσιν τῶν γραφείων εἰσπράξεως, τὰ μέτρα ἐλέγχου, τὰς εἰσβολὰς τὰς παρεχομένας εἰς τὸ ἐμπόριον, τὰς ἀμφισβητήσεις, τὸ προσωπικόν. Ἐχει ἀρκετὰ ἄρθρα, ὑπὲρ τὰ ὀγδοήκοντα. Καὶ τὸ τελευταῖον παραπέμπει εἰς τὴν ἐν ἰσχύϊ γενικὴν νομοθεσίαν ἐπὶ τῶν οὐτροῦ, διὰ πᾶσαν περίπτωσιν μὴ προβλεπομένην ὑπὸ τοῦ κανονισμοῦ. Διότι ὑπάρχουσι καὶ ἄλλαι πολλαὶ διατάξεις γενικαί, νόμων, διαταγμάτων, ἐπὶ τοῦ θέματος. Καὶ νομολογία ἀφθονος.

Ἔχομεν ὑπ' ὄψιν τὸν τελευταῖον, ἐγκυκλιεμένον διὰ Δ. ἀπὸ 29 Δεβρίου 1926.

3340.— *Ἀντικείμενον.* Τὰ εἰσπραττόμενα δικαιώματα εἶναι τὰ αὐτὰ διὰ τὰ εἶδη τὰ προβλεπόμενα ὑπὸ τοῦ δασμολογίου εἴτε προέρχονται ἔξωθεν εἴτε συλλέγονται ἢ κατασκευάζονται ἐν τῷ ἑσατερικῷ τῆς περιμέτρου τοῦ οὐτροῦ.

3341.— *Ἐποπτεία.* Ἡ ἀμμοσὸς ἐποπτεία τοῦ οὐτροῦ ἀνήκει εἰς τὸν δήμαρχον ὑπὸ τὸ κῆρος τῆς ἀνωτέρας διοικήσεως. Ἡ γενικὴ ἐποπτεία θὰ ἀσκήται ὑπὸ τῆς ἀηρεσίας τῶν ἐμμέσων φόρων.

Ἀκολουθοῦν διατάξεις περὶ καθορισμοῦ τῆς περιμέτρου, τῶν γραφείων εἰσπράξεως καὶ τῆς λειτουργίας αὐτῶν.

Ἐν λεπτομερείᾳ αἱ διατάξεις περὶ εἰσπράξεως τοῦ φόρου ἐπὶ τῶν ἔξω-

θεν προσερχομένων ἀντικειμένων καὶ ἀκολουθῶν ἐπὶ τῶν εἰδῶν τοῦ ἐσωτερικοῦ. Δηλώσεις, πληρωμὴ τοῦ φόρου, ἔλεγχος ὑπὸ τῶν ἄρμοδιων ὑπαλλήλων λαθραία εἰσαγωγή, ἄμεσος προσαγωγή τῶν παραβατῶν ἐνώπιον τοῦ ἄρμοδιου δικαστοῦ.

§ 42.— Διαμετακόμισις. Ἄφ' οὗ τὰ διαπίπλια εἶναι, καθ' ὄρισμόν, φόρος καταναλώσεως, δὲν δύνανται νὰ φορολογηθῶσι τὰ εἶδη, τὰ ὁποῖα διασχίζον μόνον τὴν κοινότητα ἢ δὲν εἶναι προορισμένα διὰ τὴν τοπικὴν καταναλώσιν, ἐπίσης οὔτε αἱ πρῶται ὕλαι αἱ εἰσαγόμεναι ἵνα μεταμορφωθῶν ἐν τῷ ἐσωτερικῷ οὗτε τὰ βιομηχανικὰ προϊόντα τὰ προοριζόμενα διὰ τὸ γενικὸν ἔμποριον, τὰ ἀντικείμενα δηλαδή, τὰ ὁποῖα εἶναι δεκτικὰ νὰ λάβωσιν ἐξωτερικὸν προορισμόν κατόπιν τοιαύτης ἢ τοιαύτης ἐργασίας μεταμορφώσεως ἐν τῷ ἐσωτερικῷ. *Navium* σ. 4. *Gothier* σ. 66.

Διὰ τὰ ἀντικείμενα αὐτὰ ἡ νομοθεσία ὀργάνωσε τὰς εἰσβολὰς, γινώσκας ὑπὸ τοῖς τίτλοις «*Passe-debout*» «*transit*» καὶ «*entrepôt*» ἔμπορικόν *Ord.* 9 Δ)βρίου 1814, βιομηχανικόν Δ. 12 Φεβρ. 1870, τῶν ὁποίων αἱ σχετικαὶ διατάξεις πρέπει νὰ περιλαμβάνωνται εἰς τοὺς κοινοτικὸς κανονισμοὺς τῶν *octrois*.

§ 43.— α'. *Passe-debout*. Εἰσβολὴ διαρκείας 24 ὡρῶν. Πρὸς ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τῶν διαπυλίων ἀπαιτεῖται δηλώσεις τῶν εἰδῶν. Παρακαταθήκη τοῦ φόρου ἢ ἐγγυήσις, ἀποδιδόμενου, ὅταν ἀποδειχθῇ ἡ ἐξόδος τῶν ἀντικειμένων. Κανονισμὸς λεπτομερειῶν.

§ 44.— β'. *Transit*. Διαρκείας 3 ἡμερῶν. Δηλώσεις, διατυπώσεις, παρακαταθήκη ἢ ἀσφάλις δι' ἐγγυήσεως τοῦ φόρου, ἀπόδοσις κατεβληθέντος, ὡς ἐπὶ *passe-debout*.

Τὰ ἀντικείμενα τὰ κομιζόμενα εἰς τὰς ἀγορὰς ἐπόκεινται εἰς ὅλας τὰς διατυπώσεις τοῦ *transit*, 24 ὥρας μετὰ τὴν ὀριζομένην προθεσίαν ἢ μετὰ τὴν λήξιν τῶν ἀγορῶν, τὰ παρακατατιθέμενα δικαιώματα θὰ πληρώνωνται ὀριστικῶς εἰς τὸ *octroi*, ἂν δὲν ἀποδειχθῇ ἡ ἐξαγωγή τῶν εἰδῶν. Αἱ ἄμαξαι καὶ μεταφοραὶ στρατιωτικαὶ εἰδῶν φορολογησίμων ὑπόκεινται εἰς τοὺς κανόνας τοῦ *passe-debout* καὶ *transit*.

§ 45.— γ'. *Entrepôt*. Οἱ ἰδιοκτῆται καὶ ἔμποροι, πιστοποιήτες τὴν ἰδιότητά των, ἔχουν τὴν εὐχέρειαν νὰ δέχωνται κατ' οἶκον ἢ εἰς τὰ καταστήματά των τίτλων *entrepôt*, καὶ ἄνευ προηγουμένης πληρωμῆς τῶν δικαιωμάτων, τὰ ἐποκείμενα εἰς *octroi* ἔμπορεύματα.

Αἱ ἀποδοχαὶ εἰς τὴν ἰδιότητα τοῦ διαμετακομιστοῦχοῦ (*entrepositaire*) ἐγκρίνονται ὑπὸ τοῦ δημάρχου. Ὅσαι αἱ ἀμφισβητήσεις, αἵτινες θὰ ἠγείροντο σχετικῶς πρὸς τὴν ἀποδοχὴν εἰς τὸ εἰρηγέτημα τῆς ἐναποθηκεύσεως θὰ φέρονται ἐνώπιον τοῦ δημάρχου, ὅστις θὰ ἀποφασίῃ, ἐπιτροπομένης προσφυγῆς εἰς τὸν Νομάρχην.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἡ εὐχέρεια αὕτη δὲν θὰ παραχωρητῆ καὶ τὸ πιστοποιητικὸν ἐξαγωγῆς δὲν θὰ ἐκδίδηται εἰμὴ ἐφ' ὅσον αἱ εἰσαγόμεναι ποσότητες θὰ ἀντιπροσωπεύουν κατὰ τὴν εἴσοδον τουλάχιστον 20 φράγκων

δικαιώματα (τοῦλάχιστον 40 φρ. ἐὰν ὁ κληθυσμὸς τῆς κοινότητος υπερβαί-
νη τὰς 20.000 κατ.) κατὰ τὴν ἔξοδον τοῦλάχιστον 1 φρ. δικαιωμάτων. Κατ'
ἐξαιρέσειν τοῦ κανόνος αὐτοῦ, τὰ ζῶα θὰ εἶναι δεκτὰ εἰς πᾶσαν ποσότητα.

Εἰσαγωγαὶ ἐπόμεναι θὰ δύνανται νὰ γίνωνται εἰς πᾶσαν ποσότητα.

§ 46.— **Κητρεὸν ὁ βιομηχανικόν.** Αἱ καύσιμοι ἔλαιαι καὶ αἱ πρῶ-
ται ἔλαιαι πρὸς χοῆσιν εἰς τὰ βιομηχανικά καταστήματα καὶ τὰ ἐργοστάσια
τοῦ Κράτους εἶναι δεκτὰ εἰς τὴν ἀποθήκευσιν κατ' οἶκον.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἡ ἀποθήκευσις δὲν θὰ παραχωρῆται διὰ τὰς πρῶ-
τας ἔλαιας καθ' ἣν περιπτώσειν τὸ εἰσπρακτέον ποσὸν λόγῳ τῶν ποσοτήτων
διὰ τὰς ὁποίας εἰσέρχονται αὐταὶ εἰς βιομηχανικὸν προϊόν δὲν θὰ ἔφθανον
εἰς τὸ 1/4 τῆς ἀξίας τοῦ προϊόντος τούτου.

Πρὸς ἀπόλασιν τῆς ἀποθηκεύσεως κατ' οἶκον σχετικῶς πρὸς καυσί-
μους ἔλαιας χρησιμοποιουμένας εἰς τὰ βιομηχανικά καταστήματα πρὸς παρα-
σκευὴν προϊόντων προσωρισμένων εἰς τὸ γενικὸν ἐμπόριον, ὁ αἰτῶν ὀφείλει
νὰ εἰσαγάγῃ διὰ πρώτην φορὰν. . . Ὅσον ἀφορᾷ τὰ βαρέα ἔλαια τὰ χρησι-
μοποιούμενα ὡς καύσιμος ἔλαι εἰς τὴν βιομηχανίαν, ἡ ἐλαχίστη εἰσακτέα πο-
σότης διὰ πρώτην φορὰν θὰ εἶναι. . .

Αἱ ἀκόλουθοι ἀφίξεις θὰ δύνανται νὰ γίνωνται εἰς πᾶσαν ποσότητα.

Ἀπαλλαγὴ θὰ παραχωρῆται εἰς τοὺς ἀποθηκεύοντας δι' ὅλας τὰς ποσό-
τητας καυσίμων καὶ πρῶτων ἔλῶν χρησιμοποιουμένων εἰς τὰ καταστήματα
διὰ τὴν παρασκευὴν ἢ βιομηχανίαν προϊόντων, τὰ ὅποια δὲν φορολογοῦνται
κατὰ τὸ δασμολόγιον τοῦ τόπου, ἀρκεῖ ἡ χρησιμοποίησις νὰ ἔχη προηγου-
μένως δηλωθῆ.

Ἐὰν τὸ βιομηχανικὸν προϊόν, εἰς τὴν παρασκευὴν ἢ βιομηχανίαν τοῦ
ὁποίου ἔχουν χρησιμοποιηθῆ αἱ καύσιμοι καὶ αἱ πρῶται ἔλαιαι, ὑπόκειται εἰς
φορολογίαν, ὁ ἀποθηκεύων θὰ τυγχάνῃ ἐπίσης ἀπαλλαγῆς διὰ τὴν καύσι-
μον καὶ τὴν πρώτην ἔλαιαν τὰς χρησιμοποιηθείσας διὰ τὴν βιομηχανίαν·
ἀλλὰ θὰ καταβάλλῃ τὸ ὀφειλόμενον δικαίωμα ἐπὶ τῶν βιομηχανικῶν προϊ-
όντων δι' ἑκείνα τῶν προϊόντων τούτων, τὰ ὅποια δὲν θὰ ἀποδείξῃ ὅτι ἐξή-
γαγεν ἐκ τοῦ φορολογουμένου τόπου.

Ἀπαλλαγὴ θὰ παραχωρῆται ἐπίσης, ὑπὸ τὰς εἰδικῶς ὁριζούμενας εἰς
τὰς προηγουμένας παραγράφους προϋποθέσεις, εἰς τὰς καυσίμους ἔλαιας τὰς
χρησιμοποιουμένας εἰς τὴν ἐκμετάλλευσιν τῶν μεταλλείων διὰ τὴν παραγω-
γὴν κινητηρίου δυνάμεως, ὡς καὶ τὴν ξυλείαν, σίδηρον καὶ ἄλλα πάντως εἴ-
δους τὰ χρησιμεύοντα εἰς τὴν ἐπένδυσιν ἢ τὴν στήριξιν φρεατίων καὶ στοῶν,
ἀρκεῖ τὸ εἰσπρακτέον ποσὸν λόγῳ τῶν ποσοτήτων διὰ τὰς ὁποίας τὰ ἔλαια
ταῦτα θὰ συντρέχουν εἰς τὴν ἐκμετάλλευσιν, νὰ φθάσῃ τὸ 1/4 τῆς ἀξίας τοῦ
ἐξορυσσομένου.

Ὅταν δικαιώματα οστρεοὶ κατεβλήθησαν εἰς τὴν εἴσοδον διὰ καυσίμους
ἢ πρῶτας ἔλαιας, αἰτίνες, εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ φορολογουμένου τόπου, θὰ
χρησιμοποιηθοῦν διὰ τὴν παρασκευὴν ἢ τὴν βιομηχανίαν προϊόντος διδο-
μένου εἰς τὴν ἐσωτερικὴν κατανάλωσιν καὶ φορολογησίου, ἐὰν κανονικῶς

ἀποδειχθῆ ἢ πληρωμῇ αὐτῆ, τὸ ποσὸν τῶν ρηθέντων δικαιωματίων ἐκπίπτει ἀπὸ τῶν ὀφειλομένων διὰ τὸ παραχθῆν βιομηχανικὸν προϊόν.»

Ἀκολουθοῦν διατάξεις εἰδικαί, ἐκ τῆς νομοθεσίας, καθιερούσαι καὶ κανονίζουσαι ἀπαλλαγὰς διὰ τὰ Ὑπουργεῖα Πολέμου, Ναυτικῶν, Ταχυδρομίων καὶ Τηλεγράφων καὶ τοὺς ἀδιοδοροῦσας.

Διὰ τῆς εἰδικῆ ἐπιτρέσει τὴν πληρωμὴν τοῦ φόρου διὰ συνδρομῆς (abonnement) ἰησίας διὰ τὰς κινεμάτους καὶ ἄλλας ὕλας τὰς δυνάμεις εἰς τὸ entrepôt. Οἱ ὅροι τῆς συνδρομῆς θὰ κανονίζονται δι' ἰδιαιτέρας συμφωνίας μεταξὺ τοῦ Δημόσου καὶ τοῦ φορολογουμένου.

Διάρκεια τοῦ entrepôt. Ἀπεριόριστος.

2527.— **Δασμολόγιον.** Τὰ ἄρθρα 137, 138 τοῦ δημοτικοῦ νόμου ἀναφέρονται εἰς μίαν tarif générale, γενικὸν δασμολόγιον. Τὸ πρῶτον ἐνεδείχθη διὰ διατάγματος ἀπὸ 12 Φεβρουαρίου 1870. Ἐτροποποιήθη διὰ διατάγματος ἀπὸ 13 Αὐγούστου 1919. Βουρζου σ. 54-67 ἔνθα καταχωρίζεται, ὡς πρὸς τίνα εἶδη ἐτροποποιήθη διὰ Δ ἀπὸ 20 Ἰουλίου 1920. Τελευταῖον εἶναι τὸ ἐγκριθὲν διὰ διατάγματος, μετὰ γνώμην τοῦ Σ. Ε., ἀπὸ 1 Ἰουλίου 1927. J. Of. 3 Ἰουλίου 1927, ὅπου καταλαμβάνει, μετὰ τῶν ὁρκετῶν σημασιώσεων, πέντε σελίδας 6959-6863.

Περιλαμβάνει ἕξ κατηγορίας φορολογησίων εἰδῶν. 1. Πιστὰ καὶ ἔργα. 2. Τρόφιμα. 3. Κινεμάτοι ὕλας. 4. Χόρτα καὶ τρόφιμα προωρισμένα διὰ τὰ ζῆα. 5. Οἰκοδομήσιμα ὕλας. 6. Διάφορα εἶδη.

2528.— Αἱ κοινότητες διαιροῦνται ὑπὸ τοῦ γενικοῦ δασμολογίου εἰς ἕξ κατηγορίας, δι' ἐκάστην τῶν ὁποίων τὸ δασμολόγιον ὁρίζει, κατ' εἶδος καὶ λαμβανομένης, γενικῶς, ὑπ' ὄψιν τῆς ἀξίας καὶ τοῦ βαθμοῦ χρησιμοποίησεως ἐκάστου ἐμπορεύματος, ἀνώτατα ποσοστὸν φόρου, τὰ ὁποῖα αἱ κοινότητες ὅλως ἐξαιρετικῶς δύνανται νὰ ὑπερβῶν, πλὴν εἰδῶν τινῶν, διὰ τὰ ὁποῖα ἀρτεῖται εἰς τὰς κοινότητας ὑπὸ τοῦ δασμολογίου τοιαύτη εὐχέρεια, χαλκός, ὄψα, σάπωνες καλλωπισμοῦ.

2529.— Μεταξὺ τῶν τροφίμων, τὰ δημητριακά, τὰ ἄλευρα καὶ τὰ ξηρὰ λαχανικά, δὲν φαίνονται εἰς τὸν πίνακα τοῦ δασμολογίου δὲν δύνανται δηλαδὴ νὰ φορολογηθοῦν. Σπανιώτατα ἐγκρίνεται ἡ φορολογία τῶν δασπρίων, νοσιῶν καρπῶν, μέλιτος καὶ ὀσίων. Fouchier σ. 689. Εἶναι μία παραχώρησις εἰς τοὺς μικροὺς φορολογουμένους. Ἄλλ' εἰς ἀντιπαθισμα, εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην, ὅπως καὶ εἰς τὰς ἄλλας, ὁ εἰσπραττόμενος δασμὸς εἶναι ἀνάλογος πρὸς τὸ βάρος ἢ τὴν ποσότητα τοῦ ἐμπορεύματος, χωρὶς νὰ λαμβάνεται μηδεμῶς ἰπ' ὄψιν ἡ ποσότης, εἰς τὴν ὅσον ὥστε ἡ ἐπιβάρυνσις, ὑπὸ τὴν ἔοψιν ταύτην εἶναι πολὺ ὀλίγον δημοκρατικῆ. Naudin σ. 5.

2530.— Τὸ δασμολόγιον εἶναι περιοριστικόν. Πᾶσα ἐπέκτασις αὐτοῦ κατ' ἀνάλογίαν ρητῶς ἀπαγορεύεται. Εἶναι τοῦτο ἐκ τῶν θεμελιωδῶν κανόνων ἐπὶ τοῦ octroi. Bérquet 3132.

2531.— Ἡ μονάς, ἣτις χρησιμεύει ὡς βάσις δασμολογήσεως λαμβάνεται, γενικῶς, ἐκ τοῦ μετρικοῦ συστήματος, σταθμιά, ἀριθμὸς, μέτρον, ποσό-

της. Σπανιώτατα ἔγινε δεκτὴ δασυμολόγησις ad valorem, ἰδίως ὅσον ἀφορᾷ τοὺς ἰχθῦς.

Τὰ ἀντικείμενα δασυμολογῶνται εἰς βῆρος καθαρὸν. Τὸ ἀπόβαρον κανονίζεται κατὰ τὰς τοπικὰς συνθηκὰς καὶ συζητεῖται μεταξὺ δημοτικῶν ἀρχῶν καὶ φορολογουμένων. Βέquet 3132.

3352. — Τὰ διαφορικὰ τέλη ἀπαγορεύονται οἷτως ἐπὶ τῆς νομοθεσίας. «Ἐν οὐδεμίᾳ περιπτώσει τὰ ἐγγεγραμμένα εἰς τὸ δασυμολόγιον ἀντικείμενα ἐπιτρέπεται νὰ ἠκοβληθῶσιν εἰς τέλη διαφέροντα ἐφ' ὅσον προέρχονται ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἢ τοῦναντίον συλλέγονται ἢ βιομηχανοποιῶνται ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τοῦ φορολογουμένου τόπου». Δ. 12 Φεβ. 1870 ἀρθ. 10. Καὶ τὸ Σ. Ε. ἀπορρίπτει πᾶσαν διαφορικότητα τῶν τελῶν, ἐφ' οἷονδήποτε πρόσχημα ζητοῦν αἱ κοινότητες νὰ δικαιολογήσουν αὐτήν, πᾶσαν δασυμολογήσιν ἥτις θὰ ἐδημιουργεῖ διὰ τὸ αὐτὸ ἀντικείμενον διαφορὰν μετοξὺ τῶν εἰσαγωγέων, εἴτε λόγῳ προελεύσεώς του εἴτε λόγῳ τοῦ πηρορισμοῦ του. Βέquet 3132. Fouchier σ. 688.

3353. — Μία ἰδέα τοῦ γενικοῦ δασυμολογίου διὰ παραθέσεως ἀρθρων τινῶν, δὲν εἶναι περιττὴ.

ΔΑΣΥΜΟΛΟΓΙΟΝ 1927

ΟΝΟΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΦΟΡΟΛΟΓΗΣΙΜΩΝ ΕΙΔΩΝ	Βάσις δασυμολογήσεως Μέτρον, σταθμὰ ἢ ἀριθμοὶ	Ἀνώτατον ὄριον δασυμολογίας κατὰ πόλεις										Ποσοστὸν παις		
		4000 κιλ. καὶ κάτω		4000 — 10.000		10.000 — 20.000		20.000 — 50.000		50.000 — 100.000			100.000 καὶ ἄνω	
		φρ.	λ.	φρ.	λ.	φρ.	λ.	φρ.	λ.	φρ.	λ.	φρ.	λ.	
Τρόφιμα														
Ζῆα ζῶντα	100 Κιλ. κατὰ κεφ.	6	9	10	11.25	12.50	14	Τὸ ἀνώτατον κατὰ νόμον ὄριον 8 φρ.						
		1919												
Βόες, ἀγέλαδες, καθροί, δαρμάτις	100 κιλ. κατὰ κεφ.	6	7	8	9	10	10	Τὸ ἀνώτατον 8 φρ.						
		1919												
Μόσχοι λιθβαδίων.....	100 Κιλ. κατὰ Κ.	8	12	14	16	18	18							
		10	15	17.50	18	22.50	22.50							
		1919												
	100 Κιλ. κατὰ Κ.	8	9	10	11	12	12							
		10	11.25	12.50	13.75	15	15							
	100 Κιλ. κατὰ Κ.	12	16.50	22	25	27	27							
		9.60	13.20	17.60	20	21.60	21.60							
		1919												
Μόσχοι γάλακτος	100 Κιλ. κατὰ Κ.	12	13.50	15	16.50	18	18.50							
		9.60	10.80	12	13.20	14.40	14.40							

Πρόβια και κριοί.....	100 Κιλ. κατά Κ.	8 3.00	12 5.40	14 6.30	16 7.20	18 8.10	18 8.10
	1919						
	100 Κιλ. κατά Κ.	8 3.00	9 4	10 4.50	11 4.95	12 5.40	12 5.40
	1919						
Άμνάδες και άμνοι φαι- οί.....	100 Κιλ. κατά Κ.	8 2.80	12 4.20	14 4.90	16 5.60	18 6.30	18 6.30
	1919						
	100 Κιλ. κατά Κ.	8 2.80	9 3.15	10 3.50	11 3.85	12 4.20	12 4.20
	1919						
Άμνοι γάλακτος.....	100 Κιλ. κατά Κ.	9 1.35	12 1.80	16 2.40	18 2.70	21 3.15	21 3.15
	1919						
	100 Κιλ. κατά Κ.	9 1.35	10 1.50	11 1.65	12 1.80	14 2.10	14 2.10
	1919						
Αίγες και τράγοι.....	100 Κιλ. κατά Κ.	4 1	6 1.50	9 2.25	10 2.50	12 3	12 3
	1919						
Έξιφια.....	100 Κιλ. κατά Κ.	6 0.60	9 0.90	12 1.20	13.50 1.35	15 1.50	15 1.50
	1919						
Χοίροι.....	100 Κιλ. κατά Κ.	8 12	14 21	20 30	22 33	24 36	24 36
	1919						
Χοιριδία γάλακτος.....	100 Κιλ. κατά Κ.	12 1.20	18 1.80	24 2.40	27 2.70	30 3	30 3
	1919						
Κρέατα διαμελισμένα παντός είδους, πλην αίγας, τράγου, ίππου, όνου και ήμιόνου. Τέ- λος δημοιον.....	100 Κιλ.	15	20	21	30	33	33
	1919						
Κρέατα ψητά, καπνιστά Κονσέρβας.....	Κιλ.	0.15	0.20	0.30	0.35	0.40	0.45
	1919						
Κρέατα άλίπαστα κοινά Άκρα και έντόσθια...	100 Κιλ.	10	15	24	27	27	27
	1919						
Πουλερικών παντός εί- δους.....	100 Κιλ.	6	9	13	15	15	15
	1919						
Θηράματα τριχοτά 1η Κατηγορία	Κιλ.	0.15	0.25	0.45	0.60	0.75	1
	1919						
Αίγαγροι και λαγωί... 2α Κατηγορία	Κιλ.	0.29	0.35	0.60	0.65	0.70	0.75
	1919						
Έλαφοι, δορκάδες, ά- γριοχοίροι κτλ.....	Κιλ.	0.15	1.25	0.45	0.50	0.60	0.60
	1919						
Θηράματα πτεροτά 1η Κατηγορία	Κιλ.	1	2	2	3.20	4	4
	1919						
Φασιανοί, πέρδικες, απε- κάτσαι.....	Κιλ.	1	2	2	3.20	4	4
	1919						

2η Κατηγορία Χήνες καὶ νήσοι ἀγρι- αι, σχοίνια, περι- στερά, κορυδαλοὶ κτλ.	Kil.	1.10	1.50	1.80	2.10	2.50	2.50
3η Κατηγορία Ἐροδοί, ὀπίδες κ.τ.λ. περσά	Kil.	0.40	0.50	0.50	0.80	1	1
Ἰχθὺς θαλάσσης 1η Κατηγορία Ἄσπινοι, κοραβίδες, γι- ρίδες, ρόμβοι	Kil.	0.10	0.15	0.20	0.25	0.30	0.30
2α Κατηγορία Ρίνοι, limade, limade- sole κ.τ.λ.	Kil.	0.02	0.03	0.04	0.05	0.06	0.06
Ἰχθὺς καὶ ζῆα γλυκίων ὕδατων Σολομοί, τράκια σπυ- ρες	Kil.	0.20	0.30	0.45	0.45	0.60	0.75
Ἄλλοι ἰχθὺς	Kil.	0.10	0.20	0.30	0.30	0.45	0.50
Κοραβίδες, βύτραχοι ..	Kil.	0.25	0.30	0.45	0.45	0.60	0.75
Βοώτερον παντὸς εἴδους, κοπὴν ἢ λεωμένον, ἠ- λατισμένον ἢ ὄχι	Kil.	0.15	0.20	0.30	0.30	0.35	0.40
Τυροὶ παντὸς εἴδους	Kil.	0.15	0.20	0.30	0.30	0.35	0.40
Κονσέρβαι φρούτων καὶ λαχανικῶν	Kil.	0.15	0.20	0.30	0.40	0.45	0.50
Καρποὶ ξηροὶ ἐλατριπέ- ζιοι	Kil.	0.15	0.30	0.30	0.40	0.45	0.50
Ἐσπεριδοειδῆ	100 Kil.	5	10	15	18	22	25
Ὠά	1 ¹ Kil. ἢ 100 K.		0.05	0.09	0.09	0.12	0.15
Μέλι	100 K.	10	14	16	16	22.50	22.50
Καύσιμοι ἔλαι Καυσόξυλα σκληρά	Stère 100 K.	1	2	3	3.75	4.50	5
Καυσόξυλα μαλακά	Stère 100 K.	0.15	0.30	0.45	0.55	0.65	0.75
Καυσόξυλα μαλακά	Stère 100 K.	0.15	0.30	0.45	0.55	0.65	0.75
Συλάνθρακες	Hectl. 100 K.	0.20	0.50	0.75	0.75	0.90	1
Γαλιάνθρακες	100 K. Hectl.	1	2.50	3.75	3.75	4.50	5
	100 K. Hectl.	0.30	0.60	0.90	0.90	1	1
	Hectl.	0.20	0.40	0.60	0.60	0.65	0.65
Χόρτα καὶ τροφίμα ζῶων Σαρός, τριφύλλον κ.τ.λ.	100 K.	0.50	1	1.50	1.50	2	2
Ἄγρια	100 K.	0.40	0.70	1	1	1.50	1.50
Κρεττὴ, ἀραβόσιτος κτλ. χαρτοὶ	100 K. Hectl.	0.55	1	1.80	2.25	3	3.75
	Hectl.	0.30	0.60	1.20	1.50	1.65	1.80
Οἰκοδομησιμοὶ ἔλαι Γύψος	100 K. Hectl.	0.50	1	1.30	1.50	2	2
	Hectl.	0.30	0.60	0.75	0.90	1.20	1.20
Ἄσβεστος	100 K. Hectl.	0.40	0.70	1	1.10	1.30	1.30
	Hectl.	0.20	0.35	0.50	0.55	0.65	0.65
Σιμέντα	100 K. Hectl.	1	1.50	2	2	1.60	2.60
	Hectl.	0.60	0.90	1.20	1.20	1.55	1.55
κ.τ.λ. 26 ἄρθρα Ἄντικείμενα διάφορα 8 ἄρθρα							

§§ 4. — *Τρόποι ἐπιμεταλλεύσεως.* Τὸ κοινοτικὸν συμβούλιον ἐκτέλει δι' ἀποφάσεως ἀφ' ἑαυτῆς ἐκτελεστικῆς μεταξὺ τῶν ἐξῆς τεσσάρων :

α'. *Regie simple*, ἀπ' εὐθείας δηλαδή διὰ κοινοτικῆς ὑπηρεσίας.

Ὁ δημάρχος ἔχει ἰδίως ἀρμοδιότητα, ἀνεξαρτήτως πάσης ἐξουσιοδοτήσεως τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου 1. Τὴν γενικὴν ἐποπτείαν τῶν εἰσπραξέων. 2. Ἀποφασίζει ἐπὶ τῶν αἰτήσεων ἀποδοχῆς εἰς τὸ εντρεπὸν, 3. Κινεῖ τὰ ἀναγκαστικά μέσα εἰσπραξέως καὶ ὡς σχετικὰς δίκας. 4. Προβαίνει εἰς συμβιβασμοὺς ἐγκρίσει τοῦ νομάρχου. Δύναται νὰ ἀναθέτῃ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν καθήκόντων τοῦ τοῦτον εἰς μέλος τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου.

Ὁ νομάρχος ἔχει δικαίωμα ἐλέγχου καὶ ἐποπτείας γενικῆς καὶ ἐπινοημένης ἐφ' ὅλων τῶν πράξεων τοῦ δημάρχου καὶ νὰ λαμβάνῃ πᾶσαν πρωτοβουλίαν, τὴν ὅποιαν θεωρεῖ ἀσπῆμον.

Ἡ ὑπηρεσία (ἢ δημοσία) τῶν ἐμμέσων φόρων ἐκτελεῖται τὴν εἰσπραξίαν καὶ τὴν διοίκησιν τοῦ οὐτροῦ μὲσφ τοῦ νομαρχιακοῦ διευθυντοῦ ὡσεὶ εἰδικῶς τὸν ἐλεγγὸν τῆς ἐπὶ τοῦ λογιστικοῦ τοῦ διαχειριστοῦ, κανονίζει τὸν τύπον καὶ τὰς λεπτομερείας αὐτοῦ, ἐλέγχει τὰ βιβλία κτλ.

β'. *Regie interessée*, σύστημα σπανιώτατα χρησιμοποιούμενον διὰ παραχωρήσεως δηλαδή τῆς εἰσπραξέως εἰς τρίτον ἔναντι ἀποτημώσεως ὀρισμένης καὶ ποσοστῶν τινῶν ἐπὶ τῶν εἰσπραξέων.

γ'. *Δι' ἐνοικιάσεως.* Κατόπιν δημοπρασίας. Ἡ δημοπρασία ἐνεργεῖται εἰς τὴν κοινότητα παρὸνσὶς ἐνὸς ὑπολλήλου τῶν ἐμμέσων φόρων, τοῦ δημάρχου καὶ τοῦ δημοτικοῦ εἰσπράκτορος εἰς τὰς πόλεις πληθυσμοῦ 5,000 κατοίκων καὶ ἄνω ἐνεργεῖται ὑπὸ τοῦ δημάρχου, εἰς τὰς ἄλλας πόλεις ὑπὸ τοῦ ἐπαρχοῦ, εἰς τὴν κοινότητα ἴδρον τοῦ οὐτροῦ. Ὁ ἐνοικιαστὴς ἐπίκειται εἰς τοὺς κανονισμοὺς τοῦ οὐτροῦ καὶ ἰδίως ἢ ὑπηρεσία τῶν ἐμμέσων φόρων ἔχει τὰ αὐτὰ δικαιώματα, τὴν αὐτὴν ἐποπτείαν, τὰς αὐτὰς σχέσεις ἔναντι αὐτοῦ καὶ τοῦ προσωπικοῦ του, ὡς καὶ ὅταν τὸ οὐτροῦ ἐπιμεταλλεύεται ἀπ' εὐθείας ὑπὸ τῆς κοινότητος. Τὸ προσωπικὸν αὐτοῦ πληρώνεται ὑπὸ τοῦ ἐνοικιαστοῦ καὶ κατὰ μῆνα ὁ ἐνοικιαστὴς δὲν δύναται νὰ ἐπιφέρει αὐδεμίαν τροποποίησιν εἰς τὰ ὀφιστάμενα ταμεία συντάξεων. Ὁ ἐνοικιαστὴς δὲν εἶναι οὕτως ἢ ὑπάλληλος τοῦ οὐτροῦ. Δὲν ἔχει ἀρμοδιότητα, ἐκτὸς ἂν ὁ νομάρχος ἄλλως ἀποφασίσῃ δι' εἰδικῆς ἀποφάσεως, νὰ ἐνεργῇ ὁ ἴδιος εἰσπραξίαις καὶ νὰ ἐκδίδῃ ἐξοφλητικὰς ἀποδείξεις εἶναι ἐντετολμένος εἰς τὴν διεύθυνσιν μιᾶς ὑπηρεσίας, τὴν ὅποιαν ἐπιμεταλλεύεται διὰ λογαριασμόν του, ἀλλὰ μένει ὑποκείμενος εἰς τὴν ἐποπτείαν τοῦ δημάρχου καὶ εἰς γενικὰς ὑποχρεώσεις διοικήσεως καὶ λογιστικῆς ὡς καθορίζονται ὑπὸ τῶν νόμων καὶ διαταγμάτων ἐπὶ τοῦ οὐτροῦ. Ὁ ἐνοικιαστὴς δὲν δύναται νὰ κινή δίκας μήτε νὰ ἐνεργῇ συμβιβασμοὺς ἄνευ ἐξουσιοδοτήσεως τοῦ δημάρχου, ἔχων δικαίωμα προσφηνῆς ἐνώπιον τοῦ νομάρχου.

δ'. *Abonnement* μετὰ τῆς Διοικήσεως τῶν ἐμμέσων φόρων ἢ εἰσπραξίαις δηλαδή ἀνατίθεται εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην ἔναντι εἰσφορᾶς

ὁρισμένης ἢ ἀναλογικῆς διὰ τὸν μισθὸν τῶν ὑπαλλήλων· ὅλα τὰ ἄλλα ἔξοδα μένουσιν εἰς βάρος τῆς κοινότητος. Fouchier σ. 691. Βουζου σ. 68.

§§§§. — Προσωπικόν. Οἱ ὑπάλληλοι τοῦ οὐτροῖ οἱ «preposés» λεγόμενοι ἔχουσιν κατάστασιν καθωρισμένην, προβλεπομένην ἐπὶ τοῦ κανονισμοῦ-τύπου.

Préposé en chef. Ἡ θέσις αὕτη δύναται νὰ δημιουργηθῇ εἴτε αὐτεπαγγέλτως ἐπὶ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν διὰ τὰς κοινότητας, ὅπου αἱ ἀποδόσεις τοῦ οὐτροῖ φθάσιν τοσούτιστον τὰ 20.000 φρ. εἴτε νὰ ἐγκριθῇ ἐπὶ τοῦ ἰδίου ὑπουργοῦ αἰτήσιν τῶν κοινοτήτων. Ὁ préposé en chef διορίζεται ἐπὶ τοῦ νομάρχου ἐκ καταλόγου τριῶν ὑποψηφίων καταρτιζόμενον ὑπὸ τοῦ δημάρχου καὶ ὑποβαλλόμενον εἰς τὸν ἀειδυντὴν τῶν ἡμέσων φέρων.

Ὁ préposé en chef δύναται νὰ ἐπάσχει οἰοσδήποτε καὶ ἂν εἶναι ὁ τρόπος τῆς ἐκμεταλλεύσεως τοῦ οὐτροῖ. Ἐπὶ τῆς ἀπλῆς Regie, διευθύνει ὅλην τὴν ὑπηρεσίαν, ἐποπτεῖα τοῖς ὑπαλλήλοις, τὰς εἰσπράξεις, τὸ λογιστικόν. Ἐπὶ ἐνοικιασέως, ἐπαρτεῖα τὸν ἐνοικιαστήν· ἐπὶ abonnement, εἶναι ἐντεταλμένος τὴν ἐποπτείαν τῶν εἰδικῶν ὑπαλλήλων τοῦ οὐτροῖ. Ἐξ ἄλλων εἶναι ἐπίσης ἐντεταλμένος τὸν ἔλεγχον τῶν ὑπαλλήλων καὶ τῶν ἐργασιῶν τῆς ὑπηρεσίας ἡμέσων φέρων. Ἐργάζεται ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ δημάρχου καὶ τοῦ διεθυντοῦ τῶν ἡμέσων φέρων. Εἶναι ὄργανον ἐποπτείας.

Ὁ μισθὸς κανονίζεται ἐπὶ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν προτάσιν τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου.

Préposés ἀπλοὶ. Διορίζονται ὑπὸ τοῦ ἐπαρχοῦ εἰσηγήσιν τοῦ δημάρχου, τοῦ ἐνοικιαστοῦ καὶ τοῦ διεθυντοῦ τῶν ἡμέσων φέρων. Δίδονται ὄργαν ἐνώπιον τοῦ Πρωτοδικείου ἢ Εἰρηνοδικείου. Δὲν δύναται νὰ ἀπολυθῶν εἰμὴ ὑπὸ τοῦ νομάρχου, ὅστις ὑποχρεοῦται νὰ λάβῃ τοιαύτην ἀπόφασιν, εἰὰν ζητηθῇ ὑπὸ τοῦ γενικοῦ διεθυντοῦ τῶν ἡμέσων φέρων. Ὁ δήμαρχος δὲν δύναται μήτε νὰ ἀπολύσῃ μήτε νὰ θέσῃ εἰς ἀργίαν ὑπάλληλον. Ὁ νομάρχης δύναται, κατὰ μέτρον κειθαρτικῶν καὶ μετὰ γνώμην τοῦ κειθαρτικοῦ συμβουλίου, νὰ ἀπολύῃ ὑπάλληλον διὰ συνενοχίαν εἰς λαθροεμπορίαν, χωρὶς νὰ ἀναμείνῃ τὴν ἐκβασίαν ἀρξάμενης ποινικῆς διώξεως. Fouchier σ. 674. Βουζου σ. 69.

§§§§. — Περιαιόντες τὴν γενικωτάτην ἐπισκόπησιν, ὡς πρός τὰ κυριώτερα σημεῖα τῆς ἐφαρμογῆς τῶν γαλλικῶν διαπυλίων, ὀφείλομεν νὰ σημειώσωμεν, ὅτι ἐπάσχει λεπτομερειακὴ réglemētation, διὰ διαταγματίων καὶ γενικῶν ὁδηγιῶν, ὅχι μόνον τῶν θιγομένων ἀνωτέρω κεφαλαίων τοῦ θέματος, ἰδίως τοῦ entrepôt, τοῦ τρόπου εἰσπράξεως, διαπανῶν, τοῦ λογιστικοῦ τῆς ἀπ' εὐθείας εἰσπράξεως, καὶ ἐπὶ ἐνοικιασέως, τῶν διώξεων. Καὶ ἀρθρονος νομολογία. Fouchier αὐτ.

Ἐν Βελγίῳ

§§§§. — Ὁ Β. Πιε ἀναφερόμενος εἰς τὴν ἐπανίδρυσιν τῶν διαπυλίων

διὰ τοῦ γαλλικοῦ νόμου τῆς ἐπαναστάσεως, γράφει: Τὰ διαπύλια ἤρχισαν λοιπὸν νὰ ἀναιδῶλλον μὲ νέαν ζωηρότητα, συνταράσσοντα τοὺς πολίτας καὶ παρεμποδίζοντα τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἐμπορικῶν σχέσεων. Τὰ ὑπέφερον μὲ ἀνυπομονησίαν.

Βασιλικὴ ἀπόφασις ἀπὸ 9 Νεβρίου 1847, ἀνταποκρινομένη εἰς τὰς δικαίας διαμαρτυρίας τῆς χώρας, συνέστησεν ἐπιτροπὴν πρὸς ἐξέτασιν τοῦ ζητήματος.

Κατὰ τὴν περίοδον 1850-51 ἡ Βουλὴ ἐπελήφθη δύο προτάσεων νόμων. Ἐγένετο βαθεῖα μελέτη τοῦ ζητήματος. Ἡ ἔκθεσις τοῦ κεντρικοῦ τμήματος κατέληγεν εἰς τὴν κατάργησιν πρὸς τὸ συμφέρον τῶν ἐργατικῶν τάξεων καὶ αἰτῶν τῶν κοινοτήτων, ἀλλ' ὑπὸ τὸν ὄρον νὰ ἀνοιχθῶσιν εἰς ταύτας πηγαὶ νέων καὶ ἐπαρκῶν προσόδων.

Ἡ πρωτοβουλία εἰς τόσον σοβαρὸν θέμα, ἔλεγε τὸ κεντρικὸν τμήμα, ἀνήκει, ἀφ' ἑνὸς εἰς τὰς ἐνδιαφερομένας κοινότητες· ἐξ ἑτέρου εἰς τὴν κυβέρνησιν. . . Ἀλλὰ μάλιστα ἀνέμειναν τὴν πρωτοβουλίαν τῶν κοινοτήτων. Εἶδον, τουναγτίον, τὰ δασμολόγια τῶν διαπυλίων νὰ γίνωνται βαρύτερα καὶ τὴν φορολογίαν τοῦ εἴδους αὐτοῦ ἐπιβαλλομένην καὶ εἰς μέρη, ὅπου δὲν ὑφίστατο πρότερον.

Πρὸ τοιαύτης καταστάσεως, ἡ κυβέρνησις ἐθέσθησεν ὅτι δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ ἀναβάλλῃ τὴν λήψιν μέτρου πρακτικοῦ πρὸς λύσιν τῆς δυσχερείας.

Προέβη δηλαδή εἰς τὴν κατάργησιν διὰ νόμου, τῆς 18 Ἰουλίου 1860.

§§ 2538. — Τὸ σχέδιον νόμου, κατέληγεν ἡ αἰτιολογικὴ ἔκθεσις, θέτει τέρμα εἰς τοὺς ἐσωτερικοὺς ἀνταγωνισμοὺς τοῖς ὁποίοις τὰ δασμολόγια τῶν διαπυλίων διατηροῦν μοιραίως ἀπὸ κοινότητος εἰς κοινότητα· ἐξασφαλίζει τὰ οἰκονομικὰ συμφέροντα ὅλων τῶν κοινοτήτων καὶ βελτιώνει τὴν θέσιν τοῦ μεγαλειτέρου ἀριθμοῦ αἰτῶν. Καταλύει σύστημα ἀδικον, τὸ ὁποῖον καθιστῶ μοιραίως τὴν ὑπαιθρον φόρον ὑποτελῆ εἰς τὰς πόλεις.

Ἐν βαθῷ κακόν, ὅπερ διαβιβρώσκει τὸ φορολογικόν μας σύστημα. . . Τὸ μέτρον εἶναι τόσον μέγα ὅσον καὶ σιωτήριον διὰ τὸ Βέλγιον καὶ τοῦ ὁποίου ἡ πραγματοποιήσις θὰ ἀφήσῃ ἴχνη βαθεῖα εἰς τὰς καλλιτέρας ἀναμνήσεις τοῦ τόπου» Bollie σ. 97 ἔφ.

Ἐρχόκετο περὶ 78 ἐσωτερικῶν ζωνῶν διαπυλίων, 78 κοινότητες μόνον ἐπὶ συνόλου 2538 εἰσέπραττον διαπύλια. Ἀλλὰ τὸ σύστημα ἦτο βαρύτερον ἢ ἐν Γαλλίᾳ. Ἐπληττεν 136 εἶδη ἐμπροσθεμάτων, ἰδίως τοὺς ἰχθῆς, τὸ βοῦτνον, ὡὰ καὶ ἰδίως τὰ ὄσπρια, τὰ ἄλευρα καὶ τὸν ἄρτον. Caltier σ. 58.

Ἐν Ἰταλίᾳ

§§ 2539. — Ἐν Ἰταλίᾳ τὸ ζήτημα ἐλύθη διὰ τοῦ νομοθετικοῦ διατάγματος τῆς 20 Μαρτίου 1931 ὑπ' ἀριθ. 141. «Κατάργησις τῶν ζωνῶν διαπυλίων καὶ τῶν ἐσωτερικῶν κοινοτικῶν διαπυλίων· ἐπιβολὴ φόρων καταναλώσεως»

Τοῦ Ν. Δ. προτάσσεται αἰτιολογικὴ ἔκθεσις, τῆς κυβερνήσεως Μουσσολίνι, ἄκρως, ὡς εὐνόητον, ἐνδιαφέρουσα. Ἀρχίζει μὲ τὴν διαπίστωσιν ὅτι ἡ διευθέτησις τοῦ δασμολογικοῦ συστήματος τῶν τοπικῶν ὀργανισμῶν ἀποτελεῖ πρόβλημα εὐρὺ καὶ πολὺπλοκον, ὅπερ πρὸ πλέον τῶν πενήτηντα ἔτων ἀποσχολεῖ ἐπίσημον, πολιτικούς ἀνδρας καὶ τὴν διοίκησιν. «Ἐννοοῦμεν τὸ καταθλιπτικὸν ζήτημα τῶν ἐσωτερικῶν διαπυλίων καταναλώσεως, αἵτινα εἰς τοὺς δημοτικὸς προϋπολογισμοὺς κατέχουν τὴν πρώτην γοαιμήν, ὅσον ἀφορᾷ τὴν οικονομικὴν ἀπόδοσιν ἑφορολογία εἰς πᾶσαν ἐποχὴν ἐπικριθεῖσα καὶ γινόμενη ἀνεκτὴ οὐχὶ ἄνευ ἐναντιώσεως τῶν λαῶν».

§ 60.— «Τὰ διαπύλια, εἰσαχθέντα ἕνεκεν ἐπιτακτικῶν ἀναγκῶν τῶν δημοτικῶν οικονομικῶν κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς ἐνώσεως, ἀλλὰ περιοριζόμενα εἰς ὀλίγα τότε εἶδη, ἐπολλαπλασιάσθησαν σὺν τῷ χρόνῳ μέχρι σημείου νὰ περιλάβουν τῶρα ἑκατοντάδας κλάσεις, οὕτως ὥστε τὰ δασμολόγια τῶν περισσοτέρων δήμων νὰ ἀμιλλῶνται κατ' ὄγκον μὲ τὸ τελωνειακὸν δασμολόγιον τοῦ Κράτους.

«Εἰς τὴν ἐπέκτασιν ταύτην συνέτεινε κατὰ πολὺ ἡ πλάνη, ὅτι οἱ δασμοὶ οἱ συμπεριλαμβανόμενοι εἰς τὰς τιμὰς τῶν εἰδῶν δὲν εἶναι φανεροί, πλάνη ὅμως καταστρεπτικὴ καὶ ἣτις δὲν εἶναι τὸ τελευταῖον αἷτιον τῆς οικονομικῆς δυσπραγίας καὶ τῶν δυσχερειῶν, αἷτινες συναντῶνται διὰ τὴν ἐξίσωσιν τῶν τιμῶν λιανικῆς πωλήσεως πρὸς τὰς τῆς χονδρικῆς.

«Περίπλοκος καὶ πλεονεξτικὸς κανονισμὸς, τοῦ ὁποῖου ἡ ἀκριβὴς ἔννοια εἶναι δυσνόητος δι' αὐτοὺς τοὺς ἰδίους, οἵτινες θὰ τὸν ἐφαρμόσουν, τὰ μεγάλα ἔξοδα εἰσπραξέως, βαρυστασιακαὶ μέθοδοι εἰσπραξέως, ἄδικος πρὸς ζῆμίαν ἐκείνου ὅστις δύναται νὰ δαπανήσῃ ὀλιγώτερα εἰς τοὺς ἀνοικτοὺς δήμους ἕνεκεν τοῦ ἀσφαιρέτου κανονισμοῦ τῶν ὁρίων τῆς λιανικῆς πωλήσεως. Ταῦτα εἶναι τὰ κυριώτερα χαρακτηριστικά, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὰς ὑγιεινέρας ἀρχὰς φορολογίας, ἐνὸς ἐκτάκτου φόρου, τὸν ὁποῖον δικαίως ἀπέρριψαν ὅλα τὰ ἀστικά κράτη.

§ 61.— Ὡς πρὸς τὸ πρόβλημα τῆς ἀντικαταστάσεως, ἡ ἔκθεσις λέγει ὅτι τὸ παράδειγμα ἄλλων Κρατῶν, αἵτινα προσέβησαν εἰς τὴν μεταρρύθμισιν προσειδοποιεῖ, ὅτι δὲν εἶναι κατόλληλος ἡ ἀποκλειστικὴ ἀντικατάστασις τοῦ ἰσχύοντος φόρου μὲ πραγματικούς καὶ προσωπικούς φόρους.

«Ἡ Ὁλλανδία, ἣτις εἶχεν υἱοθετήσῃ τὴν μέθοδον ταύτην, ἠναγκάσθη πολὺ ταχέως νὰ καλέσῃ ἐκ νέου τοὺς δήμους νὰ μετέσχωσιν τῶν ἐμμέσων φόρων καταναλώσεως.

«Τὸ Βέλγιον ἐπραγματοποίησε τὴν μεταρρύθμισιν ἐνισχύων τὴν ἑμμεσον φορολογίαν ἐπὶ τῆς καταναλώσεως.

«Ἀυτὴ ἡ Πρωσικὴ νομοθεσία μὲ τὴν περίφημον μεταρρύθμισιν τοῦ 1891, ἀφ' οὗ ἐστῆριξε τὰ τοπικά οικονομικά εἰς τοὺς πραγματικούς καὶ προσωπικούς φόρους, μὲ τὸν ἀκολουθήσαντα νόμον τοῦ 1893 ἠναγκάσθη νὰ κάμῃ ἐν βῆμα πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ νὰ ἐπιτρέψῃ εἰς τοὺς τοπικούς ὀργανισμούς μίαν περιορισμένην φορολογίαν τῶν εἰδῶν καταναλώσεως.

§ 2. — «Εἰς τὴν χώραν μας, ἀστέως πρὸς τὴν δικαιοσύνην μιᾶς τουαύτης μεθόδου ἀντικαταστάσεως, λείπει ἀπολύτως ἡ πιθανότης ἀποδοχῆς τῆς ἀφ' ἐνὸς ἕνεκα τῆς μικροτέρας συγκεντρώσεως τῶν κεφαλαίων καὶ τοῦ πολὺ περιορισμένου ὄγκου τῶν φορολογουμένων προσόδων ἀφ' ἑτέρου δ' ἕνεκα τῆς μεγάλης πίστεως τῶν ἤδη ἐπιβεβλημένων ἀμοσῶν φόρων.

Ἐὰν διαπύλαι ἐξασφαλίζον μίαν τόσον σπουδαίαν προσόδον (ἢ τῶν δύο διακεκομμένων λιρετῶν) ἡ ὁποία μάτην ἤθελεν ἀναζητηθῆ ὅλη εἰς ἀμύσου καὶ προσωπικοὺς φόρους . . .

Ἐὶν δὲ λήθωμεν ἐκ τῶν ἐσωτερικῶν διαπυλίων εἰς σύστημα πραγματικῶν καὶ προσωπικῶν φόρων ἀνάγκη νὰ σταματήσωμεν εἰς διάτασιν «σταθμῶν».

§ 3. — Καὶ ἡ μεταρρυθμῆσις συνίσταται εἰς τὴν κατάργησιν τῶν διαπυλίων καὶ τὴν ἐπιβολὴν, εἰς ἀντικατάστασιν ἐνὸς εἰδικοῦ φόρου καταναλώσεως πλῆττοντος ἐλάχιστα εἶδη μεγάλης μὲν ἀλλ' ὄχι ἀπωροτήτου καταναλώσεως καὶ ἀκριβοῦς: τὰ οἰνώδη καὶ οἰνοπνευματώδη ποτῖα, τὸν ζῦθον, τὰ μεταλλικὰ ἐπιτραπέζια καὶ τὰ ἀγριοῦχα ὕδατα, τὰ κρέατα, τὰ ὀλικὰ οἰκοδομῶν, τὸ φωταέριον καὶ τὴν ἠλεκτρικὴν δυνάμιν.

Ἡ εἰσπραξις τοῦ φόρου τούτου δὲν θὰ ἐνεργῆται εἰς τὰ περίκτερα τῶν διαπυλίων ἀλλὰ κατὰ μέθοδον ὁμοίωμορον καθ' ὅλον τὸ Κράτος καὶ ὀλιγότερον ὀχληράν.

Ἐπειδὴ, ὡς ἀναγνωρίζεται, ἡ φορολογία δὲν εἶναι ἐρκειτὴ πρὸς ἀντικατάστασιν τῶν ἐκ διαπυλίων προσόδων, θὰ δίδεται ἐπιχορηγήσεις κριτικῆς, ἐκ κοινοῦ κεφαλαίου σχηματιζομένην ἐπὶ γενικῆς δημοσίας φορολογίᾳς ἐπὶ τῶν οἰνωδῶν καὶ οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν καὶ τοῦ ζῦθου.

Ὅπως δὲ ποτε, τὸ πρόβλημα, τῆς ἀντικαταστάσεως, δὲν λύεται, ὡς ἀναγνωρίζεται καὶ ἡ εἰσηγητικὴ ἐκθεσις, ἤτις συνιστᾷ καὶ περικοπὴν ἢ ἀναβολὴν δαπανῶν τῶν δήμων.

§ 4. — Ἐκ τῆς μεταρρυθμίσεως ὅμως, καταλήγει ἡ ἐκθεσις ἀναμνηστικῶν σπουδαιοτάτης ἀφελείας διὰ τὴν ἐγχωρίαν οἰκονομίαν καὶ τοὺς πολίτας. Πίπτουσι οἱ ἐπιζήσαντες καὶ ἀναχρονιστικοὶ οἰκονομικοὶ φραγμαὶ πολιτο-οἰκονομικῶν ἀπομεινῶν ἄλλων μακρονῶν αἰώνων, καὶ καθιεροῦται ἡ ἀρχὴ τῆς ἐθνικῆς ἐνότητος καὶ ἐπὶ τοῦ πεδίου τούτου. Αἴρεται πᾶν ἐμπόδιον εἰς τὴν ἐλευθέραν κυκλοφορίαν ἀνθρώπων, πραγμάτων καὶ μεταρρυθῶν καὶ τάσσονται εἰς αἰὶκαὶ ὅροι διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἐθνικοῦ πλοῦτος. Ἀπαλλάσσονται τῆς φορολογίας πολλὰ εἶδη γενικῆς καταναλώσεως, ἀπελευθεροῦνται σχεδὸν ἡ ὅλότης τῶν γεωργικῶν προϊόντων καὶ μεγάλῃ σινοῖ εἰδῶν ἀναγκαίων διὰ τὴν ἀσκήσιν τῶν τεχνῶν καὶ βιομηχανιῶν.

Ἡ γεωργία καὶ ἡ βιομηχανία θὰ εὔρωσι ὠθησιν πρὸς ἐντονωτέραν ἐνεργητικότητα καὶ εὐρύτεραν ἐπέκτασιν, πρὸς γενικὴν ἀφελείαν τοῦ ἰταλικοῦ λαοῦ.

§ 5. — Ὁ νέος κῶδιξ ἐπὶ τῶν τοπικῶν οἰκονομικῶν ἀρχίζει ὡς εἶδομεν, μὲ τὸν φόρον καταναλώσεως, οἵτινες δημιουργοῦνται ἐπὶ τῶν

κοινοτήτων εἰς ἀντικατάστασιν τῶν καταργηθέντων διατυλίων. Ἄρθρ. 20 - 108.

Ἡ αἰτιολογικὴ δὲ ἔκθεσις λέγει σχετικῶς: Τὸ ἡμῖν περίπου τῶν κοινοτικῶν φόρων ἀπετελοῦντο ἐκ τῶν φόρων καταναλώσεως. Δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ ἐπαναληφθῶσιν ὅσα ἐξετέθησαν πρὸς τὴν ἡμετέραν Μεγαλειότητα εἰς τὴν ἔκθεσιν, ἥτις συνόδουσε τὸ μέτρον, εἰς τὸ ὁποῖον ἡ Κυβέρνησις ἐκρινεν ἀναγκαῖον νὰ προβῆ, πρὶν μάλιστα ἐφαρμοσθῆ ἢ ὅλη μεταρρυθμισίς, εἰς τὴν κατάργησιν τῶν περιμέτρων διατυλίων καὶ τῶν ἐσωτερικῶν κοινοτικῶν δασμῶν. Ἄρκει νὰ λεχθῆ σήμερον ὅτι, μετὰ δοκιμὴν ἐνὸς ἔτους, ἡ ὀργάνωσις τῶν φόρων καταναλώσεως, περιορισθέντων εἰς τινὰ εἶδη, καταδεικνύεται ἀποτελεσματικὴ, τόσον ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι δὲν ἐμείωσε ὑπερβολικὰ τὰ ἔσοδα τῶν κοινοτήτων ὅσον καὶ ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι ἀπληθύνθησαν τὸν φορολογούμενον ἀπὸ ἐνοχλήσεως καὶ κατέργησε τὰ προσκόμματα εἰς τὸ ἔμπροσιν (').

1) Αἱ κοινότητες ἐπισημοδοτοῦνται νὰ εἰσπράττωσι φόρους καταναλώσεως ἐπὶ τὸν ἀκατασθέν εἶδον (τῶν ὀριζομένων εἰς τὸ κατωτέρω δασμολόγιον).

Αἱ κοινότητες προβαίνουν εἰς τὴν ἐφαρμογὴν καὶ εἰσπραξίαν τῶν ὡς ἀνω φόρων σύμφωνα πρὸς τοὺς κανόνας τοῦ παρόντος κώδικος καὶ τοῦ σχετικοῦ διατάγματος, καὶ πρὸς ὅσους δίδονται νὰ ἀναγραφῶσιν εἰς τοὺς τοπικοὺς κανονισμοὺς. Ἄρθ. 20.

Τὰ δασμολόγια καὶ οἱ κανονισμοὶ τῶν φόρων ἀπορρῶνται ἀπὸ τοῦ δημαρχοῦ καὶ καθίστανται ἐτελεστικοὶ ἀφ' οὗ ἐγκριθῶσιν ὑπὸ τοῦ ἐπαρχιακοῦ διακριτικοῦ συμβουλίου.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει οἱ δήμαρχοι δίδονται, δυνάμει τῶν διατάξεων τῶν ἀρθρῶν 214 τοῦ κοινοτικοῦ καὶ ἐπαρχιακοῦ νόμου ὡς ἀντικαταστάθῃ διὰ τοῦ ἀρθρ. 62 τοῦ ν. δ. τῆς 30 Ἀπριλίου 1923, νὰ διατάξωσιν τὴν ἀμῶσον ἐφαρμογὴν τῆς ἀποφάσεως τῆς ἀφοροῦσιν τοῦ εἰρηολόγιον τῶν φόρων ἐν ἀναμοτῇ τῆς ἐγκρίσεως τῆς ἀνωτέρως ἀρχῆς. . .

Τὰ δασμολόγια καὶ οἱ κανονισμοὶ μετὰ τὴν ἐγκρίσιν ὑπὸ τοῦ ἐπαρχιακοῦ διακριτικοῦ Συμβουλίου διαβιβάζονται πρὸς κερφεσὶν εἰς τὸν Ἕλληνα τῶν Οἰκονομικῶν. Ὁ Ἕλληνας, ἀκούσας τοῦ Συμβουλίου Ἐπιτελείας, δύναται νὰ ἀκούσῃ αὐτοῦ ἐν ὄντι ἢ ἐν μέρει ἐφ' ὅσον εἶναι ἀνάθετοι πρὸς τὸν νόμον καὶ τὸ σχετικὸν διατάγμα. Ἄρθρον 21.

Ἄρθ. 22 (ἀνώτατον δασμολόγιον). Ὑπὸ τὴν ἐπιφύλαξιν τῶν διατάξεων τῶν ἀρθρῶν 23 καὶ 24, ἡ ἐφαρμογὴ τῶν φόρων πρέπει νὰ διατηρηθῇ ἐπί τοῦ ὅριον τῶν ἐφαρμοσμένων εἰς τὸ δασμολόγιον τὸ προβλεπόμενον εἰς τὸ ἄρθρον 25. . . Διὰ τοὺς φόρους, οἵτινες ἐπιβάλλονται ἐπὶ τῆς ὄξιας, αὕτη βιοῦται ἐπὶ τῆς μέσης τιμῆς τοῦ προηγουμένου ἔτους βεβαιωμένης ὑπὸ τοῦ ἐπαρχιακοῦ συμβουλίου τῆς συνεχνοτικῆς οικονομίας.

Ὁ φόρος δύναται νὰ διαβιβάζεται διὰ τὸ αὐτὸ εἶδος ἐπιφορματῶν ἢ τροφίμων κατὰ τὴν ποιότητα ἢ τὴν τιμὴν αὐτῶν.

Διὰ τοὺς φόρους ἐπὶ τοῦ οἴνου, τοῦ μύστου καὶ τῶν νικιῶν σταφυλῶν, ἡ ἀναλογικότης ἢ ὀριζομένη ὑπὸ τοῦ ρηθέντος δασμολογίου ὀφείλει πάντοτε νὰ τηρηθῇ.

Τὰ δασμολόγια ὀφείλουσι νὰ ἐγκρίνωσιν διὰ περιόδον ἀκατάρτιστον καὶ δὲν δύνανται νὰ τροποιοῦνται εἰ μὴ δι' ἀποφάσεως τοῦ δημαρχοῦ δυνάμει ἐγκριμένης.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει, ὅσον ἀφορᾷ τοὺς φόρους τοῦ ἐπιβαλλομένου ἐπὶ τῆς ὄξιας, τὸ δασμολόγιον ὀφείλουσι νὰ ἀναθεωροῦνται διὰ τὴν ἑν Ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους, λαμβανόμενης ἢ ἀφ' ὅτου τῆς μέσης τιμῆς τοῦ προηγουμένου ἔτους.

Τὸ ἄρθρον 23 προβλέπει περὶ αὐξήσεως τῶν ποσοστῶν διὰ τὰς ἀρχαίας κλειστάς κοινότητας.

366. — Το άρθρον 95 όρίζει τὸ ἀνάτατον δασμολόγιον, ὡς ἔπεται:

Τὸ ἄρθρον 21 περὶ αὐξήσεως τῶν ποσοστῶν διὰ τὰς ἄλλας κοινότητας διὰ λόγους ἀνάγκης ἀνεγνωρισμένης, ὑπὸ τὴν ἐγκρισιν τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν μετὰ γνώμην τῆς κεντρικῆς ἐπιτροπῆς τῶν τοπικῶν οἰκονομικῶν.

Τὸ ἄρθρον 23 ἐπιτρέπει τὴν εἰσπραξίν προσθέτων εἰδικῶν δασμολογίων ὡς ἀντάλλαγμα ἰδιαιτέρων ὑπηρεσιῶν παρεχομένων ὑπὸ τῆς διοικήσεως. Τὰ σχετικὰ τιμολόγια ἐπόκεινται εἰς τὴν ἐγκρισιν τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν.

Τὰ ἄρθρα 29-31 ὁρίζουσι τὰς ἀπαλλαγάς.

Τὰ ἄρθρα 32-50 τὸν τρόπον εἰσπράξεως, κατ' εἶδος φορολογούμενον.

Ἡ εἰσπράξις τῶν φόρων καταναλώσεως ἐνεργεῖται βάσει δηλώσεως τοῦ φορολογουμένου καὶ δι' ἐφαρμογῆς τοῦ δασμολογίου εἰς τὰ φορολογήσιμα ἀντικείμενα.

Ὑπὸ τὴν ἐπιρροαίαν περιορισμῶν τιθεμένων διὰ τὸ διατάγματος, ἡ διοίκσις τῶν φόρων καταναλώσεως δύνανται νὰ συνάγῃ συμβόλαια συνδρομῆς (contrats d'abonnement) εἴτε ἀτομικῶς μετ' ἐπιπέτου φορολογουμένου, ἐμπορίου ἢ βιομηχανίου, εἴτε μετὰ κατοικησίων ἐμπορίου καὶ βιομηχανίου.

Ὅπως εἶναι ἔγκυρος ἡ συνδρομὴ ὀφείλει νὰ βεβαιωθῆ ἐγγράφως κατὰ τοὺς κανόνες, οἵτινες θέλουσι ὁρισθῆ ὑπὸ τοῦ διατάγματος, πρέπει νὰ ἀσφαλίζηται διὰ καταβολῆς ἐγγυήσεως ἰσῆς πρὸς τὸ ἔκτος τῆς ὀφειλῆς. Ἄρθ. 43.

Τὸ ἄρθρον 43 προβλέπει τρόπον εἰδικῶν εἰσπράξεως διὰ τὰ κινητὰ ἀντικείμενα καὶ τὰ γυναικῶα: Κατὰ τὴν στιγμήν τῆς πώλησεως ἢ τῆς παραχωρήσεως εἰς τὸν καταναλωτὴν βίσει τῶν τιμολογίων (factures) τῶν ἠαῖων ἢ ἐκδοσῶν θὰ εἶναι ὑποχρεωτικὴ δι' ἐκδίωτην πώλησιν. Ἀντίγραφον ἐκδίωτου τιμολογίου ὀφείλει νὰ κρατῆται ὑπὸ τοῦ πωλητοῦ.

Κατὰ τὸ ἄρθρον 44, ἡ συνδρομὴ εἶναι ὑποχρεωτικὴ διὰ τὴν εἰσπραξίν τῶν φόρων εἰς τῶν εἰδῶν ἱεραρχοκρασιατικῆς καὶ σοκαλιτικῆς ἐντός τῶν ὁρίων καὶ σύμφωνα μὲ τοὺς κανόνες, οἵτινες θὰ τεθῶσι διὰ τοῦ διατάγματος.

Διὰ διατάγματος τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν ἡ ὑποχρεωτικὴ συνδρομὴ θὰ δύνανται νὰ ἐκτεταθῆ καὶ εἰς ἄλλα φορολογούμενα προϊόντα.

Ἡ συνδρομὴ εἶναι προσετι ὑποχρεωτικὴ ὅταν, συνεπιεί εἰδικῶν συνθηκῶν τοῦ ἐμπορίου ἢ δι' ἄλλους λόγους ὀρισθησομένους ὑπὸ τοῦ διατάγματος, ἡ εἰσπράξις δι' ἐφαρμογῆς τοῦ δασμολογίου φαίνεται ὅτι θὰ εἶναι δύσκολος ἢ διαπνηρῆ.

Οἱ ὀφειλόμενοι φόροι μὴ καταβαλλόμενοι ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει ἐντός τῶν τεταγμένων προθεσμιῶν, ὡς καὶ τὸ πρόστιμον διὰ τὴν καθυστέρησιν, 6⁹/₁₀ τῆς ὀφειλῆς, εἰσπράττονται κατὰ τὴν προνομικὴν διαδικασίαν τῆς ἐπιταγῆς, σύμφωνα πρὸς τοὺς κανόνες τοῦ ἰσχύοντος διὰ τὴν εἰσπραξίν τῶν τελῶν enregistrement.

Τὸ ἄρθρον 54 ρυθμίζει τὰ τῆς ἐπατείας: τόποι κατασκευῆς, πώλησεως καὶ ἐναποθηκείσεως· δασμολογία τῶν ὑπαλλήλων τῆς διοικήσεως.

Τὰ ἄρθρα 55-70 περὶ κερῶσεων καὶ ποινῶν, ὧν ἕγνετο μνεία ἀνωτέρω.

Τὰ ἄρθρα 71-75 ρυθμίζουν τὴν ἑκ' εὐθείας ὑπὸ τῶν κοινοτήτων διαχείρισιν: Σύνδεσμον κοινοτήτων, Κανονισμὸς προσωπικοῦ, Κανονισμὸς διαχειρίσεως, Στατιστικὴ.

Τὰ ἄρθρα 76-88 ρυθμίζουν τὰς ἐνοικιάσεις ὡς πρὸς ὅλα τὰ γενικὰ θέματα: Εἶδη ἐνοικιάσεως, Ἀσυμβίβαστα ἐνοικιαστοῦ, Δασμολογία καὶ ὑποχρεώσεις, Προσωπικὸν διοριζόμενον ἐκ' αὐτοῦ, Φόροι δημοσεργούμενοι ἢ ἀξιδυόμενοι κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐνοικιάσεως, Ἐγγυήσις, Ἀλλαγὴ διαχειρίσεως, Ἀυτεῖσις, Ἐκπτώσις τοῦ ἐνοικιαστοῦ, Ἐνοικίασις ἐπὶ ποσοτῶ, Ὑποχρεώσεις ἐνοικιαστοῦ ἐπὶ ποσοτῶ, Συνδικαῖον ἐμπορίου. Ἄρθ. 89: Αἱ κοινότητες τῶν κλάσεων II καὶ I δύνανται νὰ ἐξομοιωθῶσιν ὑπὸ τῷ νομίῳ μετὰ γνώμην τοῦ ἑπαρχιακοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου, ἵνα παραχωρῶσιν τὴν διαχείρισιν τῶν φόρων εἰς τὴν πλειονότητα τῶν ἐμπορίων ἐνοσμένων εἰς συνδικαῖον ἔναντι πληρομῆς ἑτησίας, ἥτις δὲν δύνανται νὰ εἶναι κατωτέρα τοῦ εἰκαζομένου καθυ-

ΟΡΙΣΜΟΣ ΕΙΔΩΝ	ΜΟΝΑΔΕΣ ΜΕΤΡΟΥ	Κλάσεις κοινοτήτων (ἄρθ. 11)					
		Α' και Β'	Γ'	Δ'	Ε'	ΣΤ' και Ζ'	Η' και Ι'
ΠΟΤΑ (ἴδε ἀρθ. 96)		Εἰς λίρας (φράγκα)					
Οἶνος	Ἑκατόλιτ.	50	46	43	36	29	23
Οἶνοι ἀφρώδεις εἰς φιάλας	Φιάλαι	1,70	1,70	1,00	1,60	1,00	0,80
Οἰνοπνεύματα, (ὁ φόρος δὲν δύναται ἐν σύστημα περιπτώσει νὰ εἶναι κατώτερος τοῦ ἐφαρμοσμένου ἐπὶ τῆς ποσότητος εἰς ὄγκον ἀντιστοιχοῦντος οἴνου)	Ἑκτλ.	275	250	230	200	160	120
ΚΡΕΑΤΑ ἀρθ. 97							
1ον Ζῶα κατὰ κεφαλὴν							
Βόες και μόσχαι	Κεφαλὴ	150	135	125	100	80	70
Ἀγέλαδες και ταύροι	"	82	75	70	55	45	35
Μόσχοι ἀνω τοῦ ἔτους	"	75	70	65	50	45	40
Μόσχοι κάτω τοῦ ἔτους	"	60	55	50	45	40	30
Ἴπποι, ὄνοι, ἡμίονοι	"	45	40	35	30	25	15
Χοῖροι μέχρι 30 Κιλ.	"	15	15	12	10	8	6
Χοῖροι ἀνω τῶν 30 γιλγ.	"	55	50	45	40	35	30
Πρόβατα, αἴγες, και κριοί	"	3	2,50	2,25	2	1,75	1,50
Ἄμνοι και ἐρίφαι	"	1,30	1,10	1	0,90	0,80	0,70
2ον Ζῶα, βάρους ζωντανῶν							
α' Μόσχοι	Στατήρ	64	60	56	48	44	40
β' Ἄλλα μεγάλα	"	42	39	36	33	30	24
γ' Χοιροειδή	"	60	56	52	44	40	36
Μικρά	"	48	44	40	36	32	24
ε' Ἴππια	"	15	15	12	12	9	6
3ον Κρέατα ἐσφαγμένα κρεοτὰ							
α' Μόσχοι	"	80	75	70	60	55	50
β' Ἄλλων μεγάλων	"	70	65	60	55	50	40
γ' Χοιροειδῶν	"	75	72	65	55	50	45
δ' Μικρῶν	"	60	55	50	45	40	30
ε' Ἴππια	"	25	25	20	20	15	10
4ον Κρέατα ἀλλευστα, ξηρά, κεννιστά							
Παρασκευασμένα καθ' οἰονδήποτε τρόπον	"	120	110	100	80	70	55
Λαοὶ και λίπος κρεοτῶν	"	75	65	60	50	40	30

φοῦ ἐσοδοῦ, τὸ ὅποιον ἡ κοινότης θὰ ἠδύνατο νὰ εἰσπράξῃ δι' αὐτὴς εὐθείας διαχειρίσεως. Ἐξαιροῦνται τῆς ἐπιθέσεως παραχωρήσεως οἱ φόροι ἐπὶ τῶν οἰκοδομητικῶν ἔργων, ἐπὶ τῆς καταναλωτικῆς φωταερίου καὶ ἠλεκτρικῆς ἐνεργείας, οἵτινες πρέπει νὰ εἰσπράττονται δι' εὐθείας ἀπὸ τῶν κοινοτήτων.

Τὰ ἀρθρα 30 ἔφ. προβλέπων περὶ προσφυγῶν καὶ δικαιοδοσίας διοικητικῆς καὶ δικαστικῆς, περὶ τῶν ἐγένετο ἤδη λόγος.

ἌΛΛΑ ΤΡΟΦΙΜΑ							
Ἰσθὺς διατηρούμενοι κατ' αἰαν- δέστεν τρόπον, πλὴν τῶν ἐπι- μένων:		100	90	85	70	55	45
Ἰσθιοὶ, φρέγγαι, σαρδέλλαι καὶ ἄλλαι συνήθεις ἰσθὺς ἀλίποιστοι		35	32	29	23	18	12
ΣΟΚΟΛΑΤΑ							
α' εἰς χεῖμα ἢ διακία, γάβδους ἢ ἀλάκιος βάρους ἀπὸ τῶν 25 γραμμ.		75	65	50	40	30	20
β' Ἄλλ.		150	130	100	80	60	40
Βασίλια καὶ ἄλλα παρόμοια προί- οντα κοινῆς ποιότητος		75	65	50	40	30	20
Εἶδη ζαχαροπλαστικῆς νοσῆ Ταῖροι καὶ γαλακτοειδῆ πλὴν τοῦ βουτύρου καὶ τῶν ὁμοίων προί- οντων		150	130	100	80	60	40
		3 τοὶς % ἐπὶ τῆς ἀξίας					
ΚΑΥΣΙΜΟΙ ΥΛΑΙ							
Ἄφριον διὰ φωτισμὸν καὶ θερ- μασίαν	Κ. Μ.	0,03	0,03	0,03	0,03	0,025	0,02
Ἡλεκτρικὴ ἐνέργεια διὰ φωτι- σμὸν	Κλβ.	0,025	0,025	0,025	0,025	0,018	0,012
		8 τοὶς 100 ἐπὶ τῆς ἀξίας (πρὸς 98).					
ΥΛΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΗΣΙΜΟΙ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΔΙΑΦΟΡΑ							
Ἐπιπλα ἐξ αἰσθητέρας ὕλης (ἀρθ. 99)		8 τοὶς 100 ἐπὶ τῆς ἀξίας (καὶ valorem)					
α' ἐκλεκτῆς ποιότητος		5	*	*	*	*	*
β' κοινῆς ποιότητος		10	*	*	*	*	*
Λαμπάδα καὶ ἐκλεκτοὶ σάπωνες		8	*	*	*	*	*
Γουαρδικὰ τελεσιποιημένα ἢ ὄχι		5	*	*	*	*	*
α' ἐκλεκτῆς ποιότητος							
β' κοινῆς ποιότητος							

Τὰ Διαπύλια ἐν Ἑλλάδι

2543. — Καὶ ὁ ἑλληνικὸς λαὸς παρὰ τὴν γνωστὴν «περὶ τὰ φορολό-
γικὰ ἰδιορρυθμίαν του, ὁ μὴ ἀνεχόμενος τοὺς ἀμέσους φόρους οὐδ' ἐν ἐπι-
καί μέρει, ἀπαθέστατος δὲ πρὸς τοὺς ἑμμέσους φόρους» ὡς ἔλεγεν ὁ Τρι-
κούπης, δὲν ἔμεινεν ἀδιάφορος πρὸ τῶν μειονεκτημάτων τῶν διαπυλίων.

Τῷ 1894 ἐβεβαίον ὁ ἴδιος τὴν Βουλὴν «Ὡς εἶπον τὸ νομοσχέδιον τοῦτο,
περὶ καταργήσεως τὴν διαπυλίων, δὲν δύνάται νὰ ψηφισθῆ εἰ μὴ κατόπιν
ἀποφάνσεως τῆς χώρας. Καὶ ἡ ἀπόφασις τῆς χώρας ἦλθεν ἤδη πλήρης.
Ἐπὶ τὸν ἑμμέσους ἐλάττωται, ἀλλ' ἀπ' ἄκρον εἰς ἄκρον τῆς Ἑλλάδος ἐλά-
ττωμεν τηλεγραφήματα, προκαλοῦντα ἡμᾶς, ἵνα ἐπισπεύσωμεν τὴν ψήφισιν
τοῦ νομοσχεδίου.» Συνεδρία 19 Δεκεμβρίου.

2544. — Τὰ νομοσχέδια τοῦ Τρικούπης. Δὲν ἦτο πολὺ ἀργά διὰ τὸν
ἑλληνικὸν λαόν. Τῷ 1847 ὁργανώθη ὀριστικῶς ἡ δημοτικὴ αὐτὴ φορολογία.

Καὶ τῷ 1888 ὁ Τρικοῦπης ἐπέβλεπε, τὸ πρῶτον, νομοσχέδιον διαρρυθμίσεως τῆς δημοτικῆς φορολογίας μὲ βάσιν τὴν ὀλοσχερῆ κατάργησιν τῶν διευτυλίων.

Τὴν 10 Δεβρίου 1888, εἰσηγούμενος ἐπὶ τοῦ προτεινομένου συστήματος, ἔλεγε πρὸς τὴν βουλὴν :

«Οἱ δῆμοι διαχραιοζόμενοι τὰ οικονομικά τοῦ Κράτους, ἀναγκάζονται, κατὰ τὸ μέχρι τοῦδε ἰσχύον σύστημα, νὰ ὑποβάλλωσι τὴν παραγωγὴν καὶ τὴν συγκοινωνίαν εἰς πιέσεις πιντοίας. Διακοσίαις τριάκοντα ἐννέα τελωνειακῆς ζωῆς ἔχομεν ἐν τῷ Κράτει χάριν μικρᾶς τιμῆς εἰσπράξεως ὑπὲρ τῶν δῆμων. Ἐάν φέροις τις εἰσπραττόμενος ὑπὸ τῶν δῆμων ὑποβάλλῃ τὴν παραγωγὴν εἰς πιέσεις καὶ ὡς ἐκ τοῦ εἶδους τοῦ φόρου καὶ ὡς ἐκ τοῦ τρόπου τῆς εἰσπράξεως, δύναται δὲ ἡ παραγωγή νὰ ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τῶν πιέσεων καὶ ἀπὸ τὴν ἀνισότητος καὶ ἀδικίας διὰ τῆς εἰσπράξεως τοῦ φόρου κατὰ τρέχον ἄλλον, ἡμέσως ὑπὸ τοῦ Δημοσίου, εἶναι λόγος ἵν' ἀφίνωμεν τὴν παραγωγὴν πωλομένην καὶ κύπτουσαν ἐπὶ τοιοῦτους περιορισμοὺς καὶ τὰς καταχρήσεις, αἵτινες παρέπονται εἰς τοὺς περιορισμοὺς καὶ νὰ μὴ φροντίσωμεν περὶ θεραπειᾶς διὰ συστήματος ἄλλης φορολογίας; Ἄν διὰ τῆς ἐνιαίας τελωνειακῆς ζωῆς τοῦ Κράτους δύναται νὰ ἐπιτευχθῇ ἡ διὰ τῶν 239 τελωνειακῶν ζωῶν τῶν δῆμων ἐπιτελούμενη λειτουργία, δὲν ἐπιβάλλεται ἡ κατάργησις τῶν ζωῶν τούτων τῶν μὴ ἐπιτελουσῶν τὴν εἰσοδὸν εἰς τὰς πόλεις ἀνευ ἐξετάσεως τῶν ἀποσκευῶν καὶ ἐμπορευμάτων, τῆς τοσαύτης ἐπαγομένης πιέσεως καὶ καταχρήσεις :

Τὸ νομοσχέδιον δὲν συνεζητήθη, ὅπως καὶ εἰς τὴν ἐπομένην σύνοδον τῆς Βουλῆς. Τέλος ἐπεβλήθη ἐκ νέου τὴν 5 Δεβρίου 1894 μὲ οὐσιώδεις τροποποιήσεις, ὑπὸ τίτλον «Περὶ μεταρρυθμίσεως τῆς ἐμμέσου δημοτικῆς φορολογίας καὶ καταργήσεως τῶν δημοτικῶν εἰσφορῶν.»

§ 69. — Κατὰ τὸ σύστημα οἱ κείμενοι δημοτικοὶ δασμοὶ κατηγοροῦντο. Ἄρθ. 1. Ἐπιβάλλονται δὲ οἱ ἑξῆς φόροι: α) δύο καὶ ἕμισυ ἑκατοστά τῆς ἐν τῷ δημοτικῷ δασμολογίῳ ἀναγραφόμενης ἀξίας τῶν ἐξωθεν εἰσαγομένων ὀνίων καὶ ἐμπορευμάτων β) πέντε δεκατημόρια τῶν εἰσαγωγικῶν τελῶν ἐπὶ τῶν δημητριακῶν καρπῶν. Οἱ δασμοὶ οὗτοι βεβαιοῦνται καὶ εἰσπράττανται ἐν ταῖς τελωνεῖσις τοῦ Κράτους. Ἄρθ. 2. γ) δύο δεκατημόρια τῶν ἀρχικῶν δημοσίων φόρων ἐπὶ τῶν οἰκοδομῶν καὶ ἐπιτηδευμάτων. Ἄρθ. 3.

Αἱ διὰ τὴν στοιχειώδη ἐκπαίδευσιν καὶ τὴν ἀστυνομίαν εἰσφοραὶ τῶν δῆμων καταργοῦνται. Αἱ δὲ κατὰ τὰ ἄρθρα 2 καὶ 3 εἰσπράξεις εἰσάγονται εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον. Ἄρθ. 4.

Εἰς τοὺς δῆμους ὀποδίδεται, κατὰ τὰς ἐπομένας διατάξεις, τὸ ποσὸν πάσης ἐπὶ πλέον ἰσφορᾶς τῶν κατὰ τὰ ἄρθρα 2 ἐδ. β' καὶ 3 ἐσόδων αὐτῶν πρὸς τὰς τέως εἰσφορὰς τῶν, προσανυξανόμενας κατὰ τὴν νενομισμένην ἀναλογίαν τῶν προσθέτων τούτων ἐσόδων. Ἄρθ. 5 § α'.

2570. — Ἀνάλυσιν εἰσπραττήτων ἔκαμεν ὁ ἴδιος ὁ Τριχούπης ἐκώπιον τῆς Βουλῆς.

Ἐορᾶται ὁ νῦν κείμενος τῶν διαπνύων, ἔλεγε πρὸς τὴν Βουλὴν, ἔπρεπε νὰ καταργηθῇ καὶ παρ' ἡμῶν, ὡς καταργήθη ἢ καταργεῖται ἀλλαχοῦ, διὰ πλείοτέρας λόγους παρ' ἡμῶν ἢ ἀλλαχοῦ. Δὲν δύναται νὰ ἐπιτευχθῇ ἢ εἰσπραξίς τοῦ φόρου τούτου, εἰμὴ διὰ γενικῆς μειώσεως τῆς προσόδου τοῦ Κράτους, διὰ παρεμποδίσεως τῆς ἐλευθέρου ἐπικοινωνίας τῶν δήμων πρὸς ἀλλήλους. Τοῦτο ἀλλαχοῦ ἤρωςεν, ἵνα ἐπιζητηθῇ καὶ ἐπιτευχθῇ ἢ καταργηθῇ τοῦ φόρου. Ὁ φόρος οὗτος παρ' ἡμῶν ἐπιβάλλεται ἐπὶ 232 ἐκ τῶν 442 δήμων. Ἐν ᾧ ἐν Γαλλίᾳ ἐπὶ 36500 δήμων 1528 εἶναι οἱ εἰσπραττόντες διαπύλα...

2571. — Καὶ συνεχίζει τὴν μνησιώδη ἀνάλυσιν τῶν παρ' ἡμῶν λογιόντων.

Ἐὰν παρ' ἡμῶν τὰ τοῦ φόρου τούτου κανονίζονται διὰ τρόπον, ὃν οὐδὲ νὰ φαντασθῶσι δύναται ἀλλαχοῦ. Οὐ μόνον περὶ τὰ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δήμων τῶν εἰσπραττόντων διαπέλια ἀλλὰ καὶ περὶ τὰ ἀπορῶντα εἰς αὐτὴν τὴν ὑπόστασιν τοῦ φόρου, τὸ ὅπως ἰδιορρυθμὸν τοῦ κανονισμοῦ αὐτοῦ καθίστη αὐτὸν ἐπαχθέστατον. Διότι ποῖα εἶναι τὰ διαπέλια τὰ εἰσπραττόμενα παρ' ἄλλοις Κράτοις; Εἶναι τὰ κατὰ τὸν ἀρχικὸν περὶ δημοτικῶν φόρων νόμον τοῦ 1847 κανονικῶς ἐποβαλλόμενα παρ' ἡμῶν εἰς τὸν δασμὸν ὄνια, ἦτοι τὰ τρόφιμα τῆς ἀγορᾶς, ἀλλὰ καὶ ταῦτα ὑπὸ σπουδαίους περιορισμούς, καὶ τὰ πνευματώδη ποτά. Παρεκκλίσεις ἀπὸ τοῦ κανόνος ἐφίστανται, ποῦ μὲν περισσύτερα, ποῦ δὲ ὀλιγότερα, ἀλλὰ πάντοτε ὀλίγον ἀπομακρυνόμενα ἀπ' αὐτοῦ. Ἐνταῦθα ὅμως ἐπεξεκτείνωμεν τὴν βάσιν τοῦ δασμοῦ μέχρι καταρτισμοῦ δασμολογίου δημοτικοῦ, περιλαμβάνοντος οὐ μόνον ὅλα τὰ εἶδη, ὅσα καὶ εἰς τὸ δημόσιον δασμολόγιον, ἀλλὰ καὶ τὰ κατὰ δημόσιον δασμολόγιον ἀτελῆ... Ἐχομεν λοιπὸν δημοτικὴν δασμολογίαν παρ' ἡμῶν ἐπεκτεταμένην ἐπὶ ὅλων τῶν εἰσαγομένων ἢ μεταφερομένων εἰδῶν, δασμολογίαν δημοτικῆς ἀνήκουστον ἀλλαχοῦ. Οὐδεὶς λέγων ἐν τῷ ἐξωτερικῷ δημοτικῇ δασμολογίαν ἐννοεῖ τοιοῦτον δασμὸν ἢ ἐννοεῖ δασμὸν ἐπὶ τῶν οἰνοπνευμάτων καὶ ἐπὶ ὀλίγων κτηνῶν τροφίμων, ἐπὶ τῆς νομῆς τῶν κτηνῶν, ἐπὶ τῆς κανομίου ὕλης, ἐπὶ τῶν ὄλικων τοιχοδομίας καὶ ἐπὶ ἐλαχίστων κτηνῶν εἰδῶν παρεμφερῶν. Τὰ ἄλλα προϋόντα, περιλαμβανόμενα ἢ μὴ ἐν τῷ δημοσίῳ δασμολογίῳ, εἶναι ἀπηλλαγμένα δημοτικοῦ δασμοῦ, οὐδεὶς δὲ ποτε, μὴ λαβὼν κείραν τῶν καθ' ἡμᾶς διανοήθη, ὅτι εἶναι δυνατόν νὰ ὑπάρχῃ Κράτος ἔχον δημοτικὴν δασμολογίαν, ὅποιαν ἔχομεν ἡμεῖς, ἐπεκτεταμένην εἰς ἅπαν τὰ δημόσιον δασμολόγιον, περιλαμβάνουσαν δὲ προσέτι καὶ ὅσα ἀπεκλείσθησαν ἀπὸ τοῦ δημοσίου δασμολογίου. Φορολογίαν ἔχουσαν χαρακτῆρα ἐπαχθέστατον καὶ ὑπόστασιν ἐκτραπέσιαν ὅπως ἀπὸ τῶν βάσεων, ἐφ' αἷς ἀρχικῶς καθιερώθη, κατὰ τὸ ὑπόδειγμα τῶν ἀλλαχοῦ περὶ ἡμέτερου δημοτικῆς φορολογίας κρατούντων... Εἰς Κράτος, ὅποιον τὸ Ἑλληνικὸν ὑπὲρ πάν ἄλλο ἔχον ἀνάγκην τῆς ἐν τῇ ἐλευθερίᾳ ἀναπτύξεως...

«Καί τὸ παράδοξον εἶναι, πῶς τοιοῦτος φόρος ἐπὶ τοιαῦτα ἔτη ἦδυνήθη ν' ἀντίσχη κατὰ τῆς ἀνάγκης τῆς καταργήσεως. Ὀφείλεται τοῦτο εἰς ἰδιαιτέρας περιστάσεις τῆς χώρας, ἀνεχομένης τοὺς ἐμμέσους φόρους μέχρι βαθμοῦ, ὃν οὐδεὶς θὰ ἠδύνατο νὰ θεωρήσῃ θεμιτὸν κἂν ἐν ξένη χώρα, ἀλλὰ παροῦσης ὑπερευκαιοθησίαν περὶ τὰ τῶν ἀμέσων φόρων...» Συνεδρία 20 Δεβρίου 1894.

2272. — Δὲν εἶδον καὶ δὲν ἤκουσα, ὅτι ἄλλος Ἕλλην ἔκαμε τὴν παρατήρησιν ταύτην τὴν τόσον βαρυσήμαντον: ὅτι ἡ δημοτικὴ δασμολογία μας, ὡς ἐξελίχθη, ἐξέθετε τὴν χώραν μας Ἡ εἰσηγητικὴ ἔκθεσις τοῦ συστήματος τοῦ νομοσχεδίου τοῦ 1914, διεξοδική, δὲν θίγει τὴν ἄποψιν ταύτην. Ἡ δὲ τοῦ νόμου 2125 λέγει ὅτι τὸ δημοτικὸν δασμολόγιον, καὶ διὰ τὰ ἐντὸς τοῦ Κράτους μεταφερόμενα ἐγχώρια προϊόντα, θέλει συνταχθῆ ἐπὶ τῇ βίσει τῶν κλάσεων τοῦ τελωνιακοῦ δασμολογίου. Καὶ ὅτι διὰ τῆς σκοπούμενης ἐπὶ τὸ ἐπιστημονικώτερον μεταρρυθμίσεως τῆς τοιαύτης φορολογίας, ἣτις θέλει ἐνεργηθῆ διὰ τοῦ ἐκδοθησομένου δημοτικοῦ δασμολογίου, παρέχονται βῆσιμοι ἑπιπέδους περὶ αὐξήσεως τῶν ἐκ τοῦ τοῦ φόρον εἰσπραξέων.

Ὅπερ καὶ συμβαίνει. Φαίνεται δὲ ὅτι ἐπιστημονικὸν κυρίως θεωρεῖται νὰ ἐπεκτείνεται συνεχῶς τὸ δημοτικὸν δασμολόγιον, νὰ γίνεται μεγαλύτερον, περιεκτικώτερον ἀπὸ τὸ δημόσιον, καὶ ὅσον ἀφορᾷ τὸν διατηρηθέντα δημοτικὸν φόρον ἐπὶ τῆς καταναλώσεως τῶν ἐγχωρίων προϊόντων, τὰ ὑπερ τῶν δῆμων διαπύλια.

Ὁ Τρικούνης λοιπὸν εἶναι ὁ εἰσηγητὴς συστήματος καταργήσεως τῶν διαπυλίων, ὀλοσχεροῦς, διὰ τῆς ἐνιαίας τελωνιακῆς ζώνης, τῆς Ἑθνικῆς.

2273. — Ἐν Γαλλίᾳ μεταξὺ τῶν προτάσεων συστημάτων ἀντικατάστασεως τῶν διαπυλίων εἶναι καὶ αὐτὸ, ἐντὸς τοῦ ἔθνικοῦ πλαισίου, διὰ φόρων δηλαδὴ εἰσπραττομένων, καθ' ὅλην τὴν Γαλλίαν, ὑπὸ τοῦ Κράτους, αἱ ἔξω εἰσπράξεις θὰ ἀποτελῶσι *fonds communaux* διανεμόμενον μεταξὺ τῶν κοινοτήτων. Οἱ δημοσιολόγοι ἢ οἱ κοινοβουλευτικοὶ ἄνδρες, αἵτινες προσχωροῦν εἰς τὴν λύσιν ταύτην θεωροῦν ὅτι, ἂν τὰ διαπύλια εἶναι κοινοτικὸν ἔσοδον, τὸ ζήτημα τῆς καταργήσεως αὐτῶν εἶναι πρὸ παντὸς ἔθνικόν, ἀπ' οὗ τὰ διαπύλια πλήττουν ἀμέσως ἢ ἐμμέσως τὴν καταναλώσιν τῆς χώρας ὀλοκλήρου... Naudin σ. 46.

Ὁ Τρικούνης προέτιπεν εἰς ἀντικατάστασιν τῶν καταργουμένων διαπυλίων, ἀμέσους καὶ ἐμμέσους φόρους.

Ὅ,τι λέγεται καὶ σήμερον εἰς τὴν Γαλλίαν «Δὲν δύναται νὰ ὑπάρχη ζήτημα καταργήσεως καθορῶς καὶ ἀπλῶς τῶν διαπυλίων, φόρου καταναλώσεως σημαντικοῦ τῶν μεγάλων πόλεων, δι' αὐξήσεως μόνον τῶν ἀμέσων φόρων. Ὅπως ἔγραφεν ὁ Berthélemy τῇ 1899 ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῶν διαφορῶν προτεινομένων συστημάτων «Ἀνεγνωρίσθη ἡ ἀλήθεια ὅτι εἶναι ἐντελῶς χεμαρρικὸν τὸ νὰ θέλωμεν νὰ ἀντικαταστήσωμεν 320 ἑκατομμύρια φόρων ἐμμέσων διὰ 320 ἑκτμ. ἀμέσων φόρων. Ὅ,τι ἀποτελεῖ ἀσφαλέστερον τὸ ἰδανικὸν αὐτὸ τοῦ τελείου φόρου, ὅπερ συνίσταται εἰς τὸ νὰ παράγῃ τὸ

ἀνώτατον τῆς ἀποδόσεως προξενῶν τὸ ἐλάχιστον τῆς δυσφορητικῆς, ὁ ἕμμεσος φόρος εἶναι μόνον ἱκανὸς νὰ μᾶς ἀντικαταστήσῃ, ἐπὶ ἄλλην μορφήν. Ὅτι ζητοῦμεν σήμερον ἐπὶ τὴν μορφήν τοῦ οὐτροῦ; Νουβίη π. 74.

§ 74.— Εἰσάγων, ἔλεγε, τὸν προϋπολογισμὸν ἀνέγγαλα τὴν μετὰ τοῦτον ὑποβολὴν νομοσχεδίου περὶ καταργήσεως τῶν διακυλίων τελῶν ἐπὶ τῶν εἰδῶν τῶν μετατρομέτων ἀπὸ δήμον εἰς δήμον, συνάμα δὲ καὶ τὴν κατάργησιν τῶν εἰσφορῶν τῶν δήμων ἐπὶ τῆς στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως καὶ τῆς ἀστυνομίας. Ὅπως δὲ ἐπιτευχθῶσι ταῦτα *ἀνευ πλουδαίας ἐπιβαρύνσεως τοῦ δημοσίου ταμείου, καὶ ἀνευ οὐδεμιᾶς ἐλαττώσεως τῶν ἐσόδων τῶν δήμων*, οἵτινες καὶ ἤδη μόλις ἐπαρκοῦσιν εἰς τὰς ἀποχρῆστας αὐτῶν, ἀνάγκη φόρον προσθέτωσιν ἀντὶ τῶν καταργουμένων δημοτικῶν φόρων καὶ τῶν συγκαταργουμένων εἰσπραξέων τοῦ Δημοσίου ἐκ τῶν εἰσφορῶν. . . » Συνεδρία ὁ Δεκεμβρίου 1894.

«Ἡ οἰκονομία τοῦ νομοσχεδίου οὐδενὸς δήμου ἐπιτρέπει τὴν ζημίαν. . . »

«Τὸ νομοσχέδιον ἐπεβλήθη, ἵνα ψηφισθῆ, τὸ νομοσχέδιον ἐπεβλήθη, ἵνα καταργῆται τὰ χαρακώματα τῶν δήμων, ἐφ' ὅσον μὲν τοῦτο εἶναι ἀναγκαῖον, καὶ ἐπὶ θυσίᾳ τοῦ Δημοσίου, ἀλλ' ἐπὶ τῇ ὅσον εἶναι δυνατὸν ἐλάσσωσιν τοῦ Δημοσίου θυσίᾳ.»

Ἀναλύων δὲ τὰ σχετικὰ κενδύλια τοῦ κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ προσδιώριξε τὴν ζημίαν τοῦ δημοσίου εἰς 713,000 δραχ.

«Ἐπιβαρύνουσι εἰς οὐδένα δήμον ἐπιβάλλεται. . . »

«Τελικῶν δὲ τούτων συμπέρασμα, ὅτι ἡ κατάργησις τῶν διακυλίων ἐπιτευχάνεται διὰ τῶν προτακόμενων φόρων καὶ διὰ χορηγημάτων ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου εἰς τοὺς ζημιουμένους δήμους, πρὸς ἀντιστάσεσιν τῶν ἀσπορημάτων αὐτῶν, τοῦτέστι διὰ γενικῆς εἰσφορᾶς ὅλου τοῦ Κράτους. . . »

§ 75.— Παρετήρησαν πολλοὶ τῶν κ. κ. Βουλευτῶν, ὅτι καίτοι ἐν τῷ παρόντι δύναται ἡ οἰκονομικὴ τοῦ νομοσχεδίου μεταρρυθμίσις νὰ κριθῆ ὀφείλιμος πρὸς τινὰς δήμους, καίτοι πρὸς ἄλλους δήμους δύναται ἴσως λογιστικῶς νὰ παρουσιάζεται μὴ ἐπιβλαβής, θέλει ὅμως καταστῆ ἐπιβλαβής, διότι καταργεῖται φόρος, ὅστις ἐν τῷ μέλλοντι θέλει αὐξήσει πλουδαίας, ἀντισηκώνεται δὲ ἡ κατάργησις διὰ καταβολῶν καθοριζομένων ἀναλλοιωτῶς διὰ λογιστικῶν τύπων, ἐν ᾧ ἄρα ὁ καταργούμενος φόρος θὰ ἀπέδιδε μετ' ὀλίγον καὶ προσθετικῶς, ἂν διατηρεῖτο, ποσά πολὺ ἀνώτερα τῶν σήμερον ἀποδομένων, ἐφ' οἷς καθορίζονται λογιστικῶς τὰ ἀντισηκώματα, οἱ δήμοι ἐν τῷ μέλλοντι θ' ἀπολαμβάνουσι τὰ κατὰ τοὺς λογιστικοὺς τύπους καθοριζόμενα, ζημιούμενοι τὸ ἐκ τῆς προσαυξήσεως τῆς καταργουμένης προσόδου.

«Ταῦτα δὲν ἔχουσιν οὕτω· διότι τὸ νομοσχέδιον δὲν ἀποδίδει εἰς τοὺς δήμους ἀντὶ τῶν καταργουμένων διακυλίων ἀντισηκώματα εἰς χρήματα, ἀποδίδει τὸ ἀντισηκώμα εἰς φορολογία. Τὸ Δημοσίον, ἀντὶ τῶν καταργουμένων ἢ μεταβαλλομένων εἰς αὐτὸ διακυλίων, ἀποδίδει εἰς τοὺς δήμους τὰς εἰσφορὰς αὐτῶν καὶ ποσοστὰ ἐκ τῶν δημοσίων φόρων τῶν οἰκοδομῶν καὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων, ἀμφότερα δὲ τὰ ἀντισηκώματα ταῦτα προσενδέονται τοῦ

χρόνον προϊόντος υπέρ των δήμων. Προσαυξάνεται ἡ ὀφείλεια ἐκ τῆς καταργήσεως τῶν εἰσφορῶν, διότι αὐταὶ θὰ καθίσταντο βαρύτεραι, ἐφ' ὅσον ἀνεπτύσσοντο οἱ δήμοι κατὰ πληθυσμὸν καὶ εὐπορίαν, προσαυξάνεται καὶ ἡ πρόσδοσις ἐκ τοῦ φόρου τῶν οἰκοδομῶν καὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων διὰ μείζονος ἀποδόσεως τῶν ποσοστῶν ἐπὶ τῷ μέτρῳ τῆς ἀξίσεως τῶν οἰκοδομῶν, τῆς βιομηχανικῆς δρασεως καὶ τῶν ἐμπορικῶν συναλλαγῶν... Συνεδρία 20 Δεβρίου 1894.

2576.—Τὸ νομοσχέδιον δὲν ἐψηφίσθη καὶ πάλιν. Διότι προέκλιθεν, ἰδίως οἱ ἄμειροι φόροι ἐπὶ τῶν οἰκοδομῶν καὶ ἐπιτηδευμάτων μεγάλην ἐξέγερσιν ἐκτὸς τῆς Βουλῆς, ἐπιτηδείως ὑποδαυλισθεῖσαν. Εἰς. ἐκθ. Νομοσχέδιον 1914.

2577.—Τὸ νομοσχέδιον *Ρέπουλη* τῆς 20 Ν]βρίου 1914. Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν Ρέπουλης ὑπέβαλε νομοσχέδιον «περὶ καταργήσεως τῶν εἰσφορῶν τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων διὰ τὰς δαπάνας τῆς στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως καὶ τῆς ἀστυνομίας καὶ μεταρρυθμίσεως τῶν νόμων περὶ δημοτικῶν φόρων.»

Δι' αὐτοῦ κατηγοροῦντο αἱ ὑποχρεώσεις τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν καὶ Ἀστυνομίαν. Ἄρθ. 1.

Τὰ τῆς ἡμέσου δημοτικῆς φορολογίας μετερρυθμίζοντο ὡς ἑξῆς: Καταργουμένων τῶν διαπυλίων, ἐπιβίβλετο φόρος ὑπὲρ πάντων τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων ἐπὶ τῶν ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς εἰσαγομένων ἐμπορευμάτων. Ἄρθ. 4.

Μόνον εἰς τοὺς κατὰ τὸν νόμον ΔΝΖ' ὀφισταμένους Δήμους ἐπετρέπεται ἡ ἐπιβολὴ φόρου ἐπὶ τῶν ὀνίων καὶ ἐμπορευμάτων (ἐγχωρίων προϊόντων) τῶν μεταφερομένων ἀπὸ δήμου εἰς δῆμον, οὐχὶ δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς, αἵτινα θὰ ὑπέκειντο εἰς φόρον μόνον κατὰ τὴν εἰς τὸ Κράτος εἰσαγωγὴν, μὴ ὑποβαλλόμενα πλέον εἰς ἑτέραν φορολογίαν κατὰ τὴν ἐντὸς τοῦ Κράτους μεταφοράν. Ἄρθ. 3.

Αἱ κατὰ τὸ ἄρθρον 4 εἰσπράξεις, ἐκ τοῦ φόρου ἐπὶ τῶν ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς εἰσαγομένων, εἰσάγονται εἰς τὸ δημοσίον ταμεῖον, παρέχει δὲ ἐκ τούτων τὸ Δημοσίον τακτικῶς εἰς τοὺς δήμους καὶ τὰς κοινότητας—κατὰ δημοτικὰς περιφερείας—ἐπιχορηγήσεις κατὰ τὰς ἐπομένους διατάξεις. Ἀναλογίζεται τὸ σύνολον τῶν ἐτησίων εἰσπράξεων κατὰ δήμους καὶ δημοτικὰς περιφερείας τέως δήμων ὡς ἑξῆς:

Α'. Δύο τέταρτα ἀναλόγως τοῦ πληθυσμοῦ. Β'. Ἐν τέταρτον ἀναλόγως τοῦ ὀλικοῦ ποσοῦ τοῦ δημοσίου φόρου τῶν ἐπιτηδευμάτων. Γ'. Ἐν τέταρτον ἀναλόγως τοῦ ἐν ἑκάστη ὡσαύτως δημοτικῇ περιφερείᾳ βεβαιουμένου ὀλικοῦ ποσοῦ δημοσίου φόρου οἰκοδομῶν.

Τὸ αὐτῶς ἐκ τῶν τριῶν ὡς ἄνω ἀναλογικῶν ὄρων ἀπαρτιζόμενον δι' ἕκαστον δῆμον καὶ ἑκάστην δημοτικὴν περιφέρειαν ποσὸν συγκρίνεται πρὸς τὸ ποσὸν τῶν ἐτησίων δαπανῶν τῆς στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως ἐν τῇ αὐτῇ περιφερείᾳ, πᾶσα δὲ ἐπὶ πλέον διαφορά δίδεται ὡς ἐπιχορηγήσεις εἰς τὸν δῆμον ἢ τὰς ἀποτελούσας τὴν δημοτικὴν περιφέρειαν κοινότητας.

2578.— Ποία ἦτο ἡ ὅλη οἰκονομία τῆς μεταρρυθμίσεως;

Ἡ αἰτιολογικὴ ἔκθεσις τοῦ νομοσχεδίου κατέληξε: «Συμπέρασμα ἐμφροστικόν τῶν πινάκων τούτων εἶναι ὅτι:

Πρῶτον. Ἐκ τοῦ συνόλου τῶν 7.500.000 ὀρ., τῶν ὑπολογιζομένων εἰσπραξέων κατὰ τὸ νομοσχέδιον, περὶ τὰ 2 ἑκατομύρια ἐπιστρέφονται ὑπὸ τοῦ Κράτους εἰς ἐκπαιρηγῆσεις πρὸς τοὺς Δήμους ἐκείνους, ἀπὸ τοῦς ὁποίους τὰ ἄρισται ἢ γινομένη μεταβολή, οὕτως ὥστε κανεὶς Δήμος νὰ μὴ ὑφίσταται ζημίαν.

Δεύτερον. Τὸ Κράτος εἰς χεῖρας τοῦ ὁποίου μένουσιν οὕτω περὶ τὰ 5 ἑκατομύρια, ἀναλαμβάνει τὴν πληρωμὴν ὅλων τῶν δαπανῶν τῆς στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως—πρόκειται δὲ πάντοτε περὶ τῆς Παλαιᾶς μόνον Ἑλλάδος—ἀνερχομένην εἰς 8 περίπου ἑκατομύρια, ἀπαλλάσσεται δὲ οὕτω τῶν λαθρόνωντων ἐλλειμμάτων.

Τρίτον. Τὸ Κράτος ἀναλαμβάνει πρὸς τούτοις εἰς ἴδιον βῆρος καὶ ὄλην τὴν διὰ τὴν ἀστυνομίαν δαπάνην.

Τέταρτον. Ἀπαλλάσσονται οἱ Δήμοι καὶ αἱ Κοινότητες τοῦ ζυγοῦ, εἰς ὅς ἐπόκεινται εἰς τὰς μετὰ τοῦ Δημοσίου δασοληψίας.

Πέμπτον. Ἀπαλλάσσονται αἱ Κοινότητες τῆς τυραννικωτάτης τῶν φορολογιῶν, φορολογίας δὲ ὅχι μόνον ὑπὲρ τῶν τοπικῶν τῶν ἀναγκῶν, ἀλλὰ φορολογίας εἰς ἑκατομύρια καὶ ὑπὲρ τῶν ἐνοικιαστῶν.

Καὶ τέλος ἀπλοκοῦται ἡ λύσις τοῦ προβλήματος τῶν διαφυλίων καὶ διὰ τοὺς Δήμους. Αἰτ. Ἐκθ. σ. 39.

379.—Ὑπολογίζων ὁ εἰσηγητὴς τὰς εἰσπράξεις τοῦ φόρου ἐπὶ τῆς εἰσγωγῆς εἰς 7.500.000 ὀρ. ἐπάγετα: «Οἱ φόροι οὗτοι καίτοι προσοχόμενοι ἀπὸ ὅλους τοὺς κατοίκους τῆς Π. Ἑλλάδος, ἀδιακρίτως περισχῆς, δὲν θὰ ἴστω ὅμως ὀρθὸν νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἀνήκοντες εἰς ὀλοκλήρου εἰς τὸ Δημοσίον Ταμίον, μὲ μοναδικὸν προσορισμὸν νὰ καλύψωσι γενικῶς τὰς δαπάνας τῆς στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως. Διότι διανούμενοι πάντοτε τὴν ἀρχικὴν τῶν ἐπόστασιν καὶ ἀποστολὴν καὶ ἂν, δι' οὗς λόγους εἴκομεν, ἀναφέρον ὅχι μόνον τοῦ Κράτους ἀλλὰ καὶ τῶν Κοινοτήτων καὶ τῶν κατοίκων ἐπιβέβλη τὴν προτεινομένην μεταβολήν, τὸ Κράτος ὅμως ἄριστοῖν καὶ μεταπέρον τὴν εἰσπραξὴν οὕτων εἰς τὰ Τελωνεῖα, ὀφείλει νὰ ἐξετάσῃ καὶ ὑπολόγισῃ μήπως ἢ μεταρρυθμίσεις αὐτῆ ἀποβαίη εἰς ζημίαν δημοτικῶν τιμῶν περιφερειῶν καὶ ἂν καὶ κατὰ τίνα τρόπον εἶναι δυνατόν νὰ προληθῆ ἢ τοιαύτη ζημία». Αἰτ. Ἐκθ. σ. 37.

380.—*Τὸ νομοσχέδιον Ρακτιβάν.* Τὰ ἐπακολοθηθέντα γεγονότα δὲν ἐπέτρεψαν τὴν ψήφισιν τοῦ ὡς ἄνω νομοσχεδίου. Τῇ 13ῃ βουλίου 1919 ἐπεβλήθη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν κ. Ρακτιβάν σχέδιον νόμου «περὶ καταργήσεως τῶν εἰσφορῶν τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων διὰ τὰς δαπάνας τῆς στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως καὶ τῆς ἀστυνομίας καὶ μεταρρυθμίσεως τῶν νόμων περὶ δημοτικῶν δασμῶν».

Ἡ εἰσηγητικὴ ἔκθεσις ἀρχίζει ὡς ἑξῆς: «Γνωστὰ εἶναι τὰ θέματα, ἅτινα κανονίζει τὸ ἐπιβολλόμενον νομοσχέδιον: Τὸ οικονομικὸν ζήτημα

τῆς στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως καὶ τὸ μετ' αὐτοῦ ἀρρήκτως συνδεδεμένον ζήτημα τῶν διαπυλίων τελῶν. Ἐπιβάλλεται δ' ὁ κανονισμὸς τῶν ζητημάτων τούτων διὰ τε τὴν καθόλου σημασίαν καὶ σπουδαιότητα, ἣν ἔχουσι ταῦτα πρὸς τὸν θεσμὸν τῆς τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως καὶ τὴν κοινωνίαν καὶ διὰ τὸν ἔξῃς ἔτι λόγον: διότι κατέστη ἐπιτακτικὴ καὶ ἐπείγουσα ἡ μέριμνα ὑπὲρ τοῦ προσωπικοῦ καὶ τῶν σχολείων τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως, ἡ λήψις δὲ τῆς μερίμνης ταύτης, ἣν εἰσηγήθη εἰς τὴν Βουλὴν ὁ Ὑπουργὸς ἐπὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως, θέλει ἐπιφέρει νέας μεγάλας δαπάνας, αἵτινες ὑπερβαίνουσα τὰς οικονομικὰς δυνάμεις τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων, δὲν δύναται νὰ βαρύνωσιν αὐτοὺς ἀνευ πλήρους καταστροφῆς αὐτῶν, οὐδὲ τὸ δημόσιον δύναται νὰ ἀναλάβῃ ταύτας χωρὶς νὰ ζητήσῃ τοὺς πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῆς ὅλης δαπάνης ἀναγκαζοῦντας πόρους».

2281.— Διὰ τοῦ νομοσχεδίου, ἤδη νόμου 2125, ἀκολουθεῖται τὸ αὐτὸ πρὸς τοῦ 1914 σύστημα ὑπὸ τινος ὅμως τροποποιήσεως. Ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ νομοσχέδιον τοῦ 1914, ὥρισεν ὅτι θὰ παρέχεται ἐτησίως ἐπιχορήγησις ποσὸν τι μόνον εἰς τοὺς δήμους: «Ἡ μὴ εἰς τὰς εἰσπράξεις ταύτας μετοχὴ τῶν κοινοτήτων δικαιολογεῖται, φρονοῦμεν, λέγει ἡ ἔκθεσις ἐκ τῶν ἔξῃς ἀριθμῶν: «Κατὰ τὰ στατιστικὰ ἀποτελέσματα τῶν οικονομικῶν τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων κατὰ τὴν τριετίαν 1914-1916 ἐπὶ ποσοῦ ἐτησίων ἐσόδων ἐκ φόρου ὀνίων καὶ ἐμπορευμάτων δραχμῶν 9.927.507 τὸ μὲν εἰς τοὺς δήμους ἀναλογοῦν μέρος ἀνέρχεται εἰς δραχ. 7.125.682, τὸ δὲ εἰς τὰς κοινότητας εἰς δραχ. 2.801.826 Ἐκ ποσοῦ δὲ ἐτησίων ἐξόδων στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως δραχ. 8.624.330 ἀναλογοῦσιν εἰς μὲν τοὺς δήμους 1.858.764 εἰς δὲ τὰς κοινότητας δραχ. 6.765.575. Τοῦτέστιν ἀπέναντι τῶν ἐξόδων στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως τῶν κοινοτήτων ἐκ δραχ. 6.765.575 ἔχουσι αὗται εἰσπράξεις ἐκ δασμῶν ὀνίων καὶ ἐμπορευμάτων δραχ. 2.801.826 ... Ἐπομένως ὡς πρὸς τὰς κοινότητας πλεόν ἢ ἐπαρκὲς ἀντάλλαγμα διὰ τὴν στέρησιν τῶν ἐκ τῶν δασμῶν πόρων αὐτῶν δεόν νὰ θεωρηθῆ ἡ κατάργησις τῶν διὰ τὰ ἔξοδα τῆς στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως ὑποχρεώσεων τῶν ...»

Καταλήγει δὲ ἡ ἔκθεσις: «Ἡ μόνη παρατήρησις, ἣτις δύναται νὰ ἀντιταχθῆ εἶναι ὅτι διὰ τῆς καταργήσεως τῶν φόρων ὀνίων καὶ ἐμπορευμάτων θὰ ζημιωθῶσιν ὀλίγα κοινότητες ἔχουσαι ὀπωσδήποτε ἱκανὰς ἐκ τούτων προσόδους, ἣτι εἰσπράξεις ἀρκούντως μεγαλειτέρας τῶν ἐκπαιδευτικῶν δαπανῶν. Ἄλλ' ἡ τοιαύτη ἀντίρρηση δὲν δύναται νὰ ἰσχύσῃ πρὸ τῶν γενικῶν ἀποτελεσμάτων, ἅτινα ἀνεκδεχόμεθα ἐκ τοῦ συστήματος ...»

2282.— *Σύγκρισις τῶν σχεδίων Τρικούπη, τοῦ 1914 καὶ τοῦ νόμου 2125.* Ὁ νόμος 2125 ἀκολουθεῖ τὸ σχέδιον τοῦ 1914 καὶ τοῦτο εἶναι παραλλαγὴ τοῦ συστήματος Τρικούπη.

Μετὰ τὴν ἀνωτέρω ἀνάλυσιν, ἡ σύγκρισις αὐτῶν δὲν εἶναι δύσκολος, ὡς πρὸς τὴν ὅλην οικονομίαν τῆς μεταρρυθμίσεως.

Διὰ τοῦ σχεδίου τοῦ Τρικούπη ἀντεμετωπίζετο ἡ ὀλοσχερὴ κατάργησις τῶν διαπυλίων.

Τὸ σχέδιον τοῦ 1914 ἐπιτρέπει τὴν διατήρησιν αὐτῶν ὑπὲρ τῶν δήμων. Ὁ νόμος 2125 ἐπιβάλλει, αὐτός, ὑπὲρ τῶν δήμων τὰ διαπύλια.

Ὁ Ἑρμῆσι φέρου ἀπέκλειε πᾶσαν ζημίαν τῶν δήμων, ἐδέχτο ὄφελαν αὐτῶν καὶ ζημίαν τοῦ δημοσίου. Τὸ σχέδιον τοῦ 1914 ἀπέκλειε ζημίαν οἰανδήποτε οὐλοδήποτε δήμου ἢ τῆς δημοτικῆς περιφερείας. Δὲν ἐπέδωκε τὴν κλίμακιν ὅλων τῶν δαπανῶν τῆς στοιχειώδους ἐκπαίδευσως. Ὁ νόμος 2125 δέχεται ζημίαν κοινοτήτων. Εἰς τοὺς δήμους δὲν ἀποδίδει τὴν ἐπὶ πλέον διαφορὰν τῶν εἰσπραξέων ἐκ τοῦ νέου ἐνιαίου δασμοῦ, ἀλλὰ ποσόν τι, πᾶσι γίως ὀριζόμενον. Τὴν μέλλουσαν ἀξίησιν τῶν ἀποδόσεων τοῦ φέρου ἐπιφυλάσσει εἰς ὄφελος τοῦ δημοσίου. *Αἰτ. ἐκθ. σ. 3.*

Τὸ σχέδιον τοῦ Ἑρμῆσι φέρου δὲν ὥριζε παγίαν τὴν ἐπιχορήγησιν, ἐξέχουσα ποσοστὰ φέρου, οἵτινες θὰ ἠκολούθουν τὴν προοδευτικὴν ἐξέλιξιν.

Τὸ σύστημα θαίνο εἰς ἀντικανονιστικαίαν τῶν διαπυλίων ἐπέβαλε καὶ ἡμῶν φέρου.

Τὸ σύστημα τοῦ 1914, καὶ ὁ νόμος 2125, ἀπέφυγε τοὺς ἀμέσους φέρους, νὰ ἐπιβάλλῃ αὐτὸς τοιοῦτους. Παρολίμνη ἀπλῶς τοὺς τοπικοὺς ὀργανισμοὺς πρὸς τὴν ἡμετέραν φορολογίαν.

«Ἡ φορολογικὴ πολιτικὴ τοῦ Κράτους, ἔλεγεν ἡ εἰσηγητικὴ ἔκθεσις τοῦ συστήματος τοῦ 1914, θὰ στορέσῃ καὶ αὐτὴ τὴν ἀροσσχὴν τῶν δημοτικῶν ἀρχῶν εἰς ἄλλας πηγὰς προσόδων καὶ εἰς τοὺς ἀμέσους φέρους, ὅπου καὶ αὐταὶ θὰ προτιμήσουν εἰς τὸ μέλλον, τῇ ἀρωγῇ καὶ ἐπακούρῃ τοῦ Κράτους, νὰ ζητήσουν δικαιοτέρας καὶ οικονομικωτέρας προσόδους διὰ τὰς ἀνάγκας τῶν δήμων.»

Βέβαια τὸ νὰ τραποῦν οἱ δήμοι καὶ κοινότητες αὐτοπροαιρέτως, τῇ ἀδείᾳ τοῦ Κράτους, πρὸς ἄλλας πηγὰς προσόδων καὶ πρὸς τὴν ἡμετέραν φορολογίαν εἶναι καὶ συμφωνότερον πρὸς τὴν δημοτικὴν αὐτονομίαν.

Τὴν θεωρίαν δὲν ἤγγονε ὁ Ἑρμῆσι φέρου· εἶχεν ὅμως πτόσαν, καὶ ἐπαρῆ πικροτέραν διὰ τοῦ νομοσχεδίου του, τῆς περὶ τὰ φορολογικὰ ἰδιορρυθμίαις τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ. Διό, παρὰ τὴν ἀντιδηματικότητα τὴν ὀλεθρίαν, εἰς ἣν ἐξετίθητο, θέλων νὰ θημιλώσῃ τὰ οικονομικὰ τῶν δήμων καὶ τὴν ἐξέλιξιν αὐτῶν ἐπὶ ὄχιων βάσεων, δὲν ἐδίωκε νὰ προτείνῃ τὴν δι' αὐτοῦ τοῦ νόμου ἐπιβολὴν καὶ ἡμέσων πινῶν φέρων.

§ 23. — Τὰ ἀποτελέσματα τοῦ νόμου 2125 εἶναι γνωστὰ. Πῆναξ διὰ τὰ ἔτη 1920-1921 μέχρι 1930-1931 Ἐν Ἑκ. Τ. Ἀδ. 1932 Τ. Β. σ. 177.

Κατὰ τὰ δύο πρῶτα ἔτη αἱ ἀποδόσεις τοῦ φέρου ἐπέλειόθησαν τῆς δαπάνης στοιχ. ἐκπαίδευσως, τὸ 1920-21 κατὰ 19 ἔκτμ. δραχμῶν καὶ 21 ἔκτμ. διὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος. Ἐκτοτε καλύπτονται τὰ ἔξοδα τῆς στοιχ. ἐκπαίδευσως καὶ τὸ δημοσίον καρποῦται τὴν ἐπὶ πλέον διαφορὰν τῶν εἰσπραξέων ἀνεσχομένην εἰς ἑκατονταδας ἑκατομμυρίων.

Εἶναι εὐκολον εἰς πάντα νὰ παρατηρήσῃ, ὅτι δικαιοτέρον στοιχειωδῶς καὶ σκοπιμώτερον ἔρρυθμιζοντο τὰ ζητήματα διὰ τοῦ συστήματος τοῦ 1914.

Γεωργία. Ἡ αὐτοδιοίκησις εἶναι ζήτημα οἰκονομικόν. Ἐπιθ. Τοπ. Αὐτ. 1926 σ. 62 ἔφ.

Ὡς πρὸς τὴν παγίαν ἐπιχορήγησιν ὑπερνήσαμεν. «Παρατηρήσαμεν τότε, ὅτε παρεσκευάζετο ὁ νόμος 2125, ὅτι διὰ τῆς ἀκαμψίας, μὲ τὴν ὁποίαν ἐκνονήθη μία παγία ἐπιχορήγησις, ἐθνοσιάζετο τὸ συμφέρον καὶ δίκαιον τῆς τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως. Θὰ ἔπρεπε τοὐλάχιστον νὰ ἀρίθμηται μία ἐλαστικότης ἀποτρέπουσα ἐν τῷ μέλλοντι ὑπερβολάς, τὰς ὁποίας δὲν ἠθέλησεν ὁ νομοθέτης...» Αὐτ.

Τὸ σύστημα τοῦ Τρικοῦπη ἀπέδιδεν ἀντισηκώματα ὄχι δι' ἐπιχορηγήσεως παγίας, λογιστικῶς καθωρισμένης, εἰς χρήματα, ἀλλ' εἰς ποσοτὰ φόρων, ὥστε νὰ μὴ ἀποκλείεται ἡ αὐξήσις τῶν ἀποδόσεων προϊόντος τοῦ χρόνου.

Τὸ σύστημα τοῦ νόμου 2125, εἶχε τὸ βασικόν ἐλάττωμα, ὡς παρατηρεῖται ἐν Γαλλίᾳ ἐπὶ παρεμφερῶν προτάσεων, νὰ ἀποκρυσταλλώσῃ μίαν κατὰστασιν ὑπέρχουσαν εἰς μίαν δεδομένην στιγμήν, ἐν ᾗ, μοιραίως, εἰς τὸ θέμα τοῦτο, καθὼς καὶ εἰς οἰονδήποτε ἄλλο, αἱ ἐξελίξεις μᾶλλον ἢ ὀλιγώτερον ἀλματώδεις τῶν πόλεων, αἰτίνες μεγεθύνονται, αἰτίνες διὰ τῶν θυσῶν, εἰς ἃς ὑποβιβάζονται, προσελκύνουσαν ἀριθμὸν πάντοτε μεγαλιέτερον ἀτόμων καὶ ἐπιχειρησῶν... Νaudin σ. 61. Ἄλλ' ὡς, ὁμοίωσα ἡ σημερινή ὄψις τῶν περιουσιῶν πόλεων τῆς χώρας μας καὶ τὸ σύνολον τῶν καταστάσεων πρὸς τὰς τοῦ 1914 ἢ 1920;

§ 4. — Πῶς ἀνεγράφη ἡ οἰκονομία τοῦ συστήματος τοῦ νόμου 2125. Ἐν τοσούτῳ, ἡμεῖς τοὐλάχιστον, θεωροῦμεν ὑποχρέωσιν νὰ τροποποιήσωμεν τὰς ὡς ἀνωτέρω ἐντυπώσεις ἐναντι τοῦ νόμου 2125. Οἱ πίνακες καὶ ὁλος μας λέγομεν «ἀποτελέσματα τοῦ νόμου 2125».

Ἡ ἐπιχορήγησις, κατὰ τὰς διατάξεις αὐτοῦ, εἶχε κανονισθῆ εἰς 12 ἔκτ. δραχμῶν. Ἦσαν ὅμως ταῦτα 12 ἔκτ. δραχμῶν τοῦ 1920, χρυσῶν δηλαδή. Αἱ εἰσπράξεις τοῦ δημοσίου ἐπὶ τοῦ φόρου ἦσαν τότε 31 ἔκτ. Ἀπὸ τοῦ 1922 καὶ ἄφεξῆς ἔγιναν 200, 300, 400, 500 καὶ πλέον ἔκτμ. Πῶς; διὰ νεωτέρων διατάξεων νόμων, δι' ὧν τὸ Κράτος προσήρμασε τὰ δημόσια οἰκονομικὰ πρὸς τὰς νέας νομισματικὰς πραγματικότητας. Αἱ ἐπιχορηγήσεις ὅμως τῶν δήμων ἔμειναν εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν 12 ἔκτ. μέχρι τοῦ 1924 καὶ ἔπειτα, μεταβλήθη κατὰ τι ὁ ἀριθμὸς αὐτός. Τὸ ἄρθρον 296 τοῦ κώδικος φέρει τίτλον «αὐξήσις τῶν ἐπιχορηγήσεων καὶ ἀποζημιώσεων». Ἐν τῷ ἀρθρῷ αὐτῷ, ἀλλὰ πρόκειται περὶ αὐξήσεως πράγματι, ὅταν τὰ 12 ἔκτ. δραχμῶν τοῦ 1920, ἔγιναν 15 ἔκτ. τῷ 1924, 25 ἔκτ. τῷ 1925 καὶ 59 ἔκτ. κατόπιν; Ἡ οὐσία λοιπὸν τοῦ νόμου 2125 ἀνεγράφη.

Ἡ οἰκονομία τοῦ συστήματος τοῦ νόμου 2125, ἀνετοσίη καὶ ἄλλως. Ὡς πρόκειται ἐκ τῆς εἰσηγητικῆς αὐτοῦ ἐκθέσεως, διὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς ἐφαρμογῆς προσβλέπετο ζήτημα τοῦ δημοσίου, ὅτι δηλαδή δὲν θὰ ἐκαλύπτετο ὅλη ἡ δαπάνη τῆς στοιχ. ἐκπαιδεύσεως ἀπέβλεπον ὅμως εἰς μέλλουσαν αὐξήσιν τῶν ἀποδόσεων τοῦ φόρου, τὴν ὁποίαν ἐπελόγιζον εἰς ὄφελος τοῦ δη-

μοσίου. Ἄλλ' εἰς ὀφείλειον ἄνευ ὀρίου; Ἀπλοῦστατα, μόνον μέχρι καλύψως τῆς ὅλης δαπάνης ὑπὲρ τῆς ἐκπαιδεύσεως.

Ὁ φόρος εἶναι καὶ ἐξοκολληθεῖ νὰ ὀνομαζέται δημοτικὸς φόρος μὲ δικαιολογηκὴν βῆσιν τὴν κάλυψιν τῶν δαπανῶν τῆς στοιχ. ἐκπαιδεύσεως, ἐπὶ τινῶν εἰδῶν εἰσπράττεται δυνάμει τοῦ δημοτικοῦ δασμολογίου. Καὶ τὸ δημοσίον ἐκαρπώθη τὴν διαφορὰν τῶν εἰσπράξεων, ἑκατοντάδων ἑκατομμυρίων. Ἄνευ νομίμου τίτλου, ὑπὸ τοιαύτην θέσιν τοῦ ζητήματος.

Οὕτως ἔκριναν τὰ γινόμενα καὶ οἱ δημοτικοὶ κύκλοι. Πρακτικὰ Α' Συνεδρίου τῶν Δημάρχων τῆς Ἑλλάδος. Ἐπιθ. Τομ. Αὐτ. 1928 σ. 222 ἐφ. Λόγος κ. Ρινοπούλου, Προέδρου Δ. Συμβουλίου Πειραιῶς.

Εἰς τὴν παρέκκλισιν ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ νόμου 2125 ὀφείλονται καὶ τὰ παράπονα δήμων, ὅτι ἡ κατανομή καὶ τῆς ἤδη παρεχομένης ἐπιχορηγήσεως δὲν εἶναι ἀπολύτως δικαία. Πρακτικὰ Β. Συνεδρίου τῶν πόλεων τῆς Ἑλλάδος σ. 137.

§ 833.—Ὑπάρχει, σημειωτέον, καὶ ἄλλος τρόπος τοῦ βλέπειν τὰ πράγματα, ὡς δύναται νὰ συναχθῆ ἕκ τῶν πινάκων τῆς κεντρικῆς ὑπηρεσίας ἐπὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τοῦ νόμου 2125.

Ὁ πίναξ διὰ τὰ ἔτη 1920-23 περιέχει δύο μέρη Α'. Παραχωρήσεις πρὸς τοὺς Δήμους καὶ τὰς Κοινότητας Β'. Ἀνταλλάγματα ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου.

Μεταξὺ τῶν παραχωρήσεων πρὸς τοὺς Δήμους καὶ τὰς Κοινότητας περιλαμβάνεται καὶ ἡ ἀπόδοσις τοῦ δημοτικοῦ φόρου ἐπὶ τῶν εἰσαγομένων εἰδῶν, τῶν διαφυλίων.

Τὸ ἀντάλλαγμα τοῦ Δημοσίου εἶναι οἱ εἰσπράξεις τοῦ δημοτικοῦ φόρου ἐπὶ τῶν ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς εἰσαγομένων ἐμπορευμάτων.

Περιέχει καὶ στήλην: Ὀφέλεια ἢ ζημία τῶν Δήμων καὶ Κοινοτήτων, ἀφαιρουμένων τῶν εἰσπράξεων τοῦ Δημοσίου ἐκ τοῦ ὡς ἀνωτέρω φόρου.

Εἰς ὑποσημείωσιν δὲ ἐπεξηγεῖται. *Ἡ ὀφέλεια τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων πραγματικῶς δέον νὰ θεωρηθῆ μείζων, ἂν ἔκτος τῶν ἀνωτέρων ἀποτελεσμάτων ληφθῶσι προσέτι ὑπ' ὄψιν καὶ τὰ ἑξῆς δεδομένα: α') Ἡ ἀπὸ τοῦ οἰκονομικοῦ ἔτους 1923-24 σημαντικὴ αὔξησις τῶν ἐξόδων δι' ἀποδοχὰς τῶν λειτουργῶν τῆς στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως β') τὰ ὑφιστάμενα πολλὰ κενὰ εἰς τὸ προσωπικὸν τῆς στοιχ. ἐκπαιδεύσεως γ') αἱ εἰσπράξεις τῶν Κοινοτήτων ἐκ φόρων σφραζομένων ζῶων καὶ σταθμικῶν καὶ μετρικῶν δικαιωμάτων δ') ἡ προϊούσα ἐπέκτασις τῆς φορολογίας τῶν σφραζομένων ζῶων ἐν ταῖς νέαις χώραις ε') ὁ ἀπὸ τοῦ ἔτους 1922-23 διπλασιασμὸς τῶν ποσοστῶν τῆς αὐτῆς φορολογίας στ') ὁ ἀπὸ τοῦ οἰκ. ἔτους 1923-24 πολλαπλασιασμὸς τῶν εἰσπράξεων ἐκ τοῦ φόρου ἐπὶ τῶν ἰχθύων τῶν νέων χωρῶν ζ') ἡ διαγραφή τῶν παλαιῶν χρεῶν τῶν Δήμων καὶ Κοινοτήτων ἐκ προκαταβολῶν δι' ἔξοδα στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως. Ἐπιθ. Τομ. Αὐτ. 1924 Τ. Β'.

*Ἀξίζει νὰ ὑπομνησθῆ, ὅτι κατὰ τὸ 1924, τὸ Δημοσίον εἰσέπραξεν ἐκ τοῦ ἀνταλλάγματος, δημοτικὸν φόρον 355 ἑκατομμύρια δραχμῶν, οἱ δῆμοι

έλαβον επιχορηγήσεις 15 εκτμ., οι μάλλον ζημιούμενοι δήμοι και κοινότητες 49,000, δη. Κατέβαλε το Δημόσιον δι' υποχρεώσεις των δήμων 117,000 δη. Το σύνολον δε των εισπραξέων εκ φόρων σφισζομένων ζώων, ιχθύων και μετρικῶν δικαιωμάτων, ἀνήλθεν εις 6 περίπου εκατομμύρια. Έκαρπώθη δε το Δημόσιον διαφοράν 155 εκατομ.

Κατά το προηγούμενον δε έτος 1923, ἐγένοντο οι δήμοι διότι βλη των ή προσοχή και προσπαθεια έστράφη προς την έμμεσον φορολογίαν, προς την αύξησιν αυτής, τουθ' ύπερ και επέτιχον διά νομοθετήματος «διπλασιάσατος τον δημοτικόν φόρον επί των μεταφερομένων έγχωρίων προϊόντων...» Διότι ο φόρος μιās δραχμής του 1920 έγινε δύο δραχμών του 1923! Η φορολογική πολιτική των Δήμων. Έπιθ. Τοπ. Αδτ. 1923 σ. 3.

Ο πίναξ του 1932 διά τα έτη 1920-1931 δέν περιλαμβάνει μεταξὺ των παραχωρήσεων προς τους Δήμους και τας Κοινοτήτας τας αποδόσεις των δημοτικῶν διαπυλίων. Κατατάσσει όμως μεταξὺ των εισπραξέων εκ παραχωρήσεων του Κράτους τα έξοδα της στοιχ. εκπαιδεύσεως: 426 εκτμ. διά το έτος 1930-31!

2386. — Άλλά, παρατηρεΐται, ἐγένοντο και άλλοι παραχωρήσεις προς τους δήμους. Είναι οι έμμεσοι δημοτικοί φόροι επί των της άλλοδαπής έμπορευμάτων. Άρθρ. 309 και 310 του Κώδικος. Άκριβώς, αι παραχωρήσεις αυται επιβεβαιούν, ότι ή εφαρμογή του συστήματος του 1914 και του νόμου 2125 έστράφη κατά των δήμων και κοινοτήτων, επιβεβαιούν την εγκατάλειψιν των βάσεων και σκοπών αυτού.

Έτονίσθη, ότι το σύστημα εκείνο πραγματοποιεί την φορολογικήν πολιτικήν του νόμου ΔΝΖ', οστις έπληξε την έμμεσον δημοτικήν φορολογίαν και παρέπεμψε την αυτοδιοίκησιν πρώτου βαθμού προς την άμεσον φορολογίαν. Εισ. εκθ. σχεδίου νόμου ΔΝΖ' σ. 35. Κοινοβ. Έπιτρ. σ 43. Σχεδίου νόμου 1914 σ. 34. Γεραγᾶ: ή αυτοδιοίκησις είναι ζήτημα οικονομικόν εν Έπιθ. Τοπ. Αδτ. 1926 σ. 60 έφ.

Τα διατάξια, διά τους δήμους, προσωρετικῆ, διετήρει και το σύστημα του σχεδίου του 1914, ως σταθμόν προσωρινόν. Έλεγεν ή εισηγητική έκθεσις «Κατ' ανάγκην ο δρόμος εις ον εισερχόμεθα διά του προτεινομένου συστήματος; θα φέρη εις την ολοσχερή και διά τους δήμους κατάργησιν των διαπυλίων.» Σ. 35.

Ο δρόμος εις ον βαίνομεν τώρα φέρει προς την αναβίωσιν των έσωτερικῶν διαπυλίων και πέραν των δήμων. Τα δε άρθρα 309 και 310 σημαίνουν νέαν έμμεσον δημοτικήν φορολογίαν επί των εκ του έξωτερικού εισεγομένων έμπορευμάτων, διαπύλια έξωτερικά, υπό μίαν τελωνειακήν ζώνην. Καί ή παραπομπή των δήμων προς την άμεσον φορολογίαν σημαίνα ακόμη εύχας και εύλογίας.

2387. — Η φορολογική πολιτική του Κράτους — φορολογική πολιτική των δήμων και κοινοτήτων δέν δύναται να έπαρξη — προτιμᾶ το εύκολώτερον, επωφελεΐται της περι τα φορολογικά ιδιορρυθμίας του ελληνικού λαου.

Εἰδύναται προσόδους δι' ἑαυτὸ ἀπὸ σύστημα, τὸ ὁποῖον εἰσήγαγε πρὸς διευθέτησιν τῶν συμφερόντων ὅχι μόνον τοῦ δημοσίου, εἰς φορολογίαν ἑμμεσον «δημοτικὴν».

Ἐπειδὴ δὲ οἱ ἰσχυρότεροι τοπικοὶ ὀργανισμοί, οἱ δήμοι, γογγύζον λέγει «δεῦτε λάβετε» ἐκ τῆς αὐτῆς πηγῆς, ἐξ ἡμέσον, ἐπὶ τῆς καταναλώσεως, φορολογίας. Ὅτι ἔλεγεν ἡ εἰσηγητικὴ ἔκθεσις τοῦ 1914 περὶ ἡμέσον φόρων καὶ ἄλλων πολλῶν λησμονεῖται.

§ 2884. — Τὰ ἀπρελήματα τοῦ δημοσίου ἐκ τῆς διαφορᾶς τῶν εἰσπράξεων δὲν στηρίζονται εἰς νόμιμον τίτλον, ὡς ἐλέγχθη.

Καθῆκον εἶναι νὰ σημειωθῇ, ὅτι καὶ αἱ παραχωρήσεις τῶν ἀρθρῶν 309 καὶ 311 πάσχον βαρῆ βασικῶν ἐλάττωμα. Τί σημαίνουν ταῦτα ὡς τελικῶς διαμορφώθησαν; Προσθετοὶ φορολογίαν ὅλων τῶν ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς εἰσαγομένων εἰδῶν, τῆς καταναλώσεως ὅλου τοῦ λαοῦ τῆς χώρας, ὅχι μόνον τῶν δήμων, αἱ ἀποδόσεις τῆς ὁποίας διανέμονται μεταξὺ τῶν δήμων, μόνον.

II ἐφαρμογὴ τῶν διαποιῶν

§ 2885. — *Πρὸ τοῦ νόμου 2125.* Τὴν ὑπὸ μορφῆν διαποιῶν ἑμμεσον δημοτικὴν φορολογίαν ὡργάνωσεν ὀριστικῶς ὁ νόμος 23 Δεκεμβρ. 1877. «Περὶ δημοτικῶν φόρων». Ἄρθρα 1-5. Περὶ δημοτικοῦ δασμοῦ. Ἄρθρα 9-11. Περὶ εἰσπραξίως τοῦ δημοτικοῦ δασμοῦ.

Ἄρθ. 1. Ἐπιτρέπεται εἰς τοὺς δήμους, οἵτινες εἶναι προτείουσαι ἐκαστῶν, ἢ κατ' οἷς εἶναι καθιδρυμένη πλυνμακὴ ἀρχή, μέχρι καὶ αὐτοῦ τοῦ σταθμίσχου, καὶ τῶν ὁποίων τὰ τακτικὰ εἰσοδήματα δὲν ἐπαρκοῦσιν εἰς τὰς ἀνάγκας τῶν, νὰ ἐπιβάλλωσιν ἐπὶ τῶν πρὸς τοπικὴν καταναλώσιν εἰσαγομένων καὶ ἐν τῇ ἐπομένῃ ἀρθρῷ ὀρισμένων ὁρίων δασμὸν μὴ ὑπερβαίνοντα τὰ ὅσα ἐπὶ τῆς $\frac{1}{2}$ τῆς τιμῆς αὐτῶν.

Διὰ τοῦ νόμου ΧΞΑ' τῆς 29/30 Δεκεμβρίου 1877 ἐπιτέρακη εἰς ὅλους τοὺς δήμους ἡ ἐπιβολὴ τοῦ ἀνωτέρου δασμοῦ.

Ἄρθ. 2. Ὡς ἀντικείμενα τῆς ἰσωτερικῆς καταναλώσεως θεωροῦνται κυρίως, καὶ δύναται νὰ ἐπιβληθῇ ὅσιν εἰς τὸν δασμὸν τὰ ἑξῆς: α') τὰ πνευματώδη ποτά, καὶ τὰ λοιπά φευστά. β') Τὰ τρόφιμα ἐκτός τῶν δημητριακῶν καρπῶν, ἀλεύρων, ἄρτου, λαχάνων, γλωρῶν ὀσπρίων, γλωρῶν ὀσπρῶν, τυροῦ, γάλακτος, ἄλατος, ὀρνιθίων, ὠπῶν καὶ ἄλλων μικρῶν εἰδῶν.

Ἄρθ. 3 Τῶν εἰς δασμὸν ὑποβαλλομένων ὧ ἴων, προσδιορίζεται ὀνομαστικῶς τὸ δι' ἕκαστον εἶδος κατὰ σταθμὸν καὶ μέτρον πληρωτέον τέλος διὰ ψήφισματος τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου, ἐγκρίσει τῆς προϊσταμένης ἀρχῆς.

Ἄρθ. 5. Ἐνεκὰ ἰδιαίτερων ἀναποφεύκτων περιστάσεων τινος δήμου, καὶ καθ' ὅσον αὐταὶ διαρκοῦσι, δύναται νὰ ἐπιτεταθῇ ὁ δασμὸς καὶ εἰς τοὺς δημητριακοὺς καρποὺς, τὰ ἄλευρα καὶ εἰς ἄλλα ἔμπορεύματα ἐκ τῶν πρὸς ἰσωτερικὴν καταναλώσιν εἰσαγομένων ἄλλα τὸ περὶ τούτου ψήφισμα τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου ἰσχύει μόνον ἀφ' οὗ ἐγκριθῇ διὰ Βασιλ. Διατάγματος προηγουμένης γνωμοδοτήσεως τοῦ ἑπουρχικοῦ συμβουλίου.

2590. — Ὁ νόμος ΞΗ' ἀρθ. 2, μετὰ τῶν φορολογητέων ἀντικειμένων δὲν διετήρησεν οὔτε τὴν καύσιμον ξυλείαν οὔτε τὴν ζωοφορβήν, οὔτε τὰς οἰκοδομικὰς ὕλας, ἀπὸ τῶν ἐφορολόγων εἰς προηγουμένους, ἐνιαυτοὶ νόμοι Ζορμπάνου σ. 45.

2591. — Ἄλλοι γίνεται, ὅτι τὸ σύστημα τοῦ ΞΗ' νόμου, ἐμμετέτο τὸ ἐν Γαλλίᾳ κρατούμενον. Ἡθέλησε δὲ ὁ ἡμέτερος νόμος μᾶλλον περιορισμένην, κατὰ κανόνα, τὴν ἔμμεσον ταύτην φορολογίαν, ἀφ' οὗ δὲν παρελαμβάνετο ὕλας τὰς κατηγορίας ἀντικειμένων ὑποβαλλομένων ἐν Γαλλίᾳ εἰς τὰ οὐτροῖς.

Ἄλλ' ὁ νόμος ΞΗ' περιεῖχε τὸ ἀρθρον 5. Ἐπέτρεψεν ὁ νομοθέτης τὴν κατ' ἐπιφύλαξιν φορολογίαν εἰδῶν ἐξαιρουμένων ἀπὸ τοῦ γενικοῦ κανόνα, ἀλλὰ βαθμηδὸν ἢ κατ' ἐξαιρέσιν ἐπιτρεπομένη ἐπέκτασις κατέστη κανὼν, ἡ δὲ ἀρχὴ τῆς ἐπιφύλαξιν δὲν ἐπέτρεπε βραδύτερον τὴν ἀρνησιν τῆς ἐγκρίσεως τῆς ἐπέκτασις εἰς τὰ αἰτούμενα αὐτὴν δημοτικὰ συμβούλια, ἀφ' οὗ αἱ προηγουμέναι αἰτήσεις ἐνεκρίθησαν πᾶσαι καὶ ἐπὶ μέτρον ἀπεριορίσθη. Δὲν ἀπῆρξεν ἐν τῇ ἐπιφύλαξιν ταύτῃ ἐφαρμογὴ τοῦ νόμου παραβάσις αὐτοῦ, ἀλλ' ὁ νομοθέτης δὲν προείδεν ὅτι τοιαύτη β' ἀπέβαινε ἢ κανονικὴ ἐφαρμογὴ τοῦ νόμου. Τριετούση ἀγόρευσις 20 Δεβρίου 1894, Ἐγκ. Ὑπ. Ἐσ. Φεβ. 1849, ἣτις ἤϊον σεβερὰν εἰσήγησιν καὶ αἰτιολογίαν τῆς ζητουμένης ἐπέκτασις. Βεβαίως ἀπῆρξε καὶ ὑπάρχει ἡ περὶ τὸ φορολογικὸν ἰδιοσυρθεῖμα τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ. Ἄλλ' ἀπῆρξε καὶ ὑπάρχει ἡ ἀνάγκη πόρων τῶν δήμων. Ὅπως δὲ ποτε τοιαύτη ἦτο ἡ πείσις ἐκ τῶν δήμων, ὅπως ἐγένετο δεκτὸν καὶ δι' ἐπιφύλαξιν δημοτικῶν διατάξεων, εἰ τὸ δημοτικὸν συμβούλιον Ἀθηναίων ἐπροῦσε τῷ 1851, δηλαδὴ ὅτι ἡ ἐπέκτασις χωρεῖ καὶ εἰς τοὺς δημοτικακοὺς καρποὺς καὶ τὰ ἀλλετρα, ὅτι δηλαδὴ περιλαμβάνονται καὶ τὰ τρέψιμα ταῦτα εἰς τὴν ἐπιφύλαξιν ἐμμετρούμενα Β. Δ. 19 Ἰαν. 1853 Δελιγιάννη - Ζηνοπούλου σ. 391 Ζορμπάνου σ. 57.

2592. — Ἡ δημολογικὴ διατήρησις κατηρτίζετο καὶ ἐνηρξίετο ὑπὸ τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου. Ἄλλ', ὡς καὶ ἐν Γαλλίᾳ, ἐπειδὴ τὸ σύστημα ἦτο ἐπιβλαβὴ ἐπιρροὴν εἰς τὰς συναλλαγὰς καὶ εἰς τὸ ἐμπόριον ὀφειλομένης ἐγκρίσεως, ἐγκατελείφθη εἰσαχθέντος ἀπὸ τοῦ 1887 δημοτικοῦ δημολογίου, γενικοῦ, δι' οὗ προσδιορίσθη ἡ ἀξία τῶν ὀνίων καὶ ἐμμετρούμετων, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ὁποίας ἐσπράττεται ὁ δημοτικὸς δασμὸς Ζορμπάνου σ. 47.

2593. — Ὁ νόμος 2125. Διατηρεῖ τὰ διατύπια διὰ τοὺς δήμους, ἐπὶ τῶν ἐγγυσιῶν προϋπόντων ἐπιβάλλων αὐτοὺς τὴν φορολογίαν κατὰ γενικὸν καὶ ὁμοῦμετρον μέτρον, ὅπως δὲ εἶχον διαμορφωθῆ κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ΞΗ' νόμου καὶ τὴν ἐξέλιξιν τῆς νομοθεσίας.

2594. — Φορολογία τῆς τοπικῆς καταναλώσεως, ἀλλ' ὄχι δλης. Ὅπως ὁ νόμος ΞΗ' ὑποβάλλει εἰς δημοτικὸν φόρον μόνον τὰ μεταφερόμενα ἔξωθεν, ἐξ ἄλλων μερῶν τοῦ Κράτους, ἐγγύρια προϋόντα. Ἐξαιρεῖ δηλαδὴ τὰ προϋόντα τὰ δίδόμενα εἰς τὴν τοπικὴν, ἐν τῷ δήμῳ, καταναλώσιν καὶ προερχόμενα ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς περιφερείας τοῦ φόρου τοῦ δήμου.

Δὲν εἶναι ὁμοίᾳ ἡ ἀρχὴ τῆς γαλλικῆς νομοθεσίας ἣτις ἀναγράφεται προῖτη

εἰς τὸν régime-ant-type, ὡς εἶδομεν, ὅτι ὅλη ἡ τοπικὴ καταναλώσις ἀποτελεῖ τὴν φορολογητέαν ὕλην, ὅτι ὑποβάλλονται εἰς τὴν φορολογίαν καὶ τὰ εἶδη τὰ παραγόμενα ἐν τῷ ἑσπερικῷ τοῦ φορολογουμένου τόπου. Τὴν ἀπλὴν ταύτην ἀρχὴν κατενόησεν καὶ ὁ ἡμέτερος ἀρχαιότερος νομοθέτης, ὅταν προσεπάθει νὰ δημιουργήσῃ τὴν νομοθεσίαν ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν τῶν δήμων. Διότι οὕτως ἐξηγοῦνται αἱ διατάξεις τοῦ ἀπὸ 5 Ἀπριλοῦ 1836 Β. Α. δι' ὧν ἐπιτροπή ἢ ἐπιβολὴ ἑμμέσων φόρων ὑπὸ τῶν δήμων, ἀλλὰ περιορίσθη μόνον ἐπὶ τῶν ἐκδοσίμων, τῶν ποτῶν καὶ λοιπῶν εἰς καθημερινὴν καὶ ἄμεσον καταναλώσειν εἰδῶν, ἀηλλόγησαν δὲ τῶν φόρων τούτων τὰ ἐκτὸς τοῦ δήμου τῆς παραγωγῆς καταναλωσόμενα προϊόντα, ἐὰν ἐπιβλήθησαν εἰς ἕκρον δημοτικῶν φόρων, πρὸς ἀποφυγὴν δηλαδὴ διπλῆς φορολογίας. Διότι τὸ φορολογικὸν μας σύστημα προέβλεπε τὴν κατ' ἄλλον τρόπον φορολογίαν, τὴν ἄμεσον τῆς παραγωγῆς τοιούτων προϊόντων τοῦ τόπου Ν. ΞΗ'. Καὶ ἡ μετέπειτα καὶ ἡ ἐν ἰσχύϊ νομοθεσία προβλέπει τὴν ὑπὲρ τῶν δήμων φορολογίαν τῶν προϊόντων τῆς γῆς, τῶν ζώων, ἰχθύων, καὶ γενικώτατα παντὸς ἀντικειμένου μὴ ἐκκατεμένου εἰς δημοτικῶν φόρον, τέλος ἡ δικαίωμα. Ἄρθρον 341 κωδ. 41 v. 4108.

Αἱ διατάξεις αὗται, δύναται νὰ ἐρωτηθῆ, περιλαμβάνουν ὅλα τὰ ἀντικείμενα τὰ ἀναγραφόμενα εἰς τὸ δημοτικῶν δασμολόγιον: Ἐπειτα ἐπιτρέπεται αὗται τὴν φορολογίαν ἄλλὰ τοῦτο δὲν σημαίνει, ὅτι ἐπιβλήθησαν ἢ ἐποβάλλονται πραγματικῶς ἐξ ἴσου εἰς αὐτὴν καὶ τὰ εἶδη τῆς τοπικῆς παραγωγῆς. Ἐν ᾧ τὰ ἐξωθεν εἰσαγόμενα ὅμοια ὑποβάλλονται. Διασαφηνίσαι τῆς πραγματικότητος διδοί αὐτὴ ἡ νομοθεσία, νεωστῆ, ἄρθρον 26 τοῦ νόμου 4108, ὅπερ ἐπιφέρει τὴν ὑπὸ τῶν δήμων φορολογίαν τῆς τοπικῆς παραγωγῆς παντὸς εἶδους προϊόντων βιομηχανίας, χειροτεχνίας ζυφοκομίας κτλ. ἀλλὰ θέλει τὴν φορολόγησιν κατὰ τὴν εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν ἐξαγωγήν ἢ κατὰ τὴν εἰς ἄλλα μέρη τοῦ Κράτους μεταφορὰν τῶν φορολογουμένων εἰδῶν. Ὑποθέτω ὅτι λέγει καθαρά, ὅτι δὲν θέλει τὴν φορολογίαν τῆς τοπικῆς καταναλώσεως τοιούτων εἰδῶν.

2595.— *Περιφέρειαι τοῦ φόρου.* Τὸ ἄρθρον 10 τοῦ νόμου ΞΗ' ὄριζεν: Ἡ περιφέρειαι τὴν ὁποῖαν δὲν δύναται νὰ διέλθωσιν ἀφορολόγητα τὰ διὰ ξηρᾶς εἰσαγόμενα ὄνια καὶ οἱ διὰ τὴν εἰσπραξίν τοῦ δασμοῦ αὐτῶν σταθμοὶ προσδιορίζονται διὰ ψηφίσματος τοῦ ἀρμοδίου δημοτικοῦ συμβουλίου, τῇ ἐγκρίσει τῆς προϊσταμένης διοικητικῆς ἀρχῆς.

Διὰ τῆς ἐγκυκλίου ὑπ' ἀριθ. 110 τοῦ 1847 τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν, συνιστᾶτο εἰς τοὺς Νομάρχας, ὅπως καταβάλλωσι μεγίστην προσοχὴν εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἄρθρου 10, οὕτως ὥστε διὰ τῶν πρὸς εἰσπραξίν τοῦ φόρου μέτρων οὔτε ἡ κοκλοφορία τῶν ἐμπορευμάτων νὰ ἀπαντῇ προσκόμματα οὔτε οἱ δήμοι νὰ ἐπιφορτίζωνται μὲ ἀνωφελεῖ ἐξοδα. Ὡστε εἰς τοὺς Νομάρχας ἀπόκειται νὰ ἐγκρίνωσιν ἢ νὰ μεταρρυθμίσωσι συμφώνως πρὸς ταῦτα τὴν ἀπόφασιν τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου περὶ τὸν προσδιορισμὸν τῆς τε περιφέρειαις καὶ τῶν πρὸς εἰσπραξίν τοῦ φόρου σταθμῶν.

396.— Κατὰ τὴν γαλλικὴν νομοθεσίαν δ' ὑπὸ τῶν κοινοτικῶν συμβουλίων ψηφιζόμενος κανονισμὸς τοῦ οὐτροῦ πρέπει νὰ ὀρίξῃ τὴν περιμέτρον αὐτοῦ, δευτὰ τὴν ζώνην ἐντὸς τῆς ὁποίας οὐδὲν ἀντικείμενον φορολογήσιμον δύναται νὰ εἰσέλθῃ εἰμὴ μετὰ τὴν πληρωμὴν τοῦ ἀνήκοντος φόρου. Ὁ κανονισμὸς ὡς πρὸς τὸν ὄρισμόν τῆς περιμέτρου, ὡς καὶ διὰ πᾶσαν τροποποίησιν αὐτῆς ὑπόκειται εἰς ἔγκρισιν διὰ Δ μετὰ γνώμην τοῦ Σ. Ε. Ἄρθ. 137 τοῦ δ. νόμου. Fouchier 682.

Ἡ περίμετρος αὕτη δὲν δύναται νὰ ὑπερβαίῃ τὰ ὄρια τῆς κοινότητος, ἀλλ' οὐδεμίαν διάταξιν νόμου ἢ διατάγματος ἀπαγορεύει νὰ περιληφθῇ ἐντὸς τῆς περιμέτρου ὅλη ἢ περιφέρεια τῆς κοινότητος καὶ αὐτὰ τὰ ἀκατοίχητα μίση. Σ. Ε. 30 Ἄρθ. 1915. Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἡ νομολογία τοῦ Σ. Ε. εἶναι παγία ὡς πρὸς τὸ δεῖν ἢ περιμέτρος δὲν δύναται νὰ ἐκπεκτείνεται εἰς τὸ τμήμα τῆς περιφέρειας τῆς κοινότητος, τοῦ ὁποίου οἱ κάτοικοι δὲν δύναται νὰ ἀπολαύωσι τῶν ἀγαθῶν τῶν κοινοτικῶν ὑπηρεσιῶν, τραπεζισμός, ἕδρευσις, καθαριότης, ἀστυνομία. Fouchier σ. 682.

Ἐπίσης κατὰ τὴν νομολογίαν τοῦ Σ. Ε. ἡ ἀρχὴ τῆς σταθερότητος τῆς ζώνης δὲν συμβιβάζεται πρὸς τροποποιήσεις ἀνευ σοβαρῶν λόγων καὶ τοιοῦτοι ἐθεωρήθησαν ἡ ἀνάγκη συμπληρωτικῶν προσόδων τῆς κοινότητος ἢ ἡ διόρθωσις ἐπιτηματικῆς γοαμῆς διευκολυνούσης τὴν λαθροῖαν εἰσαγωγῆν. Ἐπίσης τὸ Σ. Ε. δίδονται παλὸ ἀσιστηδὸν ἐπὶ τῆς ἐκπέκτασις τῆς περιμέτρου, ἂν πρόκειται νὰ ἐπιφέρῃ δυσανάλογον αὔξησιν τῶν ἐξόδων εἰσπραξέως ἢ ἂν τὸ μέτρον ἔχη χαρακτηρὰ μᾶλλον προσωπικῶν ἢ γενικῶν, ἂν λ.χ. ἀποβλέπῃ εἰς τὸ νὰ περιλάβῃ ἐν ἐργαστήριον, στρατῶνα ναυτικῶν ἴδρυμα. Ἄρθ.

397.— Ἄν δὲν ληφθῇ ἐπ' ὄψιν, ὅτι ἐκεῖ εἰς τὴν αὐτὴν ἡμεροσυνολογίαν ὑπόκεινται καὶ τὰ προϊόντα τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς περιμέτρου, θὰ φανῶν περιόρα τὰ ἀνωτέρω. Ὁ ἡμέτερος νόμος περιέλαβεν ἐκεῖθεν τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 10, καὶ αἱ ὀδηγίαι ἔλεγον, ὅτι οἱ νομοῦχοι ὀφείλουσαν νὰ προσέξουν εἰς τὸν καθορισμόν τῆς περιφέρειας, ἀλλὰ δὲν παρέλαβε καὶ τὸ ὅλον σύστημα ὡς ἔχει ἐπὶ κατὰ βάσιν. Οὕτω δὲ τὸ ἄρθρον 10 ἔμεινε μὲ ἀμφίβολον πρακτικὴν ἀξίαν. Περιφέρεια τοῦ φόρου ἐθεωρεῖτο ἢ τοῦ δήμου. Διὸ καὶ αἱ ὀδηγίαι περὶ τοῦ τί ὀφείλει ἀπαιρητήτως νὰ περιέχῃ ἢ διακρίνει εἰς δημοπρασίας ἐκμισθώσεως ὄριζον: . . . 3) «Τὰ ὄρια τοῦ δήμου καὶ τῶν συγκροτούμενων αὐτῶν χωριῶν, ἐνθα θὰ εἰσπραχθῇ ὁ δασμὸς . . .» Ζορμπάνον σ. 305. ἢ ἀπλῶς « . . . τὰ μέρη, ἐνθα θὰ δασμοὶ θέλουσιν εἰσπραττεσθαι» φιλήμονος σ. 534. Μόνον λοιπὸν ὁ προσδιορισμὸς τῶν σταθμῶν εἰσπραξέως ἢ το ζήτημα ἀξίον προσοχῆς ἀπὸ ἀπόψεως ἐξόδων τῶν δήμων διὰ τὴν ἐληρυσίαν εἰσπραξέως.

398.— Ὁ νόμος 2125 δὲν περιέλαβεν ὁμοίαν διάταξιν, ἀρκοῦμενος εἰς τὴν γενικὴν τῆς εἰσπραξέως τοῦ φόρου ἐπὶ τῶν ἐγκλισίων προϊόντων τῶν μεταφερομένων . . . εἰς ἕκαστον τῶν ὀφισταμένων κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ν. ΔΝΖ' δήμων» Ἐκαστος δὲ δήμος νοεῖται μὲ τὴν καθορισμένην διο-

κητικὴν του περιόριστον. Αὕτη εἶναι καὶ ἡ περίμετρος τοῦ φόρου, ἀλλοίωσιν δὲ αὐτῆς δὲν προβλέπαι ὁ νόμος.

599.—Ἐν Γαλλίᾳ, διὰ παραλίους κοινότητας, ἡ γραμμὴ ζώνη δὲν κλείεται πρὸς τὸ μέρος τῆς θαλάσσης καὶ ἡ περίμετρος δὲν δόταται νὰ περιλαμβάνη τοὺς κολιτσάκους, οὔτε τὰς δεξαμενὰς καὶ τοὺς προλαμένας. *Allix. Cont. Indir n. 354.*

Ὁ κανονισμὸς, δημοτικὸς, ἐν Γαλλίᾳ, καθορίζει τὴν γραμμὴν τῆς περιμέτρου. Τὰ ὄρια δὲ αὐτῆς εἰς ὅλας τὰς ὁδοὺς ἐπικοινωνίας, ἐκτὸς ὅπου εὑρίσκονται γραφεῖα εἰσπράξεως τῶν διατυλιῶν, πρέπει νὰ δεικνύωνται διὰ πίνακος μετ' ἐπιγραφῆς «οἰτροί» καὶ ἡ νομολογία τοῦ Ἀκυρωτικοῦ, λίαν σαφῆς, δέχεται, ὅτι ἐν ἀπουσίᾳ τῶν ἐξωτερικῶν αὐτῶν σημείων διὰ τῆς ἐπιλαθραίας εἰσαγωγῆς δὲν εἴσπραται. *Fouchier n. 682.* Ὁ κανονισμὸς προσδιορίζει τὰ γραφεῖα καὶ τὰς θέσεις αὐτῶν. Ἐκαστον δεικνύται διὰ πινακίδος μετ' ἐπιγραφῆς. Ὁ κανονισμὸς δύναται νὰ καθορίῃ διὰ τίνων ὁδῶν εἰσόδου ὀφείλουσι αἱ ἄμαξαι νὰ ἰσχύουν τὰ ἔμπορεύματα καὶ νὰ ἀπαγορεύῃ πᾶσαν ἄλλην ὁδὸν *Γν. Σ. Ε. Fouchier 683.*

600.— Πρὸς ἡμῖν δὲν προβλέπονται τοιοῦτοι κανονισμοί, τῆς ἐκτελέσεως ἐν ταῖς λεπτομερείαις τῶν γενικῶν διατάξεων τοῦ νόμου. Τέλος εἰδικῆς διατάξεως, νόμου, ἀρθ. 15 ν. 4759 προέβλεψε περὶ καθορισμοῦ θέσεων σταθμώσεως πρὸς βεβαίωσιν καὶ εἰσπράξιν τοῦ φόρου, ζητοῦσα ὄχι ἀπλῶς κανονισμὸν δημοτικὸν ἀλλ' ἀστυνομικὴν διατάξιν κερτοῦσαν ἀπόφασιν τῶν δημοτικῶν συμβουλίων.

601.— *Ποσὸν τοῦ φόρου. - Δασμολόγιον.* Τὸ ἀρθρον 3 ἐδ. 2 τοῦ νόμου 2125 ὄριζεν «Ὁ φόρος οὗτος μὴ δυνάμενος νὰ ὑπερβαίῃ τὰ εἴκοσι πέντε ἑκατοστὰ ($25\frac{1}{2}\%$) τοῦ δημοτικοῦ εἰσαγωγικοῦ τέλους, ὀρισθῆσεται δι' ἴδιον δημοτικῶν δασμολογίων, κερωθησομένου διὰ Β. Δ ἐφάπαξ, προτίσει τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἐκδιδομένου. Ἐπιτρέπεται δὲ νὰ ἐπιβληθῇ καὶ ἐπὶ τῶν κατὰ τὸ τελωνιακὸν δασμολόγιον ἀτελῶν ἔμπορευμάτων, ἐφ' ὧν δὲν δύναται νὰ ὑπερβῇ τὰ δέκα πέντε ἑκατοστὰ τῆς ἐν τῷ ὑφισταμένῳ κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς ἰσχύος τοῦ παρόντος νόμου δημοτικῶν δασμολογίων ἀξίας αὐτῶν.»

Διὰ τοῦ ἀπὸ 19 Μαρτίου 1920 Β. Δ ἐκυρώθη τὸ πρῶτον, κατὰ τὰς ἀνωτέρω διατάξεις, δημοτικὸν δασμολόγιον.

Διὰ τοῦ νόμου 2305 ἀπὸ 24 Ἰουνίου 1920, ἐπιτράπη τροποποιήσεως τοῦ ὡς ἀνωτέρω δημοτικοῦ δασμολογίου, εἴτε μεταβιλλομένου τοῦ ἐν τῷ δασμολογίῳ ὀρισμένου δημοτικοῦ φόρου, εἴτε ἀπαλλασσομένου τοῦ φόρου τούτου ἔμπορευμάτων ἢ ἐγχωρίων προϊόντων, εἴτε καθοριζομένου τοιοῦτου φόρου καὶ ἐπὶ ἑτέρων ἔμπορευμάτων ἢ ἐγχωρίων προϊόντων, μὴ περιλαμβανομένων ἐν αὐτῷ ἄρθ. 1. Ὁ δημοτικὸς φόρος ἐπὶ τῶν ἐντὸς τοῦ Κράτους μεταφερομένων μεγάλων ζώων δύναται νὰ ὀρισθῇ μέχρι τοῦ διπλασίου τοῦ κατὰ τὸ ἀρθρον 3 τοῦ ν. 2125 τιθεμένου ὀρίου. ἄρθ. 3. Τὸ δὲ ἀρθρον 2 εἶναι ἡ ἤδη § 2 τοῦ ἀρθρου 289 τοῦ κώδικος.

Κατὰ τὰς διατάξεις τούτου συσταθὲν ἐκυρώθη νέον δημοτικὸν δασμολόγιον διὰ τοῦ ἀπὸ 21 Αὐγούστου 1920 Β. Δ.

Διὰ Ν. Δ. ἀπὸ 11 Νεβρίου 1922 ὁ διὰ τοῦ ὡς ἀνωτέρω δασμολογίου δημοθεῖς δημοτικὸς φόρος ἐδικτασιάσθη. Καὶ ἐτριπλασιάσθη διὰ τοῦ ἀρθρου 44 τοῦ ἀπὸ 27 Αὐγούστου 1926 Ν. Δ. περὶ τροποποιήσεως κτλ. διατάξεων τῆς νομοθεσίας περὶ δήμων καὶ κοινοτήτων, ἐκτὸς τοῦ σίτου καὶ ἀλεύρων, Κλάσις 19521 καὶ τῶν εἰδῶν τῶν ἐδαφίων β' καὶ γ' τῆς κλάσεως 27.

Ἐκδόσις τοῦ Ὑπουργείου δημοτικοῦ δασμολογίου ὑπάρχει τοῦ ἔτους 1930, περιλαμβάνοντος ἀπίους τὰς μέχρι τοῦ τέλους Μαρτίου 1927 γινόμενας εἰς αὐτὸν συμπληρώσεις καὶ τροποποιήσεις καὶ τὸν φόρον εἰς ὃ ποσὸν παρῶς ἐθεασίσθη διὰ τοῦ ἀρθρου 44 τοῦ Ν.Δ. τῆς 27 Αὐγ. 1925 καὶ ἄλλων τινῶν διατάξεων. Αὐτ. Εἰσαγωγή.

Ἡ μία δηλαδὴ δραχμὴ φόρου τοῦ 1920 ἔγιναν 2 τοῦ 1922 καὶ 3 τοῦ 1925.

Διὰ Ν. Δ. ἀπὸ 6-9-1926, κυρωθέντος διὰ τοῦ ν. 3593 τοῦ 1928 ἐπετρέπη ἡ αὔξησις μέχρι τοῦ διπλασίου τοῦ δημοτικοῦ φόρου, ὡς ὀρίζεται ἐν τῷ ἰσχύοντι δημοτικῷ δασμολογίῳ, δηλαδὴ τοῦ ὡς ἀνωτέρω μετὰ τὸν τριπλασιασμόν, δι' ἀπογύσεως τοῦ οἰκείου δημοτικοῦ συμβουλίου, ὑποκειμένης εἰς τὴν ἔγκρισιν τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργοῦ, *δυναμένου καὶ νὰ μεταρρυθμίσῃ ταύτην*. Ἡ μία δηλαδὴ δραχμὴ τοῦ 1920 δύναται νὰ γίνῃ ἕξ μεταπολεμικαί.

Διὰ τοῦ ἀρθρου 21 τοῦ ν. 4759 ἐπετρέπη ἡ αὔξησις μέχρι τοῦ τριπλασίου, ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς ὅρους. Ὁ φόρος μιᾶς μιᾶς δραχμῆς τοῦ 1920 δύναται νὰ γίνῃ 9 δραχμῶν μεταπολεμικῶν.

Ἐννέα δήμοι ὤρισαν τὸν φόρον εἰς τὸ τριπλάσιον καὶ δώδεκα εἰς τὸ διπλάσιον.

Τὸ ἀρθρον 43 τοῦ νόμου 4108 τοῦ 1920 ἐπέτρεψεν, εἰδικῶς, τὴν τροποποίησιν τοῦ ἰσχύοντος δημοτικοῦ δασμολογίου, καὶ τὸν καθορισμὸν τοῦ φόρου τῶν εἰδῶν εἰς ποσὸν μὴ ὑπερβαῖνον τὸν δωδεκαπλάσιον, φυσικὰ τοῦ ὀριζομένου εἰς τὸ δασμολόγιον τοῦ 1920.

Χαρακτηριστικὸν τῶν διατάξεων τούτων εἶναι ὁ ὀρισμὸς «τὸ οὕτω τροποποιούμενον δημοτικὸν δασμολόγιον ἐγκρινόμενον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν κυροῦται διὰ διατάγματος παρ' αὐτοῦ προκαλομένου» ὅχι δηλαδὴ ἔγκρισιν καὶ προτάσει τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, κατὰ τὰς ἀνεκὰς ὀργανικὰς διατάξεις.

602.— Ὁλοσήμερον ἐκυρώθη τὸ κυρωθὲν κατὰ τὴν ἔξουσιοδότησιν, δημοτικὸν δασμολόγιον, διὰ τοῦ ἀπὸ 2 Φεβρουαρίου 1933 Α. Ἐφ. Κυβρ. Τευχ. Α'. Φύλ. 29 τῆς 2 Φεβρουαρίου 1933.

Δὲν διαφέρει ἀπὸ τὰ προηγούμενα. Ἀπὸ τοῦ νόμου 2125 τὸ δημοτικὸν δασμολόγιον συντάσσεται ἐπὶ τῇ βάσει τῶν κλάσεων τοῦ τελωνειακοῦ δασμολογίου. Ὁρίζεται δ' ἐν αὐτῷ ἀπ' εὐθείας ὁ εἰσπρακτικὸς δι' ἕνα εἶδος φόρος καὶ οὐχὶ ἡ ἀξία τῶν ἐμπορευμάτων, ὡς ἐγένετο εἰς τὸ μέχρι τότε

ισχῶν δημοτικῶν δασμολόγιον. Οὕτω προσαρμάζεται μὲν τὸ δημοτικὸν δασμολόγιον πρὸς τὰς ἱμφορικὰς συμβάσεις διευκολύνεται δι' ἅμια ἢ δημοτικὴ δασμολόγησις τῶν ἱμφορευσμάτων. Εἴσηγ. Ἐκθ. νόμου 2125 σ. 4.

Τὸ δασμολόγιον τοῦ 1930 περιλαμβάνει 27 κατηγορίας εἰδῶν. Αἱ κατηγορίαι κεφάλαια, φθάνοντα τὰ 29 ἐπίσημα. Περιλαμβάνει 364 κλάσεις εἰδῶν, αἱ κλάσεις εἰδάφια καὶ ταῦτα λεξικὸν ὀλόκληρον, πληροῦν εἴκοσι σελίδας σχήματος Ἑφην. Κυβερνήσεως, μὲ δύο στήλας ἐκείστη καὶ διὰ μικρῶν στοιχείων.

Τὸ νέον τοῦ 1933 ἀκολουθοῦν εἰς τὴν κατάταξιν καὶ τὴν ὀνοματολόγιον τὸ τελευτ. δασμολόγιον, «διότι ἐπιβάλλετο καὶ δι' ἐπισημοποιήσεως λόγῳ. . .» ὡς φέρεται εἰς τὰ πρακτικὰ συζητήσεων τῆς οἰκίας ἐπιτροπῆς, ἔγινε μεγαλύτερον. Λεξικὸν πληροῦν τριακοντα τίσσασας, ὁμοίας ὡς ἄνω, σελίδας καὶ τὸ ἀλφαβητικὸν εἰρηστήριον καταλαμβάνει εἴκοσι σελίδας πλήρεις.

6403. — *Βεβαίωσις καὶ εἰσπραξις.* Ὁ νόμος 33 ἄρθε διὰ τοῦ άρθρου 9, ὅτι ὁ δημοτικὸς δασμὸς εἰσπράττεται δι' ἐκμισθώσεως καὶ ἐν ἀποτυχίᾳ αὐτῆς, διὰ τοῦ δημοτικοῦ εἰσπρακτοροῦ ἢ διὰ τῆς ἀρμόδιας τελωνιακῆς ἀρχῆς. Προέβλεπε δηλαδὴ περὶ τοῦτο ὅσον ἐπιμεταλλεύσεως καὶ ὄχι περὶ τοῦ τρόπου βεβαίωσεως καὶ εἰσπραξίσεως, περὶ τὴν διαδικασίαν δηλαδὴ τοῦ προσδιορισμοῦ τοῦ πληρωτικῶν φόρου, τῆς κτήσεως τίτλου δικτικοῦ διοικητικῆς ἐκτελέσεως καὶ περὶ τῆς εἰσπραξίσεως δι' ἑκαστον φορολογούμενον εἶδος. Τὸ κενὸν δὲ τοῦτο οὔτε ἀνωπεύσαντο οἱ ἀρμόδιοι μέχρι τῆς 27 ἄρθ. 7804 τοῦ 1913 ἔγκυκλιου τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν. Ὁ νόμος 2125 πληρῶν κενὸν σπουδαίον τῆς ὀργανικῆς νομοθεσίας προέβλεπε διὰ τοῦ άρθρου 2 § 4 ἤδη άρθρου 280 τοῦ κώδικος. Τὸ προβλεπόμενον διάταγμα ἐπιτρολοῦσθην ἀμέσως, ἀπὸ 19 Μαυρίου 1929, ἤδη μετὰ τὴν κωδικοποίησιν τοῦ 1926, Δ. ἀπὸ 15 Σεβρίου 1926.

6404. — Κατ' αὐτὸ, ὁ μεταφόρον εἰς δῆμον ἐγγώρια προϊόντα ἀφείλει νὰ παραδίδῃ. . . σημεῖωμα. Ταξιδιωτῶν καὶ ὄδοιποροὶ δηλοῦσαι. . . προφορικῶς. Ταῦτα ἐπέβησαν κατὰ μίμησιν τῶν περὶ διασαφήσεως τοῦ τελωνιακοῦ κώδικος. Ἐπειδὴ δὲ ἡ διασαφήσις εἶναι τι βαρύτερον, ζητεῖται σημεῖωμα.

Ἐπιτρολοῦσθην διατάξεις νόμου, αἱ τοῦ άρθρου 15 τοῦ νόμου 4759, αἵτινες διὰ τὴν περίπτωσιν τῆς ἐφαρμογῆς τῶν, ὅταν δηλαδὴ ὑπόσχη καὶ ἐφαρμόζεται ἡ προβλεπομένη ἀστυνομικὴ διάταξις, ὁρίζουν: Ἐὰν ὁ εἰσπρακτὴς συναδειχῇ τὰ προϊόντα τοῦ δίδει εἰς τὸν ὀδηγὸν πρὸς παράδοσιν σημεῖωμα ὑπογεγραμμένον παρ' αὐτοῦ καὶ ἐμφαίνον. . .

605. — Ἡ γαλλικὴ νομοθεσία, ὡς ἔχει καὶ ἐφαρμόζεται λέγει: Ἡ βεβαίωσις τοῦ φόρου στηρίζεται ἐπὶ δηλώσεως, ἐλεγχομένης ἢ μὴ ὑπὸ τῆς ἀπηρεσίας τοῦ φόρου. Ἡ δήλωσις εἶναι ὑποχρεωτικὴ ὀφείλει νὰ εἶναι ἀυθόμητος ἢ προηγουμένη πρόσκλησις τῶν ὑπαλλήλων τῆς εἰσπραξίσεως οὐδ' αὖτως εἶναι ἀναγκαία, ἵνα ἡ εἰσπραξις εἶναι κανονικὴ. Cas. 9 Μαΐου 1884. Γραπτὴ ἢ προφορικὴ ὀφείλει νὰ ἐμφαίνῃ πλήρως καὶ ἐν λεπτομερείᾳ τὴν

ποσότητα, τὸ εἶδος, τὸ βίαιος, τὸν ἀριθμὸν, τῶν πρὸς εἰσαγωγὴν ἀντικειμέ-
νων. Cas. 11 Ἰουλίου 1900. Fouchier σ. 683.

606.— *Τίνα βαρύνει ἡ δῆλωσις* εἶναι τὸ δευτέρον ζήτημα. Ἀπλῶς, τὸν μεταφέροντα, ὄφειε ἡ γαλλικὴ νομοθεσία. Τὸ συννευθύνον διὰ τὴν ὑποχρέωσιν ταύτην εἶναι κατηγορηματικὸν διὰ τὸν μεταφέροντα, ἐφ' ὅσον δὲν δύναται νὰ ἀποδείξῃ τὴν καλὴν του πίστιν, δηλαδὴ, ὅτι ἠπατήθη ὑπὸ τοῦ προσώπου, ὅπερ τῷ ἐνεπιστεύθη τὰ εἶδη καὶ τροφίμα. Cas. 4. Μαρτ. 1895. Δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ ἐπιρρίψῃ ἐκ τῶν προτέρων τὴν εὐθύνην ἐπὶ τοῦ ἀποστολέως ἰσχυριζόμενος ἀπλῶς, ὅτι τῷ ἦτο δύσκολον νὰ διαπιστώσῃ τὸ εἶδος τοῦ δέματος, ἀλλ' ὀφείλει νὰ βεβαιώσῃ τὰ περιστατικά, ἐξ ὧν προκύπτει ἡ καλὴ του πίστις καὶ ὁ δικαστὴς τῆς οὐσίας ἐκτιμᾷ ταῦτα κυριαρχικῶς. Cas. 1 Ἀπρ. 1899. Fouchier αὐτ.

Πρὸς ταῦτα προσαρμολοῦνται καὶ αἱ ἡμέτεραι διατάξεις. Δηλαδὴ ἡ ἔννοια αὐτῶν εἶναι: Ἡ βεβαίωσις τοῦ φόρου γίνεται βάσει δηλώσεως, γραπτῆς ἢ προφορικῆς. Ἡ δῆλωσις βαρύνει τὸν μεταφέροντα, κομιστὴν ἢ ὄδηγόν. Ἡ δὲ παράδοσις σημειώματος τοῦ κυρίου ἢ ἡ παρεμβολὴ τοῦ εἰσαγωγέως εἰς τὴν δῆλωσιν, ἔχει τὴν ἔννοιαν ἀπλῶς μέτρου ἐλέγχου, σκοπὸν τὴν διευκόλυνσιν τοῦ ἐλέγχου, καὶ ἵνα ὑπάρχῃ βίασις τίτλου διοικητικῆς, βραδύτερον, εἰσπραξίως, ὡς ἐξηγεῖται.

607.— *Εἰσπραξίς.* Κατὰ τὸ διάταγμα, ὁ εἰσπράκτωρ ἢ ὁ ἐνοικιαστής προσδιορίζει τὸν πληρωτέον φόρον ἐπὶ τῇ βίσει τοῦ σημειώματος ἢ τῆς προφορικῆς δηλώσεως, δυνάμενος νὰ ἐνεργῇ ἔλεγχον, καὶ εἰσπράττῃ τὸν φόρον. Ἀρθ. 1 ἐδ. 3.

608.— Ἡ γαλλικὴ νομοθεσία λέγει: Πᾶς κομιστὴς ἢ ὄδηγός, πᾶς μεταφέρων, ὀφείλει νὰ κάμῃ δῆλωσιν καὶ νὰ πληρῶνῃ τὸν φόρον. Λέγει δὲ ἡ ἐρμηνεία καὶ νομολογία: Ἡ πληρωμὴ τοῦ φόρου ὀφείλει νὰ ἐπακολουθῇ ἀμέσως τὴν δῆλωσιν, ἐλεγχομένην ἢ μὴ. Ὄφειλε λοιπὸν νὰ προηγηθῇ τῆς εἰσαγωγῆς τῶν εἰδῶν καὶ τροφίμων καὶ οἱ τοπικοὶ κανονισμοὶ δὲν θὰ ἠδύνατο ἐγκύτως νὰ παραχωρῶσι προθεσμίας ἐξοφλήσεως εἰς τοὺς φορολογουμένους. Σ. Ε. 21 Μαΐου 1890. Ἡ εἰσαγωγὴ τροφίμων δηλωθέντων προηγουμένως καὶ ὅταν ἔγινε πρὸ πάσης πληρωμῆς δὲν ἀποτελεῖ λαθροεμπορίου. Σ. Ε. 8. Μαΐου 1899, διότι οἱ ὑπάλληλοι ὀφείλου νὰ ἐμποδίσουν αὐτήν.

Καθ' ἣν περίπτωσιν, ἡ προηγουμένη πληρωμὴ, διὰ τοῦτον ἢ ἐκείνον τὸν λόγον, δὲν ἐπραγματοποιήθη ἢ δὲν ἠδύνατο νὰ πραγματοποιηθῇ (παραγωγὴ ἐσωτερικῆ, *entrepôt*) ἢ κοινότης (ἀλλ' ὅχι ὁ ἀπλοῦς ἐνοικιαστὴς τοῦ φόρου, Cass. 1 Μαΐου 1866) δύνανται νὰ ἐπιτύχῃ τὴν πληρωμὴν δι' ἐνταλμάτων ἀναγκαστικῆς ἐκτελέσεως, ἐκδιδόμενον ὑπὸ τοῦ εἰσπράκτορος τοῦ φόρου, θεωρουμένων ὑπὸ τοῦ δημάρχου, καθισταμένων ἐκτελεστῶν ὑπὸ τοῦ εἰρηνοδίκου, Fouchier σ. 683.

Ἡ δῆλωσις πρέπει νὰ συνοδεύεται ὑπὸ τῆς πληρωμῆς τοῦ φόρου, ὅταν τὰ ἀντικείμενα προορίζονται διὰ τὴν τοπικὴν κατανάλωσιν ἢ ὑπὸ διαφόρων διατυπώσεων, ἂν πρόκειται περὶ εἰσαγωγῆς ὑπὸ *passé debout, transit*,

entrepôt. Ἡ πληρωμή αὐτῆ ἢ αἱ διατενώσεις αὐταί, εἰς τὰς περισσοτέρας περιπτώσεις, θὰ πραγματοποιοῦνται κατὰ τὴν στιγμήν τῆς εἰσαγωγῆς. Ἐν τούτοις τὸ γεγονός, ὅτι δὲν ἐπραγματοποιήθησαν ἢ ἐπραγματοποιήθησαν ἐν μέρει, δὲν ἐμποδίζει τὴν μεταγενεστέραν ἄσκησιν τῶν δικαιωμάτων τοῦ οὐτροῦ. Ἡ δολία εἰσαγωγή δύναται πάντοτε νὰ βεβαιωθῇ καὶ μετὰ τὴν ἔξοδον ἐκ τῶν ὁρίων. Οὕτως ἀντικείμενα εἰσυχθέντα εἰς πόλιν χωρὶς νὰ πληρωθῇ ὁ φόρος, δύναται νὰ κατασχεθῶσι πολλὰς ὥρας βραδύτερον, ἕστω καὶ ἂν ἡ εἰσαγωγή τῶν εἰσβε χώραν ὑπὸ τὰ ὅματα τῶν ὑπαλλήλων ἐπὶ ἀτελεῖ δηλώσει καὶ ἀνευ ἐπιθεωρήσεως ἀπὸ μέρους τῶν. Cass. Νομολ. Pandectes Françaises. Oustroi No 959.

609.— Διαταγή, εἰδική, τοῦ Ὑπουργίου τῶν Ἐσωτερικῶν, ἐρηνηνεκτικῆ, ὑπ' ἀριθ. 50223 τοῦ 1920 λέγει: Ἐν ἡ περιπτώσει οἱ εἰσαγαγόντες τὰ εἶδη δὲν ἔλαμον τὴν ὡς ἄνω προειδοποίησιν (ὅτι τὰ προϊόντα ταῦτα θέλουσιν ἐξαχθῆ ἐκ τοῦ Δήμου, ὡς ὁρίζει τὸ ἄρθρον 10 τοῦ ν. 2125) ὀφείλον νὰ πληρώσωσι τὸν φόρον κατὰ τὴν εἰς τὸν δῆμον εἰσαγωγὴν ὡς ὁρίζουσι τὰ ἄρθρα 4-6 τοῦ ἀπὸ 19 Μαρτίου 1920 Β. Δ. . . . Μὴ πληρωθέντος τοῦ φόρου κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν, ἐὰν μὲν ἐγένετο ἡ βεβαίωσις τοῦ πληρωτέου φόρου κατὰ τὰς διατάξεις τῶν ἁρθρῶν 4-6 τοῦ Β. Δ. τῆς 19 Μαρτίου 1920 καὶ ἔχει ὁ ἐνοικιαστής τὰ ἐν αὐτοῖς ὁριζώμενα στοιχεῖα, ἦτοι τὰ ὑπὸ τῶν εἰσαγαγόντων παραδιδόμενα σημεῖα, δύναται νὰ γίνῃ χρῆσις ἐπὶ τῇ βίβῃ αὐτῶν τῶν μέσων τῆς διοικητικῆς ἐκτελέσεως, ἄλλως ὀφείλει νὰ προσφύγῃ εἰς τὰ δικαστήρια.

Μεταγενεστέρα εἰδικὴ ἐρηνηνεκτικὴ διαταγή ὑπ' ἀριθ. 26313-1928 λέγει: Προϋπόθεσις πραγματοποίησεως πώσεως μεταφορᾶς ἐγχωρίου προϊόντος εἰς δημοτικὴν περιφέρειαν ἐξ ἄλλων μερῶν τοῦ Κράτους, εἶναι ἡ καταβολὴ τοῦ φόρου καὶ (ὅχι ἢ ὡς ἐσφαλμέναις φέρεται εἰς τὰ κοινοποιηθέντα ἀντίγραφα καὶ ἐν Ἐπιθ. Τοπ. Δῆτ. 1928 σ. 458) παράδοσις σημεῖατος τοῦ κυρίου τῶν μεταφερομένων εἰδῶν, ἀποτελοῦντος ὁμολογίαν αὐτοῦ, ἦτοι τίτλον δεκτικὸν διοικητικῆς ἐκτελέσεως.

Ὁμοία, 36021-1930, λέγει: Τὸν φόρον ἐγχωρίων προϊόντων ὀφείλει νὰ καταβῆλλῃ ὁ μεταφέρων τὰ ἐγχώρια προϊόντα κατὰ τὴν ἔξοδον αὐτῶν εἰς τὰ ὅρια τοῦ δήμου, ἐκτὸς ἂν προειδοποιήσῃ, ὅτι ταῦτα θὰ ἀποτεθῶσι προσωρινῶς ἐντὸς τοῦ δήμου ἢ θὰ μετακομισθῶσι δι' αὐτοῦ.

610.— Ὁ τελωνειακὸς κώδιξ ἐπιβάλλει δῆλωσιν, διασάφισιν καὶ πληρωμὴν, μόνον δὲ μετὰ τὴν εἰσπραξίν τῶν τελῶν καὶ δικαιωμάτων ἐκδίδεται ἄδεια ἔξοδον τῶν ἐμπορευμάτων. Ὅχι ἦντον, τὸ Δημόσιον διατηρεῖ ἀμείωτα τὰ δικαιώματα αὐτοῦ διὰ τὰ μὴ εἰσπραχθέντα, καθὼς καὶ διὰ τὰ ἑλλιπῶς βεβαιωθέντα καὶ εἰσπραχθέντα, εἰσπραττόμενα διοικητικῶς κατὰ τοὺς νόμους περὶ εἰσπραξέως δημοσίων τελῶν. Ἄρθρ. 28 καὶ 29.

Αὕτῃ δὲ εἶναι ἡ ἔννοια καὶ τῆς νομολογίας τῶν δικαστηρίων ἐπὶ τῶν διαπολίων κατὰ τὸν ΣΗ' νόμον:

Δὲν καθιστᾷ ἀπαράδεκτον τὴν ἀγωγὴν ὁ λόγος ὅτι ἡ πληρωμὴ τοῦ δη-

μοτικού φόρου δὲν ἐζητήθη ἀμέσως κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν τῶν ἐμπορευμάτων. Ἐρ. Ἀθ. 1752-1896. Οὐδεὶς νόμος ἀπαιτεῖ καὶ ἐπὶ ποινῇ μάλιστα ἀπαρδέκτου τῆς ἀγωγῆς καὶ ἀπώλειά τοῦ ὀφειλομένου φόρου, ὅπως ἡ εἰσπραξις τοῦ δημοτικοῦ δασμοῦ ἐνεργῆται κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν τῶν ὀνίων καὶ ἐμπορευμάτων. 8877 1895. Ὁ φόρος δέον νὰ καταβάλλεται κατὰ τὴν ἐν τῷ δῆμῳ εἰσαγωγὴν. Α Π. 88 1924.

611.—Ἡ ἀπλὴ ἔννοια τοῦ θέματος, ὅπως ἀποδίδεται ἀπὸ τῆς γαλλικῆς νομοθεσίας εἶναι: Τὸ ἐνδιαφέρον, σκοπὸς εἶναι ἡ εἰσπραξις φόρου, ἐπιμέσου, γινομένη κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν. Τύπος εἶναι ἡ προηγουμένη δήλωσις. Ἡ δήλωσις πρέπει νὰ συνοδεύεται ὑπὸ τῆς πληρωμῆς. Δι' αὐτὸ δὲ ἡ δήλωσις ἐπιβάλλεται μόνον εἰς τὸν μεταφέροντα, κομιστὴν ἢ ὀδηγόν, καὶ δὲν ἀναμειγνύεται ὁ κύριος ἢ εἰσαγωγεὺς.

612.—Ἡ ἀνωτέρω μνημονευθεῖσα 26313 τοῦ 1928 διαταγή, ἐπὶ τοῦ ἐρωτήματος, ἂν ἐν περιπτώσει βιαίας ἢ λαθραίας, ἀνευ παραδόσεως σημειώματος εἰσαγωγῆς, δύναται ὁ δῆμος ἢ ὁ ἐνοικιαστής νὰ εἰσπράξῃ τὸν φόρον διοικητικῶς καὶ ἂν εἶναι ἀδίκημα προβλεπόμενον ὑπὸ τοῦ ποινικοῦ νόμου, διὰ τοῦ ἀρθρου 397 τοῦ κώδικος μεταβαίνει εἰς τὸν τελωνειακὸν κώδικα καὶ διὰ μέσον τῶν περὶ λαθρεμπορίας διατάξεων φθάνει εἰς τὴν κατάσχεσιν τῶν εἰδῶν καὶ εἰς τὸν ὑπὸ τελώνου ἔπατα προσδιορισμὸν τῶν ὀποχρῶν καὶ τοῦ παρ' αὐτῶν ὀφειλομένου ἁπλοῦ δημοτικοῦ φόρου καὶ τῆς ὀφειλομένης χρηματικῆς ποινῆς κατὰ τὸν τελωνειακὸν κώδικα. Ἡ ἀπόφασις τοῦ τελώνου ἀποτελεῖ τίτλον διοικητικῆς ἐκτελέσεως πρὸς εἰσπραξίν τοῦ φόρου.

Αἱ διατάξεις τοῦ ἀρθρου 15 τοῦ νόμου 4759, διὰ τὰς περιπτώσεις ἐφαρμογῆς των, ὅταν δηλαδὴ ἀπάγχῃ ἢ προβλεπόμενη ἀστυνομικὴ διαταξις, καθορίζουσαι μέτρα ἐλέγχου, παρακράτησιν τῶν εἰδῶν πρὸς τοῦτο, ἀπειλοῦσι ποινῆς κατὰ τῶν παραβατῶν καὶ πληρωμῆν τοῦ διπλασίου τοῦ φόρου, διὰ ποινικῆς δίκης κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ νόμου 237.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἐρώτημα ἂν ἔνεκα ἀρνήσεως ἢ παραλείψεως τοῦ μεταφέροντος νὰ παραδώσῃ σημείωμα, δύναται ὁ εἰσπρακτικὸς νὰ συντάξῃ οὗτος σημείωμα ἐπὶ παρουσίᾳ προσυπογραφομένων δύο μαρτύρων, ἡ αὐτὴ διαταγὴ λέγει, ὅτι τοιοῦτον σημείωμα δὲν διαγράφεται ὑπὸ τῶν διατάξεων τοῦ ἀπὸ 15 Ἰβρίου 1926 Δ. Ἀλλ' ἡ ἀρνήσις ἢ ἡ παράλειψις τῆς παραδόσεως τοιοῦτου σημειώματος ἦτοι διατεταγμένης διατυπώσεως, ἣτις ὀφείλει νὰ γίνῃ ὑπὸ τοῦ μεταφέροντος κατὰ τὸν χρόνον τῆς εἰς τὸν δῆμον μεταφορᾶς τῶν προϊόντων ἀποτελεῖ τελωνειακὴν παράβασιν τιμωρομένην κατὰ τὰς περὶ τελωνειακῶν παραβάσεων διατάξεις τοῦ τελωνειακοῦ κώδικος (ἀρθ. 89-99). Ἡ βεβαίωσις τῆς παραλείψεως ταύτης ἐνεργεῖται ὑπὸ τῆς ἀστυνομικῆς ἢ τελωνειακῆς ἀρχῆς καλουμένης πρὸς τοῦτο ὑπὸ τοῦ ἐπιτετραμένου τῆν εἰσπραξίν τοῦ φόρου, συντάσσεται δὲ περὶ αὐτῆς σχετικὴ ἐκθεσις παραδεδομένη εἰς τὸν διευθυντὴν τοῦ τελωνείου, ὅστις προσδιορίζει ἐπὶ τῇ βίσει

της εκθέσεως ταύτης δι' ἀποφάσεως τὸν πληρωτέον φόρον. Ἡ ἀπόφασις αὕτη ἀποτελεῖ τίτλον διοικητικῆς ἐκτελέσεως πρὸς εἰσπραξίν τοῦ φόρου.

613. — *Ὁ γαλλικὸς κανονισμὸς* τοῦ οὐστροῖ περιέχει αὐτὸς τὰς ἐξῆς εἰδικάς, ἀπλὰς καὶ σαφεῖς διατάξεις: Ἄρθρον. Μετὰ τὴν δήλωσιν, οἱ ὑπαλλήλοι τοῦ φόρου θὰ δύνανται νὰ ἐνεργοῦν ὅλας τὰς ἀναγκαίας ἐρευνας καὶ ἐπαληθεύσεις πρὸς βεβαίωσιν τῆς ἀκριβείας. Οἱ ὀδηγοὶ ὑποχρεοῦνται νὰ ἀνέχωνται καὶ νὰ διευκολύνωσι τὰς σχετικὰς ἐργασίας Ἄρθ. Πάν ἀντικείμενον φορολογήσιμον, ὅπου, παρὰ τὴν γενομένην ὑπὸ τῶν ὑπαλλήλων πρόσκλησιν, θὰ εἰσῆγγοτο χωρὶς νὰ δηλωθῆ ἢ ἐπὶ ψευδεῖ δηλώσει, θὰ κατέσχεται αἱ ἀμαξαι, ἵπποι καὶ ἄλλα μέσα μεταφορᾶς ἐπίσης θὰ κατέσχωνται, ἐκτός ἂν οἱ παραβάται καταβάλλουν ἐπὶ παρακαταθήκῃ τὸ ἀνώτατον τοῦ ἐπιβαλλομένου, κατὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον (100-200 φρ.) πρόστιμον ἢ παρέχον ἔγκυρον ἑγγύησιν. Ἄρθ. Ἀπαγορεύεται εἰς τοὺς ὑπαλλήλους, ἐπὶ ποινῇ παύσεως καὶ πείσης ἀποζημιώσεως, νὰ κόμνωσι χωρὶς τῆς βολίδος κατὰ τὴν ἐπιθεώρησιν τῶν δεμάτων, δοχείων ἢ κβρωτίων περιεχόντων θρόσματα, ἀσπρόθρουχα καὶ ἄλλα ἀντικείμενα δεκτικὰ βλάβης. Εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην καθὼς καὶ εἰς ὅλας ἐκείνας, καθ' ἃς τὸ περιεχόμενον τῶν δεμάτων, δοχείων ἢ κβρωτίων εἶναι ἀγνωστον καὶ δὲν δύναται νὰ ἐλεγχθῆ ἀμέσως, ὁ ἔλεγχος θὰ γίνεται εἰς τὰ ἐπὶ ταῦτω μέρη καθοριζόμενα ὑπὸ τῆς τοπικῆς ἀρχῆς. Ἄρθ. Ἡ εἰσαγωγή ἢ ἀπόπειρα εἰσαγωγῆς ἐντὸς τῆς ἀκτίνας τοῦ οὐστροῖ πραγμάτων ὑποκειμένων εἰς τὸν φόρον, τῇ βοήθειᾳ σκιῶν προπαρεσκευασμένων ἢ μέσων διατεθειμένων διὰ λαθρεμπορίον θὰ παρέχῃ ἀφορμὴν εἰς τὴν σύλληψιν τοῦ κομιστοῦ ἢ ὀδηγοῦ τῶν ρηθέντων πραγμάτων ἢ σύλληψης αὕτη θὰ δύναται νὰ ἐνεργηθῆ ὑπὸ τῶν ὑπαλλήλων τοῦ φόρου. Ἄρθ. Ὅταν, ἐνάματι τοῦ προηγούμενου ἄρθρου, οἱ ὑπαλλήλοι συλλάβουν καὶ θέσουν ὑπὸ κράτησιν ἐπιχειροῦντα λαθραίαν εἰσαγωγὴν, ὑποχρεοῦνται νὰ προσάγωσιν αὐτὸν παραντικα ἐνώπιον ὑπαλλήλου τῆς δικαστικῆς ἀστυνομίας ἢ νὰ τὸν παραδίδουν εἰς τὴν δημοσίαν δύναμιν, ἥτις θὰ ὀδηγῆ αὐτὸν ἐνώπιον τοῦ ἀρμοδίου δικαστοῦ, ὅστις θὰ ἀποφασίῃ ἀμέσως, δι' ἀποφάσεως ἡτιολογημένης ἐπὶ τῆς φυλακίσεως ἢ ἀπολύσεως τοῦ κατηγορουμένου. Ἐν τούτοις, θὰ ἀρίσται οὗτος ἀμέσως ἐλεύθερος, ἐὰν προσφέρῃ καλὴν καὶ ἀρκετὴν ἑγγύησιν, ὅτι θὰ προσέλθῃ εἰς τὴν δικαιοσύνην καὶ θὰ πληρώσῃ τὸ ἀνήκον πρόστιμον ἢ ἂν παρακαταθῆτῃ τὸ ρηθέν πρόστιμον.

614. — *Περὶ διαμετακομίσεως.* Ὁ νόμος 2125 παρέλαβεν, ὡς ἀκριβῶς εἶχον, τὰς προειρηθείσας διατάξεις. Τὸ πρῶτον ἐδάφιον τοῦ ἄρθρου 284 εἶναι αὐτὸ τοῦτο τὸ ἄρθρον 11 τοῦ 3H νόμου. Καὶ τὸ δεύτερον εἶναι ὁ νόμος ΡΦΠΒ τοῦ 1903 περὶ ἐρμηνείας τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ, 11 τοῦ 3H νόμου.

Ὅπως ἐν Γαλλίᾳ, οὕτω καὶ παρ' ἡμῶν τὰ διαπύλια εἶναι καθ' ὄρισμόν φορολογία τῆς τοπικῆς καταναλώσεως. Ζορμπάνου, σ. 347 ἐφ. Καὶ ἡ ὁπ' ἀριθ. 95 τοῦ 1930 ἐγκύκλιος τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν λέγει: «Κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ νόμου εἰς δημοτικὸν φόρον ὑπόκεινται τὰ πρὸς ἐπιτόπιον καταναλώσιν εἰσαγόμενα εἰς τὸν Δῆμον προϊόντα. Ἐκ τῆς διατάξεως ταύτης

ἐμφανῆς καθίσταται ἡ θέλησις τοῦ νομοθέτου νὰ ὑπαγάγῃ εἰς δημοτικὴν φορολογίαν ἐκεῖνα τὰ προϊόντα, ἅτινα εἰσάγονται εἰς τὸν Δῆμον πρὸς κατανώσεων καὶ καταναλίσκονται ἐν αὐτῷ...

615.— Πρὸς ἐφαρμογὴν τῆς ἀρχῆς ταύτης, ἡ ἀρχαιότερα, ἡ πρώτη νομοθεσία μας, ὁ νόμος ΞΗ' ἠθέλησε νὰ παραλάβῃ ἐκ τῆς προτύπου γαλλικῆς, τοὺς τρόπους, οἵτινες εἶχον συστηματοποιηθῆ, τὰς εὐκολίας ὑπὸ τὰ ὀνόματα *rasse-debout*, *transit* καὶ *entrepôt* ἐμπορικόν, τὰς ὁποίας ἕως τότε εἶχε προβλέψῃ ἡ γαλλικὴ νομοθεσία. Ἄλλ' ἠθέλησε νὰ περιλάβῃ εἰς ἐν ὀλιγόλογον ἄρθρον διὰ θέμα, φορολογικόν, τόσου ἐνδιαφέροντος καὶ τόσου πολυπλοκόν, διὰ τὸ ὁποῖον τὸ μιμούμενον πρότυπον, ἡ γαλλικὴ πρόβλεψις νομοθετικὴ καὶ κανονιστικὴ, διαθέτει κεφάλαια διατάξεων, κατηρητισμένων κατὰ τὸν γαλλικὸν τρόπον, ἀρτιώτερον, ἐφ' ὅσον ἀνερχόμεθα εἰς τὸ παρελθόν. *Idig Ordonnance* 9 Δεβρίου 1814 Τίτλοι V καὶ VI ἄρθρα 40-55. *Fouquier* σ. 686.

616.— *Τοπικὴ κατανώσεις.* Ποία ἡ ἔννοια, κατὰ τὸν νόμον, τῆς «τοπικῆς κατανώσεως» ἐξητήσθη ὑπὸ τῶν ἡμετέρων δικαστηρίων ἐξ ἀφορμῆς τῆς γνώμης, ἣτις ὑπεστηρίχθη ὅτι καὶ ἡ πώλησις ἐν τὸς τοῦ δήμου εἰσαγομένων εἰς αὐτὸν εἰδῶν φορολογησίμων, ἀποτελεῖ τοπικὴν κατανώσειν.

Ἀπόφασις τοῦ Πρωτοδικείου Καλαμῶν, 20-1916, λέγει: «Ἐπειδὴ ὡς ἀναμφισβητήτως προκύπτει ἐκ τοῦ ἁρθρου 1 Νόμου ΞΗ' καὶ ἐν γένει ἐκ τοῦ γράμματος καὶ πνεύματος τούτου, ὁ ἐπιβαλλόμενος δι' αὐτοῦ φόρος βαρύνει τὰ πρὸς κατανώσειν εἰσαγόμενα εἰς τοὺς δήμους ὄνια καὶ ἐμπορεύματα, συνεπῶς ὁ ἀνωτέρω φόρος, ἀπὸ οἰκονομικῆς ἀπόψεως ἐξεταζόμενος, εἶναι φόρος ἐμμεσος, μὴ βαρύνων τὸ πρόσωπον τοῦ εἰσαγαγόντος, ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα ταυτέστι τοὺς καταναλωτὰς (Πολ. Οἰκ. Ζιδ. τομ. Β' σελ. 938) ἀπὸ δὲ τῆς αὐτῆς ἀπόψεως λιμβανομένη ἡ κατανώσις ὀρίζεται ὡς χρησιμοποίησις τοῦ πράγματος πρὸς ἱκανοποίησιν χρειῶν, ἢτοι ἡ ἀπόδοσις αὐτῷ τῆς χρήσεως καὶ τοῦ σκοποῦ δι' ὃν ἐγένετο (Πολ. Οἰκ. Ζιδ. Τομ. Β' σ. 947), ὡς τοιαύτην δ' ὀφείλομεν νὰ δεχθῶμεν τὴν κατανώσειν καὶ ἀπὸ νομικῆς ἀπόψεως, προκειμένου μάλιστα περὶ ἐφαρμογῆς νόμου φορολογικοῦ, ἐφ' ὅσον ἡ ἔννοια αὕτη τῆς κατανώσεως δὲν τροποποιεῖται παρὰ νομικῶν διατάξεων. Τοιαύτη δ' οἷσα ἡ κατανώσις περιλαμβάνει ἐν ἑαυτῇ τὴν καταστροφὴν, τὴν χρῆσιν καὶ τὴν κατεργασίαν τοῦ πράγματος πρὸς πλήρωσιν ἀναγκῶν, δὲν δύναται νὰ περιλάβῃ καὶ τὴν πώλησιν καὶ δὴ τὴν ἀθρόαν τοιαύτην καὶ συνεπῶς δὲν δύναμεθα νὰ θεωρήσωμεν φορολογητέαν τὴν πώλησιν μὴ προκειμένου περὶ φόρον ἐπὶ πράξεων πώλησεως κ.τ.λ. ἀλλ' ἐπὶ τῆς κατανώσεως τοιαύτου, οὐδὲ καθιερουμένης ὑπὸ τοῦ νόμου ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, κατὰ πλάσμα κατανώσεως, ὡς συμβαίνει ἐν τῇ περιπτώσει τῆς μὴ ἐμπροθέσμου ἐξαγωγῆς (ἄρθ. 11 τοῦ ΞΗ' νόμου)».

617.— Ἡ ἐλικρωσάσα ταύτην ἀπόφασις τοῦ Ἀρ. Πάγου 26-1919 λέγει:

«Ἐπειδὴ γλωσσικῶς ἐξεταζομένη ἡ τοπικὴ κατανώσις νοεῖται ἡ ἐν

ᾧ τόπω εἰσῆχθη ἕκαστον τῶν εἰσαγομένων κατὰ λόγον τοῦ εἴδους, χρησιμοποιήσας αὐτῶν, εἴτε ἄμμεσος καὶ αὐτονομία εἴτε ἱμμεσος, διὰ τῆς παραγωγῆς ἄλλου εἴδους, ἀναγραφείσα δ' ἡ τοπικὴ καταναλώσις, κατ' ἀντίθεσιν τῆς διὰ τοῦ μνησθέντος ἄρθρου 11 ἐπὶ προθέσει ἐξαγωγῆς τῶν εἰσυχθέντων κατὰ διαμετακόμισιν εἰδῶν, καταδείκνυσιν, ὅτι καὶ ἀπὸ τοῦ νόμου ἡ αὐτὴ εἰς τὴν τοπικὴν καταναλώσιν δεσθῆσεται ἔννοια, ἥτοι ἡ ἄμμεσος ἢ ἱμμεσος χρησιμοποιήσας αὐτῶν, ὡς ἐξετέθη ἤδη, κατὰ πλάσμα θεωρουμένη ὡς συντελεσθῆσαι μετὰ πάροδον τοῦ τριμήνου, ἂν μὴ ὁ εἰσαγωγὸν ἀποδείξῃ τὴν ἐξαγωγὴν».

«Ἐπειδὴ, κατὰ ταῦτα... τὰ περὶ ὧν ἡ κρίσις πράγματα ἐδηλώθησαν ὡς προσωρισμένα δι' ἐξαγωγὴν καὶ ὅτι ἐντὸς τοῦ τριμήνου πωληθέντα ἐν τῷ συνόλω αὐτῶν πρὸς ἐξαγωγὴν, ἐξήχθησαν πράγματι εἰς ἄλλον Δῆμον παρὰ τοῦ ἀγορασταῦ, οὐδένα μὲν νόμον παρεβίασεν ἢ ἀπόφασις ἀπορρίψασα τὴν τὸν δασμὸν ἀξιοῦσαν ἀγωγὴν, ἐφήρμοσε δ' ἐκ τοῦ ἐναντίου ὀρθῶς τὰς ἀνωτέρω διατάξεις τῶν ἄρθρων 1 καὶ 11 τοῦ III' νόμου, κρίνας, ὅτι ἡ τοιαύτη πώλησις, γενομένης καὶ τῆς ἐξαγωγῆς, οὐδόπως ἐνέχει τὴν ἔννοιαν τῆς ἐν τῷ τόπῳ καταναλώσεως, τοσοῦτο δὲ μᾶλλον ὡςφ' ὀρίζοντος τοῦ ἄρθρου 11 τοῦ νόμου, ὅτι τὰ μὴ ἐσυχθέντα εἶδη ὑποβάλλονται εἰς τὴν πληρωμὴν τοῦ δασμοῦ, ὅτι ταῦτα τοῦτέστι φορολογοῦνται καὶ οὐχὶ ὁ εἰσαγωγὸν, αὐδόπως ἐξετάζεται διὰ τίνος μέσου ἢ δικαιοπραξίας ἐγένετο ἡ ἐξαγωγή, ἀλλ' ἂν ἐγένετο ἐντὸς τοῦ τριμήνου τοιαύτη καὶ ἐν τῇ κοινομένῃ περιπτώσει, ὁ ἀγοραστὴς ἔστιν οὐχὶ ὁ δι' οὗ κατηναλώθησαν ἐν τῷ Δήμῳ τῆς εἰσαγωγῆς τὰ εἶδη, ἀλλ' ὁ διὰ τῆς παρὰ τοῦ εἰσαγωγόντος πωλήσεως γενομένου ὑποκαταστάτης αὐτοῦ, δι' οὗ ἐξήχθησαν εἰς ἄλλον δῆμον τὰ ἐν τῷ ὄρχικῶς εἰσυχθέντα, ἀλλ' ἐν τούτῳ μὴ καταταλωθέντα, κατὰ τὴν ἀνωτέρω ἔννοιαν τοιαῦτα, ὡςφ' γενομένης τῆς ἐξαγωγῆς, οὐδένα μὲν δασμὸν ὀφείλουσιν, εἰς ὃν Δῆμον ὀρχικῶς πρὸς διαμετακόμισιν εἰσῆχθησαν, ὑποβληθήσονται, δὲ εἰς τοῦτον εἰς τὸν ἐν ᾧ καταναλωθήσονται καὶ μετὰ τὰ εἰρημένα ὁ μοναδικὸς περὶ τοῦ ἐναντίου λόγος ἀναιρέσεως, καθ' ὃν ἡ γενομένη τοιαύτη πώλησις τὴν ἔννοιαν ἔχει τῆς τοπικῆς καταναλώσεως ἔστιν ἀπορριπτὸς».

618.— Τοιαύτη εἶναι ἤδη ἡ παγία νομολογία. Ἐπὶ τοῦ παρόντος δὲν μᾶς ἐνδιαφέρει τὸ ζήτημα ἂν ἡ πώλησις ἀποτελῇ καταναλώσιν, ἀλλὰ γενικῶς ἡ ἔννοια τῆς τοπικῆς καταναλώσεως. Καὶ αἰ ἀπὸ τοῦ νόμου 2125 ἀποφάσις τὰ αὐτὰ δέχονται «Ὅπως παροχθῆ ἔννομον δικαίωμα εἰσφοράσεως, ἀπαιτεῖται, ἵνα τὰ εἰσαγόμενα ἢ χρησιμοποιηθῶσιν ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ δι' ἄμμεσον ἀναλώσεως καὶ ἐξαντλήσεως (τροφήμα κτλ.) εἴτε ἱμμεσος διὰ μεταποιησεως εἰς ἄλλο εἶδος πρόφορον ταῖς ἀνάγκαις τῶν κατοίκων... Ἀπέβλεψεν ὁ νόμος οὐχὶ ἀπλῶς εἰς τὴν εἰσαγωγὴν, ἀλλὰ κυρίως εἰς τὴν ἐπιτόπιον διάθεσιν καὶ καταναλώσιν, ποιούμενος ἐνδεικτικῶς χρῆσιν φράσεως (καταναλώσις) ἣτις καὶ γραμματικῶς καὶ ἐν νομικῇ κυριολεξίᾳ ἔχει τὴν ἔννοιαν τῆς πραγματικῆς καταναλώσεως Πρ. Ναυπ. 123-1921.

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 54-1923 τοῦ Ἐφ. Ναυπλίου, ἐπὶ τῆς ἐννοίας εἰσαγωγῆς

καὶ καταναλώσεως λέγει: Ὁ νόμος ἐπιβάλλει εἰς φορολογίαν τὴν τοπικὴν κατανώσειν εἴτε ἐν τῇ κυριολεκτικῇ αὐτῆς ἐννοίᾳ τῆς χρήσεως καὶ διαθέσεως ὑπὸ τῶν κατοίκων εἴτε ἐν τῇ εὐρύτερῃ τοιαύτῃ τῆς διὰ βιομηχανικῆς μεταποιήσεως τῶν προϊόντων εἰς ἕτερον εἶδος, οἷον δὲ καὶ τὴν ἐμπορικὴν κίνησιν . . .

Ἡ τελευταία αὕτη ἀπόφασις διαφέρει ἀπὸ τὰς ἄλλας παρατεθείσας ἀνωτέρω. Ἡ ἀπόφασις τοῦ Πρωτοδικείου Καλαμῶν λέγει: «ἡ κατανώσις περιλαμβάνει τὴν καταστροφὴν, τὴν χρῆσιν καὶ τὴν κατεργασίαν τοῦ προϊόντος πρὸς πλήρωσιν ἀναγκῶν» Ἡ τοῦ Ἄ. Πάγου, 26-1910, ἡ κατανώσις νοεῖται εἴτε ἄμεσος . . . εἴτε ἔμμεσος διὰ τῆς παραγωγῆς ἄλλου εἴδους. Ἡ τοῦ Πρωτοδικείου Ναυπλίου «εἴτε ἔμμεσος διὰ μεταποιήσεως εἰς ἄλλο εἶδος πρόσφορον ταῖς ἀνάγκαις τῶν κατοίκων» Ὅ,τι δηλαδὴ καὶ ἡ ἐμβριθῆς, βίαισι καὶ τῆς προτύπου γαλλικῆς νομοθεσίας ἀνάγκαις τῆς συντάξεως τῆς θέμδος (Θ. Ἀγγελόπουλος Ἀθάνατος) διὰ σχολίων ἐπὶ τῆς Α. Α. Π. 26-1910: «α') ἔμμεσος ἐξάντλησις τοῦ ἀντικειμένου ὑπὲρ τῶν ἀναγκῶν τῶν κατοίκων τοῦ φορολογουμένου Δήμου, ὡς τοῦτο συμβαίνει συνήθως ἐπὶ τῶν τροφίμων καὶ ἐν γένει ἐπὶ τῶν ἄμεσως χρειωδῶν τῆς ζωῆς β') ἔμμεσος ἐξάντλησις διὰ τῆς κατεργασίας καὶ τῆς δι' αὐτῆς μεταβολῆς εἰς ἄλλα ἀντικείμενα χρήσιμα τοῖς κατοικοῖς» «Τοῖς κατοικοῖς» δηλαδὴ τοῦ φορολογουμένου Δήμου, ἢ ὄχι:

619.— Τὸ ἄρθρον 148 τοῦ γαλλικοῦ νόμου τῆς 28 Ἀπριλίου 1816, ἐκ τῶν δογματικῶν τῶν octrois, ὁρίζει:

Οὐδὲν ἀντικείμενον, καίτοι εἰσάγεται ἔξωθεν, ὑπόκειται εἰς δασμὸν, εἰ μὴ δὲν εἶναι προσωρισμένον νὰ καταναλωθῆ ὑπὸ τῶν κατοίκων τοῦ φορολογουμένου τόπου. Ζορμπάνου σ. 348, Pandectes Fr. Octroi No 444.

Ὑπάρχει μέγας ἀριθμὸς ἀντικειμένων, τὰ ὁποῖα εἰσέρχονται εἰς τὸν τόπον, μόνον ἵνα χρησιμοποιήσων εἰς τὴν κατασκευὴν ἄλλων ἀντικειμένων προσωρισμένων διὰ τὸ γενικὸν ἐμπόριον τοιαῦτα εἶναι οἱ ἄνθρωποι, οἵτινες τροφοδοτοῦν τὰς μηχανάς, αἱ πρῶται ὕλαι κ.τ.λ. Τὰ ἀντικείμενα ταῦτα δὲν θὰ ἐπινεξαχθοῦν ἐπὶ τὴν ἀρχικὴν τὴν μορφήν ἐν ταῦτοις θὰ ἐξέλθουν ἐκ νέου, ἀφ' οὗ ὑποστῶσιν μεταμόρφωσιν ἢ ἀφ' οὗ χρησιμοποιήσων εἰς τὸ νὰ γίνῃ ἢ μεταμόρφωσις. Πρέπει δι' αὐτὸ μόνον νὰ ἐξαιρεθῶσιν; Τὸ ζήτημα πολὺ ἠμφισβητήθη.

620.— Κατὰ τινὰ πρώτην περίοδον τὸ Σ. Ε καὶ τὰ τακτικὰ δικαστήρια ἔκρινον, ὁμοφώνως, ὅτι αἱ ὕλαι, περὶ ὧν πρόκειται, ὄφειλον νὰ ἐξαιρεθῶνται παντὸς δικαιώματος octroi. Ἐφαρμογὴ τῆς ἀρχῆς ταύτης εἶχε γίνῃ εἰς τὰ μέταλλα καὶ τὰ εἶδη κανοίμων ὕλων, τὰ ἀναλισκόμενα εἰς τὰ βιομηχανικὰ καταστήματα. Τὸ Ἀκυρωτικὸν ἔκρινεν ὅτι οἱ ἄνθρωποι οἱ προσωρισμένοι εἰς τὴν τροφοδότησιν τῶν μηχανῶν ἀπαλλάσσονται τοῦ φόρου ὡς ἀντικείμενα μὴ προσωριζόμενα εἰς τὴν τοπικὴν κατανώσειν.

Ἄλλ' ἡ νομολογία αὕτη δὲν διετηρήθη. Τὸ πρῶτον δι' ἀποφάσεως ἀπὸ 8 Μαρτίου 1847 τὸ Ἀκυρωτικὸν ἔκρινεν, ὅτι οἱ γινάμθοι οἱ προσωρισμένοι

ἀπλῶς διασχίζον τὴν φορολογουσαν περιφέρειαν, εἴτε πρόκειται περὶ διαμετακομίσεως εἰς ἄλλον τόπον προσορισμοῦ μετ' ἀπόθεσιν μικρᾶς ἢ μακρᾶς τινος, ὀριζομένης ἐκ τοῦ νόμου, προθεσμίας, ὃ ἡμέτερος νόμος καθιεροῖ τὸ αὐτὸ σύστημα, δι' ἑνὸς ἄρθρου.

626. — Τὸ γαλλικὸν σύστημα, εἰς τὴν ἀπλὴν διαμετακομίσειν ἐντὸς 24 ὡρῶν ἢ ἡμερῶν τινων, εἰς τρεῖς ὀριζομένων ὑπὸ τοῦ κανονισμοῦ τύπου, ἐπιβύβλια τὴν παρακαταθήκην ἢ ἀσφάλισιν δι' ἐγγυήσεως τοῦ ἀνήκοντος φόρου, ἐπιστρεφόμενον ἅμα τῇ ἐξόδῳ· προβλέπει δὲ ὁ κανονισμὸς μέτρα ἐλέγχου καὶ διαπιστώσεως αὐτῆς.

Εἰς τὰς διατυπώσεις καὶ ὑποχρεώσεις ταύτας ὑποβάλλονται καὶ τὰ εἰδητὰ προοριζόμενα διὰ τὰς ἀγοράς. Εἰς κοινότητας ὅπου ἡ συρροὴ ζῶων εἰς τὴν ἀγορὰν εἶναι σημαντικὴ, ὁ κανονισμὸς δύναται νὰ προβλέπῃ ὅτι ἡ παρακαταθήκη ἢ ἐγγυήσις τοῦ φόρου δὲν θὰ ἀπαιτῆται. Προβλέπονται δὲ μέτρα ἐλέγχου πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ δόλου.

Ἡ κατάστασις τῆς προσωρινῆς ἀποθέσεως, τῆς ἀποθηκείσεως, δὲν ὑποβάλλεται εἰς ὀριζομένην προθεσμίαν ὁ κανονισμὸς τύπος δι' ἐιδικοῦ ἄρθρου λέγει: «Ἡ διάρκεια τοῦ εντρεπὸτ εἶναι ἀπεριόριστος». Ἡ ἀποθήκευσις δὲν δύναται νὰ ὑποβληθῇ, διὰ τοῦ κανονισμοῦ, εἰς προηγουμένην πληρωμὴν ἐπὶ παρακαταθήκῃ τοῦ φόρου, εἰς κατάθεσιν ἢ παρουσίᾳ ἐγγυήσεως Σ. Ε. 10 Ὀκτ. 1887.

Ἀποθήκευσις λέγει τὸ ἄρθρον 41 τῆς σφ. τοῦ 1814, εἶναι ἡ εὐχέρεια ἢ παραχωρουμένη εἰς ἰδιοκτήτην ἢ ἔμπορον νὰ δέχεται καὶ ἀποθηκεύῃ ἐντὸς τόπου φορολογουμένου, ἄνευ πληρωμῆς τοῦ φόρου, ἐμπορεύματα ὑποκείμενα εἰς αὐτὸν καὶ εἰς τὰ ὁποῖα ἐπιφυλάσσει προσορισμὸν ἐξωτερικόν. Δύναται νὰ εἶναι πραγματικὴ δηλαδὴ εἰς εἰδικὸν κατὰστάσιμα ἔμπειστημένον εἰς τὴν φύλαξιν τῆς ὑληθείας τοῦ φόρου ἢ πλασματικὴ, δηλαδὴ κατ' οἶκον.

627. — Ὁ ἡμέτερος νόμος δὲν παρελάβε τὴν ἀνάλογον αὐτῆν. Λέγει ἀπλῶς: δόσας τὰ εἰς φόρον ὑποκείμενα ἐγχώρια προϊόντα μετακομίζονται διὰ τινοῦ δῆμος ἢ ἀποκίθηται προσωρινῶς ἐν αὐτῷ, δεῖται ὁ μεταφέρων αὐτὰ νὰ προσοδοποιῇ . . . . δύναται δὲ νὰ ζητηθῇ παρ' αὐτοῦ καὶ ἀνάλογος ἐγγυήσις.

628. — Γνωμοδότησις τοῦ Νομικοῦ Συμβουλίου ἀπὸ 4 Δεκεμβρίου 1886, ἐδέχετο . . . . Τὸ ἄρθρον 11 δὲν ὀρίζει περὶ τῆς ἐναποθέσεως οὐδὲ κανονίζει τὰ κατ' αὐτὴν, ὡς οἱ τελωνειακοὶ νόμοι περὶ ἐναποταμιεύσεως πράττουν. Ἐν τούτοις εἶναι ἀναντίρρητον, ὅτι ὁ δῆμος καὶ ὁ ἐνοικιαστὴς κέρτνεται τὸ ἀναμφισβήτητον δικαίωμα νὰ ἐξετάζωσι καὶ ἐποπτεύωσιν, ἂν πράγματι τὰ εἰσαχθέντα ἐν τῷ δήμῳ καὶ προσωρινῶς ἐναποτεθέντα θὰ ἐξαχθῶσιν εἰς ἄλλους δήμους, ἵνα μὴ στερηθῶσι διὰ τῆς καταβολείσεως τοῦ δασμοῦ. Πρὸς ἐνάσκησιν τοῦ δικαιώματος τούτου δικαιούνται ἐὰν ὑπάρχωσι δημοτικαὶ ἀποθήκαι, νὰ ζητήσωσι νὰ ἐναποτεθῶσιν ἐν αὐταῖς τὰ ἐξαχθησόμενα ἐμπορεύματα. Οὐδεμίαν δὲ ἔχω ἀμφιβολίαν, ὅτι καὶ ἐπὶ τοῦ δημοτικοῦ δασμοῦ θὰ ἐφαρμοσθῶσι κατ' ἀναλογίαν αἱ περὶ ἐναποταμιεύσεως δια-

τάξεις. Ἄλλὰ καὶ ἂν δεχθῶμεν, ὅτι ὡς ἐν τῆς σιωπῆς τοῦ νόμου ΞΗ' δὲν ὑποχρεοῦται ὁ εισάγων νὰ ἐναποθέσῃ τὰ τρόφιμα καὶ ἐμπορεύματα εἰς τὰς δημοτικὰς ἀποθήκας ἢ τὰς ἀποθήκας τοῦ ἐνοικιαστοῦ, ὑποχρεοῦται ὅμως πάντοτε νὰ τὰ ἐναποθέσῃ εἰς ἰδιαιτέραν ἀποθήκην δίκλειθρον καὶ νὰ παρηλόγησιν τὴν ἐτέραν τῶν κλειδῶν εἰς τὸν ἐνοικιαστὴν καὶ δὲν δύναται ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ νὰ ἀναμίξῃ τὰ προσωρινῶς ἐναποτεθέντα μετ' ἄλλων καὶ μάλιστα δημοτικῶν ἐμπορευμάτων. Ὁ δῆμος ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἀπαγορεύσῃ πᾶσαν ἀνάμιξιν καὶ νὰ θεωρήσῃ αὐτὴν κατανάλωσιν. . . . Ζορμπάνου σ. 356.

Ὅρθῶς δὲ παρατηρεῖ ὁ συγγραφεὺς, ὅτι ὅλα τὰ ἀνωτέρω στεροῦνται νομικῆς βίας. Οὔτε ὁ νόμος ΞΗ' ἔλεγέ τι οὔτε εἰς τὸν τελωνειακὸν κώδικα παρέπιμπει, οὔτε περὶ δημοτικῶν ἢ ἰδιωτικῶν δικλείθρων ἀποθηκῶν. Πολὺ δὲ μᾶλλον δὲν ἠδύνατο νὰ ἐφαρμοσθῶσιν αὐτὰ καὶ ὑπὲρ τῶν ἐνοικιαστῶν. «Οὐδὲν λέγει ὁ νόμος, σιωπήσας, σκοπίμως ἴσως, ἵνα μὴ παρεμβάλλῃ οὐδὲ τὸ ἐλάχιστον πρόσκομμα εἰς τὸ ἐμπόριον» Ἀδτ.

Κατὰ τὴν ταπεινὴν μας γνώμην, ὄχι καλὸν καὶ σκοπιμὸν, ἀλλ' ἀπαραίτητον ἦτο νὰ ὁμίλει καὶ νὰ ἐκανόνιζε τὸ θέμα κατὰ τρόπον ἀντάξιον τοῦ ἐνδιαφέροντος αὐτοῦ, ὅλων τῶν ἐμπλεκομένων συμφερόντων.

629. — Διατυπώσεις διαμετακομίσεως καὶ ἀποθηκεύσεως. Κατὰ τὴν γαλλικὴν νομοθεσίαν, ὡς ἐπαναλαμβάνεται εἰς τὸν κανονισμὸν τοῦ οὐστροί, ἡ ἀποδοχὴ εἰς τὴν ἀποθήκην ὑπόκειται εἰς προηγουμένην, τῆς εἰσαγωγῆς τῶν εἰδῶν, ἔγγραφον δῆλωσιν εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ φόρου δι' ἧς ἀναλαμβάνεται καὶ ἡ ὑποχρέωσις πληρωμῆς τοῦ φόρου διὰ τὰ εἶδη, τῶν ὁποίων δὲν θὰ ἀπεδεικνύτο ἡ ἐξαγωγή, εἰς τὴν ἐκδοσὶν δελτίου ἀποθηκεύσεως καὶ ἐν περιπτώσει πλασματικῆς τοιαύτης εἰς τὴν δῆλωσιν τῶν μαγαζιῶν, ἀποθηκῶν καὶ ὑπογείων, ὅπου θὰ ἀποτεθῶσι τὰ ἐμπορεύματα εἰς τὴν ὑποχρέωσιν ὅτι θὰ ἐπιτρέπουσι τὰς ἐπισκέψεις καὶ ἐρεῦνας εἰς τοὺς ὑπαλλήλους· νὰ ἀνοίγωσι εἰς πᾶσαν αἴτησιν τὰ ἐπόγεια, μαγαζεῖα κτλ. καὶ νὰ κἀμνον. κατὰ τὸν τρόπον καὶ τὰς ἀπαιτούμενας ὑπὸ τοῦ κανονισμοῦ διατυπώσεις, τὰς δηλώσεις ἐξαγωγῆς.

Ὁ ἡμέτερος νόμος οὐδεμίαν ποιεῖται μνείαν περὶ τοῦ τρόπου τῆς ὀφειλομένης προειδοποιήσεως ἀλλὰ μόνον, ὅτι σὺν τῇ εἰδοποιήσει δίδει καὶ ἀκριβῆ σημείωσιν τῶν εἰδῶν καὶ τοῦ ποσοῦ ἐκάστου αὐτοῦ. Ζορμπάνου σ. 353.

Κατὰ τὴν παγίαν νομολογίαν τῶν δικαστηρίων, ἡ προειδοποίησις δὲν θὰ γίνεται ἐγγράφως, καθόσον οὕτω μόνον δύναται νὰ πιστοποιηθῇ ἀκριβῶς ἡ ἀπαιτούμενη σημείωσις τῶν εἰσαγομένων εἰδῶν ἐν λεπτομερείᾳ καὶ τὸ ποσοῦν ἐκάστου αὐτῶν καὶ διὰ τῆς ἐγγράφου ταύτης εἰδοποιήσεως καθίσταται εὐχερестέρᾳ καὶ μᾶλλον ἐπακριβῆς ἢ μετὰ παρέλευσιν τῆς τασσομένης τριμήνου προθεσμίας ἐξεῦρεσις τοῦ δασμοῦ τοῦ ἐπιβαλλομένου ἐπὶ ἐκείνων ἐκ τῶν εἰσαχθέντων εἰδῶν, ὧν ἡ ἐξαγωγή δὲν ἤθελεν σποδειχθῆ ἑπιμελείᾳ τοῦ εἰσαγαγόντος. Ἐρ. Ἀθ. 866-1895, 1552-1895.

630. — Δύναται νὰ ζητηθῇ κατὰ τοῦ μεταφέροντος καὶ ἀνάλογος ἐγγήσις, ὅτι τὰ εἰσκομιζόμενα δὲν θὰ καταναλωθῶσιν ἐν τῷ δήμῳ, ση-

μοῖ ὁ Ζορμπάνος σ. 354. Καλλίτερον εἶναι, νομίζω, νὰ λεχθῆ διὰ τῆς ἐγγυήσεως ἀσφαλίζεται ἡ πληρωμὴ τοῦ ἀνήκοντος φόρου Ἡ γαλλικὴ νομοθεσία διὰ τὴν περίπτωσιν τῆς ἀπλῆς διελεύσεως ἢ διαμετακομίσεως λέγει «ὁ φόρος καταβάλλεται ἐπὶ παρακαταθήκῃ ἢ ἀσφαλίζεται δι' ἐγγυήσεως» Ὁ ἡμέτερος τελωνειακὸς κώδιξ ὀρίζει «διὰ τὰ εἰς ἰδιωτικὰ ἀποθημῆς ἀποταμιεύματα ἐμπορεύματα δίδεται προσωπικὴ ἐγγύησις διὰ τὰ τελωνειακὰ τέλη καὶ ἄλλα δικαιοῦματα».

Πῶς θὰ ἀναλογισθῆ ἡ ἐγγύησις αὕτη, παρὰ τίνος ἀρχῆς θὰ συντάσσεται τὸ ἔγγραφον τῆς ἐγγυήσεως καὶ ποῦ θὰ κατατίθεται αὕτη, περὶ τούτων οὐδὲν διαλαμβάνει ὁ νόμος, παρετήρη ὁ ἀείμνητος Ζορμπάνος, σ. 354. Οὐτε διέλαβεν ἀκόμη.

Ἐν τῇ σιωπῇ τοῦ νόμου ὁ συγγραφεὺς, ἐδέχτο ὡς δίκαιον, ὅπως ἡ ζητούμενη ἐγγύησις μὴ ὑποβαίῃ ἐν πάσῃ περιπτώσει τὸ ποσὸν τοῦ φόρου. Φαίνεται λοιπὸν κρατοῦσα τότε ἡ ἐρμηνεία ὅτι ὁ νόμος ἐπιβάλλει χρηματικὴν ἐγγύησιν. Διὰ τὰ λοιπὰ ἐφράνα, ὅτι ὁ εἰσάγων καὶ ἀποταμιεύων δύναται νὰ ἀξιώσῃ, ὅπως τὸ ἔγγραφον τῆς ἐγγυήσεως συνταχθῆ παρὰ τοῦ τελωνου, παρ' αὐτῶν δὲ κατατιθῆ καὶ ἡ ἐγγύησις, ἥτοι ἐνώπιον δημοσίας ἀρχῆς, εφαρμοζομένων τῶν σχετικῶν διατάξεων τῆς τελωνειακῆς νομοθεσίας». Ἀλλὰ τούτα, σιωπῶντος τοῦ νόμου καὶ μὴ παραπέμποντος, στεροῦνται νομικῆς βίας ὡς καὶ ἀνωτέρω ἐλέχθη δι' ἄλλα κενὰ αὐτοῦ.

631. — Ἦδη, ἔγγραφον τοῦ Ὑπουργείου, 25897 — 1931, λέγει: «Τὸ Ὑπουργεῖον ἐδέχθη, ὅτι ἡ ἐγγύησις δύναται νὰ συνίσταται οὐ μόνον εἰς χρήματα ἀλλὰ καὶ εἰς ἀνέκκλητον ἐγγυητικὴν ἐπιστολὴν ἀνεγνωρισμένης Τραπεζῆς. Τούτου δοθέντος, κατὰ μίλλον λόγον δύνανται νὰ γίνωσι δεκτοὶ λόγῳ ἐγγυήσεως χρηματιστηριακοὶ τίτλοι δημοσίων δανείων, καθ' ὅσον καὶ διὰ τούτου πληροῦται ὁ σκοπὸς τοῦ νόμου». Ἡ κατάθεσις τῆς ἐγγυήσεως δεόν νὰ γίνεται παρὰ τῷ Δημοτικῷ Ταμείῳ ἢ τῷ Ταμείῳ Παρακαταθηκῶν καὶ Δανείων, οὐδέποτε δὲ εἰς χεῖρας τοῦ ἐνοικιαστοῦ, εἰς ὃν θὰ παραδίδεται τὸ σχετικὸν χρηματίδιον τῆς καταθέσεως, ἐν ᾧ θὰ γίνεται μνεία τῆς περιπτώσεως τῆς ἐκπτώσεως τῆς ἐγγυήσεως ὑπὲρ τοῦ ἐνοικιαστοῦ. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ δυνατόν τῆς καταθέσεως παγίας ἐγγυήσεως ὑπὸ τῶν εἰσαγωγέων, δι' ἐμπορεύματα, ἅτινα κατὰ συνέθειαν διαμετακομιστικῶς εἰσάγουσιν εἰς τὸν Ἄμμον, τούτο δεόν νὰ κανονίζεται μεταξύ ἐνοικιαστοῦ καὶ εἰσαγωγέων, καθ' ὅσον πρόκειται περὶ διευκολύνσεως εἰς τὰς σχέσεις αὐτῶν, στηριζομένης εἰς τὴν καλὴν πίστιν ἡμεροτέρων τῶν ἐνδιαφερομένων μερῶν».

632. — Ἀποκλείεται δηλαδὴ ἡ ἀξιοχρεῶς προσωπικὴ ἐγγύησις. Ἀνεξαρτήτως τῆς σκοπιμότητος τῶν δεκτῶν γενομένων, ὑπάρχει ζήτημα πῶς ἐδέχθη τὸ Ὑπουργεῖον, δι' ἐρμηνείας; Ἀλλὰ ταῦτα δὲν εἶναι ἐρμηνεία κειμένων διατάξεων, ἀλλὰ τοῦλάχιστον συμπλήρωσις τοῦ νόμου, κανονισμὸς λεπτομερειῶν ἀναγκαίων πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ νόμου. Αὐτὸς δὲ ὁ κανονισμὸς καὶ ὁ νόμος 2125 ἀρθ. 25 καὶ ὁ κώδιξ ἀρθ. 407 ὀρίζει πῶς οφείλα νὰ γίνονται. Ὡς πρὸς δὲ τὰς περὶ παγίας ἐγγυήσεως ὁδηγίας, ἀπλῆ ἐπίσης εἶναι ἡ

παρατήρησις ὅτι ἐπὶ βίης δημοσίου δικαίου, φορολογικῆς, τὰ περὶ ἰδιαιτέρων συμφωνιῶν τῶν μερῶν καὶ διευκολύνσεων στηριζομένων εἰς τὴν καλὴν πίστιν, δύσκολα εἰμποροῦν νὰ ἔχουν θέσιν. Αὐτὰ καὶ τόσα ἄλλα ἔχουν ἀνάγκη ὀργανικῆς ρυθμίσεως, κατὰ τὸ Δημόσιον Δίκαιον, διὰ τῆς νομοθετικῆς καὶ κανονιστικῆς προβλέψεως.

633.— *Μετὰ παρέλευσιν τριῶν μηνῶν, τὰ εἶδη, ὧν ἡ ἐκ τοῦ δήμου ἐξαγωγή δὲν ἀποδειχθῆ ἐπιμελεῖα τοῦ μετενεγκόντος, ὑποβάλλονται εἰς τὴν πληρωμὴν τοῦ φόρου κ.τ.λ.*

Τὴν προθεσίαν ταύτην ἠῤῥησεν ἡ νομοθεσία μας κατ' ἐξαιρέσειν μόνον διὰ τοὺς ἐγχωρίους τυροὺς καὶ γενικῶς τὰ γαλακτομικὰ προϊόντα διὰ διατάξεως ἐιδικῆς ἀρθ. 20 ν. 4108, προσκολληθείσης εἰς τὰς ὀργανικὰς τοῦ ἀρθροῦ 284 τοῦ κώδικος.

Εἶναι ἡ κατὰ πλάσμα τοῦ νόμου τοπικὴ κατανάλωσις, ὡς χαρακτηροῖται ἢ νομολογία καὶ θεωρία, ἢ πλασματικὴ, ἐκτὸς τῆς ἀμέσου ἢ ἐμμέσου, ὡς ἐπλάσειν αὐτὴν ὁ νόμος διὰ τῆς ἀπλῆς παρελεύσεως τριμηνίας ἀπὸ τῆς εἰσαγωγῆς, μεθ' ἣν κατὰ διάταξιν τοῦ νόμου πᾶν εἰσαχθὲν ἀντικείμενον θεωροῦνται πλέον καταναλωθὲν καὶ ἀναλκαίως φορολογήσιμον, ἄνευ οἰασθήποτε ἄλλης ἐξετάσεως, ἐὰν τὸ ἀντικείμενον τοῦτο κατηναλώθη πράγματι, ἢ ἄρα ἢ τυχὸν ἀναεξίχθη. Ἀγγελουπόλου, ἀνάλωσις ἐν Θέμειδι ὑπὸ Α. Α. Π. 20-1919.

Ἐν περιπτώσει, λοιπὸν, ἐξαγωγῆς τῶν εἰδῶν μετὸ τὴν παρέλευσιν τοῦ τριμήνου, ὑπόκεινται εἰς τὴν πληρωμὴν τοῦ φόρου. Δὲν ὑπόκειται ζήτημα. Δὲν χωρεῖ ἀνταπόδειξις.

634.— Ὁ μεταφέρων τὰ εἶδη, ἵνα ἀπαλλαγῆ τοῦ φόρου δεφεῖται, κατὰ τὸν νόμον, α') νὰ προειδοποιήσῃ... β') νὰ δώσῃ ἀνάλογον ἐγγύησιν, ἂν ζητηθῆ γ') νὰ ἀποδείξῃ τὴν ἐντὸς τριμήνου ἐπανεξαγωγήν. Ἐὰν ἔκαμε τὴν νόμιμον προειδοποίησιν, δὲν δύναται ὁ ἐνοικιαστὴς νὰ ἀπαιτήσῃ φόρον πρὸ τῆς παρελεύσεως τῆς τριμήνου προθεσίμιας. Εἰσπραξίας δὲ φόρον ὑπέχει ποινικὴν εὐθύνην συμφώνως τῷ ἀρθρῷ 16 τοῦ νόμου 2125, ὡς διαπραττων τὸ ἀδίκημα τῆς καταπίσεως. Δύναται νὰ ζητήσῃ ἀνάλογον ἐγγύησιν, ἀλλ' εἶναι διάφορος ἢ κατὰθεσις ἐγγυήσεως καὶ πληρωμὴ φόρον Δ. Ὑπ. 50223 - 1920.

Εἰς μεταγενέστερον ἔγγραφον τοῦ Ὑπουργείου, 39721-1930 πρὸς τὸν Γεν. Διοικητὴν Μακεδονίας, προκειμένον περὶ μεταφερομένων τάπητων, ἀναγινώσκωμεν: «Ἐφ' ὅσον ὁμοῦ μετὰ τὴν ἐπεξεργασίαν οἱ τάπητες πρόκειται νὰ καταναλωθῶσιν ἐν τῷ Δήμῳ, ἐν ᾧ ἐπεξεργασθῆσιν ὑπόκεινται εἰς τὸν δημοτικὸν φόρον τῶν ἐγχωρίων προϊόντων, ὁρθῶς δὲ ὁ ἐνοικιαστὴς τοῦ δημοτικοῦ φόρου εἰσπράττει ἐπὶ παρακαταθήκῃ τὸν ἀναλογοῦντα φόρον, ἢ ὁμοῦ παρακαταθήκην ὀφείλει νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τοὺς ἐνδιαφερομένους μετ' ἀπόδειξιν ὑπ' αὐτῶν ὅτι οἱ εἰσαχθέντες πρὸς ἐπεξεργασίαν τάπητες ἐπανεξίχθησαν ἐκ τοῦ Δήμου». Ἀναφέρεται λοιπὸν ἡ ὁδηγία εἰς τὰς περὶ διαμετακομίσεως διατάξεις τοῦ νόμου. Καὶ εἶναι φανερόν, ὅτι καὶ εἰς τὸν νόμον δὲν στηρίζεται καὶ ἀσυνεπῆς πρὸς τὰς ὡς ἀνωτέρω ὁδηγίας καὶ δὴ πρὸς

τὴν ὡς ἀνωτέρω 25597-1931, ἣτις ἀποκλείει τὴν κατάθεσιν τῆς ἐγγυήσεως εἰς χεῖρας τοῦ ἑνοικιστοῦ.

6325. — Κατὰ γνωμοδότησιν τοῦ Νομικοῦ Συμβουλίου ὑπ' ἀριθ. 15 τοῦ 1886 ὁ δῆμος ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ εἰσπράξῃ ἀμέσως τὸν δασμὸν, ὅμοι ὡς βεβαιωθῆ. ὅτι τὰ ἐναποτεθέντα εἰσῆχθησαν εἰς κατανάλωσιν, δὲν εἶναι δηλαδή ὑπόχρεως, διότι ἐγένετο δήλωσις περὶ ἐναποθέσεως, νὰ ἀναμείνῃ νὰ παρέλθουσιν οἱ τρεῖς μῆνες. Τὸ τρίμηνον ἰσχύει διὰ τὰ ἐμπορεύματα καὶ τὰ ὄνια, ὧν δὲν ἐβεβαιώθη ἡ ἐξαγωγή, οἷχι δὲ καὶ δι' ἐκεῖνα, ἅτινα ἐβεβαιώθη, ὅτι εἰσῆχθησαν εἰς κατανάλωσιν. Τὰ αὐτὰ δικαιώματα ἔχει καὶ ὁ ἑνοικιστὴς Ζορμπάνου σ. 363.

6326. — Ἐάν ὁ μετεγγυῶν δὲν προειδοποιήσῃ, ὀφείλει νὰ καταβάλλῃ τὸν φόρον καὶ εἰάν κατέβαλεν αὐτόν, δικαιοῦται νὰ ζητήσῃ τὴν ἐπιστροφὴν αὐτοῦ, ἂν ἐντὸς τῆς τριμῆνου προθεσμίας ἐξήχθησαν τὰ εἶδη ἐκ τοῦ δήμου διότι τὸ ἐκ τῆς ἑλλείψεως προειδοποιήσεως τεκμηρίον καταναλώσεως, δὲν εἶναι ἀνεπίδεκτον ἀναποδείξεως. Τὸ βίαιος τῆς τοιαύτης ἀποδείξεως φέρει ὁ μετεγγυῶν τὰ εἶδη εἰς τὸν δῆμον, ὁμοίως τὸν αὐτὸν ἂν πρὸ τῆς ἐξαγωγῆς αὐτῶν ἐγένοντο κύριαι τῶν εἰδῶν ἕτεροι συνετελεῖσθαι οἰωνοῦντε μεταβιβαστικῶν πράξεων. Δ. Υ. 36921 - 1931.

6327. — Ἡ ἀπόδειξις τοῦ ἐναντίου τοῦ νομίμου τεκμηρίου, ἣτοι ὅτι τὰ εἶδη δὲν καταναλώθησαν ἐν τῷ δήμῳ, καθ' ὃ ἐξαχθέντα, ἐντὸς ὅμοι τῆς προθεσμίας τῶν τριῶν μηνῶν, ἀπὸ τῆς εἰσαγωγῆς, ἐπιβάλλεται καὶ ἐν ἑλλείψει προειδοποιήσεως καὶ ἐν ἡ περιπτώσει ἣθελε γενῆ ἡ προειδοποιήσις, ὅπως μὴ ἐποβληθῶσι ταῦτα εἰς τὸν ἀνήκοντα δημοτικὸν φόρον μετὰ τὴν πάροδον τῆς τριμῆνου προθεσμίας. Α. Π. 14-1924.

6328. — Τὰ πρὸς ἀπόδειξιν τῆς ἐξαγωγῆς προσυγόμενα στοιχεῖα δὲν εἶναι ἐποχρεωτικά διὰ τὸν δῆμον ἢ τὸν ἑνοικιστὴν τοῦ φόρου, καθίστανται ὅμοι τοιαῦτα, εἰάν ἣθελον ἀναγνωρισθῆ διὰ τῆς δεκτικῆς ὁδοῦ, ἣν ὄσον νὰ ἀκολουθήσῃ ὁ μετεγγυῶν τὰ εἶδη ἐν ἀρνήσει τοῦ δήμου ἢ τοῦ ἑνοικιστοῦ, ὅπως ἀποδεχθῆ ταῦτα. Δ. Υ. 39263, 20-6-1931. Βεβαίωσις ἡ διαταγή, ὅτι δὲν ὑπάρχει κανονισμὸς τοῦ τρόπου καὶ τῶν διατυπώσεων πρὸς βεβαίωσιν τῶν ἀναεξαγωγῶν.

6329. — Ἡ δὲ ὑπ' ἀριθ. 50223 τοῦ 1920, ὁμολογεῖ τοῦτα, διὰ τὴν ἀντίστροφον περίπτωσιν: Παρελθούσης τῆς τριμῆνου προθεσμίας ὁ ἑνοικιστὴς δύναται νὰ ἀπαιτήσῃ τὴν πληρωμὴν φόρου δι' ὅσα εἶδη δὲν ἐξήχθησαν ἐκ τοῦ δήμου, ἀλλὰ καταναλώθησαν ἐν αὐτῷ. Δὲν δύναται ὅμοι νὰ γίνῃ χρῆσις τῶν ἀναγκαστικῶν μέσων πρὸς εἰσπράξιν τοῦ φόρου... Ἄλλ' ὁ νόμος 2125 δὲν διαγράφει περαιτέρω διαδικασίαν πρὸς βεβαίωσιν τῆς ἐν τῷ δήμῳ καταναλώσεως τῶν ἐπὶ διαμετακόμισιν εἰσαγομένων πραγμάτων, δὲν ἀποτελεῖ δὲ τίτλον δεκτικῶν δικαιοπρακτικῆς ἐκτελέσεως ἢ δήλωσις τοῦ ἑνοικιστοῦ περὶ τῶν ἰδίων αὐτοῦ ἀξιώσεων. Κατὰ ταῦτα ὁ ἑνοικιστὴς ὀφείλει νὰ προσφύγῃ εἰς τὰ δικαστήρια. . . .

6330. — Διαδικασία βεβαίωσεως τῆς ἐν τῷ δήμῳ καταναλώσεως.

είναι πολύ δύσκολον νά τύρθη. Διαδικασία προβλέπεται, σκοπούσα βεβαίωσιν τῆς ἀναεξαγωγῆς, ὑπὸ τῶν γαλλικῶν κανονισμῶν. Τὰ ἄρθρα 43 καὶ ἐφεξῆς τῆς οἰκ. 1814, κανονίζουν εἰς τὰς λεπτομερείας τὴν λειτουργίαν τῶν ἀποθηκεύσεων, πραγματικῶν καὶ πλασματικῶν: διατυπώσεις ἐξαγωγῆς τῶν ἐν ἀποταμιεύσει ἐμπορευμάτων λογαριασμοὶ εἰσόδου καὶ ἐξόδου ἐπαληθεύσεις κατ' οἶκον δικαιώματα πληρωτέα διὰ τὰ ἐλλείποντα εἶδη κανονισμοὶ λογαριασμῶν ἐκπτώσεις δι' ἐμπορεύματα ὑποκείμενα εἰς φόρον, αἵτινες ἐν ἡ περιπτώσει δὲν προβλέπει ὁ κανονισμὸς, ἐκτιμῶνται ὑπὸ τῶν δικαστηρίων. Λογιστικὸν τῶν πραγματικῶν ἀποταμιεύσεων παραλαβῆς εἰδῶν κ.τ.λ.

Ἡ ἡμετέρα νομοθεσία ἐξέφυγεν ἀπὸ τὰ ἀντιπαθῆ αὐτὰ δίκτυα διατάξεων, πρὸς τὴν βεβαίωσιν διὰ τῆς δικαστικῆς ὁδοῦ βάσει παντὸς νομίμου μέσου καὶ διὰ μαρτύρων.

641.— Τὸ Ἐφετεῖον Ναυπλίου κρίναν ὅτι οἱ ἐν τῷ ἄρθρῳ 10 τοῦ ν. 2125 ἀνυπαγομένοι περιορισμοὶ καὶ αἱ συνέπειαι τῆς παρόδου τῆς τασσομένης προθεσμίας δὲν ἀφορῶσι τὰ διὰ τινος δήμου μετακομιζόμενα. . . ὅταν ταῦτα προορίζωνται εἰς ἐξαγωγήν οὐχὶ ἐντὸς τοῦ Κράτους ἀλλ' εἰς τὴν ἀλλοδαπήν, ὅτε εἰς αὐδεμίαν ὑπόκειται φορολογίαν, ψευδῶς ἠρημηνευσεν τὸν νόμον καὶ ἰσχυρῶς ἐφήρμοσεν τὰ ἄρθρα § 1 β καὶ 10 τοῦ νόμου 2125 μηδεμίαν πρὸς τοῦτο ποιούμενον διάκρισιν. Α. Π. 14-1924.

Ἡ ἀναρθεῖσα 54-1923 ἀπόφαισις τοῦ Ἐφετεῖου Ναυπλίου ἐδέχτο, ὅτι ὁ νόμος ἐποβάλλει εἰς φορολογίαν τὴν τοπικὴν κατανάλωσιν, ἄμεσον ἢ ἕμμεσον, οὐχὶ δὲ καὶ τὴν ἐμπορικὴν κίνησιν τῶν διὰ τὴν ἀλλοδαπήν ἀποστελλομένων ἐμπορευμάτων, οἷαν ἀποτελεῖ ἡ διέλευσις των ἐκ τινος Δήμου.

Δηλαδή ἡ ἀπόφαισις τοῦ Ἐφετεῖου ἠθέλησε νά ἐπιβάλη τὴν πραγματοποίησιν τῆς γενικῆς φορτῆς, καὶ ἐπιταγῆς, ὁρισμοῦ οὐσίας νόμου, ὅπως φορολογηθῆται μόνον ἡ τοπικὴ κατανάλωσις. Καὶ ἡ ἀπόφαισις τοῦ Α. Πάγου διακηρύσσει, ὅτι ἡ δικαιοσύνη, ἡ διαδικασία, τὴν ὁποίαν καθιέρωσεν ὁ αὐτὸς νόμος, δὲν ἐπιτρέπει τὴν ἔξω αὐτῆς ἀπόδειξιν ὅτι τὰ εἶδη, ἐν τῇ περιπτώσει, ἦσαν προορισμένα διὰ τὴν ἀλλοδαπήν, ὅτε φυσικὰ δὲν ὑπάρχει ζήτημα πληρωμῆς φόρου τοπικῆς καταναλώσεως.

642.— Ἡ διοικητικὴ νομολογία, τοῦ Ὑπουργείου, ἀκολουθεῖ τὴν παγίαν νεωτέραν τοιαύτην τῶν δικαστηρίων, ἐπὶ τῆς ἐννοίας τῆς τοπικῆς καταναλώσεως καὶ εἰδικῶς ὅτι ἡ πώλησις τῶν μεταφερομένων εἰς δήμους εἰδῶν, ὅπως ἴσως καὶ ἂν ἐνεργῆται αὐτή, δὲν ἀποτελεῖ κατανάλωσιν. Ἐγκ. 55-1930. Ἐγγρ. 36944-1929, 36021-1931, 39466-1931, 60328-1931 πρὸς τὸ Σ. Ἐπικρατείας.

Ἀφροσὴν, εἰς τὴν ἀλληλογραφίαν ταύτην, ἔδωκε περίπτωσις δήμου ἐνεργούντος βάσει ἐγκυκλίου τοῦ Ὑπουργείου 44-13 Νβρίου 1913 πρὸς τοὺς Νομάρχαι, περιλαμβανούσης καὶ ταῦτα: Ἐάν ἡ ἐν τῷ Δήμῳ εἰσαγωγή δὲν περιορίσθῃ εἰς ἀπλὴν διαμετακόμισιν ἢ προσωρινὴν ἀπόθεσιν, ἀλλ' ἐπικολούθησε καὶ ἐκποίησις ἐν αὐτῷ τῷ Δήμῳ, δὲν εὐρισκόμεθα πλέον εἰς τοὺς ὄρους τῆς ἐξαιρετικῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 11 τοῦ νόμου ΞΗ' ἀλλ' εἰλό-

γως δύναται νὰ υποστηριχθῆ ἡ τοπικὴ κατανάλωσις αὐτῶν δικαιολογούσα κατὰ τὸν προσημαίνον ΞΗ' νόμον τὴν πληρωμὴν δημοτικοῦ δασμοῦ. Οὕτως ἀπεφάνθη καὶ τὸ Ἐφετεῖον Ἀθηνῶν. 1710-1904. Τὸ δὲ Νομικὸν Συμβούλιον, 68477-1913, δέχεται ἐπίσης ὅτι «ἡ πώλησις τῶν ἐν τινι δήμῳ εἰσαχθέντων ἔμπορευμάτων ἀποτελεῖ κατανάλωσιν ἐν αὐτῷ καὶ ἔπομένως καταβλητέος ὁ ἀνάλογος δημοτικὸς φόρος».

Αἱ νεότεροι δικαστικαὶ ἀποφάσεις ἐδῶσαν ἀντίθετον, τὴν μόνην ἀφ' ἧς, λύσιν.

643.— Συνέβαλε δὲ καὶ ἡ ἐκὰδ νομοπαθῶν ἀνάλωσις τοῦ θέματος κατὰ τὸν τρόπον ἄρτιον. Ἀγγελοπούλου ἐν Θέματι ΚΖ' σ. 349-352 ἐξ ἀφορμῆς γνωμοδοτήσεως Κουτσομητοπούλου ἀναλύοντας «... Ἡ ἀπὸ τοῦ δημοτικοῦ δασμοῦ ἀπαλλαγὴ, κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 11 τοῦ ΞΗ' νόμου» ὀρίζεται ἀπλῶς ὡς συνέπεια τῆς ἐκ τοῦ δήμου ἐντός τριμήνου ἐπιναξαγωγῆς τοῦ εἰσαχθέντος (τηρουμένων καὶ τῶν διατυπώσεων εἰσπραχθέντος καὶ ἐγγυήσεως) ἢτοι ὡς κατανάλωσις συνεπάγουσα τὴν πληρωμὴν δημοτικοῦ δασμοῦ ὀρίζεται ἢ μὴ ἀποδείξει τῆς ἐντός τριμήνου ἐπιναξαγωγῆς τοῦ ἐκ τοῦ ἐν τῷ εἰσῆχθῆ δήμου ἔμπορευματος. Ξένον συνεπῶς καὶ ἀνεπαρκτοῦν ἐν τῷ νόμῳ ΞΗ', ὅτι ἡ πώλησις ἰσοδυναμεῖ πρὸς κατανάλωσιν, περὶ οὗ καὶ ἐν αὐτῷ ἄλλῳ νόμῳ ὑπάρχει ἐλάχιστον ἴχνος» Ὁ δὲ Ἀγγελόπουλος, ἀφ' οὗ δίδει τὴν ἔννοιαν τῆς κατανάλωσως, ἀμεσοῦ, ἔμμεσοῦ, πλασματικῆ ἐκ τοῦ νόμου, ἐπέχειται «Πᾶσα ἄλλη εἰσαγωγή καὶ ἀναξαγωγή οἰουδέποτε ἀντικειμένου μὴ δυναμένου νὰ ὑποβληθῆ εἰς μίαν τῶν τριῶν ὡς ἄνω κατηγοριῶν, ἢτοι τῆς ἀμεσοῦ ἢ ἔμμεσοῦ ἐξαντλήσεως ἢ τῆς πλασματικῆς τοιαύτης, εἶναι ἀπλῆ δόλυσις... Τοῦτων τεθέντων ἔπεται ἀφ' ἑαυτῆς ἢ ἀπάντησις ὅτι μετὰ τῶν ἐνεργειῶν, διὰ τῶν ὁποίων ἐν εἰσαχθέν ἀντικείμενον δύναται νὰ ἐξαντληθῆ ἢ νὰ μετατραπῆ εἰς ἄλλο καὶ ἐκ τούτου νὰ θεωρηθῆ ὡς κατανάλωθῆν, βεβαίως δὲν δύναται νὰ λογισθῆ ἢ ἀπλῆ καὶ μόνη ἀγοραπωλησία ἢ καὶ ἄλλη καθ' οἰουδέποτε τρόπον μεταβίβασις τοῦ ἀντικειμένου, διότι ἡ ἐνέργεια αὕτη, λαμβανομένη καθ' ἑαυτήν καὶ οὐχὶ ἐν σχέσει πρὸς τὸν σκοπὸν κατανάλωσως ἐν τῷ τόπῳ, δὲν καταρτίζει μεταβολὴν τινα ἐν τῇ ὑποστάσει τοῦ πρῆγματος, εἴτε ἐξαντλοῦσα αὐτό, εἴτε μεθιστώσα αὐτό εἰς νέον εἶδος, ὥστε νὰ γίνεταί ἀδύνατος πλέον ἢ ἀναξαγωγὴ του, ἢ ἀποτελοῦσα τὸ κύριον στοιχεῖον τοῦ ἀφορολογητοῦ...».

644.— Τὰ εἰς τὰς ἑβδομαζιαιὰς ἀγορὰς μεταφερόμενα ζῆλα ὑπόκεινται εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῶν διατάξεων περὶ διαμετακομίσεως τοῦ ἀρθροῦ 284. Οἱ μεταφέροντες ζῆλα εἰς αὐτὰς ἐπ' ὅσον δὲν προειδαποιοῦσι περὶ τῆς προσωρινῆς ἀποθέσεως ἢ διαμετακομίσεως ὀφείλουσι νὰ καταβάλωσι τὸν δημοτικὸν φόρον καὶ ἐν περιπτώσει ἀναξαγωγῆς πρὸ τῆς παρελεύσεως τριῶν μηνῶν ἀπὸ τῆς εἰσόδου δύναται οἱ μετενεγκόντες νὰ ἀναζητήσωσι τὸν φόρον ἀποδεικνύοντες τὴν ἐξαγωγὴν, ἔστω καὶ ἂν ἕτεροι εἰσὶν οἱ ἐξαγωγόντες τὰ εἶδη γενόμενοι κύριοι αὐτῶν. Δ. Ὑπ. 36021-1931. Ἡ πώλησις δὲν θεωρεῖται κατανάλωσις καὶ συνεπῶς ἡ ἐπιναξαγωγὴ ἐκ τοῦ δήμου εἰσαχθέντων

πρὸς πόλιν ζῶν εἶτε αὐτὴ ἢ ἐπινεξαγωγὴ πραγματοποιεῖται ὑπὸ τοῦ εἰσαγωγέως εἶτε ὑπ' ἄλλου προσώπου, παρέχει τὸ δικαίωμα τῆς ἐπαναφορᾶς τῆς κατατεθείσης τυχὸν ἐγγυήσεως κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν των ἐκτός ἐὰν ἐγένετο τοιαύτη χρησιμοποίησις τῶν ζῶν. . . ὅπότε ἡ κατατεθείσα ἐγγύησις ἐκπίπτει ὑπὲρ τοῦ ἐνοικιαστοῦ. Δ. Ὑπ. 39266-1931.

645.— Ἄμνοι εἰσαγόμενοι εἰς τὸν δῆμον, ἐφ' ὅσον μετὰ τὴν σφαγὴν αὐτῶν ἐν αὐτῷ μεταφέρονται εἰς ἄλλους δήμους ὡς σφάγια πρὸς κατανώσειν δὲν ὑπόκεινται εἰς τὸν φόρον τῶν ἐγχωρίων προϊόντων, καθ' ὅσον ἢ ἐν τινὶ δήμῳ σφαγὴ δὲν ἀποτελεῖ κατανώσειν οὔτε δὲ καὶ νέον εἶδος δύναται νὰ θεωρηθῆ τὸ σφάγιον. Ἐφ' ὅσον ὅμως οἱ εἰσαγόμενοι ἄμνοι μετὰ τὴν σφαγὴν αὐτῶν διατίθενται εἰς τεμάχια κρέατος καὶ ὡς τοιαῦτα μεταφέρονται εἰς ἄλλον δῆμον πρὸς πραγματικὴν ἐν τῷ δήμῳ τούτῳ κατανώσειν τότε οἱ ἄμνοι οὔτοι ὑπόκεινται εἰς τὸν φόρον τῶν ἐγχωρίων προϊόντων ὑπὲρ τοῦ δήμου ἐνθα ἐσφάγησαν καὶ διετέθησαν, διότι εἰς τὴν εὐρύτεραν ἔννοιαν τῆς κατανώσεως περιλαμβάνεται καὶ ἡ κατὰ τεμάχια κρέατος διάθεσις τῶν ἄμνων. 15621-1929, 80300-1931, 2059-1932.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει ὅμως ὁ δῆμος δεῖν νὰ εἰσπράττη φόρον ἐπὶ τῶν δευμάτων τῶν εἰσαγομένων καὶ σφαιζομένων ἄμνων, ὅπου ἐσφάγησαν καὶ κατεργάζονται ἐν αὐτῷ. Δ. Ὑ. 15621-1929.

646.— Ἐφ' ὅσον τὰ ποιμνία παραχειμάζονται μόνον ἐν τῇ διοικητικῇ περιφερείᾳ τοῦ δήμου, τὰ ἐκ τῶν ποιμνίων τούτων κτηνοτροφικὰ προϊόντα, τὰ παραγόμενα κατὰ τὸ διάστημα τῆς παραχειμάσεως, ἐφ' ὅσον καταναλισκονται ἐν τῷ δήμῳ, ὑπόκεινται εἰς τὸν δημοτικὸν φόρον των ἐγχωρίων προϊόντων, καθ' ὅσον ἢ προσορινὴ παραχειμάνσις αὐτῶν ἐν τῇ διοικητικῇ περιφερείᾳ τοῦ δήμου, θεωρουμένη ὡς οἶνοι διαμετακόμισις τῶν ποιμνίων, δὲν δύναται νὰ ἀπαλλάξῃ τοῦ φόρου τὰ ἐκ τῶν ποιμνίων προϊόντα τὰ καταναλισκόμενα ἐν τῷ δήμῳ. Γν. Ὑπ. 54512-1931. Σόμφωνος Γν. Θέμιδος ἀπὸ 10 Μαΐου 1909, Κ. σ. 179, Ἡ ἀπόφασις 392-1907 Ἄρ. Πάγου φέρει: Ὁ φόρος τῶν σφαιζομένων ζῶν εἶναι δημόσιος ἐπιβαρύνων τὸν κάτοχον καὶ ὅπως ἀσχίτως τοῦ δημοτικοῦ φόρου εἰσαγωγῆς κατὰ τὸν νόμον ΣΗ', οὐδὲ δύναται νὰ ἀσκήσῃ ἐπιτροχὴν τὸ γεγονός ὅτι οἱ ἄμνοι (τούτων ἔλαττειτο ὁ φόρος) εἶναι γενῆ τοῦ ἐξ ἁμνάδων ποιμνίου, ἀφ' οὗ δὲν βεβαιούται ὅτι παρήχθησαν μετὰ τὴν εἰσαγωγὴν ἐν τῷ δήμῳ.

647.— Τὰ πρὸς βαφὴν ἢ λεόκιναις μεταφερόμενα προϊόντα δὲν δύναται νὰ ὑποβληθῶσιν εἰς τὴν πληρωμὴν δημοτικοῦ φόρου, καθ' ὅσον ἢ βαφὴ ἢ λεόκιναις δὲν ἐπιφέρουσιν οὐσιώδη τινὰ μεταβολὴν ἐπὶ τῶν προϊόντων καὶ δὴ τοιαύτην, ὥστε νὰ θεωρηθῆ ἢ ἐπιξεργασία ὡς κατανώσεις. Ἐννοεῖται ὅτι ἡ ἐπινεξαγωγὴ δεῖν νὰ ἐνεργηθῆ ἐντὸς τοιμήνου ἀπὸ τῆς εἰσαγωγῆς, ἐφαρμοζομένων δηλαδὴ τῶν περὶ διαμετακομίσεως διατάξεων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ πᾶσαν μεταφορὰν εἰς ἄλλους δήμους τῶν προϊόντων. Γν. Ὑπ. 57746-1931.

648.— Αἱ ξηραὶ δῶραι ἐν αἷς τὰ κίττα καὶ τὰ ἀμύγδαλα, τὰ εἰσα-

γόμενα πρὸς ἀποφλοίωσιν καὶ ἐπανεξαγωγὴν ὑπόκεινται εἰς τὸν δημοτικὸν φόρον καθ' ὅσον ἡ ἀποφλοίωσις ἀποτελεῖ κατανώσειν. 6805-1930, Νωπὸν βούτερον εἰσαγόμενον εἰς τοὺς δήμους πρὸς τῆξιν καὶ ἀποκάθαρσιν αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ἐπιβλαβοῦς οὐσίας (υπερόγαλο) καὶ ἐπανεξαγωγὴν, δὲν ὑπόκεινται εἰς φόρον, διότι ἡ ἐπιτεργασία αὐτῆ εἶναι ἐπιβεβλημένη διὰ τὴν συντήρησιν τοῦ προϊόντος τούτου. Ἐνεστίμηται ὅτι τὸ εἶδος τοῦτο ὑπόκειται εἰς τὰς διατάξεις περὶ μετασκευασίμου. Ἐγν. Ὑπ. 85-1931.

659.— Κατ' ἐγκύκλιον 35176 τοῦ 1920, τὰ ἐκ χάρτου κομίζομενα ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς κατασκευαζόμενα ἐν τῇ ἡμεδαπῇ τετραῖδια, κισσοτρίχα, φινικέλλοι καὶ ταχυδρομικὸς χάρτης ἀπαλλάσσονται τοῦ δημοτικοῦ φόρου τῶν ἐγχωρίων προϊόντων. Ἡ ἐγκύκλιος αὐτῆ ἤρθη διὰ νεωτέρας 33-1930, διότι ἔκτοτε ἡ καταργασία τοῦ χάρτου, λόγω τῆς προόδου τῆς βιομηχανίας ἐβελτισθῆ ταῦτα ἐξ αὐτῶν κατασκευαζόμενα εἶδη παρουσιάζουσι τὴν ὄψιν ἐντελῶς νέου εἴδους ὥστε νὰ ἐμπίπτωσιν εἰς τὴν φορολογίαν ὑπὸ τοῦ Δήμου, εἰς ὃν μεταφέρονται πρὸς κατανώσειν.

Ἄλλὰ τὰ εἰς δήμον μεταφερόμενα κενὰ κυτία, τὰ κατασκευαζόμενα ἐκ χαρτόνιου εἰσαγόμενα ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς καὶ προοριζόμενα πρὸς ἐναπόθεσιν σιγαρέττων ἀπαλλάσσονται τοῦ φόρου ἐγχωρίων προϊόντων, διότι δὲν δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἐγχωρίων προϊόν ἄλλ' εἶναι αὐτὸ τὸ ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς εἰσαχθὲν χαρτόνιον μετασκευασθέν ἅπλως εἰς κυτία, ὡς τὸ Ὑπουργεῖον πολλάκις εἰδέχθη 31917-1917. Ὑπ. Ἐσ.

660.— Ἀπαλλαγαί, Ἐκτὸς τῶν κατὰ τὸ ἄρθρον 284 τοῦ κώδικος γενικῶν ἀπαλλαγῶν, καθιερροῦνται καὶ εἰδικαί κατ' εἰδικὰς διατάξεις, περὶ ἃν ἤδη πρόκειται.

Ὁ νόμος δι' εἰδικῆς διατάξεως, τοῦ ἄρθρου 287, ἐπιτρέπει τὴν ἐκ προτοβουλίας τῶν δημοτικῶν συμβουλίων ἀπαλλαγὴν ὁρισμένων εἰδῶν, οἷς παρεμφερῆ δὲν εἰσάγονται ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς. Δὲν πρόκειται βέβαια περὶ μέτρου σπουδαίας πρακτικῆς σημασίας.

Διὰ τοῦ ἄρθρου 288 ἀφίνει ἐν ἰσχύϊ τὰς προϋπαρχούσας, τοῦ νόμου 2125, εἰδικὰς διατάξεις νόμων περὶ ἀπαλλαγῶν ἀπὸ τῶν ὑπὸ στοιχ. α' καὶ β' φόρων. Ἐπιηκολούθησαν δὲ καὶ ἄλλα εἰδικαί σχετικαί διατάξεις, ἀπαλλαγῆ ἐπίπλων, ἄρθ. 48 v. 4108.

661.— Αἱ προϋπαρχούσαι, καὶ ἤδη ἰσχύουσαι ὡς συνεκληρώθησαν καὶ ἐτροποποιήθησαν, διατάξεις τοῦ κώδικος περὶ τελωνειακοῦ δασμολογίου, Κεφ. Ε' «περὶ ἐξαίρεσεων καὶ ἀπαλλαγῶν, ἐφ' ὅσον πρόκειται περὶ εἰδῶν εἰσαγόμενων ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς, δὲν ἐνδιαφέρουν φρεσικὰ, προκειμένον περὶ τοῦ ἤδη δημοτικοῦ φόρου ἐπὶ τῶν μεταφερομένων ἐγχωρίων προϊόντων.

Ἐν τοσούτῳ ἀξίζει νὰ παρατηρηθῇ τοῦτο. Σύμφωνα πρὸς τὸ ἄρθρον 26 τοῦ κώδικος περὶ τελωνειακοῦ δασμολογίου, ἄλλοτε ἄρθρου 14 τοῦ νόμου ΒΡΚΑ' τοῦ 1892, «ἀπαλλάσσονται ὡσαύτως τοῦ εἰσαγωγικοῦ τέλους» αἱ προβλεπόμενα κατηγορίαι εἰδῶν ὑπὸ ἐδάφια α-ιδ.

Τὰ εἶδη ταῦτα ἀπαλλάσσονται καὶ τοῦ ὑπὸ στοιχ. α', τοῦ ἄρθρου 277

τοῦ κώδικος, δημοτικοῦ φόρου, ὡς ἐρμηνεύεται καὶ ἐφαρμόζεται ἡ ἀνωτέρω διάταξις.

652. — Διὰ τὰ εἶδη ταῦτα, ἐφ' ὅσον εἶναι ἐγγώρια προϊόντα καὶ μεταφέρονται εἰς δήμους πρὸς τοπικὴν κατανάλωσιν, δὲν προβλέπεται ἀπαλλαγὴ ὑπὸ τῆς λογουάσης νομοθεσίας. Τοῦτο θέλομεν νὰ σημειώσωμεν.

Κατὰ τὸ σύστημα τοῦ ΞΗ' νόμου τὰ διατάξια ἦσαν ἐνιαῖος πράγματι δημοτικὸς φόρος ἐπὶ τῶν εἰσαγομένων ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἢ ἐξ ἄλλων μερῶν τοῦ Κράτους μεταφερομένων εἰς τοὺς δήμους εἰδῶν πρὸς τοπικὴν κατανάλωσιν.

Κατὰ τὴν κρατοῦσαν νομολογίαν τὰ ἐν τῷ ἄρθρῳ 14 τοῦ νόμου ΒΡΚΑ', δὲν ἀτηλλάσσοντο τοῦ δημοτικοῦ δασμοῦ, κλῆν ἂν περιελήφθη ταύτη διατάξις, περὶ ἀπαλλαγῆς, εἰς τὴν περὶ ἐπιβολῆς αὐτοῦ πράξιν. Διότι τὸ ἄρθρον 14 ἔλεγεν «ἀπαλλάσσονται τοῦ εἰσαγωγικοῦ τέλους» ἐν ᾧ τὸ ἄρθρον 13 ἐδ. ἰδαφ. β' ὠριζεν «ἀπαλλάσσονται ὡσαύτως τοῦ εἰσαγωγικοῦ τέλους καὶ παντὸς φόρου ἢ δικαιώματος».

Ἄλλ' ὁ δημοτικὸς δασμὸς ἐπεβάλλετο ὑπὸ τῶν δημοτικῶν συμβουλίων δυνάμενον νὰ καθιερωσῶν ἀπαλλαγὰς καὶ τὰ σχετικὰ ψηφίσματα τούτων ὠριζον, ὅτι ἀπαλλάσσονται τοῦ δασμοῦ τὰ ἐν ἄρθροις 13 καὶ 14 τοῦ νόμου ΒΡΚΑ' περὶ τελωνειακοῦ δασμολογίου ἀναφερόμενα εἶδη. Καὶ ἡ οὕτως δευτερομένη ἀπαλλαγὴ, βέβαιον, ἦτο γενικὴ, καὶ διὰ τὰ ἐγγώρια προϊόντα.

653. — Μεταξὺ τῶν ἀπαλλασσομένων τοῦ εἰσαγωγικοῦ τέλους, κατὰ τὸ ἄρθρον 14 τοῦ νόμου ΒΡΚΑ' περὶ τελωνειακοῦ δασμολογίου, ἦσαν κατὰ τὸ ἰδαφ. 1 β' αὐτοῦ, καὶ «τὰ πρὸς χοῆσιν τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας εἰσαγόμενα εἶδη...».

Τὰ εἶδη ταῦτα, κατὰ τὰ λεγθέντα ἀνωτέρω, δὲν ἀτηλλάσσοντο ἐκ τοῦ νόμου καὶ τοῦ δημοτικοῦ δασμοῦ. Κατὰ τὴν παγίαν ὅμως νομολογίαν τοῦ Ἄρειου Πάγου, τὰ ὑπὸ τοῦ Κράτους εἰσαγόμενα ἢ μεταφερόμενα εἰς δήμους τινὰ εἶδη δὲν ὑπόκεινται εἰς δημοτικὸν δασμὸν· διότι δὲν ἐξαιρεῖ μὲν αὐτὰ οἷτως ὁ νόμος, ἐκ τούτου ὅμως οὐδόλως ἔπεται, ὅτι ἐδόθη διὰ τοῦ νόμου ἐξουσία εἰς τοὺς δήμους, οἵτινες εἰσὶν ὑποτεταγμένοι εἰς τὸ Κράτος, νὰ φορολογῶσι καὶ τὸ Κράτος αὐτὸ διὰ τὰ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἰδίου ἀμέσως χάριν τῶν ἀναγκῶν τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας ὡς λ. χ. τοῦ στρατοῦ τῆς ἑστῆς καὶ τῆς θαλάσσης, εἰσαγόμενα ἐν τοῖς δήμοις πρὸς κατανάλωσιν, διότι ἡ ταύτη ἐκδοχὴ ἐνέχει τὸ ἄτοπον νὰ καθιστῆ τὸ δῆμιον κράτος ἐν Κράτει. Ἄρ. Πάγου 297 1892, 442-1894.

654. — Ὅμοια εἶναι καὶ 168-1931 τοῦ Ἄρειου Πάγου, ἀιαιρέσασα ἀντίθετον τοῦ Ἐφετείου Ἀθηνῶν, προκειμένου περὶ εἰσαχθέντων ἀπ' ἐξωτερίας ἐὰν τοῦ Δημοσίου, ἐνεργοῦντος δι' ἴδιον αὐτοῦ λισμὸν, εἰς τὸν δῆμον Χ. ἐν ἔτει 1919 ὄντων διὰ τὰς ἐπισιτιστικὰς ἀνάγκας τῶν δημοστῶν.

Ἡ ἀπόφασις λέγει: Αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 1 καὶ 4 τοῦ ΞΗ' νόμου τοῦ 1847... οὐδαμῶς ἔχουσι τὴν ἐννοίαν, ὅτι οἱ δῆμοι δύνανται νὰ ἀσκήσωσι τὸ παραχωρηθὲν εἰς αὐτοὺς φορολογικὸν δικαίωμα καὶ ἐναντίον τοῦ

τοῦ Κράτους διὰ τὰ τυχόν ὑπ' αὐτοῦ εἰσαγόμενα ἐν τῷ δήμῳ ἴδια αὐτοῦ πράγματα ἐπὶ τῶν ὑποκειμένων εἰς τὴν κερημένην δημοτικὴν φορολογίαν, εἴτε ἡ εἰσαγωγή αὐτῶν ἐνεργεῖται πρὸς ἑανοποιήσιν ἀναγκῶν κρατικῆς τινος ὑπηρεσίας εἴτε ἀπλῶς χάριν σκοποῦ συνισταμένου εἰς τὴν πλήρωσιν τοιαύτης ἀνάγκης προσελθούσης ἐκ γεγονότων ἐκτάκτων, ὡς ἐκ τῶν ἀποσπῶν ἢ πολιτείας ἕνεκα λόγων κοινωνικῆς ἀντιλήψεως καὶ προνοίας ἔκρινεν ἐνδεδειγμένον, ὅπως αὕτη προβῆ εἰς τὴν εἰσαγωγήν ἐν τῷ δήμῳ τοιούτων εἰδῶν».

6555. — Τὸ Ὑπουργεῖον ἑανοποίησε δι' ἐγκυκλίου, 70390-1031, πρὸς τοὺς δημάρχους τὴν ὡς ἀνω ἀπόφασιν, «δι' ἧς ἐγένετο δεκτόν, ὅτι τὸ δημοσίον δὲν ὑπόκειται εἰς τὴν πληρωμὴν δημοτικῶν φόρων διὰ τὰ ὑπ' αὐτοῦ εἰσαγόμενα πρὸς χρῆσιν τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν εἶδη καὶ εἰς ἃς περιπτώσεις ἔμφανίζεται ὡς κρῶσπον διακόμμενον ὑπὸ τῶν κανόνων τοῦ ἰδιωτικοῦ δικαίου». Ἴδε ἀνωτ. §.

6556. — Ἡ ἀπόφασις ἐξεδόθη ἐπὶ ὑποθέσεως διακομμένης ὑπὸ τοῦ ΣΗ' νόμου. Ἐπρόκειτο δὲ, φαίνεται, περὶ εἰδῶν προσχομένων ἐκ τοῦ ἔξωτερικοῦ. Ὑπὸ τῆς ἐν ἰσχύϊ νομοθεσίᾳ τοιαῦτα εἶδη, πρὸς χρῆσιν τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας εἰσαγόμενα, ἀπαλλάσσονται τοῦ ὑπὸ στοιχ. α' δημοτικοῦ φόρου ἐκ τοῦ νόμου, δυνάμει τῆς διατάξεως τοῦ άρθρου 27, Β' τοῦ κώδικος περὶ τελωνιακοῦ δασολογίου «ἀπαλλάσσονται ὡσαύτως τοῦ εἰσαγωγικοῦ τέλους» ὡς ἀνωτέρω ἐλέχθη. Ὡστε ἀναγκαῖα εἶναι ἡ δικαστικὴ κρίσις διὰ τὴν ἀπὸ-λαγὴν τῶν ἐγγωφίων προϊόντων. Λέγεται δὲ τὸ Ὑπουργεῖον ὅτι ἡ νέη ὑπ' ὄψιν ἀπόφασις τοῦ Α. Π. περιλαμβάνει καὶ ταῦτα, ὅπως καὶ ἡ πραγματικὴ νομολογία, πάντοτε ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ ΣΗ' νόμου.

6557. — Ἐν Γαλλίᾳ δὲν ἀρίεται εἰς τὰ δικαστήρια ἡ λύσις τοῦ ζητήματος. Εἰδικαί οἱσται διατάξεις προβλέπονται περὶ ἀπαλλαγῆς τῶν προμηθευτῶν ὀνίων, κωστήμων καὶ πρώτων ὀλῶν προωρισμένων διὰ τὰς ὑπηρεσίας τοῦ Στρατοῦ, τοῦ Ναυτικοῦ, πολεμικοῦ καὶ ἡμπορικοῦ, τῶν Τ. Τ. Τ. καὶ τῶν Σιδηροδρόμων. Διὰ τὰ εἶδη δὲ ταῦτα ἐφαρμόζονται συνήθως αἱ διατάξεις περὶ ἀποθηκείσεως Fouchier σ. 690, Boujeau σ. 68.

Πρὸς τί ἢ τόσον λεπτομερῆς τοιαύτη πρόβλεψις; Διότι ἡ διοίκησις πρέπει νὰ ἔχη ὑπ' ὄψιν οἱσται διατάξεις ἀπαλλαγῶν καὶ εἰς τὴν διάθεσίν της νῆσα ἐλέγχον, ὑπὸ τῆς νομοθεσίας δοριζόμενα, πρὸς ἀποτροπὴν καταχρῆσεως. Δὲν ἀρκεῖ λοιπὸν ἢ ὑπὸ τῶν δικαστηρίων διακήρυξις τῆς ἀρχῆς περὶ ἀπαλλαγῆς, ἀπαιτεῖται καὶ κανονισμὸς διὰ τὴν καλὴν ἐφαρμογὴν της.

Δι' αὐτὸ καὶ ἡ ρηθίσα ἐγκύκλιος τοῦ Ὑπουργεῖου, ἡ κοινοποιουσα τῆς ἀπόφασιν τοῦ Ἀρ. Πάγου παρέχει ὁδηγίαν πρὸς τοὺς Δημάρχους περὶ τῶν διατυπώσεων καὶ μέτρων ἐλέγχου πρὸς ἀποτροπὴν καταβολικείσεως τῶν συμφερόντων τῶν Δήμων ὑπὸ τῶν ἐργολῆθων καὶ προμηθευτῶν, εἰς οὓς τὸ Δημοσίον παραχωρεῖ διὰ συμβάσεων τὴν ἀτέλειαν. Διότι μόνον διὰ τὴν περίπτωσιν εἰσαγωγῆς ὑπὸ ἐργολάβαν καὶ προμηθευτῶν προβλέπονται αἱ ὁδηγίαι καὶ οὐχὶ γενικῶς ὑπὸ τοῦ δημοσίου. Ἀσχετῶς δὲ πρὸς τὴν ἀποψιν, ἂν εἶναι ἄρτια τὰ διαγραφόμενα μέτρα ἐλέγχου, δὲ ἐπαναλάβομεν ὅτι ὁ καινο-

νομός αὐτῶν διὰ γενικῶν ἢ εἰδικῶν διαταγῶν δὲν εἶναι ὁ προσήκων καὶ ἔγκυρος διὰ τοιαῦτα θέματα.

658. Πίττρα ἐκ σίτου ἔγχωριον, ἐφ' ὅσον δὲν προσρίζονται ἢ δὲν προσρίζονται πλέον πρὸς δημοσίαν χοῆσιν, διὰ τὴν καταπολέμησιν τῆς ἀκρίδος, ὑπόκεινται εἰς δημοτικὸν φόρον. Ἡ ἀρχικὴ εἰσαγωγή των διὰ ληθιόν τοῦ Δημοσίου θεωρεῖται ὡς προσωρινὴ ἐν τῷ δήμῳ ἐναπόθεσις, ἢ δὲ μετῴπιστα διαθέσις εἰς τὴν ἰδιωτικὴν κατανάλωσιν θεμελιοὶ ἀξίωσιν τοῦ Δήμου πρὸς εἰσπραξὴν τοῦ ἀνήκοντος φόρου. Δ. Ὑπ. 80300-1931

659.— Περιέργως, ὁ κώδιξ περὶ τελωνειακοῦ δασμολογίου περιέλαβε καὶ τινὰς προῦπαρχούσας κατ' εἰδικὰς διατάξεις ἀπαλλαγᾶς, αἵτινες ἐφαρμογὴν ἔχουν καὶ ἐπὶ τοῦ νῦν δημοτικοῦ φόρου ἐπὶ τῶν ἔγχωριῶν προϊόντων.

Ὅτις τὸ ἀρθρον 27 προβλεβε τὰς διατάξεις τοῦ νόμου 134 τοῦ 1914, ἀρθρα 1-4 ὀρίζονται: Διὰ διατάγματος ἐπιτρέπεται νὰ ἀπαλλάσσωνται τοῦ ὅλου ἢ μέρους δημοτικῶν δασμῶν (ἐμμέσων φόρων) λιμενικῶν, δημοσίων ἢ ἄλλων οἰκονομικῶν φόρων γεωργικὰ προϊόντα ἐν Ἑλλάδι παραγόμενα ὡς καὶ ὀθνηδὴτατε εἰσαγόμενα γεωργικὰ ἐργαλεῖα, ἔφα ἢ ἄλλα ἀντικείμενα ἀμέσως χρήσιμα διὰ τὴν παραγωγὴν τῆς γεωργίας.

Τὸ ἀρθρον 29 τοῦ ἰδίου κώδικος ἐπαγαλαμβάνει τὴν σχετικὴν διάταξιν τοῦ νόμου 602 περὶ συνεταιρισμῶν, καθ' ἣν οἱ συνεταιρισμοί, ἐνώσεις καὶ κεντρικὰ πιστωτικὰ τομεῖα συνεταιρισμῶν, δύνανται νὰ ἀπαλλάσσωνται ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει διὰ Δ. ἀπὸ δημοσίων, δημοτικῶν ἢ κοινοτικῶν φόρων ἢ δασμῶν ἐπὶ τῶν ἐξαγομένων ἢ εἰσαγομένων ἐκ αὐτῶν προϊόντων ἢ ἄλλων ἀντικειμένων.

Καὶ τὸ ἀρθρον 29, εἰδ. 3 ν. 971 τοῦ 1917, προβλέπει ἀπαλλαγὴν ἀπὸ παντὸς δημοτικοῦ, λιμενικοῦ ἢ ἄλλου τοπικοῦ φόρου ἢ τέλους τῶν πρώτων ὄλων τῶν μεταστρομῶν ἐντὸς τοῦ Κράτους ἀποκλειστικῶς πρὸς κατασκευὴν οἰνοπνεύματος (σακχαροῦδες οὐσίαι καὶ σακχαροῦδες καρποί, ὑπολείμματα σακχαροποιίας (μελάσσης) καὶ δημητριακοὶ καρποὶ ἢ ἄλλα ἀμυλώδεις οὐσίαι, ἐάν καὶ ἐφ' ὅσον ἐπιτρέπεται ἢ διὰ Δ. πρὸς τὸν σκοπὸν ταύτων καταργησάτω τοιούτων ὄλων.

660.— Πλὴν τῶν ἀνωτέρω, προῦπῆρχον τοῦ νόμου 2125 καὶ ἄλλα, κατ' εἰδικὰς διατάξεις νόμων, ἀπαλλαγᾶς, διατηρηθεῖσαι ἐν ἰσχύϊ.

Κατὰ τὸν νόμον ΓΦΚΑ' τοῦ 1910 περὶ μεταλλείων, ἀρθρ. 36, «δασμοὶ δημοτικοί, λιμενικοί, κοινοτικοὶ ἢ ἄλλης οἰκονομικῆς φύσεως δὲν ἐπιβάλλονται ἐπὶ μεταλλείων ἢ τῶν προϊόντων αὐτῶν ἀνευ εἰδικοῦ νόμου.» Δ. Ὑπ. 4938-1931.

661.— Κατὰ τὸν ΓΧΛΑ' τοῦ 1910 περὶ δημοτικῆς διαμετακομίσσεως τοῦ μεταποιημένου σίτου κτλ. ἀρθ. 1ον. «Ἐν πᾶσι τοῖς δήμοις τοῦ Κράτους, ὅπου ἐπάγχουσι ἀτμοκίνητοι ἢ ὑδροκίνητοι ἢ ἠλεκτροκίνητοι ἐκκοκκιστικαὶ μηχαναὶ ἢ ἀλευρόμυλοι, ἀπαλλάσσονται παντὸς φόρου δημοτικοῦ ἢ ἄλλου ἔγχωριου, πλὴν τῶν λιμενικῶν, ὁ βάμβαξ καὶ ὁ σίτος ὁ μεταφερό-

μενος ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ ἢ εἰσαγόμενος ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ καταργηόμενος ἐν τοῖς ἀνω ἐργοστάσις, μὴ καταναλισκόμενος δ' ἐντὸς τοῦ δήμου ἐνθα κείται τὸ ἐργοστάσιον, ἀλλὰ μεταφερόμενος πρὸς ἀνάλωσιν εἰς ἄλλους δήμους τοῦ Κράτους εἰς ἄνευρα καὶ λιμενικὰ ἐφαρμοζομένον ἐπὶ τοῦ προηγουμένου τοῦ ἄρθρου 11 τοῦ νόμου ΞΗ' τοῦ 1847.

Κατὰ γνωμοδότησιν τοῦ Ν. Συμβουλίου, 38-1930, τὴν ὁποίαν ἀπιδέχθη καὶ τὸ Ὑπουργεῖον, Ἔγκ. 96-1930, ὁ ὡς ἀνω νόμος ΓΧΑΔ' τοῦ 1910 ἐξακολουθεῖ ἰσχυρὸν καὶ νῦν καὶ συνεπῶς καὶ αἱ δι' αὐτοῦ καθιερούμεναι ἀπαλλαγῆαι τόσον ἐκ τοῦ φόρου τῶν ἐγγωρίων προϊόντων ὡσαν καὶ ἐκ τοῦ δημοτικοῦ φόρου ὑπὲρ τῶν φιλανθρωπικῶν ἰστηρίων.

Κατὰ δὲ τὸ ἄρθρον 2 τοῦ ἴδιου νόμου: «Ἐπίσης ἐν τοῖς δήμοις τοῦ Κράτους, ἐνθα ὑπάρχουσιν ὑδροτριβαὶ ἢ ὑδροκίνηται μηχανάκια ἀπαλλάσσονται παντὸς φόρου δημοτικοῦ ἢ ἄλλου ἐγγωρίου, πλὴν τοῦ λιμενικοῦ, τὰ μάλιστα ὑδάσματα τὰ μεταφερόμενα ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ καὶ καταργηόμενα ἐν τοῖς ἀνωτέρω ἐργοστάσις, μὴ καταναλισκόμενα δ' ἐντὸς τοῦ δήμου ἐνθα κείται τὸ ἐργοστάσιον ἀλλὰ μεταφερόμενα πρὸς κατανάλωσιν εἰς ἄλλους δήμους τοῦ Κράτους.

Καθὼς λέγει ἡ ρηθῆσα γνωμοδότησις τοῦ Ν. Συμβουλίου: τὴν ἐν τοῖς ἐργοστάσις τοῖς ἀναφερομένοις ἐν τῷ νόμῳ ΓΧΑΔ' καταργασίαν τοῦ βέμβικου, τὴν συνισταμένην εἰς τὸν ἔκκοκισμόν αὐτοῦ χαρακτηρίζει ὁ νόμος ὡς μὴ κατανάλωσιν καὶ συνεπῶς ὡς ἐκ τῆς τοιαύτης καταργασίης καὶ μόνης δὲν δύναται νὰ θεωρηθῆ ὁ βέμβος ὡς καταναλισκόμενος ἐν τῷ δήμῳ ἐνθα κείται τὸ ἐργοστάσιον καὶ φορολογήσιμος».

Ἐμπορεῖ βέβαια νὰ ἐρωτήσῃ κανεὶς, ἥτοι ἀνάγκη νὰ εἴπῃ ὁ νόμος αὐτὸς, ὅτι ὁ ἔκκοκισμὸς τοῦ βέμβικου δὲν ἀποκτελεῖ κατανάλωσιν: Ὡς ἐπίσης διὰ τὴν περίπτωσιν τοῦ 2 ἄρθρου, ὡς ἀνωτέρω, τοῦ ἴδιου νόμου:

662. — Κατὰ τὸν νόμον ΓΦΝ' 5 τοῦ 1911, ἀν μὲν ἀκόμη ὁ ἴδιος «Ἐλαιόκαρπος μεταφερόμενος ἐκ τοῦ δήμου τῆς παραγωγῆς εἰς ἕτερον δήμον, οὐχὶ πρὸς ἐσωτερικὴν ἐν αὐτῷ κατανάλωσιν, ἀλλ' ἵνα ἐκθλιβῆ εἰς τὸ ἐν αὐτῷ λειτουργοῦντα ἐλαιοτριβεῖα, τὸ δ' ἐκ αὐτοῦ ἔλαιον μεταχθῆ εἰς τὸν δήμον τῆς παραγωγῆς ἢ εἰς ἄλλους δήμους τοῦ Κράτους ἢ ἐξαχθῆ εἰς τὸ ἐξωτερικόν, δὲν ὑπόκειται εἰς πληρωμὴν ἡμέσου δημοτικοῦ φόρου ὑπὲρ τοῦ εἰς ὃν μεταφέρεται δῆμον.

Τὸ αὐτὸ παραχθὲν ἔλαιον μεταφερόμενον εἰς τὸν δήμον τῆς παραγωγῆς τοῦ ἐλαιοκάρπου, ἀπαλλάσσεται ἐπίσης τῆς πληρωμῆς τοῦ ἡμέσου δημοτικοῦ φόρου.

663. — Μεταγενέστερα τοῦ νόμου 2125, αἴτιαι μνείας εἰδικαὶ διατάξεις καθιερούσαι ἀπαλλαγῆς, εἶναι.

Αἱ τοῦ Δ. τῆς 28-3-1929, καθ' αἷς αἱ ἐν αὐτῷ κατανομαζόμεναι προῶται ἔλαι ὡς καὶ τὰ παντὸς εἶδους χημικὰ λιπάσματα, ἐγγωρίων ἢ ἀλλοδαπῆς προελεύσεως ἀπαλλάσσονται ἀπὸ παντὸς δημοτικοῦ, λιμενικοῦ ἢ ἄλλου τινος φόρου κατὰ τὴν ἐντὸς τοῦ Κράτους ἀπὸ τόπου εἰς τόπον μεταφορὰν των.

Διὰ τοῦ νόμου 1834 ἀρθ. 2 ἀπαλλάσσεται παντὸς δημοτικοῦ ἢ ἄλλου τοπικοῦ φόρου ὁ λιγνίτης. *Ἐφ* ὅσον δὲν εἶναι ὑπέγγυος πρὸς ἐξυπηρέτησιν δανείου· 63894-1930 Ἔγκ. Ὑπ.

6644. — Διὰ τοῦ νόμου 4251 «περὶ συστάσεως ἑλληνικοῦ ταπητοφυγεκοῦ βυρτανισμοῦ» ἀπαλλάσσεται οὗτος καὶ πῦσαι αἱ ἐν Ἑλλάδι ἐργαζόμεναι ταπητοφυγικαὶ ἐπιχειρήσεις ἀπὸ τῆς πληρωμῆς δημοτικῶν καὶ λιμενικῶν φόρων ἐπὶ τῶν α') πρὸς ἐπιεξεργασίαν ἢτοι πλύσιν, ψαλλίδισμα κτλ. μεταφερομένων ταπήτων ἀπὸ δήμου εἰς κοινότητα καὶ τάνυπαλιν, β') πρὸς πλύσιν, βαφήν ἢ ὑφανσιν ταπήτων μεταφερομένων νημάτων.

Τίμητες κατασκευασθέντες ἐν τῇ ἡμεδαπῇ ἐκ πρώτων ὕλων ἀλλοδαπῆς προελεύσεως, μεταφερόμενοι πρὸς τοπικὴν κατανάλωσιν ὑπόκεινται εἰς τὸν δημοτικὸν φόρον, καθ' ὅσον ἢ ἐν τῇ ἡμεδαπῇ βιομηχανοποιήσῃ τῶν πρώτων ὕλων θεωρεῖται κατανάλωσις, τὸ δὲ προϊόν τῆς τοιαύτης βιομηχανοποιήσεως εἶναι νέον εἶδος καὶ προϊόν ἐγχώριον. Ἔγκ. Ὑ.ε. 39721-1930.

6625. — Κατὰ τὸ ἀρθρον 11 τοῦ νόμου 4187 ὁ ὄποχοςωτικὸς διατιθέμενος σίτος τῆς ἐγχωρίου συγκεντρώσεως δὲν ὑπόκειται εἰς πληρωμὴν ἢ καταθέσιν δημοτικοῦ φόρου εἰς ἄλλους δήμους, πλὴν ἐκείνων εἰς οὓς πρόκειται νὰ καταναλωθῇ ἢ ἀλεσθῇ. Συνεπῶς, ἐφ' ὅσον κατεβλήθη ὁ φόρος εἰς τὸν Δῆμον, εἰς ὃν εἰσῆχθη ὁ σίτος πρὸς ἄλλοις, τὰ ἐξ αὐτοῦ προελθόντα ἄλευρα, ἅτινα περιέχουσιν ἐν ἀναλογίᾳ 10% ἐπὶ τῆς ποσότητος τῶν ἀλλοδαπῶν ἀλεύρων, δὲν ὑφίστανται οὐδὲ κατὰ τὴν ἀναλογίαν ταύτην νὰ υποβληθῶσιν εἰς πληρωμὴν δημοτικοῦ φόρου κατὰ τὴν μεταφορὰν τῶν πρὸς κατανάλωσιν ἐν τινὶ δήμῳ. Τὴν καταβολὴν δὲ τοῦ φόρου εἰς τὸν Δῆμον, ὅπου εἰσῆχθη ὁ σίτος τῆς συγκεντρώσεως πρὸς ἄλλοις ὀφείλουσι νὰ ἀποδείξωσιν οἱ εἰσαγωγῆς. Δ. Ὑ. 68569-1930.

6645. — Κατὰ τὸ ἀρθρον 48 τοῦ ν. 4108, δὲν ὑπόκεινται εἰς τὸν δημοτικὸν φόρον τῶν ἐγχωρίων προϊόντων τὰ πρὸς χοίσις τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων προσριζόμενα εἶδη, ἅτινα λόγῳ διορισμοῦ ἢ μεταθέσεως αὐτῶν μεταφέρονται ἀπὸ τόπου εἰς τόπον.

Ἡ ἐξαιρέσις βεβαίωσις τὸν κανόνα, ὅτι τὰ ἔπιπλα ἄλλων οἰκογενειῶν μετακινουμένων πρὸς ἐγκατάστασιν ἐν δήμῳ ὑπόκεινται εἰς τὸν φόρον. Συνεπεία τῆς γενικότητος τοῦ δασμολογίου πλήττουσα τὴν κίνησιν τῶν ἀτόμων.

Ὁ Ἰταλικὸς κώδιξ μεταξὺ τῶν ἀπαλλασσομένων ἀπὸ τῶν φόρων καταναλώσεως περιλαμβάνει: τὰ μεταχειρισμένα ἔπιπλα τὰ ἀνήκοντα εἰς οἰκογενείας ἐχούσας ἤδη τὴν διαμονήν των εἰς τὴν κοινότητα ἢ αἵτινες ἔρχονται νὰ διαμείνωσιν ἐν αὐτῇ. Ἀρθ. 29 ἐδ. 8.

667. — Αἱ περισσότεραι ἐκ τῶν ἀνωτέρω εἰδικαὶ διατάξεις περὶ ἀπαλλαγῶν πρώτων ὕλων ἢ μετὰ μεταποίησιν εἰδῶν προσριζομένων διὰ τὸ γενικὸν ἔμποριον, ὀφείλουσι, ὡς ἐξετέθη ἤδη, εἰς τὸ γεγονός, ὅτι ἡ νομοθεσία μας δὲν προέβλεψε κατὰ σύστημα, δὲν ὠργάνωσε τὴν βιομηχανικὴν διαμετακόμισιν ἢ ἀποθήκυσιν πρὸς πραγματοποίησιν τῆς ἀρχῆς, ὅτι εἰς τὴν περὶ τῆς πρόκειται ἔμμεσον δημοτικὴν φορολογίαν, φορολογίαν καταναλώσεως, ὑπό-

κεται οὐχὶ ἡ εἰσαγωγή εἰς τοὺς φορολογουμένους τόπους ἀλλ' ἡ πράγματι ἐν αὐτοῖς καταναλώσει. Ὅτι δὲ εἶναι ἀπαραίτητος τιαυτὴ ὑγγάνωσις δεικνύει ὁ ὡς ἀνω νόμος ΓΧΛΔ' τοῦ 1910, ὅστις ἐλλείψει ἄλλης προβλέψεως, κανονισμοῦ τινος, προσφύγει εἰς τὰ κείμενα περὶ διαμετακομίσεως τοῦ ἀρθροῦ 11 τοῦ ν. ΞΗ' ἢ δὴ ἀρθρον 284 τοῦ κώδικος. Ἀλλ' ἄλλο τι εἶναι ἡ ἐμπορικὴ διαμετακόμησις καὶ ἡ βιομηχανικὴ, χρησιμοποίησις πρώτων ὑλών, παρασκευὴ δι' αὐτῶν νέων εἰδῶν πρὸς ἐξαγωγήν καὶ χορεύονται εἰδικοί δι' αὐτὴν κανονισμοὶ πρὸς ἐπίτευξιν ἀπαλλαγῆς παντὸς ὅ,τι ἐπανεξίσχηται καὶ φορολογίαν παντὸς ὅ,τι διατίθεται εἰς τὴν τοπικὴν καταναλώσειν. Ἡ ἐλλείψει δ' αὐτῆ ἐπαρκούς καὶ συστηματικῆς προβλέψεως, καὶ ἔχι μόνον ὡς πρὸ τὸ περὶ διαμετακομίσεως κεφάλαιον τῶν διατυλίων, περιέρχεται τὴν διοίκησιν εἰς δόσκολον θέαν. Καὶ προσπαθεῖ αὕτη ἐσάστοτε νὰ δίδῃ διέξοδον εἰς τὰς ἐμφανιζομένους δυσχερείας διὰ συμπωματικῶν ἐρημησιῶν καὶ ὁδηγιῶν, δι' ὧν ὅμως, ἀσχετῶς τοῦ ἀρθροῦ καὶ ἀνεπαροῦς αὐτῶν πρὸς ἀλλήλας, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐμφραχθῶσιν αἱ τόσαι ὁπαὶ τῆς ἐπαρκοῦσης προβλέψεως, νομοθετικῆς καὶ κτηνοιστικῆς, ἐπὶ φορολογίας δὲ τὴν ὁποίαν οὐδεὶς λαὸς ἠνέχθη ἀγογγύστως, ὡς ἐσημειώθη ἤδη.

§ 1274. — *Διοικητικὴ εἰσπραξις.* Κατ' εἰδικήν, τοῦ ἀρθρον 289 τοῦ κώδικος, διατάξιν, διὰ τὴν εἰσπραξίν τοῦ προκημένου φόρου ἐφαρμόζονται αἱ διατάξεις περὶ εἰσπραξέως δημοσίων ἐσόδων. Ἐνοεῖ ἡ διαταξὶς τὴν βεβαίαν διὰ τῶν μέσων διοικητικῆς ἐκτελέσεως εἰσπραξίν τοῦ φόρου. Ἴνα δύναται νὰ γίνῃ χοῆσις τῶν μέσων αὐτῶν, ἀνάγκη νὰ ὑπάρχῃ νόμος τίτλος δικτακὸς διοικητικῆς ἐκτελέσεως ἀποκτάμενος κατὰ τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρων 4-6 τοῦ Δ ἀπὸ 15 Ἰβρίου 1926, νὰ ἔχῃ δηλαδὴ γίνῃ ἡ βεβαίωσις τοῦ πληρωτέου φόρου σύμφωνα πρὸς τὰς διατάξεις ταύτας καὶ νὰ ἔχῃ ὁ δῆμος τὰ ὀριζόμενα στοιχεῖα ἢ σὶ τὰ παραδιδόμενα ὑπὸ τῶν εἰσαγόντων σημαίωματα. Ἄλλως ὀφείλει νὰ προσφύγῃ εἰς τὸ δικαστήριον πρὸς εἰσπραξίν τοῦ φόρου.

Ἐάν ὁ φόρος διετέθη δι' ἐνοικιαστικῶν, ὑπὸ τὸν αὐτὸν ὄρον, ἂν δηλαδὴ ἡ βεβαίωσις ἐγένετο ὡς ἀνωτέρω καὶ ἔχῃ ὁ ἐνοικιαστὴς τὰ σχετικὰ σημαίωματα καὶ προσῆτι ὑπὸ τὸν ὄρον ὅτι δὲν εἶναι αὐτός ὀφελήτης ἀπαιτητῶν ἐκ τῆς ἐνοικίασεως ὑποχρῶσικων, σύμφωνα πρὸς τὸ ἀρθρον 92 τοῦ νόμου περὶ εἰσπραξέως δημοσίων ἐσόδων, δύναται νὰ γίνῃ χοῆσις ὑπὸ τοῦ οἰκείου ταμίου διὰ λ[η]σίων τοῦ ἐνοικιαστοῦ τῶν μέσων διοικητικῆς ἐκτελέσεως. Ἄλλως ὀφείλει νὰ προσφύγῃ εἰς τὸ δικαστήριον, μόνον δὲ μετὰ τὴν ὑπὸ τούτων διὰ τελεσιδικίου ἀποφάσεως ἀνιγνώρισιν τῆς ἀπαιτήσεως αὐτοῦ, δύναται νὰ ἀπαιτήσῃ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν ἀναγκαστικῶν μέσων, Δ. Ὑπ. 50223-1920, 74874-1931.

§ 1275. — *Διάκρισις ἀλλοδαπῶν ἐμπορευμάτων ἀπὸ τῶν ἐγχωρίων* Ἄρθ. 283 κωδ. Τὰ τῆς διακρίσεως ταύτης κανονίζονται διὰ τοῦ Δ. ἀπὸ 15 Ἰβρίου 1926 ἀρθ. 9-12.

Κατὰ τὴν κρατοῦσαν ἐν τῷ Ὑπουργείῳ ἐρημησίαν τῶν ἀνωτέρω δια-

τάξεων ἢ προσαγωγή τοῦ πιστοποιητικοῦ τοῦ Ἐπιμελητηρίου δὲν ἀποτελεῖ πλήρη ἀπόδειξιν τῶν δι' αὐτοῦ διαβεβαιουμένων πραγματικῶν γεγονότων, ἐφ' ὅσον τὸ πιστοποιητικὸν δὲν περιγράφει λεπτομερῶς τὰ ἐμπορεύματα καὶ δὲν διαλαμβάνει πάντα τὰ ἀπαιτούμενα στοιχεία (σημεῖα, σφραγίδες κλπ.) δι' ὧν πλήρως νὰ ἀποδεικνύεται ἡ ταυτότης τοῦ πιστοποιουμένου πράγματος ἀποκλειομένης κἀσης ὑπονοίας περὶ τυχόν καταδολεῖστος. Ἄλλως ἀποτελεῖ ἀπλήρην ἐνδειξιν διὰ τὸν ἐνοικιαστήν καὶ τὴν Ἐπιτροπὴν, ἣς ὀφείλει νὰ ζητῇ τὴν προσαγωγὴν κλειστόρων ἀποδείξεων, ἀφ' αὐτῶν κατὰ τεκμήριον τὰ ἀπὸ τόπου εἰς τόπον τῆς ἐπικρατείας μεταφερόμενα ἐμπορεύματα θεωροῦνται ἔγχωρια Δ. Υ. 35209-1930

Ἐκ τῶν διατάξεων, περὶ κενοντισμοῦ διακρίσεως ἀλλοδαπῶν ἐμπορευμάτων ἀπὸ τῶν ἔγχωριων, σαφῶς συνάγεται, ὅτι τὸ ἐν λόγῳ ἀντικείμενον ἐξετάθη τῆς δικαιοδοσίας τῶν ταυτικῶν δικαστηρίων καὶ ὑπέχθη εἰς τὴν διοικητικὴν. Τὰ Ἐφ. Αὐτοῦτος προσβάν εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ ζητήματος ἂν πρόκειται περὶ ἐμπορευμάτων ἀπαγομένων εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς προσηγομένων καὶ συνεπῶς μὴ ἐποκειμένων εἰς τὸν ζητούμενον φόρον ἐπέπεσον εἰς ὑπέρβασιν καθηκόντων παρενείραν ἐναντὶ εἰς διοικητικὴν καθήκοντα. Α. Π. 160 1124.

*3°—2° Πρόεδρος γόσος ἐπὶ τῶν ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς
ἐμπορευμάτων. Δημανθρωπικὸς γόσος*

*Ἄρθρον 309 — 317

670.—Ἡ αἰτιολογικὴ ἐκθεσις τῶν διατάξεων τοῦ ἀρθρου 309 ἔλεγε: Διὰ τῶν μετὰ ξένων κρατῶν ἐμπορικῶν συμβάσεων ἢ ἐκ νέου φορολογία τῶν ἀπὸ δήμου εἰς δήμον μεταφερομένων ἀλλοδαπῶν ἐμπορευμάτων καταργήθη περιορισθείσης τῆς φορολογίας αὐτῶν διὰ δημοτικοῦ φόρου μόνον κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν (ἐπιτελωνισμόν αὐτῶν). Πρὸς ἀποζημίωσιν τῶν ἐκ τῆς καταργήσεως τούτης ζημιουμένων δήμων τοῦ ἐσωτερικοῦ ἐθεσπίσθη ὁ κατὰ τὸ Ν. Δ. τῆς 16^{ης} Σεπτεμβρίου 1926, ἥδη ἀρθρον 309 τοῦ κώδικος, πρόσθετος δημοτικὸς φόρος ἐπὶ τῶν ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς εἰσαγομένων ἐμπορευμάτων.

671.—Ἄλλ' ἡ ὑπὲρ τῶν δήμων φορολόγησις τῶν τοιούτων, ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς, εἰδῶν, καὶ διὰ τὴν μεταφορὰν τῶν ἐντὸς τοῦ ἐσωτερικοῦ, διὰ ἐσωτερικῶν δημοτικῶν διαπυλῶν, καταργήθη ὀριστικῶς ὡς ἐφαίνετο, διὰ τοῦ συστήματος τοῦ ὄργανου νόμου 2125. Ὅθεν λόγος περὶ δήμων ζημιουμένων καὶ ἀποζημιώσεως αὐτῶν εἶναι λίαν περιέργος.

Καλλίτερον λοιπὸν νὰ λέγωμεν, ὅτι ἐγκατελείφθη μία τῶν βάσεων τοῦ συστήματος τοῦ ν. 2125. Καὶ ἐγκατελείφθη πολὺ πρότερον διὰ τοῦ Ν. Δ. τῆς 11 Νοεμβρίου 1922 ἐπ' ἐρέσαντος φορολογίαν, δημοτικὴν προαιρετικὴν, ὑπὲρ τῶν φιλανθρωπικῶν ἰδρυμάτων. Ἀνεξαρτήτως δὲ τῶν συμβάσεων, αἵτινες ἐπηρεολούθησαν, τοιαῦται δυσχέρεια κατεδείχθησαν ἐν τῇ ἐπιτέσει,

ὥστε δῆμοι τοῦ ἰσχυροῦ προσηγορευθέντες νὰ ἐπωφεληθῶσι τῆς ἀδείας τοῦ νόμου, μάτην ἀνέμενον τὰς εἰσπραξίαις ἐκ τοῦ φιλανθρωπικοῦ φόρου.

Καὶ ἡ διαρκεία τοῦ ἀτόπου ἐξηγήθη εἰς τὸ μέτρον τοῦ ἀρθροῦ 309, εἰς ἀποζημίωσιν ἐκ τοῦ κατ' αὐτὸ σχηματιζομένου κεφαλαίου. Οὕτω δὲ ἐξεπείσθησαν καὶ ἀπὸ τὰς ἀπαγορευτικὰς ἐνστάσεων τῶν συμβάσεων.

672. — Διὰ μέσον πολιτεοῦς, ταραχίδου, ἡτορμογῆς, ἐφύσισαν εἰς τὸν νόμον 5538 τοῦ 1932, διὰ τοῦ ἀνομοιῆται ὁ φόρος τοῦ ἀρθροῦ 310 πρὸς τὸν τοῦ ἀρθροῦ 309. Ὁ ὅρος ἀνομοιῆται ἀρμόζει ἐπὶ ὁμοίον. Καὶ μεταξὺ τῶν φόρων τῶν ἀρθροῦ 309 καὶ 310 ὑπάρχει διαφορὰ. Τὸν φιλανθρωπικὸν φόρον ἠδύνατο, προσωρικῶς, νὰ ἐπιβέλλουν οἱ δῆμοι ἐπὶ τῶν εἰς τὴν περιφέρειαν αὐτῶν πρὸς τοπικὴν καταναλώσιν ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς εἰσαγομένων ἐμπορευμάτων. Ἐν ᾧ ὁ τοῦ ἀρθροῦ 309 καὶ τοῦ νόμου 5538 εἶναι ἄριστος, εἰσπραττόμενος ἐκ τοῦ νόμου ἐπὶ τῶν ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς εἰσαγομένων. Ὑποβάλλεται δηλαδή, ὡς παρατηρήσαμεν καὶ ἄλλοτε, ὅτι ἡ καταναλώσις ὅλης τῆς χώρας εἰς φορολογίαν ὑπὸ ἐλαχίστων κατὰ τὸ ἀρθρον 309 ὡς εἶπε, ἦδη ὑπὸ τινος μεγαλύτερου ἀριθμοῦ τοπικῶν ὀργανισμῶν, τῶν δῆμων, χωρὶς νὰ δίδεται μία ἐξήγησις τοῦ πράγματος.

Καὶ μένει μόνον αὕτη, ὅτι μετὰ τὴν ἀνατροπὴν, ἐναντίον μόνον τῶν δῆμων, τοῦ συστήματος τοῦ ν. 2125, προέκυψε δυσχερὴς θέσις τούτων καὶ ἀνάγκη συνελπῶς ἐξευρέσεως πόρων, οἷοναι καὶ ἀναζητοῦνται ἀποσώματα.

Ἄλλὰ πρὸ τῶν ἀτόπων τῆς φορολογίας τοῦ ἀρθροῦ 310, προσηγορευτὰ εἶναι καὶ ἄλλαι ὑψίμοιαι, ἵνα προέλθῃ νὰ παραμερίσῃ τὰ ἄτοπα.

673. — Τὰ ἄτοπα ταῦτα διηγείται ἡ αἰτιολογικὴ ἐκθεσις τῶν νέων διατάξεων. Προέκυπτον ἐκ τοῦ ὅτι δὲν ἦτο πάγιος, ἀλλὰ προσωρικῶς. Λόγῳ τοῦ χαρακτῆρος ὡς φόρου καταναλώσεως, ἐξ οὗ τὸ ἄτοπον τῆς εἰσπραξίως οὐχὶ ὑπὲρ τοῦ νομιμοποιουμένου εἰς αὐτὴν ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ δήμου τοῦ ἐκτελωνισμοῦ, οἱ δύο δὲ δῆμοι ἀμφισβητοῦσι περὶ τοῦ τίς νομιμοποιεῖται νὰ εἰσπράξῃ τὸν φόρον, οὐχὶ δὲ σπανίως ἐζητεῖτο ὑπὸ τοῦ δήμου τῆς καταναλώσεως ἢ εἰσπραξίως ἐκ νέου τοῦ φόρου παρὰ τῶν εἰσαγωγίων ἐμπορέων, κατὰ παράβασιν τῶν διατάξεων τῆς συμβάσεως μετὰ τῆς Μ. Βρετανίας καὶ τοῦ νόμου 4319. Ἐτερον ἄτοπον εἶναι ἡ εἰσπραξίς αὐτοῦ γενικῶς ἐφ' ὅλον τῶν εἰσαγομένων ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς ἐμπορευμάτων ἀνεξαρτήτως τοῦ τελικοῦ προσωρισμοῦ καταναλώσεως αὐτῶν. Καὶ ναὶ μὲν προβλέπεται ἡ ἀπόδοσις τοῦ εἰσπραχθέντος εἰς τοὺς εἰσαγωγίους ἐμπόρους μετ' ἀπόδοσιν τῆς μεταφορᾶς τῶν ἐμπορευμάτων, ἐνθα δὲν εἶναι ἐπιβεβλημένος ὁ φιλανθρωπικὸς φόρος ἢ εἰς κοινότητα, ἀλλ' ἢ πρὸς ἀπόδοσιν τοῦ φόρου ἀπαιτουμένη διαδικασία ἀποβαίνει καταθλιπτικὴ διὰ τὸ ἐμπόριον, ἔστιν ὅτι δὲ λόγῳ τῶν ἀπαιτουμένων διατυπώσεων δὲν ζητεῖται ἡ ἐπιστροφή τοῦ ἀχρεωσότητος εἰσπραχθέντος φόρου».

674. — Αὐτὰ, διὰ τὴν πράξιν, διὰ τὴν ζωὴν, σημαίνουσι, ὅτι τὰ δεινὰ εἰς βῆρος τῶν δῆμων προσωρισμοῦ τῶν εἰδῶν καὶ τοῦ ἐμπορίου δὲν περιγράφονται. Τὸ σύστημα ὡς ἀποτέλεσμα εἶχε νὰ ψηφίζουσι οἱ δῆμοι τὸν φόρον καὶ νὰ καρποῦνται τὰς εἰσπραξίαις ὄρισμένοι μεγάλοι, τῶν τόπων

ἐκτελωνισμοῦ, ἄνευ νομίμου τίτλου. Τὸ ἐμπόριον ὑπέφερε τόσον, ὥστε ἔλλειψαι ἄλλης ἀντιλήψεως καὶ αὐτοδικαίαι ἐσημειώθησαν καὶ ἐπεμβάσεις τῆς εἰσαγγελικῆς ἀρχῆς.

Τὰ ἄτοπα μάλιστα ἠγωνίζετο νὰ καταστείλῃ ἡ κεντρικὴ διεύθυνσις δι' εἰδικῶν κανονιστικῶν διαταγῶν.

Δὲν ἐδείχθη δὲ ἀποτελεσματικὴ ἡ πρωτότυπος πρόβλεψις ἐκείνη τοῦ ὀγδόου ἐδαφίου τοῦ ἀρθροῦ 310 περὶ τεκμηρίων τῆς κινήσεως τῶν ἐμπορευμάτων.

Δὲν πρέπει δὲ νὰ λησμονηθῇ ἡ μνεῖα τῆς ἄλλης διατάξεως τοῦ ἐμπορευματοῦ ἐδαφίου, ἣτις ἤθελε νὰ φορολογήσῃ καὶ τὴν διαμετακινήσιν τῶν ἐμπορευμάτων, ἵνα, λέγει ἡ αἰτιολογικὴ ἔκθεσις, μὴ διαφύγῃ τὴν φορολογίαν οἰδὲν ἀλλοδαπὸν ἐμπόρισμα.

Ἡ αἰτιολογικὴ ἔκθεσις ὑπόσχεται, ὅτι διὰ τῆς παγίωσης καὶ ἐναποθέσεως τοῦ φιλιανθρωπικοῦ φόρου ὅλα τὰ ἀνωτέρω ἄτοπα ἐξουδετερῶνται, πληροῦται δ' ἀπολύτως ὁ σκοπὸς τοῦ νόμου 4319, ἥτοι ἡ διευκόλυνσις τοῦ ἐμπορικοῦ κόσμου καὶ τῆς τελωνειακῆς υπηρεσίας.

Ἄλλ' ὅτι ὁρίζει ἀμέσως τὸ β' ἐδαφίον ἐπιφέρει σήγμα εἰς τὴν παγίωσιν. Καὶ ἂν οἱ δῆμοι ἀποφασίσωσι μείωσιν τοῦ ποσοστοῦ τοῦ φόρου ἐπὶ ὀφισμένων εἰδῶν, οἱ εἰσαγωγῆς εἶναι ἐπόχῃ νὰ πληρώσωσιν ὀλόκληρον τὸν φόρον, θ' ἀποδίδεται δὲ εἰς αὐτοὺς ἡ ἐπὶ πλέον διαφορά διὰ τοῦ δημοτικοῦ προϋπολογισμοῦ. Αὐταὶ ὅμως αἱ πένσεις καὶ περιπέτεια τοῦ ἔμπορου ὑπέροχον καὶ πρότερον καὶ ὡς ἄτοπα μνημονεύονται καὶ τονίζονται εἰς τὴν αἰτιολογικὴν ἔκθεσιν. Τοῦτο ἀναγνωρίζεται ὑπὸ τῶν συντακτῶν, ὅλην παρατηροῦν, ὅτι δὲν θὰ τέχῃ εφαρμογῆς ἡ διαταξίς!

675.— Τὰ ἐδάφια γ' καὶ δ' τοῦ ἀρθροῦ 309, ὡς εἶχε τροποποιηθῆναι, παραμένουσιν ἐμμετάβλητα. Λέγει τὸ γ' ἐδαφίον, αἱ εἰσαράξεις διανομῆται εἰς τοὺς κατὰ ἀνωτέρω δικαιοῦχος δήμους. Ἡ διαταξίς δὲν εὐρίσκει ἀνωτέρω τὴν ἀπόδοσιν τῆς. Διότι ἀνεφέρετο εἰς τὰς διατάξεις τοῦ β' ἐδαφίου τοῦ ἀρθροῦ 309, ὡς εἶχε, καὶ αἱ διατάξεις αὗται δὲν ἀπέχον πλέον. Δικαιοῦχοι εἶναι ὅλοι οἱ δῆμοι. Καίτοι τὸ πρῶγμα δὲν πρόκειται νὰ φέρῃ δυοχερείας, καλὸν θὰ ἦτο νὰ προσαρμοσθῇ ἡ διαταξίς εἰς τὴν νέαν διαρρύθμισιν.

676.— Πᾶσα ἀναγκαία λεπτομέρεια θὰ κανονίζεται δι' ἀποφάσεων τοῦ Ὑπουργείου. Θὰ ἐπαναλάβωμεν, ὅτι ὁ τρόπος αὐτὸς κανονιστικῆς προβλέψεως δὲν εἶναι δόκιμος. Εἰδικῶς δὲ ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ἐπὶ διατάξεων, ἡ ἐκτέλεσις τῶν ὁποίων τόσας δυοχερείας καὶ ἄτοπα παρουσίασε. Ὁ κανονισμὸς λοιπὸν τῆς ἐκτέλεσεως καὶ τῶν λεπτομερειῶν, ἐπιβάλλεται νὰ γίνεταί προ τῆς ἐκτέλεσεως καὶ διὰ πράξεως ἐπισημοτέρας δημοσιευομένης πρὸ ταύτης.

677.— Τὰ τῆς διανομῆς, τὸ σπουδαιότερον, θὰ ἐξακολουθήσουν νὰ κανονίζονται δι' ἀποφάσεων τοῦ Ὑπουργείου. Καὶ ἡ τακτικὴ αὐτὴ δὲν εἶναι καλὴ. Ὁ ὁρθὸς καὶ δίκαιος κανονισμὸς διανομῆς, κοινῶν κεφαλαίων ἐκ 16-νικῆς φορολογίας, δὲν εἶναι βέβαια πρόβλημα ἀπλοῦν. Ἄλλ' ἐκ τούτου δὲν

πλεονεξία, ὅτι τὸ καλλίτερον εἶναι ἢ ἄλλοις τῆς πάσης οργανικῆς ρυθμίσεως πρέπει νὰ ὑπάρχον ἐγγυήσεις ἐγκυρότεροι, γνωσταὶ προηγουμένως κατὰ τὸ τὸ δημόσιον δίκαιον. Ἐνδεχόμενον νὰ μὴ εἶναι οἱ ἀπολύτως ἄρτιοι, ἀλλ' εἶναι προτιμώτεροι ἀπὸ τὸν τόσον οἰκογενειακὸν τρόπον διανομῆς. Ἐσημασίθη δὲ ἀνωτέρω, ὅτι οἱ ἄρτιοι διεδήλωσαν ὁμοῦς τὰς ἀμφιβολίας περὶ τῆς ἰσότητος τῆς διανομῆς τῶν νομίμων ἐπιχορηγήσεων ἐκ τοιαύτων καινῶν, ἐκ φορολογίας γενικῆς, κεφαλαίων.

§ 74. — Ἀρχαιοτέρας νομοπαρασκευαστικῆς ἐργασίας, ἑλληνικῆς, πολὺ ἀπασχόλησε τὸ ζήτημα τῆς διανομῆς ταύτης. Εἰς τὴν εἰσηγητικὴν ἐκθεσὶν τοῦ σχεδίου νόμου τοῦ 1914 εὐρίσκομεν ἀναλυτικὴν μελετημένην.

• Τὸ σημεῖον τοῦτο παρουσιάζει δυσχαρίαι εἰς πάντα τὰ Κράτη, ὅπου ἔχον νὰ κοιτινίμουν ποσοστὰ γενικῶν φόρων κατὰ δῆμον. Διότι δὲν ὑπάρχον τὰ δεδομένα, ἐφ' ἃν νὰ δύναται ἀκριβῶς νὰ υπολογισθῇ τοσικῶς καὶ κατὰ κοινότητα ἢ δῆμον, ἢ εἰσφορά ἐκαστοῦ τούτων εἰς τὸ σύνολον. Οὕτε αἱ πρόσοδοι ἀμείων φόρων γενικῶν θὰ ἦτο δυνατόν ἀκριβοδικαίως νὰ κατανημηθῶσι κατὰ δημοτικὰς περιφερείας, οὕτε αἱ πρόσοδοι ἐμείων. Διότι οὕτε εἰς τίς μὲν, οὕτε εἰς τὰς δὲ εἶναι ἴση ἡ εἰσφορά πάντων τῶν πληθυσμῶν τῆς χώρας. Λιὰ τοῦτο δὲν δύναται μόνον ὁ πληθυσμὸς νὰ ληφθῇ ὡς ἀναλογικὸς ὅρος, προκαμμένου νὰ διανεμηθῶσιν ἀποδόσεις ἐμείων φόρων, δέον δὲ νὰ ζητηθῶσι καὶ ἐκτιμηθῶσι καὶ πάντες οἱ ἄλλοι συντελεσταὶ τῆς καταναλώσεως τῶν φορολογουμένων εἰδῶν.

• Τὸ σημεῖον τοῦτο ἐκλόνησε καὶ τοὺς πρώτους ἐν Ἑλλάδι εἰσηγητὰς τῆς καταργήσεως τῶν διαπολίων, τοὺς προτείναντας τότε τὴν ὑπὸ τῶν τελωνιακῶν ὀρχῶν μόνον εἰσπραξὴν δημοτικῶν φόρων ἐπὶ τῶν ἔξωθεν εἰσαγομένων ὀρίων καὶ ἐμπορευμάτων. Λιὰ τοῦτο καὶ διάφορον κατὰ τὴν ἐπανηλημμένους εἰσηγήσεσι τοῦ νομοσχεδίου ἔθετον βῆσιν διανομῆς τῶν εἰσπραξῶν κατὰ δῆμον.

• Ἐν τῇ ἀρχικῇ τῇ ἐπὶ τοῦ ἀειμνήτου Χ. Τρικούλη ὑποβληθέν νομοσχεδίον ὄριζε τὴν διανομὴν ἐπὶ μὲν τρίτου κατὰ λόγον τοῦ πληθυσμοῦ, τῶν δὲ ἄλλων δύο τρίτων ὁμοῦ ἀναλόγως τοῦ ἐν ἐκαστῇ δήμῳ βεβαιουμένου ποσοῦ τοῦ δημοσίου φόρου ἐπὶ τῶν ἐπιτηδευσμάτων καὶ τῶν οἰκοδομῶν, κατόπιν ἡ βῆσις αὕτη μετεβλήθη, δριαθέντος ἐνὸς μὲν πέμπτου ἀναλόγως τοῦ πληθυσμοῦ, ἐνὸς πέμπτου ἀναλόγως τοῦ φόρου τῶν οἰκοδομῶν καὶ τριῶν πέμπτου ἀναλόγως τοῦ φόρου τῶν ἐπιτηδευσμάτων. Τὸ ὑποβληθέν τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1894 νομοσχεδίον ἔθετε ὅλως διάφορον βῆσιν (τὸν πληθυσμὸν).

Τὸ νομοσχεδίον τοῦ 1914 ὄριζε τὴν ἐξῆς κατανομήν: α') Τὰ δύο τέταρτα τοῦ κοινοῦ κεφαλαίου ἐκ τοῦ εἰσαγωγικοῦ δημοτικοῦ φόρου διανέμονται εἰς τοὺς Δήμους ἀναλόγως τοῦ πληθυσμοῦ. β') Ἐν τέταρτον κατὰ λόγον τοῦ βεβαιουμένου φόρου οἰκοδομῶν ἐν τῇ περιφερείᾳ ἐκαστοῦ δήμου γ') Ἐν τέταρτον κατὰ λόγον τοῦ βεβαιουμένου, ἐπίσης, δημοσίου φόρου ἐπιτηδευσμάτων.

§ 75. — Ἐν Γαλίᾳ ἐν τῇ μελέτῃ τῆς καταργήσεως τῶν διαπολίων,

πολλὰι προτάσεις ἀποβλέπουσι εἰς τὴν ἀντικατάστασιν διὰ φόρων εἰσπραττομένων εἰς ὅλην τὴν χώραν, εἰς τὸ σύστημα τῶν κοινῶν κεφαλαίων, αἵτινα θὰ διανεμῶνται εἰς τὰς ἐνδιαφερομένας κοινότητες σύμφωνα πρὸς τινὰς καθωρισμένους κανόνας. Καὶ παρατηρεῖται ὅτι τὸ βασικὸν ἑλάττωμα τοῦ συστήματος εἶναι ἡ ἀδυναμία ἐξέσεως βάσεων διανομῆς ἱκανοποιητικῶν. Ἡ βάσις τοῦ πληθυσμοῦ, ἣς συνήθως χρησιμοποιεῖται εἶναι ἀδίκος· διότι δὲν εἰσφέρει τὰς μεγάλας πόλεις, αἵτινες ἔχουσι ἰδιαιτέρα βάρη (φωτισμός, ὁδοποιεῖα, ὑγεία) μὲ τὰ ὅποια δὲν ἐπιβαρύνονται αἱ μικραὶ κοινότητες. Καὶ παρατηρήθη, ὅτι πολλὰι κοινότητες λαμβάνουσι ἀπὸ τὰ κοινὰ κεφάλαια προσόδους ὄντως ὑπερβολικὰς.

Κοινὸν κεφαλαίων ἐξ ἡμέρων φόρων, εἶναι λ. χ. τὸ ἐκ τῶν δικαιωμάτων ἐπὶ τῶν ποτῶν καὶ τῆς κυκλοφορίας, ἐπ' ὠφελείᾳ ὅλων τῶν κοινοτήτων τῆς Γαλλίας, κατὰ τὸν νόμον τῆς 22 Φεβρουαρίου 1918, ὅστις εἶναι τὸ πρῶτον βῆμα πρὸς τὴν κατάργησιν τῶν διαπευλίων. Ἡ διανομὴ βασίζεται ἐπὶ τοῦ πληθυσμοῦ καὶ ἐπὶ τῶν ποσοτήτων ποτῶν καταναλωθέντων εἰς ἑκάστην κοινότητα κατὰ τὸ 1913. Naudin σ. 45 ἐρ.

680. Δύναται νὰ παρατηρηθῇ ὅτι ἡ διανομὴ κατὰ τὰ νομοσχέδια τοῦ Τρικοῦπη καὶ τοῦ 1914 ἔμελλε νὰ γίνετο μετοξὺ ὅλων τῶν δήμων τῆς Ἑλλάδος, ἐν ᾧ ἤδη πρόκειται περὶ διανομῆς μόνον μετοξὺ τῶν δήμων, μετοξὺ πόλεων. Ὡστε αἱ σκέψεις καὶ ἐνδοιασμοὶ κατὰ τὰ ἀνωτέρω, περὶ τοῦ πληθυσμοῦ ὡς βάσεως διανομῆς, δὲν δύναται νὰ ἔχουσι τὴν ἰδίαν βαρῦτητα.

Ἄλλ' ἂν ἐτίθετο ἐκ τοῦ νόμου, ὡς ἐπιβάλλεται, κανόνες διανομῆς, ἂν λ. χ. ὄριζετο ὡς βάσις ὁ πληθυσμός, δὲν θὰ ἠθναίε, θὰ ἐξημίωσεν ἡ διανομὴ μερικτοὺς δήμους, ἢ περὶ τῶν ὁποίων ἐδημοουργήθη εὐνοϊκώτερον καθεστὼς εἰσπράξεων ἐκ τοῦ φιλανθρωπικοῦ φόρου. Αὐτὸς δέ, φαίνεται, εἶναι ὁ λόγος τοῦ μὴ καθωρισμοῦ κανόνων διανομῆς.

Καὶ ἀντὶ τούτου ὡς ἐγγύθησι ἀναγράφεται γνωμοδότησις ἐπιτροπῆς, τὴν σύνθεσιν τῆς ὁποίας δὲν ὀρίζει ὁ νόμος, ἀλλ' ὁ Ὑπουργός, ὅστις ὀρίζει, ἄνευ κανόνων καὶ ὁρίων, καὶ τὴν ἀποζημίωσίν τῆς ἐκ τῶν εἰσπράξεων τοῦ φόρου.

Ε'. Περὶ τοῦ φόρου ἐπὶ τῶν ἰχθύων

Ἄρθρον 313

681. — Ἐχει αὖ τὸ ὑποβλητικὸν ἢ διατηρουμένη ἀκόμη ἀρχὴ τοῦ ἁρθρου 23 τοῦ νόμου 2125: Ὁ κατὰ τοὺς ἐν ἰσχύϊ ὀθωμανικοὺς νόμους... Καὶ χωρὶς μεγάλη ἐράνη νὰ ἀναζητηθοῦν καὶ ἐρημνεθοῦν. Διότι σοβαρὰ προέκυψαν δυσχέρεια κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς φορολογίας ταύτης. Ἀντιρρήσεις προεβλήθησαν τὸ μὲν ὡς πρὸς τὴν χωρικὴν ἔκτασιν τῆς ἐφαρμογῆς, τὸ δὲ ὡς πρὸς τὸν δημοσιονομικὸν χαρακτῆρα τοῦ φόρου. Εἰσηγ. Ἐκθ. τοῦ ν. 5424.

682. — Τὴν Λέσβον χωρίζει ἀπὸ τῆς Μ. Ἀσίας πολὺ στενὴ θά-

λίσσα. Οἱ ἐπόχρσοι εἰς τὴν πληρωμὴν τοῦ φόρου ἰχθύων, ἐχόμενοι ὄρον μισθομηρίου συμβολαίου «τῶν ἀλιευόμενων ἐν τῇ παραλίᾳ τῶν ἐπαρχιῶν Μυτιλήνης . . .» προέβαλλον, ὅτι ἐξεμισθώθη καὶ ὀφείλεται φόρος δι' ἰχθύς ἀλιευόμενους μόνον ἐντὸς τῆς αἰγιαλιτίδος ζώνης.

Τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν κατ' ἀρχὰς ἀνεκοίνωσεν ὅτι εἰς τὸν κατὰ τὸ ἄρθρον 318 ἐδ. 1 φόρον ἐπὶ τῶν ἰχθύων καὶ λοιπῶν ὕδροβίων ζῶων τῶν ἀλιευόμενων ἐν τῇ ἐλευθέρῃ θαλάσῃ δὲν ἐυλόγηται οἱ ἐκτὸς τῶν ὄριων τῶν ἡμεδαπῶν χωρικῶν ὑδάτων ἀλιευόμενοι ἰχθύς κτλ. Οἱ ἰσχυριζόμενοι δὲ ταῦτα ὀφείλοισι νὰ ἀποδείξωσι αὐτό». Δ. Υ. 20633, 29747-1931. Ἀποδεικνύεται δὲ ὁ ἰσχυρισμὸς αὐτῶν ἐκ τῶν ναυτιλιακῶν τῶν ἐγγράφων περὶ τῆς ἐκ τῆς Ἀλλοδαπῆς προελεύσεως τῶν ἰχθύων κτλ. καὶ ἐκ τῆς προσαγωγῆς ἀποδείξεως, ὅτι ὁ φόρος κατεβλήθη εἰς τὴν Ἀλλοδαπὴν, ἢ ὅσον τευχάται ἐπιβεβλημένος τοιοῦτος. Δ. Υ. 25548-1931.

Ἄλλὰ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν ἰδῆλου, ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ζητοῦνται, πρὸς διακρίτωσιν τοῦ ποῦ ἀκριβῶς ἐγένετο ἡ ἀλίεια, τελωνιακὸν ἔγγραφο τουρκικῶν ἀρχῶν, ἀφ' οὗ εἶναι γνωστόν, ὅτι τὰ ἀλιευτικὰ δὲν προσεγγίζουσιν εἰς τουρκικοὺς λιμένας. Ἐγκ. Υ. Οἰκ. Μ. 7149-1931. Καὶ ἐπίσης, ὅτι ἡ ἀπαυτομένη, παρὰ τοῦ Ὑπουργεῖου τῶν Ἐσωτερικῶν, προσαγωγὴ πιστοποιήσεως ξένης ἀρχῆς περὶ τῆς εἰς ξένα χωρικά ὑδάτα ἀλίειας τῶν ἰχθύων ἀποτελεῖ ὄρον ἀνεκλήρωτον, τοῦλάχιστον διὰ τὴν περιπτώσιν τῆς ἀλίειας ἔξω τῶν αἰγιαλιτίδων ζωνῶν τῶν δύο χωρῶν, ἧτοι εἰς τὴν ἐλευθέρῃ θαλάσῃ». Ἐγκ. Ἰδ. Υ. 2213 Τ. 2213.

Πρὸ τῶν δυσχερεσιῶν τούτων, τὸ Ὑπουργεῖον, πρὸς ἀπόδειξιν τῆς προελεύσεως τῶν ἰχθύων, συνέστησι προσπάθειαν συνεννοήσεως μεταξὺ ἐνοικιαστοῦ καὶ ἀλίεων πρὸς καθορισμὸν τρόπου ἐλέγχου ἀποδείξεως τῆς ἐν οὐδαμία θαλάσῃ ἀλίειας, ἵνα κατορθοῦται ἡ ἀπαλλαγὴ αὐτῶν ἀπὸ τῆς καταβολῆς τοῦ φόρου 29747-1931. Κατόπιν τῆς διαταγῆς ταύτης, συζητήσιν μεταξὺ τῶν ὁμοειδῶν τοπικῶν ἀρχῶν, τελῶν καὶ λιμεναρχοῦ μετὰ τῶν ἐνδιαφερομένων ἰδιωτῶν, ἐνοικιαστοῦ καὶ ἀλίεων, κατέληξεν εἰς τὸ μέτρον, ὅπως ὁρισθῶσι πρόσωπα μισθοδοτούμενα ἐπὶ τῶν ἀλίεων, ἅτινα θὰ παραμένωσιν ἐντὸς τῶν ἀλιευτικῶν πλοίων κατὰ τὴν ἀλίειαν καὶ θὰ πιστοποιῶσι τίνες ἐκ τῶν ἰχθύων ἠλεσθήσαν ἐντὸς τῶν χωρικῶν ὑδάτων τῆς Ἑλλάδος καὶ τίνες ἐκ τῶν μὴ συμπεριλαμβανομένων εἰς ταῦτα τοιούτων. Ἐπὶ τῇ βῆσει τῶν πιστοποιήσεων ταύτων θὰ κανονίζεται τὸ εἶδος τοῦ πληρωσθησομένου φόρου, τοῦτέστιν ἴσιν μὲν οἱ ἰχθύς ἠλεσθήσαν ἐντὸς τῶν χωρικῶν ὑδάτων τῆς Ἑλλάδος θὰ πληρώσωσι τὸν περὶ οὗ πρόκειται δημοτικὸν φόρον, ἂν δὲ ἐκτὸς τούτων θεωροῦμενα Ἀλλοδαπὰ προϊόντα, θὰ πληρώσωσι δημοσίαν εἰσαγωγικὸν τοιοῦτον . . .».

Ἄλλὰ εἰς τὸ προσφεῖς τοῦτο μέτρον δὲν ἔστεργεν ὁ ἐνοικιαστής, βλέπων εἰς αὐτὸ τὴν καταστροφὴν του!

683.— Πρὸ τοῦ ἀδιεξόδου, τὸ Ὑπουργεῖον ἐπανῆλθεν ἐπὶ γνωστῆς αὐτῷ γνώμης τοῦ Ὑπουργεῖου Οἰκονομικῶν, ὅτι ὁ φόρος ἀφορᾷ τόσον τοῖς

ἐν τῇ αἰγιαλίτιδι ζώνῃ, ὅσον καὶ τοὺς πέραν αὐτῆς ἀλιενομένους ἰχθῆς, ἢ καὶ ἀπεδέχθη.

Ἡ θέσις αὕτη ἀνεπίτρεχθη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου βάσει καὶ τῆς τουρκικῆς νομοθεσίας, ἐξ ἣ; σαφῶς προκύπτει, ὅτι ἰχθῆς ἀλιενομένοι καὶ πέραν τῆς αἰγιαλίτιδος ζώνης καὶ εἰς οὐδετέρας καὶ εἰς ἀλλοδαπὰς ἐπι θαλάσσας εἰσαγόμενοι ἐντὸς τῆς τουρκικῆς ἐπικρατείας ὑπέκειντο εἰς τὴν φορολογίαν ταύτην, ἐπίσης καὶ τὰ κήτη καὶ αἱ φάλαινα, αἱ κατὰ γενικὴν πεῖραν διατόμενοι ἐν τῇ ἐλευθέρῃ θαλάσῃ, εἰσαγόμενοι εἰς τὴν Τουρκικὴν ἐπικράτειαν ὑπέκειντο εἰς τὸν φόρον. Καὶ ὁ ἐγγώριος νόμος ἀνεγνώρισεν, ὅτι οἱ εἰς τὴν ἐλευθέρῃ θαλάσῃ ἀλιενομένοι ἰχθῆς ὑπόκεινται κατὰ τὸν ὀθωμανικὸν νόμον εἰς τὸν φόρον τοῦτον. Ἐγ. Ὑπ. Ἔσ. 65684 - 1931 πρὸς τὸν Νομικὸν Σύμβουλον. Γνώμη ταύτου 272 - 1931.

Τὴν ἐκδοχὴν ἐπεκύρωσεν καὶ τὰ Δικαστήρια. Πρωτ. Μυτιλήνης 1798 - 1931 Ἐφ. Αἰγαίου 63 - 1932.

Ἐπὶ πλέον, διὰ τοῦ νόμου 5421 ἡρμηνεύθη αὐθεντικῶς, ὅτι ἡ ἔννοια τοῦ νόμου «ἐλευθέρῃ θαλάσῃ» περιλαμβάνει οὐ μόνον τὴν αἰγιαλίτιδι ζώνην ἀλλὰ καὶ τὴν πέραν αὐτῆς ἀνοικτὴν θάλασσαν.

684. — Τὸν ἄλλον ἰσχυρισμὸν, ὡς πρὸς τὸν χαρακτήρα τοῦ φόρου, ὅτι πρόκειται περὶ φόρον καταναλώσεως, εὗρισκε ἐπίσης ἐσφαλμένον τὸ Ὑπουργεῖον καὶ πρὸς τὴν ἀποψὴν του ἔχει συμφωνήσῃ ὁ Νομικὸς Σύμβουλος αὐτοῦ Γν. 91 - 1926 καὶ ὁ εἰδικὸς τοῦ Ὑπ. Γεωργίας Γν. 2 Ἀπο. 1932.

Κατὰ τὴν ἡρμηνείαν ταύτην πρόκειται περὶ ἀμέσου φόρου, ἐπὶ τῆς παραγωγῆς ἀσχετῶς τοῦ τόπου, ἐνθα οἱ ἰχθῆς κτλ. μεταφέρονται πρὸς καταναλώσασιν, εἴτε τοῦτέστιν ἂν μεταφέρονται πρὸς τοῦτο εἰς τοὺς δήμους καὶ τὰς κοινότητας, ὑπὲρ ὧν παρεχωρήθη διὰ τοῦ νόμου 2125 εἴτε ἂν μεταφέρονται ἀλλαγῶ, συμφώνως καὶ πρὸς τὰς σαφεῖς διατάξεις τοῦ Ὄθωμανικοῦ νόμου περὶ ἀστυνομίας τῆς θήρας, ἀρθρα 4, 5 καὶ 8. Ὁ νόμος δὲ 2125 δὲν μετέβαλε τὸν χαρακτήρα τοῦ φόρου, σκοπὸν ἔχων ἀπλῶς νὰ μεταβιβάσῃ αὐτὸν εἰς τοὺς οὐκείους δήμους καὶ κοινότητας καὶ ὡς δικαιοῦχος, ἐξ' αὐτῶν, ἀναγεωρῆσαι τοὺς ἔχοντας ἐν τῇ περιφερείᾳ τῶν καταναλώσασιν τῶν ἀλιενομένων ἰχθίων, χωρὶς διὰ τῆς διακρίσεως ταύτης νὰ θέλῃ ὅπως ἐξαίρηται τῆς πληρωμῆς φόρον ἢ μὴ πράγματι καταναλισκομένη ἐν τῇ περιφερείᾳ τῶν ποσότης ἰχθίων, ἧτις μεταφέρεται ἀλλαγῶ. Ἐγ. Ὑπ. 8240 - 1932.

685. — Ἡ νομολογία τῶν δικαστηρίων κυμαίνεται. Τὸ Ἐφετεῖον Ἀθηνῶν, ἐπὶ εἰσπραξέως τοῦ φόρου ἐν τῇ περιφερείᾳ Χίου, ἐδέχθη, ὅτι κατὰ τοὺς Ὄθωμανικοὺς νόμους, καὶ δὴ τοῦ περὶ ἀστυνομίας τῆς θήρας, τὸ τέλος εἰσπράττεται εἰς τὴν ἀποβάθραν, εἰς ἣν κατὰ πρῶτον ἐξάγονται οἱ ἀλιενομένοι παντὸς εἶδους ἰχθῆς. Κατ' ἀκολουθίαν ὁ φόρος εἶναι τοιοῦτος παραγωγῆς καὶ οὐκ καταναλώσεως. Ἀπ. 2150 - 1901.

686. — Τὸ Ἐφετεῖον Αἰγαίου, ἀποφ. 225 - 1931, 63 - 1932, δέχεται τὰ ἐναντία. Διὰ τοῦ ὀθωμανικοῦ νόμου ἐπιβάλλεται φόρος ἀλιείας καὶ ἐν ταῖς θαλάσσις χωρὶς νὰ καθορίζωνται ἐν αὐτῷ τὸ μέρος καὶ ἡ ἀπὸ τῆς

ἀκτῆς ἑκτασίς τῆς θαλάσσης, ἐν ἣ ἀλιεύονται οἱ ἀποκείμενοι εἰς φόρον ἰχθύς κτλ. εἰσπράττεται δὲ οὗτος ἐν τῇ ἀποβίθῳ, εἰς ἣν τὸ πρῶτον ἐξίγονται οἱ ἰχθύς καὶ συνεπῶς δυνατὸν νὰ ἀλιεύονται εἰς ἄλλην περιφέρειαν παρὰ τὴν τῆς ἀποβίθου· χωρὶς νὰ εἰσπράττεται ὁ φόρος ἐν τῇ περιφερείᾳ τῆς ἀλίειας. ἂν δὲν ἐξάγωνται ποσὼς εἰς ἀποβίθον τινὰ ἄλλ' ἀλιεύομενοι μεταφέρωνται εἰς ἄλλια Κράτη δὲν φορολογοῦνται, πρέπει ὅθεν νὰ συντρέχη καὶ ἡ εἰσαγωγή των εἰς τὸ Κράτος, ἵνα φορολογηθῶνται καὶ ἦτο ὡς ἐκ τούτου ὁ φόρος εἰσαγωγικὸς μὴ μεταβαλλόμενος εἰς παραγωγικὸν ἐκ τοῦ ὅτι καὶ ἔμμεσθούτο τὸ δικαίωμα τῆς ἀλίειας διότι τοῦτο ἐλάμβανεν χωρὶς, ὅπου εἶχε πράγματι τοιοῦτον κυριαρχικὸν δικαίωμα τὸ συμβαλλόμενον Κράτος ὡς ἐπὶ τῶν ἀλίεων του κατὰ τὰ ἀνωτέρω καὶ ἐν τῇ ἀποβίθῳ. Ἐπίσης δὲν ἦτο φόρος καταναλώσεως κατὰ τοὺς Ὀθωμανικοὺς νόμους καθ' ὅσον κατὰ τὸ αὐτὸ ἄρθρον, ἂν μεταφερθῶσιν εἰς ἄλλο μέρος ἐκ τῆς ἀποβίθου ἐννοεῖται, εἰς ἣν ἐφορολογήθησαν οἱ ἰχθύς χωρὶς νὰ καταναλωθῶσιν δὲν λαμβάνεται αὐτῆς τὸ τέλος, καὶ μόνον τὸ ἄρθρον 318 τοῦ Κώδικος, καθόρισεν, ὅτι ὁ φόρος οὗτος παραχωρεῖται εἰς τοὺς δήμους καὶ τὰς κοινότητας εἰς τὰς περιφερείας τῶν ὁποίων καταναλίσκονται οἱ ἰχθύς καὶ οὕτω διὰ τροποποιήσεως μετεβλήθη κατὰ τοῦτο μόνον εἰς φόρον καταναλώσεως ὑπὲρ τῶν Ἀθηνῶν τοῦτων, ὅπερ προκάει καὶ ἐπὶ τοῦ ἀπὸ 20]22 Ὀκτ. 1926 Α. χωρὶς πάλιν νὰ λαμβάνηται ὅπ' ὅσον ὁ τόπος τῆς ἀλίειας.

627. — Τὸ Ὑπουργεῖον ὑποστηρίζει, ὅτι κατὰ τὸν τουρκικὸν νόμον, τὸν ὁποῖον δὲν μετέβαλε κατὰ τοῦτο ὁ ἑλληνικὸς, ὁ φόρος ἦτο ἄριστος ἐπὶ τῆς παραγωγῆς. Ἡ εἰσηγητικὴ ἐκθεσίς τοῦ ἐρμηνευτικοῦ νόμου 5424 λέγει ὅτι ὑπὲρ τῆς ἐκδοχῆς ταύτης συνηγορεῖ ἡ ὁμοιόμορφος ἔκτοτε ἐφαρμογὴ τοῦ φόρου αὐτοῦ ὡς καὶ τοῦ ὁμοίου δημοσιονομικοῦ χαρακτηρισμοῦ κατὰ τὸ ἔδαφ. σὶ δευτέρου φόρου ἐπὶ ἰχθύων ἀπὸ ἰχθυοτροφείων κ.τ.λ. Ἐκ παραδρομῆς, διότι ὁ δευτέρος φόρος εἶναι φόρος καταναλώσεως τοπικῆς, ἐσωτερικῆς, ἐξ ὁρισμοῦ σαφοῦς, τοῦ νόμου, τὴν ἐννοίαν τοῦ ὁποίου συμπληροῦσι κατὰ τρόπον ἀποκλείοντι πᾶσαν συζήτησιν αἱ διατάξεις περὶ βεβαιώσεως αὐτοῦ. Ἄν λοιπὸν ἦσαν κατὰ τὸν τουρκικὸν νόμον ὅμοιοι οἱ δύο φόροι καὶ ὁ ἑλληνικὸς νόμος δὲν μετέβαλε τὸν χαρακτηρισμὸν αὐτῶν, ἡ συζήτησις πρέπει νὰ κλείη ἐπὶ τῆς ἀντιθέτου ἐκδοχῆς.

Ἦσαν δ' ἀληθῶς τόσον ὅμοιοι ὥστε διετίθεντο καὶ δι' ἐνωτικῆς ἐνοικαίσεως. Β. Α. ἀπὸ 28 Μαΐου 1921 περὶ βεβαιώσεως καὶ εἰσπράξεως τοῦ φόρου ἀλίειας ἄρθ. 12: «ἐν αἷς περιφερείαις ὁ φόρος ἐπὶ τῶν ἀλιευομένων ἐν ἀνεθέρῳ θαλάσῃ ἔχει ἐνοικισθῆναι ἐνωτικῶς μετὰ τοῦ φόρου ἐπὶ τῶν ἀλιευομένων ἐν ἰχθυοτροφείοις...».

Ὑπόκειται, εἰς τὸν νόμον, καὶ ἡ ὁρθὴ διάταξις, ὅτι ὁ φόρος παραχωρεῖται εἰς τοὺς δήμους καὶ τὰς κοινότητας ἐν τῇ περιφερείᾳ τῶν ὁποίων καταναλίσκονται τὰ ἀλιεύομενα.

628. — Ὅλα αὐτὰ τὰ στοιχεῖα ἀντιπαρέχεται ἡ ἐρμηνεία. Ὅπως δὲποτε, ὅλη ἡ ἐρμηνευτικὴ προσπάθεια δηλοῖ, ὅτι ὁ φόρος, ὁ τουρκικὸς, δὲν

ήτο άμεσος ή έμμεσος εξ όρισμοϋ του νόμου, ότι ο νόμος δέν ονόμαζεν αύτείν άμεσον ή καταναλώσεως. Δι' αυτό λόγος γίνεται περί «του δημοσιονομικού χαρακτήρος αυτού» σύμφωνα δηλαδή προς τους δεδομένους επιστημονικούς όρισμούς.

Περίεργον! Χαρακτηρίζεται ως άμεσος φόρος μή παρουσιάζων οϋδέν εκ των διακριτικών στοιχείων του άμεσου φόρου, κατά τους ως άνω όρισμούς. Είς τον κώδικα έχει θέσει μεταξύ των έμμέσων φόρων. Βίβαια, δύναται νά παρατηρηθῆ ότι τό πράγμα δέν έχει και τόσην σημασίαν, ότι δέν έγινεν από επιστημονικήν άκριβολογίαν. Είς τό αυτό άρθρον 318 ύπάγχει φόρος Ιχθύων χαρακτηζόμενος σαφώς, υπό των διατάξεων, ως φόρος καταναλώσεως. Άλλά κατωτέρω, εις τό κεφάλαιον περί άμέσων φόρων, του άρθρου 341, περιλαμβάνεται και φόρος επί των Ιχθύων κτλ.

Είς τό κεφάλαιον περί έμμέσων φόρων κατατάσσεται και ο φόρος σφαζομένων ζώων. Αυτό όμως δέν ήμπάδισε νά λέγεται: «Θεωρούμεν κατηγορημένον έν Κρήτη τον ύριστάμενον πρότερον άμεσον φόρον και' όλαν καταναλισκομένου κρέατος μετά την έπέκτασιν του έλληνικού νόμου περί άμέσου φόρου των σφαζομένων ζώων ή άλλωθεν μεταφερομένου σφαγμένου ζώου, καθόσον άμφότεροι είναι άμεσοι δημοικαι φόροι και άφορῶσι τό αυτό φορολογικόν άντικείμενον, ήτοι τό καταναλισκόμενον έν τῷ δήμῳ ή έν τῇ κοινότητι κρέας». Γκ. Υπ. 29291-1936. Έπ. Τ. Αύτ. 1927 σ. 48, 29078-1932 αὐτ. σ. 235, ήτις προσθέτει: "Ήδη δε κατόπιν του νόμου 5353, δι' οϋ άντικατεστάθη ο αυτοτελής δημοτικός ή κοινοτικός φόρος επί των σφαζομένων ζώων, θά εισπράττεται ή πρόσθετος. Έκ παραλλήλου όμως προς τον άμεσον τουτον φόρον θά εισπράττεται και ο έμμεσος του άρθρου 377, στοιχ. β' του Κώδικος φόρος επί των σφαγίων ως και των λοιπών έγχωρίων προϊόντων.

Φόρος λοιπόν και' όλαν επί αναλισκομένου έν τῷ τόπῳ κρέατος, φόρος επί των σφαζομένων ή άλλωθεν μεταφερομένων σφαγμένων ζώων προς τοπικήν κατανάωσιν χαρακτηρίζεται άμεσος. Έπειτα: θά εισπράττεται φόρος σφαζομένων ζώων, ως άμεσος αλλά και ο φόρος καταναλώσεως, διατύπλια, κατά τό άρθρον 277, διότι αυτός είναι έμμεσος. Ή σημείωσις γίνεται ως χρήσιμος διά την άποψιν της διπλής και πολλαπλής φορολογίας, της αϋτης μάάλιστα μορφῆς.

Ο Ιταλικός κώδιξ προβλέπει, διά ζῷα, φόρον καταναλώσεως κατά την σφαγήν, και άμεσον επί των διατεμένων. Από του δευτέρου, όρίζει τό άρθρον 123, εξακοϋνται τό ζῷα τά εισαγόμενα εις την κοινότητα προς πώλησιν ή σφαγήν.

Ή διακροσία του Υπ. Οικονομικῶν κατατάσσει τον φόρον των σφαζομένων ζώων μεταξύ των άμέσων. Άργ. Θ. Αγγελόπουλου σ. 350, δστις όμως δέν δέχεται ότι πρόκειται περί άμέσου αλλά περί φόρου καταναλώσεως. Έν τῷ, δέ, ως μεταδίδεται, ο φόρος θεωρεῖται άμεσος, τό έτελεστικόν του νόμου διάταγμα από ο Αύγ. 1932, έν άρθ. 6 όρίζει: Ή έφαρμογή του ν.

5353 «περὶ φορολογίας τῶν σφαλομένων ζώων» ἀνατίθεται εἰς τὴν Διεύθυνσιν Ἑμμέσων Φόρων καὶ Μονοπωλίων — Γρῆμα Φόρων Καταναλώσεως —!

Ὅπως δὴ ποτε οἱ ἐπιστημονικοὶ ὁρισμοὶ παρετέθησαν ἀνίσταται καὶ δύναται ὁ μελετῶν νὰ ἐκτιμήσῃ ἀκόπως. Ὁ κοινοτικὸς φόρος λ.χ. τῶν προϊόντων γῆς, τῆς παραγωγῆς εἶναι ἄμεσος, διότι πλήττει τὸ ἔχειν, τὸ εἰσόδημα, κατὰ σταθερὰς περιόδους, βίαια ὀνομαστικῶν καταλόγων. Παρουσιάζει τι τὸ ὅμοιον ὁ φόρος τῶν ἰχθύων; Μία ἀπλὴ ἐρώτησις ἀρκεῖ ἵνα κόψῃ τὴν ἀντιθέσιν: Ὁ φόρος θέλει νὰ πλήξῃ τὸ εἰσόδημα τῶν ψαριδῶν ἢ διὰ μέσου αὐτῶν, ἑμμέσως, τὸ εἰσόδημα, τὸ δαπανώμενον, τοῦ κύκλου τῶν καταναλωτῶν;

690. — Περὶ τούτων δὲν γίνεται λόγος. Ἀναφέρει δὲ ἡ ἐπιχειρηματολογία αὐτὸ μόνον, ὅχι προειπὼν, ὅτι ὁ τουργικὸς φόρος εἰσπράττεται εἰς τὴν ἀποβίθραν ἐπὶ τῆς παραγωγῆς. Ἀλλὰ δὲν ἀποκλείεται ἡ εἰσπραξὶς ἑμμέσων φόρων νὰ γίνεται εἰς τὴν παραγωγὴν. Ὁ κατὰ τὸ ἴδιον ἄρθρον φόρος ἐπὶ ἰχθύων ἀπὸ ἰχθυοτροφείων, κτλ. εἶναι φόρος καταναλώσεως ἐξ ὁρισμοῦ τοῦ νόμου καὶ ἡ εἰσπραξὶς γίνεται κατὰ τὴν ἐκ τῶν ἰχθυοτροφείων ἐπιτοκίαν ζυγίσσεως, εἰς τὴν παραγωγὴν δηλαδή. Καὶ γενικῶς «οἱ ἑμμεσοὶ φόροι ἐπὶ εἰδῶν καταναλώσεως ἐσωτερικῶς εἰσπράττονται ἄλλοτε μὲν εἰς τὴν παραγωγὴν (φόρος ζύθου), ἄλλοτε δὲ εἰς τὴν καταναλώσιν (φόρος οἴνου, οἴνουπνεύματος) Allix Contr. Indirectes II. σ. 90.

Κατὰ τὸ πλεῖστον τὸ δημόσιον ἀπευθύνεται ὅχι πρὸς αὐτοὺς τοὺς καταναλωτὰς ἀλλ' εἰς τοὺς ἐμπόρους ἢ βιομηχάνους, οἵτινες προκταβαλλοὺν τὸν φόρον ὅταν τὰ προϊόντα φορολογηθῶν οὕτω παρὰ τῷ ἐμπόρῳ, ἢ διοικήσις ἀγνοεῖ τὸν τελευταῖον προσορισμὸν τῶν καὶ δὲν δύναται πρακτικῶς νὰ ἀναζητῆ τις ποίας χεῖρας θὰ καταλήξουν». Αὐτ. σ. 73. Ἡ νομοθεσία δηλαδή ἐπέλεξε τὸν μᾶλλον πρόσφορον τρόπον εἰσπραξέως καὶ προτιμᾷ φυσικὰ τὸν ἐξασφαλιζόμενον καλλίτερον ἔλεγχον, ὅστις δύναται νὰ ἐνεργῆται εἴτε εἰς τὴν παραγωγὴν εἴτε εἰς τὴν κυκλοφορίαν, καὶ περιορίζοντα τὸν κύκλον τῶν υποχρέων, οἵτινες θὰ προκαταβαλοὺν τὸν φόρον. Allix, αὐτ. σ. 130.

691. — Αἱ ἔννοιαι αὗται φαίνονται καὶ εἰς τὴν ἰδικὴν μας ὁργάνωσιν τῆς φορολογίας καταναλώσεως καὶ εἰς τὸν ἰταλικὸν κώδικα, δημοσιευοῦντα ὑπὲρ τῶν κοινοτήτων φόρους καταναλώσεως ἐπὶ τινῶν εἰδῶν, ἐν οἷς καὶ οἱ ἰχθύς, ὅχι οἱ νωποὶ, ὑπὸ τὰ ἄρθρα 32 ἔφ. καὶ τίτλον «εἰσπραξίς».

Ὁ φόρος ἐπὶ τῆς καταναλώσεως τῶν ποτῶν ἐφορμάζεται:

1. Κατὰ τὴν πώλησιν ἢ τὴν παραχώρησιν, ὑφ' οἷονδῆποτε τίτλον, τῶν οἰνωδῶν ποτῶν γινωμένων ὑπὸ τοῦ παραγωγοῦ εἰς τοὺς καταναλωτὰς ἢ τοὺς ἐμπόρους λιανικῆς πωλήσεως τῆς αὐτῆς κοινότητος. Εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν ὁ φόρος ἀφίεται ὑπὸ τοῦ παραγωγοῦ εἰς τὴν δευτέραν ὑπὸ τῶν ἐμπόρων λιανικῆς πωλήσεως.

2. Κατὰ τὴν πώλησιν ἢ τὴν παραχώρησιν, ὡς ἀνωτέρω, τὴν γινωμένην ὑπὸ τοῦ ἐμπόρου χονδρικῶς, εἴτε εἶναι εἴτε ὅχι ὁ βιομηχανος, εἰς τοὺς καταναλωτὰς ἢ τοὺς ἀσποῦντας λιανικῶν ἐμπόρων τῆς ἰδίας κοινότητος. Ὁ φό-

φορὸς ἀφαιρέται ὑπὸ τοῦ ἐμπορευομένου χονδρικῶς εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν καὶ ὑπὸ τῶν ἐμπορίων τῶν πωλούντων λιανικῶς εἰς τὴν δευτέραν.

3. Εἰς τὴν καταναλώσιν τοῦ χονδρικῶς ἐμπορευομένου καὶ τῆς οἰκογενεῖας του. *Ἀρθ. 32.

Ἡ πληρωμὴ τοῦ φόρου, (ἐπὶ χονδρικοῦ ἐμπορίου) εἰς τὸν ὁποῖον ὑπόκειται δυνάμει τῶν ἐδαφίων 2 καὶ 3 τοῦ ἄρθρου 32, γίνεται ἅμα τῇ ἐξαγωγῇ τῶν φορολογησίμων εἰδῶν ἐκ τῶν τόπων ὅπου εἶναι ἀποτεθειμένα.—Αἱ διατάξεις τοῦ παρόντος ἄρθρου ἐφαρμόζονται ἐπίσης εἰς τοὺς παραγωγοὺς ποτῶν, οἵτινες ἀσκοῦσιν χονδρικὸν ἐμπόριον. *Ἀρθ. 33.

Τὸ ἄρθρον 37 προβλέπει περὶ πληρωμῆς τοῦ φόρου ἐπὶ τῶν κρεάτων κατὰ τὴν σφαγὴν, τὸ 38 τοῦ φόρου ἐπὶ τοῦ φωταερίου καὶ ἠλεκτρικῆς ἐνεργείας, ἐπὶ τῆς καταναλώσεως, τὸ ἄρθ. 39 ἐπὶ τῶν οἰκοδησίμων ὑλῶν βάσει τῶν βεβαιωθεισῶν ποσοτήτων διὰ μετρήσεως καὶ ἐκκαθαρίσεως μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῶν ἔργων.

Διὰ τὰ ἄλλα φορολογούμενα κατὰ τὸ ἄρθρον 20 προΐοντα, ὁ φόρος καταναλώσεως εἰσπράττεται κατὰ τοὺς αὐτοὺς κανόνας τοὺς προβλεπομένους εἰς τὰ ἄρθρα 32 ἔδ. 2 καὶ 3, 33, 34, 35 καὶ 36. *Ἀρθ. 46.

Τὸ ἄρθρον 54 κανόνιζει τὰ μέτρα ἐλέγχου: Οἱ τόποι, τὰ καταστήματα κτετασκευῆς, πωλήσεως καὶ ἀποθηκεύσεως τῶν ἐμπορίων ὡς καὶ ἡ μεταφορὰ τῶν ἐμπορευμάτων ὑπόκεινται εἰς ἰδιαιτέραν ἐπολτεῖαν κατὰ τοὺς κανόνας καὶ τρόπους οἵτινες θέλουσι ὀριεῖσθαι διὰ τοῦ διατάγματος.

§ 2.—Τὰ ἀνωτέρω χρησιμεύουσιν εἰς ἀπάντησιν καὶ τῆς ἄλλης ἀπόψεως, ὅτι ὁ φόρος, ὁ τουρκικὸς, δὲν ἦτο φόρος καταναλώσεως, ἐπειδὴ, εἰν μεταφέροντο εἰς ἄλλο μέρος ἐκ τῆς ἀποβάθρας, εἰς ἣν ἐφορολογήθησαν οἱ ἰχθύες, χωρὶς νὰ καταναλωθῶσι, δὲν ἐλαμβάνετο αὐτὸς τὸ τέλος. Ἀσημονεῖται τὸ ἀπλὸν τοῦτο, ὅτι ὁ τουρκικὸς φόρος ἦτο ἐπιμόσιος, ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς καταναλώσεως, καὶ ὅλην τὴν ἐπικράτειαν, μίαν φορὰν ὄφειλε νὰ εἰσπραχθῆ, συνεπῶς, ἂφ' οὗ κατεβλήθη εἰς τὴν ἀποβάθραν, δὲν ἐνδιαφέρει πού ἄλλοῦ τοῦ ἐσωτερικοῦ, εἰς ποῖον δῆμον ἢ κοινότητα θέλει μεταφερθῆ πρὸς καταναλώσιν. Ὁ ἡμέτερος νόμος ἠθέλησε νὰ διατηρήσῃ αὐτὸν ὡς τοπικόν, ἐπὶ τῶν δῆμων καὶ κοινοτήτων ὀρισμένων τμημάτων τῆς χώρας, κατὰ περιφερείας διακεκριμένας. Δὲν εἶναι προφανῶς τὸ ἴδιον πρᾶγμα. Καὶ ὅτι συνέβαινε μὲ τὸν τουρκικόν, δημοσίον, φόρον δὲν δύναται νὰ προσαρμοσθῆ εἰς δημοτικόν ἢ κοινοτικόν φόρον. Ἀσφαλῶς ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ τουρκικοῦ φόρου δὲν εἶχε παρουσιάσῃ ἀναλόγους δυσχερείας οὔτε ἀφορμὴν θὰ εἶχε δώσῃ εἰς ἐπιστημονικὴν ἀνατομίαν του. Τὸ αὐτὸ θὰ συνέβαινε, εἰν λ. γ. διατηρεῖτο ὡς εἶχεν ὑπὲρ τῶν δῆμων καὶ κοινοτήτων, εἰσπραττόμενος καὶ ὅλην τὸ Κράτος καὶ τὸ προΐον του ἀπετέλει κεφάλαιον διανεμόμενον εἰς τοὺς δῆμους καὶ τὰς κοινότητας. Ὡς διερωτηθῆσαν τὰ πράγματα, ἂν θέλωμεν νὰ διατηρήσωμεν τὴν ἔννοιαν, τὸν δημοσιονομικὸν χαρακτῆρα τοῦ τουρκικοῦ φόρου, εἴμεθα ὑπόχρεοι νὰ δεχθῶμεν, ὅτι ὁ φόρος εἶναι ἔμμεσος, καταναλώσεως ἐσωτερικῆς τῶν δῆμων καὶ κοινοτήτων, εἰς οὓς παρεχωρήθη.

693.— Ἄν εἶναι ἀπρόσβλητος ἡ ἀνωτέρω ἀνάλυσις, ὅλη ἡ ἐπιχειρηματολογία, ὅτι ὁ ἑλληνικὸς νόμος δὲν μετέβαλε τὸν δημοσιονομικὸν χαρακτήρα ἀποβαίνα ματαίᾳ, ἐναντίον τοῦ συμπεράσματος, εἰς ὃ τεῖναι. Καί τότε ὄχι μόνον δὲν μετέβαλε τὸν χαρακτήρα τοῦ φόρου, ἀλλὰ καὶ περιέλαβε τὴν διάταξιν, ὅτι «παραχωρεῖται εἰς τοὺς δήμους καὶ τὰς κοινότητας, ἐν τῇ περιφερείᾳ τῶν ὁποίων καταναλίσκονται τὰ ἀλιεύμενα» ἤτις, ὄντως εἰπέ τι ἄπλοῦν καὶ πλήρως σύμφωνον πρὸς τὴν μὴ μεταβληθεῖσαν ἔννοιαν τοῦ τουρκικοῦ φόρου, ὡς δημοσίου. Ὅπως δὴ ποτε εἶναι εὐκόλον νὰ παραμεισθῆ, νὰ ἀγνοηθῆ ἡ σαφὴς αὕτη διάταξις;

694.— Ὁ ἑρμηνευτικὸς νόμος 5824, ἐν ᾧ μένει ἀδικτος ἡ ὡς ἀνωτέρω, ἢ καὶ προκαλέσασα τὰς δυσχερείας διάταξις, λέγει, ὅτι ὁ φόρος τῶν ἐν τῇ ἑλευθέρῃ θαλάσῃ ἀλιευομένων ἰχθύων... εἰσπραττεται ὑπὲρ τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων, ἐν τῇ περιφερείᾳ τῶν ὁποίων ἀλιεύονται τὰ προϊόντα. Τοιαύτας ἔννοιαις δὲν περιεῖχεν ὁ τουρκικὸς νόμος. Καὶ ἡ παρεμβολὴ αὐτῶν ἄνευ συναφείας πρὸς ἄλλας ἀντικρουσ ἀντιθέτους, δὲν ἀπλοποιεῖ τὰ ζητήματα. Ποία εἶναι ἡ περιφερεία αὕτη, κατὰ τὸν ἑρμηνευτικὸν νόμον, τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων; Ἡ «ἑλευτέρα θαλάσσα» καὶ «θαλάσσαι» καὶ τὰ πελάγη, ὁρίζονται, καὶ πᾶς, ὡς περιφερεία τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων, εἰς οὓς ἀποβλέπει ὁ νόμος;

Ἡ προσδιδόμενη διὰ τοιαύτων ἑρμηνειῶν ἔννοια εἰς τὸν νόμον εἶναι τὸ ἄπλοῦν τοῦτο, ὅτι ὑπὲρ τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων τῆς ἑραρμογῆς τοῦ, πρέπει νὰ εἰσπραττεται φόρος δι' εἶδη ἀλιεύματα ἀπὸ τῆς ἀνοικτῆς θαλάσσης, ἀπὸ τῶν θαλασσῶν, ἀνεξαρτήτως τῆς χωρικῆς τῶν περιφερείας, ἐφ' ἧς νοεῖται φορολόγησις καὶ ἀκόμη ἀνεξαρτήτως τῆς ἰσχυρικῆς αὐτῶν καταναλώσεως, ἐντὸς τῆς περιφερείας τῶν. Θέλει δὲ ἡ ἑρμηνεία καὶ τὴν ἄλλην ἀντικοινωνικὴν συνέπειαν, εἶδη ἀλιείας, ὑποβληθέντα εἰς τὴν λεγομένην φορολόγησιν τῆς παραγωγῆς, νὰ υποβάλλωνται μεταφερόμενα εἰς ἄλλους τόπους καταναλώσεως καὶ ἐντέθει εἰς τὴν σχετικὴν ἑμμεσον φορολόγησιν κατὰ τὸ δημοτικὸν δασμολόγιον.

Βεβαίον ὁ νόμος, ἐν τῇ κριτικῇ του καὶ αὐτῶ ἠδύνατο νὰ ἐπιβλέψῃ, ἀνεξαρτήτως γενικῶν ἀρχῶν τῆς κριμένης νομοθεσίας ἢ θεσμικῶν ἀπόμενων. Ἀλλὰ τότε ὀφείλει νὰ εἶναι σαφὴς, ἀποκλειῶν πᾶσαν ἀμφιβολίαν καὶ ἀντιρροίην, εἰ δὲ πλήρης, προβλέπων καὶ ἀσφαλίζων τὴν εἰσπράξιν αὐτοῦ. Καὶ τότε, ἀκόμη, πρέπει νὰ λαμβάνεται ἐφ' ὅψιν, ὅτι ὁ νόμος ὁ φορολογικὸς καὶ ὁ κανονισμὸς τῆς ἐκτελέσεως αὐτοῦ πρέπει νὰ ἐπιβλέψῃ τι δυνατόν νὰ σταθῆ καὶ πρακτικῶς. Εἶναι εὐκόλον νὰ γίνῃ σήμερον, διὰ τὸν δημοτικὸν ἢ κοινοτικὸν φόρον, ὅ,τι διάταξεν ἡ τουρκικὴ νομοθεσία διὰ τὸ δημοσίον, νὰ ἐξάγωνται τὰ προϊόντα εἰς ἀποβάθραν τῶν οικείων περιφερειῶν καὶ ἀκόμη νὰ μεταφέρωνται, ἐπὶ ποινῆ, εἰς τὸ ἰχθυοπωλεῖον διὰ τὸν προσδιορισμὸν καὶ πληρωμὴν τοῦ φόρου, ἐφ' οὗ δὲν προσρίζονται διὰ τὰς περιφερείας αὐτάς;

695.— Ἀξίζει τέλος νὰ σημειωθῆ, ὅτι ὁ φόρος ἐπιβάλλεται ἀδ ναυοτοσίαν. Ἡ ἀξία δέ, βάσις τῆς φορολογήσεως, κατὰ τὸν ὀθωμανικὸν νόμον

ὄριζτο ὡς ἑξῆς: Οἱ ἰχθύς ἴδαι νὰ μεταφέρωνται εἰς τὸ ἰχθυοπαλεῖον (μπικλοῦνι γανέ) καὶ ἰνάπιον τοῦ ἐπιπέλλου καὶ τοῦ κυρίου αὐτῶν ἐδημοπρατοῦντα διὰ κέρους, ὅπως ἐκ τοῦ ἐκλειστηριέματος τούτου πληρωθῆ ὁ φόρος. Ἐκ τῆς Γν. Νομ. Συμβ. 279-1931. Ἐκθ. Τ. Αὐτ. 1932 σ. 66.

696.—Ἐν τῇ ἐφαρμογῇ τοῦ ἄλλου, κατὰ τὸ ἴδ. σ' τοῦ ἄρθρου 318, προαιρετικοῦ φόρου ἐπὶ προϊόντων ἰχθυοτροφείων, λιμνῶν κτλ. ζήτημα προέκυψεν, ὅσον ἀφορᾷ τὴν προβλεπομένην διὰ τοῦ τελευταίου ἔδαφιου ἀπαλλαγὴν.

Κατὰ τὴν συζήτησιν ἐν τῇ Βουλῇ τοῦ σχεδίου τοῦ νόμου 5424, ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν προέβη εἰς τὴν ἀκόλουθον ἐξηγητικὴν δήλωσιν, κατοχωρισθεῖσαν ἐν τοῖς πρακτικοῖς: «Ὅταν ὁ νόμος ὁμιλῇ περὶ ἀπαλλαγῆς ἐκ τοῦ φόρου διὰ τοὺς ἰχθύς τοὺς χρησιμοποιουμένους εἰς κατασκευὴν κονσερβῶν καὶ βιομηχανῶν ἐν γένει, ἐννοεῖ οὐχὶ τὴν ἀπλῶς δι' αὐτοῦ διατήρησιν τούτων (κοινῶς πιάσιμα) ἢ ὅποια φυσικὰ δὲν ἀπαιτεῖ οὐδεμίαν ἐγ-κατάστασιν ἢ δαπάνην, ἀλλὰ τὴν διὰ μονίμων μηχανικῶν καὶ βιομηχανικῶν ἐγκαταστάσεων διατήρησιν τῶν ἰχθύων, ὁπότε δεκαῖως καὶ ὀρθῶς ἀπαλλίσσονται οἱ ἰχθύς οὔτοι τοῦ ὡς ἄνω φόρου».

696.—Τὸ Εἰσηγητικὸν Πολυτεχνίου διὰ τῆς 57-1932 ἀποφάσεως, ἐπικυρωθείσης καὶ ὑπὸ τῶν Πρωτοδικαίων, ἐδέχθη ὅτι οὐδεὶς ποτε δήλωσις Ὑπουργοῦ εἰς τὸ Νομοθετικὸν Σώμα κατὰ τὴν ψήφισιν Νόμον τινός, ἂν δὲν περιλαμβάνεται αὐτὴ ἐν τῇ κείμενῳ τοῦ ψηφισομένου Νόμου δὲν ἀποτελεῖ νομικὴν διάταξιν καὶ δὲν ἔχει ἰσχὺν Νόμου. Καὶ ὅτι κατὰ τὴν προβέπουσαν τὴν ἀπαλλαγὴν διατάξιν τοῦ τελευταίου ἔδαφιου τοῦ ἄρθρου 318 οὐδεμία γίνεται διάκρισις τῆς λέξεως βιομηχανοποίησις ἢ κονσερβοποίησις τῶν ἀλιευομένων ἰχθύων, ἀλλ' οὔτε καὶ καθορίζονται αἱ μηχανικαὶ καὶ βιομηχανικαὶ ἐν γένει ἐγκαταστάσεις, δι' ὧν δεόν νὰ γίνεται ἡ κατασκευὴ καὶ συνσκευὴ τῶν ἰχθύων, συνεπῶς δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἀποκλεισθῆ ἡ βιομηχανοποίησις καὶ κονσερβοποίησις διὰ στοιχειωδῶν μέσων καὶ ἄνευ μηχανικῶν καὶ βιομηχανικῶν ἐγκαταστάσεων.

697.—Τὸ γαλλικὸν διάταγμα ἀπὸ 12 Φεβρουαρίου 1870 ἐπὶ τῆς ὀργανώσεως τῆς βιομηχανικῆς διαμετακομίσεως (entrepôt industriel) ἐν σχέσει πρὸς τὰ διακῦβια, ὄριζοι: Ἀπαλλαγὴ παραχωρεῖται δι' ὅλας τὰς ποσότητας κινουμένων καὶ πρώτων ἕλων χρησιμοποιουμένων εἰς τὰ βιομηχανικὰ καταστήματα (établissements industriels) διὰ τὴν κατασκευὴν ἢ βιομηχανῶν προϊόντων. Τὸ Συμβούλιον Ἐπικρατείας στηριζόμενον ἐπὶ τῶν ὅρων «κατασκευὴ» καὶ «βιομηχανῶν» χρησιμοποιουμένων ταυτοχρόνως ὑπὸ τοῦ ρηθέντος διατάγματος ἔκρινεν, ὅτι τὸ εἰσργήματα τῆς βιομηχανικῆς διαμετακομίσεως ἀδίκως δὲν παρεχωρήθη εἰς ἐπιχειρήσεις: πλυντηρίων, καίτοι εἰς τὸ θέμα δὲν ἔλαβε χώραν οὐδεμίαν βιομηχανῶν καὶ ἡ ἔργασία συνίστατο ἀπλῶς εἰς πλύσιν τῶν ἐδυμάτων. Τὸ Συμβούλιον Ἐπικρατείας ἀρμόδιον ἦτο καὶ ἔκρινεν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς ἀποδοχῆς εἰς τὸ σύστημα τῆς βιομηχανικῆς διαμετακομίσεως, ζητήματος τάξεως διοικητικῆς καὶ ὄχι ἐπὶ τῆς

ἀπαλλαγῆς ἀπὸ τοῦ φόρου. Ἐπὶ τούτου ἔβρινε τὸ Ἀκυρωτικόν, μόνον ἀρμόδιον, καὶ ἔθηκε τὴν νομολογίαν τὴν εἰς ἁρμονίαν πρὸς τὴν τοῦ Σ. Ἐπισηματικῆς δι' ἀποφάσεως ἐπίσης ἐπὶ πλυντηρίου. Ἡ ἀπόφασις λέγει ὅτι ἡ «κατασκευὴ» ἢ προβλεπομένη ὑπὸ τοῦ διατάγματος τοῦ 1870 πρέπει νὰ νοητῆται ὡς πάσα ἐργασία ἣτις ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα νὰ διδῆ ἢ νὰ ἀποκαθιστῆ εἰς τὸ ἀντικείμενον μίαν ἀξίαν ἐμπορευτὴν καὶ, ἐνταῦθεν, αἱ καθίσταται καὶ ἄλλαι ὅσαι αἱ χρησιμοποιουόμεναι εἰς πλυντήριον ὀφείλουσι νὰ ἀπαλλάσσονται τοῦ φόρου». Allix Contr. Indirectes σ. 368.

Ἄν ὑπάρχῃ σχέσις διατάξεων καὶ θεμάτων, ὁρθῶς ἔβριναν τὰ ἡμέτερα δικαστήρια.

698.— Διὰ τοῦ ἀρθροῦ 19 τοῦ ν. 4759 ἐπιβάλλεται καὶ ὀρίζεται εἰδικῶς ὑπὲρ τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων ὁ φόρος ἐπὶ τῶν ἐν τῇ ἐλευθέρῃ θαλάσῃ τῆς ἰχθυοτροφικῆς περιφερείας τοῦ κόλπου Θεσσαλονίκης. Κασσάνδρας, δυνάμενος νὰ ἀυξηθῆ μέχρι τοῦ τριπλασίου δι' ἀποφάσεων τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν ἢ τοῦ Γενικοῦ Διοικητοῦ Μακεδονίας.

Κατὰ δὲ τὸ ἐπόμενον ἀρθρον 17, μετὰ τοῦ κατὰ τὸ ἐδ. 1 τοῦ προηγουμένου ἀρθροῦ 16 παγίως ἐπιβαλλομένου φόρου συνεισπράττεται ποσοστὸν ὀριζόμενον δι' ἀποφάσεως τῶν Ὑπουργῶν Ἐσωτερικῶν καὶ Ἐθν. Οἰκονομίας μέχρις 20% τοῦ ποσοστοῦ τοῦ φόρου, τὸ ἔσοδον δὲ διατίθεται ὑπὲρ τοῦ ἐν τῇ ἀλιευτικῇ περιφερείᾳ Θεσσαλονίκης-Κασσάνδρας «ταμιῶν προστασίας τῶν κατ' ἐπάγγελμα ἀλιέων, οἵτινες ὑποχρεωτικῶς μετέχουσι πάντες οἱ ἀλιεῖς οἱ καταβάλλοντες τὸν ὡς ἀνωτέρω ὀριζόμενον πρόσθετον ὑπὲρ τοῦ ταμιῶν τούτου φόρου».

699.— Ἡ μνεία τοῦ μέτρον γίνεται, ἵνα σημειωθῆ, ὅτι ὁ νεκρὸς ἑταλικὸς κώδικς ἐπὶ τῶν τοπικῶν οἰκονομικῶν, ὅστις δημιουργεῖ κοινοτικὴν φορολογίαν ἐπὶ τῆς καταναλώσεως εἰδῶν τινῶν εἰς ἀντικατάστασιν τῶν διαπυλίων, δὲν περιέλαβεν, ὡς προειτάθη, ἐπέκτασιν τῆς φορολογίας καὶ εἰς τοὺς νεκροὺς ἰχθῦς, διότι, ὡς φέρεται ἐν τῇ αἰτιολογικῇ ἐκθέσει, «λόγω τοῦ μεγάλου ἀριθμοῦ τῶν ἰσχυρῶν μας, οἵτινες ἀποζῶσιν ἐκ τῆς βιομηχανίας τῆς ἀλιείας, ἐθεωρήθη προτιμώτερον νὰ πλήττῃ ἡ φορολογία μόνον τοὺς διατηρούμενους ἢ πωστοὺς ἰχθῦς».

ΕΥ. Περὶ τοῦ φόρου ἐπὶ τῶν σφαζομένων ζῴων

700.— Κατὰ τὸ ἀρθρον 21 τοῦ ν. 2125: Ὁ διὰ τῶν νόμων ΒΦΘ' τοῦ 1899 καὶ ΒΧΟΓ' τοῦ 1900 ἐπιβεβλημένος δημόσιος φόρος ἐπὶ τῶν σφαζομένων ζῴων παραχωρεῖται εἰς τοὺς δήμους καὶ τὰς κοινότητες, βεβαιοῦται δὲ καὶ εἰσπράττεται ὑπὲρ τοῦ δήμου ἢ τῆς κοινότητος, ἐν ἣ καταναλίσκονται τὰ σφαζόμενα ζῴα...»

701.— Διὰ τοῦ ΒΦΘ' τοῦ 1899 νόμου καθηργήθη ἡ κατὰ τὸν νόμον ΒΠ' τοῦ 1892 φορολογία ὑπὲρ τοῦ δημοσίου ἐπὶ τῶν προϊόντων τῆς γῆς καὶ τῶν ζῴων, ἦτοι τῶν αἰγῶν, προβάτων, βοῶν, ἀγελάδων, βουβέλων

καὶ χοίρων, μετενεχθεῖσα εἰς τὰ σφαζόμενα ζῷα· διὰ δὲ τὰ λοιπὰ ἦτοι ὄνους, ἵππους, ἡμιόνους καὶ καμήλους διετηρήθη ὁ κατὰ κεφαλὴν φόρος.

Ὁ ἐπὶ τῶν σφαζομένων ζώων φόρος κατὰ κεφαλὴν καταβαλλόμενος ἐπὶ τῶν κυρίων καὶ κατοχῶν αὐτῶν ἦτο: ἐπὶ τῶν αἰγῶν καὶ προβάτων δρχ. 1, ἐπὶ τῶν βοῶν, ἀγελάδων καὶ βουβάλων δρχ. 3, ἐπὶ τῶν χοίρων δρχ. 2.50. Ὁ δημοτικὸς φόρος, ἐπιβαλλόμενος κατὰ τὸ ἄρθρον 6 τοῦ ΞΗ' νόμου, διὰ ψηφίσματος τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου ἐγκρινομένου ὑπὸ τοῦ νομάρχου, ἐπεβάλλετο ὡς πρόσθετος, εἰς φορολογικὸν ὄρον ἴσον πρὸς τὸ ἐν πέμπτον τοῦ δημοσίου ἦτοι τὰ 20/100 δυνάμενον νὰ ἀυξηθῇ μέχρις ἐνὸς τοῖς ἑκατὸν ἀνάμει τοῦ νόμου ΒΤΜΘ' τοῦ 1895 περὶ δημοτικῆς ἐκκαίδευσεως.

202.—Ὁ δημοτικὸς φόρος ἔφερε νὰ συνεισπράττεται μετὰ τοῦ δημοσίου καὶ τὸ ἐκτελεστικὸν τοῦ νόμου διατάγμα ἔτασεν ἐγγυήσεις καὶ ὑποχώσεις, τὰς αὐτὰς ὡς καὶ ἐπὶ τοῦ δημοσίου φόρου. Κατὰ τὰς ὁδηγίας τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν, 110 - 1899, εἰς τὰς διακηρύξεις περὶ ἐνοικίσεως ἔδει νὰ ἀναγράφονται εἰς τὴν πρὸς τοῦτο ἰδίαν στήλην τῶν πρακτικῶν τῆς δημοπρασίας αἱ διὰ τὸν δημοτικὸν φόρον διδόμεναι προσφοραὶ, ὑποχρεομένου τοῦ δίδοντος προσφορὰν διὰ τὸν δημόσιον νὰ δίδῃ ἀνάλογον καὶ διὰ τὸν δημοτικὸν φόρον.

203.—Ὁ νόμος ΒΧΟΓ' τοῦ 1900 ἐπέφερε τὴν ἐξῆς τροποποίησιν: «Μετὰ τοῦ δημοσίου φόρου συμβεβαιοῦνται καὶ συνεισπράττεται εἰσφορὰ ὑπὲρ τῶν δήμων ἴση π. ὡς τὸ 1/5 τοῦ δημοσίου φόρου.» Ὁ φόρος δηλαδὴ παῖνι νὰ εἶναι προαιρετικὸς, ἐπιβάλλεται καὶ εἰσπράττεται ἐκ τοῦ νόμου, δὲν ἀπαιτεῖτο δηλαδὴ νὰ ψηφίζεται κατ' ἔτος ὑπὸ τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου.

Ἡ εἰσφορὰ διατίθεται δι' ἐνοικίσεως ὡς καὶ ὁ δημόσιος φόρος, ἄλλως ἢτε βεβαίως καὶ εἰσπραξίς ἐνεργεῖται διὰ ἔσμον τοῦ δημοσίου.— Εἰσάγεται δι' ἰδίου γραμματίου ἐπὶ τοῦ σχετικῶν κεφαλαίον καὶ ἄρθρον τοῦ προϋπολογισμοῦ ὑπὸ τὸν τίτλον «Εἰσφορὰ ὑπὲρ τῶν δήμων τοῦ Κράτους».

Ἡ δημοτικὴ εἰσφορὰ διανέμεται εἰς ἅπαντας τοὺς δήμους τοῦ Κράτους ἀνεξαρτήτως τῆς ἐν ἑκάστῳ δήμῳ καταναλώσεως ἢ μὴ τῶν σφαζομένων ζώων, καὶ μόνον ἀνάλογως τοῦ μέσου ὄρου τῆς κατὰ τὰ ἔτη 1894 1895 καὶ 1896 ὑπὸ ἐκάστου δήμου εἰσπραχθείσης δημοτικῆς εἰσφορᾶς, κατὰ διαδικασίαν ὀριζομένην ὑπὸ δύο ἐπιτροπῶν, τοπικῆς καὶ κεντρικῆς.

204.—Μετὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου ΔΝΖ', ὁ φόρος ἀπέδωκε, κατ' ἔτος καὶ διὰ τὴν τριετίαν 1914 1916, δρχ. 420.000 εἰς κοινότηας τῆς Π. Ἑλλάδος αἵτινες εἶχον κατὰ τὰ ἔτη 1894-1896 κτηνοτροφίαν, σύμφωνα πρὸς τὴν ὡς ἀνωτέρω νομοθεσίαν, καθ' ἣν δὲν εἰσπραττέτο ὑπὲρ τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων τῆς καταναλώσεως. Στατ. Ὑπ. 1919.

Ἐξέλιξις τοῦ φόρου δὲν ἐστάθη δυνατὴ. Ἐπέτρεπε μὲν τὸ ἄρθρον 58 πρόσθετον, μέχρι τῶν 10/100 τοῦ ἀντιστοίχου δημοσίου, ἐπὶ τῶν ἀντικειμένων τῶν ὑποκειμένων εἰς ἄμεσον φορολογίαν, ἀλλὰ, μεταξὺ ἄλλων, ἀπεκλείσθησαν τῆς φορολογήσεως ταύτης καὶ τὰ σφαζόμενα ζῷα, διότι ὁ ἐπ' αὐτῶν φόρος δὲν ἠδύνατο νὰ βεβαιωθῇ καὶ εἰσπραχθῇ ὑπὲρ ὀριζομένων δήμων καὶ

κοινοτήτων, ἀφ' οὗ κατὰ τὸν νόμον ΒΧΟΓ' ἐββασιούτο καὶ εἰσπράττετο ὑπὲρ ὅλων τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων τοῦ Κράτους. Ἀδτ., Ὁδηγία Ὑπ. Ἔσ. 20-1915, 45.

705.— Τὸ ἄρθρον 21 ἔδ. 3 τοῦ νόμου 2125 ἐπέτρεπεν, ἵνα διὰ διατάγματος κανονισθῆσονται τὰ τῆς ὑπὲρ τῶν οἰκείων δήμων καὶ κοινοτήτων βεβαιώσεως καὶ εἰσπράξεως τοῦ φόρου, τροποποιημένων ἀναλόγως τῶν διατάξεων τῶν παλαιῶν νόμων «ΒΦΟΘ' τοῦ 1899 καὶ ΒΧΟΓ' τοῦ 1900. Τοιοῦτον διάταγμα ἐξεδόθη τὸ ἀπὸ 4 Ἰαν. 1921, ὁρίσαν, ὅτι ὁ κατὰ τοὺς ἀνωτέρω νόμους (δημόσιος) φόρος ἐπὶ τῶν σφαζομένων ζώων (μετὰ τῆς δημοτικῆς εἰσφορᾶς) διατίθεται δι' ἐνοικίσεως κατὰ δῆμον ἢ κοινότητα. Ἀρθ. 1. Ἑπτα τὰ τῶν βάσεων τοῦ φόρου καὶ τὰ τῆς βεβαιώσεως καὶ εἰσπράξεως αὐτοῦ ἐρρυθμίσθησαν διὰ διατάξεων, αἵτινες ἀπέτελλαν τὰ ἄρθρα 319-335 τοῦ κώδικος» διὰ προσαρμογῆς καὶ κωδικοποιήσεως διατάξεων τῶν παλαιῶν νόμων ΒΦΟΘ' καὶ ΒΧΟΓ', 2125 καὶ νεωτέρων Ν. Α. καὶ διαταγμάτων.

Ὁ φόρος, ὡς παρεχωρήθη διὰ τοῦ νόμου 2125, δημόσιος καὶ δημοτικῆ εἰσφορά ἦτο: 1.20 δρχ. ἐπὶ αἰγῶν καὶ προβάτων, 3.60 ἐπὶ βοῶν, ἀγέλαδων, βομβάλων, 3 δρχ. ἐπὶ χοίρων.

Τὸ ποσοστὸν ἠξήθη εἰς τὸ διπλάσιον διὰ Ν. Α. 10 Μαρτίου 1923, ἐτραπλασιάσθη τὸ 1925 ἦτοι ἐγένετο 3,60, 10,80 καὶ 9 δρ. καὶ τέλος ὠρίσθη ὡς εἶχεν εἰς τὰ ἄρθρα 319 τοῦ κώδικος: 7,20, 21,60 καὶ 18 δρχ.

Ἀπέδωκε, διὰ τὸ ἔτος 1920-21 πρῶτον τῆς παραχωρήσεως εἰς τοὺς δήμους καὶ τὰς κοινότητας 1.130.000 δι' ὅλην τὴν χώραν πλὴν τῆς Θράκης, 1921-22 δρ. 1.440.000 καὶ 1922-23 δρ. 1.980.000.

Κατὰ τὸ ἔτος 1923-24 μετὰ τῆς Θράκης ἡ ἀπόδοσις ἀνῆλθεν εἰς 4 ἐκτ. 1924-24 εἰς 5, τὸ 1925-26 εἰς 9, 1926-27 εἰς 15, 1927-28 εἰς 20, τὸ 1928-29 εἰς 22, τὸ 1929-30 εἰς 22, καὶ 1930-31 εἰς 26 περίου. Στατ. Ἐπιθ. Τομ. Ἀδτ. 1932 σ. 177.

706.— Ἡδὴ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν ἐπιθυμήθη καὶ πάλιν τὴν αἰγὴν προσόδων καὶ ἐπανέρχεται εἰς τὸ σύστημα τῶν παλαιῶν κερῶν. Ὁ φόρος ἐπὶ τῶν κερῶν τῶν κτηνοτροφικῶν ἐπιχειρήσεων ἐπεβάλλετο ἄρχικῶς, διὰ τῆς μεταρρυθμίσεως τῆς ἀμέσου φορολογίας τοῦ 1919, ἐπὶ τῆς καθαρᾶς προσόδου καὶ ἐπεβάρυνε τὸν ἐπιχειρηματίαν κτηνοτρόφον. Μεταγενεστέρως, λόγῳ τῆς ἀποτυχίας τοῦ συστήματος κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν, ἀντικατεστάθη διὰ τοῦ φόρου τῶν αἰγοπροβάτων καὶ χοίρων. Τοῦτον τελευταίως ἀντικατέστησεν ὁ φόρος ἐπὶ τῶν σφαζομένων ζώων. Ὁ φόρος ὁμοῦ οὗτος εἶναι οὐσιαστικῶς φόρος καταναλώσεως. Ἐπιβαρύνει τὸν ζῳόμπορον καὶ οὐχὶ τὸν κτηνοτρόφον...». Ἀγγ. Θ. Ἀγγελοπούλου σ. 351.

707.— Διὰ τοῦ νόμου λοιπὸν 5353 τῆς 30 Μαρτίου 1932 «περὶ φορολογίας τῶν σφαζομένων ζώων» καταργοῦνται α') ἡ φορολογία τῶν αἰγοπροβάτων καὶ χοίρων δυνάμει τοῦ Ν. Α. τῆς 24 Δεβρίου 1922, β') ἡ κατὰ τὰ ἄρθρα 319-335 τοῦ κώδικος τῆς δημοτικῆς καὶ κοινοτικῆς νομοθεσίας ὑφισταμένη φορολογία ἐπὶ τῶν σφαζομένων ζώων καὶ 315 τοῦ ἰδίου περὶ

ταῦ παγίου δημοτικοῦ ἢ κοινοτικοῦ φόρου ἐπὶ αἰγοπροβάτων καὶ χοίρων.

Ἐπιβάλλεται δὲ φόρος (δημόσιος) κατὰ κεφαλὴν ἐπὶ τῶν ἐν τῇ χώρῃ σφαζομένων ἢ ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς εἰσυγομένων ἐσφαγμένων ζώων, καταβαλλόμενος ὑπὸ τῶν κυρίων ἢ κατόχων αὐτῶν ὀριζόμενος ὡς ἑξῆς: α') ἐπὶ τῶν αἰγῶν καὶ προβάτων δραχ. 10, β') ἐπὶ τῶν βοῶν, ἀγελάδιον καὶ βουβάλων δραχ. 40, γ') ἐπὶ τῶν χοίρων δραχ. 30. Ἄρθρ. 1.

Διὰ Ν. Δ. ἀπὸ 19 Ἰουνίου 1932, εἰς τὴν παράγραφον 1 τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ νόμου 5353 προσετέθη μετὰ τὸ ἑδάφ. γ. ἑδάφιον δ. Δ. Ἐκ σφαζομένων χοιριδίων μέχρις ἑξ ὀκτῶν συνολικοῦ βάρους, ὁ φόρος ὀρίζεται εἰς τὸ ἕμισυ τοῦ ἐπὶ τῶν χοίρων ἐπιβαλλομένου. Ἡ διάταξις αὕτη ἐφαρμόζεται ἐπὶ σφαζομένων χοιριδίων ἐν πόλει πληθυσμοῦ κάτω τῶν 30.000 κατοίκων.

Ἐξαιροῦνται τοῦ φόρου: α') Τὰ σφαζόμενα πρὸς μόνην τὴν χρησιμοποίησιν τοῦ δέματος ζῶα ὡς καὶ οἱ ἀμνοί, τὰ ἐρέφια καὶ τὰ χοιρίδια τὰ ἔχοντα βάρους ἕλασαν τῶν τεσσάρων ὀκτῶν καὶ χρησιμοποιούμενα μόνον πρὸς βρώσιν τῶν κυρίων ἢ κατόχων αὐτῶν. (Ἄρθρ. 5 ἑδ. α' ν. 5353 ὡς ἐτροποποιήθη διὰ τοῦ Ν. Δ. 19 Ἰουλ. 1932) β') Ἐκ τῶν οἰκιακῶν ζώων εἰς χοίρος, εἰς ἀμνός καὶ ἐν ἐρέφιον. Ἄρθρ. 6.

708.—Ἐπιβάλλεται ἐπὲξ τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων πρόσθετος φόρος ἴσος πρὸς τὰ 4/5 τοῦ διὰ τοῦ ἄρθρου 1 ὀριζομένου, βεβαιούμενος καὶ εἰσπραττόμενος μετὰ τοῦ δημοσίου τοιούτου. —Ἐκ τῶν εἰσπραξίων τοῦ φόρου τούτου τὰ 1/3 ἀποδίδονται εἰς τοὺς δικαιούχους δήμους καὶ κοινότητας διανεαόμενα μεταξὺ αὐτῶν ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἐν αὐτοῖς καταναλώσεως σφαγίων, τὸ δὲ ἕτερον 1/3 ἀποδίδεται εἰς τοὺς δήμους καὶ τὰς κοινότητας ἑκείνας, εἰς ἃς ἀπεδίδοτο δημοτικὸς φόρος δυνάμει τοῦ ἄρθρου 13 τοῦ Ν. Δ. τῆς 24 Δεβρίου 1922 «περὶ φορολογίας αἰγοπροβάτων καὶ χοίρων» λαμβανομένου ἅπ' ὅφει διὰ τὴν μεταξὺ τῶν διανομῆν τοῦ μέσου ὄρου τοῦ δοθέντος αὐτοῖς ποσοστοῦ κατὰ τὰ οἰκονομικὰ ἔτη 1929-1930-1931.

Ἡ ἀπόδοσις τοῦ δημοτικοῦ φόρου παρὰ τοῦ Δημοσίου ὡς καὶ ἡ διανομὴ τούτου εἰς τοὺς δήμους καὶ κοινότητας ἐνεργεῖται κατὰ τὰ ὀριζόμενα διὰ Διαταγμάτων, προτάσει τῶν ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν καὶ Ἐσωτερικῶν Ὑπουργῶν ἐπιδικάμενα. Ἄρθρ. 14.

709.—Τὸ ἐκτελεστικὸν τοῦ νόμου διάταγμα ἀπὸ 5 Αὐγ. 1932 ἐκνόησεν, ἐν ἄλλοις, τὰ τῆς ἀποδόσεως καὶ διανομῆς τοῦ δημοτικοῦ φόρου, Ἄρθρ. 5.

Αἱ διατάξεις αὗται, τοῦ ἄρθρου 5, ἀντικατεστηθήσαν διὰ τοῦ ἀπὸ 23 Μαρτίου 1933 νεωτέρου διατάγματος. Σκοπὸς κυρίως τοῦ νέου διατάγματος ἦτο νὰ ρυθμισθῇ τρόπος διάφορος τοῦ κατὰ τὸ προηγούμενον τῆς 5 Αὐγ. 1932 ὅσον ἀφορᾷ τὴν διανομὴν εἰς τοὺς Δήμους καὶ τὰς Κοινότητας τοῦ κατὰ τὸ ἄρθρον 14 τοῦ νόμου 1/3, ἀντιστοιχοῦντος εἰς τὸ ἕσοδον αὐτῶν ἐκ τῆς φορολογίας τῶν αἰγοπροβάτων καὶ χοίρων, καταργουμένης. Κατὰ τὰς ἀντικατασταθείσας διατάξεις ἡ κατανομὴ τοῦ περὶ οὗ πρόκειται ἑσόδου θὰ ἐγίνετο ἐπὶ τῇ βάσει τῶν καταναλωθέντων σφαγίων ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ

Ταρτίου ἢ τῆς Νομαρχίας, ἀφ' οὗ τὸ ἕξ $\frac{1}{2}$, πρόσθετον ποσοστὸν ἐπὶ τοῦ δημοσίου φόρου εισπράττεται ἐὰν καὶ ἀφ' ὅσων καταναλίσκονται σφάγια ἐν τῇ περιφερείᾳ ταύτῃ. Τοῦτο ὅμως θὰ ἰδίαια τὰς περιφερείας ἐκείνας, ἐν αἷς διαιτῶνται ζῆα πολὺ περισσότερα ἐκείνων, αἵτινα καταναλίσκονται ἐν αὐτῇ. Τὸ γεγονός ἀντιτίθεται ἄλλωστε ἀπολύτως καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νόμου 5353, ὅστις τὸ $\frac{1}{2}$ ἠθέλησε νὰ διαιτῆ ὑπὲρ τῶν Κοινοτήτων ἐκείνων αἵτινες ἐστερηθήσαν τοῦ ἰσόδου ἐπὶ τῶν διαιτωμένων αἰγοπροβάτων καὶ χοίρων. Ἐγκ. Ὑπ. Ἐσ. 107-1933.

Ἡ διανομὴ τῶν $\frac{1}{2}$ τοῦ ἰσόδου εἰς τοὺς δικαιούχους δήμους καὶ κοινότητας τῆς περιφερείας τῆς καταναλώσεως τῶν σφαγίων ἐνεργεῖται ὑπὸ τῆς κατὰ τὸ ἀρθρον 314 τοῦ κώδικος ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῇ βάσει τῶν καταβληθιασῶν δόσεων τοῦ ἰνοικίου ἢ τῶν μηνιαίων εισπράξεων τοῦ φόρου, ἐν περιπτώσει μὴ ἰνοικιάσεως αὐτοῦ, καὶ τῆς καταναλώσεως τῶν σφαγίων ἐν ἐκαστῷ δήμῳ ἢ κοινότητι.

Διὰ τὸ ἔτιρον $\frac{1}{2}$ εἰς τὸ τέλος ἐκαστοῦ οἰκονομικοῦ ἔτους τὸ Ὑπουργεῖον δι' ἀποφασίαν του κατανέμει τὸ εἰσπραχθέν ποσὸν κατὰ περιφερείας τιμειῶν ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ μέσου ὄρου τοῦ δοθέντος εἰς τοὺς δήμους καὶ τὰς κοινότητας δημοτικοῦ φόρου αἰγοπροβάτων καὶ χοίρων κατὰ τὰ ἔτη 1129-30 ἕως 1931-32. Βάσει τῆς ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργείου αἱ κατὰ τὸ ἀρθρον 374 Ἐπιτροπαὶ κατανέμουσι περαιοτέρω εἰς τοὺς δικαιούχους δήμους καὶ κοινότητας ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἰδίων διατάξεων πρὸς μέσου ὄρου. Ἀρθ. 1. Αἱ ἀποφάσεις τῶν Ἐπιτροπῶν δὲν ὑλόκωνται εἰς ἐγκρισιν τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν. Ἀρθ. 2.

Κατὰ τὸ πρῶτον διάταγμα, τῆς 5 Αὐγ. 1932, ἡ διανομὴ καὶ τοῦ $\frac{1}{2}$ θὰ ἐνεργεῖτο, ὡς καὶ ἡ τῶν $\frac{1}{2}$, ἀνευ παρεμβάσεως τοῦ Ὑπουργείου καὶ γενικῶς κατὰ ταμίαια κατανομῆς, ἀπ' εὐθείας ὑπὸ τῶν ἐπιτροπῶν τοῦ ἀρθρου 374.

210.— Θὰ ἦτο, ἰλέχθη, τοῦτο ἄδικον καὶ ἀντίθετον πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νόμου. Ἄλλ' ὁ νόμος, ἀκριβῶς, 5353 ὑποβαλλόμενος εἰς τινὰ ἀνάλησιν παρουσιάζει ἑλλειψιν ἐναντι τῆς ἰσότητος καὶ δικαιοσύνης, ὡς πρὸς τὸ μέτρον αὐτὸ τῆς παραχωρήσεως τοῦ $\frac{1}{2}$.

Τὸ ποσὸν αὐτοῦ εἰσφέρει ὅλη ἡ χώρα, ὅλη ἡ κατανάλωσις τῆς χώρας χάριν ὀφισμένου ἀριθμοῦ δήμων καὶ κοινοτήτων, ἐναντι τῆς καταργήσεως τοῦ φόρου αἰγοπροβάτων. Ὁ ἀντικατασταθεὶς τρόπος διανομῆς, λέγει ἡ σηθεῖσα ἐγκύκλιος τοῦ Ὑπουργείου «θὰ ἰδίαια τὰς περιφερείας ἐκείνας, ἐν αἷς διαιτῶνται ζῆα πολὺ περισσότερα ἐκείνων, αἵτινα καταναλίσκονται ἐν αὐτῇ...» Δηλαδή εἰς τὰς περιφερείας αὐτὰς δίδεται προνόμιον: Ἐχουν πολλὰ διαιτώμενα ζῆα, δὲν θὰ πληρώσωσιν φόρον αἰγοπροβάτων, δὲν παρουσιάζουν κατανάλωσιν ζῶων φορολογουμένην, καὶ δι' ὅλα αὐτὰ θὰ λαμβάνουσιν καὶ δῶρον ἀπὸ τῆς ἄλλας περιφερείας.

211.— Τὸ ἄτοπον παρετηρήθη καὶ ἄλλοτε. Ὁ Ρέπουλης εἰσηγούμενος εἰς τὴν Βουλὴν τὸ νομοσχέδιον τοῦ 1914 περὶ μεταρρυθμίσεως τῆς δημοτικῆς φορολογίας καὶ ἐπισκοπῶν τὴν λοχύουσαν τοιαύτην ἔλεγεν ὡς

πρός τὸν φόρον τῶν σφαζομένων ζώων: Καί ἡ ἐκ τοῦ φόρου τούτου ἀπόδοσις νομίζω, ὅτι πρέπει νὰ ἀπασχολήσῃ τὴν Βουλὴν, διότι ὁ φόρος οὗτος σήμερον εἶναι φόρος καταναλώσεως, διότι βεβαιούται καὶ εἰσπράττεται εἰς αὐτὸς τύπους καταναλίσκεται τὸ σφαζόμενον ζῷον. Καὶ ἐν ᾧ τοῦτο εἶχεν ὑπ' ὄψιν ὁ ἀρχικὸς νόμος ἀφίνων φυσικὰ τὴν ἀνάλογον δημοτικὴν πρόσδοον εἰς τοὺς δήμους ἔνθα καταναλίσκονται τὰ σφαζόμενα ζῷα, ἐπῆλθε δευτέρως, ἀρκετὰ ἐσκευμένως, νόμος, ὁ ὁποῖος ὥρισεν ἀπόδοσιν δημοτικοῦ φόρου εἰς τοὺς δήμους τοὺς ἔχοντας τοιαύτην πρόσδοον πρὸ τῆς ἰσχύος τοῦ νόμου τούτου ἐκ τῶν ἐν τῇ περιφερίᾳ αὐτῶν διαιωμένων ζώων. Βέβαια, δὲν θὰ ἦτο δίκαιον νὰ πτερηθῶσιν οἱ κτηνοτροφικοὶ δήμοι τὴν ἐκ τῆς φορολογίας τῶν ζώων τακτικὴν αὐτῶν πρόσδοον· ἀλλ' ὁ νέος νόμος περὶ δήμων καὶ κοινοτήτων δίδει τοιαύτης φορολογίας δικαίωμα εἰς τὰς δημοτικὰς καὶ κοινοτικὰς ἀρχάς... Ἡ δικαιοσύνη ἀρα ἐπιβάλλει, ὅπως ἀριεμένον εἰς τοὺς κτηνοτροφικοὺς δήμους τοῦ φόρου ἐπὶ τῶν διαιωμένων ἐν ταῖς περιφερίαις αὐτῶν ζώων, ἀποδοθῇ ἢ ἐκ τοῦ φόρου τῶν σφαζομένων ἀναλογούσα εἰς τοὺς δήμους πρόσδοος ἀνάλογος τῆς καταναλώσεως ἐν ἑκάστῳ δήμῳ. Συνεδρία 20 Νοεμβρίου 1914.

§ 12.— Διὰ νεωτέρου οἰκονομικοῦ νόμου 5816 ἀρθ. 14 καταργεῖται ἀπὸ 1 Ἀπριλίου 1934 ὁ φόρος, ὁ δημόσιος, ἐπὶ τῶν σφαζομένων ζώων εἰς τὰς κοινότητας τὰς ἔχουσας πληθυσμὸν κάτω τῶν 2000 κατοίκων συμφώνως πρὸς τὴν τελευταίαν ἐπίσημον ἀπογραφὴν τῶν κατοίκων τοῦ Κράτους. Ἄρθρον 1—1. Διὰ τῶν ἐπομένων 2 καὶ 3 παραγράφων τοῦ αὐτοῦ ἀρθρου προβλέπεται ἡ ρύθμισις περιπτώσεων δυναμένων νὰ ἐμφανισθῶσιν ἐκ τῆς μερικῆς καταργήσεως τοῦ φόρου σφαζομένων ζώων εἰς τὰς ἀνωτέρω περιφερείας.

Διὰ τῆς παραγράφου 4 τοῦ ἰδίου ἀρθρου ὁρίζεται: Εἰς ἃ χωρία λόγῳ πληθυσμοῦ δὲν ἐπιβάλλεται ὁ ἐπὶ τῶν σφαζομένων ζώων φόρος, δύναται νὰ ἐπιβληθῇ ὑπὸ τῶν αἰκείων κοινοτικῶν συμβουλίων ὁ κατὰ τὸν νόμον 5353 τοῦ 1932 φόρος ἐπὶ τῶν σφαζομένων ζώων ὑπὲρ δήμων καὶ κοινοτήτων. Διὰ διαταγμάτων ρυθμίζονται αἱ λεπτομέρειαι τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ἀρθρου τούτου 1-5.

Κατὰ τὴν διάταξιν ταύτην ἡ ἐπιτρεπομένη προαιρετικὴ φορολογία ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὰ 4)5 τῶν διὰ τοῦ ἀρθρου 1 τοῦ νόμου 5353 ὁριζομένων ποσοστῶν τοῦ δημοσίου φόρου ἦτοι δρχ. 8 ἐπὶ τῶν αἰγῶν καὶ προβάτων, δρχ. 32 ἐπὶ τῶν βοῶν, ἀγελάδων καὶ βουβάλων, δρχ. 24 ἐπὶ τῶν χοίρων καὶ δρχ. 12 ἐπὶ χοιριδίων μέχρι ἑξ ἑκάδων συνολικοῦ βάρους.

Διάταγμα ἀπὸ 28 Μαρτίου 1934, προτάσσει τῶν Ὑπουργῶν Ἐσωτερικῶν καὶ Οἰκονομικῶν ἐκδοθέν, λανονίζει τὸν τρόπον βεβαιώσεως καὶ εἰσπράξεως τῆς φορολογίας ταύτης ἀναλόγως πρὸς τὸν κατὰ τὰς σχετικὰς διατάξεις τοῦ κώδικος τῆς δημοτικῆς καὶ κοινοτικῆς νομοθεσίας ἐφαρμοσθέντα ὡς καὶ τὰ τῆς ἀποδόσεως τοῦ τεταρτοῦ τῆς ἐπιβληθησομένης φορολογίας ὑπὲρ τῶν κοινοτήτων, εἰς ἃς ἴσχυεν ὁ καταργηθεὶς φόρος τῶν αἰγοπροβά-

των καὶ χωρῶν κατὰ τρόπον ὅμοιον πρὸς τὸν μέχρι σήμερον ἐφαρμοσθέντα.
Ἔγκ. Ὑπ. 1 - 1934.

§ 13.— Εἰς περίπτωσιν, καθ' ἣν ζῆφόν τι σφαγὴν ἐν τῇ περιφερείᾳ
δήμου τινός ἢ κοινότητος πρόκειται νὰ καταναλωθῇ εἰς περιφερείας δύο ἢ
καὶ περισσοτέρων κοινοτήτων, ὁ φόρος θὰ καταβληθῇ εἰς τὴν κοινότητα ἐν ἣ
ἐπιμαχίσθη τὸ σφάγιον, καθόσον δὲν εἶναι ἐφικτὴ ἢ κατ' ἄλλον τρόπον φο-
ρολογία τῶν τεμαχιζομένων σφαγίων. Ὁδηγ. Ὑπ. 58-1934.

Ὁ Ἰταλικὸς κώδιξ, ὁρίζει σχετικῶς: Ὅταν τὰ ζῆφα, διὰ τὰ ὁποῖα ὁ φό-
ρος ἐπληρώθη σύμφωνα πρὸς τὸ διαμολόγιον, μεταφερθῶν εἰς ἄλλην κοι-
νότητα εἰς ποσότητα τοῦλάχιστον ἐνὸς τετάρτου ζῆφου διὰ τὰ βότεια καὶ ἡμί-
στως—ζῆφου διὰ τὰ ἄλλα εἶδη ζῆφων, ἡ πληρωμὴ νέου φόρου δίδει χώραν εἰς
ἐπιστροφὴν τοῦ δικαιώματος, ὅπερ ἤδη ἐπληρώθη διὰ τὴν σφαγὴν ἢ ἀπό-
δοσις εἶναι εἰς βίρος τῆς κοινότητος ἐν ἣ ἔλαβε χώραν ἡ σφαγή, σύμφωνα
πρὸς τοὺς τρόπους καὶ ἐντὸς τῶν προθεσμιῶν, αἵτινες θέλουσιν ὁρισθῆν ἐπὶ
τοῦ διατάγματος. Ἀρθ. 52.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΔ'

Περὶ τῶν ἀμέσων Δημοτικῶν καὶ Κοινοτικῶν φόρων.

Πρόσθετοι εἰς τοὺς δημοσίους. Πότισταις

Ἐν Γαλλίᾳ

§ 14.— Ἐλέχθη ἤδη, ὅτι οἱ πρόσθετοι εἰς τοὺς δημοσίους ἀμέσοι φόροι ἀποτελοῦσι τὸ σοβαρώτερον ἔσοδον τῶν κοινοτικῶν προϋπολογισμῶν. Lainville. Centimes additionnels et taxes nouvelles σ. 5.

Ἐνδιαφέρει νὰ σημειωθῇ, ὅτι τὰ τακτικά πρόσθετα ἑκατοστὰ, τὰ ἄνευ εἰδικεύσεως ἀλλὰ προοριζόμενα πρὸς κάλυψιν τῶν τακτικῶν δαπανῶν τῆς κοινότητος, ἐκ τοῦ δημοσίου κτηματικοῦ φόρου, οἰκοδομῶν καὶ γαιῶν καὶ ἐπὶ τῶν ἐνοικίων, ἐπιβάλλονται αὐτεπαγγέλτως χωρὶς νὰ εἶναι ἀνάγκη νὰ ψηφίσωσιν αὐτὰ τὰ κοινοτικά συμβούλια, δὲν εἶναι ὅμως ὑποχρεωτικά τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου δικαιομένου νὰ ἀπορρίψῃ ταῦτα διὰ ρητοῦ ψηφίσματος. Αἰλίξ σ. 924. Κατ' οὐσίαν δηλαδὴ εἶναι ἑκαταὶ ὑποχρεωτικά.

§ 15.— Ἀντιπύοντες, ἀπὸ τῆς ἀρχῆς των, τὸ καλλίτερον μέρος τῶν οἰκονομικῶν τῶν πόρων ἀπὸ τὰ ἑκατοστὰ τὰ πρόσθετα εἰς τοὺς τέσσαρας ἀμέσους δημοσίους φόρους, καθιερθεθέντας ἀπὸ τῆς Ἐπαναστάσεως, οἱ νομοὶ καὶ οἱ κοινότητες ἠδυνήθησαν νὰ ἀντιμετωπίσωσιν τὰς αἰθνησόμενας δαπάναις των διὰ τῆς ἀξίσεως, σχετικῶς ἐλαφρᾶς, τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἑκατοστῶν καὶ οὐδέποτε τὸ ἰσοῦγιον τῶν προϋπολογισμῶν των ἔδωκεν ἀφορμὴν γενικῶς, εἰς δυσχερεῖας ἢ φόβους σοβαροῦς... Αἰτ. Ἐκθ. τοῦ σχεδίου νόμου ἐπὶ τῆς ἀναμορφώσεως τῶν τοπικῶν οἰκονομικῶν, 30 Μαρτίου 1931 σ. 3.

Ἐὰν στατικά στοιχεῖα τῶν τοπικῶν οἰκονομικῶν, περιλαμβάνουν ἐν μέρος ἐπιχορηγικῶν ἀντιπροσωπευόμενον ὑπὸ τῶν ἰδίων προσόδων, τῶν κοινῶν κεφαλαίων, τῶν ἐπιχορηγήσεων, τῶν τελῶν καὶ ἀπὸ ἕν οὐσιώδες μέρος ἀποτελούμενον ἀπὸ τὰ πρόσθετα ἑκατοστὰ εἰς τὸ ἀρχικὸν τῶν φόρων, ἀληθινὸν στερεὸν σκελετὸν τῶν τοπικῶν οἰκονομικῶν καὶ ὄπλισμόν τοῦ κεφαλαίου τῶν ἐσόδων τῶν προϋπολογισμῶν τῶν νομῶν καὶ κοινότητων. Sarri γεροντισταῦ. La réforme des impositions départementales et communales. La vie Communale 1932 σ. 113.

Ἡ ἀναμόρφωσις τῶν τοπικῶν οἰκονομικῶν.

§ 16.— Εἰς τὸ πρόβλημα τοῦτο, ἡ λύσις τοῦ ὁποίου ἀποτελεῖ εὐχὴν ἀπὸ μακροῦ χρόνου, τὴν προκείμεναν θέσιν κατέχει τὸ ζήτημα τῶν cen-

titres additionnels. Τὰ πρόσθετα ἑκατοστὰ ἐπιτροπήσαν ἔκταται, κατὰ προσθήκην, εἰς τοὺς τέσσαρας ἄμεσους δημοσίους φόρους, κτηριακόν, φόρον ἐνοικίων, θυρίων καὶ παραθύρων, ἐπιτηδεύματος.

Οἱ τέσσαρες οὔτοι ἄμεσοι φόροι, ἢ κατηγγήθησαν ἢ ὑπέστησαν βαθμίας τροποποιήσεις ὅσον ἀφορᾷ τὸ Κεῖτος. Διατηρήθη ἡμῶς ἡ βίασις αὐτῶν, τὸ ἀρχικὸν ἑκαστοῦ, κατὰ πλῆθμα διὰ τὴν ἐπιβολὴν τῶν τοπικῶν φόρων, νομῶν καὶ κοινοτήτων, ἔξ οὗ καὶ τὸ δοθὲν ὄνομα εἰς τὰ ἀρχικά ταῦτα, rripcuapax fictifs, πλασματικά. Laitville σ. ὁ. Ἐκθ. νομοσχ. 1931 σ. 8.

217. — Ἐν τῷ Κοινοβούλιον πάντοτε, ἀπὸ τοῦ 1893, εὐρέθη σύμφωνον πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, εἰς τὸ νὰ περιορίσῃ τὰς ἀντινακλάσεις, ἐκ τῶν μεταρρυθμίσεων τῆς ἄμεσου φορολογίας ἐπὶ τῆς ἐπιβολῆς τῶν τοπικῶν φόρων. Νὰ διατηρηθῇ εἰς τὰ πρόσθετα ἑκατοστὰ ἀπόδοσις σταθερὰ νὰ ασφαλισθῶσιν αἱ τοπικοὶ προϋπολογισμοὶ ἀπὸ πάσης διαταραχῆς· νὰ μὴν ἀνατραπῶσιν αἱ ἀνιήθῃαι τῶν τοπικῶν συνελύσεων οὔτε οἱ κανόνες τῆς ἐσοδητικῆς ἐπολιτείας· νὰ γίνεται δίκαια κατανομή τοῦ φορολογικοῦ βάρους μεταξὺ τῶν ὑποκειμένων εἰς ἑκαστον τῶν ἀρχαίων φόρων· αὐταὶ ἦσιν αἱ γενικαὶ ἀρχαί, ἐφ' ἧν ἐστηρίχθησαν αἱ μεταρρυθμίσεις τῆς ἄμεσου τοπικῆς φορολογίας ἢ ἡ προσαρμογὴ των εἰς τοὺς νέους οικονομικοὺς ὁρους. Αἰτ. Ἐκθ. σ. 8.

218. — Οἱ προϋπολογισμοὶ τῶν νομῶν καὶ κοινοτήτων, δὲν διέφυγον κατὰ τὸν 19ον καὶ τὰ πρῶτα ἔτη τοῦ 20οῦ αἰῶνος τὸν κοινὸν νόμον, κατ' ὃν αἱ δημόσιοι δαπάναι τείνουσιν ἀκαταπαύτως εἰς αὐξήσιν εἰς τὰς νεωτέρας κοινωνίας. Ὅσον ὁμως σοβαρὰ καὶ ἂν ἐπῆρξεν ἡ αὐξήσις αὕτη τῶν τοπικῶν δαπανῶν, εἶχεν ἐν τούτοις διατηρηθῆ εἰς ρυθμὸν ἀρκετὰ ἐξελικτικόν εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴ ἐπερβῆ τὴν ἀντίστοιχον ἀνάπτυξιν τῶν πηγῶν προσόδων, διὰ μικρὰς αὐξήσεως, ὡς ἐλλείθη ἀνωτέρω, τοῦ ἀριθμοῦ τῶν προσθέτων ἑκατοστῶν ἐξησοφάζετο ἢ ἰσοσκελίσαι τῶν τοπικῶν προϋπολογισμῶν. Ἄλλ' αἱ οικονομικαὶ καὶ νομισματικαὶ συνέπειαι τοῦ μεγάλου πολέμου ἤλθον νὰ τροποποιήσουσιν βαθύτατα τὴν κατάστασιν ταύτην, γενικῶς ἀρκετὰ εὐνοϊκῆν. Αἱ συνέπειαι αὐταὶ ἐπετάχυναν, ὅντως, εἰς ἀναλογίας ἀπροσδοκήτους, τὴν αὐξήσιν τῶν δαπανῶν τῶν τοπικῶν σωμάτων, χωρὶς νὰ ἀναπτειχθῶσιν αἱ πηγαὶ προσόδων των κατὰ τὸ αὐτὸ μέτρον. Αἰτ. Ἐκθεσις σ. 3.

219. — Μετὰ τὸν πόλεμον, τὸ σύστημα τῆς προσθέτου ἄμεσου φορολογίας, ἐπὶ πλασματικῶν βάσεων, καταδείχθη ἀναχρονιστικόν καὶ ἀνεπιτήδειον, ὅπως δώσῃ διέξοδον εἰς τὴν ἀξίτητα τῆς οικονομικῆς καταστάσεως των κοινοτήτων.

Ἐπίσης πρακτικόν ἀποτέλεσμα τῶν μεθόδων αὐτῶν ἐπῆρξεν, ἀκριβῶς, ὅτι αἱ δημόσιοι ἐξουσίαι ἐπιμόνως πάντοτε ἐπεζήτησαν· ἢ ἀλλήως· σταθεροῦς, ἀκαμψία τῆς φορολογίας, ἀλλὰ συνοδευομένη ἀπὸ τοῦτο τὸ συναφές, ἀλέθριον διὰ τοπικὰ οικονομικά, δηλαδὴ τὴν «ἀποκραυτάλλωσιν» τῆς φορολογητέας ὕλης.

Μεθ' ὄλην τὴν ἀνατροπὴν τῶν οἰκονομικῶν καὶ νομισματικῶν ὄρων, ἡ πλασματικὴ βίασις τῶν ἀμείνων κοινοτικῶν φόρων οὐδαμῶς ἢ ἐλάχιστα προωθήθη. Τοῦ κτηματικῶν φόρου ἤρξθη κατά 20% τῶν ἐνοικίων κατὰ 34% καὶ μόνον τοῦ φόρου ἐπιτηδεύματος παροισιάζει αὐξήσιν 185 τοῖς 100. Αὐτ. σ. 15.

Μία μόνη πηγὴ ἔμενε, ἀρίστωμα εἰς τὴν διάθεσιν τῶν τοπικῶν ἀρχῶν. Ἄφ' οὗ ἡ φορολογησιμὸς ἔτι ἔμεινε ἀμετάβλητος, ἤρξθησαν σταθερῶς, τὸν ἔτερον συντελεστικὴν, τὸν ἀριθμὸν τῶν ἑκατοστῶν. Σήμερον ὁ ἀριθμὸς αὐτὸς ὑπερβαίνει συχνάκις τὰ 1000 καὶ προσεγγίζει μάλιστα τὰ 1500 ἕως 2000 εἰς τινὰς ἑταιρητικὰς περιπτώσεις, ἧτοι 15 ἕως 20 φορές τὸν παλαιὸν ἀρχικὴν δημοσίον φόρον. Αὐτ. Ἐκθ. σ. 15*.

220.— Ἵνα μὴ νομισθῇ ὅτι οἱ ἀριθμοὶ αὐτοὶ σημαίνουν τρομερὰ ποσὰ κοινοτικῆς φορολογίας, ἀνάγκη νὰ σηκισθῇ ὅτι ἡ ἀξία ἑκάστου ἑκατοστοῦ, ποικίλλουσα κατὰ κοινότητα, εἶναι εἰς 1700 κοινότητας κατωτέρα τῶν 10 φρ., εἰς 2000 κοινότητας ποικίλλει μεταξύ 10 καὶ 50 φρ., εἰς 9000 εἶναι 50 μέχρις 100 φρ., 4000 ἀπὸ 100 ἕως 200 φρ. εἰς 1700 κοινότητες ὑπερβαίνει τὰ 200 φρ. Girault. Π.σ. 90.

221.— Χάρις εἰς τὸν πολλαπλασιασμὸν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἑκατοστῶν, ἡ ἀπόδοσις αὐτῶν ἤρξθη ἀπὸ 301.944.000 τὸ 1913 εἰς 2.616.220.000 τὸ 1929. Συνέχεια ὁμοίως τῆς αὐξήσεως δὲν χωρεῖ.

Οἱ ἄρχαιτοι φόροι ἐλαττωμένοι ἐπὶ τὴν παροῦσαν μορφήν ἔδωσαν ὅτι λογικῶς ἠδυνάμεθα νὰ ἀναμένωμεν. Καιρὸς εἶναι νὰ ἐγκαταλειφθῇ τὸ σύστημα, νὰ παύσῃ ἡ τεχνητὴ πίεσις τῆς φορολογητέας ὕλης. Τὸ δημοσιονομικὸν σύστημα τῶν διευτερευόντων σωμάτων πρέπει νὰ συνδικίῃ πρὸς τὴν σταθερότητα τῆς ἀποδόσεως, ἢ ὅποια ἀσφαλίζει τὴν ἀδιάκοπον ἰσοσκελίαν τῶν προϋπολογισμῶν, τὴν εὐκαμψίαν τῆς φορολογήσεως, ἧτις ἐπιτρέπει καλλιτέρας ἀποδόσεις. Αὐτ. Ἐκθ. σ. 18 ἔφ.

222.— Ἡ μεταρρυθμίσις ἀκόμη δὲν ἐπραγματοποιήθη. Ἐν τῷ μεταξύ τὸ Κράτος δὲν ἀφῆκεν ἀνευ ἐπιουρίας τοὺς τοπικοὺς ὀργανισμούς, δι' ἐπιχορηγήσεων ἐκ τοῦ γενικοῦ προϋπολογισμοῦ καὶ ἰδίως ἐκ κοινῶν κεφαλαίων ἐκ γενικῶν φορολογιῶν.

Παράλλωλος πρὸς τὴν ἴδρυσιν τῶν κοινῶν κεφαλαίων, ὁ νομοθέτης ἐφρόντιζεν ἐν μέτρῳ ἄλλως τε περιωρισμένῳ ἐκ τῆς προνοίας νὰ διαφυλάξῃ χεῖρ τῶν Κρατικῶν τὸ καλλίτερον μέρος τῶν φορολογικῶν δυνατοτήτων τῆς χώρας, νὰ ἀνοίξῃ εἰς τοὺς τοπικοὺς ὀργανισμούς νέας φορολογικὰς πηγὰς.

Ἐπιτροπὴ διευρυτικῆ ἐκσταθεῖσα τῷ 1920, πρὸς μελέτην τοῦ ὅλου προβλήματος τῶν τοπικῶν οἰκονομικῶν, κατέληξε μόνον εἰς τὴν ἐκπόνησιν σχεδίου νέων τοπικῶν τελῶν, ὅπερ ἐγένετο ὁ νόμος τῆς 13 Αὐγούστου 1926. Οὗτος ἔθηκεν εἰς τὴν διάθεσιν τῶν νομῶν καὶ κοινοτήτων πλέον τῶν εἴκοσι εἴδη τελῶν, τῶν ὁποίων ὅμως ἡ ἀπόδοσις δὲν δύναται νὰ εἶναι ἀξιόλογος ἢ εἰς τὸ ἀστικὸν κέντρον καὶ τοὺς πλουσίους νομοῦς. Αὐτ. σ. 17. Naudin σ. 181.

Κατὰ τὸ ἄρθρον πρῶτον τοῦ νόμου αὐτοῦ, μεταξὺ ἄλλων, αἱ κοινότητες δύνανται νὰ ἐπιβάλλωσιν, ἐγκρίσει τοῦ νομαρχοῦ, τέλος ἐπὶ τῆς καθαρᾶς προσόδου τῶν μὴ φηλοδομημένων ἰδιοκτησιῶν, τέλος κατοικίας καὶ τέλος ἐπὶ τῆς μισθωτικῆς ἀξίας οἰκημάτων χρησιμευόντων εἰς τὴν ἀσκήσιν ἐπαγγέλματος.

Καλὸν νὰ ἐπισημωθῆ, ὅτι ὁ νομοθέτης μεταχειρίσθη τὴν λέξιν *taxes* ἐντὺ πρόκειται περὶ ἀληθινῶν φόρων.

§ 23.— Τῶν τεσσάρων, ὡς ἀνωτέρω, τελῶν, τοῦ νόμου 1926, γίνεται εἰδικῶς μνεία ἐνταῦθα, διότι ἔχουν τὸ ἐνδιαφέρον τοῦτο, ὅτι παρουσιάζουν μεγάλης ὁμοιότητος πρὸς τὰ πρόσθετα ἑκατοστὰ. Καί, κυρίως, πλήττονται αὐτὰς αἰτίαι φορολογουμένων, πλήττουν τὴν αὐτὴν ἕλην, ὡς καὶ τὰ πρόσθετα ἑκατοστὰ. Ἐκ τῶν τεσσάρων τούτων τελῶν, τὰ δύο ἐπὶ τῆς ἑγγείου ἰδιοκτησίας εἶναι πρόσθετα εἰς τοὺς δημοσίους φόρους, τὰ ἄλλα δὲ δύο αὐτόνομα, αὐτοτελῆ. Τὰ κτηματικὰ τέλη ἐπιβάλλονται ἐπὶ τῶν καθαρῶν προσόδων, αἰτίαις χρησιμεύουσιν ὡς βᾶσις διὰ τὴν φορολογίαν τοῦ Κράτους καὶ μέχρι ποσοστοῦ 4,50% τοῦ ἀντιστοίχου δημοσίου φόρου. Διαφέρουν δὲ οὐκ ὀλίμως ἀπὸ τὰ πρόσθετα ἑκατοστὰ, καθ' ὅσον ἐπιβάλλονται ἀμέσως ἐπὶ τῆς φορολογισίμου ἕλης.

Τὸ τέλος τῆς κατοικίας εἰς ποσοστὸν κατ' ἀνώτατον ὅριον $\frac{5}{100}$ τῆς μισθωτικῆς ἀξίας τῶν πρὸς κατοικίαν χρησιμευόντων διαμερισμάτων.

Τὸ τέλος ἐπαγγέλματος εἰς ποσοστὸν κατ' ἀνώτατον ὅριον $\frac{5}{100}$ τῆς μισθωτικῆς ἀξίας, ἣτις χρησιμεύει ὡς βᾶσις διὰ τὸ ἀναλογικὸν δικαίωμα ἐπιτηδεύματος.

Τὰ τέσσαρα δηλαδή αὐτὰ τέλη, δύο πρόσθετα καὶ δύο αὐτοτελῆ, ἀποτελοῦν διπλὴν χρεῖσιν τῆς αὐτῆς φορολογησίμου ἕλης. Ὡς θὰ εἰλέγομεν διὰ τὸ παρ' ἡμῖν ἀντικείμενα ὑποκείμενα εἰς ἄνεσον πρόσθετον, τῇ δημοσίᾳ, εἰς ἑκατοστὰ, κοινοτικὴν φορολογίαν ἐπιβάλλονται εἰς ἄνεσον ἐπίσης κοινοτικὴν φορολογίαν ὑπὸ ἄλλην μορφήν.

Τὸ νομοσχέδιον τῆς 30 Μαρτίου 1931.

§ 24.— Διὰ μίαν μεταρρυθμίσιν τῶν τοπικῶν οικονομικῶν, πολλὰ λύσεις προσεφέρθησαν: πρόσθετα ἑκατοστὰ εἰς τοὺς φόρους τῆς καθαρᾶς προσόδου, τέλη κατὰ τὸ σχέδιον τῆς ἐπιτροπῆς ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ κ. Βαλασσοῦ, ἀνατίμησις τῶν πλοσηματικῶν βάσεων. Τὸ νομοσχέδιον δὲν ἀποδέχεται οὐδεμίαν τῶν λύσεων αὐτῶν.

§ 25.— *Τὰ πρόσθετα ἑκατοστὰ εἰς τοὺς φόρους ἐπὶ τῶν προσόδων.*

Εἶναι τὸ σχέδιον Ciullaux 1900 καὶ 1909, ὁποῦ ἐχρησιμεύσεν ὡς βᾶσις εἰς πολλὰς κατόπιν μελέτας.

Τὸ σχέδιον τοῦ 1909 περιλαμβάνει τὴν κατάργησιν τῶν πρόσθετων ἑκατοστῶν εἰς τοὺς τέσσαρας ἀρχαίους φόρους καὶ τὴν ἀντικατάστασιν διὰ νέων φόρων ἐν σπινθῇ σχέσιν πρὸς τοὺς δημοσίους, κατὰ τὸ κατατεθὲν τότε σχέδιον νόμου τοῦ ἴδιου, δι' οὐκ ἐπιτήγστο γενικὸς φόρος ἐπὶ τῆς προσόδου.

*Ανάλοσις τοῦ σχεδίου ἐν Brassaud. σ. 121 ἐφ. Assemat. σ. 59 ἐφ.

Ἡ αἰτιολογικὴ ἐκθέσις τοῦ νομοσχεδίου τοῦ 1931 παρατηρεῖ:

Ἡ μέθοδος τῶν προσθέτων ἑκατοστῶν εἰς τοὺς φόρους τῶν προσόδων συμβιβάζεται, πρὸ παντός, πρὸς τὴν παράδοσιν, ἣτις θέλει, ἵνα οἱ τοπικοὶ ὀργανισμοὶ ἀντλήσῃ τὰς κυρίας τῶν προσόδων ἀπὸ ἀπλῆν αὔξησιν τῶν ὑπὸ τοῦ Κράτους εἰσπραττομένων φόρων. Ἐδηλώθη ἤδη, διὰ ποῖον κεφαλαίοδη λόγον, ἀποφασιστικὸν κατὰ τὴν γνώμην μας, τὸ σύστημα αὐτὸ οὐδαμῶς ἀρμόζει εἰς τοὺς δήμους καὶ τὰς κοινότητας. Ἀλλά, παρεμφεριστομένης τῆς θεωρητικῆς αὐτῆς ἐναντιώσεως, τὰ πρόσθετα ἑκατοστά εἰς τοὺς φόρους τῆς καθαρᾶς προσόδου, ἐγείρουσιν ἀντιρροήσεις πρακτικῆς καὶ τεχνικῆς ἀπόψεως λίαν σοβαρᾶς.

3245.— Δύναται νὰ συναρμολογηθῶσιν εἰς τέσσαρα κεφάλαια: ἀντίρρησης στηριζομένη εἰς τὴν ἀνάγκην τῆς διατηρήσεως ἀδίκτου τῆς ἀρχῆς τῆς μυστικότητος τῶν δηλώσεων· στενότης τῆς φορολογίας τῶν προσόδων, μεταβολαί βέβαιαι καὶ ἀπρόοπτοι τῆς φορολογησίμου ἕλης, δυσχέρεια φορολογήσεως.

I. Ἡ ἡμετέρα νομοθεσία ἐπὶ τῆς φορολογίας τῶν προσόδων καθιέρωσεν, εἰς ἀρχῆς, καὶ διατήρησε πάντοτε τὴν ἀρχὴν τοῦ μυστικοῦ τῶν φόρων, εἰς τρόπον ὅσπερ νὰ τηρῆται κρυπτιὸν τὸ σύνολον τῶν περιοριστῶν καὶ νὰ διασώζεται αὐτῶ ἡ κοινωνικὴ εἰρήνη. Θὰ ἦτο δυσκολώτατον νὰ ἐπιβληθῆ τις ὅτι θὰ ἠμπόδιζε τοὺς αἰρετοὺς ἀντιπροσώπους τῶν νομῶν καὶ κοινοτήτων, ἐπιφορτισμένους νὰ ψηφίζον τοὺς προϋπολογισμοὺς καὶ νὰ διαχειρίζονται τὰ τοπικὰ οἰκονομικά, ἀπὸ τοῦ νὰ λάβωσι γνῶσιν τοῦ ποσοῦ κατὰ βάσιν τῶν φόρων ἐφ' ὧν θὰ ἐπεβάλλοντο τὰ ἑκατοστά καὶ δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου, νὰ διαβεβαιωθῶσιν ὅτι οἱ φορολογούμενοι τοῦ τόπου μετέχουσι κατὰ τρόπον δίκαιον εἰς τὰ κοινὰ βάρη. Οὕτω τὸ μυστικὸν τῶν φόρων ταχέως θὰ ἐφαίνετο ὡς ἀσυμβίβαστον πρὸς τὰ δικαιώματα τῶν αἰρετῶν συνελεύσεων.

II. Ἐν ᾧ οἱ παλαιοὶ ἄριστοι φόροι, περιλαμβάνοντες ἐλαχίστας ἐξαιρέσεις καὶ ἑκπτώσεις εἰς τὴν βάσιν, ἐκλήττον μέγιστον ἀριθμὸν φορολογουμένων, τὸ νέον σύστημα φόρων προωρισμένον νὰ λαμβάνῃ ὑπ' ὄψιν τὴν προσωπικὴν κατάστασιν τῶν ὑποχρέων, ἐξαιρεῖ ἰδιαιτέρως, ἢ μάλιστα συνολικῶς, τὸ μεγαλειότερον μέρος. Ἀρκεῖ νὰ ὑπομνησθῆ ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν μερίδων, ὅστις ἦτο τὸ 1913, δέκα περίπου ἑκατομμύρια διὰ τὸν προσωπικὸν φόρον τῶν ἐνοικίων, εἶναι τὸ 1929 ὀλιγώτερον τῶν 2 ἑκατομμυρίων.

Ὅθεν ἡ καθαρὰ καὶ ἀπλὴ ἐφαρμογὴ τῶν ἑκατοστῶν εἰς τοὺς φόρους τῶν προσόδων, ὡς εἰσπράττονται διὰ λογαριασμὸν τοῦ Κράτους, θὰ συνεπήγετο τὴν ἐξαιρέσιν ἀπὸ πάσης συμμετοχῆς εἰς τὰ τοπικὰ βάρη ἀριθμοῦ ὑπερβολικῶς μεγάλου ὑποχρέων. Εἰς τὰς μικρὰς ἀγροτικὰς κοινότητας, ἰδίως, μία μικρὰ μειωσιμῆς θὰ ἐβαρύνετο, μόνη, μετὰ τὰ βάρη τοῦ κοινοτικοῦ προϋπολογισμοῦ. Μία τοιαύτη κατάστασις θὰ καθίστατο δύσκολον τὴν ἰσοσκελίσειν πολλῶν κοινοτικῶν προϋπολογισμῶν. Θὰ ἔδιδεν, ἐπὶ πλέον, λαβὴν εἰς

βασείας καταχρήσεις και θά προσκάλει μοιροσίως αυξήσιν τῶν δαπανῶν, συνεπεί τῆς μὴ ἰσορροπίας, ἣτις ἐφεξῆς θά ὀφίστατο μετὰ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν φορολογουμένων και τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐκπεφουμένων τῶν κοινοτικῶν δαπανῶν.

Τὸ μόνον μέσον πρὸς ἀποτροπὴν τῶν ἀτόπων τούτων θά ἦτο ἡ κατάργησις ἢ περιορισμὸς, διὰ τὴν ἐπιβολὴν τοῦ τοπικοῦ φόρου, τῶν ἐκπτώσεων, αἵτινες γίνονται διὰ τοῦς δημοσίους φόρους· ἀλλὰ τότε θά ἀνεβίουν, κατὰ καταστρατήγησιν, τὰ πλεγματικά ἀρχικά, ἀφ' οὗ τὸ ἀρχαῖον τοπικὸν θά ἦτο διάφορον τῆς πραγματικῆς βάσεως.

III. Ἐπειδὴ οἱ φόροι ἐπὶ τῶν προσόδων στηρίζονται, δι' ὀρισμένον ἔτος, ἐπὶ τῆς βάσεως τῶν πραγματικῶν προσόδων τοῦ προηγούμενου ἔτους, ἡ ἀπόδοσις των ποικίλλει σπουδαίως μετὰ τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος και τῆς ποσῆς τῶν ἐπιχειρήσεων. Ἐπειτα ἐκ τούτου οὗτοι αἱ τοπικαὶ μονάδες θά ἦσαν ἐπὶ ἔξοχῳ νὰ μεταβάλλωσι, διαρκῶς ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος, τὸν ἀριθμὸν τῶν ἑκατοστῶν, ἐν παραλείψει τοῦ ἴσχιου ἢ ἑτησίου ἀπόδοσις θά ἐκινδύνευε νὰ κέρσεται ἄλλοτε κατωτέρα και ἄλλοτε μεγαλειτέρα τῶν τοπικῶν ἀναγκῶν.

Τὰ αἴτια ταῦτα, μὴ βραδύτατα εἰς τὸ ἰσχυρὸν σύστημα τῶν προσθέτου ἑκατοστῶν, θά ἦσαν ἰδιαιτέρως σοβαρά διὰ τοῦς ὁργανισμούς, οἵτινες δὲν διαδίτουν, ὡς τὸ Κράτος, μᾶζαν φορολογικὴν σοβαράν.

IV. Τὸ σύστημα θά προσέφερε εἰς διπλὴν δυσχέρειαν φορολογίσεως.

Ἡ μία θά προήρχετο ἐκ τῆς ἀδυναμίας τοῦ νὰ ὑπολογισθοῦν τὰ πρόσθετα ἑκατοστά ἐπὶ τοῦ ἀρχικοῦ τῶν φόρων τῶν εἰσπραττομένων εἰς ὄρισμένον τόπον.

Ὅντως, κατὰ τὴν ἰσχύουσαν νομοθεσίαν, αἱ πρόσδοσις αἱ προσερχόμεναι ἐκ τινος κοινότητος ἢ ἐνὸς νομοῦ ἐπιβάλλονται, πολὺ συνήθως, ὑπὸ τοῦ Κράτους εἰς κοινότητα ἢ νομὸν ἄλλον. Μόνον ὁ κτηματικὸς φόρος και τὸ δικαίωμα τῶν μεταλλείων ἐπιβάλλονται, κτὴν ἐξαίρεσεων, εἰς τὴν κοινότητα ὅθεν προσέρχονται αἱ πρόσδοσις. Τοῦναντίον, ὁ φόρος ἐπὶ τῶν κερδῶν ἐμπορικῶν και βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων ἐπιβάλλεται, διὰ τὸ σύνολον τῶν ἐκμεταλλεύσεων τῶν ἐξαρτωμένων ἐκ τῆς αὐτῆς ἐπιχειρήσεως, εἰς τὴν ἔδραν τῆς διεσπένσεως τῆς ἐπιχειρήσεως· ὁ φόρος ἐπὶ τῶν μὴ ἐμπορικῶν ἐπαγγελτικῶν ἐπιβάλλεται εἰς τὴν κοινότητα ὅπου ἀσκείται τὸ ἐπάγγελμα και ὄχι εἰς τὴν τῆς διαμονῆς· ὁ γενικὸς φόρος ἐπιβάλλεται εἰς τὸν τόπον τῆς μοναδικῆς διαμονῆς ἢ, ἐν περιπτώσει πολλαπλῶν διαμονῶν, εἰς τὸν τόπον τῆς κυρίας ἐγκαταστάσεως.

Θά ἦτο λοιπὸν ἀπαραίτητον νὰ ἀναζητηθῆ ἰσορροπιὰ εἰς ἓνα τόπον (à localiser) ἐν τινι μέτρῳ τῶν προσόδων και νὰ ρυθμισθῶσι διανομαὶ μετὰ τῶν διαφόρων τοπικῶν ὁργανισμῶν ἐνδιαφερομένων διὰ τὸν αὐτὸν φόρον. Τὸ ἀποτέλεσμα ὅμως τοῦτο θά ἐπιτελεθῆτο μόνον διὰ κανόνων αὐθαίρετων και περιπλοκῶν. Ἐνίοτε μάλιστα, ὡς εἰς τὴν περίπτωσιν τῶν κτητῶν ἀξιών, θά ἦτο ἀδύνατον νὰ γίνῃ ἄλλως· ἢ διὰ τῆς ἰδρύσεως κοινοῦ κεφαλαίου, τροφοδοτουμένου διὰ τοῦ προϊόντος προσθέτου ἑκατοστῶν εἰς

πρακτομένων καθ' ὅλην τὴν Γαλλίαν, ὅπερ μετὰ ταῦτα θὰ διενέμετο μεταξὺ τῶν τοπικῶν ὀργανισμῶν. Ἀλλὰ τοῦτο θὰ ἦτο ἀπλοποίησης ἢ δὲν θὰ ἦτο παραδοξὸν καθ' ἣν στιγμὴν προτινόμεν τὴν κατάργησιν τῶν πλείστων βατέριες διὰ τὰς κατανομὰς τῶν δαπανῶν νὰ ἀχθῶμεν εἰς τὴν δημιουργίαν νέων διὰ τὰς κατανομὰς ἐσόδων;

Ἡ δευτέρα δυσκολία φροολογήσεως θὰ περιέπλεκεν ἐξαιρετικὰ τὸ ἔργον τῆς Διοικήσεως τῶν ἁμέσων φόρων. Οἱ ὑπολογισμοὶ τῆς δὲν θὰ ἠδύναντο νὰ ἀναμείωνται, διὰ τὸν φόρον τοῦ Κράτους καὶ διὰ τὸν τοπικόν, εἰς τὰς προσόδους τοῦ αὐτοῦ ἔτους. Ὁ κοινοτικὸς προϋπολογισμὸς καὶ ὁ τοῦ νομοῦ ἐνὸς ὀρισμένου ἔτους παρασκευάζονται καὶ ψηφίζονται τὸ προηγουμένον ἔτος· ὁ πρῶτος εἰς τὴν σύνοδον τοῦ Μαΐου, ὁ δευτερός κατὰ τὴν σύνοδον τοῦ Αὐγούστου. Κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην, θὰ ἦσαν γνωσταὶ μόνον αἱ πρόσσοδοι αἱ χρησιμοποιήσασα διὰ τὸν ὑπολογισμὸν τοῦ κριτικοῦ φόρου διὰ τὸ τρέχον ἔτος. Ὄθτω, διὰ τὸ ἔτος 1932, π.χ., αἱ πρόσσοδοι καὶ τὰ κέρδη τὰ χρησιμοποιέοντα ὡς βάσις τοῦ δημοσίου φόρου εἶναι τὰ πραγματοποιηθέντα τὸ 1931. Διὰ τοῦ τοπικοῦ φόρου θὰ ἔπρεπε νὰ στηριχθῶν ἐπὶ τῶν προσόδων τοῦ ἔτους 1931. Τὸ ἐπιχείρημα τῆς ἀπλοποιήσεως—τὸ ἰσχυρότερον ὅπερ δύνανται νὰ ἐπικαλεσθῶν ὅταν ζητοῦν νὰ υἰοθετηθῶν, διὰ τὰ τοπικὰ οικονομικὰ, αἱ αὐταὶ μέθοδοι ὡς καὶ διὰ τὰ δημοσία οικονομικὰ—θὰ ἐξηφανίζετο ἄφ' ἑαυτοῦ καὶ λόγοι ἀνώτεροι πραγματικοὶ καὶ σκοπιμότητος ἔρχονται λοιπὸν νὰ ἐπικυρώσων τὴν μεγάλην θεωρητικὴν ἀρχὴν τὴν ἐξαγομένην ἐκ τῶν χαρακτηριστικῶν, τῶσον κατ' οὐσίαν διαφορῶν, τοῦ Κράτους καὶ τῶν τοπικῶν ἐνώσεων.

227.— Κατὰ τὸ σχέδιον τῆς Ἐπιτροπῆς Dausset, περὶ τῶν κατευθυντηρίων γραμμῶν, τοῦ ὁποίου ἐγένετο ἤδη λόγος, τὰ πρόσθετα ἑκατοστὰ καταργοῦνται καὶ ἀντικαθίστανται ἀπὸ τρία τέλη, τὸ κτηματικόν, τὸ τέλος ἐπὶ τῶν διαμερισμάτων κατοικίας, τὸ τέλος ἐπὶ τῶν διαμερισμάτων πρὸς ἄσκησιν ἐπαγγέλματος.

Τὸ τέλος ἐπὶ τῶν διαμερισμάτων οἰκίσεως ἐπιβάλλεται ἐπὶ τῆς μισθωτικῆς ἀξίας τῶν ἐπ' πλωμένων διαμερισμάτων τῶν προσωρισμένων πρὸς οἰκίαι. Θίγη τὰ πρόσωπα, τὰ ὁποῖα ἔχουν τὴν ἀπόλαυσιν τῶν ρηθέντων διαμερισμάτων.

Τὸ τέλος ἐπὶ τῶν ἐπαγγελματικῶν διαμερισμάτων σκοπὸν ἔχει νὰ θίξη ὅλας τὰς ἐκδηλώσεις τῆς ἀνθρωπίνης δράσεως, ἐξαιρέσει τῆς ἐπὶ μισθῷ ἐργασίας. Ἐπιβάλλεται ἐπὶ τῆς μισθωτικῆς ἀξίας τῶν διαμερισμάτων τῶν προσωρισμένων εἰς τὴν ἄσκησιν οἰοῦνδήποτε ἐπαγγέλματος.

Τὰ ποσοστὰ τῶν τελῶν θὰ ὀρίζωνται ἐλευθέρως ὑπὸ τῶν τοπικῶν συμβουλίων ὑπὸ δύο ἐπιφυλάξεις. Πρῶτον, μία σχέση ὀφείλει νὰ θύρισταται μεταξὺ τῶν ἀντιστοιχῶν ποσοστῶν τῶν τριῶν τελῶν. Τὴν σχέσιν ταύτην θὰ καθορίῃ ὁ οικονομικὸς νόμος, κατ' ἔτος. Δεύτερον, τὰ ποσοστὰ δὲν δύνανται νὰ ἀπερβαίνουν τὰ ἀνώτατα ὄρια, ἐπίσης καθοριζόμενα, κατ' ἔτος, ὑπὸ τοῦ οικονομικοῦ νόμου.

728.— Η αίτιολογική έκθεσις τοῦ νομοσχεδίου τοῦ 1931 παρατηρεῖ: Τὸ πρόβλημα ἔγκειται εἰς τὸ νὰ καταργήσωμεν τὰ πρόσθετα ἑκατοστὰ, ἀλλὰ νὰ διατηρήσωμεν ἀκέραια τὰ ἤδη ἐπιτηγχνιόμενα ἴσοδα. Ὑπὸ τοιοῦτον ὄρον τὸ σύστημα αὐτό, τῶν τριῶν τελῶν, ἀναμφιβόλως λογικὸν καὶ σαφές, δὲν φαίνεται ὅτι ἀνταποκρίνεται εἰς τὰς ἀνάγκας τῶν τοπικῶν οργανισμῶν. Ἐάν οἱ νομοὶ καὶ κοινότητες ἤθελον ἐπιβάλλει ποσοστά, δυνάμενα νὰ θεωρηθῶσι κανονικά, ὁ ἕως 15 % π.χ., ἢ ἀπέδοσις τῶν νέων τελῶν ἐν θὰ ἤδύνατο νὰ δώσῃ εἰς τοὺς τοπικοὺς οργανισμοὺς προσόδους ἴσας πρὸς τὸ προῖον τῶν προσθέτων ἑκατοστῶν, ὡς δύναται νὰ ἀποδειχθῇ ἐκ τῆς ἀναλύσεως τῶν τριῶν φόρων. Αὐτ. σ. 41 ἄρ.

729.— *Τὸ σύστημα τοῦ καικαθέντος νομοσχεδίου.*

Ἡ ὅλη οἰκονομία τοῦ συστήματος, ἀνεξαρτήτως τῶν κατευθυντηρίων ἰδεῶν, εἴτινες πηγάζουν ἐκ τῆς διαφόρου ἐννοίας μεταξὺ τοῦ Κράτους καὶ τῶν τοπικῶν μονάδων, καὶ τῆς ὑποχρέωσης, ὅπως διατηρηθῶν, δι' ἕκαστον νομὸν ἢ κοινότητα, προσόδοι τοῦλάχιστον ἰσοφαρίζουσαι τὰς σημερινὰς τῶν προσόδους, εἶναι:

— Ἡ ἀνάγκη τῆς καταργήσεως τῶν προσθέτων ἑκατοστῶν καὶ τῶν εἰκοδικῶν βάσεων.

— Ἡ μέρημα τῆς ἀποφυγῆς, ὅσον τὸ δυνατόν, ἀποτόμων μεταθέσεων τοῦ φορολογικοῦ βάρους καὶ μεταξὺ τῶν ὑποχρέων ἑνὸς φόρου καὶ μεταξὺ τῶν ὑποχρέων ἑκάστου τῶν τριῶν φόρων.

— Ἡ μέρημα πρὸς εἰσαγωγὴν εἰς τὸ τοπικὸν φορολογικὸν σύστημα ἑνὸς φόρου, ὅστις, καίτοι διατηρῶν χαρακτηριστὰ φέρου ἐκ τεκμηρίων λαμβάνει ὡς ἄν, ἐν τινι μέτρῳ, τὸ σύνολον τῶν φορολογικῶν δυνατοτήτων τῶν φορολογουμένων.

Ἡ μέρημα τέλος ὅπως ἀπομακρυνθῇ ὀριστικῶς πᾶν ἔχνος φόρου διαινετηκοῦ.

Οἱ τρεῖς μεγάλοι τοπικοὶ φόροι: κτηματικὸς, ἐνοικίων καὶ ἐπιτηδεύματος, μᾶς φαίνονται τελείως προσαρμοσθέντες, κατὰ τὴν ἀρχὴν τῶν, εἰς τὰς ἀνάγκας τῶν οργανισμῶν. Θεωροῦμεν ὅτι συμφέρει νὰ τοὺς διατηρήσωμεν, τροποποιούντες ὅ,τι οἱ σημερινοὶ κανόνες ἐπιβολῆς ἔχουν τὸ ἀντιλογικὸν ἢ ἀχρηστον καὶ ἐπιζητοῦντες, ἵνα ἐπέλθῃ μικροτέρα κατὰ τὸ δυνατόν διατάραχῃ εἰς τὰς συνθεσίας τῶν φορολογουμένων. Αὐτ. Ἐκθ. σ. 46.

730.— Τὰ πρόσθετα λοιπὸν ἑκατοστὰ ἀντικαθίστανται δι' αὐτοτελῶν κοινοτικῶν φόρων.

Κατὰ τὸ ἄρθρον 27 τοῦ νομοσχεδίου, οἱ ἄμεσοί φόροι, οἵτινες κατὰ τὸ νέον σύστημα ἀποτελοῦν τὸν ὀκλισμὸν τῶν τοπικῶν οἰκονομικῶν, εἶναι τὸ κτηματικὸν τέλος, taxe foncière, ὁ φόρος ἐνοικίων, contribution mobilière, φόρος ἐπιτηδεύματος, la patente.

Διδομένου ὅτι οἱ φόροι αὗτοι ἀντικαταστάσεως, κατὰ γενικὸν κανόνα, θὰ πλήττουν τὰς αὐτὰς κατηγορίας φορολογουμένων ὡς καὶ τὰ καταργούμενα πρόσθετα ἑκατοστὰ, ἐφάνη σκόπιμον νὰ διατηρηθῶσι αἱ παλαιαὶ ὄνο-

μισία: ἐν τούτοις εἰς τὸν φόρον, ὅστις κλήττει τὴν ἀκίνητον περιουσίαν δίδεται τὸ ὄνομα taxe foncière πρὸς διάκρισιν ἀπὸ τοῦ contribution foncière τοῦ εἰσπραττομένου ὑπὸ τοῦ Κράτους, ἀντι contribution personnelle-mobilière, δίδεται τὸ ὄνομα: contribution mobilière.

Τὸ κτηματικὸν τέλος ἐπιβάλλεται ἐπὶ τῶν αὐτῶν βάσεων, ἔφ' ὧν καὶ ὁ κτηματικὸς δημόσιος φόρος, δηλαδή ἐπὶ τῆς κτηματικῆς προσόδου τῶν οικοδομημένων καὶ μὴ ἰδιοκτησιῶν.

Ὁ νέος contribution mobilière θὰ πλήττει, ὡς καὶ ὁ σημερινός, ὅλα τὰ ἐπιπλωμένα διαμερίσματα τὰ προσωρισμένα πρὸς οἰκισιν. Ἡ μισθωτικὴ ἀξία μένει εἰς τὴν βάσιν τοῦ φόρου.

Ὁ φόρος ἐπιτηδεύματος διαρρυθμίζεται ἐπὶ τῶν παλαιῶν ὀργανικῶν διατάξεων ὑπὸ τροποποιήσεως, τὰ ὅποιας ἀπαιτεῖ ὁ νέος φόρος καὶ ἡ προσαρμογὴ του εἰς τὸ νέον σύστημα τοπικῆς φορολογίας.

231.— Τὰ τοια μέγала τοπικά τέλη ἀποτελοῦσι σύνολον ὁμογενές. Σκόπιμον λοιπὸν εἶναι νὰ καθιερῶνται μετὰ τῶν ποσοστῶν αὐτῶν ὁ ἀναγκαῖος σύνδεσμος, ἵνα αἱ διάφοροι κατηγορίαι φορολογουμένων ἐπιβαρύνονται ἐν ἰσότητι καὶ νὰ ἀποκλείεται ἡ καταχρηστικὴ εὐνοια μιᾶς τῶν κατηγοριῶν ἐπὶ ζημίᾳ τῶν ἄλλων.

Ἀνάγκη, ἐξ ἑτέρου, ὅπως ἡ διοικητικὴ ἐποπτεία καλῆται εἰς ἐπέμβασιν πρὸς περιορισμὸν φορολογιῶν, αἵτινες θὰ ὑπερέβαινον δίκαιόν τι μέτρον.

Οἱ λόγοι αὗτοι ἄγουν εἰς πρόβλεψιν ἀνωτάτων ὁρίων, αἵτινα δὲν δύναται νὰ ὑπερβληθοῦν ἀνευ ἐγκρίσεως τῆς ἀνωτέρας διοικήσεως.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει δὲν εἶναι δυνατόν νὰ καθορισθῶσιν ἀπὸ τοῦδε οὔτε αἱ σχέσεις μετὰ τῶν ποσοστῶν τῶν τριῶν τελῶν οὔτε τὰ ἀνώτατα ὅρια ποσοστῶν ἐκάστου αὐτῶν. Ταῦτα θὰ κανονίζῃ ὁ νόμος. Αἰτ. Ἐκθ., ἐπὶ τοῦ ἀρθροῦ 68 σ. 97.

232.— Αἱ ἐργασίαι βεβαιώσεως καὶ καταρτισμοῦ τῶν φορολογικῶν καταλόγων, ἐμπιστεύονται εἰς τὸν ἐλεγκτὴν τῶν ἀμέσων φόρων, (εἰς τὴν κρατικὴν ὑπηρεσίαν) τῇ συμπράξει κοινοτικῆς φορολογικῆς ἐπιτροπῆς.

Ἐκρίθη, ὅτι ἡ συνεργασία αὕτη ὑπαλλήλων τῆς Διοικήσεως καὶ ἀντιπροσώπων τῶν φορολογουμένων, διὰ τὴν βεβαίωσιν φόρων βασιζομένων ἐπὶ ἐξωτερικῶν ἠνδραξῶν, ὀφείλε νὰ διατηρηθῇ. Ἄρθρ. 70.

233.— Τὰ πρόσθετα ἐκατοστὰ μεταβάλλονται εἰς αὐτοτελῆ φορολογίαν, ὡς συνήθουσιν πρὸς τὰς ἀρχὰς τῆς αὐτοδιοικήσεως. Ἄλλ' ἐν ταύτῃ δὲν θεωρεῖται ὡς τι ἀσυμβίβαστον πρὸς τὰς ἰδίας ἀρχὰς τὸ νὰ ἐνεργῆται ἡ βεβαίωσις τῶν αὐτοτελῶν φόρων ὑπὸ τῆς κρατικῆς ὑπηρεσίας τῇ συμπράξει ἀντιπροσώπων τῆς κοινότητος καὶ τῶν φορολογουμένων διοριζομένων, τῶν τελευταίων, ὑπὸ τοῦ νομάρχου. Μὴ προσφερομένης δὲ τῆς συνεργασίας τῆς κοινοτικῆς ἐπιτροπῆς, ἡ κρατικὴ ὑπηρεσία χωρεῖ μόνη εἰς τὴν βεβαίωσιν τῶν φόρων. Ἡ εἰσπραξίς γίνεται κατὰ κανόνα ὑπὸ τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας, ἣν εἰς διεξάγει καὶ τὴν ταμειακὴν ὑπηρεσίαν τῶν κοινοτήτων. Ἄλλὰ καὶ ἡ εἰδικὴ τῶν κοινοτήτων ταμειακὴ ὑπηρεσία, ὅπου ὑπάρχει, ὑποβάλλεται

εις στενωτέραν ἐξίτησιν ἀπὸ τῆς κρατικῆς οικονομικῆς ὑπηρεσίας, κατὰ τὸ ἴδιον νομοσχέδιον, ἐκ τοῦ λόγου ὅτι τὰς δαπάναις τῆς εἰδικῆς τομιακῆς ὑπηρεσίας κοινοτήτων ἀναλαμβάνει τὸ Κράτος, καθίσταται δηλαδή αὕτη εἰδικὴ ὑπηρεσία.

Ἐν Βελγίῳ

234. — Δὲν ὑπάρχον ἐκεῖ διαπίπτα. Ἀνωτέρω παρεθέσαμεν πληροφόριαι περὶ τῆς συνθέσεως τῶν ἐσόδων τῶν κοινοτήτων ἐν τῆς δημοσιευμένης οικονομικῆς στατιστικῆς ἀριθμοῦ τινος κοινοτήτων, πληθυσμοῦ ἄνω τῶν 40.000 κατοίκων.

Ἡ ἐξέλιξις τῆς νομοθεσίας ἐπὶ τῶν οικονομικῶν τῶν ἐπαρχιῶν καὶ κοινοτήτων. Ὁ νόμος τῆς 22 Ἰανουαρίου 1931.

235. — Κατὰ τὸν δημοτικὸν νόμον, τοῦ 1836, αἱ κοινότητες ἤδυναντο νὰ ἐπιβάλλουν πρόσθετα ἑκατοστὰ ἐπὶ τῶν ἀμείνων δημοσίων φόρων. Αἱ ἀποφάσεις διὰ τὴν ἐπιβολήν, μεταβολήν ἢ κατάργησιν τῶν κοινοτικῶν φόρων ὑπόκεινται εἰς γνωμοδότησιν τῆς διαρκοῦς ἐπιτροπῆς τοῦ ἐπαρχιακοῦ συμβουλίου καὶ ἔγκρισιν τοῦ βασιλέως. Ἐν τούτοις ἀρκεῖ ἡ ἔγκρισις τῆς διαρκοῦς ἐπιτροπῆς, ὅταν πρόκειται περὶ ἑκατοστῶν προσθέτων εἰς τὸ ἀρχικὸν τῶν φόρων, κτηματικῶν, προσωπικῶν καὶ ἐπιτηδεύματος, ἐφ' ὅσον ὁ ὅλικός ἀριθμὸς τῶν προσθέτων ἑκατοστῶν δὲν ὑπερβαίνει τὰ εἴκοσι. Ἄρθρον 76, ὄον.

236. — Ὁ νόμος τοῦ 1919, ὅστις εἰσήγαγε τὸ σύστημα τῶν ἀμείνων δημοσίων φόρων ἐπὶ τῶν καθορῶν προσόδων παρεχώρει εἰς τὰς κοινότητας ποσοστὰ ἐκ τοῦ προϊόντος αὐτῶν. Τὸ ἄρθρον 83 οὐκ ἄλλοῦτε τὴν ἐπιβολήν προσθέτων κοινοτικῶν φόρων ἐπὶ τῆς βίσειος ἢ τοῦ συνόλου τῶν ἀναλυτικῶν φόρων καὶ τοῦ συνθετικῶ.

Ἡ ἀλαγορευσις αὕτη, παρατηρεῖ ὁ Wauthier, περιήγαγε τὰς κοινότητας, καὶ ἰδίως τὰς μεγάλας, εἰς θανάτῳ δυσχερείαι. Ὁ νομοθέτης ἐφαντάσθη ὅτι ἡ ἀπώλεια τῶν προσθέτων ἑκατοστῶν θά ἰσοφαριζέτο διὰ τῆς προσαυρήσεως ποσοστοῦ τῶν φόρων. Ἦτο πλάνη. Droit Adm. σ. 380.

237. — Ἐπιτροπὴ φορολογικῆ συστάσεως δι' ἀποφάσεως ἀπὸ 18 Ἀπριλίου 1921 καὶ συγκεκριμένη ἐξ ἀντιπροσώπων αἰσθητῶν καὶ ἑπαλλήλων, ἐπεφορέισθη ἐπὶ τῆς Κυβερνήσεως νὰ ἀναζητήσῃ τὴν λύσιν τῶν οικονομικῶν δυσχερειῶν τῶν ἐπαρχιῶν καὶ κοινοτήτων· αἱ ἐργασίαι κατέληξαν εἰς τὴν ἐπιψήφισιν τῶν νόμων τῆς 16 καὶ 19 Ἰουλ. 1922.

Ὁ πρῶτος τῶν νόμων τούτων ἐπέτρεψεν εἰς τὰς κοινότητας νὰ ἐπιβάλλωσι δι' ἑκάστην τῶν χρόνων 1922 καὶ 1923 ἀριθμὸν τινα ἑκατοστῶν προσθέτων εἰς τὸ ἀρχικὸν τῶν ἀναλυτικῶν φόρων (4) διὰ τῶν κτηματικῶν καὶ 5) διὰ τὸ τίλος ἐπὶ τῶν προσόδων κεφαλαίων ἐπενδεδυμένων ἐν Βελγίῳ, ἐπίσης διὰ τὸ ἐπαγγελματικὸν τέλος ἐπὶ τῶν κερδῶν τῶν ἐπιχειρήσεων, βιομηχανικῶν, ἐμπορικῶν ἢ γεωργικῶν κτλ.) ἐπὶ πλέον ἐπετράπη εἰς τὰς κοινότητες

τητας νά εισπραττόσσι ειδικόν τέλος ἐπὶ τῶν μισθῶν καὶ ἀποζημιώσεων τῶν προσώπων τῶν κατοικούντων ἐν τῇ περιφερείᾳ τῶν. Αἱ ἐπαρχίαι ἐλάμβανον τὴν πύξυριαν νά ἐπιβάλλωσι κατ' ἀνώτατον ὄριον 10 ἑκατοστὰ πρόσθετα εἰς τὸν κτηματικὸν φόρον.

Ἐξ ἑτέρου, ὁ νόμος τῆς 19 Ἰουλίου 1922 καθίδρυσε τὸ Κεφάλαιον (Fonds) τῶν κοινοτήτων.

238.— Μετὰ τινα ἔτη, συνεκείεθ' ἰδίως τῶν διαδοχικῶν διαταραχῶν τῶν οικονομικῶν μας ὄρων τὰ μέτρα τοῦτα ἐδείχθησαν ἀνεπαρκῆ διὰ τινα ἀριθμὸν κοινοτήτων καὶ ἡ Κυβέρνησις, ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ νά ἀνεύρῃ λύσιν γενικωτέραν τῶν σημειωθεισῶν δυσχερειῶν, ἐνεπιστεύθη τὴν μελέτην τοῦ προβλήματος τῶν οικονομικῶν τῶν ἐπαρχιῶν καὶ κοινοτήτων εἰς ἐπιτροπὴν ἐθρονηθεῖσαν, ἣτις κατηύθυνε τὰς ἐργασίας τῆς πρὸς μίαν ἐπίνοδον εἰς εὐρυτέραν φορολογικὴν αὐτονομίαν τῶν ἐπαρχιῶν καὶ κοινοτήτων.

Τὸ σχέδιον νόμου τὸ ἐκπονηθὲν ὑπὸ τοῦ ὄργανισμοῦ αὐτοῦ ἐγένετο ὁ νόμος τῆς 17 Μαρτίου 1925, ὅστις κατήγγησεν ἰδίως τὸ ἄρθρον 83 τῶν προμνησθέντων καὶ καθιέρωσε ρητῶς τὸ δικαίωμα, τῶν ἐπαρχιῶν καὶ κοινοτήτων, νά ἐπιβάλλωσι πρόσθετους εἰς τινὰς φόρους ἀναλυτικούς* αἱ κοινότητες, πρὸς τοῦτους, ἐξουσιοδοτήθησαν νά ἐπιβάλλωσι τέλος ὁδοποιίας (taxe de voirie) βασιζόμενον ἐπὶ τῆς κτηματολογικῆς προσόδου, ἀνεξαρτήτως τοῦ ρηθέντος νόμου ἐπεξετείνοντο διαδοχικῶς ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος.

Ἐάν, κατ' ἀρχάς, αἱ διατάξεις αὗται ὑπῆρξαν γενικῶς ἀρκεταί, ἵνα ἐξασφαλίσουν τὸ ἰσοῦργιον τῶν ἐπαρχιακῶν καὶ κοινοτικῶν προϋπολογισμῶν, δὲν συνέβη τὸ αὐτὸ, ἀφ' ἧς ἡ ὑποτίμησις τοῦ φράγκου ἐπαγιάθη. Οὕτως ἡ Κυβέρνησις ἐπεφόρτισεν ἐκ νέου τὴν φορολογικὴν Ἐπιτροπὴν νά ἀναζητήσῃ λύσιν βραγὴν νά ἐξυγιάνῃ τὴν κατάστασιν.

*Απὸ τῆς πρώτης συνεδρίας, ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπελήφθη σχεδίου τείνοντος νά καθιερῶσιν τὴν οικονομικὴν αὐτονομίαν τῶν ἐπαρχιῶν καὶ κοινοτήτων, καὶ νά ἐξυγιάνῃ τοὺς προϋπολογισμοὺς αὐτῶν διὰ τῆς ἀναλήψεως ὑπὸ τοῦ Κράτους δαπανῶν τινῶν μᾶλλον γενικοῦ χαρακτῆρος, τὰς ὁποίας ὁ νομοθέτης εἶχε θέσῃ, ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει, εἰς βῆρος τῶν τοπικῶν ὀργανισμῶν. Προέτεινεν ἐπίσης τὴν ἀύξησιν τοῦ κοινοῦ κεφαλαίου τῶν κοινοτήτων καὶ δημιουργίαν ἐνὸς ἐιδικοῦ κεφαλαίου μὲ προσορισμὸν νά ἔχεται εἰς ἀρωγὴν τῶν κοινοτήτων τῶν ἐδρισκομένων εἰς δυσχερῆ κατάστασιν παρὰ τὴν ἐξυγίαν τῆς φορολογικῆς τῶν ἐξουσίας. Ἐκ τῆς αἰτ. ἐκθ. τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν Rev. Com. 1931 σ. 51.

239.— Οὕτως ἐγένετο ὁ νόμος τῆς 22 Ἰαν. 1931. Δι' αὐτοῦ καταργουμένης ρητῶς τῆς ἐναντίως διατάξεως ἀναβιοῖ τὸ δικαίωμα τῶν κοινοτήτων νά ἐπιβάλλωσιν ἑκατοστὰ πρόσθετα εἰς τοὺς ἀμέσους δημοσίους φόρους ἐπὶ τῶν προσόδων, μὴ ἀναγραφομένου περιορισμοῦ, ἀνωτάτου ὄριου, ἤτοι ἐπὶ τοῦ κτηματικοῦ, ἐπὶ τῶν προσόδων κεφαλαίων, κινητῶν ἀξιών καὶ ἐπὶ τοῦ ἐπαγγελματικοῦ ἤτοι ἐπὶ τῶν προσόδων τῶν ἐμπορικῶν, βιομηχανικῶν

ἢ γεωργικῶν ἐπιχειρήσεων καὶ τῶν ἐλευθέρων ἐπαγγελματιῶν. Rev. Com. 1931 σ. 51 ἔφ. 65 ἔφ. Πίναξ σ. 122.

Κατὰ τὴν συζήτησιν ἐν τῇ Βουλῇ εἶχε προταθῆ διατάξεις ρητῆ, καθ' ἣν τὰ πρόσθετα ἑκατοστὰ ἢ τὰ ἀντίστοιχα τέλη δὲν δύνονται νὰ ὑπερβαίνουν τὰ 80 ἑκατοστὰ τοῦ ἀρχικοῦ τῶν δημοσίων φόρων. Ἐὰν ἀνάγκη ἐπιτακτικαὶ δικαιολογοῦσι, ἐπιτρέπεται ὑπέρβασις τῶν ρηθέντων ποσοστῶν κατόπιν ἐγκρίσεως διὰ βασιλικῆς ἀποφάσεως ἡτιολογημένης. Ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ οἱ κοινοτικοὶ προϋπολογισμοὶ ὑπόκεινται εἰς τὴν ἔγκρισιν τοῦ Βασιλέως.

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ἀπήντησεν ὅτι ἡ διατάξις παρῆλκει, διότι ἡ Κυβέρνησις ἔχει ἐκ τῶν κειμένων διατάξεων ἅπλα ἐναντιώσεως κατὰ πάσης ὑπερβολῆς, ἐκ τοῦ ἀρθροῦ 75 Νο 5 τοῦ δημοτικοῦ νόμου καθ' ὃ : ὅλοι οἱ νέοι φόροι, ὅλα τὰ τέλη, ὅλα τὰ πρόσθετα ἑκατοστὰ, ὑπόκεινται εἰς τὴν ἔγκρισιν τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας.

Ἐν τοῦτοις πρὸς καθησούχασιν θά εἶπω ὅτι θέλω θεωρήσῃ ὡς ἀκρίβη κατὰ τοῦ γενικοῦ συμφέροντος ἀπόφασιν κοινοτικῆς διοικήσεως, ἥτις θά ἀνεβίβαζε τὸν ἀριθμὸν τῶν προσθέτων ἑκατοστῶν πέραν τοῦ ἀρχικοῦ, δηλαδή τὰ 100 τοῖς ἑκατὸν ὀφείλου νὰ θεωρηθοῦν ὑφ' ὅλον τοῦ κόσμου καὶ ὄχι ὀλιγάτερον ὑπὸ τοῦ ἐνδιαφερομένου ὑπουργείου ὡς μέτρον ἑξαιρητικῶς βαρὺ δινηόμενον νὰ προξενήσῃ βλάβην εἰς τὴν γενικὴν οἰκονομίαν καὶ νὰ δικαιολογήσῃ τὴν ἐπέμβασιν τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας. Αὐτ.

Ταῦτα ἀνεκοινώθησαν ἐκτενέστερον καὶ δι' ἐγκυκλίου ὀδηγῶν τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν πρὸς τὰς κοινοτικὰς ἀρχάς. Rev. Com. 1931 σ. 107 ἔφ. 115.

Ἐν Ἰταλίᾳ

740.— Πῶς ἐγένετο ἡ ἀναμόρφωσις τῶν τοπικῶν οἰκονομικῶν εἰσοδῶν ἀνωτέρω. Ἡ αἰτιολογικὴ ἐκθέσις τοῦ Ν. Δ. περὶ καταργήσεως τῶν διαπυλίων φέρει : Δὲν εἶναι κατάλληλος ἡ ἀποκλειστικὴ ἀντικατάστασις αὐτῶν μὲ πραγματικοὺς καὶ προσωπικοὺς φόρους . . . Εἰς τὴν χώραν μας λείπει ἀπολύτως ἡ πιθανότης ἀποδοχῆς τῆς τοιαύτης μεθόδου ἀντικαταστάσεως, ἀφ' ἑνὸς μὲν ἕνεκα τῆς μικροτέρας συγκεντρώσεως τῶν κεφαλαίων καὶ τοῦ πολλῦ περιορισμένου ὄγκου τῶν φορολογουμένων προσόδων, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἕνεκα τῆς μεγάλης πείσεως τῶν ἤδη ἐπιβαλλομένων ἀμέσων φόρων . . .

Ἡ δὲ αἰτιολογικὴ ἐκθέσις τοῦ κώδικος τοῦ 1931 : Τὸ πρόβλημα τῶν εἰσόδων παρουσιάζεται εἰς τὴν Κυβέρνησιν ὑπὸ τὴν ἔποψιν διπλῆς ἀνάγκης, νὰ προσαρμόσῃ τὴν ἀπόδοσιν τῶν φόρων εἰς τὰς ἀνάγκας τῶν κοινοτήτων καὶ τῶν ἐπαρχιῶν καὶ νὰ ἀσφαλίσῃ τὴν δικαίαν κατανομήν τῶν ἀναγκαίων ποσῶν μεταξὺ τῶν διαφόρων κατηγοριῶν φορολογουμένων. Τοῦ φορολογικοῦ συστήματος τοῦ βασιζομένου ἐπὶ τῶν ἐνδείξεων μὴ προσαρμοζομένου εἰς τὰς μικρὰς κοινότητας καὶ τῆς σκοπιμότητος τῶν νέων φόρων ἀποκλειομένης, αἱ κύρια πηγαὶ εἰσόδων, ὅσον ἀφορᾷ τὰς κοινότητας παραμέ-

νον ὁ πρόσθετος εἰς τοὺς ἀμέσους φόρους ἐπὶ τῶν οἰκοδομῶν καὶ γαιῶν, οἱ φόροι καταναλώσεως καὶ — ὑπὸ βάσειν ποικίλλουσαν ἀναλόγως τῶν χαρακτηριστικῶν τῆς τοπικῆς οἰκονομίας — ὁ φόρος ἐπὶ τῶν ἐνοικίων ἢ ὁ οἰκογενειακός, ὁ φόρος ἐπὶ τῶν ἐπιχειρήσεων ἐμπορικῶν, βιομηχανικῶν, ἐπὶ τῶν τεχνῶν καὶ τῶν ἐπαγγελμάτων καὶ ὁ φόρος ἐπὶ τῶν ζώων.

241. — Ἄμεσον λοιπόν, πρόσθετον εἰς τὸν ἀντίστοιχον δημόσιον, κοινοτικὸν φόρον ἔτι περιλαμβάνει ὁ κώδιξ: τὸν κτηματικόν, ἐπὶ τῶν οἰκοδομῶν καὶ γαιῶν.

Ἡ ἐπιβολὴ ἐπιτρέπεται ὑπὸ τρία ἀνώτατα ὅρια: κανονικόν, δεύτερον, μετὰ μίης ὀριζομένης ὑπερβάσεως καὶ τρίτον. Ἄρθ. 254.

Φέροι ἡ αἰτιολογικὴ ἔκθεσις: Ἡ δικαία κατανομὴ τοῦ φόρου πλείστοντος τὰς διαφορὰς μορφῆς τῆς προσόδου ἀπετέλει τὸ ἀντικείμενον βαθείας μελέτης καὶ προσπάθειας κατεβλήθη πρὸς ἀντίδρασιν κατὰ τῆς τάσεως πολὺ συνήθους πρὸς συγκέντρωσιν τοῦ φορολογικοῦ βάρους ἐπὶ τῶν προσθέτων εἰς τὸν κτηματικὸν φόρον. Ἐξετητήθη ἡ ἔγκρισις ἐφαρμογῆς τῶν προσθέτων ἀπὸ τὴν ἐπιβολὴν τῶν ἄλλων φόρων, ἀναγοφεμένου ἐπὶ πλεόν, ὅτι πέραν τοῦ δευτέρου ὅριου, πρόσθετα ἑκατοστὰ ὀφείλουν ἐπίσης νὰ ἐφαρμοζοῦνται καὶ εἰς τοὺς ἄλλους φόρους.

Αὐτὸ τὸ ἄρθρον 255 ὀρίζει: Τὸ δικαίωμα ἐπιβολῆς τοῦ προσθέτου, εἰς τὸ κανονικόν ὅριον, δύναται νὰ ἀσκηθῇ ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ ἐπιβληθῶσιν καὶ εἰσπραχθῶσιν οἱ ἀκόλουθοι φόροι: ἐπὶ τῆς καταναλώσεως, ὁ φόρος τῶν ἐνοικίων ἢ ὁ οἰκογενειακός καὶ τὸ τέλος καταλήψεως χώρων κοινοχρησίων.

Πρὸς ἐφαρμογὴν τοῦ δευτέρου ὅριου, προσθέτων ἑκατοστίων εἰς τὸν κτηματικόν, αἱ κοινότητες ὀφείλουν νὰ ἐπιβάλλουν ὅλους τοὺς φόρους τοὺς ἐπιτροπομένους ὑπὸ τοῦ κώδικος.

Εἰς κοινότητας, αἵτινες, παρὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν προσθέτων ἐπὶ τοῦ κτηματικοῦ μέχρι τοῦ δευτέρου ὅριου καὶ ὅλων τῶν ἄλλων φόρων, δὲν δύνανται νὰ ἰσοσκελίσωσι τὸν προϋπολογισμόν των, δύναται νὰ ἐπιτραπῇ ἡ ἐπιβολὴ προσθέτων μέχρι τοῦ τρίτου ὅριου, ὑπὸ τὸν ὅρον ὅτι θὰ ἐπιβέβηλουν πρόσθετα καὶ εἰς τὸν φόρον τῶν ἐνοικίων ἢ τὸν οἰκογενειακὸν μέχρι τῶν δύο δεκάτων τοῦ ἀρχικοῦ καὶ εἰς τὸν φόρον τῶν ἐμπορικῶν, βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων, τεχνῶν καὶ ἐπαγγελμάτων μέχρι τῶν 50/100. Ἄρθ. 256.

242. — Διὰ τὰς κοινότητας, αἵτινες δὲν δύνανται νὰ ἰσοσκελίσωσι τοὺς προϋπολογισμούς των, παρὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν ἐξαρετικῶν φορολογιῶν τῶν προβλεπομένων ὑπὸ τοῦ ἄρθρον 256, καθιεροῦνται ἐποπτεία εἰδικὴ ἐμπιστευομένη εἰς τὴν κεντρικὴν Ἐπιτροπὴν τῶν Τοπικῶν Οἰκονομικῶν, ἣτις ἐκτελεῖ ἔναντι αὐτῶν τὰς ἀρμοδιότητας τῶν συνήθων ὀργάνων ἐποπτείας καὶ ἄλλας πολὺ ἐκτεταμένας, ὡς ἡ ἐξουσία νὰ προκαλῇ τὴν ὑποχρεωτικὴν ἴδρυσιν συνδέσμων κοινότητων, νὰ ἐγκρίνη αὐξήσεις φόρων, τελῶν, προσθέτων κτηματικῶν καὶ νὰ ἐφαρμόξῃ νέους φόρους καταναλώσεως. Οἱ προϋπολογισμοὶ τῶν κοινότητων τούτων, οἵτινες ὑπόκεινται εἰς τὴν ἐγκρι-

σιν τῆς ὡς ἄνω κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς, σταθεροποιούνται διὰ δύο ἐτη. Αἰ.
Ἐκθ. Ἀρθ. 321 ἄρ.

Αἱ ἡμέτεροι διατάξεις

Ἐ 43.— Τὸ ἄρθρον 53 τοῦ Κυβερνητικοῦ σχεδίου νόμου τοῦ 1911 περὶ συστάσεως δήμων καὶ κοινοτήτων ἄρουν ἐν ἰσχύϊ τοὺς ἔφισταμένους ἄμεσους δημοτικούς φόρους εἴτε μετὰ τῶν δημοσίων εἰσπραττόμενους εἴτε κωχωρισμένους. Ἐπέτρεπε δὲ τὴν ἐπιβολὴν καὶ ἄλλων, καὶ ἐπὶ πραγμάτων μὴ ὑποκειμένων εἰς δημοσίον φόρον, ἔφ' ὅσον εἶναι κατ' ἀρχὴν ἀνεγνωρισμένη διὰ νόμον ἢ ἐπιβολὴ τοιούτων δημοτικῶν φόρων.

Ὁδὸς προορισμὸς ἐτίθετο εἰς τὴν φορολογικὴν ἐξουσίαν τῶν δημοτικῶν συμβουλίων. Τοῦναντίον προφιλῶς ἐλαμβάνετο κατὰ πόσιν ἀρνητικῆς ἐκ τῶν ἄνω, ὀρίζοντος τοῦ ἄρθρου 54, ὅτι αἱ φορολογικαὶ ἀποφάσεις μῆτε νά ἀναρθεῖσιν μῆτε νά μεταρρυθμισθῶσι δύνανται ἐπὶ ἄλλης τινος ἀρχῆς, ἢ δὲ ἔκδοσι, τοῦ ἐγκριτικοῦ τῆς φορολογίας Β. Δ. εἶναι ἰσοχρεωτικὴ διὰ τὸν Ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν.

Ἐ 44.— Ἡ Ἐπιτροπὴ τῆς Βουλῆς ἀνέπτυξε πληρέστερόν πως, τὰς διατάξεις περὶ ἄμεσων κοινοτικῶν φόρων εἰς τρία ἄρθρα 57, 58, καὶ 59, ἅτινα ἐγένοντο τὰ ταυτάριθμα ἄρθρα τοῦ νόμου ΔΝΖ'. Εἰς τὰς διατάξεις φαίνεται ἡ διάκρισις τῶν φόρων. α'. Ἄμικοι πρόσθετοι εἰς δημοσίους ἐπιβεβλημένοι ὑπὸ τοῦ νόμου. β'. Πρόσθετοι προαιρετικοὶ ἐπὶ τῶν ὑποκειμένων εἰς ἄμεσον φορολογίαν ἀντικειμένων. γ'. Αὐτοαὐτεῖς προαιρετικοὶ ἐπὶ ἀντικειμένων μὴ ὑποκειμένων εἰς δημοσίαν φορολογίαν.

Κατὰ τὸ ἄρθρον 57 Β), οἱ ἔφισταμένοι ἄμικοι δημοτικοὶ φόροι, αἱ πρόσθετοι ἐπὶ τῶν ἄμεσων δημοσίων φόρων ἐπιβεβλημένοι διατηροῦνται εἰσπραττόμενοι, ἄνευ περὶ αὐτῶν ἀποφάσεων τῶν δημοτικῶν ἢ κοινοτικῶν συμβουλίων, ὅπου τοῦτο ἀπητήτετο.

Λέγει δὲ ἡ Ἐκθεσις τῆς Ἐπιτροπῆς: Κυριωτέρα φορολογικὴ πηγὴ τῶν προσόδων τῆς κοινότητος εἶναι ἡ ἄμεσος φορολογία. Ἡ ἐπιτροπὴ κατὰ κλινογραφίαν προτείνει, ὅπως οἱ μὲν κείμενοι δημοτικοὶ φόροι οἱ ἐπιβεβλημένοι πρόσθετως ἐπὶ ἄμεσων δημοτικῶν φόρων ἐξακολουθήσωσιν ἰσχύοντες ὡς ἐκ τοῦ νόμου διὰ τὰς κοινότητας τεθειμένοι. *Τίθεται οὕτως ἀσφαλῆς τε, κατὰ τὸ πλεῖστον, θεμελίον εἰς τὰ κοινοτικά ἔσοδα, αἱ ἀποδόσεις τῶν ὁπίων χρησιμεύουσαι ὡς ἡ πρώτη βᾶσις τῶν ἐλλείων τῶν κοινοτήτων ἐφοδίων, θὰ διατίθενται κατὰ προτίμησιν ὑπὲρ τῶν ἀναγκῶν τῆς ἐν γένει κοινοτικῆς διοικήσεως, μόνον δὲ τυχὸν ἐξ αὐτῶν περίσσευμα θὰ χρησιμοποιῆται πρὸς θεραπείαν τῶν λοιπῶν τοπικῶν ἀναγκῶν.* σ. 43.

Ἐ 45.— Οἱ φόροι, εἰς οὓς ἀναφέρεται ἡ διατάξις δὲν ἦσαν ἅλοι ἴδιοι, πρόσθετοι εἰς ἀντιστοιχοὺς δημοσίους, τινὲς συνίσταντο εἰς ποσοστὰ δημοσίων φόρων παραχωρούμενα εἰς τοὺς δήμους. Ἦσαν δὲ οὗτοι:

α'. Φόρος οἰκοδομῶν χωριστός, πρόσθετος τῷ δημοσίῳ δημοτικῷ φό-

ρος δὲν ὑπῆρχεν. Ἀλλ' ἐκ τοῦ εἰσπραττομένου δημοσίου φόρου ἐδίδοτο εἰς τοὺς δήμους ποσοστὸν 10 %.

β'. Φόρος ἐπιτηδευμάτων: ἐπίσης δὲν ὑπῆρχεν ἴδιος, πρόσθετος δημοτικὸς φόρος, ἀλλὰ ποσοστὸν, 10 % τοῦ δημοσίου φόρου ἀπεδίδοτο εἰς τοὺς δήμους.

γ'. Φόρος ἀροτριώντων κτηνῶν Ὁ δημοσιὸς εἶχε καταργηθῆ πρὸ τοῦ νόμου ΔΝΖ', εἶχεν ὅμως διατηρηθῆ ὡς δημοτικὸς, οὐχὶ κατώτερος τῶν 4 δραχμῶν οὐδ' ἀνώτερος τῶν 12 δρ. καὶ μόνον ἐν Θεσσαλίᾳ ἐκ δραχμῶν 12 κατὰ κτήνος.

δ'. Ἐπὶ τῶν σφαζομένων ζώων πρόσθετος εἰσφορά ὑπὲρ τῶν δήμων ἴση πρὸς τὸ 1/5 τοῦ δημοσίου φόρου.

ε'. Ἐπὶ τῶν βοσκησίμων γαιῶν πρόσθετος δημοτικὸς πάγιος 3 % τοῦ ἐνοικίου.

στ'. Ἐπὶ τῶν ἀμπέλων, καταργηθέντος τοῦ δημοσίου φόρου, ἀπεδίδοτο εἰς τοὺς δήμους, ὅτι ὥριζε τὸ ἀρθρον 390 τοῦ κώδικος, ποσὸν 200.000 δρχ.

ζ'. Ἐπὶ τῶν οἰκοπέδων, ποσοστὸν 50 % τοῦ δημοσίου φόρου.

Προσθητικαὶ δὲ πρόσθετοι εἰς τοὺς δημοσίους, ἦσαν ὁ ἐπὶ τῶν μεγάλων ζώων καὶ τῶν περιβολίων. Διὰ τὰς τοπικὰς φορολογίας ἐπὶ τοῦ ἐλαίου καὶ ἐλαιῶν, ἐπὶ τῆς σταφίδος καὶ σύκων διατηρεῖτο ἐν ἰσχύϊ ἡ πρὸ τοῦ νόμου ΔΝΖ' νομοθεσία.

246.— Διὰ τοῦ ἀρθρου 58, ὡς ἐτροποποιήθη εὐθὺς ἀμέσως διὰ τοῦ νόμου 641 τεθέντων περιορισμῶν εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν συμβουλίων, ἐπετρέθη πρόσθετος φορολογία ἐκ τῶν ἀντικειμένων τῶν εἰς ἄμεσον δημοσίαν φορολογίαν ὑποκειμένων μέχρι 50 % ἐδικῶς δὲ ἐπὶ τῶν βοσκησίμων γαιῶν μόνον μέχρι 10 % τοῦ δημοσίου φόρου.

Διὰ τοῦ ἀρθρου 59 πετρέπετο ἡ ἐπιβολὴ αὐτοτελῶν κοινοτικῶν φόρων ἐπὶ τῶν προϊόντων τῆς γῆς καὶ τῶν διατηρούμενων ζώων, πρὸς ταῦτοις πρόσθετος ἐπὶ τῶν μεταλλείων λατομείων καὶ τῶν δασικῶν προϊόντων.

247.— Ἡ εἰσηγητικὴ ἐκθεσις τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ μεταρρυθμίσεως τῆς δημοτικῆς φορολογίας» ἀπὸ 21 Νεβρίου 1914 ὑπελόγηε τὰς ἀποδόσεις τῶν ἰσχυρότερων ἀμέσων φόρων ὡς ἑξῆς:

Α'. Συνεἰσπραττάμενοι μετὰ τῶν δημοσίων.

Φόρος ἀροτριώντων	1.100.000
» βοσκῶν	150.000
» ἐλαίου	375.000
» σφαζομένων	400.000
» ἄλλων ζώων	70.000
» ἐπιτηδευμάτων	350.000
» οἰκοδομῶν	450.000
» οἰκοπέδων	5.000
	<hr/> 2.900.000

Β. Μὴ συνεισπραττόμενοι μετὰ τῶν Δημοσίων.

Φόρος σταφίδας	1.000.000
» σύκων	100.000
» καπνοῦ	270.000
» δασικῶν προϊόντων	200.000
	<u>1.570.000</u>

Γενικὸν Σύνολον 4.470.000 Σελ. 24.

248.—Ἡ ἄμεσος φορολογία ἀπέδρακα κατὰ τὴν τριετίαν 1914-16 εἰς 2221 δήμους καὶ κοινότητας τῆς Π. Ἑλλάδος.

Α'. Ἄμεσοι φόροι κατὰ τὸ ἄρθρον 57, Β' (ποσοσιὰ δημοσίων φόρων καὶ ἴδιοι πρόσθετοι πύργοι).

Φόρος οἰκοδομῶν	400.000
» ἐπιτηδεύματος	360.000
» ἀροτριωτικῶν κτηνῶν	750.000
» σφαζομένων ζῴων	420.000
» μεγάλων ζῴων	48.000
» βοσκησίμων γαιῶν	110.000
» Ἐκφόρον οἰνοπνεύματος	200.000
	<u>2.228.000</u>
Φόρος ἔλαιου καὶ ἑλαίων	450.000
» σταφίδας	1.155.000
» σύκων	40.000

Β'. Ἄμεσοι φόροι πρόσθετοι κατὰ τὸ ἄρθρον 58.

Σύνολον 4207

Γ'. Ἄμεσοι φόροι κατὰ τὸ ἄρθρον 59.

Σύνολον 495.000

Ἐξ ὧν φόρος καπνοῦ 250.000, λοιπῶν προϊόντων 70.000, διατυπωμένων ζῴων 120.000. Οἰκονομικὴ Στατιστικὴ δῆμων καὶ κοινοτήτων Π. Ἑλλάδος διὰ τὴν τριετίαν 1914-1916 σ. XVI ἔφ.

249.—Ἡ ἀπόδοσις τῆς προσθέτου προαιρετικῆς, ἄμεσος φορολογίας τοῦ ἄρθρου 58, ἀπῆρξε μεθαιμένη, διὰ τοὺς ἑξῆς δύο λόγους : Πρῶτον διότι δὲν ἠδύνατο νὰ ἐπιβληθῇ ἐφ' ὅλων τῶν ἀντικειμένων, τῶν εἰς ἄμεσον δημοσίαν φορολογίαν ὑποκειμένων καὶ δεύτερον διότι οὔτε οἱ δῆμοι οὔτε αἱ κοινότητες ἠθέλησαν νὰ τὰς ἐπιβάλλουν, ὅπου ἦτο δυνατὴ ἡ ἐπιβολή. Ὡς ἐσημειώθη ἀνωτέρω, λόγῳ τῆς διατυπώσεως τοῦ ἄρθρου 58, κατὰ τὴν δοθεῖσαν ἐρμηνείαν, ἢ κατὰ τὸ ἄρθρον τοῦτου φορολογία ἠδύνατο νὰ ἐπιβληθῇ μόνον : ἐπὶ τῶν οἰκοδομῶν, τῶν μεγάλων ζῴων, τῶν περιβολίων καὶ ἐπὶ τῶν βοσκησίμων γαιῶν. Ἀπεκλείσθησαν δέ : τὰ ἀροτριώματα κτήνη, τὰ σφαζόμενα ζῴα, τὰ ἐπιτηδεύματα, τὸ ἔλαιον καὶ αἱ ἑλαίαι. Ἐγκ. 20-1915 § 34, 40, 45, 50.

Ἄλλὰ καὶ ἂν ἀρτιώτερον διατυποῦτο τὸ ἄρθρον 58 εἰς οὐδὲν θὰ ὠφέλει, δεδομένου ὅτι καὶ ἐφ' ὧν ἀντικειμένων ἐπετράπη ἡ φορολογία αὕτη οἱ

δήμοι καὶ κοινότητες δὲν ἠθέλησαν νὰ τὴν ἐπιβάλλουν. Εἰς 25 ἀνηλθον αἱ κοινότητες, αἵτινες ἐπέβηλον τοιαύτην φορολογίαν ἀποδόσασαν ἔσοδον δρχ. 4207 ! Καὶ ἀπὸ προῆλθεν ἀποκλειστικῶς ἐκ φόρων περιβολίων, μεγάλων ζώων καὶ βοσκημάτων τόπων. Πρόσθετος φόρος ἐπὶ τῶν οἰκοδομῶν οὐδαμῶς ἐπιβλήθη κατὰ τὴν τριετίαν. Οἰκ. Στατισ. 1914·16 σ. XVII.

«Ὁ νομοθέτης τοῦ ΔΝΖ' ὑπελόγησε πολὺ ἐπὶ τῆς ἀνωτέρω φορολογίας. Ἐνόμισεν, ὅτι διὰ τοῦ ἀρθρου 58 θὰ παρείχε τὸ μέσον τῆς οἰκονομικῆς ἀναγεννήσεως τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων, ἔχων ὑπ' ὄψει τὰ λαμπρὰ ἀποτελέσματα, τὰ ὅποια ἔχει ἡ αὐτὴ φορολογία εἰς ἄλλας χώρας καὶ δὴ ἐν Γαλλίᾳ, ὅπου αἱ κοινότητες κατὰ τὸ πλεῖστον συντηροῦνται ἐκ τῆς ἀποδόσεως τῶν προσθέτων φόρων (centimes additionnels) εἰς τοὺς τέσσαρας κυρίους ἀμέσους φόρους τοῦ Κράτους. Δὲν ἐδικαιώθη δμως ἐκ τῶν πραγμάτων. . . » Αὐτ. σ. XIX.

230.—Ὁ νόμος 2435 τῆς 11 Ἰουλίου 1920 περὶ τῶν δημοτικῶν καὶ κοινοτικῶν φόρων. Σκαπὸν εἶχε τὴν διαρρυθμίσειν τῆς δημοτικῆς καὶ κοινοτικῆς φορολογίας, ὅπως προσαρμοσθῆ αὐτὴ πρὸς τὴν νέαν κατεύθυνσιν τῆς δημοσίας φορολογίας καὶ ληφθῆ πρόνοια περὶ τῆς ἀναπληρώσεως τῶν ἐκ τῆς καταργήσεως φόρων προκινδυνῶν εἰς τὰ δημοτικά καὶ κοινοτικά τιμῆα κενῶν. Εἰσηγ. Ἐκθ. σ. 2. Ἐγκ. Ὑπ. Ἐσωτ. 24 1920, 1.

231.— Εἶχε προηγηθῆ ὁ νόμος 1640 δι' οὗ εἰσιχθῆ νέον σύστημα ἀμέσου δημοσίας φορολογίας, ἐπὶ τῶν καθαρῶν προσόδων. «Διὰ τούτου κατηργήθη ὁ φόρος τῶν ἀροτριῶντων κτηνῶν, καὶ ὁ συνισπραττόμενος δημοτικός. Καὶ διετάχθη μὲν διὰ τοῦ ἀρθρου 23 τοῦ ν. 1640 ἡ ἀπόδοσις εἰς τοὺς δήμους καὶ τὰς κοινότητας 15 ἑκατοστῶν ἐκ τοῦ φόρου τῶν κερδῶν ἐκ γεωργικῶν ἐπιχειρήσεων, ἀλλ' ἡ χορηγία τούτων δὲν δύναται νὰ πληρωθῆ τὸ ἐκ τῆς καταργήσεως τοῦ φόρου ἀροτριῶντων κτηνῶν. Συμφώνως πρὸς τὰς ἀρχὰς τοῦ νέου φορολογικοῦ συστήματος ἀπεμασίσθη ἡ κατάργησις τοῦ φόρου τῶν ἐπιτηδευμάτων. Ἐπίσης καταργεῖται ὁ φόρος τῶν βοσκημάτων γαιῶν καὶ ὁ τῶν μεγάλων ζώων, ἐμορφώθη δὲ γνώμη περὶ προσεχοῦς καταργήσεως καὶ τῆς καμμένης φορολογίας τοῦ ἐλαίου καὶ τῶν ἐλαίων, μεθ' ἧς συνεισπράττεται καὶ πρόσθετος δημοτικὴ. . . » Αὐτ. σ. 1.

Ἀπλοῦς κατὰ τὴν μεταρρυθμίσειν τῆς ἀμέσου δημοσίας φορολογίας, οὐδαμῶς ἐπέσυρε τὴν προσοχὴν ἡ ἀντανάκλασις, τὴν ὅποian θὰ εἶχεν αὐτὴ ἐπὶ τῶν τοπικῶν οἰκονομικῶν.

232.— Κατὰ τὸ σύστημα τοῦ νόμου 2435, δημοτικοὶ καὶ κοινοτικοὶ φόροι ἐπιβάλλονται κατὰ δύο τρόπους α' κατὰ προσθήκην εἰς τοὺς δημοσίους φόρους καὶ β' αὐτοτελῶς, ἢτοι ἀνεξαρτήτως ἀπὸ τῶν δημοσίων, ὡς ἴδιοι δημοτικοί, ἢ κοινοτικοί, πάγιοι ἢ προσωρετικοί. Εἰσηγ. Ἐκθ. Ἐγκ. 24 - 1920, 17.

Δὲν γίνεται λόγος περὶ ἀποδόσεων ἐκ τῶν δημοσίων φόρων, παγίων ἐκ τοῦ νόμου ποσοστῶν. Ὁ ν. 1640 κατήργησεν, ὡς εἶδομεν, τὸν φόρον ἀροτριῶντων κτηνῶν καὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων. Ὅθρα τὰ τοπικά οἰκονομικά ἐξε-

τίθεντο εἰς ὅλας τὰς ἐνδοξαζόμενας ἀνεξίαι τῆς μεταρρυθμίσεως, ἐξ ἑτέρου ἀπεστροφούντο καὶ τῆς ἐλαχίστης σταθερῆς βάσεως, τὴν ὁποίαν ἐξητηρῶντο ἐν ποσοσῶν ἐκ τῶν σπουδαιότερων παλαιῶν ἀμείσεων φόρων.

*Ἐκ τοῦ φόρου οἰκοδομῶν, θὰ ἀπεδίδετο ποσοστὸν $\frac{1}{10}$ εἰς τοὺς δήμους καὶ τὰς κοινότητας.

233. — Ὁ νόμος 2435 ἀρθ. 5 παρῆσεν εἰς τοὺς δήμους καὶ τὰς κοινότητας τὸ δικαίωμα νὰ ἐπιβάλλωσι φόρον ἐπὶ τῶν καθαρῶν προσόδων τῶν ἐν αὐτῷ ὀριζομένων κατηγοριῶν, αἵτινες φορολογοῦνται ὑπὸ τοῦ δημοσίου, κατὰ τὸν νόμον 1640, ὡς ἐτροποποιήθη, ἤτοι α' ἐπὶ τῶν εἰσοδημάτων ἐξ οἰκοδομῶν μέχρι $\frac{25}{100}$ τοῦ δημοσίου φόρου β' ἐπὶ τῶν εἰσοδημάτων ἐπὶ γαιῶν μέχρι $\frac{25}{100}$ γ' ἐπὶ τῶν κερδῶν ἐξ ἐμπορικῶν καὶ βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων μέχρι $\frac{10}{100}$ δ' ἐπὶ τῶν ἀμοιβῶν ἐξ ὑπηρεσιῶν ἐλευθερίων ἐπαγγελματίων μέχρι $\frac{10}{100}$.

234. — Πρὸς τὸν φόρον ἀροτριωμάτων κτηνῶν ἀντιστοιχεῖ ὁ νέος ἐπὶ τῶν γεωργικῶν κερδῶν. Δὲν προεβλήθη ὅμως ὁ φόρος οὗτος, διότι ὡς πρόσθετος εἰς τὸν δημοσίον ἐπὶ τῶν κερδῶν τούτων δὲν θὰ ἦτο παραγωγικός, δὲν θὰ ἀπέδιδε δηλαδή εἰς τὰς κοινότητας σπουδαία ποσά, ἔνεκα τῆς μικρότητος τῶν γεωργικῶν εἰσοδημάτων καὶ τῶν ἐν τῷ νόμῳ 1640 ὀριζομένων ἐπιπτώσεων. Διὰ τοῦτο ὁ νόμος 2435 δὲν προέβλεπε πρόσθετον φόρον ἐπὶ τῶν γεωργικῶν καὶ κτηνοτροφικῶν κερδῶν, ἀλλὰ παρέχεα εἰς τοὺς δήμους καὶ τὰς κοινότητας τὸ δικαίωμα νὰ ἐπιβάλλωσιν αὐτοτελεῖς φόρους ἐπὶ τῶν προϊόντων τῆς γῆς καὶ ζῆρον. Ἐγκ. 14 - 1920, 17.

235. — Ἄλλοι πρόσθετοι κατὰ τὸν νόμον 2435 εἶναι ὁ ἐπὶ τῶν μεταλλίων-λατομείων ἴσος πρὸς τὰ $\frac{10}{100}$ τοῦ δημοσίου κατὰ τὸν νόμον 1640 καὶ ὁ ἐπὶ τῶν δασικῶν προϊόντων μέχρις 25]00 τοῦ δημοσίου φόρου ἢ δικαίωματος.

Τοπικοὶ δέ, βιολόγοι διὰ τὰς κοινότητας ὀριζομένων δημοφισμάτων τῆς χόρας, εἶναι ὁ πρόσθετος ἐπὶ τοῦ καννοῦ μέχρι 40]00, ἐπὶ τοῦ ἐλαίου καὶ τῶν ἔλαιων εἰς ποσοστὸν 20-40]00 τοῦ δημοσίου φόρου. Τοπικός δὲ εἶναι καὶ ὁ πάγιος ἐπὶ τῆς σταφίδος καὶ σύκων δι' ὀριζομένης περιφέρειας.

236. — Ποῖα τὰ ἀποτελέσματα τοῦ συστήματος; Οἰκονομικὴ στατιστικὴ μὲ πλήρη καὶ εἰδικὰ στοιχεῖα δὲν ὑπάρχει. Ἄλλ' ὡς πάντες ἔχομεν γενικὴν ἰδέαν καὶ αἱ παρατηρήσεις αἱ συνοδεύουσαι τὰ δημοσιευόμενα γενικὰ στατιστικὰ σημεῖα τῆς ὑπηρεσίας ἐπιβεβαιώνουν, ἐξασφαλίζονται πρόσσοδοι ὑπὲρ τῶν κοινοτήτων τῶν κομποπαραγωγῶν καὶ κατὰ δεύτερον λόγον τῶν ἐλλοποπαραγωγῶν περιφερῶν. Ἐπειτα τῶν σταφιδοφόρων διαμερισμάτων. Οἰκονομικὴ κατάστασις τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων τοῦ Κράτους κατὰ τὴν χορῆν 1922-23 Ἐπιθ. Τοπ. Ἀδτ. 1924 σ. 132.

Τι δὲ συνέβαινε, καὶ συμβαίνει, εἰς τὰς κοινότητας ταύτας. Ἐπιβάλλον τὰς φορολογίας διότι «κατ' οὐσίαν ἀποτελοῦσιν ἑμμεσον ἐξαγωγικὸν φόρον...» Ἀδτ. Διότι δηλαδὴ δὲν εἰσπράττονται ὡς ἄμεισοι φόροι διὰ φορολο-

γικαῦ καταλόγου, καὶ δὲν εἶναι ἀντοτελεῖς, συνεισπράττονται μετὰ τῶν δημοσίων ἢ εἰσπράττονται ἐπὶ τοῦ δημοσίου.

2252.— Εἰς τὴν μεγάλην μᾶζαν τῶν κοινοτήτων, γεωργικῶν καὶ κτηνοτροφικῶν, δὲν ἐξησφαλισθῆ σταθεραὶ τινε βάσεις προσόδων. Διότι ἡ ἐπιβολὴ προσόδων κοινοτικῶν φόρων ἐπὶ τῶν καθαρῶν προσόδων καὶ αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν δυσχερὴς, δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἔχῃ διὰ τὰς κοινότητας ταύτας ἱκανοποιητικὴν ἀπόδοσιν, διότι καὶ τὸ δημοσίον ἐλάχιστα ἔσοδα ἐββαίωσεν εἰς τὰς περιφερείας ταιούτων κοινοτήτων ἐκ τῶν φόρων ἐπὶ τῶν καθαρῶν προσόδων. Αὐτ. σ. 136.

Ταῦτο δὲν θὰ πείσῃ βεβαίως νὰ εἶναι ἀκριβές, καὶ ἀλλαγῶ παρατηρεῖται ὡς εἶδομεν, ὅτι φορολογικόν σύστημα, μὲ βάσιν τὰς ἐνδείξεις προσόδων στενεύει διὰ τὰς μικρὰς κοινότητας, δὲν εἶναι προωρισμένον νὰ προσπορίσῃ εἰς αὐτὰς, ὅτι χραιδίζονται.

2253.— Ἄλλα γενικῶς δὲν δύναται σήμερον καὶ διὰ τὸ καθ' ἡμᾶς νὰ λεχθῆ, ὅτι εἶναι ἀξιοκαταφρόνητος βάσις προσόδων σταθερῶν καὶ ὑπὲρ τῶν τοπικῶν ὀργανισμῶν ἡ ἄμεσος δημοσία φορολογία ἐπὶ τῶν προσόδων, αὐτόσημα στερεωθὲν καὶ ἐξελισσόμενον.

Ἐπιπροσέτιον τοῦ Κράτους 1933-34 παρουσιάζει ἐξ ἁμέσων φόρων, πρὸς ἵν εἶναι ἤδη συνδεδεμένοι καὶ δημοτικοὶ ἢ κοινοτικοὶ ; ἔσοδα :

Φόρος ἐπὶ τῶν καθαρῶν προσόδων	570 ἔκτμ
• ἐπιτηδεύματος	188 >
• κληρονομιῶν	120 >
• μεταβιβάσεως ἀκινήτων	55 >
	935

Δὲν δύναται βέβαια νὰ λεχθῆ ἕπ' ὅσον ἀλόκληρον τὸ ποσὸν αὐτό, διότι αἱ ἀποδόσεις ἐκάστου φόρου δὲν ἀντιπροσωπεύουν προῖτον μόνον τοῦ ἀρχικοῦ δημοσίου φόρου, ἐπ' οὗ ἐπιβάλλεται καὶ ὑπολογίζεται ὁ πρόσθετος δημοτικὸς ἢ κοινοτικὸς. Διχ. τὰ 265 ἔκτμ. ἐκ τοῦ φόρου οἰκοδομῶν ἀντιπροσωπεύουν ἀπόδοσιν τοῦ δημοσίου φόρου ὑπὸ συντελεστὴν 16.10, μετὰ τῶν προσθέτων δεκατημοσίων, ἐν ᾧ ὁ ἀρχικὸς, ἐπ' οὗ ὁ κοινοτικὸς, εἶναι 10.50 ; Ὅθεν πρέπει νὰ μειωθῆ τὸ ὡς ἄνω ποσὸν τῶν 265 ἔκτμ. εἰς 175 περίπου, κατὰ πρόχειρον ἄλογόν, ὅσα ἀνταποκρίνονται εἰς συντελεστὴν 10.50.

Ἐάν ὁ ἴδιος ἄλογος γίνῃ καὶ διὰ τοὺς ἄλλους φόρους, θὰ ἔχωμεν ἐν σύνολον περίπου 650 ἔκτμ., ὅτε ἐφαρμογῇ πρόσθετον δημοτικῆς ἢ κοινοτικῆς φορολογίας καὶ ὑπὸ ὅριον 2% δύναται νὰ ἀσφαλισθῆ ἠξιόλογον βάσιν τῶν τοπικῶν οικονομικῶν, ἐξ ἁμέσων φορολογίας. Καὶ φυσικὰ πολὺ σπουδαιότερον, ἂν τὸ ὅριον προσιθεῖτο.

Ἐπιπροσέτιον Βουκουρεστίου, ἔχει ὡς εἶδομεν ἐκ τεσσάρων ἀναλυτικῶν φόρων ἐπὶ τῶν καθαρῶν προσόδων ἔσοδον 165 ἔκτμ.

2254.— Διὰ τὰς κοινότητας ὀρισμένων περιφερειῶν, κτηνοπαγωγῶν, ἄλλοπαγωγῶν καὶ σταφιδοφόρων, ὑπάρχον φόροι μὲ ἐξησφαλισμέ-

νην ἀπόδοσιν, διότι εἰσπράττονται ὄχι ἀπ' εὐθείας ὑπὸ τῶν κοινοτήτων καὶ ἔν ἐν εἶναι προαιρετικοί.

760.— Διὰ τὸν μέγαν ὄγκον τῶν κοινοτήτων μας, αἰτίνες μόνον τὴν ἔγγιον φορολογίαν δένανται νὰ ἔχωσιν ὡς κυριώτερον ἔρμασμα (Ἐπιθ. Τοπ. Αὐτ. 1924 σ. 137) ἡ νομοθεσία, εἰς θεμελίωσιν τῆς ὡς πρὸς τοῦτο ἐλλείψεως τοῦ ανατίματος τῆς δημοσίας φορολογίας τῶν καθαρῶν προσόδων, ἐπιτρέψαι καὶ ὀργανώσῃ τὴν φορολογίαν τῶν προϊόντων γῆς καὶ τῶν ζώων, ὡς προαιρετικὴν αὐτοτελή.

Ἄλλ' ὡς σημειοῦται εἰς τὴν ἴδιαν μελέτην ὁ ὄγκος αὐτὸς τῶν κοινοτήτων εἶδε προσόδους ἐκ τῆς φορολογίας τῆς ἔγγιον παραγωγῆς μόνον ὅτι αὕτη δὲν ἦτο αὐτοτελής προαιρετικὴ, ὅτι ἴσχυον ἡ δημοσία ἐπ' αὐτῆς φορολογία Σωτηρίου. Αὐτ.

761.— Διότι, ὡς ἐξηγεῖται, «κατὰ κανόνα παρ' ἡμῖν μέχρι τοῦδε εἶναι δυοσχέης πᾶσα, πρὸ παντὸς αὐτοτελής, ἀλλὰ καὶ πρόσθετος ἐστὶ, προαιρετικὴ ἄμεσος δημοτικὴ ἢ κοινοτικὴ φορολογία...» Ἡ ἐν τῷ συνόλω ἡμερικῆς μὴ ἰκανοποιητικὴ εὐδοκίμησις παρ' ἡμῖν τῶν προαιρετικῶν δημοτικῶν καὶ κοινοτικῶν φορολογιῶν, μετὰ τῆς μέχρι τοῦδε ἐλλείψεως δευτέρου βαθμοῦ τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως ἀπετέλεσαν καθ' ἡμᾶς τὰ κυριώτερα αἷτια τῆς δημιουργίας πολλῶν ἐδικῶν τοπικῶν τομείων διὰ τὴν ἐκτέλεσιν ἔργων, πάντων σχεδὸν *ἰσοδομημένων ἐπὶ φορολογιῶν παρὶς ἐκ τοῦ νόμου ἐπιβληθέντων* τὸ ἐπὶ τῆς προαιρετικῆς δὲ φορολογίας κυρίως στηριχθὲν οἰκονομικὸν καθεστὼς τῶν Κοινοτήτων ἀπετέλεσε τὴν ἀπουδαιωθῆσαν ἴσως αἷτιαν, τῆς ἀποτυχίας τοῦ θεσμοῦ τῶν Συνδέσεων αὐτῶν. Καίτοι ἡ ἔρευνα πάντων τούτων ἐξοχεται τῶν ὁρίων τῆς παρουσῆς μελέτης, ὅχ' ἤττον ὀφείλομεν νὰ σημειώσωμεν ἐστὶ, ὅτι, κατὰ τὴν γνώμην ἡμῶν, δὲν δύναται νὰ ἡμικθῇ παρ' ἑνὸς αὐτοδιοικουμένου λαοῦ νὰ κατοστηθῇ ἐκθές ἡμέσως τέλειος ἔρεταζόμενος ἀπὸ τῶν διαφόρων ἀπόψεων τῆς ἀρχῆς τῆς αὐτοδιοικήσεως. Δυστατὸν νὰ ὑπερῆ ἀπὸ τινων ἀπόψεων ὡς ἴσως συμβαίνει καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἐν τοιαύτῃ ὁμῶς περιπτώσει ἢ προσήκουσα ἐπέμβασις τοῦ Κράτους διὰ τῆς νομοθετικῆς τοῦ ἔξουσίας παρίσταται ἀναγκαία καὶ λυσιτελής, χωρὶς νὰ δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς προσβάλλουσα τὴν ἀρχὴν τῆς τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως... Αὐτ. σ. 136.

762.— Καὶ ἡ μὲν γραμμὴ τῆς κρατικῆς πολιτικῆς δὲν ἤλλαξεν. Εἰς τὴν κοινότητα, μὲ τὰς ἠθικὰς τῆς δυνάμεις καὶ τὴν ὀργάνωσίν της, ὁφείτοι τὸ βάρος καὶ ἡ εὐθύνη οὐ μόνον τῆς ἐκλογῆς τῶν φόρων, δηλαδὴ τῆς κατανομῆς τῶν φορολογικῶν βαρῶν μεταξὺ τῶν ὑποχρέων, ἀλλὰ καὶ τοῦ κινουμένου τοῦ τρόπου βεβαιώσεως καὶ ἡ φροντίς τῆς εἰσπράξεως.

Οἱ ἔκτοτε δὲ δημοσιενόμενοι πίνακες ἐπιβολῆς φορολογιῶν θέλονεν νὰ παρουσιάζον ἐξελίξιν τῆς καταστάσεως. Ὁ διὰ τὸ ἔτος 1931-32 ὑπὸ τίτλον: *Μία ἀπορία τῆς κοινοτικῆς δραστηριότητος*, πληροφοροεῖ, ὅτι ἐπέβαλον ἄμεσον φορολογίαν, πρόσθετον ἐπὶ τῶν οἰκονομῶν κοινότητες 611, ἐπὶ τῶν γαιῶν 492, ἐπὶ τῶν κερδῶν ἐξ ἐμπορικῶν καὶ βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων

476, επί άμοιβών εξ ελευθερίων επαγγελματιών 246, αυτότελη δέ: επί της γεωργίας 1993, βοσκησίμων γαιών 57, ζώων 527, δικαιώματα βοσκής 1650, τράνον 711, επί συνόλου κοινοτήτων 5386.

*Ανεξαρτήτως του άν είναι Ικανοποιητικοί οί άριθμοί, ενδιαφέρουσα επί πλέον θά ήτο ή πληροφορία και τί άποδίδουν αί επιβαλλόμενα φορολογία, Ιδίως αί αυτότελεις.

Δύο παρατηρήσεις είναι χαρακτηριστικά. Φέρονται επιβάλλουσα δικαιώματα βοσκής 1650 κοινότητας. Τι συμβαίνει εις την πραγματικότητα θά δοθοΐν κατωτέρω πληροφορία. Τοιαύτη δέ είναι ή κατάσταση, ή έλλειψις έν τή διαχειρήσει ταύτη, ώστε προτείνεται μέτρον, διάταξις θίγουσα την άπό της κοινότητος πρωτοβουλίαν.

Φέρονται επίσης δύο χιλιάδες περίπου κοινότητες ως επιβάλλουσα φόρον επί των γεωργικών προϊόντων. *Εν τούτοις μέτρον σοβαρόν διά τον όγκον των άγροτικών κοινοτήτων έθεωρήθη, και υπό της ύπηρεσίας, ή λειτουργία του δημοσίου φόρου της έγγείου παραγωγής μετά προσθέτου, παγίας, συμβεβαιωμένης και συνισπραττομένης, ύπερ των κοινοτήτων, και εύκταία ή αναβίωσις αυτής, γενναιότερον δέ μέτρον ή παραχώρησις του φόρου της έγγείου παραγωγής εις τους τοπικούς οργανισμούς.

*Η ιδέα αυτή καλλιεργείται και εις άνωτέρους, άρμοδίους, κύκλους ως θέλομεν ήδη.

*Ο κ. *Αγ. Θ. *Αγγελόπουλος και εις τό νέον έργον του: *Η άμεσος φορολογία έν *Ελλάδι και εις ειδικήν μελέτην: Το πρόβλημα της κατανομής της φορολογικής έξουσίας μεταξύ Κράτους και *Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοικήσεως, θεωρεί εύκταίον, την παραχώρησιν της έγγείου παραγωγής εις τους δήμους και τάς κοινότητας. *Υπό μορφήν πραγματικού αυτοτελοΐς φόρου, ως θά ίδωμεν.

*Αλλ' ως αυτότελης ύπάρχει και επιβάλλεται υπό 2000 κοινοτήτων. Προφανώς άλλο τι έννοεί ή ύπηρεσία, ως άνωτέρω υπεδηλώθη.

Άμεσοι φόροι

Κατά τάς διατάξεις

Α'. Προαιρετικοί αρόσθετοι εις τους δημοσίους δημοτικοί ή κοινοτικοί φόροι.

1. *Επί μεταλλείων, όρυχείων, λατομείων. *Επί δασικών προϊόντων

*Αρθρον 336

263.— *Επί μεταλλείων, όρυχείων και λατομείων. Μέχρι του νόμου ΔΝΖ' τοιοΐτος δημοτικός φόρος δέν ύπήρχε. Ζορμπάνου σ. 247.

Τό Κυβερνητικόν νομοσχέδιον του 1911 περί συστάσεως δήμων και

κοινοτήτων προέβλεπε διά του άρθρου 53 άμεισον αυτότελη φόρον επί των προϊόντων των μεταλλείων, ορυχείων και λατομείων κατά την εκ του δήμου έξεγωγήν επί ποσοστώ μέχρις ενός τοις εκατόν επί της άξιας, οριζομένης δι' άποφάσεως του Ύπουργείου Γεωργίας, Έμπορίου και Βιομηχανίας.

Τό σχέδιον της Κοινοβ. Έπιτροπής διελάμβανε περί του φόρου εις τό άρθρον 53 έδ. 3, έπιτρέπον την έπιβολήν επίσης κατά την εκ του δήμου έξεγωγήν των προϊόντων μέχρις 1/3 του δημοσίου φόρου επί της καθαράς προσόδου.

Τό άρθρον 53, ως έφημισθή, του νόμου ΔΝΖ' περιλάμβανε φόρον επί των μεταλλείων, ορυχείων ή λατομείων μέχρις 1/3 του δημοσίου φόρου επί της καθαράς προσόδου έδ. 2.

Και επί μόν των μεταλλείων και ορυχείων ο δημοσίος φόρος καθορίζετο εις ποσοστόν της καθαράς προσόδου, άλλ' όσον άφορῃ τά λατομεία διά νεωτέρου νόμου, 187 - 1915, καθορίζετο εις ποσοστόν της άκαθαρίστου προσόδου δι' 5 επί τούτων δέν ήτο δυνατή ή έπιβολή φόρου ύπέρ του δήμου ή της κοινότητος, ως μή ύπαρχούσης βάσεως προς καθορισμόν αυτού. Όδηγ. Ύπ. 2) - 1915 § 85.

264.— Ό νόμος 2435 άρθ. 4 έπέτρεψε την έπιβολήν του φόρου ως προσθέτου εις την αντίστοιχόν άμεισον δημοσίαν φορολογίαν κατά τον νόμον 1640, και του; μεταγενεστέρου περί όμίσου φορολογίας των καθαρών προσόδων. Η νομοθεσία αυτή καθήργησε τους καλαισούς νόμους περί φορολογίας των μεταλλείων και ύπήγαγε τά κέρδη εξ έκμεταλλεύσεως μεταλλείων, ορυχείων και λατομείων εις την γενικήν κατηγορίαν. «Κέρδη εξ έμπορικῶν και βιομηχανικῶν έπιχειρήσεων». Επί των κερδῶν δέ τούτων (διαχωριζομένων από των κερδῶν των λοιπῶν βιομηχανικῶν έπιχειρήσεων) δύναται νά έπιβάλλεται ύπέρ του δήμου ή της κοινότητος, έν τῇ περιφερείᾳ του όποιου κείται τό μεταλλεῖον κ.τ.λ., φόρος πρόσθετος τῷ δημοσίῳ και ἴσος πρὸς τό 1/3 αυτού, συμβεβαιούμενος και συνισπραττόμενος μετά του δημοσίου.

Η σχετική περί έπιβολῆς απόφασις του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, κοινοποιεῖται πρὸς τον οικονομικόν έφορον, αρμόδιος δέ τούτοτος είναι ο της περιφερείας, έν ἣ έδρεύουσιν ή κατοικοῦσιν οί εκμεταλλεόμενοι τό μεταλλεῖον κλπ. έταιρεία ή ιδιωτικῶν. Ο αριθμός των κοινοτήτων, αἱτινες έπιβάλλουσι τον φόρον αυτόν ανήλθε τό 1931-32 εις 81.

Επί των προϊόντων μεταλλείων και λατομείων έπιτρέπεται και ή κατά τό άρθρον 548 του κώδικος έπιβολή αυτότελου; δημοτικού ή κοινοτικού φόρου, ύπό του; έν αὐτῷ όρου; και διατελέσεως.

265.— *Επί των δασικῶν προϊόντων.* Δημοτική φορολογία επί των δασικῶν προϊόντων ἴσχυε και πρὸ του νόμου ΔΝΖ', έπιβαλλομένη, κατά τό άρθρον 6 του ΕΗ' νόμου ως έπί πραγμάτων ύποκειμένων εις άμεισον δημοσίον φόρον, δι' άποφάσεως του δημοτικού συμβουλίου έγκρινομένης ύπό

τοῦ Νομίμου καὶ ἐντός τοῦ νομίμου φορολογικοῦ ὅρου τῶν 2 ἢ 3 τοῖς ἑκατὸν τοῦ ἕλου ἀκαθαρίστου εἰσοδήματος. Ζαρηπάνου σ. 246 ἑφ.

266.—Ὁ νόμος ΔΝΖ' διὰ τὰ βαλανίδια διετήρησεν ἐν ἰσχύϊ τὰς καίμενας διατάξεις, ἄρθρον 57, Γ. Διὰ τοῦ ἄρθρου δὲ 56, 3 προσέβλεπε: «Τέλος ἐπὶ τῶν ἐκμεταλλευομένων τὰ ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ δήμου ἢ τῆς κοινότητος κείμενα ἔθνικα, μοναστηριακά ἢ ἰδιωτικά δάση».

Τὴν διάταξιν συνεπλήρωσε τὸ ἄρθρον 23 τοῦ ν. 641 ὄρισαν: Τὸ τέλος δὲν δύναται νὰ ὑπερβῇ τὸ ἕμισυ τῆς δημοσίας προσόδου διὰ τὰ ἔθνικα καὶ μοναστηριακά καὶ τὰ ἐν τέταρτον διὰ τὰ ἰδιωτικά.

Τὸ διάταγμα τῆς 5 Μαΐου 1915 ὥρισεν, ὅτι τὸ τέλος συμβεβασιούται καὶ συνεισπράττεται μετὰ τοῦ ἀντιστοίχου δημοσίου δικαιώματος.

Ἡ προσόδος τοῦ δημοσίου συνίστατο εἰς δικαίωμα ἐπιβαλλόμενον ἐπὶ τῆς ὄλοτομίας τῶν κυρίων δασικῶν προϊόντων καὶ τῆς συλλογῆς ἢ κατασκευῆς τῶν δευτερευόντων. Ὁδῆγ. Ὑπ. Ἐσ. 20 - 1915, 95 Πλήν, σημασιωτέον, τοῦ δικαιώματος τούτου, προκειμένου περὶ τῶν δημοσίων δασῶν ὑπῆρχε καὶ τὸ ἀποκλειστικὸν δικαίωμα τῆς ὄλοτομίας, συλλογῆς ἢ κατασκευῆς δασικῶν προϊόντων, διατιθέμενον δι' ἐνοικίασεως. Αὐτ. 96.

267.—Ὁ νόμος 2435, ἀρθ. 4 ἑδ. β' ἐδημιούργησεν «ἐπὶ τῆς ἀπολήψεως δασικῶν προϊόντων πρόσθετον, προαιρετικόν, φόρον ἢ δικαίωμα ἕως 25 ἑκατοστῶ τοῦ δημοσίου φόρου ἢ δικαιώματος» συμβεβασιούμενον καὶ συνεισπραττόμενον μετὰ τοῦ ἀντιστοίχου δημοσίου φόρου ἢ δικαιώματος. Τὸ σχέδιον τοῦ νόμου, σημασιωτέον, καθίστα τὸν φόρον ἐποχρευτικόν, ἀλλ' ἡ Βουλὴ μετέβηκε καὶ τούτον εἰς προαιρετικόν.

Ὁ νόμος λοιπὸν 2435 περιελάμβανεν ἐφαρμογὴν τῆς προσθέτου φορολογίας καὶ ἐπὶ των προϊόντων ἐκ δημοσίων δασῶν, διὸ καὶ ἀπέκλειε τὴν αὐτοτελεῆ φορολογίαν αὐτῶν, ὡς ὑποκειμένων εἰς τὴν κατὰ τὸ ἄρθρον 4, ὡς ἀνωτέρω, φορολογίαν. Ἄρθ. 8.

268.—Ὡς ἤδη διεμορφώθησαν αἱ διατάξεις, ὁ κατὰ τὸ ἄρθρον 336 τοῦ κώδικος πρόσθετος δημοτικὸς ἢ κοινοτικὸς φόρος δύναται νὰ ἐπιβληθῇ μόνον ἐπὶ τῶν προϊόντων, δι' ἃ καταβάλλεται δικαίωμα ἤτοι προερχομένων ἐκ μὴ δημοσίων δασῶν, διότι ὁ φόρος αὗτος εἶναι ποσὸν 25¹/₁₀₀ τοῦ δημοσίου ταιούτου δικαιώματος. Διὰ τὸν λόγον δὲ τούτον ἰσχύει παραλλήλως καὶ ὁ κατὰ τὸ ἄρθρον 341 τοῦ κώδικος, ὡς ἐτροποποιήθη διὰ τοῦ ἄρθρου 24 τοῦ νόμου 4108, αὐτοτελεῆς φόρος ἐπιβαλλόμενος μέχρι 2¹/₁₀₀ ἐπὶ τῆς ἀξίας παντὸς δασικοῦ προϊόντος τῶν τε δημοσίων καὶ μὴ δασῶν. Σημασιωτέον, ὅτι ἑφ' ὅσον ἐπὶ τῶν μὴ δημοσίων δασῶν ἔχει ἐπιβληθῆ ἡ φορολογία τοῦ ἄρθρου 336 δὲν δύναται νὰ ἐπιβληθῇ ταυτοχρόνως καὶ ὁ κατὰ τὸ ἄρθρον 341 ἐπὶ τῆς ἀξίας τῶν ἐξ αὐτῶν προϊόντων. Ἄπ. Σ. Ε. 598 - 1930. Ἐγ. Ὑπ. Γεωργίας 89836 - 1932 Ὑπ. Ἐσ. 25946 - 1930.

269.—Τὴν δημοσίαν φορολογίαν ἐπὶ τῶν δασικῶν προϊόντων συντάττει ὁ δασικὸς κώδιξ. Ν. 4173 Κιφ. Η' ἄρθρ. 104 ἑφ.

Ἡ δημοσία δασικὴ φορολογία ἐφαρμόζεται ἐπὶ τῆς ἐξ ἰδιωτικῶν, μονα-

στηριακῶν καὶ λοιπῶν μὴ δημοσίων δασῶν δασικῆς παραγωγῆς, ὑπὸ ὄρον δικαίωμα. Διὰ τὴν ἀπόληψιν δασικῶν προϊόντων ἐκ δημοσίων δασῶν τὸ δημοσίον εἰσπράττει μίσθωμα. Ἐντεῦθεν ἡ ὡς ἀνωτέρω ἐξηγησιὰ περὶ τοῦ ἀντικειμένου τῆς ἐφαρμογῆς τῆς κατὰ τὸ ἀρθρον 336 προσθέτου δημοτικῆς ἢ κοινοτικῆς φορολογίας.

Ἐντεῦθεν δ' ἐπίσης, ἐκ τῆς ὡς ἀνωτέρω συστηματοποιήσεως τῶν διατάξεων τοῦ δασικοῦ κώδικος, ἐξηγείται καὶ ἡ στάσις τῆς Διευθύνσεως Δασῶν. Ἀρκεῖ ἐπισκόπησις τοῦ κατωτέρου πίνακος διατιμήσεως δασικῶν προϊόντων, τῶν ἐπὶ τούτων δικαιωμάτων (φόρου) τοῦ δημοσίου ἐπὶ προϊόντων ἰδιωτικῶν δασῶν καὶ μισθωμάτων τῶν ἐκ δημοσίων δασῶν ἀπολαμβάνομένων. Ὁ αὐτοτελής κοινοτικὸς φόρος μέχρι 2% τῆς ἀξίας τῶν προϊόντων εἶναι πολὺ μικρότερος τοῦ προσθέτου μέχρι 25% τῆς δημοσίας προσόδου ἐκ προϊόντων δημοσίων δασῶν. Δὲν θὰ ἐπαρόκετο δηλαδὴ περὶ φορολογίας δασικῶν προϊόντων ἐκ δημοσίων δασῶν, ὑπὸ τὰς αὐτὰς ἀναλογίας ὑφ' ἧς ὑπόκεινται εἰς δημοτικὴν ἢ κοινοτικὴν φορολογίαν τὰ δασικὰ προϊόντα ἐκ μὴ δημοσίων δασῶν, ἀλλὰ περὶ συμμετοχῆς τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων εἰς τὴν πρόσδον τοῦ δημοσίου ἐκ τῶν ἰδιοκτητῶν αὐτοῦ δασῶν.

270. — Ἡ ἐπὶ τοῦ δημοσίου δασικὴ φορολογία, τὸ δικαίωμα, ἐπιβάλλεται ἐπὶ τῆς ἐκ τῆς καρπώσεως τῶν δασικῶν προϊόντων ἀκαθάριστον προσόδου ἀνερχόμενον εἰς 10% ἐπὶ τῶν κυρίων καὶ 8% ἐπὶ τῶν δευτερευόντων δασικῶν προϊόντων. Ἀρθ. 105 Δ. Κ. Ὁ ἐκδιδόμενος κατ' ἔτος ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας πίναξ διατιμήσεως περιλαμβάνει εἰδικώτερον κατὰ κατηγορίας τὰ δασικὰ προϊόντα. Ὁ πίναξ κυρούμενος διὰ Δ. ἀναγράφει τὴν κατὰ μονάδα ἀξίαν τῶν δασικῶν προϊόντων καὶ τὸ δικαίωμα τοῦ δημοσίου ἐξ ἰδιωτικῶν δασῶν καθορίζει δὲ καὶ τὸ καταβλητέον μίσθωμα εἰς τὰς περιπτώσεις τῆς ἀντι δημοπρασίας ἐκ δημοσίων δασῶν ἀπολήψεως δασικῶν προϊόντων.

271. — Ὁ διὰ τὸ ἔτος 1934 πίναξ διατιμήσεως, κυρωθεὶς διὰ τοῦ ἀπὸ 12 Ἰουλίου 1933 Δ. Ἐφ. Κυβ. τ. Α'. φ. 197, ἔχει οὕτω:

ΕΙΔΗ ΔΑΣΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ	Μονάδες	Ἄγροια μοναδική τιμή		Δασικὴ καὶ τῆς ἀπολήψεως δικαίωμα κατὰ μονάδα		μίσθωμα κατὰ μονάδα τῶν ἀντι δημοπρασίας ἐκ δημοσίων δασῶν ἀπολήψεως δασικῶν προϊόντων		
		Δραχ.	Λ.	Δραχ.	Λ.	Δραχ.	Λ.	
		Ἄνθη φιλόρας	ἀπὸ	29	8 ⁰⁰	2	32	4
Κώνια πίτας (κακκοναρέας)	"	6	"	0	48	1	"	
Κώνιοι λοιπῶν κωνοφόρων δένδρων	"	1	70	"	0	136	0	30
Σπέρματα Ἐλάτης καὶ Πεύκης	"	12	"	"	0	96	2	"
Σπέρματα Δρυῶς	"	7	80	"	0	624	1	45
Σπέρματα Ὄξυς	"	5	"	"	0	40	0	50
Καστανόχωμα καὶ Σχινόχωμα	"	2	40	"	0	192	0	50
Βαλανιδίων καὶ Βαλανιδάκτερον	"	1	20	"	0	096	0	18
Κεράτι (χαρούσιο) καὶ χαρουπάλευρον	"	4	20	"	0	336	0	70

ΕΙΔΗ ΔΑΣΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ	Μονάδες	'Αγοραία μοναδική τιμή		Διακρίματα ἐπὶ τῆς ἀποβαλλομένης δασο-εὐχῆς προσόδου (δυσ-τυχῶν δασῶν κατὰ μόνον)		Μίσθωμα κατὰ μόνον τῶν ἀνὰ τὴν φθινοπωρινῆς ἐξ ἡμερῶν, δασῶν ἀποβ. τριμηνιαίων δασ. προϊόντων				
		Δραχ.	Λ.	Δραχ.	Λ.	Δραχ.	Λ.			
Α' Κύρια δασικά προϊόντα										
α. Πρώται ἔλαι ἐξαγόμενα ἐκ δασῶν										
Μυρτιά ἐργασίμος	Κοινή	Πολύτιμος	Κεράσιμος	Ἐλάτη, πεύκη	}	στρογγύλη	κυβ. μ.	900	10 ⁹ 90	200
								900	• 95	220
'Αγεία	Κοινή	Ἐλάτη, Πλάτανος, Ἄγριος, Ἄσπρος, Ἄσπρος (Σόφρος) Ἄσπρος (Ἄγριος), Κωνίθρα, Ἀνέκη, Ἰτιά, καὶ πᾶν ἄλλο μὴ ἐν τῇ διατερίσει ἠνομιζόμενον.	Κοινή	Ἐλάτη, Πλάτανος, Ἄγριος, Ἄσπρος, Ἄσπρος (Σόφρος) Ἄσπρος (Ἄγριος), Κωνίθρα, Ἀνέκη, Ἰτιά, καὶ πᾶν ἄλλο μὴ ἐν τῇ διατερίσει ἠνομιζόμενον.	}	στρογγύλη	κυβ. μ.	1050	• 105	240
								750	• 75	160
Πολύτιμος	Κοινή	Ἐλάτη, Πλάτανος, Ἄγριος, Ἄσπρος, Ἄσπρος (Σόφρος) Ἄσπρος (Ἄγριος), Κωνίθρα, Ἀνέκη, Ἰτιά, καὶ πᾶν ἄλλο μὴ ἐν τῇ διατερίσει ἠνομιζόμενον.	Κοινή	Ἐλάτη, Πλάτανος, Ἄγριος, Ἄσπρος, Ἄσπρος (Σόφρος) Ἄσπρος (Ἄγριος), Κωνίθρα, Ἀνέκη, Ἰτιά, καὶ πᾶν ἄλλο μὴ ἐν τῇ διατερίσει ἠνομιζόμενον.	}	στρογγύλη	κυβ. μ.	1200	• 120	260
								700	• 700	150
Εὐλεία καρυδέας (Λούπας)	•	•	•	•	•	•	•	2000	260	700
•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•

*Ἡ τιμὴ τῆς στρογγύλης, εὐλείας, Ἐλάτης, Πεύκης, Ἀγρού, κλπ. πλὴν τῆς Καστανίας προερχομένης ἐκ διυδρορρυώσεων καὶ ἐν γένει ἐκ δένδρων διαμέτρου ἐλάσσονος τῶν 0.20 ἔρχεται εἰς δραχ. χιλίας διακοσίας (1.200) κατὰ κυβικὸν μέτρον, ὃ δὲ φόρος εἰς δραχ. ἑκατὸν εἰκοσὶν (120) καὶ τὸ μίσθωμα εἰς δραχ. διακοσίας τεσσαράκοντα (240).

*Ἡ τιμὴ τῆς εὐλείας καστανίας ἐκ διυδρορρυώσεως ὡς ἀνω διαμέτρου ἐλάσσονος τῶν 0.20 μέτρον ἢ ἀπὸ τῆς εὐλείας Καστανίας γενικῶς ἦτοι δραχ. ἑπτακοσίας πενήκοντα (750) κατὰ κυβ. μέτρον στρογγύλης, ὃ δὲ φόρος εἰς δραχ. ἑβδομήκοντα πέντε (75) καὶ τὸ μίσθωμα εἰς δραχ. ἑκατὸν ἑξήκοντα (160).

*Ἡ τιμὴ τῆς εὐλείας μεταλλείων, ὀρυκτῶν, κοινῶς γαρνιτούρας (δηλαδὴ προϊόντος καθαρισμοῦ, ὑπολειμμάτων ὀλοτομίας, στρογγυλίων Πεύκης, κλάων ὄρεται εἰς δραχ. ἑπτακοσίας (700) κατὰ κυβ. μέτρον στρογγύλης ὃ δὲ φόρος εἰς δραχ. ἑβδομήκοντα (70) τὸ μίσθωμα εἰς δραχ. ἑκατὸν πενήκοντα (150).

*Ἡ στρογγύλη εὐλεία παντὸς εἴδους μικρῶν διαστάσεων δι' ἰχθυοτροφεία, ἄλλως κλπ. διαμέτρου κατὰ μέγιστον ὄραν μέχρι 0.07 ὑπάγ.ται εἰς τὴν καλύτεραν ἄγρην.

Κασοξυλεία.....	ζύγιον	45 —	4.80	10 —
Κασοξυλεία καπτανός.....	"	28 —	2.80	6 —
Κασοξυλεία ἐκ κεικωμένων δασίων.....	"	65 —	6.50	15 —
Θόνοι καὶ κρέγγασι ὡς ἕλη καύσιμος ἢ μὴ	"	25 —	2.50	5 —
Λένθρα Χριστιογενῶν ἔθους μέχρι 1.50 μέ-	κεράχιον	300 —	20 —	50 —
τρων.....	"	300 —	20 —	70 —
Λένθρα Χριστιογενῶν ἔθους ἀνω τῶν 3.00	"	500 —	50 —	110 —
μέτρων.....	"	"	"	"
Φυτὰ Πεύκης, Ἐλάτης, Δρυός, Σφραδάμου,	"	2 —	0.20	0.50
Κουμαριός, Φιλόρας, Διφνης.....	"	5 —	0.50	1 —
Φυτὰ ἀργαλειός.....	"	30 —	3 —	7 —
Ὀρεῖλαι.....	"	"	"	"
Ράβδοι μέχρι μίλιονος πύχους 0.05 (ἀποξη-	χιλίαι	700 —	70 —	150 —
ράντως κεντοῦ κ.λ.π.).....	"	550 —	55 —	70 —
Υπορθύματα ἀμπελοῦν.....	"	7.50	0.25	0.60
Πλοκοσσοῦροι (καλιβαλοκίος κ.λ.π.).....	ὄκα	0.50	0.05	0.12
Ρέτσι ἐρείτης.....	"	6.50	0.65	1.40
Ρητίνη.....	"	"	"	"
β'. Δασικά ἔλαι προερχόμενα ἐκ βιο-				
μηχανοποιήσεως πρώτων ἑλών				
Ξυλανθράκες.....	"	2.40	0.24	0.50
" καστανίας.....	"	1.40	0.14	0.30
" σιδηρογυίας.....	"	1.40	0.14	0.30
" καστανίας.....	"	1.20	0.12	0.25
Κεδρία (ἐγγράμισσα κατράν).....	"	5 —	0.60	1.20
Κόνες Ξυλανθράκων.....	"	0.80	0.08	0.16
β'. Δευτερεύοντα δασικά προϊόντα				
Λαδίον.....	"	4.20	8%, 0.336	0.70
Ροῦς βαρκός (χρσοξυλείον).....	"	4.20	0.336	0.70
Ροῦς δερικός (ροῦδι).....	"	8.40	0.672	1.20
Φλοῖα καὶ φλοιόλευρον Πεύκης, Πρίνου, Με-	"	3.60	0.288	0.60
λάρας, Κλήθρας.....	"	2.40	0.192	0.30
Σχινοφύλλον καὶ Σχινολευρον.....	"	2.40	0.192	0.30
Κηρίδες.....	"	0.50	0.04	0.08
Βάλανι κτηνοτροφικοί.....	"	2.40	0.192	0.30
Δαφνόφυλλα.....	"	1.20	0.096	0.18
Μηλόφυλλα, Κλεθρόφυλλα κ.λ.π.....	"	"	"	"

Τὸν πίνακα τοῦτον πρέπει νὰ ἔχη ὑπ' ὄψιν ἡ διοίκησις τῶν ἐνδιαφερομένων κοινοτήτων, ἵνα ἐν ἐπιγνώσει ψηφίξῃ τὴν κατὰ τὸ ἄρθρον 336 φορολογίαν, ἵνα δύναται νὰ ὑπολογίξῃ τὴν ἀπόδοσιν. Ἡ πρόσθετος κοινοτικὴ φορολογία εἶναι ὑπὸ τὸ ὄριον ποσοστοῦ 25% τοῦ δημοσίου δικαίωματος διὰ τὸ ἔτος εἰς ὃ ἀφορᾷ ὁ πίναξ, ἐπὶ ξυλείας ἑλάτης, πέυκης 22.50 τὸ κ. μ., κυκαρίσσου 23.75, δρυῖς 26.25 ἄρτος 30 καρυδίας 175 δρ. κασοξυλείας 1.20 τὸ ζύγιον, Ξυλανθράκων 0.06 ἢ ὄκα κτλ.

Ἡ ἐκτέλεσις τῆς δασικῆς νομοθεσίας, καὶ ὡς πρὸς τὴν δασικὴν φορολογίαν, ἀνήκει κατὰ τὸν Δ. Κώδικα εἰς τὰς τοπικάς δασικὰς ἀρχάς. Ὄθεν αἱ σχετικαὶ ἀποφάσεις τῶν κοινοτικῶν συμβουλίων περὶ ἐπιβολῆς τῆς πρόσθετου κοινοτικῆς φορολογίας πρέπει νὰ κοινοποιοῦνται εἰς τὸ ἀρμόδιον δασαρχεῖον ἢ δασοκομεῖον καὶ εἰς τὸ ἀρμόδιον δημόσιον ταμεῖον.

Τὸ δικαίωμα ἐπὶ τῶν βαβανιδίων, κατὰ τὴν διὰ θαλάσσης μεταφορᾶν, καταβάλλεται εἰς τὸ τελωνεῖον. Ἄρθ. 114 Δ. Κ.

Ὁμοίως καὶ τὸ δικαίωμα ἐπὶ τῶν χαρουνίων. Ἄρθ. 115.

Ὅστε διὰ τὰς περιπτώσεις ταύτας, ὡς καὶ διὰ τὴν φορολογίαν δασικῶν προϊόντων, ἥτις εἰσπράττεται εἰς τὰ τελωνεῖα, κατὰ τὴν ἐξαγωγήν, ὡς ἐν Ἑκτανήσῳ, ἄρθ. 117, αἱ κοινοτικά φορολογικαὶ ἀποφάσεις ἀνάγκη νὰ κοινοποιῶνται καὶ πρὸς τὸ ἀρμόδιον Τελωνεῖον.

II. Πρόσθετοι εἰς τοὺς δημοσίους φόρους τῶν καθαρῶν προσόδων

Ἄρθρον 337

§ 337.— Ἡ ἄμεσος δημοσία φορολογία τῶν καθαρῶν προσόδων περιλαμβάνει α) τὸν ἀναλυτικὸν φόρον, ἐπιβαλλόμενον ἐπὶ πάσης καθαρᾶς προσόδου κατὰ κατηγορίαν προελεύσεως· β) τὸν συνθετικὸν συμπληρωματικὸν φόρον ἐπὶ τῆς συνολικῆς καθαρᾶς προσόδου. Ἄρθ. 2 Κ. Φ. Κ. Π.

Αἱ κατὰ τὸν ἀναλυτικὸν φόρον φορολογούμεναι πρόσοδοι ἐν γένει κατατάσσονται εἰς ἑπτὰ κατηγορίας: Α'. Εἰσοδήματα ἐξ οἰκοδομῶν. Β'. Εἰσοδήματα ἐπὶ γαιῶν. Γ'. Εἰσοδήματα ἐκ κινήτων ἀξιών. Δ'. Κέρδη ἐξ ἐμπορικῶν καὶ βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων. Ε'. Κέρδη ἐκ γεωργικῶν ἐπιχειρήσεων (φορολογούμενα κατὰ τοὺς περὶ τούτων εἰδικούς νόμους) Στ'. Ἀμοιβαὶ ἐκ μισθωτῶν ὑπηρεσιῶν. Ζ'. Ἀμοιβαὶ ἐξ ὑπηρεσιῶν ἐλευθερίων ἐπαγγελμάτων. Ἄρθ. 5 Κ. Φ. Κ. Π.

§ 338.— Κατὰ τὸν νόμον 2435 ἄρθρον 5, ἤδη ἄρθρον 337 τοῦ κώδικος, πρόσθετος ὑπὲρ τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων φορολογία ἐπιτρέπεται ἐπὶ τῶν τεσσάρων κατηγοριῶν: εἰσοδημάτων ἐξ οἰκοδομῶν, ἐκ γαιῶν, ἐπὶ τῶν κερδῶν ἐμπορικῶν καὶ βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων, ἐπὶ τῶν ἀμοιβῶν ἐλευθερίων ἐπαγγελμάτων.

Ἐξηγήσεις ἐδόθη, ὡς εἶδομεν, μόνον διὰ τὴν ἐξαίρεσιν τῶν γεωργικῶν κερδῶν: «διότι φόρος πρόσθετος εἰς τὸ δημόσιον ἐπὶ τῶν κερδῶν τούτων δὲν θὰ ἦτο παραγωγικὸς ἔνεκα τῆς μικρότητος τῶν γεωργικῶν εἰσοδημάτων καὶ τῶν ἐν τῷ νόμῳ 1640 ὀριζομένων ἐκπτώσεων. Διὰ τοῦτο ὁ νόμος 2435 δὲν ἐπιτρέπει τὴν ἐπιβολὴν προσθέτου φόρου ἐπὶ τῶν γεωργικῶν καὶ κτηνοτροφικῶν κερδῶν, ἀλλὰ παρέχει εἰς τοὺς δήμους καὶ τὰς κοινότητας τὸ δικαίωμα νὰ ἐπιβάλλωσιν αὐτοτελεῖς φόρους ἐπὶ τῶν προϊόντων τῆς γῆς καὶ τῶν ζώων. . . ». Ἐγκ. 24-1930, 17.

§ 339.— Τὸ σύστημα ἄμεσον τοπικῆς φορολογίας ὑπὸ μορφὴν προσθέτων φόρων εἰς τοὺς κρατικούς ἐπὶ τῶν καθαρῶν προσόδων ἐπολεμήθη ἐν Γαλλίᾳ καὶ ὑπὸ τοῦ νομοσχεδίου τοῦ 1931 δὲν ἐγένετο ἀποδεκτόν. Ἐκτὸς τῶν θεωρητικῶν, αἱ πρακτικαὶ ἀπόψεις, ὡς συνοψίζονται καὶ εἰς τὴν ὡς ἀνωτέρω αἰτιολογικὴν ἐκθεσιν τοῦ νομοσχεδίου τοῦ 1931, κατὰ τοῦ συστήματος, ὡς μὴ δυνατοῦ τεχνικῶς εἶναι: Ἀστάθεια προσόδων, τῶν τοπικῶν ὀργανισμῶν. Τὸ ζήτημα τῶν ἐκπτώσεων. Ἡ ἑλλειψὶς χωρητικότητος (localisation)

Οί τοπικοί φόροι, γράφει ὁ Allix, ὀφείλουν νὰ ἔχουν μίαν βᾶσιν χωρικὴν (un fondement territorial). . . Assemat. σ. 90), νὰ προσαρμολῶνται καθαρὰ εἰς ἓνα τόπον (nettement localisés). Σχέδιον Ἐπιτροπῆς Dausset. Αὐτ. σ. 81.

226. — Οἱ τασσόμενοι πρὸς τὴν θεωρίαν τοῦ προσωπικοῦ φόρου, πρακτικώτερον, ὅτι οἱ φόροι ἐπὶ τῶν προσόδων δύνανται καὶ ὀφείλουν νὰ χρησιμοποιῶσιν ὡς βᾶσιν διὰ μέρος τῶν τοπικῶν φόρων, ὑποστηρίζουν, ὅτι τὸ ζήτημα, τῆς χωρικῆς προσαρμογῆς, δὲν παρουσιάζει καὶ τόσην σπουδαιότητα. Οὕτω δὲν τίθεται διὰ τὰς κατηγορίας αἰτινες ἔχουν βᾶσιν χωρικὴν (ἔγγιος κτήσις, γεωργικὴ ἐκμετάλλευσις) ἢ θίγουσι τὰς προσόδους ἐργασίας μόνον (μισθοὶ καὶ ἐλευθέρια ἐπαγγέλματος). Κατὰ συνέπειαν, ἡ χωρικότης τοῦ φόρου τίθεται μόνον ὅσον ἀφορᾷ τὰ ἐμπορικὰ καὶ βιομηχανικὰ κέρδη καὶ τὸν φόρον ἐπὶ τοῦ συνολικοῦ εἰσοδήματος, ἀλλὰ καὶ δι' αὐτοὺς προὔταθην ἀκλῆ κατανομή τῆς φορολογησίμου προσόδου ἀναλόγως τῶν μισθωτικῶν ἀξιών τῶν ἐπαγγελματικῶν ἀκινήτων, εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν, τῶν κατεχομένων ὑπὸ τῶν φορολογουμένων ἀκινήτων εἰς τὴν δευτέραν, κατὰ τὸ σύστημα τοῦ σχεδίου Καγιώ.

227. — Μόνον, ὡς ὅλοι δέχονται, ὅσον ἀφορᾷ τὸν φόρον ἐπὶ τῶν προσόδων κεφαλαιῶν κινητῶν, ἡ χωρικότης δὲν δύναται νὰ νοηθῆ. Διὰ τὴν κατηγορίαν δὲ τοιαύτων προσόδων, ἡ συμμετοχὴ εἰς τὰς τοπικὰς δαπάνας δὲν δύναται νὰ πραγματοποιηθῆ εἰμὴ ὑπὸ μορφήν κοινῆς κεφαλαιῶν. Τὴν λύσιν ταύτην προβλέπει καὶ τὸ σχέδιον Allix, ὑποστηρικτοῦ τῶν αὐτόνομων πραγματικῶν φόρων: Ὅσον ἀφορᾷ τὰ κινητὰ κεφάλαια «λόγῳ ἀπουσίας χωρικῆς προσαρμογῆς τῶν» δὲν θὰ ἠδύναντο νὰ χρησιμοποιῶσιν ὡς βᾶσιν τοπικοῦ φόρου. Ἐν ταύτοις πρὸς πραγματοποιήσιν μιᾶς δικαίας κατανομῆς τῶν βαρῶν μεταξὺ τῆς ἀκινήτου καὶ τῆς κινητῆς περιουσίας δύνανται νὰ ἐπιβληθοῦν ἐπὶ τοῦ ἀναλυτικοῦ φόρου πρόσθετα ἑκατοστά, κρατικά, αἵτινα θὰ ἐχρησίμευον εἰς τὴν ἰδρυσιν κοινῆς κεφαλαιῶν ἀρωγῆς πρὸς τὰς ἐχούσας ἀνάγκην κοινότητος. Assemat σ. 92, 106. Σχέδιον Καγιώ 1909, Malvy 1910 ἐν Brassaud σ. 139 ἐφ.

228. — Ἡ βελγικὴ νομοθεσία υἱοθέτησεν, ὡς εἶδομεν, τὸ σύστημα τοῦ συνδυασμοῦ τῶν τοπικῶν φόρων πρὸς τοὺς κρατικούς ἐπὶ τῶν καθαρῶν προσόδων. Καὶ εἰς τὴν ἀνωτέρω ἐπισκόπησιν τῶν ἐν Γαλλίᾳ ὑποστηριζομένων ἀπόψεων, εὐρίσκομεν τὴν ἐξήγησιν τῆς διαρρυθμίσεως, ὡς ὀριστικῶς διμορφώθη διὰ τοῦ νόμου τοῦ 1931.

Εἰς τοὺς τρεῖς ἀναλογικούς κρατικούς φόρους τῶν προσόδων κτηματικῶν, ἐπὶ τῶν ἀξιών, τῶν ἐπαγγελματικῶν, τὰ οἰκονομικὰ τῶν κοινοτήτων ἀντιπροσωπεύονται ὑπὸ μορφήν προσθέτων ἑκατοστῶν καὶ κοινῆς κεφαλαιῶν.

Πρόσθετα ἑκατοστά κοινοτικά ἐπιτρέπονται, ἄνευ ἀνωτάτου ὁρίου, εἰς τὸν κτηματικόν, εἰς τὸν φόρον ἐπὶ τῶν προσόδων τῶν κεφαλαιῶν τῶν ἐπενδεδυμένων ἐν Βελγίῳ, εἰς τὸν ἐπαγγελματικόν, τὸν μὴ κρατούμενον εἰς τὴν πηγὴν, ἐπὶ τῶν προσόδων τῶν ἐμπορικῶν, βιομηχανικῶν ἢ γεωργικῶν ἐκμε-

ταλλεύσεων καὶ τῶν ἐλευθερίων ἐπαγγελμάτων πλὴν τῶν κερδῶν τῶν πραγματοποιημένων καὶ φορολογουμένων εἰς τὸ ἐξωτερικὸν καὶ τὴν ἀποικίαν.

Εἰς τὸ Κεφάλαιον κοινοτήτων παραχωρεῖται :

Τὸ $\frac{1}{10}$ τοῦ προϊόντος τοῦ δημοσίου κτηματικοῦ φόρου.

Τὰ $\frac{7}{10}$ τοῦ φόρου, ὑπὸ πλήρη συντελεστίν, ἐπὶ τῶν προσόδων τῶν ἀξιών ἢ μερισμάτων ἰσομοιουμένων — πλὴν τῶν πραγματοποιημένων εἰς τὸ ἐξωτερικὸν καὶ ἐν γένει ξένης προελεύσεως.

Τὸ $\frac{1}{4}$ τοῦ ἐπαγγελματικοῦ φόρου, τοῦ κρατουμένου εἰς τὴν πηγὴν, ἐπὶ τῶν μισθῶν, ἀμοιβῶν, οὐνεξέων. Δηλαδή εἰς τοῦτον δὲν ἐπιτρέπεται ἐπιβολὴ προσθέτου κοινοτικοῦ, ἀλλ' αἱ κοινότητες δικαιοῦνται νὰ ἐπιβάλλουν αὐτοτελῆ φόρον ἐκ τῶν μισθῶν καὶ ἀμοιβῶν τῶν προσώπων τῶν κατοικούντων τὴν κοινότητα.

279. — Κατὰ τὴν ἡμετέραν νομοθεσίαν τὰ εἰσοδήματα τῶν κεφαλαιῶν, τῶν ἀξιών δὲν μετέχουν εἰς τὰ τοπικὰ βάρη, τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων.

Ἐκ τοῦ φόρου οἰκοδομῶν τὸ Δημόσιον εἰσπράττει 270 ἔκτμ., κατὰ μέσον ὄρον. Εἰς τοὺς δήμους καὶ τὰς κοινότητας ἐπιτρέπεται νὰ εἰσπράξουν μέχρι 35 ἔκτμ. τὸ ὅλον δι' ὅλην τὴν χώραν, ἀν γενικὴ εἶναι ἡ ἐφαρμογὴ τῆς προσθέτου μέχρις 20% προαιρετικῆς φορολογίας.

280. — Ὁ κτηματικὸς φόρος, ὡς ἐλέχθη ἐνώπιον τῆς Βελγικῆς Γερουσίας, ἡ φυσικωτέρα κοινοτικὴ πρόσδοδος, πρόκειται περὶ τῆς ἰδίας τῆς περιφέρειας, περὶ τῆς περιουσίας ἧτις ἀνήκει εἰς αὐτήν· εἶναι φυσικόν, ὅπως ἡ κοινότης εἶναι ἡ πρώτη εἰς τὴν ἀπόληψιν ἐκ τῶν καρπῶν τῆς. Εἶναι λοιπὸν ὁ φόρος οὗτος μέτρον ἀκριβοῦς καὶ εὐκόλου ἐφαρμογῆς (εἰς τὸ Βέλγιον ἐννοεῖται) ὥστε ἐπρεπε πρῶτος νὰ ἐπιτραπῇ εἰς τὴν κοινότητα, Πρακτικὰ Συζ. Rev. Com. 1931 σ. 73.

281. — Τὸν φόρον ἐπιτηδεύματος κρατεῖ τὸ Κράτος, εἰσπράττει δὲ καὶ πρόσθετον ὑπὲρ τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων ἴσον πρὸς τὸ ἓν δέκατον τοῦ ἰδικοῦ του.

Ἡ προταθεῖσα μεταρρυθμίσις τῶν κοινοτικῶν οἰκονομικῶν ἐν Γαλίᾳ στηρίζεται, ὡς εἶδομεν ἐπὶ τριῶν αὐτοτελῶν φόρων, τοῦ κτηματικοῦ, τοῦ ἐπιτηδεύματος, τῶν ἐνοικίων.

Λέγει δὲ ἡ αἰτιολογικὴ ἐκθεσις, τοῦ νομοσχεδίου τοῦ 1931 : Ὡς διαρρυθμίζεται ὁ φόρος, αἱ δημόσιαι ἐξουσίαι δὲν θὰ ἀναζητοῦν πλέον νὰ θίξουν αὐστηρῶς τὸ ποσὸν τοῦ πραγματοποιηθέντος κέρδους. Τὸ ἐπιτήδευμα θὰ ἀποτελῇ τὸ ποσὸν ἢ τὸ δικαίωμα τὸ ὁποῖον ἕκαστος θὰ διρείλῃ νὰ πληρώσῃ, ἵνα ἔχῃ τὸ δικαίωμα νὰ ἀνοίγῃ μαγαζεῖον εἰς τὴν κοινότητα καὶ νὰ ἀσκῇ ἐκεῖ τὸ ἐπάγγελμά του. Ἡ ἀρχὴ αὕτη μᾶς ἐφάνη δικαιολογουμένη. Πρῶτον, ἐνομίσαμεν ὅτι τοιαύτη ἐννοια ἤρμοζε πολὺ εἰς φόρον ἀποκλειστικῶς τοπικόν. Συμβιβάζεται αὕτη, ἀληθῶς, κατὰ τρόπον ἰδιαιτέρως εὐτυχῆ, πρὸς τὴν ἐννοίαν ἧτις εἶναι αὕτη ἡ βᾶσις πάσης τοπικῆς φορολογήσεως :

τὴν εἰσφορὰν διὰ τὰς δαπάνας τῆς κοινοτικῆς ζωῆς ἐναντι τῶν ἐπιτηδεύματων, τὰ ὅποια παρέχει εἰς τὸν φορολογούμενον ἢ ἀλλοθιζόμενον ζώῃ. . .

Ἐπίσης καὶ νέος λόγος, ἵνα ἐπανέλθωμεν εἰς τὴν πρώτην μορφήν τοῦ ἐπιτηδεύματος. Σήμερον, ὅπως, δύο νέοι φόροι θίγονται τὸ ἔμποριον καὶ τὴν βιομηχανίαν: ὁ εἰς πλῆττει τὴν σπουδαιότητα τῶν ὑποθέσεων (ἐπὶ τοῦ κόκλου ὑποθέσεων) ὁ ἄλλος τὸ πραγματικὸν κέρδος (ἀναλυτικὸς φόρος ἐπὶ τῶν ἔμπορικῶν κερδῶν). Εἶναι λοιπὸν φρεσικόν, ὅπως, ἀφίροντες εἰς τὸ Κράτος νὰ εἰσπράττει τοὺς νέους τούτους φόρους, οἵτινες συμφρονοῦν πρὸς τὰς ἀρχὰς μᾶς νεοκτιστικῆς οἰκονομολογίας, μὴ ἀναζητηθῆναι πλέον, εἰς τὸ ἐπιτηδεύμα, εἰμὴ τὴν ἔγκρισιν ταύτην τὴν δεδομένην, ἐπὶ τῆς κοινότητος, εἰς ὅσους ἐκ τῶν συμπολιτῶν θέλουσι νὰ ἐπιδοθῶσιν εἰς τι ἔμποριον ἢ βιομηχανίαν καὶ οἵτινες θὰ εἰσφέρουν οὕτως εἰς τὰ βόρη, τὰ ὅποια ἢ ἀσκήσῃς τοῦ ἐπαγγέλματος τῶν δὲν θὰ λείπῃ νὰ ἐπιβάλῃ εἰς τὴν ἀνάγκη. Σ. 17 ἴφ.

Τὸν μοναδικὸν λοιπὸν τοπικὸν χαρακτῆρος φόρον τοῦ ἐπιτηδεύματος κρατῆ, προέβαν, δι' αὐτὸ τὸ Κράτος, ἐν ᾧ εἰσπράττει καὶ τὸν νεοκτιζόμενον φόρον τῶν κερδῶν ἔμπορικῶν καὶ βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων, ἐκ τοῦ ὁποίου, μὲ γενναϊότητα, ἐπιτρέπει ἔσοδον τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων διὰ προσθέτων ἑκατοστῶν μέχρις 20. Ἄλλ' ὁ φόρος ἐπιτηδεύματος προσπορίζει εἰς τὸ Δημόσιον 160 ἔκτμ. καὶ ὁ φόρος τῶν κερδῶν ἔμπορικῶν καὶ βιομηχανικῶν μόνον 25 ἔκτμ. καὶ ὁ κέρσις, ἔφ' οὗ ὁ κοινοτικὸς, μόνον 15 ἔκτμ. περίπου.

Αὐτὸ βέβαιον λόγῳ τῆς μεγάλης ἀποτυχίας τοῦ νεοκτιζόμενου φόρου τῶν ἔμποροβιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων. Ἐπίσης ὁμοίως καὶ, ἔγκυροι, γνώμαι, καθ' ὅς ἢ προσκείμεθα ἐξελιζόμενος τοῦ φόρου ἐπιτηδεύματος ἐπὶ τοῦ δημοσίου ἀποτελεῖ ὀπισθοδρομήσειν καὶ ὅτι, τοῦναντίον, ἡ περίοδος τῆς ἰσχύος τοῦ ἐπιτηδεύματος ἔπρεπε καὶ πρέπει νὰ χρησιμοποιηθῆ ἀπὸ τὴν Διοίκησιν ὡς περίοδος παρασκευῆς διὰ τὴν ἐπιτεχὴ εἰσαγωγὴν τοῦ φόρου καθαρῆς προσόδου ὡς πρὸς τὰς ἔμπορικὰς καὶ βιομηχανικὰς ἐπιχειρήσεις. Ἄγ. Ἄγγελουπόου σ. 403.

782.— Ἄλλὰ, πρέπει νὰ ὁμολογηθῆ, τὸ Κράτος δεκτικὸν ἐλευθεριότητα εἰς τὸν φόρον τῶν γαιῶν, παραχωρεῖ παγίως εἰς τοὺς δήμους καὶ τὰς κοινότητες πρόσθετον ἴσον πρὸς τὰ 15% τοῦ δημοσίου φόρου καὶ δικαίωμα ἐπιβολῆς προσθέτων ἑκατοστῶν μέχρις 20. Ἄλλὰ τὸ προϊόν τοῦ δημοσίου φόρου ἀνέρχεται κατὰ μέσον ὄρον μόνον εἰς 11 ἔκτμ. περίπου.

783.— Παραχωρεῖ δικαίωμα πρόσθετου δημοσικοῦ ἢ κοινοτικοῦ φόρου ἐπὶ τῶν εἰσοδημάτων ἐξ ἐλευθερίων ἐπαγγελμάτων, μηδανιῆς καὶ διὰ τὸ δημοσίον ἀποδοσῶς, ἀποκλείει δὲ δημοτικὸν ἢ κοινοτικὸν ἔσοδον ἐκ τῆς φορολογίας τῶν μισθωτῶν ὑπηρεσιῶν, ἡτις ἀσφαλίζει δημοσίον ἔσοδον πλέον τῶν 120 ἔκτμ. Τὰ εἰσοδήματα δηλαδή ταῦτα δὲν ἐπιτρέπεται νὰ εἰσφέρουν οὐδαμῶς εἰς τὰ βόρη τῶν πόλεων καὶ κοινοτήτων, ὅπου, τέλος πάντων, ζῶσι καὶ ἀναπνεύουσι οἱ τῶν κατηγοριῶν τούτων φορολογούμενοι κάτοικοι.

Ἐντεῦθεν ἐξηγεῖται ἡ ἔμπνευσις περὶ ἐράνου ὡς φόρου εἰσοδήματος, οφείλοντος νὰ ἀποβῇ ἐκζητῆς πηγὴ λίαν σημαντικὴ εἰσόδων. Ἐγκ. Ὑπ. Ἔσ. 24—1925.

784.— α) *Ἐπὶ τῶν εἰσοδημάτων ἐξ οἰκοδομῶν.* Ὁ πρόσθετος δημοτικὸς ἢ κοινοτικὸς φόρος ὑπολογίζεται ἐπὶ τοῦ κυρίου δημοσίου φόρου, ὅστις εἶναι 10, 40% τῆς καθαρᾶς προσόδου. Κ.Φ.Κ.Π. ἀρθ. 2 ὑποσημ. Καρπαύλου - Νομικοῦ σ. 187. Ἐν Ἀγγελοπούλου σ. 257 δίδεται συντελεστὴς κυρίου δημοσίου φόρου 10, 50%.— Εἰσηγ. Ἐκθ. Προῦπ. 1933-34 σ. 137.

Τὸ ἀρθρον 337 τοῦ κώδικος ἐπαναλαμβάνον τὸ δυν τοῦ ν. 2435 λέγει «... ἐπὶ τοῦ δημοσίου φόρου... Τὸ Ν. Δ. 28 Ἀπριλίου 1926 ὥρισεν ἐδὲ κατὰ τὸ ἀρθρον ὃ τοῦ Ν. 2435 ἐπιβαλλόμενος πρόσθετος δημοτικὸς ἢ κοινοτικὸς φόρος δὲν δύναται τὰ ὑπερβῆ τὰ 20% τοῦ κυρίου δημοσίου φόρου διὰ τὰς Α, Β, Δ καὶ Ζ κατηγορίας φορολογίας καθαρῶν προσόδων.

Πρόσθετοι εἰς τὸν φόρον οἰκοδομῶν ὑπάρχουν καὶ ἄλλοι: ἐπὶ τῆς καθαρᾶς προσόδου, ὑπὲρ τῆς ὁδοποιίας 27%, ἐπὶ τῶν ὁδοστρωμάτων 10%, Ἐπὶ τῆς ἀκαθαρίστου δὲ προσόδου, ὑπὲρ τοῦ ταμείου ἐνοικιοστασίου 3%, ἐπὶ τῶν μισθωμάτων τῶν ἀνενοικημένων εἰς δραχμὰς τοῦλάχιστον χιλίας μηνιαίως καὶ ἄλλοι εἰδικοὶ ἢ τοπικοὶ, πρόσθετοι εἰς τὸν δημοσίον, ἐπὶ τοῦ ἀκαθαρίστου εἰσοδήματος ἢ κατὰ φορολογούμενον. Κ.Φ.Κ.Π. σ. 35 Καρπαύλου. Νομικοῦ σ. 187 ἐφ. 197.

Διὰ τὸ ἔτος 1931 - 32 ἐπέβαλον τὸν πρόσθετον τοῦτον φόρον ἐν 55φ 661 κοινότητες. Πίναξ Ἐπιθ. Τ. Αὐτ. 1932δ. 316.

785.— β) *Ἐπὶ τῶν εἰσοδημάτων ἐκ γαιῶν.* Ἀντικείμενον τοῦ φόρου εἶναι τὸ εἰσόδημα τὸ κτηθὲν δι' ἐκμισθώσεως τῶν γαιῶν ὑπὸ τοῦ ἰδιοκτήτου, νομέως κ.τ.λ. Ἐπίσης τὸ κτηθὲν παρὰ τοῦ μισθωτοῦ τῶν γαιῶν ἐν περιπτώσει ὑπεκμισθώσεως. Ὡστε δὲν φορολογεῖται εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην τὸ τεκμαρτὸν εἰσόδημα ἐξ ἰσοχρησιμοποιήσεως τῶν γαιῶν, εἴτε παρὰ τρίτου ἄνευ ἀνταλλάγματος. Κ. Φ. Κ. Π. ἀρθ. 12. Καρπαύλου - Νομικοῦ σ. 373.

Τὸ ποσοστὸν τοῦ κυρίου δημοσίου φόρου, ἐφ' οὗ ὁ δημοτικὸς ἢ κοινοτικὸς, εἶναι 13% τοῦ καθαρῶν εἰσοδήματος.

Ἐκτὸς τοῦ κατὰ τὸ ἀρθρον 330 πρόσθετον προαιρετικοῦ, εἰσπράττεται ὑπὲρ τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων καὶ πάγιος πρόσθετος ἴσος πρὸς τὸν 15% τοῦ δημοσίου φόρου. Ν. 2173 ἤδη ἀρθρον 392 τοῦ κώδικος...

Διὰ τὸ ἔτος 1931 - 32 φέρονται, ὅτι ἐπέβαλον τὸν φόρον τοῦτον 492 κοινότητες, ἔναντι 281 διὰ τὸ 1926-27. Ἐπιθ. Ὑπ. Αὐτ. 1932 σ. 316.

786.— γ) *Ἐπὶ τῶν κερδῶν ἐξ ἐμπορικῶν καὶ βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων.* Κατὰ τὴν κατηγορίαν ταύτην φορολογεῖται τὸ καθ' ἕκαστον ἔτος προκύπτον κέρδος ἐκ τοῦ συνόλου τῶν ἐμπορικῶν, βιομηχανικῶν, τραπεζικῶν, ναυτιλιακῶν, παραγγελοδοχικῶν κτλ. ἐπιχειρήσεων ἀσκηθῆναι ἐν Ἑλλάδι ἢ διευθυνομένων ἐξ Ἑλλάδος.

Εἰς τὴν φορολογίαν ταύτην ὑπάγεται τὸ ἄνω τῶν 300.000 δραχ. ἐτή-

σιον κέρδος ἐκ τοῦ συνόλου τῶν ρηθισαῶν ἐπιχειρήσεων. Κέρδη ἐκ τῶν ἰδίων ἐπιχειρήσεων καὶ ἀμοιβαὶ ἐλευθερίων ἑπαγγελματιῶν μέχρι ποσοῦ 300.000 δραχ. φορολογοῦνται κατὰ τὸν φῶρον ἐπιτηδεύματος.

Ὁ φορολογικὸς συντελεστὴς εἶναι :

Διὰ τὰ φυσικὰ πρόσωπα : κύριος δημόσιος φόρος 14 %_ο. Ἐπιβ. Δαν. 40 %_ο, τοῦ ἀρχικοῦ, ἤτοι σύνολον 19,50.

Διὰ τὰς ἀλλοδαπὰς τραπεζιτικὰς ἀνωνόμους ἐταιρείας ὁ κύριος φόρος εἶναι 16,29 %_ο, καὶ ὁ πρόσθετος τοῦ Ἐπιβ. Δαν. 30 %_ο, ἤτοι 4,86, δηλαδή σύνολον 21,06.

Διὰ τὰς ἀλλοδαπὰς ἀνωνόμους ἐταιρείας τὸ σύνολον τοῦ δημοσίου φόρου εἶναι 18,72 %_ο.

Πρόσθετος δημοτικὸς φέρεται ἐπιβαλλόμενος προκειμένου περὶ φυσικῶν προσώπων ἐν Ἐγγελοπούλου σ. 261.

Τὸν φόρον τοῦτον ἐπέβαλον τὸ 1931, 476 κοινότητες ἔναντι 368 τὸ 1926.

287. — Ἐπειδὴ συμβαίνει ἐπιχειρήσεις τις νὰ ἔχῃ ὑποκαταστήματα εἰς περιφέρειας διαφόρων δήμων καὶ κοινοτήτων, ἐγεννήθη τὸ ζήτημα εἰς οἱ τελευταῖοι οὔτοι δικαιοῦνται νὰ ἐπιβάλλωσι τὴν κατὰ ἀνωτέρω φορολογίαν ἐπὶ τῶν κερδῶν τοῦ ὑποκαταστήματος. Τὸ Ὑπουργεῖον δέχεται, ὅτι τὴν φορολογίαν δύναται νὰ ἐπιβίβῃ μόνον ὁ δήμος ἢ κοινότης τῆς ἔδρας τῆς ἐπιχειρήσεως κοῦτον διότι πρόκειται περὶ φορολογίας τῶν κερδῶν τῆς ἐπιχειρήσεως καὶ οὐχὶ φορολογίας τῶν κατὰ τόπους ἐγκαταστάσεων αὐτῆς, αἵτινες δυνατόν ἐνισχοῦν ν' ἀποδίδωσι καὶ ζημίαις καὶ δευτέρον διότι, ὡς ἐκ τοῦ ἀνωτέρω λόγου, ὁ ἰσολογισμὸς τῶν ἐπιχειρήσεων τούτων εἶναι ἑνιαῖος καὶ συνεπῶς ὁ οἰκονομικὸς ἔφορος τῆς ἔδρας τῆς ἐπιχειρήσεως, ὅστις κατὰ νόμον εἶναι ἀρμόδιος πρὸς βεβαίωσιν τῆς δημοσίας φορολογίας ἀδυνατεῖ νὰ βεβαιώσῃ τὰ κέρδη καθ' ὑποκατάστημα. . . » Ἐγκ. Ὑπ. Ἐσ. 196-1932.

288. — Περὶ τῆς πρακτικῆς δυσχερείας εἰς τὴν ὁποίαν προσκρούει ἡ ἐφαρμογὴ προσθέτων, εἰς τὸν ἀναλυτικὸν αὐτὸν δημόσιον φόρον καθαρῶς προσόδου, τοπικῆς φορολογίας, ἐγένετο λόγος ἀνωτέρω, ἐπὶ τῶν ἐν Γαλλίᾳ ἀναλύσεων.

Ὁ Brassard ἀναλύων τὸ σχέδιον Καγιὸ τοῦ 1909, παρατηρεῖ: «Τόπος φορολογήσεως. Τὰ εἰσοδήματα τῶν ἐμποροβιομηχανίων, τῶν ἐκμεταλλευμένων μεταλλεία ὀρεῖλων, διὰ τὸν κρατικὸν φόρον, νὰ φορολογοῦνται εἰς τὴν ἔδραν τῆς κυρίας ἐγκαταστάσεως ἄλλ' εἰάν ὁ κανὼν οὗτος ἐγένετο δεκτός, ὁ νομὸς καὶ ἡ κοινότης ὅπου εὐρίσκειται ἡ ἔδρα τῆς ἐγκαταστάσεως θὰ ἀνελάμβανε τὸ ὅλον τοῦ φόρου. Ὁ κανὼν οὗτος δὲν θὰ ἦτο δίκαιος εἰς τὴν περίπτωσιν καθ' ἣν παραρτήματα τῆς ἐπιχειρήσεως εὐρίσκονται ἐπὶ τῆς περιφέρειας ἄλλων κοινοτήτων. Εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην τὸ σχέδιον προέβλεπεν, ὅτι τὰ κέρδη θὰ κατενέμοντο μεταξὺ τῆς κυρίας ἐγκαταστάσεως καὶ τῶν παραρτημάτων τῆς κατ' ἀναλογίαν τῶν εἰσοδημάτων τῶν ἰδιοκτησιῶν

ἐξ οἰκοδομημάτων τῶν προωρισμένων εἰς τὴν ἄσκησιν τοῦ ἐμπορίου καὶ βιομηχανίας». Σελ. 127. *Assemat* σ. 106. Αἰτ. Ἐκθ. Νομοσχ. 1931.

289.—Ὁ βουλγαρικός νόμος διὰ τὴν περίπτωσιν ὁρίζει: Ὁ φόρος οὗτος εἰσπραττόμενος ἀπὸ ἐμπορικοῦς οἴκους, ἐταιρείας κτλ., αἰτίνες ἔχουσι κλάδους ἢ ἀντιπροσωπείας εἰς ἄλλας κοινότητας, διανέμεται ἀπὸ τὰς οικονομικὰς ἀρχὰς μεταξὺ τῶν οἰκείων κοινοτήτων ἐξ ἴσου. Ἄρθ. 88 ἐδ. 16.

290.—δ. Ἐπί τῶν ἀμοιβῶν ἐξ ὑπηρεσιῶν ἐλευθερίων ἐπαγγελμάτων. Εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην φορολογοῦνται πᾶσαι αἰοικαδήποτε καθαραὶ ἀμοιβαὶ ἐξ ὑπηρεσιῶν ἐλευθερίων ἐπαγγελμάτων, οἷα τὰ τῶν ἱατρῶν, ἀρχιτεκτόνων, μηχανικῶν, δικηγόρων κτλ., ἀμισθῶν δημοσίων ὑπαλλήλων, ὡς αἱ συμβολαιογράφοι, δικαστικοὶ κλητῆρες κτλ. ἐφ' ὅσον ὑπερβαίνουν ἐτησίως τὸ ποσὸν τῶν 300.000 δρχ. Αἱ κάτω τοῦ ποσοῦ τούτου ἀμοιβαὶ ὑπόκεινται, ὡς ἐλέχθη, εἰς τὸν φόρον ἐπιτηδεύματος. Ἄρθ. 27 Κ. Φ. Κ. Π. ὡς ἐτροποποιήθη διὰ μεταγενεστέρων.

Ὁ κέρσιος φόρος εἶναι $8\frac{1}{2}\%$. Τὸν φόρον ἐπέβαλον τὸ 1931 κοινότητες 246.

III. Ἐπί ἐλαίου, ἐλαιῶν καὶ ἐλαιωδῶν προϊόντων.

Ἄρθρον 340

291.—Δὲν εἶναι αὕτη ἡ σπουδαιότερα ἀπὸ πρακτικῆς ἀπόψεως μορφή φορολογήσεως τῶν προϊόντων τούτων, ὡς οὔτε ἡ κατὰ τὸ ἄρθρον 340, ἀλλ' ἡ κατὰ τὸ τέλος τοῦ κώδικος ἐπὶ ἄρθρα 371-374.

Ἡ κατὰ τὰ ἄρθρα 340 καὶ 371-374 δημοτικὴ καὶ κοινοτικὴ φορολογία, ἐποχρευτικὴ ἢ δευτέρα, προαιρετικὴ ἢ τοῦ ἄρθρου 340 εἶναι πρόσθετος εἰς τὴν δημοσίαν, μεθ' ἧς βεβαιοῦται καὶ συνεισπραττέται.

Αἱ διατάξεις τοῦ κώδικος ἐπαναλαμβάνουσαι, μετὰ συμπληρώσεων, τὰς τοῦ νόμου 2435, δὲν προσαρμολογῶνται, κατὰ διατύπωσιν πρὸς τὰς ἰσχυούσας νῦν περὶ τῆς δημοσίας φορολογίας. Διότι δὲν ὑπάρχοντων πλέον νόμοι ΓΥΘ', ΓΧΜΓ' καὶ σιερὰ δέκα ἐπιπλέον ἄλλων νόμων καὶ ν. διαταγμάτων ἐπὶ τῆς δημοσίας φορολογίας. Ἐπηκολοίθησε κωδικοποίησις, κερωθεισα διὰ τοῦ ἀπὸ 18 Νβρίου 1929 διατάγματος.

292.—Ὁ κώδιξ φορολογίας τοῦ ἐλαίου, ἐλαιῶν καὶ ἐλαιωδῶν ἐν γένει προϊόντων, διαιρεῖται εἰς δύο μέρη ἀνταποκρινόμενα εἰς τὰ ἐν τῇ φορολογίᾳ ταύτῃ ὑφιστάμενα δύο διῆφορα συστήματα.

Καὶ εἰς μὲν τὸ πρῶτον μέρος—Κεφάλαια Α-ΣΤ', ἄρθρων 1-32—παραλαμβάνονται αἱ διατάξεις αἱ ἀφορῶσαι τὴν φορολογίαν τοῦ ἐλαίου ἐν τοῖς ἐλαιωτριβεύοις, ἧτις διοστίθεται δι' ἐνοικιάσεως ὡς καὶ τὴν φορολογίαν τῶν ἐλαιῶν, Εἰς δὲ τὸ δεύτερον μέρος—Κεφάλαια Ζ-Θ' ἄρθρ. 33-41—παραλαμβάνονται αἱ διατάξεις αἱ ἀφορῶσαι τὸ σύστημα τῆς ἐν τοῖς τελωνεῖοις κατὰ κινόντα εἰσπράξεως τοῦ φόρου τοῦ ἐλαίου, ἐλαιῶν καὶ ἐλαιωδῶν ἐν γένει προϊόντων.

293.—Τὸ πρῶτον μέρος διαλαμβάνει περὶ τῆς φορολογίας τοῦ

ελαίου καὶ τῶν ελαιῶν ἐν Παλαιῇ καὶ Νέῃ Ἑλλάδι, πλὴν Ἐπτανήσου, τῶν νήσων Κρήτης, Λέσβου, Χίου, Σάμου καὶ Θάσου καὶ τοῦ διαμερίσματος τῶν 12 τέως Δήμων τῆς Ἐπαρχίας Βόλου.

Τὸ Κεφάλαιον Α', ἀρθρα 1-19 ρυθμίζει τὸ τοῦ φόρου ελαίου ἐν ταῖς ἐπιτοτριβείαις καὶ τὸν φόρον ελαιῶν. Ὁ φόρος διατίθεται δι' ἐνοικίασεως κατὰ δῆμον. Ἐν ταῖς Ν. Χώρας ἢ ἐνοικίσεις τοῦ φόρου ἐπιτρέπεται νὰ ἐνεργῆται κατὰ κοινότητα ἢ χωρίον. Ἐπιτρέπεται ὡσαύτως ἢ ἐνωτικῆ καὶ ἑπαρχίαν ἐνοικίσεις. Ἄρθρ. 1.

294.— Τὸ ποσοστὸν τοῦ φόρου, κατὰ τὸν ἐπικολουθήσαντα νόμον 4624 ὁρίζεται εἰς $5,25\%$ ἐπὶ τοῦ παραγομένου ελαίου. Ἐπὶ δὲ τῶν ελαιῶν εἰς λεπτά 20 κατ' ὀκτῶν, ἐφ' ὅσον ἡ μέση ἀγοραία τιμὴ τοῦ ελαίου ἦθελεν ὀρισθῆ, καθ' ὃν τρόπον ὁρίζει ὁ νόμος, εἰς δραχμὰς 10 κατ' ὀκτῶν αὐτομοιούμενος κατὰ 2 λεπτά κατ' ὀκτῶν ελαιῶν, δι' ἐκάστην κατὰ μίαν δραχμὴν αὐτομοιούσῃ τῆς μέσης ἀγοραίας τιμῆς τοῦ ελαίου. Ἄρθ. 2 Κ.Φ. Ἐλαίου κτλ.

Κατὰ τὸ ἄρθρον 7 τοῦ νόμου 4624, ἀπὸ 5 Μαΐου 1930 ἐπιβάλλεται ἑγγυὸς φόρος ἐπὶ τῶν ἐγχωρίων ἐλαιοπυρήνων τῶν μεταφερομένων ἢ ἐξαγόμενων ἐκ τῶν φορολογικῶν διαμερισμάτων τοῦ Κράτους ὁριζόμενος εἰς 3 ἐπὶ τοῖς χιλίοις ἐπὶ τῆς μέσης ἀγοραίας τιμῆς τοῦ πυρηγελίου. Προϋπολογισμὸς 1934-34. Ἀγγελόπουλου σ. 282.

295.— Τὸ Κεφάλαιον Β' τοῦ πρώτου μέρους— ἀρθ. 20-22 ρυθμίζει τὰ τοῦ φόρου τοῦ διυλισμένου ελαίου, εἰς τὰ ἐλαιουργεῖα μετὰ τελείων διυλιστηρίων. Ὁ φόρος εἰσπράττεται διὰ ζυγίσσεως ἐπὶ τῇ βίσει τοῦ εἰς αὐτὰ πρὸς ἐπιθλίψιν εἰσαγομένου ἐλαιοκάρου πρὸς παραγωγὴν ελαίου διυλισμένου. Ὅριζεται δὲ εἰς λεπτά 20 κατ' ὀκτῶν ελαίου, ἐφ' ὅσον ἡ μέση ἀγοραία τιμὴ ἦθελεν ὀρισθῆ εἰς δραχμὰς 10 κατ' ὀκτῶν καὶ εἰς λεπτά 15 ἐφ' ὅσον ἦθελεν ὀρισθῆ κατωτέρα τῶν 10 δραχμῶν. Ἄρθ. 20. Αὐτ.

296.— Τὸ Κεφάλαιον Γ' ἀρθρον 23 προβλέπει περὶ τοῦ φόρου ελαίου παραγομένου κατ' ἄλλον τρόπον, ὅχι ἐν ἐπιτοτριβείαις ἢ ἐλαιουργεῖαις. Ὁ ἑγγυὸς φόρος εἰσπράττεται ἐπὶ τῶν ελαιῶν πρὸς λεπτά 20 κατ' ὀκτῶν, ὅταν ὑπάρχῃ ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ δήμου ἐπιτοτριβεῖον ἐν ἐνεργίᾳ, πρὸς λεπτά 10 δὲ ὅταν δὲν ὑπάρχῃ τοιοῦτον.

297.— Τὸ Μέρος Δεύτερον τοῦ Κώδικος, ἀρθ. 33-41 ρυθμίζει τὴν φορολογίαν τοῦ ελαίου, ελαιῶν καὶ ἐλαιωδῶν προϊόντων τῆς Ἐπτανήσου, τῶν νήσων Κρήτης, Λέσβου, Χίου, Σάμου καὶ Θάσου καὶ τοῦ διαμερίσματος τῶν 12 τέως Δήμων τῆς Ἐπαρχίας Βόλου.

Ὁ φόρος ἐπιβάλλεται κατὰ τὴν διὰ θαλάσσης ἐξαγωγὴν εἰς τὴν ἄλλοδαπὴν ἢ μεταφορὰν αὐτῶν ἐντός τοῦ Κράτους, τοῦ δὲ διαμερίσματος τῶν 12 τέως Δήμων τῆς ἑπαρχίας Βόλου καὶ κατὰ τὴν διὰ ξηρᾶς ἐξαγωγὴν ἢ μεταφορὰν αὐτῶν ἐκ τοῦ διαμερίσματος τούτου.

Ἡ βεβαίωσις καὶ εἰσπραξίς τοῦ φόρου ἐνεργεῖται ἐν τοῖς Τελωνεῖοις, ἐπὶ δὲ τῶν διὰ ξηρᾶς ἐξαγομένων ἢ μεταφερομένων ἐκ τοῦ φορολογικοῦ διαμερίσματος τῶν 12 τέως δήμων τῆς ἑπαρχίας Βόλου διὰ τῶν ἐντεταλμέ-

νων ὀργάνων τοῦ Δημοσίου, καθ' ἣν στιγμὴν ἐξάγονται ἢ μεταφέρονται τὰ προϊόντα ταῦτα ἐκ τοῦ διαμερίσματος. Ἄρθ. 33 Κ.

798. — Ὁ φόρος, μετὰ μειώσεις διὰ τοῦ νόμου 4624, ὁρίζεται ὡς ἑξῆς: α') ἑλαίου (ἐλαιόλαδον) ἐν γένει, ἐν τῷ ὅποιῳ περιλαμβάνεται καὶ τὸ χονδρέλαιον, ἐπὶ τῆς μέσης ἀγοραίας αὐτοῦ τιμῆς 9%_ο. Διὰ τὰς περιφερείας Κερκίρας καὶ Λέσβου, 8%_ο. Ν. 4624 ἄρθ. 1 ἔδ. 2.

Ἀπὸ 1 Ἰουνίου 1930 ἰσχύει ἡ ἀτέλεια διὰ τὸ εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἐξαγόμενον ἑλαιον, διὰ τὰς νήσους Κέρκυραν, Παξούς, Κρήτην, Λέσβον, Λευκάδα, Ἰθάκην, Κεφαλληνίαν, Ζάκυνθον καὶ Σάμον. Ὡς ἀντιστάθμισμα τῆς ἀτελείας ταύτης προσηυζήθη ὁ φόρος τοῦ ἐκ τῶν ἄνω νήσων μεταφερομένου ἑλαίου ἐντὸς τοῦ Κράτους κατὰ 50%_ο. Ν. 4624 ἄρθ. 1-3. Αὐτ.

β') πυρηγέλαιον ἐπὶ τῆς μέσης ἀγοραίας αὐτοῦ τιμῆς 8,25%_ο.

γ') πυρηνέλαιον 3%_ο.

δ') ἑλαία 1%_ο, ἐπὶ τῆς μέσης τιμῆς τοῦ ἑλαίου.

ε') ἑλαιωσάπων 3,75%_ο, ἐπὶ τῆς μέσης ἀγοραίας τιμῆς τοῦ ἑλαίου.

ς') πυρηνοσάπων εἰς 15 λεπτὰ κατ' ὄγκον, ἐφ' ὅσον ἡ μέση τιμὴ τοῦ πυρηνέλαιου ἤθελεν ὀρισθῆ ἑὶς δρχ. 10 κατ' ὄγκον, ἀξιομισούμενος κατὰ 1%_ο λεπτόν κατ' ὄγκον δι' ἐκίστην κατὰ μίαν δραχμὴν ἀξιομίσωσιν τῆς μέσης τιμῆς τοῦ πυρηνέλαιου. Κώδικας ἄρθρ. 23, Ν. 4624 ἄρθρον 1. Ἀγγελοπούλου σ. 282.

799. — Τὸ ἐδάφιον 3 τοῦ ἄρθρ. 1 τοῦ ν. 4624 ὀρίζει: Τὰ φορολογικὰ ποσοτὰ τῶν προσθέτων φόρων τῶν ἐπιλογιζομένων ἐπὶ τοῦ δημοσίου φόρου, οἵτινες ἔχουσι ἐκχωρηθῆ πρὸς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν ἢ ἄλλο πιστωτικὸν ἴδρυμα πρὸς ἀσφάλειαν ἢ ἐκμηρέσειν συνομολογηθέντων δανείων, θέλουσι ἐξακολουθῆσαι ὑπολογίζεσθαι ἀπὸ τῆς ἰσχύος τοῦ παρόντος ἐπὶ τοῦ δημοσίου φόρου τοῦ ἰσχύοντος πρὸ τῆς διὰ τοῦ παρόντος μειώσεως.

Καὶ τὸ ἐδάφιον 4: Ἡ κατὰ προηγουμένην παράγραφον (ἀτέλεια διὰ τὸ εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἐξαγόμενον ἑλαιον, ἀξίως τοῦ φόρου τοῦ ἐντὸς τοῦ Κράτους μεταφερομένου ἑλαίου, διὰ τὰς σημειωθείσας νήσους) ἀξιομίσωσις τοῦ ποσοτοῦ τοῦ κυρίου δημοσίου φόρου οὐδεμίαν ἀξιομίσωσιν συνεπάγεται τῶν συμπαραμαρτούντων προσθέτων φόρων, οἵτινες θὰ εἰσπράττωνται ὡς καὶ πρὸ τῆς τοιαύτης ἀξιομίσωσεως.

800. — *Φορολογία σπορελαίων.* Κατὰ τὸ ἄρθρον 7, 1 τοῦ νόμου 3755 ἀπὸ 12 Ἰαν. 1920, ἐπιβάλλεται δημόσιος φόρος ἐπὶ τῶν ἐν τῷ Κράτει παραγομένων σπορελαίων, οἷσιν τὸ ποσοστὸν ὁρίζεται ἴσον πρὸς τὸ ἐκίστατον ἰσχύον ποσοστὸν τοῦ φόρου ἐπὶ τοῦ ἐξ ἑλαίου παραγομένου ἑλαίου τῶν περιφερειῶν, εἰς ἃς ὁ φόρος οὗτος εἰσπράττεται ἐν τοῖς ἐπιμοιραβείοις.

801. — *Ἡ δημοικὴ καὶ κοινοικὴ φορολογία.* Προβλέπεται ὑπὸ τῆς νομοθεσίας ὑπὸ μορφῇν προσθέτου εἰς τὴν δημοσίαν, συμβεβαιουμένη καὶ συνεπαρατιτομένη μετ' αὐτῆς καὶ αὐτοτελεῆς.

Ὑπάρχει πρόσθετος ὑποχρεωτικὴ, παγία ἐκ τοῦ νόμου, καὶ προαιρετικὴ.

802. — *Πρόσθετος παγίως ἐκ τοῦ νόμου ἐπιβεβλημένη.* Περὶ

ταύτης διαλαμβάνουν αἱ διατάξεις τοῦ κώδικος περὶ τῆς δημοσίας φορολογίας καί, εἰς συμπλήρωσιν αἱ διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 371 ἐκ τοῦ κώδικος τῆς νομοθεσίας περὶ δήμων καὶ κοινοτήτων. Τὸ Κεφάλαιον Δ' τοῦ Πρώτου Μέρους τοῦ κώδικος τῆς δημοσίας φορολογίας ὑπὸ τίτλον «Δημοτικὴ εἰσφορὰ» καὶ ἀρθρον, μόνον, 24, ἐπαναλαμβάνον τὸ ἀρθρον 21 τοῦ ΓΥΘ' νόμου, ὀρίζει: Μετὰ τοῦ κατὰ τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 1-23 τοῦ παρόντος νόμου δημοσίου φόρου ἐπὶ τοῦ ἐλαίου καὶ τῶν ἐλαιῶν συμβεβαιοῦνται καὶ συνεισπράττεται προσθέτως ὑπὲρ του οἰκείου δήμου ἢ κοινότητος δημοτικὴ εἰσφορὰ ὀριζομένη εἰς τὸ 1), τοῦ δημοσίου φόρου. Συνεννοιαζέται δὲ μετὰ τοῦ δημοσίου φόρου καὶ εἰσπράττεται...

Τὸ ἀρθρον τοῦτο προβλέπει περὶ εἰσφορᾶς παγίας ὑπὲρ τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων, προσθέτου εἰς τὸν δημοσίον φόρον κατὰ τὸ Α' Μέρος τοῦ Κ. Φ. Ἐλαίου καὶ ἐλαιῶν, ὡς ἐφαρμόζεται ἐν Παλαιᾷ καὶ Νέῃ Ἑλλάδι—πλὴν Ἐπτανήσου, τῶν Νήσων Κρήτης, Λέσβου, Χίου, Σάμου καὶ Θάσου καὶ τοῦ διαμερισματος τῶν 12 τέως Δήμων τῆς Ἐπαρχίας Βόλου: φόρος ἐν τοῖς ἐλαιωτριβείοις δι' ἐνοικιάσεως, φόρος διυλισμένου ἐλαίου, φόρος ἐλαίου παραγομένου κατ' ἄλλον τρόπον.

Εἰς τὸ ἀρθρον τοῦτο, 24 τοῦ Κώδικος φορολογίας ἐλαίου κτλ. ἀντικρίνεται ἡ § 1 τοῦ ἀρθρου 371 καὶ τὸ ἀρθρον 372 (ὡς πρὸς τὸν φόρον διυλισμένου ἐλαίου) τοῦ Κώδικος περὶ Δήμων καὶ Κοινοτήτων.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν φορολογίαν, ἐλαίου, ἐλαιῶν καὶ ἐλαιωδῶν προϊόντων τῆς Ἐπτανήσου, τῶν νήσων Κρήτης, Λέσβου, Χίου, Σάμου καὶ Θάσου καὶ τοῦ διαμερισματος τῶν 12 τέως Δήμων τῆς Ἐπαρχίας Βόλου, περὶ οὗ διαλαμβάνει τὸ Μέρος Δεύτερον τοῦ Κ. Φ. Ἐλαίου κτλ., μεταξὺ τῶν διατάξεων ταύτων δὲν ὑπάρχει ἡ προβλεπόμενα περὶ προσθέτου παγίας εἰσφορᾶς ὑπὲρ τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων τῶν ὡς ἄνω φορολογικῶν διαμερισμάτων, καὶ τοῖς ἴσχυεν αὕτη, πρὸ καὶ κατὰ τὴν κωδικοποίησιν τοῦ 1929 τῶν διατάξεων περὶ δημοσίας φορολογίας τοῦ ἐλαίου κτλ. προβλεπομένη ὑπὸ διατάξεων τῆς δημοτικῆς νομοθεσίας.

Τὸ ἀρθρον 18 Ν. Δ. 4 Δεβρίου 1925, ἤδη § 3 τοῦ ἀρθρου 371 τοῦ Κ. Δ. καὶ Κ. Νομοθεσίας ὀρίζει: Μετὰ τοῦ δημοσίου φόρου ἐπὶ τοῦ ἐλαίου, ἐλαιῶν καὶ ἐλαιωδῶν προϊόντων Κρήτης, Χίου, Σάμου, Θάσου, Γυθείου καὶ Οἴτου καὶ εἰς τοὺς δώδεκα πρώην δήμους τῆς ἐπαρχίας Βόλου, συμβεβαιοῦνται καὶ συνεισπράττεται ὑπὲρ τῶν οἰκείων δήμων καὶ κοινοτήτων πρόσθετος φόρος ἴσος πρὸς τὸ ἐν πέμπτον τοῦ δημοσίου τοιοῦτου.

Κατὰ τὴν κωδικοποίησιν δὲ τοῦ 1926 περιελήφθη καὶ γενικὴ διάταξις, τὸ ἐπόμενον 372 ἀρθρον ὀρίζον: Ἐν αἷς περιφερείαις ἠθέλην ἐφαρμοσθῆναι τὸ ἀρθρον 20 τοῦ Νόμου ΓΥΘ'—ἤδη ἀρθρον 33, ἐξ οὗ ἀρχίζει τὸ Δεύτερον Μέρος τοῦ Κώδικος φορολογίας ἐλαίου κτλ.—περὶ ἐξαιρετικῆς (οὕτως ὀνομαζέτο τότε) φορολογίας τοῦ ἐλαίου καὶ ἐλαιῶν κατὰ τὴν ἐξαγωγήν ἢ μεταφορὰν, ὡς τοῦτο ἐτροποποιήθη μεταγενεστέρως, ὁ μετὰ τοῦ δημοσίου φόρου ἐπὶ τοῦ ἐλαίου καὶ τῶν ἐλαιῶν συμβεβαιοῦμενος καὶ συνεισπραττόμενος

δημοτικός ἢ κοινοτικός φόρος ὀρίζεται ἴσος πρὸς τὸ ἐν πέμπτον τοῦ δημοσίου τοιούτου.

803.— Ὄθεν εἰσπράττεται, παγίως ἐκ τοῦ νόμου ἐπιβεβλημένος, εἰς ἀπάσας τὰς περιφερείας, ὑπὲρ τῶν οἰκείων δήμων καὶ κοινοτήτων, πρόσθετος τῷ δημοσίῳ φόρος, ἴσος δὲ πρὸς τὸ ἐν τέταρτον τοῦ δημοσίου, ὅπου εἰσπράττεται κατὰ τὸ σύστημα φορολογίας ἐν τοῖς ελαιωτριβείοις, ἧτις διατίθεται δι' ἐνοικίασεως, ἴσος δὲ πρὸς τὸ ἐν πέμπτον τοῦ δημοσίου φόρου, ὅπου οὗτος εἰσπράττεται ἐν τοῖς τελωνείοις, κατὰ κανόνα.

804.— **Σπορέλαια.** Κατὰ τὸ ἄρθρον 7,2 τοῦ ν. 3755 μετὰ τοῦ δημοσίου φόρου συνεπιβάλλονται ἐπίσης, συμβεβαιοῦνται καὶ συνεισπράττονται καὶ πάντες οἱ κατὰ περιφερείας λαχόντες ἐκάστοτε καὶ ἐπιβεβλημένοι ἐπὶ τοῦ ἐξ ελαίων παραγομένου ελαίου πρόσθετοι φόροι... » Ὡστε καὶ ἡ κατὰ τὸ ἄρθρον 24 τοῦ κώδικος φορολογία ελαίου δημοτικὴ εἰσφορά ἴση πρὸς τὸ 1/1 τοῦ δημοσίου φόρου.

805.— β'. **Πρόσθετος προαιρετικὴ.** Περὶ τυχῆς προβλέπει τὸ ἄρθρον 340 τοῦ κώδικος ὁρῆζον: Ἐπιτρέπεται νὰ ἐπιβάλλεται, ἀντὶ τοῦ κατὰ τὸ ἄρθρον 341α τοῦ κώδικος δημοτικοῦ ἢ κοινοτικοῦ φόρου—αὐτοτελοῦς προαιρετικοῦ—πρόσθετος τῷ δημοσίῳ. Ὄθεν ἡ πρόσθετος δύναται νὰ ἐπιβληθῆ μόνον καθ' ἣν περίπτωσιν ὁ δῆμος ἢ ἡ κοινότης δὲν κάρη χρῆσιν τοῦ ἐκ τοῦ ἄρθρου 341 δικαιώματος πρὸς ἐφαρμογὴν τῆς προαιρετικῆς αὐτοτελοῦς φορολογίας. Συνεπῶς ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ ἐνός ἐκ τῶν δύο φόρων—προαιρετικοῦ τοῦ ἄρθρου 341 α, προσθέτου τοῦ ἄρθρου 340, ἀποκλείει τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἄλλου. Ὡστε δὲν πρόκειται περὶ τριπλῆς, δημοτικῆς ἢ κοινοτικῆς, φορολογίας τοῦ ελαίου καὶ τῶν ελαιωδῶν προϊόντων, ἀλλὰ μόνον περὶ διπλῆς. Ὄδην. Ἐνώσεως τῶν Δήμων καὶ Κοινοτήτων τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ τοῦ σχεδίου προϋπολογισμοῦ τῶν Δήμων. Ἐπιθ. Τοπ. Αὐτ. 1932 σ. 274.

806.— Ἡ διατύπωσις τοῦ ἄρθρου 340 τοῦ κώδικος ἀνταποκρίνεται εἰς τὴν κατάστασιν, ρευστὴν, καθ' ἣν ἐποχὴν ἐγένετο ὁ νόμος 2435, ὅτε δὲν εἶχε συστηματοποιηθῆ κατὰ τινα ὀριστικὸν καὶ ὁμοιόμορφον τρόπον ἡ δημοσία φορολογία τοῦ ελαίου. Καὶ φυσικὰ, δὲν προσαρμύζεται πρὸς τὸν ἤδη κώδικα τῆς δημοσίας φορολογίας. Ὅπως δὲποτε οἱ ὀρισμοὶ καὶ ἡ ἐννοια αὐτῶν εἶναι σαφεῖς: Ἐπιτρέπεται προαιρετικὴ πρόσθετος εἰς τὴν δημοσίαν φορολογίαν τοῦ ελαίου, ελαιῶν καὶ ελαιωδῶν προϊόντων εἰς ἀπάσας τὰς περιφερείας, ποικίλλει ὅμως κατ' ἀνώτατον ὄριον ποσοστοῦ.

Διὰ τὰς περιφερείας, ἐν αἷς ὁ δημοσίος φόρος διατίθεται δι' ἐνοικίασεως, κατὰ τὸ σύστημα τοῦ Πρώτου Μέρους τοῦ Κ. Φ. Ἐλαίου κ.τ.λ. ὁ πρόσθετος προαιρετικὸς δημοτικὸς ἢ κοινοτικὸς δὲν δύναται νὰ ὑπερβῆ τὰ 20% τοῦ δημοσίου φόρου. Ἄρθ. 340 1-α Κώδιξ φορολογίας ελαίου, ελαιῶν καὶ ελαιωδῶν προϊόντων. Ἄρθ. 24 ἕκδοσις: Πρόσθετοι φόροι ἐπὶ τοῦ δημοσίου.

Διὰ τὰς περιφερείας, ἐν αἷς τὰ προϊόντα ταῦτα φορολογοῦνται ἐν τοῖς τελωνείοις, ἡ πρόσθετος φορολογία δὲν δύναται νὰ ὑπερβῆ ἐν Λακωνικῇ,

Κρήτη, Λέσβος, Χίος, Θάσος και Σάμος τὰ 40 ἑκατοστά, ἐν δὲ ταῖς λοιπαῖς περιφερείαις τὰ 20 ἑκατοστά τοῦ δημοσίου φόρου. *Αρθ. 34, 1-β. Κ. Φ. *Ἐλάσιον. *Αρθ. 35. «Εἰδικοὶ πρόσθετοι φόροι, ὑποτηρ. Πρόσθετος δημοτικός ἢ κοινοτικός φόρος δυνάμει τοῦ άρθρου 340 τοῦ Κ. Δ. Κ. ἐπιβαλλόμενος εἰς ἀπίσας τὰς περιφερείαις καὶ ποικίλλων κατὰ τὸ ποσοστὸν, ὅσοι εἰς ἄλλας περιφερείαις ὑπολογίζεται ἐπὶ τοῦ δημοσίου φόρου καὶ εἰς ἄλλας κατ' ὁκάν, ὅποτε τοῦτο εἶναι διάφορον κατ' εἶδος προϊόντος. Οὕτως εἰς τὴν *Ἐπαύνησον τὸ ποσοστὸν ποικίλλει κατὰ τελωνεῖον ὑπὸ 15-20% τοῦ δημοσίου φόρου καὶ ἀπὸ 2-10 λεπτὰ κατ' ὁκάν. Εἰς τὰς περιφερείαις Λέσβου, Σάμου, Χίου, Θάσου εἰς 20% τοῦ δημοσίου φόρου, ὡς καὶ εἰς τὴν Κρήτην, ἐξαίρεσι τῶν Χανίων, ὅπου εἰσπράττεται ἐπιπρόσθετος δημοτικός φόρος κατ' εἶδος προϊόντος ὑπὸ 45-72 λεπτὰ κατ' ὁκάν' εἰς τὴν περιφερείαν Βόλου τὸ ποσοστὸν ἀνέρχεται εἰς 40% τοῦ δημοσίου φόρου».

307.—Ὁ πρόσθετος φόρος, δι' ᾧ περιφερείαις προβλέπεται τὸ ἄρθρον 340, 1-α', δηλαδὴ ὅταν ὁ δημοσίος φόρος διατίθεται δι' ἑνοικιάσεως, ἐπιβάλλεται κατὰ πρόφην δημοτικῆς περιφερείαις, ἐάν ψηφισθῇ ὑπὸ τοῦ ἴ, τοῦλάχιστον τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν συμβουλίων τῶν ἐλαιοπαραγωγῶν δήμων καὶ κοινοτήτων τῆς πρόφην δημοτικῆς περιφερείαις. *Αρθ. 340-1-α'.

Δι' ᾧ περιφερείαις προβλέπεται τὸ ἐπόμενον β' ἐδάφιον, ὅπου ἡ φορολόγησις ἐνεργεῖται εἰς τὰ τελωνεῖα, ὁ πρόσθετος ἐπιβάλλεται κατὰ τὰς διὰ τὸν ἀντίστοιχον δημοσίον φόρον ὁρισμέναις ἢ ὁριθησομέναις περιφερείαις, ἐάν ψηφισθῇ ὑπὸ τοῦ ἴ, τοῦλάχιστον τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν συμβουλίων τῶν ἐλαιοπαραγωγῶν δήμων καὶ κοινοτήτων τῆς οἰκείας περιφερείαις.

308.—Ἐν περιπτώσει ἀσυμφωνίας τῶν δημοτικῶν καὶ κοινοτικῶν συμβουλίων ὡς πρὸς τὸν καθορισμὸν τοῦ φορολογικοῦ ποσοστοῦ κανονίζει αὐτὸ ὁ *Υπουργὸς τῶν *Ἐσωτερικῶν ἢ ὁ Γενικὸς Διοικητὴς μετὰ γνωμοδότησιν τοῦ Νομάρχου. *Αρθ. 340-2.

309.—Αἱ πρόσδοσις ἐκ τῶν προσθέτων τούτων φόρων, κατὰ καιροὺς διαφέρονται εἰς τοὺς δικαιούχους δήμους καὶ κοινότητες ὑπὸ τῆς κατὰ τὸ ἄρθρον 374 τοῦ Κώδικος *Ἐπιτροπῆς καὶ κατὰ τὰ ἐν τῷ αὐτῷ ἄρθρῳ ὁριζόμενα. *Αρθ. 340-4, 374.

IV. *Ἐπὶ κληρονομίαν, κληροδοσίαν, αἰτίῃ θανάτου δωρεῶν

Ν. 3068 ἄρθρον 25 § 3.

310.—Διὰ τοῦ νόμου τούτου ἐπεγράφη, ἵνα διὰ διατάγματος ἐκδιδόμενου τῇ προτάσει τῶν *Υπουργῶν ἐπὶ τῶν *Ἐσωτερικῶν καὶ Οἰκονομικῶν Ἐξουσιοδοτηθῶν οἱ δήμοι καὶ κοινότητες, ὅπως δι' ἀποφάσεως τῶν συμβουλίων ἐπιβάλλωσι καὶ ἐπ' ὠφελείῃ των πρόσθετον φόρον ἐφ' ἐκείστῃ κατὰ κληρονομίαν, κληροδοσίαν ἢ αἰτίῃ θανάτου δωρεῶς μεταβιβάσεως περιουσίας, μὴ δυνάμενον νὰ ὑπερβῇ τὸ ἐν δέκατον τοῦ ἐν ἐκείστῃ συγκριμένη περιπτώσει ὀφειλομένον δημοσίου φόρου. Διάταγμα δυνάμει τοῦ

νόμου ἐκδοθέν, ἀπὸ 10-8-1932, ἐκανόνισε τὰ τῆς ἐκτελέσεως τῆς διατάξεως, τὸν τρόπον βεβαιώσεως καὶ εἰσπραξέως τοῦ προσθέτου φόρου ὡς καὶ τὰ τῆς ἀποδόσεως αὐτοῦ εἰς τοὺς δήμους καὶ τὰς κοινότητας.

§ 11.— Δικαιούχος εἶναι ὁ δῆμος ἢ ἡ κοινότης τῆς τελευταίας ἐν Ἑλλάδι κατοικίας τοῦ κληρονομουμένου ἢ δωρητοῦ. Ἄν δὲν ἔχη ἐν Ἑλλάδι τὴν τελευταίαν του κατοικίαν, ἐφ' ὅσον μὲν ἦτο Ἕλλην ὑπήκοος δικαιοῦχος εἶναι ὁ δῆμος ἢ ἡ κοινότης, ἥς ἐτύγγανε δημότης καὶ ἐν ἐλλείψει ἢ ἐν ἀγνοίᾳ τῆς δημοτικότητος ὁ δῆμος Ἀθηναίων, ἐφ' ὅσον δὲ ὁ κληρονομούμενος ἢ δωρητὴς δὲν ἦτο Ἕλλην ὑπήκοος, δικαιοῦχος εἶναι ὁ δῆμος ἢ ἡ κοινότης τοῦ τόπου ἐνθα κεῖται ἡ φορολογητέα περιουσία ἢ (ἐφ' ὅσον αὐτὴ κεῖται εἰς περιφέρειαν πλειόνων δήμων ἢ κοινοτήτων) τὸ μεγαλύτερον μέρος αὐτῆς. Ἄρθ. 2. Δ.

Εἰς περιπτώσιν καθ' ἣν ἡ φορολογητέα περιουσία κεῖται ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει οἷχι εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ κατὰ τὸ ἄρθρον 2 δικαιοῦχου δήμου ἢ κοινότητος, ἀλλ' ἑτέρου, ὁ δῆμος ἢ ἡ κοινότης τοῦ τόπου ἐνθα κεῖται ἡ φορολογητέα περιουσία ἢ μέρος αὐτῆς δύναται, ἐφ' ὅσον ἔχει ἐπιβάλλει τὸν φόρον, νὰ ζητήσῃ παρὰ τοῦ εἰσπραξάντος τὸν φόρον δήμου ἢ κοινότητος τὴν ἀπόδοσιν μέρους τοῦ φόρου τούτου ἀνάλογον πρὸς τὴν ἀξίαν τῆς ἐν τῇ περιφέρειᾳ του κειμένης περιουσίας. Ἡ αἴτησις αὕτη εἰσάγεται εἰς τὴν κατὰ τὸ ἄρθρον 374 τοῦ κώδικος Ἐπιτροπῆν, συγκροτουμένην ἐν τῇ ἔδρῳ τῆς Νομαρχίας, ἐν τῇ περιφέρειᾳ τῆς ὁποίας κεῖται ἡ ἐνεργήσασα τὴν βεβαίωσιν τοῦ φόρου Οἰκ. Ἐφορεία. Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δύναται, παρεκκλίνουσα ἀπὸ τῶν διατάξεων τοῦ ἄρθρου 2 νὰ διατάξῃ τὴν ἀπόδοσιν τοῦ ἀναλόγου μέρους εἰς τὸν αἰτήσαντα δῆμον ἢ κοινότητα.— Ἄρθ. 4. Δ.

§ 12.— Ἐγκύκλιος τοῦ Ὑπ. Ἐσωτερικῶν, 25 1925, συμπληρώνει τὸ Διάταγμα, λέγουσα ὅτι ἡ ἀρμοδιότης τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ ἄρθρου 374 ἀναφαίνεται ἴσῃ μόνον ἐπὶ προσφυγῇ τοῦ ἐνδιαφερομένου δήμου ἢ κοινότητος ἀλλὰ καὶ αἰτήσῃ τοῦ Νομάρχου, εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ ὁποίου κεῖται ὁ ἀδικουόμενος δῆμος.— Β, 4.

§ 13.— Θὰ ἠδύνατο νὰ λεχθῆ, ὅτι καὶ τὸ Διάταγμα συμπληρώνει τὸν νόμον. Δὲν κανονίζει δηλαδὴ ἀπλῶς, κατὰ τὴν ἐξουσιοδότησιν τοῦ νόμου, τὰ τῆς βεβαιώσεως καὶ εἰσπραξέως τοῦ προσθέτου δημοτικοῦ φόρου. Πρόκειται περὶ τῶν διατάξεων τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ διατάγματος, αἵτινες ὀρίζουν τίς ὁ δικαιοῦχος τοῦ προσθέτου φόρου δῆμος ἢ κοινότης. Τὸ ἄρθρον 4 προσπαθεῖ νὰ καλύψῃ τὰ ἀσθενῆ σημεῖα τοῦ ἄρθρου 4, ὡς πρὸς τὸ δικαίωμα ἐπὶ τὴν ἀπόληψιν τοῦ φόρου. Ἄλλ' ἡ διάταξις ἐκείνη τοῦ ἄρθρου 2 περὶ δικαιωμάτων τοῦ δήμου Ἀθηναίων εἶναι κανονιστικὴ ἐννοίας, ἥτις ἐπάσχει εἰς τὸν νόμον, λεπτομέρεια αὐτῆς, τὴν ὁποίαν ἐξουσιοδοτήσις ἐδόθη νὰ ἀναλύσῃ ἐκτελεστικὸν διάταγμα; Ἡ μήπως τὸ διάταγμα ἐκφράζει τι πλεόν τοῦ ὅ,τι ἠθέλησεν ὁ νόμος;

Εἰς τὸν νόμον ὑπάρχει διάταξις, καθ' ἣν, ὑπὸ ἀναλόγους περιστάσεις τοῦ κληρονομουμένου, ἀρμόδιος Οἰκ. Ἐφορῆς, πρὸς βεβαίωσιν τοῦ φόρου

είναι ὁ τῆς Ἀττικῆς ἢ ὁ ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν ὀριζόμενος. Ἄλλ' ἡ ἔννοια δὲν μένει ἡ αὐτὴ εἰς τὸ άρθρον 2 τοῦ διατάγματος, ἀπὸ ἀναγκαστικῆς, δημιουργεῖ δικαιώματα, καὶ τὸ ζήτημα εἶναι ἂν αὐτὸ γίνεται οὐχὶ ἀνευ αὐθαιρεσίας.

Πρόκειται, ὡς ἐννοεῖται ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐκτεθέντων, περὶ τοῦ ζητήματος τῆς χωρικῆς βάσεως, τίτλου, προσαρμογῆς, τῶν τοπικῶν φόρων, καὶ τῶν δυσχερειῶν, εἰς ἃς προσκρούει ἡ φορολογία ἐπὲρ τοπικῶν ὀργανισμῶν ὑπομορφήν προσθέτου εἰς ἀντιστοιχοῦς δημοσίους φόρους, ἀξιών, συνθετικοῦ, ἔμπορικῶν ἐπιχειρήσεων.

Διὰ τὸν κρατικὸν φόρον, ὀλίγον ἐνδιαφέρει τὸ ὅτι εἰς φορολογούμενος θέλει καταβάλλει τὴν εἰσφορὰν του εἰς τὴν δεῖνα κοινότητα ἢ μίαν ἄλλην, ἀλλὰ διὰ τὸν κοινοτικὸν φόρον εἶναι οὐσιώδες, ὅπως ἕκαστος εἰσφέρει διὰ τὰς δαπάνας τῆς τοπικῆς ὀλότητος ἐναντι τῶν ὀφελημάτων, ἅτινα ἀποκομίζει ἐκ τῆς ὀργανώσεως τῶν τοπικῶν ἐπιχειρήσεων. Ὑπὸ τοιοῦτους ὄρους, παρατηροῦν, πῶς θὰ νοηθῆ ὁ φόρος πρόσθετος εἰς τὸν δημοσίον λ.χ. ἐπὶ τῶν ἀξιών; Ἐν τίνι τίτλῳ, ἐν τίνι δικαιώματι, ἐν ὀνόματι τίνος παρασχεθείσης ἐπιχερείας, τὸ κοινὸν μᾶς, μετοχῆς, μῆς ὁμολογίας ἔθνικῶν θανείων ἤθελε θιγῆ ὑπὸ τοῦ τοπικοῦ φόρου; Καὶ δέχονται, ὡς εἶδομεν, ὅτι τοιαῦτα εἰσοδήματα μόνον ὑπὸ τὴν μορφήν κοινοῦ κεφαλαίου, ὅλων τῶν κοινοτήτων τῆς χώρας, δύναται νὰ φορολογηθῶσιν; Brassaud σ. 125, 126.

814. — Ὁ δημόσιος φόρος τῶν κληρονόμων κτλ. ἐπιβάλλεται ἐπὶ τῆς κατὰ τὸν χρόνον τοῦ θανάτου τοῦ κληρονομομένου περιουσίας ὡς ἐξενδύσκειται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ νόμου, εἶναι δὲ κλιμακωτῶς προσθετικὸς. Ἐκάστη κληρονομικὴ μερὶς κατανέμεται εἰς κλιμάκια, δι' ἕκαστον δὲ κλιμάκιον ὑπολογίζεται κχωρισμένως ὁ φόρος βάσει τοῦ ἀντιστοιχοῦντος εἰς τὸ κλιμάκιον φορολογικοῦ συντελεστοῦ. Ὁ συντελεστὴς ποικίλλει καὶ ἀναλόγως τοῦ βαθμοῦ τῆς πρὸς τὸν κληρονομοῦμενον συγγενικῆς σχέσεως τοῦ κληρονόμου ἢ κληροδόχου. Ὁ πίναξ περιλαμβάνει 28 κλιμάκια καὶ ὁ συντελεστὴς ἀρχίζει ἀπὸ 2 καὶ ἀπέροχεται εἰς 15 ἐπὶ κληρονομιῶν, κληροδοσιῶν καὶ δωρεῶν.

Διὰ τὸ ἔτος 1931, ἐψήφισαν τὸν φόρον 1379 κοινότητες.

Β'. Προαιρετικοὶ αὐτοτελεῖς δημοτικοὶ καὶ κοινοτικοὶ φόροι

815. — 1. Ἐπὶ τῶν προϊόντων γῆς ἐν γένει, βοσκησίμων γαιῶν, διαιωμένων ζώων, Ἐπὶ ἰχθύων.

α') Ἐπὶ τῆς ἀξίας τῶν ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ δήμου ἢ τῆς κοινότητος παραγομένων προϊόντων γῆς ἐν γένει συμπεριλαμβανομένων τῶν μελισσοκομικῶν, τοῦ γλεύκου, τῶν κουκουλιῶν, τῆς σταφίδος, τῶν σῦκων καὶ τῶν δασικῶν προϊόντων.

Ὁ φόρος οὗτος δὲν δύναται νὰ ὑπερβῆ τὰ δύο ἐπὶ τοῖς ἑκατὸν ἐπὶ τῆς ἀξίας τῆς παραγωγῆς, τὰς δέκα δραχμὰς κατὰ χιλιόλιτρον διὰ τὴν σταφίδα καὶ τὰς δύο δραχμὰς κατὰ σιατῆρα διὰ τὰ σῦκα.

816.— 1. *Ἐπὶ τῶν προϊόντων γῆς.* Ὁ νόμος ΔΝΖ' εὔρεν ἐν ἰσχύϊ δημοτικῶν φόρων ἐπὶ τῶ ἀροτριώντων κτηνῶν, ἀντιπροσωπεύοντα φορολογίαν τῶν δημητριακῶν καρπῶν. Διὰ τοῦ ἀρθρου 59 ὡς ἐτροποποιήθη εἰσὶν ἀμέσως διὰ τοῦ ἀρθρου 23 τοῦ ν. 641, ἐπετρέπεται: Ἄμεσος δημοτική ἢ κοινοτική φορολογία, ἐπιβαλλομένη ἀνευ ἐξαιρέσεως, ἐπὶ τῶν μὴ ὑποκειμένων εἰς ἄμεσον δημοσίαν φορολογίαν προϊόντων τῆς γῆς, τῶν μηδὲν φορολογουμένων εἴτε διὰ τοῦ φόρου τῶν ἀροτριώντων κτηνῶν εἴτε ἄλλως. Ἔδ. 1.

Ὅθεν δὲν ἠδύνατο νὰ ἐπιβληθῇ δημοτικὸς ἢ κοινοτικὸς φόρος: ἐπὶ τῶν μελισσιῶν καὶ ἄλλων ἀντικειμένων, ἅτινα δὲν εἶναι προϊόντα τῆς γῆς· οὐδ' ἐπὶ τῶν δημητριακῶν καρπῶν, διότι οὗτοι ἐφορολογοῦντο διὰ τοῦ φόρου ἐπὶ τῶν ἀροτριώντων κτηνῶν. Εἶναι δὲ δημητριακοὶ καρποὶ ὁ παντὸς εἶδος σίτος, ὁ σμιγός, ἡ κριθή, ἡ αἰκαλὶς, ἡ βρώμη ὁ ἀραβσίτου, τὸ καλαμβάκιον, τὸ ὄρυζον καὶ τὸ σῆσαιον.

Προϊόντα γῆς, ἐφ' ὧν ἠδύνατο νὰ ἐπιβληθῇ ἢ ὡς ἀναί φορολογία ὑπὸ τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων, ἀπέμεινον: ὁ καπνός, τὸ τριφυλλίον, ὁ βάμβαξ, τὰ προϊόντα τῶν μπασιανίων καὶ λυχανοκήπων, αἱ σταφυλαί, τὸ ἐκ σταφυλῶν γλυκὸς (ἐφ' ὅσον δὲν φορολογοῦνται αἱ σταφυλαί) τὰ προϊόντα τῶν ὀπωροφόρων δένδρων, ἐφ' ὅσον δὲν ὑπέκειντο εἰς τὸν φόρον τῶν περιβληθῶν κ.τ.λ. Ὁδηγ. Ὑπ. Ἔσ. 20-1915, 79.

817.— Ὁ νόμος 2435 προσαρμόζων τὴν ἄμεσον δημοτικὴν καὶ κοινοτικὴν φορολογίαν εἰς τὴν δημοσίαν ἐπὶ τῶν καθαρῶν προσόδων, δὲν ἐπέτρεψεν, ὡς εἶδομεν, τὴν ἐπιβολὴν προσθέτου εἰς τὸν δημοσίον ἐπὶ τῶν γεωργικῶν κερδῶν, διότι δὲν θά ἦτο παραγωγικὸς διὰ τὰς κοινότητας. Ἀλλὰ παρέσχε τὸ δικαίωμα ἐπιβολῆς αὐτοτελοῦς δημοτικοῦ ἢ κοινοτικοῦ φόρου ἐπὶ τῶν προϊόντων τῆς γῆς καὶ τῶν ζώων.

818.— Κατὰ τὸ ἀρθρον 8 τοῦ νόμου 2435 ἠδύνατο νὰ φορολογηθῶσι, δι' αὐτοτελοῦς φόρου, παντὰ ἐν γένει τὰ προϊόντα τῆς γῆς, πλὴν τῶν βασικῶν προϊόντων, τοῦ καπνοῦ, τῆς σταφίδος Πελοποννήσου, Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας καὶ φθιώτιδος καὶ Φωκίδος, τῶν σύκων, προϊόντων φορολογουμένων κατ' ἄλλας διατάξεις τοῦ νόμου ΔΝΖ', ὡς ἐτροποποιήθη, ἢ δυνάμει ἄλλων εἰδικῶν.

Ἡ κωδικοποίησις τοῦ 1926, κατὰ τὰς πρὸ αὐτῆς τροποποιήσεις, ἐξήρει τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ἀρθρου 341 τὰ βασικὰ προϊόντα, τὴν σταφίδα Πελοποννήσου κτλ. καὶ τὰ σύκα, τὸν καπνόν. Ἄρθρ. 346.

819.— Ὡς ἤδη διεμορφώθησαν αἱ διατάξεις, μετὰ τὰ ἀρθρα 24 καὶ 25 τοῦ νόμου 4108 τὸ ἀρθρον 341 δὲν ἔχει ἐφαρμογὴν ἐπὶ τῶν βασικῶν προϊόντων, ἐφ' ὅσον εἰσπράττεται ὁ κατὰ τὸ ἀρθρον 336 τοῦ κώδικος φόρος καὶ ἐπὶ τοῦ καπνοῦ.

820.— Γεωργικὰ προϊόντα εἶναι ὅσα θεωροῦνται ὡς τοιαῦτα καὶ κατὰ τὸν νόμον 2647 περὶ φορολογίας τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς, ἦτοι τὰ

δημητριακά, όσπριώδη, βιομηχανικά, χορτονομικά, άμπελοφυγικά, νοσηλά καρποί, έσπεριδοειδή, κηπουρικά (έν οίς καί τά πεπονειδή) άνθοκυκλή, μελισσοκομική, σφροτροφική. Ο δημοτικός ή κοινοτικός φόρος δύναται νά επιβληθῆ είτε επί όλων έν γένει τών γεωργικών προϊόντων είτε επί ώρισμένης ομάδος, π. χ. τών δημητριακών, τών όσπριωδών, τών χορτονομικών, τών άμπελοφυγικών κτλ. Έγκ. Υπ. 10 1923. Έπιθ. Τ. Αὐτ. 1923 σ. 177.

§ 21. — Ο δημοτικός ή κοινοτικός φόρος επί τών γεωργικών προϊόντων παρουσιάζει μέγα ένδιαφέρον, διότι άφορῆ εις τόν άγκον τών μικρών άγροτικών κοινοτήτων, αίτινες δέν διαθέτουν άλλην αξιόλογον πηγήν άλλης φορολογήσεως, άλλα ειδικά προϊόντα, ώς ό καπνός, τό έλαιον, ή σταφίς.

§ 22. — Παρουσιάζει επί πλέον ένδιαφέρον, διότι, ώς ήδη έσημειώθη, καλλιεργείται ή ιδέα νά παραιτηθῆ άριστικώς τό Κράτος τής φορολογίας τής γεωργικής παραγωγής, άφίνουσα ταύτην εις τάς κοινότητες.

Ο κ. Άγ. Θ. Άγγελόπουλος άναλύων τά εφαρμοσθέντα συστήματα φορολογίας τής έγγείου παραγωγής καί τά προτεινόμενα, έπάγεται: Η φύσις τού φόρου καί ό τοπικός αύτου χαρακτήρ επιβάλλουν τήν παραχώρησίν του εις τούς όργανισμούς τής τοπικής αυτοδιοικήσεως. Ως τοπικός ό φόρος τής έγγείου παραγωγής παρουσιάζει μεγαλειότερας πιθανότητες έφαρμογής παρά ώς κρατικός. Τήν γνώμην ταύτην πρώτος είχε διατυπώσῃ ό καθηγητής κ. Άνδρεάδης, παρατηρών, ότι διά νά επιτύχῃ ή έγγεια φορολογία μέρος τού έσόδου νά διατίθεται διά τήν ένίσχυσιν τής παραγωγής, παραχωρουμένων πρὸς τούτο τών έγγείων φόρων εις ειδικά γεωργικά ταμεία. Παραδόσεις Β', σ. 17. Τήν γνώμην δέχονται ό κ. Α. Πάλλης δι' έπομνήματος επί τής έγγείου φορολογίας καί ό κ. Πηματαζόγιου. Η έγγεια φορολογία σ. 31. Ηδη δέ υιοθέτησε καί ό Υπουργός τών Οικονομικών κ. Λοβέρδος, διά τής εισηγητικής έκθέσεως επί τού προϋπολογισμού 1933-34. Άγγελοπούλου. Η άμεσος φορολογία σ. 372.

§ 23. — Ο κ. Άγγελόπουλος τήν γνώμην περί παραχώρησεως τού φόρου τής έγγείου παραγωγής εις τάς κοινότητες διατυπώνει πληρέστερον εις τήν μελέτην του: Τό πρόβλημα τής κατανομής τής φορολογικής έξουσίας μεταξύ Κράτους καί όργανισμών τοπικής αυτοδιοικήσεως, 1933.

« Πάντως ή έπαρξις άυτοτελών τοπικών φόρων σταθεράς καί έκνοποιητικής άποδόσεως είναι άπαραίτητος διά τήν οικονομικήν έπίσχυσιν τών τοπικών όργανισμών. . . Καθ' ήμās εκταίον θα ήτο, άπως άνατεθῆ εις τούς δήμους καί τάς κοινότητας έκ τών πραγματικών φόρων τών περισσώτερον συνδεδεμένων πρὸς τάς τοπικάς συνθήκας, ό φόρος τής έγγείου παραγωγής. Ούτος καλῶς εφαρμοζόμενος δύναται νά άποδώσῃ περί τό 200 εκατομμύρια περίπου, ήτοι νά καλύψῃ τό 1/3 τού συνόλου τών σημερινών έσόδων τών αυτοδιοικουμένων όργανισμών. Η παραχώρησις τού φόρου δέν πρόκειται νά έπιφέρῃ δυσχερείας εις τόν κρατικόν προϋπολογισμόν, έφ' όσον δέν άναγράφεται έκ τού φόρου τούτου έσοδόν τι, καί διότι τήν βεβαίωσιν τού φόρου τούτου, καί όταν ίσχυεν άκόμη, είχαν άναλάβει αί κοινότητες.

Ἡ παραχώρησις τοῦ ἔγγειου φόρου θὰ ἦτο δυνατόν νά συνδυασθῇ μέ τήν κατάρτισιν φορολογικοῦ κτηματολογίου, διά τήν ὁποίαν περισσότερον ἐνδεδειγμένοι εἶναι οἱ Τοπικοὶ Ὄργανισμοί. Σ. 15.

824.—Ἡ αὐτοτελής κοινοτικὴ φορολογία ἐπὶ τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς ὑπάρχει, ἀπὸ τοῦ νόμου ΔΝΖ'. Ἀλλ' ἡ ἀπόδοσις αὐτῆς κατὰ τὰ πρῶτα τρία ἔτη ὑπῆρξεν ἀσήμαντος, 70,000 δοχ. Τὸ γεγονός ἐξηγῆτο, τότε, διότι δέν ἐφηρμοσθῆ εἰς εὐρείαν κλίμακα, ἐπειδὴ δέν κατενοήθη ὑπὸ τῶν ἀπειρῶν ἐτι κοινοτικῶν συμβουλίων. Οἰκ. Κατάστασις 1914-16 σ. XIX.

Ἐκτοτε καὶ μετὰ τὸν νόμον 2435 στατιστικὰ στοιχεῖα δέν ὑπάρχουν. Ἡ ἐξέλιξις τῆς οικονομικῆς κινήσεως τῶν κοινοτήτων, θεωρουμένη εὐχαιρῶςτος, «ἀλλοιωθῆς» παριστάται διὰ πινάκων ἐμφαινόντων τὸν ἀριθμὸν τῶν κοινοτήτων, αἵτινες ἐπιβάλλουν προαιρετικοὺς φόρους. Ὅσον ἀφορᾷ τὰ γεωργικὰ προϊόντα, ὁ ἀριθμὸς κοινοτήτων ἀπὸ 862 τὸ 1926-27 ἀνῆλθεν εἰς 1903 γιὰ τὸ ἔτος 1922-33.

Ἐνδιαφέρον βέβαια δὲ ἦτο, κυρίως, νά λέγουν οἱ ἀριθμοὶ ὄχι μόνον ὅτι ἐψηφίσθη ἀλλὰ καὶ τί εἰσπραχθῆ. Καὶ εἰδικότερον τί εἰσπραχθῆ κατ' εἶδος, δηλαδὴ τί εἰσπραχθῆ ἀπὸ τὰ εἰδικὰ προϊόντα, σταφίδα, ἔλαιον καὶ τὰ δασικά, συμπεριλαμβανόμενα καὶ ταῦτα εἰς τὴν φορολογίαν τοῦ ἄρθρου 341.

Ἀριθμοὶ λοιπὸν δέν ὑπάρχουν. Ἀλλὰ δέν λείπουν διαπιστώσεις, ἐνδείξεις καὶ σκέψεις τῶν ἐγγύτερον πρὸς τὴν πραγματικότητα ἀρμοδίων. Ἐἶδομεν ἀνωτέρω τί ἐλέγετο πρὸ τινῶν ἐτῶν: Ἀποτυγχάνει ἡ αὐτοτελής, ἐν γένει φορολογία καὶ μία ἐπέμβασις τοῦ Κράτους θεωρεῖται ἐνδεδειγμένη. Εἰδικῶς ὡς πρὸς τὴν φορολογίαν τῆς ἔγγειου παραγωγῆς, τὴν κοινοτικὴν, ἐλέγεται ἂν τὸ Κράτος δέν ἐπανέφερε τὴν φορολογίαν, ὡς δημοσίαν, ὃ μέγας ὄγκος τῶν κοινοτήτων μας, ὅστις μόνον ταύτην, τὴν ἔγγειον φορολογίαν, δύναται νά ἴχῃ κυριώτερον ἔρεισμα, ἐπὶ πολὺ ἐτι θὰ ἐρωτοῦσθε. . . Ἡ μεταβολὴ αὕτη εἰς τὸ φορολογικὸν καθεστῶς τοῦ Κράτους (ἐπανίδρυσις τῆς φορολογίας τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς) προσήνεγκεν εἰς τὰς κοινότητας, καὶ δὴ τὰς ἀπορωτέρας, πολῦτιμον συνδρομὴν Σωτηρίου. Ἐπιθ. Τοκ. Αὐτ. 1924 σ. 137, 147. Δηλαδὴ τὴν συνδρομὴν ἀπετέλεσεν ὁ πρόσθετος ὁ μετὰ τοῦ δημοσίου, συμβεβαιοῦμενος καὶ συνεισπραττόμενος κοινοτικὸς φόρος τῶν προϊόντων γῆς.

Καὶ βραδύτερον, ἡ ἐπανίδρυσις τοῦ δημοσίου φόρου ἐπὶ τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς μετὰ προσθέτου κοινοτικῆς εἰσφορᾶς, παγίας ἐκ τοῦ νόμου συμβεβαιομένης καὶ συνεισπραττομένης, ἐχωρεῖσθη ὡς πολῦτιμος συνδρομὴ, καὶ ὡς ἀτύχημα ἢ ἀναστολὴ τοῦ δημοσίου φόρου. Καὶ σήμερον δέν ἔπαυσε νά εἶναι ἐνκταῖα ἢ ἀναβίωσις αὐτῆς. Τοῦτο δὲ ἐν ᾧ ὑπάρχει πάντοτε εἰς τὴν διάθεσιν τῶν κοινοτήτων ὡς αὐτοτελής, προαιρετικὴ ἢ φορολογία αὐτή, ὑπὸ εὐνυτέραν βάσιν προϊόντων καὶ εἰς ποσοστὸν κατὰ ἡμῶν τοῖς ἑκατὸν μικρότερον τοῦ ἐφαρμοσθέντος δημοσίου φόρου, κατὰ τὸ ἄρθρον 341.

Τὰ συμπεράσματα, ἐκ τῶν διαπιστώσεων τούτων, ἐκ τῆς πραγματικότητος, εἶναι αὐτονοήτα καὶ χρήσιμα πολὺ διὰ τὴν ἀποψιν περὶ ἀφέσεως τοῦ

φόρου της έγγείου παραγωγής εις τὰς κοινότητες, ὡς αὐτοτελοῦς τοπικοῦ φόρου, διὰ τὴν ὀργάνωσιν αὐτοῦ.

825.— Εἶναι ἀληθές, καὶ ὀφείλει νὰ μὴ παραλειφθῆ ἡ μνεία, ὅτι ἡ ρηθείσα μελέτη τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως τῶν κοινοτήτων κατὰ τὸ ἔτος 1922-33, καὶ εἰδικῶς διὰ τὰς γεωργικὰς κοινότητας, ἔλεγε καὶ τοῦτο: Οἱ αὐτοτελεῖς κοινοτικοὶ φόροι, ἐν οἷς καὶ ὁ ἐπὶ τῶν γεωργικῶν προϊόντων, ἐνεφάνιζον δυσκολίας περὶ τὴν ἐπιβολήν, βεβαίωσιν καὶ εἰσπραξίν, ὡς ἐρρηθ-μίζοντο τὰ θέματα ταῦτα διὰ τῆς νομοθεσίας τοῦ 1920, λόγῳ τῶν ἐπιβαλλομένων διατυπώσεων, διὰ καὶ μέτρα βελτιώσεως, δηλαδή ἀπλοποιήσεως, ἐθεωρήθησαν ἐνδεδειγμένα, καὶ ἐλήφθησαν. Ἐπιθ. Τομ. 1924 σ. 135, 137, 147.

Ἐτροποποιήθη λοιπὸν ὁ κανονισμὸς τοῦ τρόπου βεβαίωσης καὶ εἰσπραξίως τοῦ κοινοτικοῦ φόρου ἐπὶ τῆς ἀξίας τῶν γεωργικῶν προϊόντων. Καὶ αἱ μεταρρυθμίσεις, πρὸς ἀπλοποιήσιν, εἶναι αἱ ἐξῆς.

826.— Ἡ κατὰ μονάδα ἀγοραία τιμὴ τῶν προϊόντων, διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς φορολογίας, δὲν κανονίζεται ὑπὸ ἀνωτέρας ἐπιτροπῆς ἀρμοδίων ὀργάνων κρατικῶν ἀπὸ τῆς ἔδρας τοῦ νομοῦ, ἀλλ' ἐπ' αὐτοῦ τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου.

Εἰς τὸ κέρδος ἐκ τῆς ἀπλοποιήσεως θυσιάζεται ἐν μέτρον ἐποπιτείας ἀπαραιτήτου πρὸς ἀποτροπὴν ἀναρχίας ἐν τῇ ἐφαρμογῇ φορολογίας, πρὸς διατήρησιν ὁμοιομορφίας, ἧς ἔχει βαθυτέραν σημασίαν καὶ διὰ τὴν δικαίαν φορολόγησιν καὶ διὰ τὰ συμφέροντα τῆς παραγωγῆς. Τὸ πρᾶγμα εἶναι ἀπλούστατον. Καὶ ὅπου ὑπάρχουν ἀνάλογοι φόροι, ἐπὶ τῆς ἀγοραίας τιμῆς προϊόντων, ὁ κανονισμὸς ταύτης, βίαιως τῆς φορολογίας, γίνεται ἄνωθεν, ἀπὸ τοῦ κέντρου τῆς διοικητικῆς περιφέρειας. Ἰταλ. Κ. Φόρος αὐτοτελῆς ἄμεσος ἐπὶ τῶν ζῴων. Ἄρθρ. 126 καὶ ὁ ἡ μίση ἀξία ἐκάστου εἴδους ζῴων ἐφ' ἧς ὁ φόρος, καθορίζεται κατ' ἔτος ὑπὸ τοῦ ἐπαρχιακοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου.

827.— Ἡ ἄλλη κεφαλαιώδης ἀπλοποιήσις εἶναι ἡ τοῦ ἄρθρου 11 τοῦ ἰσχύοντος διατάγματος: Ἐντὶ τοῦ καθοριζομένου τρόπου βεβαίωσης καὶ εἰσπραξίως, οἱ δήμοι καὶ κοινότητες δύνανται δι' ἀποφάσεως τῶν συμβουλίων αὐτῶν νὰ καθορίζωσιν, ὅπως ἡ βεβαίωσις καὶ εἰσπραξίς τοῦ φόρου γίνεται κατὰ τὴν ἀλλοδαπὴν ἐξαγωγὴν ἢ εἰς ἄλλα μέρη τοῦ Κράτους μεταφορῶν προϊόντων ἢ κατ' ἄλλον κατὰ τὴν κρίσιν αὐτῶν προσφορώτερον τρόπον, ὑπὸ τὴν ἔγκρισιν τῆς διοικητικῆς ἀρχῆς, δυναμένης καὶ νὰ μεταρρυθμίξῃ τὴν ἀπόφασιν τῶν δημοτικῶν ἢ κοινοτικῶν συμβουλίων.»

Τὸ ἄρθρον 59 τοῦ ν. ΔΝΖ', ὡς συμπληρώσῃ διὰ τοῦ ἄρθρου 23 τοῦ ν. 841 ὥριζεν εἰδικῶς: δὲν ἐπιτρέπεται ἐπιβολὴ δημοτικοῦ ἢ κοινοτικοῦ φόρου ἐπὶ τῆς ἐξαγωγῆς γεωργικῶν προϊόντων. Ὡς ἐκ περισσοῦ δὲ «διότι ὁ νόμος ἐπέτρεψε τὴν ἐπιβολὴν ἀμέσων φόρων ἀλλὰ φόρος βεβαιούμενος καὶ εἰσπραττόμενος κατὰ τὴν ἐκ τοῦ δήμου ἢ τῆς κοινότητος ἐξαγωγὴν δὲν εἶναι ἄμεσος ἔγγιος ἀλλ' εἶδος ἐξαγωγικοῦ τέλους, τοιοῦτον δὲ τέλους δὲν ἐπιτρέπεται ἡ ἐπιβολή.» Ὀδηγ. Ὑπ. Ἐσ. 20 1915, 83. Ὁ κ. Ἀνδρεάδης, προκει-

μένου περί τοῦ φόρου τῆς σταφίδος, εἰσπραττομένου κατὰ τὴν ἔξαγωγήν παρατηρεῖ: Τὰ τρωτά ἀπὸ ἐπιστημονικῆς ἀπόψεως εἶναι... 3) διότι δὲν εἶναι ἔγγειος φόρος, ἀλλὰ φόρος πληρωνόμενος εἰς τὴν ἔξαγωγήν, ἄρα τέλος ἔξαγωγῆς. Παραδόσεις Β. σ. 66. Ἐπίσης ὁ κ. Ἄγγ. Ἀγγελόπουλος διὰ τὸν φόρον τῶν σφαιζομένων ζῦων εἶναι οὐσιαστικῶς φόρος καταναλώσεως. Ἐπιβαρύνει κυρίως τὸν ζυέμπορον καὶ οὐχὶ τὸν κτηνοτρόφον. Τὸ αὐτὸ παρατηρεῖται καὶ εἰς τὴν φορολογία τῶν ἐλαιῶν καὶ τῶν σύκων. Τὸν φόρον καταβάλλει ὁ μεταφορέας ἢ ἔξαγωγεὺς, ὁρίσται δὲ τελικῶς τὴν ἐπιβαρύνει ἢ καταναλώσις. Σ. 35-).

828.— Ὑπάρχει λοιπὸν εἰς τὴν ἑλληνικὴν δημοσιονομίαν ἡ ἰδιορρυθμία ἡμέσων ἔγγειων φόρων ἐπιβαλλομένων κατὰ τὴν ἔξαγωγήν, σταφίδος, ἐλαίου, σύκων. Πρόκειται ὅμως περὶ προϊόντων ἀποκλειστικῆς παραγωγῆς, πᾶν δ' ὅτι παράγεται ἔξαιται. Ἀνδρεάδου αὐτ. σ. 58.

Ἡ ἔννοια δύναιται νὰ μεταφερθῇ καὶ εἰς τὰ δημοτικὰ καὶ ἄλλα προϊόντα καὶ διὰ τὴν τοπικὴν φορολογία; Καὶ πρακτικῶς ἔχει τόσην σκοπιμότητα τὸ σύστημα, συμφέρει δὲ καὶ εἰς αὐτὰς τὰς κοινότητας, εἰς τὴν παραγωγήν καὶ τὴν κίνησιν αὐτῆς, εἰς τὸν αἰῶνά μας;

829.— Πόθεν ἡ ἐμπνευσις τῆς μεταρρυθμίσεως φαίνεται ἀπὸ τὴν μνημονευθεῖσαν μελέτην τοῦ κ. Σωτηρίου, ἐπὶ τῆς οικονομικῆς καταστάσεως τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων κατὰ τὸ ἔτος 1922-23. Λόγον ποιούμενος καὶ περὶ τῶν «Ἐξ αὐτῶ τοῦ φορολογικοῦ συστήματος δυσχεριῶν διὰ τὴν ἐξέλιξιν τῶν τοπικῶν προαιρετικῶν αὐτοτελῶν φόρων, δυσχεριῶν ἐκ τῶν διτυπώσεων περὶ τὴν ἐπιβολὴν καὶ βεβαίωσιν...» σημασιῶ: Διὰ τὸ οἰκ. ἔτος 1923-24 τὸ σύνολον τῶν κοινοτήτων, αἵτινες ἐπέβαλον φόρων ἐπὶ τῶν γεωργικῶν προϊόντων δὲν ὑπερῆβη τὰς 150. *Ἐν τοῦτοις ἐν τῇ ἑλλάδι Ἀτικῆς πολλαὶ κοινότητες ἀπὸ ἐξῆς ἐπιβάλλουσι φορολογία (καὶ οὐσίαν ἔξαγωγικῆν) ἐπὶ τοῦ παραγομένου γλεύκους μὲ λίαν ἱκανοποιητικὰς ἀποδόσεις.* Σ. 135 σημ. 2.

830.— Ἄλλ' ἀνεξαρτήτως τῆς σκοπιμότητος τῆς μορφῆς, τῆς φορολογίας, εἶδῶ ἑπάρχει ἅπλοδν νομικὸν ζήτημα, ὅπερ ἔμεινεν ἀπαράτητον. Αἱ διατάξεις τοῦ νόμου, ὡς ἐγένοντο ἑκπαλαὶ καὶ ὡς ἔχουσι ἀκόμη, ἐπιτρέπουσιν ἐπιβολὴν ἡμέσων ἔγγειου φόρου, ἐπὶ τῶν προϊόντων τῆς γῆς ἀνεξαιρέτως φορολογουμένων. Καὶ ὁ κανονισμὸς τοῦ τρόπου βεβαίωσεως ὡς εἶχε γίναι εἰς τὴν σαφῆ καὶ ἀπλὴν ταύτην ἔννοιαν τῶν διατάξεων καὶ τοῦ φόρου ἀνταποκρίνεται. Ἦδη ἡ μεταρρυθμισις τοῦ κανονισμοῦ βεβαίωσεως ἐπιτρέπει τὴν βεβαίωσιν καὶ εἰσπραξίν κατὰ τὴν ἔξαγωγήν. Ἄλλ' αὐτὸ δὲν εἶναι ἀλλαγὴ τρόπου βεβαίωσεως, εἶναι μεταβολὴ τῶν βάσεων τοῦ φόρου, ἀφ' οὗ, ὡς παρατηρήθη καὶ ἀνωτέρω, δὲν φορολογεῖται ὅ,τι παράγεται ἀλλὰ μόνον ὅ,τι ἔξαιται. Τὸ διάταγμα, ἐκτελεστικόν, ἐξέρχεται, προφανῶς, τῶν σαφῶν ὁρισμῶν τοῦ νόμου. Τὴν ἰδιορρυθμὸν δημοσίαν ἡμέσων φορολογία εἰς τὴν ἔξαγωγήν ἢ μεταφορὰν ἐπιβάλλει οὕτως ὁ νόμος.

831.— Ἡ κρίσις ἐπὶ τῶν ἀντιρρήσεων τῶν ἔγγραφέων εἰς κατά-

λογον ὡς υποχρεῶν πρὸς καταβολὴν φόρου ἐπὶ τῶν προϊόντων γῆς κ.τ.λ. ἔχει ἀνατεθῆ εἰς τὸν Εἰρηνοδίην κατὰ πρῶτον καὶ τελευταῖον βαθμὸν, εἰς δὲ τὴν ἀρμοδιότητα τοῦ Σ. Ἐπικρατείας δὲν ἀνήκει ἡ ἀκύρωσις τῶν ἀποφάσεων τῶν τακτικῶν δικαστηρίων, οὐδ' ὅταν αὐταὶ ἀφορῶσι διοικητικῶν ἀντικείμενον. Α. Σ. Ε. 325-1933.

832.— 2. *Ἐπὶ τῶν ἐλαιωδῶν προϊόντων.* Ἐν συντομίᾳ πρὸς τὰ ἐκτεθέντα περὶ φορολογίας προσθέτου εἰς τὴν δημοσίαν, κατὰ τὸ ἄρθρον 340, καλὸν νὰ σημειωθῶσι καὶ τὰ ἑξῆς:

Ἡ διατάξις τοῦ ἄρθρου 340: ἐντὶ τοῦ κατὰ τὸ ἄρθρον 341—αὐτοτελοῦς—ἐπιτρέπεται ἡ ἐπιβολὴ προσθέτου εἰς τὸν δημόσιον, δύνανται νὰ προκαλέσῃ τὴν ἐντέπωσιν, ὅτι ὁ νόμος ἀπέβλεπεν εἰς τὴν αὐτοτελεῖ φορολογίαν ὡς κανόνα. Τὸ ἀντίθετον εἶναι ἀκριβές, κατὰ τὴν ὅλην οἰκονομίαν τοῦ νόμου 2435. Λέγει τοῦτο σαφῶς ἡ αἰτιολογικὴ ἐκθεσις τοῦ νόμου αὐτοῦ ὑπὸ τὴν παράγραφον «Προαιρετικοὶ φόροι» ὅτι «Ἐφαρμόζεται κατ' ἀρχὴν τὸ αὐτὸ στήμα τῆς ἐπιβολῆς φόρων ὑπὲρ τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων κατὰ προσθήκην εἰς τοὺς δημοσίους φόρους... Κρίνεται δὲ προτιμητέον, καθόσον διὰ τῆς χρησιμοποίησεως τοῦ ὅλου μηχανισμοῦ τῆς βεβαίωσεως καὶ εἰσπραξίως τῶν δημοσίων φόρων καθιστῆ εὐχερὴ καὶ ἀδάπανον διὰ τοὺς δήμους καὶ τὴν κοινότητα τὴν βεβαίωσιν καὶ εἰσπραξίαν τῶν ὑπὲρ αὐτῶν φόρων, ἐν ᾧ συντομῶς διὰ τῆς τοιαύτης συσχετίσεως τῶν γενικῶν καὶ τῶν τοπικῶν φόρων συντελεῖ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν ἐνδιαφέροντος τῶν τοπικῶν ἀρχῶν ὑπὲρ τῶν δημοσίων φόρων. Καὶ κατωτέρω: «Τὰ τῆς φορολογίας ἐπὶ τῶν προϊόντων τῆς γῆς καὶ τῶν ζώων κανονίζονται ἐπὶ τῇ προοπθεσίᾳ τῆς προσιχοῦς καταργήσεως τῶν δημοσίων φόρων ἐπὶ τοῦ ἐλαίου καὶ τῶν ἐλαιῶν, ἐν ὅλῳ τῷ Κράτει καὶ τῆς δεκάτης καὶ τῶν αἰγοπροβάτων καὶ χοίρων ἐν ταῖς Ν. Χώρας. Ἐπειδὴ δὲ κατὰ τὰ ἀνωτέρω ἐκτεθέντα κρίνεται σκοπιμώτερον τὸ αὐτὸ στήμα τῶν προσθέτων φόρων, ἐπιτρέπεται ἐφ' ὅσον διατηροῦνται οἱ εἰρημῆνοι δημοσίου φόροι, νὰ ἐπιβάλλωνται πρόσθετοι τοιοῦτοι ὑπὲρ τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων (ἄρθρα 31 καὶ 33) λαμβανόμενης ἅμα μερίμνης, ὥστε μὴ ἐπιβληθῶσιν εἰς διπλὴν φορολογίαν τὰ αὐτὰ προϊόντα». Σ. 3.

Καὶ αἱ ὁδηγίαι τοῦ Ὑπουργείου, 24-1920, 63, ἔλεγον: Ἡ ἐπιβολὴ τοῦ προαιρετικοῦ προσθέτου εἰς τὸν δημόσιον φόρον δεῖν νὰ ψηφισθῆ, κατὰ τὰς διατάξεις, ὑπὸ τοῦ ἐνὸς τρίτου τοῦλάχιστον τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν συμβουλίων τῶν ἐλαιοπαραγωγῶν δήμων καὶ κοινοτήτων τῆς οικείας περιφερείας. Ἐπειδὴ ὁμως ἐνδέχεται νὰ μὴ καθισταταὶ δυνατόν νὰ ψηφισθῆ ἡ ἐπιβολὴ τοῦ φόρου ὑπὸ τόσοῦ μεγάλου ἀριθμοῦ συμβουλίων, δὲν θά ἦτο δίκαιον νὰ μετασυστῆ ἡ εἰσπραξίς φόρου ὑπὸ μιᾶς κοινότητος, διότι δὲν ἔλλοιπον ἄλλαι, δύνανται οἱ δήμοι καὶ αἱ κοινότητες νὰ ἐπιβάλλωσι φόρον αὐτοτελεῖ, ἀνεξάρτητον ἀπὸ τοῦ δημοσίου κατὰ τὸ ἄρθρον 35 τοῦ ν. 2435, τὸ ὁποῖον ἐπιτρέπει τὴν ἐπιβολὴν φόρου ἐπὶ τοῦ ἐλαίου καὶ ἐλαιῶν ὀριζόμενοι εἰς ποσοστὸν ἐπὶ τοῦ ἀκαθορίστου εἰσοδήματος.

Σαφῶς λοιπὸν προκίπτει, ὅτι ὁ νόμος ἀπέβλεπεν εἰς τὴν πρόσθετον καὶ ἐν ἀπολύτῳ ἀνάγκῃ εἰς τὴν αὐτοτελή.

Ἡ βεβαίωσις καὶ εἰσπραξίς τοῦ αὐτοτελοῦς φόρου γίνεται ὡς καὶ ἐπὶ γεωργικῶν προϊόντων.

§ 223. — 3. Ἐπὶ τῆς σταφίδος. Ὡς ἔχουσιν ἤδη αἱ διατάξεις ἢ κατὰ τὸ ἄρθρον 341 αὐτοτελῆ φορολογία δύναται νὰ ἐπιβληθῇ καὶ ἐπὶ τῆς σταφίδος, καὶ τῶν σῆκων, Πελοποννήσου, Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας καὶ Φθιώτιδος καὶ Φωκίδος, ἀνεξαρτήτως τῆς παγίας ἐπιβεβλημένης καὶ εἰσπραττομένης, κατὰ τὰς εἰδικὰς διατάξεις τοῦ κώδικος.

Ἡ σταφίς τῶν ἄλλων διαμερισμάτων τῆς χώρας ὑπέκειτο εἰς τὴν αὐτοτελῆ προαιρετικὴν ταύτην φορολογίαν.

Ὡς ὅμως διευορφώθησαν ἤδη αἱ διατάξεις, ἵνα συμπεριληφθῇ καὶ ἡ σταφίς Πελοποννήσου κτλ. δι' ἣν εἰδικαὶ διατάξεις προβλέπονται παγίαν φορολογίαν, προσέκυψε δυσχέρεια. Καὶ τὸ Ὑπουργεῖον ἀναλῶν διὰ τοῦ 11008-1932 ἐγγράφου πρὸς τὸν Νομάρχην Ἑρεσσίου:

Ὁ κατὰ τὸ ἄρθρον 20 τοῦ νόμου 4108 περιορισμὸς ἐν σχέσει πρὸς τὴν φορολογίαν τῆς σταφίδος ἄφορᾷ τὴν σταφίδα τὴν παραγωγένην ἐν Πελοποννήσῳ καὶ τοῖς Νομοῖς Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας καὶ Φθιώτιδος καὶ Φωκίδος. Τοῦτο συνάγεται ἐκ τῆς ἀντιπαροβολῆς τῶν διατάξεων τῶν ἄρθρων 24 καὶ 25 τοῦ νόμου 4108 πρὸς τὰ ὑπ' αὐτῶν τροποποιηθέντα ἄρθρα 341 καὶ 346 ἄφ' ἐνός καὶ τὰ ἄρθρα 249-270 τοῦ κώδικος τῆς δ. καὶ κ. νομοθεσίας. Ὡς γνωστὸν πρὸ τοῦ νόμου 4108 τὸ προϊόν τοῦτο ἐν Πελοποννήσῳ καὶ τοῖς ἄνω ἀναφερομένοις νομοῖς, δὲν ὑπέκειτο εἰς τὴν κατὰ τὸ ἄρθρον 341 ἐδ. α' τοῦ κώδικος αὐτοτελῆ φορολογίαν, οἷως ἐξαιρούμενον διὰ τοῦ ἄρθρου 346.

Διὰ τοῦ ἄρθρου 24 τοῦ ν. 4198 ἄφ' ἐνός μὲν κατονομάσθησαν ἀναλυτικῶς διάφορα προϊόντα γῆς ἐν οἷς καὶ ἡ σταφίς, ἦτις, ὡς προϊόν γῆς ἐφορολογεῖτο καὶ πρὸ τοῦ νόμου 4108 κατὰ τὸ ἄρθρον 341 ἐδ. α' εἰς τὰς λοιπὰς περιφερείας, ἄφ' ἑτέρου δὲ ἐτέθη περιορισμὸς ὡς πρὸς τὸ ποσοστὸν τοῦ φόρου ἐπὶ τῆς σταφίδος καὶ τῶν σῆκων, ὅστις ὅμως περιορισμὸς ἄφορᾷ τὴν φορολογίαν τῶν προϊόντων τούτων τῆς Πελοποννήσου καὶ τῶν νομῶν Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας καὶ Φθιώτιδος καὶ Φωκίδος, ὧν ἡ φορολογία ἐπετροπήθη διὰ τοῦ ἄρθρου 25 τοῦ ν. 4108. Τοῦτο συνάγεται καὶ ἐκ τοῦ μέτρου ἐπὶ τῆ βάσει τοῦ ὁποίου καθορίζεται τὸ φορολογικὸν ποσοστὸν διὰ τὴν σταφίδα—χιλιόλιτρον ἐνετικῶν λιτρῶν—ὅπερ εἶναι καὶ διεθνῶς ἀσκήνη ἀνεγνώρισμένον ὡς χρησιμοποιούμενον εἰδικῶς εἰς τὰς ἀνωτέρω σταφιδικὰς περιφερείας, εἰς ἃς τὰ προϊόντα ταῦτα ὑπόκεινται εἰς τὸν πάγιον φόρον τῶν ἄρθρων 350) καὶ ἐπ. δι' ὃ καὶ ἐκρίθη σκόπιμον ἐν ταῖς περιφερείαις ταύταις, ὁ αὐτοτελῆς φόρος τοῦ ἄρθρου 341 νὰ εἶναι ἡλαττωμένος».

Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι αὐτὰ ἤθελε νὰ εἴπῃ ἡ νομοθεσία, 422* εἶναι γεγονός ὅτι ὡς διατυπώνονται αἱ διατάξεις δὲν λέγουν αὐτὰ. Ἐπρεπε, καὶ πρέπει, νὰ λάβουν ἀγτίαν διατύπωσιν.

834.— Ἐπί τῶν δασικῶν προϊόντων. Ἐξηγήθη ἀνωτέρω, ὑπὸ τὸ ἄρθρον 336, ἡ ἀνάγκη αὐτοτελοῦς φόρου ἐπὶ τῶν δασικῶν προϊόντων, ἐκ τοῦ λόγου ὅτι φορολογία κατὰ τὸ ἄρθρον ἐκεῖνο ἐπὶ προϊόντων ἐκ δημοσίων δασῶν δὲν χωρεῖ.

Ἡ τοιαύτη διαμόρφωσις τῆς φορολογίας, κατὰ λογικὴν συνάρτησιν, σημαίνει, νομιζομεν, ὅτι ἡ κατὰ τὸ ἄρθρον 341 φορολόγησις περιορίζεται ἐνθα δὲν εἶναι δυνατὴ ἢ κατὰ τὸ ἄρθρον 336, δηλαδή μόνον ἐπὶ προϊόντων ἐκ δημοσίων δασῶν, ὅτι αὐτὴ εἶναι ἡ ἔννοια τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 336. Ἐν τούτοις τὰ μνημονοθέντα ἔγγραφα. Ὑπ. ἔ.σ. 25946-1930, Ὑπ. Γεωργίας 89836-1032, δὲν διασαφηνίζουν οὕτω, λέγοντα γενικῶς ὅτι : παραλλήλως πρὸς τὸν φόρον τοῦ ἄρθρου 336 ἰσχύει καὶ ὁ κατὰ τὸ ἄρθρον 341 ἐπιβαλλόμενος φόρος μέχρι 20% τῆς ἀξίας παντὸς δασικοῦ προϊόντος περιλαμβανομένου καὶ τῶν προϊόντων τῶν δημοσίων δασῶν, ἐπ' ὅσον δὲν εἰσπράττεται ὁ κατὰ τὸ ἄρθρον 336 τοῦ Κώδικος.

Τὸ πρακτικὸν ζήτημα συνίσταται εἰς τοῦτο : ποία μορφή φορολογίας εἶναι ἡ σκοπιμωτέρα καὶ πρὸς τίνα, ὡς σκοπιμωτέραν ἀπέβλεψεν ὁ νόμος ὡς κανόνα.

835.— Τοῦ νόμου 2435 προβλέποντος μόνον πρόσθετον εἰς τὴν δημοσίαν φορολογίαν, εἰς τὸ διάταγμα περί κανονισμοῦ τρόπου βεβαίωσης τῶν αὐτοτελῶν φόρων ἐπὶ προϊόντων γῆς κτλ. δὲν ἐγίνετο λόγος περὶ βεβαίωσης φόρου ἐπὶ τῶν δασικῶν προϊόντων. Οὕτε καὶ εἰς τὸ ἰσχύον γίνεται λόγος. Τὸ ρηθὲν ἔγγραφο τοῦ Ὑπουργίου, 25946-1930, λέγει, ὅτι ἡ βεβαίωσις τοῦ αὐτοτελοῦς, κατὰ τὸ ἄρθρον 341, φόρου γίνεται συμφώνως τῇ ἀπὸ 15-10-1920 Ἀξίως. Ἐπὶ ἐρωτήματι δὲ τοῦ Ὑπουργίου Γεωργίας ἐπιγράφεται : Κατὰ τὸ διάταγμα τοῦτο δὲν προβλέπεται μὲν ἀρμοδιότης τῶν δασικῶν ὀργάνων ἐπὶ τῆς βεβαίωσης τοῦ φόρου, δὲν ἀποκλείεται ὅμως νὰ ἀνατεθῇ αὐτοῖς τοιαύτη ἐκὸ τοῦ Κοιν. Συμβουλίου δυνάμει τοῦ ἄρθρου 9 τοῦ μνησθέντος Διατάγματος.

836.— Τὸ διάταγμα δὲν προβλέπει οὐδαμῶς περὶ δασικῶν προϊόντων, ἐν ᾧ τοῦτο ἦτο ἀπαραίτητον. Τὸ ἂν δύνανται δὲ ἐγκύρως ὄργανα τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν ἢ ἄλλων κοινωνικῶν ἐπιχειρήσεων νὰ ὑποχρεωθῶσιν εἰς καθήκοντα σχετικὰ πρὸς τὴν βεβαίωσιν καὶ ἄπρᾶξιν κοινοτικῶν φόρων ἀνευ ρητῆς διατάξεως τῆς γενικῆς νομοθεσίας καὶ μόνον δυνάμει ἔξουσιοδοτήσεως τῶν κοινοτικῶν συμβουλίων ὡς ἡ τοῦ ἄρθρου 9 τοῦ περὶ αὐτοῦ προκειμένου διατάγματος, ἐξητάσθη ἀνωτέρω. Καὶ ὡς προσωπικῶς διεπίστῳσι καὶ ἡ ὑπηρεσία σήμερον δὲν ἔχει διάφορον γνώμη, καίτοι ἐπισήμως δὲν ἠθέλησε νὰ διατυπώσῃ ταύτην ἐπὶ συγκεκριμένων ἐρωτημάτων. Ὅπως δὲποτε, καὶ ὡς πρὸς τοῦτο, ἡ κοινότης, ἂν θέλῃ, ἐπικαλεῖται τὴν συνδρομὴν τῆς δημοσίας δασικῆς ὑπηρεσίας.

837.— Ἡ ἀρχὴ τῆς αὐτοδιοικήσεως, τὸ αὐθύπαρκτον καὶ αὐτοδιοίκητον σὲν τῇ ἀνελέγκτῃ ἐφάρσει ἐδῶ πλήρη ἀναγνώρισιν καὶ πρακτι-

κὴν ἐφαρμογὴν. Ὁ χειρισμὸς τῆς δασικῆς φορολογίας ἀφίεται εἰς τὴν πρωτοβουλίαν καὶ τὴν εὐθύνην τῆς κοινοτήτος.

Τὸ ἴδιον συμβαίνει καὶ ὡς πρὸς τὴν ἐκμετάλλευσιν τῶν κοινοτικῶν δασῶν. Αὕτη ἐνεργεῖται κατὰ τὸν δασικὸν κώδικα διὰ δημοπρασίας, ἐνεργομένης ἐπίσης κατὰ τὰ περὶ ἐθνικῶν δασῶν ἰσχύοντα, δηλαδὴ τὸν δασικὸν κώδικα, τὰ ἐκτελεστικά αὐτοῦ διατάγματα καὶ τὰς ὁδηγίας τῆς δασικῆς διοικήσεως. Αἱ διατάξεις σημαίνουν, ὅτι τοὺς ὄρους τῆς ἐνοικιάσεως ἐγκρίνει τὸ κοινοτικὸν συμβούλιον, σύμφωνα πρὸς τὰ ἰσχύοντα ἐπὶ δημοσίων δασῶν. Αἱ δὲ δημοπρασίαι ἐνεργοῦνται κατὰ τὰς κοινὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 73 τοῦ κώδικος περὶ κοινοτήτων, δηλαδὴ ἐν τῇ ἔδρᾳ τῆς κοινότητος παρισταμένου τοῦ προέδρου ἢ ἀντιπροέδρου καὶ ἐνὸς κοινοτικοῦ συμβούλου, ἄνευ συμμετοχῆς δηλαδὴ δασικοῦ ὑπαλλήλου. Ὅριζει δὲ τὸ ἀρθρον 95 τοῦ δασικοῦ κώδικος, ὅτι ἡ δασικὴ ὑπηρεσία δὲν δικαιούται ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ νὰ παρεμβαίνει εἰς τὰ τῆς διαθέσεως τῆς καρπώσεως εἰμὴ πρὸς ἕλεγχον μόνον τῆς ἔλτομιαις.

§ 238.— Κατὰ τὴν γαλλικὴν νομοθεσίαν κοινοτικά δάση δεκτικὰ ἐκμεταλλεύσασιν ὑπάγονται εἰς τὸ σύστημα δασοπονίας καὶ δασικῆς ἐκμετάλλευσας τοῦ δασικοῦ κώδικος (*regime du code forestier*) καὶ διοικοῦνται ὑπὸ τῆς δημοσίας δασικῆς ὑπηρεσίας. Κατατάσσονται εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην δι' ἀποφάσεως τοῦ νομάρχου μετὰ γνώμην τοῦ κοινοτικοῦ καὶ τοῦ νομαρχιακοῦ συμβουλίου. Τὸ κοινοτικὸν συμβούλιον διατηρεῖ ἐποπτείαν τῶν τῆς διοικήσεως ὑπὸ τῆς κρατικῆς ὑπηρεσίας διὰ τῶν *συνδιαλέξεων*, τὰς ὁποίας μὴ ἐγκατέλειπε τοῦ 1858 ἔχει ὀργανώσει μετὰ τῶν ὑπαλλήλων τῆς ὑπηρεσίας ταύτης καὶ τῶν κοινοτικῶν ἀρχῶν. Ἐπὶ πλέον ἐπεμβαίνει ἀμέσως εἰς τὰς πρῶταις πράξεις: γνωμοδοτεῖ ἐπὶ τῶν ζητημάτων τοῦ κανονισμοῦ τῶν ἔλτομιαιν ἀποφασίζει ἐπὶ τῆς μεταβολῆς δασῶν εἰς περιοχὰς βοσκῶν, ἐπ' ὅλων τῶν ζητημάτων ἐκποικίσεως, ἀνταλλαγῆς, ἐκχερσώσεως. Ὁ δήμαρχος ἀπ' ἑτέρον ἔχει ψήφον συμβουλευτικὴν ἐπὶ τοῦ διορισμοῦ τῶν ἐμπειρογνησμένων διὰ τὴν ὄρθειαν, ἐγείρει ἀγωγὰς, προσεδρεύει κατὰ τὰς πωλήσεις ἢ ἀνταλλαγὰς, δεόντως ἰσχυρισμένης. Τὸ δασικὸν προσωπικὸν τῶν κοινοτήτων συνεχωνεῖσθαι ἀπὸ 1 Ἰαν. 1919 πρὸς τὸ προσωπικὸν τῶν δημοσίων δασῶν. Ἡ ἀυτονομία τῶν κοινοτικῶν δασῶν ἀνήκει εἰς τὴν διοίκησιν τῶν Δασῶν. Τὰ ἔργα συντηρήσεως τῶν κοινοτικῶν δασῶν ἐκτελοῦνται ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τῆς δασικῆς διοικήσεως. Αἱ δημοπρασίαι διὰ τὰς ἔλτομιαις ἐνεργοῦνται ἐνώπιον τοῦ νομάρχου ἢ ἐπάρχου παρισταμένου τοῦ δημάρχου ἢ παροέδρου, τοῦ δημοτικοῦ εἰσπράκτορος καὶ δασικῶν ὑπαλλήλων κτλ. Fouchier σ. 164 ἐφ.

§ 239.— Εἰς τὸ Βέλγιον, χώραν τῆς ἀποκεντρώσεως καὶ αὐτοδιοικήσεως, κατὰ τὸ ἀρθρον 83 τοῦ δημοτικοῦ νόμου: Τὰ κοινοτικά συμβούλια ἔχουσι τὴν διοίκησιν τῶν δασῶν αὐτῶν ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τῆς ἀνωτέρας ἀρχῆς, κατ' ὃν τρόπον κανονίζει ὁ δασικὸς κώδιξ. Ἡ κατὰ τὸν δασικὸν κώδικα ἐπέμβασις τοῦ Κράτους καὶ τῆς διοικήσεως αὐτοῦ εἶναι τῶσης ἐκτά-

σεως, ὥστε οἱ ἐρμηγενεταὶ παρατηροῦν «Παρὰ τὸ κείμενον τοῦ ἀρθροῦ 83, εἶναι προφανές, ὅτι ἡ κοινότης δὲν ἔχει, πράγματι, τὴν διοίκησιν τῶν δασῶν τῆς. Ὁ νόμος καθιδρύων εἰδικὸν δασοπονικὸν σύστημα ἠθέλησε νὰ προστατεύσῃ τὴν κοινότητα κατὰ τῶν συνεπειῶν ἀδεξιάς ἢ μὴ σάφηνος ἐκμεταλλεύσεως ἢ κατὰ τῶν αὐθαιρεσιῶν τῶν ποιουμένων χρῆσιν ἠθέλησεν ὁ νόμος χάριν τοῦ δημοσίου συμφέροντος νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν διατήρησιν τῶν δασῶν» *Benjaminin I σ. 415, Williquet No 1154, Pand. Belges, 1368.*

Αἱ δημοπρασίαι, λοιπόν, ἐνεργοῦνται παρονοίᾳ δασικῶν ἐπαλλήλων καὶ σύμφωνα πρὸς διακήρυξιν ὄρων ἐγκριθεῖσάντων ὑπὸ τῆς διαρκoῦς ἐπιτροπῆς τοῦ ἐπισημακοῦ συμβουλίου. Δασ. Κ. ἀρθ. 48.

Δὲν ὑπάρχει βέβαια εἰς τὰς χώρας αὐτάς φορολογία ἔγγειος ἐπὶ τῶν δασικῶν προϊόντων. Τὸ δῖον, ἰδιωτικὰ καὶ δημοσία, πληροῦνον εἰς τὰς κοινότητας κτηματικὸν φόρον, καὶ ὅταν οὗτος πρόκειται νὰ γίνῃ αὐτοτελής ὡς ἐν Γαλλίᾳ, ἡ βεβαίωσις γίνεται ὑπὸ ὀργανώσεως εἰς τὴν ἀντιπροσωπεύεται καὶ ἡ κοινότης.

§ 40. — Ἡ βεβαίωσις τοῦ φόρου ἐπὶ τῶν δασικῶν προϊόντων γίνεται λοιπόν ὡς ἐπὶ γεωργικῶν. Τὸ κοινοτικὸν συμβούλιον θὰ κανονίσῃ τὴν τιμὴν τῆς μονάδας, βάσιν τῆς φορολογίας, θὰ κανονίσῃ δηλαδή, κεντρικῶς, τὸν πῖνακα διατιμήσεως τῶν προϊόντων, ὅστις ἐπὶ δημοσίας δασικῆς φορολογίας καταρτίζεται ἐπὶ τῆς κεντρικῆς ἀρμοδίας διοικήσεως καὶ κηρύσσεται διὰ διατάγματος. Τὸ κοινοτικὸν συμβούλιον ἢ καὶ ἐπιτροπὴ τριμελῆς, τῆς ὁποίας τὰ δύο μέλη δύνανται νὰ εἶναι ἰδιῶται οἰοιδήποτε, θὰ ἐξακριβώσῃ τὰς ποσότητας τῶν φορολογητέων εἰδῶν ὡς ἐπὶ γεωργικῶν προϊόντων, δι' ἐπιτοπίου μεταβάσεως. Ἀλλὰ τῶν τελευταίων ἡ ἐξακριβώσις ἀπαξ, κατ' εἶδος, τοῦ ἔτους ὑπάρχει ἀνάγκη ἐξακριβώσεως. Συμβαίνει τὸ αὐτὸ καὶ ἐπὶ ἄλοτομιῶν καὶ ἀπολήψεως ἄλλων δασικῶν προϊόντων; Διὰ τὰ γεωργικὰ προϊόντα βάσιν τῆς, ἐπιανσίως, ἐξακριβώσεως συντάσσεται φορολογικὸς κατάλογος ὀνομαστικὸς τῶν ὑποχρέων, δημοσιευόμενος καὶ κρινόμενος ὡς τὸ διάταγμα ὀρίζει. Εἶναι δυνατὴ ἡ προσαρμογὴ τοῦ τρόπου αὐτοῦ βεβαίωσις καὶ εἰς τὴν φορολόγησιν δασικῶν προϊόντων;

Οὕτως, ἀνεπίκτον οὐσης τῆς τοιαύτης ὡς ἀμέσου φόρου βεβαίωσεως ἀποβαίνει ἀπαραίτητος ἡ μεσολάβησις ἐνομοιαστοῦ, εἰς τὴν περίπτωσιν ἐπιτρέπεται προστηγὴ κατὰ τοῦ πῖνακος διατιμήσεως ἐνώπιον δὲ τοῦ νομάρχου, ἀνευ συμπράξεως ἢ γνώμης τῆς δασικῆς διοικήσεως. Ἀλλ' ἡ ἀπρηξία τοῦ ἐνομοιαστοῦ στοιχίζει πολὺ καὶ εἰς τὴν κοινότητα καὶ εἰς τοὺς φορολογουμένους, ἀνευ ἀποχρῶντος λόγου. Δὲν ἀποκλείεται δὲ νὰ μὴ γίνῃται καμμία βεβαίωσις, λομβάνει τοῦτο ὑπ' ὄψιν ἡ νομοθεσία, ὅτι ἡ κοινότης οφείλει νὰ προσφύγῃ εἰς τὰ δικαστήρια διὰ τὴν ἀναγνώρισιν καὶ εἰσπραξίν τῶν δικαιωμάτων τῆς ἐκ τῆς φορολογίας, ἀμέσου χαρακτηριζομένης.

§ 41. — Ὅπως καὶ ἡ ἐκμετάλλεσις τῶν κοινοτικῶν δασῶν, ἀπὸ διοικητικῆς καὶ διαχειριστικῆς ἀπόψεως, οὕτω καὶ ἡ ἐφαρμογὴ, ἡ πραγματοποίησις κοινοτικῆς φορολογίας ἐπὶ ἰδιωτικῶν καὶ δημοσίων δασῶν, δὲν

εἶναι ἄπλοῦν πρᾶγμα, δὲν εἶναι δεκτικὴ χονδρικῶν ἀπλοποιήσεων. Ἐν τούτῳ δασιστοὶ ἢ πραγματικοίτης καὶ ἐπὶ γεωργικῶν προϊόντων, εἶναι φρονικὸν νὰ συμβαίῃ κατὰ μείζονα λόγον διὰ τὸν χειρισμὸν, τὴν βεβαίωσιν φόρον κοινοτικοῦ αὐτοτελοῦς ἐπὶ δασικῶν προϊόντων, ἄντι ἀπὸ τῆς ἀλόγως ταύτης παρουσιάζουσαν σπουδαίας διαφορὰς ἀπὸ τὰ γεωργικὰ προϊόντα. Ἡ κοινοτικὴ δασικὴ φορολογία ἀναφέρεται εἰς τὴν δασικὴν νομοθεσίαν καὶ τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῆς, ἐξ ἧς ἀναφαίνονται τεχνικὰ καὶ ἄλλα ζητήματα ἀνώτερα τῶν δυνάμεων, τῆς ἀρμοδιότητος ἀπλοικῶν ἀνθρώπων ὡς οἱ κοινοτικοὶ σύμβουλοι, ἢ μέτρησις ἢ χ. δασικῶν προϊόντων, ξυλείας δὲν ἔχει τὸ κοινὸν καὶ ἄπλοῦν τῆς διὰ κίλου μετρήσεως γεωργικῶν προϊόντων.

Ὑπὸ τοιοῦτους ὄρους πραγμάτων ἢ ἱκανοποιήσεως τῆς ἀρχῆς τῆς αὐτοδιοικήσεως εἶμπορεῖ νὰ εἶναι θεωρητικὴ διὰ τὴν κοινότητα, τὴν ζωὴν καὶ τὸ δημόσιον συμφέρον τῆς, ἥτις οὕτω κινδυνεύει νὰ μὴ ἔχη πρακτικὰς ἱκανοποιήσεις.

§ 42. — Οὕτως ἐξηγεῖται διατὶ ὁ νόμος ANZ' καὶ ὁ 2435 ἀπέβλεψαν, καὶ ἐπέτρεψαν, μόνον εἰς πρόσθετον εἰς τὴν δημοσίαν τοπικὴν φορολογίαν. Τὸ αὐτὸ δὲ ἤχθετο καὶ ἐπέδωκε διοικήσεως καὶ αὐτοδιοικήσεως καὶ πρὸ τοῦ νόμου ANZ'. Ἐπὶ ἐρωτήματι τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν, τὸ Νομικὸν Συμβούλιον ἐγνωμοδοτεῖ—12/264-1899, ὅτι: ὁ δημοτικὸς (αὐτοτελεῖς) ἔπιρ τοῦ δήμου τοῦ τόπου τῆς ὑλοτομίας φόρος δύναται ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἔπιρ τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου ὁρισθέντος φορολογικοῦ ὄρου (μέχρι 2^ο/₁₀₀ ἐπὶ τῆς ἀκαθαρσίτου εἰσδήματος κατὰ τὸ ἄρθρον θ' τοῦ ν. ΞΗ') ὅστις ἐνεκρίθη ἐπὶ τῆς διοικητικῆς ἀρχῆς, νὰ βεβαιωθῇ καὶ εἰσπραχθῇ μετὰ τὴν ἐκκοπὴν τῆς ξυλείας καὶ τὴν ἐξέλεξίν τῆς καὶ τὴν τιμὴν, ἥτις ὁρίσθη διὰ τοῦ Β. Δ. κατὰ τὸ ἄρθρον 1 τοῦ ν. ΒΡΕΒ' τοῦ 1893 καὶ οὐχὶ πρὸ τῆς ὑλοτομίας, βεβαιούμενος ἐπὶ τοῦ οἰκονομικοῦ ἔπιρου, μετὰ τοῦ δημοσίου φόρου, ὅστις κατατρεχθεὶς τὴν ἐξαερετικὴν διατάξιν τοῦ εἰρημένου νόμου βεβαιούται καὶ εἰσπραττεται κατὰ τὴν ἐκδοσιν τῆς περὶ ὑλοτομίας ἀδείας. . . Ζορμπάνου σ. 243.

Καὶ ἡ εἰσηγητικὴ ἐκθεσις τοῦ σχεδίου νόμου ἀπὸ 21 Νεβρίου 1914 περὶ μεταρρυθμίσεως τῆς δημοτικῆς φορολογίας (διατυλίωσις κτλ.) ἔλεγεν: ὁ φόρος τῶν δασικῶν προϊόντων ἔαν κολῶς ἐλειτούργει θὰ ἡδύνατο νὰ ἔχη καλὴν ἀπόδοσιν. . . Καὶ τὸν φόρον ταῦτον θὰ ἡδύνατο νὰ εἰσπραττετὶ τὸ Δημόσιον ὄμοι μετὰ τοῦ δημοσίου δικαιοῦματος. Σ. 23.

§ 43. — Καταλήγομεν, ὅθεν ἠσχίσαμεν, εἰς τὴν θέσιν: Ἡ ἐφαρμογὴ τῆς αὐτοτελοῦς, κατὰ τὸ ἄρθρον 341, κοινοτικῆς φορολογίας πρέπει νὰ περιορισθῇ ἐπὶ τῶν προϊόντων ἐκ δημοσίων δασῶν.

Εὐρίσκομεν δὲ ὅτι, με ὀλίγην καλὴν θέλησιν, καὶ τῆς δασικῆς διοικήσεως, καὶ ὀλιγατέραν πίσειν τῆς σκέψεως τῶν οἰκιστῶν πρὸς τὸ οἰκονομικὰ ἴδιαιτα, δύναται καὶ ἐπὶ ταύτων, τῶν ἐκ δημοσίων δασῶν προϊόντων, νὰ ἐφαρμοσθῇ κοινοτικὴ φορολογία, βεβαιουμένη καὶ εἰσπραττομένη ὑπὸ τῶν δημοσίων ἀπηρεσιῶν, κατὰ τὴν βεβαίωσιν καὶ εἰσπραξίν τῶν δικαιοῦματων τοῦ δημοσίου ἐκ μισθώματος, ἐπιβαλλομένη εἰς ποσοστὸν 25^ο].

τοῦ φόρου, ὃν εἰσπράττει τὸ δημόσιον ἐκ τῶν αὐτῶν προϊόντων ἰδιωτικῶν δασῶν, ὅσοι εἶναι τὸ αὐτὸ πρὸς τὸ 2% ἐπὶ τῆς ἀκαθαρίστου δασικῆς προσόδου ἰδιωτικῶν δασῶν, κατὰ τὸν πίνακα, ἐννοεῖται, τῆς κρατικῆς διατιμῆσεως, εἰς ὃν ἀπέβλεπε καὶ ἡ διάταξις τοῦ άρθρου 341 ὀρίζουσα τὸ φορολογικὸν ποσοστὸν 2%. Τὰ δημόσια δάση ἐπέχονσιν ἕναντι τῆς κοινότητος τὴν αὐτὴν θέσιν ὡς καὶ τὰ ἰδιωτικά, διὰ τὴν φορολογίαν, ἡ κοινότης δὲν θὰ εἰσπράξῃ ποσοστὸν ἢ πρόσθετον τοῦ μισθώματος, ὅπερ καρποῦται τὸ δημόσιον ἀλλὰ φόρον ἴσον πρὸς τὸν καταβαλλόμενον, κατὰ μονάδα καὶ εἶδος προϊόντος, ἐπὶ τῶν ἰδιωτικῶν, ὡσεὶ ἐπρόκειτο περὶ ἰδιωτικῶν. Ἡ τοιαύτη ἐφαρμογὴ εἶναι, νομιζομεν, ἀπλή ὄχι μόνον εἰς τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν τὸ δημόσιον λαμβάνει μίσθωμα κατὰ μονάδα τῶν ἀνευ δημοπρασίας ἐν δημοσίῳ δασῶν ἀπολαμβάνομένων δασικῶν προϊόντων, ὡς δῆλον γίνεται ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ ἀνωτέρου παρατεθέντος πίνακος κρατικῆς διατιμῆσεως, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς ἐνοικιάσεως, ἂν ἀντικείμενον εἶναι λήμματα ἐπὶ τὰς αὐτὰς μονάδας, ἐξελεγχόμενα ἑαρίστοι.

§ 24. — Ἐν πάλιν ὁ τρόπος τῆς ἐπιβλήθης δυσεφαρμογῆς, ἐπάγει ἀνάγκη κινουμένου τρόπου βελτιώσεως αὐτοτελοῦς κοινοτικοῦ φόρου ἐπὶ τῶν δασικῶν προϊόντων, ἀναλόγου πρὸς τὴν φύσιν τοῦ πράγματος καὶ τὰς δυσχερεῖας, τὰς ὁποίας παρουσιάζει, πρὸς μεῖζονα ἐξασφάλισιν τοῦ πρακτικοῦ δημοσίου συμφέροντος. Πρόκειται δὲ περὶ φορολογίας, ἣτις ἐνδιαφέρει ἰσάνων ἀριθμὸν κοινοτήτων, ὅστις δὲν διαχωρίζεται εἰς τοὺς δημοσιευόμενους πίνακα· ἐπιβλήθης προαιρετικῶν φορολογιῶν, συγχωνευόμενος εἰς τὸν ἀριθμὸν κοινοτήτων ἐπιβαλλομένων τὸν φόρον προϊόντων γῆς.

§ 25. — β'. *Ἐπὶ τῶν βοσκησίμων γαιῶν τῶν νεμομένων ἐπὶ τῶν ζώων τῶν ἰδιοκτητῶν.* Δὲν ἐπιτρέπεται ἡ ἐπιβολὴ εἰδικοῦ φόρου ἐπὶ τῶν ἐνοικιαζομένων βοσκησίμων γαιῶν, διότι αὐταὶ φορολογοῦνται κατὰ τὴν κατηγορίαν ἐπιδοτήματα ἐπὶ γαιῶν διὰ τοῦ οὐδαμικοῦ φόρου ἐπὶ τῆς καθαρῆς προσόδου ἐκ γαιῶν ἐνοικιαζομένων, ἐπὶ τοῦ ὁποίου, ὡς εἶδομεν, ἐπάγει πρόσθετος κοινοτικὴ φορολογία, ἀλλὰ μόνον ἐπὶ τῶν βοσκησίμων γαιῶν, τὰς ὁποίας νέρονται τὰ ζῶα τοῦ ἰδιοκτητοῦ καὶ αὐτίνες οὐδόκιμοι φορολογοῦνται. Ὁδηγ. Ὑπ. 24-1920, 64.

§ 26. — Περίπτωσις ἐφαρμογῆς ἥχθη ἐνώπιον τοῦ Σ. Ἐκτετασίσεως ἐφ' ἧς ἡ ἐπ' ἀριθ. 97-1927 ἀπόφασις αὐτοῦ.

Τὸ κοινοτικὸν συμβούλιον Καταφυγίου Γρεβενῶν, ἐπέβαλε διὰ τὸ ἔτος 1929-30 *ἐφόρον ἐπὶ τῶν βοσκησίμων γαιῶν 2% ἐπὶ τῆς ἀξίας τῆς βοσκῆς ὀριζομένης εἰς δραχμῶν μίαν καθ' ἕκαστον πρόβατον καὶ αἶγνα ἐπὶ χειμερινῶν καὶ θερινῶν βοσκῶν*. Ὁ Ἐπίσκοπος Γρεβενῶν ἐτροποποίησε τὴν πράξιν τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἐπιβληθὲν ποσοστὸν ἐπὶ τῆς ἀξίας τῆς βοσκῆς, ὅσοι ἠῆξισεν εἰς 4% καὶ ὡς πρὸς τὴν καθορισθεῖσαν διὰ τῆς πράξεως ἀξίαν τῆς βοσκῆς ἦν ὄρισεν εἰς δραχμὰς 15 δι' ἕκαστον πρόβατον, εἰς τὸ διπλάσιον δι' ἕκαστον τῶν μεγάλων ζώων κτλ. ἀκολουθήσας τὸ γράμμα τῆς σχετικῆς διατάξεως τοῦ άρθρου 341.

Τὸ Σ. Ἐπικρατείας δεχθὲν τὴν προσφυγὴν ἠκόρωσε τὴν ἀπόφασιν τοῦ Ἐπιόρου, ἐπὶ τὴν σκέψιν: Τὸ ἄρθρον 341 τοῦ Κώδικος καθορίζει τὸ ἀνώτατον ὄριον εἰς ὃ δύναται νὰ ἐπιβληθῇ ὁ φόρος ἐπὶ τῶν βοσκησίμων γαιῶν, εἶναι δὲ τοῦτο $4\frac{2}{3}$ ἐπὶ τῆς βοσκῆς διατεκμημένης ἐπὶ χειμερινῶν βοσκῶν εἰς 15 δραχμὰς καθ' ἕκαστον τῶν ἐν ταῖς βοσκαῖς βοσκόντων προβάτων κτλ. Κατὰ ταῦτα τὸ Κοινοτικὸν Συμβούλιον ὄρισαν τὸ ποσὸν τοῦ ἐπιβλητέου φόρου εἰς $2\frac{1}{2}$ ἐπὶ τῆς ἀξίας τῆς βοσκῆς, καθοριζομένης εἰς μίαν δραχμὴν ἀστέως τοῦ εἶδους τῶν ζώων καὶ τῆς περιόδου τῆς βοσκῆς, δὲν παρεβίασε κατ' οὐσίαν τὸν νόμον, ἐφ' ὅσον, ἀνεξαρτήτως τοῦ μὴ νομοτύπως ὄρθου τῆς μεταβολῆς τῆς ἀξίας τῆς βοσκῆς, ἥτις ἐκ τοῦ νόμου εἶναι σταθερά, τὸ καθορισθὲν ποσοστὸν τοῦ φόρου εἶναι κατώτερον τοῦ ἐπὶ τοῦ νόμου ὀριζομένου ἀνωτάτου ὀρίου. Ὁ Νομάρχης δὲ καὶ ὁ Ἐπαρχος δὲν ἀσκέῖ οὐσιαστικὸν ἔλεγγον ἀλλ' ἔχει μόνον δικαίωμα ἀκυρώσεως διὰ παράβασιν νόμου».

847.— Τὴν ἔκτακτι δημοσίᾳ ἔγγειον φορολογίαν, τῶν προϊόντων γῆς καὶ τῶν ζώων, εἶχε συστηματοποιήσει ὁ νόμος ΒΠ' τοῦ 1892, ἡ πηγὴ: Ὡς πρὸς τὸν φόρον τῶν ἰδιωτικῶν βοσκησίμων γαιῶν, διατηρῶν τὸ μέγιστον αὐτοῦ φορολογικὸν καθεστῶς, ὠρίζεν: Ὁ ἔγγειος φόρος ἐπὶ τῶν βοσκῶν ἐπιβάλλεται ἐπὶ μὲν τῶν κοινοτικῶν βοσκῶν, ὡσάκις ἐνοικιαῖονται, ἐπὶ δὲ τῶν ἰδιωτικῶν καὶ ὅταν νέμονται αὐτὰς τὰ ζῶα τοῦ ἰδιοκτήτου... Ἄρθ. 50. Ἐπὶ τῶν μὴ ἐνοικιαζομένων ἰδιωτικῶν βοσκῶν, ἐν αἷς βόσκουσι τὰ ζῶα τοῦ ἰδιοκτήτου, ὁ ἔγγειος φόρος λογίζεται ἐπὶ τοῦ ἐλάχιστου ὄρου τῆς ἀξίας τῆς χοιρονομῆς. Ὅρίζεται ὁ ἐλάχιστος οὗτος ὄρος ἐπὶ μὲν τῶν χειμερινῶν βοσκῶν εἰς δραχμὴν μίαν καθ' ἕκαστον τῶν ἐν αὐταῖς βοσκόντων προβάτων καὶ εἰς τὸ διπλάσιον δι' ἕκαστον τῶν μεγάλων ζώων, ἐπὶ δὲ τῶν θερινῶν βοσκῶν εἰς τὸ τρίτον καθ' ἑκάστην τῶν προειρημένων περιπτώσεων τῶν αἰῶν ἢ ἀξία τῆς χοιρονομῆς ὀρίζεται εἰς τὸ τρίτον τῆς τῶν προβάτων. Δὲν ὑπόκεινται εἰς τὴν πληρωμὴν τοῦ ἔγγειου τούτου φόρου τὰ βόσκοντα γεωργικὰ ζῶα τοῦ ἰδιοκτήτου τῆς βοσκῆς... Ἄρθ. 51.

Οἱ δῆμοι ἐδικαιοῦντο νὰ ἐπιβάλλωσι φόρον ἐπὶ τῶν βοσκησίμων γαιῶν 2% δυνάμενον νὰ ἀξηθῇ, διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως, μέγιστον 3% τοῦ ἀκαθάρτου εἰσοδήματος τῶν γαιῶν ἐφ' οὗ ὁ δημόσιος φόρος, προσδιοριζόμενος ὡς ἀνωτέρω. Ζορμπάνου σ. 195.

848.— Ὁ νόμος 2455 καθιστῶν τὸν φόρον κοινοτικῶν αὐτοτελῆ ἐπιανιλάμβανε τὴν ὡς ἀνωτέρω διάταξιν τοῦ ΒΠ' νόμου τοῦ 1842 ἀξάνων τὸ ἀνώτατον ὄριον ποσοστῶν. Ὁ φόρος οὗτος δὲν δύναται νὰ ὑπερβῇ τὰ 4% ἐπὶ τῆς ἀξίας τῆς χοιρονομῆς, ὀριζομένης ἐπὶ μὲν τῶν χειμερινῶν βοσκῶν εἰς δραχμὴν μίαν καθ' ἕκαστον πρόβατον καὶ εἰς τὸ διπλάσιον δι' ἕκαστον τῶν μεγάλων ζώων κτλ. ὡς ἀνωτέρω καὶ ὡς ἔχει ἔτι καὶ νῦν τὸ ἄρθρον 341 τοῦ κώδικος.

Ἡ μεταπολεμικὴ νομοθεσία προώθησε τὸν ἀριθμὸν «δραχμὴν μίαν καθ' ἕκαστον πρόβατον...» εἰς «δραχμὰς δέκα πέντε» ἵνα προσαρμόσῃ

τὴν βίαιον ταύτην εἰς τὴν κατάστασιν τῆς δραχμῆς, ἂν εἶναι πλήρης ἢ προσομοιή αὐτή.

Ὁ νόμος λοιπὸν θέτει τὰς βίαιας τοῦ φόρου: ἀνώτατον ὄριον ποσοστοῦ, ἄξιαν τῆς βοσκῆς, ὡς καὶ τὴν ὀρίσει ὁ ἴδιος. Ὡς πρὸς τὸ ποσοστὸν δηλαδὴ ἀρνεῖται ἐλευθερίαν ὀρισμοῦ καὶ καίτω τοῦ τιθεμένου ὀρίου, τὴν ἄλλην ὡς βίαιον, ἐλαχίστην ἀληθῶς, τῆς φορολογήσεως κανονίζει περιοριστικῶς, ἀποκλείει δικαίωμα τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου νὰ μεταβάλῃ ταύτην.

§ 49. — Ἐσφαλε κατὰ ταῦτα ἡ ἀπόφασις τοῦ Ἐκάρχου ἐφ' ὅσον ἐτροκοποίησε τὸ ποσοστὸν ὡς ὀρίσθη ὑπὸ τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου, ἀλλ' ἀναμεριβάτως τὸ γράμμα καὶ τὴν οὐσίαν τοῦ νόμου ἀπέδωκεν ἀκροῦστα τὴν πρῶτην τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου, ἐφ' ὅσον τοῦτο μετέβαλε τὴν βίαιον τοῦ προσδιορισμοῦ τῆς ἀξίας τῆς βοσκῆς. Ἄν τοιαύτη εἶναι ἡ οὐσία τοῦ νόμου πρὸς τί ὁ ἴδιος μετέβαλε τὴν βίαιον ἀπὸ μιάς δραχμῆς εἰς δέκα πέντε; Παρεβίασε δὲ τὸ κ. σ. καὶ τὴν διάταξιν περὶ τῆς βίαιου τῆς τιμῆς τῆς βοσκῆς καὶ ὡς πρὸς αἴλλα ἴσα, τὰς αἰγας.

§ 50. — Ὑπὸ φορολογικὸν ποσοστὸν $2\frac{1}{2}$, καὶ ἄξιαν τῆς βοσκῆς ὑπὸ βίαιον διατιμήσεως 15 δραχμαὶς κατὰ πρόβατον ὁ κοινοτικὸς φόρος εἶναι 0, 30, δραχ. ὅχι τι σημαντικόν, ἐν ᾧ μὲ βίαιον μίαν δραχμὴν ὁ φόρος καταντῆ δύο λεπτά σημερινά, ἐξουτελισμός, ἐκητηδένισις τοῦ φόρου. Αὐτὴ εἶναι ἡ οὐσία, τὴν ὁποίαν ἤθελε νὰ παραβιάσῃ τὸ κοινοτικὸν συμβούλιον. Κίβνον δὲ μὲ ἐπιπέλειαν ἔξωρετικὴν τοὺς λογαριασμοὺς ἐπὶ καίτω, εἰς τὰ κοινοτικά συμβούλια, καὶ ὅταν ἀπικριζῶνται ἀπὸ κτηνοτρόφους ἀλλοτρίους: Ὑπὸ οἰονδήποτε ὑποβιβασμὸν τοῦ ποσοστοῦ τοῦ φόρου, εἰς 1%, εἰς 0,50% δὲν ἔφθανον εἰς τὴν ἐκητηδένισιν αὐτοῦ, ὡς ἀνωτέρω.

§ 51. — Ἡ ἀπόφασις λοιπὸν τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου παρεβίασε τὸ γράμμα καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ νόμου, καὶ ἤρξεν ἀποδεικμασίαν. Νὰ μὴ πληρώσουν τὴν ἀσημαντὸν ταύτην φορολογίαν, ἀλλ' οὔτε καὶ δικαίωμα βοσκῆς, διὰ τὴν χρῆσιν τῶν κοινοτικῶν λαβωθῶν, αὐτε καὶ τὸν κατὰ τὸ ἄρθρον 348 φόρον ἐπὶ τῶν προϊόντων ζυσομίας. Ἀλλὰ τότε, εἰς τοιαύτας κτηνοτροφικὰς κοινότητας, ποῖα εἰσοδήματα θὰ εἰσφέρουν χάριν τῶν ἀναγκῶν των, τῆς αὐτοδιοικήσεώς των; Διὰ τοιαῦτα συμβήματα τῆς ζωῆς, ἐγράφη ἄλλοτε βίαιαι παρατηρήσεις εἰς τὴν περιφέρειαν ἀκριβῶς τοῦ νομοῦ αὐτοῦ, ὅτι πολλοὶ κοινότητες ἐκ μόνης τῆς παρουσίας των εἰς βοσκὰς θ' ἰδέναντο νὰ ἔχουν σοβαροὺς προϋπολογισμοὺς, ἐν ταῦτοις μένον ἀνίπαρτοι ὡς κοινοτικὴ ἐπιδήλωσις. Γεραγὰ, Περὶ τοῦ Διοικητικῶν Πλόβλημα σ. 43.

§ 52. — γ) Ἐπὶ τῶν ζῴων. Κατὰ τὸ ἄρθρον 7 τοῦ ν. 311: «Ἡ ἐπὶ τῶν ζῴων δημοτικὴ εἰσφορὰ ἀποδίδεται εἰς τοὺς δήμους, ἐν τῇ περιουσίᾳ τῶν ὁποίων διατιπῶνται ταῦτα πληρώνεται δὲ κατὰ τὸ ἤμισον, ἐὰν κατὰ τὴν χερσινὴν μόνον ὄρειν διατιπῶνται ἐν ταῖς νομαῖς τινος δήμου».

Ὅτε ἐγένετο ὁ νόμος ΔΝΖ' δὲν ἴσχυεν ἡ διάταξις αὕτη, ἀλλ' ὁ νόμος ΒΧΟΙ' τοῦ 1900, καθ' ὃν μετὰ τοῦ δημοσίου φόρου ἐπὶ τῶν αφοζομένων ζῴων συνεισπράττετο εἰσφορὰ ἑπὶ τῶν δήμων τοῦ Κράτους, ἀποδιδομένη

ἀλιευομένων εἰς τὰ ἐντὸς τῆς δημοτικῆς ἢ κοινοτικῆς περιφερείας ἰχθυοτροφεία, θυνεῖα καὶ ἰχθυοτρόφους ποταμούς ἢ λίμνας.

Παρίπτωσις ἐφαρμογῆς τοῦ φόρου ἤχθη ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας, ἐφ' ἧς ἡ 32-1933 ἀπόφασις αὐτοῦ, μνημονευθεῖσα ἀνωτέρω ὑπὸ τὴν παράγραφον ἀν τὸ Δημόσιον ὑπόκειται εἰς δημοτικὴν ἢ κοινοτικὴν φορολογίαν.

Τὸ κοινοτικὸν συμβούλιον Πλαστηρίων Ξάνθης ἐπέβαλε τὸν φόρον ἐπὶ τῶν ἀλιευομένων ἰχθύων κλπ. ἐντὸς τῆς ἰχθυοτρόφου λίμνης Μπουροῦ. Ἡ ἐνδιαφερομένη Μονὴ Βατοπεδίου προσέφυγεν εἰς τὸν γενικὸν διοικητὴν Θράκης ἀπορρίψαντα τὴν προσφυγὴν τῆς καὶ ἔπειτα εἰς τὸ Σ. Ἐ. κατὰ τῆς ἀποφάσεως τοῦ Γ. Διοικητοῦ.

Λόγους ἀνευρόσως ἐπεκαλεῖτο ἡ προσφυγὴ ἰον ὅτι ἡ λίμνη ἀνήκει εἰς τὸ Δημόσιον καὶ μόνον διαχειρίστρια εἶναι ἡ Μονὴ καὶ ἐπομένως τὰ προϊόντα ταῦτα, ὡς προερχόμενα ἐκ δημοσίου κτήματος καὶ εἰς τὸ Δημόσιον ἀνήκοντα, δὲν ὑπόκεινται εἰς κοινοτικὴν φορολογίαν. 2ον ὅτι τὸ άρθρον 341 τοῦ Κώδικος ἔχει ἐφαρμογὴν μόνον προκειμένου περὶ τῶν Κοινοτήτων τῆς Παλαιᾶς Ἑλλάδος καὶ, ἐπομένως, ἡ Κοινότης Πλαστηρίων, ὡς Κοινότης τῶν Νέων Χωρῶν, δὲν ἰδικιοῦται νὰ ἐπιβάλλῃ τὴν φορολογίαν ταύτην, ἀλλὰ μόνον δυνάμει τοῦ άρθρου 318 ἐπὶ τῶν ἰχθύων τῶν ἀλιευομέ-

νησασομένων διὰ τὴν δημοσίαν βιοσκήν. Ἄρθρ. 122. Ἐπισημοῦνται τὰ θηλαζόντα, ἱπποὶ καὶ ἡμίονοι εἰς τὴν ἑθνησίαν τοῦ Βασιλικοῦ στρατοῦ καὶ τῶν ἐνόσιων σωματίων τοῦ Κράτους, τῶν ἐπαρχῶν καὶ τῶν κοινοτήτων, τὰ ζῷα τὰ εἰσαγόμενα εἰς τὴν κοινότητα ὑπὸ διαμετακόμισιν, πρὸς πώλησιν ἢ σφαγὴν, ὑπὸ τὸν ὄρον νὰ μὴ διακηρυχθῶσιν ἑκατὸν πλείον των δεκαπέντε ἡμερῶν. Ἄρθρ. 133.

Οἱ ἰδιοκτήται τῶν ζῶων εἶναι ἀλληλεγγύως ὑπόχρετοι εἰς τὴν πληρωσὴν τοῦ φόρου μὲ τοὺς κατόχους, ὅστις καὶ ἀν διαμένουν εἰς διαφόρους κοινότητας.

Ὁ δυνάστης τοῦ ζῶου διαρκούντος τοῦ ἔτους, δεόντως βεβαιωθείς, παρέχει δικαίωμα εἰς ἀπαλλαγὴν ὑπὸ τοῦ πολιτικοῦ τριμήνου, τῷ ἀκολουθεῖντος ἔτους, καθ' ὃ ἐγένετο ἡ δόλησις τῆς ἀπολείας. Ἐάν τὸ ζῷον δὲν διαμένῃ καθ' ὅλον τὸ ἔτος κλπ. ὡς ἀνωτέρω ἐσημειώθη.

Ἡ κοινότης ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ συμφωνῇ κατ' ἔτος μὲ τοὺς ἐνδιαφερομένους περὶ τοῦ μέσου ἀριθμοῦ κεφαλῶν ἐκείστου εἴδους ζῶων, ὅστις δὲ ὑπόκειται εἰς τὸν φόρον. Ἄρθρον 124.

Ὁ φόρος ἐφαρμόζεται εἰς ποσοτὸν τοῖς ἐκατὸν τῆς μέσης ἀξίας ἐκείστου εἴδους ζῶων ἢ ἀξία αὕτη καθορίζεται κατ' ἔτος ὑπὸ τοῦ ἐπαρχιακοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου ὑπὸ θεώρησιν τοῦ ἐπαρχιακοῦ συμβουλίου τῆς συντηγιακῆς οἰκονομίας. Τὸ ποσοτὸν δὲν δύναται νὰ ἀπερβαίῃ τὸ 1% τῆς ρηθείσης ἀξίας δύναται νὰ ἀφίθῃ 2% κατ' ἀνάστατον ὄριον διὰ τὰ ζῷα τοῦ εἴδους προβατοειδῶν ἢ χοιροειδῶν ὡς καὶ διὰ τοὺς ἵππους καὶ ὄνους μὴ ἀνήκοντας εἰς γεωργικὰ ἐπιμεταλλεύσεις.

Διὰ τὰ αἰγνοειδῆ προβλέπεται εἰδικὴ φορολογία, ἐποχρωστικῆ, γενικῆ 10 λιρ. κατὰ κεφαλὴν, ὅταν ὁ ἀριθμὸς κεφαλῶν δὲν ἀπερβαίῃ τὰ 10, 20 λιρ. κατὰ κεφαλὴν, ὅταν ἀπερβαίῃ τὰ 10. Ὁ φόρος δὲν ἀφίθεται παρ' οὐδενὴ ἄλλοτε, ὅστις ἀποδεικνύει, ὅτι δὲν κατέχει πλέον τῶν τριῶν κεφαλῶν, δι' ἑαυτὸν καὶ διὰ τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας τὰ ζῶοντα μετ' αὐτοῦ. Τὸ προϊόν τοῦ φόρου παραχωρεῖται κατὰ τὰ 1/3, εἰς τὸ Κράτος καὶ κατὰ τὰ 2/3 εἰς τὴν κοινότητα. Ἄρθ. 127-129.

Τέλος προβλέπεται ἰδιαιτέρως φορολογίαν ἐποχρωστικὴν τῶν κενῶν. Ἄρθ. 130 ἐφ.

νων και καταναλισκομένων εντός της περιφέρειας της Κοινότητος. Βον "Οτι παρὰ τὸν νόμον ἡ Κοινότης ἐπέβαλε φόρον ἐπὶ τῶν ἀλιευομένων Ιχθύων εἰς ἄλλας τὰς ἀλιευτικὰς περιοχὰς Μπουρού, ἐνῶ τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς περιοχῆς ταύτης δὲν περιλαμβάνεται εἰς τὴν διοικητικὴν περιφέρειάν της. ἐφ' ἧς ἐκτείνεται ἡ φορολογικὴ ταύτης ἐξουσία.

§ 336.— Πῶς ἀντικρούεται ὁ πρῶτος λόγος ὑπὸ τῆς ἀποφάσεως τοῦ Σ. Ε., τῆς Εἰσηγητικῆς ἀκδέσεως τοῦ ἀξιολόγου Ἀντιπροέδρου κ. Παπαφράζου, εἶδομεν ἀνωτέρω. Ἐν τέλει τῆς παραγράφου ἐκείνης ἔχομεν ση-
μειώσει, ὅτι τὸ ζήτημα πῶς τὸ Δημοσίον ὑπόκειται εἰς κοινοτικὴν φορολογίαν δὲν ὑπάρχει ἐν προκειμένῳ. Τὸ ἄρθρον 318 τοῦ κώδικος, προκειμένου περὶ τοῦ κοινοτικοῦ φόρου, ὑπὲρ τῶν κοινοτικῶν τῶν Ν. Χωρῶν, ἐπὶ τῶν ἀλιευομένων ἐκ τῶν ἐν ταῖς περιφερείαις αὐτῶν Ιχθυοτροφείων, θυννείων, Ιχθυοτροφῶν ποταμῶν, λιμνῶν καὶ Ιχθυοτροφῶν ὕδατων, ἐπάγεται: Προκειμένου περὶ Ιχθυοτροφείων κ.τ.λ. ἀνημότων εἰς τὸ Δημόσιον ὁ ὡς ἄνω φόρος εἶναι ἀνεξάρτητος τοῦ κατὰ τοὺς κειμένους νόμους δικαιώματος αὐτοῦ τοῦ ἐκμεταλλεύεσθαι καὶ διαθέτειν τὰ κτήματα ταῦτα».

Τὸ ὅτι ἐρημόσθη ἡ φορολογία τοῦ ἄρθρου 341 δὲν μεταβάλλει, βέβαια, τὰ πράγματα. Καί, ἐπίσης, τὸ ὅτι τὸ ἄρθρον 341, τὸ ἄλλοτε ἄρθρον 8 τοῦ νόμου 2435, δὲν ἐπανέλαβε τὴν διατάξιν' ἐθεωρήθη ἀπλῶς πλεονάζουσα Διαδικασίαι παρ' ἰδιωτῶν Ιχθυοτροφείων, λιμνῶν κτλ. μόνον εἰς τὰς Ν. Χώρας ἐσημειώθησαν. Γνωμοδ. Ἐλευθεριάδου Τ. Β. 108.

Τὸ Διάταγμα, ἀπὸ ὃ Ἰουνίου 1921 «περὶ τῆς ὑπὲρ τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων τῶν Νέων Χωρῶν βεβαιώσεως καὶ εἰσπραξέως τῶν φόρων ἐπὶ τῶν ἀλιευομένων Ιχθύων καὶ λοιπῶν ὑδροβίων ζώων», κατὰ τὸ ἄρθρον 23 τοῦ ν. 2125 ἤδη ἄρθρον 318 τοῦ κώδικος, περιείχεν εἰς ἄρθρον 12 προσωρινὴν διατάξιν: «Ἐν αἷς περιφερείαις ὁ φόρος ἐπὶ τῶν ἀλιευομένων ἐν Ἐλευθέρῃ θαλάσῃ ἔχει ἐνοικιασθῆναι ἐνωτικῶς μετὰ τοῦ φόρου ἐπὶ τῶν ἀλιευομένων ἐν Ἐλευθέρῃ θαλάσῃ προϊόντων ἐνοικίου ὀρί-
ται...» Καὶ τὸ ἐπόμενον ἄρθρον: «Ὁ ἐπιβαλλόμενος ὑπὸ τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων τῶν Ν. Χωρῶν φόρος ἐπὶ τῶν ἀλιευομένων ἐκ τῶν ἐν ταῖς περιφερείαις αὐτῶν Ιχθυοτροφείων, θυννείων, Ιχθυοτροφῶν ποταμῶν, λιμνῶν καὶ Ιχθυοτροφῶν ὕδατων... συμβεβαιοῦται καὶ συνεισπράττεται μετὰ τοῦ ἀντιστοίχου δημοσίου φόρου...»

Αὐτὰ καθιστῶσιν ἐδηλον, ὅτι ὁ νόμος περιχώρησεν εἰς τοὺς δήμους καὶ τὰς κοινότητας δικαίωμα φορολογίας προϊόντων ἀλιευομένων ἐπὶ δημοσίων κτημάτων, Ἐλευθέρας θαλάσσης, δημοσίων λιμνῶν, Ιχθυοτροφείων κτλ. Ἐν ἑναντίῳ περιπτώσει δὲν θά ἔλεγε σοβαρὸν τι.

Τέλος σημειωτέον ὅτι τὸ αὐτὸ 341 ἄρθρον χορηγεῖ εἰς τοὺς δήμους καὶ τὰς κοινότητας δικαίωμα φορολογίας δασικῶν προϊόντων ἐκ δημοσίων δασῶν προερχομένων, καὶ εἰς ταῦτο ἀκριβῶς ἀποβλέπει ἡ σχετικὴ του διατάξις.

§ 337.— Ἐν τῇ ἀποφάσει τοῦ Σ. Ἐπικρατείας προτάσσεται ἡ ἐπέ-

τας, ὅτι αἱ ἔξαιρέσεις καὶ ἀπαλλαγὰὶ ἀπὸ τῶν ἐπιβαλλομένων φόρων δὲν ἀνάγονται εἰς τὴν κατ' ἀρχὴν ἐπιβολὴν τοῦ φόρου ἀλλ' ἀνακύπτουσι κατὰ τὴν βεβαίωσιν, τὸ ἀνεφόριστον τῆς φορολογίας, λόγῳ ἔξαιρέσεως, δὲν ἐπιρροαῖται τὴν ἀπόφασιν περὶ ἐπιβολῆς αὐτῆς. Εἰς τὴν περίπτωσιν, μᾶς φαίνεται, δὲν εἶναι ἰσχυρὰ ἢ σκέψις, δὲν βοηθεῖ ἡ πραγματικὴ βίασις τῶν συλλογισμῶν. Ἡ ἀπόφασις τοῦ κ. σ. λέγει «ἐπιβάλλεται φόρος ἐπὶ τῶν ἀλιευσόμενων ἐντὸς τῆς λίμνης Μπουροῦ». Ἀλλὰ καὶ ἂν γενικῶς ἔλεγεν «ἐπὶ τῶν ἀλιευσόμενων ἐκ τῶν ἐν τῇ περιφερείᾳ τῆς κοινότητος θεννιῶν, ἰχθυοτροφείων, λιμνῶν...» τὰ πράγματα δὲν μεταβάλλονται. Μία εἶναι ἡ πηγὴ προσελεύσεως τῶν προϊόντων, ἡ λίμνη Μπουροῦ. Δὲν ἐπίσχει ἐδῶ κύριος φορολογουμένων, ἵνα, κατὰ τὴν βεβαίωσιν, ἀνακύψουν ἔξαιρέσεις καὶ ἀπαλλαγᾶς, ὡς ἐπὶ φόρου λ. χ. οἰκοδομῶν. Διαφέρει δὲ τὸ ζήτημα, ἂν ὁ φόρος ἐπιβάλλεται ἐκτὸς τῶν διοικητικῶν ὁρίων τῆς φορολογουμένης κοινότητος, περιστατικῶν, ὅπου θὰ ἐξετασθῇ κατὰ τὴν βεβαίωσιν τοῦ φόρου.

8338. — Ὡς πρὸς τὸν δεύτερον λόγον ἀκρωσίσεως: Ἡ Ἐπαρχία καὶ ἡ Γενικὴ Διοίκησις εἶχον ἐπ' ὅψιν καὶ ἐρήμοσαν τὴν ἐπιτησίαν τοῦ Ὑπουργείου, καθ' ἣν ὁ κατὰ τὸ ἐδάφιον 6 τοῦ ἀρθρου 318 φόρος εἶναι ἀσχετος πρὸς τοῦ ἀρθρου 341, δ. Διότι ὁ μὲν φόρος τοῦ ἀρθρου 318 εἶναι ἔμμετος ἐπὶ τῆς καταναλώσεως ὁ δὲ τοῦ ἀρθρου 341 ἄμετος φόρος ἐπὶ τῆς παραγωγῆς, καὶ ὁ μὲν τοῦ ἀρθρου 318 ἐπιβάλλεται μόνον ἐν ταῖς Ν. Χώρας, ὁ δὲ τοῦ ἀρθρου 341 εἰδικῶς θεσπισθεὶς μεταγενεστέρως, διὰ τοῦ νόμου 2435 τοῦ 1920, ἐπιβάλλεται γενικῶς ἐπὶ τῶν Δήμων καὶ Κοινοτήτων ὅλου τοῦ Κράτους, οὐδενὸς ὑφισταμένου περιορισμοῦ ἐκ διατάξεως νόμου. Συνεπῶς ἐν ταῖς Ν. Χώρας δύνανται νὰ ἐπιβληθῶσιν ἐν ταῖς αὐταῖς δημοτικαῖς καὶ κοινοτικαῖς περιφερείαις ἀμφότεροι οἱ ἀνωτέρω ἐκτεθέντες φόροι, ἦτοι ὁ τῆς καταναλώσεως καὶ ὁ τῆς παραγωγῆς. Ἐγκ. 77934-1932.

Τὴν νομολογίαν τοῦ Ὑπουργείου ἰσχυροῖ, ἐλλόγως, ἡ ἀπόφασις τοῦ Σ. Ε., ἐπὶ μίαν ἐπιφύλαξιν, ὅτι ἀμφιβολία δύναιτο νὰ γεννηθῇ, ἂν αἱ κοινότητες τῶν Ν. Χωρῶν δύνανται νὰ ἐπιβάλλωσιν ἀμφότερους τοὺς φόρους ἢ ἔχωσι δικαίωμα ἐπιλογῆς, ἦτοι ἂν ἡ ἐπιβολὴ τοῦ ἑνὸς ἀποκλείῃ τὸν ἄλλον.

8339. — Μετὰ τὰ ἀνωτέρω, ἀφ' οὗ δὲν ὑπάρχει φόβος νὰ ἐπιρροαῖται τὰ συμφέροντα τῶν κοινοτήτων, δύναιτο νὰ σημειωθῇ, ὅτι ἀρχικῶς, ὅτε ἐγένοντο αἱ διατάξεις, διάφορος ἐδηλώθη γνώμη καὶ ὁδηγία τοῦ Ὑπουργείου. Ἐν τῇ ἐπ' ἀριθ. 24-1920 ἐγκυκλίῳ τοῦ Ὑπουργείου δι' ἣς παρέρχοντο ὁδηγία περὶ τῶν δημοτικῶν καὶ κοινοτικῶν φόρων κατὰ τὸν νόμον 2435, προκηρμιζόμενον περὶ τῆς κατὰ τὸ ἀρθρον 8 αὐτοῦ, ἤδη ἀρθρον 341, φορολογίας τῶν ἰχθύων, φέρεται ρητῶς: «Ὁ φόρος οὗτος δύναιτο νὰ ἐπιβληθῇ μόνον ἐν Π. Ἑλλάδι οὐχὶ δὲ καὶ ἐν ταῖς νέαις χώραις, ἐν ταῖς ὁποίαις δύναιτο νὰ ἐπιβληθῇ φόρος ἐπὶ τῶν ἰχθύων καὶ λοιπῶν ὑδροβίων ζῴων κατὰ τὰς § § 4 καὶ 5 τοῦ ἀρθρου 23 τοῦ νόμου 2125 τῆς 16 Μαρτίου 1920» Νο 70. Ὁ συντάκτης τῶν ὁδηγιῶν αὐτῶν εἶχε συντάξει καὶ τὰ σχέδια τῶν νόμων 2125 καὶ 2435.

860.—Ὡς πρὸς τὸν τελευταῖον ἐπικαλούμενον λόγον ἀκυρότητος, ἡ ἀπόφασις τοῦ Σ. Ε παρατηρεῖ ὅτι ναί μὲν ἡ κρᾶξις τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου λέγει «ἐπιβάλλεται ὁ φόρος ἐπὶ τῶν ἀλιευομένων ἰχθύων ἐντὸς ὁλοκλήρου τῆς ἀλιευτικῆς περιοχῆς Μπουροῦ» ἀλλ' ἔχει, προφανῶς, τὴν ἔννοιαν, ὅτι ὁ φόρος ἐπιβάλλεται ἐπὶ τῶν ἐν τῇ διοικητικῇ περιφερείᾳ τῆς κοινότητος ἀλιευομένων ἰχθύων κτλ. ἐφ' ἧς ἐκτείνεται ἡ φορολογικὴ αὐτῆς ἐξουσία. Ὅτι δὲ αὕτη εἶναι ἡ ἔννοια τῆς πράξεως τοῦ Κοινοτικοῦ Συμβουλίου, προκύπτει ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι τὸν αὐτὸν φόρον εἶχον ἐπιβάλλει καὶ αἱ ἄλλοι κοινότητες ὑπὸ τὴν αὐτὴν διατύπωσιν ἐντὸς ὁλοκλήρου τῆς ἀλιευτικῆς περιοχῆς Μπουροῦ» ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ ὅτι, προκειμένου περὶ τοῦ τρόπου τῆς βεβαιώσεως τοῦ φόρου, ὁρίζει ὅτι αὕτη «γίνεται διὰ μᾶς ἑνιαίας καταστάσεως, συντασσομένης ὑπὸ τῶν Προέδρων τῶν ἐνδιαφερομένων κοινοτήτων, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὑπὸ τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ Δημοσίου καὶ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Βασιοπεδίου τηρουμένων στοιχείων περὶ τῶν ἀλιευομένων ποσοτήτων ἰχθύων καὶ λοιπῶν ὑδροβίων ζῴων».

Τὸ γεγονός ὅτι πᾶσαι αἱ ἄλλοι κοινότητες ἐπέβαλον τὸν φόρον τοῦτον, ὑπὸ τὴν αὐτὴν βάσιν, ὅστις ἐφ' ἅπασι θὰ ἐπληρῶνεται ὑπὸ τοῦ ὑποχρέου, καλύπτει, βέβαια, τὴν δυσχέρειαν, ἧτις θὰ ἦτο δυσυπόβλητος ἂν μόνον μία κοινότης ἐπέβαλε τὸν φόρον.

861.—Ἡ περίπτωση καὶ ἄλλο τι ἄξιον σημειώσεως προσφέρει. Ὁ κανονισμὸς βεβαιώσεως τοῦ κοινοῦ φόρου καὶ, τὸ σπουδαιότερον, τῆς βεβαιώσεως τῆς διανομῆς, κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὴν διοικητικὴν περιφέρειαν ἐκείτης κοινότητος, δύναται νὰ ἐρωτηθῇ ποῦ στηρίζεται. Ὁ νόμος δὲν προβλέπει. Καὶ εἰς τὴν ἀντίληψίν μας, εἶναι δόκιμοι αὐτοὶ οἱ τρόποι χειρισμοῦ τῆς φορολογίας, νὰ καλύπτονται δηλαδὴ ἐκεῖ κάτω, ἀπὸ τὰς κοινοτικὰς ἀρχάς, δυσχέρειαι καὶ ζητήματα ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς φόρων, πολὺ ὀλίγον ἀπλῆς, ὁμαλῆς μορφῆς: Νὰ κανονίζωνται αἱ βάσεις διανομῆς κοινῶν φόρων καὶ ἐπισημαίνεται αὕτη ὑπὸ τῶν κοινοτικῶν ἀρχῶν; Ἐπειτα εἰς τί ἀνταποκρίνεται ὁ ἀόριστος ἄλλως ὅρος κατ' ἀναλογίαν τῆς «διοικητικῆς περιφερείας ἐκείτης κοινότητος», ὥστε νὰ μὴ δύναται νὰ θεωρηθῇ καὶ ἀσθαίρετος; Φαντάζομαι ὅτι μία ἔννοια σχέσεως θετικῆς προσσαρμόζεται ἐνταῦθα: κατ' ἀναλογίαν τῆς ἐκτάσεως τῆς γραμμῆς ἐπαφῆς τῆς περιφερείας τῆς κοινότητος πρὸς τὴν λίμνην, ἀφ' οὗ δὲν πρόκειται περὶ φόρον καταναλώσεως.

Καὶ ἐν πάσῃ περιπτώσει, θέλομεν νὰ συμπεράνωμεν, τὰ κενὰ ταῦτα, πρέπει νὰ καλύψουν διατάξεις τῆς νομοθεσίας, εὐθιμίζουσαι τὴν ἐφαρμογὴν ὅταν δικαιοῦνται νὰ ἐπιβάλλουν ταύτην πολλαὶ κοινότητες, περιβάλλουσαι τὴν λίμνην, τὸ ἰχθυοτροφεῖον.

II—III. Ἐπὶ προϊόντων βιομηχανίας, χειροτεχνίας, ζωοκτησίας, γαλακτοκομίας, μεταλλείων, λατομείων, κερματευτικῆς.

*Ἀρθρο 347-348

862.—Ἡ κατὰ τὸ ἄρθρον 347 φορολογία εἶναι τῆς ἰδίας μορφῆς

πρὸς τὴν τῶν Διατάξεων τοῦ ἀκολουθοῦντος ἀρθροῦ 343, εἰς τὰς ὁποίας ἤνυτο νὰ συγχωνευθῆ, ὥστε νὰ μὴ φαίνονται εἰς τὸν κώδικα πρῶτον μία εἰδική, ὄχι σπουδαία, περίπτωση καὶ νὰ ἀκολουθοῦν αἱ γενικώτεροι διατάξεις.

Ὅλοι οἱ φόροι αὗτοι κατατάσσονται εἰς τοὺς ἀμέσους, ἐν ᾧ εἰσπραττονται κατὰ τὴν ἐξαγωγήν, ὄχι, φυσικὰ, ἐφ' ὄλων τῶν παραγομένων ἐν τῇ περιφερείᾳ τῶν κοινοτήτων προϊόντων, ἀλλὰ μόνον ἐπὶ τῶν ἐξαγομένων πρὸς κατανάλωσιν ἔξω τῆς περιφερείας αὐτῶν. Ὅθεν οἱ δεδομένοι ὅρισμοί, διοικητικοὶ καὶ οἰκονομικοί, δὲν προσαρμόζονται εἰς τοὺς φόρους αὐτούς, οἵτινες εἰναι ἡμέτεροι, δασμοὶ ἐξαγωγικοί, ἐκ τῶν κοινοτήτων.

Ἐκιστὶν τινα ἐφαρμογῆς ἔχει μόνον ἡ φορολογία τῶν εἰδῶν τροφαλαίας καὶ ἐφαρμογῆς. Τὸ μᾶλλον ἐνδιαφέρον ζήτημα τῆς ἐφαρμογῆς εἶναι ὁ τρόπος τῆς βεβαιώσεως καὶ εἰσπραξίως αὐτῶν. Ὁ κινονισμὸς αὐτοῦ ἀφίεται εἰς τὴν μελέτην καὶ ἐκλογὴν τῶν κοινοτικῶν συμβουλίων ὑπὸ τὸν ἐλεγχον τῆς διοικητικῆς ἀρχῆς.

Ἐπίσης φορολογικοὶ κινονισμοὶ κοινοτήτων, ἐπιβόλωντες φορολόγησιν ἐπὶ ἀρκετῶν εἰδῶν, δέκα πέντε λ. γ. κλάσεων, ἀποτελοῦντες οὕτω μὲρον τοπικῶν δασμολόγων. Ἡ βεβαίωσις, ὡς ὀρίζει τις: γενήσεται διὰ χρηματικῶν καταλόγων συντασσόμενον παρὰ τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου βάσει τῶν ἐπισήμων βιβλίων τοῦ σταθμοῦ Σ.Π.Α.Π. καὶ ἐκδικαζομένου συμφώνως τοῖς ἀρθροῖς 378-380 τοῦ Κώδικος τῆς περὶ Δήμων καὶ Κοινοτήτων νομοθεσίας, ἡ δὲ εἰσπραξὶς ἀνατίθεται εἰς ταμειακὴν ἐπηρεσίαν τῶν Κοινοτήτων.» Ἄλλη ἀπόφασις κοινοτικοῦ συμβουλίου ὀρίζει: ἡ εἰσπραξὶς τοῦ φόρου γενήσεται παρὰ τοῦ Σταθμοῦ τοῦ Σ.Π.Α.Π. τῇ ἐνεργείᾳ καὶ ἐγκρίσει τοῦ κ. Νομάρχου παρακαλουμένου διὰ τὰ περιττώματα.» Καὶ ἄλλη: Τὸ κοινοτικὸν συμβούλιον ἐφορᾷ ἐκτὴν πρὸς τὸν κ. Νομάρχην, ἵνα ἡ φορολογία αὕτη εἰσπραττεται παρὰ τοῦ Σταθμοῦ Σ.Π.Α.Π. δι' ἐκδοθησομένου σχετικοῦ νομοθετήματος.»

Μεταφέρονται ἔδω ταῦτα διότι κατὰ τὴν ταπεινὴν μας ἐντύπωσιν εἶναι ἐνδεικτικὰ τοῦ τρόπου ἐφαρμογῆς τῆς τοπικῆς φορολογίας καὶ χρησίμα διὰ συμπερίσματα.

346 α.— Ἡ φορολογία τῶν εἰδῶν βιομηχανίας καὶ τῶν ἄλλων εἰδῶν κατὰ τὸ ἀρθρον 348 ἐπειρέετο ἀρχικῶς εἰς τὰς κοινότητες, διὰ τὸν λόγον, ὡς ἐξηγήθη, ὅτι ἀποκλείονται δι' αὐτὰς οἱ ἡμέτεροι φόροι ἐπὶ τῶν εἰσαγομένων εἰδῶν. Βάσις τῆς φορολογίας ἐτάσσεται ἡ ἀξία, τὸ δὲ ποσὸν δὲν ἠδύνατο νὰ ὑπερβῆ τὰ δύο ἑκατοστὰ αὐτῆς. Διὰ τοῦ νέου 348 ἀρθροῦ ἐπεξετάθη καὶ εἰς τοὺς δήμους. Προκειμένου δὲ περὶ προϊόντων βιομηχανίας καὶ μεταλλείων ἀπαιτεῖται ρητῶς προηγουμένη ἐγκρισὶς τοῦ Ἐπιτρόπου τῶν Ἐσωτερικῶν μετὰ σύμφωνον γνώμην εἰδικῆς ἐπιτροπῆς. Αἱ ἐγκρίσεις αὗται ἐτέθησαν, ἵνα αἱ βιομηχανικαὶ καὶ μεταλλευτικαὶ ἐπιχειρήσεις φορολογοῦνται μὲν ὑπὲρ τῶν οἰκείων δήμων καὶ κοινοτήτων ἀλλὰ πάντοτε ἀναλόγως τῶν συνθηκῶν, ὅφ' αἱ ἐκασταχοῦ λειτουργοὶ καὶ συμφώνως μὲ τὴν ἀνάγκην καὶ τὴν ἀρχὴν τῆς προστασίας αὐτῶν ἢ ἐκτίμησις δὲ τούτων κίλλιον

δύναται νά γίνη ὑπὸ εἰδικῆς ἐπιτροπῆς καὶ τελικῶς ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν. Αἰτ. Ἐκθ. Ν. 4108.

Ὡς βάσις τοῦ φόρου ὠρίσθη τὸ δημοτικὸν δασμολόγιον. Οὕτως ἐπέγχεται ἐξίσησις τῆς φορολογικῆς βίαςως ὡς πρὸς τε τὰ εἰς τοὺς δήμους εἰσαγόμενα καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν ἐξαγόμενα ἐγγύθρια προϊόντα. Πλὴν τούτου τὸ καθοριζόμενον φορολογικὸν ὄριον τοῦ δημοτικοῦ δασμολογίου εἶναι μικρότερον τοῦ μέχρι τοῦδε δύο τοῖς ἑκατὸν ἐπὶ τῆς ἀξίας τῶν προϊόντων. Αὐτ.

865.— Ἡ φορολογία δὲν παρουσιάζει ἀξίαν λόγου ἔκτασιν ἐφαρμογῆς. Περίπου ἑκατὸν περιπτώσεις ὑπεβλήθησαν πρὸς ἔγκρισιν, ἀρκεταὶ δὲ ἀπορρίφθησαν. Μαιεῦν τῶν ἐγκριθέντων ἀποφάσεων αἱ περισσότεραι ἐπιβάλλουσι φορολογίαν ἐπὶ τοῦ λευκίθου, ἀσβέστου καὶ μεταλλευτικῶν τινῶν προϊόντων. Δὲν ἐνεκρίθησαν δὲ ἀποφάσεις περὶ φορολογίας τῶν ἐλαίουπυρήνων, τοῦ λαγνίτου, σιγαρέττων, εἴνου, βάμβακος ἔκκοκκιζόμενον, οἰνοπνεύματος, ταιμέντων, ἀλεύρων, κονσερβῶν ὀπωρῶν.

866.— Οἱ ἐκπρόσωποι τῆς βιομηχανίας παρετήρησαν, ὅτι ἡ φορολογία αὐτῆς καὶ πρὸ τοῦ ἄρθρου 26 τοῦ ν. 4108 ἦτο λίαν ἐπαχθῆς, δι' ὃ καὶ ὅτε ἡ κοινότης Φαλήρου ἐζήτησε νά φορολογήσῃ αὐτήν, οἱ βιομηχανοὶ προσήλθον εἰς συμβιβασμὸν μετὰ τῆς κοινότητος πληρώσαντες ὠρισμένον ἐφ' ἀπαξ ποσόν. Συνέστησαν δὲ ὅπως ἡ μέθοδος αὕτη γενικευθῆ. Καίτοι ἡ κατ' ἀποκοπὴν φορολογία δὲν προβλέπεται ἐπὶ τοῦ νόμου, ἐγένετο ἀνεκτὴ καὶ ἔκτατα σενιστάται εἰς τοὺς δήμους καὶ τὸς κοινότητας ὡς ἰδιορρυθμία τούτου βεβαιώσεως, νομιζόμεν.

Περιπτώσεις φορολογίας προϊόντων μεγάλης βιομηχανίας, ὑφασμάτων, δέκα εἰς ἑν ὄλῳ εἰδῶν, μία ἐσημειώθη, ἀλλὰ συνήντησε σοβαρὰν ἀντίδρασιν, μέχρι μεταπτώσεως.

Οἱ ἐνδιαφερόμενοι, ἐκτὸς τῶν γενικῶν, τότε, λόγων τῆς κρίσεως, ἐπεκαλοῦντο καὶ τοὺς ἀκολουθοῦντας εἰδικούς: Αἱ βιομηχανίαι τῶν πόλεων Ναούσης, Ἐδέσσης, Βεροίας θὰ ἐτίθεντο εἰς ἕσσανα μοῖραν βιομηχανιῶν Ἀθηναίων, Πειραιῶς καὶ Θεσσαλονίκης, αἵτινες ἀπαλασσόμεναι παντὸς δημοτικοῦ δασμοῦ εὐνοοῦνται εἰς μέρος τῶν προϊόντων τῶν ἐπαρχιακῶν ἐργοστασίων, τὰ ὅποια ἐν φ' θὰ πληρῶνονεν φόρον ἐξαγωγῆς, θὰ ἐπιβαρύνωνται ἐπιπροσθέτως καὶ διὰ δευτέρου εἰσαγωγικοῦ δημοτικοῦ φόρου. Προσέει δ' ὅτι ἡ φορολογία εἶναι πιστικὴ τῶν ἐπιχειρήσεων.

867.— Τὸ δεύτερον ἀνεγνωρίσθη καὶ ὑπὸ τῆς ἀρμοδίας, ἐπὶ τῆς ἐγκρίσεως τῆς φορολογίας, ἐπιτροπῆς, ὅτι δημοιοργεῖ ἐπιμβάσεις τῶν ὀργάνων τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων ἢ τῶν ἐνοικιαστῶν. Διὸ καὶ ἀνεζητήθησαν νῦν τρόποι μειοῦντες τὴν πίεσιν, ὡς δοῖσμός κατ' ἀποκοπὴν τοῦ φόρου, ὡς εἰδομέν, βίσις φορολογήσεως ἢ κατωτάτη διαβάθμισις τοῦ δασμολογίου, διατήρησις τοῦ δασμολογίου ἀλλὰ οἱ δήμοι καὶ κοινότητες ἢ οἱ ἐνοικιασταὶ νά βασιζοῦνται εἰς τὰς δηλώσεις τῶν φορολογουμένων ἐπιχειρήσεων. Εἰς τὴν ἀνωτέρω περιπτώσειν ἡ ἐπιτροπὴ εἶχε δεχθῆ ὅπως πρὸς ἀποφυγὴν ἐπιβίμου τρόπου βεβαιώσεως καὶ εἰσπράξεως τῆς ἐγκριθέσης φορολογίας

κατὰ κατηγορίαν ληφθῆ ὡς βάσις τὸ εὐτελέστερον εἶδος, μειωθῆ δὲ καὶ ταῦτο πλὴν τῆς κατηγορίας τῶν μαλλίνων ὑφασμάτων δι' ἃ ἡ ἐπιτροπὴ ἀπέδεχθη ἀκραίαν τὴν φορολογίαν τοῦ εὐτελεστέρου εἶδους. Μετὰ τὰς ἐμφανισθείσας δυσχερείας, ἀρχίζουσα νὰ ἀναγνωρίζεται, ὅτι δὲν εἶναι ἀδιάφορον διὰ τὰς ἐπιχειρήσεις, ἂν τινες μόνον φορολογεῖνται ἄλλαι δ' ὄχι, καὶ συνεπῶς δὲν εἰμπορεῖ νὰ εἶναι ἀδιάφορον καὶ εἰς τὴν Κυβέρνησιν τῆς χώρας τὸ σχετικὸν παράκρον τῶν φορολογουμένων. Καὶ τὴν θεραπείαν βλέπουσι εἰς τὴν παγιοποίησιν καὶ τὸ ὁμοίωμα τῆς βάσεως τῆς φορολογίας.

868.— Ἐν Γαλλίᾳ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, μετὰ τὸν πόλεμον, ὑπὸ τὴν πίεσιν τῶν ἀναγκῶν τῶν τοπικῶν ὀργανισμῶν, ἐξηιθέθη πολλὰς ὑπὸ κοινοτήτων ἢ δημοσουργίᾳ νέων πόρων, μεταξὺ δὲ αὐτῶν καὶ ἐπὶ τῆς παραγωγῆς καὶ βιομηχανίας προϊόντων, ἰ.χ. τῶν οἴνων, τῆς σιτινῆς, δαντελλῶν, ἀνθέων δι' ἄρωματοποιίαν, μεταλλῶν βιομηχανίας ἐπιτραπέζιων εἰδῶν, τοῦ ἀπεσταγμένου οἴνουπιεύματος, προϊόντων διαφόρων περιμεριῶν.

Δὲν υἱοθετήθη ὑπὸ τῆς παρατηρήσεως, ὅτι αἱ κοινότητες πᾶν συμφέρον ἔχουσι νὰ διευκολύνωσι τὴν τοπικὴν παραγωγὴν· καὶ δὲν χωρεῖ ἀμφιβολία, ὅτι φορολογία κοινοτικὴ εἰς τὴν παραγωγὴν ἐπιβαρύνει τὴν τιμὴν τῶν βιομηχανοποιουμένων ἢ συλλεγομένων προϊόντων ἐν τῇ κοινότητι, δυσχεραίνει τὴν καταναλώσιν ἐναντι ἰδίων προϊόντων προσερχομένων ἀπὸ ἄλλας κοινότητος καὶ μὴ φορολογουμένων συνεπῶς. Τοιοῦτος φόρος θὰ ἦτο πρόσκομμα εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν βιομηχανίαν μιᾶς κοινότητος.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν φορολογίαν ἐπὶ τῆς ἐξαγωγῆς, δὲν γίνεται ὑπὸ μακροῦ δεκτὴ, ἀρ' οὐ τὸ συμφέρον μιᾶς χώρας, μιᾶς ἐπαρχίας, μιᾶς κοινότητος εἶναι πρὸ παντὸς νὰ διευκολύνῃ τὴν κίνησιν τῶν προϊόντων. τῆς πρὸς τὸ ἔξω. Brassaud. σ. 92 ἄρ.

869.— Ἐν Βελγίῳ προηγήθη πᾶν τέλος καταναλώσεως ἢ ἄλλο τι μετέχον τῆς φύσεως τῶν οὐστρῶν Ν. 1850. Καὶ βασιλικὴ ἀπόφασις τοῦ ἰδίου ἔτους εἰδικεῖα τί περιλαμβάνεται εἰς τὴν ἔννοιαν τῶν οὐστρῶν, τῶν διαπυλίων· δικαιοῦματα εἰσαγωγῆς, ἐξαγωγῆς, διαμετακομιστῶς καὶ ἐπὶ τῆς βιομηχανίας ἢ ἐξορτήσεως προϊόντων τινῶν ἐν τῷ ἔσωτερικῷ τῆς κοινότητος.

Εἰς ἀντικατάστασιν αἱ κοινότητες ἐφήρμοσαν φορολογίαν τῶν βιομηχανιῶν ὑπὸ μορφῆν ἁμέσων, αὐτοτελῶν φόρων, λεγομένων βιομηχανικῶν.

870.— Ἡ βιομηχανία, κατὰ τὴν αἰτιολογίαν, εἴτε διὰ τῶν ἐγκαταστάσεων, τὰς ὁποίας δημιουργεῖ εἴτε διότι προκαλεῖ συγκέντρωσιν ἔργατοκοῦ πληθυσμοῦ, συνεπάγεται διὰ τὰς κοινότητας βάρη εἰδικὰ ὁδοποιίας, φωτισμοῦ, αστυνομίας, ἐκπαιδεύσεως, δημοσίας ἀντιλήψεως. Ὅθεν δίκαιον εἶναι νὰ εἰσφέρῃ ἀναλόγως τῶν παρεχομένων ὑπὸ τῆς κοινότητος ὑπηρεσιῶν, αἱ ὁποῖαι ἀξιάσουν τὴν δόναμιν τῶν κεφαλαίων λόγῳ τῆς προκυπτούσης οἰκονομίας χρόνου καὶ προσπαθείας. Ἐν πάσῃ περιπτώσει, δὲν πρέπει οἱ οὕτως ἐπιβαλλόμενοι φόροι νὰ παρακαλύψωσι τὴν ἐξέλιξιν τῆς βιομηχανίας· ἥτις ἀξιάσκει τὴν σημασίαν τοῦ τόπου, παράγονσα εὐμάρεια καὶ ἀνατίμησιν τῆς ἀκινήτου ἰδιοκτησίας. Ἐάν λοιπὸν ἡ φορολογία εἶναι βαρεῖα ἢ ἔξω ἀνα-

λογίας πρὸς τὰς ἀνάγκας τῆς κοινότητος καὶ πρὸς τὰς ζητούμενας θυσίας ἀπὸ τοῦς ἄλλοις φορολογουμένοις, εἰς τὴν διοίκησιν καὶ τὴν κυβέρνησιν ἀνήκει νὰ περιορίσῃ αὐτὴν ἐντὸς τῶν δικαίων ὀρίων. Berninolín II σ. 367 Williquet 550.

Χαρακτηριστικὴ εἶναι μία βασιλικὴ ἀπόφασις ἀπὸ 17 Ἰουλίου 1890, μὴ ἐγκρίνασα ἀπόφασιν κοινοτικῷ συμβουλίου περὶ φορολογίας τῶν βιομηχανιῶν τῆς περιφέρειας τῆς κοινότητος, δι' ἧς ἠδύνατο τὸ ποσοστὸν τοῦ φόρου εἰς 6 φρ. ἐν ᾧ γενικῶς ἐποικίλλε μεταξύ 1 καὶ 4 φράγκων. Ἡ ἀρνησις ἐγκρίσεως ἐδικαιολογεῖτο «διότι ὁ φόρος οὗτος θὰ εἶχεν ὡς συνέπειαν νὰ διπλασιάσῃ σχεδὸν τοῖς ἐφισταμένους βιομηχανικοὺς φόρους καὶ νὰ προσπορίσῃ εἰς τὴν κοινότητα, δι' αὐτοῦ μόνον τοῦ μέσου, σχεδὸν ὅλον τὸ συμπλήρωμα τῶν νομιζομένων ἀναγκαίων ἐσόδων» Πιθανὴ ἀπόδοσις προεβλέπετο φρ. 114.000. Biddaer Formulaire II σ. 965.

871.— Ἡ φορολογία τῶν μεταλλείων ἐγένετο ὑπὸ μίαν τῶν δύο ἀκολουθῶν μορφῶν: α') Πρόσθετα ἑκατοστὰ ἐπὶ τοῦ δημοσίου φόρου β') αὐτοτελὲς φόρος ἀναλόγως τῆς ἐκτάσεως τῆς παραχωρήσεως ὑπὸ τὴν περιφέρειαν τῆς κοινότητος. Νόμιμοι, ἐκρίθησαν γ') φόροι ἀναλόγως τῆς πραγματοποιημένης προσόδου ἢ τῆς σπουδαιότητος τῆς ἐκμεταλλεύσεως δ') φόροι ἐπὶ τῆς ἀνθρακωρυχείας ἀναλόγως τῶν ἔδρων ἐκμεταλλεύσεως τῶν ἐφισκομένων ἐπὶ τῆς περιφέρειας τῆς κοινότητος ε') ἀναλόγως τοῦ ἀριθμοῦ ἐργατῶν χρησιμοποιουμένων εἰς τὸ μεταλλεῖον στ') ἐπὶ τῶν δι' αἰμοῦ κινητῶν, μηχανῶν, λεβήτων ἢ ἄλλων ἀντικειμένων τοῦ ὑλικοῦ ἐκμεταλλεύσεως ζ') ἐπὶ τῆς τῆς δυνάμεως, καθ' ἕκαστον ἢ ἄλλης, τῶν χρησιμοποιουμένων κινητῶν.

Ὅσον ἀφορᾷ τὰ λατομεῖα, ἡ φορολογία δύναται νὰ ἐπιβληθῇ ὁμοίως κατὰ κέντρον ἐκμεταλλεύσεως ἢ ἐν' ἀναλογίᾳ πρὸς τὰς πραγματοποιημένας προσόδους ἢ ἀκόμη κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν χρησιμοποιουμένων ἐργατῶν.

872.— Τέλος διάφοροι φόροι ποσοτικοὶ ἢ διανεμητικοὶ δύνανται νὰ ἐπιβάλλωνται ἐπὶ τῶν μηχανῶν ἢ ἄλλων βιομηχανικῶν ἐγκαταστάσεων ἀναλόγως εἴτε τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐργατῶν εἴτε τῶν χρησιμοποιουμένων μηχανῶν ἢ ὀργάνων, εἴτε τέλος ἀναλόγως τῶν κινητῶν καὶ τῆς παραγωγικῆς δυνάμεως τῆς μηχανῆς. Ὅλοι αὗτοι οἱ φόροι ἐχαρακτήρισθησαν ὡς ἄμεσοι ὑπὸ τῆς νομολογίας, δηλαδή μὴ πίπτοντες εἰς τὴν ἀπαγόρευσιν τοῦ νόμου τοῦ 1860. Berninolín σ. 369.

873.— Ὅσον ἀφορᾷ τὴν βιομηχανίαν εἰδῶν κεραμευτικῆς, δεκτῆ ἐγένετο ἡ φορολογία κατὰ κεφαλὴν ἐργάτου ἢ ἐργατρίας ἀσχολουμένων εἰς αὐτὴν καὶ ὄχι ἢ κατὰ τετ. μέτρον ἐπιφανείας ὡς μὴ ἀνταποκρινομένη εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς ἰσότητος καὶ δικαιοσύνης. Ὑπὸ τινῶν κοινοτήτων εἶχεν ἐπιβληθῆ κατὰ κυβικὸν μέτρον προϊόντων, πλήττουσα οὕτως, δὲ κατ' οὐσίαν δίκαιον, τὸ προϊόν τῆς βιομηχανίας, καθ' ἣν στιγμὴν παραδίδεται εἰς τὴν κατανάλωσιν. Λόγω ὁμοῦ τῆς σημειωθεῖσης διατάξεως, ἡμεῖς χαρακτηρίζομε ὡς διακύβια τὰ τέλη ἐπὶ τῆς βιομηχανίας ἢ ἐξορύξεως προϊόντων ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τῆς κοινότητος, ἢ μορφῇ αὐτῆς φορολογίας δὲν ἐθεωρήθη νό-

μιμος ὑπὸ τῶν δικαστηρίων. Κατ' αὐτήν ὁ νομοθέτης τοῦ 1860 δὲν ἠθέλησε μόνον νὰ διευκολύνῃ τὴν κυκλοφορίαν τῶν προϊόντων διὰ τῆς καταργήσεως τῶν δασμολογικῶν τοπικῶν ζωνῶν, ἀλλὰ νὰ προγράψῃ ὅλα τὰ κοινοτικά τέλη ἐπὶ εἰδῶν προωρισμένων εἰς τὴν κατανάλωσιν καὶ ὅταν πρόκειται περὶ καυσίμων ὑλῶν, οἰκοδομησίων ὑλικῶν κτλ. ὡς καὶ προκειμένου περὶ τροφίμων καὶ τοῦτο, χωρὶς νὰ διακρίνῃ ἂν προέρχονται ἔξωθεν ἢ ἔχουσι παραχθῆ ἐν τῇ ἐσωτερικῇ τῆς κοινότητος· ὁ νόμος ἀπέβλεπε κυρίως εἰς τὴν κατάργησιν τῆς ἀνισότητος, τὴν ὑποίαν τὰ διαπύλια παρενέβαλλον εἰς τοὺς ὄρους τῆς παραγωγῆς, μεταξὺ τῶν ξένων βιομηχανῶν καὶ τῶν ἐντοπιῶν καὶ νὰ ὑπομακρύνῃ πᾶν πρόσκομμα εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἐμπορίου καὶ τὸν ἐλευθερὸν συναγωνισμόν· ἠθέλησεν ἐπίσης νὰ προκαλέσῃ ζωηροτέραν κίνησιν εἰς τὴν ἐσωτερικὴν κατανάλωσιν.

Ἡ νομολογία ἐπεκρίθη διὰ τῶν παρατηρήσεων, ὅτι ἡ προκειμένη βιομηχανία, τῆς κεραμευτικῆς, δὲν εἶναι προνομιοῦχος ἔναντι τῆς κοινοτικῆς φορολογίας καὶ ὅτι ὁ φόρος, εἰς τὰς περιπτώσεις, εἶναι ὅπως τοῦναντίον χαρακτηριστὸς φόρος προστατευτικοῦ τῆς τοπικῆς βιομηχανίας. Προστίθεται δέ, ὅταν πλήττεται μία βιομηχανία, τὰ προϊόντα αὐτῆς θίγονται εἴτε ἀμέσως εἴτε ἠμμέσως, εἴτε ὁ φόρος παρουσιάζεται ὑπὸ μορφῆν ἐπιτηδεύματος εἴτε ἄλλως, ἢ τὴν τιμὴν τῶν εἰδῶν ἐπηθεάζεται ἐξ αὐτοῦ. Β. Γ. Ν. Π. ο. 369.

874.— Ἐγκύκλιος τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν ἀπὸ 1 Ἰουνίου 1927, ἀποδεχομένη τὰ πορίσματα μελέτης εἰδικῆς ἐπιτροπῆς συστάσεως πρὸς ἔξετασιν τῆς οἰκονομίας τῶν τοπικῶν φόρων ἐπὶ τῆς βιομηχανίας καὶ ἀναζητήσιν νέων μορφῶν, αἵτινες νὰ βοηθοῦν εἰς φορολόγησιν κοινοτικῆν ἐφ' ὅσον δυνατόν ἀκριβῶς ἀνάλογον πρὸς τὴν σπουδαιότητα τῶν ἐνδείξεων τῆς παραγωγικῆς δραστικῆς καὶ νὰ ἀποκλείουν, ὡς εἶναι φυσικόν νὰ συμβαίη, τὴν ἐπισωρευτικὴν φορολογίαν τῶν αὐτῶν ἐνδείξεων, παρέχει λεπτομερεῖς ὁδηγίας ἐπὶ τῶν βάσεων τῆς φορολογίας καὶ τῆς ἐφαρμογῆς καθόλου αὐτῆς. Αἱ βάσεις εἶναι αἱ ὡς ἀνωτέρω ἐν χορήσει: φορολογία κεφαλικῆ, ἐπὶ τοῦ χρησιμοποιουμένου προσωπικοῦ, βάσεις συντετὴ διότι ἐπιτρέπει τὴν ἐπιβάρυνσιν τῶν διαφορῶν κλάδων τῆς οἰκονομικῆς δραστικῆς, φορολογία ἐπὶ τῆς κινητηρίου δυνάμεως καὶ τῆς ἐπιφανείας τῶν μηχανῶν, ἀτμολεβήτων καὶ κινητήρων, εἰδικὸς φόρος ἐπὶ τῶν ἀνθρακωρυχείων καὶ μεταλλείων, ἐπὶ τῶν μηχανημάτων βιομηχανίας. Rev. Com. 1927 σ. 284 Ὑπόδειγμα φορολογικῶν κινήσεων αὐτ. 1928 σ. 100.

Εὐρίσκομεν ἀκόμη σύστασιν πρὸς τὰς κοινότητας νὰ προσφεύγουν εἰς τὸν συνδυασμὸν φόρου ἐπὶ τοῦ χρησιμοποιουμένου προσωπικοῦ μετὰ φόρου ἐπὶ τῶν μηχανημάτων παραγωγῆς κινητηρίου δυνάμεως. Williquet 659.

875.— Ὡς πρὸς τὴν ἐξόρυξιν ἀνθράκων ὁ μόνος δεκτὸς γενόμενος φόρος εἶναι διανεμητικὸς ἀναλόγως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐξαγομένων τόννων ὑπὸ ἐκάστης ἐκμεταλλεύσεως κατὰ τὸ προηγούμενον ἔτος. Τὸ ποσοστὸν εἶναι κατ' ἀνώτατον ὄριον 0,50 φρ. κατὰ τόννον. Williquet.

876.— Αὐτὴ εἶναι ἡ σύνθεσις τῆς φορολογίας τῆς βιομηχανίας,

σύμφωνα πρὸς τὴν παλαιάν νομοθεσίαν. Ἄλλὰ κατὰ τὸ πνεῦμα τῆς συγχρόνου ἐπὶ τῆς φορολογίας τῶν καθαρῶν προσόδων, αἱ κοινότητες ὀφείλουσαν νὰ εὐρίσκουν τὸ κέρειον μέρος τῶν ἐσόδων των εἰς τὸ προϊόν τῶν ἀναλυτικῶν φόρων ἐπὶ τῶν προσόδων, ποσοστὰ καὶ πρόσθετα ἑκατοστὰ. Ὅπως ἐπιχειρητικῶς καὶ ἐν περιπτώσει ἀνάγκης δύναται νὰ προσφεύγουν εἰς μορφὰς φόρων βασιζομένων ἐπὶ τῶν ἐνδείξεων τῆς βιομηχανικῆς καὶ ἐμπορικῆς δραστηριότητος. Ἐγκρίνονται ἀκόμη τοιαῦτοι φόροι, ἐν ᾧ συγχρόνως φορολογεῖται ἡ πρόσδοδος τοῦ διατιθεμένου εἰς τὴν βιομηχανίαν κεφαλαίου ἕνεκεν τῶν ἀναγκῶν βιομηχανικῶν κοινοτήτων· ἀλλ' εἶναι ἐπιθυμητὸν νὰ ἐπανέλθωμεν τὸ ταχύτερον εἰς τὸν γενικὸν κανόνα, νὰ μὴ πλήττεται δύο φορές τὸ αὐτὸ ἀντικείμενον, δυνάμει τῆς ἀρχῆς «*non bis in idem*...» Δήλωσις Προϋπολογιστοῦ. Williquet 656.

Δι' ἐγκυκλίον τοῦ 1931, ὡς εἶδομεν, τὸ Ὑπουργεῖον, θεωρεῖ ὡς ἀπαλλήλην τοῦ γενικοῦ συμφέροντος πᾶσαν κοινοτικὴν ἀπόφασιν, δι' ἣς ψηφίζονται πρόσθετα ἑκατοστὰ, εἰς τοὺς ἀμέσους δημοσίους φόρους ἐπὶ τῶν καθαρῶν προσόδων, ἐπεμβαίνοντα τὰ 100. . . Ὅσον ἀφορᾷ τοὺς βιομηχανικοὺς φόρους δὲν θὰ δύναται νὰ γίνωναι δεκτοὶ εἰμὴ ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν προσθετικῶν ἑκατοστῶν ἤθελεν ὑπερβῆ τὰ 105. Rev. Com. 1931 σ. 203.

Ἡ Ἐπιθεώρησις αὕτη ἐπιφέρει τὴν ἐγκυκλίον. Δὲν ὑπάρχει οὐδαμῶς, παρατηρεῖ, ζήτημα περιορισμοῦ, ὅσον ἀφορᾷ τοὺς βιομηχανικοὺς φόρους, ἀπὸ μακροῦ δημοσιογενήεντος εἰς τὰς βιομηχανικὰς κοινότητας. Δίκαιον εἶναι νὰ ἐπιβαρύνεται ἡ βιομηχανία ἀναλόγως τῶν δυνάμεων αὐτῆς καὶ τῶν ἀναγκῶν τῶν κοινοτήτων. Αὐτ.

877. — Ὁ βουλγαρικὸς νόμος περιέχει κοινοτικὸν φόρον ἐπὶ τῶν ἐπαγγελματιῶν, πλὴν τῶν μισθωτῶν ὑπηρεσιῶν καὶ ἑταιρειῶν, πρόσθετον εἰς τὸν δημοσίον ἐπὶ τῆς καθαρᾶς προσόδου. Ἄρθρ. 88 ἐδ. 16.

Περιέχει δὲ ὡς εἶδομεν καὶ ἀμέσους κοινοτικούς φόρους:

Ἐπὶ τῶν βερσοδεινῶν, κτενίων κοπῆς ξύλων, μηχανοσχιστῶν ξύλων καὶ ἀλιανιστικῶν μηχανῶν, ἀπὸ 200 ἕως 2000 λεβ. ἑτησίως. Ἄρθρ. 88 ἐδ. 9. Τέλος ἐπιγραφῶν, 5% τοῦ βασικοῦ φόρου ἐπὶ τοῦ γενικοῦ εἰσοδήματος μὲ ὄριον κατώτατον 50 λ. καὶ ἀνώτατον 10,000 λ. διὰ τὰ ἄτομα καὶ 20,000 λ. διὰ τὰς ἑταιρείας. Ἐδ. 10. Τέλος μέχρι 2 λεβίων κατὰ τόννον γαιανθράκων. Ἐδ. 21. Δασμὸς 10 λεβ. κατὰ χιλιόγραμμον ροδελαίου παραγωγῆς ἐθνικῆς. Ἐδ. 23. Φόρος ἐπὶ γαστασιῶν κειμένων ἐν τῇ περιφερείᾳ τῆς κοινότητος. Ἐδ. 25. Φόρος ἐπὶ τῶν ὑφασμάτων μέχρις ἑνὸς λεβίου κατὰ μέτρον ὑπὲρ τῶν κοινοτήτων, ἔνθα ὑπάρχουσιν ἐργαστᾶσια τοιαύτης βιομηχανίας. Ἐδ. 25. (Ὁ δήμος Σόφιας φορολογεῖ μὲ ἕν λεβίον κατὰ μέτρον τὰ μάλλινα καὶ μὲ 0,30 λ. τὰ βαμβακερά. Προβπολ. 16.1). Ἐπὶ τῶν κεραμοποιεῶν, πλινθοποιεῶν, ἀσβεστοποιεῶν καὶ λατομιῶν, φόρος μέχρι 60 λ. κατὰ χιλιάδα κεράμων (Μασουλίας), μέχρις 20 λ. κατὰ χιλιάδα κοινῶν κεράμων, μέχρι 5 λ. κατὰ χιλιάδα χιλιόγραμμων ἀσβέστου καὶ κατὰ κυβικὸν μέτρον λίθων. 89 ἐδ. 9.

878. — Ὁ ἰταλικὸς κῶδιξ περιλαμβάνει αὐτοτελῆ κοινοτικὸν φόρον

ἐπὶ τῶν ἐμπορικῶν καὶ βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων, τῶν τεχνῶν καὶ τῶν ἐπαγγελματιῶν, ἰδιαιτέρον δὲ ἐπὶ τοῦ ἐπιτηδεύματος. Κεφ. ΙΧ. Ἄρθρ. 161 ἐφ.

ἄρθρ. 161. — Θέλουμεν νὰ κλείσωμεν τὴν παράγραφον μὲ τὸ συμπέρασμα, ὅτι παρ' ἡμῖν, ἐνθα τὸ Κράτος διὰ τῆς νομοθεσίας ἐπὶ τῆς φορολογίας τῶν προσόδων ἐπιτρέπει νὰ λαμβάνουν οἱ δήμοι καὶ κοινότητες ἀσήμαντον ποσὸν ἐκ τοῦ φόρου ἐπιτηδεύματος καὶ ἀκόμη μικρότερον ἐκ τῆς φορολογίας τῶν ἐμπορικῶν καὶ βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων, ἰδιαιτέρα φορολογικὴ δημοτικὴ ἢ κοινοτικὴ δικαιοδογεῖται βαθέστα. Τὸ ζήτημα ἔγκειται εἰς τὸ νὰ εἴη ἢ ὁ καλλίτερος τρόπος ἐφαρμογῆς τῆς τοπικῆς φορολογίας, ἐπιβολῆς καὶ εἰσπραξέως. Εἰς τὴν μελέτην δὲ ταύτην δύνανται, ἐπιδοθεῖς, νὰ συμβάλουν πληροφορίαι περὶ τῆς ἀλλοτρίου ἐφαρμογῆς, καὶ δι' αὐτὸ ὁ κόπος τῆς ὡς ἀνωτέρω ἐπισκοπήσεως.

Ὁ πρώτος θίγει τὸ εἰσόδημα ἢ τὸ μέρος τοῦ εἰσοδήματος, ὡς παρέρχεται εἰς τὴν κοινότητα. Ἡ κατανομή τοῦ εἰσοδήματος, ὡς παρέρχεται εἰς δύο ἢ πλείους κοινότητας γίνεται διὰ τοῦ περιφερειακοῦ γραφείου τῶν φόρων, ὡς παρέρχεται εἰς τὴν βελτιστοὺς λαμβάνοντες ἐκ' ἑαυτῶν, ἐν τινι δικαίῳ μέτρῳ, τῶν τεχνικῶν στοιχείων, ὧν καὶ τὰ στοιχεία διευθέσεως καὶ διαιρέσεως, ὅτινα συντρέχουσιν εἰς τὴν διαμόρφωσιν τοῦ εἰσοδήματος. Ἄρθρ. 161. Ὁ φόρος ἐφαρμόζεται ἐπὶ τῆς καθαρᾶς προσόδου τῆς ἐγγεγραμμένης εἰς τὸν κατάλογον τοῦ (δημοτικοῦ) φόρου ἐπὶ τοῦ κινητοῦ πλοῦτος, κατὰ ποσοστὸν μέχρι 3¹/₂ καὶ 2,40¹/₂ ἀναλόγως τῆς ἀριζονίης καταγραφῆς προσόδου. Ὁ φόρος ἐφαρμόζεται ἐπίσης ἐπὶ τῶν προσόδων τῶν ἐξαφανισμένων τοῦ φόρου ἐπὶ τοῦ κινητοῦ πλοῦτος δευτέρου νόμου εἰδικῶν κατὰ ποσοστὸν μέχρι 1,50¹/₂ καὶ 3,00¹/₂ ἀναλόγως τῆς καταγραφῆς τῶν προσόδων. Ἄρθ. 162. Ἡ ἀπαλλαγὴ τῆς προσόδου ἀπὸ τοῦ φόρου τοῦ κινητοῦ πλοῦτος ἐπιτίμηται καὶ τὴν ἀπὸ τοῦ φόρου ἐπὶ τῶν βιομηχανικῶν, ἐπιτορίων, τεχνῶν καὶ ἐπαγγελματιῶν. Ἄρθ. 163. Ὁ φόρος ἐπιτηδεύματος πλεῖν τὴν προσόδου, ἥτις δὲν δύναται νὰ ἀποβληθῆι εἰς τὸν φόρον τοῦ κινητοῦ πλοῦτος. Ἡ κτηνίασις αὐτοῦ εἶναι ἐκτὸς ἀπαιτήσεως. διὰ τὴν πρώτην θθ ἀρτέται διὰ τὴν ἑβδόμην 15. Ἄρθ. 165, 166.

Ἐπιδοκίμων μακαριστῶσιν, διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς δημοτικῆς ἢ κοινοτικῆς φορολογίας τῶν βιομηχανικῶν, ὡς γίνεται παρ' ἡμῖν, διατάζει τοῦ ἑλληνικοῦ κώδικος, ἀναγεφύρασμα εἰς τοὺς φόρους καταναλώσεως καὶ ρυθμίζουσαι εἰδικὰς τράπεζας εἰσπραξέως διὰ τὰ κινητὰ ἀντικείμενα καὶ τὰ γουναριῶν.

Ὅρθει τὸ ἄρθρον 11: Ὅτιν οἱ φόροι καταναλώσεως εἰσπράττονται δι' αὐτοκαταστάσεως ἢ δι' ἐπιμεταστάσεως ἐπὶ ποσοστῶν, ἢ κοινότης δύναται νὰ ἀπορροῖσῃ, ἵνα ἡ εἰσπραξέως τῶν φόρων ἐπὶ τῶν κινητῶν καὶ τῶν γουναριῶν ἐνεργηται κατὰ τὴν στιγμήν τῆς πωλήσεως ἢ παραχωρήσεως εἰς τὸν καταναλωτὴν ἐπὶ τῆ βάσει τῶν τιμολογίων (facture), τῶν ὑποτίμων ἢ ἑλπίσεως ἢ εἰσπραξέως δι' ἐκαστὴν πωλήσειν. Ἀντίγραφον ἐκαστοῦ τιμολογίου ἔσεται νὰ τηρεται ὑπὸ τοῦ πωλητοῦ. Ὅτιν τὸ σύστημα τοῦτο εἰσπραξέως γίνῃ δεκτικόν, τὸ ποσοστὸν τοῦ φόρου ὁρεῖται νὰ ὀρίσῃται εἰς ποσὸν ὁμοίωσιν δὲ οἰονόμησιν εἶδος τῶν ρηθέντων ἐμπορευμάτων ἐκτὸς τοῦ ἀνωτάτου ὁρίου τοῦ προβλεπομένου ὑπὸ τοῦ άρθρου 99 ὁ φόρος ὑπολογίζεται ἐπὶ τοῦ συνολικοῦ ποσῶ ἐκαστοῦ τιμολογίου. Ὁ φόρος ἀπαιτεῖται μίση τῆς ἀποθέσεως καὶ τῆς ἀπερσεύσεως ἐπὶ τῶν τιμολογίων ἐπιτίμηται διπλασιάζουσαι εἰδικῶν. Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἂν ὁ φόρος ἀνεργηται, δὲ ἕκαστον τιμολόγιον εἰς πεντακοσίας λίρας καὶ ἄνω ἐξοφλεῖται διὰ πληρωμῆς εἰς τρεῖς μηνῶν τοξευομακρῶν ληθῶν τῆς κοινότητος. Τὸ ἔσθημα ὁρεῖται νὰ ἐφαρμόζουται κατὰ τὴν ἑσθημα ὡς τὸ ἐν μέρος τοῦ ἐσθῆματος νὰ ἀντικαταστήσῃ εἰς τὸ τιμολόγιον τὸ προσωρινόν διὰ τὸν ἀγοραστήν καὶ τὸ ἄλλο τιμῆσιον νὰ μίση ἀποτεθεμένον ἐπὶ τοῦ ἀπελευθερωμένου καταναλωτοῦ ὁρισμοῦ.

*Γ. Ἐκ τοῦ νόμου αἰμίως ἐπιβεβημένοι δημοτικοὶ
ἢ κοινοτικοὶ φόροι*

1. Ἐπί τῆς ἐν Πελοποννήσῳ κτλ. σταφίδος καὶ σύκων

Ἄρθρα 349-379

380.—Ὁ φόρος ἐπὶ δημοτικοῦ καθεστώτος, προαιρετικὸς αὐτοτελῆς, ἀπειλεῖται σπουδαῖον ἔσοδον, ἐπιβαλλόμενος ὑπὸ ποσοστὸν ποικίλλον ἀπὸ 1 δραχ. μέχρι 8 κατὰ χιλιολίτρον. Αἱ παντοειδῆς ὁμοῦ καταρῆσεις ἐμείνουν τὴν ἀπόδοσιν κατὰ τὸ ἐν τρίτον, ἀντὶ νὰ ἀποδίδῃ 1 1/2 ἔκτ. ἀπέδιδε μόνον τὴν κατ' ἔτος. Εἰσ. Ἐκθ. Νομ. σελ. 1914 σ. 23 Εἰσήγησις Ρέπουλη πρὸς τὴν Βουλὴν. 20 Σεβρίου 1914.

Ἡ δὲ αἰτιολογικὴ ἔκθεσις τοῦ ν. 2353 ὁμοίωτον περιγράφει πῶς ἡ φορολογία «κατέστη τὸ στάδιον πάσης καταρῆσεως». Καὶ ὅταν διετίθετο δι' ἑνοικιάσεως διὰ συμπαιγνῶν μεταξὺ τῶν πλειοδοτῶν καὶ ἔστ' ὅτε καὶ ἐπιτῶν τῶν κοινοτικῶν ἀσφῶν. Καὶ ὅταν ματαιωμένης τῆς ἑνοικιάσεως ἡ εἰσπραξις ἐγένετο διὰ φυλάκων καὶ εἰσπρακτόρων, ἐκδιδόντων πλαστῆς ἀποδείξεις εἰς βῆρος τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων. Ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἡ εἰσπραξις ἐγένετο εἰς τὸ τελωνεῖα ὅτε οἱ ἐξαγωγεῖς ἐπρομηθεύοντο ἀποδείξεις δήθεν πληρωμῆς τοῦ φόρου εἰς ἄλλην δημοτικὴν περιφέρειαν κ.τ.λ.

Πρὸς παῖσιν τῶν ἀπέπων τούτων ἢ ἀπὸ μακροῦ ἀναμενομένη μεταρρυθμίσις διὰ τοῦ νόμου 2353 εἰσήγαγε νέον σύστημα φορολογίας, τὸ ἰσχυρὸν διὰ τοῦτον παρεμφερέται πᾶσα πρωτοβουλία καὶ ἐνέργεια, ἐν τῇ εφαρμογῇ τῆς φορολογίας, τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων, οἷτινες συμπράττον, δι' ἀντιπροσώπου μόνον εἰς τὰς ἐργασίας ἐξακριβώσεως τῆς ἐν ἑκάστῳ τόπῳ παραγωγῆς, διὰ τὴν κατανομήν τῶν ἐκ τοῦ φόρου εἰσπραξῶν.

381.— Καίτοι ἀτόδηλον, σημειοῦται, ὅτι μὲ τὸ νὰ εἶναι ὁ συντελεστὴς τοῦ φόρου 15 δραχ. τὸ 1920 καὶ 25 σήμερον καὶ τὰ 2 1/2 ἑκατομ. δραχμῶν τὸ 1921, ὅσαι τότε αἱ εἰσπραξῆς ἐκ τοῦ φόρου, νὰ γίνων εἰς τὰ ἀκόλουθα ἔτη 4, 5 ἢ καὶ 7 ἑκατομ. δραχμῶν μεταπολεμικῶν, δὲν εἴμπορεῖ νὰ γίνεταί λόγος περὶ ἀξέτητος τοῦ φόρου, τὸ ἀντίθετον συμβαίνει.

Ἐν τῷ αὐτῷ τὰ ἔξοδα βεβαιώσεως καὶ ἰδίως τῆς διανομῆς τῶν εἰσπραξῶν προώθησεν ἡ μεταπολεμικὴ νομοθεσία εἰς τὰ ἀνώτερα ἐπίπεδα. Διότι κατέστησεν, εἰς βῆρος ἑνὸς πενταχοῦ ἔσοδου, ἐξ οὗ ἀναμένει μέγας ἀριθμὸς κοινοτητων τὰ μέσα κινήσεως τῆς διοικήσεως αὐτῶν, μισθολογία διαρκῆ κατὰ μῆνα δι' ὑπηρεσίαν, τῆς οἰκείας ἐπιτροπῆς, δι' ἣν νὰ ἤρουν ἐλάχισται συνεισφοραὶ κατ' ἔτος πρὸς κέρωσιν ἐργασίας παρασκευαζομένης ὑπὸ τῶν ὑπηρεσιῶν. Τὸ προσωπικὸν δὲ τῆς ἐπιτροπῆς αὐτῆς εἶναι ὑπερτέρον εἰς ἀριθμὸν ἀπὸ τὸ τῆς νομαρχίας.

382.— Ἡ δημοτικὴ λοιπὸν καὶ κοινοτικὴ αὕτη φορολογία σημειοῖ ἀπισθοδρομήσιν. Καὶ ἡ ὁργάνωσις καὶ ὑπηρεσία, τὴν ὁμοίαν κατέστησεν τὸ Κράτος πρὸς βελτίωσιν αὐτῆς κατήντησε νὰ προσφέρηται πολὺ ἀκριβῆ.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν πενιχρότητα, εἰς τὴν περιῆλθεν ἡ φορολογία, δὲν λησμονεῖται βέβαια, ὅτι πρόκειται περὶ εἰσπαθοῦς προϊόντος καὶ εἰσοδήματος, ἀποκειμένου δὲ καὶ εἰς ἄλλους εἰδικούς καὶ τοπικούς φόρους. Ἄλλ' ἰδῶ ἑνδιαφέρει ποῖον μερίδιον λαμβάνουν οἱ δήμοι καὶ κοινότητες, καὶ δὴ ἐν στήσιν πρὸς ἄλλα εἰδικῶς φορολογούμενα προϊόντα τῆς χώρας ὡς ὁ καπνός, τὸ ἔλαιον, δι' ἃ ἡ κοινοτικὴ φορολογία εἶναι τὸ ἐν πᾶσι, καὶ τὸ ἐν τέταρτον τοῦ δημοσίου φόρου, ὅπερ δὲν συμβαίνει ἐπὶ σταφίδος. Τὸ 1929-30 ὁ δημοσιος φόρος, ὁ ἀποδοτικός ὑπὸ τοῦ αὐτονομίου σταφιδικοῦ ὀργανισμοῦ εἶχεν ὀρισθῆ εἰς 10 ἔκτμ., ὑπὲρ τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων εἰσπράχθη φόρος 6.704.000 μὲ ἐπιβάρυνσιν ἐξόδων βεβαιώσεως καὶ διανομῆς 3.5.000 δρχ.

§ 23. — Θὰ ἤξιζε λοιπὸν νὰ μελετηθῆ τρόπος βελτιώσεως τῆς δημοτικῆς καὶ κοινοτικῆς φορολογίας, καὶ ἂν τοιοῦτος δύναται νὰ εἶναι λ. γ. ἡ ἄρσις τῆς ὀργανικῆς ἀκαμψίας τοῦ φόρου ἐπιτροπομένου τοῦ ὀρισμοῦ τοῦ συντελεστοῦ κατ' ἔτος, ὥστε νὰ προσαρμοζῆται πρὸς τὰς ἐναλλαγὰς τύχης τοῦ προϊόντος, ἢτοι εἰς ἔτη καλῆς παραγωγῆς ἢ καλλιτέραν τιμῶν νὰ γίνεται ἀξίολογον τὸ μερίδιον τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων ἐκ τῆς ἐπιβαρύνσεως τοῦ προϊόντος. Ἐκτός, ἐννοεῖται, ἂν ἡ ἐπιτροπὴ καὶ δυναμένη νὰ συντρέχῃ προαιρετικῆ ἀποτέλεις κατὰ δήμον καὶ κοινότητα φορολογία κατὰ τὸ ἄρθρον 341, θεωρεῖται τελειόφορον μέτρον συμπληρώσεως, ἄδειο, ἢτις ἐπιβεβαιοὶ τὸ γεγονός ὅτι ἡ κατὰ τὸ σύστημα τοῦ νόμου 2353 φορολόγησις ἔπαυσε νὰ εἶναι, ἰκανοποιητικῆ.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἐπιβίλλεται μείωσις τῶν ἐξόδων βεβαιώσεως, εἰσπράξεως καὶ διανομῆς τοῦ φόρου καὶ διὰ μεταρρυθμίσεως τοῦ συστήματος τοῦ ν. 2353 καὶ προσαρμογῆς πρὸς τὴν ἤδη ἰσχύουσαν ρύθμισιν καὶ διοίκησιν τοῦ ὅλου σταφιδικοῦ ζητήματος.

§ 24. — Ἄξιαι προσοχῆς εἶναι καὶ αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 363—366 τοῦ κώδικος, τὰς ὁποίας εἶθην ἐν νόμῳ 2815 τοῦ 1922. Τοιαῦτα εἶδι καὶ διατάξεις ὑπῆρχον πρὸ τοῦ νόμου 2353 καὶ τοῦ νόμου ΔΝΖ', λ. γ. ΑΦΖΕ' τοῦ 1887 περὶ προσθέτου φόρου ἐπὶ τῆς σταφίδος ὑπὲρ τοῦ δήμου (τοῦ τότε) Λετρίνων μὲ εἰδικὸν προσρισμὸν τὴν ἀπότισιν χρῶν τοῦ δήμου καὶ διὰ τὴν ὀμιοτομίαν τῆς πόλεως Πύργου ΒΦΛΘ τοῦ 1903 ἐπὶ τῆς σταφίδος τῶν δήμων Λετρίνων, Ὀλυμπίων καὶ Ὠλένης, δι' ἐξυπηρέτησιν χρῶν τοῦ λιμενικοῦ ταμείου Κατακόλου, ἐπιχορηγήσιν πρὸς συντήρησιν τοῦ ἐν Πύργῳ Γυμνασίου, τοῦ τυχόν πλεονάσματος διανεμομένου μεταξὺ τῶν ὡς ἄνω δήμων κ.τ.λ.

Οἱ πρόην δήμοι δὲν ἔμειναν ὡς εἶχον μετὰ τὴν μεταρρυθμίσιν κατὰ τὸν νόμον ΔΝΖ', λ. γ. οἱ πρόην δήμοι Λετρίνων, Ὀλυμπίων, Ὠλένης κ.τ.λ. Ἐδημιουργήθησαν ἐξ αὐτῶν αἱ κοινότητες μὲ οικονομικὴν αὐτοτέλειαν, χωριστὸν ταμεῖον προωρισμένον νὰ ἰκανοποιῆ τὰς ἰδιαιτέρας τοπικὰς ἀνάγκας.

Καὶ ὑπάρχουν βέβαια καὶ εὐρύτεροι, πέραν τῆς κοινοτικῆς περιφερείας σκοποὶ, ὡς ἡ συντήρησις τῶν ἔργων τοῦ λιμένος Κατακόλου, ὁδοὶ συνδέου-

σαι έλαι τας εισφερούσας κοινότητας, φιλανθρωπικά ιδρύματα εξυπηρετούντα όλην την περιφέρειαν πρώην δήμων ή επαρχίας.

'Αλλά αι διατάξεις των άρθρων 363 έφ. επιβάλλουν εισφοράς διά προαφαιρέσεως εκ του ποσού των εισπραξέων της κοινής φορολογίας διά δαπάνας και σκοπούς, οτινες δέν έχουν καμμίαν σχέσηιν προς τας βαρυνόμεναις κοινότητες, ως ή προαφαιρέσεις εκ του κοινού φόρου των περιφερειών των πρώην δήμων Λαμπείας, Λετροίνων, Ολυμπίων και Ωλένης της επαρχίας Ήλείας διά την βελτίωσιν της υδρευούσας τής πόλεως Πύργου, εκ της φορολογίας όλων των κοινοτήτων των προελθουσών εκ του πρώην δήμου Λετροίνων διά την μουσικήν της πόλεως Πύργου, προαφαιρέσεις εκ του φόρου των κοινοτήτων των πρώην δήμων Έλλάσης, Ήλιδος, Πηνηϊών κ.τ.λ. όλης της επαρχίας προς υδρευσιν της πόλεως Αμαλιάδος, των κοινοτήτων του πρώην δήμου Έλλάσης διά την κατασκευήν νεκροταφείου εν Αμαλιάδι, εκ του φόρου όλων των κοινοτήτων του πρώην δήμου Μεγιστοντίων προαφαιρέσεις προς βελτίωσιν της υδρευούσας της κομποπόλεως Λεχαιών, έργα, σημειωτέον, τα όποια δέν λαμβάνουν τέλος, έφ' όσον το ένδοξον κεφάλαιον των προϋπολογισμών «δοδοί, γέφυραι και κρήναι» θα διατίθεται δι' ένταλάματων επί άποδόσει λογαριασμού και δι' αύτεπιστασίας...

Τοιαύται εισφοραι των άνεξαρτήτων πλέον κοινοτήτων στεροϋνται νομίμον, θεμιτού έρείσματος και παρτείνουν την δουλείαν των άγροτικών κοινοτήτων προς τα άστικα κέντρα. Και το αξιοσημείωτον είναι, ότι τα μέτρα μένουσ άνεκτά άδιαμαρτυρήτως.

885.— Περιείχε και ο νόμος 2353 σχετικās διατάξεις, αλλά κατά διάφορον τρόπον, άρθ. 361: το τρίτον του κατά τα άρθρα 354-358 του κώδικος όρισθησόμενον ως άποδοτέον εις έκαστην κοινότητα ποσού... και θα χρησιμοποιηται αποκλειστικώς προς έκτέλεσιν κοινοτικών έργων και άρθρ. 362: 'Επιτίθεται εις την κοινότητα Γαργαλιάνων, ίνα διαθέτη μέχρι του ήμισους του εν τῷ β' έδαφίῳ του προηγουμένου άρθρου όρισόμενον ποσού εκ των εισπραξέων του επί της σταφίδος φόρου... Έτασεν ειδικένειν έσόδου ίδιου της κοινότητας, εκ του νομίμου μεριδίου της και όχι εκ της αναλογίας άλλων κοινοτήτων διά προαφαιρέσεως.

II. 'Επί έλαιου, έλαιών και έλαιωδών προϊόντων.

'Αρθρα 371-374

886.— Περί του παγίου τούτου δημοτικού ή κοινοτικού φόρου έγένητο λόγος άνωτέρω, εν συνδυασμῳ προς τον κατά το άρθρον 340 πρόσθετον προαιρετικόν φόρον επί των προϊόντων τούτων, χάριν ένότητας.

III. 'Επί αίγοπροβάτων και χείρων.

887.— Ο δημοσίος φόρος μετά του όποιου συνεισπράττετο και δημοσίος ή κοινοτικός τοιοῦτος, κατηγορήθη ως είδομεν, διά του νόμου 5353 άντικατασταθίς διά του κατά τον αυτόν νόμον φόρου επί των σφαζομένων ζώων.

IV. Φόρος επιτηδεύματος και ξενογλώσσων επιγραφών.

§ 58.— Τόν φόρον τούτον, τόν δημόσιον, ρυθίλλει ήδη ὁ νόμος 5117. Ὑπόκειται εἰς αὐτόν πᾶν πρόσωπον φυσικόν ἢ νομικόν, ἡμεδαπὸν ἢ ἀλλοδαπὸν, ἀσχοῦν ἐντός τῆς Ἐπικρατείας ἐμπορίων, βιομηχανίας ἢ ἐν γένει ἐπιγγέλμα βιοποριστικῶν ἢ κερδοσκοπικῶν. Ἄρθ. 1. Ὁ φόρος ἐπιτηδεύματος, διαβαθμίζεται εἰς κλάσεις ἀνάλογας τῆς τεταρασμένης πιθανῆς ἐτησίαις καθαρᾶς προσόδου τοῦ φορολογουμένου· αἱ κλάσεις ὁρίζονται εἰς 30. Ἡ πρώτη διὰ τεταρασμένην πρόσδοον 25000 πληρώνει σύνολον φόρον 600 δραχ. Ἡ τριακοστὴ διὰ τεταρασμένην πρόσδοον 300.000 δραχ. πληρώνει 39.000 δραχ. Ἄρθ. 2-1. Τὰ πέραν τῶν 300.000 εἰσοδήματα φορολογοῦνται ὡς ἐσημειώθη ἀνωτέρω, διὰ τοῦ ἀναλυτικοῦ φόρου καθαρᾶς προσόδου ἐπὶ τῶν κερδῶν ἐξ ἐμπορισμῶν καὶ βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων.

Προκειμένου περὶ μικροεπιτηδεύματων, κατονομαζομένων διὰ Διατάγματος, ὁ φόρος ἐπιτηδεύματος καθορίζεται παγίως, ὡς ἀκολούθως:

- α') Διὰ χωρία ἢ κομοπόλεις πληθυσμοῦ μέχρι 3000 κατ. εἰς δραχ. ἑκατόν.
- β') Διὰ κομοπόλεις ἢ πόλεις ἀπὸ 3001-10000 κατ. εἰς δραχ. διακοσίας.
- γ') Διὰ πόλεις ἀπὸ 10001 - 25000 καὶ εἰς δραχμάς τριακοσίας.
- δ') Εἰς πόλεις πληθυσμοῦ ἄνω τῶν 25.000 κατ. εἰς δραχ. ἑξικοσίας.

Ἄρθρον 2-3.

Τέλος ξενογλώσσων επιγραφῶν. Τὸ εἰδικὸν τέλος ἀναρτήσεως ξενογλώσσου ἐπιγραφῆς ἢ εἰσοδήτου διαφημιστικῆς ἀναγραφῆς εἶναι ἴσον πρὸς τὸ δέκατον τοῦ φόρου ἐπιτηδεύματος, μὴ δυνάμενον ἐν πάσῃ περιπτώσει νὰ ἢ κατώτερον τῶν 500 δραχμῶν ἢ τῶν 5000 δραχμῶν προκειμένου περὶ ἀνωτέρων ἐταιρειῶν. Ἄρθ. 10.

Μετὰ τῶν κατὰ τὸν παρόντα νόμον φόρων καὶ τελῶν συμβεβηῶται καὶ συνεισπράττεται δημοτικὸς ἢ κοινοτικὸς φόρος ὁριζόμενος εἰς τὸ δέκατον τοῦ φόρου ἐπιτηδεύματος καὶ τοῦ εἰδικοῦ τέλους, ξενογλώσσων ἐπιγραφῶν. Ἄρθ. 13-2.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΕ'

Περὶ τῶν ἀμέσων ἐργῶν

Ἄρθρα 377-381

377.— Ἡ εἰσηγητικὴ ἔκθεσις τοῦ σχεδίου νόμου τοῦ 1914 περὶ μεταρρυθμίσεως τῆς δημοτικῆς φορολογίας, ἀναφέρει ὅτι εἰς τὸ Βέλγιον αἱ κοινότητες πρὸς κάλυψιν τῶν κενῶν τῶν προϋπολογισμῶν αὐτῶν, ἅτινα ἀπῆκεν ἡ κατάργησις τῶν διαφυλίων, ἐδημιούργησαν νέας προσόδους ἐκ προσθέτων εἰς τοὺς δημοσίους ἀμέσων φόρων καὶ ἄλλων αὐτοτελῶν, ἐν οἷς καὶ ὁ δι' ἔθνητικῶν καταλόγων προσωπικὸς φόρος, ὧν πράγματι φόρος ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος. Σελ. 16. Ἐπίσης ἐν Ἰταλίᾳ κοινοτικὸς φόρος, σημαντικῆς ἀποδόσεως, εἶναι ἡ οἰκογενειακὸς φόρος, ἐθνικὸς ἐπὶ τῆς τεκμαιρομένης περιουσίας ἐκείστης οἰκογενείας, ἐπιβαλλόμενος κατὰ τὴν ὑξὴν περιουσίας. Σ. 17.

378.— *En Belgique.* Ὅντως ἐπιβάλλετο τοιοῦτος φόρος, ὅχι εἰς εὐρείαν κλίμακα, παρ' ὅτι οὐχὶ εὐμενεῖς θεωρητικὰς κρίσεις. Ὁ Βελγικὸς ἔθνη παρετήρησεν: Διατείνονται, ὅτι εἰς φόρος μοναδικὸς ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος, ἀμέσως καὶ ὀνομαστικῶς εἰσπραττόμενος ἐπὶ τῆς τεκμαιρομένης προσόδου τῶν κατοίκων, θὰ ἀσφαλίσῃ μίαν δικαιοτέραν κατανομήν τῶν κοινοτικῶν βαρῶν, ἂν ἦτο δυνατόν νὰ εἰσελθῶν εἰς τὸν φόρον τοῦτον τὰ ποικίλα στοιχεῖα, ἅτινα χρησιμεύουσι σήμερον ὡς βάσις τῶν φόρων. Ἀλλ' ἐν ἀναμονῇ τῆς λύσεως τοῦ προβλήματος τοῦτον, εἶναι βέβαιον, ὅτι τοιοῦτος φόρος βασιζόμενος ἀπλῶς ἐπὶ εἰκαζόμενον πλούτου ἢ εἰμαρείας, θὰ παρουσιάσῃ ἀνισότητος προκαλητικῆς, ἐνεκα τῶν δυσχερειῶν τῶν συμφυῶν εἰς κατανομήν δικαιοσύνης, ἐλλείψει θετικῶν παραγόντων προσδιορισμοῦ τῆς ἰδιωτικῆς περιουσίας. Αὕτη, ἰδιουκτησία, κατοικία, ἐργασία, βιομηχανία, ἐμπόριον, δεφίλει νὰ πληρώσεται εἰς τὴν διαφόρους αὐτὰς ἐπιδηλώσεις, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον δὲν δύναται νὰ κάμῃ μοναδικὸς φόρος. Ἡ εἰδικεῖσις, ἰδοὺ τὸ μέσον ἐφαρμογῆς λογικῆς τοῦ φόρου εἰσοδήματος. Αἱ αὐταὶ κρίσεις, ἠπιώτερον, χωροῦν διὰ τοὺς προσωπικοὺς φόρους. Αἱ εἰσφοραὶ αὐταὶ γνωσταὶ ἄλλοτε ὑπὸ τὸ ὄνομα capitations ἢ taille, δίδουν λαβὴν εἰς ἀθαιρέτους ἐκτιμήσεις, λόγῳ τῆς δυσχερείας περὶ τὴν ἐκτίμησιν τῶν πόρων τῶν πολιτῶν. Π. σ. 361.

379.— Κανόνες διέποντες τὴν φορολογίαν εἶναι: Πᾶς τις ὑπόκειται εἰς πληρωμὴν εἴτε ἰδιοκτητῆς εἶναι εἴτε μισθωτῆς. Ἄρχει νὰ ἔχη μέσῳ ἀρκετὰ συντηρήσεως καὶ κατοικῆς εἰς τὴν κοινότητα. Πρέπει νὰ ἔχη κατοικίαν εἰς τὴν κοινότητα τοῖς τοῦλάχιστον μηνῶς τοῦ ἔτους, ὅπερ σημαίνει διαμονὴν πραγματικὴν· ὅθεν ὀλίγον ἐνδιαφέρει ἂν ἔχη ἄλλαχού τὴν κατοικίαν του, ἂν' οὐ ἄρκει νὰ διαμένῃ εἰς τὴν κοινότητα, ὡς ἀπολαμβάνῃ

τῶν ἀγαθῶν τῆς κοινοτικῆς ζωῆς. Ἐκαστος φορολογεῖται μὲ τόσα δωδέκατα, ὅσους μῆνας διέμεινεν εἰς τὸν τόπον. Ἄν διαμῆνῃ εἰς κολλῶς κοινότητος διαδοχικῶς, δύναται νὰ φορολογηθῇ εἰς ἑκάστην ἀναλόγως τῆς διαρκείας διαμονῆς, ἀφ' ἧς ὑπερέβη τοὺς τρεῖς μῆνας.

Ἄφ' οὗ ἡ διαμονὴ εἶναι ὁ λόγος ὑπάρξεως τῶν προσωπικῶν εἰσφορῶν, δὲν πρέπει νὰ θίγουν αὐταὶ τοὺς ἔ.οντας ἀπλῶς ἰδιοκτησίας ἢ συμφέροντα εἰς τὴν κοινότητα. Διὰ τοῦτο μία ἀνάγκη ἐπιφέρει, ἂν καὶ ἔχη τὴν ἔδραν τῆς ἢ τὴν ἔδραν ἐκμεταλλεύσεως αὐτῆς εἰς τὴν κοινότητα, δὲν πρέπει νὰ περιληφθῇ εἰς τὸν ἐθνικὸν κατάλογον, ἰὰν τὰ μέλη τῆς διαμείνουν ἀλλοχοῦ. Ὑπάρχουν ἄλλα μέσα, ἵνα τοιαῦτα ἐπιφέρει ἐποβληθῶσιν εἰς τοὺς τοπικοὺς φόρους. Ἐννοεῖται, ὅτι τὰ κρατικὰ ἰδρύματα δημοσίας ὀφελείας δὲν ἐπόκναιτο εἰς τὰς εἰσφορὰς ταύτας. Ἄφ. σ. 363.

Πᾶσα ἀπόφασις, δι' ἧς δημιουργεῖται προσωπικὴ εἰσφορὰ (cotisation personnelle) διαρκῆς ἢ παροδική, πρέπει νὰ ἐμφαίνῃ τὰς ἀνάγκας, τακτικὰς ἢ ἐκτάκτους, αἵτινες δικαιολογοῦσιν αὐτήν, τὴν διάφορον τῆς εἰσφορῆως καὶ τὰς βάσεις διανομῆς. Αἱ γενικῶς ἀποδεκταὶ γινόμεναι βάσεις εἶναι: 1ον Ὁ δημοσίος προσωπικὸς φόρος. 2ον Ἡ τεκμαιρομένη περιουσία τῶν κατοίκων. 3ον Ἡ τεκμαιρομένη κατανάλωσις αὐτῶν. Bidder, Formulaire II σ. 650.

§ 92.— Καταχωρίζονται αὐτόθι κινουμένοι προπολεμικοὶ τριῶν κοινοτήτων περὶ ἐπιβολῆς τοῦ ἐν λόγῳ φόρου, κατὰ διάφορον ὑπὸ ἑκάστου τύπου. (')

§ 93.— Ἐγκύκλιος τοῦ διοικητοῦ τοῦ Βραβάντ ἀπὸ 26 Φεβρουαρίου 1907 συνεβούλευε τὰς κοινότητας νὰ μὴ ἐπιβάλλουν φόρους ἐπὶ τῆς τεκμαιρομένης περιουσίας, ἐπειδὴ δὲν διαθέτουσιν αὐταὶ μέσα προσδιορισμοῦ τοῦ συνόλου αὐτῆς Walcrius II σ. 161.

ἰ) Φόρος προσωπικὸς ἐπὶ τῆς τεκμαιρομένης περιουσίας, ἐτήσιος ἀποδόσεως 12.000 φρ., κατὰ ἕως ἀνω ἄρχα, καταμετρήμενος κατ' ἔτος μεταξὺ ὅλων τῶν ἀρχηγῶν οἰκογενείας ἀναλόγως τῶν προσόδων τιν, ὑπὸ φορολογικῶν συντελεστῆν, ὅσης θὰ προσέτιθῃ ἐκ τῆς σχέσεως ὅλου τοῦ ποσῶ τοῦ φόρου καὶ τοῦ συνόλου τῶν εἰσοδημάτων.

II. Προσωπικὸς φόρος ἔχων βάσιν τὴν τεκμαιρομένην πρόσδοον. Τὸ διανεμητικὸν ποσὸν θὰ ὁρίζεται κατ' ἔτος διὰ τοῦ προϋπολογισμοῦ. Ἡ κατανομή θὰ γίνετο κατὰ κλίμακα φθινοπώσης πρόσδοου. Οἱ φορολογούμενοι διαχωρίζονται εἰς 42 κλάσεις. Πρώτη κλάσις πρόσδοου φρ. 250.000 πρὸς 15% θὰ καταβάλῃ φόρον 3750. Τελευταία κλάσις εἰσοδήματος 1000 φρ., μὲ συντελεστῆν φόρον 3% θὰ καταβάλῃ φόρον 3 φρ.

III. Φόρος ἐπὶ τῆς τεκμαιρομένης περιουσίας τῶν κατοίκων, μὲ βάσιν τοὺς ἀμέσους, προσωπικοὺς δημοσίους φόρους. Θὰ θεωρηθῆν ὡς πρόσδοος τεκμαιρομένη ἑκάστου τοῦ προῦν, ἐπὶ 60 διὰ τὰ ποσὰ τὰ μικρότερα τῶν 400 φρ., ἐπὶ 55 διὰ τὰ ἀπὸ 400 ἕως 800 φρ., ἐπὶ 50 διὰ τὰ ἀπὸ 800-1200 φρ., καὶ ἐπὶ 45 διὰ τὰ ἀνωτέρω τῶν 1200 φρ. ποσῶ, τῶν προσωπικῶν φόρων τῶν καταβαλλομένων ὑπὲρ τοῦ Κράτους, ἀρχικῶν καὶ προσθέτων.

Οἱ κανονισμοὶ εἶναι ὄφιοι εἰς διατάξεις, ὁρίζοντες ἐν τέλει, ὅτι ἡ βελτίωσις καὶ εἰσφορῆς ἐνεργεῖται κατὰ τὰ ἀρθρα 135-138 τοῦ δημοτικοῦ νόμου, ὅπου προβλέπεται ἡ κατάρτισις τῶν φορολογικῶν καταλόγων, προσφυγαὶ καὶ ἐκδίκασις αὐτῶν.

εισοδημάτων, επί της κλιμακώσεως και επί των προοδευτικῶν ποσοσῶν ἄτινα δὲν δύνανται νὰ ὑπερβαίνουν τὰ 8 τοῖς 100». Ρυθμίζει λοιπὸν συστηματικοῦν αὐτὸς ὁ νόμος (1) τὸν φόρον, ἐν ᾧ πρότερον, κατὰ τὸ ἄρθρον 193 τοῦ δημοτικοῦ νόμου, οἱ κανονισμοὶ διὰ τὴν ἐφαρμογὴν του ἀπερρασίζοντο δι' ἐκάστην Ἑπαρχίαν ἐπὶ τῆς Ἑπαρχιακῆς Ἐπιτροπῆς καὶ ἐνωρίζοντο διὰ Β. Διατάγματος μετὰ γνώμην τοῦ Συμβουλίου Ἑπικρατίας.

Ἡ Δι' κοινότητις τῶν τεσσάρων τελευταίων κλάσεων, μέχρι 20' 00 κπε., αἵτινες δὲν ἐφαρμόζουσι τὸν φόρον ἐπὶ τῆς μισθοτικῆς ἀξίας, δύνανται νὰ ἐκμισθοδοτηθῶσιν ἐπὶ τοῦ Ἑπαρχ. Διοικ. Συμβουλίου τὰ ἐπαρχίαν τὸν οἰκογενειακὸν φόρον. Ἄρθ. 111.

Τὸ ἄρθρον 112 δίδει τὸν ὁρισμὸν τῆς οἰκογενίας, διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ φόρου. Τὸ ἄρθρον 113 ὁρίζει τὰ πρόσωπα, ἅτινα θεωροῦνται ὡς οἰκεῖται. Κατὰ τὸ ἄρθ. 114 ὑπόκεινται εἰς τὸν φόρον οἱ ἐνόμιτοι πρόσωποι ζώντων ἐν κοινῇ ἐπί σπουδῆς διδασκαλίας, ἀγωγῆς ἢ θρησκευτικῆς. Οἱ ζῆνοι ἐπίσης πλὴν ἐπιπέδου διατάξεως συνδραμῶν καὶ συμβάσεων διεθνῶν.

Ὁ φόρος ὁρίζεται ἐπὶ ἀποκλήρου εἰς τὴν κοινότητα, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ ἐγγενὴς τῆς οἰκογενίας ἔχει τὴν συνθήκην κατοικίας του κατὰ τὴν ἑννοίαν τοῦ ἄρθρου 16 τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος, ἀνεκτιμήτως τῆς κατοικίας τῶν ἄλλων προσώπων τῆς οἰκογενίας. Τὰ μέλη τῆς οἰκογενίας εἶναι ἀλληλεγγύως ὑπόχρητα εἰς τὴν πληρωμὴν τοῦ φόρου. Ἄρθ. 115.

Ὁ οἰκογενειακὸς φόρος δὲν ὁρίζεται, διὰ τὸ ἴδιον ἔτος, εἰς μίαν μόνον κοινότητα. Οἱ φορολογούμενοι, αἵτινες παύσονται νὰ διαμένουν εἰς τὴν κοινότητα κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ πρώτου τριμήνου τοῦ ἔτους ἀπαλλάσσονται τοῦ ἴσου φόρου, ἐν ἀποδεικνύσασιν, ὅτι ἔχουσι ἔγγραψιν, διὰ τὸν ρηθέντα φόρον ἢ τὸν τῆς μισθοτικῆς ἀξίας, εἰς τοὺς φορολογικοὺς καταλόγους τῆς κοινότητος τῆς νέας διαμονῆς ἐν ἐνστάτι περιπτώσει ἀπαλλάσσονται μόνον τοῦ ἡμισίου τοῦ φόρου. Ἄρθ. 116.

Ὁ φόρος πλῆττει τὴν εἰσοδήμην (ἀίματος) τῆς οἰκογενίας, ὡς προκρίπει ἐκ τῶν εισοδημάτων ἢ προϋόντων αἰσοδήποτε φάσεως καὶ αἰσοδήποτε ἄλλου τελεμένου εἰσοδήματος. Ἐν τῷ καθορισμῷ τῆς φορολογητέας ὕλης πρέπει νὰ λαμβάνονται ἐν ἄρῳ: α' Εἰσοδήματα ἢ προϋόντα, αἰσοδήποτε εἶναι ἡ παγῆ των, ὁ τόκος καὶ ὁ τόπος ἐν ᾧ παρήχθησαν, ἀφαιρουμένων τῶν ἐξόδων παραγωγῆς, φόρων, προσθέτων καὶ τῶν διαφόρων ἐπιχορηγήσεων καὶ ἄλλων περιοριστικῶν βαρῶν. β'. Ἡ φάσις τῶν προσόδων ἢ προϋόντων, εἰν εἶναι ἐκ περιουσίας, βιομηχανίας ἢ ἐπαγγέλματος. γ'. Αἰσοδήποτε ἄλλα ἔνδειξις πλοῦτος, τῆς μισθοτικῆς ἀξίας τῆς κατοικίας, τῆς πολιτείας τῆς οἰκίας, τῆς κοινωνικῆς θέσεως. δ'. Ἡ σύνθεσις τῆς οἰκογενίας, ἴδιος ὁ ἀριθμὸς, ἡ ἡλικία, τὸ φύλον καὶ ἡ κατάστασις τῶν μελῶν της. Ἐν τῷ καθορισμῷ τῶν εισοδημάτων ἢ προϋόντων τῶν ἐργατικῶν οἰκογενειῶν, πρέπει νὰ λαμβάνεται ἐν ἄρῳ ἐν ἑτήσιον ποσὸν ἀπεργίας. Ἄρθ. 117.

Διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ φόρου, τὸ Ἑπαρχ. Διοικ. Συμβούλιον καθορίζει δι' ἐκάστην τῶν τεσσάρων κλάσεων τῶν κοινοτήτων:

α'. Τὸ κατώτατον ὄριον τοῦ φορολογητέου εισοδήματος. Ἐν πάσῃ περιπτώσει, τὸ ἐλάχιστον αὐτὸ ὄριον ἀφίσταται κατὰ τὸ ἥμισυ, ὅταν τὰ μέλη οἰκογενίας εἰς βῆρος τοῦ φορολογουμένου εἶναι περισσότερα τῶν τεσσάρων τοῦ ἐπινομένου ποσῶν κατὰ τὸ ἐν τίμηρον, ὅταν ὁ φορολογούμενος δὲν ἔχη κανὲν πρόσωπον τῆς οἰκογενίας του εἰς βῆρος του.

β'. Τὴν κλίμακα τῶν φορολογητέων εισοδημάτων.

γ'. Τὰ ποσοστά, ἅτινα δὲν δύνανται νὰ ὑπερβαίνουν τὸ 8%, καὶ τὰ ὅποια ὁρίζονται νὰ διαβαθμίζονται ἀνὰ μέρος τοῦ εισοδήματος καὶ ἀντιστόχως ἀνὰ μέρος τοῦ κληθισμοῦ.

8497. — *Ἐν Γαλλίᾳ* δὲν φαίνεται ἐφαρμογὴ αὐτονόμου κοινοτικοῦ φόρου ὑπὸ τοιαύτην μορφήν. Τὴν γνώμην τοῦ Allix θὰ ἴδωμεν. Ὁ δὲ Cigaullt προτείνει νὰ ἀφεθῶσιν εἰς τοὺς τοπικοὺς ὄργανισμοὺς οἱ ἀναλυτικοὶ ἐπὶ τῶν προσόδων φόροι, ἀποκλείει ἐν πάσῃ περιπτώσει ἀπὸ τὰ τοπικὰ οἰκονομικά τὸν γενικὸν φόρον ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος III σ. 224.

8498. — *Ἡ ἡμετέρα νομοθεσία.* Ὁ δημοτικὸς νόμος τοῦ 1833 μεταξὺ τῶν πόρων τῶν δήμων ἀνέγραψε καὶ τοὺς ἀμέσους ἐράνους. Κεφ. Γ' ἀρθ. 28-33. Προφανῶς ἐράνους ὠνόμαζε τοὺς ἀμέσους δημοτικὸς φόρους. Ἐγκ. Ὑπ. Ἐσ. 18 Νοεμβρίου 1854. Δηλιγιάννη Ζηροπούλου. Ἑλλ. Νομοθεσία. Κεφ. Γ' σ. 396.

Τὸ κυβερνητικὸν νομοσχέδιον τοῦ 1911, ὑπὸ Κεφ. «Φόροι καὶ ἐρανοὶ» προέβλεπε περὶ ἐράνων, ὑπὸ ὑποτυπώδεις διατάξεις: ὅτι δύνανται νὰ ἐπιβάλλωνται ἐτησίως ἢ καθ' ὁλοκλήρου ἐποχὴν, ἀναλόγως τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως, ἀλλ' ἢ ἴσπραξις δὲν ἐνεργεῖται καταναγκαστικῶς, ἀφιερμένη εἰς τὴν προαίρεσιν ἐκάστου δημότου. Κόπως ἐτάσαστο, ὅτι δημοσιεύεται ὁ κατάλογος ὁ ἐμφαίνων τὸ εἰσπραχθῆν παρ' ἐκάστου πᾶσὸν ὡς καὶ τὰ ὀνόματα τῶν ἀρνηθέντων πᾶσαν εἰσφοράν. Ἄρθρ. 57.

Δὲν ἐπρόκειτο δηλαδὴ περὶ φορολογίας, περὶ ἀναγκαστικῆς εἰσφορᾶς.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ ἀνέπτυξε τὰ διατάξεις, καθιστώσα ἀναγκαστικὴν τὴν εἰσφοράν καὶ υποβάλλουσα αὐτὴν εἰς ὄρους ἀνταποκρινόμενους εἰς τὴν ἔννοιαν τῆς φορολογίας. Ἀκρίτετο διὰ τὴν ἀπόφασιν ἐπιβολῆς πλειοψηφία ἐξαιρετικῆ, τῶν $\frac{2}{3}$ τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν μελῶν τοῦ συμβουλίου, ὠρίζετο ποσοστὸν μὴ δυνάμενον νὰ ὑπερβῇ τὸ $3\frac{1}{2}$ τοῦ καθαροῦ εἰσοδήματος. Ὑπέβαλλε τὴν κατάφασιν τῶν ἐρανικῶν καταλόγων εἰς διαδικασίαν παρέχουσαν ἐγγυήσεως. Οὕτως ἐψηφίσθη τὸ ἄρθρον 61 τοῦ ν. ΔΝΖ'

Ὁ νόμος 641 ὑπέβαλε τὴν ἀπόφασιν τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου εἰς προηγουμένην ἔγκρισιν τῆς διαινήσεως. Τὸ ἀνώτατον ὄριον τοῦ ποσοστοῦ ὠρίσεν εἰς $2\frac{1}{2}$ τοῦ καθαροῦ εἰσοδήματος. Ἀφῆκεν εἰς διάταγμα τὸν κανονισμὸν τοῦ τρόπου ἐξευρέσεως τοῦ καθαροῦ εἰσοδήματος, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ περὶ συμπληρωτικοῦ φόρου ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος νόμου ΓΩΑ τοῦ 1911. Ἐπιβουλοῦθη τὸ διάταγμα τοῦτο, ἀπὸ 17 Ἀυγούστου 1915 «περὶ τρόπου βεβαιώσεως καὶ καθορισμοῦ τοῦ φόρου ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος» ὀρίζον βάσιν τὴν δήλωσιν τῶν φορολογουμένων. Ὁ νόμος 2435 διετήρησε τὰς κειμένας διατάξεις περὶ ἐπιβολῆς ὑπὸ τῶν κοινοτήτων οὐχὶ δὲ καὶ τῶν δήμων ἀμέσων ἐράνων ἤτοι φόρων ἐπὶ τοῦ καθαροῦ εἰσοδήματος τῶν κατοίκων. Ἐγκ. 24 1920. Τὸ ἀπὸ 21 Αὐγ. 1920 Διάταγμα μετέβαλε τὸν τρόπον βεβαιώσεως, καταργήσαν τὴν δήλωσιν, δηλαδὴ ὁ προσδιορισμὸς τῶν εἰσοδημάτων θὰ ἐγίνετο ἐπὶ τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου.

Ἡ ἀπόφασιν τοῦ Ε. Α. Συμβουλίου ἐφαρμόζεται ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν ἀπὸ συμφωνοῦ μετὰ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν, ἀκουσμένης τῆς κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τῶν τοπικῶν οἰκονομικῶν. Ἄρθρ. 119

1929.—Ἐφαρμογή τῆς φορολογίας σχεδὸν οὐδαμῶς ἐγένετο κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη. Ἡ κεντρικὴ ὑπηρεσία ἀπέδιδε τοῦτο εἰς τὸ γεγονός ὅτι ἡ ἐπιβολὴ ἐσόντων περιβάλλεται ὑπὸ πολλῶν διατυπώσεων ὑπὸ τῶν σχετιῶν διατάξεων, ὥστε ἐλάχιστοι κοινότητες ἐπιβάλλουσι τοιοῦτους. Ἐπιθ. Τοπ. Αὐτ. 1924 σ. 137. Διὸ καὶ ἀντικατέστησε τὰς διατάξεις διὰ τῶν ἤδη τοῦ κώδικος.

Ἡ πηγὴ αὕτη ἐσόδων ἀποβαίνει ἐφεξῆς λίαν σημαντικὴ, διότι, ὡς ἀποκλιθεὶς οὐσιαστικῶς φόρον ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος, δύνανται νὰ ἀναπληρώσῃ τὴν μείωσιν τῶν δημοτικῶν καὶ κοινοτικῶν ἐσόδων ἐκ τοῦ διὰ τὸ νόμον 3388 περιορισμοῦ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν εἰς τοὺς δημοσίους φόρους ἐπὶ τῶν καθαρῶν προσόδων (ἐφ' ὧν ἐπιβάλλονται προσθέτως προσηγορικαὶ δημοτικαὶ καὶ κοινοτικαὶ φορολογίαι) ὑποκειμένων πολιτῶν καὶ ἐν τῷ ἐν ἑ' ἀποκαταστήσῃ τὴν προσήκουσαν φορολογικὴν ἰσότητα μεταξὺ τῶν κατοίκων τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων. Πρὸς δικαιοτέραν δὲ ἐπιβολὴν τῶν ἐσόντων οὐδαμῶς ἀποκλείεται ἐκ τοῦ νόμου ἢ διὰ τῶν ἀποφάσεων τῶν δημοτικῶν καὶ κοινοτικῶν συμβουλίων προοδευτικὴ διαβάθμισις τοῦ ποσοστοῦ τῆς φορολογίας, οὔτως ὥστε οἱ ἔχοντες μικρὰ εἰσοδήματα νὰ φορολογῶνται ἐλαφρότερον, οἱ δ' ἔχοντες ἐλάχιστα ταῦτα καὶ ἑ' ἀπαλλάσσονται τῆς φορολογίας. Δυνατὸν ἐπίσης καὶ προδικασία τις διὰ τὴν βεβαίωσιν τῶν ἀμέσων ἐσόντων νὰ καθορίζεται ὑπὸ τῶν συμβουλίων, ὡς ἡ πρόσκλησις τῶν φορολογουμένων εἰς ἐπιβολὴν δηλώσεως τοῦ καθαροῦ τῶν εἰσοδήματος, ἢ συγκροτήσις ἐπιτροπῶν κατὰ συνοικίαν ἢ συνοικισμοὺς διὰ τὴν ἀποδοχὴν τῶν δηλώσεων ἢ τὴν καταγραφήν τῶν φορολογουμένων κτλ. Ταῦτα πάντα, ἐφαρτώμενα ἐκ τῶν κατὰ τύπους συνθηκῶν, ἀπόκλινται εἰς τὴν κρίσιν τῶν τοπικῶν συμβουλίων καὶ τῆς ἐγκριτοῦσας τὰς σχετικὰς ἀποφάσεις αὐτῶν δικαιοκτῆς ἀρχῆς. Ἐγκ. Ὑπ. Ἔσ. 24 1925.

1930.—Τὰ κενὰ λοιπὸν τῶν κοινοτικῶν προϋπολογισμῶν ἐκαλύπτο νὰ καλυφθῇ ὁ ἔσενος, ἀπλοποιούμετος. Συγχρόνως δὲ θὰ ἱκανοποιεῖ καὶ τὴν ἀρχὴν τῆς ἰσότητος. Εἶναι ἀληθές, ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν κοινοτήτων, αἵτινες ἐπιβάλλουσι τὸν ἔσενον αἰθίρει συνεχῶς, ἀπὸ 49 κατὰ τὸ 1923-24 ἀνῆλθεν εἰς 771 διὰ τὸ ἔτος 1931. Ἀλλὰ παρεμένη ἀκόμη ποσοστὸν τῶν ἀπόρων κοινοτήτων. Ἐπιβάλλουσι τὸν ἔσενον ἄλλ' οὐδαμῶδες ἐπίσης εἶναι νὰ γνωσθῇ καὶ τί πραγματοποιηθεῖ· φαίνεται δὲ ὅτι πολὺ ὀλίγη ἐπιτυχάνονται ἐκ τῶν ψηφισθέντων καὶ βεβαιουμένων. Δὲν δύναται νὰ ἐκπέσῃ τὸ γεγονός· περιεργον τὸ ἀντίθετον θὰ ἦτο νὰ ἐπιτυχάνῃ ἡ ἐφαρμογὴ ἐνὸς προσωπικοῦ φόρου, ἐν ᾧ ἀποτυχάνει ἡ πραγματοποίησις προσόδων ἐξ ἀπλῶν πραγματικῶν δικαιωμάτων καὶ φόρον, ὡς τὸ δικαίωμα βροχῆς ἢ ὁ φόρος ἐπὶ τῶν προϊόντων γῆς.

Ταῦτα δὲ παρ' ὅλην τὴν ἀπλοποίησιν τῆς ἐπιβολῆς.

1931.—Ἄλλ' ὅτι οἱ κανόνες δὲν δύνανται νὰ λείψαν, ὁμολογεῖ καὶ ἡ ἐγκύκλιος τοῦ Ὑπουργείου, ἐποδικνύουσα προοδευτικὴν φορολόγησιν, προδικασίαν, δηλώσεις, ἐσένας, μετὰ τὴν διαφορὰν ὅτι ἡ γενικὴ νομοθεσία ἐμπιστεύεται ὅλα αὐτὰ εἰς τοὺς τοπικοὺς κωνονισμοὺς. Εἶναι δὲ ταῦτα αἱ

τητος δέν νά πληροῖ εἰδικήν ἀνάγκην τῆς Κοινότητος, ἐφ' ὅσον ἐὰ ὁ χωρο-
κτηρισμός ἔργου τινός ὡς εἰδικῆς ἀνάγκης δέν συμφωνεῖ πρὸς τὰ πράγματα
ὑπόκειται παράβασις νόμου. Ἀνέγερσις καταστήματος πρὸς ἐπιπέθεσιν διὰ
στέγασιν κρητικῶν ὑπηρεσιῶν δέν πληροῖ εἰδικήν ἀνάγκην. Σ. Ε. 377-1930.

Ἡ ἱστανική φορολογία ἐπιβάλλεται πρὸς πλήρωσιν εἰδικῶν τοπικῶν
ἀναγκῶν καί, ἰδίᾳ, πρὸς ἐκτέλεσιν ἔργων, ὁ διορισμός δὲ κοινοτικοῦ ἱατροῦ,
προβλεπόμενος ὑπὸ τοῦ νόμου διὰ πάντας τοὺς δήμους καὶ τὰς κοινότητας
τοῦ Κράτους, δέν δύναται νά θεωρηθῆ ὡς εἰδική τοπική ἀνάγκη, ὥστε νά
δικαιολογηθῆ ἡ ἐπιβολὴ ἱστανικῆς φορολογίας. Σ. Ε. 460-1931.

906. — Ἡ μνημονευθεῖσα ἐγκύκλιος τοῦ Ὑπουργείου, 24-1925, δι'
ἣς ἐδίδοντο ὁδηγίαι ἐπὶ τοῦ ἐράνου, ὑπὸ τὸ κράτος τῶν ἀρχικῶν τοῦ κύρου
διατύπων, κατ' ἃς ὁ ἔρανος ἦτο ἑξακτακτον ἑσόδου, εἰδικῶς ὡς καὶ τὴν σκο-
ποῦ, μὴ δυνάμιμον νά συνεπολογισθῆ διὰ τὸν κεινοτισμὸν τῶν γενικῶν ἐξό-
δων διοικήσεως, εἶπεν: Ὅταν τυχόν, ὅπερ σπανιότατον, πάσαι αἱ πλησί-
ταιτικῶν ἐσόδων τογγήνεσιν ἀπρόσοδοι, ζῶνται τὰ κοινοτικῶν συμβού-
λιον νά ἐπιβάλλῃ ἀμέσους ἐράνοους καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν πληρωμῆς ἀπαρα-
τήτων ἐσόδων διοικήσεως, διότι ἡ πληρωμὴ αὕτη ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ
ἠποτελεῖ εἰδικήν τοπικὴν ἀνάγκην.

907. — Ἐπηρεολούθησι μεταφορῶμασι τῶν ὀργανικῶν διατάξεων
καὶ ὁ ἔρανος ὁρίζεται ὡς τακτικὸν ἑσόδον, συνεπολογιζόμενον διὰ τὸν κεινο-
τισμὸν τῶν γενικῶν ἐσόδων διοικήσεως. Ἀλλ' ἡ πληρωμὴ τοιούτων ἐσόδων,
λέγει ἡ ἐπ' ἀριθ. 27-1928 ἐγκύκλιος τοῦ Ὑπουργείου, γίνεται ἐκ τῶν ἐσό-
δων τοῦ γενικοῦ μόνον μέρους, ἐπεὶς ἂν εἰδικῶς τις φόρος ἐπιβλήθῃ ἔξαι-
ρητικῶς χάριν τῆς ἐξυπηρητήσεως τῶν ἐν λόγῳ ἐσόδων ἡ ἀνικρίθη ἡ πλη-
ρωμὴ αὐτῶν καὶ ἐπὶ τῶν εἰδικῶν ἐσόδων. Δέν δύναται ὅμως νά χρησιμο-
ποιηθῶσιν εἰσπράξεις ἐκ πάντων τῶν εἰδικῶν ἐσόδων εἰμὴ μόνον ἐκ τῶν
προσόδων τῆς κοινοτικῆς περιουσίας, τῶν εἰς ταύτην ὑπαγομένων δικαιω-
μάτων καὶ τῶν εἰδικῶν φόρων. Ἐξαιροῦνται δηλαδὴ αἱ ἔρανοι τισσόμενοι
εἰς ἰδίαν κατηγορίαν εἰδικῶν ἐσόδων κατ' ἄλλην περιγραφοῦν τῆς ἰδίας ἐγκυ-
κλίου. Κατὰ τὴν νεωτέραν λοιπὸν νομολογίαν τοῦ Ὑπουργείου, πρόσοδοι ἐξ
ἐράνου δέν δύναται νά διατεθῶσι, κατ' ἀρχὴν ἀπόλιτον, πρὸς πληρωμὴν γε-
νικῶν ἐσόδων διοικήσεως καί, φυσικά, δέν δύναται νά ἐπιβληθῶσι πρὸς
τοιούτον σκοπὸν.

908. Ἐν τούτοις δέν τηρεῖται αὐστηρῶς ἡ ἀρχὴ τῆς εἰδικότητος
καὶ ἐν τῇ διαθέσει τῶν ἐξ ἐράνων ἐσόδων. Ὑπὸ τοιαύτην δὲ πρακτικῇ φα-
νερὸν εἶναι ὅτι ἡ εἰδικευσίς ἐν τῇ ἐπιβολῇ, εἰς τὴν ὁποίαν ἡ νομολογία Σ. Ε.
προσδίδει τὴν ἀληθῆ αὐτῆς ἔννοιαν, θά ἀπέβαινε θεωρητικῆς ἀξίας.

909. — Οἱ προγενέστεροι καὶ ὁ νόμος 2435 δέν ὠρίζον εἰδικῶς τίνες
ἐποχροῦνται εἰς καταβολὴν ἐράνων. Κατόπιν προστεθῆσαν αἱ διατάξεις
τοῦ α' ἰδαρίου τοῦ ἤδη ἀρθρου 381 τοῦ κώδικος, ὅπερ ὄρατε «καὶ αἱ ἔχοντες
ἀκίνητον περιουσίαν» διὰ τοῦ ἀρθρου δὲ 30 τοῦ ν. 4108 διεγγραφῆς ἡ λέξις
«ἀκίνητον».

Ὁ νόμος δὲν ποιεῖται διάκρισιν καὶ ἡ διατάξις «οἱ ἔχοντες περιουσίαν» πρὸς τὴν λύσιν ταύτην ἴσως ἄγει.

§ 14.—Ἡ βελγικὴ νομολογία ἐδέχθη τὸ ἀντίθετον, σύμφωνα, βέβαια, πρὸς τοὺς διαφορητικούς κανόνας ἐπὶ τῆς γραμμῆς τοῦ προσωπικοῦ χαρακτήρος τοῦ φόρου. Καὶ ἡ ἰταλικὴ ἐπίσης: Δὲν θίγει ὁ φόρος τὰς βιομηχανίας, τὰς συντεχνίας, τὰς ἐμπορικὰς ἐταιρείας καὶ ἄλλα νομικὰ πρόσωπα, ἅτινα δὲν ἔχουν ἐστίαν (*immensa ni fuoco*). Mazzacolo αὐτ. Ὁ νέος κώδιξ ὁρίζει σαφῶς ὅτι θέλει, οἰκογένειαν, πρόσωπα ἀποτελοῦντα αὐτήν, ἐνώσεις προσώπων ὀνομαζομένας, ἐπειδὴ τὰ πρόσωπα ταῦτα ἔχουν, ὅπως καὶ αἱ οἰκογένειαι, κοινὴν ἐστίαν.

Αἱ αὐταὶ ἀρχαὶ διέκουν καὶ τὸν σύγχρονον κρατικὸν γενικὸν φόρον ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος· ὅτι τὰ νομικὰ πρόσωπα δὲν ὑπόκεινται εἰς τοῦτον. Girault σ. 133.

Καὶ ἡ ἡμετέρα νομοθεσία σιγῶς ὁρίσθη, ὅτι ὁ συνθετικὸς φόρος ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος πλήττει τὰ φυσικὰ πρόσωπα. Ἀρθ. 2 Κ. Φ. Κ. Π. Ἀρχικῶς περιεῖχε διατάξιν βαρύνουσαν καὶ τοὺς ἔχοντας ἀκίνητον περιουσίαν ἐν Ἑλλάδι.

§ 15.—Οἱ Ἑβραῖοι ἐπιτρέπεται νὰ ἐπιβάλλωνται καὶ ἐπὶ ὀρισμένης κατηγορίας φορολογουμένων, οἵτινες ἀμέσως ὠφελοῦνται ἐκ τοῦ ὑπὸ ἐπιτέλειαν ἔργου. Ἀρθ. 377 ἰδ. β'. Ὁ νόμος 2435 καὶ οἱ προγενέστεροι δὲν περιεῖχαν ταιαύτην διατάξιν.

Ἐδῶ ὁ Ἑβραῖος λαμβάνει ἄλλην ἔννοιαν, ἄλλον χαρακτήρα. Ὑπὸ τὴν γενικὴν καὶ θεωρητικὴν ταύτην ἐκφρασιν, ἴσως εἰδικωτέρας ἀναλύσεως, ὑπόκειται ἡ ἔννοια τῶν ὀνομαζομένων ἐν Βελγίῳ *taxes de remboursement*, εἰς τὰ ὅποια, ὡς εἶδομεν, κατατάσσονται αἱ εἰσφορὰὶ διὰ τὴν κατασκευὴν πεζοδρομίων, ὑπονόμων, ὁδοστρωμάτων, τὴν χάραξιν ὁδῶν. Ἡ ἔννοια ἐπίσης, τῆς εἰσφορᾶς, ἰδιαιτέρου βάρους, κατὰ τὴν κατάταξιν τῶν δημοσίων ἐσόδων, ἦν δίδει ὁ Fleiner. Ἡ ἔννοια τῶν εἰσφορῶν τοῦ γερμανικοῦ πρὸς κοινοτήτων νόμου δι' ἐπιτέλειαν ἢ συντήρησιν ἔργων ἑταιρητικῶν, τῶν ὁποίων τὴν δαπάνην δὲν δύνανται νὰ φέρουν τὰ γενικά ἴσοδα ἢ ἐκ τῶν ὁποίων ὠφελεῖται δικεκομένη κατηγορία κατοίκων ἢ μῆρος μόνον τῆς περιφερείας τῶν κοινοτήτων. Ἡ εἰσφορὰ βελτιώσεως, εἰδικῆς καὶ γενικῆς, τοῦ ἰταλικοῦ κώδικος.

Εἰς τὰ *taxes de remboursement* ἐν Βελγίῳ ὑπόκεινται οἱ παρόδιοι ἰδιοκτήται. Ἀγεῖ δὲ ἡ ἐπιστημονικὴ ἀνάλυσις: Ταῦτα εἶναι ἔμμεσοι φόροι. Ὅντως, δὲν πλήττουν τὸν φορολογούμενον ἀναλόγως τῆς περιουσίας του, τοῦ τεκμαιρομένου εἰσοδήματος· εἰρίσκουν τὸ μέρος των, τὴν βῆσιν των εἰς τὴν δαπάνην τὴν γενομένην χάριν ἰδιαιτικοῦ συμφέροντος· θὰ εἶναι πάντοτε ἀνάλογοι πρὸς τὸ ποσοστὸν τῆς ἀμέσου ὠφελείας, τὴν ὁποίαν ὁ φορολογούμενος ἠνέτησεν ἐκ τῆς κατασκευῆς τῆς ὑπονόμου, τοῦ πεζοδρομίου· ὁ πολίτης ἐπιβάλλεται εἰς τὸ βάρος αὐτὸ ἀποκλειστικῶς ἕνεκεν τοῦ ὠφελήματος, τὸ ὁποῖον προσωπικῶς ἔλαβε. Valerius σ. 169.

916.—Οἱ σχετικοὶ κοινοτικοὶ κανονισμοί, ἄρτιοι ὡς πρὸς τὰς βάρεις ἐκάστης φορολογήσεως, ὁρίζουν :

Διὰ τὴν κατασκευὴν, ἀνανέωσιν, ἐπισκευήν, τροποποίησιν ἢ συμπλήρωσιν τῶν πεζοδρομίων τὸ τέλος κανονίζεται κατὰ τ. μ., διάφορον δι' ἐκάστην τῶν ἀνωτέρω ἐργασιῶν.

Διὰ τὰς ὑπονάρους καὶ ὁδοστρώματα : Οἰονδήποτε ἀκίνητον, ἠκοδομημένον ἢ μὴ, ἐπὶ ὁδοῦ ἐφωδιασμένης δι' ὑπονόμον ὑπόκειται εἰς πληρωμὴν τέλους κατὰ τ. μ. προσόψεως καθοριζόμενον διὰ τοῦ κανονισμοῦ, ἢ : μὴν τέλους κατὰ τ. μ. προσόψεως καθοριζόμενον διὰ τοῦ κανονισμοῦ, ἢ : Παντοῦ ὅπου ἡ κοινότης κατασκεύασε ἢ πρόκειται νὰ κατασκεύασῃ ὑπόνομον, ἐγκαταστήσῃ ἢ πρόκειται νὰ ἐγκαταστήσῃ ὁδοστρώμα, εἴ παρόδιοι ἰδιόμον, ἐγκαταστήσῃ ἢ πρόκειται νὰ ἐγκαταστήσῃ ὁδοστρώμα, εἴ παρόδιοι ἰδιόκτηται ἢ ἐπικαρπωταὶ τῶν χώρων, θὰ ὑποχρεωθῶσι νὰ πληρώσων εἰς τὸ κοινοτικὸν τιμὴν τὰ κατωτέρω ὁριζόμενα τέλη, §§ 4-13, κατὰ τρέχον μέτρον προσόψεως ἢ περιτρισίματος καὶ ἀναλόγως τοῦ ὕψους τῆς ὑπονόμου. Τὸ τέλος ὁδοστρώσεως θὰ εἰσπράττεται διὰ τὸ ἤμισυ τοῦ πλάτους τοῦ ὁδοστρώματος κατὰ τ. μ. καὶ κλίσεως ὁδῶν.

Διὰ τὴν χάραξιν, διαπλάτυνσιν, διαρρυθμίσιν ὁδῶν κοινοχρήστων ἐν ὄλῳ ἢ ἐν μέρει ἐντὸς τοῦ σχεδίου τῆς πόλεως, δαπάναις τῆς κοινότητος, ὅσοι ζητήσων νὰ οἰκοδομήσων εἰς τὸ μέτωπον ἢ ὀπισθεν τῶν ὁδῶν θὰ καταβάλων ἑκτακτὸν τέλος τοῦτο ὁρίζεται διὰ τῶν κανονισμῶν λ. χ. κατὰ τ. μ. καὶ ἀναλόγως τοῦ πλάτους τῶν ὁδῶν. Τὸ τέλος πλήττει τοὺς ἰδιοκτήτας ἢ κατόχους ὡς ἐπὶ τοῦ κτηματικοῦ δημοσίου φόρου. Biddaer-Formulaire σ. 656, 660 ἑρ.

917.—Ἐν Γαλλίᾳ ὅσον ἀφορᾷ τὴν κατασκευὴν πεζοδρομίων καὶ ὁδοστρωμάτων εἶδομεν ἀνωτέρω ἐπὶ τὸ ἄρθρον 274. Ὅσον ἀφορᾷ τὰς ὑπονόμους ἢ νομολογία ἐδέχτο : οὐδεὶς νόμος ἐξουσιοδοτεῖ τὰς κοινότητας νὰ ἐπιρρίπτωσιν εἰς βάρει τῶν παροδίων δυνάμει ἀρχαίων συνηθειῶν τὰς δαπάναις κατασκευῆς τῶν ὑπὸ τὰς δημοσίας ὁδοὺς ὑπονόμων. Fouchier σ. 440. Νόμοι εἰδικοί εἶχον ἐπιτρέψῃ τοῦτο εἰς τινὰς κοινότητας. Δηλαδή κατ' ἀρχὴν δημοσίου δικαίου, παρόμοια εἴλη, πᾶσα φορολόγησις πρέπει νὰ στηρίζεται εἰς στήν ἐξουσιοδότησιν τοῦ νόμου.

918.— Ἀδτιὰ, ἐν βραχυλογίᾳ μετὰ σαφηνείας, διδάσκει ὁ Fleiner. Προκειμένου περὶ ἀνταποδοτικῶν τέλους : Ὑποχρέωσις τελῶν γεννᾶται μόνον δυνάμει ἰδιαιτέρας διατάξεως τοῦ νόμου. Ὁ νόμος ἢ τὸ ἐξ αὐτοῦ ἀπορῶν διάταγμα δέον ἀναγκάσων νὰ καθορίσῃ τὸ ποσὸν τοῦ τέλους, διότι εἰς τὸ κράτος δικαίον δὲν ἐπιτρέπεται ν' ἀφίεται ὁ καθορισμὸς τοῦ ποσοῦ τοῦ τέλους νὰ γίνεται ἰδιαιτέρας διὰ μίαν ἐκάστην περίπτωση. Προκειμένου δὲ περὶ εἰσφορᾶς, ἰδιαιτέρας ἐπιβαρύνσεως τῶν ἰδιαιτέρας ἐνδιαφερομένων : Ὡς ἰδιαιτέρας ἐνδιαφερομένους δύναται νὰ θεωρήσῃ ὁ νόμος τὸσον τὰ πρόσωπα εἰς τὰ ὅποια τὸ δημοσίον ἔργον προσπορίζει ἰδιαιτέρα περιουσιακῶν δικαιῶν ὠφελήματα (παροδίου). . . Ἡ νομικὴ διάταξις, ἢ ὅποια ἐπιβάλλῃ τὴν πρὸς εἰσφορὰν ὑποχρέωσιν, εἴτε χρεωθεῖ εἰς τὴν διοικητικὴν ἀρχὴν τὴν ἐντολήν νὰ καθορίσῃ μίαν ἐκείστην εἰσφορὰν ἀναλόγως τῆς ἀτομικῆς ὠφέ-

λείας, εἴτε ὀρίζει διὰ τὴν εἰσφοράν τῶν εἰσφορῶν μέτρον τι, καθαρῶς μηχανικόν. Ὡς μέτρον διὰ τὸν ὑπολογισμόν τῆς εἰσφορᾶς παροδίων χορηγεῖται ἐν Πρωσσίᾳ τὸ πλίτος τῆς προσόψεως τῆς οἰκίας. Σ. 392. ἔφ.

919.—Ὁ ρουμινικὸς νόμος τοῦ 1929 ἐφαρμόζει τὰς ἀρχὰς αὐτάς: Αἱ εἰσφοραὶ εἰσπράττονται μόνον παρὰ τῶν κατοίκων τῶν ὠφειλουμένων ἐκ τῶν βελτιώσεων ἢ τῶν δημιουργουμένων ἐξαιρετικῶν ὑπηρεσιῶν. Διὰ ταῦτα δημοσίαις διακίσεως θὰ καθορίσῃ τοὺς ὅρους, ὑφ' οὓς δύνανται νὰ ἐπιβάλλωνται αἱ εἰσφοραί, ὁ τρόπος ἐκδηλώσεως τῆς γνώμης τῶν ἐνδιαφερομένων κατοίκων καὶ ὁ τρόπος τῆς κατανομῆς μεταξὺ αὐτῶν. *Ἀρθ. 435.

920.—Ὁ συντάκτης τῶν νέων ἡμετέρων διατάξεων περὶ ἔρᾶνον, μάλλον φαίνεται, ἐπιπρὸς τὸν ἔρᾶνον ἐνόησεν ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν προσωπικὴν ἐργασίαν, ὡς ἔκτετε ὑποδεικνύεται, ὅτι παρῆλαβε, ἔννοϊαν, ἀρχὴν περιλαμβανομένην εἰς τὴν νομοθεσίαν περὶ δημοτικῶν καὶ ἀγροτικῶν ὁδῶν. Κατὰ τὸν ὁργανικὸν νόμον ΣΞΗ' τοῦ 1897, τὰ ἀπλᾶ ἔργα τῶν δημοτικῶν ὁδῶν ἐκτελοῦνται διὰ προσωπικῆς ἐργασίας τῶν κατοίκων τῶν παρακειμένων εἰς τὰς ὁδοὺς, ἀναλόγως τῆς προσγενομένης ὠφελείας ἐκ τῆς κατασκευῆς τῶν ὁδῶν. Ἡ κατασκευὴ τῶν ἀγροτικῶν ὁδῶν ἐπιβαρύνει ὀλοσχρῶς τὰ προκαλέσαντα αὐτῶν χωρία ἢ συνοικίας. Ὁ ἀναλογισμὸς δὲ τῆς εἰς ἕκαστον τῶν κατοίκων ἀναλογίσεως καταβολῆς εἰς τε προσωπικὴν ἐργασίαν καὶ εἰς χρήματα ἐνεργεῖται ὡς ἐπὶ δημοτικῶν ὁδῶν, ἤτοι ἀναλόγως τῆς προσγενομένης ὠφελείας. Οἱ ἰδιοκτῆται κτημάτων, δι' ὧν ἢ παρ' οὓς διέρχεται δημοτικὴ ἢ ἀγροτικὴ ὁδὸς, συνεισφέρουσιν ἐφ' ἅπαξ εἰς τὴν κατασκευὴν αὐτῆς, ἀναλόγως τῆς προσγενομένης αὐτοῖς ὠφελείας. Τὴν ἀναλογίαν ταύτην ὀρίζει εἰς χρήματα τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον μετ' ἰσαριθμῶν πολιτῶν, κληρουμένων ἐκ τοῦ καταλόγου τῶν ἐφόρων. *Ἀρθ. 10 Φιλήμονος Δήμαρχος σ. 400 ἔφ.

Νεώτερος, ὁ ΓΥΚΖ' τοῦ 1909 νόμος, τὰς αὐτάς ἀρχὰς διετήρησεν διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν δημοτικῶν καὶ ἀγροτικῶν ὁδῶν. Μόνον τὴν ἐπιβαρύνει τῶν παροδίων ἐναντιῶν ἄλλως *Ἀρθρον 25. Οἱ παροῦδοι ἰδιοκτῆται, νομῆς, ἐνοικιασταὶ ἢ καλλιεργηταὶ κτημάτων, δασῶν, βιομηχανικῶν καταστημάτων, πεντὸς εἶδους μεταλλείων, ὀρυχείων καὶ λατομείων, διὰ τῶν ὁποίων ἢ παρὰ τι ὅποια διέρχεται ἐπιχειρητικὴ ἢ δημοτικὴ ὁδὸς, συνεισφέρουσι διὰ μὲν τὴν κατασκευὴν ἐπιχειρητικῶν ἢ δημοτικῶν ὁδῶν ἐφ' ἅπαξ 20% πρόσθετον φόρον ἐπὶ τοῦ κυρίου ποσοῦ τοῦ φόρου, ὅστις καταβάλλεται λόγῳ θμῶσων φόρων ἢ φόρων δημοσίων νομημάτων, διὰ δὲ τὴν συντήρησιν ἐτησίως 5% πρόσθετον τοιοῦτον φόρον.

Τὰ κτήματα ταῦτα κτλ. πρέπει νὰ κείνται ἐντὸς ζώνης πλάτους ἐνὸς χιλιομέτρου ἐκτέρωθεν τοῦ ἄξονος τῆς ὁδοῦ. Τὴν ὑποχρέωσιν κανονίζει ἐπιτροπὴ ἐπὶ τοῦ νομάρχου, νομομηχανικοῦ καὶ ἐφόρου. . . .

921.—Ἐνώπιον τοῦ Σ. Ε. ἤχθησαν δύο περιπτώσεις ἐφαρμογῆς ἔρᾶνον, κατὰ τὴν ὑπ' ὄψιν διάταξιν, ἐφ' ὧν αἱ ἀποφάσεις 122-1931 καὶ 408-1932.

Εἰς τὴν πρώτην *τὸ Κοινοτικὸν Συμβούλιον προέβη εἰς τὴν κατ' ἀρχὴν

ἀπόφασιν περί ἐπιβολῆς ἀμέσου εἰδικοῦ ἐράνου πρὸς τὸν σκοπὸν κατασκευῆς ὁδοῦ, δι' ἧς διέρχονται τὰ φορητὰ ζῆλα μεταφέροντα δασικὰ προϊόντα. Ὁ εἰδικὸς αὐτὸς ἔρανος θὰ βαρύνῃ μόνον τὴν τάξιν τῶν ἐμπόρων δασικῶν προϊόντων, οὔτινες ἀμέσως θὰ ἀφελθῶσιν ἐκ τοῦ ἐκτελεσθησομένου ἔργου. Ὁ ἔρανος ἐπιβάλλεται ἐπὶ τῆ βάσει τῶν καθαρῶν προσόδων ἐκείνου.

Ἡ κοινότητα τῶν διὰ τοῦ ἐράνου βαρυνομένων προσώπων περιλαμβάνει τὸ μὲν κατοίκους τῆς κοινότητος, τὸ δὲ πρόσωπα, αἵτινα, χωρὶς νὰ εἶναι κάτοικοι, ἔχουσι τὸ κέντρον τῶν ἐμπορικῶν αὐτῶν ὑποθέσεων ἐντὸς τῆς Κοινότητος ἢ τοι γραφεῖα καὶ ἐγκαταστάσεις πρὸς ἐμπορίαν δασικῶν προϊόντων.

Ἡ Νομοσχέτις ἠκέλευσε «διότι ἐν τῇ ἀπόφασιν δὲν ἀναγράφεται ὁ σκοπὸς τοῦ ἐράνου, οὐδὲ ἡ ὠφέλεια, ἣτις θὰ προκύψῃ ἐκ τῆς ἐκτέλεσεως τοῦ ἔργου εἰς τοὺς βαρυνομένους διὰ τοῦ ἐράνου τούτου» κ.τ.λ.

Τὸ Σ. Ε. ἠκέλευσε τὴν ἀπόφασιν ταύτην τοῦ Νομοσχετοῦ δεχθὲν ὅτι ἡ ἀπόφασιν τοῦ κ. σ. στηρίζεται εἰς τὸν νόμον.

§ 22. — Περὶ τὴν γενικότητα, τὸ ὑποτιπῶδες τῶν διατάξεων, καὶ εἰς τὴν ἀντίληψίν μας, πολὺ ἀμφίβολος εἶναι ἡ νομιμότης τοιαύτης ἐπιβολῆς τοῦ ἐράνου. Ὁ Νομοσχέτις θὰ ἠδύνατο νὰ παρατηρήσῃ: Ἡ κοινότης τοῦ ἐράνου. Ὁ Νομοσχέτις θὰ ἠδύνατο νὰ παρατηρήσῃ: Ἡ κοινότης τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου, ὅτι ἡ μέλλουσα νὰ κατασκευασθῆ ὁδὸς, θὰ ὠφελῆται ἀμέσως μόνον τοὺς ἐμπόρους δασικῶν προϊόντων, δὲν δύναται νὰ θεωρηθῆ συμφωνοῦς πρὸς τὰ πράγματα. Ἡ ὁδὸς βέβαια «κοινοτικὴ» θὰ ἐνώνῃ τὴν κοινότητα πρὸς τὸ δάσος ἢ ἄλλο τι κέντρον, θὰ διασχίξῃ τὴν περιφέρειαν αὐτῆς, ἰδιοκτησίας τῶν κατοίκων, θὰ γίνεταί χρῆσις αὐτῆς καὶ ἐπὶ τῶν κατοίκων. Δὲν διασαφηνίζεται, σημειωτέον, ἂν πρόκειται περὶ βιομηχανικῆς ἐκμεταλλεύσεως δάσους ἢ περὶ ἐμπορίου δασικῶν προϊόντων, ἂν τὰ διαβαίνοντα φορητὰ εἶναι τῶν ἐπιχειρήσεων ἢ τρίτων, καὶ κατοίκων τῆς κοινότητος ἐνεργούντων τὴν μεταφορὰν ἐπὶ ἀποζημιώσεσι, στοιχεῖα ἔχοντα προὐδῆλον σημασίαν διὰ τὴν πλήρη ἐξέτασιν. Ὑπὸ τοιούτων ἀλλοῦς ὄρον, εἶναι δύσκολον νὰ γίνῃ δεκτόν, ὅτι ὁ νόμος ἐπιτρέπει, ἵνα ἡ δαπάνη κατασκευῆς τοιαύτου ἔργου ἐπιρρίπτεται εἰς ἐλαχίστην μειονότητα φορολογουμένων.

§ 23. — Εἰς ἄλλας χώρας ὑπάρχει σύστημα κατασκευῆς καὶ συντηρήσεως τῶν κοινοτικῶν ὁδῶν, ἀποδιδόμενον δι' ἀξτίας νομοθεσίας. Κατ' οὐδεμίαν ἐπιτρέπεται νὰ ἐπιρριφθῆ ἡ δαπάνη ἐπὶ ὀρισμένης κατηγορίας προσώπων ἢ περιουσιῶν, διὰ φορολογήσεως ὑπὸ ἀνάλογον μέθοδον. Καὶ ἡ ἡμετέρα, δασικὴ διέγραψε σύστημα, ἐπίσης δὲν ἐπέτρεψε τοιοῦτον.

Ἡ γαλλικὴ νομοθεσία δὲν προβλέπει ἐπιβάρυνσιν τῶν παροδίων. Ἡ βελγικὴ νόμος ὁργανικὸς ἀπὸ 10 Ἀπρ. 1841—ὁρίζει: Αἱ δαπάναι διὰ τὴν κοινοτικῆς ὁδοῦς βαρύνουσι τὴν κοινότητα. Ἐν τοῦτοις τὰ ἐπαρχιακὰ συμβούλια δύναται νὰ ἀποφασίζουσιν, ὅτι αἱ δαπάναι αὗται θὰ εἶναι ἐν ὅλῃ ἢ ἐν μέρει εἰς βάρος τῶν παροδίων, ὅπου ἡ συνήθεια καθιέρωσε τοῦτα. Ἀρθ. 10.

Καὶ αἱ δύο δὲ περιλαμβάνουσιν μεταξὺ τῶν πόρων ὑπὲρ τῆς κοινοτικῆς

οδοποιίας καὶ βιομηχανικὰς ἐπιχορηγήσεις. Κατὰ τὸ ἄρθρον 14 § 1 τοῦ γαλλικοῦ νόμου τῆς 21 Μαΐου 1836 «ὡσαύτως ὁδὸς κοινοτικὴ διατηρούμενη ἐν καταστάσει διαβατοῦ ὑπὸ τῆς κοινότητος ὑποστῆ φθορὰς συνήθους ἢ ἐκτάκτως ὑπὸ ἐπιμεταλλεύσεων μεταλλείων, λατομιῶν, δασῶν ἢ οἰασδήποτε βιομηχανικῆς, θὰ εἶναι δυνατόν νὰ ἐπιβάλλωνται εἰς τοὺς ἐπιχειρηματίας ἢ ἰδιοκτητὰς εἰδικαὶ ἐπιχορηγήσεις, τῶν ὁποίων τὸ ποσὸν θὰ εἶναι ἀνάλογον πρὸς τὴν ἔκτακτον φθορὰν, ἣτις θέλει καταλογισθῆ εἰς τὰς ἐπιμεταλλεύσεις».

Πρέπει λοιπὸν νὰ ἐκπύξῃ ὁδὸς. Περιλαμβάνονται καὶ αἱ ἐπιμεταλλεύσεις δασῶν ἄπειταιται ὅμως αἱ ἐξ αὐτῶν μεταφορὰ νὰ ἔχῃσι σπουδαιότητά τινα. Ἐπιχειρήσεις μὴ βιομηχανικοῦ χαρακτῆρος ἐξαρθροῦνται, ἰδίως ἐπιχειρήσεις καθαρῶς ἔμπορικαί, γεωργικαὶ ἐπιμεταλλεύσεις καὶ ἐπιχειρήσεις μεταφορῶν. Monsarrat. *Chemins vicinaux* 525 ἔφ. Τοῦ ἰδίου *Chemins vicinaux* 496 ἔφ. Προβλέπει δὲ ἡ νομοθεσία πῶς θὰ κανονίζωνται αἱ ἐπιχορηγήσεις, ὑπὸ τοῦ συμβουλίου νομαρχίας, κατόπιν πραγματογνωμοσύνης καὶ ἀντιβολίου. Ὅτι δύνανται κατ' ἐπιλογὴν τῶν βουνομένων, νὰ καταβληθῶσιν εἰς χρεῖμα ἢ εἰς προσωπικὴν ἐργασίαν ἢ καὶ νὰ καθορισθοῦν εἰς ἐκτέλεσιν ἔργων κατ' ἀποκοπὴν, κανονίζόμεναι ὑπὸ τοῦ νομάρχου μετὰ γνώμην τοῦ συμβουλίου νομαρχίας. Ἄρθρ. 14 ν. 1836. Διὰ τὰς ἀγροτικάς, ἄρθ. 11 ν. 20 Ἀυγ. 1834.

§ 24. — Τὰ αὐτὰ ὀρίζει καὶ ἡ βελγικὴ νομοθεσία. Ν. 19 Μαρτίου 1836. Williquet 730.

Προβλέπει ὁ βελγικὸς νόμος τοῦ 1841 εἰδικὰς εἰσφορὰς, εἰς προσωπικὴν ἐργασίαν καὶ πρόσθετα εἰς τοὺς ἀμέσους δημοσίους φόρους ἐπιτοστῆ, πρὸς δημοσίαια κεφαλαίου ἰδικοῦ ὑπὲρ τῶν κοινοτικῶν ὁδῶν.

Λέγουσιν δὲ οἱ ἑλληνικαὶ: διὰ τὰς τελευταίας ὡς ἀνω, γενικῆς ἐφορομῆς, εἰσφορῆς:

Προκύπτει ἐκ τοῦ συνόλου τῶν διατάξεων, ὅτι ἡ φορολογία αὕτη βίον ἔχει, ἄφ' ἑνός, τὴν τεκμαιρομένην περιουσίαν τῶν φορολογουμένων καὶ ὄχι τὴν ὀφείλειαν, ἣν ἕκαστος ἀποκομίζει ἐκ τῆς χρήσεως τῶν ὁδῶν καὶ ἄφ' ἑτέρου, ὅτι προσαρτῆται αὕτη ἵνα δοθῆ εἰς τὸ σύνολον τῶν κατοίκων μίαν καλὴν συγκοινωνία. Ὅθεν, δὲν ἔχει τὸν χαρακτῆρα τέλους ἀνταποδοτικοῦ. Λέπει δ,τι χαρακτηρίζεται τὸ τέλος αὐτό, ἄφ' οὗ ἡ προβλεπόμενη ὑπὸ τοῦ νόμου τοῦ 1841 φορολογία εἶναι ἀνεξίτητος πάσης ἐννοίας ἀποζημιώσεως διὰ προσεχθεῖσαν ἢ παρεχομένην εἰδικὴν ὑπηρεσίαν, πλήττουσα ἔξ ἴσου τὸν πρῶτον καὶ τὸν μὴ τοιοῦτον, τὸν ἀνελοῦντα συνήθη ὀφείλειαν ἐκ τῆς καλῆς συντηρήσεως τῶν κοινοτικῶν ὁδῶν ὡς καὶ ἐκεῖνον ὅστις δὲν κίμναι ποτὲ χρῆσιν αὐτῶν. Cass. 20 Μαρτ. 1911. *Walerius* σ. 205.

§ 25. — Ὁμοίως πρὸς τὰς ἀνωτέρω διατάξεις περὶ βιομηχανικῶν εἰσφορῶν περιεῖχε καὶ ἡ ἰταλικὴ νομοθεσία, ἐπανέλαβε δὲ καὶ ὁ νέος κώδιξ: Κεφ. XIV Τμῆμα I. Τέλος κυκλοφορίας ὀχημάτων. Τμῆμα II. Εἰσφορὰ διὰ τὴν συντήρησιν τῶν ὁδῶν δι' ἐξαιρετικὴν φθορὰν. Ἄρθρα 225-234. λεπτομερῶς ρυθμιζόντα τὸ θέμα: Ὑποχρεωτικὸς χαρακτῆρ, ἐπιλόχου νομικὰ πρὸ-

σώπα καὶ ἑταιρεία, βίσις, κατανομή, διαδικασία προσδιορισμοῦ ὑπὸ ἐγγύσεως.

1926.— Διὰ μέσου ὅλων αὐτῶν τῶν στοιχείων, ἂν ἔχωσιν ἀξίαν ἐν σχέσει πρὸς τὸ θέμα, φθάνομεν ἀβιάστως εἰς τὴν ἐν ἀρχῇ διατυπωθεῖσαν σκέψιν ὅτι ἡ δαπάνη διὰ τὴν κοινοτικὴν ὁδοποιίαν πρέπει νὰ βαρύνῃ τὴν κοινοτικὴν ὀλότητα. Ἐντὸς αὐτῆς, ἔπειτα, ὁμαλή καὶ νόμιμος εἶναι εἰδική τις ἐπιβάρυνσις τῶν ἀμέσως ὀφελουμένων, ἀλλ' ὁ προσδιορισμὸς τῆς κατηγορίας ταύτης εἴτε διὰ τοῦ νόμου γίνεται εἴτε διὰ τοπικοῦ κανονισμοῦ πρέπει νὰ εἶναι ἀντικειμενικός, ὡς διέγραψε τὸ πλαίσιον αὐτῆς καὶ ἡ ἡμετέρα νομοθεσία. Ὅθεν ἡ προκειμένη ἐφαρμογὴ τοῦ ἐράνου παρουσιάζει ἑλλειψιν ἰσότητος ἐν τῇ φορολογίᾳ, ἀφ' οὗ δὲν περιλαμβάνει ὅλα τὰ πρόσωπα ἢ περιουσίας τὰ ὑπαγόμενα εἰς τὴν αὐτὴν κατηγορίαν, ἀλλὰ πλήττει ὀρισμένα ἐλαχίστον ἀριθμοῦ. Ἡ ἀπόφασις τοῦ κ. σ. δὲν εἶναι νόμιμος.

1927.— Εἶναι γνωστὴ ἡ τάσις τῶν κοινοτικῶν συμβουλίων, ὅχι μόνον εἰς τὴν χώραν μας, ἢ προτίμησις εἰς φορολογίαν τῶν «ξένων» ἢ πρὸς διακρίσεις μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῶν ἑντοπίων. Ἄλλ' ὁ νόμος δὲν ἐπέτρεψε τοῦτο καὶ ἡ νομολογία ἠναντιώθη πρὸς τὴν ἀδυναμίαν ταύτην, ἀνεξήτησε καὶ ἀπεδοκίμασε καὶ τὸς συγκεκριμένους διακρίσεις.

Βέβαια ἔχομεν ὅτ' ὄψιν ἐγκλίσειον τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν 12890-1929, ἐν ᾗ φέρεται «Πλὴν ὅμως, ἡ ὑποχρέωσις εἰς προσωπικὴν ἐργασίαν, μόνον τῶν ἐν τῷ τόπῳ διαμενόντων κατοίκων, δύναται εὐλόγως νὰ θεωρηθῇ ἐγγλεῖστα ἀνισότητι καὶ ἀδικίαν, δι' ἣν μετὰ τῆς προσωπικῆς ἐργασίας δέον νὰ συνδιδύχεται καὶ ἡ ἐπιβολὴ ἀμέσων ἐράνων, ὅπως οἱ μὴ διαμενόντες ἐν τῇ κοινότητι, καὶ κατὰ συνέπειαν μὴ ὑποχρεούμενοι εἰς προσωπικὴν ἐργασίαν κάτοικοι, βαρύνονται διὰ τῆς ἑραρικῆς ἐσοφῆς, ἧς τὸ ποσὸν δέον νὰ εἶναι διαίφορον διὰ τοὺς κατοίκους, τοὺς ὑποχρέους εἰς παροχὴν προσωπικῆς ἐργασίας.

Ἄλλο, πρὸς ἐπιδίωξιν τῆς δικαιοσύνης, δὲν εἶναι δυνατόν ὁ νόμος, νὰ ἐπιτρέπῃ αὐτός, τιαυτὴν μέθοδον, διακρίσεις ἀπροκαλύπτους μεταξὺ τῶν ὑποκειμένων εἰς τὸν ἴδιον φόρον. Ἄν ὑπάρχουν, καὶ διαφεύγουν τὴν τοπιτικὴν φορολογίαν, ἀξιολόγοι περιουσίαι ἐν τῇ κοινότητι, θὰ εἶρη καὶ νίθεσις ἢ φορολογικὴ νομοθεσία ἄλλους τρόπους, κατὰ κανόνας ρητούς, οἵτινες πάντως δὲν δύνανται, φανταζομαι, νὰ ἐπιτρέπουν διακρίσεις.

1928.— Εἰς τὴν περίπτωσιν, ἐφ' ἧς ἡ 408-1932 ἀπόφασις τοῦ Σ. Ἐπικρατίας «τὸ Κοινοτικὸν Συμβούλιον ἀπεράσισε τὴν ἐπιβολὴν ἐράνου πρὸς προαθήκην ποσῶν καὶ ἀρδευσίμου ὕδατος ἐν περιπτώσει ἀνεγέρσεως κτιρίων οἰκοδομῶν χρησιμῶν πρὸς κατοικίαν ἢ μετατροπῆς οἰκοδομῶν εἰς κατοικίας παρὰ μὴ δημοτῶν ἢ μὴ κατοίκων τῆς κοινότητος. Καθωρίσθη δὲ τὸ ποσὸν ἐκαστοῦ τῶν εἰς τὴν ἄνω κατηγορίαν καταβλητέον ποσὸν εἰς 5000 δραχμῶν ἢ οὗτος ἤθελε κατοικήσει ἐν τῇ κοινότητι».

Ἡ Νομαρχία ἠκέρωσε κατ' ἰδιοτυπίαν, ἐγνώρισε πρὸς τὴν κοινότητα ὅτι δὲν συμφωνεῖ πρὸς τὴν ἀπόφασιν, ἧτις τείνει νὰ ἀποκλείσῃ τὴν ἐγκα-

τάσασιν έτεροδημοσιών εις την κοιότητα, πράγμα τὸ ὁποῖον δὲν δύναται νὰ ἐπιτρέψη καὶ θεωρεῖ φρόνιμον, ὅπως ἡ φορολογία αὕτη ἐπιβλήθῃ γενικῶς».

Τὸ Σ. Ε. ἀνερσοῖ τὴν ἀπόφασιν τοῦ Νομάρχου διὰτι «δὲν ἐπικαλεῖται ἐν τῇ αἰτιολογίᾳ τῆς ἀκρωστικῆς πράξεώς του οὐδένα λόγον παραβάσεως τοῦ νόμου, ἀλλὰ μόνον λόγους σκοπιμότητος».

929. — Καὶ πάλιν μόνον οἱ μὴ κίταικοι πλήττονται διὰ τῆς φορολογίας.

Ἡ προσότης τοῦ ὕδατος, προσίμιον καὶ ἀρδευσίμιον, εἶναι ἐκεί μετρημένη, ἀκριβῶς ἀνάλογος πρὸς τὰς ὑποχρούσας οἰκοδομὰς, τὰς οἰκογενεῖας καὶ ψυχὰς; Τὰ περὶ προσθήκης, δηλαδὴ, ὕδατος ἐνδέχεται νὰ στεροῦνται, εἰς τὴν ἐκτίμησίν μας στεροῦνται, πίσης βάσεως καὶ σοβαρότητος. Καὶ ὑποβάλλεται ἡ κοινότης εἰς δαπάνην διὰ τὴν προσθήκην νέου ὕδατος; Τὸ ζήτημα ἔχει σημασίαν προκειμένου περὶ φορολογίας κράτους δικαίου: «Ἐάν ἡ λειτουργία δημοσίου τινὸς καθιδρύματος δὲν ἐπιβαρῶνῃ τὸ κράτος ἢ τὴν κοινότητα δι' ἑξόδων, τότε δὲν ἐπιτρέπεται ἡ εἰσπραξις εἰσφορῶν. Fleiner σ. 393 σημ. 27.

Ἄν προστεθοῦν νέα οἰκοδομαὶ καὶ κατοικίαι *κατοίκων* δὲν ὑπάγονται καὶ οὗτοι εἰς τὴν ἴδιαν κατηγορίαν; Δὲν καθιεροῖ εὐτως ἡ ἀπόφασις τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου μεταξὺ φορολογουμένων ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς ὅρους διατελούντων ἐξαιρέσιν, διακρίσιν; Συμβιβάζεται αὕτη πρὸς τὴν ἀρχὴν τῆς ἰσότητος ἐν τῇ φορολογίᾳ, καὶ εἰμπορεῖ νὰ ἐπιτρέψη τοῦτο ὁ νόμος;

Ἄν ὁ Έρανος εἰς τὴν περίπτωσιν ἔχη τὸν χαρακτῆρα ἀνταποδοτικῆς εἰσφορᾶς, πρέπει νὰ εἶναι σαφῆς καὶ ἀπλή ἡ βάση, τὸ μέτρον αὐτῆς καὶ τὰ κριτήρια τῆς βεβαιώσεως ὀρισμένα ὑπὸ τοῦ νόμου, ὑπὸ τοῦ τοπικοῦ κανονισμοῦ. Ἄν τοῦτο δὲν συμβαίνει, ὁ προσδιορισμὸς τοῦ ποσοῦ τῆς εἰσφορᾶς ἐκάστου ὑποχρέου κινδυνεύει νὰ εἶναι ἀεθαίρετος, εἴμεθα ἔξω τῆς ἐφαρμογῆς φορολογίας κράτους δικαίου. Ὁ περιορισμὸς δὲ ἐν προκειμένῳ τῶν 5000 δραχμῶν δὲν ἔχει ἀπόλυτον ἄξιαν, δὲν καλύπτει ὅλα.

930. — Ἐάν γίνεται, ὅπως καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς 122 ἀποφάσεως τοῦ Σ. Ἐπικρατείας, καὶ, φαίνεται, οὕτω συμβαίνει πάντοτε, ἐφαρμογὴ ἀπλή μετὴν γενικὴν ἔννοιαν, τὴν βάσιν «ἀναλόγως τῆς οἰκονομικῆς καὶ οἰκογενειακῆς καταστάσεως τῶν φορολογουμένων» τότε δὲν πρόκειται περὶ εἰσφορᾶς ἀνταποδοτικῆς ἐν μέτρῳ ἀναλόγῳ πρὸς τὴν ἰδιαιτέραν ὠφέλειαν τοῦ ὑποχρέου, ἀλλὰ περὶ φόρον προσωπικοῦ ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος.

Καὶ τότε, πῶς ἐτηρήθη ἡ διάταξις; Κατὰ τὸν νόμον ἡ περὶ τούτων ἐκτίμησις θὰ γίνῃ κατὰ εὐὴν κατάρτισιν τοῦ Έρανικοῦ καταλόγου, δι' οὗ θέλουσι προσδιορισθῆ ὀνομαστικὰ τὰ ὑποκείμενα εἰς τὸν φόρον πρόσωπα καὶ τὸ βαρῆνον ἕκαστον ποσόν, μὴ δυνάμενον νὰ ὑπερβῇ τῆς 5000 δραχ. Ἡ ἐφαρμογὴ λοιπὸν τῆς ὡς ἄνω βάσεως, θὰ γίνῃ κατὰ τὴν βεβαίωσιν τοῦ φόρου, ἐν ἀναφορᾷ πρὸς τὰ πρόσωπα ὀρισμένα, καὶ γνωστῆς καταστάσεως. Πῶς τηρεῖται ἔδῳ ἡ διάταξις διὰ φορολογουμένους ἀγνώστους, μὴ κατοικοῦντας εἰς τὴν κοινότητα;

Δύναται, βέβαια, να παρατηρηθῆ: ὁ νομοθέτης δὲν ἠσχολήθη καὶ πολὺ μὲ αὐτὰ ἐν πάσῃ δὲ περιπτώσει βάσεις εἶναι ἢ ἀνέγερσις οἰκοδομῆς οἰκίσεως· ἀλλ' ἐπάρχει τόση ποικιλία οἰκιῶν, ἀναλόγως πάλιν τῆς οἰκονομικῆς καὶ οἰκογενειακῆς καταστάσεως τῶν φορολογουμένων· ἔπειτα ἡ κατοικία δὲν εἶναι πάντοτε τεκμήριον τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως.

§ 31. — Ὅχι λοιπὸν σύμφωνα καὶ πρὸς τὰς κειμένας διατάξεις γίνεται ἡ ἐφαρμογή, καὶ αὐθαίρετως ὅλως ὀρίζεται ἐν ποσόν, τῶν 5000 δραχ. καὶ ἂν ὁ νόμος ἐπέτρεπεν εἰς ἀνώτερον ὄριον καὶ τοῦτο θὰ ἐξηγιεῖτο δι' ὄλους ἀδιακρίτως τοὺς φορολογουμένους, τοὺς ξένους.

Ὑπὸ τοιαύτην ἐφαρμογὴν δὲν εἶναι καθόλου βεβιασμένη ἡ σκέψις, ὅτι ὁ ἔρανος ἀποβαίνει φόρος κεφαλαιῶν, αὐθαίρετος, μέτρον ἀστυνομικὸν κατὰ τῶν μὴ κατοίκων, πλῆττον τὴν ἀτομικὴν ἐλευθερίαν. Φαντασθῶμεν, ἂν ὅλαι αἱ κοινότητες, αἱ ἀγροτικαὶ ἢ αἱ διαθέτουσαι νερά, δῶρον τοῦ θεοῦ, τῶν ὁμοίων τὴν ποσότητα δύνανται νὰ αὐξάνουν κατὰ βούλησιν, ἔκαμνον χοῆσιν τοῦ ἐράνου, ὑπὸ τοιαύτας ἐπινοήσεις, εἰς ἱστορικὴν περίοδον κινήσεως πληθυμῶν!

Ἄν λοιπὸν ὑπάρχει βύσις εἰς τὴν ἀνωτέρω ἀνάλυσιν, δὲν εἶναι λόγοι σκοπιμότητος αἱ ὑπὸ τοῦ νομάρχου ἐπικαλούμενοι, ἐπειδὴ οὕτω παρίστανται ὑπ' αὐτοῦ, ἀλλὰ λόγοι σοβαροὶ νομιμότητος συντρέχουν δὲ καὶ ἄλλοι κατὰ τὸ ἀνωτέρω.

§ 32. — Νομίμως ἀποφασισθείσης τῆς ἐπιβολῆς τῶν ἐράνων...

Ἀπαιτεῖται ἀπόφασις τοῦ δ. ἢ κ. συμβουλίου. Ἀντιθέτως δὲ πρὸς τὰς προσηγουσῶν διατάξεις, οὔτε ἐξαιρετικὴ πλειοψηφία τάσσεται ὑπὸ τοῦ νόμου, οὔτε εἰς προηγουμένην ἔγκρισιν τῆς διοικητικῆς ἀρχῆς ὑπόκειται, ἀλλὰ μόνον εἰς ἔλεγχον νομιμότητος.

Ἀφ' οὗ ἴσσει παρεμπιπτόντως, ὅτι δι' αὐτοτελοῦς ἐκφράσεως, ὁμιλεῖ ὁ νόμος περὶ τῆς ἀποφάσεως τῆς ἐπιβολῆς τοῦ ἐράνου προβαίνει ὡς εἰς αὐτὸν θέμα «τὸ δ. ἢ κ. συμβουλίου καταρτίζει καθ' ἕκαστον ἔτος τὸν ἐραρικὸν κατάλογον τῶν φορολογουμένων προσδιορίζον ἀναλόγως τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως ἢ καὶ ἄλλως καὶ τὸ δι' ἕνα ἕκαστον ποσὸν τοῦ ἐράνου».

Ὑπὸ τὴν διατύπωσιν, ἡ ἀπόφασις περὶ ἐπιβολῆς τοῦ ἐράνου εἰμπορεῖ νὰ λέγῃ, καὶ τοῦτο συμβαίνει, μόνον «τὸ κ. σ. ψηφίζει τὴν ἐπιβολὴν ἐράνου»· Ἡ ἔννοια δὲ ἀναλόγως τῆς οἰκονομικῆς κτλ., ἀφίεται νὰ ἐξετασθῇ καὶ ἐφαρμοσθῇ κατὰ τὴν κατάρτισιν τοῦ ἐραρικοῦ καταλόγου, κατὰ τὴν βεβαίωσιν δηλαδὴ τοῦ φόρου.

Εἰμπορεῖ νὰ θεωρηθῇ τοῦτο ἀπλοποίησις τοῦ ἐράνου. Ἀλλὰ, φοβούμεθα, εἶναι μικρὸν δοκίμιον χειρισμοῦ, ἐφαρμογῆς τοῦ φόρου. Ἡ ἔννοια «ἀναλόγως τῆς οἰκονομικῆς καὶ οἰκογενειακῆς καταστάσεως» καὶ περισσότητος ἢ ἄδριστος ἢ καὶ ἄλλως» περιέχουσα βύσις τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ἐράνου, ἂν εἶναι φόρος, πρέπει νὰ ἀναλύεται δι' ὀρισμῶν τῆς ἀποφάσεως περὶ ἐπιβολῆς, τοῦ κανονισμοῦ, τοῦ τοπικοῦ νόμου. Εἶδομεν κανονισμοὺς τῆς ἐν Βελγίῳ ἐφαρμογῆς καὶ τοὺς ἐν Ἰταλίᾳ γενικοὺς κανόνας. Εἰς τὸν ἡμέτερον

γενικόν φόρον τοῦ εἰσοδήματος, τὴν ἔννοιαν ἀποδίδουν ρηταί διατάξεις τοῦ νόμου, αἵτινες ἐκτελοῦνται κατὰ τὴν βεβαίωσιν.

Ἡ περὶ ἐπιβολῆς, κατὰ ταῦτα, ἀπόφασις πρέπει νὰ εἶναι κανονισμὸς τῶν βάσεων, κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ νόμου, ὑπὸ τὰς ὁποίας θὰ ἐφαρμοσθῇ ἡ κοινότης τὸν ἔρανον. Ἄφ' οὗ δὲ γίνῃ ἐκτελεστή, ὑποστῆσα τὸν διατεταγμένον ἔλεγχον, θὰ ἐπακολουθῇ ἡ βεβαίωσις, ἄλλο τι.

Μεγάλη ἀπλότης θὰ εἰσημαινεν, ὅτι αὐτὸς ὁ νόμος ἐπιτρέπει ἐκτίμησιν τῆς περιουσίας καὶ προσδιορισμὸν τοῦ βάρους ἐκαστοῦ φορολογουμένου κατὰ τὸν τρόπον ἀπολύτως φανταστικόν. Καὶ δύναται νὰ παρατηρηθῇ, ὅτι εἰς τὰς μικρὰς κοινότητας, ὅπου ὅλος ὁ κόσμος γνωρίζεται καλῶς, παρομοία βεβαίωσις δύναται νὰ προσεγγίξῃ τὴν δικαίαν κατανομὴν, ὅταν δὲν πληροῦνται αὕτη ἀπὸ ζητήματα προσωπικῶν συμπαθειῶν ἢ ἀντιπαθειῶν ὅτι, προσέτι, καὶ κανόνες εἰν ὑπάρχοντες, ἡ βεβαίωσις πάλιν κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον, θέλει γίνεσθαι. Girault II σ. 75.

§ 33. — Ὅσοι δὲν λησμονοῦν, ὅτι ἡ ἐφαρμογὴ γίνεται ἀπὸ ἀνθρώπων, ἔστω καὶ τοῦ στενοῦ κύκλου τῆς κοινοτικῆς ζωῆς, δύνανται νὰ κρίνουν, εἰάν οἱ κίνδυνοι ἀποκλείωνται. Ἀλλὰ διὰ τὰς σπουδαιότερας κοινότητας καὶ τοὺς δήμους, νομοθεσίᾳ φορολογικῆ νιοθετοῦσα τοιαύτας μεθόδους δὲν θὰ ἦτο δόκιμος.

Ἄι δυσχέρεια, τὰς ὁποίας παρουσιάζει, εἰς τὰ μεγάλα κέντρα, ἡ ἐκτίμησις τῆς κινητῆς περιουσίας τῶν κατοικῶν καὶ αἱ ἐκδηλοὶ ἀνισότητες, ἐνίοτε ἐκ προθέσεως, αἵτινες ἠδύναντο νὰ προκύπτουν, ἤγαγον τὴν κυβέρνησιν εἰς τὴν ἀπόφασιν νὰ μὴ ἀποδέχεται πλέον, φορολογίαν τῆς εἰσοδηματικῆς περιουσίας εἰς τὰς σπουδαίας κοινότητας. Ἐγκ. Διοικητ. τοῦ Brabant, 21 Φεβρ. 1907. Bidder σ. 319.

§ 34. — Ὑπὸ τὴν διατύπωσιν τῶν περὶ τοῦ ἐράνου διατάξεων συγχέεται ἡ ἐπιβολὴ πρὸς τὴν βεβαίωσιν, ἐνέργεια διάφοροι, ἔχι ἀναγκαίως τοῦ αὐτοῦ ὄργανου, δι' ἑκατέραν τῶν ὁποίων διάφορος τάσσεται ἔλεγχος. Καὶ μόνον ὅταν ὑπάρχῃ ἡ διάκρισις ἐπιβολῆς διὰ κανονισμοῦ ἀρτίου καὶ βεβαιώσεως, τότε νοεῖται ἔλεγχος πλήρης τῆς νομιμότητος τῆς ποσότητος καὶ τῆς βεβαιώσεως ἑπιτα. Ἡ σύγχυσις παρουσιάζει δυσχερείας εἰς τὴν ἐφαρμογὴν καὶ τοῦ ἔλεγχου. Εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς 122 ὡς ἀνωτέρω ἀποφάσεως τοῦ Σ. Ε. τὸ κοινοτικὸν συμβούλιον προσέβη εἰς τὴν κατ' ἀρχὴν ἀπόφασιν περὶ ἐπιβολῆς ἐράνου. . . Ἡ ἴδια ἀπόφασις ὥρισεν ὅτι ὁ ἔρανος θὰ βαρύνῃ μόνον τὴν τάξιν τῶν ἐμπόρων. . . οἵτινες ἀμέσως θὰ ὄφειλθοῦν. . . κατέστρωσε δὲ καὶ τὸν ὀνομαστικὸν καταλόγον τῶν προσώπων, τῶν βαρυνόμενων διὰ τοῦ ἐράνου». Ὅλα ὁμοῦ, ἐπιβολὴ καὶ βεβαίωσις. Ὁ Νομάρχης ἠραίρωσε. Τὸ κ. σ. διὰ νέας ἀποφάσεως, ἀναφερομένης εἰς τὴν ἀρχικὴν, προσέβη εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ ὀνομαστικοῦ ἐρανικοῦ καταλόγου. Ἡ ἀπόφασις τοῦ Σ. Ε. κατὰ τὴν ἐν τῷ εἰρηθεσίῳ περίληψιν ἐδέχθη καθοριζομένου δι' ἀποφάσεως τοῦ Κοιν. Συμβουλίου τοῦ σκοποῦ τοῦ ἐράνου καὶ τῆς ὀφειλέας, ἥτις θὰ προκύψῃ ἐξ αὐτοῦ, νεώτερα ἀπόφασις καθορίζουσα μόνον τὰ ὑπό-

τὸ συμβούλιον νομαρχίας, ἐν Γαλλίᾳ τὴν διαρκῆ ἐπαρχιακὴν ἐπιτροπὴν ἐν Βελγίῳ καὶ Ἰταλίᾳ. Ὡς εἶδομεν, κατὰ τὴν βελγικὴν νομολογίαν, ὡς διαρκεῖς ἐπιτροπαί, ἔχουσι ἀρμοδιότητα νὰ ἀποφασίζουσι ἐπὶ προσφυγῶν σχετικῶν πρὸς τοὺς ἀμέσους φόρους, τῶν ὁποίων ἀμφισβητεῖται ἡ νομιμότης καὶ ἐπὶ προσφυγῶν, αἵτινες ἀντικείμενον ἔχουσι τὸ προσδιορισθῆναι ποσὸν φόρου. Δὲν δεσμεύονται αὐταὶ ἐκ τῆς ἐγκρίσεως, τὴν ὁποίαν προηγουμένως εἶχαν δώσει εἰς τὸν φορολογικὸν κατάλογον, ἐν τῇ ἰδιότητι ἐκπιπενούσης διοικητικῆς ἀρχῆς. Ἀσκοῦσαι δικαστικὴν ἐξουσίαν δὲν δύναται νὰ ὑποχρεωθῶσιν εἰς ἐφαρμογὴν ἀποφάσεων ἢ κανονισμῶν, τοὺς ὁποίους θεωροῦν ἀντικείμενους πρὸς τὸν νόμον, ἔστω καὶ ἂν ἔχουσι ἐγκριθῆναι ὑπὸ τοῦ βασιλέως. Νηλ. Ακρωτικῶν. Βερνιμπολίη II σ. 383. Pandectes Belges 17 5 ἑρ. Williquet 208) ἑρ.

1938. — Ἐν οἱ οὐσιώδεις ὅροι τοῦ ζητήματος δὲν εἶναι διόφοροι παρ' ἡμῖν, ὁ Νομάρχης καὶ κατὰ τὴν ἀσκήσιν τῆς ἀρμοδιότητος ἐκ τοῦ ἀρθροῦ 380, ἐξιτάζων, συνειπείσ προσφυγῶν κατὰ τῆς ἀποφάσεως τοῦ εἰρηνοδίκου, τὸν ἑθνικὸν κατάλογον, ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ κρίνῃ περὶ τῆς νομιμότητος τοῦ ἐράνου, μὴ δεσμευόμενος ἀπὸ προηγουμένην ἀπόφασίν του, ἐν τῇ ἰδιότητι ἐκπιπενούσης διοικητικῆς ἀρχῆς.

Ὑπὸ τοιαύτην ταξινόμησιν τῶν ἐνοιῶν, δὲν εἶναι ἀνέγκη, δηλαδή δόκιμον, νὰ εἰπώμεν, ὅτι ἡ ἐνώπιον τοῦ εἰρηνοδίκου διαδικασία οὐδόλως παρακωλύει τὸν ὑπὸ τοῦ νομάρχου ἔλεγχον τῆς νομιμότητος, ἀλλὰ μόνον, ὅτι πρέπει νὰ προηγηθῆ καὶ νὰ ὑπεβληθῶσιν προσφυγαὶ κατὰ τῆς ἀποφάσεως τοῦ εἰρηνοδίκου.

1939. — Ἐν δὲ ὁ νομάρχης ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ κρίνῃ, καὶ κατὰ τὸ στάδιον τοῦτο τοῦ ἔλεγχου τῆς βεβαιώσεως, ὅχι τῆς ἐπιβολῆς, περὶ τῆς νομιμότητος τοῦ ἐράνου, τὴν αὐτὴν ἐξουσίαν ὀφείλομεν νὰ δεχθῶμεν καὶ διὰ τὸν εἰρηνοδικὴν, κατὰ πρῶτον βαθμὸν κρίνοντα ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ. Δὲν περιορίζεται δηλαδή ἡ ἐξουσία τοῦ εἰρηνοδίκου εἰς τὴν ἐξέτασιν πραγματικῶν προϋποθέσεων τῶν ἀρθρῶν 377 καὶ 378, ὡς λέγει ἡ ἀπόφασις, ἂν δὲν παρανοῶ, τοῖναντίον ἔχει πλήρη τὴν ἐξουσίαν τῆς δικαιοδοσίας, νὰ ἐξετάσῃ καὶ τὴν νομιμότητα, δὲν εἶναι ἰσχύουσα νὰ κινήσῃ ἐφαρμογὴν φορολογίας, τὴν ὁποίαν θεωρεῖ ἀνώμαλον ἢ παράνομον.

Σύμφωνος ἀπολύτως καὶ κατηγορηματικῶς ἡ ὑπ' ἀριθ. 95-1932 ἀπόφασις τοῦ Σ. Ε. «ὁ Νομάρχης διὰ τῆς ἀποφάσεώς του καθ' ὁμοίαν τοῦ Εἰρηνοδίκου ἐπὶ ἀντιρρήσεων κατὰ τοῦ καταλόγου δικαιούται νὰ κρίνῃ γενικῶς περὶ τοῦ νομίμου ἢ μὴ τῆς ἐπιβληθείσης προσωπικῆς ἐργασίας ἐφαρμοζομένων τῶν περὶ ἐράνων διατάξεων, καθ' ἃς τόσον ὁ Εἰρηνοδικὴς ἐν πρῶτῳ βαθμῷ ὅσον καὶ ὁ Νομάρχης ἐν δευτέρῳ ἐξετάζουσι, γενικῶς, καὶ τὸ νόμιμον ἢ μὴ τοῦ ἐθνικοῦ καταλόγου» τῆς ἐθνικῆς δηλαδή φορολογίας.

1940. — Ὁ Νομάρχης, κατὰ τὸ ἀρθρον 380, ἀποφασίζει ὀριστικῶς. Τὸ Σ. Ε. ἐδέχθη πρὸς ἐξέτασιν καὶ ἔκρινε προσφυγὰς κατὰ τοιούτων ἀποφάσεων νομαρχῶν. Ἀπ' 638-1930, 95-1932, ἡ δευτέρα ἐπὶ προσωπικῆς

εργασίας. Το Ὑπουργεῖον ἐδήλωσεν ἐναντίαν γνώμην. Ὁ νόμος, παρατηρεῖ, κατέστησεν ἴδιαν δικαιοδοσίαν πρὸς ἔλεγχον τῶν φορολογικῶν καταλόγων. Αἱ ἐν προκειμένῳ ἐκδιδόμεναι ἀποφάσεις, εἰρηνοδίκου καὶ νομάρχου, εἶναι πράξεις δικαιοδοσίας ἀντικείμενον ἔχουσαι τὴν ἐπίκλισιν ἀμφισβητήσεων τοῦ οἰκείου φορολογικοῦ καταλόγου. Συγκεπῶς δὲν εἶναι ἐκτελεστοὶ πράξεις τῆς διοικήσεως καὶ δὲν ὑπόκεινται εἰς προσφυγὴν ἐνώπιον τοῦ Σ. Ε. Θὰ ἠδύναντο γὰρ προσβληθῶσι δι' αἰτήσεως ἀναίρεσεως, ἀλλ' ὁ νόμος δὲν προβλέπει τοῦτο. Ἐγγ. Ὑπ. 10202-1932.

§ 41. — Ἡ βελγικὴ νομοθεσία προβλέπει ρητῶς, ὅτι αἱ ἀποφάσεις τῶν διαρκῶν ἐπιτροπῶν ἐπὶ τῶν ἀμέσων κοινοτικῶν φόρων εἶναι δεκτικαὶ προσβολῆς δι' αἰτήσεως ἀναίρεσεως, ἐνώπιον τοῦ Ἀκρωτικῆ. Ν. 22 Ἰουν. 1877, ἀρθ. 16. Πρὶν ἢ τεθοῦν αἱ διατάξεις αὗται, ὑπιστηρίζετο, ὅτι ἡ διοικητικὴ δικαιοδοσία ἀπαρσιζοῖ ἀνεκκλήτως καὶ τὸ Ἀκρωτικὸν δὲν ἐδέχετο πρὸς ἔξευσιν αἰτήσεως ἀναίρεσεως. *Bernimolin* σ. 384. Συμβούλιον Ἐπικρατείας δὲν ὑπάρχει ἐν Βελγίῳ.

§ 42. — Κατὰ τὴν Ἰταλικήν, πρὸ τοῦ κώδικος τοῦ 1931, τοὺς φορολογικοὺς καταλόγους καταρτίζει ἡ δημοαρχικὴ ἐπιτροπὴ. Τὰς προσφυγὰς ἐξετάζει εἰς πρῶτον βαθμὸν ἐπιτροπὴ ἐπὶ δημοτικῶν συμβούλων. Κατὰ τῶν ἀποφάσεων αὐτῆς χωρεῖ προσφυγὴ ἐνώπιον τῆς διοικητικῆς ἐπαρχιακῆς ἐπιτροπῆς. *Regolamento* τοῦ δημ. νόμου, ἀρθ. 117, 118, 119. Παρατηροῦν δὲ οἱ σχολιασταὶ ὅτι τὸ ὡς ἄνω νέον διάταγμα κανονισμοῦ ἐφαρμογῆς τοῦ δ. νόμου, δὲν ὀρίζει προθεσμίαν διὰ τὴν προσφυγὴν ἐνώπιον τῆς ἐπαρχιακῆς ἐπιτροπῆς καὶ ἂν αὕτη ἐξετάξῃ ὑπὸ μορφήν δικαστικὴν ἢ ἐποπτείας, δὲν λέγει ἂν κατὰ τῶν ἀποφάσεων αὐτῆς χωρὴ προσφυγὴ εἰς τὸ IV ἢ τὸ V Τμήμα τοῦ Σ. Ε. ἢ εἰς οὐδέν, καὶ τὰ σημεῖα αὐτὰ καλὸν θὰ ἦτο νὰ ὀρίζωνται ἐπὶ τοῦ διατάγματος. *Mazzocco* σ. 508. Κατωτέρω εἰς τὰ σχόλια ἐπὶ τοῦ οἰκογενειακοῦ φόρου, σημειοῦται: «Τὰ Τμήματα ἐπὶ τῆς ἐκτιμήσεως τῶν εἰσοδημάτων δὲν εἶναι τῆς ἀρμοδιότητος τῶν δικαστηρίων, ἀλλὰ τῆς διοικητικῆς ἀρχῆς τῆς ἐπιφορτισμένης τὴν βεβαίωσιν κατὰ τὰς διατάξεις τῶν κανονισμῶν, ὡς εἶδομεν, δημοαρχικὴ ἐπιτροπὴ, ἐλεγκτικὴ ἐπιτροπὴ, ἐπαρχιακὴ ἐπιτροπὴ» διὰ παράβασιν τοῦ νόμου χωρεῖ προσφυγὴ ἐνώπιον τοῦ IV Τμήματος Σ. Ε. παρατίθεται δὲ σχετικὴ νομολογία *Mazzocco* σ. 515, *tassa di famiglia*.

§ 43. — Τὸ ἀπὸ 15 Ὀκτ. 1926 διάταγμα περὶ κανονισμοῦ τρόπου βεβαίωσεως ἀμέσων δημοτικῶν ἢ κοινοτικῶν φόρων, ἐπὶ τῶν προϊόντων τῆς γῆς κτλ. καὶ ὅπου αὕτη γίνεται δι' ὀνομαστικῶν φορολογικῶν καταλόγων, δὲν καθιεροῖ ἔλεγχον αὐτῶν καὶ εἰς δεῦτερον βαθμὸν, ὑπὸ τοῦ νομάρχου. Αἱ διατάξεις περὶ ἐράνων τοῦναντίον καὶ ὅτι ὁ νομάρχης ἀποφασίζει ὁριστικῶς. Ἡ διατάξις νομιζοῦ, ἔχει τὴν ἑξῆς ἱστορίαν. Αἱ διατάξεις περὶ καταρτισμοῦ τῶν ἐραρικῶν καταλόγων διετυπώθησαν ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ νόμου ΒΥΒ' τοῦ 1895. Κατ' αὐτόν, οἱ εἰδικοί πάροδοι ἢ ἐφημέριοι συνέτασσον τοὺς ἐραρικοὺς καταλόγους τῶν χωρίων τὸ δημοτικὸν συμβούλιον ἐπὶ τῇ βάσει αὐ-

τῶν κατήριζε τὸν ὀριστικὸν κατάλογον τοῦ δήμου· κατ' αὐτοῦ ἐπιτρέποντο ἐνταῦθις ἐνώπιον τοῦ Εἰρηνοδίκου, ὑποχρεωμένου νὰ βασανίσῃ καὶ ἐξετάσῃ τὸ βῆσιμον ἐκάστης, καὶ ὑποβάλλῃ πρὸς τὸν νομάρχην μετ' ἡτιολογημένης προτάσεως περὶ πάσης μεταβολῆς· ὁ νομάρχης ἀπεφάσιζε διορθῶν τὸν κατάλογον. Κατὰ τῆς ἀποφάσεως τοῦ νομάρχου ἐπιτρέπετο ἔρρεισι ἐνώπιον τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν, ὡς περ ἀπεφάσιζε κηρῦσαν τὸν ἱρανικὸν κατάλογον ὀριστικὸν καὶ ἐκτελεστικόν.

Αἱ διατάξεις τοῦ ν. 641 καὶ αἱ ἰσχύουσαι ἠθέλησαν, ὡς ἡ ἐξέτασις, ἡ ἐκτέλεσις τοῦ ἱρανικοῦ καταλόγου, τοῦ περιχομένου αὐτοῦ, εἰσαίρη τέρμα εἰς τὸν νομάρχην. Καὶ ὁ Βερνιμπολίη, διὰ τὰ ἐν Βελγίῳ, λέγει: Ἡ διαρκὴς ἐπιτροπὴ ἀποφασίζει κατὰ τελευταῖον βαθμὸν, πλὴν τῆς ἀναίρεσως (sans cassation).

942.—Ὡς καὶ ἀνωτέρω ἐξετάθη, ἂν εἶναι δια>εκριμένοι ἔννοιαί, ἡ ἀπόφασις περὶ ἐπιβολῆς φόρου ἐξ ἐνόχ, αἱ ἐνέργειαι, ἡ διαδικασία βεβαιώσεως ὡς ἐπ' ἑτέρου, μέχρι τοῦ Σ. Ἐπικρατίας ὅα φθίνουσι προσφυγαὶ εἰδικῶς ὑπὸ τῆς ὀργανικῆς νομοθεσίας προβλεπόμεναι ὡς ἀφορᾷ τὴν βεβαιώσιν τοῦ ὀριζομένου φόρου. Δὲν ἔχει δὲ σημασίαν, ἐν προκειμένῳ, ὅτι ἐνεργεῖ ὁ Νομάρχης, αὐτὸν μέχρις ὧρας θέλει ἡ ὀργανώσις τῆς ἀπονομῆς φορολογικῆς δικαιοσύνης. Καλλίτερον λοιπὸν νὰ ὀρίξῃ ὁ νόμος σαφέστερον, κατὰ θέματα τῆς ἀρμοδιότητος. Καὶ ἀκριβῶς ἐπιπρὴ ἡ νομοθεσία μας δὲν παρουσιάζει ἀκόμη σύστημα καὶ ἐπιπρὴ ἡ τασσομένη ἐν προκειμένη δικαιοδοσία δὲν εἶναι ἀνάλογος, πρὸς τὴν τῶν προτάπων νομοθεσιῶν, δὲν δυσκολυνόμεθα νὰ δεχθῶμεν, ὅτι ἡ διατάξις καθ' ἣν ὁ νομάρχης ἀποφασίζει ὀριστικῶς δὲν ἀπέβλεπε καὶ εἰς τὴν ἐξέτασιν τῆς νομιμότητος ὑπὸ τοῦ Σ. Ἐπικρατίας, ὡς περ ἄλλως δὲν ἐπιτοῦργα τότε.

643.—Ἄλλὰ δὲν βλέπομεν ποῖον ζήτημα νομιμότητος λῆι ἡ 638-1930 ἀπόφασις. Ἡ προσφυγὴ στηρίζεται εἰς τὸν λόγον, ὅτι ὁ εἰρηνοδίκης ἔλαβεν ἐπ' ὅσων τὴν κτηματικὴν μόνον κατάστασιν τῶν φορολογουμένων. Ἐδοῦν ἐμπορεῖ νὰ ὑπόσχη ζήτημα ὀρχῆς, νομίμον βῆσιμος τῆς φορολογίας καὶ παραβάσεως αὐτῆς. Ἡ ἀπόφασις τοῦ Σ. Ε. ἀναφέρεται καὶ παραθέτι τὴν αἰτιολογίαν τῆς ἀποφάσεως τοῦ Νομάρχου ὅτι «ὁ Εἰρηνοδίκης ἐμπεριστατωμένως ἐξήγησε τὴν οἰκονομικὴν καὶ οἰκογενειακὴν κατάστασιν τῶν φορολογουμένων, δικαιοῦτατα δ' ἔκρινε τὰς προσφυγὰς καὶ κατέταξε τούτους εἰς ἀνάλογον θέσιν». Ταῦτα ἐμποροῦν νὰ φέρωνται εἰς τὴν ἀπόφασιν τοῦ εἰρηνοδίκου καὶ τοῦ νομάρχου, κρινόντων καὶ ἐπὶ τῆς οὐσίας, ἀλλὰ δὲν εἶναι ἀπάντησις εἰς τὸν νομικὸν λόγον τῆς προσφυγῆς ἢ ἄλλον νομικόν.

Καὶ δυναται νὰ λεχθῇ, ἵνα γίνῃ ἐξέτασις νομιμότητος ὑπὸ τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστηρίου, πρὸς τὴν ἐφαρμογὴν τῆς φορολογίας νὰ εἶναι δεκτικὴ τοιαύτη ἐξέτασις, νὰ εἶναι ὀργανωμένη ὑπὸ ὄρους ἀνταποκρινομένους εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς ἐννοίας τοῦ φόρου, τῆς νομιμότητος, τὸν σιβασμὸν τῆς ὀποίας θεὶ ἐπιβίβλη ἡ διοικητικὴ δικαιοσύνη. Καλλίτερον λοιπὸν νὰ σταματῇ ἐκεῖ κάτω ἡ κρίσις, ἐκ τῶν ἐνόχτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΣΤ΄.

Περὶ προσωπικῆς ἐργασίας

*Ἄρθρα 302-309

302.— Ἡ εισηγητικὴ ἔκθεσις τοῦ νομοσχεδίου τοῦ 1914 εἰς ἐπισημῶσαι τῶν ἀλλαγῶν κρατουμένων ἀναφέρει, ὅτι ἐν Βελγίῳ ὑπάρχει καὶ ὁ φόρος τῆς προσωπικῆς ἐργασίας, ἐφαρμοζόμενος εἰς εὐρυτάτην ἔκτασιν. Καὶ ἐν Γαλλίᾳ μεταξὺ τῶν ἀμείνων εἰδικῶν φόρων προέρχεται ὁ φόρος τῆς προσωπικῆς ἐργασίας. Εἰδικεύεται δὲ αὕτη διὰ τὴν ἀνάγκην τῆς κατασκευῆς ἢ συντήσεως κοινοτικῶν ὁδῶν καὶ ὡς λέγει Γάλλος συγγραφεὺς «εἰδικῶς εἰς τὸν φόρον τοῦτον—τῆς προσωπικῆς ἐργασίας—ὁφείλει ἡ Γαλλία τὴν σύγχρονον ἀνάπτυξιν τῶν κοινοτικῶν ὁδῶν, αἵτινες εἶναι αἱ ἀρισταὶ αἱ ὑπάρχουσαι ἐν Εὐρώπῃ». Σελ. 18.

Ὁ Ἀργυρόπουλος ἔγραφε: Διὰ τοῦ νόμου τοῦτον (τοῦ 1836) κατορθώθησαν Δ. ὁδοὶ 750,000 χιλιομέτρων περίπου τὸ ἡμῶν αὐτῶν ὀφείλεται εἰς τὴν προσωπικὴν ἐργασίαν, ἣτις ἤθελεν ἀπολεσθῆν ἂν δὲν προσεφέρτετο αὐτοσφύτως ἐπὶ τῶν δ' ἐκ τούτου κατὰ 20 τοῖς ἑκατὸν ἐλλείψεως τῶν ἐξόδων τῆς μετακομίσεως τῶν φορτίων! Τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο εἶναι ἄξιον ζηλοῦ πίας παρ' ἡμῶν τῶν Ἑλλήνων, οὔτινες καὶ ὀλίγοι τὸν πληθυσμὸν καὶ ἐκ μικρῶν βιοῦντες, καταδικαζόμενοι ἀνοφελῶς τὰς δυνάμεις μῆς καὶ τὸν χρόνον μας εἰς ἐπίπονον μετακόμισιν τινῶν προϊόντων, ὑπερτιμωμένων διὰ τῶν δαπανῶν τῆς πρωτογενοῦς ἐπὶ τῶν ὡμων τῶν ζῶων μεταφορᾶς Σ. 326.

Διὰ τῆς προσωπικῆς ἐργασίας, ὄντως, ἀλλ' ὡς συντέλειστοῦ συστήματος κοινοτικῆς ὁδοποιίας, ὅπερ ἐχρησίμευσεν ὡς πρότυπον καὶ δι' ἄλλας εὐρωπαϊκὰς χώρας.

303.— Ἐν Γαλλίᾳ ἡ ἐπὶ τῆς ὁδοποιίας νομοθεσία ἀνέρχεται μέχρι τοῦ ρωμαϊκοῦ δικαίου. Κατὰ τοὺς νεώτερον χρόνους ὁ νόμος τῆς 21 Μαΐου 1836, συμπληρῶν προγενεστέρως διατάξεις, ἀπετέλει τὸν καταστατικὸν χάρτην τῆς κοινοτικῆς ὁδοποιίας. Ἀποτελεῖται ἀπὸ 22 ἄρθρων (*).

1) Αἱ ὁδοὶ διακρίνονται εἰς κοινοτικάς (chemins vicinaux) καὶ ὁδοὺς κοινοτικῆς μεγάλης συγκοινωνίας (chemins vicinaux de grande communication). Αἱ κατὰ τὸν νόμον ἀνεγνωρισθεῖσαι κοινοτικαὶ ὁδοὶ εἶναι εἰς βῆρος τῶν κοινοτήτων, πλὴν τῆς περιπτώσεως τοῦ ἄρθρου 7. Ἄρθρ. 1. Ἐν περιπτώσει ἀνεπαρκείας τῶν τοπικῶν ἐσόδων τῶν κοινοτήτων ἢ συντήσεως τῶν κοινοτικῶν ὁδῶν θά γίνεται εἴτε διὰ προσωπικῆς ἐργασίας εἴτε δι' εἰδικῶν προσθέτων ἑκατοστίων, εἰς τοὺς ἀμείνων φόρων, πέντε κατ' ἀνοτάτων ἄρθρων. Ἄρθρ. 2. Ἄρθρ. 3 καὶ 4 ὑποβιβάζουν τὰ τῆς προσωπικῆς ἐργασίας. Ἐάν τὸ κοινοτικὸν

948. — Ὁ νόμος τοῦ 1836 εἶναι ὁ χάριτης, ὁ κώδιξ τῆς κοινοτικῆς ὁδοποιίας, ἀποπελάττει ἀπὸ πλῆθος ἄλλων κανόνων, ἰδίως διαταγμάτων καὶ ὁδηγῶν. Κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς ἐφαρμογῆς ἕκαστος νομάρχης ἐξέδιδε κανονισμὸν, δυνάμει τοῦ νόμου. Τῷ 1854 τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν χάριν ἐνότητος ἐξέδωκε γενικὸν κανονισμὸν, ὡς πρότυπον. Τῷ 1870 ἀντικαταστάθη ἀπὸ 1^{ου} γενικὸς ὁδηγίας ἀπὸ 319 ἄρθρα καὶ 80 ὑποδήγματα τυπικοῦ 2^{ου} γενικὸν κανονισμὸν ἀπὸ 208 ἄρθρα. *Monsarrat*, *Cheminis vicinaux*, 10 ἑρ.

949. — Κατὰ τὸν κώδικα αὐτὸν ὑπάρχει εἰδικὴ ὑπηρεσία κοινοτικῆς ὁδοποιίας (*service vicinal*). Ὑπάγεται εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν, εἰς τὴν Διεύθυνσιν Νομαρχιακῆς καὶ Κοινοτικῆς Διοικήσεως, τῆς ὁποίας ἀποτελεῖ τμήμα. Ἡ ἐπιβλέψις καὶ τὰ καθήκοντα τοῦ Νομάρχου

συμβούλου, προσελθὲν, δὲν ἐξήρσει τὴν προσωπικὴν ἔργασίαν καὶ τὰ ἀσφαλεῖα πρόσθετα ἑκαστοῦ ἢ ἂν κοινοτικῆς δὲν κέρη χρήσει ἐντὸς τῶν τεταγμένων προϋρισμῶν, ὁ νομάρχης θὰ δύναιτο πεισματῶδες εἶτε νὰ ἐπιβλέῃ ἐντὸς τοῦ ἀνασάτου ὅρου εἶτε νὰ διατάξῃ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἔργων. Ἄρθρ. 6. Ὅταν κοινοτικὴ ὁδὸς θὰ ἐνδιωκερῇ πολλὰς κοινοτικῆς, ὁ νομάρχης μετὰ γνώμην τῶν κοινοτικῶν συμβούλων, θὰ ὄρισῃ τὰς κοινότητας, αἱ ὅποια θὰ ἐπιχορηγηθῶσι νὰ συμβάλωσι εἰς τὴν κατασκευὴν τῆς ἢ τὴν συντήρησιν καὶ τὴν ἀναλογίαν τῆς εἰσφορᾶς ἕκαστης. Ἄρθρ. 6.

Κοινοτικαὶ ὁδοὶ μεγάλης συγκοινωνίας. Αἱ κοινοτικαὶ ὁδοὶ δύνανται, ἀνελόγως τῆς ἀποθεωτικῆς αἰτίας, νὰ κηρυχθῶσι ὁδοὶ μεγάλης συγκοινωνίας ἐπὶ τοῦ γενικοῦ συμβουλίου μετὰ γνώμην τῶν κοινοτικῶν συμβουλίων καὶ πρῶτος τοῦ νομάρχου. Ὑπὸ τῆς ἰδίας γνώμης καὶ προτίσεως τοῦ γενικοῦ συμβουλίου καθορίζεται τὴν διεκτέλεσιν ἑκάστης τοιαύτης κοινοτικῆς ὁδοῦ καὶ τὰς κοινότητας, αἵτινες ὀφείλωσι νὰ εἰσφέρωσι διὰ τὴν κατασκευὴν ἢ συντήρησιν αὐτῆς. Ὁ νομάρχης κανονίζει τὸ πλάτος καὶ τὰ ὄρια τῆς ὁδοῦ καὶ προσδιορίζει κατ' ἔτος τὴν ἀναλογίαν εἰσφορᾶς ἕκαστης κοινότητος. Ἄρθρ. 7.

Αἱ κοινοτικαὶ ὁδοὶ μεγάλης συγκοινωνίας καὶ εἰς ἐκτετατοὺς περιπτώσεις, αἱ ἄλλαι κοινοτικαὶ ὁδοὶ θὰ δύνανται νὰ λαμβάνωσι ἐπιχορηγήσεις ἐκ τῶν κεφαλαίων τῶν νομῶν. . . Ἄρθρ. 8. Αἱ κοινοτικαὶ ὁδοὶ μεγάλης συγκοινωνίας κίθονται ἀπὸ τὴν διεκτέλεσιν τοῦ νομάρχου. Αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 4 καὶ 5 τοῦ παρόντος νόμου ἐφαρμόζονται εἰς αὐτάς. Ἄρθρ. 9.

Γενικαὶ διατάξεις. Αἱ κοινοτικαὶ ὁδοὶ, αἱ ἀνεγνωρισμέναι καὶ διατηρούμεναι δὲν ἀπέκινται εἰς παραγραφὴν. Ἄρθρ. 10. Ὁ νομάρχης θὰ διορίξῃ τοὺς ἐπιστάτας. Ὁ μισθὸς τῶν καταβάλλεται ἐκ τῶν προωρισμένων διὰ τὰ σχετικὰ ἔργα κεφαλαίων. Ἄδουσι ὄρον ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ πιστοποιήσωσι τὰς παρεβάσεις καὶ ἀδελφίματα καὶ νὰ συντάξωσι περὶ αὐτῶν πρωτόκολλα. Ἄρθρ. 13.

Αἱ ἰδιοκτησίαι τοῦ Κράτους, αἱ παραγωγικαὶ, θὰ εἰσφέρωσι εἰς τὰς δαπάναις τῶν κοινοτικῶν ὁδῶν ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἀναλογίας ὡς καὶ ἰδιωτικαὶ ἰδιοκτησίαι, καὶ κατὰ φασολογικὸν κατάλογον κατατιζόμενον ὑπὸ τοῦ νομάρχου. Ἄρθρ. 13. Τὰ ἄρθρα 14 καὶ 15 προβλέπουσι περὶ τῶν βιομηχανικῶν ἐπιχορηγήσεων διὰ φθορᾶς, τὰς ὁποίας προσενοῦν εἰς τὰς κοινοτικὰς καὶ τοῦ προσδιορισμοῦ αὐτῶν, περὶ ὧν ἐγένετο λόγος, εἰς τὰς περὶ ἔργων παραγράφους. Τὰ ἔργα χαράξεως καὶ μεταρρυθμίσεως τῶν κοινοτικῶν ὁδῶν θὰ ἐγκρίνωσιν ἀπὸ τοῦ νομάρχου. Ἐν συνεχείᾳ ὄρισμός περὶ ἀναγκαστικῆς ἀπαιλοτριμῆσεως χάριν τῶν κοινοτικῶν ὁδῶν. Ἄρθρ. 17. Ἡ ἐξορέσις ὑλικῶν, αἱ ἀποθέσεις καὶ ἀρσεις χωμάτων, αἱ προσωριναὶ καταλήψεις χώρων, θὰ διατάσσονται δι' ἀποφάσεως τοῦ νομάρχου, ὅστις θὰ διορίξῃ τοὺς τόπους. . . Ἄρθρ. 17.

είναι μεγάλης εκτάσεως και σπουδαιότητι. Ἐπίσης τοῦ δημάρχου εἰρεΐα και πολυσύνθετος. Monsarrat, 13 ἐφ.

930.—Ὁμοιος εἶναι και ὁ βελγικὸς ὀργανικὸς νόμος τοῦ 1841, ὑπὸ τὴν διαφορὰν ὅτι εἰς τὴν θέσιν τοῦ νομάρχου μὲ τὰς ἐξουσίας του τίθεται ἡ διαρκὴς ἐπαρχιακὴ ἐπιτροπὴ. Ἀρχίζει δὲ μὲ διατάξεις περὶ χαράξεως και μελέτης τῶν κοινοτικῶν ὁδῶν, δι' ἣ ἡ δαπάνη ἐβάρυνεν ἐξ ἡμισείας τὸ Κράτος και τὰς κοινότητες. Τὸ Κράτος και αἱ ἐπαρχίαι μετέχουσι δι' ἐπιχορηγήσεων εἰς τὰ ἐξοδα κατασκευῆς και βελτιώσεως τῆς κοινοτικῆς ὁδοποιΐας. Πᾶν ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν κοινοτικὴν ὁδοποιΐαν, ἐντὸς τῶν διατάξεων τοῦ νόμου και τῶν ἀρμοδιαστικῶν, κανονίζεται δι' ἐπαρχιακῶν κανονισμῶν ὑπὸ τὴν ἐγκρισιν τοῦ βασιλέως. Τὰ κυριώτερα ἀντικείμενα τῶν κανονισμῶν αὐτῶν εἶναι: Α'. Ὁργάνωσις τεχνικῆς ὑπηρεσίας. Β'. Δαπάναι, λογιστικόν. Γ'. Ὁροθέτησις. Δ'. Τάφοι. Ε'. Ροὴ ὑδάτων. ΣΤ'. Ρυμοτομία. Ζ'. Ἐκκαφή. Θ'. Μέτρα ἀστυνομικά.

931.—Ἡ κοινοτικὴ ὁδοποιΐα ἐξυπηρετεῖται δι' εἰδικῶν, ἐκ τοῦ νόμου, πόρων, τῶν ὁποίων ἀπαγορεύεται, ἢ διάθεσις δι' ὁλάνθηποτε ἄλλην αἰτίαν και ἡ εἰδίκευσις ἐξισοφαλίζεται και πραγματικῶς. Marcotty, De la voirie publique.

932.—Παρατηροῦσι δὲ οἱ Βέλγοι ἐρμηνευταὶ ἐπὶ τοῦ συστήματος: Αἱ κοινοτικαὶ ὁδοὶ εἶναι, πρὸ παντός, τοπικοῦ ἐνδιαφέροντος ὑπόθεσις, και δι' αὐτὸ ὁ νόμος ἐχορήγησεν εἰς τὰ κοινοτικά συμβούλια δικαίωμα πρωτοβουλίας. Ἐπειδὴ ὁμως αἱ ὁδοὶ αὗται ἐνώνονται πρὸς τὰς ἐπαρχιακὰς και ἐθνικὰς και παρουσιάζουσι οὕτως, ἀπὸ ἀπόψεως δημοσίας κυκλοφορίας, γενικὸν συμφέρον ὁ νομοθέτης ἀεγνώρισεν εἰς τὴν ἐπαρχιακὴν διοίκησιν δικαίωμα ἐλέγχου και ἐκοπιείας. Ἐπὶ πλέον δὲ ἐξουσιοδοτεῖ τὴν διαρκὴ ἐπιτροπὴν, ὑπὸ τὴν ἐγκρισιν τοῦ βασιλέως νὰ κατασκευῇ τὴν ἀδράνειαν και κακὴν θέλησιν τῶν κοινοτήτων και νὰ διατάσῃ οἰκοθεν τὰ ἀναγκαῖα μέτρα διὰ τὴν ἀνάπτυξιν και βελτιώσιν τῶν δικτύων τῶν κοινοτικῶν ὁδῶν. Marcotty, 86.

933.—Ἀκριβῶς αἱ κερῶσεις αὗται ἔλειπον ἀπὸ τῶν Ἰταλικῶν νόμων τοῦ 1865. «Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐκοπιείαν, ἡ Κυβέρνησις ἀνέθεσεν εἰς τὰ ἐπαρχιακὰ συμβούλια τὴν φροντίδα τῆς ὀργανώσεως αὐτῆς. Τὰ συμβούλια ταῦτα, πλὴν μικροῦ ἀριθμοῦ ἅτινα μετεβίβασαν εἰς τὴν ἐπαρχιακὴν ἐπιτροπὴν ἐνεργητικὴν ἐξουσίαν, ἔλαβον μέτρα θεωρητικὰ στερούμενα κερῶσεως ἢ ἀνέθεσαν μὲ τὴν σαφάν των τὴν φροντίδα εἰς τὰς κοινότητας, αἵτινες γενικῶς οὐδὲν ἐπραξαν» J. de Crisenou. Des chemins vicinaux en Italie. Rénvue gén. d' Adm. 1884 σ. 385 ἐφ.

Τὰ τῆς κοινοτικῆς ὁδοποιΐας ἐρρυθμίζοντο δι' ἐπαρχιακῶν κανονισμῶν. Οὗτοι δὲ ἐξουσιοδοτοῦν τὰς κοινότητας νὰ ἐνώνονται εἰς συνδέσμους διὰ τὴν τεχνικὴν ὑπηρεσίαν. Ἡ διεύθυνσις και ἐκοπιεῖα τῶν ἔργων ἀνατίθεται εἰς τὰ ὄργανα τῆς τεχνικῆς ὑπηρεσίας. Αἱ δαπάναι αὐτῆς εἶναι εἰς βάρος τῶν ἐν συνδέσμῳ κοινοτήτων ἀναλόγως τοῦ μήκους τῶν ὁδῶν των και τῶν

ἐτησίαν δαπανῶν τῆς συντηρήσεως. Εἰς κεντρικὸς ἐπιθεωρητῆς ἑδραίων εἰς τὴν ἑδραν τῆς ἐπαρχίας θά ἐποπτεύη, θά διευθύνῃ τοὺς πάντας καὶ θά ἐλέγχῃ τὴν ἐπιθεωρίαν των. Αἱ ἐπαρχιακαὶ ἐπιτροπαὶ κινονίζουσι, ἐγκρίσει τοῦ Ὑπουργείου, τὸν τρόπον διορισμοῦ τῶν ἐποπτῶν ὡς καὶ τὰς σχέσεις μεταξὺ τῶν κοινοτήτων καὶ τῶν ἐπαρχιακῶν ἀντιπροσωπειῶν. Αὐτ.

§ 224.— Ἡ αὐτὴ μελέτη συμπεραίνει: Γενικῶς οἱ οὐσιώδεις ὄροι πρὸς δημοσιότητα καὶ συντήρησιν καλῆς κοινοτικῆς ὁδοποιίας εἶναι παντοῦ οἱ ἴδιοι. Χρησιάζονται εἰδικοὶ πόροι, τῶν ὁποίων ἡ χορηγία πρέπει νὰ γίνεταί ἀπὸ τεχνικῶν, προσωπικῶν, ἐξασφαλιζομένη διὰ τῆς ἐξουσίας τῶν διακριστικῶν καὶ ἐλεγχομένη δι' αὐστηρῶς ἐπιληθεύσεως τῶν λογαριασμῶν. Ἡ ἰδική μας ὀργάνωσις, ἡ γαλλικὴ, εἶναι πολὺ ἀντιθέρα ἀπὸ τὴν ἰταλικὴν διὰ τὸν λόγον ὅτι παρεμερίσαμεν τὰς ὑπερβολὰς τῶν ἰδεῶν περὶ κοινοτικῆς αὐτονομίας, κληρονομίαν τοῦ παρελθόντος. Αὐτ.

§ 225.— Ἐν τούτοις, παρὰ τὰς δεσποτικὰς καὶ πιστικὰς διατάξεις τοῦ νόμου τοῦ 1836, παρὰ τὰς καλὰς προθέσεις τῆς ἀνωτέρας διοικήσεως ἡ ἐφαρμογὴ προσέκρουεν ἀπ' ἐνὸς εἰς τὴν σπουδαιότητα τῶν ἔργων, αἵτινα ἀπῆλθον ὄλιγῶς μακρὰν προθεσίαν ἐκτελέσεως καὶ ἀπ' ἑτέρου εἰς τὴν κακὴν θέλησιν, τὴν ρουτίαν ἢ ἀδιαφορίαν κοινοτικῶν τιμῶν συμβουλίων εἰδησιμῶν ἐκπαλαὶ νὰ εἶναι εὐχαριστήμενα εἰς τὸ ὀλίγον κατ' ὀλίγον καὶ ὀρθοδούτων πρὸ τῆς ἀντιδημοτικότητος, ἣν προκαλεῖ πάντοτε ἡ ἐφαρμογὴ νέου τινὸς μέτρου, ὅταν μάλιστα αὕτη συνεπάγεται πρόσθετον φορολογίαν ἢ ὑποχρεώσεις ἐργασίας διὰ τὸν κάτοικον. Εἰς τὰς ἀγροτικὰς περιφερείας δὲν ἀπέδιδον τὴν δεουσαν σημασίαν εἰς τὴν σπουδαιότητα ὀργανώσεως ἐνὸς καλοῦ συστήματος ὁδῶν ἀμαξαίων, εἴτε διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς γεωργίας καὶ βιομηχανίας εἴτε πρὸς ἀσφάλειαν τῶν ἀλῶν σχέσεων ἀπὸ κοινότητος εἰς κοινότητα. Οὕτως ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ νόμου τοῦ 1836 ἐπῆρξεν βραδεία. Διὰ τὰς πτωχὰς κοινότητας, τὰς μᾶλλον πολυαριθμοὺς ἐν Γαλλίᾳ καὶ τῶν ὁποίων ἡ περιφέρεια καὶ ἔνεκεν τῆς ἀφορίας τῆς γῆς, πολὺ ἐκτεταμένη καὶ ἐλάχιστα κεντρικῆ, ἦτο δύσκολον τὸ πρόβλημα τῆς κατασκευῆς τῶν ὁδῶν καὶ τῆς ἐξευρέσεως ἀρκούντων πόρων. Destors. La prestation σ. 10.

§ 226.— Οὕτως ἐγένετο ὁ νόμος τῆς 15 Ἰουλίου 1868. Ὅλη ἡ οἰκονομία του συνοψίζεται εἰς τρία οὐσιώδη σημεῖα: 1. Δημοσιότητα ἐπιχορηγήσεως ἑκατὸν ἑκατομμυρίων κληρωτέας εἰς δέκα ἔτη ἐπὶ τῶν κοινοτήτων πρὸς διευκόλυνσιν τῆς ἀποπεραιώσεως τῶν κοινοτικῶν ὁδῶν, τῶν ὁποίων τὸ μῆκος θά ἐνεκρίνετο δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν πρὸ τῆς διανομῆς τοῦ πρώτου ἔτους. 2ον. Ἰδρύσει ταμεῖον κοινοτικῆς ὁδοποιίας μὲ κεφάλαια διακοσίων ἑκατομμυρίων πρὸς χορήγησιν δανείων εἰς τὰς κοινότητας. 3ον. Τέλος, τὸ καὶ σπουδαιότερον, ἐπιχορηγήσεις ἀνάλογοι πρὸς τὰς θυσίας τῶν κοινοτήτων, ἄνευ ἐν τούτοις οὐδεμιᾶς πίσεως αὐτῶν. Ἡ ὄψις ἐπῆρξεν ἄμεσος καθ' ὅλην τὴν Γαλλίαν. Καὶ ὅταν αἱ προκαταβολαὶ καὶ ἐπιχορηγήσεις ἤρχισαν νὰ διανέμονται μετὰ τινος ἐλευθεριότητος, αἱ κοινότητες ἀπάντησαν διὰ μεγάλων θυσιῶν, κατασκευάζουσαι κοι-

κατοίκους, τούς έχοντας ακίνητον περιουσίαν εἰς τὰς κοινότητας. Τὸ ὅλον βῆρος εἶναι τὸ αὐτό, ἀλλ' ὁ κύκλος τῶν ὑποχρέων ηὐξήθη, κατὰ συνέπειαν οἱ καλλιεργηταὶ τῆς κοινότητος ἀνεκουφίσθησαν αἰσθητῶς. Ἡ μετάθεσις αὕτη τῶν φορολογικῶν βαρῶν ἐξηγεῖ τὴν ἀντίδρασιν, εἰς πολλὰς κοινότητας, κατὰ τῆς μεταρρυθμίσεως ταύτης, οὐσιασδῶς δημοκρατικῆς, ἀπὸ μέρους προσώπων ἐπιφορῆς. Ἐν ταύτοις τὸ τέλος ὁδοποιίας ἐκάρθισεν ἴσος ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος. Τὸ 1923 ὁ ἀριθμὸς τῶν κοινοτήτων, αἵτινες κροσέβησαν εἰς τὴν ἀντικατάστασιν τῆς προσωπικῆς ἐργασίας διὰ τοῦ τέλους ὁδοποιίας ἔχει 20758, ἐκείνων αἵτινες διετήρησαν αὐτὴν εἰς 12498 καὶ 2211 ἠρκέσθησαν εἰς μερικὴν μεταρρύθμισιν II σ. 154 ἑφ.

Ὁ Berthélemy δὲν εὐνοεῖ τὴν μεταρρύθμισιν, οὐχὶ κανονικῶς, ἐπιτευχθεῖσαν, ὡς παρατηρεῖ. Ἡ προσωπικὴ ἐργασία, λέγει, ἀντιθέτως πρὸς ὅ,τι οἱ πολιτικοὶ διαβεβαίωσιν, πολὺ ὀλίγας διαμαρτυρίας ἀπὸ μέρους τῶν χωρικῶν διήγειρεν. Τώρα θέλουσιν κατὰ περισσώτερον καὶ ἡ υποχρεωτικὴ ἀντικατάστασις τῆς προσωπικῆς ἐργασίας διὰ τοῦ τέλους ὁδοποιίας ἔχει ψηφισθῆ κατ' ἀρχήν. Ἐάν ἡ μεταρρύθμισις αὕτη υἱοθετηθῆ, ὁ φόρος εἰς εἶδος θέλει ἐξυφανισθῆ ἀπὸ τὴν διοικητικὴν μας πρακτικὴν. Σ. 514.

Ὁ Allix διαπιστώνει, ὅτι ἡ προσωπικὴ ἐργασία εἶναι ἀκόμη ἐκ τῶν φόρων, ἐναντίον τῶν ὁποίων ἡ κοινὴ γνώμη φαίνεται ἔχει ἀποφανθῆ, χωρὶς, ὡς θὰ ἴδωμεν, νὰ δέχεται τὸ βάσιμον τῶν ἐπικρίσεων. Σ. 933.

959. — *Κριτικὴ.* Ὁ Ρουσσώ, ὁ ἐνθουσιώδης κήρυξ τῆς ἐλευθερίας, ἐξηγήσατο κατὰ τῆς μετατροπῆς τῆς ἀγγραφείας εἰς φόρον χρήματος.

«Εἰς τὸ Κοινωνικὸν Συμβόλιον ἔγραψεν. «Ὅταν ἡ δημοσία ὑπηρεσία παύσῃ νὰ εἶναι ἡ κυριώτερα ὑπόθεσις τῶν πολιτῶν καὶ προτιμοῦν νὰ χρησιμοποιοῦν τὸ βαλάντιον παρὰ τὸ πρόσωπόν των, τὸ Κράτος εἶναι πλέον ὄχι μακρὸν τῆς καταπτώσεως. . . Εἰς Πολιτείαν ἀληθῶς ἐλευθέραν οἱ πολῖται ἐκτελοῦσιν ὅλα μὲ τοὺς βραχίονάς των καὶ οὐδὲν μὲ τὸ χρῆμα. . . Εἶμαι πολὺ μακρὸν τῶν κοινῶν ἰδεῶν, θεωρῶ τὰς ἀγγραφείας ὀλιγώτερον ἀντιθέτους πρὸς τὴν ἐλευθερίαν παρὰ οἱ φόροι» *Destors. La prestation* σ. 5.

960. — Ὁλασδήποτε, ἡ προσωπικὴ ἐργασία, ὡς πᾶς φόρος, ὑπέστη ζήτησιν ἐπικρίσεως.

Ἰον εἶναι λέγουσιν ἡ ἀρχαία ἀγγραφεία ἡ κατηγορία ὀλίγων βασίζεται ἀντιθέτως πρὸς ἐκείνην, ἡ προσωπικὴ ἐργασία ἔχει περιορισθῆ ἑφ' ὀρισμένα ἡμερομίσθια (τέσσαρα ἐν Γαλλίᾳ) δύναται νὰ ἐξαγρασθῆ διὰ χρήματος. Δὲν γίνεται διώξεις προσώπων. Ἡ παλαιὰ ἀγγραφεία ἐπεβάρυνε τοὺς κατοίκους πρὸς ὄφελος τῆς Κυβερνήσεως ἢ τῶν δορυκτητῶν. Ἄριστον καὶ μισητὴν καθίσταν αὐτὴν τὰ προνόμια, ἡ ἀπαλλαγὴ τῶν εὐγενῶν.

2. Τὴν κατηγοροῦσιν ὡς κεφαλικὸν φόρον. Εἶναι ψευδὲς διὰ τὸ μέρος καθ' ὃ εἶναι τὰ ὀχήματα, ἵππους καὶ ἐκπρέτας, ὅπερ ἀποτελεῖ φόρον ἀναλογικόν.

3. Ὅτι βαρύνει μόνον τὴν ὑπαιθρον ἀλλὰ πληρώνουν εἰς τὰς πόλεις φόρους, τοὺς ὁποίους δὲν πληρώνουν εἰς τὰς περιφερείας.

4. Ὅτι πλήττει μόνον τοὺς γεωργικοὺς πληθυσμούς, χωρὶς νὰ θίγῃ τοὺς ἰδιοκτῆτας, οἵτινες δὲν διαμένουν εἰς τὴν κοινότητα καὶ ὅτι ὅλον τὸ βῆθος πίπτει ἐπὶ τῶν ἀρχηγῶν ἐκμεταλλεύσεων, οἵτινες ἔχουν ἀμάξας καὶ καὶ κτήνη ζεύξεως. — Ἄλλ' ἀκριβῶς οὗτοι κáμνουν μεγαλειτέραν χροῖσιν τῶν ὀδῶν καὶ ἔχουν τὸ μεγαλιτέρον συμφέρον διὰ τὴν συντήρησίν των.

5. Ὅτι εἶναι καταπιεστικαὶ διὰ τοὺς γεωργοὺς, ὅπερ εἶναι ἀνακριβές, ἂν' αὐτὰ ἔργα ἐκτελοῦνται κατὰ τὴν νεκρὰν ἐποχὴν.

6. Ὅτι ἀποδίδει κακὴν ἐργασίαν ἄλλὰ τοῦτο εἶναι ζήτημα ἐποπτείας. Ἐλέγχθη περὶ τοῦ φόρου τούτου «ὅτι πλουτίζει τὴν κοινωσίαν χωρὶς νὰ πιωχῆν τὸν φορολογούμενον» Berthélemy σ. 513 ἰφ. 527, Allix σ. 334, Monsarrat 395, Ἀργυροπούλου σ. 324.

961. — Ἡ προσωπικὴ ἐργασία εἰς τὴν ἡμετέραν ὀργάνωσιν (').

Ἡ τὸ ἀρθρον 26 τοῦ δ. νόμου τοῦ 1853 ὁρίζει: «Ἄν τὸ εἰσόδημα τῆς οἰκῆς τοῦ δήμου ἀπορροσῆται καὶ τὸ διαληφθέντι προσέτιμα δὲν ἀρκοῦν πρὸς ἐξοικονόμησιν τῶν δημοτικῶν ἀναγκῶν, καὶ ὁ σκοπὸς δὲν δύναται νὰ κατορθωθῇ οὐδὲ διὰ κοινῆς ἐργασίας (προσωπικῶν δουλειῶν, *servitutes municipales*) τὸ ἐλλείπον συμπληροῦται ἢ δι' ἐπιθέσιν φόρων, ἢ δι' ἀρτίων ἐργῶν τῶν δημοτῶν».

Ἡ προσωπικὴ ἐργασία διατάσσεται παρὰ τοῦ νόμου ὡς ὀλιγότερον ὄχημά παρὰ τοὺς ἑταίους. Ἄνωταιδον, ἐπὶ τὸ ἀρθρον 34 σ. 416.

Τὸ ἀρθρον 44-37 ἐπὶ τίτων — περὶ δημοτικῶν ἐργασιῶν — περιλαμβάνον τὰς σχετικὰς διατάξεις. Οἱ δημοτικὲς ὀφείλοσσι γὰρ ἐργάζεσθαι πρὸς σύστασιν καὶ ἐπισκευὴν τῶν ἀναγκασιῶν δημοτικῶν καὶ διδασκαλικῶν καταστημάτων, τῶν φρεάτων, τῶν ὁδῶν, τῶν γεφυρῶν, τῶν κατὰ τὰ παράλια καὶ ἕδωτα ὑδραυλικῶν ἔργων, ἔτι δὲ πρὸς διατήρησιν τῆς δημοσίας ἀσφαλείας, καθ' ὅσον δὲν ἔγινεν ἄλλως πως φραγτὸς περὶ τούτου. Ἀρθ. 34. Εἰς τὰς δημοτικὰς ἀποχρεώσεις καταριθμεῖται καὶ ἡ χορηγία καταλυμάτων εἰς τοὺς διασχουμένους ἢ σταθμευομένους στρατιώτας. Ἡ διανοὴ δὲ γίνεται κατ' ἀνάλογίαν τῶν τοπικῶν φρεῶν, ἐν ἧσιν δὲν προσδοχηθῆ ἄλλο καταλλήλοτερον μέτρον. Ἀρθ. 37.

Ὁ νόμος ΣΤ' τῆς 2 Σεπτεμβρίου 1852 διέγραψε σύστημα ὁδοποιίας: συνεπλήρωσε δ' αὐτὸν ἡ νόμος ΣΣΓ' τῆς 16 Δεκεμβρίου 1867. Αἱ δημοτικαὶ ὁδοί, κατὰ τὸν πρῶτον ἀρχαῖον νόμον τῆς 2 Σεπτεμβρίου 1852, ἐκτελοῦντο διὰ δημοτικῶν διαπανῶν καὶ προσωπικῆς ἐργασίας. Ἡ κυβέρνησις ἀνεκτασπαστοῦσεν διὰ δημοτικῶν διαπανῶν καὶ προσωπικῆς ἐργασίας. Ἡ κυβέρνησις ἀνεδέχθη μόνον τὴν δαπάνην τῆς σχεδιογράφουσας, τὴν μισθοδοσίαν καὶ τὰ λοιπὰ ἐξοδα τῶν διευθυνόντων τὰ ἔργα μηχανικῶν καὶ ἐπιτελικῶν. Ὅσοῦδήποτε, τὸ κύριον μέτρον, ὅπερ ὁ περὶ ἄδελφείας ὡς ἀνωτέρω νόμος μετεχειρίζετο πρὸς κατορθωσιν τῆς ἐσωτερικῆς ἀσφαλείας τῶν δήμων, τῶν ἐπορχιῶν καὶ τοῦ κράτους ἦτο ἡ προσωπικὴ ἐργασία. Ἀργυροπούλου σ. 326 ἰφ.

Κατὰ τὸν νόμον ΣΣΓ', ἡ κατασκευὴ τῶν δημοτικῶν ὁδῶν ἀποφασίζεται ὑπὸ τῶν δημοτικῶν συμβουλίων ἐγκρίσει τοῦ νομάρχου ἢ ἐν ἀρτίσει αὐτῶν, μετὰ προηγουμένην πρὸς ταῦτα πρόσκλησιν, ἐπὶ μόνου τοῦ νομάρχου. Ἀρθ. 4.

Ἡ κατασκευὴ τῶν ἀγροτικῶν ὁδῶν ἀποφασίζεται ὑπὸ τοῦ Ἐπαρχοῦ κατ' αἰτίουσι τῶν κατοίκων τῶν χωριῶν ἢ συνοικιῶν. Ἀρθ. 5.

Ἡ κατασκευὴ τῶν οὐτως ἀποφασισθέντων δημοτικῶν καὶ ἀγροτικῶν ὁδῶν καθίσταται ἀποχρεωτικὴ εἰς τοὺς δήμους, τὰς πόλεις, τὰς κοινὰς, τὰ χωρία καὶ τὰς συνοικίας. Ἀρθ. 6.

Τὰ πρὸς κατασκευὴν τῶν δημοτικῶν ἢ ἀγροτικῶν ὁδῶν ἔργα διακρίνονται εἰς τεχνικὰ καὶ ἀπλά.

Τεχνικὰ εἶναι 1. Πᾶσαι αἱ πρὸς σχεδιογράφουσιν τῆς ὁδοῦ τεχνικαὶ ἐργασίαι 2. ἢ

1962.—Ὁ νόμος ΔΝΖ' διὰ τοῦ ἀρθροῦ 63 ὄριζεν: Οἱ κατὰ τὸν νόμον ΓΥΚΖ' ἐπιβαλλόμενοι φόροι πρὸς ἔργα δημοτικῆς ὁδοποιίας ὡς καὶ ἐν γένει τὰ περὶ δημοτικῆς ὁδοποιίας ὁριζόμενα κανονίζονται καὶ ἐνεργεῖνται ἐπὶ τῇ βάσει τῶν διὰ τοῦ παρόντος νόμου συνιστημένων κοινοτήτων.

κατασκευὴ γαρυφῶν, ὄχτων, τοίχων 3 ἢ θραύσις τῶν βράχων, 4 ἢ δι' ἀμαζῶν μετακινήσεις τῶν πρὸς θεμελίωσιν καὶ διὰστρώσιν τῆς ὁδοῦ λίθων λιανολίθων καὶ ἄμμου, 5 ἢ σταδιοθεσίᾳ, 6 ἢ προμήθειᾳ καὶ ἢ κατοικιστῆ τῶν ἔργαλειων, 7 ἢ ἀναγκαίους δαπάνη εἰς τὴν μεθοδοσίαν καὶ λοιπὰ ἐξοδα τῶν διεκδικούντων τὰ ἔργα μηχανικῶν *Ἀρθ. 9 § 1.

*Ἄλλα δὲ ἔργα εἶναι: 1. ἢ ἀνάφοις τῶν τάφρων, ὅταν αὐτὴ δύνανται νὰ ἐπιτελοῦν δι' ἀμίνης καὶ πύου· 2. ἢ θεμελίωσις καὶ ἐπιπέδωσις τῆς ὁδοῦ· 3. τὰ ἐκχώματα καὶ τὰ ἐπιχώματα· 4. ἢ διὰ μονατρώου μετακινήσεις τῶν λιανολίθων καὶ τῆς ἄμμου· 5. ἢ θραύσις τῶν λίθων πρὸς μετασχηματισμὸν αὐτῶν εἰς λιανολίθους, ὅπου δὲν εὐρίσκονται φυσικῶς τοιοῦτοι, 6 ἢ διὰστρώσις καὶ ἢ καταπίσις αὐτῶν. *Ἀρθ. 9 § 2.

Τὰ τεχνικὰ ἔργα τῶν δημοτικῶν ὁδῶν ἐκτελοῦνται ἐκ τῆς πρὸς τοῦτο προσδοκῆσμένης ἀναλογίας τοῦ ὅμοιου πόρου. Τὰ ἄλλα ἔργα διὰ προσωπικῆς ἐργασίας τῶν κατοίκων τῶν παρακαταμένων εἰς τὰς ὁδοὺς χωρίων ἢ συνοικιῶν *Ἀρθ. 10.

Τὸ δημοτικὸν συμβούλιον ὀρίζει τὰ χωρία καὶ τὰς συνοικίας, ὅν οἱ κάτοικοι ὀφείλουσι νὰ παράσχωσι τὴν προσωπικὴν ἐργασίαν αὐτῶν ἀνάλογως τῆς προαναγενομένης εἰς ἐπιστὸν ὀφειλίας.—Ἐὰν τὸ δημοτικὸν συμβούλιον, καίτοι προσαλειόμενον, ἀλιγορήσῃ ἢ Ἐπορχος ἢ ὁ Νομάρχης ὀρίζει τὰς ἐπιβαρυνθησομένους διὰ τῆς προσωπικῆς ἐργασίας πόλεως, χωρίου ἢ συνοικίας. *Ἀρθ. 10.

Οἱ ἰδιοκτήται κτημάτων διὰ τῶν ὁσίων ἢ παρὰ τοῖς ὁσίοις διέρχεται δημοτικῆ ἢ ἀγροτικῆ ὁδοῦ συνιστῶντων ἐκ' αὐτοῦ εἰς τὴν κατασκευὴν ἀνάλογως τῆς προαναγενομένης αὐτοῖς ὀφειλίας. Τὴν ἀναλογίαν ταύτην καθιστεῖ εἰς χρήματα τὸ Δ. Σ. μετὰ ὑπερῆκτον πρὸς τὰ παρόντα μέλη αὐτοῦ πολιτῶν. *Ἀρθ. 11.

*Ἡ κατασκευὴ τῶν ἀγροτικῶν ὁδῶν ἐπιβαρύνει ἀλογοῦς τὰ προσκείμενα αὐτῶν χωρία κτλ. Ὁ ἀναλογισμὸς δὲ τῆς ἐπίσπου τῶν κατοίκων ἀναλογίως καταβολῆς εἰς προσωπικὴν ἐργασίαν καὶ εἰς χρήματα ἐνεργεῖται κατὰ τὰ ἀρθρα 10 καὶ 11 *Ἀρθ. 12.

Τὰ ἀρθρα 16-22 ρυθμίζουσι τὰ τῆς προσωπικῆς ἐργασίας. Τὰ ἀρθρα 23-25 περιεχόν ποιτικὰς διατάξεις. Τὸ ἀρθρον 26 περὶ συντηρήσεως τῶν ὁδῶν, ἤτοι δὴ εἴνεκεν κατὰ τὰς ὁδοὺς περὶ κατασκευῆς τῶν ὁδῶν. Τὸ ἀρθρον 27 προσέβλεπε τὴν ἐπιβολὴν δυνάμεων διὰ τὴν συντήρησιν τῶν ὁδῶν. Καὶ οἱ ἀρροτελείτοι ὄρισμοί, ἀρθ. 31-33 περὶ ἀναλλοτριώσεων ἀποζημιώσεων κτλ.

Ὁ νόμος συνεπληροῦτο, διὰ τὴν ἐπιτέλειον, ἐπὶ διατηρημάτων καὶ ὁδηγῶν, δι' ἄλλα τὰ σημεῖα καὶ τὴν προσωπικὴν ἐργασίαν, ὅσον ἀφορᾷ τὰ καθήκοντα ὅλων τῶν συντελεστικῶν, δημοτικῶν συμβουλίων, Νομάρχου, διωριστικῆς ἀρχῆς, ἐπορχῶν, τεχνικῆς ἑπιτελείας, κατὰ μίμησιν, πρὸς τὴν ἐξ ἀλλῆς ἀνογνωσεως, τῶν γαλλικῶν κοινοτήτων. Εἰς ὅλην δὲ τὴν ἐπιτέλειον τῶν περὶ προσωπικῆς ἐργασίας ὁρισμῶν φαίνεται πάντοτε ἡ τεχνικὴ ὕλησις, ὁ μηχανικὸς, ὅστις μετὰ εἰς τὴν ὁργάνωσιν καὶ ἐποπτεῖα τὰ ἐπιτελούμενα ἔργα.

Μεταγενέστερος, πολὺ, νόμος ὁ ΓΥΚΖ' τοῦ 1909, τὰς αὐτὰς περίπου γενεῆς διατάξεις περιέχει. Ἐφέλιον δὲ τὰς οἰκονομικὰς. Συνιστᾷτο εἰδικὸν τμήμα ἐπαρχιακῆς καὶ δημοτικῆς ὁδοποιίας. Πόροι τοῦτου ἦσαν: α) αἱ ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τοῦ Κράτους ἐτησίως ἀναγραφόμεναι πιστώσεις, εἰς ὅς περιλαμβάνεται καὶ ἡ μεθοδοσίᾳ τῶν διεκδικούντων τὰ ἔργα μηχανικῶν καὶ ἐργοδηγῶν β) ἡ προσωπικὴ ἐργασία τῶν κατοίκων καὶ τὸ ἀντίτιμον αὐτῆς γ) τὰ πρόστιμα διὰ φθορᾶς τῶν ὁδῶν δ) τὸ ἐκ δικαιοπραγμάτων

Ὁ νόμος 2435 περιέλαβε ειδικάς, νέας, διατάξεις περί προσωπικῆς ἐργασίας, ἄρθρα 16-23· δὲν κατήργησεν ὅμως τὸ ἄρθρον 63 τοῦ ν. ΔΝΖ', ὅπερ ἀτηλεέρθη μόνον κατὰ τὴν κωδικοποίησιν τοῦ 1926.

Ἐξ ἄλλου ὁ νεώτερος 3406 νόμος περί ὁδοποιίας κατήργησε τὸν ΓΥΚΖ' τοῦ 1909, ὀρίζων ἐν ἄρθρ. 19 μόνον: Ἡ κατασκευή, ἀνακαίνισις καὶ συντήρησις τῶν δημοτικῶν καὶ κοινοτικῶν ὁδῶν βαρύνει τοὺς δήμους καὶ τὰς κοινότητας ἐντὸς τῶν ὁρίων τῶν ὁποίων κείνται αἱ ὁδοὶ καὶ ἐκτελεῖται συμφώνως πρὸς τὰς περί ἐπιτελέσεως ἔργων διατάξεις τῆς περί Δήμων καὶ Κοινοτήτων νομοθεσίας.

Καὶδὲ δηλαδὴ ἐδικῶν διατάξεων περί δημοτικῆς καὶ κοινοτικῆς ὁδοποιίας, ἐντὸς τῶν ὁποίων καὶ ὁ κανονισμὸς τῆς προσωπικῆς ἐργασίας δὲν ὑπάρχει.

963.— Ἡ κοινοτικὴ ὁδοποιία, κατὰ τὰς ἤδη ὑπαρχούσας διατάξεις, θεωρεῖται ἀπλῶς ὑπόθεσις τῶν κοινοτήτων, μιᾶς ἐκάστης, ἢ ἀντιμετώπισις δηλαδὴ τοῦ κοινωνικοῦ αὐτοῦ προβλήματος ἀφίεται εἰς τὴν πρωτοβουλίαν, μέσῃ καὶ ὀργάνωσιν τῶν κοινοτήτων. Κυρώσεις, συνεργασία τῆς γενικῆς δικαιοσύνης μετ' ἐξουσίας ἀποκλείεται, διότι τοῦτο θὰ διέφευγε πλήρως ἀπ' αὐτῶν τῶν βάσεων τῆς τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως, ὡς ἀναλύει ἐγκύκλιος τοῦ Ὑπουργείου.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ὀργάνωσιν τῆς προσωπικῆς ἐργασίας, ἥτις καθ' ὅλα ἀφίεται ἐπίσης εἰς τὴν κοινότητα, ὁ νομοθέτης ἠρκέσθη εἰς ὀλίγας ἀπλῆς διατάξεις ἐκ τῆς σκέψεως ὅτι «ἡ ἐπιτυχὴς ἐφαρμογὴ τοῦ θεσμοῦ τῆς προσωπικῆς ἐργασίας ἀπαιτεῖ τὴν ἐν τῇ πράξει ἀπαλλαγὴν αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ φόρτου δικαιοσύνης μὴ προσιδιαιουμένων εἰς θεσμὸν καθ' ἐξοχὴν πρακτικόν». Ἐγκ. Ὑπ. 12899-1929.

964.— Εἰς τὴν σύστασιν ταύτην καλὸν εἶναι νὰ ἀνταποκριθῇ καὶ ἡ ἐμπειρικὴ ἀνάγκη, νὰ μὴ ἐκταθῇ δηλαδὴ πολὺ διαταράσσουσα τὴν ἀπλότητα τοῦ θεσμοῦ. Εἰς τὴν μνημονευθεῖσαν, 12899-1929, ἐγκύκλιον τοῦ Ὑπουργείου φέρεται: ἡ προσωπικὴ ἐργασία δὲν εἶναι φόρος ἀλλ' ὑποχρέωσις προσωπικαγῆς, βαρύνουσα τὸν κάτοικον τῆς κοινότητος τὸν διαμένοντα ἐν αὐτῇ. Διὰ τὴν ὑποστηριζομένην ταύτην ἄποψιν, τῆς διαμονῆς, δὲν ἦτο ἀνίτηκον νὰ λεχθῇ ὅτι δὲν εἶναι φόρος. Εἶναι τοιοῦτος, προσωπικὸς, ἡ ἐργα-

ζήσεως τῆς ὁδοῦ ε') ὁ πρόσθετος φόρος τῶν παρεδίων ζ') ὁ ἐν ἀνάγκῃ ἐπιβαλλόμενος φόρος τῶν δήμων ζ') ποσοστὴ ἐπὶ τῶν εἰσπράξεων τῶν λιμενικῶν φόρων. Ἄρθ. 4, 6.

Τὰ διὰ τὴν μελέτην τῶν ἐπαρχικῶν καὶ δημοτικῶν ὁδῶν ἀπαιτούμενα ἔξοδα, ὡς καὶ ἡ διεύθυνσις τῆς ἐπιτελέσεως αὐτῶν ἐπιβαρύνουσι τὸν Δήμον.

Τὴν προσωπικὴν ἐργασίαν ἐφορμίζον τὰ ἄρθρα 25-31. Καὶ Δ. ἐκτελεστικὸν ἀπὸ 1. Ἰουλίου 1911 ἐξ ἄρθρων 14 ἐκάνεινε τὴν λεπτομερείαν τῆς προσωπικῆς ἐργασίας.

Τὰ σύστημα αὐτό, ἡ νομοθεσία παλαιότερα, καὶ νεότερα, ἔτυχε τὴν ἐφαρμογὴν, ὅστε ὁ κ. Ἀνδρεάδης παρετήρει ἡ προσωπικὴ ἐργασία, εἰς εἶδος εἰσφοράς, ἐφίσταται νομισθῶς ἐν Ἑλλάδι, δὲν ὀφείσεται ὅμως de facto, καίτοι ἤθιντο νὰ δώσῃ πολλοὺς καρπούς, ὡς ἐν Ἑστανίσει. Διδασκαλίαι. Ἐκδοαὶ Λαδὰ σ. 329.

σία τῶν κατοίκων καὶ φόρος πραγματικὸς ἢ ἔργασία τῶν κτηνῶν καὶ ὄχημάτων. Αἱ οικονομικαὶ διατάξεις τῆς νομοθεσίας περὶ δήμων καὶ κοινοτήτων διαλαμβάνουσι περὶ ἀναγκαστικῶν εἰσφορῶν ὑπὸ τὴν μορφήν φόρου. Τοῦτο μόνον δύναται νὰ παρατηρηθῆ, ὅτι αἱ διατάξεις τοῦ κώδικος δὲν μεταχειρίζονται, χάριν ἀπλότητος, τὴν εἰσφορὰν ταύτην μέχρι τέλους ὡς φόρον, ἅψ' οὐδὲν τάσσουσι προηγουμένην βεβαίωσιν, ὡς γίνεται ἐπὶ φόρων καὶ ἐπὶ τοῦ ἀντιτίμου τῆς προσωπικῆς ἔργασίας.

965.— Κατὰ τὸ ἀρθρον 382, ἡ προσωπικὴ ἔργασία ἐπιβάλλεται εἰς τοὺς ἐγκατεστημένους κατοίκους. Ὁ νόμος δὲν ἐπεριτολόγησεν ἐν προκειμένῳ. Ὁ ὅρος «ἐγκατεστημένος» ἐν τῇ προκειμένῳ περιπτώσει δεῖον νὰ ἐκληφθῆ ὑπὸ τὴν ἐννοίαν τῆς *settledness*, ἢ προσωπικῆς ἔργασίας, ἐποχῶσις προσωπολογίας, βεβαιῶσι τὸν κάτοικον τῆς κοινότητος τὸν λαμβάνοντα ἐν αὐτῇ *Εργ. 12899-1929.

966.— Ὁ δ. νόμος τοῦ 1833 ἔλεγεν «οἱ δημότιοι» *Αρθ. 34 «Ὅλοι οἱ δημότιοι ὑπάκουσι εἰς τὰς διὰ χειρῶν ἔργασίας» *Αρθ. 36. Ὁ νόμος περὶ ὁδοποιίας τοῦ 1867 ἔλεγεν «Πᾶς δημότιος... Εἰς τὴν αὐτὴν ἐποχῶσις ὑπάκουσι καὶ τὰς ἐπεροδημάτους, εἰάν εἴναι σταθερῶς ἀποκατεστημένος ἐν ἄλλοτρίῳ δήμῳ» *Αρθ. 16. Τὸ ἐπιτελετικὸν διάταγμα τοῦ ΓΥΚΖ' «Οἱ κατάλογοι τῶν εἰς προσωπικὴν ἔργασίαν ἐποχῶσις περιλαμβάνουσι τοὺς δημότιους καὶ ἐπεροδημάτους τοὺς μόνιμους ἐν τῷ δήμῳ ἀποκατεστημένους» ἐκτεθέν, φαίνεται, ἡ διατύπωσις «κατοίκους ἐγκατεστημένους» τοῦ ἀρθρου 382.

967.— Ὁ γαλλικὸς νόμος τοῦ 1836 λέγει «Πᾶς κάτοικος τῆς κοινότητος» Κατὰ τὴν νομολογίαν δὲ κάτοικος θεωρεῖται πᾶν πρόσωπον ἔχον εἰς τὴν κοινότητα τὴν κυρίαν καὶ μοναδικήν του ἐγκατάστασιν. Ὅθεν ἐὰν ἡ μόνιμος κατοικία εἴναι διευκρινισμένη ὅσο τῆς κυρίας διαμονῆς, ὁ τόπος τῆς διαμονῆς ταύτης πρέπει νὰ λαμβάνεται ὡς ὅσον διὰ τὴν προσωπικὴν ἔργασίαν. Ἐπειδὴ πᾶν πρόσωπον μίαν ἔχει κυρίαν διαμονήν, οὐδεὶς δύναται νὰ ἐποχῶσις εἰς προσωπικὴν ἔργασίαν εἰς δύο κοινότητας. *Mousarrat* 400, ἐνθα ἡ νομολογία.

Τὴν ἐννοίαν ταύτην ἀποδίδει ρητὴ διατάξις τῆς ἡμετέρας νομοθεσίας, ἡδὴ ἀρθ. 389, Κ.

968.— Περίπτωσις σχετικὴ ἤχθη ἐνώπιον τοῦ Σ. Ἐπιμελείας, ἅψ' ἡς ἡ 95-1932 ἀπόφασις αὐτοῦ. Κάτοικοι θερινῆς κοινότητος, ἔχοντες χωμερινήν διαμονήν ἐντὸς ἄλλης κοινότητος, ἐκλήθησαν εἰς προσωπικὴν ἔργασίαν ἐν τῷ τόπῳ τῆς χωμερινῆς ταύτης διαμονῆς. Ὁ Εἰρηνοδίκης ἐδέχθη τὰς ἐνστάσεις των ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι ἐξετέλεσαν τὴν ἐποχῶσις των ἐν τῇ κοινότητι τῆς θερινῆς διαμονῆς. Ὁ Νομάρχης ἐπεκρίθη τὴν ἀπόφασιν τοῦ Εἰρηνοδίκου, ἐπὶ τῇ αἰτιολογίᾳ, ὅτι ἡ προσωπικὴ ἔργασία ἐν τῇ κοινότητι τῆς θερινῆς διαμονῆς ἤρξαστο πρότερον καὶ πρὸς αὐτὴν ὡς πρῶτην βεβαιοτήτι ἢ ἐποχῶσις παροχῆς ἔργασίας. Ἡ ἀπόφασις τοῦ Σ. Ε., ἀνιξιοτήτως τοῦ ὅτι ἡ ἔργασία ἐξετέλεσθη ἐν τῇ κοινότητι αὐτῶν, τῆς θερινῆς διαμονῆς, λίσσι τὸ ζήτημα ἐναντι τίνος τόπου βεβαιοτήτι ἢ ἐποχῶσις «Μὴ δίδοντες

τοῦ νόμου ὁρισμὸν τῆς κατοικίας καὶ τῆς ἐγκαταστάσεως ἢ ἑκαρξίς τούτων θέλει κριθῆναι ἐκ πραγματικῶν στοιχείων, ἐξ ὧν νὰ τεκμηριούται ἡ βούλησις τινος, ὅπως συνδέεται διὰ τῶν δεσμῶν τῆς κατοικίας καὶ τῆς ἐγκαταστάσεως πρὸς τινὰ Δῆμον ἢ Κοινότητα. Ἐκ τοῦ φακέλλου προκύπτει, ὅτι ἀσχοῦσι τὰ πολιτικὰ τῶν δικαιώματα ἐν τῇ κοινότητι Κ., τῇ ὄρεινῃ, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς ἐκδηλωθείσης διαθέσεως αὐτῶν, ὅπως τὴν προσωπικὴν τῶν ἐργασίαν παρῆσχουσιν εἰς τὴν κοινότητα ταύτην, τεκμηριούται ἡ προτίμησις τῶν καὶ ἡ πρόθεσις τῶν, ὅπως πρὸς τὴν κοινότητα ταύτην συνδέωνται στενωτέρου διὰ τοῦ δεσμοῦ τῆς κατοικίας καὶ ἐγκαταστάσεως, καὶ πρὸς αὐτήν, συνεπῶς ὀφείλουν καὶ τὴν εἰς προσωπικὴν ἐργασίαν ὑποχρεώσιν τῶν. Ἡ περίληψις φέρει: Εἶναι δικαίωμα τῶν πολιτῶν, ὅπως ἐπὶ δύο τόπων διαμονῆς καὶ ἐγκαταστάσεως ἐκδηλοῦσι προτίμησιν πρὸς τὸν ἕτερον καὶ ἀποτίουν εἰς αὐτὸν τὴν πρὸς προσωπικὴν ἐργασίαν ὀφειλὴν τῶν».

Προτιμῶμεν νὰ μὴ ἀποδίδῃ ἡ περίληψις αὕτη τὴν νομικὴν ἔννοιαν τῆς ἀποφάσεως καὶ νὰ εἶναι: «Ἐπὶ δύο τόπων διαμονῆς ἢ προσωπικῆς ἐργασίας ὀφείλεται εἰς τὸν τόπον τῆς κυρίας ἐγκαταστάσεως, ἐν τῇ προκειμένη δὲ περιπτώσει ἡ τοιαύτη ἐγκατάστασις ὑπάρχει ἐν τῇ κοινότητι Κ.ο.ο.». Ἡ ἔννοια δικαιώματος προτιμήσεως τῶν ὑποχρεῶν ἐν τῇ φορολογίᾳ εἶναι τι ἄηθες.

969.— Τὸ ζήτημα ἔχει γενικωτέραν σημασίαν, ἂν οὐ οἱ κάτοικοι σημαντικοῦ ἀριθμοῦ κοινοτήτων ἔχουσι διπλὴν, κατ' ἔτος, διαμονὴν, θερινὴν καὶ χειμερινήν.

Ἄν ἵνα ἀπολαμβάνῃ τις τῶν ἀγαθῶν τῆς κοινοτικῆς ζωῆς καὶ ὀργανώσεως, ἀρκεῖ νὰ διαμένῃ εἰς μίαν κοινότητα, χωρὶς νὰ ἔχῃ ἐν αὐτῇ καὶ τὴν, κατὰ τὸ κοινὸν δίκαιον, κατοικίαν του. Ἄν ἡ πραγματικὴ διαμονὴ εἰς τὸ χειμῶδιον διαρκῆ, ὡς συμβαίνει, πλέον τῶν ἑξ, καὶ ὀκτὼ μηνῶν, σταθερῶς κατ' ἔτος, Ἄν ἡ προσωπικὴ ἐργασία ζητήται δι' ἔργα ὁδοποιίας, καὶ αἱ διαβατικαὶ ὁδοὶ χρησιμότεραι εἶναι κατὰ τὸν χειμῶνα. Ἄν τὰ βάρη διὰ τοιαύτων ἔργων, πρέπει νὰ φέρῃ ἡ ἄλλοιτις, ἥτις κάμνει χρῆσιν προσωπικῶς καὶ διὰ τῶν ὑπαρχόντων τῆς τῶν ἀγαθῶν αὐτῶν. Πῶς ὑπὸ τοιαύτους ὅρους εἶναι δίκαιον νὰ φέρουν ταῦτα μόνον οἱ ἔχοντες ἐν τῷ τόπῳ τὴν νόμιμον κατοικίαν τῶν κάτοικοι, καὶ νὰ ἐξαίρουνται οἱ ἔχοντες ἀετόθι τὴν πραγματικὴν τῶν διαμονήν;

970.— Ἡ ἔννοια εἶναι ἀλλῆ. Καὶ ἐν Βελγίῳ ἐκανονίσθη τὸ ζήτημα, ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος. Ἄν τις διαμένῃ διαδοχικῶς εἰς πολλὰς κοινότητας, δύναται νὰ ὑποχρεωθῇ εἰς ἑκάστην αὐτῶν, ἀρκεῖ νὰ διαμίνῃ ἐκεῖ τρεῖς τοῦλάχιστον μηνῶν, Ἐργ. 15 Ἰουν. 1841. Ἀλλ' ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δύναται νὰ ἐπιβαρυνθῇ μόνον μὲ ποσοστὸν ἀνάλογον τῆς διαρκείας τῆς διαμονῆς του, κατὰ τὸν γενόμενον καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου δεκτὸν κανόνα ἐπὶ τῶν προσωπικῶν διανεμητικῶν φόρων, ὡς εἶδομεν ἀνωτέρω. Berninolin II σ. 374, Marcotty 139.

971. Ἡ ἀρχὴ ἐφαρμόζεται καὶ παρ' ἡμῶν. Τὸ ἀρθρον 357 § 2 τοῦ

Κώδικος, προκηρμένον περί τοῦ φόρου αὐτοπροβίων καὶ χοίρων, ὁρίζει «διὰ τὰ εἰς τὴν περιφέρειαν ἄλλης κοινότητος παραθερίζοντα αὐτοπροβία ὁ δημοτικὸς φόρος διανέμεται ἐξ ἴσου μεταξὺ τῶν κοινοτήτων τούτων».

Ὁ νόμος διὰ τοῦ άρθρου 389, ἐπὶ προσωπικῆς ἐργασίας, ἀποκρίει τὴν διπλὴν φορολόγησιν. Ἀλλὰ δύναται νὰ γίνῃ μερισμὸς τῆς ἀποχρεώσεως πρὸς διαφύλαξιν τῶν φορολογικῶν δικαιωμάτων τῶν κοινοτήτων καὶ ἰκανοποίησιν τῆς ἀρχῆς τῆς δικαιοσύνης ἐν τῇ τοπικῇ φορολογίᾳ, πράγματα ἔχοντα ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς κοινωνικῆς ἡγερίας, εἰς τὰς περιστάσεις ταύτας.

372.— Κατὰ τὸ ἄρθρον 3^α4, δύναται νὰ υποβάλλωνται εἰς ἐργασίαν, κατὰ τὰ ἄνωτέρω, καὶ τὰ ὑπὸ τῶν κατοίκων ἐν γένει καὶ ἰδιωτικῶν ἐγκαταστάσεων κατεχόμενα κτήνη, φορτηγὰ ἢ ἑλασίως καὶ ὄχηματα.

Ἄφ' οὗ τοῦ άρθρου λέγει «κατοίκων ἐν γένει» ἡ δυσχέρεια ἐκ τῆς ἄλλης πρῶτως «κατὰ τὰ ἄνωτέρω», ὑποχρεῖται καὶ ἡ ἐννοια τοῦ νόμου εἶναι ἀσφαλῶς, ὅτι ὑπόκεινται εἰς τὴν ἀποχρέωσιν ἐργασίας, ζῶα καὶ ὄχηματα ἀνήκοντα εἰς πᾶν ἄτομον, ἄρσεν ἢ θῆλυ, καὶ κατὰ τῶν 18 καὶ ἄνω τῶν 60 ἐτῶν, καὶ ἀίκανον πρὸς ἐργασίαν καὶ μὴ διαμένον ἐν τῇ κοινότητι. Τὸ αὐτὸ ὁρίζει καὶ ὁ γαλλικὸς νόμος τοῦ 1830, κατὰ σαφέστερον τρόπον. Ἄρθ. 3. Fouchier σ. 251. Mousarrat 407.

373.—Ὡς εἶδομεν, κατὰ τὴν 1899-1929 ἐγκύκλιον τοῦ Ὑπουργείου, ἡ προσωπικὴ ἐργασία βεβύνη τοὺς κατοίκους τοὺς διαμένοντας ἐν τῇ κοινότητι. Ἐπαδῆ δὲ τοῦτο δύναται εὐλόγως νὰ θεωρηθῆ ἐγκλίσιον ἀνισότητος καὶ ἀδικίας, ὑποδεικνύει ἡ ἐγκύκλιος ἵνα μετὰ τῆς προσωπικῆς ἐργασίας συνδυάζεται καὶ ἡ ἐπιβολὴ ἀμείνων ἐργῶν εἰς τρόπον ὥστε οἱ μὴ διαμένοντες ἐν τῇ κοινότητι καὶ κατὰ συνέπειαν μὴ ὑπόχροισι εἰς προσωπικὴν ἐργασίαν κάτοικοι νὰ βεβύωνται διὰ τῆς ἱεραικῆς εἰσφορᾶς, ἥς τὸ ποσὸν δεόν νὰ εἶναι διάφορον διὰ τοὺς κατοίκους τοὺς ἀποχρεῖται εἰς παροχὴν προσωπικῆς ἐργασίας.

Ἐσημείωσαμεν ἄνωτέρω, ὅτι δὲν θυνάμεθα νὰ ἐννοήσωμεν πῶς θὰ εἶναι ὀμαλή, νόμιμος ἢ ὑποδεικνυομένη μέθοδος πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς ἀδικίας, πῶς δηλαδή ὁ ἱερανος ὡς γενικὴ φορολόγησις δύναται νὰ λειτουργήσῃ ὑπὸ διακρίσεις διὰ τινὰς φορολογουμένους.

374.—Ὡς πρὸς τὴν ἀποψιν τῆς δικαιοσύνης, τῆς ἀναλογικότητος τῆς φορολογίας δύναται ἐν πρώτοις νὰ παρατηρηθῆ, ὅτι ἐπιβάλλεται ὡς ἀποχρεῖται ἀκίμπως κεφαλικῇ. Ὅπως ὥριζε καὶ ὁ δημοτικὸς νόμος τοῦ 1830 «ἡ διανομὴ γίνεται κατὰ κεφαλὴν καὶ δὲν ἐπιτρέπεται ἀντιμισθίας ἀπαίτησις» Ἄρθ. 36.

Ἡ νομοθεσία περὶ ὁδοποιίας ἐκινῶν ἄλλως τὴν εἰσφορὰν. Κατὰ τὸν νόμον τοῦ 1867 οἱ ὑπόχροισι διηροῦντο εἰς τέσσαρας κλάσεις. Οἱ τῆς πρώτης κλάσεως ὄφειλον δεκάτῃ ἡμεροκόματα, οἱ τῆς δευτέρας ἐξ, τῆς τρίτης τέσσαρα καὶ οἱ τετάρτης δύο ἡμεροκόματα κατ' ἔτος. Τὰ δύο ἡμεροκόματα ἀνήκουσιν εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ ὑποχρέου, τὰ δὲ λοιπὰ εἰς τὴν περιουσίαν αὐτοῦ. Ἄρθ. 18.

Κατὰ τὸν νόμον ΓΥΚΖ' οἱ ὑπόχρεοι διηροῦντο εἰς τρεῖς κλάσεις κατὰ λόγον τῆς χρηματικῆς ἢ κτηματικῆς περιουσίας ἢ κατὰ λόγον τοῦ ποσοῦ τοῦ φόρου ἐπιτηδεύματος ἢ τοῦ φόρου οἰκοδομῶν ἅτινα καταβάλλουσι. Καὶ ἡ μὲν πρώτη τάξις, ἡ ἀποτίουσα φόρον ἄνω τῶν δραχμῶν 50 ὀφείλει κατ' ἔτος τρεῖς ἡμερομίσθια, ἡ δευτέρα ἢ ἀποτίουσα φόρον κάτω τῶν δραχμῶν 50 δύο καὶ ἡ τρίτη ὡς μὴ ἀποτίουσα φόρον, ἔν. Τὸ ἐν ἡμερομίσθιον βαρύνει ἀποκλιμακτικῶς τὸ πρόσωπον τοῦ ὑποχρέου, τὰ δὲ λοιπὰ τὴν περιουσίαν αὐτοῦ. *Λοθ. 28.

1975. — Ὁ βελγικὸς νόμος ἐπιβαρύνει ἐν πρώτοις τοὺς ἀρχηγούς οἰκογενειῶν ἢ ἐγκαταστάσεων δι' ἐπιβολῆς προσωπικῆς ἔργασίας ἀναλόγως πρὸς τοὺς ἀμέσους φόρους, οὓς καταβάλλουσι καὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν κτηνῶν, τὰ ὅποια κατέχουσι. Κατόπιν ὁρίων νὰ ἐπιβαρύνῃ ἐξ ἴσου τοὺς ξένους ἰδιοκτῆτας, δηλαδή τοὺς ἔχοντας γαίαν εἰς τὴν κοινότητα χωρὶς νὰ διαμένωσιν ἐν αὐτῇ, ἐπιβάλλει πρόσθετα ἑκατοστά εἰς τοὺς ἀμέσους φόρους τοὺς καταβαλλόμενους ἐν τῇ κοινότητι καὶ ἀπαιτεῖ, ἵνα ἡ πρόσθετος αὕτη φορολογία εἰσφέρει πάντα κατὰ τὸ τρίτον τοῦλάχιστον τῆς δαπάνης. *Λοθ. 14 v. 1841. Marcotty, 136.

1976. — Τὸ ἀντίτιμον τῆς ἔργασίας προσδιορίζεται ὑπὸ τοῦ δημοτικοῦ ἢ κοινοτικοῦ συμβουλίου. Μὴ ἐπιβάλλοντος οὐτως τοῦ νόμου, ἡ σχετικὴ πρᾶξις δὲν ἐκπίπτει εἰς ἔλεγχον τοῦ περιεχομένου αὐτῆς. Κατὰ τὸν νόμον 2435 τὸ ἀντίτιμον προσδιορίζεται ὑπὸ ἐπιτροπῆς ἐκ τοῦ Νομάρχου, Νομορραχανικοῦ, Νομογεωπόνου καὶ Οἰκονομικοῦ Ἐφόρου. Τάσσεται βεβαίωσις καὶ ἔλεγχος αὐτοῦ, ὡς ἐπὶ ἐσθίων. *Ἀλλὰ τοιαύτη βεβαίωσις μετὰ δικαιοῦματος προσφυγῶν καὶ ἔλεγχος αὐτῆς δὲν τάσσεται καὶ διὰ τὴν προσωπικὴν ἔργασίαν καὶ τὴν τῶν κτηνῶν καὶ ὀχημάτων. Οὕτε διὰ τὴν παροχὴν αὐτῆς. Ὁ νόμος ὁρίζει ἀπλῶς διὰ τὸ κοινοτικὸν συμβούλιον κανονίζει τὰ τῆς ἐκτελέσεως, ὅπερ τηρεῖ κατάλογον τῶν ἐργαζομένων καὶ τῶν παρεχόντων κτήνη καὶ ὀχήματα. Δὲν εἶναι δέ, ὡς εὐνόητον, ἀδιάφορον διὰ τὸν κατὰ τὸν νόμον νὰ καταβῆται τὸ ἀντίτιμον, πλήρες ὡς προσδιορίσθη, τῶν ἡμερομισθίων, τὸ γεγονός ἂν ἐξετελέσθησαν πλήρη καὶ μετ' ἀποδόσεως τὰ ἡμερομίσθια.

*Ὡς προετίθει ὁ Ἀργυροπούλου, διὰ τὴν παλαιὰν νομοθεσίαν, «οὔτε ὡς πρὸς τὰς ἐξαυρέσεις, οὔτε ὡς πρὸς τὴν κατάταξιν, οὔτε ὡς πρὸς τὸν προσδιορισμὸν τοῦ ἀντίτιμον ἔργασίας, ἔθεσαν ὁ νόμος μέσα προσφυγῆς εἰς ἀνωτέραν τινα ἀρχὴν ἐναντίον τῶν πράξεων τῶν δημοτικῶν ἀρχῶν» καὶ τοῦτο πιθανῶς, διότι ἢ ἐκ τῶν χρονοτριβῶν τῆς κατ' ἔφεσιν διδασκασίας ζημία, ἢ θύλε καταστῆ ἀνωτέρα τῆς ἐκ τοῦ ἀδικήματος προσερχομένης. . . Τὸ ἀνεκλήτων ὅμως τῶν ἐργασιῶν τῶν δημοτικῶν ἀρχῶν ἐπὶ τῆς ὁδοποιίας αὐξάνει τὴν εὐθόνην αὐτῶν, συναυξάνει δὲ καὶ τὸ χρέος τῆς αὐστηροῦς ἐπιτηδεύσεως τῆς διοικητικῆς ἀρχῆς. Σ. 330.

III. Ἐκ φόρων εισοδημάτων ἐκ γαιῶν.

1982.—Ἐγένετο λόγος ἀνωτέρω § 782, 784.

IV. Ἐκ φόρων κανοῦ εἰς γέλυμα

1983.—Ἐπὶ δημοτικοῦ καθεστώτος ἐπιτρέπετο ἐπιβλή ἑπιβληθῶν φόρων, ἀμίσου, ἔγγιστον, αἰτοτελεῖς, κατὰ τοὺς νόμους ΞΗ' καὶ ΨΙΑ', εἰς φορολογικὸν ὄρον δὲ τοῖς ἑκατὸν τοῦ ὅλου ἀκαθαρίστου εισοδήματος ἢ τοῖων τοῖς ἑκατὸν κατὰ τὸ ἄρθρον 56 τοῦ ΒΓΜΘ' νόμου τοῦ 1895 περὶ δημοτικῆς ἐκπαίδευσως, Ζορμάνου σ. 238. Εἰσηγητικὴ Ἐκθ. νομοσχεδίου 1914 σ. 23.

Κατὰ τὸν νόμον ΔΝΖ' ἄρθρ. 59 ὡς τοῦτο ἐτροκανοποιήθη διὰ τοῦ ἀρθ. 23 τοῦ νόμου 641 ὁ κανοῦς, ὡς προϊόν γῆς μὴ φορολογούμενον ἐπὶ τοῦ δημοσίου, ἀπέκτιστο εἰς ἀμίσου προαιρετικὸν δημοτικὸν ἢ κοινοτικὸν φόρον μέχρι 4% τοῦ ὅλου ἀκαθαρίστου εισοδήματος. Ἀπέδωκε δὲ ἡ ἐφαρμογὴ αὐτοῦ κατ' ἔτος, 1914-1915, 250,000 δρ. Στατιστικὴ 1914-1916 σ. XIX.

Ὁ νόμος 3435 εἰρήσατο τὸν κανοῦν ἀποκαίμενον εἰς δημοσίον ἔγγιστον φόρον, ἀμίσου, ἀπὸ τοῦ 1915 εἰς τὴν Ν. Χώρας διὰ τῆς δεκάτης, ἀπὸ τοῦ 1918 διὰ τὴν Π. Ἑλλάδα, Κρήτην Χίον καὶ Σίφον. Διὰ καὶ καθίστασε τὸν δημοτικὸν ἢ κοινοτικὸν φόρον πρόσθετον εἰς τὸν δημοσίον προαιρετικόν, ἐπὶ ποσοστὸν μέχρι 4% ἑκατοστηῶν τοῦ δημοσίου.

1984.—Ἦτο ὁ μόνος ἀμίσου προαιρετικὸς φόρος, οὗτος ἐσημείωσαν ἐπιτυχίαν προσκομιζὼν εὐπορίαν εἰς τὰς καπνοπαραγωγὰς κοινότητας ἢ ἐπιτεχία ὡς ἐξηγγείλομεθα εἰς τὸ γεγονός ὅτι εἰσπράττειτο ἐπὶ μορφήν οὐχ ἀμίσου φόρου, παρὰ τὸν φορολογουμένον ἀνομασί, ἀλλ' ἑμίσου ἐξαγωγικοῦ «ἐπιβληθέντος ἐπὶ τὸν ἔξω τὸν ὅριον τῆς Κοινότητος καὶ τοῦ Κράτους ἐπὶ καπνοπαραγωγῶν» Σωτηρίου Οἰκονομικῆς κατάστασις Δήμων καὶ Κοινοτήτων 1922-23. Ἐκθ. Τοπ. Αὐτ. 1924 σ. 132 σημ. Τόση δὲ ἦτο ἡ προθεμία τῶν κοινοτικῶν ἀρχῶν, ὥστε τὸ Ὑπουργεῖον λόγῳ τῆς κρίσεως τοῦ προϊόντος πιστικῶς βαρυνομένου διὰ φορολογίων, ἐθεώρησεν ἀναγκαῖον νὰ σταθῆσιν πρὸς τὰ τοπικὰ συμβούλια, ἵνα μὴ ἐπιβάλλωσι τὸν φόρον εἰς ποσοστὸν ἀνωτέρω τῶν 20 ἑκατοστηῶν καὶ ἐν ἀπολύτῳ ἀνάγκῃ τῶν 25 ἑκατοστηῶν τοῦ ἀντιστοιχοῦν δημοσίου φόρου. Ἐγκ. 3 1925.

1985.—Διὰ Ν. Α. ἀπὸ 24 Δεκεμβρίου 1925 πάντες οἱ ἐπιβληθέντες δυνάμει νόμων, διαταγμάτων, ἀποφάσεων κ.τ.λ. ἐπὶ τοῦ κανοῦ εἰς γέλυμα φόροι, τέλη ἢ εἰσφοραὶ, πλὴν τοῦ ἐξαγωγικοῦ εἰς συνάλλαγμα τέλους καὶ τοῦ διὰ τοῦ νόμου 3312 ἐπιβληθέντος φόρου, καθηργήθησαν ἀντικαταστάθεις δι' ἐνὸς ἐνιαίου φόρου, βεβαιωμένου καὶ εἰσπραττομένου ἐπὶ τοῦ Δημοσίου καὶ συνιστομένου εἰς 16% ἐπὶ τῆς τιμῆς πωλήσεως τῶν παραγομένων κανοῦν.

Ἐκ τῶν εἰσπράξεων ἀπὸ τοῦ ἐνιαίου τούτου φόρου, κατὰ τὸ Ν. Α., εἰς τοὺς καπνοπαραγωγὰς δήμους καὶ κοινότητας θὰ ἐδίδετο ὡς ἐπιχορήγησις ποσοστὸν μέχρι 15%, δηλαδὴ οὐκ αἶνον, οὔτε τοῦλάχιστον ἀναλόγως τῆς

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΖ'

**Περὶ ποσοστῶν ἐκ δημοσίων φόρων ὑπὲρ τῶν δήμων
καὶ κοινοτήτων.**

I. Ἐκ φόρου οἴνοπνεύματος

Ἄρθρον 390

1927.— Κατηγγήθη διὰ τοῦ ἄρθρου 31 τοῦ νόμου 4108.

II. Ἐκ φόρου ὑπεστιμήσεως

Ἄρθρον 391

1928.— Διὰ τοῦ νόμου 4225]1929 κατηγγήθη ὁ νόμος 1642]1919 «περὶ φορολογίας αὐτομάτου ἐκτιμήσεως τῆς ἀκινήτου ἰδιοκτησίας» καὶ ἐπιβάλλεται ἔκτοτε ἐφ' ἑκάστης ἀπαλλοτριώσεως ἐξ ἐπαχθοῦς αἰτίας ἀκινήτου ἢ πραγματικοῦ ἐπὶ ἀκινήτου δικαιώματος εἰδικὸς φόρος μεταβιβάσεως ὑπολογιζόμενος ἐπὶ τῆς ἀξίας τοῦ ἀπαλλοτριουμένου δικαιώματος καὶ ἀνερχόμενος εἰς τρία μὲν ἐπὶ τοῖς ἑκατὸν προκειμένου περὶ ἀπαλλοτριώσεως οἰκπέδων κειμένων ἐντὸς ἐγκεκριμένων σχεδίων πόλεων, δύο δὲ τοῖς ἑκατὸν ἐπὶ πάσης ἄλλης ἀπαλλοτριώσεως ἀκινήτου οἰασδήποτε φύσεως. Ἄρθ. 1 καὶ 2 ν. 4225. Ὁ φόρος βαρύνει κατὰ τὸ ἥμισυ μὲν τὸν ἀπαλλοτριούντα, κατὰ δὲ τὸ ἕτερον ἥμισυ τὸν ἀγοραστήν, εἰσπραττεῖται δὲ κατὰ τὴν ἀπαλλοτριώσιν. Ἄρθ. 3. Τὸ ἄρθρον 4 ὁρίζει τὰς ἐξαιρέσεις, κατάλογον εἰκοσιν ἐξ κατηγοριῶν.

Ἐπὶ τῶν κατὰ τὸ ἄρθρον 2 τοῦ νόμου τούτου ποσοστῶν συνυπολογίζεται ἐπὶ πλέον 40% ὑπὲρ ἀναγκαστικῶν δανείων καὶ 30% ὑπὲρ τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων, εἰσπρατόμενα παρὰ τῶν συμβαλλομένων κατὰ τὴν κτήρησιν τῆς συμβάσεως ἐξ ἡμισείας καὶ ἀποδιδόμενα κατὰ τὰ μέγιστά τοῦδε ἰσχύοντα. Εἰς οὗς δήμους ἐδρεύει οἰκονομικὴ ἐφορεία καὶ λειτουργεῖ εἰδικὴ δημοτικὴ τομειακὴ ἐπηρεσία, τὰ ὑπὲρ αὐτῶν ποσοστά καταβάλλονται ἐπὶ τῶν φορολογουμένων πρὸ πάσης καταρτίσεως τῆς μεταβιβαστικῆς πράξεως, ἀπ' εὐθείας εἰς τὸ οἰκείον δημοτικὸν ταμεῖον.—Ἡ ἀπόδοσις τῶν ἐπὶ τῆς ἐκτιμῆσεως τῶν δηλώσεων ποσοστῶν ἐνεργεῖται καὶ ὡς πρὸς τοὺς δήμους τούτους εἰς τὸ τέλος ἐκαστοῦ οἰκονομικοῦ ἔτους κατὰ τὰ εἰδικώτερον διὰ διατάγματος ὁρισθησόμενα. Ἄρθ. 12.

Ἡ ἀπόδοσις τοῦ φόρου ὑπῆρξε: διὰ τὸ ἔτος 1929-30 δρχ. 45 ἑκτμ. περίπου, 1931-32, δρχ. 61 ἑκτμ. 1932-33 δρχ. 72 ἑκτμ. Εἰσηγ. Ἐκθ. Προβ. 1933 34 σ. 179.

979.—Τὸ γαλλικὸν νομοσχέδιον τοῦ 1931 καὶ ὁ ἰταλικὸς κώδιξ, ὡς εἶδομεν ἀνωτέρω προκητέμενον περὶ τέλους ἀσκειπῶν χώρων, δημιουργεῖ αὐτόνομον κοινοτικὸν φόρον πλήττοντα τὸ ὑπερτίμημα τῶν ἀκινήτων ἰδιοκτησιῶν.

980.—Καὶ ὁ Βουλγαρικὸς νόμος αὐτοτελῆ φορολογίαν προβλέπει ἄρθρ. 88 ἑδ. β.

α' Φόρος 2% ἐπὶ τῆς ἀγοραίας τιμῆς ἀντικειμένων πωλουμένων εἰς πλειστηριασμοὺς διεξαγομένων ἀπὸ τοὺς δικαστικοὺς ἐκτελεστὰς καὶ κοινοτικὰς ἀρχάς, ὅπως καὶ ἐκ μέρους ἰδιωτῶν, εἴτε διὰ κινητὰ εἴτε δι' ἀκίνητα κτήματα.

β' Φόρος 2% ἀπὸ τὴν ἀξίαν ὅλων τῶν ἀκινήτων κτημάτων, κειμένων ἐντὸς τῶν κοινοτήτων, ἢ ἰδιοκτησία τῶν ὁποίων μεταβιβάζεται ἐπὶ τῆ βάσει οἰασοῦ ποτε νομικῆς πράξεως μεταξὺ ζώντων ἢ διὰ ρυμοτόμησιν. Ὁ φόρος πληρώνεται ἀπὸ τὸν νέον ἰδιοκτήτην. Τὸν φόρον εἰσπράττει ὁ κοινοτικὸς πληρωφάντης. Ὁ συμβολαιογράφος ἢ ὁ εἰρηνοδίκης δὲν ἐκδίδουν συμβολαιογραφικὰ ἔγγραφα πρὶν προσκομισθῆν εἰς αὐτοὺς κοινοτικὴ ἀπόδειξις διὰ τὴν πληρωμὴν τοῦ κοινοτικοῦ φόρου. Ἐπὶ κτημάτων ἐκτιθεμένων εἰς πλειστηριασμὸν εἰσπράττεται φόρος μόνον κατὰ τὴν πρώτην παράγραφον.

Αἱ κοινοτικαὶ διοικήσεις δικαιούνται νὰ ἀποδείξωσι τὴν πραγματικὴν ἀξίαν τῆς ἀγοραπωλησίας τοῦ ἀκινήτου κτήματος, ἐὰν ἡ διοίκησις ἔχῃ πληροφορίας ὅτι ἡ ἀξία τῆς ἀγορᾶς δὲν εἶναι πραγματικὴ. Ἐπὶ τῆς ἀποκρυφθείσης ἀξίας εἰσπράττεται φόρος εἰς διπλοῦν ποσόν.

Σημ. Κατὰ τὴν πώλησιν κτημάτων ἀνηκόντων εἰς ἀνηλικίους μὲ πρόθεσιν νὰ μεταβληθοῦν εἰς χρήματα πρὸς ἀντίφωσιν τῶν ἀναγκῶν τῶν ἀνηλικίων, σύμφωνα μὲ τὴν ἀπόφασιν τοῦ Πρωτοδικείου, ὁ φόρος ἐπὶ τῆς ἀξίας τῆς πωλήσεως τῶν ἀντικειμένων δὲν εἰσπράττεται.

981.—Ὁ ὑπὸ παράγραφον α' φόρος εὐρέθῃ ἰσχύων καὶ διατηρήθη ἐν Μακεδονίᾳ καὶ Θράκῃ. Ἀνωτέρω § 441 ἐφ. Ἐπειδή, ὡς εἶδομεν, ἡμφοσθητήθη ἡ νομιμότης τῆς φορολογίας διὰ τοῦ νομοσχεδίου ἀπὸ 15 Ἰαν. 1934 ἄρθρ. 6 ἀναγνωρίζεται οἱτῶς ἡ ἰσχύς αὐτῶν.

Διατηροῦνται ἐν ἰσχύϊ οἱ ἐν ταῖς Ν. Χώρας ἐπιβεβλημένοι καὶ εἰσπρατιόμενοι δημοτικὸι ἢ κοινοτικὸι φόροι α') ἐπὶ τῶν ἐν τῇ περιφερείᾳ ἑκάστου δήμου ἢ κοινότητος ἀγοραπωλουμένων μικρῶν (ὁ βουλγαρικὸς φόρος δὲν ἐπληττε τὰ μικρὰ) καὶ μεγάλων ζώων, καὶ β') ἐπὶ τοῦ τιμήματος τῶν ἐν δημοσίοις πλειστηριασμοῖς πωλουμένων κινητῶν ἢ ἀκινήτων πραγμάτων.

Τὸ ποσοστὸν τῶν φορολογιῶν τούτων, ὅπερ δὲν δύναται νὰ εἶναι ἀνώτερον τῶν 4% ἐπὶ τῆς ἀξίας ἑκάστου πωλουμένου ζώου ἢ τοῦ ἐκπλειστηριασμοῦ, καθορίζει τὸ Δημοτικὸν ἢ Κοινοτικὸν Συμβούλιον δι' ἀποφασισίαν του, δι' ἧς καθορίζεται καὶ ὁ τρόπος τῆς βεβαιώσεως καὶ εἰσπραξέως τοῦ φόρου.

III. Ἐκ φόρου εισοδημάτων ἐκ γαιῶν.

1982. — Ἐγένετο λόγος ἀνωτέρω § 782, 784.

IV. Ἐκ φόρου καπνοῦ εἰς φύλλα

1983. — Ἐπὶ δημοτικοῦ κ-θεσιῶτος ἐπιτέλετο ἐπιβλή δημοτικῶν φόρων, ἀμίσου, ἔγγειου, αὐτοτελοῦς, κατὰ τοὺς νόμους ΞΗ' καὶ ΨΙΑ', εἰς φορολογικὸν ὄρον δύο τοῖς ἑκατὸν τοῦ ὅλου ἀκαθάριστου εισοδήματος ἢ τοῖσιν τοῖς ἑκατὸν κατὰ τὸ ἄρθρον 56 τοῦ ΒΤΜΘ' νόμου τοῦ 1895 περὶ δημοτικῆς ἐκπαίδευστος, Ζορμπάνου σ. 238. Εἰσηγητικὴ Ἐκθ. νομοσχεδίου 1914 σ. 29.

Κατὰ τὸν νόμον ΔΝΖ' ἄρθρ. 59 ὡς τοῦτο τροποποιήθη διὰ τοῦ ἄρθ. 23 τοῦ νόμου 541 ὁ καπνός, ὡς προϊόν γῆς μὴ φορολογούμενον ὑπὸ τῷ δημοσίῳ, ὑπέκατο εἰς ἄμισον προαιρετικῶν δημοτικῶν ἢ κοινοτικῶν φόρων μέχρι 4% τοῦ ὅλου ἀκαθάριστου εισοδήματος. Ἀπέδωκε δὲ ἡ ἐφαρμογὴ αὐτοῦ κατ' ἔτος, 1914-1915, 250.000 δρ. Στατιστικὴ 1914-1916 σ. XIX.

Ὁ νόμος 2435 εἴρασε τὸν καπνὸν ὑποκείμενον εἰς δημοσίον ἔγγειον φόρον, ἄμισον, ἀπὸ τοῦ 1915 εἰς τὰς Ν. Χώρας διὰ τῆς δεκάτης, ἀπὸ τοῦ 1918 διὰ τῆς II. Ἑλλάδα, Κρήτην Χίον καὶ Σάμον. Διὰ καὶ κατέστη τὸν δημοτικῶν ἢ κοινοτικῶν φόρον πρόσθετον εἰς τὸν δημοσίον προαιρετικόν, ὑπὸ ποσοστῶν μέχρι 4% ἑκατοστῶν τοῦ δημοσίου.

1984. — Ἦτο ὁ μόνος ἄμισος προαιρετικὸς φόρος, ὅστις ἐσημίωσεν ἐπιτυχίαν προσκομίζων εὐταρίαν εἰς τὰς καπνοκαταγωγούς κοινότητας ἢ ἐπιτυχία ὡς ἐξηγῆται ὀφειλόμενα εἰς τὸ γεγονός, ὅτι εἰσπράττετο ὑπὸ μορφῆν οὐχ ἄμισου φόρον, παρὰ τῶν φορολογουμένων ὀνομαστί, ἀλλ' ἡμέτερον ἐξισογιστικὸν ἐπιπλέοντος ἐπὶ τῶν ἔξω τῶν ὀρίων τῆς Κοινότητος καὶ τοῦ Κράτους ἐπὶ καταναλωτῶν. Σωτηρίῳ Οἰκονομικῇ κατάστασις Λήμων καὶ Κοινοτήτων 1922-23. Ἐκθ. Τοπ. Λέτ. 1924 σ. 132 σημ. Τόση δὲ ἦτο ἡ προθεμία τῶν κοινοτικῶν ἀρχῶν, ὥστε τὸ Ὑπουργεῖον λόγῳ τῆς κρίσεως τοῦ προϊόντος πιστικῶς βαρυνομένου διὰ φορολογίων, ἐπέωρησεν ἀναγκαῖον νὰ στατήσῃ πρὸς τὰ τοπικὰ συμβούλια, ἵνα μὴ ἐπιβέλλωσι τὸν φόρον εἰς ποσοστὸν ἀνώτερον τῶν 20 ἑκατοστῶν καὶ ἐν ἀπολύτῳ ἀνάγκῃ τῶν 25 ἑκατοστῶν τοῦ ἀνεκτατοῦ δημοσίου φόρου. Ἐγκ. 3 1925.

1985. — Διὰ Ν. Λ. ἀπὸ 24 Δεκεμβρίου 1925 πάντες οἱ ἐπιβληθέντες δυνάμει νόμων, διαταγμάτων, ἀποφάσεων κ.τ.λ. ἐπὶ τοῦ καπνοῦ εἰς φύλλα φόροι, τέλη ἢ εἰσφοραί, πλην τοῦ ἐξαγωγικοῦ εἰς συνάλλαγμα τέλους καὶ τοῦ διὰ τοῦ νόμου 3312 ἐπιβληθέντος φόρου, κατηγορήθησαν ἀντικατασταθέντες δι' ἐνὸς ἐνιαίου φόρου, βεβαιωμένου καὶ εἰσπραττομένου ὑπὸ τοῦ Δημοσίου καὶ συνισταμένου εἰς 16% ἐπὶ τῆς τιμῆς πωλήσεως τῶν παραγομένων καπνῶν.

Ἐκ τῶν εἰσπράξεων ἀπὸ τοῦ ἐνιαίου τούτου φόρου, κατὰ τὸ Ν. Λ., εἰς τοὺς καπνοκαταγωγούς δήμους καὶ κοινότητας θὰ ἰδίετο ὡς ἐπιχορηγήσεις ποσοστῶν μέχρι 15%, δηλαδή, ὅχι πλεόν, οὕτε τοῦλάχιστον ἀναλόγως τῆς

παραγωγῆς καὶ τῆς ἀξίας δι' ἐκάστην κοινότητα, καὶ ἡ ἐπιχορήγησις θὰ ἐδίδετο δι' ἐντολαμάτων ἐξ Ἀθηνῶν ἐκδιδόμενων.

1925.—Τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν δηλαδὴ ἐπέδωκε τὴν ἀνακούφισιν τοῦ προϊόντος ἀλλὰ μὲ τὸ ἀζημίωτον διὰ τὸ Δημόσιον καὶ εἰς βάρους τῶν κοινοτήτων. Ἐπρόκειτο νὰ ἐπαναληφθῇ ὅ,τι ἐγένετο καὶ διὰ τοῦ συστήματος τοῦ νόμου 2125 περὶ μεταρρυθμίσεως τῶν ἐμμέσων δημοικῶν φόρων. Ἐκδήλον ἦτο ὅτι θὰ καταφθέρετο καίριον πλῆγμα κατὰ τῆς τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως, ὅφ' οὗ ὁ φόρος αὐτός ἀποτελεῖ μοναδικὸν πόρον τῶν κοινοτήτων ὠρισμένων περιφερειῶν. Ἡ Γενικὴ Διοίκησις Θράκης ὄργάνωσεν ἔντονον πείσιν ἐπὶ τοῦ κέντρου καὶ τὸ ἀντεπιστημονικὸν καὶ ἀδικον μέτρον ἐτροποποιήθη ἀμέσως διὰ Ν. Δ. ἀπὸ 24 Φεβ. 1925 ὡς ἤδη φαίνεται εἰς τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 393 τοῦ κώδικος, δι' οὗ ἐξησφαλίσθη ἀπόδοσις ποσοσταίου παγίου 20% ἐκ τῶν ὄλων εἰσπραξέων λαμβάνουσα χώραν ἐπὶ τόπου καὶ ἀπ' εὐθείας εἰς τὰς δικαιουμένας κοινότητας. Γεγραμ. Ἐπ. Τοπ. Αὐτ. 1925 σ. 64.

Δὲν ἐπεβλήθη οὕτω μόνον ὁ σεβασμὸς τῶν δικαίων τῶν κοινοτήτων τῶν βορείων ἐπαρχιῶν, ἀλλ' ὠφελήθησαν ἐκ τῆς μεταρρυθμίσεως καὶ ἄλλων διημερισμάτων καπνοπαραγωγῶν αἱ κοινότητες, αἱ ὁποῖαι δὲν ἐπὶβαλλον πρότερον φορολογίαν ἐπὶ τῷ καπνοῦ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΘ'

Τελικαὶ Διατάξεις

Πρόσθετα τέλη καὶ τόκοι υπερημερίας

Ἄρθρον 434

1927.—Ἄφ' οὗ κατὰ τὸ ἀρθρον 30 ἑδαφ. β' τοῦ νόμου ΔΝΖ' οἱ ἐξ οὐσάδηποτε αἰτίας ὀφειλέται τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων ἐπάγονται εἰς τὰς διατάξεις τῶς νόμων περὶ εἰσπραξέως τῶν δημοσίων ἐσόδων καὶ περὶ καταδωξέως τῶν ὀφειλετῶν τοῦ δημοσίου, βεβαίεται ὅτι δέον νὰ εἰσπραττεται ἐκ τῶν ληξιπροθέσμων δόσεων τῶν ὀφειλομένων κοινοικῶν φόρων τόκος ὑπερημερίας ἐφαρμοζομένων ἀναλόγως τῶν σχετικῶν διατάξεων τῶν νόμων περὶ εἰσπραξέως δημοσίων ἐσόδων. Ὅδηγ. Ὑπ. 28440-1924.

1928.—Ἡ κατάστασις αὕτη διετηρήθη διὰ τοῦ Ν. Δ. ἀπὸ 2 Ἰαν. 1930 «περὶ τῶν συνεπειῶν τῆς υπερημερίας τῶν ὀφειλετῶν τοῦ δημοσίου» οὗτινος αἱ σχετικαὶ διατάξεις θὰ ἴσχυον καὶ ὅσον ἀφορᾷ τοὺς ὀφειλέτας τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων δυνάμει τοῦ ἀρθροῦ 404 τοῦ κώδικος. Ἀλλὰ διὰ τοῦ προσωτικοῦ τοῦ Ν. Δ. τούτου νόμου 4728 ἐτροποποιήθη τὸ ἀρθρον ὅ τοῦ Ν. Δ. καθ' ὅ,τι εἰς τόκους ὑπερημερίας καὶ πρόσθετα τέλη ἐπὶ καθωστερήσει πληρωμῆς δὲν ὑπόκεινται τὰ ἐκ τῶν δημοσίων ταμείων εἰσπραττόμενα ἔσοδα ἢ περὶ δήμων καὶ κοινοτήτων εἴτε ταῦτα συνεισπράττονται μετὰ τῶν

δημοσίων εἴτε, βεβαιούμενα αὐτοτελῶς, εἰσπραττόνται ἀπ' εὐθείας ἢ ἀπ' αὐτῶν.

Αἱ διατάξεις αὗται περιελήφθησαν εἰς τὸ ἄρθρον 9 τοῦ μεταγενεστέρου νόμου 4845 «περὶ εἰσπράξεως δημοσίων ἐσόδων».

Διὰ τοῦ νόμου 5230 ἄρθ. 9 ὁρίσθη ὅτι δὲν ὑπόκεινται τὰ ἔνδρα τῶν ταμείων τοῦ Κράτους συνασπραττόμενα μετὰ τῶν δημοσίων ἔσοδα τῶν Δήμων. Τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν ἠθεώρη, φυσικὰ, ὅτι διὰ τοῦ τελευταίου αὐτοῦ νόμου ἐπιτροπὴ ἢ εἰσπραξις προσθέτων τελῶν καὶ τόκων ὑπερημερίας ἐκ καθυστερήσεως πληρωμῆς ἐσόδων τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων μὴ συνασπραττομένων μετὰ δημοσίων ἀλλ' αὐτοτελῶς. Ὀδῆγ. Ὑπ. 77623-1931.

1929.—Ἐθεωρήθη ἐν τούτῳ, ὅτι ὑπόκειται ζήτημα καὶ προσκλήθη γνώμη τοῦ Ν. Συμβουλίου, γνωμοδοτήσαντος σύμφωνα πρὸς τὴν ἔκφρασιν τῆς διατάξεως, ὅτι δηλαδή διὰ τὰ αὐτοτελῶς εἰσπραττόμενα ἔσοδα τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων ἀπειλοῦνται πρόσθετα τέλη καὶ τόκοι ὑπερημερίας, ὡς ἐν ἄρθ. 7 καὶ 8 τοῦ νόμου 5230 καθορίζονται. Γν. 202-1933. Ἐργ. Ὑπ. Ἐσ. 21-1933.

Μεταγενεστέρῳ ὁμῶς διάταξι, τῆς πρωτοβουλίας πάντοτε τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν, νόμου 5940 ἄρθ. 21 ἐδ. 5 ὁρίσθη: Ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 9 τοῦ Νόμου περὶ εἰσπράξεως δημοσίων ἐσόδων, περὶ ἐπιβολῆς προσθέτων τελῶν ἐν περιπτώσει ὑπερημερίας δὲν ἔχει ἐφαρμογὴν ἐν τῇ εἰσπράξει ἐσόδων τρίτων εἰσπραττομένων κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ νόμου περὶ εἰσπράξεως δημοσίων ἐσόδων.

1930.—Ἡ ρηθείσα γνωμοδότησις τοῦ Νομικοῦ Συμβουλίου, ἔφερε: Ἐκ τοῦ περιεχομένου τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 404, προκύπτει ὅτι ὡς πρὸς τὰ νομικὰ πρόσωπα τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων ἠθέλησεν ὁ νόμος, ὅπως ταῦτα ἐν τῇ ἐπιδιώξει καὶ εἰσπράξει τῶν ἀπαιτήσεων τῶν ἔχουσι τὰ αὐτὰ μὲ τὸ Δημοσίον δικαιώματα οὐ μόνον ὡς πρὸς τὴν χορῆσιν τῶν ἀναγκαστικῶν μέσων καὶ τὴν τηρητέαν διαδικασίαν ἀλλὰ καὶ ὡς πρὸς τὴν ἀπαίτησιν αὐτῶν, δικαιούμενα νὰ εἰσπράξωσι ταύτην ὡς καθ' οἴαν καὶ ὄσῃν ἔκτασιν δικαιούται νὰ εἰσπράξῃ ταύτην καὶ τὸ Δημοσίον, ὡς πρὸς τὴν κυρίαν ἀπαίτησιν, τὰ παρακολουθήματα αὐτῆς καὶ τὰς ποινὰς ἐν περιπτώσει καθυστερήσεως...».

1931.—Ἐν Βελγίῳ, τὸ Κράτος εἰσπράττει τόκους ὑπερημερίας ἐν περιπτώσει μὴ πληρωμῆς, εἰς τὴν τεταγμένην προθεσίμην, τῶν ἀνηκόντων αὐτῇ φόρων καὶ τῶν προσθέτων κοινοτικῶν. Αἱ κοινότητες λαμβάνουν ἀνάλογον μερίδιον ἐκ τῶν οὕτως εἰσπραττομένων ποσῶν.

Ζήτημα ἐτέθη ἐὰν ὁ ζητούμενος τόκος ὑπερημερίας ἐν περιπτώσει καθυστερημένης πληρωμῆς τῶν φόρων, ἀμέσων ἢ ἐμμέσων ἢ τελῶν ἔξομοιουμένων πρὸς τούτους δύναται ἐπίσης νὰ εἰσπραχθῇ, ὅσον ἀφορᾷ τοὺς αὐτοτελεῖς ἐπαρχιακοὺς καὶ κοινοτικοὺς φόρους, εἰσπραττομένους ὑπὸ τοῦ Κράτους.

Ἡ ἀπάντησις εἶναι καταφατικὴ· πολλαὶ διατάξεις νομοθετικαί, κατέστησαν, οὕτως, ἐφαρμοστέαι εἰς τοὺς ἀμέσους ἐπαρχιακοὺς καὶ κοινοτικοὺς

φόρους, τὰς διατάξεις τὰς ἀφορώσας τὴν βεβαίωσιν, τὴν εἰσπραξίν, τὰς προσφυγὰς, τὰς διώξεις καὶ τὰ προνόμια ἐπὶ ἀμέσων φόρων ὑπὲρ τοῦ Κράτους (*Ἀρθ. 13^α δ. νόμου, Β. ν. 5 Ἰουλ. 1871 Β. Ἄπ. 30 Ἀθγ. 1920). Ὅθεν, κατὰ σταθερὰν διοικητικὴν νομολογίαν ἡ λέξις «εἰσπραξίς» ἣτις φαίνεται εἰς τὰς ρηθείσας διατάξεις ἐνέχει ἔννοιαν γενικὴν περιλαμβάνουσαν ὅλα τὰ μέτρα ἅτινα, ἀμέσως ἢ ἱμμέσως, ἀναφέρονται εἰς τὴν διαγραφείσαν ὑπὸ τοῦ νόμου διαδικασίαν διὰ τὴν εἰσπραξίν τῶν ἀμέσων φόρων Ἐγκ. Ὑπ. Οἰκ. Ἰαν. 1926.

Ὁ κανὼν γενόμενος δεκτὸς ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, πρὸς ἀποφυγὴν πάσης ἀμφισβητήσεως, ὑποβάλλει τὴν εἰσπραξίν τόκων ὑπερημερίας, ὅσον ἀφορᾷ τοὺς εἰδικοὺς κοινοτικοὺς φόρους εἰς μίαν ρητὴν διάταξιν τιθιμένην ὑπὸ τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου καὶ ἐγκρινομένην ὑπὸ τοῦ Βασιλέως, σύμφωνα πρὸς τὸ ἀρθ. 76, 5ον τοῦ δ. ν.

Βασιλικαὶ προάξεις ἐγκριτικαὶ ἐξεδόθησαν ἐπὶ ἀποφάσεων ἐπιβαλλουσῶν εἰσπραξίν τόκων ὑπερημερίας τόσον ἐπὶ ἀμέσων τελῶν ὅσον καὶ ἐπὶ ἱμμέσων καὶ εἰσφορῶν Williquet 683.

992.—*Προνόμιον.* Αἱ νομικαὶ διατάξεις αἱ ἀφορῶσαι τὰ προνόμια ἐπὶ ἀμέσων φόρων ἐπ' ὠφελείᾳ τοῦ Κράτους ἐφαρμόζονται καὶ ἐπὶ ἀμέσων κοινοτικῶν φόρων Ν. 11 Ἀπριλίου 1895, ἀρθ. 4. Williquet 1060. Πρόκειται περὶ τοῦ προνομίου ἐπὶ ἀναγκαστικῶν πλειστηριασμῶν, ἐπὶ τῶν προΐοντων καὶ κινητῶν τοῦ ὀφειλέτου.

993.— Αἱ γαλλικαὶ νομικαὶ διατάξεις προκειμένον περὶ ἀμέσων κοινοτικῶν φόρων λέγουσιν ὅτι ἡ εἰσπραξίς ἐνεργεῖται ὡς ἐπὶ ἀμέσων δημοσίων φόρων, δηλαδή, κατὰ τὸ πλείστον, ὅτι «τὰ φορολογικὰ μητρώα καρταρίζονται ὑπὸ τῆς κρατικῆς ὑπηρεσίας τῶν ἀμέσων φόρων» ὅτι «οἱ φορολογικοὶ κατάλογοι συντάσσονται, τίθενται εἰς εἰσπραξίν καὶ αἱ προσφυγαὶ εἰσάγονται καὶ ἐκδικάζονται ὡς ἐπὶ ἀμέσων φόρων» δημοσίων δηλαδή. Ἐπὶ φόρων, τελῶν ἢ δικαιωμάτων τῆς κατηγορίας «τῶν ἕξομοιουμένων πρὸς ἀμέσους (δημοσίους) φόρους» διασαφηνίζεται, ὅτι ἡ ἕξομοίωσις αὕτη περιερίζεται στενῶς εἰς τὸ ζήτημα τῶν διατάξεων τῶν μέσων ἀναγκαστικῆς εἰσπραξέως· τοιαῦτα εἶναι τέλη καὶ δικαιώματα εἰσπραττόμενα βάσει καταστάσεων καὶ οὐχὶ τακτικῶν φορολογικῶν καταλόγων, ἔσοδα εἰσπραττόμενα διὰ συμβολαίων ἐκτελεστών. Fouchier 771.

Περὶ τόκων ὑπερημερίας διαφαίνεται διάταξις. Προνόμιον ὑπὲρ τῶν κοινοτήτων ὑπάρχει μόνον προκειμένου περὶ τελῶν ἕξομοιουμένων, διὰ διατάξεων, πρὸς ἀμέσους φόρους, ἐνδύμει τοῦ ἀρθρου 58 τοῦ νόμου τῆς 38 Μαρτ. 1902, τεθέντος πρὸς ἄρσιν δισταγμῶν τῆς νομολογίας· τὸ προνόμιον θὰ λαμβάνη σειράν ἀμέσως μετὰ τὸ ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου. Ἀντ. σ. 801.

994.— Ὁ βουλγαρικὸς νόμος περὶ κοινοτήτων ἠρῖζει: Οἱ κοινοτικοὶ φόροι, δασμοὶ καὶ τέλη, δι' οὓς δὲν εἶναι ἄλλως διὰ νόμον ρητῶς διατεταγμένον, εἰσπραττόνται ὑπὸ τοῦ κοινοτικοῦ εἰσπρακτοῦ καὶ τὰ μέτρα διὰ τοὺς μὴ συμμορφουμένους κοινοτικοὺς φορολογουμένους, ὅπως καὶ τὰ

πρόστιμα διὰ τὰς καθυστηρήσεις εἶναι τὰ ἴδια ὕπως καὶ διὰ τοῖς κριτικοῦς φόρους. *Αρθ. 108.

995.— Ὁ ρουμανικός: *Ὅλα τὰ ποσὰ τὰ ἀρκευόμενα εἰς κοινότη-
τες, δήμους, νομούς καὶ συνδέσμους νομῶν, δεόν νὰ καταβάλλωνται εἰς τὸς
ἐποχὰς τὰς προβλεπομένας ὑπὸ τῶν νόμων, διαταγμάτων ἢ συμβάσεων.
*Ὁφείλονται αὐτῶν, ἐξ οὐδὲποτε τίτλου, φορολογούμενοι, ἐνοικισταί, παρα-
χωρησιῶται καὶ ἄλλοι, ἂν δὲν καταβάλλουν τὸ χρέος των εἰς τὸν ὀρισμέ-
νον χρόνον, θὰ πληρώσουν τόκον 10% διὰ τὸν χρόνον τῆς καθυστηρήσεως.
*Αρθ. 486.

996.— Ὁ ἰταλικὸς κώδιξ προκειμένου περὶ τῶν φόρων κατακόλω-
σως ἐπιβάλλει πρόστιμον καθυστηρήσεως πληρωμῆς, πέραν τῶν 10 ἡμερῶν,
ἴσον πρὸς 6% τοῦ μὴ ἐξοφληθέντος ποσού. *Αρθ. 45. Εἰς τὸ αὐτὸ πρόστι-
μον ἐπιβάλλονται καὶ οἱ ἐνοικισταί, διὰ τὴν μὴ πληρωμὴν εἰς τὰς κοι-
νοισμένας προθεσμίας. *Αρθ. 82.

Προκειμένου περὶ τῶν ἄλλων κοινοτικῶν φόρων, εἰς τὸ Κεφ. XIX' Βεβαίωσης καὶ διευροαὶ τὸ ἀρθ. 292 ὁρίζει: Ὅστισδήποτε, ὑπόχρεως πρὸς
ταῦτα, δὲν ἐπιβάλλει τὰς δηλώσεις τὰς προβλεπομένας ὑπὸ τοῦ ἀρθ. 274
τοῦ παρόντος ὑπόκειται εἰς πρόσθετον εἶδος ἴσον πρὸς τὸ τρίτον τοῦ ἀρκευ-
ομένου φόρου δι' ἕν ἔτος. Αἱ πολιτικαὶ αὐταὶ κυρώσεις ἐφαρμόζονται ὑπὸ
τοῦ δημάρχου, ὑπὸ τὰς προφυγὰς κατὰ τὸ ἀρθρον 277 ἑρ.

Δὲν δύνανται νὰ δοθῇ ἄφεσις τῶν πολιτικῶν αὐτῶν κυρώσεων ἐπιμὴ
διὰ νομοθετικὸν μέτρον. *Αρθ. 294.

Τὸ ἀρθρον 297 ὑπὸ τίτλον «εἰσπραξίς» ὁρίζει: Ἐφαρμόζονται εἰς τὴν
εἰσπραξίαν τῶν τοπικῶν φόρων, τὰ ἀρθρα 24 καὶ 25 τοῦ κωδικοποιηθέντος
νόμου τῆς 17 Ὀκτ. 1922. *Ἀφορῶσι ταῦτα τὴν κατάρτισιν, τὴν θέσιν εἰς
ἐτετέλειαν, τὸν ὀρισμὸν τῶν προθεσμιῶν καὶ τὴν δημοσίευσιν τῶν φορολο-
γικῶν καταλόγων.

Τὸ ἀρθρον 298 περὶ προνομίων, κατὰ τὰ ἀρθρα 1957 καὶ 1962 τοῦ
*Ἀστικοῦ Κώδικος, ἐκτενομένωιν καὶ ἐπὶ φόρων, τελῶν καὶ εἰσφορῶν κοι-
νοτικῶν.

Παραγραφή ἀκατίσεως ἐκ φόρων

**Αρθρον 401*

997.— Τὸ ἀρθρον 10 τοῦ νόμου ΞΗ' τοῦ 1847 ὁρίζει: Ἡ ἐκβία-
σις τῆς ἀκατίσεως τῶν καθυστηρούντων δημοτικῶν φόρων θέλει γίνεσθαι
ἀπαραλλάκτως, ὡς καὶ ἡ τῶν δημοσίων κατὰ τὰς διατάξεις τῶν περὶ καθυ-
στηρούντων νόμων» δηλαδὴ κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ νόμου ΥΑΣΤ' τοῦ 1871
περὶ εἰσπραξίως δημοσίων ἐσόδων.

Τὸ ἀρθρον 70 τοῦ τελευταίου τούτου νόμου ὁρίζει: Οἱ ἐργολάβοι τῆς
εἰσπραξίως τῶν δημοσίων φόρων ὀφείλουσι νὰ εἰσπράξωσι τὰ εἰς αὐτοῦς

ἀναιτεθέντα ἔσοδα ἐντὸς προθεσμίας πέντε ἐτῶν, ἀφ' ἧς κατέστησαν ἀπαιτητά, μετὰ τὴν παρέλευσιν δὲ τῆς προθεσμίας ταύτης παραγράφεται τὸ κατὰ τῶν ὀφειλετῶν δικαίωμα τῶν».

Ἐργασθέντος ζητήματος, τὸ Ν. Συμβούλιον ἐγνωμοδότησε, 49-1885, ὅτι ἡ παραγραφή ἢ καθιερωμένη διὰ τῆς ὡς ἄνω διατάξεως δὲν ἐφαρμόζεται ἐπὶ τῶν δημοτικῶν φόρων τῶν εἰς μίσθωσιν δοθέντων, διότι ὡς πρὸς τοὺς τοὺς ἐφαρμόζονται μόνον αἱ περὶ ἐκβίαστος τῆς εἰσπραξέως αὐτῶν διατάξεις, οὐχὶ δὲ καὶ τὰ περὶ παραγραφῶν, ἅτινα ἀφοροῦσι μόνον εἰς τοὺς δημοσίους φόρους, Ζωσιμάνου σ. 386.

998.— Ἐπικολούθησεν ὁ νόμος ΡΦΠΑ' τοῦ 1903, τὸ ἄρθρον μόνον τοῦ ὁποίου ἔλαβε σειράν μεταξὺ τῶν γενικῶν διατάξεων τοῦ κώδικος ἐπ' ἀριθμῶν 405.

Ἐλέγε διὰ τὴν ἐποχὴν του «πᾶσα τῶν δήμων ἢ τῶν ἐνοικιαστῶν ἀπαιτήσεις εἰς οἰωνόηποτε φόρων» δημοτικῶν παραγράφεται μετὰ τετραετίαν ἀπὸ τῆς λήξεως τοῦ ἔτους, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἀπαιτήσασιν ἐν τῇ δήμῳ (καὶ δὴ τοῦτῳ) ἢ διαμετεκομισθῆσασιν δι' αὐτοῦ εἰς ἄλλον τὸ εἰς δημοτικῶν φόρον ὑποκείμενα εἶδη».

Αἱ ἐκφράσεις «ἀπαιτήσασιν ἢ διαμετεκομισθῆσασιν» καταδηλοῦν, βέβαια εἰς τίνα φόρον ἀπέβλεπεν ὁ συντάκτης τῆς διατάξεως εἰς τὴν φορολογίαν δὲ δὲν πρόκειται, ὡς γνωστόν, πάντοτε περὶ εἰδῶν ἀποτιθεμένων ἢ διαμετακομιζομένων. Ὑπόχρη βέβαια, καὶ ἡ ρήτρα «εἰς οἰωνόηποτε φόρων». Καὶ οὕτως ἡ νομολογία τῶν δικαστηρίων ἠδυνήθη ἀπροσβλήτως νὰ ἐρμηνεύσῃ, ὅτι ἡ διαταξὶς περιλαμβάνει ἀπαιτήσεις εἰς οἰωνόηποτε φόρων δημοτικῶν οὐ μόνον ἐμμέσων ἀλλὰ καὶ ἀμέσων. Ἐγκ. Ὑπ. Ἐσ. 24229-1933.

999.— Τὴν ἄλλην δυσχέρειαν ἐκ τοῦ ἧτι ὁ νόμος ὁμιλεῖ περὶ ἀπαιτήσεων δήμων καὶ φόρων δημοτικῶν παρέκαμψεν ἡ διοικητικὴ νομολογία. Τὸ Ὑπουργεῖον ἀνέκαθεν διευτύπωσε τὴν γνώμην, καθ' ἣν εἰς τὴν τετραετῇ παραγραφῇ τοῦ ἄρθρου 405 τοῦ Κώδικος ὑπάγονται καὶ αἱ ἀπαιτήσεις τῶν Κοινοτήτων ἐξ οἰωνόηποτε κοινοτικῶν φόρων. Τὴν ἀντίθετον γνώμην δὲν εὗρισκε ὀρθὴν τὸ Ὑπουργεῖον, τὸ ὁποῖον φρονεῖ ὅτι ὁ αὐτὸς νομοθετικὸς λόγος ἐπίσταται καὶ διὰ τὰς ἀπαιτήσεις τῶν κοινοτήτων, δοθέντος, ὅτι αὐτὰ δὲν εἶναι νομικὰ πρόσωπα διάφορα κατὰ φύσιν καὶ σκοπὸν τῶν Δήμων. . . . Ἀδτ. Ἐπιθ. Τοπ. Ἀδτ. 1933 σ. 225.

1000.— Καὶ εἰς τὸ θέμα λοιπόν, ὅπως εἰς τὰ πλεῖστα, αἱ λύσεις δι' ἐρμηνειῶν καὶ γνωμῶν. Ἄν ἐπιτρέπεται μία ἐπὶ πλέον, καλλίτερον εἶναι διὰ τὴν διοίκησιν, τὴν ἀντιδιοίκησιν καὶ τὸ δίκαιον, αἱ γνώμαι νὰ λαμβάνουν νομοθετικὴν κίνησιν, ἐπὶ τοιούτων ζητημάτων ἀρχῆς. Ὑπῆρχε δὲ καιρὸς διὰ τὴν πρόβλεψιν ἀφ' ἧς ἐποχῆς προέκυψαν αἱ δυσχέρειαι καὶ διετυπώθησαν αἱ γνώμαι.

Ἐνδείκνυται λοιπόν νὰ τεθῶσι διατάξεις ἐπὶ ἄριστότερον διατύπωσιν, συγχορηγημέναι, μετὰ προσαρμογῆς δηλαδὴ πρὸς τὰ ἤδη κείμενα περὶ πα-

ραγραφῆς τῶν πρὸς τὸ δημόσιον χρεῶν, ἄλλως ἀναπτύσσοντα τὴν ἔννοιαν.
Κεφ. Γ' Ἄρθρον 86 τοῦ Ν. περὶ εἰσπραξίως δημοσίων ἐσόδων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΗ'.

Γενικαὶ διατάξεις

Ἄρθρα 304—308.

1001.— Κατὰ τὸ ἄρθρον 399, οὐδεμίᾳ ἐπιτρέπεται ἐλάττωσις μισθώματος ἢ ἀποζημίωσις ὑπὲρ τοῦ μισθωτοῦ φόρων, τελῶν καὶ δικαιωμάτων δήμου ἢ κοινότητος εἴτε διὰ θεομηρίαν εἴτε δι' οἰανδήποτε ἄλλην αἰτίαν.

1002.— Ἡ διάταξις αὕτη δὲν ἀνέτρεφεν ἀπολύτως τὰς περί μισθώσεως ἀρχάς τοῦ ἀστικού δικαίου, ἀλλ' ἐφαρμογὴν ἔχει, ὁσάκις ὁ ἐκμισθωτὴς δῆμος ἐξεχώρησεν ἀντινόητον τὴν συμβατικῶς ὀρισθεῖσαν χρῆσιν τοῦ μισθίου φόρου ἢ δικαιώματος, αὐτίστιν ὅταν ὁ δῆμος δὲν ἐγένετο ἐξ ἴδιου πταίσματος ὑποίτιος παρακωλύσεως τῆς χρῆσεως ταύτης καὶ συνεπῶς ζημίας τοῦ μισθωτοῦ. Μόνον ἰὰν οὕτως ἀκωλύτως ὁ δῆμος ἐξεχώρησεν εἰς τὸν μισθωτὴν αὐτοῦ τὸ μίσθιον δικαίωμα του, ὁ μισθωτὴς δὲν δύναται νὰ επικαλεσθῇ τὰς ὑποσδήποτε ἐπισιμβάσας ἀντὶ πραιτέρω ζημίας ἐξ οἰοσδήποτε ἄλλου λόγου ἀνεξαρτήτου τῆς βουλήσεως τοῦ ἐκμισθωτοῦ δήμου ἢ καὶ ἐκ τύχης: ἦτοι ὁ μισθωτὴς φέρει πλέον πλήρη τὸν κίνδυνον τοῦ ἐκμισθωθέντος φόρου ἢ δικαιώματος.

Ἐν τῇ κρινομένη περιπτώσει καὶ ὑπὸ τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου δημοφώνως βιβλιοῦται καὶ ὑπὸ τοῦ δημάρχου ὁμολογεῖται, ὅτι διὰ τῆς ἀνοχῆς τῶν ὁμοθίων δημοτικῶν ὀπηρεσιῶν παρὰ τὰς ἐκ τῆς μισθώσεως συμβατικὰς ὑποχρεώσεις καὶ τὰς διαμαρτυρίας τοῦ ἐνοικιαστοῦ τοῦ δημοτικοῦ δικαιώματος, χρῆσεως τῆς ἀγορᾶς, ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ ἔτους τῆς μισθώσεως ταύτης ἐταποθετήθησαν ἐντὸς τοῦ χώρου τῆς πλατείας τῆς λαχανογορᾶς μόνιμα περιπέηματα ἢ ἄλλα πρόχειρα ὑπόστεγα συνεχοῦς ἐναποθέσεως λαχανικῶν, μεταβάλλοντα οὕτω τὸν προορισμὸν τοῦ χώρου (εἰσοδὸν εἰς αὐτὸν καὶ φερολογίαν ὡς οἰόν) τε μείζονος ποσότητος προϊόντων καὶ ὀπωρῶν), οὕτως ὥστε ἐκ τῆς ὀλοκλήρωτικῆς σχεδὸν καταλήψεως τοῦ χώρου τῆς πλατείας τῇ ἀνοχῇ τοῦ δήμου νόμιμον ἀνακύπτει τὸ πρὸς μείωσιν τοῦ μισθώματος δικαίωμα τοῦ μισθωτοῦ, ἰὰν ἡ ἐλεγχομένη αὕτη ὀλοκλήρωτικὴ κατάληψις τῆς πλατείας διαρκέσῃ ἐπὶ ὀλόκληρον τὸ ἔτος τῆς μισθώσεως. Ἀπόφ. Ὑποφ. 4527 - 1925.

1003.— Ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 28 τοῦ ν. 2435, ἐφαρμογὴ ἔχει πάντως ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν, ὅτι ἡ κοινότης δὲν ἐγένετο ὑπαιτία τῶν ζημιῶν διὰ πρόξενον ἢ παραλείψεων αὐτῆς ἐναντίον ἢ μὴ συμφώνων πρὸς τὰς νομίμους ἢ συμβατικὰς σχετικὰς ὑποχρεώσεις τῆς ἢ καὶ τὰς σχετικὰς ἐπιβαλλομένας τοιαύτας κατὰ τὴν κρίσιν ἀγαθοῦ ἀνδρός. Καὶ ἐν προκειμένῳ

ὁ ἐνοικιαστής ὑπέστη ζημίαν ἐκ τῆς ἐνοικιάσεως τοῦ κοινοτικοῦ φόρου ἐπὶ τῆς σφίγινης ὀφειλομένην ὅμως εἰς τὸν μὴ διορισμὸν ἐπιστατοφυλάκων κατὰ τὸ ἐκ τῆς μισθώσεως χρονικὸν διάστημα ἀπὸ 1 Ἀπριλίου μέχρι 20 Ὀκτωβρίου 1924, δι' ὃν διορισμὸν εἶδει νὰ ἐπιμεληθῶσιν ὁ οἰκονομικὸς ἔφορος καὶ αἱ ὑπὲρ ὧν ὁ φόρος κοινότητες, τοσοῦτω μᾶλλον, καθ' ὅσον κατὰ τὸ χρονικὸν διάστημα ἐπιανελαμβάνετο ἡ δημοπρασία πρὸς ἐπίτευξιν συμφερότερον ὄρων. . . Ἀπ. Ὑλ. 27957-1926.

1004.— Ἐλεγχτέα δικαίως ἢ παραλείψεις τῶν ἐνδιαφερομένων κοινοτήτων. Ἀλλ' ὁ ἐνοικιαστής πλειοδοτῶν ἐπὶ ἐξάμηνον δὲν εἶχεν εἶδῃ καὶ δὲν ὄφειλε, πρὸς ἀοφείλιαι τῶν συμφερόντων του, νὰ ἔχη εἶδῃν πρὸς τῆς παραλείψεως ταύτης :

Εἰς τὴν προηγουμένην δὲ ἀπόφασιν, γίνεται δεκτὴ πρὸς ἐξέτασιν αἰτήσις τοῦ ἐνοικιαστοῦ πρὶν ἢ λήξῃ τὸ ἔτος τῆς μισθώσεως, ὅποτε δύναται νὰ γίνῃ λόγος πρὸς ζημίαν.

1005.— Ἀλλ' ὑπάρχουν καὶ ἀποφάσεις, ἐξ ἐκείνων, αἵτινες δὲν ἐπιμήθησαν διὰ δημοσιότητος, ὡς νομολογία διοικητικῆ, ὡς λ.χ. 15216-1927 τοῦ Ὑπουργείου. Ἡ ἀρμοδία Νομαρχία ἠκέλευσεν ἀπόφασιν δημοτικοῦ συμβουλίου περὶ παροχής, εἰς τοὺς ἐνοικιαστὰς τῶν ἐπὶ τῶν ἐγγχωρίων καὶ ὑπὲρ τῶν φιλανθρωπικῶν Ἰδρυμάτων φόρων δήμου, ἐξαετοῦς προθεσμίας τοκοχρεωλυτικῆς πληρωμῆς τοῦ ἐκ δρ. 300,000 ὀφειλομένων πρὸς τὸν δῆμον ἐπ' αὐτῶν ὑπολοίπου τοῦ ἐνοικίου τῶν ὡς ἄνω φόρων κατιστάνας ληξιπροθέσμου κατὰ τὸ τέλος τοῦ ἔτους 1926-27. Κατόπιν ἐφέσεως ἡ 15216-1927 ἀπόφασις τοῦ Ὑπουργείου δέχεται ὅτι οὐ μόνον παρέββαιεν ἀπὸ τοῦ νόμου ἀποτελεῖ ἡ ἀπόφασις τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου ἀλλὰ καὶ καθ' ὑπερβίαιον ἀρμοδιότητος ἐλήφθη. Ἀλλ' ἐπάγεται «οὐχ' ἦττον ὅμως ὑπάρχει τὸ πραγματικὸν δεδομένον ἐν τῇ ὑποθέσει, ὅτι σοβαρῶς ἐκ τῆς ἐνοικιάσεως ἐζημιώθησαν οἱ ἐκκαλοῦντες μισθωταί». Καὶ κατέληγεν εἰς τὸ διατακτικὸν «ὅπο' τοιαύτας προϋποθέσεις δεκτὴ ἐν μέρει ἡ προσφυγὴ ἐπὶ τῷ τέλει, ὅπως τὸ ἐκ δρ. 300,000 ὀφειλόμενον ὑπόλοιπον καταβληθῇ μετὰ τὸν τόκον ὑπερμερούς ἐντὸς 23 μηνῶν».

Διεπιστώθη ὅτι εἶχον παρελθῆ τέσσαρα ἔτη καὶ τὸ χρέος δὲν εἶχεν εἰσπραχθῆ καὶ τίς οἶδεν ἂν εἰσπραχθῆ ἀκόμη.

1006.— Ἐγκρίσει καὶ τῆς διοικητικῆς Ἀρχῆς, δύναται νὰ χορηγηθῆ παράτασις τῆς προθεσμίας, καταβολῆς μισθωμάτων φόρων ἢ κτημάτων κατὰ τροποποίησιν τῆς σχετικῆς συμβάσεως μισθώσεως, καὶ πέραν τῆς χρήσεως, ἀλλ' ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν, ὅτι ἡ παράτασις αὕτη δὲν θὰ ἐπέχει τὸν χαρακτήρα καταστρατηγήσεως οὔτε τῶν περὶ δημοπρασίας διατάξεων οὔτε τῶν τοῦ ἀρθροῦ 399 τοῦ Κώδικος. Δέον δηλαδὴ ἢ παράτασις αὕτη νὰ εἶναι ἀπολύτως ἠτιολογημένη καὶ νὰ ἔχη τὸν χαρακτήρα ἀπλῆς διευκολύνσεως μὴ ἀποβαίνουσας εἰς βλάβαν τῶν συμφερόντων τοῦ δήμου οὐχὶ δὲ τὸν χαρακτήρα δωρεῆς ἢ τροποποιήσεως τῆς συμβάσεως δι' ὄρων, οἱ ὅποιοι

εάν περιλαμβάνοντο εν τῇ διακηρύξει θά-ηδύνοντο νά ἐπιφέρωσιν ἄλλοιόν ἀποτέλεσμα τῆς δημοπρασίας. Ὁδηγ. Ὑπ. 8138-1930.

Ἀκριβῶς λοιπόν, τρόπον, μέ ἐκοντάτην χοῆσιν, παρακάντως τοῦ φραγμοῦ, τὸν ὁποῖόν ἤθελεται νά ᾄσῃ τὸ ἄρθρον 399, ἀτίβη ἢ προθεομία πληρωμῆς, ἢ ἀναστολή. Προκαλεῖ δὲ αἰσθηοὶν ἢ εὐκολία μέχρις ἀναληθίας μεθ' ἧς γίνονται δεκταὶ οἱ σχετικαὶ αἰτήσεις τῶν ἐνοικιαστῶν, συνήθως ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀπολύτως, ἴστω εἰς πρόσχημα, αἰτιολογίας καὶ ἢ τακτικῆ μίνι ἀνάλεγκτος.

1007.— Ἐφ' ὅσον μετὰ τὴν κατάρτισιν τῆς συμβάσεως τῆς μισθώσεως νομικά γεγονότα μετέβαλον τὰς προθεοσίας, ἐφ' ἃς ἢ μίσθωσις συνετελέσθη, οὐδαμῶς ἀντίκειται εἰς τὸ ἄρθρον 399 τοῦ Κώδικος ἢ ἀπόφρασις τοῦ Δ. Σ. περὶ μισθώσεως τοῦ μισθώματος τοῦ φόρου ἐγγωρίων προϋόντων λόγῳ τῆς ζημίας, ἢν ἀπίστη ὁ ἐνοικιαστής ἐκ τῶν καθιερωθεισῶν ἐπὶ Τραπεζουργικῷ Ὁργανισμοῦ φορολογικῶν ἀπαλλαγῶν, μὴ ἐπαρξασῶν κατὰ τὸν χρόνον τῆς μισθώσεως. Ἡ ἀπόφρασις τοῦ Δ. Σ., ὡς ἀφορώσα μερικὴν ἄφρασιν χοῆσιν, ἐπιτίθεται εἰς τὸν κατ' οὐσίαν ἔλεγχον τῆς διοικήσεως καὶ δύνανται καὶ πρόπει αὐτῇ νά ἐξακριβώσῃ, καθ' ὃν τρόπον κρίνει σκοπιμώτερον, τὴν ἔκτασιν τῆς ζημίας τοῦ ἐνοικιαστοῦ διὰ τὴν κατ' ἀνάλογον ποσὸν μείωσιν τοῦ ἐνοικίου». Ὁδηγ. Ὑπ. 44973-1930.

Ἡ νομολογία αὕτη δὲν βλέπει δυσχέρειαν διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν γενικῶν διατάξεων τοῦ κώδικος περὶ ἀποθέσεων, ἐφ' ὧν ἀποφρασιζοῖ τὸ δημοτικὸν ἢ κοινοτικὸν συμβούλιον ἐπὶ τὸν τεταγμένον ἔλεγχον τῆς διοικήσεως, ἐκ τῆς εἰδικῆς ρήτρας τοῦ ἄρθρου 399, ἢτις δι' ἀπολύτου ἐκφράσεως ἀποκλείει ἑλάττωσιν μισθώματος ἢ ἀποζημίωσιν, δηλοδὴ τὴν ἐν προκειμένῳ ἀρμοδιότητα τῶν τοπικῶν συμβουλίων καὶ τῆς διοικήσεως. Αὐτὴν δὲ τὴν ἀρμοδιότητα, τὴν ἀπασχόλησιν ἤθελε κυρίως νά παραμετρήσῃ ὁ νομοθέτης, νομίζομεν.

1008.— Ἡ ἄφρασις μέγαν τοῦ ἐνοικίου δημοτικῶ καὶ κοινοτικῶ κτήματος δὲν ἀντίκειται εἰς τὴν ἀπεγόρευσιν τῆς διοικήσεως τοῦ ἄρθρου 399 τοῦ κώδικος, ἢτις ἀφορᾷ τὴν μείωσιν ἐνοικίου δημοτικῶν καὶ κοινοτικῶν φόρων, τελῶν καὶ δικαιωμάτων. Ὁδηγ. Ὑπ. 16847-1933.

1009.— Τὸ Συμβούλιον Ἐπιμερησίας ἀποφρασιζοῖται προσφυγὰς κατ' ἀποφάσεων Νομαρχῶν, δι' ὧν ἀκροοῦνται ἀποφάσεις δημοτικῶν ἢ κοινοτικῶν συμβουλίων, περὶ ἀφέσεως μισθωμάτων ἐκ φόρων, τελῶν καὶ δικαιωμάτων, διὰ παραβάσιν νόμου, τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 399. Ἀμφ. 68-1929, τοῦ προσφεύγοντος ἐπικαλουμέναν ζημίαν ἐκ τῆς ἐνδικάσεως κοινοτικῶν φόρων αὐτοκινήτων κυκλοφορίας ὡς ἐκ τοῦ ὅτι ἢ κυκλοφορία εἶχε διακοπῆ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐπιδημίας τοῦ δαγγείου. 168-1926 ἐπὶ ζητουμένης ἀφέσεως μισθώματος τοῦ φόρου ἐγγωρίων προϋόντων λόγῳ ἐλάττωσεως τῆς εἰσαγωγῆς εἰδῶν ὀφειλουμένης εἰς τὴν ἐπιδημίαν τοῦ δαγγείου καὶ οἰκονομικῆν διαπραγίαν.

ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΟΝ ΕΥΡΕΤΗΡΙΟΝ

Οἱ ἀριθμοὶ λαμβάνουν παραγράφους

Α

Ἄγροα. Δικαιώματα χρήσεως τόπου εἰς ἄγροα καὶ πανηγύρεις 425 ἑφ. Ἄγροα, ὄρισμός εἰδη 415. Δικαιώματα τόπου εἰς πανηγύρεις 426. Ἐπὶ τόπων ἰδιοκτησῶν ἢ τοῦ δημοσίου 427. Διατίμησις δικαιωμάτων κατὰ γαλλικὴν νομοθεσίαν 428. Χαρακτὴρ δικαιώματος 429. Βάσις διατιμήσεως ὁ γῆρος 430. Ἄλλα στοιχεία 431. Κανονισμός πρὸς valuation 432. Σύστημα διατιμήσεως 433-434. Ἐν Βελγίῳ, βάσις ὁ γῆρος 435. Ὑπὸ ἄλλας βάσεις πρόκειται περὶ φόρου 436, 437. Ἐφαρμογὴ παρ' ἡμῶν 438 ἑφ. Διατίμησις κατὰ τὸ δημ. δασμολόγιον 440. Δικαιώματα χρήσεως τόπου καὶ φόρος ἀγοραπωλησίας ἔσθων ἐν Ν. Χόρσις 441, 443. Ἡ ἐγγυηρία νομοθεσία 444, 445. Φορολόγησις μέσων τῶν ἔσθων 446. Γαλλικὴ καὶ βελγικὴ θεωρία καὶ νομολογία 447-450. Βεβαίωσις, εἰσπραξις δι' ἐνοικίασεως. Ἀντικείμενον καὶ χαρακτὴρ συμβάσεως 451. Ἡ εἰσπραξις βάσει διατιμήσεως προ-γεγραμμένης 452-454. Χαρακτὴρ δικαιωμάτων διὰ τὴν εἰσπραξὶν καὶ τὰς διαφορὰς καὶ διομοδοσίας 455. Τὸ ἐνοικιαστάσιον δὲν ἔχει ἐφαρμογὴν 456, 457.

Ἀιτιολογία φορολογίας 109-102.

Ἄμμοσι φόροι, πρόσθετοι εἰς δημοσίους.
Ἐν Γαλλίᾳ βάσις τῶν τοπικῶν οικονομικῶν τὰ πρόσθετα ἔκατοστά, ἐν Γαλλίᾳ 714-721. Νέοι πόροι καινοτήτων νόμος 1926, 722, 723. Νομοσχέδιον 1931, 724' διατὶ ἀποκλείει τὰ πρόσθετα ἔκατοστά, ἐκ τῆς αιτιολογικῆς ἐκθέσεως, 725, 726' διατὶ ἀποκλείει τὸ σχέδιον Dausset, 727, 728. Τὸ σύστημα τοῦ νομοσχεδίου, γενικὴ οικονομία 729, τὰ πρόσθετα ἔκατοστά διαμορφώνονται εἰς τρεῖς αὐτενόμους κοινοτικούς φό-

ρους, κτηματικόν, ἐνοικίαν, ἐπιτηδεύματις 730. Σύνδεσμος τριῶν φόρων, ἀνόμιτα ὄρια 731' βεβαίωσις, εἰσπραξις 732, 733.

Ἐν Βελγίῳ: ἐξέλιξις τῆς νομοθεσίας' νόμος 29 Ἰαν. 1931' ἐξουσία κοινοτήτων πρὸς ἐπιβολὴν προσθέτων εἰς ἀμέσους δημοσίου ἐπὶ τῶν προσόδων ἀνευ περιορισμοῦ, ἀνομίαν ὄριον 734-739.

Ἐν Ἰταλίᾳ. Κώδις 1931' φορολογικὸν σύστημα' αιτιολογικὴ ἐκθεσις καὶ διατάξεις' πρόσθετοι ἄμμοσι εἰς, ἐπὶ τοῦ κτηματικῶν' οἱ ἄλλοι φόροι καταναλώσεως καὶ ἄμμοσι αὐτοτελεῖς 740-742.

Ἡ ἡμετέρα νομοθεσία. Ν. ΔΝΖ', 743-746. Ἀποδόσεις 747-749. Σύστημα ν. 2435, 750-755' ἀποτελέσματα 756, 757, 762' πρόσθετοι εἰς φόρους καθαρῶν προσόδων 758' εἰδικῶν πρὸς οἰόντων 759' προϊόντων γῆς 760, 761, παρατηρήσεις 762. Πρόσθετοι εἰς δημοσίους, προαιρετικοὶ μεταλλείων, ὄρυκτων, λατομείων' δασικῶν προϊόντων 763 ἑφ. Πρόσθετοι εἰς φόρους καθαρῶν προσόδων 778 ἑφ. ἔλαιον καὶ ἔλαιων 791 ἑφ. Κληρονομίαν 810 ἑφ. Αὐτοτελεῖς προαιρετικοὶ ἐπὶ προϊόντων γῆς 816 ἑφ. ἐπὶ ἐλαιωδῶν προϊόντων 832' σταφίδος 833' δασικῶν προϊόντων 834' βοσκησίμων γαιῶν 845 ἑφ. ἔσθων 857 ἑφ. ἰχθύων ἀπὸ λιμνῶν ἰχθυοτροφείων 855. Ἐπὶ προϊόντων βιομηχανίας, ζυθοποιίας, κτλ. 862 ἑφ. Ἄμμοσι πάροι' σταφίδος Πελοποννήσου κτλ. 830 ἑφ.

Ἀναδρομικότης φορολογίας 103 ἑφ. ἡμετέρα νομολογία 103, 104, 113. Γαλλικὴ 105. Βελγικὴ 106. Ἐξέλιξις γαλλικῆς 107-109. Βελγικῆς 110-112.

Ἄρθευσις: Δικαιώματα ἀρθευσιῶν 375.

Ἀρχαὶ διέπουνσι τοὺς τοπικοὺς φόρους 19.

**Αρχηγός ελεγχέντας* Έγγραφο επί δικαιοσύνης ἀπολαύσεως κοινοτικῶν βοσκῶν 340 ἔρ.

*Αὐτονομία ἀρχὴ τῆς—ἐπὶ κοινῶν φόρων 19.

*Αρρεσις μηδισματός φόρων 1001 1009.

B

Βεβαίωσης φόρων βόσκις ἢ δικαιοσύνη εἰς ἀπέσεις καὶ ἐρήσεις 152-154. Γαλλικὴ νομοθεσία 155-160. Βελγικὴ 161. Ἰταλικὴ 162. Ἡμετέρα 163 ἔρ. Ἰδιοφρονημαί εἰς κοινὰς φόρον 164 ἀγαύσεις τῶν βεβαίωσης 165 ἔξουσιοδοτήσεως κοινοτικῶν οὐμβουλίαν, 165, 167, 168, 169 ἢ βελγικὴ νομοθεσία 166. Στοιχεῖα ἐννοίας βεβαίωσης 170.

Βιομηχανία φόρος προϊόντων—864-867. Ἐν Γαλλίᾳ 868 ἢ Βελγίᾳ βιομηχανικοὶ φόροι 869-876 βουλγαρικὸς νόμος 877 Ἰταλικὸς 878 συμπέρασμα 879.

Βοσκὰ κοινωτικά. Ἡ ἀρχὴ αὐτῶν, προσηρσία 321. Μέτρα διαφυλάξεως τῶν περιουσιῶν τούτων 322. Κατάστασις δικαιοσύνης, ἑλλείψεις, αἴτια 323. Αἱ διατάξεις 324. Ἡ δικαιοδικτὴ νομολογία 324. Μέτρα προσταθεία πρὸς βελτίωσιν 325, 326. Ποῖος ὁ νομικὸς χαρακτὴρ τοῦ δικαιοῦτος ἀπολαύσεως κοιν. βοσκῶν ἡμετέρα νομοθεσία καὶ νομολογία 327-330. Γαλλικὴ θεωρία καὶ νομολογία 328-331. Βελγικὴ 329-331. Δουλεία βοσκῆς. Οἱ κώτικοι 332, 334. Κατοικία, ἐνοικεῖα εἰδικὴ 335, 336. Ἰδιαιτῆται μὴ κώτικοι. Γαλλικὴ θεωρία καὶ νομολογία. Νομολογία ἡμετέρου Σερ. Ἐπικρατίας 337-339. Ἀρχηγός ελεγχέντας, ἔγγραφο ἡμετέρα νομοθεσία καὶ νομολογία 340. Ἡ γαλλικὴ 341. Ὄρισμός 342. Ἡ βελγικὴ 343. Γενικαὶ παρατηρήσεις 344. Ἐπικρατίας δικαιοῦτος 345, 346. Γαλλικὴ, βελγικὴ, βουλγαρικὴ νομοθεσία 347. Ἀμφισβητήσεις καὶ δικαιοδοσία 348-353. Διαβήματα δικαιοῦτος βοσκῆς 359. Βεβαίωσης καὶ ἐπιστροφῆς ἀμφισβητήσεως 360, 361. Θέματα ἐκ τῆς νομολογίας. Σ. Ἐπικρατίας καὶ δικαιοδικτὴ 63-374.

Βοσκήσιμοι γαῖαι φόρος 845 Ἀπ. Σ.Κ. 97-1929, 846 ἀνάστασις 847-851.

A

Δαπάνη. Δημόσια.—Κατανομή μεταξὺ Κράτους καὶ ἄλλων ὀργανισμῶν. Ὑποχρεώσεις καὶ δαπάναι κοινοτικῶν 9-11. Δαπάναι ἀντιμεταπίζουσαι διὰ φόρον—διὰ πλῶν καὶ δικαιοῦτων 12.

Δασικὰ προϊόντα φόρος—πρόσθετος πρὸ ANZ v. 765 v. ANZ, 766-2435, 767 αἱ τῶν διατάξεις φορολογία ἀρθρου 336 καὶ ἀρθρου 341, 768 ἢ δημοσία δασικὴ φορολογία 769-771 βεβαίωσης, ἐπιστροφῆς φόρου ἀρμόδια ἔτηρησις, 772. Φόρος αὐτοπλῆς προσηρσίας 834. Τόκοι βεβαίωσης 835-837 γαλλικὴ νομοθεσία 838 βελγικὴ 839 ἢ βεβαίωσης εἰς ἐπὶ γεωργικῶν προϊόντων μὴ προσηρσιῶν 840, 841 ἢ νομοθεσία ἀπὸ βίβλου ἀντίστοιχὴ εἰς συντακτικωμένη μετὰ τῆς δημοσίας κοιν. φορολογίας 842 δικαδικτὴ ἢ ἐφαρμογὴ τῆς αὐτῆς 843, 844.

Δημιουργία τῶν φόρων 51. Ἐν Γαλλίᾳ 58. Fielner 59. Κατὰ βελγικὸν Σύνταγμα 60. Ἰταλικὸς κώδικς 61. Νομοθετικὴ ἔξουσιοδοτήσεως 62. Ἐν Γαλλίᾳ 63. Γερμανίᾳ 64. Ἰταλίᾳ 65. Ἐν Ἑλλάδι 66. Δημιουργία φόρου καὶ ἐγγραφή ἐν ἀρθρολογίᾳ 144.

Διαμονὴ τίλος—267. Κατὰ τὴν γαλλικὴν νομοθεσίαν 268-273. Ἐν Πορτογαλίᾳ εἰδικῶς 274. Κατὰ τὴν Ἰταλικὴν 275. Παρατηρήσεις 282.

Διαπίπεια Ἱστορικὸν 503. Ἐν Γαλλίᾳ 534-537. Χαρακτὴρ γαλλικῶν αἰτίων 538. Κανονισμός 539. Ἀντικείμενον 540. Ἐκαστοῖς 541. Δασηνοκόμισις, τρόποι, 542-544. Fauterlot ἐμπορικῶν 545, βιομηχανικῶν 546. Δασολόγιον 547-553. Τόκοι ἐμπαιλλέσεως 554. Προσηρσιῶν 555. Παρατηρήσεις 556. Ἐν Βελγίᾳ κατάργησις τῶν—557, 558 Ἐν Ἰταλίᾳ κατάργησις ἀνεμοκρίσεως 559. Εἰσθητικὴ ἔθεσις 563, 562, 564. Φόροι καταναλώσεως ἀντὶ διαπλῶν 563, 565. Δασολόγιον αὐτῶν 566. Τὰ διαπίπεια ἐν Ἑλλάδι. Ἡ κίνησις πρὸς κατάργησιν 567. Νομοσχέδιον Τρι-

κοπή 568, 569. Ανάλυσις ζητήματος, χαρακτηρισμός εφαρμογῆς παρ' ἡμῶν. 570, 571, 572. Τὸ σύστημα Τρικοπή καὶ αἱ σύγχρονοι ἐν Γαλλίᾳ ἀπόψεις 573. Ἡ οἰκονομία αὐτοῦ 574-576. Νομοσχέδιον Ρέπουλη 577. οἰκονομία αὐτοῦ 578, 579. Νομοσχέδιον Ρακιβάν, v. 2125, 580, 581. Σύγκρισις τῶν συστημάτων, 582. Ἀποτελέσματα v. 2125, 583. Πῶς ἀντιτάχῃ ἡ οἰκονομία αὐτοῦ 584, 585. Ἄλλος τρόπος ἐκτιμήσεως 585. Νεώτεροι παραχρῆσται εἰς δήμους 586, 588. Ἡ πολιτικὴ τοῦ κράτους 587.

Ἐφαρμογὴ τῶν διατάξεων κατὰ τὸν v. III τοῦ 1817, 589, 590. Ἐκτροπὴ ἀπὸ ἀρχικῶν βάσεων 591. Ασυμμετρίαν 592 Κατὰ τὸν v. 2125, 593. Χαρακτήρ—594, 614, 615 ἐφ. Περιφέρειαι εφαρμογῆς 595, 600. Ασυμμετρίαν 601, 602. Βεβαίωσις, εἰσπραξίς 603-605. Δήλωσις 606. Δήλωσις καὶ εἰσπραξίς 607-611. Λαθροῖα εἰσπραξίᾳ 612. Γαλλικὴ νομοθεσία 613 Διαμετακομίσις 614-615. Τοπικὴ κατανάλωσις, ἔννοια 616-618. γαλλικὴ νομοθεσία καὶ νομολογία, βιομηχανικὴ διαμετακομίσις 619-621. Ἡ ἡμετέρα νομοθεσία 622-625, 627, 628. Πρωτομῆρα διαμετακομίσεως 626. Διατοπώσεις 629. Ἐγγύησις 630-633. Τετμήρων ἐκ παρελθόντος τριμήρων πλεισματικὴ κατανάλωσις 633-638, 641. Διαδικασία βεβαίωσεως ἀνεξαγωγῆς 639-640. Ἡ πώλησις δὲν ἀποτελεῖ κατανάλωσιν 642-644. ἡ σφαγὴ ζῴων ἐπίσης 645. Φορολογία γονιῆς καὶ προέστων ζῴων = αραχημαζόσεων 646. Εἰσπραξίᾳ πρὸς βαρῆν καὶ λείκανοιν 647. Ξηρῶν ὄσπερῶν 648. Τετραδίων, καταστάσεων, κατῶν σιγαρέττων ἐκ γὰρ του ἄλλοδαποῦ 649. Ἀπαλλαγὰς ἐκ διατάξεων 650-667.

Διοικητικὴ εἰσπραξίς φόρου 658. Διάκρισις ἄλλοδαπῶν ἐμπορευμάτων 669.

Διαφημίσεις. Τέλος—242 ἐφ. Κατὰ τὴν γαλλικὴν νομοθεσίαν 242, 243. Κατὰ τὴν ἰταλικὴν 244. Παρατηρήσεις ἐπὶ ἡμετέρας 245. Ποσοστὰ τέλους 246. Διαφημίσεων ἐπὶ μανδρουοίχων 247. Περιπτώσεις Ἄφρ. Σ. Ἐπ. 248. Ἀνάλυ-

σις ἡ ἐνοικίσις τοῦ τέλους, 249. Παράβασις φορολογικῆς πῶς κρίνονται κατὰ νομοθεσίαν, γαλλικὴν, βελγικὴν, ἰταλικὴν 250-252. Καθ' ἡμετέραν 253. Ἀρμοδιότης Σ. Ἐπ., 254, 255. Ἐξουσία ἐπιβολῆς προστίμων 256. Ἐν τῷ προστίμῳ περιλαμβάνεται καὶ τὸ μὴ καταβληθὲν νόμιμον τέλος; 257. Ὁ δήμος δύναται νὰ παραγορεύῃ εἰς ἐνοικιαστὴν μέρος τῶν προστίμων; 258. «Ὅτι δὲν ἀπαγορεύεται ἐπὶ τοῦ νόμου, εἶναι ἐπιτετραμένον» ἐν τῷ δημοσίῳ δικαίῳ. 259. εἰδικῶς ἐπὶ φορολογίας 260. Ἡ διανομὴ τῶν προστίμων κατὰ τὰς νομοθεσίας, καὶ τὴν ἡμετέραν 261, 262. Ἡ ἀρχὴ τῆς ὁμῆσου εἰσπραξίσεως τῶν φόρων καὶ ἡ ἡμετέρα δημοτικὴ νομοθεσία 263. ἡ γαλλικὴ καὶ ἡ βελγικὴ 264. Προσφυγὴ εἰς τὰ τοπικὰ δικαστήρια καὶ ἄρμοδιότης τούτων 265, 266, 266, 265.

Μέτρα κοινοτικὰ διαφημίσεως 300. Τὰ κρατοῦντα ἐν Γαλλίᾳ ελευθερία τύπου 301. Περιορισμοὶ 302. Ἐκ τῆς γαλλικῆς νομολογίας 303, 304. Ἐν βελγίῳ: Σύνταγμα καὶ νομολογία 305. Προηγούμενη ἀδεία 306. Δημοσιεύσεις διοικητικαί, ἐπὶ ἰδιωτικῶν κτημάτων 307. μέτρα περιοριστικὰ χάριν ἱστορικῶν τόπων καὶ μνημείων 307. Τὰ παρ' ἡμῶν 309.

Δικαιώματα. Ἴδε Τέλη. Μετρικὰ καὶ σταθμικὰ 288 ἐφ. Χρήσεις τόπων πρὸς διαφημίσεις 292 ἐφ. Σφαγίου καὶ ζευγαροῦς 310 ἐφ. Χρήσις βοσκῶν 321 ἐφ. Χρήσεις δημοτικῆς ἢ κοινοτικῆς ὕδατος 375. Χρήσεις τόπων εἰς ἀγορὰς καὶ πανηγύρεις 425 ἐφ. Σταθμείσεως ὄχημάτων 458 ἐφ. Ἐπὶ πλαγῶν δίων πωλητῶν 468 ἐφ. Δικαιώματα ἰδρυολογίας 384 ἐφ. Δικαιώματα φοτισμοῦ 401 ἐφ.

Δικαιοσύνη: δικαιοδοσία ἐπὶ φορολογικῶν διαφορῶν 198-200.

Δουλεῖα βοσκῆς 332.

Ε

Εἰδίκευσις. Ἡ ἀρχὴ τῆς—ἐν τῇ τοπικῇ φορολογίᾳ, 19.

Εἰσπραξίς. Τρόποι—φόρων, συγκριτικὴ

- νομοθεσία 187' παρ' ἑμὴν 188. Τελῶν διαμενής κατ' Ἄλφ. Σ. Έ. 144-1832, 189' ἐν Γαλλίᾳ 190' ἀποχρώσεις διὰ κοινοτικῶν κενονισμῶν 191.
- Εἰσπραξις ἀναγκαστικῆς** τίσεως 192-194' γαλλικῆ νομοθεσία 195' Ἐκ τῆς φορολογίας δικαστηρίων 196' ἀνάσεις 197' δικαιοδοσία κειμενῶν δικαστηρίων 198-200, 203-206.
- Εἰσφορά** βελγίσεως, ἰταλικῆς κώδικος 33, 331, 332' ρουμανικῶν νόμων, 39.
- Ἐκτασις** χωρικῆ φορολογίας, 96, 97' φορολόγησις ἐχόντων δευτέραν διαίρεσιν 98, 99, 964-971.
- Ἐλάττωσις** μεθόδουτος φόρων, κτημάτων 1001-1008.
- Ἐλασκον**, ἐλαίται, ἐπιπέδη προϊόντα' φορολογία—191. Ἡ δημοσία φορολογία 192-199' ἀποθέλιον 800. Ἡ δημοτικὴ καὶ κοινοτικὴ 801' Προσθετος παγία 802-811. Σπορδαίον 804. Προσθετος προαιρετικὴ 805-808. Διανομή ἀποδόσεων 809. Αὐτοτελὴς προαιρετικὴ 812.
- Ἐλεγχος** διοικητικῆς ἐπιβολῆς φόρων, 71 ἑφ. Ἐν Βελγίῳ καὶ Γαλλίᾳ 73' βελγίσεως, εἰσπραξέως 171 ἑφ.
- Ἐμμεσοί** φόροι. Ἡ ἐκ Λιπύλια 533 ἑφ. Προσθετος ἐπὶ ἀλλοδαπῶν ἐπιτονημάτων 670-676' διανομή εἰσπραξέων 677-689. Φόρος ἰχθύων 681 ἑφ. Σπορδαίων ζῆρον 709 ἑφ.
- Ἐνοπίσεως** φόρων 187, 188.
- Ἐπιερέσεις** τὸ Κράτος ἐπιερίζη ἀπὸ τῆς δημ. ἢ κοιν. φορολογίας; 115-122' γενικῶς 123-126.
- Ἐπιβολὴ** τῶν φόρων Ἄλφ. Σ. Έ. 21-1929, 67' ἀνάσεις 68 ἑφ. τὸ ἄσθρον 19 ΚωΣ. καὶ ἡ ἀρμοδιότη; τῶν κοινοτήτων 69' ἐπὶ φορολογίας οἱ δήμοι καὶ κοινότητες δὲν ἔχουν γενικὴν ἀρμοδιότητα 70.
- Ἐπιχορηγήσεις** πρὸς δήμους καὶ κοινότητας ὁ λόγος καταργήσεως διαπολίων 571' κατὰ ν. 2425, 589' 594.
- Ἐργασι** ἄριστοι, 889' Ἐν Βελγίῳ 890' κινῶντες ἐφαρμογῆ, 891' μορφαὶ 892' κατόπιν νομοτέρων νομοθεσιῶν δὲν ἐπιβάλλεται 893, 894.
- Ἐν Ἰταλίᾳ οἰκογενειακὸς φόρος 895, δικαίμας 896.

- Ἐν Γαλλίᾳ δὲν ἐγινεν ἐφαρμογῆ 897.
- Ἡμετέρα νομοθεσία, μέχρι ν. 2425, κατόπιν ὁ ἔρρανος εἰς τὸ κοινὸν ἔσοδα 898-900' ἀλλοποιήσεως 899-901' προσωπικὸς φόρος καὶ χειρισμὸς 901-903' χωρικῆ 904' εἰδικῶς 905-908' ἐπιχορηγία 909-914' ἐπὶ μάλλον ἀφελουμένων χωρικῆ 915' μέτρον κατανομῆς μεταξὺ μάλλον ἀφελουμένων ἐν Βελγίῳ 916' ἐν Γαλλίᾳ 917' Γείσινετ 918' ρουμανικὸς δ. νόμος 919' ἑφ. νομοθεσία ὀδοποιίας, μάλλον ἀφελουμένη 920. Ἄλφ. Σ. Έ. 129-1934, 921' ἀνάσεις 922' γαλλικῆ νομοθεσία 923' βελγικῆ 924' ἰταλικῆ 925' κατανομή βυρῶν κοινοτικῆς ὀδοποιίας 926' φορολογία μόνον τῶν ἔρρων 927' Ἄλφ. Σ. Έ. 408-1932, 928' ἀνάσεις 929-931' ἐπιβολὴ ἔρρων ἄνευ καθαρῶν βέλγικῆς φορολογίας 932-933' σύγκρισις ἐπιβολῆς καὶ βελγίσεως 934' ἐνοπίσεως ἐνοπίων εἰσπραξέων 435' ἐνοπίων Νομάρχων, Ἄ. Σ. Έ. 122-1931, 934' ἀνάσεις, ἡμετέρας νομάρχων, εἰρηνοδικίου, 937-939' προσεγγί κατ' ἀποφάσεως νομάρχων 937-939' Νομῶ. Σ. Έ. ἀνάσεις, βελγικῆ, ἰταλικῆ νομοθεσίας καὶ νομολογία 940-945.
- Ἐργασία προσωπικῆ** 945' Γαλλικῆ νομοθεσία ὀδοποιίας 947-949' βελγικῆ 950-952' ἰταλικῆ 953' Ἐπιπέδη ἐν Γαλλίᾳ 954-457' ἀντικατάστασις διὰ πέλους ὀδοποιίας πικρατηρήσεις συγγραμμάτων 958' κριτικῆ προσωπικῆς ἐργασίας 959, 960' Ἡμετέρα νομοθεσία' ἀρχαιότερα 961' Ν. ANZ' καὶ ἐφεξῆς 962-964' ἐπιχορηγία 965-967' οἱ κατοικοῦντες εἰς δύο κοινότητες Ἄλφ. Σ. Έ. 95-1932, 968' ἀνάσεις 963-971' Ἐργασία κτηνῶν 972' προσωπικῆ ἐργασία καὶ ἔρρων 973' ἡ ἀποφῆς τῆς δικαιοσύνης 974, 975' ἀτίτητον προσωπικῆς ἐργασίας 976.

Σ

Σφᾶ φόρος—852-8' 4, 981.

Σπορονομία φόρος προϊόντων—862, 863.

Θ

Θεωρία πραγματικῶν φόρων' θεωρίαι Michel 19, 36 ἑφ.

I

Ίσοτης. Ἡ ἀρχὴ τῆς — ἐν τῇ φορολογίᾳ. 81. Πότε ὑπόκειται πρὸς νόμιμον ἀπαγορευόμενον 82-84. Πρωτεύουσα φορολογία 85. Φορολογία μόνον τῶν ἰδιωκτῶν ἀφελομένων 86. Ἐξαιρέσεις κατοίκων καὶ ἐπιβάρυνσις μόνον τῶν ξένων ἢ κατὰ διάφορον ποσοστῶν 87, 88. Ἀπαλλαγὴ διὰ συμβάσεων 89-93. Φορολογία κατ' ἀποκοτὴν 94. Συμβάσεις περὶ πληρωμῆς φόρων μὴ καὶ ἀφελόμενον 95.

Ἰχθύων. φόρος 681. Ἡ Ἐλευθερά Βίβλος περιλαμβάνει καὶ τὴν αἰγιάλιδα ζώνην 682, 683. Χαρακτῆρ φόρος 684-693. Ὁ νόμος 5924, 694. Φόρος ἐπὶ τῆς ἀξίας 695. Ἀπαλλαγὴ κοινοτήτων 696, 697 N. 4759, 698, 699. Ἰχθύων ἀπὸ λιμνῶν καὶ ἰχθυοτροφίαν φόρος ἀμμοῦς 855 ἐφ. Σ. Ε. Ἀ. κ. 32-1933, 835 ἀνάλοισι 855-860 κεραιήσεις γενικαί 861.

K

Καθαριότης. Τέλος—474. Νομοσχέδιον 1918, 474 Ἀντίθετοι ἀπόψεις ὄψις 476. Ἀνάλυσις ἀπέρτων τούτων, συγκαταστή νομοθεσία, θεωρία 477. Τὸ τέλος εἰς τὴν γαλλικὴν νομοθεσίαν 478-481. Εἰδικὸν ἐν Παρισίοις 482. Βουλγαρικὸς καὶ φρεμινικός δ. νόμος 483. Ἰταλικὸς κώδιξ 484.

Κυθολικότης. Ἀρχὴ τῆς — τῶν τοπικῶν φόρων 19.

Κυπῶς. Ποσοστὴ φόρου 183-186.

Κυτοκία ἐπὶ δικαιώματος ἀπολαύσεως κοινοτικῶν βλαβῶν 335, 336. Ἐπὶ ἐδάφους 333 ἐφ. Ἐπὶ προσωπικῆς ἐργασίας 368

Κλήρονομία κληροδοσία φόρος 810-814.

Κοινὸν κεφάλαιον. Κοινοτήτων ἐν Γαλλίᾳ 3-5. Ἐν Βελγίῳ 23 ἐφ. Ἐν Ἰταλίᾳ 33. Διαφορὴ 26, 677 ἐφ.

Κυρώσεις φορολογικῶν διατάξεων. Ἡμετέρα νομοθεσία 177, 183, 185. Γαλλικὴ 180-185. Βελγικὴ 182-184. Ἰταλικὴ 181. Κυρώσεις καὶ κοινοτικὸς κανονισμὸς 179. Δικαιοδοσία ἐπὶ φορολογικῶν παραβάσεων 250-255. Πρόστιμα, ἐπιβολὴ 256-258. Διαφορὴ 258.

Εἰς τὸ πρόστιμον περιλαμβάνεται καὶ ὁ μὴ πληρωθεὶς φόρος 257.

Λ

Λατομικαὶ φόρος 763, 764, 862 ἐφ.

Λογαριασμοὶ ξενοδοχείων κτλ. τίλος 279, 280.

Λουτρά τίλος λουόμενον 281.

M

Μεταβίβασις ἀκινήτων ποσοστὴ ἐκ φόρου—978-989.

Μεταλλεῖα φόρος 763, 764, 862 ἐφ.

N

Νεκροταφεῖα. Ἀνήκον ἐς τοὺς δήμους καὶ τὰς κοινοτήτας 494. Συντήρησις, πρόσδοσι 495. Γαλλικὴ καὶ βελγικὴ νομοθεσία παραχωρήσεις τάφων 496-498. Χαρακτῆρ παραχωρήσεων ἡμετέρα νομοθεσία 499. γαλλικὴ καὶ βελγικὴ θεωρία καὶ νομολογία 500-509. Ἐφαρμογὴ 510-514. Διατίμησις προσθετικὴ 515. Κατοβαλλή τμήματος 516, 517. Τίφοι οἰκογενειακοὶ 518. Οἰκογένεια, ἔννοια ἐπὶ παραχωρήσεων τάφων 519-521. Κανονισμοὶ 522-524.

Ξ

Ξενοδοχεῖα ἔπνου, πανσιὸν κτλ. τέλη ἐν Βελγίῳ 276 παρ' ἡμῶν 277, 278 τίλος ἐπὶ ληρῶν 279 ὑποχρέωσις διεσθυμένων πρὸς εἰσπραξίν, κυρώσεις 280.

O

Ὀδοστρωσία, Τέλος. Ἐν Γαλλίᾳ 485. Ἐν Βελγίῳ 487. Ἡμετέρα νομοθεσία 490 ἐφ.

Οἰκογένεια. Ἐννοια ἐπὶ δικαιώματος ἀπολαύσεως κοινοτικῶν βλαβῶν 340-343. Ἐπὶ παραχωρήσεων τάφων 518-521.

Οἰκοδομικαί. Τέλος ἀδειῶν οἰκοδομῶν 201, 202. Βουλγαρικὴ νομοθεσία 203. Γαλλικὴ 204, 205. Βελγικὴ ἐφαρμογὴ 206. Ἐννοια ἡμετέρου 207. Παρατηρήσεις 208. Χαρακτῆρ 209. Κατὰ γαλλικὴν νομολογίαν 210. Κατὰ βελγικὴν 211. Ἀπαλλαγαί 213. Χαρακτῆρ διὰ βεβαίωσης καὶ εἰσπραξίν, ἀμφοβητήσις 214. Ὑπερβάσεις ἀδείας καὶ τὴν ἀνά-

- παλιν 215. Φόρος εισοδημῶν 780, 784.
Ὁργάνωσις δημοτικῆς καὶ κοινοτικῆς φορολογίας 57-290.
Ὁρυχεῖα φόρος 763, 764.

Π

- Πανήγυρις**, Δικαιοσύνη χρήσεως τίπου εἰς—425 ἔφ.
Παραγραφή ἀπατίσεων ἐν φόρῳ 997-1000.
Πεζοδρομία, Τέλος ἐπιμεταλλεύσεως—Κοινόχρηστον καὶ ἰδιαιτέρα χρησιμοποίησις ἐν ἀνταλλάγματι 216 Γαλλικὸς δημοτικὸς 217. Τρόποι ἰδιαιτέρας χρησιμοποίησεως κοινοχρήστου 218. Ἡ ἔννοια ἐς ἀποδοθεῖ κατὰ τὴν ἰταλικὴν κώδ. 219. Ἡμετέρα νομοθεσία 220-222. Χορήγησις ἀδειῶν χρήσεως κοινοτικῶν ὁδῶν 223. Κοινοτικῶν τίλων ἐπὶ ἔθνικῶν καὶ ἐπαρχικῶν ὁδῶν 224. Ἐν Γαλλίᾳ 225. Ἐν Βελγίῳ 226. παρ' ἡμῶν 227. Μορφαὶ χρησιμοποίησεως ἐπαρχικῆς ὁδῶν καὶ πλατειῶν 228, 229. Ἀπόθεσις ὁλοκλήρου 230. Ἀρμοδιότης κοινοτικῶν συμβουλίων 232, 231. Ἀπόφ. Σ. Ἐκαστ. 23-1992, 232. Ἀκόλουσις 233-235. Ὅμιον τίλων 236. Βάσεις 237, 238. Ἐλεγχος δικαιοδικῶν 239. Εἰσπραεῖς 240. Ἀμφισβητήσεσις 241. Τέλος κατασκευῆς καὶ συντηρήσεως πεζοδρομίων 485, 487, 489. Ἡμετέρα ὀργάνωσις 490-493.
Πόροι ἄριστοι καὶ κοινοτικῶν, σέθενσις 1-56. Ἐν Γαλλίᾳ 1-20. Ἐν Βελγίῳ 21-29. Ἰταλίᾳ 30-35. Πρωσσίᾳ 36-38. Ρουμανίᾳ 39, 40. Βουλγαρίᾳ 41, 42. Ἐν Ἑλλάδι 43-54. ἄλλων τοιαυτῶν ὀργανισμῶν 55, 56.
Προσόντα ἐν δημοσίῳ φόρῳ 977 ἔφ.
Προϊόντα γῆς—φόρος 815-819. γεωργικὰ προϊόντα 820. κοινότης καὶ φορολογία γεωργικῶν προϊόντων 821 ἔφ. παραχώρησις εἰς κοινότητα 822-824. οἱ ἀπλοποιήσεσις δημ. καὶ κοιν. νομοθεσίας καὶ ὁ χαρακτὴρ τοῦ φόρου 825-829. ζήτημα νομιμότητος 830. Προσφυγαὶ 831.
Πρόσοδοι καθαγαί. φόροι—πρόσθετο-κοινοτικῶν 773, 774. γαλλικὸν νομοσχέδιον 1911, 775. ἀντίθετον σύστημα, πῶν

προσθέντων εἰς φόρους καθαρῶν προσόδων 776, 777. βελγικὴ νομοθεσία 778. ἡμετέρα νομοθεσία 779. ὁ φόρος εισοδημῶν 780, 781. ὁ φόρος ἐπιτηδεύματος 781. γαῖαν 782, 785. ἑλευθερίων ἐπαγγελλομένων καὶ μισθωτῶν ἐπαρχικῶν 783, 790. ἐμπορικῶν καὶ βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων 786-789.

- Προσφυγαὶ** ἐπὶ φορολογικῶν ἀμφισβητήσεων δικαιοδοσία 171 ἔφ. ὀργάνωσις ἀπονομῆς φορολογικῆς δικαιοσύνης γαλλικῆ, βελγικῆ 171, 173, 174. ἰταλικῆ 175, 176. Παρ' ἡμῶν 175, 177.
Πωλητοὶ κτανόδοι δικαιοκράματα ἐπὶ—Νομοσχέδιον 1918, 468. Ἐπιβολὴ παρ' ἄρθρον 274. γαλλικαὶ διατάξεις καὶ ἐφαρμογὴ 470, 471. βελγικῆ 472. βουλγαρικῆ, ρουμανικῆ 473.
Σταθμότητες. Ἡ ὁρχὴ τῆς σταθμότητος εἰς τὰ κεντρικὰ οικονομικὰ 39.
Σταθμνοσις. Δικαιώματα ὀχημάτων, βάσει τοῦ ἄρθρου 274, 468. Θεωρητικὰ ἀπόψεις 459-462. Μὴ νόμιμα δικαιώματα κατὰ τὴν γαλλικὴν φορολογίαν 463. Ἡ παρ' ἡμῶν ἐφαρμογὴ, ἐπιβαρυντικὸν πῶν ξένων ἢ διαφορικὸν δι' αὐτοὺς 464. Χαρακτὴρ δικαιώματος 465. Βουλγαρικαὶ διατάξεις 466. Βελγιοσις, εἰσπραεῖς, ἀρφορητικότης 467.
Σταθμικὰ δικαιώματα 233 ἔφ. Ἡ γῆσις δὲν εἶναι ἀναγκαστικὴ πῶν καὶ σταθμὰ ἐν ἰδιαιτῶν χώρῳ 284. Ἡ διατιμῆσις δὲν χορηγεῖται ἀντίστοιχῶν ἐμφύσεως 285. Δὲν ἀποκλείεται κέρδος τῆς κοινότητος ἐκ τῆς ἀπαιτησίας 286. Περαιθεόμενον διατιμῆσεως 287. Ἐξαιρέσεις 288. Χαρακτὴρ διὰ τὴν εἰσπραεῖν 289. Ἀμφισβητήσεσις 290. Ἰταλικαὶ διατάξεις 291.
Σταφίς φόρος αὐτοτελῆς, προαιρετικὸς 883. πάγιος ἐν Πελοποννήσῳ κτλ. 880-883. εἰδομὴ διατάξεις 884.
Σύστημα τοπικῶν οικονομικῶν 10-13, 19 βελγικῶν 28. Ἰταλικῶν 31. Πρωσικῶν 36 ἔφ.
Σφαγία. Δικαιώματα—N. ANZ, 310. N. ΓΤΓ, 311. Αἱ ἀπόψεις τοῦ θέματος 312. Τὰ δικαιώματα κατὰ τὸν δ. ν. τοῦ 1833, 313. Μετὰ τὸν ν. ΔΝΖ 314. Σχέσις διατάξεων ἄρθρων 217-261 καὶ

274, 315. Χαρακτήρ, ἀντιποδοτικά 316, 317. Διὰ τὴν εἰσπραξίν ἡμεροὶ φόροι 318. Γράμμα ἑκμεταλλεύσεως σφραγίσαν 319. Σφραγία κατὰ τὴν γαλλικὴν νομοθεσίαν 320. Πρόσοδοι 321.

Σφραγισμένων ζώων. Φόρος, Νόμοι ΒΦΟΘ' καὶ ΒΧΟΙ', 700-703. Μετὰ τὸν ν. ΔΝΖ, 701, ν. 2125, 705. Ν. 5353, 706-709 Παρατηρήσεις 710, 711. Ν. 5516, 712. Φορολογία κτηνολογίαν σφραγίσαν 713.

Τ

Τέλη. Ἐν τῇ κτηνικῇ ἐννομίᾳ τοῦ ἄρου 12, 127 ἐφ. Ἐν Γαλλίᾳ, θέσις αὐτῶν εἰς τὰ τοπικά οικονομικά 9-12, 18. Ἐν Βελγίῳ 22. Ἀντιποδοτικά 23. Τέλη καὶ δικαιοσύνη, κυρίως φόροι 127 ἐφ. Τέλη ἀντιποδοτικά, χαρακτήρ 128, 129. Δικαία ἀρσιθὴ παρεχόμενης ὑπηρεσίας 130. Δὲν πρέπει νὰ υπερβαίνουν τὴν δαπάνην αὐτῆς 131-133. Ἐξέλιξις νομολογίας, βελγικῆς 132, γαλλικῆς 134-137. Γερμανικὴ νομοθεσία 138. Βουλγαρικὴ 139, φραγκικὴ 140, Ἰταλικὴ 141. Ἡμετέρα 142. Τέλος ἀδειῶν οἰκοδομήσεων 201 ἐφ. Ἐκμεταλλεύσεως περὶ ὄρυθρον 216 ἐφ. Διαφημίσεων 242 ἐφ. Διημερίας κτλ. 207 ἐφ.

Τέλη καὶ δικαιοσύνη γένεσι διατάξεις, ἀρθ. 274 ἱστορικῶν 376-378. Γαλλικὴ νομοθεσία 379. Βουλγαρικὴ 380. Ρομανικὴ 381, 382. Ἰταλικὴ 383. Τέλος καθαριότητος 474 ἐφ. Ὀδοστρωσίαι, περὶ ὄρυθρον, ὑπόνομον, 485 ἐφ. Ἀστικῶν φόρων 535 ἐφ. Συναγλῶσαις ἐπιγραφῶν 588.

Τόποι. Δημόσιοι καὶ κοινοτικοὶ δικαιοσύνη χρησιμοποίησεως πρὸς διαφημίσεις 222. Τόποι ἰδιωτικῶν ἀποφάσεων ἰδίως χρησιμοποίησεως ἀρσὸς ἀπαγορεύσεως συνταγματικότης 293. Ἐπιβαλὴ ἰδίως δικαιοσύνης ἐναντι ἀρσὸς ἀπαγορεύσεως ἐν ὀλίγοις πρὸς φορολογίαν διαφημίσεων 291. Συγκριτικὴ νομοθεσία νόμος 2147, 295, 296. Ἐκτασις ἐφαρμογῆς δικαιοσύνης 297. Τιμολόγισον δικαιοσύνης 298. Τὸ δικαίωμα κατὰ τὴν γαλλικὴν νομοθεσίαν χαρακτήρ συμβάσεως ἐφαρμογῆ 299.

Υ

Ὑδρολογία. Δικαιοσύνη—χαρακτήρ 384 385. Ἐν Γαλλίᾳ καὶ Βουλγαρίᾳ 386 Ἐν Βελγίῳ 387, 388. Παρ' ἡμῶν 389 Χαρακτήρ δικαιοσύνης εἰς παρεχόμενων 390-392. Κανονισμός ὕδρολογίας 393. Τιμολόγισον 394, 395. Ὅροι καὶ ἐπαγορεύσεις 396. Συμφωνητικά, ὕδρολογίας 397. Ὑποχρεωτικὴ ὕδρολογία 398. κανονισμός αὐτῆς 399. Διαφοραὶ 400.

Ὑπηρεσία. Δημόσιοι—κατανομὴ μεταξὺ Κράτους καὶ τοπικῶν ὀργανισμῶν ὑπηρεσία ἐμπιστευόμεναι εἰς τοῦτους. Χαρακτήρ, ἐκ τῶν ὑπηρεσιῶν, τοπικῆς μοῦνας δημοσίας ἐξουσίας καὶ συνεταιρισμοῦ ἰδιωτικῶν συμφερόντων 6-11.

Ὑπόνομοι. Τέλος ἐν Γαλλίᾳ 486 ἐν Βελγίῳ 487. Ἰταλικὸς κώδιξ, 488. Βουλγαρικὸς νόμος 489. Ἡμετέρα νομοθεσία 490-493.

Φ

Φόρος. Ὑπὸ εὐρύτεραν ἐννοίαν 57. Κατὰ κυριότητιαν 128. Φόροι συνδεδεμένοι πρὸς δημοσίας, ἐν Γαλλίᾳ 1, ἐν Βελγίῳ 29. Εἰδικοὶ κοινοτικοὶ φόροι ἐν Γαλλίᾳ 1, 13, ἐν Βελγίῳ 27, 28. Ἐκλογή τῶν φόρων 14 ἐφ. Φόροι κρατικοί, φόροι τοπικοί, θεωρητικῶν ἀποφάσεων 9 ἐφ. 16, 28, 31. Φόροι τοπικοὶ αὐτόνομοι πραγματικοί 17. Θεωρία τοῦ πραγματικοῦ φόρου 19. Φόρος προσωπικῶς 19, 20. Αἰτιολογία τῆς φορολογίας 100-102. Τὸ Κράτος ὑπόκειται εἰς δημ. καὶ κοιν. φόρους, νομολογία ἑλληνικὴ 115, 116, 118, 119. Ἀπ. Σ. Ἐπ. 32-1933. Γαλλικὴ νομοθεσία 120. Βελγικὴ 121. Ἰταλικὴ 122. Διαφημίσεις τῶν φόρων 127 ἐφ. Τέλη καὶ δικαιοσύνη, κυρίως φόροι 18, 127-142. Φόροι ἀμειστοὶ καὶ ἡμεροὶ 143-151. Βεβαίσεις φόρων 152-154. Ἐλεγχος καὶ προσφυγαὶ 171 ἐφ. Κυρώσεις 178 ἐφ. Εἰσπραξίς 187 ἐφ. ἀναγκαστικὴ 192 ἐφ.

Ἴδε καὶ λέξεις: Ἀμειστος φόρος. Ἡμεροὶς φόρος.

Φοτισμός. Δημόσιος 401, 402 ἐνέργεια δημοσίων καὶ ἰδιωτικῶν—ὑπὸ δήμου ἢ κοινότητος, ἀνταλλάγματα 403. διὰ

φωτογραφίαι 404· δι' ηλεκτρονικής φωτογραφίας, γαλλική νομοθεσία 405 ἐφ' αὐτοθωπείῃσι ὄχησι 407· χαρακτηρισμοὶ 408· ν. 1925, 409, τιμολόγιον ἀναλωλαγαμάτων παραχρησασίμων ἐπιθ. κοινοτήτων 410· ἐπί φωτογραφίαν 411. Βελγική νομοθεσία 412· γενική ολιγονομία αὐτῆς 413. Ἡμετέρα ὀργανική νομοθεσία πολιτικῆ Ἐπιτροπῆς Συ-

γκουινανίας ἐναντι δήμων καὶ κοινοτήτων 414-424.

X

Χειροτεχνία· φόρος προϊόντων χειροτεχνίας 502-504 ἐφ.

Χῶρος. Τέλος ἀσπιτῶν χῶρον 521, 526. ἐν Βελγίῳ 527, 528· γαλλικὸν νομοσχέδιον 1981, 529, 530· ἰταλικὸς κώδικς 531, 532.

ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ

(ὅπου μεταβάλλεται ἡ ἔννοια)

- § 160 Στίχ. 6 νὰ ἀναγνωσθῆ συνήδοντες
 • 164 • 2 • • εἰς τὰς ἐκτεθείσας
 • 166 ἐν τέλει προστίθεται. Ἴδε § 161
 Σελ. 75 ἐν ὄρχῃ τίθεται ἀριθμὸς § 193
 § 201 ἐν τέλει προστίθεται: Ζορμπάνου σ. 69.
 Σελ. 89 Στίχ. 5 νὰ ἀναγνωσθῆ: τῶν προηθῶν (ἀντὶ προηθῶν)
 § 227 • 11 • • R. d' Adm. 1925
 • 231 Διαγράφεται ἡ τελευταία τελεία περιόδου: **Ἀρμόζει ἐδῶ ἱερηνεῖα διορθωτικῆ** κ.τ.λ. Ἡ διάταξις τοῦ νόμου δὲν λέγει, ὅτι τὸ κοινοτικὸν συμβούλιον ὀρίζει καὶ τὰ πρόσκαιρα τὰ δικαιώματα εἰς χῶρον χῶρον, συνεπῶς δὲν χρῆζει διορθώσεως.
 • 265 Στίχ. 14 νὰ ἀναγνωσθῆ: καὶ μετὰ τὴν ἀπόφασιν..
 • 343 • 1 • • (supra)
 Σελ. 153 εἰς τὸ περιθώριον νὰ ἀναγνωσθῆ: Δικαιώματα βουξῆς
 § 445 Παρτελείσθη παρατήρησις: ὅτι ἡ ἐγγισία νομοθεσία ἐπιβάλλει φόρον ἐπὶ τῆς ἀγοραπωλησίας μεγάλων ζῶων καὶ ὀχλῶν μικρῶν καὶ μεγάλων ὡς ὀρίζει τὸ νομοσχέδιον καὶ ἤδη νόμος 6027.
 • 475 Στίχ. 4 νὰ ἀναγνωσθῆ: 1918
 • 477 • 12 α' λέξις νὰ ἀναγνωσθῆ: οικονομικῶν
 • 495 • 6 νὰ ἀναγνωσθῆ: διαδοχικὰ ταφεῖα
 • 539 • 1 • • Κανονισμὸς—τύπος
 • 549 • 8 • • ἢπ' ὄψιν ἢ ποιότητος
 • 643 • 1 • • ἢπὸ νομομαθῶν
 • 655 ἐν τέλει συμπληροῦται Ἴδε ἀνωτ. § 116
 Σελ. 323 Στίχ. 16 νὰ ἀναγνωσθῆ: Διὰ τοῦ ταπικοῦ φόρου
 § 815 Ὁ πρῶτος στίχος εἶδει νὰ εἶναι τίτλος:
Γ. Ἐκὶ τῶν προϊόντων γῆς ἐν γένει, βουξοφίμων γαιῶν, διατεωμένων ζῶων. Ἐπὶ ἰχθῶν
 *Ἄρθρον 311
 • 846 Στίχ. 2 νὰ ἀναγνωσθῆ: 97-1929